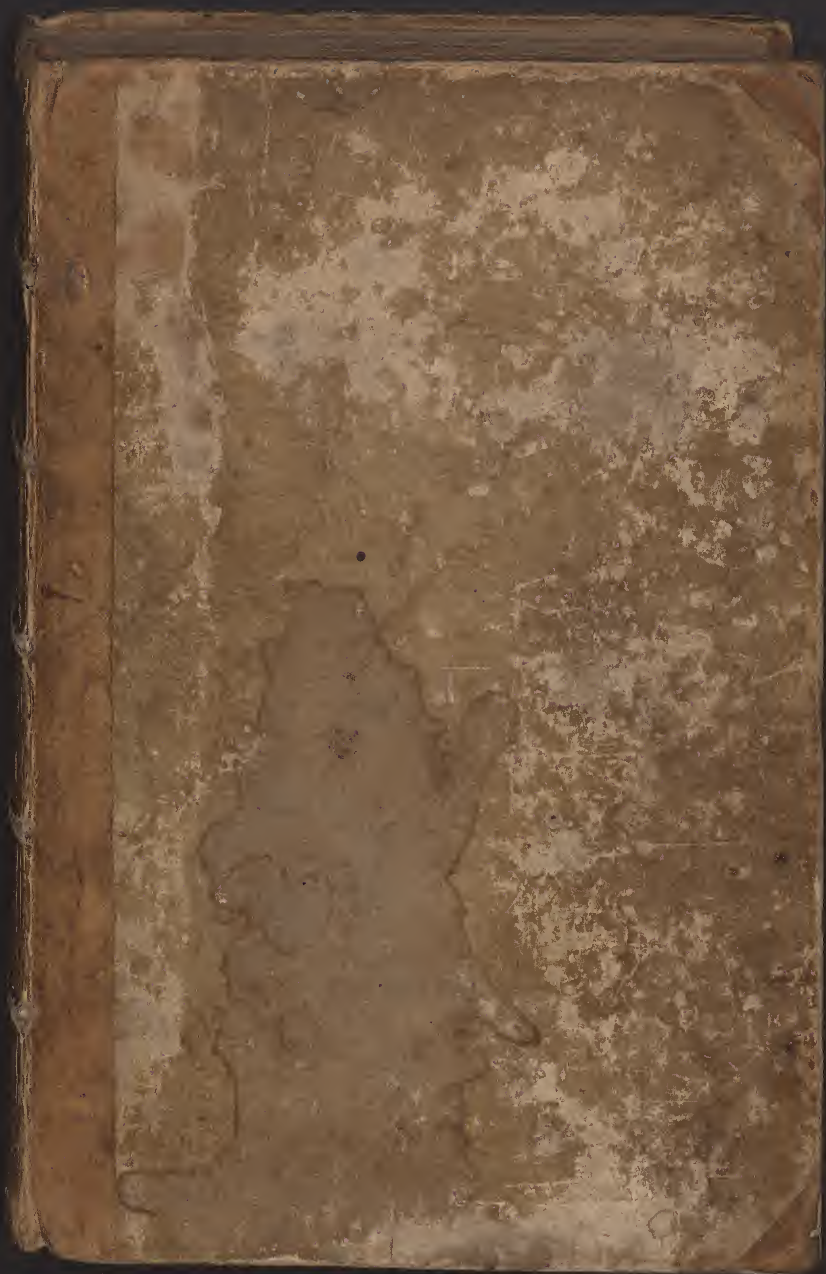

Verendet Const: 3 fr Smt

Joannes Olai Grentzelius. Landscrona. Augusti d. 10. 1781.

Lars D: Lönnberg

Wilkina Saga /
Eller
Historien
Om
Konung Thiderich af Bern
Och hans Kämpar;
Samt
Niflunga Sagan;
Innehållandes några Göthiska Konungars och Hieltars forna Bedrifter i Ryßland / Polen / Ungern / Italien / Burgundien och Spanien / &c.

Sive

HISTORIA WILKINENSIUM, THEODERICI VERONENSIS,
AC
NIFLUNGORUM;
CONTINENS

REGUM ATQ; HEROUM QUORUNDAM GOTHICORUM RES GESTAS, PER RUSSIAM, POLONIAM, HUNGARIAM, ITALIAM, BURGUNDIAM, ATQUE HISPANIAM, &c.

Ex MSS. codicibus lingvæ veteris Scandicæ, in hodiernam Svecicam atque Latinam translata,

Operâ

JOHANNIS PERINGSKIOLD.

STOCKHOLMIS, A. DN. M. DCC. XV.

Til
Kongl. Majestäts af Swerige
KÅMPAR;
Och
Thenna Sagans Läsare.

M the vtländska Göthers Bedrifter i Swethiod thet mikla/ eller stora Skythien/ samt i Ryßland/ Polen/ Vngern/ Italien/ Burgundien och flere Länder/ framgifwes här en gammal Historia/ innehållandes dels sanfärdiga/ dels trolösa berättelser. Sagan är vthom landz först sammanskrefwen/ sedan hijt til Norlanden inkommen/ där Nordmän något tilflickat hafwa/ dels vtaf Tyska wisor/ dels efter åtskilliga Måns berättelser i Bremen och Mönster/ som Historiens sammanskrifware både i sit Företal/ och i det 367 Cap. förmäler.

Vti en annan gammal handskrefwen bok/ kallad **Blomsturwalla Sagan**/ finnes här om således antecknat/ at Konung Thidriks Historia hafwer först warit skrifwen i Tyskland/ och sedan införd til Norige af Mester Biörn i Nidaros/ hwilken war Biskop i Norige/ och på Konung Håkan then gamles tiugunde regements åhr (wid paß A. Chr. 1240) vthreste med bemälte Konungs dotter Kristin/ til Keiser Fridric i Spanien/ hwilken gifte henne til sin broder Henric; och i samma bröllop hörde Mester Biörn läsas på Tyska tungomålet thetta åfwentyr/ som han sedan förde hem med sig til Norige/ och begynnes om Samson Riddare i Humlunga eller Aumlungalande/ Konung Thideriks farfader (se Blomsturwalla Sagan cap. 1. och 2.)

Förbemälte Keisare Frideric II. affsomnade åhr 1250. Konung Håkan Håkanson then gamle/ lefde ännu wid paß A:o Chr. 1250. har altså thetta handskrefne Werck om Kong Thidrik och Wilkina Männen/ warit här i Nordlanden allareda vtöfwer 470 åhr. Hwar af förwaras i Kongl. Antiquitets Archivo twenne Exemplar, thet första och äldsta på Pergament/ swarar emot 460 åhrs ålder wid paß; Thet andra på Papper/ är i senare tider skrifwit och införskaffat/ något fullkomligare än thet förra.

Vti förbemälte Blomsturwalla Saga/ som förtäljer samma bedrifter om Kong Ermenrek/ Samson/ Thidrek af Bern/ och Åke Örlungatröls söner/ finnes berättelsen om theßa Konungar och Hieltar något skiliachtig ifrån thenna Wilkina Saga/ kan hända at then Norska Öfwersättaren har det således ändrat. Om samma Hieltars bedrifter finnes jämwäl beskrifning i Wolsunga Sagan; såsom ock vti Floamanna Sagan; samt en del på Skaldewis infört af Sæmunder Frode, och Snorre Sturlåson i begges theras Eddor; förutan hwad om Kong Thidrik och hans Kämpar förmäles i Maus Jarls Saga/ så at theras bedrifter fordom warit wida vthropade.

Wid Wilkina Sagans sammanskrifwande har deß Autor, efter sit lands maner/ anfört stora och omständeliga berättelser/ som han tyckt skicka sig til the gamlas bedrifter. Äfwen som the gamle Tyske Heldenböker stora och otroliga dater tilskrifwa Thidrich af Bern/ Wolfer/ Hugo/ Diteric/ Ortnit/ och några Margrefwar; warandes således ibland sanna bedrifter/ månge trolöse beskrifningar anförde/ om Resar/ Dwergar/ Alfwar/ Drakar/ såsom at där vnder gifwa the förskräckeliga gärningar en särdeles kraft och prydnat. Hwad hafwa icke andre gamle vthländske Skrifter anfördt för otroliga berättelser om Konung

Artur i Brettland: Men doch kan ingen neka/ at icke vnder sådana förblomerade Sagor lickwäl ligger någon sanning förborgad/ efter the gamlas sätt at beskrifwa ärbara saker vnder skämt och hemliga gåtor. Så hafwa ock forna tidens Skalder brukat/ hwilket til witne kan wara nog at nämna then namnkunniga Dicht som tilskrifwes Orlando Furioso, om Tyska Konungens Ariovisti bedrifter i Cæsaris tijd/ hwar om doch Cæsar sielf skrifwer Lib. I. de Bell. Gall.

Ibland sådana förborgade Historiska Skrifter/ om stora Hieltar och Kämpar/ kommer förnämligast at räknas the Tyske Helden-Bücher/ efter thet sätt som Spangenbergius om sina landzmäns bruk oß berättar i sit wakra Werck kalladt Adels-Spiegel/ Lib. II. cap. 48. med theßa ord:

Es ist sonderlich zu behalten/ daß in den alten Helden-Büchern unter den Riesen/ Drachen/ Lindwürmen/ und andern wilden Leuten und Thieren/ so die Helden umgebracht/ anders nichts denn Tyrannen/ böse/ gottlose/ schädliche Leute/ Landverwüster/ Mörder und Strassenräuber verstanden; Und unter den Zwergen gemeine Unterthanen/ so Land und Berge gebauet/ und sonst vernünftige/ tiefssinnige/ künstliche Leute/ gute getreue Räth und Diener gemeinet werden/ deren Edelgesteine/ die da Stärcke und Kräffte gegeben/ und ihre Nebel-Kappen/ so unsichtbar gemacht/ anders nichts anzeigen/ denn ihre wohlbedachte tief besonnene/ heimliche Anschläge/ grosse Sachen/ ehe es jemand gewahr werden mag/ auszurichten. Ihre Berge/ Hölen/ Klüfften und Löcher/ bedeuten ihre Führsichtigkeit/ Behutsam- und Listigkeit. Die Helden aber sind Fürbilde frommer Oberherren/ und aller andern treuen Erretter/ derer mit unrechter Gewalt unterdruckten Leuten.

Man må wäl här jämte förundra hwad som anföres om the gamla Hieltars segersamma Swerd/ som fordom warit berömde vnder enskylta namn/ såsom Swerdet Mimung/ Ecki-Sax/ Nagelring/ Lagulf och Grame/ här i Sagan; samt Tirfing/ Risanöt/ Snarwändil/ Skofnung/ Läggbiter/ Qwarnbiter/ Angurwadall/ Löwe/ Skrep/ Locche/ och flere dylike i andra Göthiska Sagor anförde. Om slika skarpa Swerd finnes jämwäl vtom lands exempel, thet Pocockius in Notis ad specimen Hist. Arabum p. 61. anförer/ nämligen at Raschida Chalifa, haft et namnkunnigt swerd/ kalladt Samsama/ så hwast och bittert/ at när Grekiska Keisaren igenom sina Legater skickat til honom i föräring några herliga swerd/ skulle han hafwa nappat om sit egit swerd Samsama/ och huggit alla Legaterna twert af/ lika som rättikor/ vtan at Samsama någon ringaste skada fått i äggen. Man läse också hwad som Camerarius in Hor. Subcis. skrifwer om Rolandi Berthæ sons (K. Caroli Magni syster sons) swerd/ kalladt Durendal/ genom hwilket fienden lidit stort nederlag. Om then Engliska Konungens Arthurs swerd/ Caliburne kalladt/ se Hoveden in Richardo I. Om K. Attilæ swerd kalladt Gladius Martis, eller Tyrsbrand/ se Jordan. c. 35. och Barthol. Antiqu. Danic. L. I. c. 6.

Thet som här i Sagan förmäles at Wilkin aflat barn med Siörån; hwad är thet annat betecknande/ än at han som ifrån Skanö vthgången/ låtit föra en Kämpe med folck öfwer hafwet at landsättia i andra länder; eller ock at the vtgångne Göthers Höfdingar afladt barn med the efter åth dijt vth ankomne Skiöldmöar och Siö-Konungars döttrar.

At afla barn med Alfwer och Skogzrån/ förstås om dem som äro födde af gement landzfolck/ antingen på fäderne eller möderne.

At iklåda sig en fiäderhamn/ och flyga bort vr thet ena landet til thet andra/ som här talas om Velint/ Wade Reses son/ Wilkins sonason; hwad är ther med annat betecknat/ än at han/ lik som en fogel/ rymt vr sit fängelse i Jutland/ och flytt hem til sit fädernesland Skanö/ ther han efter sin fader och farfar ägde godz och gårdar; Hwilket hålles före wara Willans Härad i Skåne/ thet inwånarne säga wara så kallat af en theras landzman/ then the berätta wara thär begrafwen emellan twå åar. Welint förde i sit wapn hammar och tång/ säger Historien; Häradet förer thet samma mercke ännu i sit Sigill.

At

Företal.

At en Kämpe fordom slagit tijo andra/ ja tiugu slagit hundrade/ och otta tusende man kunnat öfwerwinna twå= eller fyradubbelt åtta tusende mera manskap/ thet besannas än af theßa senare tiders namnkunniga fältslag/ i hwilka the från Scandia i nästförledna åhren vthgångne Kämpar/ med ringa manskap/ af leijonmod och egen macht/ med Gudz hielp/ nederlagt och fördrifwit många folckrika hopar/ hwilkas Höfwitzmän kunna ännu såsom fordomdagz wara wid Biörnar och Drakar liknade.

Vti theßa wåra tiders KÄMPAR lefwer ännu Sigurd Svens blod/ genom många grenar och leder til them vtsträckt; som af åttartalet och Slächt=linien Tab. VIII. aftagas kan. Så at nästan alt hwad i thenna och flera dylika gamla Sagor förmäles fordom wara händt/ och en tijd hällits för otroligit/ thet synes nu troligit genom theßa senare tiders manliga Kämpars höga bedrifter.

Om thetta Historiska Werck i alt öfrigit är sant/ eller kunnat wara giörligit at förrättas/kan jag intet weta/ ey heller wil jag thet påstå. Där om kunna Kongl. May:ts af Swerige än lefwande KÄMPAR/ så höge Herrar Generaler och Amiraler, som alle Krigzhöfdingar bäst döma: therföre ock thenna bok i synnerhet blifwer them tilskrifwen/ efter som the i theßa tider biwistat slika enwiges kamp och stora fältslag både til landz och siös/ som warit så skarpe och alfwarsame som the gamlas. Det lärer finnas/ at mycket som här afmålas vti Kong Theodric om hans krigztåg och enwige/ thet sannas ännu om wår folkrika Swea och Götha Konung/ hwilken intet rädes hwarken för eld eller watn/ hwarken för vdd eller spiut/ mann eller diur. (Som thet läses cap. ult.)

Thenna Wilkina Sagans äldre MS. eller Handskrefne Pergamentzbok/ har Laurentius Andreæ Canonicus Arosiensis haft wid Christi åhrtal 1480. nu 230 åhr sedan/ då han den lilla Swenska Rim=Chrönikan sammanskrifwit/ där af vthtagandes det han anförer om K. Philmer/ Nordian/ Hernit/ Osantrix/ och Hernit then andra/ them han insätter i inrikes Swea Konunga=talet.

Af samma MS. har Ericus Olai, Decanus Upsalensis och S. Theologiæ Professor, för sin dödh 1486. wid Swenska Historiens sammanskrifwande/ infört några deßa vpnämnda Konungar/ såsom här hemma i landet regerande.

Thet samma MS. hafwa ocksä Catholiska Erchiebiskopen Johannes Magnus, samt första Ewangeliska Biskopen Laurentius Petri Nericius, och deß äldre broder Kyrkioherden i Stockholm M. Olaus Petri i sina Chrönikor efterfölgt/ införandes det som the funnit lämpa sig i theras Historie/ och särdeles om Kong Filmer then mikla (then the elliest kalla Wilkin) och hans son K. Nordian.

Men at alle theße vpnämnde Konungar warit regerande här hemma i Swerige/ det kan man intet erkänna/ vtan at the från början må hafwa warit här ifrån vthgångne/ och sedan med ett och annat Scandiskt manskap blifwit förstärkte/ regerat vtom landz. Ty där thenna Sagan (kanske igenom en ny tilflickning) förmäler Wilkinaland nu kallas Swerige; thet bör intet förstås om thetta Scandiske Swerige/ vtan om Svithiod thet Mikla/ Ofheim/ eller stora Scythien/ stora Swerige wid Tanais eller Donaströmen/ emellan Sarmatien och Swarta hafwet. (Se Sturles. c. 1.)

Wår Boka Skrifware har welat begynna thenna Sagan med deß händelser efter Keisarens Constantini Magni dödh/ som inföll 337 åhr efter Christi födelse/ då Mœsien, Thracien, och Dacien, samt länderne wid Swarta och Grekiska hafwet/ behärskades af the vthgångne Göther/ som woro förfäder åt den stora Konung Thiderik af Bern/ hwilken rätteligen kallades Theoderik af Verona eller Verone i Italien/ Theodemiri Wandalarici eller Winitharii sons son/ hwilken ock i Keiser Leonis tijd war Consul i Constantinopel A. Chr. 484. och vnder Keisaren Zenone blef Konung i Italien och Rom från åhret Christi 489. til sin dödh 526. begrafwen i Ravenna. Hwar om förmäles i then Historia som Göthernas Biskop i Ravenna Doctor Jordan skrifwit hafwer/ och wår vpläggning af vita

Theo-

Theoderici efter J. Cochlæi beskrifning/ med flera Historier intyga. Men emellan förbemälta åhrtal til deß den yngre eller senare Konung Tithrik af Bern (i Helvetia eller Switzerland) som war Thetmar Samsons son/ och med sin Kämpe Sigurd Sven Fofnis bane kallader/ lefde uti then åttahundrade ålderen/ wid paß A. Chr. 730. lärer wara en stor bräst i thenna Historien/ och the äldres bedrifter blandade med the senare Konungars och Hieltars lika hafwande namn/ hwilket then gunstige Läsaren sielf lärer finna.

Historiens gamla Nordiska upsättning som är af en alfwarsam styl/ utan krus eller fremmande lånta ord/ wisar then tidens skrifwe-art och rena mälföre/ hwar utaf wårt nu brukliga Swenska språk mycket kunde förbätras/ i det at the främmande Romaners och Fransosers insmygne bländning i wårt tungomål/ kunde uthrotas/ och wåre egne gamle Norska återkallas. J England sökas nu ur alla Landskaper the gamla orden igen/ at antagas i ställe för the Latinska. J Frankrike är til thet språkets förbättrande en sammankomst af lärda män anordnad. Skedde thet åfwen här i Riket/ skulle mänge främlingar bli från wårt Fäderneslandz språk flychtige.

Anbelangande Wilkina Sagans Öfwersättning på wårt nu brukeliga Språk/ så hafwer Kongl. Secreteraren och Antiquarien Johannes Buræus såsom han första MS. af sielfwa Pergamentz boken funnit/ til en del thet förswenskat/ förärandes det A:o 1652. til Hennes Majestäts Drottning Christinæ tienst/ som Krigs-Rådet och Præsidenten öfwer Antiquitets werket/ Hr. Georg Stiernhielm genom sit qwitto bref har betygat. Hr. Johan Axehielm, Assessor och Vice Præsident wid Antiquitets wercket/ som jämwäl uti denna Wilkina Sagans öfwersättning något arbetat/ i samma mening med sin Swärfader Buræo, at Historien woro handlande om sem inländska Swariges Konungar/ bekom derföre A:o 1672. efter Hans Excell. Kongl. Drottzens Gref Magni Gabriel De La Gardies fördelning/ 60 Rijs fijnt Skrifpapper til Wilkina Sagans upläggning; men stannade af infallande orsaker. Omsider företog sig Actuarien Johan Hadorph then yngre/ at låta omskrifwa wercket af Wilkina Sagans Swenska öfwersättning/ ärnandes det til tryck/ men stannade åter igenom hans tidiga frånfälle.

Theras arbete har jag sedermera ord ifrån ord emot gamla Språket i bägge exemplaren, jämfört och förbättrat/ samt med en Latinsk version för the utländskas skul förökat. Til samma Historia har jag ock så yttermera öfwersatt Niflunga Sagan/ som är ett anhörigt sammanhang til förbemälta Werck/ och aldrig för thetta warit öfwersatt på något thera språket i Swenska eller Latin; så at the nu bägge följas åt i et lagom band.

Then senare slächten af sin Stamfader Näfil så kallade Niflungar och Giukingar/ är jämwäl ifrån Norige uthgången til främmande orter/ stannande i Burgundien och Spanien; Sammaledes Wolsungar och Lofdungar/ stannade i Hunaland; Budlingar i Saxland; och kan där på sees wårt anförda Slächtregister/ Tab. IV. och VI. hwar af lärer kunna slutas at then sidsta Kämpen/ Hunalands Konungen Sigurder Sven, kallader Fofners baneman/ har lefwat först i then åttahundrade åhrige tiden efter wår Frelsares Christi födelse/ nu wid paß för 990 åhr sedan.

Kongl. May:ts af Swerige KÄMPAR och Krigs-Höfdingar/ emottage therföre thetta Historiska Werck til sin förnöijelse/ i hwilket thera språket them behagar; läse ther uti sielf om them lyster; eller giöre som the gamle/ läte i Gästebodzlag wid mat och dricks ro det af andra sina betienta upläsas/ til minne och efterdöme om the förra Kämpars Ridderliga gierningar/ språk och seder. Then gunstige Läsaren lefwe ther med i Christelig ro och lyckelig wälmågo/ önskar

JOHAN PERINGSKIOLD.

Formale.

Ef menn girnaſt ad heyra ſtor tidende thau er verid hafa ad fornum ſid / hann verdur hvortveggia ad giora ad ſpiria theſſ er menn vita eige/ edur og ſidan feſta i minne. Ef menn vilia kunna okunnugar ſogur og langar/ tha er betra ad ritadar ſieu. Theſſi Saga er ein af hinum ſtærſtum ſogum er giordar hafa verid i Thyſkri tungu/ er ſagt er fra Thidreki Kongi og Sigurde Fofnirs-bana/ og Niflungum / Vilkina monnum/ Ruſſi monnum/ Hunum og morgum odrum Kongum og Koppum / er vid koma theſſa ſogu. Sagan hefſt uti Apuli og fer Nordur i Lyngbardi/ i Fenedi / i Thyrningalandi/ i Ungaria og Swithiod/ og weſter umm Valland og Spanien

Företalet.

Den ſom åſtundar at höra märkelige Bedrifſter/ hwilka ſkedde äro i forna tider/ han ſkal twenne ting i acht taga/ förſt at ſpörja effter thet ſom honom okunnigt är/ och ſedan han thet fått weta/ i minnet fäſta. Men när man wil göra ſig bekant the gambla obekanta och widlyfftige Sagor/ tå är thet bäſt at the äre i pennan fattade. Och är thenne Saga en af the ſtörſta ſom på Tyſka Tungomålet har warit ſammanſatt/ hwilkens innehåll är om Konung Thidreker / Sigurder Fofnersbana/ Niflungar/ Wilkina Män/ Ryſſar/ Hunar och många andra Män / Konungar och Kämpar. Sagan begynner förſt på the ting ſom ſkedde äre uti Apuleia/ och wiker ſå ther ifrån Nerder til Longbardien/ Venedig/ Thyrningaland/ Ungern/ Swerige/ Wäſter om Italien och Spanien. Om alla theſſe Rijken handlar thenne Saga något ifrån begyn-

PROOEMIUM.

Qui rerum priſcis temporibus geſtarum noſcendi deſiderio tenetur, huic gemina incumbet ſollicitudo, cujus alterum erit abdita perſcrutari, alterum inveſtigata in animum ac mentem ſuam immittere. At vero hiſtorias priſcarum ætatum, ut & prolixiora rerum eventa, calamo conſignata habere, optimum fuerit. Hæcce præſens, quam exhibemus hiſtoria, reliquarum omnium Germanico idiomate conſcriptarum, maxime luculenta exſtat, de geſtis Theoderici regis, Sigurdo Fofnisbanio, Niflungis, Wilkinis, Ruſſis, Hunnis, quâ ſimul data occaſione, explicantur aliorum regum plurium, ut & pugilum fortiſſimorum facinora, rebus quas pertractandas ſuſcepimus apprime convenientia. Orditur autem hiſtoria ſeriem ſuæ recenſionis, inde à rebus quæ in Apulia geſtæ ſunt, quibus evolutis, ad boream deflectit, pertractandò res Longobardicas, Venedicas, Thuringicas, Ungaricas atque Suedicas cis occidentaliora Italiæ

nien / og vid oll theſſe Rike kemur nockur hlutur theſſarar ſogu/ tha oll er ſogd af theim ſtorvirkum er theſſer menn hafa giort/ er fra er ſagt i hvoriu Lande theirra er nefnd woru. Daner og Swyar hafa margar Sogur og ſum hvoriar i kvåde fært/ er their ſkemta med rikum monnum; morg eru thau kvåde nu kvådinn/ er fyrer langu voru ort. Nordmenn hafa og ſammanſett nockurn hlut ſogu theſſarar / og tho nockur meigi bregdaſt at kaæde edur umm mannaheiti/ tha er thad ei undarlegt ſo margar tungur ſem theſſi ſaga fær. Enn huar ſem hun er ſogd / tha ris hun nalega af einu efni. Theſſi Saga er ſett epter ſogu Thyſkra manna / enn ſumt af kvædum theim er ſkemta ſkal med rikum monnum / og ſo forn ad ort woru epter theim tidendum ſem ſeigir i theſſare ſogu. Enn theſſe kvæde eru ſett epter thvi ſem kvåda-håttur er i voru Lande/ ad ſumum ordum verdur ad-

gynnelſen til ändan / berättandes om the ſtora Bedriffter ſom theſſe förenembde Män hafwa giordt uti alla de Länder ſom tilförende nämde äro. The Danſka och Swenſka hafwa många Sagor / hwilka til en dehl äro på Rim ſatte/them the för roo ſkul hafwa ſungit för rijka Män och Höfdingar / och qwäder man ännu många af the Rim och Wiſor ſom länge ſedan warit giorde. Nordmän hafwa ock ſammanſatt en dehl af thenne Hiſtorien/och faſt om något kan fela på ordens rätta bemärkelſe och införande/ eller at främmande ord äro influtne uti åtſkillige menniſkiors namn/ſå kan det intet wara underligit/ effter ſom hon anrörer ſå många tungomål/ och uti hwad Land eller hwareſt ſom hon förtälies/ tå hafwer hon näſtan en begynnelſe. ThenneSagan är ſammanſatt effter then Tyſka Sagan/ och af the Wiſor ſom the förluſtade ſtore förnähme Män med ; hwilka äro giorde om the bedriffter och ting ſom thenne Saga berättar. Men theſſe Wiſor äre ſammanſatte på the ſlags Werſer ſom äre i wårt Land brukelige/ och ſå at med flere ord förökas wiſan ſombligeſtädes för Skallde-konſtens

atque Hiſpaniæ loca. Harum ſane regionum omnium ſtatum, ac partem nonnullam, præſens attingit opus, commemorando heroica inſignium virorum facta, quæ per recenſitas modo orbis partes ſingulas ediderunt. Apud Danos atque Suiones plurimæ circumferuntur hiſtoriæ, quarum nonnullæ rhythmis incluſæ, amœnitatis cauſa coram viris principibus decantari ſolebant; imo haud paucæ ſuperſunt cantilenæ tales, quas antiquis licet temporibus compoſitas, modulando adhuc recitare, pro ſolenni more habent noſtri ævi homines. Enimvero hiſtoriæ hujus pars haud exigua Nordmannis autoribus debetur; quapropter haud temere quiſpiam id vitio vertet, quod peregrinam interdum phraſin vocumque ſtructuram haud ſatis æqualem, aut immixta his vocabula peregrina animadverterit, quandoquidem variarum adeo gentium res, inſtituta atque linguas ita heic pertractari conſtet, ut altius ſingularum repetantur initia. Ipſam quod attinet hiſtoriæ ſtructuram, juxta methodum alterius, quæ lingua Germanica conſcripta eſt, eam adornatam eſſe fatemur, adhibitis in partem operis poëticis carminibus illis, quibus olim modulando viros principes oblectare ſolenne habebatur, quæque ipſa continent illorum temporum geſta, quorum in hoc opere obiter facta eſt mentio. Porro & illud notandum, rhythmos

adkwedit fyrir ſaker ſkalldſkapar hattar/ thui ſum eru lofkvædi um̃ Höfdingia og er ſa meſtur kalladur/ er tha er lofadur/ ſo og umm mann-folkid ad kalla/ ad tha ſie fallinn oll althyda/ er fallner eru hiner agiætuſtu Menn/ er adur voru lofadir; enn thad ſkal ſo ſkilia/ ad landaudne ſie ordinn meſt af rikis manna falli og af thui ad ongver eru theirra iafningiar eptir / ſo ſem ſtendur i Nordmanna lofkuædum/ ſo ſeigir Hallfredur :

Nordur eru oll Lond ordinn
aud ſem ad gram daudum/
allvr glepſt fridur af falle
Folk ſtiggs ſonar Triggva.

Enn ecki war ſo ſem hann ſagdi / at eydd væri oll Nordurlond/ tho Olafur væri fallinn / enn thad færdi hann til med loſinu wid Konginn / ad einginn var thuilikur madur ſem Olafur var. Enn nu i dag ma ſia a utlondum/ſo wida ſem theſſi

ſtens ſkull/ ibland hwilka ſomblige äre beröms Wiſor om Höfdingar / och är han then förnämſte altid kallader/ ſom tå måſt berömmes och talas om uti them/ at mankiönet eller gemene man äro fallne när the bäſte och wiſaſte Män äro bortmiſte/ ſom tilförne woro berömde ; Men thet ſkal ſå förſtås/ at ſtor ſkada hafwer i Landet blifwit tilfogat genom förnähme och höge Måns ifrånfälle / hwilka ſedan intet hade hafft ſin lijke/ ſåſom uthi Nordmåns beröms Wiſor om dem ſkrifwit ſtår/ och Hallfreder (Wandräda ſkald) ſäger:

Alla Nordländer äre wordne
lika ſom öde/ af Konungens
död/ all frid flychtar ſedan
then för ſkräckelige Kong
Tryggwes Son blef fallen.

Men icke war ſåſom han ſade/ at alla Nordländerne woro ſåſom öde/ faſt än Olafr wart öfwerwunnen / ty thet lade han äntå til ſin Konungs beröm / at ingen Man war Konung Olafs jämlike. Ännu i dag må ſees och ſpörjas uthom lands/ ſå wi-

mos poëticos , metri genere illo apud populares noſtros uſitatiſſimo conſtructos eſſe , ac ornatus poëtici cauſa interdum vocum amplificationes factas eſſe, prout conveniebat odis præſertim laudatoriis, quibus ſummorum virorum geſta exponebantur ; quando nimirum eximius honos ei exhibendus erat , cujus præcipuæ laudes commemorandæ venerunt. Tali itidem occaſione uſu invaluit , ut è vivis ſublato viro quodam principe, inter cives adamato , cujus forte decantandæ erant laudes , ſimul deceſſiſſe dicerentur maſculi homines univerſi. Quæ tamen loquendi formulæ , haud alio ſenſu accipiendæ ſunt , quam quod inſignium adeo virorum jacturâ maximum detrimentum paſſa ſit patria , nemine exiſtente qui horum fortitudine æquiparandus , locum defunctorum ſupplere valeat. Exemplum haud alienum ſuppeditat oda illa in laudem Nordmannorum , ubi ſequentem in modum infit Halfredus Poëta : *Regionibus ad boream cunctis inducta eſt vaſtitas , defuncto filio Trygvonidæ ; Hoc ſublato omnis pax exulavit.* Qua locutionis formula , haudquaquam propoſitum poëtæ , ut orbi arctoo univerſo vaſtitatem inductam perſuadeat , devicto licet rege Olavo ; unde etiam inter domini ſui laudes merito recenſuit , quod haud facile exiſtat alius quiſpiam , cum Rege Olavo æquiparandus. Quid ,

si Saga fer/ stórmerki thau er Thidrekur Kongur hefur giort og hans Kappar. Sagann er a tha leid samansett/ ad nefnder eru hinir firstu Hofdingiar er radit hafa Londonum/ og af theirra nafni kallad Landit og thiodinn su their stiornudu/ og theirra ættmenn sidann. Thesse Saga hefur werid sidann i thann tima/ er andadist Constantinus Keysare hinn mikle/ er nalega hafdi kristnad allan Heiminn/ enn epter hans andlat spilltist oll Kristni og hofust villur a alla lund/ so ad i fyrsta hlut thessarar Sogu/ voru ongver their sem rietta Tru hofdu/ enn tho trudu their a sannan Gud/ og vid hans nafn soru their/ og firir hans nafn lofudu their. Keysarar woru i than tid ut i Gricklandi og attu ærid ad vinna/ enn tho Folkid minkadist/ tha thverradi tho ecki agirni/ og eige thverradi med aflinu metnadurinn ad afla Rikis edur fiar/ og thadan af giordust orustur miklar. Thvi hefur so

wida thenne Saga kommer/ the store ting som Konung Thidrek och hans Kämpar giort hafwa. Sagan är således sammansatt/ at nämbde äro the första Höfdingar som rådt hafwa för Landen/ och af theras Namn hafwa Landen sina Namn bekommit/ tillika med thet Folk som the styrde/ och sedan theras Slächt och effterkommande. Thenne Saga är först uthkommen then tid Constantinus Magnus blef död/ hwilken så när hade Christnat hehla Werlden/ men sedan han hade gifwit upp sin anda/ förspilltes nästan all then rätta Christendomen/ och begyntes igen allehanda slags willfarelser/ så at ibland alla/ som i Sagans första dehl omtalas/ war ingen som hade then rätta Tron/ doch trodde the på en sannan Gudh/ wid hans namn swore the/ och uthi hans namn giorde the sina löfften. På then tid woro Keysare uti Grekeland/ som hade mycket at beställa; ty ändock Folket minskades/ förminskades likwäl icke girugheten/ och ey heller aftog ähregirigheten och högmod med styrcka och krafften at lika fullt förskaffa sig riken och rikedomar/ hwar utaf store oroligheter och Krig yppades. Thet hafwer offta så tilgått/ at en starck mañ som

quod hodiernum usque in diem, apud exteras regiones, quarum in hacce historia pertractatur gestarum series, passim exstant insignium operum monumenta, quæ olim patrarunt rex Theodericus, ejusdemque militiæ socii præstantissimi. Cæterum in historia contexenda hunc ordinem observandum nobis proposuimus, ut nimirum in censum referrentur principes illi viri qui regionum administrarunt summa, quorumque de nominibus mox nuncupatæ sunt terræ gentesque, quibus ipsi præfuerunt, eorundemque deinceps prosapiæ homines. Hæc adeo in vulgus edita erat historia, mortuo Constantino Magno, qui Christianismi sacra in orbem plane universum introduxit. Hoc Cæsare è vivis erepto, passim vera religio labefactari cœpit, multis contaminata erroribus. Hinc etiam est, quod circa primordia hujus historiæ, nemo unus fuerit sinceræ religionis cultu imbutus, quamvis Dei præpotentis profiterentur numen, ac solenne ipsis esset juramenti formulas de nomine divino concipere, vota insuper ac fidem hoc mediante stipulari. Illis tunc temporibus in belli curas distracti erant Græcorum Imperatores. Cumque civium sic minueretur numerus, haud tamen avaritia atque fastus

so optlega adboriſt/ ad eirn ſterckur madur ſa er hafdi bryniu og hialm ſo trauſt/ ad eige bitu jarn og eigi feſtu wopn a/ og eigi fieck eirn oſterkur madur magn til upp ad vallda af jordu. Hann hafdi og ſo hvaſt ſverd og ſpiot ad vel matti thola afl hans/ og drap opt med wopnum ſinum hundrad oſterkra manna/ og thott hans ſverd biti ei herklædinn ſem firer woru/ tha war ſamt ſo tilreidt/ ad eige mätti ſtandaſt mio beini edur thverlegger ſo thung vopn. Thvi ma thad eige thikia undarlegt ad oſterker menn med litlu afle mætti ei ſtandaſt eins ſterks mans vopn/ thau er their feingu ei borit. Enn er Thidrikur Kongur var og hans Kappar/ tha var lidit fra thui langt er mannfolkid thverrade/ad faer voru their i hvoriu lande er halldiſt hofdu med aflinu/ med thvi ad their ſofnuduſt ei allfaer i eirn ſtad hinir ſterku menn/ og hvor theirra hafdi eignaſt hinu beſtu wöpn/ thau er iafnvel ſnidu jarn ſem klædi/ tha ma thad ei undarlegt thy-

som hade ſå hård Brynia och Hiälm at intet järn eller ſtåhl kunde ther på bijta/ ey eller något wapn för ſlintande wid fäſtas/ och at ingen af thet gemena Folcket hade macht them at uplyffta ifrån jorden. Han hade och ſå hwaſt ſwärd och ſpiut / ſom wäl kunde hålla uth med hans ſtarckhet / och dräpte han offta med ſina wapn hundrade af thet gemena folket / och ändoch hans ſwärd beet intet på harneſken ſom före wore / ſå blef dock likwäl ſå hårdt tilhuggit/ at intet kunde ſinå behn eller twärläggkar beſtå ſig utan ſkada för ſå tunga wapns hugg. Alt therföre må man intet tyckia underligit/at Män af then allmenne ſtarckheten/kunde intet med ſin lilla macht emot ſtå ens ſtarck Mans wapn/ hwilka han intet kunde båra. Men när Konung Thidriker och hans Kämpar lefde / hade mankönets kraffter långt tilförne begynt at aftaga / ty fåå woro i hwart land ſom hade behällit ſin ſtyrckia / ty många ſamblades uti en Stad hos ſtarcka Män / hafwandes hwardera the bäſte Wapn ſom kunde ſå wäl bijta Järn ſom Kläder ; Hwarföre må ingen tyckia underligit wara/ at the ſmå Karlar måtte ryckia uhr wägen och ſig intet kunna beſtå för the ſtore / och ingen må twifla at the förre ſwärd ju icke bete på Järn / när the

ſtus ceſſavit, creſcente indies horum cupidine, regna peregrina opeſque ſibi acquirendi. Hinc bella enata quam plurima. Crebro tunc contigiſſe conſtat, quod viribus ac robore corporis præ aliis præditus unus è multis, galeam atque loricam adeo præduram geſtabat, ut adverſus quoſvis ferri armorumque ictus innoxia manſerit; tantæ etiam ponderis onere prægravidam, ut mediocris hominis vires haud facile ſuffecturæ eſſent, ad eam in ſublime elevandam. Gladium inſuper ac haſtam robori ſuo convenientes geſtabat idem, ſæpiuſque his armis ex imbelli plebe plus centum trucidabat. Quamvis vero ſcutorum duritiem minime perfringere valeret gladius, tanta tamen vi adactus feriebat, ut oſſa artuſque haud bene compacti, onere adeo valido armorum comminuta ſint. Hinc nemini mirum videbitur, quod debiliorum virium homines minus idonei fuerunt ad reſiſtendum validioris cujuſdam armis, quibus portandis minime ipſi pares fuerunt. Enimvero illis temporibus quibus florebat rex Theodericus, ejuſdemque militiæ ſocii, haud mediocriter debilitatæ erant humanæ vires, redacto tunc in ſingulis provinciis ad paucos, illorum numero, quibus priſtinum atque avitum ſuppetebat corporis robur; quandoquidem robuſtiorum hominum facta ſocietate, arma quæque inſignio

thickia tho ryr irde firer theim hver oſterkra manna. Og ei ma thad tortryggia ad forneſkiu ſwerd biti jarn/ thui ad thau voru med ſo miklu afle reidd. Enn hvor fraſogn mun ſu vera ſogd fra ſtorum tidendum/ ad aller menn munu werid hafa med iafnri natturu/ fra ſumum er ad ſeigiá ſpeki/ ſumum afl eda hreyſti / edur nockurs konar hamingiu. Annar ſoguhattur er thad / ad ſeigia fra nockurs konar arſkiptum edur fra kynslum edur undrum/ thviad a marga lund hefur ordit i heiminum. Thad thicker i odru landi undarlegt / er i odru landi er tidt. Svo thicker og heimſkum manni undarlegt / nær fra thvi er ſagt/ er han hefur ſialldann ſied edur heyrt. Enn ſa madur er vitur er/ og morg dæme veit/ hoñm thicker ſárra undarlegt er ſkilning hefur til hverſu vera má. Enn ſumer menn eru ſo heimſkir/ ad ſidur meigia their ſkilia thad ſama er their hafa nyſied edur ny heyrt/helldur eñ vitrer menn tho their hafe ſpurn eina

the med ſå ſtor ſtarckhet blefwe förde. Men hwar må then Saga om ſtora och märckelige bedriffter finnas / ſom berättar at alla Menniſkior hafwa warit af lika natur? Somblige hafwa warit begåfwade med wjſhet / någre med ſtarckhet / en dehl med någon aññan lyckelig gåfwa. Hiſtoriens andra dehl handlar om åthſkillige tiders förandringar/ſåſom och mångahãda ſlags under/ ty at på mångahanda ſätt hafwer ſig ett och annat tildragit i Werlden: Och tyckes ena Landet underligit thet ſom i thet andra brukeligit och ofta händer. Så tycker och en oförſtåndig Man underligit / när honom är berättat thet han hafwer ſällan ſedt eller hördt. Men then Man ſom wjſer är/och om många tilfällen och efterdömen ſielfwer wet och förſtår at döma / honom förekommer fåå ting ſå ſärdeles ſällſamma / effter hans förſtånd kan begripa ſakens beſkaffenhet/ och huruledes thet kan ſig hafwa tildragit. Somblige Män äro med ſå litet förſtånd begåfwade / at the mindre kunna förſtå och begripa thet the nylig hafwa ſedt eller hördt/ än en wjs Man ſom thet allenaſt hafwer ſpordt eller hördt. Och när ſom någon tid

ſigniora induerant, quibus æque ferrum aliæque veſtes diſſecari poterant. Unde nec mirum cuiquam videri debet, quod adverſus validiorum impetum haud quaquam ſe tueri potuerunt imbecilliores. Neque enim dubitare fas eſt, quo minus uſitata priſcis temporibus arma ferrum confringere valuerunt, tam valido præſertim impetu adacta. Ecquænam vero magnorum operum teſtabuntur annales, eadem naturæ complexione natos fuiſſe homines ſingulos, quandoquidem aliis largita ſint ſapientiæ dona, aliis virium robur, aut peculiaria dona alia. Alterum denique hiſtoriæ munus eſt illud, quod variorum temporum mutationes variaque rerum portenta recenſeat, ſicut multiplici per orbem decurſu illa eveniſſe conſtat. Prout enim inſolens quam maxime haberi ſolet res, quæ aliena produxit terra, ita quoque homini inſipido haud minus mira videntur illa, quæ hactenus neque viſa neque audita, ſibi coram narrari contingunt. Secus vir ſapiens multarumque rerum peritus, haud quidquam à ſuo ordine alienum fuiſſe judicat, dum ſingula juſtis metitur rationibus. Sunt, quibus id natura negavit, ne rerum quæ vel viſu vel auditu ipſis obtigerant, juſtas percipe-

na til. Enn er fra lidur nockur stund/ tha er heimskum sem hañ hafdi thad ecki heyrt/ og man ecki hvorsu honum likadi. Enn thvi eru sogur nytsamlegar/ ad thad er samthicke margra manna/ ad eirn madur ma gledia sig margar stunder/ enn flester skemtunar leikar eru setter med erfide/ og sumer med miklū fiekostnade/ sumer verda ei algiordur nema med mannfiollda/ sumer leikar eru farra manna gaman/ og standa skamma stund/ og sumer eru med mannahättu. Enn sagna skemtan edur kvääda er einginn fiekostnadur edur mannhätta / ma og eirn madur skemta morgum monnum sem til hlyda. Thessa skemtan ma hafa wid fa menn ef so will/ og hun er iafnheimil nott sem dag/ hvort sem liost er edur mirt. Enn thad er heimskulegt ad kalla thad lyge/ tho menn hafi thad ei sied sem ritad er/ thar their wita tho ei annad sannara umm thvilika hluti. Enn thad er witurlegt hvor sem hann heyrer thad sagt honum er okunnugt/ og gyr-

tid sedan lider / så är then oförständige som han thet icke hade hördt / ey heller minnes huru thet honom tilförne behagade. Nu therföre äre Sagor nyttige / effter thet är månge Måns samtycke och godtfinnande / at en Man må glädia och förnöja sig många stunder af theras läsande / men annor lusts och tijdfördrifs Lekar / äro och hållas intet utan arbete och omak / och somblige med stor omkostnad / andra warda förutan stort manskap icke fullgiorde / några Lekar äro fåå Måns lust och tidfördrif / och stå allenast en liten stund / och en dehl Lekar äre lifsfara med. Men then lust som Historierne och Wisor om store Måns berömlige bedriffter med sig hafwer / är föruthan omkostnat och lifsfara / kan och en Man förlusta många Mån som på honom höra kunna / och fåå Mån hafwa samma tijdfördrif om the willia / och thet åfwen så wäl om natten som om dagen / antingen thet är liust eller mörckt. Är ock oförständigt at kalla thet lögn och osanning som man intet med egne ögon sedt / utan är allenast med pennan anteknat / ther man weet intet sannare om sådane bedrifter at berätta. Twärt om är thet wisligit / ther man hörer okunnige ting at han åstundar göra sig them bekant / så

cipere queant rationes atque discrimina, quæ tamen nude relata optime discernere novit vir sapiens. Imo vero istud insipidi hominis esse genium, ut labente una tempore rerum abjiciat memoriam, ignarus omnium quæ pridem acciderant. Is demum historiarum dos esse deprehenditur, ac plurium in id consentiunt suffragia, posse hominem iis legendis jucunde tempus fallere, cum ludicra alia passim labore peraguntur, aut opum profusione plurima; alia plurium exercentur interventu, aut paucorum hominum absolvuntur sodalitate; ad breve tantummodo temporis spatium, alia denique cum vitæ discrimine conjunctam habent operam. Diversam ab his utilitatem præstat historiarum lectio atque carminum recensio, quæ absque opum dispendio, aut vitæ discrimine institui poterit, pluriumque auditorum animos oblectare idonea est. Ad singulos itidem transmitti eadem hæc voluptas poterit, prout quotocuique lubitum fuerit, interdiu noctuque, dum lucidum dumque obscurum est, iis recitandis occupari. Et sane iniquum fuerit, derogare velle veritatem iis rebus, quas scripto tantum consignatas, oculis ante hac videre non licuerat, præsertim ubi veriores causarum desunt ratio-

girnist ad forvitnast epter/og skynia med samwisku. Enn svo ma wera ad sa sem til hlydir/han halldi thad olikt sinni natturu/at heyra um̃ soddann atgiorsi og storwirki theirra mañа/ er thesse Saga er fra. Enn allir their hluter er thesser menn hafa haft i atgiorsi fram̃ yfer adra menn/ sem hier fra seiger/ tho theim thyke mikit sem a hlyda/ tha skulu their skilia/ ad ei ma so mykit fra seigia thessum hlutum edur odrum / ad ei munde almattuger Gud hafa gefid theim thad allt/ og annad halfu meira/ ef hann willdi.

så at han them sedan rätteligen kan begripa och förstå. Men ther så kan hända/ at then som pålyder häller thet olijkt sin natur/ at höra så stora siälens och kroppens gåfwor och träffeliga gärningar om the Män/ hwilka thenne Saga omtalar. Men alla the förtrefligheter som thesse Män/ om hwilka här talas/ hafwa hafft fram för andra/ fast thet tyckes otroligit för them som thet höra; Så skola the dock achta/ at intet må man så mycket tala om thetta eller annat/ at icke then alsmächtige Guden kunde gifwa them thetta alt / och äntå halfparten så mycket til om han wille.

rationes. Proinde factu optimum, si quis rerum incognitarum facta mentione, illarum cognoscendi tangatur desiderio, in veras earundem causas atque origines studiose inquirens. Fuerint fortassis alii, qui hæc talia audientes, naturæ rerum incongrua existimabunt ea, quæ de summorum virorum claris operibus pertexet historia. Hæc autem animi dona eximia, quibus præ cæteris eminuerunt viri summi, quamvis audientibus justo majora videantur, in tantum nihilominus constare deprehenduntur, si consideraverimus, vel his majora magisque exquisita similis aut diversæ naturæ, à præpotenti Deo concedi potuisse beneficia, imo vero præsentium supergressa ordinem atque decus, prout Divino id Numini collubitum fuerit.

Hier

Hier byriast Saga Thidreks Kongs af Bern / Og Kappa hans / er af sumum kallast Wilkina Saga.

I. CAP.

Frá Samsone Riddare og Rödgeire Jarle og hans Dotter Hildesvid.

NU hefur hier upp og seiger fra theim Riddara sem fáddur var i theim Stad er Salerni hiet / thar rikte Jarl sa er Rodgeir hiet og hans broder Brunsteirn. Jarlen atte Dotter er hiet Hildesvid / hun var allra meya fegurst og best ad sier gior umm alla hlute / er henni var betra ad hafa enn missa. Jarl unne henni mykid / og aller Borgar menn lofa hana

Här begynnes Konung Thidereks af Bern / Och hans Kämpars Historia / Som af sombliga kallas Wilkina Saga.

I. CAP.

Om Samson Riddare / Rodiger Jarl och hans Dotter Hildeswid.

THenne Historien tager sin begynnelse om then Riddaren Samson / som war födder i Staden Salerne / ther Rodiger Jarl regerade och hans broder Brunsteen. Jarlen ätte en Dotter wid namn Hildeswed / som war ibland alla Jungfrur then wackraste och then klokaste i alla the saker / som hennes kiön bättre anstod at weta än som ingen kunskap om them hafwa. Henne hade Jarlen mycket kär / och alla Borgarna berömde henne mycket för hennes

HISTORIA REGIS THEODERICI VERONENSIS,

Atque pugilum, qui sub ipso militaverant;

Alio nomine dicta

HISTORIA VILKINÆ.

CAP. I.

De Samsone Equite, ut & Rodgeiro Jarlo, ejusque filia Hildesvida.

VIsum nobis fuit, primo omnium historiam ordiri â descriptione rerum gestarum Samsonis Equitis, qui in urbe Salernitana natus est, cum regimen ibidem administraret Rodgeirus Jarlus, ejusque frater Brunsteinus. Jarlus filiam habuit nomine Hildesvidam, decore ac pulcritudine conspicuam, illâ etiam variarum rerum cognitione instructam, quæ inter sui sexus decora atque laudes recenseri meretur. Hanc summopere dilexit Jarlus pater, nec minori cultu eam prosequebantur cives in universum omnes, propter

morum

af fegurd og kurteiſe/ millde og litelåte og allskonar liſtum. Eirn Riddare hiet Samſon/ hann var umm framm alla adra Riddara beſt ad ſier gior til hreyſte og hugpryde / hans har og ſkegg var ſwart ſem bik ad lita/ hann war a allann woxt ſem Riſe/ fyrer utan thad hans legger og bukur var ecki ſuo har / enn digurleik og afl hafdi hann wid hinn ſterkaſta Riſa. Hans andlit var breidt og langt hardlegt og grimmlegt/ a millum augna hans var ſponn/ hans bryr voru ſvartar og miklar ſoſem tvår kråkur ſåti i ſer hans augum/ hañ var docklitadur eñ tho maña dreingelegaſtur/ hans hals var hardla digur / hans herdar voru breidar og thyckvar/ hans armar voru langer og digrer og harder ſem ſtockar edur ſteinar vid ad komu. Hans hond war fogur og miuker fingur/ og ſo fattir og ad ollu vel varner og med miklu afle. Hann hefur fimleik bådi heſt ad rida og allſkins leik ad fremia/ og ei ſidur umm fimleikann enn firer aflid/ ſvo ad hans atgiorfe war uñ framm firer allra hluta ſaker / hvornmann i verolldunne i thann tima. Hann var mykid hardfeingur/ enn tho blidur og litelatur vid alla menn rika og orika/ ſvo ad hvorium manne ſvarar hlæiande og einginn er ſo fatäkur ad hann firer lite. Han er vitur / diupſär og fyrerhyggiu mikill/ hann er milldur og ſtorgiofull ſo ecki ſparar hann vid ſina vine fie nie full-

hennes fågring / ſkickelighet / mildhet och alla qwinneliga konſter. En Riddare Samſon benembd war förmer än alla andra Riddare til ſin ſtyrckia och frimodighet / hans håår och ſkiägg war ſwart ſom Beck at ſee uppå/ och uti all wäxter ſom en Reſe/ undantagandes at låggarne och buken wore icke ſå långe / men tiockhet och kraffter hade han ſom then ſtarckaſte Reſe. Hans anſichte war långt och bredt / ſaſeligit och grymt / emellan bägge hans ögon war ett qwarter / hans ögnebruner wore tiocka och ſwarta / lika ſåſom twenne Korpar ſutte öfwer hans ögon / hans hy war brun /. och likwål war han en ibland the anſenligſte Karlar; hans hals war mycket tiocker / öfwer äxlarna war han breder och tiocker ; hans armar woro långa/ tiocka och hårda ſom ſtockar eller ſtenar at widkomma. Hans hand war fager/ fingrar miuke och räte / uti alt war han wål wäxter med ſtor ſtarckhet. Han war ſå wål ſnäller til Häſt at rijda / ſom allſköns Lekar främja både til wighet och ſtarckhet / ſå at hans gåfwor wore ſtörre och förmehr uthi alla förträffeliga ſaker / än någon Mans i werlden på then tiden. Mycket hård war han och hetzig / men doch luſtig och höflig wid alla / både rijka och fattige / ſå at hwar man ſwarade han blideligen / och ingen war ſå fattig at han honom therföre förachtade: Han war wijs / diupſinter/ mycket omhugxande/ mild och giſmild / ſå at han hade oſpart för ſina wänner Penningar och alt annat biſtånd/ faſt än then ſtörſta nöd bars tilhanda / eller lifsfara på färde war. Han war och en ſådan ſtarck och frimodig Karl/ at aldrig kom han i ſå ſtor lifsfara at han rädes;

morum vultuſque ſvavitatem ejus, ac illa præſertim quæ penes illam emicabant liberalitatis, humilitatiſque, virtutumque, adeo omnium præclara dona. Floruit eadem ætate Eques Samſon, quem corporis robur animique fortitudo ante nobiles quoslibet alios commendabilem reddidit. Ipſe picis inſtar nigricantes habebat capillos atque barbam, corporiſque proceritatem nactus erat giganteam, pedum tantummodo ſuris atque ventre juſto contractior, qui tamen partium defectus virium robore admirando compenſabatur. Facies huic erat anguſta & longior aſpectuque horrida, palmæ ſpatium inter oculos ejus intercedebat; ſupercilia habebat nigri coloris, eademque hiſpida ac latiora, ut corvorum præberent ſpeciem oculis ejus inſidentium. Subfuſci erat coloris, nec minus decore venuſtus. Collum habebat maximæ craſſitudinis, manuum lacertos compactos atque duros, brachia longiora trabium inſtar, inque duritiem concreta, ac lapidum velut rigeſcentia. Manuum ejus palmæ digitorumque artus præmolles, in multum decorem excreverant, eratque apta corporis totius proportio, membrorumque compages fortitudinis robore ſuffulta. Equeſtria pariter certamina, variaque ludorum exercitia, multa corporis agilitate obibat, viſus etiam in hoc artium genere ante quoſcunque alios temporum ſuorum æquales præſtare. Ac vero truculentiori quamvis eſſet ingenio, & ad iram pronior, hilarem tamen ſe ac mitem exhibebat erga cujuſvis ſexus ac conditionis homines, cum quibus cunque erat, eorum obſequutus ſtudiis, in nullius, quamvis pauperrimi, infamiam quicquam meditatus. Sapientiæ quibus pollebat donis conjuncta erat animi circumſpectio, & in rebus agendis prudentia, quibus accedebat liberalitas, & in largiundis muneribus propenſio, adeo ut amicorum ſuorum cauſa opum facere profuſiones haud dubitaret, nihil moratus graviora quælibet pericula, etiam cum vitæ diſcrimine-

con-

fullting/ tho all stor naudsyn bere til handa edur mann-hätta. Hann er svo mikill hreyste-madur / ad alldrei kom hann i so mikla mann-hättu ad hann munde hrädast nie otta. Hann framde opt orustur og einvige eirn vid marga Menn / enn alldrei kom hann thar til vigs ad hann hefde ecki hinn betra hlut. Hans heit eru oll full og fost hvort sem hann heitir godu edur illu/ og hvort rad er hann ætlar firer sier / tha skal hann alldrei aflàta firr enn thad er frammkomid/ hvort sem thad er mikid edur lited/ edur deya ella. Enn af thessu ollu verdur hann frægur mjog / so ad viner hans og aller kunnuger Menn unnu hanum / enn oviner hans voru hrædder wid hann/ tho their spyrie ad eins til hans edur af honum/ enn aldrei giorir hann so mikil Hervirke ad hann sialfur wilie thvi hrosa/ enn tha adrir losa hans afreks-verk/ tha hlyder hann til/ enn ecki talar hann thar sialfur umm. Hann thionar vel Rodgeire Jarle/ og af honom hefur han mikil metord/ sem verdt er. Samson Riddare leggur mikla ast a Hildesvid dotter Jarls/ og so fer umm sider ad hann vill hennar ast fa/ hvort helldur hann kemst ad med godu edur illu.

des.; han hade offta slagzmål och enwiges kamp / slogz ibland ensammer med många Män; Dock likwäl kom han aldrig tilbaka utan icke hans dehl war then bästa. Alla hans löfften som han giorde / måste stå fullt och fast / antingen the woro gode eller onda/ och hwad råd han ärnade läta winna sin fullbordan / thet skulle han aldrig afläta förr än thet framkom / ware sig wichtigt eller ey/ eller och dö. Utaf alt thetta wardt han mycket namnkunnig / så at hans wänner och bekante gynnade honom / men hans owänner räddes/ när the sporde allenast hans namn / eller något af honom sielf. Men aldrig begick han så stor Härwärcke (eller förödning med swärd och brand) at han sielfwer wille sig ther af berömma/ och när the andra rosade hans stora bedriffter/ så lydde han ther på / men talte intet sielf om them. Rodiger Jarl tiänte han wäl / och af honom hölts han uti stor wyrdnat / som han wärd war. Samson Riddare fattade stor kiärlek til Hildeswed Jarlens Dotter/ och kom omsider så widt / at han wille then befrämia / hwad häller thet skulle skie med goda eller onda.

II. CAP.

Samson Riddare lockar Hilldesvid / Jarls Dotter ad fylgia sier.

NU er thad eirn dag ad Jarl situr ad matborde eñ fyrer honum stendur og thionar Samson Riddare. Nu sender Jarl af sinu borde hinar bestu kräser med tveimur silfurdiskum gilltum/ tekur Samson Rid-

2. CAP.

Samson Riddare lockar Hildeswid/ Jarlens dotter at föllia sig.

NU hände thet en dag at Jarlen satt til måltids/ men Samson Riddare stod och tiänte för honom. Jarlē tog af sitt bord the bäste rätter på twänne förgyllte sölfwer fat/ och sände til sin dotter / hwilka Samson Riddare emot tog/

conjuncta. Tanta autem fortitudine præditus fuit, ut medius inter desperatissimas res constitutus, animum nequaquam desponderit. Certamina crebra atque duella exercuit, etiam adversus plures, nec unquam nisi victor post conflictum ovans. Edicta ac sponsiones, quæ olim ab ipso edita sunt, cujuscunque demum sortis, sincera fide servanda voluit; quin & consilium deliberato prius animo initum, ne flocci fieret summopere curabat, expeditis probe rebus, sive maximi sive minoris momenti, ac cum vitæ licet periculo conjunctis. Hæc illa sunt decora, quibus nominis sui famam auxit, amicorum atque familiarium erga se excitavit studia, inimicorum contra pavorem, ad solam nominis ejus mentionem expavescentium. Insigniorum facinorum, quæ ab ipso edita sunt, haud uspiam sibi tribuebat gloriam; sua vero gloriosa opera collaudantibus aliis, nuda auscultatione, nullo applausu proprio prosequenda censuit. Rudgeiro Jarlo magna inprimis fide servivit, adeoque domini sui mactus favore, ad eximios honoris gradus evectus est, quos propria ei paraverat virtus. Cæterum Eques Samson ingenti amore Hildesvidam Jarli filiam deperire cœpit, quo agitatus æstu, re concupita potiri in animum induxit suum, quibuscunque demum conditionibus id ipsum liceret.

CAP. II.

Samson Eques Hildeswidam ad se comitandum persvadet.

FOrte die quodam cum ad cibum capiendum mensæ accumberet Jarlus, munia ministerii sui præstiturus Samson, â tergo domini adstabat. Inter epulandum, bellaria præstantiora argenteis scutellis geminis imposita, ad filiam mittenda voluit Jarlus, quæ manu alter

Riddare thessa tvo diska og ber a adra hond sier/ og giengur med tha sidann i Kastala Hilldeswid og sveirn hans med honum. Nu mæler han til sveinsins/ gak thu og tak hest minn / og wopn min / og alla mina hinu bestu dyrgripe / og lat thetta verra buit tha er eg geing ut af thessum garde. Nu geingur Samson Riddare i gardinn Jarls dottur / og bidur sier upplata Kastalann eirn thann er giætte dyranna/ hvad sa same strax giorer. Og geingur nu Samson Riddare i Kastalann og uppi hinn hædsta Turn/ thar sat Jarls dotter og hennar fylkis-konur under matborde. Nu geingur Samson ad henne og laut og mællte: sit heil Fru og allar thier. Thær fagna honum vel og bidia hann eta og drecka med sier/ hann giorer so/ og talar vid hana sitt erendi. Og litlu sidar enn bord eru i burtu / tekur hun sinar gersemar hinar bestu og mællte svo wid sinar fylkis-konur gratande: Hier er nu kominn i Kastala vorn Samson Riddare og vill mig burtutaka fyrer utan willia mins fodurs og allra minna frænda / enn hvad munum vier banna honum thad? Thvi thott hier væri hundrad Riddara alwopnader / tha munde hann tho samt hafa hiedann thad sem hann willde/ og thvi tok eg mina ena bestu gripe / enn tho er mier fullmikil skomm ad fara med einum Manne/ og skiliast so fra fodur og frændum og allre eign og rike. Og nu wil eg bidia ydur / ad thier leynid thessu rade sem leingst fodur minn/ thvi ef their sin-

tog/ och bar i then ena handen/ gåendes sedan med them til Hilldesweds Slott / och hans dräng med honom. Och sade han till drängen: gack du och tag min häst/ mina wapn/ och alla mina bästa Clenodier / och laga så the äre tilreds / när iag går af thenne gården. Men Samson Riddare gick in i gården / och bad en portwachtare/ som tå hade wacht för porten/ släppa sig inn / thet portwachtaren strax giorde. Samson Riddare trådde inn uti Slottet/ och upp uti thet högsta Torn/ ther Jarlens dotter satt til bords med sitt wid handen hafwande Fruentimber. Samson Riddare steg straxt til henne / bugade sig/ och talade således: Sitt i fred Fru/ och I alla samtlige; the fägnade honom wäl / och bodo honom til bords at äta och dricka med sig/ thet han straxt giorde/ och talte i medler tid til Jarlens dotter sitt ährende. Liten stund sedan bordet war borttagit/ tog hon sina kosteliga saker / och gråtandes tiltalte sitt Fruentimber således: Här är nu kommen i wårt Slott Riddaren Samson/och wil mig borttaga utan min faders och alla mina fränders willia. Men hurulunda skulle wi kunna förwägra honom thet. Ty ändock här wore hundrade bewäpnade Riddare / så hade han äntå hädan thet han wil; hwarföre tager iag mina dyrbare saker med mig / fast än thet är mig nu på thetta sättet stor skam at bortfara med en Man/ och sålunda skilias ifrån min fader / fränder / ägendom och Rike. Och wil iag bedia eder at i til thet längsta fördölien thetta företagande för min fader / ty om the mötas / så är Riddare Samson så goder slagskämpe/ at för än han öfwergifwer sin sak / lårer iag se mången

alterutra suscipiens Samson, ad castellum in quo commorabatur Hildeswidis deportabat, insequente sese servo famulo. Huic inter eundum ipse in mandatis dedit, ut equum suum adduceret armaque ac opum præstantiora quælibet, quæ prodeunti sibi ex aula isthac præsto sistenda erant. Ipse autem Samson ingressus in aulam filiæ Jarli, vigilem, cui ad portam excubiæ mandatæ erant, ut se intromitteret rogavit; quem etiam mox moram sibi gerentem promtum invenit. In interiora ædium admissus Samson, ad turrim eminentiorem properavit, ubi puellarum cum grege prandebat Hildeswidis. Hanc coram adiens Samson, congeniculando fausta ei quævis, totique virginum choro, apprecabatur. Hospitem comiter vicissim compellabant ipsæ, mensæ una assidere jubentes. Monitis ipse paruit, ac interim quid sibi curæ esset coram virgine enarrat. Paulo post remotis mensis, suppellectilem suam pretiosam collegit virgo, atque plorantibus oculis affata est puellas coram adstantes, in hunc modum: Advenisse intra ædes illas Samsonem Equitem, qui non consentientibus licet patre atque consangvineis, vi ipsam abducere conatur, cujus proinde ausus interpellare velle, haud æque facile. Etenim si vel centeni adessent milites perarmati, haud tamen morari posse, quo minus rem cupitam ablaturus sit Samson. Hanc adeo ob causam pretiosam supellectilem collegisse se, quamvis insigni dedecore haud careat, quod ipsa virum comitata, parentum ac cognatorum, omniumque adeo bonorum, atque vel regni relinquat consortium ac usum. Jam nunc exorare se, ut qua diutissime fieri possit, sui abitus consilia parentem celare velint, ne forte Samsoni obviam ire in animum inducat; tanta quippe fortitudine viriumque robore pollere Samsonem Equitem, ut priusquam causa sua decedat, multorum galeas perfractas

finnast/ tha er Samson Riddare so godur og mikill Kapps-madur/ ad fyrr enn hann late sitt mal/ mun eg sia margann hialm hoggvinn/ skiolld brotinn og bloduga bryniu/ og margann Kappa af bake steypast hufud-lausann til jardar.

gen hielm sönderhuggen/ skiöld brutin/ blodig harnesk/ och mången god slagzkiämpe hufwudlösa stupa af hästen til jorden.

III. CAP.

Burtför Samsons Riddara og Hilldesvidar Jarls dottur af Borgenni Salerni/ og epterleit og fall Rodgeirs Jarls.

NU lætur Samson Riddare Jarls dottur a sinn arm/ og ber hana utaf Kastalanum/ enn eptur eru allar hennar Konur gratande. Enn er hann kemur utaf gardenum/ tha er hans sveirn thar fyrer med two hesta/ annar med sodle/ enn annar med Gersemum. Nu wopnar hann sig/ og hleypur a sinn hest/ og tekur sina Fru og setur i knie sier. Riddare Samson ridur nu utaf borgenni/ langar leidir allt thar til hann kemur i eirn skog/ hann war mikill og obygdur/ hann giorir thar eitt hus/ og eru thau thar langar hryder. Morgum dogum sidar spyr Rodgeir Jarl ad dotter hans war burt tekinn/ og suo hvor thad giorde/ og hvorsu adbarst. Jarl harmar leinge og miog/ og eige weit hann hvorsu hann fær thessa hefnt. Hann lætur upptaka allt fie Samsons Riddara. Enn er Samson Riddare spyr thetta/ ad hann er utlaga gior og fridlaus/ tha ridur Samson Riddare af skogenum thar til hann

3. CAP.

Riddare Samsons och Hildeswedś Jarlens dotters bortresa af borgen Salerni/ och huruledes Rodiger Jarl söker efter them/ och blifwer slagen.

RIddare Samson satte Jarlens dotter på sin arm/ och bar henne utaf Castellet/ men ält hennes Fruentimber blef qwar gråtandes. Som han kom utaf gården/ fann han ther sin dräng för sig med twenne hästar/ then ena war sadel på/ men på then andra woro lagde hans dyrbareste saker. Tå beswåpnade han sig genast/ sprang på sin häst/ och satte sin Fru i sitt knä. Sedan red han från borgen en lång wäg/ alt til thes han kom i en stor obebodder skog/ hwarest han giorde sig hus/ och ther förblefwo the någon tid. Månge dagar ther efter sporde Rodiger Jarl at hans dotter war borttagen/ och hwem thet giorde/ och huru thet tilgångit/ hwar öfwer Jarlen war långe mycket harmse/ icke grant wetandes hurulunda han skulle få thetta hämnat; emedler tid widkändes han all Samsons ägendom. Hwilket når Samson fick weta/ såsom och at han war landsflychtig och fredlös giord/ red han af skogen til Jarlens byar; och dräpte ther både folck och fä/ och alt thet som före war/ måste wika för honom. Men når han wände tilbaka åth skogen igen/ kom

fractas, loricas contusas, scutaque sanguine madida cernere liceat, quin & pugilum fortissimorum capita excisa in terram retrorsum salientia.

CAP. III.

De Samsonis atque Hildesvidæ Jarli filiæ fuga ex arce Salernitana, itemque de Rudgeiro Jarlo fugientes prosequente, ejusque cæde.

SAmson sublatam intra brachia sua Jarli filiam, extra castelli claustra deportavit, abitum virginis amarè deplorantibus puellarum choro reliquo. Extra ædium repagulas egressus, famulum suum frenatos tenentem equos binos obvium habuit, solo ephippio stratum alterum, alterum suppellectilem pretiosam vehentem. Mox igitur assumtis ipse armis equum conscendit, sublata insuper in gremium conjuge sua, ac viæ ingressus iter procul provectus est, usque in nemus vastum, nulliusque antea cultum vestigiis, ubi exstructo mox domicilio, per tempus aliquantulum commorari visum, fuit. Elapsis hinc diebus perplurimis innotuit Rodgeiro Jarlo, abductam esse filiam suam, simulque indicatum, cujus id factum ope atque astutia. Diutius hanc injuriam ægerrimè tulit Jarlus, prospiciens interim de modo idoneo capiendæ vindictæ. Interea bona ac possessiones, quæ olim tenuerat Samson Eques fisco suo adjudicavit. Quod ipsum cum Samsoni Equiti indicatum esset, quæ adversum se edicta erant exilii pœna atque morte à quocunque hominum sibi infligenda, confestim equo vectus extra nemus prodibat, ad prædia usque Jarli; ibi hominum pariter ac animalium ingentem edidit stragem, ac obvios quosque fuga cedere coegit. His ita peractis, cum nemus denuo petiturus

hann kemur til bua Jarls og drepur hvortveggia menn og fienad/og allt thad er fyrer werdur flyr undann honum. Enn er hann snyr aptur a skoginn/ kemur Rodgeir Jarl a mote honum/ og med honum sextiu Riddarar. Enn thegar Samson Riddare sier thetta/ snyr hann aptur hestinum og lyster hann sporum og ridur igegn theim diarflega/ og ad sier spennir hann fast sinn skiolld/ bryniu og swerd/og framsetur hann sitt gladiel / og hid firsta lag leggur hann eirn Riddara i briostid i gegnum bryniuna og briostid og ut umm herdarnar/ og kastade honum langt a vollinn. Og nu dregur hann sitt swerd ur slidrum/ thad war allra sverda best/ hann hoggur hid firsta hogg til thesse mans sem bar merki Jarls a hans winstre oxl/ so ad i sundur sneid bryniuna og bukinn og fiell sinn weg hvor hluturinn/ og i sundur merkis-staungina/ og fiell merkid a jord. Og enn hio hann a hægra veg sier til eins Riddara a hans bak fyrer ofan sodulbogann og i sundur manninn med bryniunne/og fiell hann i tveim hlutum a jord. Og nu hoggur hann til sialfs Jarls a hans hals/ so ad i sundur tok hialm og bryniu/ og i sama hoggi tok af hofud hestsins vid bogana/ og fiell a jord alltsamann daudt/ Jarl og hestur; og a litillre stundu hefur Samson Jarl fellt fimtan Riddara / og ennu hefur hann eckirt sar feingit. Nu flya aller Riddarar their epter-lifa/og thickist sa best hafa ur bytum/er fyrst fær fluid. Nu ridur Samson Riddare a skoginn/ thangat sem fyrer var hans Fru/ og dwelst thar nockurar hrider. Enn Riddararner komu eptur i Salerni og sogdu drap Jarls og fimtan Riddara med honum; og svo hvor thad hafde giort; og nu er Salerni hofdingialaus.

kom Rodiger Jarl och mötte honom med sextio Riddare. Och så snart Samson Riddare thet såg / wände han sin håst om tilbakars / gaf honom sporarna / ridandes emot them dierfliga/ spände fast wid sig sin sköld / brynia och swärd / satte fram för sig sitt spiut/ och första stöten gaf han en Riddare i bröstet igenom brynian/ så at spiutet gick uth igenom hårdorne/ och kastade honom långt stycke på wallen. Sedan drog han uth sitt swärd/ hwilket war ibland alla swärd thet bästa/ högg först til honom som bar Jarlens baner / på hans wänstra axel/ så at pantzaret söndergick/ och karlen igenom magan i twå stycken. Banerstången gick ock så i sama hugg af/ så at baneret föll på markene; och än högg han på högre sidan en Riddare på hans rygg / ofwan för sadelen igenom harnesket/ så at han föll i twenne stycken til jorden. Ther näst högg han Jarlen på halsen igenom hiälmen och harnesket/ och samma hugg tog af håsten huswudet fram wid bogarna / föll altså både Jarlen och håsten döde til jorden; och på liten stund hade Samson fält femton Riddare/ och intet sår bekommit. Alla the andre Riddarne flydde undan thenne ofriden / och tyckte then wara lyckligast som först kunde undan fly. Men Samson red til skogen igen / ther hans Fru war / och fördröigde ther någon tid. The andre Riddare kommo til Salerni igen / förkunnade Jarlens och femton Riddares dråp/ och hwem thet hade giordt; altså war Salern utan höfdinge.

CAP.

rus erat, obviam ei factus est Rodgeirus Jarlus cum Equitibus sexaginta. Hos quam primum conspexit Samson, obverso equo, subditisque calcaribus, ferociter adversum ipsos invehebatur, galea lorica atq; gladio probè munitus; hastam vero ante se ferebat, quam primo adactu contra Equitem immisit, ita ut medium feriret, ac pertransiens scutum humerosque, eum procul in collem disjiceret. Deinceps evaginato gladio, quem præstantissimum gestabat, primo ictu Jarli vexilliferum percussit, juxta humerum sinistrum, ita ut lorica qua indutus erat medium secata sit, ac ventre insuper dissecto, viscera diffluerent omnia. Quin & pertica eodem hoc ictu perfracta est, ita ut annexum quod erat vexillum versus terram projectum sit. Ipse vero Samson mox ictu ad dexteram vibrato, Equitem quendam juxta latus dorsi feriebat superne ephippii sedem, ita ut scuto dissecato, divisus per medium vir in terram prosterneretur. Proxime jam contra Jarlum se erigens, collum ejus feriebat per mediam galeam atque loricam, ita ut ictu eodem equi etiam caput amputatum sit juxta pedum anteriora, concidente in terram Jarlo, una cum equo quo vectus fuerat. Hoc furore porro grassatus Samson brevi admodum temporis spatio quindecim Equites interfecerat; ipse nullo vulnere sauciatus. Post hac de fuga sibi prospicientes Equites reliqui, qua elabendi via cunque dabatur evaserunt. Cæterum Samson ad nemus se recipiens, ubi sua degebat conjunx, per tempus aliquantulum ibi commorabatur. Reversi autem superstites illi Equites ad oppidum Salernum, de Jarli cæde ac quindecim insuper Equitum nunciabant, quoque autore tantum facinus patratum esset. Ita vero Salernitana urbs præfecto suo orbata est. CAP.

IV. CAP.

Fra Samſone Riddara og Brunſteine Konge / og fall Brunſteins Kongs.

Ehan ſama dag lætur Brunſteirn broder hans things kvedia / og taka ſig til Kongs umm alt rike / er att hafdi Rodgeir Jarl. Brunſteirn Kongur ridur margañ dag ad leita Samſons Riddara medur marga Menn / og Samſon Riddare ridur iafnann odeigur i Kongs-bu / og råner thar fie enn drepur menn. Nu hefur theſſe oſått ſtadit i tvo vetur / Brunſteirn Kongur ridur nu eitt ſinn ad leita Samſons Riddara / og med honum hundrad Riddara / og finna hann eige. Enn ad aptne theß dags ridur Kongur til eins Kaſtala ſem vid ſkoginn var / og er hann thar tha nott. Enn a midre nottu kemur thar Samſon Riddare eirnſaman: nu er luktur Kaſtalinn / enn wardmenn eru ſofnadir. Nu hyggur hann hverſu med ſkal fara / ſtigur af ſinum heſte og bindur wid eitt thorp litid ſkamt frå Kaſtalanum / thar byggia fatåker Menn / thar fær hann ſier og ſvo elld / og leggur i eitt hus / brennir thad / ſidann tekur hann elldſkid logande og ſkytur upp i Kaſtalañ / og thai nåſt l ogade hvort hus / og wid thetta vakna vardmenn. Nu hlaupa their upp akaflega og blaſa i ludra ſina / og kalla ad ofridur ſie kominn i Kaſtalann / enn hvor madur ſo fliott ſem hann waknar / tekur ſin

4. CAP.

Om Samſon Riddare / ſamt Kong Brunſten och hans fall.

Then ſamma dagen låt Konung Brunſten / Jarlens broder ſtåmma thing / på hwilket han blef til Konung tagen öfwer thet Rike ſom Rodiger Jarl hade tilförne rådit. Konung Brunſten red många dagar med många Riddare / at leta effter Riddare Samſon; dock red Samſon altid oförſkråckt i Konungens gårdar / röfwade ther gods / och dråpte folck. Nu ſom thenne ofriden hade warat i tu åhr / red Konung Brunſten uth med hundrade Riddare / at upleta Samſon / hwilken the dock intet funno. Samma dag om afftonen red Konungen til ett Caſtell / ſom wid ſkogen war belägit / hwareſt han natten öfwer förblef. Men om midnats tid kom Samſon Riddare tit enſammen / fann Slottet igenſtångt / ock wachten ſofwande. Ty betånckte han ſig huru han ſkulle båra ſig åth / ſteg af ſin håſt / och bant honom wid ett litet torp ſtrax hos Caſtellet / uti hwilket fattigt folck bodde / ther fick han eld / och itånde förſt ett hus / ſedan tog han brinnande ſtockarne / och ſkiöt upp i Caſtellet / och ſtrax ther effter ſtod hwart hus i liuſan låga / hwar af waknade förſt wåcktarena / hwilka ſprungo haſtigt opp / blåſte i ſina ludrar / och ſade at fienden war kommen i Caſtellet. Thet ſamma förorſakade ſådan ſkråck / at hwar man ſå ſnart han waknade / tog ſina wapn och förmanade hwar annan at undanfly. Thetta krigsbuller kom för Konungen / hwilken klådde och bewåpnade ſig ſtrax / ſteg til håſt / och red utaff Slottet med

CAP. IV.

De Samſonis Equitis geſtis contra Brunſteinum regem, deq; hujus cæde.

EOdem die quo hæc geſta ſunt, ſolennem civium conventum indici curavit occiſi Jarli frater Brunſternius, unaque regiminis ſibi vindicavit adminiſtrationem, quam antehac obtinuerat Rodigeirus. Deinçeps per complures dies turma ſtipatus ſatellitum, ad inveſtigandum Samſonem circum equitabat Brunſternius, dum interim animo imperterrito per regia prædia devectus Samſon, cædibus atque rapinis majorem in modum graſſabatur. Atque gliſcentibus hunc in modum contentionibus per biennii ſpatium, aſſumtis in ſocietatem ſodalibus centum, ad indagandum Samſonem denuo progreſſus eſt Brunſternius, quem tamen nequicquam repperire licebat. Veſperaſcente jam cœlo, ad caſtellum quoddam nemori vicinum adequitat Brunſternius, per noctem ibi manſurus. At vero noctis circa medium, nullo ſe comitante alio, huc progreſſus Samſon, caſtelli portas clauſas invenit, ac vigiles etiam ſomno ſopitos. Itaque agendi conſilia captans, ex equo ſuo deſcendens, eum caſæ vicinæ alligavit, cujus incolæ tenuioris ſortis homines erant. Mox accepto igne, domunculam quandam accendit, ejusq; ardentes flamma multa trabes intra caſtelli munimenta projecit, unde dilatato incendio ædes ſingulæ urebant, & expergefacti hoc ſtrepitu ſunt vigiles. Illi vehementius diſcuſſo ſomno, cornua tubaſque inflare cæperunt, advenientis in propinquo hoſtis indicinam facturi. Hoc itaque nuncio conſternatis plurium animis, qui modo evigilaverant, arreptis armis ſuis ad fugam ſe invicem hortabantur. Ad regis etiam aures hic pervenit ſtrepitus, qui & ipſe arma veſteſque celeriter induens, in equum proſiliit, relictoque caſtello,

ſin vopn / og heitir nu hvor a annann ad
forda ſier. Thetta herbod kemur náſt
fyrer Kong/ hann klåddiſt ſkiott og wopn=
aſt/ hleipur a ſinn heſt / og ridur utaf Ka=
ſtalanum og med honum ſex Riddarar.
Their rida ſem akafaſt meiga their/ og ven=
da til ſkogarens og hyggia nu aller ad thet=
ta mune vera Hermenn ſem brent hafa
thennann Kaſtala/ firer thvi ad mikid op
ludragangur og wopna=brak var ad hey=
ra a theſſare nottu/ enn tho hrådduſt their
nalega ſialfa ſig meſt. Nu flya aller / ſu=
mer a heſtum/ ſumer heſt=lauſer / ſumer
vopnader/ enn ſumer vopn=lauſer/ og ſu=
mer half=klådder/ enn ſumer klåd=lauſer /
og a theſſare nottu giorer Samſon Rid=
dare meire ſkomm og ſkada/ og ei veitir
hann faum bana adur dagur kom. Brun=
ſteirn Kongur ridur nu a ſkoginn langa
leid/ og finnur thar eitt hus/ og firer huſ=
ſins dyrum ſtendur ein kona ute. Kongur
kennir hana/ ad thad er Hilldeſvid frånd=
kona hans. Kongur ſpir thvi hun er thar?
edur hvar hennar unnuſti er? og ſvo ef
hun vill med honum fara? Hun ſvarar a
theſſa lund: Herra/ hier er mit herbergi
thetta litla hus / enn Samſon Riddare
reid a burt ondverda nott/ enn ef thier ha=
fid ei ordit varer vid hann / tha veit eg ei
hvort hann er ridinn / edur hvorſu komu
their hingad i thennann ſkog ſo langt/ i ſo
mikinn myrkvid og okunna leid? edur
hvi ridur thu umm nætur? edur hvar
er thitt nattbol/ og undrunſt eg ad
thier erud ſo ſnemma hier komner/ thvi ſol
er nu ſkamt farinn/ enn Samſon Ridda=
re ſeiger mier/ ad naliga thyrfte til allann
dag

med ſex Riddare. Theſſe redo alt thet for=
taſte the kunde/ och wånde ſig til ſkogen / tånc=
kiandes at en krigzhår monde hafwa brånt
Caſtellet / effter ſå många ludrar/ och ſå
mycket wapengny war at hőra thenne natt /
oanſedt at the råddade ſig ſielf måſt. Nu flyd=
de alla / ſomblige til håſt / och ſomblige uthan
håſt / några bewåpnade / och andre obewåp=
nade/ dels klådde och dels oklådde; och i then=
ne natt tilfogade Samſon them ſtor neſa och
ſkam / warandes intet fåå ſom han ihiål=
ſlog főr ån dager blef. Men Konung Brun=
ſten red långt ſtycke opp i ſkogen / ther han
fann ett hus / och utan főr dőren ett qwin=
folck ſtåndandes. Konungen kiånde ſtrax at thet
war hans fråncka Hildeſwed. Konungen
frågade henne / hwarfőre hon ſå ther wore?
och hwar hennes kiåreſte wore / och om hon
wille med honom bortfara? Hon ſwarade
således: thetta lilla hus år mitt herberge /
och red Samſon bort i ſkymningen / ſedan
hafwer iag intet főrnummit hwart han år wå=
gen tagen; och huru kommer thet til / at j ri=
den ſå långt hit i thenne okunnuge och mőrke
ſkogen / och huru reſer du ſå om nåtterne /
och hwar år titt nattlåger? och főrundrar
iag mig mycket at j åren ſå bittida hitkomne /
ty Solen rann rått nu opp; men Ridder
Samſon hafwer mig ſagt / at ſå når en hel
dag tarfwar man at rida / innan man kom=
mer af thenne ſkogen. Konungen ſwarade
således: Fru j lårer ſåya ſant / ty thet år
underlig lång wåg; ty wi hafwe ridit i then=
ne ſkogen hela then főregångne dagen til aff=
tonen/ och toge wi oß nattlåger i ett Caſtell /
hwareſt wachten waknade ey főrr ån Ludrar
ginge kring Caſtellet / och hwart hus ſtod i
låge / och når wi ſomnade / wore wi hundra=
de månn tilſamman; men nu når iag red åth
thenne ſkog/ hade iag ey mera ån theſſe ſex
Riddare / ey heller wet iag hwadan thenne
oſri=

lo, cum ſex ſociis Equitibus evaſit. Ac vero concitato curſu, ad nemus proximum ipſi
properabant, hoſtilem credentes exercitum adeſſe, ac immiſſam hujus fraude flammam
intra caſtelli munimenta, unde etiam tubarum ſonus plurimus armorumque fragor &
ſtrepitus illa nocte exauditus ſit; vano hoc metu ſic animos perterrefacientes. In fu-
gam tandem converſi ſunt omnes & ſinguli, equis inſidentes alii, ſive armati, ſive iner-
mes, veſtibus etiam partim induti, partim indumentis deſtituti; adeoque hac nocte cla-
dem ac ignominiam multo maximam ipſis intulit Samſon, edita cæde hominum plurima,
priuſquam ſequentis diei illuceſceret tempus. Interim Brunſternius in ſylvam longius
progreſſus, caſam ibi exſtructam invenit, adſtantemque extra fores mulierculam. Hanc
intuens rex, Hildeſvidem agnovit, cognatam ſuam. Sciſcitatus igitur eſt, quænam hic
commorandi eam adegerat cauſa, & ubi locorum ſuus eſſet maritus, ac numquid una
ſecum abire in animum inducere velit? Ipſa dictis hunc in modum reſpondit: Utique
ſcias Domine, hanc ædiculam domicilii ſedem me habere, ac ſub crepuſculum diei heſter-
ni foras equo vectum eſſe Samſonem Equitem, nec poſtmodum a ſe viſum, adeoque ne-
ſcire quo locorum ipſe abiverat. Interim vero mirari ſe, qui per nemus hocce ob-
ſcurum atque invium longius ſic perrexerint ipſi hoſpites, quique nocturno tempore iter
facere haud dubitaverint; rogitare inſuper, ecquonam hoſpitio nocturno excepti fuerant;
quin, vel id maxime, rem ſibi miram videri, quod ſummo hoc mane adveniant, ſole
jam modo exoriente; etenim enarraſſe ſibi Samſonem Equitem, integri diei equo con-
ficien-

dag/ adur enn menn komaſt af theſſum ſkoge. Nu ſvarar Kongur/ thu munt ſatt ſeigia Fru/thetta er laung leid ſo ad furda er a/ enn vier hofum ridit a thennan ſkog heilann dag ad aptne/og tokum vier herbergi i einum Kaſtala / og ei voknudu Vard-menn firr/ enn ludrar geingu um̃ allann Kaſtalann/ og hvort hus logade/ og tha er vier ſofnudum / vorum vier ſamann hundrad manna/ enn er eg reid a thennan ſkog/ tha hafde eg ei meir enn theſſa ſex Riddara / enn ei vitum vär hvadann theſſe ofridur kom. Nu ſvarar Fruinn: ef ſvo er ſem mig vänter/tha mun̄ Samſon Riddare brendt hafa Kaſtala ydar/og drepid menn ydar / og alla ydur hrädda giort. Nu ſeiger Kongur/viſt ertu heimſk/ og miog ertu dulinn ad thier / ad Samſon Riddare mune eirn theita hundrad ludra ſenn/ og brenna vorn Kaſtala / tak nu ſkiott thin kläde og far med oß/ full leingi hefur thu hier verid med mikillri ſkom thier og thinum frändū. Hun ſvarar/ ei wänte eg ad eg fare med ydur ad ſinni/thviad eg veit ad thier munud (a)ſnart eiga nockud vid ad vinna / ſnuid nu vid ydrum heſtum/ og ſvarid theim firſt er koma mun til tals vid idur; og nu ſier Kongur hvar ad ridur Samſon Riddare; ſnua hvorer odrum i gegn og bregda ſverdum ſinum/ hoggur Samſon Riddare Brunſtein Kong a hans hialm/ og klyfur hialminn og hofudit/ ſo ad i oxlum nam ſtadar/ og ſteyptiſt hann dauder af heſtinum/ annann Riddara drepur hann ſtrags medur ſama ſlag/ hinn thridia Riddara leggur hann i gegnum. Nu ſlya their ſem eptur eru enn Samſon Riddara ridur epter theim/ og eige liettir hann firr / enn hann

(a)bratt.

hafdi

ofriden kommen är. Frun ſwarade: Om ſå är ſom iag täncker / ſå lårer Samſon Riddare haſwa brändt edert Caſtell / edre Männ dräpit / och eder alla rädde giordt. Här til ſade Konungen; wiſt är tu i thetta tokoter och mycket fåfänger / at tu täncker Samſon enſammen kunna blåſa i hundrade Ludrar på en gång / och bränna wårt Caſtell / tag nu ſnart tin kläder och far med oß / länge haſwer tu här warit / tig och tina fränder til mycken ſkam. Hon ſwarade: icke täncker iag nu fara med eder / ty iag wet at j låre ſnart få något at beſtälla / wänder nu edra håſtar / och ſwarer honom förſt ſom ther kommer til tals med eder. Kongen ſåg nu hwar Samſon red / tå wände hwar emot andra / blottandes ſina ſwärd. Samſon högg Konung Brunſten på hans hielm / klyfde hielmen tillika med huſwudet / ſå at hugget ſtannade i axlarne / och Konungen ſtupade af håſten döder / en annan Riddare dräpte han med ſamma hugg; Then tredie rände han mitt igenom; the ſom effterleſde flydde; men Samſon aflät intet / förr än han hade dräpit twå aff them / then ena ſlapp tå äntelig undan med många ſår / kom tilbaka i Staden / och berättade huru Samſon och Konungen hade funnes / och huru theras owänſkap lychtades. Ther på ſade alla ſom thetta hörde / at wid Riddare Samſon må ingen karl liknas.

ficiendum eſſe iter, priuſquam nemoris ſpatium emetiri quis poſſit. Ad hæc viciſſim rex: vera utique dicere Dominam, ac iter hoc permoleſtum eſſe valde; quippe integri diei ſpatio per incæduas ſylvas facto tranſitu in multam uſque noctem, apud caſtellum quoddam ſeſe hoſpitatos fuiſſe, ubi altiori ſomno compreſſi vigiles, non prius evigilarunt, donec tubarum clangor intra caſtelli munimenta undique perſonuit, ædificiis omnibus flammam latè concipientibus. Ipſos cum ad ſomnum ſe componebant, centenos numero viros fuiſſe; hoc vero nemus modo ſe ingreſſum, ſex equitibus ſolis comitatum, nec conſtare ſibi, unde hoſtilis ille exortus ſit tumultus. Regeſſit ad hæc mater familias, utique ſi ita ſe res habeat, haud dubitare ipſam, quo minus ignem caſtelli munimentis ſubjecerat Samſon, editaque virorum ſtrage illa, omnium animos trepidatione impleverat. Rex, nimium prorſus inſanire illam dixit, quod credat Samſonem Equitem nullius adjutum ope, centenas inflare potuiſſe tubas, unaque flammam ædificiis ſubjicere; igitur nunc ſedulo monere ſe, ut acceptis ſubito indumentis ſuis, una cum ipſis proficiſci ipſa velit, quandoquidem longiori in hac ſolitudine qua exegerat mora, inſigne dedecus familiæ ſuæ acciverat. Regeſſit ipſa, haudquaquam in animum induxiſſe ſuum, ut una cum illis abeat, quippe haud dubie aliis mox impediendos fore occupationibus; & vero præſtare, ut verſis retro equis, advenienti modo viro paratam reſponſionem ſiſtant. Obſervavit jam rex adequitantem propius Samſonem; itaque adverſa fronte alterutris occurrentes, gladios ſtrictos præferunt. Mox Samſon adacto contra Brunſteinum regem ictu, galeam qua tectus erat, mediam diſſecuit; unaque caput præſcidit, ad humeros uſque penetrante gladio, unde ex equo pronus in terram exanimis concidit rex. Eodem inſuper ictu proximum percuſſit equitem alium: tertium medium confodit. Hinc qui ſuperfuerunt reliqui, in fugam converſi ſunt. Fugientes perſequebatur Samſon, nec prius deſtitit, donec binos ipſorum neci dediſſet, evadente tertio, cicatricibus pluribus cumula-

hafde drepid tvo/ enn eirn komst undann med mikil sar. Nu kemur sa Riddare i borgina og seiger theßi tidendi/ um fund Brunsteins Kongs og Samsons Riddara/ og med hvoriun hätte nu vard skilit theirra osätte. Nu mäla aller sem thetta heyra ad vid Samson Riddara meigi einginn madur iafnast.

V. CAP.

Samson Riddare finnur Thiettmar Födur-Brodur sinn.

NU kemur Samson Riddare aptur til sinnar Frur / og mäler til hennar/ yfrid leingi hefi eg hier verit i thessum skog/ og ecki vil eg hier leingur dveliast og leinast firer minum ovinum / tak nu thin klädi og gersemar/ og bu thig; nu giorer hun svo. Sidann tekur han thria hesta og klifiar med gulli og silfri og godum gripum/ enn fiorda fär hann Hilldesvid til reidar/ fimta hefur hann sialfur/ og nu rida thau leid sina/ thar til ecki er langt ur skoginum. Tha sia thau i einu riodri tolf Meñ rida a moti sier/ thesser hafa stora hesta og breida skiölldu/ skygda hialma og digur spiot/ og sialfer ero theirr storer / og mikit rida their. Nu mäler Samson Riddare til sinnar Frur/ hvorier munu thesser er hier rida? hun svarar: Herra/ ecki veit eg hvorier thesser ero/ enn vist rida their mikid/ edur mattu tha kienna edur vopn theirra. Nu svarar hann/ ecki kenni eg tha sialfa/ enn vopn theirra ma vera eg kienni: theirra hinn firste madur hefur raudann skiolld/ og a markadur Leo med gulli / that mark atti minn fader og hans brodir Thiet-

5. CAP.

Samson Riddare finner Tettmar sin Fader-Broder.

SAmson Riddare kom til sin Fru igen/ och sade til henne; alt för länge hafwer iag warit i thenne skog/ och wil iag nu icke länger här förblifwa/ eller mig för mina owänner fördöllia; therföre lägg nu ihop tina kläder och dyrbara saker/ och kläd tig/ hon giorde sä. Sedan tog han tre hästar / lastade them med gull/ silfwer och allahanda kosteliga saker; then fierde fick han Hildeswed at rida på / men then femte hade han för sig sielf / och rede the altså sin wäg / til thes intet war långt igen aff skogen. Tå blefwo the warse tolff Männ / som rede emot them på en slät platz i skogen/ hwilka hade stora hästar/ breda sköldar/ blancka hielmar och tiocka spiut / och sielfwe wore the store til wäxt / och rede mycket hårt. Tå sade Samson Riddare til sin Fru: hwilka månde thesse wara som här rida? hon swarade: Herre intet wet iag hwilka thesse äro/ och i sanning rida the mycket hårdt / men kunnen j intet känna them/ eller theras wapn? här til swarade Samson/ icke känner iag them sielfwa / men theras wapn må wara iag känner. Then förste Mannen hafwer rödan sköld/ hwilken är märckter med Leyon aff guld / thet märcke hade min fader och hans broder Tettmar / thet

mulato. Elapsus hic posterior, intra castelli munimenta advenit, de conflictu Brunsteini atque Samsonis enarrans, simulque discriminis qualis tandem sors fuerat. Ob hæc talia facinora, communi omnium auscultantium sententia effatum fuit, haudquaquam existere alium ullum, qui Samsoni Equiti æquiparari queat.

CAP. V.

De Samsone Equite in occursum Dietmari avi sui paterni adveniente.

POst edita facinora illa, ad conjugem suam reversus est Samson, eamque hunc in modum affatus; Equidem per tempus bene longum, in hoc nemore se jam commoratum fuisse, adeoque longioris illic sedis jam pertæsum; quin nec inimicorum è conspectu amplius se subducere velle; proinde nunc jubere, ut res peculii sui pretiosas ipsa componat, vestesque induat: monitis illa statim morem gessit. Deinceps acceptis equis tribus, aurum argentique vasa, quæque in cimeliis erant imposuit; quartum equum Hildesvidi tradidit, ut illo veheretur, quintum usibus propriis retinuit. Ita paratis omnibus iter ingrediuntur, ac emensi sunt spatium nemoris maximum. Forte adequitantes in campo duodecim Equites animadvertunt, equis superbientibus vectos; adhæc prægrandi etiam armatura indutos, quæ magnitudini corporum adaptata erat, velocissimo cursu contendentes. Tunc conjugem suam percontatus est Samson, Ecquidnam ipsa equites advenientes nosset. Respondit conjux, minime hos sibi notos esse; sed vero ipsos strenue equos suos agitare, ac mirum ni hosce ex armis ipsorum cognoscere queat maritus. Regessit Samson, se quidem ex facie haudquaquam homines illos dignoscere, certa tamen armorum indicia atque notas sibi apparere. Nimirum, illorum antesignanum, clypeum habere rubrum, in cujus medio campo deauratus Leo conspicitur; idque ipsum gentilitium fuisse sui quondam parentis insigne, ejusque

Thiettmar/ og thad ſama mark hef eg a minum ſkilldi/ og veit eg af thvi ad theſſer munu miner ættmenn: Og nu ſiñaſt their. Samſon ſpyr hvorier theſſer Menn ſieu? edur hvadañ? edur hvort their ſkulu fara. Nu ſvarar hofdinge theirra: langa leid hoſum vær ridit/ og vel er nu ad vier firr ei aptur-ſnerum/ firer thvi ad nu hofum vier vort erendi/ er vier hofum thig fundit. Vier hofum ſpurt firer langre ſtundu hvor ofridur thier var gior/ og vid hvad mikid ofur efli thu atter ad beriaſt/ og hvorſu thu varſt rekinn fra thinni ſæmd og fie/ enn faer voru thiner lidveitslumenn/ enn thu ert vor frændi Samſon Riddare ef eg kenni thig riett/ enn eg em Thiettmar thin fodur broder/ og miner tveir ſyner eru hier/ og allir theßer eru thiner frændur/ thvi hofum vier ſo langa leid ſokt a thin fund/ ad vier vilium thier lid veita hvad er thu villt til rads taka. Nu ſvarar Samſon Riddare honum vel/ og bidur hann hafa mikla thock firer ſitt erendi.

thet ſamma märcke hafwer ock iag på min ſkiöld/ och aff thetta wet iag förwiſt at theſſa måtte wara mine frånder eller ſlächtingar/ och i thet ſamma råkades the. Samſon frågade hwilka theſſe Mån äro? Hwadan the äro? och hwart the ſkulle fara? Tå ſwarar theras Höfdinge/ lång wäg hafwa wi ridit/ och är wäl at wi hafwom ſå wida hint bringa wår reſa/ ty nu är wårt ärende fullbordat/ effter ſom wi hafwa thig funnit. Wi hafwa långe ſedan ſport/ hwad ſtor ofred thig wore tilfogat/ och hwad för mächtige fiender tu hade at nappas med/ och huru tu warit fördrifwen ifrån titt goda tilſtånd och egendomb/ och at tu hade fåå wänner ſom tig undſättia kunde. Men tu äſt wår frände Ridder Samſon/ om iag thig ellieſt rätt kiänner/ och iag är Tettmar tin fader broder med mine twå Söner/ och alla theſſe äre tine frånder/ och hafwa wi en lång wäg ſökt at wi kunna tig finna/ i thet upſåt/ at wi williom giöra tig biſtånd uti alt hwad tu tig wilt företaga. Här på ſwarade Samſon honom wäl/ och tackade honom mycket för ſitt åhrende.

VI. CAP.

Samſon Riddare verdur Hertoge i eirne Borg.

VG nu ſnua their aller leid ſina af ſkoginum/ og rida nu til eirnrar Borgar/ er att hefur Brunnſteirn Kongur/ og ei finna borgar-meñ firr enñ their eru inn komner um hlidit. Nu kenna Menn ad kommin er Samſon Riddare/ er drepid he-

6. CAP.

Samſon Riddare blifwer Hertig uti en Stad.

THe wände nu alla om på then wägen ſom bar af ſkogen/ och redo ſå till en borg ſom Konung Brunſten ått hade/ hwareſt ingen blef them af borgarena warſe/ för än the woro innom porten komne. Thå Borgarne ſågo at Samſon Riddare war ther kommen/ ſom hafwer dräpit Rodgeir Jarl och Konung Brun-

que fratris Ditmari, quali etiam, ipſe in ſuo hoc clypeo utatur; unde ſane ſuſpicari licebit, haut alios quam ſuæ familiæ ſtirpiſque cognatos nunc adeſſe. Mox igitur propius advectos, eos compellat Samſon, qui nam, & unde erant, quoque ituri eſſent rogitans? Cui reſpondens dux illorum præcipuus, jam multum itineris ſe comiteſque ſuos confeciſſe ait, ac vero jam voti ſui compotes factos eſſe, poſtquam huic jungi ſors voluiſſet. Jam pridem autem compertum accepiſſe, quantopere injuriis affectum ipſum laceſſere non deſinant hoſtes magno numero ingruentes, poſtquam bonis omnibus atque peculio jam pridem exutus, paucorum auxilio nunc fulciatur. Enimvero niſi prorſus fallat, agnoſcere ſe ſuæ familiæ hominem, Samſonem Equitem; quem præſentem nunc ſalutatum advenerat Ditmarus patruus, ejusque bini filii, comitante cognatorum plurium caterva; Nimirum, poſt ſedulam inquiſitionem, longique itineris difficultates, tandem cognatum ſuum indagaſſe, cui promta ſua auxilia lubenti animo addicturi ſunt. Huic viciſſim, officioſo verborum ſermone reſpondit Samſon Eques, ac inprimis beneficium gratum advorſum ſe accidere ſignificans.

CAP. VI.

Samſon urbis cujuſdam dux creatur.

HInc via illa deflectunt, quæ extra ſylvam ducebat, ad oppidum quoddam pergentes, quod antea dominatui regis Brunſternii ſubjectum fuerat, civium interim fallentes cuſtodias, ut introgreſſi demum intra oppidi portas, obſervati ſint. Innotuit mox incolis adventaſſe Samſonem Equitem, qui necem intulerat Rodigeiro Jarlo,

hefur Rodgeir Jarl/ og Brunstein Kong/ og marga adra Riddara/ og nu minnast their hvorsu mörg storwirki han hefur giort/ og hvad mikill madur hann er firer allra hluta sakir/ eñ nu eru their hofdingialauser. Og nu ganga aller hiner vitrustu menn i radstefnu/ og adur their skiliast/ finna their thad rad/ at sættast vid Samson Riddara. Og nu ganga their a hans fund med mikillri sæmd og fiolmenni/ og hitta hann og hans menn i eirnri holl/ hvar hañ hafdi tekid herberge. Nu ganga hofdingiar firer Samson Riddara/ og falla a knie og luta honum/ og bioda sig a hans valld/ og ad gioraast hans thionustu-meñ/ og thessa Borg vilia their gefa honum/ og thau Riki sem thar til liggia/ og bioda ad hann skuli vera theira hofdingi. Thessu male tekur vel Samson Riddare og bidur tha uppstanda. Nu er thing stefnt fiolment/ og a thvi thingi taka borgar-menn hann til Hertuga.

VII. CAP.

Samson Hertoge fær adra Borg.

Litlu sidar ridur Samson Hertoge ut af borginni/ og medur honum fimm hans Riddarar og mikid lid annad. Hann ridur til annarar Borgar/ su var bædi rikari og fiolmennari. Nu giorer hann meñ til borgarinnar ad seiga moñum/ ad their gefist upp/ edur verie sig ella. Enn er borgar-menn heyra thetta/ tha eiga their stefnu samann/ og thvi næst er thetta kiært a fiol-

Brunsten med många andra Riddare: begynte the straxt föra sig til minnes hans månge och store giärningar/ sampt hans hurtighet i alla saker/ såsom och at the nu för tiden hade ingen höfdinge. Ty gingo the wisaste i rådstämning/ och för än the skildes åth/ blef thet för godt funnit/ at förenas med Ridder Samson; hwarföre the gingo honom at upwachta uti all som största wyrdnat och underdånighet med stort föllie/ finnandes honom uti en Sal ther han hade tagit sig herberge. The förnämste af Stadsens Inwånare gingo för Ridder Samson/ föllo på sine knä/ bugade sig för Samson/ tilbiudandes honom regementet/ sampt at the måtte giöras til hans tienstemän/ williandes öfwerlefwerera honom Staden/ tilljka med alla the Riken som ther til höra/ tilbudo honom och ther jämpte at han skulle blifwa theras höfding. Ridder Samsom uptog wäl thetta talet/ och bad them upstå igen/ ther effter blef ett allmänt thing hållit/ på hwilket borgarne togo Samson til Hertig öfwer sig.

7. CAP.

Samson Hertig får en annan Borg.

Litet ther effter red Hertig Samson utaf Borgen med fem sine Riddare/ och mycket annat krigsfolck. Och färdades han til en annan Borg/ hwilken både til rikedom och folk war mächtigare. Hertigen skickade Män til Borgen/ och låt säya Inwånerne at the skulle gifwa sig upp eller wäria sig. Och som borgarena thetta hörde/ höllo the stämno/ och blef thetta ther näst omtalt uti folckrike förjamblingar/ och omsider på ett allmänt thing för alt folket

Brunsternio regi, nec non Equitibus compluribus. Igitur facinorum ab ipso patratorum memores, quæque olim virtutum suarum dederat specimina, vacante tunc forte apud ipsos præfecturæ officio. Proinde mox sapientum consilio congregato, haud prius ab invicem discessum fuit, donec Samsonis aucupandam esse gratiam optimum factu judicarunt. Hunc igitur multa veneratione prosequendum magno agmine adeunt, ac jam modo cum sodalibus intra aulæ cujusdam domicilium hospitantem inveniunt. Ibi coram Samsone prodeuntes civium proceres congeniculando cultum ei deferunt, simulque regiminis imperium, promta sua studia certatim declarantes. Oppidum quoque ejus potestati se tradituros pollicebantur, quæque huic annexæ sunt potestates alias, obnixe interim rogando, ne ipsis imperare dedignaretur. Grata acciderunt Samsoni civium officia, adeoque supplices venerabundos surgere jussit. Mox etiam indicto solenni civium conventu, adplaudente incolarum cœtu universo, ducalem dignitatem assumsit Samson.

CAP. VII.

Samson aliud occupat castellum.

POst moram aliqualem, extra oppidi moenia equo vehebatur Samson, assumto secum sodalitio quinque Equitum, ut & turba militari plurima. Progressus autem est ad castellum quoddam, opum civiumque multitudine priori illo longe celebrius. Præmisso caduceatore civibus denunciari jussit, ut se suaque dederent, nec ultima experirentur. His auditis cives publicos indixerunt conventus, ac frequentioribus etiam in sodalitiis, rei hujus

fiölmennum motum / og um̃ ſider a thingi firer ollum lid/ og talar nu eirn hofdingi og ſeiger fra hvorſu Samſon Riddare hofſt fra barnæſku/ og hvorſu morg afreksverk hann giordi fra unga alldri/ og ſidan̄ er hann vard Riddari / og hann vann borger og riki / og hadi oruſtur og einvige/ og hvorſu hann var milldur og litelatur / og aſt=ſæll vid ſina vine/ enn grim̃ur og hardudugur ſinum ovinum/ og hvad illä gefiſt hafdi Rodgeire Jarle / og Brunſteine Konge theirra oſætt/ og lætur theß von ad eins mundi theim fara og their mundi eige fa halldit ſim̃i Borg firer hans Riddorum / auk helldur firer honum ſialfum/ thar hann er ſo mikill Hofdinge / enn nu er thad mitt rad ad fagna honum ſem beſt/ og likur hann ſo ſinu male. Theſſu fulltingdu marger adrer / enn einginn var ſo diarfur ad i moti mællte / og var thetta rad allra borgar=manna / ad taka vid honum ſem beſt. Enn ſem Samſon Hertoge kemur til borgarinnar/ tha er upplokid ollum borgarhlidum / og ridur han̄ i Stadinn med allann ſinn Her. Og thvinäſt var ſtefnt fiolment thing / og a thvi thingi gefa menn honum thennann Stad/ og oll thau Hierod og Kaſtala ſem thar til liggia / og nu bioda Borgarmenn ad gefa honum Kongsnafn / enn hann ſeiger a theſſa lund/ ad eigi vill hann Kongur vera/ og eige meira nafn bera enn tha hefur hann / firr enn hann hefur ſina Merkisſtaung ſett i midia Salerni; og i theſſare Borg dvelſt hann fimm daga.

folket/tå en höfdinge begynte tala om Samſons uprinnelſe ifrån hans barndom / och huru många ſtora giärningar han bedrifwit hade ifrån ſin ungdom / och ſedan han wart Riddare/ och wann Borgar och Riken / ſaſom och om andra hans krig och enwiges kamp/ och huru han war mild / ödmiuk och myctet afhallen ibland ſine wänner / men grym och hård emot ſine owänner/ och huru illa afluppit hade Rodgeir Jarl och Kong Brunſten theras owänſkap med honom/ och woro therföre inter annat förwäntandes / än at thet ſamma them ock ſå öfwerginge / ſå at the ingalunda ſkulle kunna behålla ſin Borg för hans Riddare och för honom ſielfwer / ty han wore en ſå ſtor höfdinge; Hwarföre är thetta mitt råd / ſade han / at wi fägna honom ſom bäſt wi kunna; och här med lychtade han ſitt tal. Thetta ſamtyckte många andra / och ingen war ſå driſtig ſom torde här emot ſäya / och war alla borgarnas endrächteliga råd och beſlut/ at honom på thet bäſta emottaga. Och ſom Hertig Samſon kom til Borgen/ wore alle portarne uplåtne/ och red han in i Staden med hela ſin Här; hwareſt ſtraxt blef ſtämbt ett allmänt thing/ och på thet thinget gofwo the honom ſamma Stad och alla the Härader och Caſtell ſom ther til lågo/ och tilbödo borgarna ſig at willia gifwa honom Konungs namn / men han ſwarade ſålunda/ at intet wil han Konung wara/ och ey heller högre namn bära än han tå hafwer / för än han hafwer ſatt ſin banerſtång mitt uti Salerni ; och i thenna Borg drögde han i fem dagar.

hujus indicinam fecerunt, donec in ſolennibus comitiis publicis cum cura penſitandum negotium ſiſteretur. Nimirum procerum aliquis in concionem mediam prodiens, luculento ſermone expoſuit de primis Samſonis incrementis dum adhuc adoleſceret, quamque egregia virtutum ſpecimina ab ipſo edita fuerant â primis inde juventutis ejus annis; qui denique Equitum illuſtri adſcriptus cœtui, urbes ac regna late occupare adgreſſus eſt, plurimiſque prœliis, ac etiam duellis ac certaminibus, nominis famam ſibi acquiſiverat; iis denique animi dotibus inſtructus, ut pari clementia atque obſequio commendabilis, amicis ſuis fidus, erga inimicos ſævum atque durum ſe exhibuit. Denique male ab ipſo olim mulctatos fuiſſe Rodgeirum Jarlum regemque Brunſteinium, ac timendum merito, ne & idem ipſis maneat fatum, oppidumque diripiant Equites ejus, nam & his longe majorem cladem ipſum haud dubio illaturum, ubi præclaras ſuas vires exercuerit; adeoque id nunc conſilii ſuggerere ſe, ut honorifice advenientem excipiant. Hæc fuit orationis ſumma. In eandem hanc ſententiam conſenſerunt plures alii, nec repertus ullus qui contraria ſuaderet; tandemque decretum communi civium omnium approbatione, ſeſe ut ſubmitterent. Igitur prope urbem adveniens Samſon dux, ac portas ſibi adapertas inveniens, cum exercitu ſuo omni ingreſſus eſt. Indicta mox frequenti concione, ſe urbemque ſuam dediderunt cives, annexaſque his regiones atque munimenta omnia, ſimul precati, ut regium titulum inpoſterum uſurpare velit. Samſon actis gratiis, nec regia ſceptra ſe ambire dixit, nec tituli dignitatem ampliorem, donec vexillum ſuum media in urbe Salernitana erectum ſtatuerit. Ita in hoc oppido dies quinque exegit.

VIII. CAP.

Samſon Hertoge verdur Kongur i Borgenni Salerni.

NAn er Samſon Hertoge ridur ut af Borginni/ hefur hann tuttugu hundrud Riddara/ og mikinn fiolda annara lids. Thennan Her flytur hann thann veg ſem liggur til Salerni/ og nu er einginn Borg edur Kaſtale a hans vegi/ ſa er eige ſig uppgefi firer honum hvar ſem hañ for. Nu ſender hann bod firer ſier til Salerni/ og lätur ſeiga ollum Stadarens iñbyggiendum ſina åtlan ad hann ſkal tha Borg eignaſt/ hvort ſem thad er audvellt eda torvellt/ og helldur vill hañ deyia med allann ſinn Her/ enn hann fae ei Borgina. Vid theſſi tidendi verda Stadar-menn hardla hryggver/ og eiga ſin a mille margar ſtefnur/ ſumar fiol-mennar / ſumar ſin a milli/ og var marga daga um̄radit um̄ thetta mal/ adur enn thad yrde ſtadt. Nu ſpyria Borgar-meñ ad Hertogin var kominn nærri Borgenni/ tha ridur ut af Borgin̄i oll althyda med vopnū og herklådum/ og uti hafa their øll ſin merki og allan ſinn hinn beſta bunat/ med allskonar leikum / horpum og fidlum / gigium og bumbum og allſkyns ſkiemtan. Enn er their hitta Hertugann og hans Her/ ſtiga their af ſinum heſtum their firſt er gofugaſter voru/og ſo aller Riddarar/og ſeigia ſig vilia uppgiefa Borgina a hans valld. Hertogiñ thackar theim ſinn velgiorning/ ſtiga nu aller a ſina heſta / og fylgia honum i Borgina til Kongs-hallar/ og ſetia hann i haſäte / og thann dag hinn ſama gefa

8. CAP.

Hertig Samſon blifwer Konung i then Borgen Salerni.

NÄr Hertig Samſon drog uthaf Borgenne / hade han 2000 Ryttare / och thes förutan en ſtor Krigshär. Thenna Här förde han på then wägen ſom låg til Salerni/ och war ingen Bårg eller något Caſtell i hans wäg / ſom ſig icke til honom upgaf/ ehwareſt han framfor. Nu ſände han bud för ſig til Salerni / och uppenbarade för alla Stadſens Inbyggiare ſina tanckar / at han wille then ſamma Borgen få uti ſitt wåld / antingen thet wore lätt eller ſwårt / och at han heller wille döö med hela ſin Här / än at han intet ſkulle bekomma thenne Borgen. Wid theſſa tidender wore Stadſens Inwånare mycket bedröfwade / och hade många ſtämnor / ſomblige uthi allmenne folcks närwarelſe / och ſomblige ſins emellan / och war thetta måhl i många dagar öfwerwägat/ för än något blef theruti beſlutit. När nu borgarna ſpörja at Hertigen war när in til Borgen kommen / då uthrede af Borgen hela hopen af gemene man / med wapn och harniſk beprydde / och uthe hade the alla ſina ſtandarer / och all ſin båſta bonat / med allehanda ſpel / harpor / fioler / gigor och trumbor / och allſkiöns frögdeklang. Men när the kommo til Hertigen och hans Här / ſtego the af ſina håſtar / förſt the förnämſte / och ſedan Riddarne / ſäyandes ſig willia upgifwa honom Borgen. Hertigen tackade them för ſin goda wälwillighet / ſedan ſtege the alla på ſina håſtar / och följde honom i Staden til Konungzliga huſet / hwareſt the ſatte honom på Konungs ſtolen / gofwo honom ſamma dag Konungs namn / och öppna-

Cap. VIII.

Samſon Salernitanæ urbis imperium regiumque titulum adeptus eſt.

EX oppido profectus Samſon, agmen bis mille equitum una ducebat, validamque militum manum. Ac progreſſus via quæ Salernum uſque ducit, munimenta quæ interjecta erant omnia, in ſuam poteſtatem recepit, quacunque tranſiturus erat. Præmiſſis mox nunciis ad urbem Salernitanam, civibus denunciari juſſit animi ſui ſenſa, potiendæque urbis deſiderium, quam omnino occupare ſibi propoſitum quantivis licet pretio, quamvis vel vita ſua conſtiturum ſit opus. Hac denunciatione plurimum animis conſternati cives, crebro deliberationes inſtituere cœperunt, partim in frequentiori ſuorum conſeſſu, partim privatis in conventiculis, plurium dierum conſultationibus in medium proſpicientes. Poſtquam igitur innotuit civibus jam ad urbem adpropinquare Ducem, facto agmine obviam obequitant, induti armis atque ornamentis militaribus, ac vexilla etiam præferentes cultus magnificentiam oſtentabant, tripudiis muſicoque concentu, atque hilariis. Jam prope ducis agmen delati, ex equis ſuis diſſiliunt ordine cuncti, ac oppidum ejus arbitrio ſe permiſſuros ſignificant. Dux viciſſim gratias egit pro benevolentiæ iſthac ſignificatione. Illi equis denuo conſcenſis, eum in urbem ad palatium comitabantur, ubi in regium ſolium impoſitum, regem eum ſalutabant, gazam ſimul omnem

gefa their honum Kongs nafn / og lata upp firer honū allar hyrdslur sem Brunsteirn Kongur hafdi att / og gafu i hans valld. Nu sender Kongurinn bod uñ allt sitt rike ad aller menn skilldi til hans koma/ og honum thiona i hlydni og fiargiosum. Og eingin er nu so diarfur ad eitt ord måle hoñum igegn. Samsom Kongur stirer nu sinu rike umm stund.

nad för honom alla de giömmor och håfwor som Konung Brunsteen hade ågt / hwilket alt the gofwo uti hans wåld. När thetta war beställt/ sände Konungen bud til hela sitt Rike/ at alle Mån skulle til honom komma / och honom tiena med all hörsamhet och uthgiffter. Hwilket alle så effterkommo / at ingen dierfdes såttia sig med ett ord honom emoth. Konung Samson styrer nu sitt Rike / en tid bårt åth.

IX. CAP.

Fra Samsone Konge og Sonum hans Ermenrek og Thiettmar.

FRa thvi er sagt ad Samson Kongur gat eirn Son vid Drottningu sine Hilldesvid/ sa Sveirn hiet Ermenrekur. Enn er hann fäddest upp er hann värn og sterkur/ Kongur ann honum mikid. Samson Kongur eykur sitt Rike a marga vegu/ og brytur under sig morg Rike og stor vestur uñ lond og annarstadar. Enn gietur Samson Kongur annann Son vid fridlu sinne er Thiettmar heiter epter hans fodur broder. Enn er thessi Sveirn vex upp/ er hañ mikill og sterkur / svartur og dreingeligur/ hardur og vitur/ og likur fodur sinum. Samson Kongur er nu ordinn gamall madur/ enn Ermenrekur hans sonur roskinn/ og Thiettmar er nu fimtan vetra. Nu er thad eirn dag/ at Samson Kongur situr i hasäte/ og firer honum stendur og thionar hans Son Ermenrekur. Nu mæler Samson Kongur vid Ermenrek: Son minn/ ei vil eg ad thu thioner mier leingur/ edur

IX. CAP.

Om Konung Samson och hans Söner Ermenrek och Tettmar.

Här effter föllier at omtala / thet Konung Samson aflade en Son/ med sin Drottning Hilldeswid/ som Ermenrek het. Hwilken når han upföddes/ blef han wacker och starck/ och älskade Konungen honom mycket. Konung Samson utwidgade nu sitt Rike / på många handa sätt / i synnerhet / twingade han under sig många och stora Riken / wäster uth / och annorstädes. Sedan fick Konung Samson en annan Son med sin Frilla / hwilken han kallade Tettmar effter sin Faderbroder. Och når thenna Pilten Tettmar upwäxte/ blef han stor/ myckit starck och swart / men doch hehl manlig och karlewulen/ hård / wiser / och mycket liker sin Fader. Konung Samson war nu bliswen gammal / men ther emot hans Son Ermenrek kommen til sine manlige åhr / och Tettmar war 15 åhr gammal. En dag hånde thet sig når Konungen satt uti sitt högsäte / och hans Son Ermenrek tiente för honom : at Konung Samson talar til honom sålunda : min Son / intet wil iag at tu tienar mig långer / eller någon an-

omnem, quæ olim regis Brunsternii fuerat, ipsius potestati permittentes. His ita peractis, per universas suæ ditionis regiones nuncios emisit rex Samson, cives omnes ad se convocatum, ad fidem atque subjectionem ipsi præstandam. Quæ imperata obnixe perfecta nec repertus ullus qui præfracto animo obsistere ausus. Ita imperium adeptus Samson, res feliciter administravit, per tempus bene longum.

CAP. IX.

De Samsone ejusque filiis Ermenrico atque Dietmaro.

PRoximo nunc ordine memorandum nobis occurrit, quod ex conjuge Hildesvida prolem masculam suscepit Samson, qui filius Ermenricus nuncupatus est. Hic cum adolesceret, eximio robore corporis accrevit, fuitque regi patri apprime charus. Jam imperii sui fines late dilataverat Samson, occupatis regionibus vastissimis ad occidentem, aut aliorsum sitis. Interposito tempore aliquo, nova prole auctus est Samson, nuncupavitque natum de nomine patrui sui Dietmarum. Hic etiam una cum annis robustior factus est, eratque colore subfuscus, virilis animi præferens indicia, pari fortitudine ingeniique sagacitate, patri suo valde similis erat. Jam ad provectam ætatem vixerat Samson, cum Ermenricus filius in medio ætatis flore esset, decimum autem quintum ætatis annum ageret Dietmarus. Forte die quodam in regali solio considente Samsone, cum prope ad ministrandum adstaret filius Ermenricus, eum hunc in modum affatus est pater: Enimvero gnate, haudquaquam collubitum animo meo, diuturniora servitia exhibere te adver-

edur odrum monnum/ vil eg nu giefa thier Kongdom ifer tolf ennm ſterkuſtu Borguin veſtur i Spania landi/ theim er eg hefi unnid med ſialfs mins ſverdi / og afla thier meira Rikis/ firer thvi eg tok ecki mitt Rike ad giof/ og i einſkis konar erfd / og ſkorter mig nu ei Rike. Enn er thetta heyrer hinn unge Thiettmar / geingur hann firer fodur ſinn/ lytur honum og mållte : nu hefur thu giefid thinum Syne Ermenrek Kongdom og mikid Rike / enn allt til theßa dags hef eg farid med Riddara-ſveinum / og hefur hier til med ockur iafnt ſkipt verid/ og enn mattu thad vel giora/ ef thu villt gefa mier nockurt vald edur nafnbot. Samſon Kongur hlyder theſſare tölu/ og ſvarar aunguo og litur reidugliga til hans/ og thicker han måla diarflega. Enn er Thiettmar fieck einginn ſvor af ſinum fodur/ tha geingur hann til rums ſins.

annan; ty iag wil gifwa tig Konungzligit wålde/ öfwer tolf the ſtarckeſte fåſtningar wåſter i Spanien / them iag hafwer wunnit ſielf med mitt ſwård / och ſkaffa tig ther jåmte ſtörre rike; ty intet bekom iag mitt rike til ſkiåncks / ey heller hafwer iag på något ſått thet årft / likwål fattas mig nu intet ett ſtort rike. När then unge Tettmar thetta hörde / gick han fram för ſin fader / bugade ſig för honom och ſade: Nu hafwer tu giort tin Son Ermenrek til Konung/ och gifwit honom ſtort rike / men alt in til thenne dagen hafwer iag farit med tine Riddare och Swenner / och hafwer fuller hår til warit jåmt delat oß emellan / ſå at wi hafwa warit lika goda håldne / thet tu nu och kunde giöra / med mitt wilkors förbåtrande / til ſtörre macht och högre namn. Samſon hörde på thetta talet / men ſwarade intet ther til / utan ſåg wredeligen på honom / tyckiandes alt för driſtigt wara talt af honom. När ſom nu Tettmar ſåg at han fick intet ſwar af ſin fader / trådde han til ſitt rum igen.

X. CAP.
Ræda Samſons Kongs til ſinna bordſitienda.

SAmſon Kongur ſitur nu i haſåti ſinu i ſinni beſtu holl/ og aller hans villduſtu Riddarar med honum. Hollin var tiolldud med gudvef / enn oll bord voru ſkipud med bunum diſkum/ og tha er hvitt vin og raudt ſpanytt ad drecka. A ſialfs hans borde eru aller diſkar af klara ſilfre med gulli bunir / firer honum ſtanda thrir ſkutulſveinar med ſtorum bord-kerum af rauda gulli/ og oll gimſteinum ſett. Nu er midda-

10. CAP.
Konung Samſons tal til them ſom ſuto til bords med honom.

KOnung Samſon ſatt i högſåte / uthi ſin koſteligaſte Sal/ och alla hans förnåmſte Riddare hos honom. Salen war klådd in uti med koſteligit tyg/ och alla bord woro dukade/ och ther war hwitt och rödt fårſkt win at dricka. The fat och tallrikar ſom wore på hans egit bord/ woro alle af klart ſilfwer och förgylte; för honom ſtodo och tiente tre ſkiånckeſwånner / med ſtora dryckskiåril af rödt gull/ med edle ſtenar beſatte. Nu war middagen och

adverſum me, aut quemcunque alium; quippe nunc poteſtatem concedere ſe, ut dominium in poſterum habeat duodecim fortiſſimarum urbium in occidentalibus Hiſpaniæ partibus, ſuis olim auſpiciis devictarum, quas novis incrementis denuo augere integrum futurum ſit. Regnum minime gratis, nec hæreditario jure accepiſſe ſe, ad hanc demum magnitudinem perduxiſſe. Hunc ſermonem cum audiviſſet Dietmarus junior, coram patre ſuo venerabundus accedens, eum alloquebatur, dicendo, jam modo regiam dignitatem ampliſſimumque imperium liberaliter largitum eſſe patrem filio ſuo Ermenrico, nulla habita ratione filii minorennis, qui perpetuis expeditionibus militaribus hactenus occupatus fuerat, adeoque æqualem amborum filiorum ſortem jure meritoque in poſterum conſervare debuiſſe ipſum, in cujus poteſtate nunc ſitum ſit ſuæ etiam conditionis habere rationem, dignitatis titulique augmento aliquo. Talia proloquentem, nulla reſponſione dignatus eſt pater, minaci vultu filium intuitus, eumque audaciæ nimiæ accuſans. Igitur Dietmarus nihil reſponſi a patre ſuo referens, in priſtinum locum ſe denuo recepit.

CAP. X.
De ſermocinatione Samſonis cum epulonibus ſuis.

ALiquando in eminentiori ſede ſua intra palatii auguſtam aulam accumbebat Samſon, adhibito una in convivium procerum atq; optimatium flore. Erant aulæ parietes periſtromatis contectæ texti operis aurei, ſtratæ vaſis pretioſis menſæ, crateres mero repleti defæcato, varii coloris. Utenſilia menſæ ejus ſingula argentei operis deaurata fulgebant. Menſæ adſtabant famuli pocillatores trini capaciſſimos tenentes ſcyphos auri rutili, margaritis

dagur og ſkin Sol a alla glerglugga/ ber
nu lios um̄ alla hollina / thar eru og alls
konar leiker ſem i hug ma koma. Nu riet-
ter Samſon Kongur hond ſina a bord/og
mällte : Nu hef eg ſetid tuttugu vetur
kyrr i minu rike og allir miner menn ha-
fa nu frid haft/ og ei hef eg um̄ theſſa hrid
aukid mitt rike/ og margt hefur ſkipaſt a
theſſare ſtundu / i vorri hollu er nu mikil
fegurd og pryde/ firſt af dyrdligum hof-
dingium/ og morgum dreingium/og epter
theſſu er nu hallarbunadur / og hier eru
og framder margskins leikar/ enn margt
hefur ſkipaſt ſidann mitt ſkegg var ſvart
ſem hrafn/ og har/ enn nu eru bœdi hvitt
ſem dufa/ min̄ armur var raudur og blar/
enn nu er han̄ hvitur : enn hvad olle thvi ?
min brynia og thad er hun kom ei af mi-
num armi halft miſſeri og ſlikt ſama mi-
num Riddarum. Vor ſverd voru raudli-
tud af blodi / og ſkordut af vopnum / enn
nu ſinaſt mier thau raud og ſkordott af
ridi. Vorar bryniur og hialmar eru rid-
gader/ enn ſkillder lim-ſtockner. Hvar eru
vorer heſtar? their ed hlaupa mun̄du a elld
ef theim vere aviſad/enn nu vill hvor Rid-
dari rida gangvara/ og ei ſkal vel thykia /
nema han ſie ſo hágur/ ad tha er han̄ renn-
ur ſem allra hardaſt/ ad eige ſkaki af hans
hialmi eina fiodur ef a liggur. Enn hvad
merkir thetta hvita har nema thad/ thot
eg ſitie hier i minu haſäti og komi ei ut af
Salerni/ tha verd eg ad fara ſem aller
adrir

och ſkien Solen igenom alla fönſter/ ſå at liuſt
war kring hela Salen / och blefwo ther häld-
ne allahanda ſlags lekar / ſom man någonſin
kunde ihugkomma; då räckte Konung Sam-
ſon ſin hand fram öfwer bordet / och ſade:
Jag hafwer nu ſutit ſtilla i mitt rike i tiu-
gu åhr / och alla mina män hafwa i medler
tid hafft fred. Hwarföre hafwer iag in-
tet thenne tiden på något ſätt uthwidgat
mitt rike ; Doch likwäl finner iag mycket
wara förbättrat i wår Sal ſom är mycket
koſteligen beprydder / förſt igenom the för-
nähme Höfdingars och Swänners närwa-
relſe / och ſedan af the koſtelige tapeter och
mångahanda ſpel och lekar ſom här öfwas och
brukas/ här jämte äre och många förandringar
ſkedde ſedan mitt ſkiägg och hår wore ſwarte
ſom en korp / men nu äre the hwita ſom duf-
wa ; mina armar woro förr röde och blå/ men
nu äre the hwita / men hwad ſkal wara orſa-
ken ther til? thet är min brynia / hwilken på
fierdendels åhr aldrig kom af min arm / ey
heller mina Riddares ; wåra ſwärd woro rö-
da af blod / och ſönderhuggne i äggen / men
nu ſynes the mig röda och ſönder frätne af råſt.
Wåra brynior och hiälmer äro råſtige / och
ſkiölderne ſönderſpruckne ; hwar äro wåra
håſtar / ſom man kunde rida i elden med / om
man wille ? Nu wil hwar Riddare rida gånga-
re / och intet ſkal han tyckia at den är goder om
någon fiäder ſkakas på Riddarens hielm/ när
håſten ränner ſom aldra hårdaſt. Men hwad
märcker thetta hwita hår/ annat än thet / at faſt
om iag ſitter här i mitt högſäte / och kommer ey
utaf Salerni / tå måſte iag äntå fara then
wägen ſom alla andra/nembligen i jorden : Och
när

ritis obſitos. Meridiano tempore, ſol lucidiſſimos radios late ſpargebat, ſic ut immiſſum per feneſtras lumen, aulam illuſtraret totam, eratque peropportunum tempus agitandis hilariis atq; tripudiis, quæ hominum cunque ſolertia indagavit. Forte tunc manum ſuam apud menſam extendens Samſon, in hunc modum fari cœpit. Jam viginti annorum effluxiſſe ſpatium, quo interea proſpere imperii res adminiſtraverat, civibus omnino omnibus in otio deſidentibus. Ac vero quamvis tanto intervallo dilatandis imperii ſui finibus haudquaquam vacaverit, non omnino tamen inanem ſuam fuiſſe operam ; quippe aulæ aucta eſſe decora cum ſplendore maximo, nitere proceres purpuratoſque, ut & fidos miniſtros qui adſunt ſingulos; fulgere aulæ parietes tapete pretioſo; multumque celebritatis accedere huic ſplendori ex inſtitutis ludis ſolennibus choreiſque ac tripudiis: Multam adeo factam eſſe rerum commutationem, poſtquam corvi inſtar nigricantis ſpecie ſua fulgebat barba; jam & hujus immutatum, eſſe colorem, ac columbæ imitari albedinem. Olim ſibi lacertos rubentes fuiſſe cæruleoſque, nunc albicantes apparere; nec vero aliam huic rei ſubeſſe rationem magis idoneam, quam quod lorica aſſidue ſua olim tegebat brachia, per ſemeſtre ut plurimum temporis ſpatium, nec aliter ſui ſueverunt commilitones: gladios olim ſanguine multo rubentes apparuiſſe, acie eorum ex crebris ictibus valde hebetata, nunc rubicundos ac ſola ærugine exeſos eſſe: loricas galeaſque ærugine adfectas, ſcuta rimis diſſecta eſſe : nec amplius generoſos ſupereſſe equos, cum quibus vel medias pertranſire per flammas integrum erat, pro cujuſque lubitu; jam mollitie nimia corruptis moribus priſtinis, ſolos equos leniori paſſu gradientes inequitare velle generoſam quondam juvenum pubem, nec vel talem ſatis manſuetum idoneumque exiſtimari equum, ſi vel medio in inceſſu quamvis minima quatiatur criſtarum, quas in petaſo erectas gerit. Jam canos crines indicio eſſe manifeſto, diuturniorem hanc ſuam moram inter aulæ ſplendores, urbiſque Salerni decora, haudquaquam impedire

adrir i jordina: Enn tha eg er daudur/ tha er og daud oll vor tign/ ſu er af ma vera voru ſällife. Enn ſtorvirke og oruſtur eru iafn nytar/ tho ad lidnar ſieu thuſund vetur: og eigi ma eg theß dags bida hier i Salerni. Thad bod ſkulu miner menn bera um̃ allt mitt riki/ Kongum/ Hertugum/ Greifum og ollu folki/ ad their bue ſig i herfor a thremur manudum/ og i hvorium Stad ſkal eg giora thria menn til heſta ad rida/ ſodla ad bua/ ſkiolldu ad leggia/ og giora bryniur/ hialma/ ſpiot og ſverd ſkygn/ thau ſem adur eru forn: enn er theßi ſtund er lidin/ tha ſkulu til min koma aller hofdingiar med ſina menn.

XI. CAP.

Fra Sendi-monnum og Skatt-bode Samſons Kongs til Elſungs Jarls af Vern/ og hvorninn Jarlenn tekur thar i mote.

Nu lätur Samſon Kongur giora ett bref/ og thar med ſender hann ſex Riddara allvel buna/ en thad ſtendur a theſſu briefi/ ad Samſon Kongur ſender ord (a) Elſunge hinum rika og hinum mikilata og hinum ſkeggſida. Thier hafid leinge freſtat ad giora oß ſämder i ſkatt-giofum edur vinmälum/ nu ſkulu thier ſenda oß idvara dottur i ſkatt/ er min̄ Sonur enn ingri ſkal hafa ſier til Frillu/ henni ſkulu fylgia ſextiu Meiar velbuena/ og hier med

(a) Iſunge

när iag är död/ då är all wår macht och härlighet ſamma förandring underkaſtat. Hwar månde då wåra prächtige goda dagar wara. Nu effter ſom ſtora bedriffter och krig the kunna wara oß nyttige/ faſt än tuſend åhr ſkulle förbi gå/ therföre har iag hos mig beſlutit/ at icke förbida then dagen här i Salerni. Och thetta ſkal kungiöras öfwer alt mitt rike/ för Konungar/ Hertiger/ Grefwar och alt folck/ at the på tre månader laga ſig til krigstog; i hwar Stad ſkal iag förordna tre män ſom ſkola tilrida theras häſtar/ Sadlar giöra/ ſkiöldar ſammanfoga och polera theras råſtige brynior/ hielmer/ ſpiut och ſwärd. Och när ſom thenne föreſatte tiden är framliden/ ſkole alle höfdingar med ſine män komma til mig.

II. CAP.

Konung Samſon ſänder til Elſung Jarl i Vern at han ſkulle honom ſkatt giöra/ och huru thet blifwer af Jarlen uptagit.

Konung Samſon befalte at giöra ett bref färdigt/ med hwilket han ſände ſex Riddare wål uthruſtade til Elſung Jarl/ och lydde thet ſålunda: Konung Samſon ſkrifwer til Elſung Jarl then rike/ then ſtorlåtige och then långſkiäggige. Effter J hafwen långe fördrögt at hedra oß med ſkatt giörande eller wänligit ſänningebud/ ſå wele wi at j ſända oß eder dotter i ſkatt/ hwilken min yngſte Son ſkal hafwa til ſin Frilla/ henne ſkole föllia ſextio Jungfruer och ſextio Riddare med theras båſta ruſtning

poſſe, quo minus fatis communibus aliquando cedere debeat: ſe vero mortuo, ſimul occumbere gloriam illam omnem, nec his adverſum quicquam juvare poſſe hanc vitæ ſectatam mollitiem. Quandoquidem ergo majorum operum incœpta, bellicæque expeditiones plurimum afferre ſolent utilitatis, ſerius quamvis poſt multam annorum ætatem adgreſſæ; ideoque perſvaſum nunc animo ſuo eſſe, abrupta omni mora, etiam hodierno die urbe hac excedere. Proinde nunc jubere, ut egreſſi caduceatores per omnia ſui imperii territoria, regulis, ducibus, comitibus, omnique adeo populo denuncient, ut paratos ad prœlium ſe accingant intra hoc ſemeſtre proximum. Sibi porro id curæ futurum, ut ſingulis in oppidis trini conſtituantur viri, qui equis in circo exercendis, ephippiis adornandis, ſcutis fabricandis, galeis, loricis, haſtis gladiiſque perpoliendis ſua commodabunt miniſteria: hoc vero peracto temporis ſpatio, ad ſe accedere debere præfectos copiarum omnes cum ſuis turmis.

CAP. XI.

De Samſonis legatione ad Elſungum Jarlum Veronenſem pro exigendo tributo, ut & de legationis ſucceſſu.

Samſon epiſtolas exaratas, ad Elſungum Jarlum perferendas ſex ſuis Equitibus commiſit. Erat vero talis epiſtolarum tenor: Rex Samſon Elſungo Jarlo prædiviti, magnanimo, atque verendæ canitiei. Enimvero cum diuturniori mora hactenus ceſſatum â Te, quo minus tributa juſte perſoluta ſint, nec vel legationes tranſmiſſæ pro amicitiis conciliandis; ideoque nunc imperari tibi ſcias, ut gnatam quam habes, tributi loco ad me mittas, ut ea pro pellice utatur filius minorennis. Hanc comitari debere puellas ſexaginta, totidem-

med skalltu senda sextiu Riddara/ og med hinum besta Riddara-buninge / og hvor Riddare skal hafa tvo heste og eitn svein / og enn skalltu senda mier sextiu hauka / og alla vel vanda / sextiu goda veidi-hunda/ og a hinum besta veide-hundinum skal helsit a vera af gulli / og toged fliettad med thinu skeggi/ og tha weistu hvort nockur madur i werolldu er thier rikare. Enn ef thu villt eige svo / tha bu thig sem best a thremur manudum og allar thinar borger/ og thina menn/ svo siast meige / ad their verie idar borg og riki. Nu fara Riddarar alla sina leid/ thar til er their koma til theirrar borgar er Bern heiter og firer rædur Elsingur Jarl hinn gambli. Riddarar koma thar er Jarl situr ifer bordum. Nu bera their fram bref og innsigle Samsons Kongs/ og leggia a bord firer Jarl / enn Jarlinn tekur briefit og les sialfur/ enn er han hafdi lesit briefid/ litadist hans andlit raudt sem blod / og nu mæler han af miklum mod til sina manna. Oss hefur ord sendt hinn rike Samson Kongur / ad eg skal honum skatt senda / og nu vill han oss thad kenna/ ad vier erum komner a athuga alldur og orvase/ er vier villdum eige nenna tha er vier vorum ingri ad thiona med skomm/ og hafa firer af honum ovingan. Enn helldur enn thetta verdi/ og fari fram sem til er mælt/ skal hvorium tilgefast ad veria sig og sina Borg i minu rike/ og hier a ofann skal eg firr sialfur deya/ enn eg thole thessa hneysu. Nu bidur han ta-

ning/ ther til skal hwar och en Riddare hafwa twå hästar och en tienare / men thes förutan wil iag at du skal sända mig sextio hökar / wäl öfwade/ och sextio goda Jachthundar. Then bäste jachthundens halsband skal wara af guld/ och tåget flätat af ditt eget skiägg/ då du rönandes warder om någon i hela werlden låter finnas mächtigare än du. Men wil du thet intet undergå/ så laga dig/ dina fästningar och dina män til reds på tre månaders tid/ at man kan se hurulunda I willie eder Stad och Rike försware. Här med drogo Riddarne bort til then Borgen Bern/ hwilken Elsung Jarl then gamble rådde öfwer/ hwarest the anlände när Jarlen satt til bords/ och lade the på bordet för Jarlen Konung Samsons bref och insegel/ thet Jarlen sielf tog och läste/ hwilket så snart han hade läsit / blef hans ansichte så rödt som blod / och talte han frimodeligen til sina män: Oss hafwer tilskrifwit Konung Samson then rike / at wi skola honom skatt giöra/ och wil han twinga oss at undergå thet i wår wanföre och höga ålder / som wi i wår ungdom ingalunda wille undergå / nembligen at tiena honom icke uthan skam / och hafwa doch ther jämpte hans owänskap. Men förr än thetta warder och sin framgång hafwer / som anmält är/ skal hwar och en efterlåtit warda / at wäria sig och sina fästningar här i mitt Rike/ och skal iag förr dö än tåla thenne nesa. Hwar uppå Jarlen befalte at fast taga thesse Riddare/ och then som brefwet förde lät han hängia i thet högsta trä han fann; fyra lät han halshugga/ men den siette som minst war höggs den högra handen af/ och sändes han sedan hem tilbakars. När nu thetta sålunda war förrättat/ begynte han at befästa sina Borger och Castell

tidemq; nobiles juvenes militaribus armis, decore instructos omnes; binos equos quem libet secum adducentem famulumque unum: cum his una mittendos esse sexaginta accipitres venationem probe edoctos, totidem his adjungendos esse canes venaticos, quorum collaria ex puro auro fabricata sunt, lorum vero quibus adducantur ex propria Elsungi contextum barba. Quibus singulis rite præstitis, orbi declararet, se ditiorem alium in orbe vix reperiri. Has sin minus acceptare collubitum sit conditiones, nunc id imperare, ut intra trimestre spatium se suaque ad belli discrimen subeundum paret, idoneo sic specimine declaraturus animi sui fortitudinem. Talia in mandatis cum accepissent Equestris ordinis viri, iter ingrediuntur ad Veronensem urbem, quæ dominio Elsungi Jarli parebat, viamque emensi appellunt circa tempus illud cum mensæ accumberet Jarlus. Prolatas igitur subito literas Samsonis regis sigillo munitas, in mensa ante Jarlum exponunt; ille acceptam epistolam perlegit, cognitoque tenore ejus, iræ vehementis indicia in facie prodidit, ac intrepido animo suis indicavit militibus. Jam modo nunciatum ad se misisse Samsonem regem illum prædivitem, tributa imperatum, quæ tanto facilius â nobis erogari posse sperat, postquam provectioris ætatis facti sumus, nec enim ullatenus subituros nos fuisse onus, maximo cum dedecore conjunctum, quamdiu robur virile adhuc aderat, nisi novis insuper molestiis nunc agitemur. Verum enim vero hæc priusquam admittamus postulata, quotocuique liberum erit se suaque pro viribus tueri; quippe sibi inprimis eam stare sententiam, mortem potius subire, quam hancce pati ignominiam. Mox igitur Equites illos comprehendi jussit Jarlus, quorum primipilum ad altissimam arborem suspendio mulctari, alios quatuor capite plecti, septimum vero qui minimus omnium erat, manu dextra truncatum ad suos remitti jussit. Proximum his ad-

taka theſſa Riddara/og thann ſem erendeñ var/ lætur hann heingia vid thad hædſta trie er hann fann/ enn fiora liet hann halshoggva/ enn thann ſiotta er minſtur var liet hann hand hoggva a hans hægri hendi/og ſendir hann ſuo heim. Sidañ liet hann bua allar ſinar Borger og Kaſtala med ſterkum veggiũ og ſtorum dikium/ og ſetia valſlaungur ifer hvert borgar-hlid/ og bua låtur hann alla ſina Riddara med heſtum og ollum herbunadi/ og nu er mikil firerætlan i hans Rike/ hvorſu their fae thvi halldid firer Samſone Konge. Riddarinn kemur aptur nu i Salerni og ſeiger Samſone Konge alla theſſa ferd og hvad haduglegann mannſkada their feingu af Elſunge Jarle. Enn er Samſon Kongur heirer thetta/låtur hann ſem hañ heire ei/og hafi ei ſpurt/og aungvo ſvarar hann/ og ecki bregdur hann ſier vid hvort ſem honum thotte thetta vel edur illa.

ſtell med tiocka murar och wållar/ och ſtora grafwar/ ther til förordnade han fåltſlungor öfwer hwar Stadsport; ſina Riddare förſåg han wål med håſtar och all annor uthruſtning/ och blefwo ther håldne många råd och anſlag i hans rike/ på hwad ſått the båſt ſkulle kunna thet förſwara för Konung Samſon. Then Riddaren ſom blef hem ſkickat tilbakars igen/ kom til Salerni och beråttade Konung Samſon huru thenne reſan war aflupen/ och hwad för neſlig död hans mån hafwa måſt undergå af Elſung Jarl/ hwilket då Konung Samſon hördt hade/ låts han ſom han thet hwarken hade hört eller ſpordt/ icke heller ſwarade eller uthlåt han ſig/ hwad ſom honom tycktes hår om wål eller illa.

XII. CAP.

Samſon Kongur drepur Elſung Jarl og verdur Kongur i Bern.

NU ſem lidner eru trir manuder/dregſt ſamann ovigur her i Salerni/ tha ridur Samſon Kongur ut af borgenni/ og med honum thrir Kongar og marger Hertogar og adrer Rikis menn/ og alls hefur hañ fimtan thuſund Riddara og otal annara manna. Thennan her ſlitur nu Samſon Kongur i land Elſungs Jarls. Enn er hann hefur nu farit tvo daga um̃ thad land/ tha kemur i moti honum Her Elſungs Jarls/og hefur tiu tuſend Riddara/ og mikinn Her annann/ og marger voru hofdingiar med honum/ og vida um̃ lond hefur honum lid komed bædi nordañ um̃

12. CAP.

Konung Samſon dråper Elſung Jarl och warder Konung i Bern.

NÅr tre månader woro förledne/ drogs tilſam̃an en mycket ſtor Krigshår i Salerni/ med hwilken Konung Samſon red utaf Borgen/ och följde honom tre Konungar/ tillika med många Hertuger och andre förnåhme Rikſens Mån/ och hade han uti alles femtontuſend Riddare och otaligt mycket annat krigsfolck. Thenne Krigshår förde Konung Samſon i Elſung Jarls Land; hwareſt då han twå dagar hade fårdats/ mötte honom Elſung Jarls Hår ſom beſtod af tiotuſend Riddare/ och mycket annat Krigsfolck/ månge höfdingar wore ock med honom/ och mångeſtådes af andre Lånder hade kommit til honom mycket Krigsfolck/ både från them ſom bo nordan om Fiål-

adgrediebatur opus in muniendis arcibus atque propugnaculis ſuis, valle foſſaque ingenti, diſpoſitis etiam ſupra urbium portas miſſilium machinis. Porro etiam nobilium juvenum cohortem equis armiſq; probe inſtruendam curavit; bellica adhæc conſilia crebrius inſtituta, de mediis quibus hoſti reſiſteretur. Remiſſus domum Eques ille unicus, ad Salernitanam urbem acceſſit, Samſoni referens negotii ſui fata, indignamque illam virorum cædem quam patraverat Elſungus Jarlus. Quæ ſibi enarrata, quaſi animo non auſcultaſſe ſimulabat Samſon, adeoque rerum veluti ignarus reſponſione nulla dignatus eſt, nulliſque indiciis prodiens quoto ipſe judicio factum penſitandum duceret.

CAP. XII.

De Elſungi Jarli cæde, occupatoque Veronæ imperio.

PRæterlapſis menſibus tribus, cum ingens in urbe Salernitana coactus eſſet exercitus, extra caſtelli munimenta prodibat Samſon, ternis comitatus regulis, Ducibuſque atque proceribus perplurimis, denique equitatu quindecim millium, præter bellatorum turbam aliam. Hac cum acie intra fines Elſungi Jarli contendit Samſon. Poſt bidui vero iter in regione illa, obviam ipſi venit exercitus Elſungi Jarli decem millium equitum, pugnaciſſimorumque militum aliorum. Aderant præfecti ac duces eximii, coactus etiam ex diſſitis regionibus tranſmontanis, ut & meridionalibus Hungariæ partibus miles. Facto mox

umm fiall og sünnan ur Ungaria. Enn er their finnast/ tha verdur thar orusta hord og mannskiæd og af hvoru tveggia lidi verdur mikid mannfall. Nu ridur fram̃ Samson Kongur og hans sonur Ermenrek og hin unge Thiettmar/ nu huggur Samson Kongur både menn og hesta/ og fellur hvor ifer annann a hvorutveggiu hond. So og fram̃ridur hann i midiann her Elsungs manna/ og blodgat hefur hann alla sina bryniu og allañ sinn hest/og skekur hann nu suo sverdit ad hialltarner singia hatt/ suo heirer umm allann herinn. Og tha kallar Samson Kongur/ tho eirnsamann hefdi eg ridit i thennann her/og tho ad eg hefdi onga lidveitslu-meñ/ tha mundi eg drepa ef eg kuña thes thorf med annari miñe hendi hvort mans-barn af Elsungs moñum/og nu var theßi rodd so mikil/ ad aller hrädduft. Nu sier Elsungur Jarl hvorsu mikinn skada Samson Kongur giorer a hans monnum/ og ei ma so buit hlida/ tha kallar hann hatt/ säkit hart framm vorer menn/ vier skulum sigur fa/enn theßir bana/ thviad ga betur vorar fylkingar enn theirra / og thesse digur-halseOrmur er sua langt hefur i vorn her framm-sokt/ skal nu fa bana/ ella skal eg deyia/ og mun tha standa theßi orusta. Nu lyster Elsunger Jarl siñ hest med sporum/ og ridur eirn samt igegn Samson Konge alldiarflega/ og hoggur til Samsons Kongs i hans skiolld ofann-verdann og klyfur ofann til mundridans/og añad hogg hoggur hann thegar a hans hægre oxel/ so sundur-tekur bryniuna/ og veiter Jarl honum mikid sar. Eñ tafn skiott hoggur SamsonKongur til Jarlsins hals/ suo ad

Fjällen såsom och sunnan ifrån uthur Ungern. Som nu Krigshärarne möttes / begyntes straxt dem emellan ett skarpt slag / doch föll på bägge sidor mycket folck. Konung Samson red fram med sine Söner Ermenrek och unga Tettmar / ihiälhuggandes både Karlar och hästar / fällandes them på bägge sidor hwar öfwer annan / och stadnade intet Konungen förr än han kom midt uti Elsung Jarls här / warandes alt öfwer blodig både på harnesket och hästen / då skakade han sitt swärd at plåtarne skallrade så hårdt / at thet hördes öfwer allan hären / och med thet samma ropade Konung Samson öfwerliudt / om iag hade ensammen ridit i thenne Hären / och ingen Krigshär eller något bistånd af annat folck hafft / så hade iag äntå med min ena hand kunnat / ther så giordes behof / dräpit hwars mans barn uti Elsungarnes Här; hwilket tahl war så förskräckeligit at alla räddes. Men när Elsung Jarl såg thet stora nederlag som Konung Samson giorde på hans folck / tänckte han at the ey måtte hafwa en sådan framgång / kallade therföre på sina Män högt säyandes / giörer nu ett hässtigt anfall / wi skole Seger få / men thesse blifwa slagne / ty wåra troppar gå mycket bättre än theras / och skal thenne tiockhalsade Ormen som så långt är framkommen i wår Här / få ther döden / eller skal iag sielf dö. Och lärer tå wisserligen stadna thetta slaget. Elsung Jarl gaf sin häst sporarne / och red ensammen mycket frimodeligen emot Konung Samson / högg til honom i hans skiöld upp i kanten / och klyfde skiölden ofwan ifrån alt til handfånget; andre gången han högg / tog hugget på hans högre axel / så harnesket gick sönder / och gaf Jarlen Konungen ett stort sår. Men i thet samma hugger Konungen Jarlen på halsen / så hufwudet flög af honom / och nu tog Konung Samson i skägget på hufwudet / och höll i thet / och frågade om El-

mox concursu, multa utrinque strages edita est, bellico fragore vehementer perstrepente. Ante prima igitur signa adequitans Samson una cum filio Ermenrico atque Dietmaro juniore, ipse viros pariter ac equos prostravit, utraque manu cæsim dejiciens. Denique in medium agmen Elsungi proruens, cruore multo loricam suam equumque quo vehebatur madidaverat; ensem adeo vehementi quatiebat impetu, ut laminæ juxta capulum subsilirent, fragore longius resonante per mediam aciem. Infit vero Samson, proprio se fultum robore, summotis satellitibus, his suis manibus ad internecionem singulos quosque prosternere valuisse quotquot in Elsungi agmine adsunt homines. Ira autem vehementius infremuit, ut singuli exhorrescerent. Animadvertens tunc Elsungus Jarlus insignem noxam agmini suo inflictam per Samsonem, ut malo obicem poneret, suos altiori voce compellat, ac forti animo in hostem eos ruere jubet, victoriam certam ipsis pollicitus, inimicis mortem manifestam; quippe expeditius multo munia sua peragentibus cuneis, qui a parte suorum stabant. Enimvero & hunc nodoso collo serpentem, qui longius in media agmina nostra proserpere ausus fuerat, morte haud dubio plectendum esse, aut vel ipsum se moriturum, cessante tum demum conflictu hocce hostili. Quibus dictis, equo calcaria subdidit Elsungus Jarlus, forti animo adversus Samsonem adequitans, scutum ejus ictu ad limbum adacto medium secavit ad juncturas usque, quin & subitaneo impetu axillam ejus dexteram fortius adortus, loricam disrupit, ita ut vulnus altius resideret. Sed vero ictum una intentans Samson, Jarli caput amputavit. Quod

ad af tok hofudit. Og nu tekur Samson Kongur hofudit og helldur upp a skegginu og spir ef Elsungs menn kenni hofudit/og bidur tha hätta orustunne ef thetta hofud hefur art Elsungur Jarl/og nu stodvast orustann er hann var fallinn/ og nu gefa sig upp Elsungs menn aller og sitt land a valld Samsonar Kongs og hans Sona.Og nu ridur Samson Kongur med allann sinn Her heim til Bernar/ og einginnn er so diarfur ad thori ad hallda firer honum Borgum nie Kastolum i Elsunga landi. Enn er Samson Kongur kemur til Bernar/ tha er upplokit ollum Borgar-hlidum/ og a mote honum ganga aller Borgar-menn med miklum pris og allskins leikum/og nu syna their honum allar fie-hirdslur thär sem att hafdi Elsungur Jarl/ og gefa thad allt i hans valld.

Elsungs män kiänna hwilkens hufwud thet hafwer warit/ och bad han uphöra med slaget/ effter thetta warit Elsung Jarls hufwud/ hwilket och så skiedde/ at slaget ändades. När Elsung Jarl war fallen/ gofwo alle Elsungs män sig och landet uthi Konung Samsons och hans söners wäld. Hwar uppå Konung Samson strax drog med hela sin Här til Bern/ och war ingen så dristig at han tordes hålla för honom Städer eller Fästningar i Elsunga land. Och som Konung Samson kom til Bern/ woro alla portarna för honom öpnade/ och Borgarna gingo honom emot med stor hårlighet och många spel/och sedan wiste the Konungen alla the penninge-gömor och egendom som Elsung Jarl hade tilhördt/ gifwandes thet alt uthi hans wäld.

XIII. CAP.

Thiettmar Son Samsons Kongs får Odiliu dottur Elsungs Jarls: Fra dauda Samsons Kongs: og makt og rike Ermenreks Kongs Sonar hans/ og fra Aka Örlungatrausta thridia Syne Samsons Kongs.

Nu lätur Samson Kongur giora rika veitslu/ og ad thessare veitslu gipter hann dottur Elsungs Jarls Odiliam Thiettmare Syne sinum/ og gefur honum Kongs nafn/ og thar med Bern/ og allt riki thad er att hafdi Elsungur Jarl. Epter thetta snyr Ermenrekur med fodur sinum Samsone Konge sudur til Roma borgar/ og i thessare for fieck Samson hin rike bana. Enn Ermenrekur tekur vid

13. CAP.

Om Thettmars Konung Samsös Sons gifftermåhl med Odilia Elsung Jarls dotter/ såsom och Konung Samsons död/ hans sons Ermenreks macht och riken/ och om Åke Örlungatröste/ then tridie K. Samsons Son.

Konung Samson befallte nu tilreda ett prächtigt gästebod/ och giffter han Elsung Jarls dotter Odiliam med sin Son Thettmar/ gifwandes honom Konungs namn/ tillika med Bern och thet riket som Elsung Jarl hade ägt. Här effter reste Ermenrek med sin fader K. Samson söder til Rom/ och blef på thenne resan Konung Samson then rike död. Och Ermenrek tog wid alt thet Rike som Konung Samson hade ägt/ sedan reste han til Rom/

mox sublatum, barbæ præhendens cinnos, Elsungi militibus ostentat, simul sciscitatus, caput viri numquid agnoscerent. Hinc prœlio ut desisterent monuit, quandoquidem Elsungi Jarli abscissum videbant caput. Igitur cessatum á prœlio, defuncto duce illo, nec mora, Samsoni regi ejusque filio, se regionemque suam permiserunt Elsungi milites. Hinc comitante exercitu omni, ad urbem Veronam contendit Samson, nemine prohibere auso, quo minus munimenta atque castella universa per Elsungiam occuparet. Ad urbem Veronam accedens Samson, portas sibi adapertas invenit, prodeuntibus ipsi obviam civibus universis cum tripudiis atq; ovationibus, gazam denique omnem offerentes, quæ olim Elsungi Jarli fuerat, ut pro arbitrio uteretur.

CAP. XIII.

De Dietmari nuptiis cum Odilia Elsungi filia; de obitu Samsonis, deque Ermenrici imperio, atque Haquino Orlunga-traustio filio tertium genito,

SAmson regali magnificentia apparatis epulis, Odiliam Elsungi Jarli filiam Dietmaro nuptum collocat, filio etiam regium titulum, unaq; Veronensis urbis imperium assignat, omnemque illam regionem quam hactenus tenuerat Elsungus Jarlus. His ita dispositis, patrem suum comitatus Ermenricus iter Romam versus suscepit, ubi in via mortem obiit rex Samson opulentia ac divitiis per orbem clarus. Ermenricus autem defuncti patris regnum universum occupat. Hinc ipse Romam profectus, plurima cum Romanis

vid ollu Riki er att hafdi Samson Kongur. Hann reiser nu til Roma borgar og a margar orustur vid Romveria / og vinnur thar morg storvirki / og hann eignast hinn besta hlut Roma borgar / og margar adrar stor borger vinnur hann. Hann eignast mestann hlut Rikis utann fra Gricklands hafe og nordur til fialls / og tho mikit af Gricklands Eyum / og nu gioríst hann allra Konga rikastur og mestur firer sier. Hann var vinsäll og fridsamur hinn (a) firra hlut äfi sinnar. Samson Kongur atte og hinn thridia son sem Ake hiet / hans moderni var lited. Samson Kongur hafdi gefit honum Hertuga nafn / og Borg tha er hiet Fertilia / er Væringiar kalla Fridsalu. Thesse Ake var kalladur (b) Orlungatrauste / hañ var mikill kappe og rikur Hofdingi.

Rom / hölt många Fältslachtningar med the Romare / uthråttade ther store saker / och wann thet förnämste af Romerske Riket / som war Staden Rom med många andra stora Städer / thes föruthan lade han under sig hela then delen af Romerska Riket som sträcker sig ifrån Grekelands Haf och norder til fiällen / och många Grekelands Öyar / hwar af skedde / at han blef ibland alla Konungar then mächtigste och störste / och war han af alla mycket älskat / och i första sitt regements tid fredsammer. Konung Samson hade än then tridie sonen som Åke het / hwilken på sitt möderne war af ringa slächt / honom gaf han Hertuga nampn / och en Borg som Fertilia het / then Wäringiarna annars kalla Fridsalu. Thenne Åke kallades Orlunga / eller Oldunga tröst / och war han en stor slagskiämpe och höfding.

(a) efra (b) Olldungatrauste.

XIV. CAP.

Fra Thiettmare Konge og hans Syne Thidreke / og theirra voxt og atgiorfe.

Thiettmar Kongur rädur nu firer Bern / hann var mikill madur firer sier og agiätur / vitur og stor radur / og bardaga madur mikill / gladur og lite-latur / milldur og storgiofull / og vinsæll vid sina meñ. Hans Drottning Odilia er vitur og vinsäl og allra kvenna best ad sier gior / umm alla hluti tha er til ma henda. Thau attu eirn son er hiet Thidrekur: enn er hann vox upp / tha var hann so stor madur vexti / ad einginn sa hans maka / ei var harn Rise. Hann var langleitur og breidleitur / eig-

14. CAP.

Om Konung Thettmar och hans Son Thidrek / hans upwäxt och förträffligheter.

Konung Thettmar råder nu för Bern / och war han en braf Man och Hielte fram för andra / wiser / högsinter och en starck slagskiämpe / glader / ödmiuk / blid / gifmild / och af sina Män högeligen älskad. Hans Drottning Odilia war och så mycket wis och afhällen / och ibland alla Qwinnor i alla saker then förståndigste. The ätte en Son tilsammans som het Thidrek: hwilken när han upwäxte / blef han så stor at ingen såg hans make / doch war han ey heller Rese; han war lång och bredlagder uthi ansichtet / och hade mycket wackra ögon / och stora swarta ögnebry-

nis prœlia commisit, multisque ac egregiis facinoribus editis, imperii Romani portionem multo optimam, urbem nimirum ipsam occupavit, adjacentiaque huic oppida eximiæ magnitudinis alia. Maximam quoque partem imperii inde à Hellesponto usque ad borealia montium juga, multasq; Græciæ insulas sibi subjecit. Ita ante reges alios opibus & potentia crevit, firmissimis quoque exterorum principum innexus fœderibus imperii sui initia felicissima habuit. Porro tertius etiam filius Samsoni natus est, nomine Haquinus, ex ignobiliore licet matre. Hunc ducis titulo insignivit pater suus, tradito ei castello quod Fertilia nuncupabatur, à Waringis dicto Pacifico. Idem hic Haquinus alio nomine vocabatur Orlunga-traustius; pollebatque militarium rerum exercitio opibusque præfecto dignis.

CAP. XIV.

De Ditmaro rege, ejusque filio Theoderico, ut & amborum statura atque indole eximia.

Ditmarus Veronæ Dominus, virtute præstans, ac fama inclutus, prudentia etiam agendique rerum usu peritus, militia strenuus, animo hilaris atque jucundus, liberalis magnificusque, subditis suis summopere charus erat. Nec vero minoris æstimabatur conjux ejus Odilia, propter ingenium sagax, moresque aptos, quibus suum sexum apprime ornabat. Ex horum connubio natus erat filius Theodericus, qui adultus, sodales omnes magnitudine superavit, infra tamen staturam gigantis eminens. Faciem habe-

eigdur manna best og nockud skol-bryrn/ hans har var mikid og fagurt sem(a)barid gull/ og lidadest allt i locka/ a honum var eckirt skegg/suo gamall sem hañ vard/hans herdar voru miklar/suo ad tveggia alna var ifer ad mäla/hās armar voru so digrer sem stockur digur/og hardir sem steim/fagra höd hafdi hann og hardla sterka; um̃ midiann er hann mior og vel vaxinn; hans miadmer og lär eru so sterkleg ad ollum thyker furda. Hans fätur eru fagrir og vel vaxnir/ enn kalfinn og(b) fot leggurinn/ eru suo digrer sem a Risa väre. Hans afl var suo stort/ ad einginn madur veit og varla sialfur hann fieck thad reint. Hañ er gladur og litelätur/ milldur og storgiofull/ so ad ecki sparar hann vid vine sina gull nie silfur/ nie gersemar/ og nä liga vid hvorn mann er thiggia vill. Thad er allra manna mal ad a skaplyndi og alla atgiorsi/ their er sied hofdu Samson Kong/ad hann mundi vera hans maki/ enn their sem ei hofdu sied Samson Kong/ hyggia ad alldrei hafi verid skapadur thvilikur madur sem Thidrekur var um̃ alla hluti/ tha er hann hefur um̃fram̃ alla menn adra i verolldu. Thiettmar Kongur dubbar nu Thidrek til Riddara/tha er hañ var fimtan vetra gamall / og lätur hann vera Höfdingia (c) sinnar hirdar ifer ollum Ridderum og ollum odrum.

(a) Var edur Gull. (b) forleggurinn. (c) innann hyrdar.

bryner; hans här war stort och fagert som gull/ och läg krusat uti läckar; skiägg fick han intet huru gammal han blef; twärt öfwer skuldrarna war han twå alnar bred; hans armar wore tiocka som ståckar/ och härda som sten. J median war han smal och wäl wuxen; hans ror och lår woro så starcke/ så at man sig ther öfwer förundrade; hans fötter woro wackre och wäl wäxte / men benkaflerne och fotknylarne woro så tiäcke som på en Rese. Kort at säya / hans styrckia war så stor/ at thet wiste ingen menniskia/ och han sielfwer kunde then samma knapt försökia. Til thesse store kropsens gåfwor som han war begåfwat med / kommo och sinsens til; han war glader/ ödmiuk/ mild och gifmild / så at han för sina wänner hade ospart både gull/ silfwer och allehanda kostelige saker/ hwilket allom war af honom uplåtit / som thet wille emot taga. Och sade alla som Konung Samson hade sedt / at til skapnad / wäxt / och uti alt sitt förehafwande / wore han Konung Samson liker och jämngod / men the som Konung Samson intet hade kiänt / tyckte at aldrig hade någon Man warit födder / sådan som Thidreker / hwilken war förmer än någon annan man i werldene. Konung Thettmar giorde Thidrek til Riddare på hans femtonde åhr/ och satte honom til Höfdinge uthi sitt håf öfwer alla sina Riddare / såsom och alle andre.

XV. CAP.

Hildebrandur kemur til Bernar/ og verdur stallbroder Thidreks.

Eirikur Hertoge rædur firer theirre Borg

15. CAP.

Hildebrand ankommer til Bern/ och blifwer stallbroder med Thidrek.

EN Hertig som Erik kallades/rådde då öfwer

habebat oblongam, justa latitudine distinctam; oculos cæsios, superciliis nigricantibus decoros, haud parum gratiæ conciliante etiam coma, quam prolixam atque eximiam alebat, in rutilantes cinnos globulosque implexam. Barba vero nusqam ei crescebat. Humeros habebat latos duarum ulnarum: lacertos stipitis in molem crassos, ac lapidis instar obfirmatos. Manus eximia proportione aptas, atque robustas. Medium ejus corpus in aptam gracilitatem efformatum erat. Lumborum atque coxendicum miro pollebat robore. Pedes habebat decoros, justa proportione idoneos, nisi quod furæ giganteæ molis instar creverant. Robore corporis supra humanam sortem majore præditus erat, adeo ut vires experimentum longe superarent. Corporis magnitudinem æquabat animi haud minor indoles, ingenium hilare, mite, liberale, magnificumque, quibus aurum, argentum, pretiosamque supellectilem amicis suis, aliisque expetentibus lubens largiri solebat. Enimvero tralatitium ferebatur, Theodericum quoad corporis staturam atque robur, cum Samsone Equite ac rege comparari solere ab iis, qui hunc oculis suis viderant; alios vero, quibus ignotus ille, haud dubitasse id asserere, vix unquam inter homines genitum fuisse ullum, Theoderico præstantiorem, quem virtutibus ante alios excellere credebant. Hunc Theodericum, annum tunc agentem decimum quintum ætatis suæ, solenni ritu Equitem creavit rex Ditmarus, assignato ei simul munere, quo aulici ministerii, procerumque atque civium præfectum summum eum constituebat.

CAP. XV.

De Hildebrandi adventu ad urbem Veronam, factaq; sodalitate cum rege Theoderico.

EA tempestate urbis Venetiarum Ducatum gerebat Ericus, virtute factisque perstrenuus.

Borg ſem Fenedi heiter/ hann var mikill og hardur. Hans ſyner voru their Bertram og Reiginnballd er ſidann voru Hertogar i Fenedi. Reiginnballd Hertoge atte eirn ſon ſem hiet Hilldebrandur/ enn er hann var fimtan vetra/ geck hann firer hasæte fodur ſins/ og dubbar Hertuginn hañ til Riddara/ og lætur hann vera yfer ollum ſinum Riddarum odrum. Hilldebrandur Riddare var allra manna dreingeligaſtur/ og vel ad ſier gior umm allar ithrotter/ hann var mikill vexti/ har og digur/ og allra manna er hann beſt ſkapadur a allann vort; hann er litelatur/ vitur og rada madur mikill/ og um allan dreingſkaper hann forgangs madur faſtudugur; hann var milldur af fie og litelatur/ og i ollu thvi landi fanſt ecki hans maki til hugar og hreyſti/ og ad ollu atgiorfi/ thvi er hafa thurfte til alls Riddara-ſkapar. Enn nær hann er thritugur ad alldre/ ſeiger hann fodur ſinum / ad hann vill nu kanna fleyre tiginna manna ſidu/ og ei ma eg frægur vera ef eg ſkal ei annad giora enn vera hier heima i Fenedi / eda rida i ſnapa-herflockum. Hertogen ſpyr / hvort hann vill fara? Hilldebrandur ſeiger / ad hann hefur ſpurn af einum Konge/ og være thangad ei lang leid/ enn thad er Thiettmar Kongur a Bern/ og thangad vil eg rida. Og nu byr hann ſig/ og tolf Riddarar med honum/ og eru aller vaſker og velbuner. Nu ridur Hilldebrandur ſinn veg/ thar til hañ kemur ad Bern a fund Thiettmars Kongs. Kongurinn tekur vel vid honum og bidur honum med ſier ad vera
med

wer Staden Venedig / han war en kiäcker och ſtränger Höfdinge. Hans ſöner wore Bertram och Reigenbald/ hwilka effter honom togo hertigdömet i Venedig. Hertig Reigenbald ätte en Son ſom Hildebrand het / hwilken när han war på femtonde åhret/ gick han fram för ſin faders högſäte / tå giorde Hertigen honom til Riddare och Öfwerſte öfwer alla ſina Riddare. Ridder Hildebrander war mehr än alla andra kärlewulen / och mycket wäl öfwad uthi allehanda ridderlige konſter/ til kropſens ſkapnad war han ſtor / hög/ tiock och mycket wäl wäxter/ den ſinſens gåfwor icke mindre beprydde/ ty han war med ödmiukhet/ wiſhet och ſtor förſichtighet begåfwad/ och uti all manlighet war han then förnämbſte / ther til ſtadig / gifmild och ödmiuk; kort at ſäya/ så fans icke hans make i hela thet landet uthi frimodighet och ſtarckhet / ſåſom och uthi alla the ſaker ſom en Riddare bör at kunna. Men när han war trettio åhr gammal / talte han med ſin fader/ at han wil giöra ſig bekant om andra flere förnähme mäns ſeder/ ſäyandes ſig icke blifwa mycket nampnkunnig/ om han intet annat ſkulle taga ſig före än wara hemma i Venedig och omgås med drängar / ridandes alt ſtadigt i deras föllie. Hertigen frågade honom hwart han wille reſa ? Hildebrander ſwarade / at han hade hört talas om en Konung wid nampn Thettmar / hwilken rådde för Bern / och wore dit intet långt at draga / therföre wille han taga ſig then reſan på. Och nu giör han ſig färdig med tolff Riddare / ſom alle woro kiäcke och wäl klädde. Nu red Hildebrander ſin wäg bort ther til han kom til Konung Thettmar i Bern. Konungen fägnade honom wäl / och bad honom med ſtor höflighet at wara hos ſig/ och Konungen ſatte Hildebrander näſt ſig/ och dwäldes han länge hos Konung Thettmar / ſom här effter
ter

nuus. Hujus filii erant Bertramus atque Reiginbaldus, qui poſtea Venetorum facti ſunt Duces. Reiginbaldo natus eſt filius Hildebrandus, qui quintum decimum natus annum, ante patrem in ſolio ſedentem ducali acceſſit, â quo ſolennibus ceremoniis in Equeſtrem ordinem cooptatus eſt, collato ipſi dignitatis gradu eminentiori ſuper reliquos illius ordinis viros. Hildebrandus corporis ſtatura valde conſpicuus erat, imbutus diſciplinis omnibus; proceritate atque robore eminebat ante ſodales quoſcunque alios. Commendabat morum affabilitatem prudentia, rerumque agendarum conſilium, quibus virtutibus ſummopere eminuit. Accedebat his liberale ingenium, & in largiendis opibus munificentia. Nec enim paria cum ipſo valebant ſodales quicunque alii per univerſam regionem, quo minus idoneis moribus exercitiiſque nobili homine dignis ante alios excelleret. Jam triginta annos natus, patrem ſuum affatur dicendo, ſe plurium illuſtrium populorum mores noſcendi diſiderio teneri; nec enim nominis celebritatem ullam acquirere ſe poſſe diutius Venetiis apud penates deſidendo, aut cum ſodalibus in circo diſcurrendo. Hæc proloquutum, de profectionis conſilio ſciſcitabatur pater. Reſpondit Hildebrandus, inaudiviſſe ſe multa præclara memorari, de rege quodam Theoderico Veronenſi, non longe illinc commoranti, quem ſibi adeundum cenſeat. Ac vero ad iter paratis rebus, duodecim comites Equites una ſecum aſſumſit, animi promtitudine veſtiumque apparatu inſignes. Hinc via ſua perrexit Hildebrandus, Veronam ad Dietmarum regem. Hoſpitem gratanter excepit rex, ipſi largiter cuncta offerendo, quæ vitæ neceſſaria erant. Officia viciſſim Hildebrando pergrata acciderunt, aſſignatuſque ipſi eſt locus ad regem proximus; qua commoditate per tempus bene longum gaudebat, quemadmodum prolixius

med hinum meſta metnade. Hilldebrandur theckiſt thetta vel/ og nu ſetti hañ Hilldebrand hid náſta ſier/ og dvelſt hañ med Thiettmare Konge leinge/ ſem getid mun verda ſidar i theßare ſogu. Thidrek Son Thiettmars Kongs war tha ſio vetra/ er Hilldebrandur ſetur Thidrek hid náſta ſier/ og foſtrar hann thar til hann er fimtan vetra/ og hann var hofdinge giordur Riddara innan hyrdar. En ſo mikid ann hvor theirra odrum/ ad ongver karlmenn hafa meira unnaſt nema David Kongur og Jonathas.

ter i denne ſaga warder omtalt. Thidrek Konung Thettmars Son war då ſiu åhr gammal när Hildebrander ſatt Thidrek näſt ſig/ och foſtrade han honom til thes han war ſiuna 15. åhr/ och han blef Höfdinge giord öfwer Riddarne i hofwet. Men ſå mycket älskade the hwar annan at inga karlar förutan Konung David och Jonathan hafwa hällit hwar andra ſå kiära.

XVI. CAP.

Their Thidrekur og Hilldebrandur finna Alpris dverg/ og fa ſverdit Naglring/ og drepa thau Grim og Hillde.

NU er ad ſeigia fra thvi/ ad Thidrekur og Hilldebrandur ridu utaf Bern, tveir ſaman med hauka ſina og hunda: Their rida a ſkog ad ſkemta ſier/ og alldrei ridu their ſo utaf Bern/ ad their hefdi ei oll ſin vopn. Nu fleyia their ſinum haukum og ſla lauſum ſinum hundum. Enn er Thidrek ellter eirn hiort/ tha ſier hann hvar hleypur eirn dvergur. Thidrek ſnyr nu ſkiott ſinum heſte og hleyper epter dverginum/ og adur hann kemſt i ſinn gaura/ fár Thidrek tekit ſinne hendi ifer hans hals/ og hnicker honum i ſoddulinn til ſin: thetta var Alpris dvergur hinn mikle ſtolare/ er allra dverga er hagaſtur theirra er getid ſie i fornum ſogum. Nu máler dvergurinn: Herra/ ef eg mátte leyſa mitt lif/ tha ſkyllde eg viſa thier thar til er vera ſkal ſo mikid gull og ſilfur og alls konar ger-

16. CAP.

Thidrek och Hildebrander finna Alpris dwårg/ bekom̃a ſwärdet Nagelring/ och dråpa Grim och Hilde.

NU kommer man at omtala huru Thidrek och Hildebrander rede en gång bägge tilſamman af Bern/ hafwandes med ſig hökar och hundar/ the rede uth på ſkogen at jaga eller förluſta ſig/ och rede the aldrig ſå bort eller utaf Bern/ at the icke hade med ſig all ſin wapn. Och ſom the komma i ſkogen/ läto the ſina hökar flyga/ och ſläpte ſina hundar löſa. Thidrek förekom en hiort/ hwilken då han efterjagade/ ſåg han hwar en dwärg lopp. Hwarföre han wände haſtigt ſin häſt/ och ſatte effter dwärgen/ hwilken han hinte förr än han kom i ſin ſten eller hyble/ och tog han honom i halſen/ lyfftandes honom upp til ſig i ſadelen. Thenne dwärgen war Alpris then ſtore tiufwen/ dock ibland alla dwärgar then konſtigſte ſom man kan ſe i the gambla Hiſtorier. Och begynte nu dwärgen at tala ſålunda: Herre om iag finge löſa mitt lif/ ſå ſkulle iag wiſa eder hwar ſom ſå mycket guld och ſölfwer och allahanda koſtelige ſaker ſkulle wara/ at tin ſa-

lixius in hac ipſa hiſtoria enarrabitur. Theodericus Dietmari F. tunc ſeptem annos natus erat, cum Hildebrandum lateri ſuo propinquum aſſidere juſſit rex. Ille enim in hac aula enutritus eſt, uſque ad quintum decimum ætatis annum, factusque eſt præfectus cohortis nobilium aulicorum. Adeo vero arcta amicitia ſe invicem proſequebantur ambo, ut proxime comparandi veniant cum Davide ac Jonathane, quorum ſumma deprædicatur familiaritas mutua.

CAP. XVI.

Theodericus atque Hildebrandus Alpriſum pumilionem capiunt, itemque gladium Nagelring, Grimum quoque & Hildurim trucidant.

PRoxime nunc memorandum occurrit, quod Theodericus atque Hildebrandus equis vecti extra mœnia Veronæ Urbis, accipitres caneſque venaticos una adduxerant. Nemus proximum petituri erant, animi oblectandi cauſa. Nec vero unquam Urbe Verona egrediebantur, niſi armis ſuis induti omnibus. Emiſſis mox, ad volatum volucribus, ſolutiſque canibus, cervum forte conſpexit Theodericus, quem dum inſectari cœpit, pumilionem quendam de media via curſitantem obſervat. Igitur obverſo equo, hunc perſequitur, aſſequutuſque eſt priuſqam antri cavitatem, quam domicilium habebat, intrare poſſet, arreptumque manibus ſuis juxta cervicem, in ephippii medium ſinum attraxit. Erat hic Alpriſius pumilio, ob furandi ſollertiam percelebris, omniumque ſuæ ſortis homunculorum maxime induſtrius, quos priſcæ recenſent hiſtoriæ. Hunc autem in modum infit

gerſemar/ ad hinn rike Thiettmar Kongur fader thinn mun ei halft lauſa fie eiga thvi-likt: og thetta mikla fie eiga tveir menn / og er annad kona er heiter Hilldur/og hennar madur heiter Grimur/ og er hañ ifrid hrauſtur ſo ad iafnaſt ma hann vid tolf menn/ enn kona hans er tho miklu ſterkari/ tho både ſieu ifrid griñ. Og hann hefur eitt ſverd er heiter Naglhringur/ og er allra ſverda beſt/ og thad ſama ſlo eg med minne hende/ og ei muntu fa hann ſigrad/ nema thu adur faer thad ſverd/ og er thad meira frågdar-verk ad ſåkia thad fie med dreing-ſkap af ickur tveimur fylgiorum / helldur enn ad taka mig og kreña minn hinn ſkaña buk og hinn laga legg. Thidrekur ſeiger nu/ alldrei kemur thu lifs af minne hende / nema thu ſverier mier thad ad koma ſverdinu Nagl-hring thennann dag i mina hond/ og ſidann ſkalltu mier tilviſa hvar thad herberge er ſem thu ſeiger mier fra; og ſvo giorer dvergurjnn/ad hañ vinnur thenna eid ſem Thidrekur beider; og nu låtur Thi drek hañ fara leid ſina; eñ hañ hleipur ad fuglũ og dirum allañ thañ dag til nons. Og er lidit var non dagſins/ tha er Thidrek og Hilldebrãdur ſtaddir vid eina fialls-hlid/ og nu kemur thar Alpris dvergur med Naglhring og får Thidrek og mållte: ſia hier i fialls-hlid theſſare vid eirn hamar/ thar er theirra jardhus er eg hefe thier fraſagt/ takid nu thar vopn og gerſemar/ thvi ifrid er til/ eñ viſt fae thid dreingeliga epter ſokt ef thid naid / enn alldrei ſidann

fader then rike Konung Thettmar icke i löſt åger halffparten så mycket. Öfwer thenne ſtore ågendom äre twänne perſoner rådande / then ene af them är ett qwinfolck och heter Hilde / hennes man kallas Grime / hwilken är så öfwermåttan ſtarcker/ at tolff män läre hafwa nog at giöra med honom; hans huſtro är ändå mycket ſtarckare / och äre the både ſkräckelige grymme. Han hafwer ett ſwärd ſom Nagelringer kallas/hwilket är thet bäſta ſwärd ſom kan finnas/ thet iag giorde med mine egne händer/ och intet får du ſeger öfwer honom/utan du icke tillförne bekommer thetta ſwärd / och är mera berömligit at J bågge föllieſlagare ſökia denne ågendommen med manlighet / än ſom j tagen mig faſt och kramen mitt klena lif och ſtackote ben til döds. Här til ſwarade Konung Thidrek / aldrig ſkal du komma med lifwet uthur mina händer/ med mindre at du med Eed förſäkrar mig at du ſkal i deñe dag lefwerera mig ſwärdet Nagelring uthi mine hand/ och ſedã ſkal du wiſa mig hwar then boning är ſom du omtalar. Dwärgen giorde honom ſtraxt den eden/ ty låt Thidrek dwärgen fara ſin wäg/ men Thidrek jagade foglar och diur then dagen til klockan 3 efter middagen. Sedan när Thidrek och Hildebrander woro ſtadde på en ſlätt under ett fiäll / kom Alpris dwärg til them löpandes med ſwärdet Nagelring/ thet han öfwerlefwererade Thidrek och ſade: Se här på thenne ſlätt under thetta fiäll wid en ſteniger udde / är thet Jordhus iag har omtalt för eder. Tag nu ther wapn och dyrbare ting / ty ther är godt förråd på ſådant / men i ſanning ſkolen J ſom karlar eder bewiſa om j ſkolen thet uträtta/men aldrig mera ſkolen j få någon macht och wäld öfwer mig / än ſkiönt j warder lefwandes twå mans åldrar; och med thet ſamma förſwann dwär-

infit comprehenſus pumilio: Enimvero Domine, ſi fas lytro aliquo vitam meam redimere, utique præmii loco ingentem auri argentique gazam reconditam pretioſamque ſupellectilem me tibi monſtraturum polliceor, cujus vix dimidiæ partis valorem in bonis mobilibus poſſidet pater tuus Dietmarus. Harum vero opum ingentium binos eſſe dominos, mulierculam nimirum Hildurim, ejuſque maritum Grimurum, inſano robore in tantum tremendum, ut cum duodecim viris junctim decertare non reformidet; ſed multo fortior præſtat uxor; ambo valde truculenti exiſtunt. Huic gladium contigiſſe, peculiari nomine Nagelringur dictum, omnium illum præſtantiſſimum, quem ego his meis manibus olim fabricavi. At vero hunc, niſi occupato prius gladio illo, minime deviceris; futurum omnino majus gloriæ opus, ut virtute ac foritudine veſtra ſodales has occupare opes ſatagetis, quam tenuum corpuſculum hocce artuſque pedum contractiores frangatis. Regeſſit viciſſim Theodericus, minime omnium eum liberum evaſurum ex manibus ſuis, niſi juramento fidem dederit, traditurum ſe hodierno die gladium Nagelring, in manus ſuas ipſius, quin & monſtraturum domicilium illud, cujus modo mentionem fecerat. Paruit dictis pumilio, dato juramenti ſacramento quod exigebatur. Eum deinceps libertati reſtituens Theodericus, ipſe avium atque ferarum venationi diem ad crepuſculum uſque conſumſit. Forte veſperaſcente die, prope rupem in campo conſiſtebant Theodericus & Hildebrandus, cum accurrens Alpriſius pumilio gladium Nagelring, quem adportabat, Theoderico tradidit. Edixit inſuper, in rupis iſtius vicinæ cavitate, prope latus ſaxoſum, antrum illud exſtare, cujus modo indicinam fecerat. Ibi arma atque ſupellectilem omnimodam occupare eos poſſe; at vero virtute ante omnia hic opus, ſiquidem deſiderata re potiri velint; in ſeſe autem nuſquam alias poteſtatem eos habituros, etiam-

ſidann ſkulu thid fa mitt valld/ thott thid
lifid tvo mans alldra: og thvi nåſt er theſ=
ſe dvergur, allur i burtu. Nu ſtigur Thid=
rek og Hilldebrandur af ſinum heſtum/
og binda tha: og nu bregdur Thidrek theſ=
ſu ſverdi er dvergurinn hafdi fårt honum/
og thad målltu their bader/ ad alldrei ſau
their vårna ſverd nie biturlegra. Nu gan=
ga their i fialls hlidena thar til er their
finna eitt jardhus/ og nu binda their faſt
ſina hialma/ og ſpennaſt ſinum brynium
og brynhoſum/ og firer ſig ſkiota their ſi=
num ſkioilldum. Og nu geingur Thidrek i
jardhuſet/ og Hilldebrandur thegar epter
honum (a) alldiarfliga. Enn er thetta
ſier hin ſterke berſerkur Grimur/ ad ma=
dur er (b) nykominn i hans hus/ tha tekur
hann thegar til ſinnar vopnakiſtu/ og miſ=
ſer ſins ſverds: kemur nu i hug ad ſtolid
mune hafa Alpris dvergur hinn mikle
ſtelare (c): Og nu thrifur hann af elldinum
eitt mikid trie logandi/ og rådſt i mote
Thidrek/ og beriaſt their thegar (d) all=
diarfliga. Eñ Hilldebrandur fiñur ei firr/
enn Hilldur hefur ſpent umm hans hals ſo
faſt/ ad ecki ma vid vinna/ og nu ſviptaſt
thau allhardliga langa hrid/ allt thar til
ad Hilldebrandur fellur/ og Hilldur a
hann ofann og vill nu binda hann/ og ſuo
faſt ſpennur hun hans arma/ ad blod hrock
undann hvorre hans nogl/ og ſuo faſt ſe=
tur hun ſina (e) knefa firer hans brioſt/ ad
nñog ſuo vard hann orvite. Og nu måler
Hilldebrandur til ſins foſtra/ Herra Thid=
rek

dwårgen. Thidrek och Hildebrander ſtego
då af ſine håſtar och bundo them/ ſedan drog
Thidrek uth det ſwårdet ſom dwårgen hade
honom tilhanda fördt. Och ſade the ſins emel=
lan/ at aldrig hade the ſedt wackrare eller ſkar=
pare ſwård. Thidrek och Hildebrander gingo
omkring uppå ſlåtten wid fiållen/ til thes the
funno jordhuſet/ och bundo the faſt ſina hiel=
mer. ſpånte til ſina brynior och benharneſk/
men ſina ſköldar voro the fram för ſig. Thid=
rek ſteg nu i jordhuſet måchta frimodeligen/
och Hildebrander effter honom. Hwilket når
then ſtarcka ſlagskiampen Grime ſåg/ och at
främmande mån wore uthi hans hus/ ſprang
han til kiſtan ſom hans wapn lågo förwarade
uthi/ ſaknade ther ſitt ſwård: och påminte
han ſig at then ſtore tiufwen Alpris dwårg
månde ſwårdet hafwa bortſtulit/ hwarföre
nappade han ett lågande trå uthur ſpiſelden/
och ſånde emot Thidrek och begynte the at ſlås
måchta frimodeligen. Men Hildebrander
wiſte intet af för ån Hilder hafwer ſpånt ſig
så faſt om hans hals/ at han intet kunde röra
ſig/ och ryktes the så hårdt en lång ſtund/ til
thes Hildebrander omſider föll til jorden/ och
Hilder ofwan på honom och willde binda ho=
nom. Hilder kramade honom då om armar=
ne så hårdt at blodet ſprack uth undan alla
hans någlar/ och ſatte hon ſine knyttenåfwar
emot hans bröſt så hårdt/ at han så når hade
beſwimmat: Ty ropade Hildebrander nu til
ſin foſterſon/ ſåyandes: Herre Thidrek hielp
mig nu/ ty aldrig hafwer iag förr warit i ſå=
dan lifsfara. Tå ſwarar Thidrek/ i ſanning
ſkal iag tig min hielp bewiſa/ om iag ellieſt kan
komma tilwåga ther med/ och intet ſkal iag til=
ſtådia at min upfoſtrare och båſta Man ſkal
för ett qwinfolck långre wara i fara och så nör
dö=

(a) alldreingeliga. (b) innkominn. (c) ſtolare. (d) allhrauſtliga. (e) ſin knie.

etiamſi vel geminum ſupervixerint ævum. Quibus dictis, evanuit ex viſu eorum pumilio. Proxime nunc Theodericus & Hildebrandus ex equis deſilientes, ad maceriem eos alligant. Cæterum Theodericus educto ex vagina gladio, quem ſibi tradiderat pumilio, pari animorum ſententia faſſi ſunt ambo, haud vidiſſe ſe unquam alias gladium præſtantiorem magiſque acutum. Hinc rupis planitiem perſcrutando, cavernam indagarunt. Galeas itaque arctius conſtringunt, ac loricas corpori pedibuſque obducunt, ſcuta præferentes. Primus antrum intrabat Theodericus, ſtrenue inſequente Hildebrando. Videns igitur Grimurus pugilum ferociſſimus, advenientes intra domicilium ſuum hoſpites peregrinos, juxta armarium ſuum properat, ubi gladium ante omnia deſiderat, cujus ſurrepti non alium autorem niſi Alpriſium pumilionem hominum omnium furaciſſimum incuſabat. Proinde accepto ex pyra ardenti ignito ingentis magnitudinis tigno, adverſus Theodericum contendit, fuitque vehementioris pugnæ initium. Hildebrandus interim nihil ſibi metuens mali, ab Hildure circumventus eſt, quæ in collum ejus involans arcte adeo compreſſit, ut ſeſe movere nequiret. Ita vero cum diutius colluctatum fuiſſet, in terram pronus decidit Hildebrandus, ſuperne ipſum proſtrata Hildure, ut hominem conſtringeret. Etenim brachia ejus fortiter adeo repreſſit, ut ſanguis ſubtus digitorum ungues exprimeretur; pugnum vero preſſius ad jugulum pectuſque adegerat, ut reſpirandi facultas nulla ſuccumbenti daretur. Igitur alumnum ſuum Theodericum compellans Hildebrandus, opem ejus implorat, ut præſentiſſimo vitæ periculo ſibi præſto eſſe velit. Cui viciſſim Theodericus reſpondit, omnino promtam ſe ei exhibiturum operam, quantum in ſua poteſtate ſitum ſit, nec paſſurum, ut mulierculæ cauſa male mulctetur,
aut

rik duge mier nu/ thvi alldrei kom eg firr i thvilika mannraun. Nu ſvarar Thidrik/ ad viſu ſkal eg duga thier ef eg ma betur/ og ei ſkal eg thola firer ſaker eirnrar konu/ ad min foſtre og hinn beſte madur hafi ſuo mikla raun eda nalega bana; og i theſſare ſvipan/ hoggur Thidrekur hofudit af Grime/ og nu hleypur hañ thangad ſem hans foſtre er og hoggur Hillde i tvo hlute/ enn ſuo er hun fiolkunnig og mikid troll i ſinne natturu/ ad heñar hluter hlupu ſamañ ſem hun være heil: thetta thiker Thidrek mikil furda/ og hoggur eim annad hogg a hennar bak/ og fer allt a ſomu leid. Og nu mällte Hilldebrandur: ſtig thinum fæte i millum hennar hofud-hluta og fotahluta / og ſuo ma nu firer farä theſſu ſkrymſle. Nu hoggur Thidrik thridia ſinn Hillde i tvo hlute / og nu ſtigur hann ſinum fäte a millum hlutanna/ og tha er dauder hinn nedri / enn hofud-hluturinn mällti. Grimur villde eg ad ſuo hefdi firerkomid Thidrek ſem eg Hilldebrande/ tha mundum vid hafa feingid ſigur / og tha fiell ſinn veg hvor hluturinn. Sidann ſprettur Hilldebraudur upp/ og mällti / viſt veitter thu mier lid dreingeliga nu ſem optar Gud thacke idur. Og nu taka their gull og ſilfur og alls konar gerſemar: og tha hitter Thidrek eirn hialm / ſvo annan iafn thickvann hofdu their alldrei ſied/ og thann ſama hialm hafdi giort Malpriant dvergur/ og ſeiger Thidrik ad Hillde og Grime hafi thott thetta ſuo mikil gerſemi/ ad thau villdu bäde lata kalla hann epter ſinu nafne / og hiet hann af thvi Hilldegrimur/ og bar Thidrek hann ſidann langa äfi i morgum ſtor raunum.

döden. Och wid thet ſamma högg Thidrek hufwudet af Grimer / och lopp ſedan ſtraxt dijt ſom hans foſterfader war/ huggandes Hildur i twå ſtycken/ hwilken war en ſådan trollhäxa och diefwul i ſin natur / att bägge delarne af kroppen ſyntes på nytt ſammanfogade wara lika ſom tilförne. Thidrek tyckte thet wara ſtort under / och högg til henne på ryggen andra gången / men hon ſyntes wara hel igen ſom förrige gången. Då ſade Hildebrander: ſtig med fötterne emellan bägge delarne af heñe/ så warder tu öfwerwinnandes thetta ſpöket. Ty högg Thidrik Hilde tredie gången i twå delar/ og ſteg han ſå med ſin fot emellan bägge delarne / och war fuller then nedre delen död / men then delen ſom hufwudet widhångde/ talte: Jag wille önſka at Grimer hade ſå öfwerwunnit och dödat Thidrek / ſom iag hade fått öfwerhanden med Hildebrander/ ſå hade wi fått ſeger ; och föll ther med bägge delarne ifrån hwar andra. Då ſtod Hildebrander upp och ſade: Wiſt hafwer du thenne gången ſom offta tilförne hulpit mig ſom en ärlig karl/ och haf therföre Guds tack. Sedan togo the gull och ſilfwer och allſkiöns koſtelige Clenodier der ſammaſtädes/ hittade och Thidrek en hielm/ hwars like uti tiockhet han aldrig tilförne hade ſedt/ hwilken dwärgen Malpriant hade giort/ och ſade Thidrek at Hilder och Grimer hafwa ſå högt ſkattat thenne hielmen / at the welat kalla honom effter bägges namn/ hwarföre han och bleff kallat Hildegrimmer / och bar Thidrek honom ſedan länge uti många ſtore ſlag och farligheter. Thidrek och Hildebrander lade på ſina häſtar ſå mycket Gods ſom the kunde bära / men hwad öfrigit war förwarade the wäl. När thetta ſålunda war beſtält/ foro the hem/ och blef Thidrek af thenne ſtore giärningen uthi mång land mycket namnkunnig.

Nu

aut pereat ſuus nutritius fiduſque aulæ miniſter. Hæc proloquutus Theodericus caput Grimuro amputavit, & ad nutritium ſuum celeriter mox properans, Hildim mediam diſſecuit. Erat hæc veneficiis pharmaciſque tantopere imbuta, ut diſſectæ corporis particulæ, in priſtinam maſſam coirent. Hujus monſtroſo aſpectu cum percelleretur Theodericus, ictum juxta tergum intentavit, qui nihilominus in integrum coaleſcere viſus eſt. Monuit igitur Hildebrandus, ut medius inter ſegmenta conſiſteret averſo ac incurvo corpore ſuo, futurumque ſic ut monſtro prædominaret. Tertium tunc ictum ingeminans Theodericus, Hildim mediam ſecavit, ipſoque mox inter ſegmenta conſtituto, mortua deprehendebatur inferior corporis pars, quæ vero capitis adhærebat trunco, ſermocinari viſa hunc in modum: Utique ſi in fatis fuiſſet, Theodericum ut proſterneret Grimurus, pari fortitudine, qua â me dejectus eſt Hildebrandus, haud dubie victoria noſtra fuiſſet; quibus ſimul pronunciatis, diſſectæ corporis partes collabuerunt. Conſurgens tunc Hildebrandus ſtrenuam deprædicavit operam, quam multoties antea, tum præcipue hac occaſione ſibi præſtiterat Theodericus, cujus beneficii aliquando remuneratorem fore Deum. Deinceps ad opes ac ſupellectilem diripiendam ſe accingunt, cum inter gazam reliquam, galeam forte reperit Theodericus, miræ craſſitudinis, qualem vix antea viderat. Hujus architectus fuerat Malpriantus nanus, faſſusque eſt Theodericus Hildam atque Grimum tanto in pretio iſtam habuiſſe galeam, ut conjuncto de nomine ipſorum vocandam eam cenſuerint, unde etiam dicta eſt Hildegrimuri galea, qua deinceps plurimis in conflictibus

uſus

Nu taka their Thidrek og Hilldebrandur thar suo mikid fie/ sem theirra hestar kunnu ad bera/ enn bua vandlega umm thad epter var. Epter thetta fara their heim/ og verdur Thidrik miog frägur af thessu storvirke umm oll lond.

XVII. CAP.

Fra Heimer Studas syne og hans komu til Bernar/ og einvige theirra Thidreks.

FIrer nordann fioll og sunnann land/ thar er su Borg sem hiet Segard/ thar rædur firer hin rika og hin fagra og hin mikilata Brynhilldur/ er fegurst er kvenna hvorutveggia sudur i londum og nordur i londum af speki og stor-virke er giort var firer hennar saker/ og seint munu firnast morgum tungum. J einum skoge langt thadann stendur eitt bu er att hafdi Brynhilldur / og thar ried firer sa madur er Studas hiet/ hann er vitur og hiñ meste atgiorfis madur umm flesta hlute. J thessum skoge eru morg hroß og god/ og af ollum thessum hrossum/ tha er eitt stod best og eckirt finst thvilikt / tho leitad sie umm oll nordurlond/ enn thesse hroß eru öll med graum lit eda bleikum edur brunum/ og oll einlit. J thessu stodi eru hestar både våner og storer/ skioter eru their sem fuglar og miuker i allskyns tanning. Studas er nu gamall/ og a hann eirn son sem Studas hiet/ suo sem hans fader/ hann er sextan vetra gamall er hier er komid sogunne: hans likami er a thessa lund skapadur: hans andlit er breidt og ecki miog

17. CAP.

Heimur Studaßons ankomst til Bern och hans enwiges kamp med Thidrik.

WThi söder dalen af thet landskapet som ligger nordan om bärgen Alpes/ war en Borg som kallades Segard / öfwer hwilken then rike/ wackre och mycket modige Brynhilder rädde/ som war then deyeligste och nampnkunnigste qwinna både i nord och söderländerderne af sin wishet och the store giärningar som bedrefwes för hennes skul/ och aldrig kunna förglömmas/ ty the finnas på månge tungomål beskrefne. Långt ifrån thenne Borgen uti en skog war en boning/ hwilken Brynhilder tilförne hade ägt / men nu war en man Studas benämbd/ rådande ther öfwer / hwilken war begåfwat med stora kropsens och sinsens gåfwor i alla saker. J thenne skog wore många goda stodmärrar/ ibland them war ett stod aldrabäst/ hwilkets makan man intet kunde finna uti hela norder delen af wärlden. The samma Stoden wore antingen grå til färgan/ blacka eller bruna / och icke woro the brokote. Hos Stoden ginge och wackra stora håstar/ som woro så flygande och snabbe uti sitt rännande som foglar / och doch likwål gode at tämia på allehanda sätt. Then tilförne omtalte Studas war nu gammal blifwen / och hade en Son som kallades effter honom Studas/ hwilken wid thenne tiden war 16 åhr gammal och til kropsens skapnad sådan: Hans an-

usus est Theodericus. Porro gazam, quantum portari poterat, equis suis imponentes, residuam ejus partem sollicita cura condunt. Hac peracta expeditione, ad penates suos redeunt, peperitque hoc facinus Theoderico insignem famam per omnes quaquaversum regiones.

CAP. XVII.

De Heimeri Studonidæ adventu in urbem Veronam, ejusque duello cum Theoderico.

Ad meridionales partes regionum trans Alpinarum qua boream vergunt, castellum quoddam situm erat, nomine Segardium, cujus tunc potiebatur Brynhildis, opum pariter, decorisque ac indolis egregiæ gloria præclara. Nimirum hæc ore vulgi celebrabatur omnium fœminarum pulcherrima atque facundissima, quotquot meridiem versus atque boream incolebant; unde etiam eximia ejus opera variarum gentium linguis decantata, in immensum extollebantur. Procul â castello illo, situs erat pagus, olim inter peculia Brynhildis annumeratus, cujus nunc dominium tenebat vir insignis Studas. Is etiam sapientiæ, virtutumque egregiarum laude inclutus erat. In sylvis proximis equarum præstantissimarum greges alebantur, inter quas tamen rubri coloris una excellebat, parem vix alibi habitura in septentrionalibus oris. Ita vero notatæ erant equæ illæ, colore passim cineritio, flavo aut subrufo, minime variegato. Pascebant una equi conspicuæ magnitudinis, tantæq; pernicitatis, ut cum avibus comparandos dixeris, adque omnia exercitia tractabiles. Jam senectuti proximus Studas, filium genuerat de nomine suo nuncupatum, qui nunc sextum decimum agebat ætatis annum, cum hæcce gererentur, quæ modo dicta sunt. Hujus vero

miog langt/enni breidt og liett=eigdur og svarteigdur / svart har / og skegg hefur hann ifrid thikt/ mikid hofud og digramn hals/ hans armar eru skammer og midmioer/ a herdar er hann ferstrendur / fotdigur er hann/ og aller hans leggur ero skamer/ og ei ad sidur er hañ allra manna sterkastur/og thad er skemtan hans hest ad rida/ og i turniment ad koma og skilmast og skiota af stalbogum pilum/hañ er grimmur og hardudigur/agiarn og metnadarmadur mikill/suo aungum manne vill hañ thiona/ enn flesta hata / og i thessu lande var einginn hans iafningi i afli og Riddara=skap: ecki a hann marga vini/ enn their sem eru/ tha sparer hann hvorki vid tha fie nie gull/og firer thessa sok er hann kalladur Heima/ og tynt hefur hann nu sinu riettu nafni. Eirn Ormur heiter Heima og liggur i okrum/ og er allra orma skemstur/ og hinn vesti eitur=ormur/ og grimmare enn adrer ormar/ og vid hann eru aller hrædder er nær koma hans bygd/ og theß vegna fieck Studas hans heiti / ad honum var iafnad vid Orm thennañ/ og nu kalla Væringiar hann Heimer. Honum er gefinn eirn hestur ur hinu goda Stodi / grar ad lit/ allra hesta bestur i afli og styrkleika/ og gamble Studas hefur hann vanit / theßi hestur var kalladur Rispa. Thad er nu eitt sinn/ad Heimer hefur tekid sitt sverd og siñ hest/ geingur sidann firer sinn fodur og seigist vilia burtu rida / og ei vill hann thar ell-

ansichte war bredt och icke mycket långt/ hans panna war bred/ hans ögon store och swarte/ tiockt swart hår och skiägg hade han / ther til ett stort hufwud och tiockan hals / hans armar woro något stackote / och öfwer median war war han smaler / men öfwer hårdarna war han breder / och hade tiocka fötter / til sielfwa wäxten war han liten/ dock likwål mycket starker/hans lust och tidsfördrif war at rida sin häst/ wistas i torner = spehl och slagsmål / och skiuta pilar med stålbågar; ett grymt och hårdt sinne hade han / ther til war han mycket girig och högfärdig / han wille ingen tiena / uthan mot måste delen hatsk / och fanns i thetta landet ingen hans jämnlike til styrkio och ridderlige konster; månge wänner hade han intet / men för the få som han hade hölt han ospart både gods och guld/ hwarföre han war kallat Heima/ och miste så sitt rätta nampn. En Orm som låg uti en åker/ kallades och Heima / han war mycket stackoter och en then wärsta etterorm/ och grymmare än alle andre ormar/ så at alla menniskior råddes at komma när then orten ther han wistades/och fick Studas hans namn/ therföre at han bleff wid thenne ormen liknader/ och kallade Wäringiar eller Nordmän honom Heimer. Honom gafs en häst som war fallen effter thet goda Stodet wi tilförne hade omtalt/ och war den til färgan grå/ och i styrkio förmehr än alla andra hästar / then samme hade then gamble Studas tambt / och kallat honom Rispa. Thet tildrog sig nu en gång at när Heimer hade tagit sitt swärd och sin häst / gick han til sin fader / säyandes sig willia rida bort/och intet föråldras i thenne skogen/ty hade han satt sig i sinnet at willia lära förnähme mäns seder / och göra sig namkunnig. Ther til

vero talis erat statura. Lata ipsi facies, nec admodum oblonga, frons rotundior, oculi grandiores atque subfusci; barba ac capillitium nigrum crispumq;, caput crassius, collumq; obesum, brachia breviora, medium corpus gracile, sed femora compactiora, pedes stabiles, suræ graciles, multo tamen robore ante alios suffultus. Non aliud magis oblectamento ipsi erat, quam equo frequenter vehi, equestribusque in ludis hastam atque arcum tractare. Ingenio erat ferociori, atque aspero, in avaritiam atque superbiam prono, adeo ut fastidio duceret sub alterius servire imperio. Odio alios prosequebatur, quamvis in regione illa nemo unus repertus sit, robore atque militaribus exercitiis cum ipso comparandus. Amicos haud quidem sibi paraverat multos, erga pauciores tamen illos, quos in familiaritatem suam admiserat, eximie prodigus; quam etiam ob causam, commutato nomine pristino, peculiariter nuncupatus est Heima. Forte in proximo agro latitans anguis quidam, voce eadem Heima ab incolis vocari suevit. Is omnium serpentum maximus erat, exitiabile venenum spirans, adeo ut latibulum ejus propius adire verentur homines. Eandemque ob causam communi hoc serpentis nomine vocari cœpit Studas, utpote moribus asper, dictusque est Heimerus, communi omnium Waringiorum suffragio. Equum ipse acceperat satum nobilissima illa totius gregis equa, cineritii coloris, generositate atque robore ante alios ferocientem. Hunc olim domaverat Studas ille vetustus, dictusque est Rispa. Forte die quodam, acceptis armis atque equo, patrem suum adibat Heimerus, profectionem se meditatum indicans, ac dedignari porro desidem in nemore illo vitam, quin jam flagrare animum suum cognoscendi mores præstantium virorum, nominisque famam sibi parandi. Ad id vicissim Studas, abitus subitanei rationibus auditis, quodque apud sese manendi domuique suæ prospiciendæ nulla amplius cura, quonam gentium profectionem instituere conaretur, exquisivit. Respon-

elldaſt a theſſum ſkoge/ og kanna vil eg ſidu tiginna manna/ og leita mier ſo ſamdar. Nu ſvarar Studas: ef thu villt ei med mier vera og vardveita thetta bu/ hvort villtu tha fara? Heimer ſvarar/ rida vil eg ſudur um̃ fiall/ til theirrar borgar er Bern heiter: Madur ſa er ſagdur mikill er heiter Thidrekur/ og reina vil eg hvort eg eda hann får meira hlut i vopnaſkipte og Riddaraſkap. Nu ſvarar Studas/ ſagt hafa mier riett-order menn og vitrer af Thidrik/ og muntu åtla thier mikla dul/ ef thu villt vid hann iafnaſt um̃ nockurn hlut/ far helldur i annann ſtad ef thu villt reina thig/ thviad illt er ad kunna ecki hof ad åtla firer ſier/ og morgum hefur ſkap og dul komit i mikla ſkomm. Nu ſvarar Heimer reidur miog/ thin idia og atferd er litil og ovegleg/ og thar epter er thitt ſkap/ og annad hvort ſkal eg fa ſkiott bana/ eda vera meire madur enn thu. Nu hef eg ſextan vetur ad alldri/ enn hañ hefur eñ ei tolf vetur fulla/ edur hvort muñ ſa vera nockur madur / er mier mune nockur dulur i ad beriaſt vid? hann er nu reidur miog/ og hleipur a ſinn heſt/ og ridur nu a langa leid og okunna vegu/ og ei lietter hañ firr ſinne ferd/ enn hann kemur til Bernar/ og ridur i Borgina til Kongs gardſins. Enn er hann kemur thar/ ſtigur hann af ſinum heſti Riſpa/ og bidur eirn mann hallda honum/ og giæta ſins ſpiots/ medann hann rekur ſitt erendi/ og thad er honum veitt. Nu geingur hann i holli-

til ſwarade Studas/ effter du ey långer wil wara hos mig och je mitt hus til goda/ hwart wil du då fara? Heimer ſwarade/ iag wil rida ſöder uth öfwer fiällen til en Stad ſom Bern heter: hwareſt iag hört talas om/ at en mycket kiäcker karl är finnandes wid namn Thidrek/ och wil iag förſöka hwilken uthaf oß ſkal få öfwerhanden uti wårt jiagsmål och ridderlige fächtning. Tå ſwarade Studas/ effter ſannfärdige och wiſe Måns berättelſe ſom hafwa kiänt Thidrek/ kan iag icke annat ſe/ än du ſielf är orſaken til din egen olycka/ om du inbillar dig wara honom jämliker uti någon ting/ drag derföre heller någor añorſtädes/ om du änteligen wil förſökia dig/ och är det mycket ondt när man wil gå öfwer likmätigheten med ſine förſlag/ och hafwer mången illſinter och obetänckſam menniſkia fått ſtor ſkam ther igenom. Heimer ſwarade ſin fader mycket wred/ dine beſtällningar och förehafwande är intet ſtort ey heller af något wärde/ och lämpar ditt ſinne ſå ther effter/ men iag ſkal antingen få ſtrax min bana/ eller blifwa förmer man än du är. Jag är nu 16 åhr gammal/ men Thidrek hafwer ey ännu fylt ſina tolff åhr/ och hwar månde then man finnas ſom iag ſkulle twifla at ſlås med? Med thet ſamma lopp Heimer mycket wred på ſin häſt/ red en lång och okunnig wäg/ och ey wände han om förr än han kom til Bern/ och red han in i Staden til Kongzgården. Hwareſt när han inkom/ ſteg han af ſin häſt Riſpa/ och bad en Man hålla honom/ och achta ſitt ſpiut wäl/ ſå långe han inginge at tala ſitt åhrende/ hwilket honom af mannen giordes til willies. Sedan gick han in i ſalen och fram til högſätet uti alla Herrarnas åſyn

ſpondit Heimerus, ſeſe ſuperatis Alpibus meridiem verſus profecturum, ad urbem nomine Veronam, cujus modo dominium adminiſtrantem inaudiverat virum fortiſſimum nomine Theodericum, ac proinde apud ſe ſtatuiſſe, hujus experiri vires, inſtituto cum ipſo certamine armorum ludorumque equeſtrium. Reſpondit Studas, tenere ſe ex relationibus fide digniſſimorum, rerumque uſu ſubactorum hominum, quam inſigni præſtantia polleat Theodericus, adeoque inſanire nunc filium ſuum, quod tali cum viro virtute ullatenus decernere contendat, quin potius alio rſum profectionem inſtituere debere, ſiquidem animo ſuo propoſitum ſit vires ſuas experiri; periculoſum nimis eſſe ſupra facultates ſuas eniti velle, maximaſque aliquando pœnas nimiæ ac inconſultæ temeritatis ſuæ dediſſe homines quam plurimos. His iracundior ſubjunxit Heimerus, utique deſidem patris vitam moreſque effœminatos, haud multum gloriæ attuliſſe; ſibi vero hanc firmam ſtare ſententiam, aut morte perire repentina, aut patris ſupra conditionem eniti. Jam ſextum decimum ætatis annum agere ſe, Theodericum vero non dum duodecimum impleviſſe; nec vero reformidare ſe illius viri pugnam atque certamen. Talia ſimulac effatus fuiſſet Heimerus, ira multa ſtimulatus, equum ſuum conſcendit, emenſuſque iter bene longum, per viarum devia ac ignotas calles, tandem Veronam urbem appulit, cujus intra munimenta admiſſus, ad aulam regiam properavit. Jam intra aulæ ſepta conſtitutus, ex equo Riſpa in terram deſcendit, tradiditque tenendum viro illi qui proxime adſtabat, cujus etiam cuſtodiæ lanceam commiſit, dum ipſe interea negotio expediundo intraret; qua etiam in re ipſi gratificatus eſt alter. Ipſe mox conclave ingreſſus, conſidente procerum conſeſſu, ac Theodericum propius adeundo, eum hunc in modum affatus eſt: Haud diſpliceat Theoderico Regi, quod advena ipſe, fama ac celebri-

hollina/ og inn firer haſætid ollum Herrum aſiande/ og ſidann geingur hann firer Thidrek/ og mællte: Herra Thidrek/ firer longu hofum vier heirt idar nafn/ og fra thier ſagt/ og langt hef eg ridit fra minu heimile/ til theß ad ſia idur/ vid idur a eg erendi/ ef thu villt reina afl thitt og thin vopn/ tha bid eg thier til einvigis thennann dag ut firer Bern/ og mætunſt thar a midium vigvelli/ og beri ſa burta hvorutveggia vopn er meire madur er/ og fræknare verdur tha er reint er. Nu ſvarar Thidrek reidugliga/ og thiker theſſe madur furdu diarfur/ er hann mæle thvilikum ordum ſem einginn madur hafdi firr heirt/ og ecki helldur hafdi nockur thorad ad ſtefna honum til vigs. Thidrek lætur ſig ecki dvelia til vigſens ad ganga/ og lætur tho meire von/ ad theßi madur muni hafa mællt ſier mikid ogagn. Nu ſprettur Thidrek upp/ og geingur ut af hollinni og med honom fioldi Riddara. Nu bidur hann ad taka oll ſin vopn/ og ſuo giora their. Hann herklädiſt nu ſinum brinhoſum og brinju/ hann tekur ſinn ſkiolld/ ſa er bäde mikill og thickur/ og raudur ſem blod/ og dreiginn a Leo af gulli/ hann girdiſt ſinu ſverdi Naglhring/ og ſidann er tekiñ hans heſtur/ og ſodladur med hinum ſkrautligaſta ſodle. Sidann ſtockur hann a ſinn heſt med digurt ſpiot i hendi. Nu ridur Thidrik ut af Bern/ og Hilldebrandur hans foſtri med honum/ og otal annara Riddara/ og thangad ſem Heimer var/ og thar bidur hann Thidreks albuinn ad berjaſt. Og nu rida their ſamann allhrauſtligu/

åſyn/ och ſteg til Thidrik ſäyandes: Herr Thidrek/ för en lång tid ſedū hafwa wi hördt edert nampn/ och huru mycket I ären berömde/ och lång wäg hafwer jag färdas ifrån mitt heman at ſe eder/ och hafwer jag thet åhrende/ at om du wil pröfwa din ſtarckhet och dine wapn/ så biuder jag dig til enwiges kämp i thenna dag uthan för Bern/ och wele wi mötas ther mitt på platzen/ ther wi ſlåß ſkole/ och then må taga then andras wapn bort ſom ſtarckare är/ och then andras öfwerman warder uthi fächtningen. Thidrek ſwarade honom wredeligen/ och tyckte han thenna mañen wara mycket dumdriſtig/ i thet han talte ſådana ord til honom/ ſom man intet tilförne hade hördt honom tiltalas/ ey heller hade någon för detta underſtådt ſig at biuda honom til enwiges kamp. Thidrek drögde nu intet med ſlagsmålet; ty han mente at denne mannen hade tagit ſig ett fahrligit oråd före: Ty ſteg han up och gick uthur ſalen/ och fölgde honom en ſtor hop Riddare. Straxt begiärte han til ſig ſina wapn/ hwilka han iklädde ſig: förſt tog han på ſig järnſtöflarne/ ſedan harneſket och ſin ſkiöld/ ſom war både ſtor och tiocker/ och röder ſom blod/ märckter med ett Leyon af guld; ſitt ſwärd Nagelring ſpände han på ſig; och wardt hans häſt framledder/ och ſadlader med then koſteligaſte Sadelen/ på hwilken han ſteg/ hafwandes ett tiockt ſpiut i handen. Thidrik red utaf Bern och hans foſterbroder Hildebrander med många andra Riddara dit ſom Heimer war/ ſom förwäntade Thidrek färdig att ſlåß. När the möttes redo the frimodeligen emot hwar andra/ och lade bägge ſine ſpiut emot hwar andras ſkiöldar/ men bägges ſpiut ſlunte/ och lupo häſtarna om hwar andra. Skildes the ſåledes åth förſte gången. Sedan wände the åter bägge igen om ſina

lebritate regii nominis excitus, longinquum iter ſuſcipere minime grave duxerit, ſolius viſendi regis cauſa. Jam ergo adventus ſui cauſam edicere ſe hanc, ac provocare regem ad virium armorumque certamen ſecum inſtituendum hoc ipſo die extra Veronæ urbis pomœria. Ibi medio in campo adfuturos ipſos; de palma decertaturos gloriaque. His auditis ira excanduit Theodericus, nimis protervæ audaciæ juvenem illum judicans, qui talia advorſum ſe loqui audeat, qualia nuſquam ante hac alius in medium proferre auſus fuerat, nec vel repertus ullus, qui ad certamen ſe provocare ſuſtinuerat. Nec vero ſegnis erat Theodericus ad pugnam ſubeundam, animo ſuo perſvaſum habens peſſimi conſilii rem ſuum occœptaſſe adverſarium. Igitur ex ſede ſua exſiliens Theodericus, extra conclave prodibat, comitante procerum turma. Arma ſua omnia mox apportari juſſit; quibus allatis, ferreas primum caligas induit, deinceps galeam atque loricam; hinc ſcutum aſſumſit prægrande atque validum maximeque rutilans, cui Leonis imago pro inſigni impreſſa erat. Gladio inſuper Nagelring ſe accinxit; adductus deinde equus, ſuperbiſſime ſtratus, quem ipſe conſcendit, lanceam prævalidam manu geſtans. Tandem Urbe Verona equo egrediebatur Theodericus, comitante ipſum Hildebrando alumno atque ſodali, nec non caterva nobilium juvenum. Ad locum dictum properabant, ubi opperiebatur Heimerus, armatura inſtructus omnigena, ad pugnam cum Theoderico ineundam. Mox impetu maximo concurrunt ambo, lanceis contra alterutrum directis; ac vero incaſſum evaneſcente ictu illo, curſu prætergrediuntur equi, diſceſſumque ab invicem hac vice. Alternis iterum equos incitantes, adverſa fronte conten-

liga / og leggur hvor sinu spiote i annars skiolld / og festist hvorugt spiotid i skiolldonum / og rennast hestarner hia / og skiliast nu ad siñe. Aptur snyr hvorutvegge sinum hesti / og ridast a annad sinn / og fer enn a somu leid sem firr. Thridia sinn ridur hvor ad odrum alldiarflega / og vill nu hvor odrum firer koma / og leggur nu Heimer sinu spiote i skiolld Thidreks / sua ad i gegnum geck skiolldinn under hans hond allt ad bryniunne / enn hana bitur ecki. Enn Thidrekur leggur nu i gegnum skiolld hans og hans brynio tvofallda / og fer utañ hans sidu / og werdur hann litt sar / og suo hart ridur Thidrik ad hans hestur fellur naliga a sina eptre fätur / sua ad sinum fotum naer hann til jardar / enn suo er hañ sterkur / ad ecki losnar hann i sinum sodle / og sundur stockur i midiu hvorutveggia spiot skaptid / og a thessa leid skilia their sina turnreid. Og nu stigur huorutvegge af sinum hestum / og bregda nu sinum sverdum og ganga saman og beriast hraustlega leinge / og hvorge fer a hål firer odrum / og nu hoggur Heimer eitt hogg af ollu afle i hialm Thidreks Hilldegrim / og i thessu brestur sverdit i sundur i tvo hlute firer framann hiolltinn / og nu er hann vopnlaus / og gefur sig nu upp i valld Thidreks / og Thidrikur vill ei drepa hann / og giorer hann nu sinn mann / og eru their nu enu bestu viner: og nu ridur Thidrek inn i Bern / og hefur hans nafn enn nu aukist mikid vid thessa frägd.

sina håstar / och redo så tilsammans andra gången / och aflopp thet then gången lika som tilförne. Tridie gången redo the åth hwar andra mycket frimodeligen / och hwar tänckte at dräpa then andra / ty stack nu Heimer sitt spiut i Thidreks sköld / at thet gick igenom skiölden under handen alt til harnesket / emot hwilket thet stadnade. Men Thidrek rände igen sitt spiut igenom Heimers sköld och dubbla harnesk brede wid hans sida / så at Heimer wart litet sårat / och red Thidrek så hårdt til / at hans håst jegnade så mycket på bakbenen / at Thidreks fötter woro nästan wid jorden / men så war han starcker och sadelfaster / at han intet rördes uhr sadelen / och gingo bägges theras spiutskafft sönder mitt uppå skafften / hwarmed the thenne gången åthskildes. Sedan stego the af sina håstar / drogo uth sina swärd / gingo tilhopa och sloges långe både hårdt och frimodigt / och ingen wikte för then andra; omsider högg Heimer af all styrckia uthi Thidreks hielm Hildegrim / så at hans swärd gick sönder i twå stycken in wid plåtarne / och effter som Heimer war nu blefwen wapnlös / gaf han sig upp i Thidreks wåld / hwilken intet wille dräpa honom / uthan giorde honom til sin man / och blefwo the nu bäste wänner. Thidrek red nu in uti Bern / och blef han af thenne Seger mycket namnkunnig.

XVIII. CAP.

Fra Vilkina Konge er han getur Vada Risa vid Såkonunne.

Wilkinus Kongur i Vilkinalande / hañ var

18. CAP.

Konung Wilkinus aflar Wade Rese med en Sio-rå.

Konung Wilkinus i Wilkina land / war myc-

tendunt, haud alio successu quam quo prius decertatum fuerat. Tertia denique vice, ingenti ferocia alter alterum adgrediebatur, vincendi uterque animo. Enimvero lanceam suam adversus scutum Theoderici direxit Heimerus adeo fortiter, ut medium perforando infra brachium, loricam tenus pertransiverit. Contra Theodericus adversarii sui scutum, duplicemque quam induerat loricam perforando, latus ejus leni vulnere perstrinxit. Tanto autem impetu adequitabat Theodericus, ut equus in pedibus posterioribus vacillarit, ipseque terræ juxta solum pedibus suis raptaretur; dum viribus corporis suffultus, ephippio firmiter tamen adhæsit. Fracta interea lancearum manubria. His animis ab invicem discessum fuit. Proxime ex equis suis dissilientes ambo, eductisque gladiis valide atque diuturne colluctantur, nemine adhuc coram altero succumbente. Tandem Heimerus ictu adacto, qua poterat validissimo, contra Theoderici galeam, quæ Hildegrim nuncupata, gladium juxta manubrium fregit, factusque sic armis privus, in potestatem Theoderici se permisit. Eum tamen interficere nolens Theodericus, aulici sui ministerii hominem esse jussit, contracta cum ipso familiaritate arctissima. His ita peractis, Urbem Veronam repetiit Theodericus, gloria nominis sui propter insignem hanc expeditionem passim auctus.

CAP. XVIII.

De Vilkino rege filium suscipiente Vadum gigantem ex conjugali mixtione cum monstro marino.

Vilkinus qui Vilkinorum regno imperitabat, opibus atque bellandi gloria inclutus erat. De

var rikur og hermadur mikill. Theß er getid eitt hvort ſinn / ad hann fer med Her ſinn i Auſtur weg / og ſem Vilkinus Kongur fyſiſt ad fara heim aptur i ſitt land/ og hann liggur vid land a Rußia landi/tha var thad eitt hvort ſinn ad Kongur ſialfur geingur a land upp fra ſkipum ſinum einſamann / og fer a eirn ſkog ſuo ad eingini hans manna var hia honum / og thar i ſkogenum ſier hann og hitter eina konu/ſu var fogur náſta/ og ſyndeſt honum konann einka frid. Konginum rann hugur til hennar/og geck thangad ſem hun var firer / enn thetta var eige onnur kona/ enn ſem menn kalla Sákonur/ enn thad aedle i Sœ ſem ſkrimſl/ enn ſyneſt a lande ſem kona. Enn Vilkinus Kongur leggur hendur umm hals henni/og kyſſer hana og kriſtir/ og legſt hann ſidann (a) hia henni. Og er hans menn their er honum ſkylldu fylgt hafa miſſa hans og ſakna ſidann/tha foru their ad leita hans faſt umm ſkogiñ/ og thvi náſt kemur Kongur til ſinna manna og ſinna ſkipa. (b) Og thegar er byr gefur / ſigla their i haf/ og tha er their koma langt i haf undann landi/ tha kemur upp hia Kongs ſkipenn (c) umm liptingina kona ein/ og tekur i ſkipſtafninn / og helldur ſuo faſt ad ſkipid ſtendur kirt: og nu kemur Konge i hug hvi gegna mune/ og hugſar hann ad theſſa ſomu konu mun hann hafa fundit i ſkoginum hia ſávar ſtrondu/ og mállte til hennar/ lat oß fara vora leid/ og ef thu att nockud erendi vid

mycket riker / och en ſtor Krigshielte. En gång hånde ſig at han drog med ſin krigshår uthi öſterſiön / och når han wille reſa hem i ſitt land igen / kom han at ſökia hamn wid en ſtrand uthi Rykland / hwareſt han ſteg af ſkieppet på landet enſammen / och gick i ſkogen uthan thet ringaſte medfölie / ther han fick ſe en qwinnos perſon / hwilken war mycket deyelig til anſichtet / effter ſom honom tyckte. Til thenne qwinnan fattade Konungen ſtraxt behag / och gick dit ſom hon war: Men thenne qwinnan war ingen annan ån then ſom man kallar Siöråeller Haf-fru / hwilkens natur år at wara i ſiön / och år hon ther hafstråll / men når hon wiſtas på landet / ſynes hon wara en qwinna. Konung Wilkinus tog henne om halſen / kyſte henne / kramade henne til ſig / och lade ſig hos henne. När Konungens folk waknade / ſom honom ſkulle hafwa fölgt / och ſaknan / foro the åſtad at upſökia Konungen widt omkring i ſkogen / men han kom ſtraxt til ſitt folck igen och ſina ſkiepp. Konungen fick då god börd; Hwarföre lade han til hafs / och når han war ett långt ſtycke i hafwet kommen / upkom wid bakſtammen på Konungens ſkepp ett qwinfölck / ſom fattade i bakſtammen ſå hårdt / at ſkeppet måſte ſtå ſtilla. Konungen tånckte ſå effter / hwi thet ſå månde tilgå / och fant han hos ſig / at thenne qwinna månde wara then ſamma han fant i ſkogen wid ſiöſtranden; Hwarföre han talte til henne / låt oß fara wår wåg / och om du hafwer något åhrende at tala med oß / ſå kom til mig i mitt land / och ſkal iag ther wål undfågna tig / och förblif ſedan hos mig i goda dagar / hwar med hon låt ſig nöja / ſlåpte löſt ſkeppet och for igen i ſiön / men Konungen ſeglade hem til ſitt rike. Och ſom han hade hemma warit ett

(a) med henne. (b) og tha fiell byr. (c) hia lyptingunne. (d) ſeolun.

De illo memoriæ proditum habetur, quod aliquando cum exercitu ſuo per mare auſtrale expeditionem ſuſceperat. Hunc lares ſuos domum repetiturum, ad littus quoddam Ruslandiæ in anchoris tenuiſſe. Ac vero regem remotis arbitris, in littus forte exſcendiſſe, ingreſſumque nemus proximum abſque famulitio ullo. Hic inter arborum opaca fœminam quandam conſpexiſſe pulcritudine ac ſpecie decoram, ſuoq; animo valde placentem. Proinde amore erga hanc accenſum regem, fœminam propius adiviſſe. Sciendum vero hanc non aliam fuiſſe, quam monſtrum illud, quod vulgo homines vaccam marinam appellare ſolent, cujus naturæ proprium eſt, plurimum in undis marinis verſari, velut monſtrorum principem, in terræ autem ſolo conſtitutam, ſub mulieris imagine apparere. Hanc adiens Vilkinus, collum ejus palpitando baſiatur, ulniſque arcte amplexatam, ad concubitum ſollicitat. Mox regii miniſtri, qui dominum ſuum ſequuturi fuerant, eum amiſſum deſiderantes, per nemus inveſtigaturi properant, rege interea ſtatim ad agmen ſuorum naveſque revertente. Ventum nacti ſecundum, navigationem ſuſcipiunt. In ſalum longius provecti, â continente remoti, forte ad puppim navis regiæ exſurgens conſpicitur fœmina, gubernacula apprehendens, navemque in medio curſu remorata. Regem ſubitaneus ille viſus commovit, venitque ipſi in mentem, illam haud dubio eſſe mulierem in nemore ſibi modo repertam, prope maritimum litus. Hanc proinde affatus, ut ipſos miſſum faceret rogavit. Secum vero ſi quid negotii tranſigendum haberet, ad ſuum accederet regnum, omnibus honorum officiis ibi proſequenda, paribusq; ſecum delitiis fruitura. His ipſa pollicitis delinita, navem remiſit, undis ſe rurſum committens, rege interim ſua via feſtinante ad regnum ſuum Poſt tranſactum domi ſemeſtre anni tempus, ipſum acceſſit mulier quædam, ab illo ſe im-

vid oß ad tala/ tha kom til mins lands/ og man eg thar vel fagna thier/ og ver ſidann med mier i godu ifer láti; og nu látur hun lauſt ſkipid/ og fer aptur i ſioinn/ enn Kongur fer leid ſina aptur til ſins rikis. Og er hann hefur heima verid eitt miſſeri/ tha kemur til hans kona ein/ og ſeiger ad hun fer med hans barn/ enn hann kennir fullgiorla theſſa konu/ og lætur flytia hana til eins (e) buß er hann a/ og er hun hefur dvaliſt thar litla hrid/ elur hun ſveinbarn / og er ſa ſveirn kalladur Vade ; og nu vill hun ecki dveliaſt thar leingur/ og hverfur a brott og einginn madur veit hvad af henni vard ſidann/ og theßi ſveirn er hann (f) ox upp/ verdur ſuo mikill ad hann er Riſe/ og bra thvi miog til (g) ſins modernis/ ad hann var ei ſem menſker menn / hann var illur vidur ſkiptis/ og firer tha ſok var hañ othockaſæll/ og hans fader ann honum litid/ og tho gefur hann honum (h) tolf bu i Svithiodu adur enn hann andaſt. Kongur a annann ſon ungan / ſa heiter Nordian/ hann er mikill madur firer ſier / (i) og allra manna vænſtur og ſterkaſtur/ hardur og grimmudigur/ og ſingiarn af fe og ovitur hia thvi ſem hans frændur voru firr/ og firer tha ſok fieck hann ecki lof ſo mikid ſem hans fadir/ tho var Nordian Kongur mikill hofdingi/ adur enn til hans kom Hernit Kongur af Rußia landi/ og heriadi/ enn umm ſider kom Nordian a hans miſkun / og var ſidann hans under-Konungur/ og galt ſkatt a medann hann ifdi/ ſem nu mun ſeigaſt. Hans ſyner voru

ett halfft åhr / kom til honom en qwinna ſom ſade ſig wara med hans barn. Denne qwinna kiände Konungen mycket wäl / och lät han gifwa henne en boning när ſin wåning / hwareſt när hon en liten tid hade warit / födde hon ett ſwenbarn ſom wardt kallad Vade/ och wille hon ſedan icke längre ther fördröja / uthan drog bortlönligen / ſå ingen wet hwad af henne ſedan hafwer blifwit / men den pilten ſom hon hade födt/ när han upwäxte / blef han ſå ſtor at han wardt en Reſe/ och brådde han på ſitt möderne/ och war intet aldeles ſom andra menniſkior / ty han war onder at widfås / hwarföre hade han ingen ynneſt/ och älſkade hans fader honom litet/ doch gaf han honom tolf hemman i Swerige förr än han dödde. Konungen åtte en annan ung Son Nordian benämbd/ hwilken war en kiäcker karl / wacker och öfwermåttan ſtarcker / honom älſkade hans fader mycket / ſom här efter omtalas. Bemälte Nordian war mycket hård och grym til ſinnet / niſker / och ther hos awettig emot thet ſom hans förrige fränder warit hade/ och för then orſaken ſkul fick han icke ſå ſtort beröm ſom hans fader / dock war K. Nordian en mächtig höfding förr än Kong Hernit af Rytzland kom til honom och härjade hans rike. Men på ſidſtone kom Nordian i hans nåde / och wart ſedan hans under-Konung / gifwandes honom ſkatt ſå länge han lefde / ſom wi komma här effter widare at omtala. Hans ſöner woro the fyra Reſar / om hwilka widare förmäles / nembligen Widolfwer Mittomſtånge/ Aſpilian/ Aventrod och Eddgier. Theſſe alle öfwergingo långt andra menniſkior til ſtarckhet och hårdſinnighet / ſåſom och til theras wapn och wärjor/ ſom woro mycket bättre än the ſom elliest allmänt brukades.

19. CAP.

(e) Huß. (f) ålſt upp. (g) hans. (h) niu bu a Sialandi. (i) fridur ſinum og waſkligur hann hafdi mikla aſt af ſinum fodur/ ſem ſidar greinir.

imprægnatam dicens. Hanc cum rex probe de facie agnoviſſet, in vicino prædio hoſpitium ei præberi juſſit. Illa vero poſt aliqualem ibi temporis moram, prolem enixa eſt maſculum, cui Vade nomen inditum eſt. Cæterum longioris moræ illic pertæſa, lares illos deſeruit, neſcientibus cunctis quid ipſa inpoſterum factum ſit. Adoleſcens autem infans puer, ad giganteam magnitudinem excrevit, utque plurimum maternæ naturæ genium referens, inhumanis prorſus moribus ſuis, dum maligni ipſe ingenii indoliſque, in converſatione aſper erat, quam etiam ob cauſam aliis ingratus, patri etiam ſuo parum acceptus habebatur. Interim tamen duodecim pagos in Suionia paulo ante mortem ſuam, ei legavit parens. Alius inſuper filius minorennis, nomine Nordianus, regi natus erat; is ingenio promtus erat, atque robore corporis valens, patri ſuo apprime charus, quemadmodum in ſequentibus dicendum erit. Porro innata puero ferocia audaciaque, inſolituſque animi fervor aderat, præter ſolitum ſuæ gentis morem, unde adeo factum, ut minori laude, quam ſuus olim pater, â civibus proſequutus ſit. Ac vero nihilo tamen minus inter duces præſtantiſſimos eminebat Nordianus, antequam eum bello laceſcere cœpit Hernitus Ruslandiæ rex. Hujus denique favorem ſibi exoravit Nordianus, ſubmiſſione ei præſtita, perſolutoq; tributo, durante reliquo vitæ ſuæ tempore, quemadmodum porro deſcripturi erimus. Filios genuerat gigantes illos quatuor, quorum poſt hac memoranda erunt facta, nimirum Widolfum Mittumſtangium, Aſpilianum, Aventrodum atque Edgeirum, mortalium omnium maxime fortiſſimos atque ferociſſi-

voru their fiorer Risar / er sidar mun getid verda / Vidolfur Mittumstange/ Aspilian/ Aventrod og Eddgeir/ theßer voru allir hiner (k) bestu af-burda menn fi-rer sakir afls og hardfeingis/ og vopnatheirra er miklu voru betri enn flest onnur.

(k) mestu.

XIX. CAP.

Fra Vada Risa og Velint syne hans er hann kom til Mimis smids i Hunalandi.

VAde Rise er nu a Siolandi sonur Vilki-nus Kongs og sio-konunnar / sem firr var fragsagt ad buum theim sem fader hans gaf honum/ og ecki er theß getid ad hann hafi barattu-madur verid/ nema unat vi-dur thad er hans fader gaf honum/ the-gar firer andverdu. Vade Rise atte eirn son og hiet Velent/ hañ var efnilegur ma-dur. Tha er hann niu vetra gamall/ er Vade vill ad hann neme ithrott nockra/ spurt hefur hañ til eins smids i Huna-landi sa heiter Mimir/ eg er hañ allra man-na hagastur / og thingat fer Vade Rise med son sinn Velent og feck i hond Mimi/ ad hann skuli kenna honum jarnsmidi / si-dann fer Vade Rise heim i (a) Sioland til bua sinna. J thann tima var med (b) Mimi Sigurdur Sveirn/ og giordi margt illt hans smidiu-sveinum/ bardi tha og bæisti. (c) Tha spurdi Vade Rise ad hans son Velent var illa leikinn firer Sigur-de/ og giorer bod epter honum/ og kemur hann heim i Sioland/ og nu hefur Velent verid i Huna-landi thria vetur/ og er hann nu

19. CAP.

Om Vade Rese / hans Son Velint och huru han kom til Mime smed i Hunaland at lära smida.

WAde Rese/ Konung Wilkinus och Häfz-fruns son / bodde i Säland / uppå the gårdar hans fader gaf honom / som förr är omtalt, och icke finnes thet at han skulle warit någon krigsman / utan heller hafwer han låtit sig nöja med thet hans fader gifwit honom i be-gynnelsen. Thenne Vade Rese åtte en wälar-tad Son Velint benembd / hwilken når han war 9 åhr gammal / wille hans fader at han skulle lära sig något handtwärck. Och effter fadren hade hördt omtalas en smed i Hunaland Mimer wid namn / som war ibland alla then konstigste / reste han til honom i Hunaland med sin Son Velint / och lefwererade Mime sin Son i händer / at han skulle lära honom smi-da allahanda uthaf järn. Vade Rese drog sedan hem til Säland igen til sina gårdar. På then tiden war hos Mimer Sigurder Swen / som intet annat giorde / än thet som ondt war / slog och basade smediedrängarna. Thetta sporde Vade Rese / huru hans Son war off-ta slagen och illa medfarẽ af Sigurder Swen / hwarföre skickade han effter sin Son / och kom han hem med til Säland / då hade Velint wi-stas 3 åhr i Hunaland / och war han nu 12 åhr gam̃al. Hem̃a hos sin fader drögde han sedan i 12 må-

(a) Danmork. (b) Monnum. (c) Og thetta spyr Vade Rise/ hvorsu hans Sonur var bardur og opt illa utleikiun firer Sigurde Sveine / og nu fer Vade Rise annad sinn epter syne sinum Velint og hefur med sier ap-tur heim i Sioland.

rocissimos, tractandis etiam armis capacissimos, quippe quos peculiari arte affabre per-polire atque conficere noverant.

CAP. XIX.

De Vadio gigante ejusque filio Velinto, qui ad Mimerum fabrum in Huna-landiam missus est, ut fabriles ediscerent artes.

VAdius Gigas Vilkini regis filius, ex monstro marino fœmina ipsi genitus, in Selandia sedem suam habuit, apud prædia illa quæ suus ipsi legaverat pater, prout in supe-rioribus à nobis dictum fuit. De illo enim haud usquam proditum reperitur, militiæ arti-bus deditum fuisse, quin potius contentum vixisse sorte illa à patre initio obtenta. Va-dius filium habuit nomine Velentum, haud improbæ frugis. Quem, cum nonum ingres-sus esset ætatis annum, arti alicui manuariæ addiscendæ imbuendum voluit parens. Ac vero cum celebris ea tempestate per orbem esset fama Mimeri fabri, qui in Hunalandia habitavit, ob opera præstantissima, hunc ipse una cum filio adeundum sibi censuit, tra-diditque ejus disciplinæ informandum Velentum, ut in fabrilibus erudiretur opificiis. Quo rite curato negotio, ad lares suos in Selandiam remeavit Vadius Gigas. Forte eodem tempore apud Mimerum commorabatur Sigurdus Vir juvenis, cui solenne erat fabrilium operum famulis atque ministris, iniquis modis insultare, pugnis etiam ac verberibus eos lacessere. Igitur inaudiens Vadius Gigas, filium suum Velentum indignis modis à Sigur-do tractari solere, eum domum ad se accersivit. In Selandiam igitur revertebatur, post

nu tolf vetra gåmall/ og nu dvelſt hann heima medur ſinum fodur tolf manude/ og thockaſt hann hvoriun manne vel/ og allra manna er hann hagaſtur.

XX. CAP.

Fra Vada Riſa og dvergonum/ og dauda hans og theirra.

Vade Riſe ſpir ur (a) Siolandi/ hvar bua tveir dvergar/ i einu bergi/ er heiter (b) Kallova: Theßer dvergar kunnu betur ad ſmida/ af jarne/ enn (c) engi adrer/ hvarke dvergar nie menſker menn: vel kunnu their ad giora allskonar jarn/ bædi ſverd og briniur/ og hialma/ af gulli og ſilfri. Kunnu their ad giora allskonar gerſemar/ og af hvertum hlut er ſmida(d) ma/ tha kunu their ad giora hvad ſem their villdu giort hafa. Nu tekur Vade Riſe ſon ſinn Velent og fer heimann/ (e) og kemur til Grånaſunds (f) og tha er thar ecki ſkip ifer ad flytiaſt ſundit/ og beid hañ thar uñ hrid. (g) Og nu tekur hann ſveininn ſetur a oxel ſier/ og vedur ifer ſundit/ enn thad var (h) niu alna diupt/ og ecki er af theirra ferd ad ſeiga adur enn their koma til bergſins. Vade Riſe hitter theſſa dverga og målllte vid tha/ og ſeiger ad thar hefur hann ſon ſinn Velent/ og vill ad their taki thann Svein til ſin eina tolf manude/ (i) og kenni honum allskonar ſmid/ enn hann vill gefa theim ſuo mikid gulſ ſem their verda aſatter. Nu ſeigia their

12 månader/ och behagade han allom mannom wäl/ och war han den konſtigaſte Mann ſom då kunde finnas.

20. CAP.

Om Vade Reſe/ Dwårgarnas och hans död.

Vade Reſe ſporde uppå Såland/ hwareſt twenne dwårgar bodde uti ett bårg ſom Kallova hette. Deſſe dwårgar kunde båttre ſmida jårn ån alla andra/ både dwårgar och menniſkior/ och wäl wiſte the at ſmida af jårn allahanda både ſwärd/ harneſk och hiålmar; uthaf guld och ſölfwer woro the intet mindre behåndige til at giöra allahanda Clenodier; kort at ſåja/ at af hwar Metall ſom kunde ſmidas/ giorde the hwad the wille. Vade Reſe tog med ſig Velint/ och for hemman ifrån/ och uti wägen kom han til ett ſund ſom kallas Gröneſund/ hwareſt han fant intet ſkiepp ſom han kunde fara öfwer med/ ty fördrögde han ther en tid bort åth. Och når han ther något hade drögt/ och fick ingen farkoſt at reſa öfwer med/ ſatte han ſin Son Velint på ſina axlar och wadade ſå öfwer ſundet/ ſom war nie alnar diupt; om hans reſa har man intet at ſåja/ förr ån hon war fullåndat til bårget Kallova. Vade Reſe fann dwårgarna och ſade til them/ at han hade med ſig ſin Son Velint/ och at han åſtundade det de wille taga honom til ſig/ och låra honom allahanda ſlags ſmide uthi tolff månaders tid/ hwarföre han wil gifwa them ſå mycket guld the kunde bliſwa enſe om. Dwårgarna ſwarade

(a) Hunalandi. (b) Ballova. (c) allir adrer. (d) ſkal. (e) og ſidann leid ſina til theß hann kemur til ſunds nockurs ſem heiter Grånaſund. (f) Nu ſem hann kemur thar tha får hann eckirt ſkip. (g) og er hann hefur langa hrid bedit ſuo hann fieck ecki far. (h) tin. (i) og kunne hann allskonar ſmid.

poſt exactum triennium integrum in Hunalandia, expletoſque ætatis annos duodecim. Ita vero apud patrem domi vivens per annuum ſpatium, omnium benevolentiam ſibi acquiſivit, excelluitque in fabrilium operum ingenioſo artificio.

CAP. XX.

De Vadio Gigante, atque geniis, ut & de ſingulorum nece.

Forte inaudiverat, in Selandia habitans Vadius Gigas, binos genios intra montis cujuſdam clauſtra commorari, quem Kallovium homines nuncupabant. Hos in operibus fabrilibus faciendis, non ſuæ tantum ſortis virunculis, ſed etiam hominibus quibuſcunque aliis præſtare; etenim ex ferro varia fabricare inſtrumenta, enſes, loricas, galeaſque; nec minori induſtria auri argentique vaſa conficere poſſe, ac vel quovis in metallo formas apte exprimere ad lubitum uſque. Itaq; filium Velentum una ſecum accipiens Vadius Gigas, domo profectus eſt. Accedens autem prope fretum Gronaſundium, cum navem ad transfretandum nullam adipiſci poſſet, per tempus aliquod ibi ſubſiſtere decrevit. Igitur impoſito humeris ſuis juvene filio, fretum pedibus tranſvadat, quod altitudinis erat novem ulnarum. Nec vero aliud memorabile accidit magis in itinere illo, donec ad montem geniorum domicilium appulerunt. Hic genios adiens Vadius Gigas, ſermone eos compellat, ſignificatque ſe gnatum ſuum Velentum una adduxiſſe, quem illorum diſciplinæ per annui temporis ſpatium informandum cupiat, in fabrilium operum arte omnimoda; ſoluturum ſe in vicem didactrum, de quo pacti fuerint. Juvenem in diſci-

their dvergarner ad their munu taka vid
thesſum ſveine/ og (k) kenna honum alls-
konar hagleik/ ef Vade Riſe vill gefa
theim mork (l) gulls/ og thad vill hann/og
fär thegar i hendur theim. Og nu leggia
their ſtefnudag a tolf manada freſte / i
hvorn tima er hann ſkal koma eptir ſveini-
num/ og thetta kaup er med fullnadi. Va-
de Riſe fer nu heim i Siolland/ eñ Velent
er epter/og nemur ſmidi / og ſua er hañ nä-
mur/ ad hver-vetna ſmidar hann/er their
giora firer honum / og ſuo vel thionar hañ
dvergonum /. ad tha er Vade Riſe fadir
hans kemur eptir hanum ad riettum kaup-
mala theirra / tha vilia their hann eige
braut lata fara. Og nu bidia their Vada
Riſa ad ſveirninn ſkuli thar vera adra tolf
manadi / og helldur enn Velent fari a
braut/ tha vilia their gefa aptur tha mork
(m) gulls/ er their toku firer hann/og vilia
their kenna honum halfu meire hagleik eñ
firr hefur hann numid / og thennann koſt
thiggur Vade Riſe og leggia nu med ſier
ſtefnudag/ og nu ydraſt dvergarnar/ er
their ſkulo ſua dyrt kaupa hans thionuſtu.
Nu mæla their vid Vada Riſa / og ſeiga
ſua/ ef hann kemur eige i rettann ſtefnu-
dag eptir ſyni ſinum/ ad tha ſkulo their
(n) i leyfi hofud hans afhoggva / og then-
nann koſt thiggur Vade Riſe/ og vill nu
heimfara. Nu kallar Vade Riſe ſon ſinn
Velent til ſin a einmäli/ og bidur hann
fylgia ſier ut af bergino/ og ſua gerir hañ.
nu rädaſt their margt vid. Vade Riſe
hafdi eitt ſverd/ og hann tekur thad ſverd
og

(k) lära hann a. (l) ſilfurs. (m) ſilfurs. (n) med fri.

rade at the månde taga emot denne drängē/ och
at the wille låra honom allehanda konſter / om
han wille gifwa them en marck gull / thet han
them i händer ſtrax leſwererade. Sedan la-
de the effter tolff månaders förlopp en dag fö-
re / på hwilken han ſkulle komma effter ſin ſon/
och war thetta kiöp aldeles ſlutit. Wade Re-
ſe for hem igen til Såland / men Velint bleff
qwar och lärde ſmida / och war han ſå lärach-
tig / at alt giorde han effter / thet the giorde
för honom; ſedan tiänte han ſå wäl dwår-
garna / at når hans fader Wade Reſe kom
effter honom / ſom them emellan ſlutit war /
wille the icke ſläppa honom ifrån ſig / uthan
bodo Wade Reſe at han måtte ſå bliſwa hos
them ännu i tolff månader / och för än Velint
ſkulle fara ifrån them / ſade the ſig willia gif-
wa honom then marcken gull tilbakars igen /
ſom the togo för honom/och ändoch lära honom
halffparten mehra konſter än tilförne. Thetta
tilbud emottog Wade Reſe/och lade the hwar
andra dag före når the igen ſkulle råkas. Men
dwårgarna ångrade ſig nu / och tyckte them
illa wara / at the ſå dyrt ſkulle hafwa köpt
hans tienſt; Hwarföre ſade the hans fader/
at om han icke kommo på rättan ſtämnodag
effter ſin ſon / ſkulle the hafwa macht at hug-
ga honom hans hufwud af / til hwilket Wade
Reſe bejakade / lagandes ſig at reſa hem.
Men förſt kallade han ſin ſon til ſig / och ta-
lade enſammen med honom / och bad han
ſkulle föllia ſig utaf bärget / thet han giorde /
och taltes the mycket wid. Wade Reſe hade
ett ſwärd / thet ſtack han i jorden i riskiär-
ret / ſå at thet intet ſyntes. Och talte han til
Velint / om iag intet kommer igen til föreſat-
tan dag / ſom oß emellan war beſlutit / och
du behöfwer någon hielp / om dwårgarna
willia taga liſwet af dig/ ſå tag thetta ſwärd
och

diſciplinæ ſuæ alumnum ſe recepturos pollicentur genii, vario ac omniſcio opere fabril
probe ſub ipſis imbuendum; viciſſim ſtipulante Vadio Gigante, ſoluturum ſe didactri lo-
co auri puri marcam integram; quam ſimulac in manus illorum conſignavit. Dies hinc
ipſis condictus, quo poſt elapſum anni unius curriculum, pro juvene filio recipiendo
rediturus erat pater. Hoc pactum ratum voluere ſinguli. Vadius Gigas Selandiam repe-
tiit, relicto poſt ſe filio Velente, qui fabriles operas mox tractare cœpit. Tanta autem
ipſe erat in addiſcendis artibus felicitate, ut mira induſtria imitaretur oſtenſum ſibi â
magiſtris artificium. Fidelitatem inſuper ſuam tantopere dominis probavit, ut condicto
tempore ad recipiendum juvenem adveniente patre, eum nullatenus miſſum â ſeſe ma-
luerint. Imo vero de novo paciſcuntur cum Vadio Gigante, ut alios duodecim menſes
apud ipſos permanendi facultatem indulgêret juvenem, ac ſe potius reſtituturos auri pon-
do illud antehac ab ipſo didactri loco acceptum, quam ut puerum miſſum faciant; imo
fabrilium artium duplo majorem numerum, quam ante hac factum, ei ſe edocturos
pollicentur. Complacuere Vadio Giganti conditiones iſtæ; ſtatutumq; eſt condictum tem-
pus, quo ſeſe denuo viſuri erant. Mox autem pœnitudine ducti ſunt genii, nimio pluris
acquiſitum ipſis famulitium illud. Igitur Vadium Gigantem de novo aggrediuntur, dicen-
tes, eum niſi condicto die ad filium recipiendum accedat, arbitrii ipſorum rem fore, ut
juveni caput præcidant. Hanc etiam conditionem ſe non refragari dicebat Vadius, qui &
mox ad abitum ſe paravit. Et vero vocatum ſeorſim filium ſuum Velentum, ad priva-
tum colloquium, ſeſe extra montis illius clauſtra comitari juſſit. Paruit dictis filius, col-
lo-

og ſtingur i eitt (o) riſkiar ſua at ecki kom hann upp a. Tha mållti hann til Velents; ef eg kem eigi til ſtefnu theirrar ſem nu er mållt vor a milli og kann thvi nockut ad brigda / og vilia dvergar theßir hafa lif thitt / tha tak thetta ſverd / og ver thig vel og dreingelega / betra er thad enn vera myrdur af tveimur dvergom / og thad villda eg ad frändur vorir ſegdi / ad eg hefdi helldur uppalet ſun enn dottur thar ſem thu ert / enn eg mun eigi ſua til åtla / ad eg kome eptir ſtefnudag thann ſem nu er radinn. Nu ſkiliaſt their frändur / og fer Vade Riſe heim til bua ſinna / enn Velent geingur inn i bergit til dverganna / og nemur nu halfu betur en firr / og adur enn lietti tha kann Velent allann thann hagleik er dvergarner kunnu / og tho thionar hann theim vel / og god thyker dvergonum hans thionuſta / eñ tho ofundar tha miog / hvorſu hagur hann er ordinn / og (p) thad giora their ſier i hug / ad hann mun eigi leingi ſins hagleiks niota / thviad their eiga ved a (q) lifi hans / (r) og nu lidur a theſſa tolf manudi / tha vil Vadi Riſe fara eptir ſyni ſinum helldur firr enn ſidañ / firer thvi ad long var leid / enn hann vill ecki koma eptir ſtefnudagenn. Og heimañ fer hann / og fer nu bädi dagfari og nattfari alla ſina leid / til theß er hann kemur i thann ſtad / er ſtefna var logd theirra i midlum / og kom thrennur dogum firr enn mållt var / og var nu lukt bergit firer hanum (s) og kom hann ecki inn / og legſt nidur eins ſtadar (t) at bergino / og vill thar bida

och förſwara dig wäl och manneligen / bättre är thet än bliſwa mördader af twänne dwärgar / och wil iag at wåra fränder ſkulle ſäja at iag heller haſwer födt upp en ſon / än ſom en dotter / ſom du är; men iag wil icke förmoda annat / än iag icke ſkal koma til then förelagde dagen. Här med ſkildes the åth / och for Wade Reſe hem / men Velint gick in i bärget til dwärgarna / lärde nu halfparten bättre än tilförne / och blef halfparten mehra konſtiger / och förr än han wände igen / fattade han af dwärgarne all theras konſt / tiente them dock alt wäl / och låte de ſig hans tiänſt wäl behaga / men icke thes mindre afwundades the med honom at han war ſå konſtig bleſwen / tänckiandes dock ther jämpte / at han intet länge ſkulle få niuta ſin konſt til goda / efter hans lif ſtod uti wad. Nu när theſſe tolff månader begynte at ſkrida til ändan / giorde Wade Reſe ſig färdig at fara efter ſin ſon ju förr ju heller / och efter thet war lång wäg / och han wille intet komma efter then förelagde dagen / reſte han både dag och natt / til thes han kom på thet rummet / hwareſt ſlutit war them emellan at the ſkulle mötas / och ſom wägen war lång / och han ſkyndade ſig mycket at han intet ſkulle komma efter ſtämnodagen / kom han tre dagar förr än aftalt war at han ſkulle ther wara / hwarföre bärget war igenlyckt för honom / ſå at han intet kunde ſlippa inn / och lade han ſig neder på ett ſtälle wid bärget / williandes ther på all händelſe förbida / til thes bärget worde för honom upplåtit. Men utaf thenne haſtiga reſan / och förſkräckelige långa wägen / war han mycket trötter worden / hwarföre han inſomnade och ſof ſedan mycket hårdt och länge / warandes icke heller mycket grannlagad / ty han låg ſom han kom til / och ſnarckade ſå hårdt / at

(o) Jordina (p) Thad hyggia their. (q) hofdi. (r) og er lidner eru theſſer tolff manuder. (s) og einginn von var til ad hann mundi innkomaſt. (t) i fiallinu.

loquutique ſunt multa ac prolixa. Enſem forte habebat Vadius Gigas, quem ſub arbuſtis inditum condebat, nullo apparente veſtigio. Simulq; affatus Velentum filium, ſeſe ad condictum inter ipſos diem ſi minus adventare contingat, indigeatque interea filius, vitæ ſuæ inſidiantibus Geniis, hocce tunc accepto enſe, fortiter atque viriliter ſe tueatur, digno facinore potius, quam ut ipſe geniis ſuccumbat. Id nimirum in decus ſuæ familiæ futurum, maſculam prolem, non ſequioris ſexus filiam, ſe progenuiſſe. Ac vero ſi propitia adſpiraverint fata, adventurum utique ſe ad præſtitutum diem. Talia inter ſe collocuti, ſua quilibet diſcedunt via, profectuſque eſt ad prædium ſuum Vadius; Velentus vero intra montis repagula ad Genios ſe recepit. In addiſcendis autem operis duplo majores quam antea fecit profectus, tandemque indefeſſo ſtudio ſecretas quaſcunque Geniorum artes perdidicit, ipſe interea frugi famuli officio functus, dominis ſuis complacuit, invidentibus licet felix ingenium juvenis eximioſque in ſua arte profectus. Apud ſe vero penſitabant, haud diuturne ipſi proficuam fore induſtriam hancce, cum ipſorum in arbitrio vitæ ejus verſetur diſcrimen. Labente nunc ad finem annuo illo ſpatio, Vadius Gigas conſultum duxit itineri maturando operam dare, ad recipiendum filium ſuum, ſiquidem longior erat via, ac condicto die adeſſe conveniebat. Igitur viæ ſe committens, interdiu noctuque progrediebatur, donec ad locum appelleret condictum. Adveniens igitur integro triduo ante præſtitutum tempus, montem interclusum repperit, adituſq; obſeratos. Quapropter juxta montis radicem pronum corpus projiciens, illic opperire maluit, donec mons ipſi panderetur. Ob longius

bida theſz er ad hondum kemur thartil upp er lokid bergid firer honum. Enn af theirri hinni akafu ferd / er hann hafdi farit hrædilega langa leid / tha var hann miog modur ordinn / og firir tha ſok ſofnar hañ / og ſefur mioc faſt og leingi / og ecki er hañ illifur / liggur nu ſem kominn er / og rytr ſua ad langt matti heira / og tha giorer regn ſua mikid / ad furda var at. J theſſu bili kemur eirn landſkialfti mikill / og leiſer or fiallino ofann eina ſkridu med miklu watni og vidi / grioti og molldu og mikilli jordu / og leipur ifer Riſann / og låtur Vadi ſua lif ſitt. Nu er kominn ſtefnudagurinn / tha luka Dvergarnir upp bergino / og ganga ut og hyggia ad (u) ef Vadi Riſe våri kominn epter ſyni ſinum Velent. Velent geingur nu ut af berginu uti fiallshlidina / ſkigner ad fedur ſinum / og ſier hann hvergi / geingur i eina fialls-hlid og ſier hvar nyhlaupenn er ein ſkrida / og kemur hanum i hug ad ſu ſkrida mun firerfarit hafa fedur hans / og ſier ad eige er thar gott til hefnda ad leita / og minniſt a hvad fadir hans hafdi (x) radit honum adur theirr ſkillduſt / og nu leitar hañ hvar ſverdit muni vera folgit og geingur hann firſt ad leita med ſkridunne / hyggur nu ad hvar er riskiarrit thad er Vadi Riſe fal ſverdit i / og er riskiarrit upp geingit allt. Nu thyckir Velent mikill vandi a ſinu mali / fadir hans er nu daudur / og hann ſialfur til dauda radinn. Litaſt hann nu um̃ og ſier (y) hvar uppkoma ſverdshiollt ur jor-

at thet hòrdes lång wåg / och i det ſamma kom ſå ſtort rågn at under war. Samma gång hånde ſig at en ſtor jordbåfning kom / ſom loßnade upp uti fiållen / en ſtor klimp / med watn / ſkog / ſten / mull och mycket jord bemångd / hwilken fòll òfwer Reſen / och åndade ſålunda Wade ſit lif. Nu war ſtåmnodagen inne / och ypnade Dwårgarne bårget / gingo uth / och ſågo effter om Wade Reſe ſkulle wara kommen effter ſin Son Velint. Velint gick ock utaf bårget på ſlåtten jåmpte fiållet / och ſåg granneliga effter ſin fader / men fant honom intet. Och ſom han gick jåmpte fiållen nedan fòre / ſåg han hwar ſom ett ſtycke af fiållen nys war fallit / och tyckte han at hans fader måtte wara hår uthaf omkommen / ſamt ſig hafwa ſwårt at ſòkia effter håmd. Dock hwad hans fader honom hade rådt / fòrr ån de ſkildes / påminte han ſig / och begynte leta effter ſwårdet / fòrſt ſòkte han der ſom fiållen war fallen / och ſedan tånckte han effter hwar ſom kiårret wore / ther Wade Reſe hade gòmt ſwårdet / och ſant han kiårret wara uplupit alt òfwer. Nu tyckte Velint ſig wara ſtadder uthi ſtor nòd / effter hans fader war dòd / och han ſielf til dòden fòrrådder. Som han ſåg ſig omkring / blef han warſe hwareſt ſwårdsfåſtet upkom utur jorden / går ſå Velint til och tager upp ſwårdet / ſeendes uppå thet ſamma och ſade: Hwad behòfwer iag nu utwållia then wårſta delen. Dwårgarne ſåg han ſtå på bårget och ſe ſig om. Och gick Velint uppå bårget / hafwandes ſwårdet dragit under råckſkiòrtet / låtandes dem intet ſe det / och nalkades han til den honom nårmaſt war / hògg honom dòdshugg / och ſå dråpte han dem bågge. Sedan gick han in uthi bårget och tog all deras ſmidieredſkap och wårcktyg / tilli-

(u) hvort Vade Riſe er kominn eptir ſinu lofordi. (x) hitid honum. (y) thvi naſt hvor uppkoma ſverdshiollt og medel-kaſli / og ſtanda up ur jordunne.

gius autem iter, aſſiduiſque viæ moleſtiis plurimum fatigatus, ſomnus ipſi obrepſit profundior, cum ipſe delicatiori vitæ haud aſſvetus, humi cubile ſuum cepit. Dumque altius ſtertit majores ſonans ronchos, qui longius exaudiebantur, pluvia forte vehementior præterque ſolitum major exuberare cœpit. Excitato ſimul terræ motu ingenti, ex edito montis loco molem aqua, ſtipitibus arena atque pulvere commixtam diſſolvit, quæ ad imum delapſa, ſuperne Gigantem effuſa, necem ei attulit. Illuxerat tandem condictus dies, cum genii monticolæ montis repagulis reſeratis, foras prodeunt, ſpectatum poſt Vadium Gigantem, numquid ad recipiendum filium ſuum adventaſſet. Prodibat etiam Velentus extra montis clauſtra in ſubjacentem campum, patrem ſuum ſtudioſius inquirens; ſed fruſtra ubique. Tandem ad proximam planitiem delatus, molem ex montis præcipitio collapſam animadvertit, unde & patri ſuo noxam adfuiſſe ſuſpicatus eſt, inulto licet. Igitur præcepti à patre ſuo ultimum ſibi dati memor, enſem occultatum indagare in animum induxit. Quapropter circa montis præcipitia primo ſcrutatus, paludem illam ſectabatur, juxta quam gladium condiderat Vadius Gigas, repperitque hanc aqua exuberantem. Animo itaque vehementer angi cœpit Velentus ſuper obitu patris ſui, qui & imminente ſibi nece, anxius dum rimatur oculis, forte proſtantem ex humo capulum gladii conſpexit. Igitur propius accedens Velentus, extractoque gladio infit: haudquaquam triſtiora ſe amplius timere fata. Jam ſtantes in montis colle proximo genios huc illuc proſpectantes obſervat. Ad eos itaque in ſublimia tendit, gladium ſub tunica evaginatum geſtans, ipſis non animadvertentibus. Aggreſſus autem proximum qui occurrebat genium, lethali vulne-

 re

jordunni/ og geingur Velent thar til og (z) kipper upp ſverdinu og ſier a og mællti: hvi mun eg thurfa nu ad (*) fela mier hid vera. Hann ſier hvar Dvergarner ſtanda a einu bergi og ſiaſt um; (**) geingur Velent upp a bergit/ og hefur ſverdit undir ſkauti nockvit/ og lætur tha eigi ſia/ geingur ad theim ſem honum var närri/ og hoggur hañ banahogg/ og thvi näſt drepur hann bada tha. Nu geingur Velent i bergid og tekur (†) tol theirra oll/ og allt thad gull og ſilfur er hann ma (††) vid-fara. ſidann tekur hann eitt hroß/ er Dvergar hofdu/ og klifiar hann thad af gulli og dyrum gripum er Dvergarnir attu/ og tho tok hañ ſier byrdi ſem meſta fieck hann borid/ og vendir nu nordur til Danmarkar. Velent hefur nu farit ſem meſt ma hann thria daga/ tha kom hann ad a eirnri mikilli/ ſu heitir Viſara/ og eigi komſt hann ifer Ana; enn ſkogur var mikill vid Ana/ og thar dvelſt hann umm ridar ſakir/ enn thar var ſkamt til ſiofar. Velent byſt thar umm. Hann geingur a arbackann og ſier hvar ſtendur eitt mikid tre/ og fellir hann thad til jardar/ ſidann (a) bolar hañ i ſundur tred og holar innann/ og thañ (b) lut ſem ad miori var og til limanna horfdi/ låtur hann i koma tol ſin og fie ſitt/ og thar ſem digrari var tred og meira var rumit/ låtur hann i viſt ſina og dryck/ og ſialfur fer hann thar i/ og lykur nu ſtockinn ſua faſt oc theitt/ ad einſkis konar (c) ma hanum granda ſior nie vatn/ og firer gluggana er a voru trenu/ tha ſetur han gler/ og ſua var ummgiort/ ad hañ ma frataka thågar hann vill/ og tha er firer var glerid/ tha kom thar eigi inn helldur vatnid eñ thar ſem heillt var tred. Nu liggur tred vid Ana ſialfa/ og thar innan i Velent med allt ſitt fie/ og oll ſin tol/ og dyr hann ſig i ſtockinum/ thar til er ſtockurinn velltur ut a Ana.

tillika med alt thet gull och ſilfwer han kunde öfwerkomma. Tog få ett af Dwärgarnas Stod/ klyſia[illegible] thet ſamma med gull och alla the koſtelige ſaker/ ſom Dwärgarne hade ägt/ ſig ſielf tog han och en börda/ then ſtörſta han kunde orka at båra/ ämnandes ſig at fara norder til Danmarck. När han nu tre daggr hade färdas/ ſom mäſt han förmätte/ kom han til en ſtor åå ſom heter Wiſarå/ den han intet kunde öfwerkomma/ och war ſtor ſkog wid åna/ der drögde han en tid der ſom åån hade ſitt uthlopp i ſiön/ lagandes ther om ſig. Och ſom han gick på åbacken/ ſåg han hwareſt ett mycket ſtort träd ſtod/ thet fällte han til jorden/ ſönderhögg thet ſedan och giorde holigt/ och i then ändan ſom ſmaler war/ och wjſte uppåth til grenarne/ lade han all ſin ſmediereds-ſkap och ſina ågodelar; men i ſtore ändan/ der ſom trädet war tiockare och mycket rummare/ lade han ſin mat och dryck/ och ſielfwer gick han med i ſtåcken/ och täppte ſå tätt igen effter ſig/ at intet ſiön eller något wattn kunde honom ſkada; men för gluggarna på trädet ſatte han glas ſå konſteligen giordt/ at han kunde taga det dådan når han wille; och då glaſet war föreſkutit/ kom intet watnet mera der igenom/ än der ſom ſtåcken war hel. Trädet låg nu wid åbrädden/ och ther in uthi Velint med all ſin tyg och egendom/ och wälte han ſig inn uthi ſtåcken/ til des ſtåcken föll uti Åen/ och wräktes ſtåcken uti ſiön och ſedan til hafs/ och förr än han kom til lands/ förbiginge aderton dagar.

21. CAP.

(z) hnicker upp. (*) delia. (**) og ecki varaſt their hvad Velent hefur ad ſiſla. (†) ſmida tol. (††) med komaſt. (a) bular/ butar. (b) bita. (c) ſkal.

re eum percuſſit, ac mox etiam ſecundum. Hinc montem ingreſſus Velentus inſtrumenta ipſorum fabrilia occupavit omnia, auri etiam argentique pretioſa quæque, quæ reperiebantur. Proxime accepto jumento ex peculio geniorum, auro ac ſuppellectile pretioſa illud oneravit, ipſe etiam onus haud modici ponderis ſuo dorſo bajulandum impoſuit, verſus borealia Daniæ loca viam capeſcens. Perfecto jam tridui itinere indefeſſo, ad amnem ampliſſimum vulgo dictum Viſarå delatus eſt, tranſitu valde arduum. Erat in vicinia nemus arborum denſior, ubi aliquantisper commorari ipſi viſum eſt, haud procul ab oſtio amnis. Hic locorum Velentus commoditati ſuæ proſpicit. Ac vero juxta declivitatem ripæ obambulans, forte proceram arborem conſpicit, quâ ſucciſa, atq; probe aptata, eam excavavit dolavitque. In ea vero cavitate arboris, quæ ad extremitatem ſpiſſior erat, utpote ramis ſuperioribus maxime vicina, inſtrumenta fabrilia opeſque ſuas collocavit, capaciorem arboris partem alteram craſſioremque, pro penu condendo idoneam judicans. Ipſe denique cavitatem arboris ingreſſus, arcte adeo clauſuras omnes obſeravit, ut ab imminentium undarum vi aquarumque illuvie immunis exiſteret. Porro orificia arboris ſingula, vitro ſubtiliter obſepſerat, ut pro lubitu removeri poſſet. Obducto autem vitro, aquæ impediebatur ſtillicidium, prorſus ac integro permanente trunco. Juxta amnis præcipitia jam repoſita erat arbor, inque viſceribus ejus conditus Velentus cum apparatu, quem habebat omni utenſilibuſque. Mox motitando

Ana. Thennan ſtock rekur i ſio og thui náſt i haf/ og rekur atian dágur / og kemur nu ſtockurinn ad landi um ſidir.

XXI. CAP.

Velent kemur til Nidungs Kongs/ og vediaſt vid ſmed hans Amilias.

EIrn Kongur heitir Nidungur / hann rædur firer Jutlandi thar ſem (a) Thiodi heiter. Og thad er eirn dag ad Kongs menn roa a ſio med ſtrandvorpu ad (b) fa gràna fiſka til Kongs bords/ og their kaſta netium ſinum/ og drogu a landi/ og verdr ſua thung ſtrandvarpann ad varla fa their (c) fritt/ og nu ſia their ad firer var ordinn ſtockur eirn furdu/ (c.2.) mikill: thann ſtock flytia their til lands og a landit/ og hyggia at vandlega hvad trie thetta mun vera ; their finna ad tried er telgt undarlega vel / og thui hyggia their ad thad mun vera fie-hyrdſla medur thui ad ſua er thungt og vel umgiort. Gera their nu mañ a Kongs fund / og bidia ad hann ſkal til koma og ſia thetta tre : og er Kongurinn kom til/ og ſa ſtockinn / bidur hann tha til leita/ og vita (d) hvad titt er i innan. Nu hoggva their ſtockinn/og er Velent finnur hvad their giora/tha kallar hann (e) a tha og bidur tha hàtta/ og ſeiger ad madur er i ſtockinum. Og er their heira roddina/ tha hyggia their ad vera muni fiandinn ſialfur i trienu/ og verda (f) their hràdder og hlauppa braut allir

21. CAP.

Velints ankomſt til Kong Nidung/ och hans wad med hans ſmed Amilias.

EN Konung benåmbd Nidung/ rådde då öfwer Jutland/ der ſom Tiodå heter. Och hånde ſig en dag / at konungens fiſkiare rodde på ſiön med Landnot / at fånga gröna och fårſka fiſkar til Konungens bord / och når de hafwa kaſtat uth Nåten / williandes draga til lands / blef warpet så tungt at the knapt orkade dragat; men når the komme når til landet / finge the ſe at en mycket underlig ſtor ſtåck war uthi warpet: the drogo ſtåcken til lands/ ſåge grant uppå honom / och af hwad för ſlags trå han månde wara / och ſom the funno at trådet war underliga tålt/ tånckte the at ther månde wara något uthi trådet / hålſt effter thet war ſå tungt och wål förwarat / ſå mente the fult och faſt at ther uthi ſkulle liggia ågodelar förwarade; Hwarföre ſkickade the bod til Konungen / at han wille komma och ſe detta trådet. Når nu Konungen kom der til / och ſåg på ſtåcken / befallte han at ranſaka hwad uthi thetta trådet månde wara / the begynte hugga på ſtåcken / hwilket når Velint förnam / ropade han och bad them hålla upp/ ſade at en Man år uthi ſtocken. Men når the andre finge höra röſten/ tånckte the at ſielfwe fanen månde wara i trådet / och blefwe the alle mycket rådde / och luppe the bort hwar och en at ſåya Konungen thet / at the mena fanen ſielfwer wara i ſtåcken. Velint öpnade i medler tid ſtåcken / gick uth

(a) Thioda. (b) fanga. (c) flutt. (c.2.) og thetta var når landi. (d) hvad firer innan er. (e) upp. (f) àritt.

do paulíſper truncum præcipitem ad amnis fluenta detruſit. Ibi fluctibus impellentibus in altum mare invectus, poſt duodeviginti dierum jactationem perpetuam, ad terræ ſolum tandem propulſus fuit.

CAP. XXI.

De adventu Velenti ad regem Nidungum, ejuſque æmulatione cum fabro Amiliaſo.

EA tempeſtate Jutlandiæ parti, quæ vulgo Thiodoa dicitur, imperitabat rex Nidungus. Forte die quodam, juxta littus remigantibus regiis famulis pro piſcium captura, cum projectum attracturi eſſent rete, gravi onere illud premi animadvertunt, ac ægre loco moveri. Tandem luctati ſtrenue attrahendo, trabem conſpicati ſunt raræ magnitudinis, mirumque in modum dedolatum. Hunc littori admotum, inſolitam ejus rimantur formam, arboriſque cælaturam prorſus artificioſam. Suſpicati denique ſunt rem quamlibetcunque intra viſcera ejus deliteſcere, quandoquidem pondere pariter aggravaretur, & munimine eximio præcinctus eſſet truncus. Igitur emiſſo ad regem nuncio, arborem miram ſpectatum eum venire rogant. Adveniens rex contemplatoque arboris trunco, ſedulo cognoſcere eos juſſit, ecquidnam rei intus deliteſceret. Morem ipſi geſturi, trabem medium diſſecare conabantur; quod cognoſcens Velentus, à propoſito ut deſiſterent acclamavit; intus enim hominem deliteſcere. Illi voce audita, malum genium in arboris trunco latitare credunt; unde terrore perculſi, procul inde faceſſunt, dæmonii domicilium intra arboris illius præcordia haud dubie eſſe regi

lir i ſinn ſtad hvar/ og ſeiga Konge/ ad their hyggie fiandann ſialfann vera i ſtockinum. Tha lykur Velent upp ſtockinum/ og geingur firer Konungenn/ og mållti ſua: madur em eg Herra enn eigi troll / og gerſamlega vil eg bidia idur ad their gefid mier grid/ lifs grid og fiar/ og vil eg til idar fara/ og idur thiona. Kongurinn ſier ad thetta er madur utlendſkur/ fridur og eigi ſkelmir/(g) tho at undarlega hafdi thāg ad komid/ gefur hann honum grid og fie hans ollu. Nu tekur Velent tol ſin og fie / og hyrdir leynelega i jardu nidri alltſamann og ſtockinn/ og thetta ſier eirn Kongs Riddari/ enn ſa heitir Reiginn. Nu er Velent med Nidungi Kongi/ og er (h) vel virdur og (i) kurteis ſveirn er hann/ og thad er hans thionoſta ad hann vardveitir thria knifa/ er liggia ſkulo a Kongs-bordi / og firir ſialfum Konungenum/ tha er hañ mataſt. Og tha er hann hefur thar dvaliſt eina tolf (k) manadar / tha er thad eirn (l) dag/ ad Velent geingur til ſiofar/ og vill thvo knifa Kongs og fågia; hann fellir nidur ur hendi ſier eirn hinn båſta knif er Kongur atti/ og uti ſioinn thar ſem ſuo var diupt (m) ad einginn var von ad fynniſt. Nu geingur Velent heim/ og åtlar ad Kongi muni illa thyckia/ er hans knifi var tapad/ ſuo litid ſem hann ſkylldi thionad hafa / og nu måleſt hann vid einſamann: viſt matta eg mikell åttleri verda og fatt tyr mier/ ad eg ſie kominn af godum åttum: Nu ver ec kominn i thionuſtu

uth och kom til Konungen/ ſåyandes: en menniſkia år jag Herre / och icke ett trååll / och beder jag eder fliteligen at J gifwen mig ſåkerhet til mitt lif och gods / och will iag til eder komma och tiena eder. Når Konungen ſåg at thenne mannen war uthlånſker / doch en wacker karl och ingen ſkiålm / faſt ån han wore något underlig ditkommen / gaf Konungen honom fred och ſåkerhet på hans lif och ågodelar. Velint tog ſin tyg och ågodelar/ och gömde dem neder uti jorden altſammans med ſtåcken / hwilket en Konungens Riddare ſåg/ ſom Regin het. Sedan wiſtades Velint hos Konung Nidung/ och blef wål wyrdader / ty han war en höwiſk ſwen. Hans tienſt war thet at wachta tre knifwar / ſom ſkulle liggia på bordet för ſielfwa Konungen tå han war til måltids. Och når Velint hade ther wiſtas i tolff månader / hånde ſig en dag at Velint gick til ſiön at göra Konungens knifwar rena / då föll then båſta knifwen Konungen åtte honom uthur handen i ſiön / ther ſom ſå diupt war / at han ingen förhoppning hade at kunna få den igen. Velint gick hem tånckiandes at Konungen måtte illa tyckia at hans knif war borttappad/ och at han intet båttre hade upwachtat ſin lilla tienſt; ty talte han med ſig ſielff enſammen ſålunda: Wiſt måtte iag wara en ſtor wanſlåchting / och hwad hielper mig at iag år kommen af förnåm ſlåcht; ty nu war iag i tienſt hos en god Konung / hwilken / at förſökia mig / gaf mig en liten tienſt / och har warit god förhopning/ om han hafwer ſedt mig wål förestå thet ſom litet war/ at han har tånckt at iag kunde achta thet ſom mera wore / och mig anförtroddes / och månde iag ſå hafwa bekommit någon befordring ; Men når iag

(g) tho undarligur ſie/ og vill viſt lata hann hallda ſinu life og fie/ og vel tekur hann vid honum. (h) vel latinn. (i) og er hans kyrtilſveirn. (k) manadt. (l) eitt ſinn. (m) ad einginn von var til ad aptur måtte naſt.

regi perſvadentes. Interea moram nactus Velentus, trunci illius repagula aperuit, ac extra prodiens regem adiit, hominem ſe eſſe indicans, minime vero dæmonium; ſimul ſupplici voce contendens, ut vitæ ſecuritatem ſibi largiri velit, opumque ſartam tectam poſſeſſionem, ſe viciſſim ſervitia ſua omnia regi addicturum eſſe. Rex peregrinum, hominemq; alienigenam intuitus, haud illiberalis indolis eum eſſe judicavit, nec moribus omnino improbis inſtructum, quamvis inſveto prorſus modo illuc delatus ſit, adeoque protectione ſua regia minime indignum eſſe. Velentus regia gratia munitus, utenſilia ſuppellectilemque ſuam omnem, itemque arboris truncum in terram defodit, ſpectante interea dum opus peragit, regiorum ſatellitum uno, cui Reigini nomen erat. In famulitium regis Nidungi adſumtus Velentus, multa aſſiduitate operam ſuam probavit, optimis moribus inſtructus ipſe. Id vero officii injunctum ipſi fuerat, ut cultellos ternos, menſæ regiæ inter prandendum apponendos, ſub ſua cura haberet. Exacto ſic biennio in regia aula, forte die quodam ad exaſciandos lavandoſque regios cultellos, ad profluentem proximum prodierat Velentus. Illic dum parum circumſpecte agit, præſtantiorem cultrum unum ex manibus amiſit, collapſum ad ima profunditatis, unde recuperandi eum ſpes nulla erat. Hinc domum regrediens Velentus, regem ægre laturum ſuſpicabatur amiſſi cultelli jacturam, miniſteriique quod ipſi comiſerat ſupinam negligentiam. Quæ apud animum ſum obverſando, nimium degenerem ſe eſſe fatebatur, nec quicquam ſibi prodeſſe natalium præclarum ſtemma. Enimvero in optimi regis familiam adſcitum ſe ut muneris exigui ſpecimina daret, ex quibus dijudicari poſſet, quam ingenio idoneo eſſet ad

ſtu medur godum Konungi / og fieck hann
mier litla thionuſtu / og villdi hann ſuà
min freiſta / og veri thes von / ef ad hann
ſae ad eg giätti vel hins litla / ad hañ mun-
di hugſa / ad eg vardveita ſua hinu meira /
ef mier veri i hendur feingid / og mundi eg
thadann af nockura uppreiſt fa / enn thad
er eg ſkylldi nu thionad hafa hid litla / tha
gleymda eg thvi / og man hvor madur kal-
la mig fol. Smidur nockur var med Ni-
dungi Konge / hann heitir Amilias / hann
ſmidar Konge allt / er ur jarni ma gera.
Velent geingur til ſmidiu Amilias / enn
hann var eigi i ſmidiunni / firer thvi hann
hafdi geingid ad ſnåda / og ſveinar hans
aller med hanum. Velent ſettiſt nu thar
til ſmidar i hans aflgrof / og giorir eirn
knif ſem likaſtann theim ſem hann hafdi
tynt / og ſidann ſlår hann eirn nagla me-
dur thremur (n) hryggium / og leggur a
ſtediann / enn einginn madur ſa (o) iafn
vel ſmidat hvorki adur nie ſidann / og allri
ſmid hefur Velent lokid / adur Amilias
komi og fyrr enn Kongur ſkylldi til bords
ganga. Nu kemur Amilias aptur i ſmid-
iuna og hans ſveinar / og finnur eirn nag-
la / og ſpyr hvor thennan muni ſleigit ha-
fa / enn einginn theirra geingur vid / og
ſau their eigi ſleiginn nagla a theſſa lund
hvorki firr nie eptir. Velent kemur a
Kongs fund / og ſtendur firer Kongs-bordi
nu ſem firr og thionar / og låtur ſem ecki ſie
i ordit. Nu er Kongur ſitur undir bordi /
får Velent honum ſina knifa; Kongur te-
kur eirn knif er la firir hanum / og ſneid
med

(n) hofdum. (o) hafdi ſied betur ſmidat.

iag ſkulle wål achta mig i mitt lilla embete /
glömde iag thet / och må therföre hwar man
kalla mig en toker. Hos Konung Nidung war
en ſmed ſom het Amilias / hwilken ſmidde åth
Konungen alt hwad någon ſinn utaff järn kun-
de göras. J hans ſmedia ſteg Velint / når
han war dådan gången til måltids med ſina
geſäller och drångiar / och ſatte han ſig neder
uthi hans wärckſtälle / och ſmidde en åfwen
ſådan knif / ſom den war han hade borttappat.
Men förr än han trådde uthur Smedian / ſlog
han en ſpik med tre ryggar / och lade then ſam-
ma på ſmedieſtädet / och hade ingen ſedt ſå
wål ſmidias hwarken förr eller ſedan; thetta
lycktade Velint för än Amilias kom tilbaka i
ſmedian / och Konungen ſkulle gå til bords.
Nu når Amilias kom tilbaka i ſmedian med ſi-
na drångiar / och fant en ſpik / frågade han
hwem ſom den hade ſlagit / hwilket ingen wid-
kiändes / ty the hade aldrig ſedt någon ſådan
ſpik ſlagen / hwarken förr eller ſedan. Velint gick
til Konungen / ſtod wid hans bord / och tiente
nu ſom tilförene / och låt ſom han ingen ting
hade giordt. Men når Konungen war ſatter
til bords / leſwererade Velint honom ſina knif-
war / och tog (Konungen ſielff) den ena knif-
wen ſom för honom låg / och ſkiär ett ſimblebröd
ſönder emot bordet. Men denne knifwen ſkar
icke allenaſt igenom brödet / uthan ſå myckit u-
thur bordet ſom han widkom. Konungen
tyckte mycket underligit at thetta järnet ſkulle
wara ſå hwaſt / och frågade Velint / hwem
månde hafwa giordt denne knifwen? Velint
ſwarade: Hwem månde hafwa giordt ho-
nom / uthan eder ſmed Amilias / ſom alla edre
knifwar hafwer giordt / och alt annat hwad J
hafwen låtit ſmida. Thetta theras ſamtal
hörde Amilias / och ſade han: Herre / iag haf-
wer giordt denne knifwen ſå wål ſom the an-
dra /

ad ampliores functiones aliquando obeundas, curandaque negotia majoris momenti, dignitatis atque gradus. Sic in minimis negotiis parum aſſiduum ſe, merito omnium conviciis ſanniſque nunc excipi. Forte fabrilium operum magiſter quidam, nomine Amilias, utenſilia ferraria pro regiis uſibus fabricare ſolebat. Hujus officinam ingreſſus eſt Velentus, abſente domino, ad jentaculum accipiendum, una cum operariis ſociis. Ac vero occupato loco abſentis, cultellum fabricavit maxime ſimilem illi, quem perdiderat; clavum denique triangularem ſub incude confecit, quem abiens ibi reliquit, decore & artificio valde eximium. Hujus adeo operis penſum ipſe perfecerat ante reditum Amiliaſi, prandiique tempus, quo regi accumbendum erat. Reverſus ad officinam ſuam Amilias cum ſociis operariis, clavum repperit, quæſivitque quiſnam tanti operis fuiſſet artifex; ſed vero tenuitatis ſuæ conſcii ſinguli, rarum mirabantur opificium, miræ, nec hactenus ullibi ipſis viſæ artis. Cæterum Velentus ad regiam menſam acceſſerat, ſolita miniſterii munia in vicem obiturus, nullius â ſe peracti operis indicinam præbens. Accumbente mox rege, cultellos ſupra menſam porrigebat Velentus. Rex proximum cultellum forte arripiens, cum ſimilam diviſurus erat, appoſito pane ad menſæ oram, uno ictu illam quæ adverſa erat diſci particulam abſcidit. Miratus igitur chalybis bonitatem aciemque, Velentum ſciſcitabatur, quiſnam eximium cultellum confeciſſet artifex. Reſpondit Velentus, haudquaquam alium ſe agnoſcere fabrilium operarum magiſtrum, præterquam Amiliam regium opificem, qui cultellos reliquos, utenſiliaque ferrea omnia regiæ domus fabricaverat. Hæc ſubaudiens Amilias, infit, utique ſe hujus cultelli, ut &

med eirn Similies leif vid bordinu nidur/ og beit i sundur leifinn og sua mikid af bordinu sem knifuriñn tok. Konungenum thotti undarlegt / hvi thetta jarn matti sua hvast verda/ og mällti til Velents. Hvor mun gert hafa thennan knif? Velent svaradi: hvor mon gert hafa nema Amilias smidur ydar/ er alla ydra knifa hefur giort/ og allt thad annad er thier latid smida. Amilias heyrdi vidrädu theirra/ og svaradi/ Herra/ eg hefi giort thennann knif sem alla adra/ og aungvann smid hafi thier annann enn mig ein/ allt ad(p) giora thad er thu villt og giora tharf. Tha svaradi Kongurinn/ alldreige sa eg enn iafngott jarn koma ur thinne hendi sem thetta er/ og hver sem thennan knif hefur giort/ tha giordir thu han alldreigi. Tha leit Nidungur Kongur til Velents og mällti/ hefur thu eigi giort thennann knif? Hañ svaradi/ sua mun vera Herra sem Amilias seigir / hann mun giort hafa. Tha svaradi Kongur / ef thu seigir eigi satt til og lygur ad mier/ og villt eige vid ganga/ tha hefur thu mina reydi. Tha mällti Velent/ ydra reydi vil eg eigi hafa ef eg ma sialfur rada/ og seigir hanum hversu hann tyndi knifinum / og hversu hann giordi annann i stadinn. Tha mällti Kongur/ thad grunadi mig/ ad ecki mundi Amilias hafa giort iafn-goda smidi edur kunna ad giora thvilika/ og alldrei firr sa eg jafn-godann knif sem sa er/ og theß väntir mig ad ei muni finnast thin maki ad hagleik. Amilias matti nu eigi theigia/ og mällti thar firer/ Herra/ vera kann ad Velent

(p) smida.

dra/ och I hafwen ju ingen annan smed än mig allena/ som plägar smida åth eder det I welen och behöfwen. Konungen swarade/ aldrig såg iag förr så godt järnsmide som detta komma uthur dina händer / och hwem som denne knifwen hafwer giordt / då giorde du honom aldrig. Sedan såg Konung Nidunger på Velint och sade: Hafwer intet du giordt denne knif? han swarade/ det måtte ju så wara Herre/ som Amilias säger / at han hafwer honom giordt. Då sade Konungen / om du säger intet sant för mig/ uthan liuger/ och wil intet kiännas wid det/ då skal du hafwa min onåde. Velint swarade och sade til Konungen: Eder wrede wil iag intet hafwa/ om iag kan den förekomma / bekiände sedan huruledes han tappade den förre knifwen/ och at han giorde denne i stället igen. Det är som iag mente/ sade Konungen / ty iag grundade alt at Amilias skulle icke hafwa giordt så godt smide/ eller kunna giöra sådant/ och aldrig hafwer iag sedt en så skarpan knif / och tycker mig/ at du lärer intet hafwa din like i slöghet. Amilias kunde nu intet tiga/ uthan sade: Herre/ thet kan så wara / at Velint hafwer giordt denne gode knifwen / som du säger / ändå kan wäl waka / at iag kunde giöra icke sämbre arbete än thetta / och at iag förmår giöra annat järn så hwast/ om iag wil läggia mig winning der om; men aldrig wil iag thet samtyckia och undergå / at hans smide skal bättre wara än mitt; Hwarföre wil iag ändtelig wi försökiom wår slögd / förr än iag wil oslögare heta än Velint. Hwar til Velint swarade: Litet kan iag giöra med konstigt arbete / men det iag hafwer lärdt / drager iag intet undan til at pröfwa/ hwilken af oß slögast är uthi smediandet; Giör du ett smide/ men iag wil göra det andra / och får man då snart skönja hwilket deras bättre är. Amilias sade / der om wil

& reliquorum, fuisse opificem; nec vero fabrum adesse alium, præter ipsum se, fabricandis utensilibus singulis, quæ in regiæ domus usus requiruntur. Ad illa rex, haud unquam alias vidisse se ferrum aut opus ullum ex Amiliasi officina profectum, quod bonitate cum hocce illo comparari queat; adeoque ab alio potius, quam Amiliaso hunc cultellum fabricatum esse, haud fallaci conjectura ad credendum duci se. Proxime hinc Velentum intuens rex, ab eo sciscitabatur, nunquid & ipse cultellum illum fabricasset. Regessit ille, haud dubie rei veritatem dixisse Amiliam, ac deberi ipsi artificii gloriam. Subjunxit vero rex, Velentum si quidquam hac in re sese celaverit , speciosum mendacium comminiscendo, idque animo præfracto, utique regis inposterum gratia indignum fore. Tunc Velentus, omnium maxime regis indignationem vereri se, ne in eandem propria culpa incurrat, adeoque nunc fateri, perditum à se fuisse cultellorum regiorum unum, ejusque in vicem alterum hunc sua opera fabricatum esse. Subjunxit rex, ita nimirum animo suo persvasum se fuisse, haudquaquam fabrilibus operibus affabre adeo perficiendis parem esse Amiliam, nec vero hactenus visum cultellum ejuscemodi bonitatis; unde etiam conjecturari fas sit, vix alibi gentium reperiri hominem industria atque sollertia cum Velento comparandum. His auditis Amelias, lingvam diutius compescere haud potens, ait, talia utcunque se habeant, ac cultellus ille Velento opifice fabricatus, adeo eximiæ sit præstantiæ, prout à rege deprædicatur, haud tamen deterioris operis specimina sese in medium dare posse; imo vero aliud ferri opus haud minoris acrimoniæ callere, dummodo ingenium industriamque adhibere lubeat. Quicquid vero horum sit,

lent hafi giort thennann knif/ er sua godur er sem thier seigid / enda kann og vera ad eg kunne ad giora eigi verra smidi enn thetta er/ og ad eg fae giort annad jarn sua hvast/ef eg skal alls til kosta/ og alldrei vil eg thad vita a mic/ ad hans smidi sie betri enn min / og reyna vil eg adur ockarn hagleik firr enn eg vil ohagari heita enn Velent. Velent svaradi/ fatt kann eg ad giora i hagleik/ enn thad sem eg (q) kann spari eg eige ad vid reinum ockra smidi/ gior thu eirn hlut/ enn eg mun annann/ og ma tha vita hvar betri er. Amilias mällti/ thar umm vil eg vedia. Tha svaradi Velent/ ecki hefi eg fie mikid/ enn tho meigo vid nockud vid setia ef thier synist. Tha svaradi Amilias/ tho ad thu hafir eigi fie til/ tha legg vid hofud thitt/ enn eg legg i moti mitt hofud/ sa skal annars hofud afhoggva/ sem hagari er. Velent mällti/ set til sua mikid sem thu villt/ og ger thad sem thu kant best/ eda hvad villtu smida? eda hvorsu faum vid thetta reynt. Tha svaradi Amilias/ thu kant giora eitt sverd sem thu kant best/ enn eg mun giora hialm / bryniu og brynhosur. Nu medur thvi ad thitt sverd biti thessi (r) vopn/ sua ad mik (s) skemmir nockud/ tha skalltu afhoggva mitt hofud. Enn ef thitt sverd bitur eigi min vopn/ tha skal eg eiga rad a thinu hofdi/ og efast tha alldrei umm thad ad eg hefi ad visu thitt lif af thier/ og thetta skal vera smidiat hvorutveggia tha lidner eru tolf manader fra. Velent mällti/ ja ja/ seiger hann/ thad vil ec giarnann/ tak
ei

wil iag wädias med dig. Velint swarade: penningar hafwer iag intet många / dock wil iag något sättia emot dig/ om dig så synes. Amilias sade: effter du inga penningar hafwer / så sätt ditt hufwud emot / och sätter iag och så mitt emot/ och den skal den andras hufwud afhugga som större konstnär är. Velint swarade: Sätt opp så mycket som du wil / och giör som dig synes bäst / men hwad wil du smida / och på hwad sätt skolom wi få detta försökt? Då sade Amilias / du skal göra ett swärd/ det bästa du kan / men iag wil giöra hiälm / harnesk och stålstöflar. Nu om ditt swärd biter oppå desse Härkläden / så at mig skadar något/ då skal du mitt hufwud afhugga. Men om ditt swärd biter icke uppå mina wapn / så skal ditt hufwud mig tilhöra / och twifla intet / at iag ju tager lifwet af dig / och thesse wapn skola wara färdige smidde wid ett åhrs förlopp. Velint sade: Ja ja / thet wil iag gärna / tag intet dina ord tilbaka/ uthan hällt det du säger. Amilias sade: iag wil förskaffa mig någre män i borgen för mig / at detta aftal skal icke af mig på något sätt blifwa rubbat/ hwar til twenne de förnämste Riddare i Konungens hof wore beredde / som hade sig wäl bekant Amilias slöghet. Då frågade Amilias Velint hwar hans löfftesmän wore ? Velint sade: Icke wet iag hwilka warda gåendes i borgen för mig / effter ingen wet hwad iag kan giöra / och är iag här i landet allom obekant. Konungen swarade nu sielfwer / wäl hafwer han giordt alt thet han hafwer smidt/ rann honom och i hugen huru stäcken kom til lands wräkandes / och huru wäl och underligen den war omlagader med särdeles behändighet; ty sade han / at förr än ingen skulle blifwa borgesman för honom/ wille han blifwat/ och stadfästes theras aftal sålunda: at Kong Nidung
gick

(q) hefi numit. (r) herklädi. (s) ad thu fair mig särt.

sit, affictum sibi dedecus procul â se amotum velle, nec vel passurum unquam, ut fabrilia Velenti opera, bonitate exsuperent opificia â se fabricata. Adeoque nunc expetere se, ut industriæ certamen mutuum edant potius, quam ut Velento inferior ipse habeatur, in perficiendo artis magisterio. Respondit Velentus, haud admodum artem suam crepare se, interea tamen non reformidare, ejus quæ didicerat edere specimen aliquod, unde de utrorumque industria constare possit; adeoque ê re esse ut alteruter suam conficiat particulam, in futuri certaminis æstimationem. Amilias, conditionem sub vadimonii fide se accepturum ait. Cui vicissim Velentus, haud æque amplas sibi esse possessiones, nihilo tamen secius de certa re pacisci velle, quandoquidem ita collubitum sit. Regessit Amilias, utiq; licere, ut egenus opum Velentus, caput suum vadis loco proscribat; se vicissim proprium etiam caput discrimini offerre, quod alterutri præcidere queat alter, qui industria valuerit. Provocavit porro Velentus, ut quo vellet augmento vadimonii summam auctum iret, suaque pro viribus perficere conaretur. Tandem urgere, quidnam operis fabrilis perficiendum sit specimen, quibusque modis res dijudicanda in medium sisti debeat. Respondit Amilias, id pensi fore Velento, ut gladium pro industriæ modulo conficiat; suarum vero partium esse, galeam, loricam, ferreamque armaturam fabricare. Ac vero, hæc arma â se fabricata, si frangere valuerit Velenti gladius, noxam qualemcunque sibi adferendo, utique in potestate æmuli sui futurum, ut caput sibi præscindat. Sin minus arma sui ipsius nocere valuerit Velenti gladius, arbitrium vitæ penes se fore, ac certo certius vita eum privaturum. Huic vero armorum penso perficiundo, annui
tem-

tak eigi aptur ord thin/ og hallt thad ſem thu mælir. Tha mællti Amilias / eg vil fa mier vordſlu mann ad eigi verdi thetta mal (t) logerint/ firer mier/ er eg mæli. Enn til theß urdo tveir Riddarar hinir vaſkaſtu ur Kongshyrd/ their er viſſu hagleik Amilias. Amilias mællti til Velent/ hvar eru thiner vordſlu-menn? Velent ſvaradi/ eige veit eg hver (u) varda mun firer mig/ er einginn veit/ hvad eg kann ad giora / er eg em hier okunnugur ollum monnum i theſſu landi. Tha mállti Kongur ſialfur / vel hefur hann giort allt thad ſem hann hefur ſmidat/ og kemur honum i hug hvorſu (x) ſtockinn rak / og hvorſu vel og undarliga umm var buit og med mikillre vel/ og ſeiger ad firr enn einginn verdi hans vordſlu madur/ tha vill hann ſialfur varda firer hann/ og a theſſa (y) leid feſta their ſitt handſal/ at Nidungur Kongur geck i vordſlu firer Velent / og tveir Riddarar firer Amilias/ og than hinn ſama dag/ geingur Amilias til ſmidiu ſinnar/ og aller hans ſveinar/ efnar til ſmidar / og látur ſva ganga hvorn dag epter annann alla tha tolf manudi/ enn Velent thionar hvern dag ad Konungs bordi ſem adur / og látur ſem hann hafdi (z) ecki vetta ſpurt/ og a theſſa leid lidur ut annad miſſerid.

(t) logript. (u) verda mun til theß firer mig. (x) hvorſu ſtockurin hefur ad landi komit. (y) lund og ſuo verdur vedian feſt mille theira tveggia ſmida. (z) ecki mállt.

gick i borgen för Velint / och twenne Riddare för Amelias. den ſamma dagen gick Amelias til Smedian med alle ſine geſäller / och begynte at ſmida / hållandes alt framgent der på vthi näſta tolf månader; men Velint tiente hwar dag för Konungens bord ſom tilförende / och låtz ſom han intet hade något hördt om ſmedens Ameliå förehafwande. Således gick det halfwa åhret förbi.

XXII. C A P.

Velint ſaknar tola ſinna/ og giorer mannlikan epter Reginn.

NU er thad eirn dag / ad Kongur ſpyr hvorſu Velent vill leyſa vedian hans? eda når hann vill efna til ſmidar? Velent ſvaradi/ Herra ſua ſem thier leggid
rad

22. C A P.

Velint ſaknar ſina wårktyg/ och och giör ett belåte likt Regin.

EN dag frågade Konungen Velint/ huruledes han wille frålſa ſig ifrån wadet? och når han årnade begynna ſmida? Velint ſwarade/ Herre effter ſom i nu påminna mig
här

temporis ſpatium indultum fore. Has conditiones lubens volens ſe acceptare infit Velentus, monuitque ut ſervandorum memor eſſet alter, nec pactis quidquam remitteret. Subjunxit Amilias, præſto ſibi adfuturos obſides; rei ſervandæ fidem daturos omnimodam, nec incaſſum evaſuræ. Ac vero promta opera fidem ſuam interpoſuerunt bini procerum aulæ regiæ præſtantiſſimi, quibus ſollertia Amiliaſi artificis ante hac innotuerat. Inſuper Velentum ſciſcitabatur Amilias, quoſnam â ſuis partibus habiturus eſſet ſtipulatores; Cui viciſſim ipſe, minime omnium ſibi conſtare, quoſnam accepturus â ſua parte ſit obſides, cum nullius induſtriæ ipſe hactenus innotuit, omnibuſque adhæc regionis civibus incognitus exiſtat. Ibi ultro ſermonem aſſumens rex, faſſus eſt, multa induſtria perfeciſſe Velentum fabrilia illa opera, quæ hactenus ab ipſo elaborata ſunt; meminitque una trunci illius lignei ad littora haud ita pridem adpulſi, qua arte quave ſollertia inſigni idem dolatus efformatuſque fuiſſet. Quam ſane ob cauſam, obſidis munus detrectantibus aliis, rex eidem ſe emancipare maluit, pactumque his conditionibus inter utroſque fuit, pro Velento fidem ſuam obſtringente rege, binis contra procerum Amiliaſi partes tutantibus. His ita tranſactis, eodem die officinam ſuam ingreſſus eſt Amilias una cum ſociis operariis, ad opus faciendum; quod etiam indefeſſo labore urgebat, labente annuo illo temporis ſpatio. Interim Velentus diurno ſuo miniſterio ad regiam menſam more ſolito fungitur, incœpti ab Amiliaſo operis prorſus inſcium ſe ſimulans; tranſiuitque ſic ſemeſtre ſpatium.

CAP. XXII.

De Velento fabrilium operum ſuorum inſtrumentis deſtituto, effigiemque ad ſimilitudinem Regini conficiente.

FOrte die quodam, Velentum affatus rex, de vadimonii fide exſolvenda, deque operis faciendi auſpiciis eum percontabatur. Reſpondit Velentus, commodum ſe â re-
ge

rad til/ mun eg nu tiltaka / enn eg villdi Kongur ad thier letid giora mier ſmidiuhus/ er eg ſkal ſmida i/ (a) og ſuo er giort ſem hann mállti. Nu er ſmidian er buiñ/ tha geingur Velent thangad (b) ſem hann hyrdte tol ſin og fie. Nu er (c) uppbrotinn ſtockurinn og brot tekinn tolinn og allt fied/ hanum thycker nu all illa/ og kom i hug ad eirn madur ſa hvar hann (d) fal ſin tol/ og thad veit hann ad ſa mun tekid hafa/ enn eigi veit hann nafn hans. Tha geingur Velent til Kongs og ſeigir hanum allann atburd / enn Konge thyckir nu illa/ og látur ad ſkuli leita hvor theßi madur muni vera/ og ſpyr/ ef Velent mun kenna mannin eda eigi? Hann ſeiger ſva/ Herra/ kenna munn eg hann/ enn eigi veit eg nafn hans. Tha látur Konungur ſtefna thing/ og bidur ad thar ſkal koma hvor madur er i riki hans er/ og til hans orda ſpyr / og thetta bod kemur i hvers mans gard i Jutlandi/ og ollum thyckir undarleg theßi thingſtefna/ og einginn veit hvoriu gegner. (e) Nu var thingid ſett/ tha geingur Velint firir hvorn mañ er a var thinginu/ og hyggur ad ef hann kenni thann mann/ er tekid hefur tol hans og gull og adra gripi. Velent finnur eigi thañ mañ og onguann hanum likann/ og ſeigir ſua buit Konge. Kononge (f) thyckir nu illa og mállti til Velents / miklu kan tu minna fagnad enn eg hugda/ og thad vári maklegt/ ad thungur fiotur † lági a thinum fotum

hår om / wil iag nu begynna/ Men iag ſågo giårna o Konung / at i låten giora mig en ſmedia eller wårkſtad / hwar vthi iag kunde arbeta. Denna hans begiåran blef ſtrax efterkommen. Och ſå ſnart ſmedian war fårdig/ gick Velint dit ſom han hade fórwarat alla ſina wårktyg och ågodelar; men han fant ſtåcken wara upbruten/ och ſin redſkap med de andre ågodelarne borttagne/ hwar om han tyckte mycket illa/ och kom ihug at en man hade ſedt hwar han ſina ſaker giömde / hwilka han fórwißo mente / at den ſamma mannen hade borttagit/ men hans nampn wiſte han icke. Velint gick fórdenſkul til Konungen / och ſade honom huru med hans ſaker war beſkaffat. Konungen tyckte detta måchta illa wara / och ſade at han ſkulle låta ranſaka och ſpana efter hwilken ſom thenne wore / tilfrågandes Velint om han kunde kiånna den ſamma eller intet? Velint ſwarade / wiſt kiånner iag honom/ men icke weet iag hans namn. Tå låt Konungen ſtåmma thing/ påbiudandes at hwar man ſom war i hans rike och hans bud finge/ ſkulle til Thinget komma. Och thetta påbud blef hwar man uthi Juthland kungiordt/ hwilka tyckte ſållſamt om detta / ty the wiſte intet hwad det betydde / eller hwart uth ſom ſyftades. Nu når thinget war ſatt/ gick Velint til hwar och en ſom å thinget war/ och tilſåg om han intet kunde den mannen igenkiånna / ſom hade tagit hans wårktyg / gull och andra håfwor; men han fant den mannen intet / ey håller någon honom likan / det ſade han Konungen / men Konungen uptog detta mycket illa / och ſade til Velint: mycket mindre år din konſt ån iag hafwer tånkt/ och woro tilbórligit / at tunga boyor lades up-

(a) Og látur Kongur thad buit ſkuli thegar hann villdi: nu eru til feingner menn er giora ſkulo. (b) ſem hann hefur nidur grafid ſtockinn. (c) upphoggvinn. (d) fol. (e) Nu er til things var komid allt mannfolk ſem von var ad. (f) likar. (†) kiami.

ge moneri, adeoque munus aggredi nunc velle; tantummodo petere, ut officinam ſibi exſtruendam jubeat. Annuit petitis rex. Erecta ſubito officina, ad locum illum ubi inſtrumenta ſua opeſque olim condiderat, properavit Velentus. Hic truncum arboris effractum, inſtrumenta etiam opeſque ſuas direptas ſenſit. Qua jactura haud parum triſtatus eſt, meminitque olim obſervaſſe virum quendam, ubi locorum theſaurum ſuum condiderat, eumque haud dubie rerum ſuarum depilatorem incuſabat, licet de nomine ſibi minime notum. Igitur regem adiens Velentus, infortunii ſui ſortem deplorat. Diſplicuit regi infelicitas hominis, juſſitque in maleficii autorem inquiri, ſimul ſciſcitatus, nunquid ipſe virum de facie noſſet, vel ſecus. Ait Velentus, omnino agnoſcere ſe; neſcire autem nomen ejus. Igitur rex indicto ſolenni civium conventu, omnis ætatis omniſque conditionis homines, regni ſui cives frequentes adeſſe juſſit, mandatis regiis obſequentes. Perferebatur edicti regii nuncius per ſingulos Jutlandiæ pagos, viſaq; omnibus mira indictio illa, ignotâ adhuc conventus cauſa. Aderat dictus conventui dies, prodiitque in medium cœtum Velentus virum illum agniturus, qui ſua inſtrumenta, aurum opeſque diripuerat. Reo illic non reperto, nec quoquam paris cum ipſo ſimilitudinis, ad regem querimoniam ſuam defert. Rex ea re commotus, Velento exprobavit artem opinione ejus juſto minorem, adeoque commeritum, ut compedum adſtringeretur vinculis, quod temere adeo illuſum regem, ad conventum civium ſui cauſa indicendum impulerat. Enimvero coactis in unum regni civibus univerſis, haud dubie etiam adveniſſe virum illum, quem inſtrumentorum fabrilium opumque reliquorum ablatorum

 reum

tum (g) thu hefur mig sarlega spottad / stefnda eg thing firir thinar sakir / og er nu hier kominn hvor madur er i mino riki er / og hier mun sa kominn vera er thin tol hefur tekit / og annann fiarhlut / enn thu kennir hann alldreigi / og vist ertu fol eitt / thad var og folslegt er eg geck i ved firir thig. Geingur nu Kongur af thingi / og allt folk annad med hanum. Nu thyckir Velent (h) all illa / latid gullid og tol sin / og feingid reidi Kongs. Og nockurri stundu sidar / tha giorer Velent eina smid / sua einginn madur verdur var vid / thad var (i) mannlikan giort sem likast manni og har a hofdi / thad steinar hann og byr klædum / og giorir ad ollu sem madur standi. Tha geingur Velent heim til hallar Kongs eitt kvolld / og setur thad mannlikan i ra eina / thar sem Kongur geck til kamars enn sidann geingur Velent inn i holl / og thionar sem adrir sveinar. Nu vill Kongur (k) ut ganga og allir hans menn / og tha ber Velent kerti firir Konungi. Nu er Kongurinn kom i salinn / tha litur hann til hægri handar sier / og mællti til liknesskiunnar / heill thu og velkominn minn hiñ godi vinr Reginn / hvi ser thu sua uti einsamann? edur nær komstu? edur hvorsu forst thier ad minna erenda er eg senda thig i Svithiod? Enn theßi madur theigir vid er thar stod. Tha mællti Velent / Herra / dramblatur mun sa madur vera / og eingo mun hann idur svara / ec giorda thetta likneski eptir minni minu / og sua hei-

tir

uppå dina fötter / för det tu hafwer mig så skamligen narrat; hafwer iag icke stämdt thing för din skull / och är hwar man kommen i mitt Rike / ty måste och ofelbart den Mannen wara här / som hafwer tagit dina wärktyg och den andra din egendom / men du kiänner honom aldrig / och åstu i sanning en took / war iag och så tokuger när iag steg i borgen för tig. Här med gick Konungen från thinget / och alt det andra folket med honom. Velint tyckte nu öfwermåttan illa wara at han hade mist både sitt göds och wärktyg / och på kiöpet fått Konungens ogunst. Och någon tid der efter begynte Velint på at arbeta / så at ingen blef warse hwad han hade för händer / hans arbete war ett beläte effter en mans person / det han satte håår på hufwudet / målade det och drog sedan kläder på det samma / giörandes det i alt likt som en ståendes karl. Sedan gick Velint hem til Konungens palatz en affton / och satte detta menniskiobelätet uthi en wrå der Konungen skulle gå förbi / när han ginge i sin kammar / och steg så Velint in i Konungz Salen och upwachtade der som dhe andra. Nu hände sig at Konungen wille uthgå / och fölgde honom alle hans män / och Velint bar för Konungen liuset. När Konungen kom i Salen / såg han om sig på högre handen / och talade til Belätet: häll och säll och wälkommen hem min gode wän Regin / hwij står du så uthe ensammen? eller när kom du? huru hafwer tu förrättat mitt ährende / för hwilket iag tig skickade til Swerige? men denne mannen som der stod / teg stilla. Då sade Velint: Herre denne mannen är wist mycket högfärdig / och lårer han intet eder swara / ty iag giorde detta belätet / efter som iag kunde min-

nas /

(g) sua sem thu hefur mig giut. (h) afbnrdar illa. (i) likneski. (k) utganga til gardz. (l) er ec giordi med minne eiginn hendi epter minne minu / og ef thu thyckist kenna hans yferlit edur klädi / tha hefur thesse madur tekid min smidatol og gull / er eg giorda thetta eptir / og sua heiter madurinn sa Herra.

reum incusaverat, minime nunc ab ipso agnitum. Ex quibus colligere liceat, mentis insania agitari Velentum; ac vel in hac parte, non bene subductis rationibus egisse regem, quod fidei obsidem ejus causa seipsum dederat. Hinc dimisso cœtu omni, conventum solvit rex. Velentus interea animo summopere tristabatur, ob amissas opes atque instrumenta sua, regisque quam sibi acciverat offensam. Igitur absque diuturniore mora, opus fabrile conficere aggressus, insciis aliis omnibus, effigiem hominis, statura ac forma apprime convenientem expressit, adpositis capillamentis, inductisque coloribus atque indumentis exornatam, ut nihil prorsus ab humana specie differret. Hinc crepusculo diei ad regiam aulam progressus Velentus, hominis simulacrum istud in angulo statuebat, quâ forte transeundum regi, cum cubiculum suum petiturus erat. Ipse deinceps in cœnaculum regium se recipiens, solita ministerii munia una cum sociis obivit. Aderat hora, cum prodeundum regi, insequente aulicorum caterva, candelam autem præferente Velento. Intra aulæ limina introgressus rex, ubi ad dextram respexit, salutatoque simulacro, salvum & incolumem gratulabatur adventum fidi sui Reginni, sciscitatus insuper, cur solitarius extra fores adstaret, quove advenisset tempore, qvisve fuerat successus negotii, cujus causa in Svioniam missus ipse. Conticuit ad isthæc omnia simulacrum. Infit tunc Velentus, utique nimia superbia urgeri hominem istum, nec vero responsi quicquam daturum esse. Etenim simulacrum istud ex memoria & ingenio suo propriis manibus confecisse se, talemque sibi olim visum hominem illum, de cujus nomine inquirere conveniat, qui sua instrumenta opesque abstulerat. Ad quæ subridens rex, minime omnium

in

tir madurinn sa/ Herra/ er tok min smidatol og gull. Tha hlo Kongurinn og mællti/ eigi var theß von ad thu mundir hann hier finna / (m) ec senda hann til Svithiodar ntinna skyldra erenda/ og vist ertu hagur madur og listugur og godur madur ertu. Nu fæ eg thegar thol thin og fie ef hann hefur tekid/ og bæta skal ec thad er ec mællta illum ordum vidur thig; og hiedan af veit Kongur horiu gegnt hefur um tol Velents. Nu kemur Reginn heim/ (n) og sendir Konungur hanum bod og kom hann a Kongs fund / og spyr Kongurinn ef Regin hefur tekid tol og fie Velints/og hann geingur vid/ og sagdi ad hann giordi firer (o) gamans sakir. Nu bidur Kongur hann ad selia fram tolenn / og sua giorir hann/ og nu fär Velent aptur tol sin og fie/ og ennu stendur hann hvorn dag firer Kongsbordi/ og thionar hanum/ og lätur sem hann eigi ecki unum ad hugsa/ og lidur sua fiora manudi framm.

nas / och effter dig tyckes at du wil kiänna honom igen/ så säger iag digh, at så heter den samma mannen som tog mina wärktyg och ågodelar. Här öfwer log Konungen och sade: intet war något hopp at tu skulle här finna honom / effter som iag hade sändt honom til Swerige med några mina angelägne åhrender / och wist är du en klook / konstig och god man. Dina tyg och ågodelar får iag wäl igen om han hafwer dem tagit / och skal iag skäligen göra tig så mycket godt igen / för det iag gaf tig hårde ord. Således bekom Konungen underrättelse / huru tilgånget war med Velints saker. Strax här effter kom Regin hem / och andre dagen skickade Konungen efter honom bud / och kom han til Konungen. Då frågade Konungen Regin / om han hade tagit Velints wärktyg och ågodelar / hwilket han bekiände / och sade sig hafwa tagit dem på skiämt. Konungen bad honom nu at lefwerera fram sakerne / det giorde den andre / och bekom altså Velint sin wärktyg och häfwor igen. Velint stod ännu dageligen för Konungens b rd och tiente honom / låtandes som det wore honom ingen ting angelägit / och at han hade ingen ting besynnerligen at uthrätta / och sålunda ledo fyra månader fram.

(m) eg kenni giorla eptir hvorium manni thu hefur thetta giort/ thad er Reginn minn Riddari. (n) og annann daginn eptir sendir Kongurinn mann til bus Regins/ og bidur han thegar koma a sinn fund/ og litlu sidar kemur Reginn til Kongs. (o) skemtunar sakir.

XXIII. CAP.

Velent smidar sverdit Mimung/ enn Amilias Herklädinn/ og fra profan theirra.

NG er theßi stund er lidinn / tha spyr Kongur Velint/ hvi hann vill ei smida sitt sverd sem hann hefur vediat? Enn Velent läst vera buinn ad giora thegar og seigir sua : Thegar man ec smida er ydur syn-

23. CAP.

Velint giör Swärdet Mimmung/ och Amelias harnesket/ och huruledes the sedan blefwo pröfwade

När som denne tiden war framliden / tilfrågade Konungen Velint / hwarföre han icke wille smida det swärdet som han hade wäds om? men Velint låts som han wore då heel färdig der til / såyandes: Jag wil genast be-

in fatis fuisse ait, ut hominem in his terris reperturus sit Velentus, quandoquidem privatorum negotiorum expediundorum causa in Svioniam à rege propediem is missus sit. Ac vero novo hoc experimento, industriam ac sedulitatem suam satis superque probavisse Velentum. Haud dubie autem instrumenta opesqve Velenti recuperatum iri, dummodo per virum huncce ablatæ sunt; quin & recompensaturum se beneficiis aliis injuriam illam, qua modo Velentum probris insectari aggressus fuerat. Hinc adeo edoctus rex, de ablata Velenti supellectile notitiam cepit. Interposita mora aliquali, domum reversus est Reginnus, vocatusque ad regem, subito advenit. Sciscitatus â rege, nunquid instrumenta opesque Velenti abstulisset, haud inficiabatur rem, joci tantummodo causa â se factam. Jussus tandem â rege, desideratam supellectilem exhibere, ultro paruit mandatis, recepitque Velentus instrumenta sua opesque. His ita peractis, regiæ mensæ nihilo secius assiduus minister adstabat Velentus, quasi nihil rerum suarum pensi habens, præterlabentibus interea mensibus omnino quatuor.

CAP. XXIII.

De fabrica gladii, qui Mimmungus dicebatur, opera Velenti, deque armatura ferrea Amiliasi fabri, horumque specimine.

PRæterlapso temporis spatio illo, Velentum percontabatur rex, quamobrem cunctaretur gladii illius fabricam inchoari, de qua olim pactus fuerat. Simulabat Velentus, se jam modo paratum ad opus aggrediundum, quandoquidem ita velit jubeatque rex, suoque

ſyniſt/og thier leggid rad til. Mier ſyniſt
ſua ſeigir Kongur ſem thier liggi mikid
vid/ og thu att ad ſkipta vid ſagann mañ/
og illann i ſier/ far nu og ſmida og freiſta
thin. Velent geingur nu til ſmidiu og
ſeſt til ſmidar og giorir eitt ſverd (a) ſio da-
ga/ og hinn ſiaunda dag tha kom Kongur
ſialfur til hans/og hefur Velent nu algiort
eitt ſverd/ thad er alldreigi thottiſt Kon-
gur hafa ſied vårna nie biturlegra. Nu
geingur Velint og Kongur med hanum
til ar eirnrar/ tha tekur Velent eirn thofa
thvers fotar thickvann og kaſtar i ana/
og låtur råka firer ſtraumi/og ſetur ſverds-
eggina i ana/ og hverfir moti ſtraumi-
num/ og rekur thoſann ad ſverdino/ og te-
kur egginn i ſundur thoſann i tvo hluti;
tha målti Kongur/ thetta er gott ſverd/og
thetta vill hann ſialfur bera/ thviad all-
drei ſa hann iafngott ſverd/ firer utañ thañ
eina annarka/ ad thad var ſua mikid og
thungt ad Konge var eige vopnbårt. Tha
målti Velent/ thetta er ecki miog gott
ſverd og miklu ſkal thad betra (b) vera
adur enn ec letta. Nu fara their heim ap-
tur/ geingur Kongur til hallar ſinnar og
er han katur. Velent fer nu til ſmidiu og
tekur eina thiel/og thielar thetta ſverd allt i
ſundur i ſvarf eitt/nu tekur hañ ſvarfid og
låtur koma i miolk og blandar vid miol
og hrårer ſamann/ tha tekur hann (d) ali-
fugla og ſvelltir tria daga/ og tha tekur
hann (e) mioled og gefur fuglonum ad
eta/ tha tekur hann fuglanna (f) ſaur/ og
låtur

begynna at ſmida når ſom J ſå godt finnen/ och
påminnen mig. Konungen ſwarade mig tyc-
kes/ ſom dig ligger ſtor macht uppå/ ty tu
hafwer at beſtålla med en konſtiger man och
mycket illaker; hwarföre gack nu bort at ſmi-
da och förſök dig. Velint trådde i ſin ſmedia/
ſatte ſigh at ſmida/ och giorde ett ſwård på ſiu
dagar. Den ſiunde dagen kom Konungen
ſielfwer til honom/ och hade Velint då redan
giordt ett ſwård fulkommeligen fårdigt/ hwars
like til wackerhet och ſkarphet/ Konungen
tyckte ſig aldrig förr hafwa ſedt. Konungen
gick med Velint til en Aå/ och tog Velint en
filt eller tofwa af ull/ hwilken war hårdt til-
ſamman weklat/ och en twår fot tiocker/ den
ſamma kaſtade han i Aån/ låtandes honom fly-
ta uthföre med ſtrömmen/ ſatte ſedan bara
ſwårdet i Aån/ och wånde åggen emot ſtröm-
men/ ſå at filten eller tofwen wråktes på
ſwårdsåggen/ hwilken ſkar filten ſönder i twå
ſtycken. Då ſade Konungen/ at detta wore
wiſt ett godt ſwård/ och wille han ſielfwer det
båra/ ty at aldrig hade han ſedt ett ſå godt
ſwård/ om icke det ena felet wore/ at det war
ſå ſtort och tungt/ at Konungen rådde intet
med at förat. Hwarföre Velint ſwarade/ ån
år intet detta ſwård mycket godt/ förbåttra ſkal
iag det innan iag lychtar at arbeta der på. Se-
dan wånde dhe der ifrån hem åth igen/ och
gick Konungen luſtig up i ſin Saal. Men
Velint ſatte ſig åther igen i ſin ſmedia/ tog en
fijl och filade detta ſwårdet i små fileſpånar/
dem han ſedan kaſtade uthi miölk/ och tog
miöhl och rörde tilhopa/ tagandes ſedan giö-
defoglar/ hwilka han ſwålte i tree dagar/ och
gaf dem detta ſom han hade ſammanrördt/ ther
effter tog han foglarnes tråck och låt komma
uthi åßian/ och ſålunda rånſade han ſlagget
ifrån

(a) thria daga. tvo daga/ og hinn thridia og fiorda dag kemur Kongur ſialfur til hans. (b) verda. (c) lykta.
(d) giåſer og hånſn. (c) thennan ſamhråring. (f) drit.

que conſilio exſtimulet. Ibi rex, utique rem magni momenti fore, ſiquidem nego-
tium ipſi intercedat cum homine cato indólisque malignæ; proinde oportere, ut operi ſe
mature accingat, viriumqve ſuarum faciat periculum. Hinc officinam ſuam ingreſſus Ve-
lentus, opus fabrile incœpit, ſeptiduoque dierum ſpatio gladium adaptavit. Labente die
ſeptimo, Velentum inviſum ibat rex, ſpectabatque gladium jam elaboratum, operis arti-
ficio atque aciei ſubtilitate eximium, quo præſtantiorem antehac viderat nunquam. Jam
ambo ad fluminis præterlabentis aquas prodibant, ubi Velentus acceptum lanæ faſciculum
prægrandem fluento immiſit, cui ſecundo cum flumine delabenti, gladii aciem obvertit,
ita ut mediam ſecarit molem. Quæ videns rex, gladii bonitate delectatus, eundem ſibi
geſtandum popoſcit; faſſus ſimul, nuſquam antehac alias parilis præſtantiæ alium vidiſſe
ſe; cætera unico hoc laborare incommodo, quod nimia gravedine regem premeret. Ad
ea Velentus neqvaqvam gladium illum bonitatis referre notas omnes, ac politiori cura ela-
borandum eſſe, priusquam ab opere deſiſtat. Ipſi hinc regreſſi, rege ad aulam ſuam pro-
perante, animo hilari. Porro Velentus officinæ opera aggrediebatur, acceptaque aſcia
gladii laminam in minuta ſegmenta dedolavit. Deinceps collectas particulas illas lacte atque
farina commiſcuit; exinde altilia triduano jejunio vexata, hoc dapum genere pavit, qua-
rum excrementa quæ egerebant, fornaci juxta cum ferramenti laminis ingeſta, purgando
ferro, ſcoriisque ſegregandis idonea cenſebat. Porro ex maſſa hunc in modum defœcata
gladium elaborare cœpit, minoris magnitudinis præ priori illo, perfecitque opus illud
ſpatio tredecim dierum. Confecto ſic gladio, ad Velentum acceſſit rex, opusque illud
novum

låtur coma i afl/ og fellir og vellur nu ur jarninu/ allt thad er deigt var i/ og thar af giorir hann (g) eitt ſverd/ og er thetta minna enn hid firra; og er lidinn eru threttan dœgur/ tha er thetta ſverd giort. Nu er albuid er ſverdit/ tha kemur Kongur til Velents/ og thegar er hann ſier ſverdit/ og ſyniſt vera hid vänſta/ tha vill hann ſialfur braut hafa/ og alldrei kvedur hann betra grip faſt edur finnaſt enn thatt ſverd. Tha mällti Velent/ Herra/ thetta er gott ſverd enn tho ſkal thad betra vera: ganga their nu til arinnar/ kaſtar Velent thofa firer ſverdit tveggia (h) feta thyckvan/ og tekur thetta ſverd ſundur (i) thofann ſem hid firra. Nu likar Konge forkunnar vel/ og ſeiger ad eige munn hann fa giort betra ſverd tho vidleiti/ og thetta er minna enn hid firra/ og tho helldur mikid. Velent ſeiger ad thetta väre ecki gott ſverd/ og hann ſkal giora thad halfu betra adur hann lietti. Konge likar thetta vel/ og geingur heim til hallar ſinnar (k) og er gladur. Velent fer til ſmidiu ſinnar/ og thielar thetta ſverd allt i ſundur/ og fer a ſomu (l) leid med ſem firr hafdi hann farid; og tha lidnar eru thriar vikur/ tha hefur Velent giort eitt ſverd ſkygnt og merkt gulli og hialltat fagurt. Nu kemur Kongur til Velent og ſier ſverdit/ og thyckiſt hann alldrei hafa ſied betra ſverd nie biturlegra enn thetta er/ og thetta er ſkaplega mikid ſverd/ enn hin voru meire enn lagi gegndi er firr hafdi hann giort. Nu ganga their til Arinnar/ og hefur Velint i hen-

ifrån det fina järnet/ hwar af han giorde ett swärd ſom war mycket mindre än det förra/ och efter tretton dagars förlöpp war swärdet färdigt. Och när thet war helt utharbetat/ kom Konungen til Velint/ och ſå ſnart han ſåg detta swärdet/ tyckte han wara det artigſte/ hwarföre wille han ſtrax hafwa tagit det bort med ſig/ ſäyandes/ ingen bättre ägendom kunna finnas/ än ſom detta swärd. Då talade Velint/ herre/ detta är wiſt ett godt swärd; men dock ſkal det ändå bliſwa bättre; gingo dhe ſå til Åån igen/ och hade Velint då twå fötters tiock ulltoſwa/ den han kaſtade uthi Åån/ och ſkar detta swärd ſönder denne toſwan/ äſwen ſom den förrige; ty tyckte Konungen mycket wäl om detta Swärdet/ ſäijandes/ icke kunde han få bättre swärd giordt/ faſt än man wida ſökte/ och war detta swärdet fuller något mindre än ſom det förra/ men dock näſtan för ſtort. Velint ſade/ at detta swärd war ännu icke rätt godt/ uthan han ſkulle ännu giörat halfparten bättre förr än han lycktade/ hwilket Konungen behagade mycket wäl/ och gick han ſedan hem til ſin ſaal mycket glader. Velint ſteg i ſin ſmedia igen/ filade detta Swärd ännu på nytt ſönder/ och giorde ſammalunda med det/ ſom med det förriga/ och då tre wekur åra framlidne/ hade Velint giordt swärdet helt färdigt/ ſom war både blankt och med gull inlagdt/ med mycket wackert fäſte. Tå kom Konungen til Velint/ och när han ſkådade detta swärd/ tyckte han ſig aldrig hafwa ſedt bättre eller ſkarpare swärd än ſom det då war/ ty det war då lagom ſtort/ men the andre woro för ſtora ſom han hade förr giordt Sedan ginge thè til Åån/ och hade Velint nu i ſin hand en toſwa tree fötter tiock och lika bred/ den han kaſtade i Åån/ och hölt han swärdet ſtilla i ſtrömmen; men när toſwen kom

(g) annad. (h) fota. (i) thennan thofa ſua ſem hinn firra. (k) og thycker Velent vel ſmidat hafa. (l) lund.

novum conſpiciens, admirandæ pulcritudinis, ſuis uſibus reſervare voluit, collaudata gladii præſtantia, ſupra res pretioſas alias merito æſtimanda. Reſpondit Velentus, utique gladium illum præſtantis eſſe bonitatis, adhuc tamen majori ſtudio perficiendum. Hinc ad amnis fluenta cum progreſſi fuiſſent, faſciculum lanæ arctius compactum in aquam projecit Velentus, factumque ut obtenſa gladii acie medias in partes globus ille diſſecaretur, pari ſucceſſu quo priori gladio effectum fuerat. Rex operis præſtantia multum delectatus, prolixioribus verbis bonitatem gladii extollit, qualem in terris procul diſſitis vix reperire licebit. Erat vero priori illo magnitudine minor, juſto tamen majori pondere gravis. Cæterum Velentus, nondum ea bonitate, qua oportebat, gladium illum conſtare ait, quin potius conaturum ſe, ut duplo adhuc majore præſtantia effigiatum reddat, priuſquam ab opere deſiſtat. Perplacuit regi hominis ingenium, progreſſusque exinde ad aulam ſuam, mire ſibi gratulabatur. Velentus officinæ operibus intentus, gladium in minuta ſegmenta diſſecuit, priſtino more experimentum faciens. Ac vero prætérlapſis ſeptimanis tribus gladii fabricam perfecerat Velentus; coruſcantem auri cælatura multa, atque capulo affabre interſtincto. Rex Velentum accedens gladium contemplatur, quo præſtantiorem magisque acrem alium ſe haud unquam vidiſſe faſſus eſt; quippe in juſtæ magnitudinis formam effectum, reliquis prioribus nimia ſuperfluitate aggravantibus. Jam ad fluenta amnis ambo proceſſerant, cum Velentus faſciculum, quod manibus geſtabat trium pedum longitudinis totidemque latitudinis capacitate, aquis injecit; ac obtenſo in undis firmiter gladio, adnatantem globum excepit, facilique negotio minutim diſſecavit-

unda,

hendi ſier ein thofa thriggia(m) feta thyckvañ og ſua (n) langann/og kaſtar i Ana/og theſſu ſverdi helldur hann kyrru firer i Anni/ og rekur thofann (o) ad ſverdsegginni/ og tekur ſundur thofann (p) iafn ſliett ſem ſialfann ſtrauminn. Tha mállti Nidungur Kongur/ tho ad leiti uñ alla verolld (q) tha mun eigi finnaſt iafngott ſverd ſem thetta er/og eingiñ mun thad hafa ſied/ og thetta ſverd ſkal ec hafa hvert ſinni er ec ſkal beriaſt vid mina ovini. Velent ſvaradi / theſſa ſverds ann ec ongum manni ad niota nema ydur Herra/ef nockur feingur er i/(r) enn ec ſkal bua firſt ad fetlum og ummgiord allri og fa ydur ſidañ ſverdit nár albuit er. Kongur vil nu ad ſua ſie og likar thetta hardla vel / og geingur nu heim til hallar ſinnar og er katur / enn Velent fer i ſmidio ſina og ſeſt til ſmidar / og giorir annad ſverd ſua likt hinu/ ad eingin madur (s) kennir hvart firer annad. Velent ſkytur hinu goda ſverdi under ſmid-belgi ſina / og mállti ſua/ ligg thu thar Mimmungur/ hvor veit nema thin thurfi enn adur enn luki. Velent hefur nu lokid allre ſinni ſmid/ og ſtendur nu hvern dag firer Kongs-bordi og thionar allt til ſtefnu-dags. Nu er kominn ſtefnudagurinn/og thegar arla umm morguninn / tha thekur Amilias ſinar bryn-hoſur og ſpennir a ſig/og geingur ut a torg og ſkemti ſier og ſynir ſieg/ tha málltu thad aller menn er hann ſa / ad alldrei ſa iafngoda Iſarn ſem theßor var / thad vár allt tvigiort

kom wråkandes med ſtrömmen på ſwårdzäggen / ſkar den toſwen jämnſlät ſom ſielſwe Strömmen. Då ſade Konung Nidunger; ändock öfwer hela werlden ſöktes / kunne icke finnas ſå godt ſwärd / och ingen hafwer ännu ſedt theß like; hwarföre ſkal iag det ſielſwer föra/ ſå offta iagh hafwer för nöden at ſlåß med mine owänner. Velint ſwarade: detta ſwärd unner iag ingen annan menniſkia at båra eller bruka / uthan eder herre / der ſom elljeſt någon dugelighet är uthi det: Men iag måſte förſt giöra til det ſwärdet ballia och gehäng / och ſedan lefwerera eder det alt färdigt. Konungen bejakade här til och tyckte mycket wäl wara / ſpatzerandes heel förnögd hem til ſin ſaal. Men Velint gick til ſmedian / och ſatte ſig at ſmida et annat ſwärd/ſå lijkt det förriga / at ingen kunde kiänna eller åthſkillia det ena ifrån det andra. Det goda ſwärdet ſkiöt han under ſin ſmedzbälg och ſade: ligg du der Mimmung / hoo wet om icke du månde behöfwas förr en det lycktas. När Velint hade lychtat at ſmida / tiente han dageligen wid Konungens bord ſom til förenne / alt til deß den föreſatte dagen kom: hwilken tå han war inne / ſpänte Amelias bittida om morgonen på ſig Jernſtöflarna / ſpatzerade ſedan uth på torget at förluſta ſig och låta ſe ſig. Då ſade alle ſom ſåge honom / at aldrig ſlijke Jernhoſer kunde finnas / ty dhe wore dubble och öfwermåttan wäl ſmidde. Men när til frukoſtdags war lidit/ſtiälpte Amelias på ſig ſitt harneſk / ſom war både widt och ſidt / och altigenom dubbelt / och med thet trådde han fram til Konungens bord / och tyckte alle / at dhe aldrig hade ſedt båttre wapen eller harneſk. Hwar af Amelias blef mycket fägen och glader/ höge-

(m) fota. (n) breidann. (o) firer ſtrauminum a ſverdseggina. (p) iafnſkiott. (q) tha mann einginn madur finna. (r) enn ec verd firſt ad bevara ſverdit/ og bua thad/ og giora ad thvi ummgiord og ſpaner og fetla. (s) ma theckia hvart er.

undarum quaſi in modum. Hæc videns Nidungus, gladii bonitatem deprædicavit, cui vix parem in toto orbe reperire licebit, nec viſum alibi præſtantiorem alium, adeoque ſibi vel maxime uſui futurum, quoties cum inimicis pugnare res poſcat. Ad ea Velentus, potiore jure regi, qvam quoto cuique hominum alio, deberi gladium illum, ſi modo quidquam bonitatis operi inſit, adeoque decere, ut cingulo atque vagina adaptatum, ſuisque partibus abſolutum regi tradat. Annuit conſilio rex, cenſuitque operi ſic apprime conveniens fore. Hinc aulam ſuam repetens, eorum, quæ geſta erant, ſibi perplacuit. At vero Velentus officinæ opera aggreſſus, alium fabricavit gladium ad inſtar ſimilitudinem alterius, ita ut alterutrum ab altero nemo hominum diſcriminare poſſet. Illum autem præſtantiorem, quem Mimmungum vocabat, ſubtus follem projiciens, tantiſper ibi condi debere ait, quoad uſus forte poſcat. Velentus fabrilium operum penſo omni jam abſoluto, quotidie miniſterii munia ad regiam menſam obivit, quoad condictus ad certamen inſtabat dies. Summo diei mane, ferreas caligas induit Amilias, inque forum publicum prodiens lætabundus populo ſe videndum præbuit. Fuit tunc omnium una vox illa, haud uſquam alias meliores viſas fuiſſe ferreas caligas, cum his vel minimum comparandas; quippe duplicati erant operis, miro artificio elaboratæ. Circa prandii tempus loricam ſuperimpoſuit, laxam pariter latamque, ac per omnia geminato etiam opere conſtructam. Quo indumento inſignis ipſe ante regiam menſam acceſſit, collaudantibus cunctis eximiæ ſtructuræ loricam atque armaturam ſine pari. Horum elogiis maximopere gaviſus Amilias, in proprias laudes erumpit. Mox regiæ menſæ adpropinquans Amilias, galeam capiti impoſuit,

giort og forkunnar vel ſmidat. Og tha er atlidur (t) dagurdar mali/ tha ſteypir hañ a ſig brynio ſinni/ hun er rum og ſid og oll (u) tvigior/ og ſua geingur hann til Kongsbords/ og (x) thyckiſt eingiñ madur haſa ſied betra vapn i eirnri bryniu enn i theſſari. Nu er Amilias katur og gladur og hroſar ſier miog og ſinum vopnum. Og tha er Amilias kemur firer Kongsbord/ tha ſetur hann hialm a hofud ſier/ ſa er vel ſkygdur og furdo mikill og thyckur / og Kouge ſynaſt vel theſſi vopn. Og tha er Kongur var mettur/ og bord voro brotto/ tha geingur Amilias ut a eirn voll / og thar ſtendur eirn ſtoll og thar ſeſt hann a. Nu geingur Kongur ut og allir hans menn med hanum / og ſua Velent/ (y) nu láſt Amilias vera buinn ad reyna vedian ſina. Tha geingur Velent til ſmidiu ſinnar/ og tekur ſverdit Miñung og geingur aptur til Kongs/ og hefur ſverdit brugdit. Nu geingur Velent a (z) bak ſtolenum thar ſem firer ſat Amilias/ og ſetur ſverdseggina a hialminn/ og málir vid Amilias/ og ſpyr ef hann kennir. Tha ſvaradi Amilias/ (*) hogg til af ollu afli / og lat ſem theß munir thu vid thurfa/ ef(**) lyda ſkal. Nu thryſtir Velent ſua faſt ſverdino og dregur vid / ad ſundur nam hialmiñ og hofudit og brynjuna og bukin allt til belltis ſtadar/ † og ſpyr hvort hann kennir nu ad biti? Amilias ſvarar/ ad hann kenni ſem vatn kallt fáre umm bukinn. Nu ſvarar Velent/ hriſtu thig og tha muntu kenna; og nu hriſter hann ſig / og fiell tha ſinn

högeligen roſandes ſig ſielf och ſine wapen. Och när ſom Amelias gick fram för Konungen/ ſätter han ſin hiälm på huſwudet/ hwilken war mycket blank/ ſtoor och tiock; deſſe wapen behagade Konungen mycket wäl. Och ſedan måltiden war ändat och borden borttagne/ gick Amelias ut på en ſlät platz / hwareſt ſtod en ſtool / på hwilken han ſatte ſig. Konungen kom effter / och fölgde honom alle hans männ tillika med Velint. Amelias uthlät ſig at wara färdig til wadetz pröfwande. Velint gick då til ſin ſmedia / tog ther ſwärdet Mimmung och kom med det til Konungen igen/ hafwandes ſwärdet dragit. Sedan ſteg Velint bak om ſtolen den Amelias ſatt uppå / och ſatte ſwärdsäggen uppå hielmen / tilfrågandes Amelias om han kiände något. Men Amelias ſwarade: hugg til af all macht / och låter du det behöfwa; tå tryckte Velint ſå hårdt på ſwärdet at thet gick igenom hiälmen / huſwudet / harneſket och buken / och ſtadnade i median. Och frågade Velint honom om han kiänner Swärdet bita? Amelias ſwarade/ at han kiände lika ſom kalt watn runne i buken. Tå ſade Velint/ ryſta tig/ då warder tu beſinnandes; hwilket när den andre giorde/ fölle bägge delarne ifrån hwar andre neder af ſtolen / och ändade ſåledes Amelias ſitt lif. Sedan ſade många ſig emillan/ at då en man måſt högmodas/ kan han ſnaraſt falla aldra nederſt. Konungen ſade til Velint at han ſkulle få ſig ſwärdet / ty han wille ſielfwer bära thet tädan med ſine egne händer. Velint ſwarade: herre / iag måſte förſt taga ballian ſom i ſmedian ligger och torka ſwärdet/ och ſedan ſkal iag eder det leſwerera med alla tilhörigheter / hwilket Konungen lät ſig mycket wäl behaga. Sedan ſprang Velint til ſmedian/ och kaſtade Mimmung under ſmedzbal-

(t) dagverdar mali. (u) tviſkipt. (x) og thad máler vid hann hvor madur er hann ſier/ ad alldrei ſa hann betri bryniu enn theßi er. (y) og vilia their nu leyſa og reyna theſſa vedian / og láſt nu Amilias vera albuin. (z) bak til vid ſtolenn/ thar ſem Amilias ſat a. (*) hogg til d arfliga og af ollu afle/ edur legg/ hvort ſem thu villt. (**) ef bita ſkal.

poſuit, nitidam valde, latam craſſamque: quo armorum apparatu regi apprime complacuit. Peracto prandio, remotisque menſis, in campum prodiit Amilias, in adpoſita ibidem ſella ſedem capeſſens. Exibat etiam rex cum aulicorum turba omni, inſequente Velento. Significavit tunc Amelias, paratum ſe ad vadimonii fidem præſtandam. Igitur ad officinam ſuam properans Velentus, acceptoque Mimmungo, ad regem retro venit, evaginatum gladium geſtans. Mox Velentus ad poſticam ſellæ partem adſtans, juxta ſedem Ameliaſi, aciem gladii ſupra galeam adverſarii impoſuit, eum ſimul percontatus, nunquid ejus rei quidquam agnoſceret. Amelias reſpondens, eum hortabatur, ut quanta poſſet vi ictum adigeret, opusque bene arduum perficere conaretur. Igitur Velentus impreſſo firmiter gladio, galeam atque loricam totumque corpus ad umbilicum uſque diſſecavit, ſciſcitatus deinceps Ameliaſum, num & ipſe ictum ſentiret. Reſpondit Amelias, aquæ inſtar frigidæ viſcera ſua permeare. Monuit viciſſim Velentus, ut corpus quaſſando ſe commoveret, percepturus haud dubio majorem ſenſum. Facta igitur majori corporis commotione, luxantia membra fruſtratim ſubtus ſellam defluebant, poſuitque ſic Amelias vitæ ſuæ exitum. Tunc vulgo comprobatum fuit veriverbium illud, præcipiti caſu ruere eum, qui ſubito in altum ſurrexit. Urgebat nunc rex, ut gladium ſibi traderet Velentus, cujus portandi ſe vel maxime dignum eſſe. Cui viciſſim Velentus, utique convenire ut vaginam in officina ſua relictam petitum eat, unaque gladium abſtergat, regi poſmodum ſingu-

ſiñ veg hvor hlutur utaf ſtolnum/og lykur ſua lifdogum Amilias. Nu mållti margur madur a theſſa lund/ ad thar ſem madur ſetur dramb ſitt hådſt/at thad kañ lågſt ad leggiaſt. Nu bidur Konungur/ ad Velent ſkal fa hanum ſverdit/ og ſialfur vill Kongur thad burtbera. Tha ſvaradi Velent/ ec verd ad taka adur Herra um̃giordina/ er heima liggur i ſmidiunne/og therra ſverdit/ og vil ec ſidann fa ydur alltſamann er buit er/ og thad likar Konge allvel. Nu geingur Velent til ſmidiuñar/ (†) og kaſtar Mimmungi undir ſmidbelgi ſina/ og tekur hitt annad ſverdit (††) og ſkytur i ummgiordina/ og geingur og fårer thad Konungenum/og thad hyggur nu Kongur ad thad hid ſama ſverd ſie/ er Velint hefur (†††) thetta frågdar-verk med unnid/og hygſt Kongur nu hafa tha gerſemi eignaſt/ er alldregi mun ſlik edur meire finnaſt/ tho ad leiti umm alla verolld. Nu lidur ſua umm hrid.

(†) og ſkytur theſſu ſverdi udde ſmidiobelgina. (††) ſem eptur thvi var giort / og låtur koma i ummgiordina. (†††) ſua mikid.

balgarne: men ett annat ſwårð ſatte han uthi balgan igen/ leſwererandes det ſamma til Konungen/ ſom war i den tanckan/ at detta ſkulle wara det ſamma goda ſwårdet/ med hwilket Velint hade wunnit thet högſt berömmelige wårket/ och inbillade han ſig/ at han hade ett ſådant koſteligit och dyrbart ſtycke bekommit/ at deß like icke ſkulle finnas/ faſt ån man letade kring hela werlden. det ſkrider nu ſå en tid bårt åth.

XXIV. CAP.

Hier fær Velent Volundar nafn af Våringium og ſmidar Nidunge Konge.

NIdungur Kongur ſitur nu i rike ſinu og med hanum Velint hinn agiåtaſti ſmidur er Våringiar kalla Volund. Hañ ſmidar Kongi allſkyns gerſemar af gulli og ſilfri/ og af hveirum hlut er ſmida ma. Velent er ſua frågur umm alla nordur alfu heimſins/ ad ſua thyckiaſt aller menn meſt meiga lofa hans hagleik ad hvoria tha ſmid er betur er gior enn annad ſmidi (a) ad ſa er Volundur ad hagleik er giort hefur. Velent er med Nidungi Konge i godu yfer låti og (b) mikilli ſåmd/ og er hann allra manna hagaſtur og vidfrågaſtur.

CAP.

24. CAP.

Velint bliſwer kallader Wolunder af Wåringerna/ och ſmider han åth Kong Nidung.

KOnung Nidung ſatt nu uthi ſitt rike/ och war hos honom den nampnkunnigaſte ſmeden Velint/ hwilken Wåringiarna kalla Wölund; denne han giorde af hwad åmne ſom ſmidas kunde allehanda Clenodier af gull och ſölf/ ſamt all annan metall ſom uth arbetas kunde åth Konungen. Och war han ſå widt berömder uthi norre delen af werlden/ at allas ſamtyckie war/ at han wore måſt berömmelig för ſin ſlögheet/ och hwad ſmide ſom båttre war ån annat/ ſade man gemenligen at den ſom det hade giordt/ war Wölunder til ſin ſlögheet. Velint hade ſedan god wånſkap och åhra af Konung Nidung/ och blef han bland alle den konſtigſte och nampnkunnigſte.

CAP.

(a) tha ſeiga their ad hun er ſua vel ſmidud og giord/ ſem ſmide Velents er tho feckſt hvorge. (b) og hafur metnad af hanum ſem vel er verdt.

ſingula traditurus. Complacuit hocce regi. Mox igitur Velentus ad officinam regreſſus, Mimmungum ſubtus follem projecit, alterumque accipiens gladium, vaginæ indidit, quem ad regem delatum ei porrigebat. Rex eundem gladium eſſe credidit, quo memorabile facinus nuper patraverat Velentus: jamque rei pretioſiſſimæ cimelium ſe nactum eſſe, cujus copia alibi terrarum haberi nequeat, accurata quamvis inſtituta inveſtigatione. Poſthæc geſta temporis intervallum longius effluxit.

CAP. XXIV.

De cognomine Wolundi, quo â Varingiis appellatus eſt Velentus, Nidungi regis fabrilium operum jam factus magiſter.

NIdungus regni ſui negotia adminiſtrando, fabrilium operum præſtantiſſimum artificem apud ſe alebat, qvem Varingii peculiari cognomine Volundum appellarunt. Is in regios uſus eximia quæque vaſa auri argentique variorum operum fabricavit. Tanta vero celebritate nominis inclaruerat per omnem ſeptentrionem, propter eximium in elaborando artificium, ut opus quodcunque ſupra vulgarem ſortem præſtantius, ex Volundi officina prodiiſſe diceretur. Ac vero in maximo dignationis honore apud Nidungum vivebat Velentus, artificio excellens, famaque inclutus.

CAP.

XXV. CAP.

Herbod til Nidungs Kongs / og fra thui er Velent er heitid Dottur hans/ og hann såker Sigurstein hans/ og thråter sidann vid (a) Drottsetann.

EIrn dag er Nidungur Kongur situr yfer bordum tha koma ˆnn firir Kong/ og sogdu hanum ad Her mikill fåre i riki hans og hofdu mikinn skada giort. † Nidungur Kongur safnar (b) nu her um̃ allt sitt riki a moti thessum Konge / og er hann hefur thennan Her albuit/ tha ridur hann utaf sinu riki/ og hefur hann alls ei minna Her eñ thriatygin thusund Riddara. flytur hann nu thennann Her fyrst i fim̃ daga adur enn their finnast og er nu sua komid ad theßi Her nalgast/ sua ad ein dagleid er millum theirra/ og nu er von ad orusta muni vera anañ dag epter.†Og um̃ kvolldit sem Kongur hafdi sett landtiolld sin/tha kemur hanũ i hug ad heima liggur Sigur-steirn hans. (c) Enn thad var i thañ tima ad Konungar attu sumer stein thann er su var nattura ad / ad hver fieck sigur er hafdi a sier / og giordu their thad hellst er orustumenn voru / eda vandrådi attu edur kappar thottust. Enn thad veit ec eigi hvort thad var af natturu sialfs steinsins / edur olli atrunadur sa er their hofdu a steininũ. En thetta thycker Kongi allilla er heima liggur Sigurstein hans / † thui Nidungur Kongur hefur nu minna lid/ og hrådist ad hann muni hafa hinn verra hlut/ ef hann får eigi sinn stein. † Og nu låtur hann kalla til sin Radamen̄ sina og (d) virta vini / † og spyr nu ef nockur

25. CAP.

Konung Nidunger spörier Ofred / och lofwar han Velint sin Dotter. Velint reser efter segerstenen / och kifwar med Drotzen.

EN dag når Konung Nidunger satt til måltids / kommo mån til honom som sade at en stor håår wore kommen i hans rike / hwilken hade stor skada giordt; hwarföre K. Nidung samblade en krigzhår af hela sitt Rike til at möta denne Konungen / och når han hade denna hären hel fårdig/ som bestod af 30000 Riddare/ bröt han upp och gick med honom i fem dagar förr ån han tråffade sin fiende/ och omsider nalkas han honom så når / at intet mehra ån en dagzled war dem emillan; ty giorde man sig dhe tanckarne at ett feldtslag skulle hållas dagen effter: men om qwållen når Kong Nidung hade slagit sitt tålt upp / kom han i hug at hans Segersten låg hemma / och war detta på den tiden som några Konungar hade en sten af den krafft och natur / at hwilken den hade på sig/ bekom segren; hwarföre hade krigsmån den tiden den sam̃a stenen hålst/ eller dhe som wore uthi någon widlyftighet; jåmwål och dhe som tycktes wara kiåmpar. Och wet jag icke antingen stenen i sig sielf kunde hafwa den wårkan / eller det kom af den starka wantroen dhe hade til stenen. Men thet tyckte nu Konungen mycket illa wara / at hans Segersten skulle hemma. wara; hålst effter han mindre krigshår hade; fruchtandes derföre at han skulle tappa fåldtslaget / om han icke finge sin Segersteen. Konungen kallade til sig sine Rådgifware / tillika med dhe båste och klokeste af sina wånner / och frågade om någon af hans mån war så måchtig/at han kunde skaffa honom sin Segersten förr ån dhe dagen effter begynte at fåchta. Och om der wore

(a) Skeinkiarann. (b) Nidungur Kongur safnar lide og flytur herinn fimm daga adur their finnast. (c) er åttmenn hans hafa att/ og theim steine fylgir su nattura/ad sa er hann ber i orustu/ mun alldrei fa osigur.

CAP. XXV.

De incursione hostili in regnum Nidungi; deque filia regia Velento desponsata, ob præstitam operam in advehendo lapide magico, vulgo victorioso; de cæde item regii Drotzeti.

FOrte ad mensam aliquando adsidente Nidungo rege, nuncii adveniunt de hostium incursionibus intra regni ejus limites, illatisque damnis. Igitur Nidungus collectis per universum dominium suum copiis, hosti se opponere decrevit. Atqui vero dispositis rebus omnibus, iter ingreditur cum exercitu triginta millium. Per quinque dies continuos processum fuerat, antequam hostem indagare possent, quem adeo vicinum instare tandem cognoverunt, solo itineris spatio diei unius illinc sejunctum. Igitur ad belli discrimen postero die committendum parata cuncta. Circa vesperam erectis jam castris, forte meminit Nidungus domi suæ reliquisse se lapidem magicum, cujus beneficio victoriæ palma obtineri posse credebatur. Nimirum ejus virtutis lapidem possidebat rex, ut indubie victoria à partibus ejus staret, qui hunc corpori suo adplicaverat. Tali igitur potissimum utebantur, qui bello dimicaturi, aut discriminum quorumcunque vices subituri erant periculosas. Fateor autem, me juxta cum ignarissimis nescire, an naturæ aliqua insita vis, hanc lapidi virtutem tribuebat, vel hominum impia superstitio, nimiam spem in eo collocantium. Cæterum rex summopere animi tristabatur, propter neglectum domi lapidem victoriæ conciliatorem

kur er sua mattugur hans manna ad hanum fàri sinn Sigurstein/ adur enn barist sie annann daginn eptir / og sie sa nockur sem thetta fae giort † tha (e) seigir Kongur ad hann vill gefa theim halft riki sitt/ og thar med Dottur sina/ er komi steininum til hans / adur enn sol veri i austri morguninn eptir. Kongur leitar nu thessa mals vid alla tha sem hanum thyckia vànstir til/ og voru marger fuser til ferdarinnar/ enn faer treystust ad ferdinni mundi aleidis koma a sua skamri stundu sem til var gefinn / og lidur nu ad kvolldi. Nu sier Kongur ad einginn vill tilrada ferdarinnar/ og kalladi til sin Velent og mellti / thu hinn godi vin minn Velent/ villtu fara thessa ferd? tha mellti Velent: Herra/ ad ydru radi vil ec fara/ ef thier viliet (f) efna thad sem hei tid. (g) tha mellti Kongurinn / allt skulum vier thad vel giora er vier hofum màllt. Tha tekur Velent eirn hest/ er hesta var bestur theirra er menn vita/ er hiet Skemingur/ hann hafdi feingid thann goda hest sunnann af Nossastodi thvi / er Studas hinn gamli hafdi att ad vardveita og firr var frasagt/ enn sa hestur var sua skiotur sem fugl fliugandi/ og alla vega mikill og fridur. Velent ridur nu burt umm nottina/ og fer thad a einu (h) dàgri/ er Kongurinn hafdi flutt herinn fimm daga/ † enn thessi leid er sua long ad faer menn fa ridit i thria daga. † Hann kemur umm midia nott firer borgina/ og fàr Sigur

re någon som detta wille giöra/ och kunde skaffa honom Segerstenen om morgonen i solennes upgång/ den samme wille Konungen gifwa sin dotter med halfwa riket. Detta talade Konungen med alle dem honom tycktes wara bäst fallne til denne resan; men fåå understode sig at kunna den fulborda på så kort tid som föresatt war/ och led det nu således åt aftonē. När Konungen såg at ingen wille företaga sig denne resan/ kallade han omsider Velint til sig/ och talade honom til således: du min gode mån Velint wil intet du fara denne resan? Velint swarade; efter I så behagen wil jag resa åstad/ om I welen alt thetta fulborda och hålla som I hafwen loswat. Konungen sade: alt skolom wi effterkomma det som wi hafwa loswat. Sedan tog Velint den bästa häst som man weet hafwer warit/ hwilken heet Skiämming/ den samma hade han fått sunnan ifrån/ och war han fallen af det goda stodet/ som den gamble Studas skiötte/ som förr är sagdt/ och war denne hästen så snar som flygande fogeln/ der til stor och wacker. Velint red om natten bort/ och fårdades så lång wäg på en dag/ som Konungen hade gått med sin krigshäär i fem dagar: men denna wägen war så lång/ at få mån hafwa den rest på tre dagar. Wid midnatz tid anländer Velint til Konung Nidungs Slått/ och når han hade bekommit Segerstenen/ red han samma wägen tilbakars igen/ och kom in emot Konungens Tält förr än solen war i åster. Men då han nu wille släppa sin Häst i beet/ mötte honom siu mån som wille watna sina hästar/ och kommo the från Konungens Tält/ och war då Konung Nidungs mån fårdige at resa hem/ ty dhe hafwa hafft hästwacht öfwer

(d) og alla hina bestu og vitrustu vini. (e) last Kongur muni gefa hanum Dottur sina og thridiung rikssins med henni. (f) thetta tilleggia. (g) enn Kongurinn seigir uppa tru sina ad thetta skuli fast vera theirra i milli (h) ridur thann dag og tha nott.

torem; maxime vero, cum numero militum longe inferiorem hostibus suis se existere animadverteret. Hinc sorti suæ timens, lapidem opitulatorem sibi desiderabat. Igitur vocatis in consilium familiaribus atque amicis, quibus cum consulere solebat, sedulo percontabatur, nunquid animi ea sedeat cuiquam potestas ac vigor, ut lapidem sibi allatum eat, autequam postridie diei belli discrimen ingruescat. Hanc operam collocaturo sibi, in præmii vicem, regni sui partem dimidiam cum ipso partiturum se pollicebatur, daturum etiam filiam suam nuptum. Ipse modo expediat de lapide advehendo, antequam solis jubar proximo illuxerit die. Has conditiones illorum omnium arbitrio proposuit rex, quos obeundo itineri maxime idoneos credebat. Sed vero desperabant singuli de itinere perficiendo intra breve adeo temporis spacium. Ac inclinabat jam dies ad vesperam. Igitur cunctantibus omnibus, Velentum ad se vocavit rex, cujus amicitiæ necessitudini tantum tribuendum dicebat, ut iter ultro eum suscepturum credat. Respondit Velentus, se quidem haud detrectare iter, siquidem rex ita jubeat, velitque pollicitis fidem servare. Asseverabat porro rex, se omnia illa præstiturum, quæ modo pollicitus fuerat. Igitur Velentus præstantissimum equum sibi accepit, Skemmingum, quem ex meridionali regione nactus fuerat, satum equa illa nobilissima, ex grege Studæ illius vetusti, cujus in superioribus mentionem fecimus. Miræ is erat pernicitatis, cum avibus comparandus, magnitudine insuper & decore conspicuus. Velentus noctu iter capessens, unius diei spatio totum confecit intervallum illud, quod quinque dierum labore cum exercitu perfecerat rex. Ejus autem longitudinis erat iter, ut paucissimi homines trium dierum equitatione illud

gurſteininn/ og ridur nu aptur ſomu leid/ og kemur inand (i) landtiolldum Kongs ádur enn ſol vári i (k) auſtri/ tha látur Velent byrdia heſt ſiñ Skeiñing/tha komu i mot hanum ſiw menn / og foru ad brynna heſtum fra Kongs landtiolldum † og nu eru vardmenn Nidungs Kongs bunir ad rida heim af verdi / their ed halldit hofdu heſt vord umm nottina † theirra hofdingi var Kongſins (l) Drottſeti/ † og med hanum thrir Riddarar og thrir hans ſveinar † rida their a moti Velent og fagna hanum vel og hañ theim/ † nu ſpyria their hann hvorſu fariſt hafdi / enn Velent ſeigir ad hanum forſt vel/og hann hefur thar Sigurſtein Nidungs Kongs. † Tha mállti (m) Drottſetinn/ minn hiñ godi vin/hefur thu hier Sigurſteininn ? (n) viſt ertu olikur ordinn odrum monnum umm fleſta alla hluti / er thu komſt theſſari ferd aleidis a ſua ſkamri ſtundu. Velent ſvaradi : Thad vántir mig ad ec háfi ſteininn/ og leyſt thyckiunſt eg hafa thetta erendi ſem ec kunna beſt. Tha mállti Drottſetinn/ fa mier nu Sigurſteininn/og vil ec fára Konginum og ſeigia eg hafi ſokt/ enn ec mun gefa thier i moti gull og ſilfur ſua mikid ſem thu kvedur a/ og thar med lofa thier minni vinattu. Velent ſvaradi (o) Drottſetanum/ thu mátter ei hafa farid verr theſſa ferd enn eg og ſokt thennann ſtein/ og eigi true ec ad thu faer ſteininn af minni hendi/ og eingin kurteiſi er ad beidaſt ſlikra hluta/ med thui ad añar hefur ſteiniñ ſot-

öfwer natten. Deras höfdinge war Konungens Drotzete / med honom woro tre Riddare / och tre andre hans ſwenner. Theſſe alle rede at möta Velint och fágnade honom wál/ det han giorde dem igen. Sedan frågade dhe honom huru reſan hade gått? Velint ſwarade / at reſan ár wål aflupen / och at han hafwer der hoos ſig Konung Nidungs Segerſteen. Då talade Drotzen : min gode wán hafwer du hår Segerſtenen? Wiſt år du förmeer ån andra mån náſtan i alla ſaker / der ſom du kunde giöra denne reſan på en ſå kortan tid. Velint ſwarade : det weet jag at jag hafwer Segerſtenen; hwarföre tycker iag at iag hafwer förråttat mitt åhrende det båſta jag har kunnat. Då ſade Drotzen / leſwerera migh Segerſtenen / och wil jag öfwergifwa den ſamma til Konungen/ och ſåya honom/ at jag hafwer warit effter ſtenen ; der emot ſkal jag gifwa dig ſå mycket Silfwer och Gull ſom tu begárar/ och lofwar iag dig der jåmpte min wånſkap. Men Velint ſwarade Drotzen ſåledes : du hade ſå wål ſom jag kunnat giordt denne reſa effter ſtenen / och icke tror jag at du lårer få honom af mig / ey heller år det höfligit at begåra ſådant / hålſt effter en annan hafwer reſt effter ſtenen/och ſedan för ſådana ſaker ſom föllia med honom / och hår åre uthlofwade/för hwilka jag förorſakades at reſa effter honom ; hwarföre jag och ſielfwer will leſwerera honom uthi Konungens hand. Tå ſwarade Drotzen / du år tokotter / at du inbillar dig / at en Smed och en ringa karl ſom du år / ſkal få en Konungs Dotter / der dhe ſom åre af förnåmſte Slåchterne hår i landet icke hafwa fått henne. Velint ſwarade : åndock iag

(i) herbudum. (k) Skveſtri. (l) einkiari. (m) Skeinkiarinn. (n) mikill undra madur ertu er thu fár hvorium hluta leid komid er thu vilit. (o) ſkeinckiaranum.

illud emenſi ſunt. Nocte media ad regium caſtellum perveniens Velentus, acceptoque lapide victoriæ conciliatore, eadem qua venerat via retroceſſit. Ac vero prope regia caſtra advenit ſole nondum exorto. Igitur equum Skemmingum paſtum dimittens, mox ſibi obvios habuit viros ſeptem, ex regiis caſtris advenientes, qui equos ſuos adaquatum pergebant. Jam quippe regiæ etiam excubiæ, completa miniſterii ſtatione equeſtri, ad hoſpitia ſua redituri erant. Horum dux erat regius Drotzetus, quem comitabantur ex nobilium numero tres viri juvenes, totidemque famuli. Hi in Velenti occurſum adequitantes, adventum ejus gratulantur; quibus ille viciſſim pari verborum honore reſpondit. De itineris ſucceſſu mox eum ſciſcitantur. Ille proſpera fortuna ſe uſum dicebat, unaque ſecum advexiſſe lapidem illum victoriæ conciliatorem, pro Nidungo rege. Ibi Drotzetus, lapidem advectum audiens, palam faſſus eſt, Velentum plus induſtria valere, quam hominum quempiam alium, qui exiguo adeo tempore iter longiſſimum conficere potis fuerat. Iterum Velentus aſſeverare, advectum â ſe lapidem illum, probe expleti muneris haud dubio futurum teſtem. Rogavit porro Drotzetus, ut lapidem ſibi tradere velit, quem ipſe ad regem delaturus, ſua opera advectum dicere queat. Daturum ſe viciſſim Velento auri argentique pondus, quantum exigere fas ſit, omnique amicitiæ ſtudio hanc gratiam recompenſatum iri. Ad hæc Velentus; utique integrum olim fuiſſe Drotzeto iter periculoſum ut ſuſciperet, advehendi lapidis illius cauſa. Nec vero jam ſuis ex manibus eum extorſurum eſſe. Qvin & incivilitatis eſſe maximæ, tantam rem efflagitare, quam ſuo incommodo quæſitum iverat alter, cuique præmia condigna merito conferenda fuerint. Id vero æquum

ſottañ/og medur thvi ad ſlikir hlutir liggia vid/ † thviad firer thvi ad ec ſokti vil ec ſialfur fära Kongi.† Tha mällti (p) Drottſetiñ/ (q) dulenn ertu ad thier er thu hyggſt famuni Kongs-Dottur ſmidar erin litil firer thier/ er their hafa eigi feingid er af beſtum åttum eru i landi theſſu. † Nu ſvarar Velent: tho alldrei fae ec hans dottur / tha mun thad ſpyriaſt umm morg lond / ad Velent hefur ſokt Sigurſtein Nidungs Kongs. Nu ſeigir Drottſetiñ/ ef ei villtu lata Sigurſteininn ſem ec bid thig umm/ og ec byd thier mina vinattu til med fie/ tha ſkalltu lata med oſämd/ enda er thier thad maklegt †/ og ſkalltu thad hafa ſem thier er ohagligra / takid nu miner menn og bregdid ſverdum/ og ſkal hañ nu lata Sigurſteininn og thar med lifid. (r) Nu ſäkia their ad hanum / enn hann bregdur ſverdi ſinu Mimmungi/ og hoggur til ſialfs Drottſetans a hialminn/ og i ſundur hofudit/ ſva ad hann fiell daudur a jord. (s) Oc nu flya hiner ſex er eptir eru. Velent kemur nu a Kongs fund/ og färir hanum Sigurſteininn / hann fagnar hanum vel. Nu ſeigir Velent Kongi allann atburd a ſinni ferd / og thad ad hann hafdi drepit Drottſetann/ og lieſt naudugur thetta giort hafa. (t) Tha mällti Kongurinn/ haf thar firer mikla otack/ thu hefur nu drepid minn hiñ beſta vin og kiæraſta thio-

nu-

jag aldrig finge hans Dotter / tå ſkal likwäl i många land bliſwa kunbart / at Velint hafwer reſt effter konung Nidungs Segerſten. Då ſade Drotzen/ effter du intet wil gifwa mig denne Segerſtenen jag dig ombad/ där jag likwäl hafwer tilſagdt dig min wänſkap med många häfwor/ ſå ſkal du miſta honom med ſkam/ hwilket och är billigt/ och ſkal du ſålunda få det ſom dig kan obehageligare wara; hwarföre mine män dragen uth edor ſwärd / och ſkal han nu miſta Segerſtenen tillika med ſitt lijf. De ſökte åth honom / men Velint drog uth ſitt ſwärd Mimmung / och högg Drotzeten på hiälmen ſå härdt / at han klyfde hufwudet och hiälmen / af hwilket hugg han ſtrax föll döder til jorden/ men dhe andre ſex ſom efter wore/ flydde undan. Velint kom ſedan til Konungen och leſwererade honom Segerſtenen; Konungen ſägnade honom wäl. Velint begynte at berätta om ſin reſa/ och det at han hade dräpit Drotzen/ hwilket han läts nödigt hafwa giordt. Tå ſade Konungen til Velint: haf derföre mycken otack / ty du hafwer nu ihiälſlagit min bäſte wän och kiäreſte tieniſte man; derföre drag gienaſt bort/ och kom aldrig i min åſyn mehra. Och der ſom du rätt ſtrax intet packar dig ſin kos / ſkal jag låta dig uphängia ſom en den wärſte tiuf. Sådant afſkied bekom Velint af Konungen / och ſade: ſådane ſaker giör du dig Konung nu emot mig / derföre at du wil uphäfwa det ſom oß emillan war beſlutit / det alla icke månde tyckia wäl om / faſt än det icke mig ſielf ſå ſtort mißhagar/ och med det ſamma gick Velint ſåledes ifrån Konungen med wahnheder. Denne ſamma dag

kom-

(p) Skeinkiarinn. (q) thott thu färir hanum ſteininn/ tha fär thu alldrei hans dottur ad helldur. (r) nu ridur Skeinkiarinn ad hanum og allir their/ og bregda ſverdum og ſäkia ad hanum: Enn er Velent ſa theirra atreid/ tha bregdur hann ſinu ſverdi Mimmungi/ og hoggur til ſialfs ſteinkiarans a hialminn/ og klyfur hans hofud med hialmi og bryniu og bukinn ſua ad i ſodulboga nam ſtadar. (s) og nu hoggur hann annann Riddara a hans hals ſua afflygur hofudit/ og af hofud heſtins/ og iafnt hoggur hann hinn thridia Riddara a hans bak firer ofann ſodulinn og thar i ſundur/ og nu flya hinir fiorir ſem eptir eru. (t) Kongur ſeigir/ Velent ſeigir hann/ thu hefur nu drepid minn hinn beſta vinn og tvo adra kurteyſa Riddara/ dragſtu a burt hinn illi mordhundur fra augum minum/ og väri thad makara thu värir drepinn. Eptir thad ridur Kongur heim i riki ſitt/ og berſt adur thann dag allann og fär ſigur.

æquum inprimis, ut qui ipſe lapidem quæſitum iverat, eundem etiam regi in manus tradat. Contra Drotzetus, nimis inſanum eſſe Velentum ait, qui regiam filiam ſibi dari credit, utpote fabro omnium viliſſimo, quam procerum in hoc regni primarii viri fruſtra olim ambiverant. Regeſſit Velentus, ſe vero, etiamſi filia regis potiri minime liceat, haud minus ignobilis famæ per orbem late prædicatum iri, quod lapidem victoriæ conciliatorem pro rege quæſitum iverat. Contra minis urgere Drotzetus, niſi de lapide tradendo, vel precibus vel amicitiæ opumque præmio ſe moveri patiatur Velentus, utique ingratiis ad id præſtandum mox adigi debere, jure ita poſcente. Sic vero experturum ea, quæ minus animo ſuo collubeſcant. Juſſit igitur commilitones ſuos ſtrictis armis Velentum adoriri, ut lapidem una cum vita ipſi eripiant. His adverſus ſe irruentibus, gladium ſuum Nimmungum ſtrinxit Velentus, quo contra Drotzeti galeam adacto, caput ei diſſecuit, ut moribundus in terram collapſus ſit. Qvo viſo, in fugam converſi ſunt, qui retro erant ſex illi. Velentus vero ad regem progreſſus, lapidem ipſi tradidit, omni honorum elogio viciſſim cumulatus. Hic regi itineris ſui ſucceſſus enarrare occœpit, interque alia, occiſum ſua opera Drotzetum, quem tamen invitus ipſe interfecerat. Quæ audiens rex, rem ſummæ noxæ patraſſe Velentum dixit; quippe è medio ſuſtuliſſe hominem ſibi amiciſſimum, fidumque imprimis miniſtrum: adeoque procul inde faceſſere debere Velentum, ne ſub regis conſpectum inpoſterum compareat. Ac vero niſi protinus illinc

ſe

nustu=manu / og verd a brautu sem skiotast mattu/og kom alldrei i augsyn mier sidann/ og ef thu fer nu eigi a brott/tha låt ec thig uppfesta og skalltu deyia sem hinn versti thiofur. Velent fer nu i fra Konungi og mæler thetta/ slikar sakir mattu nu Kongur gefa mier/ firer thvi ad thu villt ad ockar kaupmali slitne/enn eigi mun ollum vel ad thvi getast/ tho ad mier kunni ecki mislika umm thetta mal. Geingur nu Velent fra Kongi med osåmd. Og nu thennan hinn sama dag motast their Nidungur og Vikingarner og beriast/ og får Nidungur Kongur Sigur/ og hreinsar landit og fridar/ og fer heim med miklum veg/ og thyckist nu hafa vel arnad/sem var/ og lidur sua umm hridar sakir ad einginn madur veit hvar Velent var kominn/ enn Nidungur Kongur er heima i sinu riki.

komo tilsammans Kong Nidung och Röfwarne/ och sloges med hwar andra hela dagen/ och bekom Kong Nidung Seger rånsade landet och skaffade fred; sedan reste han hem med stor åhra/ effter som han tyckte sig alt wäl hafwa beställt/ som och i sanning war; och led nu således en tid fram/at ingen wiste hwarest Velint hade tagit wägen; men Konung Nidung satt imedler tid hemma i sitt Rike.

XXVI. CAP.
Nidungur Kongur lætur meida Velent.

(a) Velent likar nu allilla feingid nu Kongs reydi/ og sialfur er hañ fridlaus/ hyggur nu til hefnda/fer nu eitt sinn til Kongs gards a launungo og torkennist og vendir til steikara huß og kallast eirn steikiari/ og sest hann vid og steikir mat og sydur med odrum steikarom. Nu koma sendingar firer Kong og Jungfru/ tha tekur hun eirn knif og stangar med eitt stycki er liggur a diski firer henni/ enn su var nattura ad knifinum ad thegar er nockud var ohreint i matnum/ tha song i knifs heptinu. Nu finnur Jungfru ad svik eru gior i matinn og seigir nu fedur sinum. Hann verdur nu reydur og lætur leita eptir manninum/

(a) Enn Velent smidur ridur a burt/ og giorir rad firir ser/ nu thyckir hanum illa ad hann hefur mist vinattu Nidungs Kongs og hans dottur/ og theß rikis sem Kongur hafdi heitid hanum. Hann fer nu leynilega og dylst og kemur til hirdar Nidungs Kongs/ og kennir enginn madur Velint/ hann geingur i steikara hus og thionar steikaranum/ og giorir mat firir Kongs bord/ og ongvann thionustu mann thyckist steikari hafa feingid iafngodann.

26. CAP.
Konung Nidung låt göra Velint lam.

Velint war illa tilfreds med närwarande sitt tillstånd / at han nu hade fått Konungens onåde / och der til biltoger giord; hwarföre tänckte han at hämnas / reste så en gång til Konungens gård hemligen och obekant begifwandes sig strax til kiöket / der han angaf sig för en kåck/ och satte sig at steka och koka med the andre kockarne. När rätterne wore för Konungen och Jungfrun upburne / tog hon sin knif och skar med den uthi ett stycke som låg på fatet för henne. Denne knif war af den beskaffenhet / at om något förgifft war uthi maten / så klingade det uthi knifsskafftet. Nu befant Jungfrun at något swek måtte wara uthi maten / det hon sade sin Fader/ hwilken blef här öfwer mycket wreder / och låt leta effter then mannen som det skulle hafwa giordt; men

se proripiat, patibulo affixum iri, morteque omnium vilissima periturum. Velentus à rege jam abiturus, hanc adversum se comminisci ait culpam, rescindendi pacti causa, olim inter ipsos sanciti; regi vero minus gloriosi operis, quod justo præmio Velentum defraudare velit. Hæc proloquutus, â rege discessit, ingratiis mulctatus. Illa ipsa die, appropinquante hostili Vikingorum exercitu, cum ipsis concurrit Nidungus, ac victoria potitus, dissipatisque hostium copiis, rempublicam pacavit. Ipse hinc domicilii sui sedem repetiit, victoria ovans, insuperque felici expeditione insignis. Præterlapsum interea tempus bene multum, ne resciente quo locorum abiverat Velentus. Cæterum regni sui negotia assidua cura administravit Nidungus.

CAP. XXVI.
De Velento membris mutilato, jussu Nidungi regis.

Velento summopere displicuit, accitam contra se regiam indignationem, exiliique pœnam, cujus aliquando ultionem capere meditabatur. Igitur ad regiam aulam se clanculum recipiens, sub peregrino habitu, culinamque ingressus calonem se profitebatur, solita cum aliis lixarum ministeria perficiens. Illatis mox missuum ordinibus in regiam mensam, cultrô appositum in patina ferculum dissecavit regia filia. Inerat vero isthæc cultro vis, ut latente in ferculo noxio quolibet veneno, subito soni indicio perstreperet cultelli manubrium. Dolum itaque persentiscens regia puella, patri suo rem indicat. Ille ira commotus, in facinoris autorem inquiri jussit, qui tamen nusquam repertus fuit. Cognoscens igitur

ninum/ og finnſt hann eigi i thetta ſinn. † Enn er Velent verdur theſſa var/ hvoria natturu theßi knifur hefur/ tha leyniſt hann til bords theirra og tekur knifinn i burtir/ hann giorir nu annann knif thar eptir ſua likann ad ei ma kenna tho badir ſieu ſamann/ og thennan leggur hañ thar ſem hann tok hinn fyrra/ og nu tekur hann kraſa diſk ſem ſtanda ſkal fyrer Kongsdottur/ og thau ſvik leggur hann thar i ad ef hun etur theſſar kraſir/ tha ſkal hun ei thyckiaſt lifa meiga/ ef ei hefur hun Velent ſmid. Enn er theßi kraſa diſkur ſtendur a bordi firer Kongs dottur/ og hun vil nu eta ſinn mat/ tha grunar hana ad hier muni vera i gior nockur ſvik/ ſker nu a ſinum knif/ enn theßi knifur vil eigi ſyngia ſem hann er vanur/ nu thyckir henni undarligt firer thvi hunn thyckiſt viſt vita ad thetta eru ſvik. Hun kallar ad henni ſkuli fœra hratt ſlatur/ og er ſua giort. Hun ſker nu theſſum knif i thar ſem blodugt er/ enn theßi knifur vill enn tha eigi ſyngia. Nu ſeigir hun ſinum fodur/ Herra ſeigir hun/ nu em ec ſvikinn/ og er nu a burt miñ godi knifur/ og theßi gior eptir er nu helld eca/ og a minum ſkutuldiſk eru nu ſvik/ hvor ſem thad hefur giort. Nu ſeigir Kongur/ knif kann einginn madur ad ſla nema Velent/ og ſua ſeigia nu allir their ſem hia eru. Nu lœtur Kongur ad leita um alla ſina menn/ ef thar ſie kominn Velent/ og finſt hann i ſteikara huſi †/ og er nu Velent leiddur firer Konginn Nidung/ og nu malir Kongur ſua/ thu Velent villdir nu ſvikia

men fant honom denne gången intet. När Velint förnam at knifwen war af dẽ art och egenſkap/ ſmygde han ſig hemligen fram til deras Bord/ borttog knifwen/ och giorde en annan effter den/ ſå liker/ at ingen kunde kiänna den ene ifrån den andra/ när dhe woro bägge ſamman; lade han den ſaña ſom han giordt hade/ der han tog den förriga/ ſedan tog han kräſelig rätt/ ſom ſkulle ſättias för Konungens Dotter/ och lade i den ſådane trällſaker/ at der ſom hon worde ätandes af denne kräſelige rätten/ ſkulle hon icke tyckias kunna lefwa/ om hon icke finge Velint Smed til man. Och när ſom denne kräſelige rätten kom at ſtå vppå bordet för Konungs-Dottren/ och hon wille af den få ſig maat/ grundade hon at något måtte wara lagdt i maten; ty ſkar hon me knifwen/ men han wille intet gifwa något liud i från ſig ſom hennes förrige knif war wahn/ hwilket föll heñe underligẽ före/ efter hon tyckes förwißo weta/ at ſwik månde wara på färde. Ty begiärade hon at rätt kiött ſkulle bäras för henne/ hwilket och blef efterkommit/ uthi hwilket hon ſkar der ſom blodigt war/ men knifven wille åndå intet gifwa något liud eller klang ifrån ſig. Tå ſade hon til ſin Fader: Herre/ nu lårer iag åter wara ſwiken/ ty min gode knif är borta/ och är denne jag nu hafwer/ giorder effter honom/ och i detta fatet är ſweek/ hwem ſom det hafwer giordt. Konungen ſwarade henne: Knif på det ſättet at giöra/ kan ingen uthan Velint/ det och alle bejakade ſom der hos woro: hwarföre låt Konungen leta ibland alt ſitt Folck/ om Velint ſkulle wara dijt kommen/ och funno the honom på ſidſtone uthi kiöket/ och wardt han ledder til Konung Nidung/ hwilken ſåledes honom tiltalte: du Velint will nu ſwika mig och min Dotter: men det ſkal du ſielfwer undgiälla dock

gitur Velentus, latentem in cultro vim, clanculum juxta menſam prorepit, ſuffuratoque cultello, alium huic valde ſimilem fabricavit, ut ab alterutro dignoſci nequiret. Hunc autem novitii operis, in locum prioris repoſuit. Mox cupediis pro regia filia præparatis, toxicum admiſcuerat, quo deguſtato cibo in tantum effaſcinaretur ipſa, ut vitam ſibi inſvavem ducat, niſi Velento fabrilium operum magiſtro potiri queat. Ferculum hoc delicatius menſæ appoſitum videns regia filia, ejuſque guſtandi deſiderio commota, dolum latentem forte ſuſpicabatur. Igitur cultro diſſecare conata, ſolito ſoni indicio eum deſtitui deprehendit. Qua rei novitate perculſa, de dolo certo certius ſuſpicari cœpit. Juſſit propterea crudam carnem apponendam eſſe. Qua in medium allata, cruore madidam particulam diſſecare aggreſſa eſt, nec dum tamen ſonum reddente cultello. Igitur patrem alloquuta, ludos ſibi ſtructos dixit, ſurreptumque cultellum illum virtutis eximiæ, ad cujus ſimilitudinem alter iſte quem teneat, fabricatus ſit; quin & ferculo ſibi appoſito immixtum eſſe toxicum, opera nebulonis cujuſdam, quicunque demum is fuerit. Rex mentem ſuam declaraturus, fatebatur fabricandis cultellis hujuſcemodi ſolum idoneum eſſe Velentum; aſſeverantibus idem ipſum etiam aliis, qui una aderant. Igitur inſtituto examine, per aulæ turbam omnem, Velentum inquiri juſſit rex, quem tendem inter calonum greges repertum, ad regem adduxerunt. Hunc aſperius alloquutus rex, ſtructi adverſum ſe filiamque ſuam doli pœnas daturum edixit. Nolle autem vitæ ſupplicio hominem afficere, propter ingenii inſignem induſtriam, graviora licet commeritum. Interim Velentus coram rege conſtitutus erat. Juſſit igitur rex arterias pedum anteriores poſterioreſque ei amputari, ut & ſupernas illas quæ proxime ſuras conjungebant. Hoc ſupplicio mulctatus Velentus, toto deinceps vitæ

kia mig/ og mina dottur / thad sama skal thier nu golldid verda (b) enn eigi skalltu lif thitt lata firer hagleiks thins sakir/ tho ad thu hafer illa giort; og er hann nu settur firer Konung. Konungur lætur skera sundur sinurnar i badum fotum hans thær er framan liggia a beinum i kalfabotum hans/ og thær er i ristum framan lagu/ og sua firer ofann hálbeinit hasynarnar/ og sua leingi sem Velent lifdi sidann/ tha voru hanum bádir fátur onytir til gangu. Velent liggur nu i Kongsgardi illa halldinn. Nu málir hann til Koñungs eitt sinn: Herra sagdi hann/ vel skal ec thad virda firer thier er thu liest sundurskera sinor i badum fotum minum / firer thvi ec hafda yrit tilgiort / og nu ma ec alldrei vid thig skiliast/ medann mitt lif er/ og eigi vil ec tho ad ec matta. Tha mállti Kongur / vist skal ec thad vel launa thier og yfer-báta vidur thig/ og vil ec gefa thier gull og silfur sua mikid sem thu beidist. Kongur látur giora eina smidiu/ og thangad er Velent fluttur. Nu situr Velent og smidar Kongi hvorn dag af gulli og silfri/ og af hvorium hlut odrum er smida ma. Nu likar Konungenum vel thetta rad/ ad Velent ma eigi burt-komast/ og thyckist hann nu vel unnin hafa radit. Nidungur Kongur a figur born/ thria sonu og eina dottur.

dock skal du intet mista ditt lif för din konst skull/ fast du än hafwer illa giordt/ och wardt han satter för Konungen. Tå b:fallte Konungen at skiära sönder alla senorne uti bägge hans fötter/ både dhe som framman på benet gå/ som och dem upp i knåweken/ sedan the som fram på wresten och ofwan benet i hasorne woro/ hwar uthaf Velint blef ofärdig i bägge sina fötter så länge han lefde. Velint blef nu liggiandes i Konungens gård illa hållen. Tå talte han en gång til Konungen: Herre jag skal weta erkiänna det/ at I låten skiära sönder senorne i bägge mina fötter/ derföre at iag hafwer mycket illa giordt; ty får jag aldrig skillias ifrån eder medan iag lefwer/ icke heller wil jag/ om jag än skiönt förmåtte. Til detta talet swarade Konungen således: wist skal iag detta wål löna/ och öfwernog wedergälla dig/ och wil jag gifwa dig Gull och Sölfwer så mycket du begiärer. Konungen låt giöra en smedia/ och blef Velint dit buren. Sedan satt Velint i smedian och smidde hwar dag af gull silfwer och annan Metall som kunde afsmidas til Konungens nytta; och therföre tyckte nu Konungen wål om thetta rådet/ at Velint icke måtte bortkomma. Konung Nidung hade fyra barn/ tre Söner och en dotter.

(b) og kallar sina thrála ad their taki hann/ og skeri sundur allar synar i hans flotleggium / bádi framan og aptan/ og sua giora Thrálarner. Nu látur Nidungur Kongur gráda sua/ ad alldrei taki samann syna-endarner/ og badir fátur eru hanum onytir til gaungu/ sua leingi sem hann lifir. Og nu vill Nidungur Kongur ad Velent smidi hanum allann sinn alldur. Nu sendir Velent Nidungi Kongi ord ad hann vill tala med hann. Nu kemur Kongur til Velents/ tha spyr hann hvoria sok Kongur hefur hanum gefna / er hann liet veita hanum sua mikla meiding. Kongur seigir/ ei liet ec thetta giora firer thvi ad nockur sok vári til / helldur firer thvi/ ad ei villda ec ad thu fárer burt ur minu riki so leingi thu lifur/ og skalltu mier smida allt thad sem thu getur a thinni áfi/ enn hafa skalltu gull og silfur sua mikid sem thu villt. Herra seigir Velent/ ec sie nu ad thad hefur tilborid thessa hlutar vegna ad thu unnir mier sua mikid ad thu villder ei/ ad eg fári a burt/ og skal ec thad vel virda og vel launa ad thessu sinni/ og seigir nu Velent ad hann vill fara til sinnar smidiu/ og vill hann smida allskonar gersemar/ og er nu halfu katari enn hann nockurn tima var firr/ vid hvorn mann.

XXVII. CAP.

Eigill Brodur Velents kemur til Hyrdar Nidungs Kongs.

(a) A thennann tima kom hinn ungi Ei-

27. CAP.

Egil Vilintz Broder kommer til Konung Nidungs Hoff.

Vid denne tiden kom til Konung Nidungs

(a) og i thessu bili kemur til Kongs hinn ungi Eigill/ brodir Velents/ og er hann manna fridastur/ og eirn

tæ suæ tempore pedibus claudicabat. Hunc in modum castigatus Velentus, in regia aula jacuit neglectus atq; vili habitus. Forte occasionem nactus Velentus, cum rege fari voluit. Fassus tunc est magni se facere gratiam illam, quod pedum arterias sibi præscindi jusserat rex, ob malefacta quæ pridem â se patrata sunt: adeoq; illic se mansurum esse, quoad vita sibi superstes fuerit, nec vel invitum licet inde abigi posse. Respondit rex, utique luculentis præmiis rem hanc Velento compensatum iri, subministrata ipsi auri argentiq; copia, quantamcunq; exposcere collubitum fuerit. Deinceps fabrilium operum officinam exstrui curavit rex, ac intro eam deportari Velentum. Illic operas faciens Velentus, assidue auri argentique vasa, variamque suppellectilem confecit. Ac vero regi inprimis gratum accidit, haudquaquam inde evadere posse Velentum, visus jam modo egregiam consilii rationem se inivisse. Nidungus quatuor liberorum pater fuit, susceptis filiis tribus, filiaque unica.

CAP. XXVII.

De Velenti fratre Egillo, ad regiam Nidungi aulam adveniente.

EAdem tempestate, ad regiam Nidungi aulam delatus est Egillus junior, â fratre Velento

Eigill til hyrdar Nidungs Kongs brodir Velents/ firer thvi ad Velint hafdi hanum ord ſendt: Eigill er allra manna fridaſtur/ og eirn hlut hefur hann firer alla menn framm/ hann ſkytur betur af handboga enn einginn madur annar. Kongur tekur vel vid hanum / og er Eigill thar langar ridir. Kongur vill reyna hvort Eigill ſkytur ſua vel ſem ſagt er eda eigi. Hann lætur taka ſon Eigils thrievetrann/ og lætur leggia eitt epli a hofud hannm/ og bad Eigill ſkiota ſua ad eigi færi firer ofann hofudit/ nie vinſtra veg/ nie hægra veg / eplid eitt ſkylldi hann hæfa / enn ecki var hanum firer bodit ad ſkiota ſveiniñ/ firer thvi ad thad thottiſt hann vita/ ad thad mundi hann firer engann mun giora / ef hann mátti ſialfur rada/ og einni öru ſkylldi hañ ſkiota/ enn eigi fleirum. Eigill tekur thriar örvar / og ſtrykur fidrit a og leggur a ſtreing/ og ſkytur i mitt eplid/ hafdi örinn brott med ſier halft eplid/ og kom allt i ſeñ a jord. Thetta frágdar-ſkot hefur leingi uppi verid / og mikid finſt Konungenum umm hann/ og allra manna er hann frágaſtur/ og thenna kalla menn olrunar Eigil. Nidungur Kongur ſpyr Eigil / hvi hann tok thriar orfar / med thvi ad ein var til-ſkilld ad ſkiota med. Eigil ſvaradi/ Herra ſagdi hann/ eigi vil ec liuga ad ydur/ ef ec hefda loſtid ſveininn med eirni örenni/ tha hafda ec ydur theſſar tvår åtlad; enn Kongurinn virdi thad vel firer hanum/ og thotti ollum hann diarfliga mála.

dungs Hof Velintz broder den unge Egill/ ty hans broder Velint hade ſkickat bod efter honom/ han war ibland alla månn en den wackraſte karl/ och uthi en konſt ſnållare ån någon annan i werlden/ ty ingen kunde med boga ſkiuta så wål ſom han. Konung Nidung fågnade honom wål: och war Egill der en lång tid. Konungen hade luſt at röna/ om Egill ſkiöt så wål ſom ſagt war eller icke/ ty befalte han at taga Egills ſon ſom tå war tre åhr gammal/ och låggia på hans hufwud ett Äpple; bediandes Egill ſedan ſkiuta på Äpplet/ men intet ofwan åpplet/ icke håller på den högre eller wånſtre ſijdan / uthan mitt uppå åplet; dock blef det honom icke förbudit at ſkiuta Pilten; ty Konungen wiſte wål/ at intet månde han ſkiuta honom/ om han ſielfwer elliest rådde/ och med en pil allenaſt ſkulle han ſkiuta. Egill tog nu tree pilar/ och ſtrök fiedren på den ena/ lade den ſedan på bogan och ſkiöt mitt uthi åpplet/ halfwa åpplet hade pilen bort med ſig/ och föll alt ſedan på Jorden. hwilket konſtige ſkott långe hafwer warit berömdt/ och Konungen tyckte nu mycket wål om honom/ och war han ibland alle ſkyttar den berömligſte; hwarföre han blef kallat Egel med Pilarne. Kong Nidung frågade Egil af hwad orſak han tog så tree pilar/ der han allenaſt ſkulle ſkiuta med en. Tå ſwarade Egill: Herre/ icke wil jag liuga för Eder/ der ſom jag hade ſkadt pilten något med den ena pilen/ hade jag årnat eder the andre twå. Konungen uptog detta wål/ faſt ån the andre tyckte at han driſteliga hade talat.

hlut hefur hann ummframm hvorn mann annann i verolldu/ ad betur ſkytur hann af boga enn nockur madur annar. vid hanum tekur vel Nidungur Kongur/ og tho veit hann ei giorla hvor madur hann er/ og ſua er ſagt ad Kongur lieti freyſta marga vega hvorſu vel Eigill kunni ad ſkiota/ og eitt ſinn tha er hann hafdi leitad alls theß er hanum kom i hug umm thetta mal/ tha liet Kongur taka eitt epli/ og liet lata i hofud a ſveini Eigils/ og nu mállti Kongur vid Eigill/ thadann er thu ſtendur tha ſkalltu ſkiota/ ſva ad hvorki flugi thin or hágra-meiginn nie vinſtra-meiginn/ og ei helldur firer ofann thetta epli/ enn ef thu giorer ei ſua/ tha hefur thu tint thinu lifi. Nu tekur Eigill eina ör ur ſinu orvamáli/ og ſier i Eggiarnar/ og ſtrykur bladid/ og ſetur nidur hia fáti ſier: nu tekur hann ör/ og ſtrykur fidrid og ſkapttd/ og ſetur tha a ſtreing/ og ſkytur midt i eplid/ ſua ad allt ſenn flygur eplid og örinn a jord. og thetta hid mikla frágdar-ſkot hefur morgu ſinni verid uppi haft og fra-ſagt.

to accitus. Erat Egillus corporis ſtatura conſpicuus, indolisque præſtantia ante alios commendabilis, præſertim ob inſignem jaculandi peritiam. Hunc rex advenientem hoſpitem gratanter excepit; fuitque illic commoda Egillo commorandi ſedes, per tempus bene longum. Collubuit aliquando regi, experimentum capere inſignis illius artis, qua in jaculandi peritia præſtare dicebatur Egillus. Igitur filium ejus, jam tres annos natum, in medium productum, ejus capiti pomum apponi juſſit, quod feriendum Egillo, ita ut nullatenus ad partem alterutram declinante ſagitta, medietatem pomi tangeret. Puerum autem quo minus feriret, nihil quicquam mandatis caverat rex, utpote apud animum ſuum prævidens, hanc noxam ante omnia evitaturum Egillum, quantum in ipſo ſitum eſſet. Edicto inſuper ſanciverat, ut unico tantummodo ſagittæ ictu, nec pluribus, jacularetur. Cæterum Egillus acceptis ſagittis tribus, unam illarum chordæ adaptavit, qua exploſa medietatem pomi dexteritate tanta feriebat, ut diſſectæ partes in terram deſilirent. Quo inſigni ſpecimine nominis famam, regiſque favorem ſibi conciliavit, jaculandi peritia ante alios præſtans, unde etiam vulgo nuncupatus eſt Egillus Sagittarius. Forte ſciſcitabatur rex, quid cauſæ eſſet, quod tres modo ſagittas ſibi acceperat Egillus, cum unica tantum jaculari licebat. Ibi Egillus ingenue rem fateri, id ſui fuiſſe propoſiti, ut læſo forte puero, binas reliquas contra regem exploderet. Hoc eloquio minime tamen commotus eſt rex, quamvis nimia protervia Egillum loquutum, cenſebant reliqui omnes.

CAP.

XXVIII. CAP.

Velent bætir hring Kongs-dottur/ og liggur hia henni.

(a) So bar ad eitt sinn/ad Kongs-dottur / og hennar fylgis-mär med henni voru geingnar ut i gras-gard sinn/ ad Jungfru braut sundur sinn hinn besta gullhring/ sua ad eingo var nytur/ og thetta thorir hun eigi ad seigia sinum fedur eda medur/ og nu spyr hun meyna hvad til rads väri/er sua illa hefur tiltekist. Tha svaradi märinn/ Velent mun bota thetta litla rid/ og thetta thyckir theim badum rad. Nu geingur märinn til smidiu Velents/ og seigir ad hennar Jungfru sendir hana thangad med sinn ring ad hann skal bota. Velent svarar og seigir/ ad ecki thorir hann ad smida firir utann Kongsins bod einskiskonar smid. Märinn seigir sua/ eigi mun Konunginum illa thyckia / tho ad thu smidur thad/ sem Jungfru bidur/ og vel mattu giora thennann hlut firir hennar sakir/ hun vill ecki syna thennann hring sinum fedur nie modur/ firr enn bättur er/ og hefur thu tha mikla thock firir/ enn Kongurinn mun giallda thier vingan i mo-

28. CAP.

Velint lagar Konungs-Dottrens ring och kränker henne.

Det hände sig en gång/ när Konungz dotren med sina följes Jungfrur war uthgången i sin kryddegård / at Jungfrun bröt sönder sin bästa gullring / så at han blef aldeles odugelig / hwilket hon intet tordes låta weta sin Fader eller Moder/ och frågade hon nu en sin Jungfru hwad som til råda wore / efter så illa hade tilburitz. Då swarade Jungfrun: denna ringen kan Velint smed snart bota/ hwilket råd tycktes dem bägge wara godt. hwarföre gick denne samma tienste Jungfru til Velints smedia / såyandes; at hennes Jungfru hafwer sändt henne dit med sin ring / och begärat at han wille laga honom. Men Velint swarade; at han icke törs smida något arbete föruthan Konungens befallning. Jungfrun sade: Icke lärer Konungen tyckia det wara illa giordt / om du smider något det som Jungfrun beder dig om / och wäl kan du giöra henne detta til willies / efter hon intet wil denne Ring wisa sin Fader eller Moder/ förr än han är lagader / och hafwer du af henne mycken tack / der til lärer Konungen bewisa dig sin wänskap och benägenhet der emot/ när han får wetat. Här til swarade Velint; icke lärer iag i denne sak din lofwen gilla; men om

(a) Nidungur Kongur ätti tvo sonu og eina dottur/ hun var allra kvenna fridust og vinsälust / og mikid ann Kongur henni. Thad hefur adbarist/ ad Kongsdottur og hennar fylkiskonur hafa verid i skemtan i sinum grasgardi/ tha hefur Kongsdottur brotid sinn hinn besta gullhring/ sua ad onytur er/ og thetta thorir hun ongvann ad lata vita/og nu spyr hun eina sina mey/ hvad hun skal til rads taka/ er sua illa er adordit. Nu seigir märinn/ ad thennann hring mun Velent smidur snoggt bättaun fa/ sua framt hanum sie fridur. Thetta rad thyckir theim badum väänlegt/ og fer nu märinn til smidiu Velents med gullhringinn/ til theß ad hann giordi ad honum. Velent liest ei thora ad giora nockurs konar smid firer utan Kongs rad og hans vitund. Nu svarar märinn/ ei mun Kongi illa thyckia thott sua sie giort sem dottur hans vill/ og vel mattu giora thennann hlut firir hennar saker/ hun vill ei syna sinum fodur thennann hring brotinn/ ad hun fae hans reydi. Nu ef thu villt sua giora / tha mun hun thier vel launa/ enn Kongur mun giallda thier thock tha er hann veit. Velent svarar / ei ma ec taka firir thetta mal thina vordslú / enn ef Kongs dottur heitir á sina tru / sua ec hevri ad et skuli ei theß giallda af Kongi/enn hun vilie launa med thock/ tha giori ec thad er hun beidir. Nu geingur theßi mär i burtu og seigir sinni Fru hvorsu Velent hefur svarad/ og firir hvervetna framm vill Kongs dottur ei sinn fodur lata vita ad hennar hringur er brotinn/og for til smidiu Velents/ og er Kongs dottir kemur inn i smidiuna / látur Velent aptur hurdina og byrgir/ tekur nu Kongsdottur og legst hia henni/ og adur enn thau skiliast/ hefur hann giort ad hennar hring/ sua ad miklu er betri enn adur var/ og thessu leyna thau vandlega/ enn thann veg er adborid.

CAP. XXVIII.

De annulo regiæ puellæ refecto per Velentum, ut & virgine compressa.

Regis filia cum gynecæi puellis aliquando in hortum exspatiata, annulum quem habebat aureum præstantissimum casu fregit, unde prorsus inidoneus redditus est. Hanc jacturam nequaquam parentibus suis indicare ausa, sequacium puellarum consilium circa infortunii casum sollicitavit. Ac vero responsum tulit puellæ cujusdam, Velentum imprimis resarciendo annulo aptum esse; quod proinde consilium ambabus commodum visum est. Proinde Velentum adiens pedissequa ancilla, â domina illuc se missam ait, petitum ut annulum illum reficiat. Respondit Velentus, minime sibi licere rem qualemcunque absque regio indultu fabricandum suscipere. Regessit puella, haudquaquam regi displiciturum, si in regiæ filiæ usum opus confecerit. Ac vero fas esse, ut tantillum is regis filiæ tribuat, siquidem ipsa annulum parentibus monstrare nolit, donec in integrum restitutus sit, magnam vicissim initurum gratiam, regisque insuper favorem hoc ipso sibi conciliaturum, ubi factum ipse resciverit. Ad ea Velentus, haudquaquam ancillæ pedissequæ promissis se commoveri; ipsa vero si accesserit regia puella, conaturum prout visum fuerit,

i moti thegar hann veit. Velent ſvaradi/ ecki mun ec hafa thina vordſlu thar til/ eñ ef hun komi ſialf hingad/ tha giori ec ſem mier ſyniſt. Mårinn geingur heim og ſeigir Kongs dottur/ ad Velent vill eigi ſmida firr enn hun komi ſialf til hans/enn hun ſeigir ad eigi ſkal thad firer=ſtanda/ ef hanum er tha betra ad ſmida enn adur/og allitjls gods wåntir hann af mier ef hann giorir thetta eigi. Konungs dottir gein=gur i brott ad hitta Velent. Nu kemur Konungs dottir i ſmidiuna/ og bidur Ve=lent bota Ringinn/ enn hann ſeigir ad firr vill hann annad ſmida/ låtur Velent ap=tur hurdina ſem faſtaſt/og legſt hia Kongs dottur/ og er thad er ſiſlat/ båtir hañ hrin=ginn adur enn thau ſkiliaſt/ og er tha miklu betri enn brotinn våri/ og theſſu leyna thau bådi umm rid ad ſua haſi adborit.

om Konungs dottren kommer ſielf hit/ så wil iag giöra hwad mig tyckes båſt. Med thetta ſwaret gick Jungfrun hem/och ſade för Konun=gens dotter/ at Velint intet wille något åth henne arbeta/ förr ån hon kommer ſielff til ho=nom: Men hon ſwarade: icke ſkal det derföre hindras/ om honom då tyckes båtter at ſmida ån ſom ellieſt/ och ganſka litet godt wåntar han af mig/ om icke han detta giör/ hwarföre och Konungs dottren gick bort i ſmidian til Ve=lint/ bediandes honom laga ſin ring. Men han ſade: at han wille förſt något annat ſmi=da/ ſtångde altſå dören hårdt igen/ och lade ſig hos Konungs dottren/ hwilket ſedan det be=ſtålt war/ lagade han ringen förr ån de ſkildes/ så at han bleff mycket båttre ſedan ån förr; men hwad ſom håndt war/hölle de bågge dolt en tid.

XXIX. CAP.

Velent drepur tvö Kongs Sonu/ og ſmidar ur beinum theirra.

THad er eirn dag/ad (a) ſynir Nidungs Kongs tveir hinir yngſto/ geingu til ſmidiu Velents med boga (b) ſina og bi=dia hann ſmida ſier ſkot. Enn Velent ſei=gir (c) ad hann a eigi tom ad/ og tho/ ſei=gir Velent/ ad thid ſieud born Kongs/ tha vil ec eingann hlut yckur ſmida/ firir utan vilia fadir yckars og bod/ og thad ſem hann ſendi mier ord til i dag. Enn ef thid vilied ad eg ſmidi yckur nockurn hlut/ tha ſkulu thid veita mier mina bån firri/ enn

29. CAP.

Velint dråper twå Konungens ſöner/ och ſmidar allahanda af deras ben.

EN dag hånde ſig at twå Konung. Ni=dungs yngſte Söner ginge til Velints ſmidia med ſina bogar/ bidiandes at han wille giöra dem pilar. Velint ſwarade/ at han hade ingen tid/ ey heller tordes han för Konungen/ och åndoch J åren Konungens barn ſade han/ wil iag icke ſmida åth eder någon ting/ uthan eder faders willia och befallning/ effter det bod han sånde mig i dag: men der J willien at iag ſkal ſmida något åth eder/ måſte J förſt giöra min begiåran/ den liten år. De ſporde hwad han wille? Velint ſwarade: at de ſkulle wån=da

(a) ſveinar. (b) Los=boga. (c) ad hann thorer ei firir Kongi.

rit. Igitur domum ſe recipiens ancilla pediſſequa, regiæ filiæ cuncta enarrat, opus facere nolle Velentum, ipſa donec accedat. Illa viciſſim, in ſe moram nullam futuram ait, dummodo opus promoveri queat. Sua vero gratia indignum fore Velentum, niſi precibus ſuis effectum dederit. Subito proinde gradu ad Velentum contendens regis filia, ingreſſaque officinam, annulum ſuum reficere eum juſſit. Ipſe aliud jam opus ſe meditari ait, obditoque firmiter januæ peſſulo, regiam filiam compreſſit. Quo patrato facinore, annulum reficere aggreſſus, ipſa adhuc præſente, majori quam antea ſoliditate reſtauravit. Cætera vero, rem latenter patratam, ambo celabant, per temporis intervallum aliquod.

CAP. XXIX.

De interfectis duobus regiis filiis, quorum oſſa conficiendis exinde utenſilibus adhibuit Velentus.

FOrte die quodam ad Velenti officinam progreſſi regis filii bini, ut ſagittas arcubus ipſorum accommodas fabricaret, petierunt. Quibus reſpondit Velentus, tempus ſibi haud ſufficere ad talia opera; ac vero quamvis regis ſint gnati, nolle tamen quicquam operis pro ipſis efficere, absque indultu patris regis, qui hoc ipſo die per expreſſum nuncium talia ſibi in mandatis dederat. Attamen ſi omnino ipſorum petitionibus indulgendum elaborando operi, id primo contendere ſe, ut in re haud adeo magni momenti ſibi morem gerant. Illi hominem edicere jubent, que vellet. Poſtulabat igitur Velentus, ut retrogra-dis

enn ſu er allitil (d). Their ſpyria hver ſit væri. Velent målir/ ad their ſkulu ganga (e) ofger til ſmidiunnar/ thegar ſnior väri nyfallinn. Enn ſveinarner hirda alldreigi hvart their ganga ofger eda riettir/ enn thetta hefur umm veturinn verid/ og tha ſomu nott eptir fiell ſnior/ og umm morguninn eptir koma Kongs-ſynir til ſmidiu firir ſol / og hafa ſua farid ſem Velent baud theim/ og bidia nu Velent ſmida. Velent låtur og ſig tha ecki til dvelia. Nu låtur Velent aptur hurdina ſem faſtaſt / enn ſidann drepur hann ſveininn hvaru tveggia/ og ſkytur undir ſmidbelgi ſina/ i grof eina diupa. Thennann dag eru horfnir Kongs ſynir / og veit einginn hvert their hafa geingnir verid. (f) Kongur hyggur ad their munu farid hafa i ſkog/ ad veida fugla og dyr/ eda i fiaro ad fiſka fangi. Og tha er til borda ſkal ganga/ tha er theirra leitad / og finnaſt their eigi. Nu er komid til Velents og ſpurt ef their hefdi thar komit. Velent ſagdi ad their komu thar/ og i brott geingu their hedann /. og ſia kvadz hann tha a leidinni er their geingu heim til Kongs-hallar/ (g) enn boga ſina hofdu their hier og ſkot/og liklegaſt thycki mier ad their hafi i ſkog farid ſeigir hann. Nu fara their heim (h) og ſia their/ ad fot-ſpor ſveinanna horfa heimleidis/ og hefur einginn madur grun a Velent umm thetta mal. Konungur låtur leita ſuna ſinna (i) marga daga/og finnaſt their all-

da ſkona bakfram/ når de ginge til ſmidian/når ſom ſniön wore nyfallen. Konungsſönerne ſkötte litet om / antingen de gingo baklänges eller rått fram / och hafwer nu detta tildragets om wintertiden / och föll den ſamma natten effter mycken ſnö. Om morgonen effter / kommo Konungens Söner til Velints ſmedia för ſolgången / och hafwa ſå gått dit ſom Velint dem bad / och begiärte de at Velint wille ſmida åth ſig. Velint låtz ſig der til wara redebogen / och genaſt ſtängde han dören igen det faſtaſte han kunde / dråpandes ſedan bågge piltarne / och lade dem i en diup grop under ſina ſmediebällior ; denne dag ſaknades Konungens Söner / och ingen wiſte hwart de wore gångne. Konungen tyckte at de månde hafwa farit til ſkogs at ſkiuta diur och foglar / eller dragit til hafsſtranden at fiſka. När ſom man ſkulle gå til bords bleff ſökt effter dem/ men de funnes ändå intet. Omſider wardt och Velint tilſporder/ om de icke der hade warit ? Velint ſwarade : at de kommo fuller dit/men de ginge ſtrax bort igen / och ſade at han dem ſedt hade på wägen når ſom de ginge hem igen til Konungens Sal ; Men ſade han / ſina bogar och pilar hade de här med ſig / och tycker mig likaſt at de månn hafwa farit til ſkogs. Med detta beſkied foro Konungens mån hem/ och ſåge de i ſnön/ at piltarnes fotſpår wiſte hemåth/ och derföre bleff Velint aff ingen menniſkia mißtänckter uthi detta fallet. Sedan låt Konungen många dagar ſökia effter ſina Söner / och de funnes dock intet. Wid detta långſamma letandet begynte alla at ledas / och tyckte Konungen likaſt wara at de hade farit til ſkogs /. och at diur hade dem ſkadat / eller och at

(d) og audvelld. (e) fra hollinni og til ſmidiunnar ofugir og komid fyrr enn ſol er uppi/ thar til a ec mitt verk/ enn ef thid giorid ei ſua/ tha ſmida ec ongann hlut firir ydur. (f) og thyckir thad vänſt ad their munu farnir a ſkog ad ſkiota ſier dyr og fugla/ ellegar i fioru ad dyrgia ſier fiſka til borda Kongs. (g) og badu ad ec ſkylldi giora theim ſkot. (h) ſia their a ſnionum theirra ſpor. (i) marga menn.

dis paſſibus ad ſuam officinam itarent, cum nive recenti contecta foret humus. Hæc ipſa res levior viſa juvenibus, parum curantibus, retrogrado an recto incederent paſſu. Erat vero tunc hibernum anni tempus, contigitque ut nocte proxima, nix caderet. Mane altero, antequam illuceſſeret, ad Velenti officinam accedentes regii juvenes, ſimili inceſſu, prout ipſis injunctum fuerat, Velentum rogant, ut opus pro ipſis conficere velit. Simulabat Velentus ſe obſequentem futurum. Ac vero obſerato firmiter oſtio, juvenes regios interficere aggreſſus eſt. Horum cadavera ſubtus folle in ſcrobem quandam profundiorem detruſit. Eodem die quo hoc patratum facinus, regii deſiderati ſunt filii, inſcia familia omni, quo locorum ipſi abiverant. Rex venatum in ſylvam, aut piſcatum ad littus, eos abiviſſe conjecturatus eſt. Circa prandii tempus, ſollicitiori cura pro juvenibus quæſitum fuit, nec vero reperti uſquam. Ad Velentum etiam exploratum venerant ſervi, nunquid & illuc acceſſiſſent. Dixit Velentus acceſſiſſe ad ſe regios filios, ac ſubito inde abiviſſe, ad regias, ut ſibi videbatur, ædes, rurſus progreſſos, arcubus atque ſagittis inſtructos fuiſſe, unde conjecturari liceat, ſaltus nemorum eos petiviſſe. Hinc igitur domum regreſſi exploratores ſervi, ob viam veſtigia obſervant regiorum juvenum ad ædes regias ducentia, adeoque nullius mali hac in re ſuſpectus habebatur Velentus. Rex ſollicita cura poſt filios ſuos inquiri juſſit per complures dies, ſed reperti nuſquam. Tandem igitur inanis laboris pertæſi omnes, regi veriſimillimum viſum fuit, eos per nemorum ſaltus oberrantes, à feris beſtiis dilaniatos eſſe, vel aquis ſubmerſos, fracta ſubtus glacie. Ita dum varie conjecturatum, nuſquam tamen veritas indagari poterat. At vero Velentus dedecus ſibi illa-

alldreigi. Nu leidist ollum ad leita theirra leingur/ og thyckir Konungi liklegast/ (k) ad their munu fara i skoginn/ og munu dyr grandat theim/ eda sior ef their hafa i sioru geingid / og er margt umm thad gezt/ og alldreigi theß er var. Enn Velent hafdi hugsat tha svivirding og skom̃/ er hanum var gior/ firir thvi ad eigi skorti grim̃leikinn med honum/ enda voru allopur tilbrigdinn/ og thottist hann nu hafa hemt sin nocqvot / nær sem meir verdur eda eigi. Nu tekur Velent sveinana / og skefur allt holldit af beinom/ og sidan tekur hann theirra hausa/ og byr gulli og silfri/ og giorir af tvau mikil bordker/ og af herdar-blodum giorir hann öleysla og af miadmar-beinum theirra/ og byr gulli og silfri/ og af sumum beinom theirra giorir hann knifa hepti/ enn af sumum blas-pipor/ af sumum lykla/ enn af sumum kerti-stikur/ er standa skulo a Kongs-bordi. Og af hverio theirra beini giorir hann nocqvot til bord-bunadar (l) / og thetta væri storar gersemar / ef ei væri med sua storum svikom og flærdom sem var. (m) Og tha eru thessar gersimar uppi er Kongur hefur flesta rika menn i bodi sinu.

at de hafwa på siön omkommit/ der som de hade gått til siös. Här om gissades åthskilligt / dock aldrig det som sant war. Men Velint tänckte här igenom at hämna den skam och wahnähra som honom war tilfogat / förty grymhet sattades icke hos honom / den han och tämmeligen här med bewiste / och tyckte han sig nu någorlunda hafwa fått hämnas på Konungen; fast än han intet skulle finna något tilfälle widare at ytra sin hämdgirughet. Sedan tog Velint piltarnes kroppar/skafwandes alt kiöttet aff benen / och deras hufwudskallar insattade han uthi gull och silfwer / giörandes aff dem twå drickiskiäril/ aff axelbladen giorde han små öhlskålar / såsom och aff höfftterne eller höfftebenen. De smärre benen insattade han äfwen uthi gull / aff somblige giorde han knifskafft / aff somblige pipor / någre til nycklar / aff andre liusestakar / som skulle stå på Konungens bord / och aff hwart och ett deras ben giorde han något til bordredskap. Hwilka saker hafwa warit myckit kostelige/der de elliest icke warit giorde med så stor swek och flärd/ som de i sanning wore / och hade Konungen desse dyrbare bordkiärel framme/ når förnäme män wore hos honom.

(k) ad their munu latist hafa a skogi af dyrum/ eda farid ovarliga i sioru. (l) ur theirra jorlum giorir hann lykla ad Kongs fie-hyrdslum/ og thetta hefur hann giort til svivirdingar Kongi/ tho grunar thad ongvann mann ad Velent muni thetta giort hafa.. (m) og thessar gersemar sendir Velent Kongi/ og thár hefur Kongur tha med hanum eru flestir tignir menn og hans viner.

XXX. CAP.

Velent giorir Fiadur-haminn / og kemst sua burt fra Nidungi Kongi.

Nu hefur Velent hemt sinnar svivirdingar/ er hann hefur missa latid Ni-

30. CAP.

Velint giör sig en Fiäderhamn/ och kommer således bort ifrån Konung Nidung.

Velint smed hade nu någorlunda hämnat sin wanähra / när han lagat at Konungen

tum hoc modo ulcisci volebat, crudelis ipse animi homo, quem & fœdo hocce facinore exseruit, visus jam vindictæ aliquatenus explevisse cupiditatem, si modo ultra progredi haud concessum. Posthac Velentus occisorum cadavera tollens, carnem ex ossibus probe abrasit. Accepta deinde crania illorum, auri atque argenti opere interstinxit, inque duo capacissima pocula efformavit; axillarum ossa fabricandis inde poculis minoribus, ut & coxendices adhibuit, auri insuper atque argenti cælatura opus exornans. Ossium aliorum particulas, conficiendis inde cultellorum manubriis selegit, ex nonnullis fides, claves aut candelabra, regiæ mensæ utensilia atque ornamenta confecit. Ita nihil adeo ossium erat, quod non pro utensilibus regiæ mensæ perpolivit. Quæ sane opera insignium cimeliorum loco merito habenda fuissent, nisi cum enormi dolo astuque cunjuncta. Hanc adeo supellectilem pretiosam mensæ suæ præcipui instar ornamenti apponi jussit rex, quoties honoratiores magnæque dignationis hospites convivæ adfuerunt.

CAP. XXX.

De plumaria machina qua suffultus Velentus aufugit.

HAc vindicta dedecus sibi olim illatum ultum iverat Velentus, sublatis ê medio nefastum in

Nidung Kong ſina ſyni med ſkomm og oſåmd / enn ſialfur hann ſkal eta af theirra beinum/ enn dottir Nidungs Kongs geingur nu med barni/ og theſſu leyner hun nu ſinn fodur og hvorn mann annañ/ hvor thetta barn a vid henni/ og af theſſu ollu veit Velent ad thetta er hans barn/ og nu veit hann ef thetta kemur upp ad Kongur låtur drepa hann. Nu kallar Velent til ſin Eigil brodir ſinn / og bidur ad hann ſkal koma Jungfru a tal vid hañ/ og ſua giorir hann. Nu hittaſt thau og talaz vid marga luti ſin a milli / og thad kemur i theirra rodo ad Velent vill enga kono eiga nema Kongs=dottir/ enn hun ſeigir/ ad hun vill engann mann eiga annañ enn Velent/ og thetta likar theim badom vel. Tha mållti Velent til hennar/ i ockrom fyndi thå hefi ec ſkipt ockrom klådum/ og thad våntir mig/ ad thu munt foda eitt barn/ og likari thycker mier ad thad mun vera ſun/ enn thad ſkalltu ſeiga hanum/ ef ec finn hann eigi / ad ec hefi giort hanum vapn/ og hefi ec thar hirt/ ſem vatn gengur inn enn vindur ut/ enn thad var thar ſem hann koldi afl ſinn; nu ſkiliaſt thau. Thad er eitt ſinn ad Velent bidur Eigil brodir ſinn / fa ſier allar fiadrar bådi ſtorar og ſmar/ og ſeigir ad hann vill giora ſier ein flygil. Eigill fer i ſkog og veidir allskyns fugla/ og får Velent. Nu gerir Velent eirn flygil/ enn tha er gorr var/ (a) tha er thvilikaſt ſem fiadur=hamur våri fleginn af Grip eda af Gambur/ eda af theim

gen hafwer miſt ſina Söner på ſkiåndeligit wis igenom mördande / och at han ſielfwer måtte åta aff deras ben / der til med gick Konungens dotter hafwande med hans barn, och wille hon intet låta ſin ſader weta / eller någon annan hwem ſom barnſadren månde wara. Men Velint wiſte dock wål hos ſig ſielff/ at det ſamma war hans barn, ſåſom och det/ at om han blefwe rögder/ ſkulle Konungen ofehlbart låta dråpa honom. Hwarföre kallade Velint til ſig ſin broder Eigill/ och bad honom förmå Jungfrun at komma med ſig til tals/ det han giorde. Nu når de wore ſammankomne/ talte de ſig emellan om många ſaker/ och ibland annat inföll det i deras tal/ at Velint wille ingen annan til huſtru taga / ån Konungens dotter / och hon ſade dår jåmpte/ at hon wille ingen annan hafwa til man ån ſom Velint/ hwilket dem på bågge ſidor wål behagade. Ån widare ſade han til henne; uthaf wårt ſammanwiſtande / låre wi ſå hafwa lagat klåderne om hwar andra / at iag menar du får barn / det iag tycker ſkal blifwa en Son / och om iag finner honom intet / ſkal du ſåya honom / at iag hafwer giordt honom wapn/ och der gömt dem ſom watnet går inn / men wådret uth; hwilket war på det ſamma ſtållet/ hwareſt han ſwalkade jårnet; och der med ſkildes de åth. En gång der effter hånde det ſig/ at Velint bad ſin broder Eigill förſkaffa ſig allahanda ſlags fiådrar/ både ſmå och ſtora / ſåjandes at han wil giöra ſig en Fiåderhamn. Eigill for til ſkogs / ſkiöt allehanda ſlags foglar/ och lefwererade dem åth ſin broder Velint. Velint giorde ſig der aff en flygel / och då han bleff fårdig / war han giorder lika ſom man hade flått ſkinnet aff en Grip eller aff en Gam / eller och af den fogel Struts

(a) Tha er hann med theim håtti/ ſem fleiginn våri Gams=hamur med ollu ſkinni.

in modum regiis filiis, ſuppoſitisque oſſibus defunctorum in regiæ menſæ utenſilibus, ut cibum exinde caperet rex; gravidata etiam regis filia, quæ compreſſam ſe fateri noluit, conſcio interim Velento ſecretioris cum illa habiti commercii. Quæ ſingula ubi vulgo innotuerint, haud dubie vitæ ſuæ pœna ſe luiturum ſciebat. Igitur Egillum fratrem ad ſe vocatum rogavit, ut regiam filiam ad ſecretum cum ipſo colloquium perſvaderet. Deſiderio fratris obſecundatus eſt Egillus. Itaque adveniente regia filia, variis de rebus inter ſe ſermocinati ſunt, fuitque amborum ſententia, haud alias nupturum Velentum niſi regis filiam, quæ & viciſſim Velentum ſe unice cupere dixit. Infit porro Velentus, ita quidem hactenus actum eſſe, ut gravida ipſa facta ſit, ac niſi omnia ſeipſum fallunt, prolem parituram maſculam. Proinde velle, ut filio naſcituro edicat, ſi minus patri conſvetudine hujus frui licuerit, arma ejus uſibus olim ſe adaptaſſe, ibi locorum recondita, prope quem aquæ ſtillicidium immitti, ventus exprimi queat. Deſignabat autem follis ſui craticulam, ubi ferrum madefacere ſolebat. Hæc colloquuti, ab invicem diſceſſerunt. His ita peractis, Egillum fratrem aliquando exoravit Velentus, ut variæ magnitudinis plumas ſibi comparare vellet, ex quibus machinam ad volitandum confecturus erat. Igitur Egillus in ſylvam egreſſus, volucres omnis generis feriebat, prædam fratri exhibiturus. Hinc machinam fabricare aggreſſus eſt Velentus; quæ perfecta, ſimilitudinem referebat detracti ex grypho aut vulture pellis, niſi potius ciconiæ ad imaginem conficta. Huic machinæ Egillum ſe indere juſſit Velentus, operisque novi capere experimentum. Scitatur igitur Egillus, qua ratione ſe ipſum humo tolleret, aëra verſus volitaret, ac terræ rurſus ſe committeret. Edocuit Velentus, aëre adverſo primum conarier ſe elevare, ſenſimque corpus attollendo

theim fugl er Struz heitir. Nu bidur Velent Eigil fara i thar ſem firir var gort/ og fliuga (b) og freiſta ef dygdi/ tha mällti Eigill/ hverſo ſkal ec upphefiaſt? eda fliuga? eda nidur-ſetiaſt? Thà mällti Velent/ thu ſkallt hefiaſt i mot vindi/ og fliuga ſkalltu bädi (c) hatt og langt/ eñ ſetiaſt ſkalltu firir vindi. Tha fer Eigill i fiadur-haminn/ og flygur upp i lopt ſua lettlega/ ſem hinn ſimaſti fugl/ og tha er hañ ſkal ſetiaſt/ (d) tha ſteypir hann hofdinu til jardar/ og fer akaflega til jardarennar/ og nalega veit hann ecki til ſin/ ſua thaut ad hans eyrum og thun-vangom. (e) Nu mellti Velent/ ſeig mier Eigill brodir/ var nockoro nytur theßi flygill. Tha mällti Eigil/ väri ſua gott ad ſetiaſt med hann/ ſem ad fliuga var/ tha vära ec nu a adro landi/ og aldrigi feingir thu hann ſidann. Velent mällti/ ec ſkal bota umm thad ſem a ſkortir (f) tha fer Velent i fiadur-haminn vid atbeina Eigils brodor ſins/ og fer uppa hus eitt/ og hefs uppi lopt/ og mällti/ rangt ſagda ec thier/ tha er ec bad thig/ ad thu ſkyldir ſetiaſt firir vindi/ thviad ec truda thier eigi/ ad thu mundir fa mier ef thu vißir ad ſva godur väri ſem er/ thad mattu vita ad allir fuglar ſetiaſt moti vindi/ og ſua upphefiaſt/ enn nu vil ec ſeigia thier brodir mina àtlan/ ec vil nu heim fara/ og hitta vil ec Nidung Konung adur at mali. Enn ef ec mäli thad nockot/ er Konungenom er a moti ſkapi/ og neydir hann thig til ad ſkiota ad mier/ tha hof thu

Struts. Velint bad Eigill taga uppå ſig denne flygeredſkapen/ och förſökia om han wore dugelig at flyga med. Tå frågade Eigill/ huruledes ſkal jag lyffta mig upp ifrån jorden och huru ſkal jag ſedan båra mig åth uti flygandet? och på hwad ſätt ſkal jag då ſättia mig neder på jorden igen? Velint ſwarade/ du ſkal begynna at flyga emot wädret/ och ſedan ſkal du flyga både högt och långt; men ſättia dig neder på jorden igen ſkal du med wädret. Eigill drog på ſig flygeln/ och flyger der med haſtigt upp i wädret/ och det ſå lätt ſom den lätteſte fogel/ men når han ſkulle ſättia ſig/ föll han fram ſtupa neder på huſwudet til jorden ſå häfftigt/ at han intet wiſte til ſig/ ſå hårdt hwinte det i hans tinningar. Tå frågade Velint honom: ſäg mig broder Egill om denne flygelen något doger? tå ſwarade Egill/ wore ſå godt at ſättia ſig med ſom flyga/ ſå wore jag nu uthi annor land/ och aldrig hade du fått honom mehr igen. Velint ſwarade: jag ſkal laga det ſom fattas/ och än ogiordt är på honom. Tå ſteg Velint in uthi fiäderhamnen med ſin broders til hielp/ flög förſt uppå ett huus/ och ſedan up i lufften/ talandes til ſin broder Egill: orätt ſade jag dig/ at när du med fiäderhamnen wille ſättia dig neder/ ſkulle du wända ſtiärten emot wädret/ ty jag trodde tig icke wäl ther om/ at tu ſkulle lefwerera mig honom igen/ der ſom du wiſte han wore ſå goder ſom han är; och det ſkal du weta at alle foglar ſättia ſig emot wädret/ ſåſom och begynna at flyga på ſamma ſätt; men nu wil jag uppenbara för dig broder mina tanckar; jag will nu fara hem/ men förſt wil jag råka Konung Nidung och få tala med honom. Och om ſå hånder/ at jag talar något det ſom Konungen intet behagar/ och at han dig twingar til

(b) i eina fiallshlid. (c) hatt og lagt. (d) ſnyr hann ſier firir vindi. (e) og tharf alls vid ad ei lemieſt/ ſidann geingur hann til ſins brodurs Velents/ og ſpyr Velent hvorſu godur er ordinn hans flygill. (f) nu fer Velent uppa ſitt hus med atbeina Eigils.

in planum elargiri, terræ vero cum rurſus attingere lubitum fuerit ſolum, ventis â poſtico ferentibus, occaſio quærenda. Igitur Eigillus machinam plumeam ingreſſus, facillimo niſu in aëra ſe ſuſtulit, avis perniciem imitatus; ſed vero in terram denuo ſe demiſſurus, caput gravius colliſit, præcipiti caſu, unde ſui impotens aurium ſenſuumque deliquium paſſus eſt. Proxime de machina Egillum ſciſcitabatur Velentus, ecquidnam illa valeret. Cui viciſſim ille, haud dubium quin eadem facilitate terræ ſolum ſi contingere integrum eſſet, qua in aëra hâc vehi commodum, in aliam utique regionem ſe nunc devectum fuiſſe, unde nulla amplius machinam recuperandi ſpes futura fuiſſet. Reſpondit Velentus, ſe operam daturum, ut hæcce emendentur; atque machinam ingreſſus ipſe, adjuvante ipſum fratre Egillo; mox ad domus cujuſdam ſuperna, indeque in aera ſublimis volitavit. Alloquutus autem fratrem ſuum, ait, ſtolide antehac docuiſſe ſe, cum ventis â poſtico impellentibus in terram ſubſilire eum juſſit; quippe male ipſi fiſum, ne ſeipſum machina defraudaret, perſpecta bonitate ejus eximia. Enimvero experientia conſtare, omnium volucrium in terram ſeſe demittentium, hanc eſſe conſvetudinem, ut ventis corpora volitantia opponant, iiſdemque ſe obvertant in altum emergere cupientes. Porro nunc fratri mentem ſuam patefacere velle; nimirum ſibi propoſitum eſſe lares patrios denuo reviſere, habito tamen prius colloquio cum rege Nidungo, quem adeundum cenſeat. Ibi vero ſi contingat aliqua in medium proferre, quæ minus ad placitum regium futura ſunt, quorum cauſa fratrem coacturus ſit, ut ſeſe adverſum ſagitta feriat, id exoratum velle, ut ſub ſiniſtræ manus ſuæ brachium ictum intentet; quippe in faſciculo illic aligato, ſangvinem filiorum

thu undir vinstri hönd mier / thar hefi ec bundit undir eina bladro / thar er i blod suna Nidungs Konongs: Nu mattu hosa sua til skoti thinu / ad mier verdi ecki mein at / ef thu villt nockors ockra fränzeni virda. Nu flygur Velent a hinn hådsta turn i Konungs-gardi (g) nu geingur Kongur til hallar sinnar og margt manna med hanum / enn tha er hann sa Velent målldti hann / ertu nu fugl Velent? morg undur giorir thu af ther (h). Tha målldti Velent / Herra / nu em ec fugl og nu em ec madur / og brott åtlomc ec nu / og aldrigi skalltu fa mitt valld sidann / aldrigi lifir thu sua leingi (i) Thad var first kaup-mali ockarr / ad thu gaft mer thina dottur / og thar med halft riki thitt / og firir thvi ad ydur thotti tha mikill vandi og ofridur firir dyrum standa. Enn thu giorder mig utlågann og fridlausan firir thad / ad ec varda hendur minar / og drap ec thann er mig villdi firre drepa / fektu ther tha thad til slita vid mig / og launadir thu mier illa mitt starf. Enn hugkvamt vard mier / tho ad ec våra lidlauß og litilmagni alltsaman / mart hefur til osättiz gorz med ockor. Thu tokt synor og skart i sundor i badom fotom minom / thar firir drap ec syni thina bada thva / (k) og thar bera vitni umm thui bordker / thar eru theirra hausar firir innann / og i allannn thin hiñ besta bordbunad liet ec theirra bein / og vil ec ecki leynast firir thier umm thad mal. Eñ allt thad er thu giordir firr illa til min

til at skiuta åth mig / då sysla du under min wånstra arm / der sammastådes har jag bundit en blåsa / uthi hwilken K. Nidungs söners blod år förwarat. Nu weet jag / tu kant således skiuta / at mig ingen skada wederfares / om du annars något wyrdar wår skyldskap. Therefter flög Velint uppå thet högsta Torn i Konung Nidungs gård / då kom Konungen gåendes til sitt Palatz / och följde honom många af hoffolket. Och som han blef warse Velint / sade han: år du nu worden fogel Velint? wist giör du af dig många under. Tå swarade Velint: Nu år jag både Fogel och man / och tåncker jag nu at fara bort / så at aldrig skal du få wåld öfwer mig mehra / fast ån du lefde aldri så långe / och skal du nu få höra huru det hafwer gått oß emillan. Det war ju först emillan oß afgiordt / at du skulle gifwa mig din Dotter och halfwa ditt rike / ty du tyckte den tiden at en stor nöd och swårt krig war dig för dören; men sedan giorde du mig landsflychtig och fredlösan / för det iag förswarade mig / och dråpte den mig wille först dråpa / tagandes dig der uthaf orsak at skillia mig ifrån tig / så illa wedergiälte tu mig den gången mitt giorda arbete / hwilket jag har ihugkommit / fast jag ån warit uthan hielp och litet förmått / så hafwa och många andra ting och tilfällen förorsakat osåmia oß emillan / såsom det / at du Konung låt skiåra senorne sönder i både mine fötter / och derföre at du förderfwade mina sener i fötterne / drap iag både twå dina Söner / hwarom dina bordkiårel båra witnesbörd / ty innerst uthi dem åre deras hufwudskålar insattade. Så hafwer jag och uthi den aldrabåste din bordredskap inlagdt deras been / williandes nu intet hår uthinnan för dig döllia. Men alt det onda du giorde mig til-

(g) ag kallar hatt ad Kongur komi til tals vid hann / enn er Kongur geingur ut ur hollinne. (h) hvad villtu nu? eda hvort villtu fliuga? (i) enn ei vil ec stelaz fra thier / og nu skalltu heyra ockar vidskipti. (k) og til thcß ad ec lyg eigi.

rum Nidungi conditum esse. Ac vero ea dexteritate ictum directurum esse fratrem, ne corpori suo noceat, habita sic ratione fraternæ consangvinitatis. Hinc in turrim quandam editam regiarum ædium advolitavit Velentus. Interim prodeunte cum aulicorum famulitio rege, ubi Velentum conspexit, eum scitatur, eçquidnam in avem nunc transformatus sit, adeo varias subire metamorphoseis idoneum. Respondit Velentus, se avem pariterque hominem esse, ac propositum nunc sibi procul inde meare, neç sui olim compotem futurum regem, quamvis diuturniori vita longævum vivere concessum foret. Enimvero sic olim inter ipsos pactum fuisse, de collocanda sibi in matrimonium filia, regnique dimidia parte tradenda, ingruente tunc hostilium armorum vi, se autem exulem atque profugum â rege proscriptum, non aliam ob causam, quam quod vitam suam tutatus sit adversus aggressorem, quem sibi insidiantem occidere contigit. Hinc durius secum agendi prætextum acceptasse regem, nec æquis præmiis operam præstitam remuneravisse. Hæc adeo mente seçum reposta mansisse, ac quamvis virium destituto ope atque præsidio, alias insuper dissidii mutui successisse causas. Harum haud minima isthæc, quod pedum suorum arterias dissecari jusserat rex; cui injuriæ ulciscendæ bini regis filii suis manibus vicissim interfecti sunt. Hujus adeo rei indicium præbere mensæ regiæ utensilia, ex craniis interfectorum confecta, itemque vasorum pretiosa quælibet, ossiculis juvenum decorata. Nam rem pro ut se habeat, inficiari nolle. At vero has sibi illatas injurias, quæ modo commemoratæ sunt, egregia vindicta redundavisse in regis filiam, familiarius sibi cognitam. Hanc enim, nisi conjectura fallit, utero jam gestare, ex consvetudine secum habita; adeoque

min/ ſem ec ſagda firr adan/ theß gallt thin dottir (l) tha er ec ſkipta ockrom fa=tom/ og theß våntir mig ad hun ſe olett/ eñ thvi velld ec/ og ſua hafa nu farid ockar vidſkipti. Nu flygur Velent uppa lopt hatt. Nu mållti Nidungur Konungur/ thu hinn ungi Eigill/ (m) ſkiot hann Ve=lent. Eigill ſvaradi/ eigi man ec thad gio=ra vid brodur minn/ tha ſeigir Nidun=gur Kongur/ ad Eigill ſkal hafa dauda ef hann ſkytur eigi/ og ſeigir tho ad hann er verdur dauda firir tilverka brodor ſins ſakar/ enn af theſſu einu fær thu thier lif keypt ef thu ſkytur hañ og med eingo adro. Eigill leggur or a ſtreng/ og ſkytur undir hond Velent hina vinſtri/ og fellur nu blod a jord. Tha mållti Kongur/ og allir menn (n) ad thetta mun verda hans bani. Velent flygur heim i Sioland/ (o) og er thar ad buum ſinum theim er Vade Riſe fadir hans hafdi att. Nidungur Kongur fær ſott bratt eptir thetta og thui næſt ba=na/ enn rikid tekur Sun hans †/ enn ſa heitir (p) Otvin/ og er hann vinſåll vid al=la menn/ hann er og vel til ſyſtur ſinnar.

tilförende/ ſom jag rått nu ſade/ det ſamma undgalt din dotter/ når wij lade tilhopa wåre klåder med hwar andra; och menar jag wiſt/ at hon år hafwande blifwen/ hwartil jag lå=rer wara wållande/ och ſålunda hafwer wårt ſamanwiſtande lychtas. Hår med flög Ve=lint högt upp i wådret. Men Konung Ni=dung ſade: du unge Egill/ ſkiut Velint/ Egill ſwarade: icke må iag det giöra min broder. Tå ſade Konung Nidung/ at Egill ſkal hafwa dö=den at förwånta om han icke ſkute/ och lade det der til/ at han wore wård döden för ſine broders mißgårninger/ men med detta ena ſkulle han få löſa ſitt lif/ at han ſköte honom/ och med intet annat. Hwarföre lade Egill pil uppå bogan/ och ſkiöt Velint under wån=ſtra Armen ſå at bloden föll genaſt på Jor=den. Tå ſade Konungen och hans mån alle ſom detta ſåge/ at det ſkått månde blifwa hans bane. Sedan flög Velint bort/ och hem til Såland/ och bodde der ſom hans fader Wade Reſe hade bodt. Konung Nidung blef ſtrax effter detta ſiuk och död/ men riket emottog hans åldſte ſon ſom Otwin hette/ och war han af allom mycket ålſkat/ han unte och ſin Sy=ſter godt.

(l) tha bid ſpritudum ockar fotum. (m) tak thinn boga og ſkiot hans brioſt alldrei ſkal hann heill hiedan ko=maſt firir thad ſem hann hefur giort. (n) thad for vel/ og kvad hann og allir their/ og thad ſau/ ad Velent mundi bera litla hrid thetta ſkot. (o) og ſiſt thar i eirn ſkog/ og giorir ſier thar hus/ og er thar nu langar hridir. † elſte. (p) Nidungur.

XXXI. CAP.

Fæddur (a) Vidga Velents Son.

KOnungs Dottir fer ad hvila og födir Svein=barn/ hanum er naunn gefit/ hann er kalladur Vidga. † Theßi ſveirn fådiſt upp i hyrd Nidungs Kongs nockra vetur/ og er ſua fra hanum ſagt/ ad firir ſa=

(a) Virga.

31. CAP.

Vidgas Velint Sons Födelſe.

KOnungsdotteren lade ſig ſedan neder i barnſång/ och födde en ſon ſom blef kal=lat Vidga/ och upfoſtrades han uthi Konung Nidungs hof några åhr/ och ſåyes det om honom/ at uthi klokhet/ ſtyrkia/ och fågring och ſtorlek til wåxt/ war ingen hans like öf=wer

que hanc fuiſſe commercii mutui rationem. Quæ eloquutus Velentus in aëra ſublimis volavit. Subito igitur Nidungus, Egillum juniorem compellans, ſagitta Velentum ferire juſſit. Reſpondit Egillus, haud ſibi fas eſſe, ita cum fratre ſuo agere. Cui viciſſim Nidungus, morte plectendum eſſe Egillum, niſi jaculari velit; jamque pridem mortem commeritum propter fratris ſui crimina, ſed hoc uno vitam redimere poſſe, feriendo fratrem, excluſis conditionibus aliis omnibus. Tunc Egillus adaptata ad chordam ſagitta, ſubtus brachium Velenti ſiniſtrum feriebat, unde ſangvis in terram deſtillare viſus eſt. Hoc lethali vulnere necem Velento allatum iri, credebat rex, ejuſque familiæ homines univerſi. Sed vero in Sælandiam advolitans Velentus, domicilium accepit in pago, quem olim inhabitaverat pater ejus Vadius Gigas. Poſtquam hæc ita geſta fuiſſent, in morbum incidens Nidungus rex, mox etiam vitam exſpiravit. Poſtea regni imperium filius ejus occupat, qui Otvinus vocabatur. Is civium ſummo proſequebatur amore, quin & ipſe ſororis ſuæ commoda promotum cupiebat.

CAP. XXXI.

De nativitate Vidgi, Velenti filii.

IAm partus inſtabat tempus, cum prolem maſculum enixa eſt regis filia, quem impoſito nomine Vidgam appellarunt. Hic in regia Nidungi aula per aliquot annos adolevit puer

sakir visku/ afls/ vänleiks oc vaxtar/ var einginn hans maki a ollu Danavelldi/ oc thott leitast skuli halfu vidara / sua sem heyrast skal/ adur enn thessari sogu sie lokid †. Velent spyr thennann allann atburd heim i Sioland (b) oc sendir (c) Otvin Konungi ord i Jutland oc beidiz af hanum grida oc sættar. Kongur vill sættaz vid Velent oc sel hanum grid til vidmælis. Velent ferr i Jutland/ oc er thar vel vid hanum tekit/ og giptir Otvin Kongur hanum systor sina/ oc bydur hanum thar at vera ef hann vill. Velent seigir at hanum thyckir nunlegra heim at fara i sitt fostur-land/ oc til fador-leifdar sinnár/ seigir tho/ at hann vill vera heimhollur Konungenum/ til allra godra luta/ theirra sem hann kemur aleidis. Otvin Kongur vill ad hann radi/ oc heitir hanum sinni vinattu. Velent fer nu heim i Sioland/ oc hans kona med hanum/ oc sun theirra Vidga threvetur (d). Konungur gefur theim mikinn fear-lut oc godar gersimar/ oc skiliast nu godir vinir/ oc er nu Velent i Siolandi langa æfi/ oc vidfrægur umm alla Nordur-halfo heimsins at hagleik oc velum allom. † Oc ei thurfti nu Kongs-dottir ad leita vopnanna/ thar sem Velent hafdi sagt/ oc thau hafdi hañ nidur-sett undir sina afl-hellu/ thui sagdi hann thar utganga vedur/ enn inn vatn/ enn thad var tha hann kiælldi aflinn.

wer hela Dannemarks Rike/ och fast man än widare skulle sökia/ som wi få höra/ förr än denne saga lychtas. Men när Velint spörde hem til Såland hele denne handelen/ sände han til Konung Otwin i Jutland bod/ begiärandes af honom frid och wänskap. Konungen bejakade til at förlikas med honom/ och gaf honom leigd at få komma til sig obehindrad at dhe finge tala med hwar andre. Hwarföre Velint reste strax til Jutland/ och blef ther wäl undfågnat/ så at Konung Otwin giffte sin syster med honom/ och bödd honom med sig at förblifwa om han wille. Men Velint sade sig bättre behaga at fara hem til sin födelses bygd/ och the gods hans fader honom hade lemnat/ och at han wille der wara Konungen lika fult trogen uthi alt hwad han förmåtte. Konung Otwin efterlät at han skulle få giöra som han wille uthi detta fallet/ lofwandes honom sin wänskap. Reste altså Velint hem til Såland igen/ med sin hustru och son/ som tå war tree åhr gammal. Konungen gaf them mycket gods och stora håfwor; och skildes the glade wänner åth. Velint förblef sedan på Såland länge/ och war han mycket nampnkunnig uthi hela norderdelen af werlden/ för sin konst och klokhet. Konungsdottren behöfde och intet sedan at upleta wapnen/ der Velint hade sagdt; och hade han giömdt dem under äßian; hwarföre sade han wädret gå der sammastädes uth/ men watnet in/ och war det der som han swalkade Jernet eller uthi äßian.

(b) ad daudur er hinn gambli Nidungur Kongur/ enn hinn ungri hefur tekit Riki/ thessum Kongi er vel vid systur sina og hennar son Vidga. (c) Nidungi. (d) og dvelst nu heima umm hrïdur adur enn fleirra sie fra hanum sagt.

puer; atqui fertur vulgo, eum sapientiæ artibus, virium robore, corporis decore atque proceritate, haudquaquam sibi parem habuisse alium in universo Daniæ imperio; imo nec alibi terrarum, reperiri potuisse, qui comparari cum ipso queat, quemadmodum in descriptione hujus historiæ porro expositurі sumus. Velentus rerum, quæ acciderant, certior factus est in Sælandia; ideoque misso ad Otuinum regem in Jutlandiam nuncio, fidem atq; amicitiam ejus sibi imploravit. Rex amicitiæ cum ipso paciscendæ haud alienus, salvum adventus conductum Velento addixit. Igitur in Jutlandiam profectus Velentus, perhonorifice exceptus fuit, data ipsi in matrimonium regis sorore, oblataque illic commorandi facultate. Sed vero Velentus patrii soli desiderio se potius trahi dixit, avitosque inhabitare velle fundos; neque tamen minus regi fidum se fore, quantumcunque suæ permiserint vires. Otuinus haud ægre indulsit, ut pro lubitu suo ageret Vidgas, operam suam promtam ei vicissim pollicitus. His ita transactis, in Sælandiam profectus est Velentus, adducta secum uxore, atque Vidga filio jam trienni. Rex abeuntes muneribus amplissimis dotavit, stipulata invicem amicitiæ fide. Velentus in Sælandia diuturne consedit, fama nominis per septentrionem valde præclarus, ob artis eximiæ prudentiæque dotes. Cæterum regis filia arma illa inquirere opus non habuit, de quibus antea sibi dixerat Velentus; quæque sub follis craticulam ipse condiderat. Eam vero ob causam ventum in loco illo emitti, atque aquarum itidem irrigari stillicidio dixerat, quod ferrum ibi refocillare solebat.

XXXII. CAP.

Her hefur Sago Vidga ſunar Velents / og komur Sagann framm ad Thidriks ſunar Thettmars Kongs af Bærn.

Vidga ſun Velents er nu tolf vetra gamall / hann er mikill vexti / oc ſterkur ad afli / hardlegur oc (a) tigurligur oc vinſæll / oc allz ecki virdiſamur. Velent ſpyr ſun ſinn Vidga / ef hann vill kunna ſua mikinn hagleik / ſem hann kann ad kenna hanum / ad engi madur hinn thridie kumi jamvel alla ſmid ſem vid fedgar / tho ad leiti umm alla verolld. Vidga ſvaradi / firir ſakir mins modernis / tha vili Gud ad min hond komi aldregi a hamarſkapt nie a tangar arm. Tha ſpyr Velent / hvat villtu tha kunna ad gera / that er thu matt bædi fa thier med (b) ſkamlauſt matar oc kláda? Vidga ſvaradi / ec vil hellſt elſka godann heſt / oc ſtint ſpiot / ſkarpt ſverd / nyiann ſkiolld / hardann hialm / hvita brynio / oc thar med tigurligann hofdingia hanom ad thiona / oc med hanum rida medann mer vinz liſid. Velent ſvaradi / nu fá eg thier thetta er thu beidiſt / enn hvert villtu ſidañ fara. Vidga ſvaradi / i Amlunga landi / er mier ſagt til eins mans theß er heitir Thidrikur ſun Thetmars Kongs er rádur firir Bern / hann er nu agáſtur kappi umm alla verolld ſva ad menn viti til / hann er minn jamnaldri / hans fund vil ec hafa oc til einvigis vil ec vid hann gan-

(a) tiguglegur. (b) ſkammlauſt nafn vid.

32. CAP.

Vidga Velint ſons ſaga begynnes / och kommer ſedan at handla om Thidrek / Konung Thettmars Son af Bern.

Vidga Velints Son hade nu fyllt ſina Tolf åhr / och war mycket ſtor til krafter / ſtarcker / hårder / högſinter / ådel / wännklår och achtade ingen. Velint frågade ſin ſon Vidga / om han wille fatta så mycken konſt til at ſmida / ſom han kunde lära honom / så ſkulle ingen den tredie bliſwa fadrens och ſonens like uthi ſmidande / faſt än man ſökte kring hela werlden. Vidga ſwarade: i anſeende til mitt Möderne / tå giſwe Gud / at aldrig min hand måtte komma wid hammarſkafft eller tång. Hwar til Velint ſade; hwad wil tu då lära at giöra / der med du kan föruthan ſkam förſkaffa dig föda och kläder. Tå ſwarade Vidga; jag will hälſt älſka godan häſt / ſtyft ſpiut / ſkarpt Swärd / nyan ſkiöld / hårdan hiälm / hwitt harneſk / och ſedan en berömmelig Höfdinge at tiena / och med honom rida / så länge mig liſwet förunnes. Velint ſwarade: Nu wil jag få dig alt thet tu begårer; men hwart will du ſedan taga wägen? Vidga ſade: i Aumlunga Lande år mig ſagt / at en man finnes ſom heter Thidreker Konung Thettmars Son / ſom råder öfwer Bärn / han år nu den nampnkunnigſte ſlagskiämpe öfwer hela werlden / ſom män weta at omtala / han år med mig lika åldrig / honom will iag upſökia och til enwiges kamp biuda: men der jag icke ſkulle kunna beſtå mig för hans ſtore hugg / uthan at iag faller til jorden / tå haſwer

CAP. XXXII.

De incrementis Vidgaſi, itemque de Theoderico, Detmari Veronenſis filio.

IAm duodecimum ætatis annum ingreſſus fuerat Vidgas, miræ proceritatis juvenis, robuſto corpore, membris compactis, ingenio ferox, amicis charus, nemini ſecundus. Hunc percontatus eſt Velentus, ecquidnam fabrilium operum addiſcere vellet artem, quam ipſum edocere cupiebat, certo ſibi perſvaſus, haud repertum iri artificem alium, qui tertius cum familiæ hujus hominibus induſtriæ ſolertia comparari queat, inſtituta per univerſum orbem inveſtigatione. Reſpondit Vidgas, minime decere, ob maternæ proſapiæ claritudinem, malleum atque forcipem tractare ſeipſum. Urgere mox Velentus, ipſe ediceret, quo potiſſimum artis genere vitam honeſte ſuſtentare aveat. Reſpondit Vidgas, ſe ante omnia delectari equo præſtantiſſimo, lancea prævalida, gladio acuto, ſcuto præfulgido, galea obdura, lorica nitente, atque his inſtructum, ſub ducis præclari auſpiciis militiam ſequi, quamdiu vita ſuperſtes fuerit. Ad ea Velentus; facile ſubminiſtraturum ſe filio ea omnia, quorum deſiderio teneatur, interim tamen ſibi ediceret, quo locorum ulterius progrediendi ipſi animus eſſet. Reſpondit Vidgas, relatum ſibi eſſe, in Amlungiæ regionibus, virum quendam eximium commorari, Theodericum nomine, Dethmari Veronæ Domini filium. Hunc ſtrenuiſſimum omnium pugilum per orbem celebrari, ſibique coætaneum eſſe; eundem adeundum ſibi, ut ad duellum provocet. Enim-

ganga. En ef ec ma eigi standast hans hin storu hogg/ oc fell ec til jardar/ tha hefi ec thad spurt/ ad hann er sva godur drengur/ ad hann gefur mier lif mitt/ ef ec gef upp sverd mitt/ oc gerome ec hans madur/ enn vera kann ad (c) betur farist. Velent svaradi/ thad er ecki mitt rad (d) attu farir eptir theim sama Thidrik/ komi thid saman i einvigi/ tha stendur thu fyrir hanum litla rid/ sva er hann frokn. Ec mun rada thier annad rad/ oc veit her einn skog/ enn i theim skogi er einn Risi/ hann er mikill oc styrkur (e) oc gerir margom manni mikinn skada/ thar man ec ther til stoda/ ad thu faer yfir hann stigid: enn ef thu får thad frågdar-verk gort/ tha mun Kongur af Svithiodu launa thier vel/ hann mun gefa thier dottur sina/ oc thar med halft riki sitt/ firir thvi ad Risinn hefur gort mikinn skada hans monnum. Vidga svaradi/ thad ma ec vist eigi gera firir sakir konu einnar/ thad mun vist sagt/ ef ec er veginn firir Risanum af theßi sok ad vist leta ec mitt lif snaplega. Ec skal ad visu sva giora sem ec sagda adur/ sudur verd ec ad fara/ oc freista min vid Thidrik. Velent seigir/ medur thvi ad ec få eigi latt thig/ stendur eigi thad firir/ ad ec fa thier eigi thad er thu beidis.

wer jag förspordt at han är ändå en sådan hurtig karl/ at han låter mig lifwet behålla/ om jag gifwer upp mitt swärd/ och giör mig til hans mann/ men kan wara at det bättre afflöper. Velint swarade: det är icke mit råd/ at du far dit til den samma Thidreker; ty kommer du med honom uthi enwiges kamp/ så emotstår du honom ganska litet/ så starcker och wiger är han/ uthan jag wil gifwa dig annat råd. Jag wet en skog uthi hwilken är en mycket stor och starcker Rese/ som giör månge menniskior stor skada/ och wil jag dig hielpa at du skal honom öfwerwinna/ och om du bedrifwer thenne namnkunnige giärningen/ mån Konungen i Swerige wäl löna dig/ och gifwa dig/ sin dotter med halfwa Riket; ty den samma Resen hafwer tilfogat hans män stor skada. Vidga swarade: det giör jag wist icke för en qwinspersons skull; ty om jag miste mitt lif af resen för den orsaken skul/ worde månge säyandes at jag mist mitt lif snöpliga: derföre skal jag förwist så giöra/ som jag först sade/ Nembligen at jag skal färdas söder uth och försöka mig med Thidrek. Velint sade: effter jag icke får förhindra dig/ så hielper intet/ och wil jag lijkawist få dig det du begärer.

(c) betur takist/ og er tho skammlaust tho suo sie. (d) ad thu farir thangad. (e) og illur vidur eignar.

XXXIII. CAP.

Vidga byst heimann.

Tha får Velent hanum brynhosor/ oc hann vapnar sig med/ thår varo thiuc-

33 CAP.

Vidga lagar sig at resa hemman ifrån.

Velint fick då Widga stålstöflar/ hwilka han drog uppå sig/ the wore tiocke/ blancke

Enimvero hujus fortitudini virium ictuumque sin minus parem se esse contingat, sed in terram prostratum dejici, spem tamen esse, æmulum suum pro generositate animi eximia, qua innotuit, vitam sibi donaturum, si victori gladium suum tradendo, in sequacium ejus numerum se recipi petierit; sed vero mitiorem fortunæ sortem sperare licere. Regessit Velentus, minime omnium sui esse consilii, ut Theodericum illum adeat; quippe in duelli certamine, acrem valde & robore inprimis valentem. Aliud proinde consilium filio nunc suggerere se. Nimirum in sylva quadam vastissima, commorari Gigantem quendam magnitudinis atque roboris horrendæ. Hunc ipsum damna plurima incolis afferre solere. Ipsum ut devincere possit filius, opera sua se adjuturum pollicetur. Neque enim dubium, quin hac victoria potitus filius, à rege Sviontæ majorem in modum remunerabitur, data ipsi in uxorem filia, atque regni dimidia parte; propter damnum illud insigne, quo hactenus lacessiti fuerant subditi omnes, per gigantis hujus crudelitatem. Regessit Vidgas, minime omnium fœminæ solius causa se isthæc suscepturum esse; etenim sorte ita ferente, si morte seipsum plecti contingat, dicturos fore homines, nece occubuisse temeraria. Igitur pristinam non mutare velle consilii sui sententiam, quam modo edixerat, ac profecturum se in meridionales regiones illas, ad faciendum virium periculum cum Theoderico. Subjecit Velentus, filium siquidem à proposito disſvaderi nequeat, per se haud detentum iri, adeoque ei subministrare velle res modo expetitas.

CAP. XXXIII.

De Vidgasi itinere.

POstea ferreas caligas filio tradidit Velentus, quas ipse induit. Erant illæ firmioris operis, niti-

thiuckar oc vel gorvar oc biartar / thar näst feck hann hanum brynio / oc hann steipir yfir sic / hun var hord sem stal / oc oll twigor / sid oc rum / sem hanum samir. (a) Nu tekur Velent sverd / oc målir sva til hanum: sun min / sverd thetta heitir Mimungur / haf oc niot vel / sialfur gerda ec thetta sverd / oc ther til handa hefi ec vardveitt / oc thad vantir mig ad biti thier sverdit / ef thu ert eigi åttlegri; tha setur hann hialm a hofud sier / sa hialmur var gorr af hino hardasta stali / rendur storum naglom thiuckur oc tholinn: Thar var amarkadur Ormur / sa er Slangi heitir / sa Ormur hefur gulls-lit / thad merkir Riddara-skap hans / sa Ormur er eiturs-fullur / thad merkir kapp Vidga oc grim̃leik hans. Sidann tok hann skiolld sinn / oc festi a hals sier / sa skiolldur var thiuckur oc thungur / sua ad einn (b) madur fieck eigi meira valldit annare hendi. Sa skiolldur var hvitur / oc skrifat a med raudum (c) steini / hamar oc taung / firir thui ad smidur var fadir hans; (d) i theim steini ofanverdum varo thrir karbunkulus steinar; thad merkir moderni hans / hann var Konung-borinn. Sidann feck Velent hanum eirn hest / sa het (e) Skem̃ingur / sa var allra hesta bestur. Hans sadoll var gorr or fils-beini / thar er a skrifat nadra ein. Sidann geck Vidga at hitta modur sina / kysti hana / oc bad hana heila lifa / oc hun bad hann vel fara / og feck hanum thriar merkur † gulls / og fingur-gull sitt /

blancke och wål giorde. Ther näst leswererade han honom harnesk / det han tog uppå sig / som war af hårdt ståhl och alt dubbelt giordt / widt och sidt effter hans wäxt. Sedan tog Velint ett swärd / såyandes til honom / min son / detta swärd heter Mimmung / bruk och nyttiat wäl; ty jag hafwer sielfwer det giordt / och til din tienst förwarat / och är iag försäkrat at detta swärd biter / om du elliest icke är en wanslächting. Sedan satte widga en hiälm på sitt hufwud / hwilken war giorder af det hårdaste ståhl / och igenomsatter med store naglar tiocke och starke / som wäl kunde hålla / han war märkter med en orm som Slange heter / then samme Orm hafwer en guldfärga / hwilket betekna skulle Widgas ridderlige bedrifter / then samma år och etterfuller / men det betyde Vidgas ifrighet och hans grymhet. Sedan tog han sin sköld / och bant den samma fast wid sin hals / hwilken war så tiock och tung / at en gemen karl kunde intet mehra lyfta med en hand. Denne sköld war hwiter och ritat på med röd färga / hammar och tång / effter hans fader war en smed: men öfwerst upp wore tre Carbunkelstenar / som bemärkte hans Möderne / på hwilket han war af Konungslig släckt. Velint gaf honom ock en häst / den man kallade Skiämming / han war ibland alla hästar den kiäckeste. Hans Sadel war giorder af elfenbeen / och en Ormödla påristader. När nu Widga hade bekommit fulkomlige wapen / gick han til sin Moder ock kyste henne / och bad henne wäl lefwa; hon bödhonom fara wäl / och gaf honom tre marker gull med sin gullring; så kyste han ock sin Fader / och böd honom fara wäl. Velint böd der med sin son fara wäl / önskandes honom myc-

(a) nu tekur hann eitt sverd og gyrdir sig med / thad heitir Mimmungur / thad var stint og stodugt / thad hefur eiggiar snarpar og slidur vänar / eckert vopn er iafngott / tho leitad sie um alla verolld. (b) obreyttur madur. (c) stofum. (d) i theim skylldi ofanverdum stodu thrir Carbunculi. (e) Skielmingur. (†) silfurs.

nitidæ atque politæ. Proxime loricam ei dedit, quam corpori suo aptavit, ex chalybe confectam, duplicatam, laxamque pro corporis capacitate. Deinde accepto gladio, filiumque alloquutus, Mimmungum isthunc vocari dixit, quo ipse sospes uteretur. Sui esse opificii gladium illum, inque filii usus olim reservatum: Optime secaturum, dummodo recte utatur filius, paternos imitatus mores. Porro galeam capiti suo imposuit Vidgas, chalybei etiam operis, clavibus prægrandibus firmissimisque obturatam. Huic serpentis imago insculpta erat, quem peculari nomine Slang appellant, aurei coloris, velut insigne nobilitatis Vidgasi. Venena idem spirabat serpens, ad indicandum Vidgasi ferociam atque truculentum ingenium. Tandem acceptum scutum suum ex collo suspendit. Erat is tantæ crassitudinis atque ponderis, ut ei allevando ægre sufficerent hominis unius è plebe vires. Nitidi erat coloris, superinducto rubro cum figura mallei atque forcipis, velut insignibus patrii magisterii. In superiori parte terni lucebant carbunculi, maternæ familiæ insignia, regiæque stemmatis, unde genus ipse ducebat. Equum denique omnium præstantissimum ipsi dedit Velentus, qui Skemming vocabatur. Ephippium ejus ex ebore confectum erat, cui lacertæ imago insculpta. Ita ad iter paratis omnibus, matrem suam salutatum ibat Vidgas, eique osculo oris atque felici comprecatione valedixit. Illa vicissim discedenti quævis prospera augurata, tres auri marcas dono dedit, annulumque suum aureum. Hinc ipse pari reverentja patri suo valedixit. Abeuntem filium multis etiam votis prosequutus est Velentus pater. Hinc accepta lancea sua in equum subsilivit Vidgas, saltu velo-

sitt/ tha kysti hann fador sinn/ oc bad hann vel lifa; Velent bad sun sinn vel fara/ (f) oc komz miog vid er their skilldust. Sidan tok Vidga spiot sitt / oc llop a bak hesti sinum (g)/ oc steig ecki i stigreip/ tha lo Velent er hann sa thad; hann fylgdi hanum a gato/ oc visadi hanum alla leid sem glogglegast/ oc sagdi hanum marga luti firir/ oc skilldutz their fedgar: Tha ferr nu Velent heim.

mycket godt / och wore bågge uthi sine sinnen mycket bedröfwade / när the skulle skillias. Therefter tog Vidga sitt spiut / språng uppå sin häst / så at han intet rörde wid stegböglarne eller sadelen; hwilket när Velint såg / log han. Velint följde honom til wågs / wisandes honom alla wäger som nogast han skulle resa / och gaf honom många råd / och skildes här med Fadren och Sonen / men Velint for sedan hem igen.

(f) og griet tha hann far a burtu. (g) sua ad hann studdist hvorgi vid stig nie sodul-boga.

XXXIV. CAP.

Vidga finnur tha Hilldebrand og hans fielaga.

Nu ridur Vidga langar leider / stora skoga/ bádi bygdir oc obygdir. Hann kom ad a einni mikilli / er heitir Eidis-a. Nu hittir hañ eigi a vadit sem fadir hans hafdi visat hanum; sidañ ferr hañ af hestbaki / oc leidi hann i skog/ (a) oc festir hañ vid eitt tre/ sidann ferr hann af vapnum sinum (b)/ oc grefur nidur i jord ollsaman / oc felur vandlega / firir thui ad hann (c) ottaz/ ef menn koma ad vapnom hans/ad their muno a brott taka. Sidann vedur hann ut a ana sua diupt/ ad ecki kom upp nema hafudit eitt a hanum / oc ferr up oc ofan ad anni. Tha koma thar ridandi thrir Riddarar / einn theirra var Hilldebrandur fostri Thidreks af Bern/ annar var Heimir/ thridi var Jarlinn er nemdur er Hornbogi. Thessa tva (d) höfdingia hefur

34. CAP.

Vidgas sammankomst med Hildebrander och hans Stallbröder.

Vidga red nu lång wåg öfwer stora och tiocka skogar både der som bygdt och obygt war/ och på sidstone kom han til en stor Åå som Edis åå heter / öfwer hwilken han intet kunde på hitta wadet/ som hans fader hade honom wisat; hwarföre steg han af sin häst / ledde honom i skogen / och bandt honom wid ett träå / sedan tog han af sig sine wapen/ och gräfde dem allesammans neder i jorden/ giömmandes dem wäl; ty han tänckte / at om någon blefwe warse hans wapen/ månde the dem bortstiäla / sedan wadade han uthi Åån och sökte effter wadet. Åån war så diup / at allenast huswudet war uppe / och for han upp och neder uthi åån. I det samma komme der til ridandes tre riddare/den ena war Hildebrander Tidreks af Bärn foster fader / andre war Heimer / den tridie war en Jarl som kallas Hornboge. Desse twenne först nämde höfdingar Hildebrander och Heimer hade Tidrek

(a) fol hann thar. (b) og klädum. (c) hyggur. (d) Riddara Hilldebrand og Heimir hafdi Thidrikur sendt i Hunaland.

velocissimo, nulloque stapedum nisu adjutus. Quod videns Velentus, subrisit. Abeuntem deduxit pater, viæ compendia accuratius commonstrans, nec non consilia etiam suggerens idonea. Tandem invicem separati sunt, Velento ad suum domicilium retrogrediente.

CAP. XXXIV.

De Vidgasi societate cum Hildebrando ejusque comitibus inita.

Iam sylvarum vasta spatia emensus Vidgas, passimque culta ac inculta terrarum, tandem ad fluvium prægrandem delatus est, Eidi dictum. Hic vadum nequicquam reperire potis erat, cujus ipsi indicium fecerat pater suus. Igitur ex equo descendens, eum ad arboretum vicinum adductum, trunco alligavit. Deinceps arma sua exuens in terram cuncta defodit, circumspectione multa; veritus quippe, ne supervenientes alii, sibi præriperent. Hinc fluvii profunditatem pertentare ingressus, corpore toto aquis innatavit, prominente capitis extremitate ima, huc atque illuc jactabatur. Forte adequitantes veniunt equites numero tres, nimirum Hildebrandus, Diterici Veronensis nutritius, Heimerus, atque Iarlus vulgo nuncupatus Hornbogius. Enimvero binos procerum suorum in Winlandiam miserat Theodericus, ad accersendum Jarlum, quem præstantissimum esse virorum valdeque industrium inaudiverat, rerum pariter equestrium, omniumque egregiarum artium, quæ ingenuum decebant, peritum, ideoque ineundæ secum sodalitatis maximopere dignum. Hic socios suos compellans Hildebrandus, innatantem fluvio gen'um quen-

fur Thidrekur sendt eptir Jarlenum i Vinnland / firir thui ad hann vißi / ad Hornbogi var sua godur drengur / ad aldregi mundi faz betri / bädi ad Riddaraskap oc allo adro thui sem godum dreng skyldi soma / firir thui villdi Thidrikur taka hann sier (e) til samlags og fielaga / og allom sinom mannom. Nu mälir Hilldebrandur til sinna fielaga / ec sie ut i a theßi eirn dverg / enn thad mätti vera Alfrikur dvergur / er junc-herra Thidrikur tok eitt sinni / oc thar af fieck hann hid goda sverd Nagelhring / oc hinn goda hialm Hilldegrim / oc mikit fe annat / oc tha var ec med hanum: Nu skulum vier tilstilla / ef vier fengum enn tekid hann / oc skulu ver a hañ leggia eigi minni lausn enn tha leysti hañ sig. Nu stiga their af hestum sinum / oc gengu at Anni / enn Vidga heyrdi fullgiorla hvad their sagdo / oc svaradi: gefit mier grid oc landgango / tha mego thier sia / hvort ec em dvergur / helldur enn einhverr ydarr / eda mitt hafud beri lägra / enn eins hvers theß er mic kalladi dverg. Their iattudo hanum thvi / oc bado ad hañ skylldi a land ganga. Sidann hliop hann ur Anni niu feta i einn (f) skrifi: Sidann spurdi Hilldebrandur hann / hvad manna ertu / eda hversu komtu her? Vidga svaradi / ef thu ert godur drengur / hvi spyr thu slics noktan mann? lat mic fara oc taka vapn min (g) / oc sidann spyr mic sliks / sem thu villt spurt hafa / oc thvi iattudo their hanum. Tha for Vidga thangad sem vapn hans voro oc klädi / (h) oc kläddi sic / oc vapnadi sic / sidann geck hann til hests sins / oc

rek sändt efter Jarlen Hornboga uthi Winland / effter han wiste at Hornboga Jarl wasädan en käcker man / at ingen fans som hor nom öfwergick uthi ridderlige konster och alt annat som en hurtig karl anstod at weta och öfwa; hwarföre wille Thidrek hafwa honom sig och sine män til stallbroder; Hildebrander talade til sina stallbröder: Jag seer uti Ään en dwärg / hwilken mätte wara Alfriker dwärg / den unge Herr Tidrek fick fast en gäng / och bekom dä af honom sitt goda swärd Nagelring / och sin skiöna hiälm Hildegrim / tillika med mycken annan egendom / och war jag med honom sam̃e gängen. Nu mätte wj sä laga at wi än kuña fä honom fatt / och skole wi icke mindre lösen läggia pä honom / än som dä när han förrige gängen löste sig. Hwarföre Hildebrander och hans stallbröder stege af sina hästar och ginge til Ään: men Vidga hörde grant alt hwad the sade / och swarade; gifwẽ mig fred och läten mig koña vppä landet / dä skolen j see / om jag är likare en dwärg än som nägon af eder kan wara / eller och om mitt hufwud är lägre än nägons ibland Eder / eller och hans som kallade mig dwärger. The jakade honom det / och bode honom gä uppä landet. Dä lopp han upp uhr Ään pä landet / nije fiät i ett spräng. Hildebrander frägade honom hwad för en man är du / och huruledes är du hitkommen? Tä swarade Vidga; om tu äst en hurtig karl / hwi frägar du sädant af en nakotter man. Efterlät mig först at taga min wapen / och fräga mig sedan det du willt hafwa efterfrägat / och skal iag dä säja dig det du wilt weta; hwilket Hildebrander och the andre honom lofwade. Thä gick Vidga dit som hans wapen och kläder wore / klädde och bewäpnade sig / och gick til sin häst / satte sig uppä honom / och red at möta the andre som honom pä sädant sätt tiltalat / säyandes til them: i tre gode Rida-

(e) til skamlags vid sig og sina bestu Riddara. (f) skrefi. (g) og klädi. (h) og tok upp hvortveggia / og bio sig sem best ma hann.

quendam se conspicere ait, eumque haud dubie Alfricum esse, ex quo olim comprehenso, gladium illum insignem Nagelring dictum, itemque galeam, Hildegrim, ut & supellectilem aliam, extorserat Theodericus dominus suus, se una tunc præsente. Igitur operam nunc dandam esse, ut genio potiri queant, lytro haud minori, quam antehac, dimittendum. Proinde ex equis descensi, ad fluvium properant. At vero sermocinantes ipsos cum probe audiret Vidga, pacem ac libertatem sibi dari petiit, in terram conscendendi, agnituros tunc utrum genius ipse, aut parilis cum ipsis naturæ existat, corporis statura alterutris illorum, haud brevior, qui se modo nanum vocabat. Illi haud graviter exorari se passi, in terram ascendere eum jubent. Is vero ex aquis prorumpens, uno saltu novem passus confecit. Deinceps eum percontabatur Hildebrandus, cujas ipse esset, undeque venisset. Respondit Vidga, haud æquum esse, ut ingenuus vir ipse, hominem nudum de talibus compellet. Prius sibi indulgendum, ut arma sua indutum eat, ac deinceps pro lubitu rem eos exquirere posse. Igitur ad locum, ubi arma vestesq; conditas reliquerat pergens Vidga, se induit, conscensoque equo obviam illis equitavit. Mox faustitatem comprecatus ternis illis equitibus, simul excusabat, quod ignotos sibi, de nominibus eorum compellare nequiret. Ac vero jam licere, ait, de se, suoque itinere, pro lubitu ut exquirant, sese haud gravatim responsurum. Itaque Hildebrandus de nomine, atque familia ejus nec non adventus causa eum interrogare occæpit, qui etiam comi-

oc liop a bak hanum/ oc reid a mot theim/ oc mällti: Thier thrir godir Riddarar/ Gud hialpi ydur / ec munda ſino nammi nemna hvern ydarn/ef ec kyña heiti ydar. †Nu meigi thier ſpyria theß er thier vilied af mier/ eda minum ferdum/ thvi ec ſkal ydur ſatt ſeiga thad er thier ſpyried. †Nu mälir Hilldebrandur/hvert er namn thitt godur madur? eda hver er ätt thin? eda hvert geriz thu? eda hvi ridur thu ſua einſamann (i)i okunno landi? Vidga ſvaradi/ec em Danſkur madur ad ätt/ec heiti Vidga/ fadir min heitir Velent / moder min er dottir Nidungs Kongs er red firir Jutlandi/enn fara ſkal ec a fund Thidriks ſunar Thetmars Konongs af Bern / og adur enn ec fer heim/ tha verdur hann ad vita oc badir vid ſaman hverſu ſtinna ſkiolldu vid eigim/ eda ſtyrka hialma / eda hvoß ſverd/ eda hardar brynior/ firir thvi ad hann er nu allra manna frägaſtur i verolldo/ af ſinum drendſkap oc reyſti. (k) Nu ſer Hilldebrandur ad theßi madur er ſua mikill oc yfir-mannlegur / ad hans maka thottiſt hann alldrei ſied hafa / oc thar eptir ero hans vapn / oc oll annor harneſkia/ oc nu veit hann/ ad nu mun Herra hans Thidrikur koma i fulla (l) raun/ oc eigi thyckiſt hann thad mega glogt ſia/ hvarr theirra adrom man firirkoma. Nu hyggur Hilldebrandur eitt rad firir ſier/ thviad hann var vitur madur. Sidann mällti hann til Vidga allgladlega. Gud ſie theß lofadur ad nu hefi ec thann mann funnid/er mic väntir ad til hafi diarfleik ad lypta upp (m)ſpiot-ſkapti i gegn Thidriki / oc theß väntir ec/ ef thu he-

dare; Gud hielpe eder: Jag ſkulle wäl hwar och en af eder nämna wid ſitt nampn / der ſom jag ellieſt wiſte hwad j heten: Nu mågen j wäl fråga af mig / det J weken weta om mig och min reſa / och wil jag Eder i ſanning ſwara hwad i mig frågen. Thå frågade Hildebrander / hwad är titt nampn tu gode dränger/ och af hwad ſlächt är du? och hwad giör du här / och huru kommer det til at du rider så enſammen uthi ett obekant och främmande land? Vidga ſwarade: til ſlächten är iag en Danſker man / och mitt Nampn är Vidga / min fader heter Velint / min moder är Konung Nidungs dotter / ſom rådde öfwer Jutland; men hwad min reſa anbelangar / hafwer jag ärnat draga til Tidrek Konung Tettmars ſon af Bärn; och förr än jag reſer hem igen måſte han ändteligen förſökia / och wij bägge twå tilſammans / huru ſtyfwa ſkiölder / tiocka hiälmar / hwaſſa ſwärd och hårdt harneſk wi hafwom: och wil jag derföre ſlås med honom / effter han nu är fram för alla männ den namnkunnigſte i werlden af ſin manlighet och ſtarckheet. Nu såg Hildebrander / at denne man war så mycket ſtor til wäxt / och så anſeenlig ſom han ſkulle wara en förnähm Herre/ så at han tyckte ſig aldrig förr hafwa ſedt hans make / der efter woro och hans wapn och harneſk; ty dömde han hos ſig förwiſſo / at hans Herre Tidrek månde nu komma i en ſtoor lifzfahra för thenne mannen/ och intet tychtes han kunna klarligen förut ſee eller weta / hwilken dera ſkulle öfwerwinna eller dräpa then andra: men ſom Hildebrander war en mycket wis och förſtändig man / betänkte han ſig/ och ſade til Vidga helt gladeligen: Gudh ware lofwat: Nu hafwer jag funnit den mannen / ſom jag förhoppas hafwer driſtighet at föra ſitt ſpiutſkafft emot Tidreck / och menar jag dig hafwa der til lycka för tin anſenlighet och ditt manlige geſtaltz ſkull / at du ſkal kunna ſtiel-

(i) umm okunn lond. (k) nu mällti Hilldebrandur. (l) mannhättu og haſka af theſſum manni / og ei ma hann thad glogt vita hvar odrum ſkal firir koma. (m) ſverdi.

mite nullo, in peregrina regione ſolus obequitare audeat. Reſpondit ille, ſe proſapia Danica oriundum, Vidgam appellari, genitum patre Velento, matre Nidungi regis Jutlandiæ filia; profecturum autem ad Theodericum Detmari Veronenſis filium. Ac vero priusquam inde diſcedat, experturos fore utroſque, quantum præſtent ipſorum ſcuta, galeæ, gladii, atque loricæ. Quippe Theoderici nomen, ob eximias admirandasque animi & corporis ejus dotes, fama per orbem longe lateque inclaruiſſe. Magnitudinem hominis, corporisque robur, admiratus Hildebrandus, quo vix parem antehac viderat alium, arma etiam proportionata, omnemque adeo armaturam, animo ſecum reputare cœpit, ingens periculum, quod olim ſubiturus eſſet dominus ſuus Theodericus, incerto fortunæ eventu, contra hominem audaciſſimum pugnaturus. Igitur pro ingenii ſui ſagacitate, conſilium arripiens Hildebrandus, vultu ad lætitiam compoſito, Vidgam denuo compellat, gratulatus felicitatem eximiam, qua ſibi obtigerat vir, ea animi fortitudine præditus, ut cum Theoderico armis certare audeat. Et vero, haud vanam ſpem eſſe, ſi fortuna, magnitudini corporis, par fuerit, ferociam Theoderici hac vice domari poſſe, cui hactenus ſolenne, omnes alios infra ſe deſpicere. Igitur rogare, ut ſocietate ſecum inita, datoque fidelitatis ſacramento, individui poſthac comites, omnium actionum atque diſcriminum, alterutris ſe fore polliceantur. Reſpondit Vidga, utique ex ſermone ſecum habito,

hefir hamingiu til/ eptir thinum (n) gorvileik/ ad thu ſkallt ſteypa hans drambi/ thui ad hann hyggur engann mann meiga vid ſic jamnaz umm reyſti eda umm hardleik/ tho ad alla verolld kanni (o); villtu ganga til vid mic ad gera felagſkap/ ſua at hvarr ockar vinni adrom trygdar-eid/(p) at vid fylgunc hvarr adrom i naudſyniar allar/ hvar ſem vid erum ſtaddir. Vidga ſvaradi/ ſua liſt mier/ſem thu munt vera godur madur/ oc rikur og godrar åttar; hvi muna ec nita ydrum felagſkap/ ec rid adur einſamann/ eda hver ero (q) nomn ydur? tha ſvaradi (r) Hilldebrandur/ ec heiti Voltram Reginbaldsſon Jarlſins af Fenidi/ annar heitir Siſtram Herinbrandſſon/ hinn thridie er Hornbogi Jarl af Vinnlandi. Sidann leggia their hendur ſinar ſaman Vidga oc Hilldebrandur/ oc geraz felagar/ ſidann rida their til Arinnar/ oc viſſi Hilldebrandur vadit a Anni.

ſtielpa hans öfwermod: ty han menar det ingen man kan finnas wid ſig at förlikna uthi ſtyrckio och hårdhet/ faſt än man öfwer hela werlden ſökte. Will du nu komma och giöra ſtallbroderſkap med mig/ ſå at wij giöra hwar andra trohetz Eed/ at wj ſkole här effter föllia hwar andra uthi alle fahrligheter och angelägenheter hwareſt wj äre ſtadde. Til thenna hans begäran ſwarade Vidga ſåledes: mig tyckes ſom du är en goder man/ mächtig och af god ſlächt; hwarföre ſkulle jag då neka til edert ſtallbroderſkap/ effter ſom jag tilförende ridit enſammen/ men ſäger mig förſt edert nampn. Hildebrander ſwarade: jag heter Voltram Reigenbalds Jarls ſon af Venedig/ then andre heter Siſtram Herindbrands ſon/ den tredie är Hornboga Jarl af Windland. Sedan lade Vidga och Hildebrander ſina händer tilſamman/ och blefwo ſtallbröder; redo ſå til Ån/ öfwer hwilken Hildebrander wiſte wadet.

(n) Grimmleik. (o) tha mållti Hilldebrandur til Vidga. (p) thar ſem vid erum ſtaddir nu. (q) nofn ydar og edli. (r) Hilldebrandur ſeigir hanum hvorier their våri.

XXXV. CAP.

Samtal Vidgas vid Kaſtala mennina/ og hvorinn hañn ſigraſt a theim tolf.

Nu rida their ſidann leid ſina thar til er vegirnir ſkiliaſt/ tha mållti Hilldebrandur/ theſſir badir vegir liggia til Vernar/ er annor laung leid og daleg/ eñ annor miklu ſkemri og betri (a) enn a theſſi hinni ſkemri er annmarki nockorr/ ſva thad er A ein/ er eigi ma yferkomaſt nema (b) at einum ſteinboga/ vid thann ſteinboga er Kaſtali eirn er heitir (c) Brictan

35. C A P.

Vidgas ſamtal med fäſtningens mån/ och huruledes han them alla tolf öfwerwinner.

Sedan rede the ſin wäg alt fram/ til des wägarne ſkildes/ då ſade Hildebrander/ bägge deſſe wägarne liggia til Bärn/ den ena är lång och elack/ men den andre är mycket ſtackotter och bättre; dock är uppå honom något förhinder; ty der är en Åå/ then man ingen annorſtädes kan öfwerkomma/ än ſom på en ſteenbro/ wid hwilken är ett Caſtell belåget ſom heter Brictan. Detta innehafwa tolf

(a) a annare leid er ein a heitir Lippa. (b) a einum ſteinboga. (c) Bettan.

to, haud obſcure agnoſcere ſe viri præſtantiſſimi dotes, quem opibus etiam ac genere illuſtrem eſſe oportet. Proinde cauſæ nequaquam eſſe, quo minus ſodalitati ipſorum ſe adjungere lubeat, aliorum comitatu hactenus deſtitutum. Hinc ut nomina ſua ſibi indicarent, rogavit. Tunc faſſi, Hildebrandus, vocari ſe Boltramum Reginbaldi F. ex comitibus Venetis: ſecundus Siſtramum Herinbrandi F.; tertius, Hornbogium Jarlum Vinlandiæ. Deinceps ſtipulatis manibus ſocietatem ineunt Vidgas atque Hildebrandus. Qua cerimonia peracta, ad fluvium ſuperandum ſe accingunt, vadum probe ſciente Hildebrando.

CAP. XXXV.

De Vidgaſi colloquio cum caſtelli militibus, eorumq; nece.

ITa vero via ſua perrexerunt, donec ad viarum divortium perventum fuit. Ibi ſodales alloquutus Hildebrandus, bina illa viarum itinera Veronam recta ducere ait, alterum longius nimis atque aſperum, alterum brevius atque planum eſſe, ſed incommodo aliquo conjunctum, propter amnis præterlabentis aquas ponte lapideo ſuperandas. Prope pontem exſtructum eſſe caſtellum, quod Brictan vocant, â duodecim viris pugilibus inhabi-

tan/ thann Kastala hallda tolf (d) Skotmenn/ einn theirra heitir Gramaleif (e)/ a theim steinboga er (f) tollur/ thar verdo ver ad lata hesta vora oc vapn oc lata tho vel yfir/ ef vier holldum kifinn eda limum varom. Nu er litil von at ver komeme yfir thennann steinboga firir utan theirra vilia/ firir thvi ad Thidrikur hefur tilkomit/ at vinna thann Kastala/ oc feck ecki at gort. Enn nu sa er thessum tolf Kappum ma firir koma/ tha thorir ecki Thidrikur theim i moti ad standa oc engi annara. Enn nu ad minu radi tha verdum vier ad fara leingri leidina. Tha svaradi Vidga/ vier verdum vist at fara hinn skemra veginn/ firir thvi ad their lata rida utlendskann mann hvert er hann vill i gridum. Sidañ fara their thann veg sem Vidga bad; their rida a eirn skog er Lyravald heitir/ enn firir framann thann skog er Kastalinn. Nu sia their Kastalann/ tha mællti Vidga/ bidit min her/ ec vil nu rida framm til (g) bruarinnar/ kann vera ad ec thiggia af theim/ ad their lati oß rida firir utañ skatt/ ef ec mæli miuklega til/ enn ef eigi verdur theß kostur/ tha rid ec aptur til ydar vid sva buit/ their bidia hann rida/ (h) oc firir thyckir tho ad hann fari. Vidga ridur nu frañ til Kastalans oc Steinbogans (i) their sitia i vigskardō ofanverdum i Kastalanum/ og sia reid hans. Tha mælti Gramaleif: Thar ridur einn madur/ sa hefur skiolld mikinn/ sa skiolldur somdi mier vel/ og hann verd ec ad hafa/ enn thier skiptid annarri harneskio hans sem thier vilit. Tha

tolf kiämpar den ena heter Gramaleif; och är uppå denne stenbron ett tullhuus/ der skole wi lemna wåra hästar/ och wapen/ och gifwa oß ändå wäl tilfrids om wij få behålla wåra lemmar och wårt lijf; hwarföre är liten förhoppning/ at wij kunna komma öfwer denne stenbron uthan deras willia; ty Tidreck hafwer tilförenne der warit/ och welat winna then samma fästningen/ men intet kunnat uträtta. Nu den som desse tolf Kiämpar kan öfwerwinna/ honom törs hwarken Thidrek eller någon annan göra motstånd: men mitt råd är/ at wij fara den långre wägen. Vidga swarade: wj skolom wist rjda den genare wägen/ ty dhe låta wäl uthländskan man rida i fred hwart han will; drogo dhe fördenskull den wägen fram som Vidga bad/ och färdades så öfwer en skog som Lyrewald heter/ wid hwilken ände fästningen war belägen/ den dhe nu såge/ och talte Vidga: bider mig här/ jag wil ensammen rida fram til steenbron; kan wara/ jag förmår af dem/ at the låta oß rida uthan tull/ ther som jag talar höfligen med dem; men om det intet går ann/ will jag rida tilbakars igen til eder/ der som jag intet något kan uthrätta; dhe bedia honom rida/ men förtycka dock at han rijder. Vidga red nu fram åth stenbron och fästningen/ hwarest kiämparne såto högst uppå wallerne uthi slåttet/ och sågo hans tilridande. Tå talade Grammaleifver; der rider en man som hafwer en stor skiöld/ hwilken tienar mig wäl/ och måste jag den hafwa/ men i skifften eder emillan hans andre harnesk som i welen. Tå sade Studfus; Jag förmodar at denne mannen äger ett godt swärd/ det lärer mitt blifwa/ och ingalunda wil jag det mista/ fast än mig tilbödes många penningar. Sedan sade Trälla; hans harnesk ärnar jag mig.

(d) skakmenn. (e) annar Tosti/ thridie Stofn. (f) tollbud. (g) Kastalans. (h) oc thyckir vel. (i) their sitia a steinboganum.

habitatum. Horum uni nomen esse Gramaleif. Esse in vicinia exstructam ædiculam pro vectigalium reditibus exigendis. Illic equos pariter ac arma relinquenda esse, nec nisi ægre transitum concedi, modo corporibus membrisque integris abire liceat. Ac vero sublicium hunc pontem absque permissu pugilum minime transiri posse, idq; exemplis multis constare Quippe castellum illud subjugare aliquando aggressum fuisse Theodericum, sed conatu irrito. Proinde cui sorte favente pugiles illos aliquando prosternere datum fuerit, huic minime omnium occurrere ausurum Theodericum, aut hominum quenquam alium. Igitur suo potius agendum consilio, ac longiorem illam viam aucupandam. Respondit Vidga, imo vero breviori hac proficisci certum, quandoquidem jura velint, peregrinis transitum concedendum esse. Igitur consilio Vidgæ obtemperantes, via illa progrediuntur, superatoque nemore, quod Lyravald vocabatur, haud longe á castello appellunt. Conspecto autem castello, socios monuit Vidga, ut sese in loco illo operirentur, dum ipse ad pontem proximum adequitet, oratione supplici homines persvadere conaturus, ut absque vectigalium solutione transitum concedant. Quod si minus obtinere queat, retro se pedem relaturum ad socios. Illi Vidgam ad opus aggrediendum verbis mox animare, quamvis honorem ipsi invidentes. Jam Vidga ad castellum pontemque lapideum adequitat, pugilibus interea ex castelli edito loco adventum ejus observantibus. Infit tunc Gramaleifus, virum adequitantem conspici, scuto insigni indutum. Id vero magis decenti ornamento sui corporis destinandum, ac proinde sibi soli prædæ loco futurum: reliquam viri armaturam sociis distribuendam. Subjunxit Studfus, haud dubie gladio

M

Tha mællti (k) Studfus / meiri von at sia madur eigi sverd gott/ thad man mitt verda/ oc engoin kosti vil ec lata thad / tho ad mier væri mikid sie bodit vid. Nu mælir (l) Thrælla/ hans brynio vil ec hafa. Tha mælir Sigstaf/ hans hialm vil ec hafa. Tha mælir hinn fimti; hann hefur vist godann hest / hanom skipti ec mier. Tha mælir hinn sietti / ec vil hafa kyrtil hans/ oc öll klædi hans. Nu målir hinn siaundi / hvad hefi ec tha? nema brynhosur hans / med thvi ad allo er adro skipt adur. Tha målir hinn attundi/ fegyrdil hans vil ec hafa oc allt thad er i er. Nu målir hinn niundi / ec vil hafa hägri hönd hans firir min lut. Tha mållti hinn tiundi/ ad visu hefi ec ätlad mier hans hägri fot / adur ec fara heim. Nu målir hinn ellefti/ ec vil tha hafa hofud hans. (m) Tha svaradi Studfus eigi skal drepa manninn/ tho hefur hann fatt gott eptir tha er hann hefur thetta latit er nu er skipt / ad hann halldi lifinu. Nu mållti Gramalef hofdingi theirra/ farid nu thrir til hans / oc takid vapn hans oc klådi/ sua sem nu var skipt/ oc lati hann undañ-koma hinum vinstra fåti oc vinstri hendi/ oc lifinu/ oc hafid tha vel arnat. Nu fara their thrir a moti hanum einum/ tha målti Vidga / velkomnir godir menn/ sagdi hann/ their svarudo / alldrigi skalltu velkominn / hier skalltu lata vapn thin og klådi oc hest/ oc thar eptir skalltu leifa thina hägri hond oc thin hägra fot/ oc tho skalltu oß thad vel thacka/ ef thu

mig. Sigstaf sade: hans hiälm wil jag hafwa. Den femte sade: han hafwer wist godan håst/ den tildelar iag mig. Den siätte sade: Jag wil hafwa hans Räck och alla andra hans kläder. Tå talade den siunde: hwad hafwer jag då öfrigit/ uthan hans stålstöflar/ emedan alt thet andra är redan delat. Den ottonde sade: hans gehång tillika med penningepungen och hwad uthi honom är tilägnar iag mig. Den Nijonde sade: hans högra hand begärer iag på min dehl. Den tijonde sade: sannerligen hafwer jag ärnat at afhugga hans högre foot förr än jag reser hem igen. Den ellofte sade: då tager iag hans huswud på minn dehl. Tå sade Studfus: icke skal man slå thenne karlen ihiäl/ ty han hafwer icke mycket godt qwart sedan alt är nu delt/ fast än han får behålla lifwet. Tå talade Grammaleif theras höfdinge: farer nu åstad tre til honom/ och tagen hans wapen och kläder såsom skifftat war/ och låten honom sedan undkomma med den wänstra foten och wänstra handen och behålla lifwet/ tå hafwa i alt wäl beställt. The tre foro så åstad at möta honom allena/ och sade Vidga til dem/ wälkomne gode männ. The swarade: aldrig skal du wara wälkommen; ty här skal du lemna din wapen kläder och häst/ och sedan mista tin högre hand och tin högra fot/ och ändå skal tu oß wäl tacka/ och tyckia mycket wäl/ der som du ellјest kan undslippa med lifwet. Vidga swarade: olik är denne förlikning/ som i hafwen mig en främling och saklösan tilbudit: kaller hit eder höfdinge/ ty jag wil först höra hans dom; men icke wil jag lemna eder min häst eller wapen/ såsom nu står till. The andre reste tilbakars och berättade för Grammaleif huru det war beskaffat; hwilket når Gra-

(k) Stofn. (l) thollur. (m) tha svarar Stofnir/ ec skal drepa manninn/ tha hefur hann fatt gott eptir/ er thetta er latid er nu ecki skipt. /

eximio instructum esse virum illum, sibi in portionem cessuro, nec ullatenus ab aliis præripiendo, qualicunque licet oblato pretio. Threllius, loricam sibi vindicavit; Sigstafius galeam. Quintus, equum, quem haud dubie præstantissimum habeat, sibi tribuendum esse dixit. Sextus tunicam ac vestimenta ejus sibi expetivit. Contendit septimus, nihil sic superesse aliud, nisi indumenta ferrea, quæ sibi tollere velit. Octavus cingulum cum crumena; Nonus manum ejus dexteram, sibi expostulabant. Decimus, pedem ejus dexterum se amputaturum dixit, ut prædæ loco domum ferat. Undecimus caput se relaturum ait. Verum Studfusus, minime omnium fas esse ait, hominem occidere, omnibus suis bonis, jam modo dividendis exspoliatum, sola superstite vita. Jussit igitur dux Gramaleifus, ut tres pugiles egressi, arma atque vestes ejus jam modo divisas accipiant, sinantque sinistro pede manuque & vita incolumem evadere. Sic satis bene rem ipsos gesturos. Igitur obviam progressi tres pugiles, comiter eos salutavit Vidga. Contra ipsi haudquaquam prospere illic rem eum gesturum esse edicunt; sed oportere ut armis, vestimentis atque equo privatus, manus dexteræ pedisque amputatione mulctetur, nec tamen duriter secum actum putet, dummodo vita incolumem abire ipsum liceat. Regessit Vidga, haud æquas esse conditiones; quas sibi homini peregrino nulliusque noxæ convicto, acceptandas proponunt. Quin potius oportere, ut accito illuc duce ipsorum, sententiam quam ipse pronunciaturus sit, exaudiant: nec enim equum aut arma sibi eripi permissurum se, rebus sic stantibus. Illi igitur retro se recipientes, Gramaleifo rem indicant. His quæ nunciabantur, auditis, arma subito induit Gramaleifus, pariterque duo-

thu kemz lifinu undann. Nu málir Vidga/ ojamnleg er theſſi ſátt er thier biodit mier utlendom manni oc ſaklauſum/ kallid ad hier komi hofdingi ydarr oc vil ec heyra hans dom/ enn eigi ma ec lata heſt minn nie vapn firir ydur ad ſva buno. Nu fara their aptur oc ſeigia Gramaleif ſva buit. Gramaleif heyrir nu thetta/ ſtendur upp thegar oc vapnar ſig/ oc allir hans felagar tolf ſamann/ oc rida yfir Steinbogann. Tha mállti Vidga til theirra/ oc bad tha velkomna/ tha ſvaradi Gramaleif/ ecki munto velkominn/ firir thvi ad adur er allo ſkipt fe thino med varom felagum/ oc tho ſkalltu lata hond oc fot/ adur enn ver ſkilimc/ ſkiolld thin vil ec hafwa/ ſidañ taki hverr thad er hlaut. Tha mállti Vidga/ ef ec lát minn ſkiolld/ tha er thad miñ ſkadi/ enn ef ec kem heim i Danmork/ tha mun Velent fadir min ſeigia/ at Thidrikur tok af mier naudgom ſkiolldinn/ enn thad veit Gud/ ad hann ſa ec enn alldregi/ oc medan ec hefi eigi ſet hann/ tha ma ec viſt eigi minn ſkiolld lata. Nu málir Studfus til Vidga/ gef upp ſverd thitt ſkiott/ thad ſkal ec hafa/ adur enn ec fara heim/ ef thad er nockve nytt. Tha ſvaradi Vidga; ecki vitu thier til hvort ſverd mitt er gott eda illt/ oc eigi villda ec/ ad i varom fyndi vyrdi freiſtat/ oc mátta ec ſialfur rada/ enn ef thu tekur ſverd mitt af mier/ med hveriu ſkal ec tha veria mig er ec finn Thidrik. Nu ef ec fer heim hedan/ tha ſeigir Velent fadir minn ad thad ſverd tok Thidrikur af mier naudgom firir utan miñ

Gramaleif hörde/ ſteg han up ſtrax/ bewåpnade ſig/ och alle hans tolf ſtallbröder med honom/ ridandes altſå öfwer ſtenbron. Tå ſade Vidga til them at the ſkulle wara wålkomne; men Grammaleif ſwarade: icke låter tu bliſwa wålkommen; förty tilförenne åro alla dina ſaker delte emillan oß ſtallbröder/ och deß föruthan ſkal du miſta hand och foot förr ån wij ſkillias/ och din ſkiöld ſkal jag hafwa/ ſedan må the andre taga hwar ſin dehl. Men Vidga ſwarade/ om jag miſter min ſkiöld/ år det min ſkade; ty når jag ſedan kommer hem til min fader Velint i Danmark/ låter han ſäya at Thidrek tog af mig ſkiölden med wåld och emot min willia: men det wet Gud med mig/ at iag aldrig ån hafwer ſedt Tidrek: och emedan iag honum ånnu intet ſedt hafwer/ må jag ingalunda miſta min ſkiöld. Tå ſade Studfus til Vidga; gif upp dit ſwärd ſtrax/ ty det wil iag hafwa förr ån jag reſer hem/ ſå frampt det ellieſt år något dogligit. Vidga ſwarade: icke weten i antingen mitt ſwärd år godt eller elackt/ och wille jag intet önſka/ at det ſkulle i wår ſammankomſt nu bliſwa förſökt/ der ſom jag ellieſt finge hår uthinan ſielfwer råda/ ty om tu tager nu af mig mitt ſwärd/ hwar med ſkal jag tå wårja mig når jag finner Thidrek. Och der ſom jag nu ſedan reſer hem åth igen/ tå ſäyer min Fader Velint/ at Thidreker hafwer tagit af mig mitt Swärd med wåld och föruthan min willia/ hwilket jag ingalunda för någon ting wil miſta. Sedan talade den ena effter den andra til honom om ſina delar/ effter ſom the tilförende ſig emillan delt hade. Men Vidga bad dem låta ſig reſa i fred och ſåkerhet ſin wåg/ williandes icke giſwa dem en penning der före/ med mindre dhe wille giſwa honom ſå godt igen. Tå ſade Studfus: Wiſt årom wj ringa karlar/ at

duodecim commilitones ejus reliqui, ad pontem lateritium equis ſuis contendentes. Illos compellans Vidga, fauſto omine advenire dixit. Viciſſim Gramaleifus, minime vero fauſto omine illuc adveniſſe Vidgam ait, quandoquidem bona ejus quæ habeat omnia, inter ſe partiti ſunt ſodales, manus pedisque amputatione inſuper mulctandum, antequam miſſum faciant. Scutum Vidgæ ſibi ipſi in portionem ceſſurum, deinceps partes ſuas accepturos eſſe reliquos. Ad id Vidga, haud exiguo damno ſibi futuram ſcuti ſui jacturam: ac vero ſibi aliquando in Daniam reduci, dicturum fore patrem Velentum, violenta manu, hunc ſibi extorſiſſe Theodericum, quem, teſte tutelari numine, haud dum oculis ſuis videre contigerat: nec enim illo nondum viſo, ſcutum dimittere malle. Proxime Vidgam urget Studfus, ut gladium ſibi cedat, in meritam portionem, antequam domum regrediatur, ſiquidem bonitate eundem præſtare credibile ſit. Reſpondit Vidga, haud dum perſpectum eſſe Studfuſo, ſuus quid valeat gladius, ac nolle ſe, hanc amborum in congreſſu probationem inſtitui, ſiquidem arbitrii proprii res ſit. Hunc vero ſibi ſi eripiat, nihil ſupereſſe armorum, quibus ſeſe adverſus Theodericum tueatur, ſi in illum incidere contingat; quin & domum reverſo ſibi, dicturum fore patrem, gladium ſibi invito extorſiſſe Theodericum, quem nullatenus amittere certum ſit. Hinc ordine cuncti pro accipiendis portionibus ſuis eum urgebant, juxta partitiones hactenus inter ipſos factas. Contra Vidga, ne ſibi moleſti eſſe pergerent, eos rogavit, nec vel minimam rerum ſuarum jacturam illorum cauſa ſe facturum dicens, niſi æquum pretium ſibi reſtituatur. His auditis, ait Studfus, minime omnium rem ipſos dignam agere, quod duodecim numero viri, cum homine uno contendentes, paria adverſum reſpondere ſinant: adeoque commilitones gladiis ſtrictis obluctantem invadere juſſit, dearmatumque vita inſuper privare. Ac vero

vero

minn vilia/ nu vil ec viſt eigi theß miſſa firir engann mun. Tha mælir annar ad odrum/ hverr til ſins lutar/ eptir thvi ſem their thottuſt hafa adur ſkipt ſin a milli. Enn Vidga bidur tha ſig lata fara i frelſi leid ſina/ enn eigi vill hann lata einn pening firir theim/ nema their greidi ſitt firir. Nu mållti Studfus: (n) viſt ero ver litlir firir oß/ er ver ſtandom her tolf firir einum mañi/ oc målir hann når iamnom ordom vid oß/ brigdit ſverdom idrom/ oc ſkal hann nu lata vapn ſin/ oc thar a ofañ ſkal hann leggia lifit. Sidann dro Studfus ſverd ſitt ur ſlidrum ſkiott oc hermilega/ oc hio til Vidga i hialm hans/ enn ſa hialmur var ſva hardur ſem hid hardaſta ſtal/ oc ſidur beit enn hinn hardaſta ſtein. Vidga bra hino goda ſverdi Mimung ſkyndilega med mikillri (o) reydi/ oc fylgdi orinn hugprydi/ oc hio til Studfus ſva hid fyrſta ſlag a hina vinſtri öxl/ ſva at allt beit i ſundur/ brioſtid oc herdarnar med (p) bryntonni til hinnar hägri ſidu / ſva at ſier fell hvarr lutur til jardar. (q) Nu vard mikill otti i hans mannum af theſſu hogvi/ villdu nu giarna margir vera heima/ oc (r) brigda tho allir ſverdum ſinom oc ſokia their nu ad hanum/ oc eggiar nu hverr annann til framgango. Nu hoggur Gramaleif til Vidga a hialminn / enn hialmur hans var ſva hardur ad ecki beit a. Nu hoggur Vidga til Gramaleif oc klifur hafud hans oc buk/ ſva ad i (s) bellti nam ſtadar/ oc fiell hann daudur a jord. Nu

at wij ſtå hår tolf tilſammans emot en man/ ſom gifwer oß ſnart lika ord. Dragen nu genaſt uth eder ſwård / och ſkal han miſta ſina wapen/ och ån tå lifwet på kiöpet. Sedan drog Studfus ſitt Swård uthur ballian haſtigt och wredſamligen / och högg der med til Vidga på hans hiålm / hwilken war af det hårdeſte ſtåål / och beet intet mehr på honom ån på den hårdaſte ſten. Vidga drog då haſtigt uth ſit goda Swård Mimmung med ſtor wrede och frimodighet / huggandes förſta gång til Studfus på hans wånſtra axel/ ſå at hugget gick igenom bröſtet/ Skuldrorne och harneſket/ och ſå uth igenom den högra ſidan / ſå at hwar deel för ſig föll til Jorden. Uthaf detta hugget wardt ſtor råddhoga ibland hans mån/ och wille många ibland dem / tå håller giårna wara hemma; dock blottade dhe alla ſina ſwård och högge på honom / åggiandes hwar andra til at gå driſteligen fram/ tå högg Gramaleifer til Vidga på hans hiålm / men den ſam̃a war ſå hårder/ at icke det ringaſte beet på honom. Sedan högg Vidga til Gram̃aleif igen/ och klyfde hans hufwud och buk/ ſå hugget ſtadnade wid gehånget/ och föll han altſå döder til jorden. Hildebrander talte nu til ſina ſtallbröder: jag ſeer nu at the åra ſam̃ankomne/ låter oß nu rida til them/ och ſee huru ſom them emillan will aflöpa; ty om Vidga bekommer ſeger öfdeße mån; och wi intet komma honom til hiålp/ lårer han ſåya at wi hafwa honom ſwiket/ det och i ſanning år / och tycker jag weta at thet blifwer då wår dödh / om han oß ſedan råkar/ deß föruthan hafwer iag då ock brutit den Eed jag honom ſwor når iag tog honom til min ſtallbroder. Tå ſwarade Heimer; det år mitt råd at wi ridom och hielpa honom/ ſå frampt wi förmode at han ſtår ſig wål / men der ſom han

(n) viſt erum vier fol. (o) hreyſti. (p) bringunni. (q) nu vard theim ſkak monnum otti mikill.
(r) bregda. (s) i heſti.

vero Studfus evaginato celeriter ac furioſe gladio ſuo, contra Vidgæ galeam ictum adegit. Hæc chalybis inſtar obdura erat, cui nec magis ac ſaxo duriſſimo ictus notæ imprimi poterant. Nec ſegnius Vidga ſtricto etiam ipſe fortiter gladio, ira jam commotior, Studfuſum impetiit, axillam ejus ſiniſtram, altius adeo ſecando, ut pectus atque axillæ una cum lorica ad dexterum latus perſtrictæ diſſipatæque partes in ſolum defluerent. Hinc pavore perculſi commilitones reliqui, domi potius manſiſſe præoptabant. Nihilo tamen minus ſtrictis & ipſi gladiis Vidgam invadunt, mutuis cohortationibus alii alios ad ſtrenue agendum incitantes. Tandem Gramaleifus contra galeam Vidgæ gladium incuſſit, irrito quamvis conatu, ob nimiam duritiem, cui noceri haud poterat. Contra Vidga Gramaleifum adortus, caput ejus ventremque medium ſecavit, ictu juxta cingulum ſubſidente, unde exanime corpus in terram collapſum. Tunc ſocios ſuos alloquutus Hildebrandus, jam certamen reliquos iniviſſe ait, adeoque oportere, ut propius ſpectatum adequitent, rei exitum viſuri. Quippe prævalente contra inimicos ſuos Vidga, nullo ſociorum auxilio adjutum, ſine dubio dicturum eſſe, parum fidam ſibi â ſodalibus præſtitam fuiſſe operam; adeoque in re adeo manifeſta, necem atque exitium ipſis olim manſurum, occaſione ita ferente. Inſuper fidem ſodalitatis, qua Vidgæ ante hac ſeſe obſtrinxerant, minus ſancte â ſe obſervari. Infit tunc Heimerus, ſui id eſſe conſilii, ut Vidgæ opitulatum properent, ſiquidem fortuna proſpera uti eum ſenſerint. Infelicius vero pugnante illo, obverſis ipſi equis ſtrenue terga daturos, ne vitæ periculo ſeipſos exponant, ignoti hominis cauſa. Hanc ſane tutiſſimam videri agendi rationem, nullique obnoxiam culpæ. Contra

Contra

Nu málir Hilldebrandur vid ſina felaga/ ec ſie ad nu ero their ſamann komnir/ ridom oc ſiam hverſo their ſkiptaz vid; nu medur thvi ad Vidga fár Sigur af theſſom mannom/ og vilium vier eigi duga hanum/ tha man hann ſegia/ at vier hafum ſvikit hann/ oc ſua er/ enn thad er varr bani/ ef hann finnur oſ/ oc heſi ec tha oſort eid minn/ er ec ſor Vidga i felagſkap. Nu málir Heimir/ thad er mitt rad at vier ridum oc dugom hanum/ ef oſ våntir ad hann haſi betur/ enn ef hann firir-låſt/ tha ridom undann ſem hardaſt/ oc tholom eigi vandrådi firir o-kunnigs manz ſakir/ oc er oſ thad vanda-lauſaſt oc amålis. Illa er tha vid hann ſkilid/ ſagdi Hilldibrandur. Medur thvi ſagdi Hornbogi Jarl/ at ver hetom hanum trunadi oc felag-ſkap/ tha er mannlegt ad duga hanum. Sva ſkal vera/ ſeigir Hilldebrandur/ ſem betur er oc mannlegra. Nu rida their framm at ſteinboganum. Vidga hefur haft mikid ſtarf/ medan hann hefur veitt ovinum ſinum morg ſtor hogg/ ſva ad af theim tolf (t) varo eigi ſleiri eptir enn fimm einir. Enn Sigſtaf/ oc their fimm felagar komoz a ſlotta undann.

(t) liggia thar ſio daudir.

han ſkulle öfwerwinnas/ willia wij rida undan ſom hårdaſt/ och icke bringa oß i någon lijfsfahra för en obekant mans ſkull/ det wij och ſäkert kunna göra uthan något eftertal. Illa år thet ſå wid honom ſkillias ſade Hildebrander. Hwar til Hornboge Jarl ſwarade: effter wi hafwa förſäkrat honom om wår trohet och redelighet/ och giordt med honom ſtallbröderſkap; år ſkiáligit at wi undſättia honom. Så ſkal och wara ſade Hildebrander/ efter det år båſt och mehr karlewulit. The efterkomma dåt och redo fram åth ſtenbroon/ hwareſt the funno Vidga ſom hafwer hafft ſtort arbete/ emedan han giſwit ſine Owånner ſå månge och ſtore hugg/ ſå at af the tolf woro allenaſt fem i liſwet; Men Sigſtaf med ſine fem ſtallbröder undkomne på flychten.

XXXVI. CAP.

Rad-ſlag Hildebrands oc Vidgas; oc Kaſtala-brennann.

Tha hittaz their Vidga oc hans felagar/ oc fagnar hverr theirra adrom blidurlega. (a) Nu rida their felagar inn i Kaſtalann/ oc taka thar (b) vin oc viſtir/ oc allt thad er their thurfo i gulli oc i gerſimum/ oc ero thar tha nott oc foru ad ſofa. Nu hugſar Hilldebrandur mart um Vidga hverſo frokn hann er/ oc nu thyckiz hañ viſt

(a) foſtbrádur. (b) mat oc munngat.

36. CAP.

Om Hildebranders och Vidgas rådgiörande och huruledes the brånde upp Caſtellet.

Sedan råkades Vidga och hans ſtallbröder/ och fågnade hwar andra wål. Stallbröderne redo ſedan alle tilſamman inn uthi kaſtellet/ uthi hwilket the togo öhl/ wijn och allehanda wahror och der til ſå mycket ſom the behöfde af gull och dyrbara Clenodier/ förbliſwandes ſå i fåſtningen den natten öfwer/ och gingo at låggia ſig til ſömns. emedler tid tånckte Hildebrander mycket på Vidgas manhafftig,

tra Hildebrandus, indecorum eſſe, ita hominem miſſum facere. Subjunxit Hornbogius Jarlus, ob datum Vidgæ fidei ſacramentum, ſodalitatemque mutuam, fas & æquum dictare, ipſi ut ſuccurrant. Aſſenſit Hildebrandus, ita decere viros ſtrenuos munia ſua implere. Hinc igitur ad pontem lapideum adequitant. Interea Vidga laboris plenum ſuſtinuerat opus, propulſatis fortiter hoſtibus, quos habuerat duodecim, quorumque jam quini tantummodo ſupererant. Cæterum Sigſtafus cum ſociis reliquis quinque, fuga ſalutem ſibi quæſivit.

CAP. XXXVI.

De Hildebrandi atque Vidgæ conſultationibus, ut & caſtelli combuſtione.

ADvenientes ſocii ad Vidgam, multis gratulationibus ſe invicem excipiebant. Porro intra caſtelli ſepta adequitantes, victum commeatumque omnem diripiebant, opumque ac rerum pretioſarum gazam, per noctem etiam ad quietem captandam illic commorati. Interea Vidgæ fortitudinem animo ſecum perpendens Hildebrandus, hunc Theoderici moribus apprime commodum exiſtimabat, quin & ſodalibus reliquis placiturum, arma præ-

viſt vita ad jungherra Thidrikur man koma vid kaupa ſinn / felagi hans oc foſtri oc margt ihugar hann um̃ vapn hans hverſo god thau ero. Enn tha er var midnott/ tha ſtod Hilldebrandur upp / oc dro ſverd ſitt or ſlidrom. Sidann tok hann ſverd Vidga Mimmung / oc dro or ſinni um̃giord / oc let ſitt ſverd i ſtadinn / enn Mimmuug låtur hann i ſina um̃gerd/ oc hafdi adur ſkipt hialtum oc omani milli ſverdanna/ latit ſin hiollt oc oman a Mimung / enn Mimungs hiollt oc oman a ſitt ſverd/ oc lagdi hia ſier / legz nidur ſidann oc ſefur til dags. Nu er dagur / oc ſtanda their upp oc bua ferd ſina. Tha ſpurdi Vidga Hilldebrand/ hvat ſkulum vid gera vid Kaſtala thennann/ er vid hafum unninn / oc ver farom i brott ; tha ſvaradi Hilldebrandur / thad ſem ockur ſynis badom. Ec vil viſt eigi leynaſt firir thier leingur / oc ſegia vil ec thier ſatt til hvad manna ec em / eda hvad ec heiti. Namn mitt er Hilldebrandur/ ec em madur Thidriks af Bern/oc allir ero ver hans felagar / enn tho at ec ſagda eigi riett nomin vor/ tha vil ec tho hallda allann felagſkap vidur thig / thann er vid hafum ſvarid ockar a millom. Nu er thad mitt rad/ ad ver latum ſtanda Kaſtalañ thennann/ oc ſiti her eptir til gåzlo Kaſtalans theßir tveir ockar felagar/ enn ec fylgi thier ad Bernar a fund Thidriks/ oc niedur thvi ad thid ſkiliſt godir vinir oc felagar/ tha hafi thid badir thenna Kaſtala oc mun hann ther thad vel launa / enn ef ſva verdur/ at thid ſkiliſt oſattir/ tha ſkalltu

tighet/ förwiſſo ſig förſäkrandes/ at unge Her Thidrek/hans ſtallbroder och Foſterſon månde hår ſiña ſin jåmlike/haſwades ock många tanckar om hans wapen huru goda the wore. Men når midnat war / då ſteg Hildebrander upp/ drog ſitt Swärd utur ſlidan / och ſedan drog han ock uth Widgas ſwärd Mimmung uhr ſin ballia / ſatte ſå ſitt ſwärd i des ſlida igen / och Mimmung i ſin ſwärdsvallia / men tilförenne haſwer han ombytt plåtarne / knappen och handkaflen på ſwärden / och ſatt ſina plåtar med knappen på Mim̃ung/och åter igen Mim̃ungs plåter och knapp på ſitt ſwärd/ laggiandes thet hos ſig. Sedan lade han ſig til ſömns igen/ och ſoſiver til theß dager wardt. Som nu dager wardt/ſtego the upp och lagade ſig til reſan. Tå frågade Vidga Hildebrander: Hwad ſkole wij nu giöra af denne fäſtningen ſom wi haſwom wunnit/ förr ån wi reſa bort? Då ſwarade Hildebrander/ det ſom oß bägge ſynes likaſt. Jag wil nu intet långre mig fördöllia för dig / uthan hwem jag år til min perſon/ ſåſom och mitt namn ſkal jag rent uth ſäya för dig. Mitt nampn år Hildebrander / och år jag Thidriks man af Bärn/ och wij alla årom hans ſtallbröder ; Och åndock iag icke i förſtone ſade tig rått wåre nampn / tå williom wi likwål hålla thet ſtallbröderſkap ſom wi oß emillan ſworit haſwom. Nu år det mitt råd at wi låta detta Caſtell bliſwa ſtåendes/och til deß förſwar/ lemna effter oß theßa twå wåra ſtallbröder. J medler tid wil iag föllia dig til Bärn til Thidrek/ och om ſå hånder j bliſwen goda wånner och ſtallbröder / ſå må i haſwa bägge twå detta Caſtell/ för hwilket han dig lårer wål löna. Men der ſå tilbärs at i ſkilliens owånner/ ſå ſkal tu enſammen åga detta Caſtell / lika ſom tilförende / och år denna fäſtningen många Penningar wärd. Tå ſwarade Vidga / på thenne ſtenbron haſwer tilfö-

præſertim ejus eximiæ bonitatis ſcrupuloſius admiratus. Igitur ſub mediam noctem, ex lecto ſurgens Hildebrandus, gladium ſuum ex vagina eduxit, evaginatoque etiam Mimmungo, ſuum enſem repoſuit, commutatis antea capulis atque manubriis, inque vicem ſubſtitutis. Sic gladio juxta ſe repoſito, denuo ad ſomnum ſe compoſuit, uſque dum illuceſceret. Die jam lucido, è loco conſurgentes, itineri neceſſaria parabant. Tunc Hildebrandum compellans Vidga, quid caſtello jam devicto faciendum cenſeat, eum ſciſcitabatur, antequam illinc abeundum ipſis. Reſpondit Hildebrandus, amborum ex arbitrio eam rem gerendam eſſe. Se vero diſſimulate cum ſocio amplius agere nolle, quin ſincere jam fateri, conditionem ſuam atque nomen. Nimirum vocari ſe Hildebrandum, ac Theoderici Veronenſis eſſe aulicum, omnesque ſocios ſuos reliquos ejusdem domini famulitio addictos. Haud tamen minus, celato licet hactenus vero ſuo nomine, fidi ſodalis officia ſe præſtiturum eſſe, prout ſponſione ſolenni fidem invicem dederant. Quin jam conſilium ſuggerere ſe iſtud, ut caſtello ſarto tecto, eique cuſtodiendo, binos ſociorum relinquant. Se interea Veronam una profecturum ad Theodericum. Ac vero ſi animis illi inter ſe concordaverint, caſtellum ex æquo partituros eſſe, remunerationem largam ſubinde á Theoderico exſpectaturi. Secus vero ſi contingat, irreconciliatis animis ab invicem diſcedere ipſos, caſtelli dominium ad Vidgam ſolum pertinere debere, utpote legitimo jure ab ipſo acquiſitum. Minime autem dubium, quin eximii peculii inſtar cenſenda ſit caſtelli iſtius poſſeſſio. Regeſſit Vidga; ita comparatum eſſe, quod prope pontem illum lateritium vectigal cenſumque exigere ſoleant, variis modis inquilinos pariter & alie-

tu eirn hafa thenna Kaſtala ſem adur / oc er theßi Kaſtali mikils fear verdur. Tha ſvaradi Vidga / (c) a theſſari bru hefir legit tollur oc mikil anaud oc ofridur bädi innlennſkom oc utlennſkom mannom / enn thetta er mikill (d)thiod=vegur margs mans / tho at margir menn hafi nu umm ridir eigi thorat her framm at fara / enn thvi hefir valldit theßi Kaſtali / oc their illo menn er her bygdo i. Nu ef ec räd / tha ſkal her hverr madur fara i frelſi unum thenna ſteinboga / utlennſkur oc innlennſkur / ungur oc gamall / veſäll oc ſäll. Tha ſvaradi Hornbogi Jarl / thad er rettaſt / ad ſa ſem thenna Kaſtala vann med ſino ſverdi / at hann radi / hvart hann ſkal ſtanda / eda vill hann hanum firir=koma. Sidann tok Vidga / oc lagdi elld i (e) hid nedſta hus Kaſtalans / enn adur hafdu their allt fe a brot tekit. Nu ſkiliaſt their eigi thadann / firr enn ſa Kaſtali var allur uppbrendur oc brotin.

tilförenne warit tull / och är ſtor Nöd och ofrider tilfogat både inländſkom och uthländſkom männom / faſt än detta är en allmänn / och en ſtor ſtråtewäg för många männ / och hafwa många intet fördriſtat ſig en tid bortåth här om at färdas / hwilket hafwer wållet detta Kaſtell / och the elacka männ ſom uthi det hafwa bodt; Nu om jag råder / tå ſkal hwar man efſterlåtit wara at reſa i fred öfwer denna ſtenbroon / ware ſig anten uthländſker eller inländſker / ung eller gammal / fattig eller riker. Tå ſwarade Hornboge Jarl / thet är rätt / at den ſom intog detta Kaſtell och wandt thet med ſitt ſwärd / at han ock ſå må få råda / antingen thet ſkal bliſwa ſtåndandes / eller ock omkullriſwas. Sedan tog Vidga Eld / och lade i thet näſta huſet uthi kaſtellet / hafwandes the tilförende alla penningar och ägodelar uthburit; ſom ther funnes; och reſte the intet ther ifrån / förr än hela kaſtellet i grund war neder brändt och förſtördt.

(c) a theſſum ſteinboga hefur leigid mikill tollur oc ofridur. (d) al manna=far. (e) i Kaſtalann.

XXXVII. CAP.

Their Hilldebrandur reiſa yfir Wiſar A / oc Vidga vinnur tha Sigſtaf.

SIdann rida their leid ſina oc varo katir / oc hafdo vel arnad ſem var. Til theß rida their / er their koma at a theirri er heitir Viſara / thar var a bru ein millum tveggia hamra / thar til hafdi komit adur Sigſtaf oc hans felagar oc hafdo brotid af bruna / adur enn hinir komu tilfarandi / oc villdo eigi tha lata yfir=koma / firir

37 CAP.

Hildebrander och hans ſtallbröder reſa öfwer Wiſerå / och Vidga öfwerwinner Sigſtaf.

SEdan rede the ſina led och woro glade / tyckiandes ſig at hafwa wäl beſtält / ſom ſant war. Omſider kommo the til en Åå ſom Wiſarå heter / öfwer hwilken war en broo emillan twenne höga ſtenbackar / til hwilken hade kommit tilförenne Sigſtaf och hans ſtallbröder / ſom hade upkaſtat Bron förr än deße kommo effter / och wille icke låta them öfwerkomma / ty the tyckte intet hopp wara at öfwerwin-

alienigenas divexando, juxta viam hanc publicam. Propter has moleſtias, â longo jam inde tempore, hâc intutum redditum eſſe peregrinantibus iter, propter objectum caſtellum, militumque quam exercent inſolentiam. Iam igitur, pro viribus operam daturum ſeſe, ut tutus peregrinantibus tranſitus per pontem lapideum permittatur, cujuscunque demum conditionis ac ſortis illi fuerint. Subjunxit Hornbogius Jarlus, ita jus & æquum poſtulare, ut qui caſtellum gladio ſuo occupaverat, idem quoque pro arbitrio diſponat, ſive conſervandum illud ſive diruendum velit. Poſt modū Vidga ignem in contignationes caſtello vicinas ſubmiſit, remota prius ſupellectile omni, quæ intus erat. Nec vero inde diſceſſerunt, donec flammis conſumtum perditumque fuit caſtellum.

CAP. XXXVII.

De Hildebrando ſociiſque ejus fluvium Wiſarenſem ſupergreſſis, deque Vidgæ pugna contra Sigſtafium.

HInc via ſua ſtrenue pergunt, ob rem bene geſtam gaudio ovantes. Tandem continuo facto itinere, ad amnem Wiſarenſem perveniunt, cui pons in alterutram ripam ſupertenſus erat. Verum Sigſtafius ſociique priores huc delati, pontem disjecerant, acceſſu alteros prohibituri, quandoquidem de Vidga ejusque commilitonibus ſuperandis ſpes nulla effulgebat, poſtquam arma ipſorum prævalida jam experti fuerant, quorum vim amplius ſubire

firir thvi at theim thotti engarra happa von at Vidga ef their finniz ne hans felagum/ firir thvi at their thottuſt eigi thad lut=ſkipti hafa feingid af vapnom hans/ er theim mátti hugur vid lágia/ oc eigi vilia their tilbeidaz optarr. Nu ſer Vidga thetta at af er bruinn/ tha lyſtur hañ heſt ſinn med ſporum Skemming/ oc ridur akaflega ad Anni. Nu leypir hann af bergino thvi er bruinn hafdi aleigit/ oc ſva yfir Ana a hitt bergit (a) ſem kolvi ſkyti/ oc enn i dag ma ſia ſtadinn i bergino (b) ſkuanna oc naglanna/ bádi thar ſem hann hliop af/ oc ſva thar ſem hann kom nidur. Hilldebrandur oc Heimir oc Hornbogi Jarl rida eptir hanum. Nu er Hilldebrands heſtur liop af bergino/ tha fleigir hann a Ana/ oc kom ſundi til lands: oc Hornbogi Jarl for ſamu for/ oc kom hann tho firri a land enn Hilldebrandur. Heimir hafdi thann heſt er het Riſpa/ hañ var brodir Skemmings/ Heimir leypir a millum theirra tveggia hamra ſem Skem̃ingur hliop. Jafn=ſkiott ſem Vidga komur yfir Ana/ (c) tha ſier hann hvar their Sigſtaf/ oc their fimm felagar ſtanda/ oc ridur thegar akaflega/ enn their i moti hanum/ oc beriaſt their akaflega/ Vidga veitir theim morg hogg oc ſtor/ eñ Heimir ſitur a heſti ſinum/ oc vill ecki duga hanum. Enn tha er Jarlinn Hornbogi kom a land/ tha ridur hann at diarflega oc hugmannlega/ och tha er hann kom framm at/ veitti hann Vidga gott lid/ oc ſkiliaz their ſua vid tha/ (d) ad their fimm felagar/ ero allir daudir/ oc enn finnur Vidga eigi/ ad hann hafdi eigi ſitt ſverd Mimmung.

winna Vidga och hans ſtallbröder/ emedan the funne ſig ſenaſt icke bekommit en ſådan fördeel emot hans wapen/ ſom dem behagade/ ty wille the icke offtare ſådant begiära eller förſökia. Nu när Vidga ſåg at broon war borta/ gaf han ſin häſt Skiämming ſporarne/ och red driſtigt åth Åån/ häſten hans lopp af thet bärget ſom broon hade legat uppå/ och til thet andra/ lika ſom man hade ſkutit med en pijl/ och ſynes ännu i dag märke effter ſömen och häſteſkona/ både ther ſom häſten ſprång ifrån/ och dit han kom. Hildebrander/ Heimer och Hornboge Jarl redo effter honom. Hildebranders häſt gaf fuller ſprång ifrån bärget/ men hinte intet fram/ uthan flög i Åån/ och Hildebrander kom ſimmandes til lands. Afwea ſamma färd giorde Hornboge Jarl; dock kom han förr til lands än ſom Hildebrander; men Heimer hade then häſt ſom het Riſpa/ han war Skiämmings broder/ och lopp han juſt öfwer emillan deſſe bärgen/ lijka ſom Skämming lopp. Så ſnart Vidga kom öfwer Åån/ fick han ſee hwareſt Sigſtaf och the fem hans ſtallbröder ſtode/ til hwilka han red frimodeligen; the mötte honom/ och begynte the ſtrax at ſlåß mächta hårdt. Vidga gaf them mänge och ſtore hugg: men Heimer ſatt på ſin häſt ther brede wid hos Vidga/ och wille icke hielpa honom: men så ſnart ſom Hornboge Jarl kom til lands/ red han driſtigt och frimodigt fram/ giorde Widga godt biſtånd/ och wände the intet igen/ förr än deſſe fem ſtallbröder wore alle döde/ ſedan låte the liggia ther the döde/ och äntå kunde Vidga intet förnimma annat/ än at han hade ſitt ſwärd Mimmung behållit.

(a) ſem kolfur flygi. (b) firir naglanum oc ſkeifonum. (c) kemur hann ad/ thar ſem theßir fimm Skakmenn firir ſtodu. (d) thar til er their ganga af theim fimm daudum/ oc enn vißi Virga ecki af/ at hann hafdi miſt ſins ſverds Mimmungs.

ſubire minime tutum videbatur. Vidga pontem dejectum conſpiciens, ſubditis equo Skemmingo calcaribus, fluentum ſtrenue ingreditur. Igitur concitatus equus, præcipiti impetu ex montis arduo, ubi pridem annexus fuerat pons, ſe dejecit, amnemque jaculi ad inſtar ictum celeriter tranavit. Apparent etiam hodiernum uſque in diem impreſſa rupi unguli equini clavorumque veſtigia, ab illa pariter parte unde ſe provolutavit, alteraque qua ſolum attigit. Hildebrandus, Heimerus atque Hornbogius Jarlus, etiam equis ſuis inſequuntur. Et quidem equus cui inſedebat Hildebrandus, ex rupe ſe disjecit, ſed in amnem præcipitatus, natando in alteram ripam tranavit. Nec melius ſucceſſit Hornbogio Jarlo, qui tamen ante Hildebrandum prior flumen transmiſit. Heimerus equum habuit, cui Riſpa nomen erat, eodem cum Skemmingo ſatum genere, qui facto & ipſe ſaltu haud diſſimili, collium ripam alterutram attigit. Vidga in adverſam ripæ partem delatus, Sigſtafium, quinosque ejus ſocios ibi adſtantes vidit, quibus animo forti obviam ipſe vectus, illos pari vehementia ſibi contra euntes offendit. Oborto ſic certamine vehementiori, Vidga ictus crebros valide ingeſſit, Heimero interea qui ex equo ſpectabat, opem nullam ei adferente. Sed vero in ripam alteram delatus Hornbogius Jarlus, ſubito curſu fortiter advolat, opem ſtrenuam Vidgæ adferens. Nec prius â pugna ceſſatum, donec quinque illi commilitones proſtrati jacerent, nondum tamen animadvertente Vidga, gladium Mimmungum ſibi ereptum fuiſſe.

XXXVIII. CAP.

Vidga bydur Thidrik til Einvigs.

RIda their nu leid sina/ oc komo ad kvelldi (†) thar er Her heitir/ thad bu atti Thettmar Konungur fadir Thidriks/ thar er kona Hilldebrandz firir/ thar ero their umm tha nott/enn ad morni rida their thadan/ oc komo thann dag eigi sid til Vernar. Nu er sagt Thidriki er hann situr yfir bordum/ ad Hilldibrandur er kominn/ oc Hornbogi Jarl oc Heimir/sidan stod hann upp oc geck ut i moti theim/ oc fagnar (a)theim vel/ oc spyr tha tidenda/ oc enn málir hann ecki ord vid Vidga / thviat hann veit eigi hvad manna hann er. Vidga dregur glova af hendi sier silfur-lagdann oc selur i hond Thidrik; enn Thidrikur spyr hvad thetta viti. Nu svarar Vidga/ her med byd ec thier hit fyrsta einvigi / thu ert minn jafn-alldri/ oc langt spyrda ec til ydar/ (b) oc mikit starf oc vandrádi hefi ec haft sidan ec for heiman / firir thvi ad ec villda reyna/ hvart thu ert sua mikil Kempa sem nu er sagt land af landi (c) Nu vil ec hafa erendi mitt/ ef thu vill eigi theß synia/ (d) oc em ec nu helldur albuinn ad beriast vidur thig/ oc tha er ec for heiman hiñ fyrsta dag/ at tha mundi mic ecki til hafa dvalt thegar i andverdo / ad tha var ec albuinn ad ganga til einvigis vidur thig. Tha svaradi Thidrikur: thann frid skal ec setia i lan-

38. CAP.

Vidga biuder Thidrek til enwiges Kamp.

DEsse stallbröder rede then wägen alt fort som the skulle färdas/ och om afftonen kommo the dijt som Häår kallades/ then By ägde Konung Tettmar Thidreks Fader/ hwarest och Hildebranders hustru war/ och fördrögde the ther öfwer natten; men om morgonen redo the tädan / och kommo samma dagen strax effter middagen til Bärn. Tidreker blef strax sagdt/ ther han satt til bords/ at Hildebrander / Hornboge Järl och Heimer wore dit ankomne: ty steg han strax upp och sporde om tidender. Men Thidreker talade tå icke ett ord wid Vidga / effter som han wiste intet hwad för en han war. Vidga drog af sig en sin silfwerborderade handske / och lade then samma Thidrek uthi handen; som Thidrek frågade hwad det skulle betyda? swarade Vidga : med detta biuder iag tig til första enwiges Kamp / ty tu är med mig lika gammal / och långt här ifrån har iag hördt talas om tig / och mycket arbete och stort bekymmer hafwer jag uthstått sedan iag for hemman ifrån / williandes jag förwist försöka/ om tu är så god kiämpe som berättat är ifrån det ena landet til thet andra. Detta är mitt ährende som iag wil giärna hafwa förrättat/ om tu icke will mig thet afslå/ och är iag nu heel färdig at slåß med tig / och när iag for hemman ifrån första dagen / månde iag icke hafwa drögt med thet/ ty iag war tå redan färdig at gå til enwiges Kamp emot tig. Tå swarade Thidreker: jag skal sättia i min Faders och mitt eget Rike den lagen / at icke skal hwar byc-

(†) til theß Bäjar sem atti Hilldebrandur. (a) enn their seigia hanum einginn ad sinni. (b) enn mikid straff hef ec tholad sidann ec for heiman. (c) ad einginn madur meigi vid thig jafnast eda thin vopn. (d) tha svarar Thidrikur / ecki dvelur mic til Bardaga/ hvort sem ec skal beriast vid eirn mann eda fleiri.

CAP. XXXVIII.

De Vidga provocante Theodericum ad duellum.

HInc via sua pergentes, circa vesperam ad locum quendam Her dictum adveniunt, quod prædium erat Dietmari regis, Theoderici patris. Illic Hildebrandi uxor habitabat. Quapropter per noctem ibi hospitantes, mane inde profecti, promeridiano tempore Veronam attingunt. Ad mensam tunc accumbens Theodericus, de adventu Hildebrandi, Hornbogii Jarli atque Heimeri nuncium accepit. Itaque surgens ipse, obviam illis processit, gratulatusque accessum felicem, de rebus gestis eos percontari cœpit. Vidgam autem non compellavit, utpote sibi adhuc ignotum. Cæterum Vidga detractam manu chirotecam argenteæ cælaturæ Theoderico tradidit. Ille vicissim quid rei istud esset sciscitabatur. Infit Vidga, hoc prænuntio eum provocari, ut duello secum certet; quippe ætate sibi parem, ac fama longius jam celebratum. Cujus etiam causa itineris longinqui molestias subire se voluisse, ut certo experiretur, an virtutum robore, laudis cumulum ubique terrarum pervulgatum, ipse æquare valeat. Porro, hoc sibi petenti, indulturum Theodericum, ut secum pridem ad certamen parato decernat. Hanc aleam potissimum expetivisse se, à primo die susceptæ peregrinationis suæ, nihilque magis in votis sibi fuisse, quam duello contendere. Ad illa Theodericus: utique id curæ sibi futurum, ne vilissi-

N mus

i landi fadur mins oc ſialfs mins ad eigi ſkal thora hver bickia eda grey=baka ad bioda mier einvigi. Tha ſvaradi Hilldibrandur/ hättu Herra oc mál ecki ſua (e)/ thu veiſt ogiorla vid hvorn thu málir/ oc eigi veit ec enn viſt umm thad/ er thid ſkilit yckar vidurſkipti/ hvart helldur at thu eda hann lytur ſigur eda o=ſigur er thid ſkiliz. Enn mier thyckir meiri von at thu liotir thann lutinn er O=ſigur heitir/ ef thu nytur einſkis at nema thin ein.(f)Tha málti Reinalldur madur Thidriks/ thad er viſt mikil ſkomm Herra/ ef hverr thräll ſkal thora at bioda thier til einvigis i ſialfs thins landi. Enn tha er Hilldebrandur heyrdi thetta/ tha málti hann/ eigi ſkalltu (g) i annat ſinn ſkemma minn forunaut medur thvilikum ill=yrdum/ oc lyſtur hañ nefa ſinom vid eyra hanum ſua ad thegar fiell hann i ſvima. Nu málir Thidrikur vid Hilldibrand/ ec ſie ad thu leggur mikid kapp a thennann mann at duga hanum/ (h)enn nu ſkalltu ſia hvorſu mikid hann ſkal thin niota/ thenna hinn ſama dag ſkal hann uppi=hanga firir Bern. Tha ſvaradi Hilldibrandur/ ef hann kemur a thitt valld/ tha er thid hafid reynt yckarn rauſtleik eda hard=hygi/ tha verdur hann ad lita ydrum domi/ tho at hardur ſie/enn thar til väntir hann hins villdara af/ hann er eñ obundinn/oc ſua varir mic at vera man daglangt ef thid ſkulud tveir vid=eigaz/ oc muntu thad reyna.(i) Thidrikur kallar nu ſtyndilega til vapna ſinna/ ero oc thau bratt feinginn hanum. Nu fer han i brynho=

byckia eller ſnyffell töras biuda mig til enwiges kamp. Tå ſwarade Hildebrander: haf fördrag Herre/ och tala icke ſå; ty du weſt icke grant med hwem du talar; och jag är ännu owiß om ändalychten på edert Slagsmål/ antingen du bekommer Seger eller intet förr än i ſkillias: men mig tycker likaſt/ at du lårer bekomma den delen ſom man kallar oſeger/ ſå framt du ellieſt intet niuter någon annan til goda/ uthan tig allena. der til ſwarade Reinalder Thidriks man/ det wore wiſt mycken ſkam Herre/ om hwar och en träl ſkulle töras biuda dig til enwiges kamp uthi titt egit Rike. Hwilket när Hildebrander hörde/ ſade han: icke ſkal du här effter flere gånger uthſkiämma min föllieſlagare med ſådane ſkamlöſa ord/ wid detta ſamma ſlog han honom med näfwen en örefil/ ſå at han be;wimade. Tå ſade Thidrek til Hildebrander; jag ſeer at du lägger tig mycket vth för denne mannen at giöra honom biſtänd/men du ſkal rätt nu förnimma/ huru mycket han ſkal tig och tin befordring åthniuta/ och i denne dag ſkal han uphängias uth för Bärn. Tå ſwarade Hildebrander; om han kommer i titt wäld/ ſedan i hafwen förſökt hwar annans ſtyrkia och frimodighet/ ſå måſte han ändteligen undergå den dom/ faſt han är mycket härder; men han förmodar at det lårer bättre aflöpa med honom om i ſkolen ſlåß/ och han är ännu obunden; ty jag troor förwiſt/ at i denne dag/ om j bägge allena nappas/ lårer du få det röna. Nu ropade Thidrek haſteligen at hans wapen ſkulle ſtrax honom leſwereras/ hwilka han och genaſt bekom. Och ſedan drog han uppå ſig benharneſken/ drog ſitt harneſk uppå/ och ſatte hiälmen Hildegrim på hufwudet/ bindandes ſedan ſitt ſwärd Nagelring wid ſidan/tog ſå ſkiölden/hwilken war märkter med

(e) thu veiſt eigi hvorſu mikill madur hann er fyrir ſier. (f) tha málti Reinalld hinn meiri Riddari. (g) optar ſkemma dugande mann. (h) enn nu ſkal heyra hvorſu hann ſkal niota thins formális. (i) Thidrikur bidur nu taka ſin vopn oc fa ſier/ oc thad giora hans Riddarar/ oc tha hann hefur vopnaſt/ hleypur hann a ſinn heſt Falka/ ſvo ad hann ſtydſt hvorki vid ſtig=reip nie ſodul=boga.

mus quisque hominum intra aviti regni ſui limites ad duellum ſe provocare audeat. His auditis, ſubmonuit Hildebrandus, ne audentius verbis contendere pergeret coram ignoto ſibi homine, incerto etiam rei eventu, ad cujus partes fortunæ ſors inclinatura ſit, quemque alterutrum victoria ſequatur aut infortunium. Vereri autem ſe, ne deterior ipſius futura ſit ſors, alterius ope auxilioque niſi ſublevetur. Hæc ſubaudiens Reinaldus Theoderici ſatelles, ingens merito dedecus appellandum ait, ſi mancipium quodcunque regem in proprio regno ad certamen protervia nimia provocare audebit. Hunc ejus ſermonem excipiens Hildebrandus, verbis commonuit, ne ſodalem conviciis laceſſere pergeret, adactoque pugno manus, colaphum ei impegit, unde protinus animo ipſe collabaſcere occœpit. Cæterum ad Hildebrandum converſus Theodericus, jam percipere ſe ait, quantopere ipſe patrocinium viri peregrini ſuſcipiat; ſed fruſtranea prorſus operâ, cum hoc ipſo die, extra Veronæ portas patibulo affixum videbit. Rurſus Hildebrandus, enimvero illum, â Theoderico ſi ſuperari contingat, facto periculo virium, minime detrectaturum potentioris judicio, quamvis rigidiori, ſe ſubmittere; ſed vero mitiora exſpectare fata, ſibi relictum ſuique juris hominem, cum hodierno die ad certamen ventum fuerit. Theodericus arma ſua celeriter ſibi dari juſſit, quæ mox etiam ipſi adportata. Igitur ferreas primum caligas, deinde loricam induit, galeamque Hildegrim capiti impoſuit, gladio inſuper Nagelring ſe accingens, ſcutum adaptavit, cui leonis effigies aurea incruſtata erat, in

hoſor / ſidan teer han brynio ſina oc ſteypir henni yvir ſig /en tha ſetur hann hialm ſinn a hofud ſier Hildi-grim / ſidann gyrdir hann ſic med ſinu ſverdi Nagl-ring/tha tok han ſkiolld ſinn / er a var markadur Leon af gulli/ enn ſkiolldurinn hvitur / nu tekur hann glavel ſitt / tha var oc heſtur hans buinn er Falki het/ hann var brodir Skemmings er Vidga atti / oc brodir Riſpa er Heimir atti. Nu leypur Thidrikur a bak heſti ſinum/ oc ridur ut or Bern ſidann/ (k) oc mikill mannafioldi med hánum bádi hofdingiar oc Riddarar. Nu er Thidrikur kom ut af Bern / tha var thar Vidga firir hanum oc Hilldebrandur/ oc fatt manna med theim. Vidga ſitur a heſti ſinum / med allom Hervapnom ſinom oc nu albuinn ad berjaſt / oc er bádi mikill oc tigurlegur. Heimir geingur at Thidriki/ oc hefur a hendi ſier ſkal fulla af vini/ oc mállti / dreck Herra / Gud gefi thier nu ſigur i dag oc hvert ſinni. Thidrikur tekur vid ſkalinni / oc dreckur af oc ſelur af hendi ſidann. Nu forir Hilldibrandur adra ſkal Vidga. Vidga málir at hann ſkal fora Thidrik / oc bid hann firri drecka til min. Hilldibrandur forir Thidrik ſkalina/ (l) enn hann er ſua reydur at hann vill viſt eigi vidurtaka. Nu málir Hilldibrandur enn veiztu eigi gorla hveim thu ſkallt reydur vera / firir thvi at nu mantu dreng firir hitta / enn eigi ſua ſem thier hafid ſagt i dag/ at hann mundi eigi vera dugandi madur/ oc ſnyr aptur ſidan/ oc forir Vidga ſkalina/ oc mállti/dreck nu/ oc ver thig ſidann med dreingſkap oc reyſti / oc Gud veiti thier nu ſitt lid/(m)oc lati thier nu vel at-faraz. Tha thok Vidga vid ſkalinni oc drack af/ oc fieck ſidann Hilldebrandi/ oc gaf hanum gullring ſinn oc mállti/(n) haf Guds thöck fyrir thina lidveizlo

med ett Leyon af gull / men ſielfwa ſkiölden war hwiter / nu tog han ſin glawen / och war da hans häſt Falken färdig / ſom war häſtens Skiämmings broder / den Vidga ägde / och häſtens Riſpas broder ſom Heimer tilkom. Men när Thidreker war bewäpnader/ ſpräng han på ſin Häſt och red uthaf Bärn til wigwallen/med ſtort medföllie både af Höfdingar och Riddare. Som nu Thidreker kom uthaf Bärn / war Vidga för honom med Hildebrander / och wore fäå mann hoos dem. Vidga ſatt på ſin häſt med ſine fulkomlige wapen helt färdig til at ſläß / warandes både ſtoor och anſeenlig. Heimer gick til Thidrek med en ſkål full af wijn / och ſade: drick Herre: Gud giſwe dig nu ſeger i dag och altid. Thidreker tog wed ſkålen och drack / och lefwererade henne ifrån ſig igen. Sedan bar Hildebrander en annan ſkål til Vidga. Tå ſade Vidga at han ſkulle förſt bära til Thidrik/ och beder honom/ ſade han/ at han dricker mig till; Hildebrander bär ſkålen til Thidrek / men han war ſå wred / at han wille ingalunda henne emottaga; Tå ſade Hildebrander: än wet du icke förwiſt hwem du är wreder på; ty nu lärer du wiſt råka en karl för tig / och intet ſom i hafwen ſagt i dag / at han intet månde wara någon dugelig mann; wände ſig ſedan om igen och lefwererade Widga ſkålen / ſäjandes til honom: drick nu och förſwara dig ſedan manligen och frimodeligen. Gud hielpe dig och låte dig wäl i händer gå. Vidga tog tå emot ſkålen/ drack henne ut / och fick henne ſedan Hildebrander i händer / giſwandes honom ther jämpte ſin gullring och ſade; haf nu Guds löhn för din undſättning och lef wäl. Sedan ropade han på Thidrek/ oc frågade om han wore färdig ? men Thidrek ſwarade: at han war all färdig.

CAP.

(k) til vig-vallar. (l) Thidrikur vil viſt drecka/enn ei til hans. (m) thvi nu hefur thu ſa lid veitſlumeſt. (n) haf Gud-laun ſirir thina háverſko. (o) Nu kallar Thidrik a Virga oc ſpyr ef hann ſie buinn/ enn Virga látur ſic ecki dvella.

in coruſcanti undique campo. Poſtea clypeum accepit. Adductus etiam equus ejus Falco, qui eadem progenie ſatus erat cum Skemmingo & Riſpa, quos poſſidebant Vidga & Heimerus. Equo conſcenſo, extra Veronæ portas adequitavit Theodericus, inſequente ipſum aulicorum procerumque turba plurima. Extra muros urbis delatus cum eſſet, in anteceſſum aderant Vidga atque Hildebrandus, cum comitatu exiguo. Vidga equo ſuo inſedebat, armatura omni inſtructus ad certamen ineundum, corporis animique robore conſpicuus. Illic Theodericum adiens Heimerus, craterem vino plenum ebibendum porrexit, multam ipſi proſperitatem rerumque ſucceſſum apprecatus. Theodericus accepto cratere liquorem deguſtavit, evacuavitque. Ac vero Hildebrandus etiam craterem Vidgæ porrexit. Verum monuit Vidga, ut Theoderico prius exhiberet, ſibi propinandum. Porrexit Theoderico Hildebrandus, qui ira commotior, calicem recipere noluit. Infit tunc Hildebrandus; minime dum ſcire Theodericum cui ipſe iraſcatur, ac vero jam cum robuſtiſſimo hominum rem ſibi fore, nec ignavorum ex genere oriundo, prout hactenus falſo ſibi perſvaſus fuerat. Igitur retrogreſſus ipſe, craterem Vidgæ tradidit, monuitque ut biberet ac fortius ſe tutaretur, numinis fretus auxilio. Vidga acceptum craterem exhauſit, rurſusque Hildebrando reſtituit. Tradidit ſimul annulum aureum, in teſſeram ac pig-

lo oc lif nu heill. (o) Nu kallar Vidga a Thidrik/ oc spyr ef hann sie tha buinn/ enn Thidrikur kvedur sic tha ecki dvelia.

XXXIX. CAP.

Einvigi theirra Thidriks og Vidga.

NU lystur hvarr theirra hest sinn med sporom/ oc framm visa their sinom (a) glafelom/ oc hefur Thidrikur merki hvitt oc a Leon raudt oc gullsaumad. Enn Vidga hefur merki raudt/ oc merkt a hamar oc tong med hvitom lit. Oc eptir thetta ridur hvarr theirra at odrum sua snar/ sem tha er solltinn valur flygur eptir brad/ oc tha er their koma saman/ tha leggur hvarr theirra spioti at adrom/ afburdar sterklega. (b) Thidriks spiot geck or skylldi Vidga/ oc hiellt hann thvi ad sinni/ enn Vidga spiot festi i skylldi Thidriks/ sua at i sundur ritur skaptid i thria luti. Nu rinnur hesturinn hvarr fra adrom/ oc skiliaz their ad thui sinni ad sua buno. Vidga kallar nu a Thidrik/ snu aptur hesti thinum titt/ oc liost hest thin sporum/ oc rid at diarflega/ thu hefur enn halldit thinu spioti/ enn ec hefi mitt latid/ nu skal ec hallda kyrro firir thier/ oc skulum vid sua skiliaz annad sinn/ ad thu skallt hafa latid thitt spiot eigi sidur enn ec mitt/ eda ellegar skalltu fella mic til jardar af hesti minom. Sidann brigdur Vidga sverdi sinu. Nu snyr Thidrikur aptur hesti sinum/ oc ridur nu diarflega oc hvatlega at Vidga. Nu leggur Thidrikur (c) spioti sinu firir briost (d) Vid-

39. CAP.

Thidreks och Vidgas enwiges Kamp.

NU högge the sina hästar med spårarne/ fram läggiandes för sig sine spiut. Thidrek hade ett hwitt Märke/ och ther uthi ett rödt Leyon af gull sömmat. Men Vidga hade rödt märke/ uthi hwilket hammar och tång wore satte/ med hwijt färga. Sedan redo the hwar emot andra så hastigt och hårdt/ som en swulten Höök flyger effter rof/ och tå the kummo tilsammans/ lade hwar emot annan af all styrckia sina spiut. Men Thidreks spiut slant uthaf Vidgas skiöld/ dock hölt det samma den gången. Men Vidgas spiut såstes uthi Thidreks skiöld så hårdt/ at spiutskaftet gick sönder uthi tree delar: sedan lopo hästarne hwar ifrå andra/ och åtskildes the altså den gången. Tå ropade Vidga til Thidrek och sade: wändt om din häst igen/ gif honom sporarne/ och rijd emot mig frimodigt/ ty du hafwer ännu behållit ditt spiut/ men jag hafwer mit förlorat/ emedler tid wil iag hålla stilla för dig/ och skolom wij så skillias andre gången/ at tu skalt och hafwa ditt spiut bortmist/ äfwen så wäl som jag mitt/ eller skal tu fälla mig til Jorden af min häst. Hwar på Vidga blottade sitt swärd; Men Thidrek wände sin häst om tilbakars/ ridandes hårdt och dristigt emot Vidga; ock med det samma satte Thidrek sitt spiut emot Vidgas bröst/ tänkiandes förwißo at gifwa honom dödssår. Men Vidga högg med sitt swärd sönder spiutskafftet/ och tog samma hugg den nederste delen

(a) spiotum. (b) spiot Thidriks geck i gegnum skiolld Virga oc skier utur/ oc hiellt hann thui ad sinni sinu lifi. (c) gladieli. (d) drepa hann.

pignus exhibiti sibi favoris, præstitæque fidei. Hinc Theodericum compellans Vidga de certamine ineundo eum monuit. Respondit Theodericus, apud se moræ nihil futurum.

CAP. XXXIX.

De duello Theoderici atque Vidgæ.

IGitur calcaribus subditis, equos suos incitant, obtensas manibus hastas gerentes. Theodericus pro insigni gestabat Leonem rubrum auro cælatum; Vidga autem rubro scuto noscibilis erat, cui forceps malleusque insculpti, albis coloribus. Hinc multa ferocia concurrunt, accipitris esurientis instar prædam insectantis, factoque impetu hastas magna vi in adversum dirigunt. Et vero hasta Theoderici â scuto Vidgæ deflexa, illa quidem vice integra permansit. Vidgæ autem hasta Theoderici bipenni adeo arcte infigebatur, ut manubrium in ternas partes fractum sit. Cæterum equis sua via ab invicem discurrentibus, pugnantes discriminabantur. Porro Vidga Theodericum inclamans, ut equum converteret monuit, subditisque calcaribus, fortiter adversum se inveheret; quippe hastam adhuc retinere ipsum, sua propria, quam habuerat, amissa. Ac vero se quiete cum equo substiturum, atq; adversario hastam erepturum pari sicut fato amissa jam modo sua illa, nisi forte victor ad terram se prostraverit. Subito igitur Vidga gladium suum evaginavit, cum Theodericus ducto in gyrum equo, magno nisu contra ipsum invectus est, simulque obtensa hasta contra pectus Vidgæ, lethaliter eum ferire conabatur. At Vidga hastæ manubrium gladio suo dissecuit, eodemque ictu scuti sui limbum inferiorem abscidit, nulla tamen cor-

Vidga/ oc villnu ad viso veita hanum bana. Enn Vidga hoggur med sverdi sinu i sundur spiotskaptid/ oc i thvi sama hoggi/ hoggur hañ spord af sialfs sins skylldi/ oc enn er hann ecki sarr sialfur / thviat hin harda brinia lifdi hanum at thvi sinni. Nu skiliast their at sua buno/ oc rinnaz hestarnir ummframm. Sidann leypur hvartveggi af sinom hesti / oc gengur adrom i gegn/ oc beriaz akaflega med sverdom sinom. Nu veitir (f) Vidga morg hogg oc stor/ oc sua thiggur hann bådi. Nu vill Vidga åtla Thidrik thad hogg/ er hañ åtlar at å skal nockot merkia hann/ ef sua ferr sem hann åtlar / reidir nu til af ollu afli sverdit i hialm Thidriks Hilldi-grim/ enn sa hialmur er sua hardur/ ad ecki sakar thetta hid mikla hogg/ enn tho verdur nockot at bila sverdit brestur i sundur i tva luti. Tha mållti Vidga/ thu Velent haf firir Gudz drottins reydi / er thu gerdir sua illt sverd/ sua vel sem thu kunnir / ef thu villdir/ ec munda nu hafa drengeliga varist/ ef ec hefda haft gott sverd: nu er mier thetta bådi skomm oc skadi/ oc sua theim er gerdi. Nu spennir Thidrikur badū höndum sverd sitt Naglring/ oc vill afhoggva hafud Vidga. Nu leypur Hilldebrandur i millum theirra/ oc målir vid Thidrik/ gef thessum manni grid / oc tak hann til thinn/ oc gior hann thinn mann/ oc får thu alldregi vaskara mann/ nie raustara / at allri atgerfi enn hann er: hann tok eiñ Kastalann Brittan af tolf Hermannom / er thu fekt eigi adur med allom thinom mannom

len af sin egen skiöld; dock wardt han sielf ändå intet såår; ty hans hårda harnesk frälste honom den gången; och således skildes the ifrån hwar andre / och rände håstarne om hwar andra sin kos. Sedan stege the bägge af sina håstar / gingo emot hwar annan/ och sloges med sina swärd aldra frimodeligast. Vidga gaf Thidrek många och stora hugg / hwilka bleswo honom igen betalte. Men Vidga ärnade nu gifwa Thidrek det hugg / som han tänckte något skulle taga / om det annars så ginge som han wille; ty högg han af all sin styrkio med swärdet i Thidreks hiälm Hildegrim/ som war så hårder / at detta stora hugg intet beet synnerligen på honom; dock likwäl måste något gå sönder / ty swärdet gick i twänne stycken. Tå sade Vidga: du Velint Guds drotten straffe dig för det du giorde så elakt ett swärd / så godt som du det hade kunnat giöra/ om du elliest welat / jag hade nu månligen kunnat mig wärja/ om jag hade hafft godt swärd/ men nu är detta både mig skam och skada / såsom och den swärdet giorde. Thidrek fattade om sitt swärd Nagelring med bägge händerne/ och wille afhugga Vidga hufwudet. Tå lopp Hildebrander emillan dem och talte til Thidreck: Herre gif denne mannen frid/ och tag honom til tig/ och gör honom til din mann / ty du får aldrig raskare eller frimodigare man uthi allahanda ridderliga konster och öfningar än som han är; ty han intog ensammen slottet Britan af tolf krigsmän / hwilket du tilförenne intet kunne dig bemächtiga med alla dina männ/ och är din heder/ at en sådan man skal dig tiena. Tå swarade Thidreker: det skal blifwa sant som iag sade dig / at i denne dag skal han hängia uthan för Bärn. Der til swarade än Hildebrander: giör aldrig det Herre emot sådan en kiäcker karl; ty han är af then båste Konunga

(e) med theim håtti skilldu their sina turn-reid. (f) nu veitir Thidrikur Virga morg stor hogg med sinu sverdi Naglhring.

corporis læsione, quod durius scutum integrum servare valebat. Ita quidem rursus ab invicem discessum est, equis gradu celerrimo prætercurrentibus. Postea equis remotis, magno impetu concurrunt, gladiis pugnaturi. Vidga valide cæsimque feriebat, haud tamen inultus. Tandem vero Theodericum arctius stringere conatus est, impresso totis viribus ictu fortiori, vestigiorumque pleno. Igitur magno nisu gladium contra galeam Theoderici, Hildegrim nuncupatam, adegit. Hæc autem tantæ erat firmitudinis, ut ictus vehementiam sustinendo, quamvis non omnino indemnis ipsa, gladius medium fractus sit. Tunc Vidga, patri Velento minus propitios adfuisse genios dixit, cum gladium adeo fragilem fabricaret, hominum alias ingeniosissimus ipse. Enimvero fortiter rem sese gesturum fuisse, præstantiori instructum gladio; nunc sibi pariter dedecus atque damnum manere, nec omnino laudis multum ad patrem gladii istius magistrum redundare. Theodericus ambabus manibus gladium Nagelring comprehensum tenens, Vidgæ caput amputaturus erat, cum interveniens Hildebrandus, Theodericum compellat, ut Vidgæ parceret, eumq; sui consortii ac famulitii hominem adscribere vellet, nec enim virum magis fortem existere alium, magisque rerum equestrium usu exercitatum. Illum quippe castellum Brittanum occupavisse, devictis duodecim militibus bellatoribus, quos frusta hactenus domare conatus fuerat Theodericus, justo quamvis exercitu instructus. Id sane regi gloriosum fore, suo servitio addictum esse hominem isthunc præstantissimum. Ad id Theodericus; utique regem non mutare sententiam pridem pronunciatam; quin hodierno die ante Veronæ

nom umnit/thad er thier vegur ef thuilikur madur ſkal thier thiona; tha ſvaradi Thidrikur / thad er ſatt/ er ec ſagda thier adañ/ i dag ſkal hann uppihanga firir Bern. Tha ſvaradi Hildibrandur / ger eigi ſua Herra vid godann dreng/ hann er af beſto Kononga ätt/ bädi i fadirni oc i moderni/ tak nu vid hanum vel oc tigurliga ſem von er at thier. Tha mällti Thidrikur/ thau grid ſkal ec ſetia um̃ allt land fador mins/ a d eigi ſkal hverr thräls-ſunur/ bioda mier a holm/ oc eigi ſkal ec thola leingur vandrädi af theim/ oc nu i dag frelſt ec mic ifra thvi/ tha er theßi hinn illi hundur hangir uppi firir Bern/ oc eigi firir thvi ad ſidur/ at hann fylgdi thier hingad. Gak nu i brott thadan ſem thu ſtendur nu/ ecki man thier nu nie hanum lifu thin thionaſta/ ef thu gerir eigi ſua/ ſkal ec fyrſt thig hoggva i tva luti/ enn ſidann hann. Enn tha er Hilldibrandur heyrir thad/ ad Thidrik vill ei heyra bon hañs / oc eigi vill hann lifa ſialfum hanum/ tha mällti hann; ec finn nu/ ad thu kant eigi lid ad thiggia/ enda ſkal nu hafa barn thad er brekar. Tha dro Hilldibrandur ſverd or ſlidrum / oc mällti/ (g) Gud firir-biodi otryggleik hveriom manni/ ſe nu godur drengur / at nu vil ec hallda ockarn fielag-ſkap ſem vid hetom hvarr ockar adrom i ockrom vidurmälum/ tak nu hier ſverd thitt Mimung / (h) oc ver thig rauſtliga. Nu verdur hañ ſua feiginn / ſem fugl deigi ; (i) nu kyßir hann a gullmalm i ſverdino / oc mällti ſidann: Gud firir-gefi mier / er ec mälta illom

gaſlächt både til fåderne och möderne; derföre emottag honom nu wäl och hederligen/ ſom dig båſt anſtår. Men Thidrek ſwarade: den lag ſkal jag ſåttia öfwer hela min Faders rike/ at icke ſkal hwar träls ſon biuda mig till enwigeskamp/ och ſkal iag icke länger tåla mig försåttias uti någon ſtor farlighet af them/ derföre wil iag nu i dag frälſa mig ifrån ſlike händelſer/ förmedelſt denne elake hundens uphängiande uthan för Bärn/ och ſkal han alsintet niuta det til goda han följde dig hit; gack nu bort ſnart thådan ſom du nu ſtår; ty hwarken tig eller honom lärer nu framdeles tin tienſt något hielpa/ och om du icke bortgår/ så hugger jag dig förſt i twå delar och ſedan honom. När ſom nu Hildebrander thet förnam/ at Thidreker wille intet höra hans böön/ och at han wille intet ſkona honom ſielfwer. Tå ſade han/ jag förſtår nu at tu intet kan taga emot någon hielp; derföre ſkal barnet få det ſom det gråter effter. Drog altſå Hildebrander ſwärdet uthur ballian/ ſålunda talandes til Vidga: Gud förbiuder hwar och en menniſkia otrohet; therföre tu redelige karl/ ſee nu at jag wil hålla det ſtallbroderſkap/ ſom wi hafwom lofwat hwar andra uthi wårt aftal. Tag nu här ditt goda ſwärd Mimmung och förſwara dig manligen; hwar öfwer Vidga wardt ſå glader ſom en fogel åt dagen; ty kyſte han på förgylningen ther med ſwärdet war förgylt/ och talte ſedan: Gud förlåte mig at jag talte onda ord om min fader Velint/ ſe här nu Mimmung/ du redelige karl Thidreker: Nu är jag ſå begärlig at ſlås med tig ſom en torſtig meñiſkia til at dricka/eller en ſwulten hund at äta. Vidga begynte nu at giſwa Thidrek hugg på hugg / och hwar gång läßade han något af hans brynia och ſkiöld / ſåſom och hiälmen / ſå at Thidrek intet förmåtte hugga

(g) otruleik firir bydur Gud hvorinm manni/ ſia hier nu. (h) oc ver thig vel oc dreingilega / veiti nu Gud thier/ ec ſå thier ei meira veitt. (i) oc kyſti a ſverdit.

ronæ portas ſuſpendio necandum eſſe Vidgam. Inſtabat porro Hildebrandus, ne miſerum in modum virum ſtrenuum perditum iret, natum quippe regali proſapia clariſſima, juxta paternum maternumque genus, quem vel ideo perhonorifice habere atque excipere deceat. Regeſſit Theodericus, utique legem hanc ſe ſtatuturum intra aviti regni limites, ne viliſſimi hominum ſibi inpoſterum inſultando, ad duellum provocare audeant: nec paſſurum ſe horum injurias, quin hodierno die hocce dedecus procul â ſe removeat, hominemque ad ſupplicium extra Veronæ urbis portas alliget, nullo emolumento gratiæ initæque cum Hildebrando ſodalitatis. Ideoque nunc jubere, ut protinus illinc faceſſat Hildebrandus, nihil in poſterum ſibi ſocioque profuturus; ac vero monitis niſi pareat, certum ipſi paratum fore exitium, eademque pœna mulctandum eſſe Vidgam. Igitur Hildebrandus perſentiens haud quicquam precibus efficere ſe poſſe, ſed vitæ ſuæ jam modo imminere diſcrimen, porro fari occipit, ac modo ſe expertum fuiſſe ait, fruſtra ſalutaria heic adhiberi conſilia, adeoque proprii infortunii fabrum fore Theodericum. Deinceps Hildebrandus, evaginato gladio ſuo, faſſus eſt, omnino malefida hominum opera numen divinum execrari, ac merito ſic ſodalitatem cum Vidga hactenus initam ſancte illibateque habendam eſſe, prout mutuo ſacramento invicem polliciti fuerant. Proinde Mimmungum gladium ipſi porrigens, ſimul monuit, ut fortiter ſe tueatur. Hoc mactus ſubſidio Vidga, magnopere exultari cœpit, ac capulum deauratum oſculatus, numen ſibi propitium fore exorat, quod temerario ſermone pietatem patri debitam, nuper violare auſus fuerat. Ac vero oſtenſo Mimmungo, Theodericum ultro provocare cœpit, ad certamen ſecum conferen-

illom ordom vid fador minn Velent/ ſe
her nu Mimung Thidrikur godur dren-
gur/ nu em ec ſua fus ad beriaſt vid thig /
ſem thyrſtur madur til dryckiar/ eda ſoltiñ
hundur til matar.(k)Nu hoggur hann til
Thidriks hvert ad adro / oc hverio ſinni (l)
leyſir hañ nockurn lut af brynio hans oc af
ſkylldi/oc ſua af hialmi/(m)oc eigi ma Thid-
rikur eitt hogg i moti hoggva / oc verdur
hann nu engan lut gera nema lifa ſier/ oc
tho hefur hann orit at vinna/ oc tho hefur
hann nu fiñ ſar. Nu ſier Thidrikur hver-
ſu fara mun thetta vig / ef hanum kemur
enginn annor lidveizla/ tha mun hann fa-
ra oſigur. Nu kallar hann a Hilldebrand
meiſtara ſinn / kom nu hingad oc ſkil thet-
ta Ein-vigi/eigi ſe ec nu hverſo ec ſkal ge-
ta ſkilt thad einſaman. Tha ſvaradi Hill-
debrandur/ tha er ec villda hafa ſkilt yckur/
tha villdir thu ecki af thui radi taka / oc
hefdir thu tha af theßi orroſto fengit veg
oc frama/ oc ſpyriaſt mundi uñ öll lond.
Nu ſyniſt mier ſem brynia thin ſie ſlitiñ/
hialmur thin kumbladur / ſkiolldur thinn
brotinn/ oc ſialfur thu ſtorum ſarum ſår-
dur / oc muntu nu verda ſlita thetta vig
med ſkomm oc oſomd / oc velldur thui
dramb oc ofmetnadur medur grimleik:
ſkil thu nu ef thu matt/ engom koſti ſkil
ec yckar annann veg/ enn han verdur nu
ad rada hvart hann vill hinn ſama dom
doma thier/ ſem hanum var dömdur/eda
vill hann betur gera enn maklegt er. Eñ
tha er Thiettmar Kongur ſa/ ad ſunur
hans mundi vera yfir-kominn / tha tok
hann

ga ett hugg emot Vidga / ty han fick intet an-
nat giöra än förſwara ſig; hwarföre han ha-
de mächta ſwårt at winna / der til hade han
och fem ſåår bekommit. Nu ſåg Thidrek hu-
ru detta ſlagsmålet månde aflöpa/ och at han/
ſå frampt honom någon annan undſättning
icke tilhanda komm / måſte tappa detta ſlaget/
derföre ropade han til Hildebrander ſin måſta-
re: kom hijt och ſkill detta ſlagsmåhl; ty jag
ſielf ſeer intet / huru jag det enſammen kan för-
må. Tå ſwarade Hildebrander / når jag
wille hafwa eder åthſkilt / wille du icke emot-
taga det rådet / hwilket om du giordt/ hade du
bekommit af detta ſlagsmåhl heder och fram-
ſteg / ſom kring alle land ſpordtz; men nu
tyckes mig at ditt harneſk är ſönderhuggit /
hiälmen ſkiämder / och ſkiölden förlorader /
ſampt du ſielfwer ſtora ſår bekommit / och des
föruthan lårer du detta ſlags mål lychta med
ſkam och wahnheder / hwilket alt wåller din
ſtora inbillning och öfwermåttan högfärd med
grymhet beblandat; frälſa dig nu derföre ſielf
där ifrån om du förmår; ty ingalunda ſkillier
iag eder annorledes åth / än at han må råda/
antingen at fälla den ſamma dom öfwer dig /
ſom han blef dömder med / eller om han will
bättre emot tig handla / än ſom tu hafwer för-
tient. När ſom nu Konung Tettmar ſåg/ at
hans Son war nåſtan öfwerwunnen / tog
han ſig en röd ſkiöld och gick emillan dem. Tå
ſade Vidga: hwad täncker du nu giöra du Ko-
nunger / och hwi far du ſå fram? jag ſäger
dig förwißo / at om du will giöra på mig olag
och öfwerwåld i ditt egit land / ſålunda / at
du will mig dråpa med ditt myckna krigsfolck/
ſkal derföre ingen man kalla dig bättre karl el-
ler förnämare man / och lårer det wiſt blifwa
hämnat; ty iag här en moderbroder ſom är ic-
ke oriker eller ſämbre Konung än du är. Der
til

(k) nu beriaſt their annad ſinn. (l) hoggur hann. (m) oc eigi thiggur Virga ferre hogg eda ſmärri af Thidrik / enn hans ſverd Naglhringur beit ei ſua vel ſem Mimungur ſverd Virga.

ſerendum; hoc imprimis exercitio ſe delectari faſſus, haud ſecus ac frigidam ebibere ſi-
tientes, ventremque explere voraces deſiderant canes. Mox geminatis ictibus Theode-
ricum excipere cœpit, armaturam qua indutus erat male mutilando. Interim Theoderi-
cus adverſarium propellere haud valens, tutando corpori operam impendit omnem, in
re adeo deſperata, quinque inſuper vulneribus ſauciatus. Tandem Theodericus immi-
nens ſibi exitium perſenſit, niſi aliunde auxilia adveniant. Igitur vocato Hildebrando
magiſtro, eum certaminis illius diremtorem eſſe juſſit, quandoquidem propriis viribus ſe
nullatenus expedire poterat. Reſpondit Hildebrandus, noluiſſe hactenus Theodericum
ſalutaria admittere conſilia, cum certamine deſiſtendum ipſe ſvadebat; quo ſanè in nego-
tio ſi morem ſibi geſſiſſet, haud dubie gloriam nominisque famam late ſibi paraturum fu-
iſſe. Jam vero armatura omni miſerum in modum laniata, acceptisque corpore vulneri-
bus plurimis, dedecus ac infamiam certo ipſi manſurum, præmium videlicet ferocientis ni-
mium tumidique animi. Præſtare nunc, ut propria induſtria ex perplexitate illa ſe extri-
care ſatagat; nec enim aliis conditionibus, ſua quidem ſententia, litem diſcriminandam
fore, niſi ut juxta arbitrium ſuperioris de Theoderico ſtatuatur, idque lege eadem contra
adverſarium olim pronunciata, cujus nunc mitius judicium implorandum. Tandem Di-
etmarus rex, filium ſuum diſcrimini expoſitum videns, rubro indutus ſcuto, medius in-
terceſſit. Sciſcitabatur tunc Vidga, quidnam moliretur rex, quidque rerum occeptaret?
Id nunc edicere ſe, regem ſi contra fas ſecum agere pergat, intra regni ſui fines, militum
ſuo-

hann ſier eirn ſkiolld raudann / oc geck milli theira/ tha mållti Vidga/hvad åtlar thu nu at giora Kongur? hvi ferz thu ſua? ec ſeigi thier at ſanno / ef thu villt gera mier ològi thinu landi oc rangendi (n) oc ſua tho at thu vilir drepa mic med thinum lidfiólda / tha ſkal einginn madur kalla thig ad betra dreng / ne ad meira mann/ enn theß ma tho vel hemnt verda/ thviad ec a modurbrodir einn/ eigi orikari Kong enn thu ert. Tha mållti Kongur/ godur drengur/ (o) eigi vil ec thier giora annat enn gott eitt/ eg vil bidia thig at tu lifir ſyne minum/ firir thui at nu ſie ec/ at hann låzc/ef thid eigiz leingur vid. Enn ef thu gerir ſua/(p) tha vil ec gefa thier Vorg einai minu landi/ oc ver thu thar greifi yfir/ oc thar med tigurlegt qvanfang ef thad villtu. Nu ſvaradi Vidga / thad vil ec viſt eigi er nu bidur thu/ (q) hañ ſkal hafa ſlikann dom ſem hann baud mier/ firir utann thad at thier berid mic ofurefli firir fiolmennis ydars ſakir. Nu geingur Kongurinn i braut/ enn their taka nu ad beriaſt a nyja leik allra hardaſt/ oc verr Thidrikur ſic vel oc karlmannlega / enn Vidga ſokir afárfaſt. Nu hoggur Vidga i hialm Thidriks Hilldi-grim hinum vinſtra meginn /(r) ſua at allt ſneid i ſundur til hins hogra vegs / ſua at af-flaug annar lutur hialmſins/ thad er firir ofañ var hofudit oc tho fylgdi harit (s). Hilldibrandur ſer nu thetta at Hilldi-grimur er brotinn/ tha mælir Hilldibrandur/ oc leypur a milli theirra : Godi felagi Vidga/ ger

til ſwarade Konungen/ du redelige karl/ jag will intet annat dig tilſkynda ån det ſom godt år/ och bedia wil jag dig at du ſkonar min ſon/ effter ſom iag nu ſeer at han lårer umkomma/ om i ſlåß långer. Hwilket om du effterkommer/ ſå will jag gifwa dig en Borg i mitt land/ öfwer hwilken du må wara Grefwe/ der til med ſkal iag och ſkaffa dig ett förnåmt giftermål om du wil. Tå ſwarade Vidga/ det wil iag wiſt intet emottaga/ ſom du nu biuder/ uthan han ſkal hafwa ſamma dom ſom han fällte öfwer mig/ ſå frampt i icke tilfogen mig öfwerwåld med edert myckna folk. Här med gick Konung Tettmar bårt; men Thidrek och Vidga begynte å nyo at ſlåß på det aldrahårdeſte/ och förſwarade ſig Thidrek wål och manligen/ men Vidga ſökte honom öfwermåttan hårdt. Nu högg Vidga uthi Thidreks hiålm Hildegrim på wånſtra ſijdan/ ſå at alt ſkars ſönder in til den högre delen/ och afföll den andre delen af hiålmen ſom öfwer hufwudet war/ och fölgde håret med. När ſom nu Hildebrander ſågh at hans hiålm Hildegrim war ſönderhuggen/ lopp han millan dem och talte: min gode ſtallbroder Vidga/ för wårt ſtallbroderſkap giör det at du gifwer Thidrek fred/ och tag honom til din ſtallbroder/ ty om tu rider kring hela werlden och i bågge tilſammans/ lårer ingen kallas din jåmlike. Tå ſwarade Vidga/ faſt ån det år oſkiåligit och oförtient hwad honom anbelangar/ ſå ſkal du dock likwål det winna med din bön för wår wånſkap och ſtallbroderſkap ſkull. Sedan toge the af ſig ſina wapen/ lade hånderne tilſammans och blefwe ſtallbröder/ fårdandes ſå in uthi Bårn igen gode wånner.

(n) ef thu villt ſkilia thetta einvigi med lids-fiolda. (o) ec vil bidia ydur/ ad thid ſkilied thetta einvigi/ thviat Thidrikur er nu ſar ordinn/ oc ſie ec hverſo thetta einvigi mun fara/ ef yckar vidſkipti fara ſuo hiedann fra ſem hier kil. (p) tha giori ec thig mikinn mann i minu landi. (q) enn Kongur vill viſt eigi briota lag a hanum. (r) ſo ad aftok thad er nam/ thad var knappurinn firir ofann hofudit. (s) oc vard han tho ei ſar thad ſinn.

ſuorum multitudine fretus, haud multum decoris tali facinore ſibi acquiſiturum, quin potius inſignis injuriæ daturum pœnas, juſtiſſimis armis avunculi ſui, potentia opibusque haud minus præclari vindicandas. Regeſſit Dietmarus rex, haud ullam ſua culpa Vidgæ illatum iri injuriam, ſed vero exoratum ſe adveniſſe, ut cum filio ſuo mitius agere velit, haud dubie perituro, ſi diuturniore certamine contendere pergant. Hoc vero ipſum ſi precibus ſuis dederit Vidga, largiturum ipſi regem caſtellum intra regni limites, ubi dominium exercere licebit, jure tituloque comitatus inſigni, quin & matrimonio illuſtri, ut pro lubitu beari poſſit, operam ſe daturum. Reſpondit Vidga, has â rege ſibi propoſitas conditiones minime ſe acceptare velle, ſed vero Theodericum eadem ſententia obnoxium fieri debere, quam olim adverſum ſe pronunciaverat; niſi intempeſtiva vi multitudinis ſibi moleſti eſſe incipiant. Poſtea via ſua diſceſſit Dietmarus. Ipſi vero de novo certamen acriusingrediuntur, Theoderico ſtrenue adverſarium ſuum amoliente, impigre quamvis inſtante Vidga. Tandem galeam Theoderici Hildegrim ad lævum latus impetens Vidga, mediam diſſecuit tenus dextram, ita ut parte ſuperiore collabente, crinium una portarentur cincinni. Tunc Hildebrandus galeam Hildegrim diſruptam cernens, medius inter utrosque adcurrit, ac Vidgam ſociúm compellans, id ſodalitati ſecum initæ ut concedere vellet, rogavit, cumque Theoderico parcius agendo, ipſum in amicitiam ſuam admittat. Quippe certiſſimum eſſe, Vidgam inita cum Theoderico ſodalitate itineris, ſi orbem qua latiſſime patet perluſtrare pergat, haud tamen reperturum eſſe alium, qui forti-

ger firir ockar felag-skapar sakir/ (t) ad thu gefir Thidriki grid/ oc tak hann thier til felaga/ oc tho ad thu ridir umm alla verolld/ oc badir thid samann/ tha man engi thinn janningi kallaz. Tha mællti Vidga/ tho at that se o-maklegt/ firir hans sakar/ tha skalltu thiggia tho thina bon/ firir ockar felag-skapar sakar. Nu gefa their upp vapn sin/ oc leggia nu saman hendur sinar/ oc geraz nu felagar/ (u) oc ganga nu inn i Bern godir vinir.

(t) gior firir minar sakir/ og skil thetta Einvigi/og gioristi thed Herra Thidrikur fielagar/ og thott leitad sie umm alla verolld/ tha fäst einginn madur sem iafnast til vid ydur. (u) og godir vinir/ og rida nu i Borgina og eru allir katir.

XL. CAP.

Nu er Thidrikur heima i Bern/ oc sar miog/ enn hvad firir thvi/ ef hann verdur heill saranna/ tha vill hann eigi tyna losi sino/ oc brott ridur hann.

(†) KOnungurinn Thettmar er nu i Bern heima/ oc Thidrikur med hanum/ oc hefiz nu medalagi af sarum. Enn thessir Riddarar ero med Kongi fiorir. Einn er Hilldibrandur/ annar er Vidga/ thridi Hornbogi Jarl/ fiordi er Heimir. Nu er Thidrikur ordinn heill sara sinna/ oc thad er eirn dag/ er hann ridur ut-af Bern einsamann/ oc engi veit hvert hann ferr nema Vidga/ hanum seigir hann ætlan sina/ hann hefur nu farit o-sigur/ enn hvad firir thvi/ tho vill hann eigi tyna lofe sinu/ oc vill hann eigi koma firr til Bernar/ (b) enn hann sie jamfrægur sem adur var hann. Nu ridur hann nætur oc daga/ kvelld oc morgna/ sua sem hann ma mest a sio nattum. Hann ridur storar bygdir oc obygdir oc okun-

40. CAP.

Konung Thidrek förblef en tid hemma i Bårn/ men fast han war mycket såråd/ wille han doch intet dröya til deß han blefwe aldeles låkter/ på det han intet måtte förlora sitt förr inlagde beröm; red fördenskull strax der effter bårt af Staden.

KOnung Thettmar är nu hemma i Bårn/ och Thidrek med honom/ som nu begynte efter handen blifwa något bättre af sine såår. Thesse fyra Riddare wore hos Konungen. Then ena war Hildebrander/then andre Vidga/ Hornboge Jårl then tridie/ och Heimer then fierde; Nu så snart Thidrek war frisker blefwen af sin sår/ hände det sig en dag at han red uthaf Bårn ensammen/ och ingen wiste hwart han tog wägen/ undantagandes Vidga/ ty för honom uptäckte han sina tanckar och hwad han årnade/ nämbligen at fast han den gången fått oseger/ wille han dock intet sitt förrige beröm der igenom förlora/ uthan at han wille aldrig komma tilbaka til Bårn igen/med mindre han blefwe af sine hiälte-bedrifter så nampnkunnig/ som han tilförenne warit hade. Ther effter drog Thidreker bårt/ och reste nätter och dagar/ qwäll och mårnar thet må-

(†) Nu er Thidrikur heima i Bern. (a) og thessir Riddarar med hanum. (b) nema hann vinni thau nockur afrek/ er hans frami meigi aukast vid.

fortitudine ipsi æquiparari mereatur. Respondit Vidga, Hanc gratiam, quamvis minime commeritum Theodericum, precibus Hildebrandi atque juri sodalitatis se nihilominus concessurum esse, Hinc igitur armis depositis, manuum stipulatione fœdus sodalitatis stabiliverunt. Quibus invicem reconsiliati, urbem Veronam denuo ingrediuntur.

CAP. XL.

De Theoderici mansione in urbe Verona ad vulnera curanda, ejusdemque itinere peregre suscepto, gloriæ recuperandæ causa.

DIetmarus rex ejusque filius Theodericus in urbe Veronensi commorabantur, ubi vulneribus curandis vacabat alter. Aderant una apud regem quatuor Equestris ordinis viri Hildebrandus, Vidga, Hornbogius Jarlus, atque Heimerus. Obducta jam vulnerum cicatrice, forte die quadam, nemine comitante extra Veronam equo vectus est Theodericus, insciis aliis consiliorum quæ agitabat, præter Vidgam solum, cui propositi sui arcana crediderat. Videlicet infortunii clade hactenus accepta, haudquaquam deterreri ipsum, quo minus gloriam pristinam recuperatum tentare aggrediatur, certo animi proposito illo, haud usquam Veronam reverti, donec factis gloriosis decus famamque locupletaverit. Igitur diurnis nocturnisque itineribus susceptis, septem dierum laborem perpessus est. Per

okunnar leidir/ thar til er hann kom at ſkogi einum er heitir (c) Oſning/ oc tok (d) thar giſting um̃ kvolldid vid ſkogiñ. Thar ſpyr hann thau tidendi/ at adro meginn ſkogſins ſtendur ein borg / er heitir (e) Drekanflis / tha borg atti Kongur ſa er Druſian het/ enn hann var tha daudur / enn konu atti hann eptir oc niu dœtur/ oc Drottning hefur nu feſt ſier mann/ ſem heitir Ecka/ (f) eingi Riddari ma vid hañ jamnaſt/ i allom theim landom/ er hann er barnfoddur a/ hans brodir heitir Faſolld / hann var ſua ſtyrkur oc (g) ſtolltur/ ad theß hefur hann ſtreingt heit / at hann hittir engann mann ſua mikinn firir ſier / at hann ſkal gefa meira enn eitt ſlag/ tha er hann ſkal beriaz / oc engann hefur hañ thann fundit / er hanum hafi ſtadiz (h) meira enn eitt ſlag/ hvargi ſem hañ hefur til Einvigis komid. (i) Enn thad er ydn Ecka / at hann ferr i thañ ſkog ad veida dyr med alvepni/ oc ef hann finnur nockurn thann mann (k)/ er vid hann vill jamnaſt/ tha vill hann hverium theim firir-koma. Nu veit hann eigi hverſo hann ſkal komaz um̃ thann ſkog firir ſakar Ecka/ firir thvi at hann vill eigi hafa fund hans at ſinni/ ef hann ma rada/ firir thvi at i odrum ſtad vill hann ſin firri freiſta enn vid Ecka / firir thvi at hann thyckiſt enn kenna ſara theirra / er Vidga veitti hanum/ oc vill hann firr vid minna mann freiſta ſin / enn Ecka er. (l) Nu ridur Thidrik a braut ad midre nott ſem myrkaſt var/ oc œtlar nu at rida ſua umm ſkoginn/

måſta han kunde på ſiu dygn / och fårdades han både der ſom bygdt och obygdt war / och månge okunnige wågar / til thes han kom til en ſkog ſom heter Oſning/ tagandes ſig brede wid then ſamma ſkogen hårberge om qwållen. Derſammaſtådes fick han höra the tidender / at på andra ſidan om ſkogen war en ſtad benåmd Drekanflis / hwilken Konung Druſian tilkom / ſom då war död bliſwen / men hans Huſtru med nije ſine döttrar efterlefde. Och hade Drotningen fåſt ſig nu en annan man wid nampn Ecka / emot hwilken ingen Riddare fans at liknas uthi alla the landſkaper ſom han war barnſödder. hans broder hette Faſold / hwilken war ſå ſtarcker och ſtålter / at han hade det ſtrångeligen afſagdt / och med en Eed ſig der til förbundet/ det han aldrig någon ſin ſkulle råka någon man ſå kiåcker / ſom han behöfde gifwa mehr ån ett ſlag / når han ſkulle ſlåß med honom/ ey heller hade någon ån warit / ſom mehr kunnat uthſtå af honom ån et ſlag / dår han hade til enwiges kamp med honom kommit. Men det war Eckas förehafwande / at han for i denne ſkog helt bewåpnader til at jaga diur/ och der ſom han fant någon den man ſom wid honom wille liknas / wille han hwar och en af dem dråpa. Nu wiſte Thidrek icke huru han ſkulle komma öfwer denne ſkog för Ecka / ty han wille icke råka honom denna gången om han ſielf rådde / efter ſom han förſt wille förſökia ſig någon annorſtådes ån med Ecka / hwar til woro the ſåren ſom Vidga honom gifwit hade orſaken / the han ånnu kiånde / och derföre wille han förſt förſökia at ſlåß med någon annan mindre kiåmpe ån Ecka war. Thidrek red bort ſin wåg midnatz tid når mörkaſt war/ tånkiandes ſåledes ſkogen at öfwerkomma / ſå at Ecka icke ſkulle bliſwa honom warſe / ty han

(c) Eſnvng. (d) ſier herbergi. (e) Drekanfil. (f) og tho leitad ſieumm allt Hunaland / fáſt einginn Kappi thvilikur a allann Riddaraſkap. (g) ſtorhoggur. (h) hans fyrſta hogg. (i) nu fer Ecka a thennann ſkog theß erendis. (k) er hanum thätti frami i at beriaſt vid. (l) og er myrkt var ordit/ tha ridur Thidrikur a ſkoginn/ og birdir ecki at finna Ecka.

culta pariter atque inculta locorum ignotasque calles oberrans, tandem ad nemus quoddam Oſning nuncupatum devenit, in cujus vicinia pernoctare viſum eſt. Heic comperit, ad ulteriora nemoris illius, caſtellum ſitum eſſe, nomine Drekanflis, Druſiani regis dominio ſubjectum. Ac vero rege haud ita pridem fatis functo, ſuperſtitem vivere viduam conjugem cum filiabus novem. Reginæ hujus nuptias novum ambire ſponſum Eckium nomine, virum cætera perſtrenuum, cui ob equeſtrium rerum inſigne ſtudium haud facile æquiparandus inquilinorum alius. Huic fratrem eſſe nuncupatum Faſoldum, tanti tamque admirandi & ipſum roboris, ut fortiſſimum quemque virum, in certamine uno ictu ad terram proſternere valeat; imo nec repertum hactenus ullum, quem non ipſe in duello proſtraverit. Cæterum Ecka venatum in nemus hocce prodierat, armatura omni indutus. In quemcunque vero incidebat virum ſtrenuum, ſuoque robore dignum, cum eodem manu conſerere geſtiebat. Hanc ob cauſam animi ſollicitus erat Theodericus, quo pacto nemus illud pertranſire quiret, non impediente Ecka. Etenim & hujus evitare congreſſum tutius ipſi viſum, alibique potius virtutis ſuæ ſpecimina prius edere, præſertim vulnere non dum probe ſanato, quod ante hac ſibi inflixerat Vidga: quapropter alterius minus validi experiri vires, quam cum Ecka confligere, exoptabat. Igitur circa medium noctis cum maxime obſcurum eſſet, ex hoſpitio profectus Theodericus, nemus prætervehi conabatur, Eckæ occurſum hoc modo evitaturus. Contigit autem inter incognitos ſaltus

ginn/ at Ecka verdi ei varr vid hann. Nu villist hann i skoginum/ oc veit eigi hvart hann ferr. (m) adur enn Thidrikur yrdi varr vid; tha kom thar Ecka oc kalladi a hann/ oc spyrr eptir hvat thar ferr/ er sua stolzlega ridur. (n) Tha mællti Thidrikur/ her ridur sa madur er heitir Heimir sunur Studars/ enn ec rid minna skylldra erenda heim i Bertanga-land til fador mins/ oc a ec enginn skylld erendi vidur thig/ oc eigi vil ec finna thig. Tha mællti Ecka/ sua ma vera sem thu seigir/ at thu siert Heimir/ enn thin rodd væri (o) vænni til at thu værdir Thidrikur sialfur sunur Thetmars Kongs/ enn ef thu ert sua dugandi madur/ sem sagt er fra (p)/ tha muntu eigi vilia leina namni thino firir einom manni. Nu svaradi Thidrikur/ tho spyrr thu nams mins sua kappsamlega/ tha skal eigi leingur leyna thui firir thier/ ec em Thidrikur sunur Thiettmars Kongs af Bern sem thu gazt/ oc a eg ecki erendi vidur thig/ oc vil ec rida leid mina firir tha sok. Tha svaradi Ecka/ ef so er sem mier er sagt/ (q) at thu hafir farid osigur firir einum Danskom manni eigi alls firir långri stundo/ tha hefur thier hier nu vel tilborizt/ at hier mattu fa sua mikla somd/ sem adur fectu o-somd: Thu spelladir god vopn i yckrom vidur-skiptum/ her får thu annor eigi verri o-spellad/ ef thu tekur af mier min vapn/ oc fellir mic til jardar. Nu målti Thidrikur/ bydur thu mier einvigi/ enn ec hefi ecki til theß heiman buist/ eda hvad mundo vid nu beriast/

han wille ingalunda råka honom/ men han for sedan wilse i skogen och wiste icke hwart han tog wägen. Förr än som nu Tidreker wiste något af kom Ecka och ropade på honom/ frågandes hwad det wore för en som så stoltzliga rede. Tå swarade Thidrek: här rider den man som heter Heimer Studas son/ och reser iag mina enskylte och angelägne ährender hem til Bertanga land til min Fader; men til dig hafwer jag intet besynnerligt åhrande/ icke heller wil iag råka dig. Tå swarade Ecka: få må wara som du säger/ at du äst Heimer; dock är din röst likare at wara sielfwe Thidrek Konung Thettmars Son/ och der som du äst så dugelig man som säyes/ månde tu icke fördöllia titt näpn för en man. Thidrek swarade; efter du frågade mig så träget mitt nampn/ skal jag det ingalunda längre tig fördöllia: jag är Thidrek Tettmars son af Bärn/ som du gissade/ oc hafwer iag intet åhrende til dig/ fördenskull willjag rida min wäg. Tå sade Ecka: om så är som mig är sagt/ at du icke längesedan hafwer tappat slagsmålet emot en dansk man; så kan hända sig at tu nu then na gången äst lyckeligen hijtkommen; ty här kan du nu inläggia så myckt beröm/ som du senast förlorade. du miste i detslagzmålet gode wapen/ och kan du få här andre icke sämbre/ som äro helt och hällit behållne/ ther som du elliest tager af mig desse mine wapen/ och fäller mig döder til jorden. Der til swarade Tidreker: nu binder tu mig til enwiges kamp med dig? men jag hafwer mig der til intet beredt hemman ifrån/ eller huru skolom wi slåß når den ena icke kan see den andra. Men wore det elliest liusa dagen/ så skulle iag ingalunda neka dig det du begårer/ fast iag icke är så wäl utrustad och beredder som du är/ och hafwer jag warit oförtruten til Enwiges kamp/ når jag mindre warit manter än nu/ hwilket är mån-

(m) finnur Thidrikur ei fyrr enn Ecka er kominn so når hanum. (n) og bidur hann bida sin. (o) likari. (p) umm oll land. (q) at thu liest firir skommu god vopn.

saltus eum aberrare. Ac vero nihil tale pensitanti Theoderico, supervenit Ecka, qui percontari cœpit, ecquisnam illic hominum superbe gradiendo prætervehere tur. Respondit Theodericus, Heimerum se vocari Studæ F. negotiorum causa in Bertangalandiam ad patrem suum profecturum; nec vero quicquam sibi negotii ad Eckam, cujus occursum evitare præoptarit. Regessit Ecka, haud equidem inficiari se, quo minus Heimerus sit, attamen vocem ipsum sonare à Theoderico Detmari regis filio haud dissimilem: at vero si famæ æqualia fuerint virtutum ejus dona, haud sane æquum nominis sui indicinam eum facere nolle. Rursus Theodericus; quandoquidem sollicite in nomen suum inquirat, id diutius celare nolle, ac jam aperte fateri, Theodericum sese vocari Dietmari regis Veronensis filium, ceu ipse jam modo conjecturatus est; nihil tamen rerum esse, quo minus via destinata, libere pertransire sibi liceat. Respondit Ecka, nisi fallunt quæ vulgo feruntur sermones, â Dano homine haud ita pridem devictum fuisse Theodericum; eam vero jacturam insigni laudum augmento hac occasione resarciri posse; pro armis egregiis, quæ illo in certamine perdiderat, alia haud deteriora recuperando, sua isthæc si sibi eripiat victor. Ad ea vicissim Theodericus: Satis intempestive ad duellum se provocari, nihil tale in animo habentem cum domo proficisceretur: ad hæc incommodo prorsus tempore, cum alterutrum alter præ tenebris conspicere nequeat. Secus enim, diurna existente luce, haud denegaturum sese, quo minus desideriis ejus satisfaciat, quamvis impari armorum apparatu instructus. Videlicet haud unquam duella reformidasse se, quamvis non æquè fero-

riaſt/ er hvarge ockar ma annann ſia/ enn ef dagur vári lioß/ tha mátta ec varla theß ſynia thier/ er thu bidur/ tho at ec ſie eigi jamvel vidbuinn ſem thu ert/ oc hefi ec o-traudur verid til ein-vigis/ tha er ec hefi minnur bedin verid enn nu/ oc er thad margom mannom kunnigt i varo landi/ tho ad her ſie farott umm/ enn ad ſua bunu/ tha vil ec eigi vidur thig beriaz. Tha mállti Ecka/ niu Kongs-dátur oc theirra modir er min feſtar-kona/ en thár biuggu mic til theßa vigs/ (r) oc firir theirra ſók/ kom ec her/ oc thár fengo mer theßor vapn. Min hialmur er allur gullrodinn/ oc min brynia er oll gulli-buinn/ oc a einn ſkiolld kom alldreigi meira(s)raudt gull eda betri ſteinar/ enn a thenna. Ec hefi enn engañ heſt/ eñ thu ridur/ oc mattu firir thvi flyia ockarn fund/ enn thad er drengs verk/ at bida helldur eins mans: oſynio let ec heſt minn heima eptir/ vári hann nu hier/ tha ſkylldir thu nu beriaz vid mic/ hvart er thu villdir eda eigi; oc enn málir Ecka/ bid min Thidrikur godur drengur/ ec hefi her eitt ſverd/ er ec kann thier af at ſeiga. Thad ſverd ſlo hinn ſami dvergur (t) Alfrikur/ er thitt ſverd ſlo Naglhring / hann giordi thad nedarlega i jordu adur enn fullgiort vári/ han leitadi oc umm niu Konga riki/ adur enn hann finni thad vatn er hann fengi herdt thad i/ oc eigi fann hann thad adur enn hann kom thar ſem a ein var / ſu er Treya heitir/ tha var hann herdur; Hiollt hans oc medal-kaſli er hvartveggia af raudu gulli ſleigit oc ſteypt / oc eptra hiall-

många menniſkior bekant uthi wårt land/ faſt än thet är här okunnigt/ och wil iag icke/ ſom nu ſtår til med tig ſlåß. Ecka ſade: iag wet hwareſt nije Konunsdöttrar hålla til/ tillijka med theras Moder ſom är min fäſtemö/ the ſamme uthruſtade mig til denne kamp/ och för theras ſkull är iag hijt kommen; ty the fingo mig theße wapen. Min hiälm är alt af det röda gullet förgyllt/ hela mitt harneſk är med gull inlagdt/ och på en ſkiöld kom aldrig mehra eller bättre glantzande gull och ädlare ſtenar än ſom på denna. Jag hafwer ännu ingen häſt/ men du rider; derföre kan du undanfly mig om du will; men det är manligit at bida en man; obetänckſamligen lemnade jag min häſt hemma; och ther han här nu wore/ så ſkulle tu ſlåß med mig/ antingen tu wille eller intet/ och än ſade Ecka: bida mig litet Thidreker du redelige Karl/ jag hafwer här ett ſwärd ſom iag will af ſäya/ thet ſamma ſwärdet vtharbetade långt neder i jorden en dwärg ſom heter Alfriker/ hwilken och giorde thet ſwärd Nagelring och innan det blef fullgiordt/ letade han öfwer nijo konungariken/ förr än han fant thet wattn uthi hwilket han thet kunne härda/ och thet ſamma watnet fant han förſt när han kom til en Åå ſom Treyå heter/ ther han tå härde ſwärdet. Deß plåtar och handkafle äre bägge af gull ſlagne och gutne/ och är knappen så klar ſom glaas; hela ballian ifrån plåtarne neder til udden/ är med röda gullet inlagt/ och hela gehänget är af gull borderat/ och med dyrbare ſillior beprydt/ och koſtelige mallior och ſtora ſtenar inſattat. Sielfwa klingan är wäl polerader och med gull inlagder. När man ſätter des udd neder åth/ tå ſynes ſom en Orm rände ifrån udden upp til fäſtet/ til färgan ſom Gull. Men när tu wänder ſåledes wärian at udden weter upp/ tå

(r) oc firir theirra lof kom ec hingat til vigs. (s) gerſemar. (t) Aprilis.

cibus verbis provocatum. Non obſcuram prorſus eſſe rerum talium memoriam inter ſuæ gentis homines, quamvis heic locorum minus vulgo cognitam. Nolle autem ſe, rebus ita comparatis, cum ipſo congredi. Infit tunc Ecka; novem omnino regias puellas, earumque matrem, quæ ſibi deſponſata eſt, ad hoc certamen audendum ſe perſvaſiſſe, ipſarumque cauſa illuc acceſſiſſe, cum armis quæ ſubminiſtraverant. Eſſe ſibi galeam auro coruſcantem, loricam auro cælatam, ſcutum auro gemmisque affatim interſtinctum. Equo utique ſe deſtitui, cum contra Theodericus equo vehatur, ad fugam, quando lubuerit, paratior; ſed vero decorum quam maxime, ut provocatus pedem figat. minus caute feciſſe ſe, dum absque equo foras diſcedebat; hunc enim ſi ad manus haberet, haud evaſurum Theodericum, quo minus nolenti volenti animo ſecum pugnaturus foret. Urgebat porro Ecka, ut pauliſper gradum ſiſteret Theodericus, quippe adeſſe ſibi gladium bonitatis deprædicandæ. Nimirum fabricatum opera genii iſtius monticolæ, Alfrici, qui & alterius Nagelringii magiſter fuerat. In ſubterraneis locis gladii illius fabricam aggreſſam fuiſſe. Cui perficiundæ, aquam qua ferrum induraretur, per novem regum diverſorum regna, quæſitam; tandemque inventam apud fluvium quendam, Treya nuncupatum. Hac ferrum induraviſſe. Laminas ejus manubriumque ex auro puriſſimo conflata eſſe, confectosque orbiculos vitri inſtar pellucidos. Vaginam totam auro affabre incruſtatam eſſe, quin & cingulum eique annexos annulos auro gemmisque interſtinctos. Ferrum egregie perpolitum, aureisque notulis cælatum. Mucrone ad terram verſo, imaginem angvis rutilantis ferrum ambientis ad capulum uſque apparere. Contra gladium ſi obvertas

hialltid er ſkygt ſem gler/ oc oll umgerd fra hiölltum oc til odds/ er med raudo gulli lagd/ oc fetlar allir ero gulli lagdir/ oc godum ſylgium buner/ oc ſprotom oc dyrum ſteinom ſettir (u). Brandur er vel ſkygdur oc gulli merktur/ ef thu ſetur odd hans nidur a jord/tha ſyniz ſem ormur reñi fra oddinum oc upp til hialltaña litur ſem gull; eñ ef thu helldur hanum upp/ tha ſyniz ſem ſa hinn ſami ormur renni undann hialltanom/ oc uppa oddiñ/ thad bragdar allt ſem kvikur ſie ſa ormur. Hans eggiar ero ſua hvaſſar/ at fatt ſtal vånti ec at thvi ſtandiſt undir hans eggium/ thad ſverd heitir Eckiſax; thvi heitir thad ſua/ at ecki ſax nie ſverd var (x) jamgott borit or elldi/ tho at leiti umm alla verolld/enn ef hans jamningi finz (y)/ tha man allvida adur koma. Enn thad ſverd var ſtolid oc leynt leingi/ enn thad gerdi (z) Alfrikur dvergur hinn mikli ſtelare. Hann kom i thad berg er fadir hans atti leynelega/ oc ſtal hann thvi fra fedur ſinom/ oc gaf hann ſidann Kongi Roſeleif/ thar var thad vel vardveitt / thar til er hinn ungi Rozeleif bar thad/oc thar med drap hann margann mann. (†) Sidann bar thad margt Kongs-barn: enn ef thu får hann af mier (*) firir utan ſar / tha lati Gud thig vel niota/ firr vil ec daudur vera, enn ec vil thad ſpara i mina naudſyn. Nu mållti Thidrikur / hvi ma ec thitt ſverd flyia (a)? medan ec ma eigi ſialfann thig ſia/ oc ecki veit ec af thier/ nema ec heyri kall thitt oc ofurmåli/ (b) ec hefi ridit i then-

tå ſynes lika ſom then ſamme Ormen rånde ifrån fåſtet upp til udden; hwarföre tyckes ſom denne ormen wore leſwandes. Denne ſwårdzågg år ſå hwaß/ at intet tror iag något ſtål eller jårn ſkall kunna den emotſtå. Denne ſamma wårjans nampn år Ecki Sax/ och hafwer den för then orſak ſkull thet nampnet bekommet/ at ingen ſax eller något ſwård hafwer warit jåmngodt eller båttre utharbetat/ faſt ån man ſökte kring hela werlden/ och ther ſom des like kunne någon ſin finnas/ ſkulle man mångeſtådes få ſökia; men thetta ſwård år ſtulit och långe undandölt/ hwilket dwårgen Alfrik den ſtore tiufwen giorde/ han kom en gång uthi det ſamma bårget ſom hans fader ågde/ och hade för ſig lönligen/ ther ſtal han thet ifrån ſin fader/ och gaf ſedan Konung Roſeleif. Thet ſamma blef hos honom mycket wål förwarat/ til theß den unge Roſeleif thet fick/ hwar med han ihiålſlog mången mann. Sedan hafwa många Konungeſöner det burit/ och der ſom du får det af mig oſargat/ tå låte tig Gud wål niutat. Men håller wil jag wara död/ ån iag wil thet ſpara i någon min nöd och trångsmål. Thidreker ſwarade: hwi må jag fly för titt ſwård/ emedan iag intet ſer tig ſielfwer/ icke heller wet af tig/ uthan allenaſt hörer ditt rop och ſkryterij. Jag hafwer nu ridit uthi thenna mörka ſkogen/ och kan iag nu therföre intet ſe. Nu år jag der til och ſå mycket harmſe; ty iag hafwer tappat både wågen och mine föllieſlagare; derföre om tu wilt behålla ditt lif/ ſkal du icke offtare mana mig til enwiges kamp; ty når dager blifwer/ wil jag at hwar tager af annars hand det han förmår/ och tycker mig at du ſkal omgålla förr ån wij ſkillioms/ at du hafwer ſå mycket ſkrydt. Tå ſade Ecka; drag nu din wåg håll och ſåll/ och wil jag ånnu dig ſåya mehra om min pennin-

(u) oc ſiorum jarnſilgium. (x) var beittara eda betra ur aſli borid. (y) tha mun leitun a vera/ tho vida leiti oc kanni. (z) Aprilis. (†) ſidann bar hann mikid Kongs nafn. (*) lifandi. (a) edur ſialfann thig. (b) enn alls theſſa våntir mig ad thu fair giolld tha er dagur kemur.

tas ad ima, ſummum mucronem petere angvem illum, progrediendo inde å capulo. Hunc enim viventis imaginem referre. Aciem gladii adeo acutam eſſe, ut chalybis perfringere queat duritiem. Gladium iſtum peculiari nomine vocari Ecki-ſax, denominatione inde petita, quod haud uſquam alias igni elaboratus fuerat forceps gladiusque præſtantior ullus, etiamſi per totum terrarum orbem reperiundo inquireretur. Talem vero parilis bonitatis inveſtigare, ingentis fore laboris opus. Porro, iſthunc gladium furto ſurreptum fuiſſe, diuque abſconditum; cætera opus Alfrici genii iſtius atque furis ſollertiſſimi. Eum enim intra montis illius clauſtra admiſſum, quem pro ſecretiori receſſus loco uti ſolebat pater ſuus, gladium hunc inde ſuffuratum, eundem regi Roſeleifo in donum dediſſe. Regem inſignis doni ſtudioſam egiſſe curam, donec filius Roſeleifus gladium illum portandum nactus, multorum hominum cædem hoc ipſo patravit. Deinceps multorum regum filios hunc geſtaſſe. Hunc proinde inultus ſi vendicare ſibi queat Theodericus, bona fortuna merito gloriari poſſe. Se vero ipſum, mortem potius ſubiturum eſſe, quam ut urgente occaſione, hoc præſidio deſtitui velit. Reſpondit viciſſim Theodericus, nihil utiqve cauſæ eſſe, cur gladium ejus extimeſcat, cum nec adverſarium ſuum oculis cernere, aut percipere poſſit, nudum tantummodo vocis ejus ſonum atque procacitatem exaudiens. Ac vero obequitando per obſcurum nemus iſtud, oculorum viſum ſibi interceptum eſſe. Quin & dolore angi ſe, quod incautius iter faciendo, å vero tramite, amiſſo etiam comite ſuo, aberraverat. Quanto itaque chariorem vitæ curam habeat, id opere ipſo præ-

thennann hinn myrqva ſkog/ ſva at ecki få ec ſed. Nu er mier vid thui hermt at ec for ſua/ at ec miſta bådi gatunnar oc ſua fårunauz. Nu medur thui at thu villt hallda thitt lif/ tha ſkalt thu ei optar bioda mier einvigi/ thegar er dagur kemur/ tha vil ec at hvarr ockar taki thad af annars hendi ſem fa ma/ oc alls våntir mic at thu ſkallt theß giolld fa/ adur enn vid ſkiliom er nu hefur thu holz. Nu mållti Ecka/ (c) far thu nu vel oc heill/ enn tho vil ec ſeigia thier adur af fe-gyrdli minom/ thar ero i tolf pund af raudo gulli/ nu ef thu får ſigur/ tha hefur thu thetta gull allt/ enn ef thu får thad/ tha hefur thu vel arnad. Nu brenn oc gloar ſua mitt hiarta/ ſem thetta gull gloar i minum ſiod/ firir thvi at eg man nu ei na thier at beriaz vidur thig. Oc ef thu villt eigi beriaz vidur mic/ firir ſakar gulls eda godra vapna/ tha bers firir lif oc kurteiſe theſſa nio (d) Drottninga oc theirra modor/ er min vapn leto bua med brendo gulli/ oc morg ſnilldar-brogd ſkal ec firir theirra ſakir giora/ bid min firir theirra ſakar oc berſc vidur mic. Tha mållti Thidrikur/ thad veit Gud med mier/ at eigi firir gull/ oc eigi firir vapn thin vil ec beriaz vidur thig / enn firir ſakar kurteiſe oc hoverſku (e) theirra nio Drottninga/ thar firir vil ec giarna beriaz.

ningepung ſom hånger wid mitt Bålte/ uthi hwilken år tolf pund af det finaſte guld/ och der du winner ſeger/ så får du och detta guld helt och hållit/ och der ſom du det bekommer/ då hafwer du wål beſtålt. Mitt hierta brinner och år ſå glődande i mig/ ſom gullet glimmar i min pung; fȯrty/ at iag nu intet lårer få ſlåß med tig. Och der ſom du icke ſkulle willia ſlåß med mig/ fȯr gull eller goda wapen/ ſå fåchta med mig fȯr the nije Konungz-dőttrars lif och hőflighet ſkull/ ſåſom och Drottningens theras Moders/ hwilka min wapen hafwa bepryдt med brånt gull; ty ſkal iag många ſtora giårningar giȯra dem til tienſt; therfȯre ſå bijda mig fȯr Drottningens och Jungfruernes ſkull/ och ſlåß med mig. Thidreker ſwarade: det wete Gud tillika med mig/ at hwarken fȯr gull eller dine wapen wille iag fåchta med tig/ uthan fȯr the nåtta och hőflige nie Jungfrur fȯr hwilkas ſkull iag wil giårna ſlåß.

(c) haf Guds thock firir thin heit. (d) Kongs-dåtra oc Drottningar theirra modur/ er min vopn liet gulli bua/ oc ſo vil ec giora. (e) theſſara nio Kongs-dåtra/ tha vil ec firir hvorn mun beriaſt.

XLI. CAP.

Ein-wigi theirra Thidriks oc Ecka/ fra dauda Ecka oc Drottningu hans.

NU leypur Thidrikur af heſti ſinum/ nu mællti enn Thidrikur; her er ſua myrkt at ec ma ecki ſia / hann bregdur ſverdi ſino Naglring/ oc hoggur i griotid firir ſier/ ſua at elldur mikill flygur ur grio-

41 CAP.

Om Thidreks och Eckas enwigeskamp och om hans Drottning.

THidrek ſteg nu af ſin håſt och ſade ån wi dare/ hår år ſå mőrkt at iag intet kan ſe/ och med thet ſåmma blåttade han ſitt ſwård Nagelring/ huggandes med thet i ſtenarne framman fȯr ſig ſå hårdt/ at elden gick uth/ ther

præſtiturum ſe, ne plus una hac vice ad duellum ſe temere provocare poſſit. Quippe apparente modo diluculo, rem ſorte diſcriminandam eſſe; ac vero, niſi omnia ſeſe fallunt, pœnas tunc daturum eſſe adverſarium temerariæ audaciæ. Subjecit porro Ecka, ſe quidem iter Theoderici haud morari velle; nihilominus adhuc quædam ſibi enarranda reſtare, de ſua quam geſtat crumena: hanc nimirum duodecim auri puriſſimi libris refertam eſſe, ipſi aliquando in præmium futuram, cum victoria potitus fuerit opima. Ac vero præcordia haud ſecus ſibi exardeſcere, quam rutilans in marſupio aurum, præ nimio pugnandi deſiderio. Quod ſi ſolius ob auri armorumque ſpolia pugnam ſubire detrectet, fas omnino eſſe, ut novem puellarum matriſque ipſarum honori id dedat. Illarum quippe factum cura, ut arma hæcce ſua auro incruſtata ſint, quarum viciſſim cauſa ad res magnas audendas ſe merito nunc excitari, ac proinde exiſtimationi Theoderici conveniens eſſe, ut vel hac ſola ratione ductus ad certamen ſecum deſcendat. Contra Theodericus, habere ſe Deum teſtem, quod neque auri armorumque habendorum cupidine, cum ipſo confligere velit, ſed ſexus præſtantiſſimæ in gratiam diſcrimen haud detrectare.

CAP. XLI.

De Theoderici duello cum Ecka, hujusque cæde, atque conjuge regina.

MOx equo deſiliens Theodericus, caligine ſe morari ſenſit. Itaque evaginato gladio Nagelring, obvioſque ſibi ſilices cædendo, ſcintillam excudit; cujus illuſtratus lumine, Olivæ arborem indagabat, alligando illic equo ſuo. Succeſſit ſic probe negotium. Ac vero

griotinu/ sua at hann matti sia (a)/ hvar hann skal binda hest sinn vid eitt Olivetre/ oc sua gerir hann. Nu er Thidrikur sua briost-reydur ordinn/ at eigi er gott firir hanum verda; hann trad so fast griotid/ at upp-geck er firir fotum hans vard. Nu er Thidrikur vill til Einvigis/ tha er Ecka feiginn oc gladur er (b) their skulu finnaz/ (c) oc hoggur nu sinu sverdi i griotid/ sua at elldur glodir or/ er stal oc steinn matast/ oc thad eitt hafa their lioset/ til theß er their finnaz. Saman koma their oc beriast afburdar snarplega oc raustlega/ (d) oc sua er sagt/ at engi madur hafi vitad adur nie sidan dreingilegra tveggia manna vig. Nu er sua til sia/ er elldur rykur ur vapnum theirra sem elldingar sie/ oc sua mikill gnyr oc storir brestir ero af hoggum theirra sem hinar mestu reidar-thrumur/ oc sua kom umm sidir/ (e) at nalega voro af theim hoggnar allar lifdir af hvaromtveggia theirra/ enn hvargi theirra er tho enn sarr. (f) Nu hoggur Ecka af öllu afli til Thidriks/ sua at hann fell i (g) suima vid/ oc Ecka låtur nu fallast a hann ofann/ oc spennir fast bada arm-leggi hans/ oc mållti sidann/ ef thu villt hallda lifi thino/ tha skalltu nu bundinn vera/ og upp skalltu gefa sialfann thig/ oc vapn thin/ oc sua hest thinn/ sidann skalltu fara med mier til Borgarinnar/ oc skal ec syna thig thar bundinn oc yfirkominn theim Drottningom/ er mic bioggo til thessarar orrastu. Tha svaradi Thidri-

ther igenom han kunde se at binda sin håst wed ett Oliwetrå/ thet han och giorde. Thidrek war nu blefwen så af hiertat wreder/ at det war intet godt at möta honom/ och trådde han så hårdt på klapperstenen/ at det som han trampade uppå/ wältades om hwart annat. Nu som Thidrek wille gå til enwiges kamp/ wardt Ecka mycket fägen och glader/ at the skulle få råkas; hwarföre han högg med sin wårja i stenarne/ så at elden lyste/ som thet skier når stål och sten mötes åth; och lyste detta dem allenast der til the funnes/ och så snart the råkades/ begynte the at slåß öfwermåttan hårdt och frimodigt; ty år sagt/ at ingen hafwer hördt talas om hwarken förr eller sedan twenne måns manhafftigare strid/ der war til at se huru elden lyste om deras wapen lika som toreld/ och så mycket gny och stort brakande hördes af deras huggande/ lika som thet wore den störste tordöön/ och så aflopp det omsider at nåstan war sönderhugget på dem bägge thet the skulle wårja sig med; dock hade ingendera ändå bekommit något såår: men en gång högg Ecka Thidrek så hårdt/ at han föll uthi swiman/ och kastade Ecka sig ofwan på honom/ fattandes honom om bägge hans armar/ och sade sedan: der som du wil behålla titt Lif/ tå skal du nu blifwa bunden/ och tig sielf tillika med tine wapen måste tu gifwa mig i wåld/ såsom och tin håst: sedan skal tu fara med mig til Slottet/ ther iag wil wijsa tig bunden och öfwerwunnen för drottningarne/ hwilka mig utrustade til detta enwiget. Hwar til Thidrek swarade: håller wil iag mista mitt lif denne gången/ än at iag skal lida håån och spott så långe jag lefwer/ af nije Jungfrur/ och Drottningen theras moder/ såsom och af alla kiäcka och höfliga qwinfolk och karler som mig se/ eller om

(a) hvar stendur eitt lindi-trie/ oc thar vid bindur hann hest sinn. (b) hann veit at (c) oc hoggur hvortveggi sinu sverdi i griotid oc thar af glåder/ er elldurinn hrytur ur griotinu. (d) oc their ed til heyra theirra vigs seigia at reidar gangi. (e) oc nu var klofinn hvartveggia skiolldur til onytis. (f) tha lypter Ecka upp sinu sverdi med badum hondum af miklu afli. (g) til jardar.

vero furore iraque præcipitatus Theodericus, in obvia quæque grassabatur, ac ferociter gradiendo sabulum arenamque pedibus in sublime projecit. Nec minus gaudio gestiebat Ecka, quod Theodericum ad certamen paratum sensit. Itaque prehenso & ipse gladio suo, subjectam pedibus saburram fortius percutere cœpit scintillas excudendo, sicuti silicis venis abstrusum elidimus ignem. Hac usi arte lumen sibi præstruebant, quoad alterutris vicini facti sunt. Sic concursu facto, vehemens certamen occipiunt, ferturque vulgi sermone, haud usquam alias duello acrius certatum fuisse. Enimvero ignis scintillis ex armis ipsorum crebrius emicantibus, horrendus armorum fragor instar tonitru perstrepuit, detritisque quibus pugnabant bellicis instrumentis, corpori tuendo illa vix sufficiebant, nullis adhuc dum vulneribus corpore acceptis. Tandem Ecka magno impetu in Theodericum proruens, ad terram prostravit. Corpori autem ejus incumbens comprehensasque arcte tenens manus ait, necem haud evasurum esse Theodericum, nisi victoris arbitrio se permittendo, armaturam omnem atque equum tradat. Hinc ad castellum una secum abductum Theodericum compedibusque strictum coram reginis, quarum causa duello certatum fuerat, publice spectandum præberi. Respondit Theodericus, vitam potius profundendam esse, quam ut insigni dedecore à novenis puellis regiis ipsarumque matre, ac forte sexus utriusque conviciis se affici patiatur, perpetuoque ludibrio famæ suæ insultari. Forte interea manus suas expediendo Theodericus, Eckæ collum apprehendit, nova colluctatione cum ipso contendens. Cæterum Theoderici equus ille Falco, cognomen-

Thidrikur/ lata ma ec lif mitt hier ad ſinni firir thier/ enn eigi ma ec thad thola / at hafa ſpott af nio juncfrum oc theirra modor/ oc thar med af allom kurteiſom konom oc karlom/ theim ſem mic ſia eda ſpyria til ſua leingi ſem ec liſi. Nu tekur Thidrikur oc leyſir hendur ſinar/ oc tekur umm hals hanum Ecka/ oc ſviptaſt their nu af allo afli(h). Falki heſtur Thidriks hinn godi nemur thetta at ſia / at hans Herra thurfti lids/ tha ſlitur hann i ſundur beiſlit milli tanna ſier/ oc leypur thar til er their ſkiptaz vid / oc hefur upp ſidan ſina bada hina firri fätur / oc lyſtur ſem hardaſt ma hann a bak Ecka/ ſva at miog ſua geingur i ſundur ryggurinn i hanum. Nu komr Thidrikur a fotur / oc hoggur ſidann a hals Ecka oc af hofudit. Nu tekur Thidrikur vapn hans oc harneſkio / oc vapnar ſic med/ oc alldregi thykiz hañ firr ſet hafa jamgod vapn ſem theſſor ero. Nu ſtigur hañ a heſt ſinn oc ridur fram̃ af ſkoginum / (i) er tha al lioſt/ er han com fram af ſcoginom. Nu ätlar Thidrikur ſitt rad/ ad hann ſkal rida til borgarinnar Drekanflis / oc ventir hann ef thetta ſannaz at hann heſir firir komit Ecka / at nu man hann fa qvanfang/ (k) oc thuilikann metnad ſem Ecka var adur tilkominn. Sidañ ridur hann til Borgarinnar. Nu er Drottninginn genginn upp i eirn turn Borgarinnar/ oc ma nu vel ſia reid theßa mans/ oc verdur nu feiginn/ (l) gengur ſidann oc ſeigir dotrom ſinom: ec ſa nu god tidendi ſagdi hon; Herra Ecka geck hedan i gärqveld/ ennu ridur hann til Borgarinnar go-

om mig höra talas ſå länge jag lefwer. Nu lagade Thidrek ſå at han fick ſina händer löſa/ och fattade ſedan Ecka om halſen / och brottades the af all macht. Men när Falken den goda Thidreks häſt ſåg at hans Herre behöfde hielp/ ſlet han ſönder betzlet emillan tänderne/ och lopp dit ther the brottades/ och ſpräng med ſina framfötter Ecka på ryggen / och trampade honom ſå hårdt / at hans rygg gick ſönder; igenom thenna händelſe kom Thidrek på föterna igen / och högg Ecka på halſen / ſå at huſwudet flög af. Sedan tog Thidrek hans wapen och harneſk och bewäpnade ſig ther med / hwilka woro ſå goda / at han tyckte ſig tilförenne aldrig hafwa ſedt ſå goda wapen ſom deſſe woro. Thidrek ſteg nu på ſin häſt och red fram uthur ſkogen / tänckiandes wid ſig ſielf / at han wille nu rida til borgen Drekanflis; ty han mente / när thet blifwer ſport at han hade dräpit Ecka / mände han bekomma giftermål / och äthniuta den wänſkap och ähra / ſom Ecka här til hade warit wederfaren; red altſå til borgen. Den ſamma dagen hade Drottningen gått upp i ett torn i fäſtningen/ af hwilket hon wäl kunde ſe denne mannen ſom kom ridandes / hwaröfwer hon blef mycket glader / och gick hon ſtrax neder ſäyandes til ſina döttrar. Jag ſåg nu goda tidender: Herr Ecka gick hådan i går qwäll; men nu kommer han ridande til borgen igen på en god häſt / der af jag förwiſſo förnimmer / at han hafwer behållit ſeger öfwer någon ſlags kiämpe; derföre ginge the nu til ſina dyrbara ſaker / beprydandes ſig härligen / och trädde ſedan uth til at möta honom. Men när Thidrek kom närmare in til them / ſågo the at thet icke war theras Herre Ecka uthan en annan mann. Och ſom den gamble Drottningen thet blef warſe / rann henne i hugen / huru thet mände wara tilgångit; ty hon kiände wapnen/

(h) oc fara vida/ oc koma thar til er bundinn var Falki heſtur Thidriks/ oc nu lyſtur heſturinn badum ſinum eptri fotum/ oc kemur a bak Ecka. (i) oc er tha hliott. (k) oc alla ſämd thuilika ſem Ecka hafdi adur. (l) geingur hun ofann ſkiott.

mento præſtans, dominum ſuum periculo expoſitum videns, freno dentibus diſciſſo, ad colluctantes procurrit, levatisque ungulis pedum anterioribus, Eckam obterrere cœpit. Interim in pedes ſubſiliens Theodericus, Eckam capite truncavit. Deinceps occiſi arma arripiens Theodericus, ea induit, faſſus his præſtantiora alia haud uſquam ſe vidiſſe. Hoc facinore patrato, in equum inſiliens Theodericus, extra ſylvam vectus eſt. Et vero animo ſuo propoſuit, ad caſtellum Drekanflis adequitare, ratus cognito facinore â ſe edito, morteque Eckæ, eodem connubio atque honore ſeſe dignatum iri, quo pridem remunerandus fuerat Ecka. Igitur ad caſtellum adequitat. Ac vero regina in turrim editam forte conſcenderat, unde adpropinquantem obſervâre poterat. Hujus adventu gaviſa plurimum, filiabus rem indicat lætiſſimam, heſterni videlicet diei veſpera illinc abeuntem Eckam, nunc equo inſtructum ad caſtellum advenire, indeque conjecturari fas eſſe, proſpera potitum eſſe victoria, pugile quodam ſubſtrato. Itaque ad conclave properantes puellæ, mundum muliebrem induunt, indeq; obviam advenienti viro procedunt. Mox vero adpropinquante Theoderico, haudquaquam dominum ſuum Eckam, ſed peregrinum adeſſe virum cognoſcunt. Quod ipſum animadvertens regina mater, hæc quorſum acciderant animo ſuo perpendit; arma ſiquidem cognoſceret, minime autem virum; nec vero fas credere, arma ſua alteri traditurum fuiſſe Eckam adhuc vivum. Hujus itaque ſollicitudine agi-

godom hesti/ oc ma ec af thui nu ad visu vita/ at hann hefur fengit sigur af nockorom Kappa. Nu ganga thär til gersima sinna/ oc bua sic einkar vel/ oc ganga nu ut i mot hanum. Enn tha er Thidrikur atti skamt til theirra / tha kendu ther at eigi var herra theirra Ecka/ oc thetta er annar madur. Enn tha er hin gamla Drottning sier thetta/ tha kemur henni i hug hveriu gegna mun er hun kennir vapninn enn eigi manninn/ oc thyckiz nu vita/ ad eigi hefur Ecka leift vapn sin firir einom manni ad sier lifanda/ oc harmar hon thetta sua mioc (m)/ at hon veit ecki til sin. Sidann ganga thär heim oc seigia Borgarmonnum/ oc fara thär nu i ryggleiks klädi sin/ oc kasta nu tignar skrudi sino. Enn tha er borgar-menn verda theß visir ad Ecka er drepinn/ tha leipur hverr til sinna vapna/ oc vilia at visu hemna hans. Enn tha er Thidrikur (n) sa thetta ofurefli/ tha snyr hann aptur hesti sinom oc ridur nu sem mest ma hann aptur a skoginn/ oc veit nu eigi giorla hverso at ferr er hann er i okunno landi/ oc drepit hofdingia theirra/ oc nu veit hann thad at allir munu ovingast vid hann/ medan hann er i thvi riki. Allir borgar-menn vikia nu aptur/ oc ero nu ordnir vid drap Ecka bædi reydir oc tho hræddir.

nen/ och wiste hon i sanning/ at icke hade Ecka lemnat sina wapen leswandes til en man/ och blef hon öfwer detta så mycket bedröfwat/ at hon intet wiste til sig Sedan ginge the hem igen och sade thet borgarne/ tagandes på sig sine sorgeklader/ och bortkastandes hedersskruderne. Men når detta blef borgarne förståndigat/ språng hwar och en af dem til sine wapen; ty the wille förwisso hämna hans död. Men när Thidrek blef deras förehafwande och myckenhet warse/ wände han om sin häst/ och red thet hårdaste han förmåtte tilbaka åth skogen/ icke grant wetandes hwart han for/ efter som han war stadder uthi okunnigt land/ der han deras Höfdinge hade dråpit/ tänckiandes at alla månde wara hans owänner så långe han wore i det Riket. Alle borgarne wände sedan tilbakars/ warandes öfwer Eckas dråp både wrede och rädde.

(m) at hon fellur nidur. (n) sier theirra frir åtlan.

XLII. CAP.

Um atreid theirra Thidriks oc Fasolds.

Thidrikur ridur nu af skoginum/ oc tha er hann kemur framm/ tha sier hann mann eirn rida i moti sier/ sa madur var mikill vexti oc vel vapnadur/ thad er Fasold brodir Ecka. Nu ridur hvarr theirra amot adrom / oc hyggur Fasold at Ecka brodir hans sie thar firir/ thvi at hañ ken-

42. CAP.

Om Thidreks och Fasolds fächtande.

Sedan red Thidrek alt fort sin wäg til thes skogen lychtades/ och när han kom länger fram/ blef han warse en man som red emot honom/ hwilken war stor til wäxten och wäl bewäpnader. Denne mannen war Fasold Eckas broder. The rede bägge emot hwar andra/ och tänckte Fasold/ at denne wore hans broder Ecka; ty han kiände igen hans wapen

agitata magnopere doluit. Ac retro domum progressæ, civibus rem indicant, sumtoque lugubri habitu ornatum pristinum deponunt. Cives cognita nece Eckæ, ad arma cuncti prosiliunt, mortem ejus ulturi. Contra Theodericus obstinatos civium animos videns, equo retroverso, quanto potuit cursu ad nemus contendit, ignarus quid rerum occœptaret in regione peregrina, postquam duce interfecto cunctorum contra se civium odium excitaverat. Cæterum cives denuo ad sua retrogressi, Eckæ cædem iniquis animis ferebant, quamvis sibi etiam male metuentes.

CAP. XLII.

De Theoderici atque Fasoldi pugna.

Extra sylvam equo vectus Theodericus, cum aliquantulum progressus fuisset, virum quendam adequitantem videt, corpore procerum armisque probe instructum. Erat is Fasoldus, Eckæ frater. Obviam alterutris facti, fratrem suum Eckam advenire credebat Fasoldus; quippe ex armorum insignibus maxime sibi notum, ideoque nomine eum sib comi-

kennir vapn hans oc kallar a hann/ ertu thar brodir Ecka? ſagdi hann. Thidrikur ſvaradi/ annar madur er thetta/ enn eigi thinn brodir. Tha ſvaradi Faſold / heyr thu hinn (a) illi hundur oc mordingi/ thu ſtalſt a brodur miñ Ecka ſofanda oc drapt hann/(b) enn medur thui at hann hefdi vakat/ tha mundir thu verra lut af hafa borid i yckrom vidurſkiptum/ firir thui at hann var ſua godur drengur oc mikill reyſtemadur/ at ecki tœkir thu eirn af hanum einum. Nu ſvarar Thidrikur/ oſatt ſeigir thu thad/ eigi drap ec hann ſofanda/ helldur (c) veitta ec hanum naudugur at beriaz adur enn ec villda bida hans / han bad mic bida ſin firir gull oc ſilfur oc firir niu Juncfrur oc theirra modor er hans var unnaſta / oc firir allann thann dreingſkap oc hreyſti/ er duganda manni ſamer ad hafa/enn firir ſakir theſſara hinna ſamu orda beid ec hans oc veitta ec hanum mitt einvigi/ oc var tho ſu rid ef ec hefda vitat / at hann hefdi verid ſua ſtyrkur oc mikill madur firir ſier ſem hann var/ at ec villda eigi tilhœtt vid hann / enn ad viſo tok ec vapn hans af hanum daudom/ oc ſkalltu ecki i thvi dyliaſt tho at annat hyggir thu. Nu bregdur Faſold ſinu ſverdi/ oc ridur at Thidrik med miklum ofſtopa oc kappi/ oc hoggur til hans all-ſtyrklega i hialm hans/ ſua at thegar fiell Thidrikur ofan af heſti ſinum/ (d) oc miog ſua viſʒi hann ecki til manna/ ſua thaut ad eyrum hans/ af thui hinu mikla hoggvi. Nu mintiz Faſold a thad at hañ ſkal engi mann ſverdi hoggva nie vapnom rœna/ thann er fallinn er firir hans eino hoggvi/oc ridur hann

pen/ ropade therfőre til honom/ ſåyandes: år du dår Broder Ecka? men Tidrick ſwarade; En annan man år hår/ och icke din Broder Ecka. Tå ſade Fåſold; hőr du ſula hund och mőrdare/ du ſtal dig på min broder Ecka ſofwandes/ och drap honom; men hade han warit waken/ hade din deel bliſwit den jåmſte uthi edert ſlagsmål; főr ty han war en ſådan kiåcker karl och ſtor ſlagskiåmpe/ at icke kunde du enſammen taga något godt af honom. Hår til ſwarade Thidrek: Oſant ſåyer tu håruthinnan/ ty iag drap honom icke ſofwande/ uthan iag nődgades at ſlåß med honom/ men han bad mig bida főr gull och ſilfwer och nye Jungfrurs ſkull med deras Moder/ ſom war hans kiåreſte/ och főr all then tapperhet och frimodighet ſom en dugelig karl bőr hafwa vthi ſig/ och főr deße orſaker ſkul bidade jag honom och wågade at ſlåß med honom på den tijden. Men der ſom iag hade den gången wetat han hade warit en ſådan ſtarcker och kiåcker karl/ ſom iag ſedan fick főrnimma/ hade jag ey ſamtyckt til hans begiåran/ men főrwißo tog iag af honom hans wapen/ når han war dőd/ och ſkal du intet twifla der om/ faſt ån det tyckes dig omőyeligit. Faſold drog nu ut ſitt ſwård/ och red emot Tidrek med ſtort hőgmod och ifrighet/ huggandes til honom af all macht i hans hiålm/ ſå at Thidrek főll genaſt af ſin håſt/och ſå hårdt dånade at han intet wiſte til ſig/ ſå tőt thet i hans őron af detta hugget. Tå påminte ſig Faſold/ at han ingen man ſkulle med ſwårdet hugga eller hans wapen bortrőfwa/ ſom år fallen af hans ena hugg; hwarfőre red han bort til borgen igen. Men når Thidrek kom ſig åther főre/ ſteg han haſteligen upp och ſprång på ſin håſt/ tånckiandes főrwiſſo at håmpnas på honom; hwarfőre han red efter honom och ropade på honom der han ſåg han red/ ſåyandes: om du år ſå kiåcker och ſtarcker karl ſom ſåyes/ ſå bida en man

(a) illi mord-hundur/ hvi ſkyllder thu ſtelaſt ad brodor minom ſofandi. (b) hefdir thu hann fundit vakandi oc vidur buinn. (c) veitta hanum traudur mitt einvigi. (d) oc vard miog ſo orviti.

compellandum ratus eſt. Reſpondit Theodericus, alium prorſus adeſſe virum, à fratre ejus diverſum. Rurſus Faſoldus, probris atque conviciis eum inſectando, in fratrem Eckam ſomno forte ſopitum ſubdole eum irruiſſe queſtus eſt; nec enim aliter opprimi potuiſſe, quem vigilantem adoriri, periculi plena res foret. Quippe virum adeo ſtrenuum atque bellicoſum, haudquaquam paſſurum fuiſſe vel minimæ rei quidpiam ſibi eripi per unum virum ſolum. Regeſſit contra Theodericus, parcius talia ſibi objectanda eſſe, quippe minime omnium ſomniantem hominem interfeciſſe; ſed ad certamen ſeſe provocatum, propoſito in medium brabæo, in honorem regiarum puellarum virginũ, matrisq; quam amabat, hanc pugnaviſſe pugnam, genuinæ virtutis futuram teſtem. Has adeo cauſas fuiſſe inchoati certaminis. De virtute autem & fortitudine Eckæ ſi hactenus ſibi conſtitiſſet, utique provocanti ſe ad certamen, non acceſſurum fuiſſe: imo nunc teſtari, arma hæc occiſo adverſario ſe occupaviſſe, de quo dubitare haud fas eſſe, quamvis contrarium alia ſvadeant. His auditis Faſoldus, ſtricto gladio, Theodericum vehementius impetiit, contra galeam ejus validius adigendo, unde terram verſus ex equo deturbatus eſt, ſui prorſus impotens. Reminiſcebatur tunc Faſoldus, id honeſtatis eſſe, neminem ullum gladio plectere, aut arma ei detrahere, quem unico ictu forte proſtraverat. Igitur equo obverſo caſtellum rurſus repetiit. Cæterum Theodericus recollectis paullatim ſenſibus, ſubito in pedes ſe erigit, ac equum inſi-

hann nu i brott oc vendir aptur til borgarinnar. Enn nu er Thidrikur fær vit ſitt/ tha (e) ſtendur hann upp ſem hvatlegaſt/ oc leypur a heſt ſinn/ oc vill ad viſo hefna ſin/ oc ridur nu eptir hanum/ oc kalladi a hann/ or ſer nu hvar hann ferr (f). Ef thu ert ſua godur dreingur ſem ſagt er / oc rauſtur/ tha bid eins mannz/ oc rid nu eigi leingur undann / enn ef thu villt eigi bida/ tha ver thu firir thad hvers mans nidingur / oc villtu eigi hefna brodur thins? Nu er Faſold heyrir thetta / tha ſnyr hañ aptur heſti ſinum/ oc vill at viſo beriaz vid hann / helldur enn thola amäli af hanum. Enn tha er their finnaz / tha ſtigur hvarr af ſinum heſti oc geingur adrom i gegn at beriaz (g). Sidann eigo their vapnaſkipti ſin a milli hardlegt oc rauſtlegt/ oc veitir hvarr adrum ſtor hogg oc morg. Nu hefur Thidrikur lotid thriu ſar oc eigi mikil/ enn Faſold hefur lotid finum ſar oc oll ſtor / oc modir hann miog af ſarum oc af blod-ras/ oc ſier at hans lutur mun nu lägri verda adur eñ their ſkili/ oc threyta their leingur. Nu er ſem mällt er / at hverjom er lifid ſaraſt at lata / oc tho ad Faſold ſie mikill reyſti-madur / oc orit godur dreingur/ tha bidur hann nu upp at gefa vapn ſin/ oc geraz Thidriks thionuſtu-madur. Thidrikur ſvaradi / thu ert godur dreingur oc kurteiß riddari / grid ſkalltu fa af mier/ enn eigi vil ec thiggia thina thionuſtu/ firir thui ad ec drap brodor thinn/ oc ma ec varla trua thier medan thad er obott/ enn ef thu villt tha (h) bot thec-

man och rid intet länger undan/ men der ſom du nu intet will bida / tå war du derföre hwars mans niding / eller täncker du intet at hämnas din broders död. Nu ſom Faſold hörde honom / wände han haſtigt ſin häſt tilbakars igen / williandes heller förwiſſo ſläß med honom / än at lida förtal af honom; ſom the nu räkades / ſtego the af ſina häſtar / och gingo emot hwar andra til at ſläß / giſwandes ſedan hwar andra hugg både iſrigt och frimodigt/ och gofwe the hwar andra månge och ſtore hugg. Thidrek häde bekommit tre sår / dock icke ſtore/ men Faſold hade fått fem / hwilka alle wore ſtore / och wanmächtades han mycket af the ſamme / ſåſom och af blodrinnandet / ty han ſåg at hans del mände bliſwa den ſämſte/ ther ſom the längre ſkulle ſläß. Men thet händer offta ſom ordſpråket lyder/ at hwariom är liſwet aller ſwäraſt at miſta; ty faſt än Faſold war en ſå mycket frimodig och oförtruten karl/ likwäl tilböd han at få upriſwa ſina wapen och bliſwa Thidreks tienſteman. Thidrek ſwarade: du är en redelig karl och höfwiſk riddare / fred ſkal tu få af mig / men icke wil iag hafwa din tienſt / ty iag drap tin broder/ derföre iag näpligen kan tro dig / emedan det är obött: men om du will emottaga den förlikning ſom jag frambiuder / tå ſkola wi läggia wåra händer ſamman / och ſkal iag bewiſa tig den wördnat / at iag ſkal giöra med tig ſtallbroderſkap med Eed / och du med mig / ſå at hwar ſkal hielpa annan i alla fahrligheter / lika ſom wi wore födde bröder / och ſkolom wij här effter kallas hwars anners Jämlijke. Detta tilbudet tog Faſold wäl upp/ tackandes honom för thet ſamma / och giorde the hwar andra edh ther på/ ſedan ſtego the på ſina häſtar och drogo ſin wäg.

CAP.

(e) ſprettur hann upp ſkiott/ og hleypur a ſinn heſt/ og hleyper eptir hanum ſem a-kafaſt adur hann ridur a ſkoginn. (f) thu hinn ſtollti riddari. (g) og beriaſt nu badir af miklu kappi oc ärnum dreingſkap / og adur enn liętti theirra vidurſkipti. (h) tha virdingar yſir bot.

inſiliens, vindictæ apprime cupidus, abeuntem Faſoldum inſectabatur, voce etiam compellans, cum propius eum attigiſſet. Monuit autem, ut nominis ſui celebritati parem jungendo fortitudinem, ſecum congredi ſuſtineat, nec longius equitando ſe ſubducat. Hoc ſin minus auderet, omnium viliſſimum merito vocandum eſſe, qui mortem fratris ſui ulciſci negligeret. His auditis, Faſoldus equum retro vertit, pugnam cum ipſo initurus potius, quam ut conviciis laceſſeretur. Mox vicini alterutris facti, ſummotis equis, ad pugnam congrediuntur. Et vero fortius alterutris ictus intentantes, verbera crebra infligunt. Theodericus quidem tribus vulneribus, leviter tamen ſauciatus eſt: Faſoldus contra quinque cicatrices graviſſimas reportavit, quibus plurimum affligebatur. Hinc ſangvine largius defluente, ſortem ſuam deteriorem futuram prævidit, ſi diuturniore certamine confligendum eſſet. Enimvero prout communi fertur proverbio, vita homini nihil charius; ideo Faſoldus, quamvis fortitudinis gloria inclutus virtutibusque præſtans, arma nihilominus ſua tradere, ſuaque ſervitia Theoderico addicere conſultum duxit. Reſpondit Theodericus, ita ſane conveniens eſſe, ipſi, utpote viro ſtrenuo optimæque indolis, pacem concedere, libertatemque integram, quandoquidem occiſi nuper fratris ejus, ſeipſum reum agnoſcat, ideoque operam quam pollicetur, culpâ non dum expiata, erga ſe malefidam credat. Ac vero ſi reconciliationem non detrectet, his conditionibus utroſque paciſci poſſe, ſi ſtipulatis manibus, fidem ſodalitatemque alterutris addicant, ſub juramen-

 tū

theckiaz / tha ſkulum vid nu leggia hendur ockar ſaman/ oc ſkal ec veita thier ſua mikla virding/ at ec ſkal vinna thier fielagſkapar eid/ enn thu mier at hvarr ockarr ſkal duga adrom i naudſyniar allar/ ſua ſem bornir brädur vårum vid/ oc ſkal kallaz hvarr ockar annars jamningi. Thetta bod theckiz Faſold vel oc thackar hanum/ oc vinnur nu hvarr adrum eid/ ſtiga their nu a heſta ſina oc rida nuog akaflega.

XLIII. CAP.

Their Thidrikur oc Faſolld drepa dyrit mikla edur Filinn.

NRa thvi er nu ad ſegia/ at Thidrikur vill nu heim fara aptur til Bernar/ oc kiz nu hafa ſott erindi ſit / oc veit nu ef hann kemur heim/ at hann mun ei verda ofrägri eñ adur var hann/ rida their nu til theß er kvellda tekur / oc komo thar ſem heitir Aldin-ſåla / oc varo thar umm tha nott. Enn umm morgoninn rida their i brott/ oc fara umm ſkog thann er heitir Rimſlo/ thar kom moti theim dyr eitt er heitir (a) Elevans/ allra dyra er thad meſt oc (b) olmaſt. Tha mälti Thidrikur vid Faſold / villtu godur dreingur veita mier lid/ ef ec vil rida at dyri theſſu / oc ef vid feingum (c) yfir thad ſtigit/ tha mundi kallat vera mikit threk-virki. Tha ſvaradi Faſold / i ockro vidſkipti tha feck ec ſua ſtor (d) ſar at firir thår ſakir tynda ec mino blodi / ſua at nu hefi ec litinn ſtyrk at veita thier lid (e) nu at ſinni/ oc våntir mic theß ef thu ridur i moti theſſu dyri/ at thu ſkallt thad ſeigia/ ef thu kemur aptur helldur enn eigi/ at thu komt alldregi i meiri mann-raun. Nu ſvarar Thidrikur/ ef thu matt eigi veita mier lid / (f) tha veiti ſa

(a) Elephantur. (b) illt vidur eignar. (c) unnit. (d) hogg. (e) thad er thier meigi gagn at verda at finni. (f) tha veiti Gud mier.

43. CAP.

Herr Thidrek och Faſold dråpa ett ſtort diur eller Elephant.

NU föllier widare uthi denne Hiſtoria at omtala huru Thidrek wille reſa hem til Bårn/ effter han tyckte at han wål hade uthråttat ſitt åhrende; hwarföre han war förſåkrat/ at han månde nu åther igen bliſwa icke mindre nampnkunnig ån han tilförende warit; the redo hela den dagen til aftonen/ och kommo til Aldinſala/ ther the drögde natten öfwer; Men om morgonen rede the bort/ och drogo igenom den ſkog ſom. Rimſlo heter/ der dem mötte et diur ſom Elephant kallas/ hwilket år ibland alle diur ett det ſtörſte och argeſte at ſlåß med. Tå ſade Thidreker til Faſold: will du redelige karl undſåttia mig/ om iag wågar mig emot detta diuret; och ther ſom wi kunde thet öfwerwinna/ månde thet kallas en förtråfflig ſtor och manlig giårning. Ther til ſwarade Faſold; uthi wårt ſlagsmål bekom iag ſtore ſår/ af hwilka min blod år ſå förminſkad: at iag hafwer nu ringa ſtyrckio at bewiſa dig någon hielp eller biſtånd denne gången/ och tycker mig/ at der ſom du rider emot detta diuret/ låter du kunna ſåya/ der ſom du ellieſt kommer tilbaka/ at aldrig hafwer du warit i ſtörre Lifsfara. Thidrek ſwarade: Om du intet kan hielpa mig/ ſå hielpe mig den ſamma ſom iag tror uppå; men jag ſkal tilrida / antingen det går wål eller illa; hwilket ſå ſnart han

ti ſacramento colendam. Hanc ſua ex parte illibatam ſervandam eſſe. Futurum autem hunc mutui pacti tenorem, ut cunctis in neceſſitatibus ſibi invicem ſubveniant, veluti germani fratres: atque hanc genuinam teſſeram mutuæ ſodalitatis nuncupandam eſſe. Placuit Faſoldo oblatum pignus, actisque ipſe gratiis, ſub juramenti religione alterutris ſeſe obſtrinxerunt. Hac ceremonia peracta, rurſusque equis vecti viam unà capeſſunt.

CAP. XLIII.

De belua eximiæ magnitudinis, opera Theoderici atque Faſoldi interfecta.

SEquuti ductum hiſtoriæ noſtræ, proxime nunc commemorare convenit de Theoderici geſtis, cum urbem Veronam denuo reverſurus eſſet. Ille enim rebus feliciter expeditis, ubi ad ſuos rediiſſet, priſtinum decus ſe recuperaturum ſperabat, cum inſigni gloriæ augmento. Facto itaque diurno itinere, circa veſperam ad locum Aldinſæla dictum pervenerunt, pernoctationi accommodum. Mane illinc profecti, ſylvam tranſituri erant, cui nomen Rimslo. Illic belua obviam ipſis facta, quam Elephantem appellant, magnitudine & ferocia terribilis. Tunc Faſoldum compellans Theodericus, ut ſibi opitulatum adeſſe vellet rogitavit, dum beluam aggrederetur. Hac quippe devicta, multum gloriæ ipſis acceſſurum eſſe. Reſpondit Faſoldus, in nupero adeo conflictu, propter accepta vulnera, ſangvinem ſibi largius defluxiſſe, viribusque nunc fultum exiguis, opitulando minus prodeſſe: ac vero id nunc præſagire, occurſum belluæ iſtius formidabilem pariter ac periculoſum fore. Reſpondit Theodericus, ſiquidem inanis ac fruſtranea in hoc negotio ſit opera

ſa mier fylgier ec true a/ enn æ verd ec til at rida/ hvart ſem ferꝛ vel eda illa. Nu ridur hann at dyrino/ oc tha er hañ a ſkamt til dyrſins/ tha ſtigur hann af heſti ſinum oc bindur vid eitt Olivetre (g)/ oc geingur ſidann i mot dyrino/ oc hoggur thegar til dyrſins/ oc beit ecki a/ enn dyrit lauſt hañ med ſinum firrum fotum/ ſua at thegar fiell hann. Enn tha er Faſold ſa/ at hañ var ſua ſtaddur/ tha ridur hann nu til/ oc vill veita hanum ſlikt lid ſem hann er tilforꝛ/ oc leypur af heſti ſinum/ oc kemur til thar ſem dyrit var/ oc får hann eigi thann hogg-ſtad a dyrino er duga muni (h). Nu målir Faſold vid Thidrik/ enn hann la undir dyrino/ ef thu matt hafa thinar hendur lauſar/ oc når thu tinu ſverdi/ tha ſkalltu leggia nedan i qvid dyrino/ når naflanom/ oc våntir mic at tha muni bita. Eñ dyrit throngdi hanum ſua faſt at varla feck hañ rordan ſic. Falki hinn godi heſtur Thidriks nemur nu at ſia hverſo Herra hans var nauduglega ſtaddur. Nu ſlitur hañ i ſundur taumana er hann var bundinn med/ oc leypur til dyrſins/ oc forir ſua bada firre fåtur ſina a lendar dyrino/ at dyrit veiktiſt allt vid / oc fiell nalega miog ſua til jardar. Nu (i) leggur Thidrikur til dyrſins nedan i qvidinn/ ſua at hiolltiñ toku vid. Nu leypur Thidrikur undan dyrino/ oc hefur hann nu badar hendur dlodgar/ enn dyrit fellur nu daudt nidur/ enn adur hafdi Faſold veitt dyrino morg hogg/ (k) enn thad ſtodadi ecki at ſinni thui at ecki beit (l)/ enn tho vildi hann giarna duga hanum ef hann måtti firir ſakar ſins dreing-ſkapar. Nu ſtiga their a heſta ſina oc rida veg ſinn.

han hade ſagt/ red han emot diuret/ och når han kom in emot det/ ſteg han af ſin håſt/ och bandt honom wid ett Oliwetrå/ och gick ſå emot diuret/ huggandes ſtrax til det ſamma/ men hugget bet intet/ uthan diuret ſlög honom med ſina fråmſte fötter/ ſå at han föll genaſt neder til Jorden. När nu Faſold ſåg huruledes thet ſtod til med honom/ red han til/ williandes bewiſa honom den hielp ſom han förmåtte/ ſteg haſtigt af ſin håſt/ och kom dit ſom diuret war/ på hwilket han intet ſtålle fant/ der ſom han något kunde ſkada diuret. Tå ſade Faſold til Thidrek/ ſom tå låg under diuret: det ſom du förmår at hafwa dina hånder löſa/ och får ditt ſwård/ tå ſkal du ſticka det i qweden på diuret wid naflan/ och menar jag/ at på det ſamma ſtållet lårer det bita. Men diuret klåmde honom ſå hårdt/ at han nåppeligen kunde ſig röra. När ſom nu Thidrekers goda håſt Falken fick ſe/ hurulunda hans Herre war nödſtålt/ ſlet han ſönder tömmarne ſom han war bunden med/ och lopp i flygande til diuret; ſlåendes med bågge ſine framfötter på deß lånder/ ſå at diuret gaf ſig ſå mycket der wid/ at det föll nåſtan til Jorden. Med det ſamma rånde Thidrek ſwårdet i diuret nedan uti qweden alt in til plåtarne; lopp Thidreker altſå undan diuret/ och war blodig om bågge ſina hånder/ men diuret föll dödt neder til Jorden; Faſold hade fuller i medler tid tilfogat diuret månge hugg/ faſt the icke hielpte något denne gången/ ty hans ſwård bet intet; dock wille han giårna hulpit honom för ſin redeligheet ſkull/ der ſom han hade förmått. Sedan ſtego Thidrek och Faſold på ſina håſtar och redo ſin wåg.

(g) og bregdur ſinu ſverdi Eckiſax. (h) thviad thad bita ecki jarn nema i einum ſtad a kvidnum. (i) Nu verdur Thidrik laus/ og får ſitt ſverd. (k) enn thad ſverd er hann hafdi beit ecki. (l) enn i theſſu ſinni fieck Thidrik thad reyna/ ad Faſolld veitti hanum lid med trunadi.

ra Faſoldi, certo tamen numinis auxilio ſibi opitulatum iri, cui ipſe confidat. Imo ſtrenue ſe equum jam modo incitaturum eſſe, fatis obſecundantibus. Mox vero feram adoriturus, equo deſiliens, eum ad olivæ arborem alligavit. Hinc contra feram prodiens, ictum adegit, quamvis incaſſum, fera ungulis ad terram eum conculcante. Faſoldus eum in anguſtiis conſtitutum videns, propius adequitat, opem pro viribus ipſi laturus. Proinde equo exſcendens, propius feram ſe contulit, quam ictu fruſtra ferire conatus eſt. Theodericum autem feræ ſubſtratum monuit, ut manibus quantum poſſet ſolutis, conaretur adaptatum gladium in feræ ventrem ſubtus dirigere juxta umbilicum, ictu minime in vanum caſuro. Cæterum fera fortius compreſſus, ſeſe motitare nequibat Theodericus. Interea Falko equorum præſtantiſſimus, viſo periculo in quo verſabatur dominus ſuus, loro quo conſtrictus erat, diſrupto, contra feram inſiliens, ungulis confodere cæpit. Tunc gladio feræ ventri adacto, ad capulum uſque demergit. Subtracto interea corpore ſuo, manus ſangvine cruentatas habebat, decidente ad terram fera. Faſoldus quidem crebros ictus feræ impegerat, quamvis, gladii ob hebetudinem, non admodum altius penetrantes; promtam ſane operam afferre ſodali conatus. Deinceps in equos inſilientes via ſua abeunt.

XLIV. CAP.

Their Thidrikur oc Faſold hialpa Siſtram ur Drekamunninum oc vinna Drekann.

Nu er their koma af ſkoginum / tha ſia their mikil tidendi oc undarleg; their ſia eirn mikinn flug-dreka / hann var bádi langur oc digur / hann hefur fotleggi digra / oc klor bádi hvaſſar oc langar / hofut hans var mikit oc ogurlegt / hann flygur nalega med jordu ſialfri / oc hvervitna ſem klor hans taka i jordina / tha var ſem med hinu hvaſſaſta jarni vári hoggit. J munni ſier hefur hann eirn mann / oc hefur (a) ſolgit fotonum oc allt upp undir hendur / enn ur munninum ut ſtod hofudit oc herdarnar / hendurnar voro i nedra keptinom / oc enn lifir madurinn; Oc nu er hann ſier hvar theßir menn tveir rida / tha kallar hann a tha: godir drengir / ſeigir hann / ridit hingat oc dugit mier / theßi hinn mikli anſkoti tok mic ſofandi af minum ſkylldi / enn ef ec vára vakandi oc vidurbuinn / (b) tha myndi mic alls ecki ſakat haſa. Nu er their felagar heyra thetta Thidrikur oc Faſold / tha hlaupa their af heſtom ſinom / oc brigda ſverdom / oc hoggva their badir ſeñ til Drekans / oc beit nockod ſverd Thidriks / enn Faſolds allz ecki. Nu tho at theßi Dreki vári mikill oc ſtyrkur / tha var hanum tho ofur-efli i at bera manninn med vapnom oc komc hañ eigi a lopt at fliuga / oc eigi ſic at veria / ſua ſem hann vári laus. Tha málir ſa madur er i munni Drekans var til Faſold / ec

44. CAP.

Thidrek och Faſold hielpa Siſtram uthur Drakens munn / och dråpa Draken.

Nu når the kommo af ſkogen / ſågo the en ſällſam och underlig händelſe / ty the bleſwe warſe en ſtor flogdrake / ſom war både långer och tiocker / han hade tiocka fötter och klor både hwaſſa och långa / hans hufwud war ſtort och förfärligit / och flög han myckit lågt brede wed jorden / ſå at hwareſt hans klor toge och nådde til jorden / tå ſyntes ſom thet warit hugget med thet hwaſſaſte järn. Uti ſin munn hade han en man / then han hade ſwälgt ifrån fötterna öfwer händerne / ſå at uth igenom munnen war hufwudet och axlarne / men händerne woro i nedre kiäftan / och lefde än denne Mannen / hwilken når han ſåg hwar deſſe twånne män redo / ropade han til them och ſade / hörer til redelige karlar / rider hit och hielper mig; ty deñe ſtore owän tog mig ſofwande af minom ſkiöld; men om iag hade warit waken och tilreds / ſå hade mig als intet ſkadat Når the bägge ſtallbröder Thidrek och Faſold detta hörde / ſkyndade the ſig af ſina häſtar / och drogo ſin ſwärd / och högge bägge tillika til draken / på hwilken Thidreks ſwärd beet något / men Faſolds alſintet / och ändock denne drake war mycket ſtor och ſtarker / likwäl war det honom omöyeligit at bära en man med wapnen i ſin munn / och kunde han intet uphäfwa ſig eller komma til at flyga / ey häller ſig at wärja ſom han wore lös. Tå ſade denne mannen / ſom war uthi drakens mun til Faſold; jag ſeer at titt ſwärd biter intet upå honom / ſå hård är han; therföre tag här i drakans kiäfftar ett ſwärd / om hwilket mehra hopp lärer wara at thet biter hwad under deß ägg kommer / ſå frampt någon kiäcker karl haf- wer

(a) ſvelgt. (b) mundi ec mic hafa vel varid / thott theßi Dreki ſie fullſterkur.

CAP. XLIV.

De Siſtramo ex faucibus Draconis erepto, opera Theoderici atque Faſoldi; deque Draconis cæde.

JAm extra nemus delati, rem miram atque memorabilem forte vident, Draconem per aera volitantem, inuſitatæ magnitudinis atque molis: pedum plantas acutas maximeque oblongas habebat: caput vaſtum atque deforme: volitando terræ ſuper ficiem tenus emetiebatur, ungulis interdum glebam radendo, vomere veluti aculeato. Faucibus hominem deglutitum tenebat, à pedibus manus tenus, capite humeriſque prominentibus: manus viri intra fauces demiſſæ erant, homine nihilominus adhuc vivente. Hic obequitantes animadvertens binos equites, eos compellat ſupplici voce, ut ſibi opitulatum adeſſe velint. Quippe immanem iſthunc hoſtem, dormitanti ſibi ſcutum ademiſſe, quem haudquaquam vigilanti extorquere licuiſſet. Hoc ſermone audito ſodales, Theodericus atque Faſoldus, ex equis deſilientes, ſtrictis gladiis Draconem invadunt, Theoderici gladio aliquantulum ſecante, ſed fruſtra percutiente Faſoldo. Ac vero quamvis magnitudine ac robore polleret draco, haudquaquam tamen portando homini ejuſque armaturæ idoneus erat; ad volitandum in aëra ſe minime tollere valens, neque defenſioni par, utpote membris conſtrictus. Tunc qui faucibus Draconis detinebatur homo, Faſoldum alloquutus, gladii aciem hebe

ec ſie ad thitt ſverd bitur ecki a hanum (c)/ ſua er hañ hardgor/ tak hier ſverd i kiept (d) a Drekanum/ thad er meiri van er at biti fleſt er undir theß eggiar kemur ef dreingur helldur a. Nu leypur Faſold til af mikilli reyſti/ oc thrifur i kept a drekanum (e) oc får ſverdit/ oc thegar umm leid hoggur hann til drekans/ thetta ſverd bitur eigi verr enn hvaſſaſti har-knifur ſkegg (f). Nu målir enn hinn ſami madur vid Faſold/ hogg varlega/ miner fåtur eru hardla langt komner nidur i hals Drekans/ oc ſkalltu varaſt thad/ at eigi vil ec liota ſar af ſialfs mins ſverdi/ ef thu får tillgiått/ thuiad thad er ſar-beitt hardla. Oc enn målir hann vid tha bada/ hoggvid nu ſem faſtaſt godir dreingir/ thviat nu throngvir mier ſua faſt theßi hinn illi Dreki med ſinom kieptom/ (g) at blodir ur munni mier/ oc veit ec nu eigi hverſo ydar vidur-ſkipti muno fara. (†) Nu hoggva their ſtort thar til er Drekinn er daudur/ oc er nu madurinn laus or munni drekanom/ oc ſtanda nu theßir thrir dreingir allir ſamann a einum velli. Madurinn målir til theirra (*)/ vel åtta ec yckur thetta ad launa ſua vel ſem thid hafid mic nu leyſtann/ fra theim hinum illa fianda/ enn ein er bön ſu er ec villda bidia yckur oc geta ef koſtur væri/ at ec villda fa mitt ſverd af yckur at yckrum vilia thad er Faſold tok or munni Drekans. Nu målir Thidrikur til hans/ hvat manna ertu godur dreingur? eda hverrar åttar? eda hvar ertu födingi? eda hvert villtu fara? hañ ſva-

wer det i hånderne. Tå lopp Faſold til med ſtor frimodighet och trefwade uti drakens kiåftar effter wårdet/ til theß han thet bekom/ med hwilket han högg til draken/ och bet thet icke mindre/ ån den hwaßaſte rakeknif ſkiägget. Nu ſade then ſamma mannen ån tå ytterligare til Faſold: hugg warligen/ ty mina fötter åro mycket långt komne neder uthi drakens hals/ och ſkal du achta det/ at iag intet bekommer ſåår af mitt eget ſwård/ om du annars ſielfwer rår/ ty thet år alt för ſårbitande: och ſade han ån til dem bägge: hugger nu ſom hårdaſt J manhafftige karlar/ ty den onde draken krammar mig nu med ſine kiåftar ſå hårdt/ at blodet löper mig uthaf munnen; therföre wet jag nu intet huru edert ſlagsmål wil lychtas. The andre högge många och ſtore hugg til deß draken blef död/ hwar igenom mannen blef lös uthur drakens munn/ och kommo ſedan alle tre deſſe karlar at ſtå på en ſlått. Tå talte mannen til dem: jag borde nu wål löna eder/ för thet j hafwen mig ſå wål förlöſt ifrån denna min elacke fiende; men iag hafwer allenaſt en bön hos eder at anmåla/ och wille giärna blifwa bönhörd/ nemligen iag måtte få mitt ſwärd igen af eder med eder goda willia/ ſom Faſold tog uthur drakens munn. Thidrek talade til honom och ſade: hwad år du för en man/ goder dränger/ och af hwad ſlächt? hwareſt år tu födder? och hwart wil du reſa? han ſwarade honom; jag heter Siſtram/ min Fader Reginbåld/ han år Jarl uthi Venedig/ ther jag år födder; men iag tånckte nu at reſa til Hildebrand min frånde/ och Thidrek af Bårn ſom år hans foſterſon; hwarföre iag hafwer ridet elfwa dagar och nätter/ och i medler tid mycket litet mig hwilat. Der utaf wardt iag och min håſt för en ſtund ſedan myckit trötte/ ty lade iag mig hår

(c) thui theßi Dreki er ſua hardur at hudinni. (d) i kiapti dyrſins/ er thad ſvalg med mier. (e) og tekur thar eitt ſverd allbiturlegt. (f) thad er grånt ſem graſ. (g) at blod hleypur utur munni mier og noſum. (†) Nu giora their ſuo og hogga ſtor hogg hvort eptir annat. (*) allsvallandi Gud hialpi ydur nu og hvort ſinn.

hebetatam in cauſa eſſe dixit, quo minus beſtiæ nocere poſſit. Monuit itaque, ut gladium intra fauces Draconis conditum arriperet, majori haud dubie virtute præditum obvia penetrandi, ſi validiori adigatur niſu. Strenue igitur adcurrens Faſoldus, dum Draconis fauces contrectat, gladio potitur. Hoc accepto beſtiam adpetiit tanta dexteritate, ut novaculæ inſtar cuncta abſcinderet. Porrò idem homo Faſoldum monuit, ut cautius gladio percuteret, quippe ſuos pedes longius intra Draconis fauces jam protenſos eſſe, adeoque cautione opus, ne proprio gladio membra ſua lædat, omnium illo nocentiſſimo. Ambos denique ipſos affatus, vehementius percutere juſſit; ſiquidem immanis illius beſtiæ faucibus arctius ſe jam compreſſum, ſangvinem extra oris ſepta emittere, ancipiti in diſcrimine. Illi itaque ictus inferendo, beſtiam occidunt, incolumi homine. His peractis, terni ipſi ſimul conſiſtunt. Adſtantes alloquutus homo, magnopere ſe ipſis devinctum eſſe fatebatur, ob libertatem reſtitutam ex hoſtis ferociſſimi poteſtate. Cæterum unicum hoc gratiæ ſibi ut dare velint ſupplex flagitare, gladiiq; ſui copiam volentes lubentes ſibi faciant, quem ex faucibus Draconis nuper eripuit Faſoldus. Sciſcitabatur viciſſim Theodericus, quisnam ipſe hominum eſſet, cujusque proſapiæ atque nationis, quo iter? Reſpondit homo, vocari ſe Siſtramum, patre genitum Reginbalduro Jarlo Fenedico: illic ſe natum; profecturum vero ad Hildebrandum cognatum, ejusque nutritium Theodericum Veronen-

svarar oc seigir hanum/ ec heiti (t) Sistram / enn minn fadir heitir Reginbaldur hann er (h) Jarl i Fenedi/oc thar var ec fáddur/ enn ec villda fara a fund Hilldebrands frænda mins / oc hans fostra Thidrik af Bern / oc nu hefi ec ridit ellefu daga oc nætur/oc allitit hefi ec dvalz (i)/ oc vard ec modur adann / oc sua hestur minn/oc lagdomc ec her nidur/oc sofnada/ oc tha tok mic sa hinn illi dreki. Nu svarar Thidrikur hanum/vel=kominn godur dreingur/ fa skalltu thitt sverd / oc allt thad er thu beidiz af oß/thviat thier hefur nu vel tilborid / thu hefur nu fundit Thidrik af Bern/oc skalltu nu fara heim med oß/ oc vera thar i godum fagnadi (k). Nu ganga their i skoginn oc finna vano bradari skiolld hans/ oc leita their hest hans i tvo daga oc finna eigi/ oc ferr nu sier hverr theirra. Thidrikur kemur nu or skoginum/ thar stendur ein Borg/ hon heitir (l) Aldinflis; tha Borg a einn greifi er heitir (m) Lodvigur/ oc thar finnur hann hestinn (n) med sodli oc hafa funnit greifans menn oc fort hanum. Nu bidur Thidrikur fa sier hestinn oc seigir hverr a/ enn greifinn látur theß ongva von at hesturinn faist. Tha svarar Thidrikur/ kañ vera ef thu vill nu eigi lata hestinn/ at thu latir tho sidar meir/ oc thar med tiu adra/ eda fleiri/ ef sua kann atberazt/oc thar med mattu tyna lifi thino oc riki. Nu grunar Jarlinn/hvi theßi madur málir sua diarflega oc mikilmannlega / oc thad thyckiz hann

här neder och somnade / tå tog mig den elake draken. Thidrek swarade honom / welkommen du redelige karl / du skalt få dit swärd med alt thet tu begårer af oß / och hafwer din resa så wäl gådt / at tu nu här hafwer funnit Thidrek af Bärn/ och skal du nu resa hem med oß och förblifwa der i god fägnat. Sedan ginge the i skogen hwarest the intet långe drögde/ förr än the snarare än the trodde funno hans skiöld/ men efter hans håst lette the i twå dagar / men funno honom intet. När Thidrek kom uthur skogen war en borg wid nampn Aldinflis/ hwilken en Grefwe om het Lodvig ägde/ der fant han Sistrams håst med sadelen / och hade grefwens månn funnit honom och fördt honom dit. Tå bad Thidrek at the skulle få sig håsten / och sade hwem som ägde honom/ men Grefwen gaf ingen förhoppning at håsten måtte återfås. Tå sade Thidrek; kan hända / om du intet wil nu släppa håsten / at du skalt sedermehra gifwa honom ifrån dig/ med tije andre eller flere / och der til med mista ditt lif och rike. Nu efftertänkte Jarlen/ hwi denne mannen talte så dristigt och mycket manligen / och tycktes han se förwißo af hans wapen och klädebonat / at han wore en kiämpe/ om icke ädlare mann / och tyckte han honom wara mycket ansenlig och manlig. Hwarföre swarade Jarlen: jag wil för wänskap skull gifwa dig igen denne håsten / ty iag ser at du monde wara en dugelig karl / efter du är så dristig uthi en okunnig stad: och tog Jarlen en stor gullring och gaf honom Sedan sade Jarlen til honom: säg mig du redelige karl antingen är du Thidrek af Bärn eller en af hans wederlikar ? Thidrek swarade: icke will iag fördöllia mitt Nampn; jag är Thidrek Konung Thetmars Son af Bärn / och hafwen j tack

(t) Sintram. (h) Hertugi. (i) og var ec miog sifiedur. (k) sem best kunnum vier. (l) Alldinfyl. (m) Lodius. (n) Sintrams.

nensem. Jam undecim dies noctesque integros equo vectum, exigua interim capta requie corporis. Proinde fessum corpus, unaq; equum, illic locorum se projecisse ad dormitandum, ubi â pessimo illo Dracone correptus est. His auditis, adventum ejus felicem gratulatur Theodericus, unaque gladium, & quæcunque postulare fas, eum recepturum pollicitus: quippe felici omine in Theodericum Veronensem jam incidisse, cum his una sodalibus profecturum, ac potiturum illic felicitate omnimoda. Hinc nemus proximum ingressi, post brevem inquisitionem scutum ejus inveniunt; equum vero bidui spatio conatu irrito inquirunt. Extra nemus delatus Theodericus prope castellum quoddam appulit, cui nomen erat Aldinflis. Istud dominio parebat comitis cujusdam, nomine Lodovigi. Illic equum ephippio stratum adinvenit; quem comitis ministri repertum, eo locorum deduxerant. Theodericus equum sibi tradi petiit, indicio simul facto possessoris ejus. Comes in eo tradendo multas moras nectere. Tandem igitur Theodericus verbis expostulare, Comitem si difficilis esse pergeret, jacturam passurum esse rerum plurium, insuperque decem aliorum equorum, pluriumque, quin & volentibus forte fatis, vitam una cum regno amissurum. Jarlus animo secum perpendens ferocia hominis verba, ex armorum insignibus ceu corporisque apparatu, pugilem eum esse judicabat, aut nobilioris conditionis virum, ceu corporis animique indicia ferebant. Infit igitur Iarlus; se causa amicitiæ equum ultro ei restituere velle; quippe cognoscere jam virum præstantissimum, in regione aliena minime timidum. Insuper annulo eximiæ magnitudinis ipsum donavit. Postea sciscitabatur Jarlus, ecquidnam ipsus esset Theodericus ille Veronensis, vel æqualium ejus quisquam alius. Respon-

hann ſia a vapnum hans oc a bunadi / at hann er ein kiempa / ef hann er eigi tignari madur / oc mikill thyckir hanum hañ vera yfir=ſyndum oc ſtormannlegur. Tha mæ=lir Jarlinn / ec vil firir vinattu ſakar gefa thier heſtinn / ec ſie ad thu munt vera du=gandi=madur / er thu ert ſua diarfur i okunnum ſtad / oc tekur eirn mikinn gull=ring oc gefur hanum. Sidann mælir Jarlinn vid hann / hvart ertu Thidrikur af Bern eda eigi / eda ertu einn hverr hans jafningi? Tha mælti Thidrikur / eigi vil ec leyna namni minu / ec em Thidrikur ſonur Thiettmars Kongs af Bern / (o) oc hafid thock firir velgerning ydvarn / oc li=fid heilir. Nu mælir Jarlinn at hann ſkal vel fara. Tha ridur Thidrikur a braut / til theß er hann finnur ſina lagsmenn / (p) oc leypur nu Siſtram a heſt ſinn / oc hverr theirra a ſinn heſt / oc rida nu allir ſamann / oc lietta eigi firr enn their koma heim til Bernar / oc er thar tekit vid Thidriki vel oc hans fielogum (q) ſem von var at.

i tack för eder wälgiärning / och farer wäl. Jarlen önſkade honom det ſamma igen; tå red Thidrek bort alt til deß han fant ſina ſtall=bröder / och Siſtram ſprang på ſin häſt / och the andre hwarthera på ſina häſtar / ridan=des ſedan alle tilſammans ſin wäg / och wän=de intet åther förr än the kommo hem til Bärn / hwaråſt Thidrek blef wäl emottagen / tillika med hans ſtallbröder / ſom man kan tänckia.

(o) haf Jarl Guds vingan og vora. (p) og färir nu Sintram heſt ſinn. (q) feiginn ſamlega.

XLV. CAP.

Fra Vilkinus Kongi i Vilkinalandi / oc Hertnit Kongi i Rußlandi.

Vilkinus Kongur ſitur nu i ſinu riki / agiætur af ſigurſælld oc hreyſti / hann eignaſt med rikinu oc hernadi thad land er kallad var Vilkinaland / en thad heitir nu Svithiod oc Gautland / oc allt Svia Kongs velldi / Skanoy / Sealand / Jutland / Vinland oc oll thau riki er thar til hallda / ſua vida ſtod riki Vilkinus Kongs ſem land er vidkent / oc thad er hat=tur fraſagnar i theſſari ſogu / at af heiti ens fyrſta hofdingia / tekur hans riki nafn / oc ſu thiod er hann ſtiornar / ſua er thetta

riki

45. CAP.

Om Konung Wilkinus uthi Wilkina land / och Konung Hertnit i Rysland.

Konung Wilkinus ſatt uthi ſitt rike myc=ket nampnkunnig af ſine erhåldne ſeger=winningar och mandom. Han lade under ſig med manlighet och härnad / det land ſom kallat war Wilkina land / men det heter nu Swerige och Götaland / och hela Sweriges Konungs=dö=me / ſom Skåne / Seland / Jutland Win=land / medh alle the Riken ther til hörde / och sträckte ſig ſå widt Konung Wilkinus rike / ſom thet landet kallades effter honom / och är ſåle=des ordningen uthi denne ſagans berättande / at efter then förſte höfdingens nampn blef hans rike kallat / tillika med thet folket han

rege=

Konungur hefur radit firir Rußialandi i auſtur riki / hann heitir Hernit Kongur / hann var rikur Kongur og vidfrägur og oruſtumadur. Enn oſätt giordiz a millum Vilkinus Kongs og Hernits Kongs. Tha er Vilkinus Kongur hefur radit firir Vilkinalandi umm ridar ſakir / tha ovoadiſt hugur hans / og ſtemner ut ovigum her og otal Riddara / og annara hermanna / ridur nu i Pulernaland / en thad liggur til rikis Hertnits Kongs / og a thar margar oruſtur og ſtorar. Hertnit Kongur hefur friett at ofridur er kominn i hans riki / og bydur ut ovigann her af Rußialandi / hann hafdi mikid riki ad ſtiorna annat enn Rußialand / hann a mikid af Gricklandi og Ungarialandi / og na=

lega

ſpondit Theodericus: Haudquaquam nomen ſuum celare velle, eſſe nimirum ſe Theodericum Ditmari regis Veronenſis filium, jamque gratias agere pro favore ſibi exhibito, ac proſpera omnia viciſſim apprecari. Jarlus contra bonum itineris ſucceſſum ei augurari. Hinc porro vectus Theodericus, ſodales ſuos adinvenit. Siſtramus etiam ac reliqui equis ſuis inſilientes, una iter ingrediuntur, via continua pergentes, donec Veronam pervenerunt. Illic Theodericus magno cum applauſu exceptus, ſociique reliqui, prout conveniebat.

CAP. XLV.

De Wilkino rege Wilkinalandiæ, atque Hernito Ruslandiæ rege.

Wilkinus rex fama atque victoriis, adhæc etiam fortitudinis gloria celebris, alta fruebatur pace in regno ſuo. Armis ſibi ſubegerat regionem, quæ tunc temporis Wilkinalandia nuncupabatur, hodierno die Sveonia & Gautalandia; cujus ambitu complectebatur Scania, Sælandia, Jutlandia, Winlandia; quæque his adjunctæ ſunt provinciæ omnes, regis Wilkini parebant imperio, ex cujus etiam nomine vocari ſveverunt. Et vero in tradenda hiſtoria is ordo obſervatus eſt, ut nimirum ex ſummi præfecti nomine

nun-

riki kallad Vilkinaland af nafni Vilkinus Kongs/ oc Vilkinamenn su thiod er thar byggir/ allt thar til er onnur thiod kemur til rikis yfir thetta land / oc skipaz tha af nyiu nofn. Eñ er Vilkinus Kongur hefur styrt thessu riki umm stund/ tha byr hañ her sinn/ oc ridur med otal Riddara oc annara Hermanna uti Pulinaland/ oc a thar margar orustur oc storar bædi; thar kemur i moti hanum Hertnid Kongur/ er i thañ tima styrdi Ruczcilandi oc mikid af Grickslandi oc Ungærialandi oc nalega allt austurriki hefur hann under sier oc hans brodir Hirdir/ their eiga margar orustur oc storar. Vilkinus Kongur fær jafnann sigur vid Ruzia menn/ oc allt odir hann Pulinaland/ oc allt odir hann ut til hafs oll thiod-lond. Oc thar eptir flytur hann her sinn uppi Ruziland/ oc vinnur thar margar storar borgir / Smalenskiu oc Valteskiu/ oc adur enn liettir / ridur hañ inn i Holmgard / er hofudstadur er firir Borgum Hernits Kongs. Thar var mikill bardagi adur Hernit kiæmi a flotta / thar fiell hans brodir Hirdir oc mikill her af Ruzi-monnum/ oc fioldi mans var tekinn oc halldit til lausnar/ oc thar tok Vilkinus Kongur suo mikit gull oc silfur oc margskonar gersemar / at alldregi firr hafdi hann slikann sigur feingid/ sidann er hann heriadi fyrsta sinni.

regerade; hwarföre är så detta riket kallat Wilkina Land efter Konung Wilkinus nampn/ och sedan Wilkina männ alle the som ther byggia och bo / och hafwa riken behållit the undfångne namn / til deß något annat folck hafwer kommit at råda öfwer dem; tå omskifftades åter namnen af nyo. Men när Konung Wilkinus hade rådt för detta riket en tid / giorde han sin krigsmacht färdig och drog med otalige månge riddare och andre krigsmän til Polen / der han hade månge och store slachtningar/ och mötte honom Konung Hertnid/ hwilken den tiden rådde öfwer Ryßland och en stor deel af Grekeland / såsom och Ungern / och hade han / jempte sin broder Hirder under sig nästan alle öster uth belägne riken; desse förde månge och hårde krig emot hwar andra. Men Konung Wilkinus bekom altid seger öfwer Ryssarne / och der til med ödelade han Poland/ härjandes uthi alla bebygda länder alt uth til hafwet. Och sedan förde han sin häär upp uthi Ryßland/ want ther månge och store Städer / ibland hwilka woro Smalensciu och Walteisciu/ och förr än han wände igen/ öfwerwann han Holmgård/ som war den förnämste Konung Hertnitz stad. Och hölz ther ett skarpt slag/ för än som Konung Hertnit blef på flychten drefwen; men på platzen blef Hyrder Konung Hertnitz broder / tillika med ett stort antahl af Ryßarne/ och en stor del blefwo tagne til fånga och håldne til at återlösas/ der tog Konung Wilkinus så myckit gull/ silfwer/ och allehanda slags kostelige ägodelar / at aldrig sedan han förste gången war uthi härnad / har han bekommit slikan seger.

XLVI. CAP.

lega hefur hann oll riki unnid austur til hafs/ og mikid firir austan haf. Hertnit Kongur a og eirn brodur/ sa heitir Hirder. Vilkinus Kongur a margar orustur og storar vid Hertnit Kong og hans Brodur/ og fár Vilkinus Kongur jafnann sigur a Rußiemannom/ og eydir allt land theirra thar sem hann fer/ og oll Smalond háriar hann og eydir/ og thar eptir flytur hann herinn uppi Ruzialand/ og vinnur thar margar storborgir/ thar vinnur hann og thessar borgir/ Smalizku/ Kiu og Pallteskiu/ og eptir thad ridur hann inn i Holmgard/ er hofudstadur er Hernits Kongs/ og nu verdur hord orusta firir utan Borgina/ thviad Hernit Kongur thevsir ut ovigum her or Borginni / enn Vilkinus Kongur tok a moti og hafdi sigur sem firr/ og thar fellur Hirder brodur Hertnits Kongs/ og mikill Her af Ruzciamannum/ og halldit til lausnar/ og vinnur hann nu borgina/ og thar tekur nu Vilkinus Kongur sua mikid gull og silfur og dyra gripi/ at alldrei firr fieck hann thvilikann sigur i engri herferd/ sidann er hann heriadi fyrsta sinn.

nuncupata sit regio populusque. Itaque & regio hæc Wilkinalandia vocata, â regis Wilkini nomine: itidemque incolæ regionis cuncti Wilkinenses dicti, servato nomine hocce, donec novum ab illo sit impositum, in cujus potestatem gens illa postea transierat. Wilkinus cum regnum aliquamdiu administrasset, exercitu comparato, & caterva equitum ducumque stipatus, Poloniam invasit, ubi atrocibus præliis commissis, tandem illi obviam progressus Hertnidus, qui ea tempestate Russiæ, magnæque parti Græciæ atque Ungariæ imperitavit; multamque regnorum orientalium partem una cum fratre Hirdero tenebat. Inter reges hosce plurima maximaque prœlia gesta, in quibus Wilkinus victor semper exstitit, Poloniam quoque cæterasque terras ad mare usque depopulatus est. Deinde arma sua victricia in Russiam duxit, ubi eximia occupavit castella atque munimenta plurima, Smolenscium videlicet atque Waltescium; nec prius ab armis cessavit, quam Holmgardiam regiam Herniti sedem sibi subjecisset. Acri hic pugnatum fuit prælio, priusquam fuga sibi consulere coactus est Hernitus. Cecidere inter alios frater ejus Hirderus, una cum ingenti Russorum numero, plurimis captis, qui â suis redimendi detinebantur. Hic rex auri, argenti aliarumque rerum pretiosissimarum tanta vi potitus, quantam postea ex bello onustus nunquam acceperat.

CAP.

XLVI. CAP.

Sætt Vilkinus Kongs oc Hertnis Kongs.

(a) NOckorri stundu sidar sættast their Vilkinus Kongur oc Hertnid Kongur thviad Hernit Kongur thottist thavera afl-litill moti ad standa Vilkinus Kongi/ latid tha brodor sinn/ oc mikinn luta af eno besta lidi sinu/ oc var med thessu moti sattmalid giort / ad Hernit Kongur skal sialfur hafa riki sitt/ oc giallda Vilkinus Kongi skatta af/ medan beggia theirra lif væri. Vilkinus Kongur fer yfir allt Ruzcialand/ oc kennar landit / oc tekur skatta oc leggur undir sic.

(a) Nockorri stundu sidarr/ sättast their Kongarner med thvi moti/ ad Hernit Kongur skal hafa sialfur sitt riki enn giallda skal hann skatt Vilkino Kongi sua vidt sem hans land er/ vid thetta stadnar her Wilkina-manna i Ruzcilandi/ og fer Vilkinus Kongur heim i Vilkina-land.

46. CAP.

Konung Wilkinus och Konung Hertnits förlikning.

MÅgon tid der efter förliktes bägge Konungarne Wilkinus och Hertnid/ ty Kong Hertnid tyckte sig hafwa liten macht at emotslå Konung Wilkinus/ sedan han hade mist sin broder med en stor del af det bästa sitt krigsfolck/ och wardt förlikningen sålunda uprättat/ at Konung Hertnit skulle sielfwer få besittia sitt rike/ men gifwa dock skatt af hela riket til Konung Wilkinus så länge the bägge lefde. Sedan reste Konung Wilkinus öfwer hela Ryßland och besåg landet/ tog skatter af/ och giorde det sig underdånigt.

XLVII CAP.

Daude Vilkinus Kongs/ oc Rikisstiorn Nordians sonar hans/ oc fra Hernit Kongi.

NU fär Vilkinus Kongur sott/ oc adur enn hann andaz/ gefur hann Riki oc Kongdom Nordian sinum syni/ tekur hañ nu valld oc forrædi yfir ollu Vilkina-landi. Enn er thad spyr Hernit Kongur i Ruzcilandi/ tha mællti hann/ oc bidur sina menn lyda sier/ tha er hans mal meigu nema. Gud sie lofadur er ec beid thessi tidendi i minu hasæti oc thessa dags / er ec heyrda sagdan dauda Vilkinus Kongs / oc umm thad vil ec sveria / ad thott ec lifi thria

47. CAP.

Om Kong Wilkinus död och hans Sons Nordians rikes styrelse/ såsom och om Konung Hertnit.

KOnung Wilkinus blef siuk/ och förr än han dödde/ gaf han sin Son Nordian Riket/ och Kongsdöme efter sig/ hwilken tog emot riket och regementet öfwer alt Wilkina land. Nu sem Konung Hertnit thet sporde til sig i Ryßland; talte han til sina Månn/ och bad them gifwa noga acht uppå sitt tal som det fatta kunde/ sålunda förandes sine ord: Gud ware loswat at iag hafwer hint wänta the tidender til mig uthi mitt högsäte/ och den dagen på hwilken iag fick höra Konung Wilkinus död/ och wil iag nu det swäria/ at ändock jag lef-

CAP. XLVI.

De Wilkini atque Herniti reconciliatione.

HAud multo post reges pacem & concordiam iniverunt. Quippe Hernitus Wilkino jam præpotenti, haud parem se fore vidit, fratre suo, atque flore exercitus spoliatus. Igitur his conditionibus inter se pacti sunt, ut regno præfectus Hernitus, tributum ad mortem usque penderet Wilkino. Quibus ita transactis, totam Muscoviam peragravit Wilkinus, eamque perlustrando, tributa exegit, domuitque.

CAP. XLVII.

De morte regis Wilkini, regnique administratione per filium ejus Nordianum, ut & de rege Hernito.

MOrti vicinus cùm esset rex Wilkinus, regnum Nordiano filio gubernandum tradidit; qui administrationem ejus statim suscepit. Ut autem Hernitus de morte Wilkini certior factus erat, suo obsequio parentes cives hunc in modum alloquutus est. Numinis præpotentis beneficio illum tandem illuxisse diem, quo salvo & incolumi se, de morte Wilkini regis certiorem fieri contigit. Enimvero si vel per tria secula vitam prorogare licuisset, sancte polliceri, haud unquam imposterum Wilkinensibus tributa á se solutum iri, discus-

thria mans alldra/ at alldreigi skal ec skatt giallda Vilkina-monnum hiedan i fra/ firir thvi at nu er lypt thui oki af minum halsi/ er a hefur lagt hinn riki Vilkinus Kongur/ oc höyri nu allir minir meñ mitt bod/ oc allir Ruzci-menn spyrie min ord/ at hver madur i minu riki sem sua gamall sie/ ad hann ma rida hest sinn/ oc bera skiolld sinn/ eda thori ad berjaz eda bregda sverdi/ taki hann vapn sin oc hest/ bue sic oc komi til min: nu skulum vier hefna vor a Vilkina-monnum/ firir thui ad daudi Vilkinus Kongs/ sleit i sundur grid Ruzci-manna oc Vilkina-manna/ enn halldit hofum vier vora eida/ tha er vier sorum Vilkino Kongi.

lefde tre måns ålder/ skal jag aldrig hådan efter giöra Vilkina månn någon skatt/ ty nu år det oket lyft af minom hals/ som den rike Vilkinus Kong hade mig pålagdt; hwarföre hörer alle mine månn min befallning/ och låter alla Ryßar fa spöria min ord/ at hwar man i mitt rike som så gammal år/ at han kan rida sin håst/ sin skiöld båra/ och törß ot slåß eller swärd draga uthur slidan/ och år dugelig til krig/ han tage sin wapen och håst/ och låge sig til at komma til mig/ ty nu skolom wi håmna oß på Wilkina månn efter Konung Vilkinus död, bröt freden emillan Ryßarne och Wilkina månn/ och hafwom wi hållit wår Eed/ som wi sworet Wilkina Konung.

XLVIII. CAP.

Hernit Kongur inn-tekur Vilkina-land/ oc giorir Nordian sinn Undir-Kong i Sialandi/ oc fra sonum Hertnits Kongs.

Vitilli stundu sidarr/ byr Hertnit Kongur reid sina utaf Holmgardi/ oc ridur nordur a leid til Vilkina-lands oc til hans drifur her o-vigur bådi Riddarar oc fot-gongumenn/ oc er hann kemur i Vilkina-land/ tha brennir hañ/ oc drepur menn oc rånir/ oc fer oddi oc eggiu allt thad land/ thar til er hann finnur Nordian Kong med sinn her/ tha verdur mikil orrosta oc long/ oc mikid manñ-fall i hverra-tveggiu lidi/ oc fellur tho meira af Vilkina-monnum/ firir thvi at Nordian Kongur hefur lid minna/ oc margir hafa heima setid/ oc gerdu eigi veita hanum (a)/ oc

(a) og eigi helldur hans fie-fiodir er hann atti heima liggiandi/ er hann hafdi sparad vid sina hofdingia oc Riddara.

48. CAP.

Konung Hertnit intager Wilkina Land/ och giör Nordian til sin Under Konung i Såland/ och om Konung Herniß Söner.

Strax ther efter lagade Konung Hernit sig til at fårdas utaf Holmgard och drog han norder uth til Wilkina land/ med en stor krigshår både af ryttare och fotfolck/ som sig til honom samblat hade/ och når han kom i Wilkina land/ brånde han och dråpte folk/ och förderfwade med udd och ågg hela landet ther han fram for/ til theß han fant Konung Nordian med sin håår/ och wardt tå strax dem emillan en skarp och lång fåltslachtning hållen/ och föll mycket folk på bågge sider; dock mera Wilkina mån; ty Konung Nordian hade mindre krigsmacht/ efter många sutte hemma/ som intet giorde honom någon undsåttning; ty lychtades såledeS detta fåchtandet/ at Konung Nord-

discusso jugo illo, quod pridem cervici suo imposuerat potens ille Hernitus. Proinde imperio obsequentes futuros fortissimos fidissimosque ministros, mandata sua per universam Russiam perferendo. Edicere autem, ut regni incolæ cuncti, quibus per ætatem equum armaque tractare licuerit, aut clypeo gladioque pugnare idonei fuerint, ad regem quantocius se conferant: jam quippe commodum adesse tempus, quo, ut par est, injuriam â Wilkinensibus illatam ulcisci liceat, præsertim una cum morte Wilkini fœderis cessante sacramento, quod nostris â partibus ad ultimum usque inviolatum servavimus.

CAP. XLVIII.

De Hernito Wilkinalandiæ imperium occupante, deque Nordiano Sælandiæ rege tributario, ut & filiis Herniti.

PRæparatis jam sollicitiori cura rebus ad bellum gerendum necessariis, Hernitus relicta Holmgardia, collecto equitum peditumque numero eximio, regnum Wilkini invadit, igni & ferro obvia quæque devastans. Tandem Nordianum ejusque exercitum deprehendit. Mox cruenti prælii initio facto, cecidere utrinque multi, sed â parte Wilkinensium longe major strages edita, quamvis Nordianus numero militum inferior esset, multis suorum

oc ſua lauk theßi orroſtu/ at Nordian Kongur kom a flotta oc allir hans menn fa uſigur/ enn Hertnit Kongur får ſigur/ oc rekur flottamn thria daga / oc nu finnur Nordian Kongur/ at hann a tvo koſti firir hondum/ annad hvort ad flygia a brott ur ſinu riki/ eda falla med u-ſigri/ oc firir tha ſok (b) gerir hann thad rad / at hann geingur a miſkun Hertnit Kongs/ med alla tha menn er eptir eru hans hermanna / oc tha er Hertnit Kongur er a ſtefnu / (c) oc vilia menn taka ſier grid af hanum/ tha kemur thar Nordian Kongur oc geingur firir Hertnit Kong/ oc fellur til fota hanum/ oc gefur ſic oc ſitt riki i hans valld / oc bidur ſier miſkunar firir hans Kong-dom. Enn Hertnit Kongur ſvarar a theſſa lund / enn riki Vilkinus Kongur braut undir ſic vort riki/ oc atti orroſtur margar vid oß / (d) oc komum vier a hans valld oc vort riki/ ſua ſem nu eru thier a voru valldi. Nu firir thui ad vier feingum grid (e) af hanum/ tha ſkulum vier thad nu vel launa ydur (f). Enn allt riki ydar ſkulum vier eignaſt/ at ſkottum oc at forradu/ enn thier ſkulud ſveria eida/ (g) oc hallda ſått oc trygd/ ſua ſem nu ſeigi thier upp a trygd ydra: oc theßi ſått er nu feſt a medall theirra Hertnit Kongs oc Nordians Kongs. (h) Nu leggur Hertnit Kongur undir ſic allt Vilkina-land / oc adur hann ferr heim i ſitt riki / ſetur hann Nordian hofdingia yfir thad land er vier kollum (i) Svithiod / oc a theſſa lund ſtendur riki Hertnit Kongs langa ſtund. Hann a tvo ſyni vid ſinni konu / heitir hinn elldri Oſantrix

Nordian och alla hans mån måtte taga flychten och bliſwa öfwerwundne; men Konung Hertnit förfölgde uthi tre dagar the flychtige. Emedler tid fant Konung Nordian at han hade twenne wilkor för handen / antingen fly bort uthur ſitt rike / eller falla ſegerlös; derföre fattade han det rådet / at han gaf ſig Konung Hernit i wåld på hans nåd med alle ſine krigzmån ſom öfwerblefne woro. Och når Konung Hernit hölt Rådſtämma / och folket begärte fred af honom / kom Konung Nordian dit / nederfallandes för hans fötter / bediandes at han wille miſkunda ſig öfwer honom för hans Kongeliga höghet ſkull. Tå ſwarade Konung Hernit ſåledes: den rike Konung Wilkinus lade under ſig wårt rike / och hade han månge och ſtore ſirider med oß / och kommo wi uthi hans wåld med wårt rike / åſwen ſom j ären nu uthi wår macht: men efter wi då finge fred af honom / ſkolom wi och emot tig wiſa det ſamma. Men hela edert rike ſkal oß tilhöra til ſkatt och högſta wåldet / och J ſkolen der hos ſwårja oß en Eed / at hålla förlikning och trohet ſåſom j nu uthloſwen / och det på eder tro. Denne förlikning blef uprättat oryggeligen at hållas emillan Konung Hernit och Konung Nordian. Sedan lade Konung Hernit under ſig alt Wilkinaland / och förr ån han reſte hem igen i ſitt rike / ſatte han Konung Nordian til Höfdinge öfwer det land wi kalla Såland. Sålunda war tilſtåndet af Konung Hernitz rike en lång tid. Konung Hernit ågde twå ſöner med ſin huſtru / den åldſte het Oſantrix och den yngre Waldemar; den tridie Sonen wid nampn Jlias / hade han med ſin frilla; och war han en deyelig och höflig karl.

(b) tekur. (c) og taka allir Vilkina menn ſier grid. (d) og liet ec minn brodur firir honum. (e) og ſåttir. (f) og ſkalltu hafa grid / enn allt ydar riki ſkal undir oß luta ad lydni og ſkottum. (g) og hallda ſidan medur trygd og dreing-ſkap. (h) og adur enn Hernit Kongur fari heim or theſſari Her-for (i) nu Sioland / og ekki hefur hann meira af ſinu riki/ og a theſſa leid ſtendur rikit langa åſi.

rum domi deſidentibus, nullo auxilio miſſo. Hic vero prælii exitus fuit, cum ſuis retrocedere coacto Nordiano, fugientem per triduum inſequebatur Hernitus. In has anguſtias congeſtus Nordianus, gemina ratione ſibi proſpiciendum ratus, aut deſerto regno turpi fuga vitæ conſulere, aut miſera morte occumbere. Itaque re penſitata, conſultiſſimum exiſtimabat, ſe cum iis, quos fortuna in prœlio pepercerat, hoſtium poteſtati permittere, victoriſque gratiam, potius quam iram experiri. Interea Hernitus concilio ſuorum advocato, de pacis conditionibus deliberaturus erat. Nordianus accedens pedibus ejus advolvitur, ſe ſuaque ejus poteſtati permittens, veniamque ſupplex implorat. Reſpondit viciſſim Hernitus, oſtenditque quibus modis potens ille Wilkinus regnum Ruſſiæ ſibi ſubjecerat, variiſque ſecum pugnatis præliis, imperio ſuo parere coegerit, eadem fatorum lege, qua ipſi nunc obnoxii facti ſunt. Itaque ob pacem olim petentibus indultam, fas quoque eſſe eandem viciſſim concedere, hac tamen conditione, ut ſervata ſibi ſumma regni poteſtate, tributa omneſque prærogativæ deferantur. Porro etiam juramenti fide interpoſita, obſtringi debere ſupplices ad legem obſequiaque rite ſervanda. Hæc inter Hernitum atque Nordianum reges utrinque ſancita ſunt pacta. Sic totam Wilkinalandiam, imperio ſuo adjecit Hernitus: antequam vero domum proficiſceretur, Nordianum ei regioni præfectum conſtituit, quam Svioniam vocamus. Hoc in ſtatu manſere res imperii regis Herniti, per tempus bene longum. Cæterum ex conjuge ſua duos ſuſceperat filios,

santrix/ enn hinn yngri Waldimar. Enn thridia son a hann vid frillu sinni/ sa heitir Ilias/ oc er sa fridur madur oc kurteislegur.

XLIX. CAP.

Hernit Kongur skiptir riki med Sonum sinum oc deyr sidann.

Nu er Hertnit Kongur gamall ad alldri/ oc thungfär at stiorna riki/ tha setur hann Osantrix son sinn (a) yfir allt Vilkina-land/ oc gefur hanum Kongs nafn. (b) Ilias syni sinum gefur hann Jarlsdom i Grecia/ Ilias Jarl er rikur madur/ oc mikill kappi. Nu får Hertnit Kongur sott/ oc i theirri sott tha stemnir hann thing af enom vitraztu mannum/ hann skipar rikinu (c) oc segir hversu standa skal eptir hans (d) daga ef hann ma rada/ tha gefur hann Valdimar syni sinum Kongs-nafn/ oc setur hann Kong yfir Ruzcialand oc Pulerna land/ oc nesta rådur hann austur-halfum heimsins flest allum. Litlu sidar andadist Hertnit Kongur med fullum veg sinum/ enn synir hans stiorna rikinu langa åsi.

49. CAP.

Konung Hernit skiftar Riket emillan sina Söner och dör sedan.

När Konung Hernit war gemmal blifwen och obeqwäm at styra sitt rike/ satte han sin Son Osantrix til Höfdinge öfwer alt Wilkina land/ och gaf honom Konungs nampn; sin Son Ilias/ gaf han uthi Grekeland Jarldöme/ och wardt Ilias Jarl en riker Höfdinge och en stor kiämpe. När nu detta war beställt/ blef Konung Hernit siuk/ och uthi denne sin siukdom låt han til things sammankalla the klokeste männ/ då skifftade han sitt rike och sade sitt betänkiande/ huru han wille at det skulle blifwa efter hans död/ så frampt han finge råda. Sin Son Waldemar gaf han Konungs nampn/ och satte honom til Konung öfwer alt Rybland och Polen/ och rådde han ensammen nästan öfwer hela Österdelen af Werlden. Litet der efter blef Konung Hernit med stort beröm död/ men hans Söner styrde riken långan tid bört åth.

(a) hofdingia. (b) og firir thessu riki rådur Osantrix langa åsi og hans undir Kongur er Nordian. (c) og seigir alla sina åtlan. (d) dauda.

L. CAP.

Her seigir ifra Nordian Konung oc hans Sonum allum.

Nordian Kongur er nu i Siolandi/ oc a fiora sunu/ eirn heitir Aspilian/ enn annar Aventrod/ oc enn thridie Etgeir/ fiordi Vidolfur; allir eru their risar at asli oc

50. CAP.

Här handlas om Konung Nordian och alle hans Söner.

Konung Nordian war på Säland/ han hade fyra söner/ den första het Aspilian/ den andre Aventrod/ den tredie Etgeir/ och den fierde Vidolfer/ hwilka alle wore Resar/

Osantrigem natu majorem, minorem Waldemarum, tertium ex pellice natum, nomine Iliam, ob modestiam indolemque summopere commendabilem.

CAP. XLIX.

De divisione regni inter filios Herniti, ejusque morte.

HErnitus per ætatem ingravescentem imperii moli sustinendæ impar, filium Osantrigem Wilkinalandiæ præfecit, addito ipsi regio titulo. Filium Iliam Jarlum in Græcia constituit. Hic postea & opum & rerum gestarum magnitudine celebris factus est. Hisce rite dispositis, in morbum incidit Hernitus, quo decumbens, prudentissimos quosque suorum ad se accivit, iisque præsentibus regnum partitus est, simul & mentem suam de regno post obitum suum recte administrando exposuit. Filium Waldemarum regio titulo decoravit, Russiæ simul atque Poloniæ regem eum constituens. Hic deinde solus maximam orbis partem versus occidentem tenuit. Haud multo post vita functus est Hernitus, gloria rerum maxime inclutus. Filii autem post mortem patris diu regnarunt.

CAP. L.

De Nordiano ejusque filiis historica relatio.

NOrdiano Sælandiæ regi quatuor fuere filii, primus Aspilianus, secundus Aventrodus, tertius Etgeirus, quartus Widolfus. Hi omnes gigantea mole proceri erant, naturæ etiam

oc edli/ oc tha er Nordian Kongur fær bana-sott / oc Osantrix Kongur spyr hans andlat til sans/ tha stemnir hann sunum hans a fund vidur sic/ oc lætur tha sveria sier eida/ oc sidan gefur hann Aspilian enum ellsta brødur theirra Kongs-nafn yfir thui riki er att hafdi Nordian fadir theirra/ oc thessu allu undo their brædur. Vidolfur er sua mikill ordinn brodir theirra/ at øxl hans ber eigi lægra / enn annara Risanna brædra hans ferr hafudit/ ein er hann oc sterkari enn tveir adrir Risarnir brádur hans/ (a) sua er hann illur vidurskiptis/ at engvetta thyrmir hañ (b)/ oc er Aspilian Kongur brodir hans sa/ at hann var illur vidurskiptis / tha thottizt hann vita / at eigi mundi lyda at hann færi sua laus umm allt/ oc lætur sla jarn-reckendur umm hals hanum oc fátur (c)/ oc alldrigin skilldi hann laus vera nema ofridur sie eda til bardaga skyli fara. Kongurinn Aspilian lætur sla hanum eina digra jarnstong oc mikla/ oc thar fylgir ein mikil jarn-festi/ enn Etgeir oc Aventrod brádur hans skylldu bera jarn-stong hans hvert er hann ferr/ oc alldrigi kemur hann or sinum beium/ nema i orostem (d)/ oc firir thvi er hann kalladur Vidolfur Mittum-stangan. Etgeir brodir Vidolfs hefur ecki annat vapna nema Atgeir digran sleginn af jarni (e). Nu eru their brádur skatt-gilldir undir Osantrix Konung/ oc heimilir i allar naudsyniar.

sar/ både til starckhet och naturens andre ågenskaper. Som nu Konung Nordian blef död/ och Konung Osantrix sporde i sanning hans frånfälle/ stämde han til sig hans söner/ låtandes dem swäria sig trohetz Eed/ och giorde sedan Aspilian älste brodren til Konung öfwer det rike/ som deras fader Nordian hade tilförenne hafft/ med hwilken förordning the andre hans bröder woro förnögde. Widolfer theras broder war så stor at the andre Resarnes hans bröders hufwud räckte allenast til hans axel/ der til war han starkare än som twå af the andre resarne hans bröder/ och så elacker at wid sås/ at han ingen ting wågde/ och når Konung Aspilian såg at han war så onder at wedfås/ tycktes han weta at Widolfer icke skulle låta styra sig/ om han fore så löös allestädes; hwarföre låt han slå starka Järnkiäder om hans hals och fötter/ och förordnade at han aldrig skulle släppas lös uthan i ofredstider/ och når han skulle fara til krig. Konung Aspilian befallte ock at det skulle giöras en tiock och stor Järnstång med en lång Järnkiäd/ men Etgeir och Afwentrod hans bröder skulle båra järnstången hwart han for; och aldrig kom han uthur sina boyor/ uthan i krigstider; hwarföre han wardt kallader Vidolfer Mittomstången; Men Etgeir Widolfs broder hade intet annat wapen än en tiocker Atgeir: (det är ett stort slagswärd af Järn slagen.) Sedan wore these förberörde bröder skattskyldige under Konung Osantrix/ och plichtige til at bewisa honom all underdånig tienst.

CAP. LI.

(a) og eru their tho badir Risar. (b) mannum eda kvikendum. (c) og arma/ og thar af eru digrir jarnhlecker/ og long jarnfesti fylgir/ enn Etgeir og Avéntrod setur hann til ad bera tha eina digru jarnfesti. (d) hann a eina jarnstaung hafa og sterka og digra/ og thar med vegur hann i orostom. (e) sua thungann at eigi fa tolfmenn meira lypt.

etiam dotibus eximiis præditi. Osantrix cognita morte Nordiani, filios ejus omnes ad se vocatos, ad fidem sibi præstandam jure jurando obligavit. Hinc Aspiliano fratrum majorenni regnum paternum confirmavit; quæ res cæteris fratribus minime displicuit. Widolfus ea erat corporis proceritate, ut cæteri ejus fratres, licet gigantes, ad humeros ejus tantum pertingerent. Adhæc inerat ipsi inusitatum robur, duorum gigantum viribus respondens, magna etiam animi ferocia, quæ eum ad omnia præcipitem ac temerarium reddidere. Hoc ipsum cum probe cognosceret Aspilianus frater, malis hujus moribus timebat, si liber ac solutus sibi relinqueretur. Itaque collum ejus catena ferrea, pedesque compedibus constringi curavit, nunquam ipsi, nisi in bellum abituro, relaxandis. Hisce, Aspiliano ita jubente, magni ponderis obicem ferreum adjecere, cui inserta erat catena prævalida. Obici autem portando destinabantur fratres ejus Etgeirus & Aventrodus, quocunque locorum proficisceretur Widolfus. His ipse compedibus nunquam solvebatur, nisi temporibus belli, ideoque appellatus Widolfus obice ferreo medium cinctus. Etgeiro autem nulla erant arma, nisi crassa quædam framea, Etgeir dicta. Et vero hi dicti fratres Regi Osantrigi tributum & obsequia præstare tenebantur.

CAP.

LI. CAP.

Andlat Julianu Drottningar Osantrix Kongs.

Osantrix Kongur er kvongadur / oc hans Drottning heitir Juliana/ hennar fadir er sa Kongur er Iran var kalladur / hann ried firir theim landum er annat hiet (a) Skrottan/ enn annat Britan/ thad er nu kallat England oc Skotland. Dottor attu thau Osantrix Kongur oc Juliana / hun hiet Berta en kurteisa. Juliana fär bana-sott/ (b) oc harmade thad hvor madur.

(a) Skorottan. (b) og hennar bana harmade hvort barn.

51. CAP.

Konung Osantrix Drotnings Julianas död

Konung Osantrix war gifter / och hade til ächta en Drottning wid nampn Juliana/ hennes Fader war Konung Iron/ hwilken rädde för the länder som hete Skrättan och Britan / hwilke länder nu kallas Engeland och Skottland. Konung Osantrix och Drottning Juliana hade en dotter/ som heet Berta den kurteisa. Drotning Juliana blef död / och sörgde henne hwar man.

LII. CAP.

Osantrix Kongur bidur Oda dottur Melias Kongs i Huna-landi.

Melias hiet Kongur / hann ried firir Huna-landi/ hann var allra manna rikastur oc milldastur oc mikelatuztur/ hann a eina dottur er heitir Oda / hun var allra meya fridust oc häverskust/(a) oc hennar hofdu bedit hiner rikustu Kongar oc Hertogar/ oc Kongurinn fadir hennar ann meyjunni sua mikid / (b) ad engum manni vill hann hana gipta (c). Osantrix Kongur er nu kvanlaus / oc vill nu firirleitast/ hann hefur spurn af thessum rika Kongi Melias oc hans dottur. Nu sendir Osantrix Kongur (d) tolf Riddara sina vel-buna/ oc fieck theim i hendur brief med

(a) ener storstu hofdingiar Kongar og Jarlar. (b) ad hann matti alldrei af henni sia. (c) theim er bad. (d) Riddara sina sex.

52. CAP.

Konung Osantrix friar til Oda Konung Melias dotter uti Hunaland.

Melias het en Konung som rädde öfwer Hunaland/ hwilken war ibland alla män en den rikaste/ mildaste och stormodigste/ han ägde en dotter benämd Oda/ den samma war ibland alla qwinnor en den wackreste och sedigaste. Til henne hade frijat the mächtigeste Konungar och Hertiger/ men Konungen hennes fader älskade Möön så mycket/ at han intet wille giffta henne med någon man. Konung Osantrix war nu enkling blifwen/ och wille han se sig före/ han hade och hördt talas om den rika Konung Melias och hans Dotter. Sedan sände Konung Osantrix tolf sina Riddare alle wäl uthrustade til Konung Melias/ och lät skrifwa ett bref och förseglade thet/ hwilket war

CAP. LI.

De morte Julianæ Osantrigis conjugis.

Rex Osantrix conjugem sibi adsociaverat Iulianam, Ironis regis filiam. Qui socer ejus, insulis Skrottan & Brittan, nunc Anglia & Scotia dictis imperitabat. Ex hoc matrimonio enixa est filia Berta, vulgo cognominata Kurteisa, sive moribus aulicis imbuta. Juliana regina moriens magnum sui apud omnes reliquit desiderium.

CAP. LII.

De Osantrige Odam Meliæ, Hunalandiæ regis filiam sibi in matrimonium expetente.

Melias Hunnorum rex opibus, liberalitate atque magnificentia ante alios excelluit. Is filiam habuit nomine Odam, morum elegantia & corporis venustate sexus sui longe florentissimam. Hujus conjugium potentissimi quique reges atque principes expetiverunt. Sed pater præ nimio in filiam amore, illam in cujusque mariti potestatem permittere noluit. Osantrix conjuge viduatus, aliamq; ambire desiderans, multa de opulentissimo illo rege ejusque filia sibi decantari audiverat. Itaque duodecim equites optime instructos

med insigli oc thetta stod a ritinu. Osantrix Kongur (e) Vilkina-lands/ sendir (f) ord Melias Kongi enom rika oc hinum skegg-sida. (g) Sagt er oß af ydru riki/ oc friett hofum vier af ydarre dottur / at hon er allra meyia friduſt. Nu vilium vier bidia hennar oß til eiginnar-konu(h)/ oc send med henni sa mikid fie / sem henni somir/ oc mier send thu gull oc dyra gripi til sœmdar. Hafid tock af oß ef sua giori thier. Oc ef thier afrækiſt vorar ordsendingar/ tha munu thier freysta/ hvarir vier eda thier eigum meira afl.

war sålunda lydandes: Osantrix Konung uthi Wilkina land/ helsar den rike och stor-skiäggige Konungen Milias. Oß är berättat wordet om edert Rike och eder Dotter/ at hon är den wakraste möö; hwarföre wi wele bedia henne af eder/ oß til egen Hustru/ och sändt med henne så många ågodelar som henne bör hafwa; men mig til åhra/ skal du skicka Gull och kosteliga klenodier. Hwar emot wi tacke eder så framt i så gören: men om i wår begiäran förachten/ så lären i så försökia/ hwilken af oß som är mächtigare.

(e) Vilkina-manna. (f) kvediu. (g) ydar dottir Oda er miog lofud i verolldu firir fegurd og kurteisi. (h) og nu sentu oß thetta allt med godum Riddorum og ollum riddara-bunadi/ og med storum fegyrdlum/ og fullum af gulli og silfri og gersimum/ enn vier skulum veita vinattu ydar igegn firir vort erendi. Thetta rad er sua algiort af vorri hendi/ at ef thier viliet afrokiaſt/ og u-virda vart erendi og ordsendingar/ tha man thetta threytt verda med lids-fiolda var a milli/ adur enn vier hverfum fra thessu erendi.

LIII. CAP.

Hier seigir fra Sendi-monnum Osantrix Kongs/ oc hverso Milias tekur Kon-bœnunum.

Thesir Riddarar koma i Hunaland/ oc thvi næst i Borg/ tha er Milias Kongur var i oc a hans fund/ (a) syna hanum brief oc insigli/ oc hann tekur vid oc sier yfir / oc thyckir undarlegt / er Osantrix Kongur hefur hanum brief sendt/ er med ongri vinattu hafdu their jardteignir gort sin a milli: hann les brefid oc mælti sidan / undrumk ec thesi ord Osantrix Kongs/ ad ec muni mina dottur senda hanum

53. CAP.

Här handlas om Konung Osantrix Sänningebod / och hurudes Konung Milias optager frieriet.

Desse Riddare kommo til den staden uthi Hunaland som Konung Milias wistades/ och råkade honom der sammastädes. The wijste och leswererade honom Konung Osantrix bref och insigle/ hwilket Konung Milias emottog och såg uppå/ tyckiandes underligit at Konung Osantrix hade honom tilskriswit/ ther som the intet hade något wänskaps förbund genom något wärdteckn giordt sins emillan/ han läste brefwet och sade sedan: iag förundrar mig öfwer sådan K. Osantrix begiäran/ han

(a) syna hanum brief Osantrix Kongs og thar med kvediu. Milias Kongur tekur vel vid kvediu Osantrix Kongs/ og látur lesa upp brefinn/ og vill hora hvad Kongur Vilkinamanna mun villa i hans riki/ sa ed alldreigi firr vißi hann at hefdi verid hans vin/ so at hann vißi at thetta veri vinattu ordsendingar/ og ecki var hann hans o-vin/ so ad Kongi thátti thad liklegt ad hann mundi gyrnaſt riki hans. Enn er Milias Kongur horir lesit brefit/ og hvad er undir var ordsending Osantrix Kongs/ tha svarar hann a thessa lund: Min dottir Oda hefur upp-fædſt i minni hyrd/

ctos ad regem Miliam cum epiſtola obſignata, cujus talis erat tenor, ablegavit. Oſantrix rex Wilkinorum, Meliæ regi prædiviti & venerandæ barbæ ſeni ſalutem dicit. De regni veſtri gloria, virginisque filiæ laudibus, quod ſui ſexus formoſiſſima ſit, accepimus. Hanc mihi nuptum des, rogo, eamque luculentis, ut decet, opibus inſtructam ad nos mittas, addito in mei honorem donario auri rerumque pretioſarum. Quod ſi feceris, gratiam me tibi relaturum polliceor. Sin vero petitioni noſtræ locum dare faſtidiveris, experturum te ſcias, uter noſtrum potentia plus valiturus ſit.

CAP. LIII.

De legatis Oſantrigis eorumque expeditione.

IN Hunalandiam regiamque Miliæ urbem delati legati, regem adeuntes, epiſtolam ſigillo obſignatam ei tradunt. Is accepta epiſtola ſe mirari dicit, regem Oſantrigem ad ſe ſcripſiſſe, qui nullum amicitiæ fœdus commune ſecum habeat. Perlecta demum epiſtola, fatetur, ſe in admirationem maximam rapi, quod Oſantrix filiam ſuam nuptum petere ſuſtineat, quam ne potentiſſimo quidem regi aut principi, modeſte quamvis ambienti, am-

num er eigi villda ec gipta enom rikaſto Konongom eda Hertogom theim er ei hafdo minna riki enn hann / oc mæltu til litilatlega oc kurteislega / oc ſyniadom vier theim. Nu mælir Oſantrix Kongur til theßa rads med drambi / oc hygs hann muni ſkelfa oß medur Her ſinum / enn nieiri von thyckir mier / at hanum beri annat firri til handa / enn thad ; oc liet taka ſendimennina oc kaſta i dyflizu / oc ſeigir at thadann ſkulu their bida Oſantrix Kongs.

han wil thet iag ſkal giſwa honom min Dotter / den iag icke wille giffta the mächtigaſte Konungar och Hertiger / ſom hade icke mindre rike än han / och begiärte the henne ödmiukeligen och höfweligen ; dock afſlogo wi dem wårt mågſkap : Men nu tilltalar Konung Oſantrix oß uthi detta måhl högmodeligen / menandes ſig kunna ſkrämma oß med ſin Häår ; dock tycker mig likare wara / at honom lårer få något annat båras tilhanda än ſom det ; to låt han taga ſändemännen och kaſta dem i fängelſe / ſåyandes : at the ther ſkulle förbida K. Oſantrix.

hyrd / og er hon fimtan vetra gomul / hennar hafa bedit Kongar af enum ſtorſtum londum / og Hertugar their er rikari eru enn Kongar / og mált til theſſa rads med liſt og kurteiſi / og ſyniudum vier theim vors mágis / firir thvi at varla mattum vier af henni ſia enni fogru mey Oda / ſua ann eg henni mikit. Enn theßi Kongur Vilkinamanna er ſva ſtolltur og ſva rikur / at hann hyggur mig munu gefa mina dottur helldur enn eg muni villia ſia hans her : enn thad ſkal hann reyna / og kallar ſinn fichyrdir / at hann ſkal taka theſſa Sendimenn og kaſta i Dyflizu / og ſeigir at thar ſkulu their bida Oſantrix Kongs.

LIV. CAP.

Their Hertnit oc Hirdir brodurſynir Oſantrix Kongs koma til hyrdar hans.

Nu Theſſari tid koma til Oſantrix Kongs tveir ungir menn hans brodor-ſynir / ſynir Ilias Jarls af Grecia / Hertnid oc (a) Oſid / Hertnid var tha elleſu vetra / enn Oſid var tiu vetra. (b) Hertnid var allra manna kurteiſaſtur oc bezt mentur um allann Riddara-ſkap ſva vitt ſem Vilkina-land er. Oſantrix Kongur ſetur hann Hofdingia innann-hirdar / oc gaf hanum Jarls-nafn / ſem Ilias fadir hans var / oc er nu Hertnid mikill madur firir ſier / oc fieck hanum mikid Len i Vilkina-landi.

CAP.

54. CAP.

Hernit och Hirder Konung Oſantrix Broderſöner kommo [illegible] hans Håf.

Wid denne tiden kommo til Konung Oſantrix twänne unge män hans Broders ſöner / ſom wore Ilias Jarls Söner af Grekeland / wid namn Hertnid och Oſid / tå war Hertnid Elloſwa åhr gammal / men Oſid tijo åhr. Hernit war ibland alla Männ en den höfligaſte och lärdeſte uthi alla ridderlige konſter / ſå widt ſom Wilkinaland ſig ſträckte. Konung Oſantrix ſatte honom til Höfdinge öſwer ſitt hoffolk / giſwandes honom Jarls namn lika ſom hans Fader Ilias hade warit / och war Hertnid ſedan en förnämer mann / fick Konungen honom ſedan et ſtort Låhn uthi Wilkina land.

CAP.

(a) Hirdir. (b) Hernit var allra manna fridaſtur og vaſkaſtur um alla hluti / enginn Riddari i Vilkinalandi er hans noti i turniment.

ampliſſimorumque regnorum domino, largiri dignatur. Tanto vero minus Oſantrigem ſuperbo verborum ſermone flagitantem, ejus compotem futurum eſſe. Fruſtra illum exercitu ſuo territare: ac alia quævis promeritum, quam ut poſtulatis annuatur. Deinceps legatos comprehenſos in carcerem conjecit, per contumeliam addens, ibi regis Oſantrigis adventum ipſis exſpectandum eſſe.

CAP. LIV.

De nepotum Oſantrigis, Herniti atque Hirderi adventu in regiam aulam.

Circa idem hocce tempus, ad Oſantrigem accedunt duo viri juvenes ex fratre nepotes ejus, nimirum Iliæ Jarli in Græcia filii, Hernitus atque Oſides, quorum alter vix undecimum, hic non dum decimum impleverat annum. Hernitus modeſtia omniumque artium equeſtrium peritia apud Wilkinenſes excelluit: Itaque Oſantrix eum aulæ ſuæ præfectum conſtituit, inſuperque Jarli titulo, eademque, qua pater ejus Ilias dignitate gaviſus erat, eum ornavit; Poſtea Oſantrix creſcente virtutum laude Herniti, ampliſſimæ regnorum parti per Wilkinalandiam eum præfecit.

CAP.

LV. CAP.

Osantrix Kongur sendir Hertnit Jarl i Kon-bœnir til Huna-lands.

NU spyr Osantrix Kongur (a) ad hans Riddarar voro i jarn settir/ oc nu a hann tal vid sina Hofdingia oc Riddara/ oc seigir hverso (b) svi-virdelega Melias Kongur hefur tekit hans erendi/ oc menn hans setta i jarn oc i dyflizu / (c) seigir hann sier thad kiæraſt / at fara a hendur Melias Kongi/ oc hefna theirrar skemdar. Tha svaradi eirn vitur madur Konungenum/ Herra segir hann, tokum annat rad/ vera kann at Melias Kongi thotti eigi sva tigurlegir sendimenn/ sem vera ætti/ sendit til hans ydarn frenda Hertnid Jarl/ medur hanum Osid hans brodor / oc marga adra kurteisa Riddara med stoltastum gersimum oc miklum fear lut i gulli oc gersimi/ oc tha mun hann theim vel fagna. Thessu samthyckizt Osantrix Kongur/ rædir hann thetta firir frænda sinum Hertnit/ oc seigir at hann vill senda hann i Huna-land a-fund Melias Kongs / oc hann seigir sic buinn vera hvart sem hann vill hann sendt hafa. Nu lætur Osantrix Kongur bua ferdina a hveria leid er kurteislegast ma / tha lætur oc Konungurinn Osantrix bref rita med thessom ordom. Osan-

55. CAP.

Konung Osantrix sänder Hernit Jarl med friarewårf til Hunaland.

MEn når Konung Osantrix sporde at hans Riddare woro uthi järn slagne/ talte han med sina höfdingar och Riddare/ och berättade huru försmädeliga Konung Milias hade vptagit hans ärende/ och at hans männ sutte uthi Järn slagne i fängelse; ty sade han sin förnemste åstundan wara / at gå med sin krigsmacht lööß uppå Milias / och hämna denne sin sidowördnat. Til thetta Konungens tal swarade en wiser Höfdinge: Herre låter oß häller fatta ett annat råd: kan hända / at Konung Milias har kunnat tyckia at sändemännerne icke warit så förnäme som wara borde; therföre skicken nu til honom eder frände Hernit Jarl / tillika med hans broder Osid / och många andra höfwiska Riddare / med stora ägodelar och Clenodier af Gull och Silfwer/ och låter tå Konungen them wäl undfägna. Til detta samtyckte Konung Osantrix / talandes här om med sin frända Hernit / och sade sig willia skicka honom til Konung Milias uthi Hunaland. Jarlen sade sig wara färdig at resa hwart Konungen wille honom sända. Hwarföre Konung Osantrix lått tillaga resan på det bästa och förnämsta sätt som ske kunde / befallandes der hos / at ett annat bref skulle skrifwas / så lydandes: Osantrix Konung uthi Wilkinaland / helsar Milias Konungen uthi Huneland: J hafwen illa giordt/ och

(a) um Riddara sina er hann hefur sendt i Hunaland at theim er kastad i dyflizu/ hann heimtir a malstefnu Hofdingla og alla vitrustu menn og spyr rads hve hatta skal/ og seigir at hans Riddarar sitia i jarni. (b) u-veglega. (c) nu læst hann theß vera fusastur/ at samna her ut / fara sva i Hunaland og beriast vid Melias Kong og liest tha mundu fa dottur hans eda doyia ella. Mali Kongs svarar eirn vitur madur/ og látur thad vera viturlegra at freysta thessa mals enn framar med ordsendingum og segiosum/ og kallar theß van at Milias Kongi muni theßir thyckia hafa farit eigi med sva mikelli tign sem hann villdi og vera átti. Osantrix Kongur tekur thad rad at senda adra menn miklu tignari og fleiri saman/ og med theim mikit fe og vingiafer/ oc sia ef nockut vill Kongur eptir thvi hyggia / og ef tha fæst ei/ senda tha brief miklu frekari enn firri voro/ og vita ef hann vill nockud vid thad lata skipast thetta mal/ og lykur a tha lund thessu mali/ at sialfur Kongur og aller their sem ahlyda samthyckiaz hier vid og sva er nu firir átlad. Nu kallar Kongur til sin sinn frenda Hernid og segir at hann vill hann senda i Hunaland a fund Milias Kongs/

CAP. LV.

De Herniti Jarli ablegatione in Hunalandiam ad nuptias sollicitandas.

CUm Osantrigi indicatum esset de legatorum suorum incarceratione, rem totam cum præfectis ordinisque equestris viris communicavit, questus legatos suos insigni contumelia atque ludibrio expositos, inque carcerem ac vincula conjectos esse. Se proinde omni cogitatione, ad injuriam tantam armis vindicandam incubiturum. Præfectorum autem quidam prudentia maxime pollens, aliam viam ineundam svasit, existimans, Miliam priores, qui missi fuerant legatos, sine dubio velut ignobiles, tantoque muneri obeundo minus idoneos aspernatum fuisse. Proinde nunc denuo mittendum fore Hernitum Jarlum regis consangvineum, fratremque Osidem, pluresque equestris ordinis viros morum elegantia præstantes, auro, argento, aliaque suppellectile pretiosa instructos, qui majori haud dubie successu rem gerent. Placuit regi consilium. Itaque Hernito indicat sibi decretum esse, eum in Hunalandiam ad Miliam regem ablegare. Ille operam suam ad omnia regis mandata exsequenda paratam fore promittit. Mox singula ad legationem condecorandam necessaria, magna pompa præparari curavit Osantriges, exaratis insuper novis literis, hoc verborum tenore. Osantrix Wilkinorum rex, Miliæ Hunnorum regi

Oſantrix Vilkina-lands Kongur ſendir ord Melias Huna-lands Kongi/ thier hafed illa gort / oc ovirdelega tekit varom ordſendingum/ enn thier mättod ſva hafa giort at hvarum tveggia väri vegur at/ oc tekit varom ordom vel oc hoffſamlega / eñ nu hefur thu giort oß ſkomm og varom mannom er thier ſettud tha i Priſund. Nu ſendum vier til ydar Hertnir Jarl vorn frända/ oc medur hanum hans broder Oſid medur ſamum erendom oc hiner foro / takid nu vel vid theim/ oc ſendit oß thad/ ſem vier beidumk/ oc ef nockurn lut ſkortir a/ tha eigu vier at hefnazt a ydur/ oc vared ydur/ oc buid ſem beſt Borgir ydrar oc Kaſtala.

och med ſydwördnat emottagit wårt åhrende och bodſkap/ der i håller ſå måtte hafwa lagat/ at wi bågge hafwa hafft heder/ och vptagit wårt åhrende wäl och höfweligen; men nu hafwer du tilfogat oß och wåre månn ſtor neſa/ når J toge wåra månn och ſatte them uthi fångelſe. Nu ſändom wi til eder wår Frände Hernit Jarl/ och med honom hans broder Oſid/ til at ſamma åhrende förrätta ſom the förrige/ tagen nu wäl emot deſſe mån/ och ſkicker til oß thet wi begåren. Men der ſom oß något felar/ tå låre wi hämnas på eder thet/ derföre tagen edre ſaker i acht/ och befäſter Edre Borger och Kaſtell ſom bäſt i kunnen.

Kongs/ og bidia hans dottur/ fyrſt med fagurmäli og fegiofum/ enn ſidann er thad ſtodar eigi/ ſeiga hanum van hans og ofridar ef hann vill eigi gipta meyna. Enn Jarl läſt vera buinn ad fara hvert er Kongur vill. Nu lätur Kongur gera bref annat/ og ſtendur thad hier a. Oſantrix Kongur ſendir ord Milias Kongi Huna/ thier hafid illa giort og ovirdilega vidurtekit varo erendi og ordſending/ thar mätti thier ſva tilhaga at oß veri ad vegur og ſva ydur/ tha hafi thier giort oß ſkomm og varom mannom enn thvert ydra tign/ tha er thier tokud vora menn og ſettud i piſlir ſaklauſa. Nu ſendum vier ydur vorn frända Hernit Jarl og adra ellefu tiginborna menn / nu gerit thad hans erendi/ at tak ut-or myrkva dyfliʒu vara menn og fait hanum og thar med ydra dottur/ tha ſendi thier oß til eiginn konu med vegſemd. Enn ef thier viliet oß varna nockvers lutar theß er vier beidum ydur/ tha kann vera at firir that ſama lati thier ydart riki og thar med liſit.

LVI. CAP.

För theirra Hertnit Jarls i Hunaland.

Fara their nu oc koma a fund Melias Kongs/ ganga firir Kong/ oc ber Hertnit Jarl fram erendit/ oc talar langa talu/ oc morg fogur ord oc ſnioll. Konongurinn tekur thunglega mali hans / tha tekur Hertnit Jarl eitt Purpura klædi/ oc tvau mi-

56. CAP.

Hernitz Jarls och hans Broders reſa til Huneland.

Sedan begofwo the ſig på reſan til Konung Milias och ginge för Konungen. Hernit Jarl bar fram åhr-ndet/ framförandes ett långt tal med månge wackre och artige ord. Men Konung Milias uptog hans tal och åhrende mycket ſwårligen. Tå tog Hernit Jarl fram ett purpur kläde/ och twånne

Oſantrix Kongur lätur bua ferd Hernits / a hveria leid er hann ma veglegaſt/ og med hanum ellefu Riddara med gulli og ſilfri og allſkonar gerſimum og margſkonar ſtorgiafir ſendir hann Melias Kongi. Hernit Jarl ridur nu ſudur i Huna-land a fund Milias Kongs/ og kemur thar er Kongur var tha er hann ſitur vid mat-bord/ their bidia ſier lofs til inngongu og er theim thad veitt. Hernit Jarl heilſar Kongi/ og ſeigir ad Oſantrix Kongur Vilkina-manna hefur ſendt hanum kvediu / og hann hefur upp langa tolu og ſeigir allt fra ſinni ferd og hvert erendi hans var/ oc rädir morgum fogrum ordum umm thetta mal/ enn Milias Kongur tekur thunglega hans mali. Tha tekur Hernit Jarl Purpura pell og tvo bordker af gulli og eitt land tialld ſkorit af ſilki og gullſaumat/ og ſeigir at Oſan-

regi ſalutem plurimam dicit. Legationem noſtram ac ſupplex deſiderium, quod boni conſulendum exiſtimabamus, ut ſic honori veſtro æque ac noſtro conſuleretur, contra fas & æquum vili habitum eſſe comperti ſumus; quippe ignominioſe habitos legatos noſtros, inque carcerem conjectos. Nunc denuo ablegatum eſſe regis cognatum Hernitum ejusque fratrem Oſidem, ad idem negotium expediundum. Proinde rogare, ut facilem atq; benignum his ſe præbere velit, ac re expetita ſeipſum beare. His ſin minus ſatisfactum fuerit, de vindicta viciſſim ſumenda ſe ſollicitum fore. Quapropter caſtella ac arces cæteraque regni præſidia, quanta fieri poteſt ſolertia, munienda curet.

CAP. LVI.

De itinere Herniti Jarli in Hunalandiam.

Deinde iter, ut præceptum erat, ingreſſi, tandem ad Meliam regem perveniunt. Intromiſſis legatis, negotii ſui cauſas exponere cœpit Hernitus, longa & decenti oratione. Contra rex durum admodum ac difficilem ſe præbuit. At vero Hernitus Jarlus pannum purpureum, duo magni ponderis vaſa aurea, ut & aulæum auro multo prætextum acci-

mikil bordker af raudu gulli/ oc eitt mikid land-tialld gull-ſaumat / oc ſeigir/ ad Oſantrix Kongur vill gefa hanum theſſa luti/ at thad verdi hans erendi ſem hann vill. Tha ſvarar Melias Kongur/ ambattir minar ſendi ec hanum a moti theſſum ſendingum/ enn eigi ventir mic at Oſantrix Kongur fae mina dottur at fekaupum/ hafi hann mikla othock firir ſitt erendi/ oc ſva thu er frammbart/ låtur taka Jarlin/ oc Oſid hans brodur / oc ſetia i jarn ſem hina fyrri/ oc ſeigir at thadan ſkulu their bida Oſantrix Kongs.

ne ſtore Credens af rödt Gull/ med ett ſtort Tålt af gull borderat/ och ſade at Konung Oſantrix wille föråhra honom deſſe ting/ på thet hans åhrende måtte aflöpa efter hans egen begiäran. Til detta ſwarade Konung Milias: mine trålinnor wil iag ſkicka til honom för deſſe ſånningar/ men intet tror iag at Konung Oſantrix ſkal få min Dotter för penningar/ ſå haf både han och du ſom bodet frambar ſtor otack; låt altſå Konungen taga Jarlen faſt ſampt hans broder Oſid/ och bleſwo ſlagne uthi Järn ſom the förrige/ uthi hwilka/ Konung Millas ſade/ at the ſkulle förbida Konung Oſantrix.

Oſantrix Kongur Vilkina manna hefur thetta ſent hanum at vingiof til theß at Kongur lati thad vera erendi Jarls/ er Oſantrix Kongur vill beidaſt. Tha ſvarar Milias Kongur/ at eigi fa Vilkina menn keypta hans dottur med fegiofum/ og ambattir ſinar vill hann ſva ſelia ad taka fe firir. Nu tekur Hernit Jarl bref og innſigli Oſantrix Kongs og ſynir Milias Kongi/enn er Kongur hefur leſit brefit/ og thad les hann ſialfur og målti ſidann reyduglega: Oſantrix Kongur Vilkina manna hyggur firir ſier mikla dul/ ad hann ſkal fa mina dottur eda vinattu med heitum eda ofurmåli/ firir thvi ad ec tok ſex hans beſtu Riddara og kaſtadi i Dyblizu/ enn nu ſkal thar kaſta Hernit hans brodurſyni og ollu hans foruneyti/ og ſo kann vera ad Oſantrix Kongur komi i theſſa Dyblizu. Tha er tekinn Hernit Jarl og allir hans menn og ſettir i jarn og kaſtad i Dyblizu.

LVII. CAP.

Oſantrix lætur bua her i Hunaland / oc giorir bod eptir Riſonum.

Nu ſpyr Oſantrix Kongur theßi tidendi. Hann låtur bua mikinn her/ oc adur enn hann flyti thennann her utaf ſinu riki/ tha talar hann firir mannom ſinum oc ſeigir/ ad hinn riki Melias Kongur hefur tekid mina Riddara oc ſetta i dyflizu/ oc nu ſenda ec tva mina brodorſyni til hans/ oc giordi hann ſlikt hid ſama vidur tha; enn hvarſu fæ ec theſſrar ſvivirdingar hemnt? edur hvarſu vilie thier nu medfara? miner vinir/ radit

57. CÅP.

Konung Oſantrix låter tilreda ſin Krigshår /at fara i Hunaland/ och ſånder bod efter Reſarne.

Nu ſom Konung Oſantrix fick deßa tidender/ låt han uthruſta en ſtor Krigshåår/ och förr ån han drog uthaf ſitt Rike med förbemålte Krigsmacht/ talte han til ſitt folck och ſade: then rike Konung Milias hafwer tagit mine Riddare/ och ſatt uthi fångelſe. Sedan ſkickade jag twenne mina broderſöner til honom/ them han åfwen ſå handterade/ men huruledes ſkal iag håmnas på honom öfwer denne ſydwördnat? eller på hwad ſått welen j denne ſaken angripa? Mina wånner/ gifwer mig nu goda råd? Men nu år Melias en

Theßi tidendi ſpyriaſt vida umm lond/ og thad ſpyr Oſantrix Kongur at hans brodur-ſonur liggur nu i jarnum og dyflizu/ tha ſendir hann bod umm allt ſitt riki/ og bidur med ſier fara hvern mann/ er ſverdi kann bregda eda

accipiens, muneris loco hæc ab Oſantrige rege miſſa ait, ad favorem cauſæ ſuæ conciliandum. Reſpondit Melias: Servas ſuas ad iſtiusmodi munera penſanda remittendas eſſe, nec ſperare debere Oſantrigem, ſe filiam regiam pecuniis licitare poſſe. Itaque Oſantrigem, ejuſq; negotia exponentes legatos pari honore dignos eſſe. Hinc Jarlum ejuſq; fratrem Oſidem comprehenſos in carcerem conjici juſſit, ſicut legatis prioribus factitatum, ibi adventum Oſantrigis eos exſpectaturos dicens.

CAP. LVII.

De expeditione Oſantrigis in Hunalandiam, evocatisque una gigantibus.

Quamprimum nuntius regi hiſce de rebus allatus erat, ingentem coegit exercitum. Ac vero priusquam caſtra ſolveret, cauſas belli ſuis exponere maluit, edixitque pro concione, quam præ dives Melias intolerabilem in legatos â ſe miſſos exercuerat injuriam, in carcerem ac vincula eos conjiciendo. Poſtea miſſos nepotes ſuos binos, pari ſævitia exceptos fuiſſe; quod dedecus jure merito vindicandum eſſe. Sed conſilio opus eſſe, ut rem ratione aggrediantur. Igitur amicorum ac familiarium nunc ſe expetere ſententias. Equidem

dem

radit mier nu heillt? Nu er Melias ſo rikur oc mikill firir ſier / ad likari thyckir mier/ at vier faum engann ſigur/ nema vier ſetium nockud rad firir. Nu ſvaradu hans Hofdingiar oc badu hann ſva firir-ſia ſem beſt byriadi/ enn their ſogduſt hanum heimilir/ oc fegnir vilia hanum fylgia i allar naudſyniar hvart er hann vill fara. Tha giorir Oſantrix Kongur bod i Sioland til Aſpilians Kongs oc mælti / at hann ſkyldi ſenda hanum ſina brædur thria/ Etgeir oc Aventrod oc Vidolf Mittumſtangan/ oc alla tha menn er hañ mætti. Oſantrix Kongur fer vid Herinn/ oc their komo til hans tha Riſarnir brædur Aſpilians Kongs oc mikid lid annad. Etgeir oc Aventrod leiddu Vidolf Mittumſtangan/ oc baru tha ena digru jarnſtaung oc jarnfeſti hvart ſem theßi her fluttiz.

en ſå mächtig Konung / at iag tycker likare wara det wi ingen ſeger låra bekomma / om wi icke angripa wärket med gode och mogne råd. Der til ſwarade hans höfdingar / bediandes honom ſe ſig ſom båſt före / ſäyandes ſig wara glade och beredde / at följa honom uthi alla nödfall och hwart han wille fara. Tå ſände Konung Oſantrix bod til Aſpilian Konungen i Säland / och bad at han ſkulle ſända til honom ſina trenne bröder / Etgeir Aventrod och Widolfer Mittomſtången / och ſå mycket annat krigsfolck han förmåtte at komma tilwäga. Konung Oſantrix far nu hemman ifrån med hären / och i thet ſamma kommo til honom Reſarne Konung Aſpilians bröder och mycket annat krigsfolck. Etgeir och Aventrod ledde Widolfer Mittomſtången / och bore den tiocka järnſtången med jern-lånkarne / hwar ſom denne krigshär tog wägen.

eda ſkiolld bera / eda boga ſpenna / og alls hefur hann tiu thuſundir Riddara / og thiar thuſundir fotgaungu manna: Thar er med hanum Aſpilian Kongur og hans brodir Aventrod og Etgeir og en ſterki Vidolfur Mittumſtangi / er ellſtur var theira brädra og meſtur firir ſier.

LVIII. CAP.

Herferd Oſantrix Kongs i Hunaland.

OSantrix Kongur bad alla ſina menn kalla ſic Fridrik Kong / oc alla bidur hann leyna ſinu riettu nafni / oc ſva giora their / oc nu bidur hann tha vera fridſama / oc engu granda tho at their komi i o-vina ſinna land / oc theſſu verdur fylgt. Their koma nu i Hunaland / oc flytiaſt their yfir landit medur theim fridi / at en-

58. CAP.

Konung Oſantrix Krigstog uthi Huneland.

KOnung Oſantrix befalte ſina månn at the ſkulle kalla honom Konung Fredrik / ſamt at the andre ſkulle för döllia ſina nampn / hwilket the och giorde. Sedan bad han dem wara fredſamme och ingen ſkada giöra / faſt än the kommo uthi ſina owänners land / thet the efterfölgde. När the komme uthi Huneland / reſte the öfwer landet ſå fredſammeligen / at the giorde ingen något meen / och ingen

Nu er Oſantrix Kongur er kominn med thennann hinn mikla her i Huna-land / tha ſkiptir Oſantrix Kongur nafni ſinu / og kallar at Hofdingi Herſins heiti Thidrikur / hann fer fridſamlega med thenna her og geta engum manni mein / og ecki råna their / og eru theim allt torg ſett at kaupa allt thad er their thurfa / their hitta Milias

dem ſibi conſtare, opibus in tantum valere Meliam, ut haud facile ſuperari queat, niſi optimis nixa conſiliis res ſuſcipiatur. Reſpondent præfecti regii, optimum factu fore, ut re bene deliberata ſibi ſuiſque conſulat rex, ſe autem impigre ſequuturos, quocunque ducere vellet. Hinc miſſis ad Aſpilianum Sælandiæ regulum nuntiis, tres ſuos fratres, Etgeirum, Aventrodum & Widolfum catenâ medium cinctum, copiaſque quas cogere poſſet, ad ſe accivit. Profecto deinceps cum exercitu Oſantrige, tres illi gigantes Aſpiliani fratres, cum militum gregariorum agmine ei ſe adjungunt. Etgeirus & Aventrodus Widolfum catenâ medium cinctum duxerunt, obicem ferreum ingentem portantes, quo agmen cunque incederet.

CAP. LVIII.

De expeditione Oſantrigis regis in gentem Hunnorum.

OSantrix, ſuppreſſo vero ſuo nomine, Fridericum â ſuis ſe appellari juſſit. Id conſilii ſequuti omnes. Iuſſitque porro, tranquille cunctos agere, quamvis in terra hoſtili conſtitutos; qua etiam in re obſequutum regi. Etenim cum in regionem Hunorum eſſet perventum, ab injuria omni ac præda adeo temperatum fuit, ut nemo alienæ rei quidquam

engin er so litill firir sier oc fakunnugur/ oc sokir hann a fund thessa hins utlendska Hofdingia/ at hann man ei til godra lykta leida hans mal/ oc vidur thetta verdur hann vinsæll/ oc ris af hanum gott ord/ oc hver er fregn til hans tha fer a hans fund at fora hanum vistir oc vin/ enn hann gefur hverium halfu meira firir enn vert sie. Hann sækir til borgar theirrar er heitir Valtzborg/thad var Hofudstadur Melias Kongs/tha sendi Fridrik Kongur framm ord firir sier til Melias Kongs/ oc vil vita ef hann vill leyfa theim at rida inn i Stadinn/ oc seigir at thessi her er kominn af Spania landi/oc their vilia niga oc thiona Melias Kongi. Melias Kongur svarar oc seigir/ at hann kvadst rädast sva mikid lid/ at their munu svikia hann. Fridrik Kongur svaradi/ at their munu thad thvi sidur gera at svikia hann/ at hann lezt buinn at leggia sitt lif oc sinna manna vid Konungsins lif. Nu mäla thetta marger menn firir Melias Kongi/ hversu vel hann hefur flutt her jamnikinn i okunnu landi/ oc hversu marger menn hofdu sokt a hans fund/ oc hversu vel hann hafdi vid alla gort/ oc letu thess mestar vanir/ at Melias Kongi mundi mikill styrkur at hanum vera/ enn hann tok thessu miog tomlega/ oc liet miog tortryggeliga.

gen war så ringa man och såkunniger/ som sökte til denne uthlänska höfdingen/ at han icke skulle til thet bästa uthföra hans sak/hwar utaf han wardt mycket wännkiär/ och gick om honom godt rychte/ så at hwilken som sporde om honom/ kom til honom/ förandes med sig mat och win/ hwilket han betalte halfparten mehr än wärt war. Och reste han til en stad som Waltzborg het/ hwilken war Konung Milias husfwudsstad; tå giorde Konung Fredrik sändebod föruth til Konung Milias/ begiärandes at weta/ om han wille gifwa them förlof at rida in uthi staden/ och föregaf at denne häär wore kommen af Spanien/ och at han wille förödmiuka sig för Konung Milias och honom tiena. Konung Milias swarade och sade/ at han befarade/ det en så stor krigshär måtte beswika honom. Der til swarade Konung Fredrik/ at thess mindre läre the thet giöra at swijka honom/ som the häller wore beredde/ at wåga sitt och sine måns lijf för Konungens. Sedan talte månge för Konung Milias; huru wäl han hade framfarit med en sådan stoor krigsmacht uthi främmande land/ och at många hade rest til honom med hwilka han hade wäl handlat; fördenskul tycktes god förhoppning wara/ at Konung Milias månde af honom mycken styrkia hafwa/men han swarade litet eller intet ther til/ och lät förmärkia sig at han icke trodde dem för wäl.

lias Kong/ tha ridur Thidrikur Kongur i Borgina med her sinn. Melias Kongur hefur firir allmikit fioll-menni/ tha kvedur Thidrikur Kongur sier inngaungu i hollina/ og liest eiga skyllt Erendi vid Kong/ og er hanum thad leyft.

LIX. CAP.

Borgar-menn sialfer leysa Osantrix inn at rida i Stadinn/ oc umm vidrädur theirra Melias Kongs oc Osantrix Kongs.

Borgar-menn sialfer eigu tal sin a milli

59. C A P.

Borgarne sielfwa gifwa Konung Osantrix Förlof/ at rida in uthi Staden/ och om K. Osantrix/och K. Milias samtal med hwar andra.

Borgarne sielfwa hade tal sins emillan/ och

Tha er Thidrikur Kongur er kominn firir hasäti Milias Kongs/ seigir hann sva/ sitied heillir/ oc allir ydrir menn/

quam raperet; quapropter factum ut singuli, æquis propensisque animis, in peregrini hujus regis familiaritatem ac gratiam admitti desideraverint. His artibus Osantriges plurimos sibi acquisivit amicos, nominisque celebritatem auxit; quippe cibaria vinumque adportantibus colonis pretium duplo majus persolvit. Ipse hinc ad metropolim Meliæ Waltzburgum se contulit. Præmissis autem legatis ad Miliam, transitum in urbem sibi dari petiit, ex Hispaniis cum exercitu se advenisse simulans, ad servitia fidemque Meliæ præstandam. Respondit Melias, tanti exercitus fraudes atque insidias sibi merito timendas esse. Fridericus autem, dolos sibi neutiquam cordi esse profitebatur; quin potius se suosque nihil magis in votis habere, quam Meliæ causa, re ita exigente, ultima quæque experiri. Fidem insuper faciebant alii, pacatis animis exercitum suum per regiones peregrinas hactenus circumduxisse Fridericum; quin etiam advenientes ad se magno numero hospites benigne prorsus excepisse, omnibus bene faciendo. Hinc adeo sperare licere, regi Meliæ plurimum roboris ex ista societate accessurum. Conticuit ad hæc Melias, insignibus adeo promissis dolos subesse ratus.

CAP. LIX.

De Osantrige â civibus in urbem admisso, ejusq; colloquio cum rege Melia.

Cives autem initis consiliis, urbem suam, intromisso insigni hoc militiæ præfecto, non

li / oc seiga at stadur theirra mun ecki veslazt vid ad jamngodur Hofdingi komi i helldur margum lut ad rikari/oc ad rad-fysi sialfra borgar-manna / ridur Fridrik inn i Stadinn/ oc tha er Melias Kongur sier thetta lid/ tha ottazt hann miog / oc villdi miklu helldur/ at eigi hefdi sia her komit innann borgar. Fridrik Kongur ridur til Kongs-hallar oc allir hans meñ/ tha målir Fridrik Kongur til Etgeirs oc Aventrod at their skylldu giåta Vidolfs Mittumstanga/ oc bad tha uti standa fi-rir hollenni. Fridrikur Kongur geingur inn i hollina / oc margum Riddarum adrum medur hanum iñgangandi/kemur hann firir hasåti Melias Kongs/ oc fellur til fota hanum oc mælti. Thu enn riki Melias Kongur/ ger sua vel firir thinn Kongdom/ tak vid mier / oc vil ec gerazt thinn madur/ oc thvi sotta ec a ydarn fund langa leid vestan af Spania / at ec vil bioda ydur mina thionustu. Melias Kongur svaradi / o-tryggelig lyst mier thin thionusta/ oc hana vil ec eigi thiggia/ oc otock hafi thier firir thad / at thier theystud sva miklum her i vorn Stad. Tha målti Fridrikur/ ad leyfi borgar-maña reid eg i borgina/ oc thad hugda ec ad ydur firir thåtti eigi vor hingad koma/ oc eigi hefda ec hingad komid/ ef ec vissa ad ydur thotti verr / oc engum villda ec at mein Ståди af vari

och sade / at deras Stad må icke bliswa såmbre ther uthaf / at en så god Höfdinge kommer dit in / uthan håller myckit båttre; hwarföre effter Borgarnes godtfinnande/ red Fredrik in uthi staden / och tå Konung Mjlias såg denne krigsmacht / fruchtade han storligen / och hade mycket håller sedt / at denne håår intet hade kommit in uthi Staden. Men Konung Fredrik red med alle sine månn til Konungssalen/ och talte han til Etgeir och Aventrod / at the skulle taga granneligen wara på Widolfer Mittomstången / och sade / at the skulle stå uthan för Kongssalen / och många Riddare med honom. Konung Fredrik går nu in uthi Kongssalen/ och når han kom för Konung Milias högsåte/ föll han ned för hans fötter och sade: du måchtige Konung Milias/ giör så wål för din Kongl. Höghet skull/ at du tager emot mig; ty iag wil bliswa din mann; hwarföre iag och hafwer ifrån aflågse orter nembligen wåstan ifrån Spanien sökt hit til tig / at iag wille tilbiuda eder min tienst. Tå swarade Konung Milias: din tienst synes mig mißtånckt wara; hwarföre wil iag henne intet emottaga; uthan haf stor otack derföre/ at j hafwen fördt en stor krigshår uthi wår stad. Der til swarade Fredrik; på Borgarnes tilstådielse red iag nu uthi staden / och det tånckte iag/ at j skullen intet förtyckia/ at wi inkomma: Men om iag hade wetat detta warit eder emot / så skulle iag intet hafwa hit kommet / och ingen wille jag/ här något ondt skulle wederfaras af wår hitkomst/ der som wi sielfwe finge råda; gör nu så wål gode Herre/ och tag

menn/ Kongur svaradi/ Gud fagni ydur/enn hverr erku ad nafni? eda ad ått eda at Edli? eda hvar varstu fåddur? eda hvert skalltu fara? Hann svarar/ mitt nafn er Thidrikur/ eg em foddur i Vilkina landi/ eg var thar Hertugi adur enn ec yrda o-sattur vid Osantrix Kong. Nu hefur hann mig rekid or sinnu riki/ og ei ma eg thar vera firir hanum/ nu vil eg ydur bidia Herra ad thier takid vid mier til manns og ollum varom mannom/ og vilium vier ydur thiona/ sva sem adur hofum vier thionad Osantrix Kongi/ og tha fiell Thidrikur a kne badum fotum firir kniam Milias Kongs. Tha svarar Milias Kongur/ thu godur dreingur/ mier lizt sem thu mant vera rikur madur i thinu landi/ hvi vartu eigi sattur vid Kong thinn? hanum attu ad thiona/ far aptur i riki thitt / og såst vid Kong thinn. Enn firir thvi målti Kongur sva/ ad hann thyckizt eigi vita hver sa er. Tha fiell Thidrikur til jardar firir fotum Melias Kongi/ og gaf sig i hans valld og bad hann taka vid sier. Tha svarar Kongur/ thier hafid flutt mikinn her i land vort/ nu gerizt thier varir menn/ kann vera at eigi thioni thier sva vel og verdum vier missattir/ og tynum

non deteriorem fore, sed potius decore novo auctam iri affirmabant. Igitur civium assensu & adprobatione urbem ingreditur Fridericus. Melias conspecto intra mœnia ingenti exercitu, trepidare cœpit, palam indicans adventum exterorum hominum sibi vehementer ingratum esse. Fridericus ad regiam cum suis pergit, jussis Etgeiro & Avantrodo ut Widolfum Mittumstangium diligenti custodia servarent, præ foribus subsistentes. Deinde ad Meliam in solio sedentem ingressus Fridericus, venerabundus se prostravit, simul obsecrans, per Majestatem qua eminet regiam, supplicem se ut admittere velit ejus servitio emancipari desiderantem, molestis itineribus inde ab Hispaniis illuc profectum, ob spem animo conceptam, operam quam modeste pollicetur, regi non ingratam fore. Respondit Melias, officia liberaliter nimis exhibita, merito sibi suspecta esse minusque grata; quin potius odio dignum Fridericum, ob numerosum exercitum in urbem introductum. Regessit Fridericus, civium permissu in urbem se ingressum: id quempiam ægre laturum, ne suspicari quidem potuisse, nunquam ingratiis illuc accessurus, Neque sibi animi fuisse, turbæ quidquam concitare, si suis moribus vivere permissum fuerit. Itaque potius â rege veniam supplici dandam, qui promto animo se suosque omnes regis officia

ri kvamu hier ef vier máttum sialfir rada/ ger nu sva vel godi Herra/ oc tak mic upp hiedann sem ec ligg/ oc allir minir menn skulu ydur thiona. Tha málti Melias Kongur/ vist man ec eigi taka vid thier: ef thier oc vier verdum osattir/ oc skil oß a/ tha er sva mikid ydart fiollmenni komit i varn stad/ oc ecki lati thier ydart mal firir oß/ oc ma ec firir thvi eigi trua thier/ oc eigi vil ec thin ord leingur heyra.

tag mig upp hår iag ligger/ och skola alla mina mån Eder tiena. Tå sade Konung Milias: jag wil ingalunda taga emot tig; ty ther som wi bleswe owänner/ och komme in et ofwerens/ tå hafwen j sådan en stor manskap infördt i wår stad/ at j intet låre gifwa oß något effter/ och derföre kan iag intet tig tro/ wil iag och icke länger höra titt tal.

eynum vier tha varum her adur enn vier faum tekid ydur fra mier. Nu málir Oda Kongs-dottir/ hvi villtu eigi gipta mig theim Kongi/ er sva rikur madur er/ at thennan Hofdingia rak or sinu landi/ og hygg ad theßi mátti allt thitt land vinna med sinu sverdi ef hann vill lypta orosto igegn ydur. Og enn vill Kongur eigi upp-taka Thidrik thar sem hann er firir fotum hans og liggur thar/ og eigi taka hann til manns sier.

LX. CAP.

Umm tiltæki Vidolfs Mittumstanga/ oc upphlaup Vilkina manna.

Tha heyra thetta sagt Risarner/ oc verdur Vidolfur Mittumstangi sva reydur/ at nu vill hann drepa Melias Kong/ enn adrir tveir Risar hallda hanum/ oc nu stigur hann badum fotum allt til okla i jordina nidur/ oc kallar hatt/ Herra/ hvi liggur thu firir fotum Melias Kongs? thu ert miklu gofgari madur ennn hann/ eydum vier Borg hans oc briotum/ oc forum elldi yfir allt hans riki/ tak thu dottur hans/ oc eig sem ambatt. Nu heyrir Fridrikur kall Risans/ oc finnur ad hann er reydur/ tha sendir hann Riddara ut/ oc málti ad Aspilian Kongur oc Risarnir skylldu binda hann vid Borgarvegginn/ ok sva gera their/ at thar var hann bundinn med storum jarn-rekendum bædi hendur oc fætur. Nu fiell Fridrekur thri-

60 CAP.

Widolfers Midtomstångens företagande/ och Wilkina måns Alarm.

När Resarne detta försporde uthan för dören/ wardt Widolfer Mittomstången så wred/ at han wille dråpa Konung Milias; men the andre bägge Resarne hölle honom/ och steg han med bägge sine fötter neder i jorden til fotknulorne och ropade högt: Herre Fredrik/ hwij ligger du neder för Konung Milias fötter? du är myckit förnämare man än som han är/ låt oß ödeläggia och nederbryta hans stad/ sampt med eld och swärd föröda alt hans Rike/ och tag du hans Dotter och behålt henne för din trälinna. Nu som Fredrik hörde Resens rop/ förstod han at Resen war wreder/ ty sände han några Riddare uth/ och bad at Konung Aspilian och the andre Resarne skulle binda honom wid Slotzwäggen/ det the och giorde/ och wardt han ther wid bunden med store Järnkiädior både til händer och fötter. Nu föll Fredrik än tredie gången til Konung Milias fötter och sade: för

officia facturos pollicetur. Contra Melias, operam ejus sibi minime commodam videri: quippe utriusq; partis animorum studiis parum convenientibus: adhæc adductum peregrinum militem, sibi haud dubie objiciendum esse. Proinde sermoni Friderici minime se fidere, ac nolle ulterius verba super hoc negotio cum ipso commutare.

CAP. LX.

De Widolfi atque Wilkinorum tumultu.

His perceptis, gigantes qui ante ostium stabant, vehementer commoti sunt. Widolfus præsertim Mittumstangius, ira fervens, foribus effractis in regiam irrumpere conabatur, Meliam occisurus. Sed à custodibus cohibitus, terram pedibus fortiter pertudit, simul clamitans, rem prorsus indignam committere Fridericum dominum suum, quod Melia longe præstantior ipse, vilem in modum huic se submittere voluerit. Quin potius è re fore, ut urbe Meliæ destructa, regnum ejus hostili modo invadant, flammis ferroque cuncta perdendo. Filiam Meliæ Friderico adducendam, ut ad servilia ministeria ea abutatur. Interea Fridericus gigantis vocem ejusque rabiem persentiens, missis ad Aspilianum atq; gigantes aulicis, Widolfum juxta castelli munimenta alligari jussit. Illi mandatis obsequentes, Widolfum prævalidis catenis ferreis manus pedesque constrinxerunt. Fridericus

thridia-sinni til fota Melias Kongi/ oc málti firir Guds sakir oc dreingskapar theß/ er somir ad hafa hverium Hofdingia/ oc firir Kongdom thinn oc manndom/ veit mier frid oc minum monnum hier i thinu landi/thviad ec ma eigi vera i minu velldu firir Osantrix Kongi enum rika/ oc ef hann fær mic tekinn/ tha man ec skiott uppi hanga. Nu svarar Melias Kongur/ statt upp madur oc gack i brott/ oc far i fridi ut af minu riki/ thesse stadur er allur fullur af ydrum hermonnum/ ecki vilium vier utlendskann her hafa i voru riki/ enn ef thier gerit eigi sva/ tha skulu vid kveda varir ludrar/ oc munu tha vorir riddarar herklædast/ oc reka ydur naudga utaf stadinum. Thetta ord heyrir Aspilian Kongur/ oc vard sva reydur/ at hans Herra la firir fotum Melias Kongi/ oc geck inn i hollina/ oc reider upp sinn nefa/ oc laust vid eyra Melio Kongi/ suo ad hann fiell thegar i svima: oc nu spratt upp Osantrix Kongur/oc bregdur sverdi oc allir their er inne voro Vilkina-menn/ oc nu veit Vidolfur Mittumstangi/ad Aspilian brodur hans er reydur ordinn/ tha brytur hann i sundur alla jarn-rekendur/ tha er hann var bundinn med/ oc thrifur sina jarn-stong oc hleypur um̃ borgina innañ/ oc drepur bædi karla oc konur/ oc fenad oc born/ oc allt thad er firir hanum vard kvikt/ oc kalladi hatt hvar ertu nu? Herra Hertnit Jarl/ ver katur oc gladur/ ec mun koma bratt at loysa thig. Hertnit Jarl heyrdi kall Risans oc vard feiginn/ oc toku their ad beriast umm i dyflizunni/ oc thar var i Riddare sa er heitir Hermann/hann er sva sterkur at hann fær brotid upp dyflizuna oc laupa thier ut oc thangad sem their

för Guds skull och den redelighet som hwarie Höfdinge bör hafwa/ och för eder egen Konunglige höghet och mandom/ så gifwer mig och mine mån fred här uthi edert land; ty iag får intet blifwa uthi mitt land för then mächtige Konung Osantrix/hwilken/der som han eliest får mig fatt/låter mig strax uphängia. Tå swarade Milias/ statt upp Man och gack bort/och far med fred uthur mitt Rike. Denne Stad är helt upfylter af edert krigzfolck; och wiliom wi icke hafwa uthlänsk krigsmacht uthi wårt Land; men om J icke så giören/ tå skolom wi låta blåsa i wåra krigzludrar/ och mån tå wåra Riddare bewäpna sig/ och eder af Staden med macht uthdrifwa. Detta hörde Konung Aspilian ty wardt han wreder at hans Herre låg neder för Konung Milias fötter/ och steg han in uthi salen/ lyfte upp nåfwen/ och slog Konung Milias en örefil/ så at han genast dånade/ och med det samma språng Konung Osantrix upp och drog til sitt swärd/ och alla Wilkina Mån som når woro. Men Widolfer Mittomstången/ når han förnam at hans broder Aspilian war wreder worden/ bröt han sönder Järnkiädiorne med hwilka han war bunden/fattade sin Järnstång/ och lopp om kring innan uthi Borgen/ dräpandes både mån/ qwinnor/ Barn och fänad/ och alt hwad lefwandes war och honom förekom/ och ropade högt; hwar är du Herre Hernit Jarl? war lustig och glad/ ty iag mon nu osörtöswat komma at förloßa dig. När Hernit Jarl hörde Resens rop/wardt han mycket fägen/ och begynte fångarne i fängelset at röra sig/ uthi hwilket en Riddare Herman benämbd ock låg/ som war så starker at han upbröt fängelset/ och sprungo fångarne ut dit som the hörde Resens rop/ i medler tidh dräpte alle Wilkina mån otaligt mycket folk; men Konung Milias kom på flychten undan.

cus tertium denuo coram Melia supplex procidens, per numina virtutemque tanto fastigio dignam precatus, sibi suisque tutum receptaculum in regno suo præbere vellet; quippe ob tyrannidem Osantrigis patria se profugum, si denuo ab ipso deprehensus fuerit, suspendii pœna haud dubio necatum iri. Melias eum surgere jussum, ut procul ex regno suo facesceret monuit, addita etiam causa, sparsos per urbem milites ejus, sibi suisque admodum molestos esse. Ac vero urbe nisi sponte sua excedat, inflatis tubis bellicis, armatam nobilitatem convocandam esse, ut vi ipsum expellant. Talia exaudiens Aspilianus ira excanduit, indigne ferens dominum suum servilem in modum ad Meliæ pedes humi prostratum jacere; itaque in conclave irrumpens, adacto pugno Meliam percussit fortius. Subito tunc in pedes prosiliens Osantrix, stricto gladio, Vilkinenses omnes ad tumultum concitavit. Tunc Widolfus animadvertens fratrem suum Aspilianum ira exasperatum esse, ruptis catenis, quibus vinctus, arreptoque ferro quod obicis instar ei impositum erat, per castellum circumcursitando, in omnis sexus homines, ac obvia quæque sævire cœpit, Hernitum Jarlum crebro inclamitans, ut mactus animo sit, sese opitulante mox ex captivitate liberandum. Hac voce gigantis confirmatus Hernitus, una cum reliquis captivis exitum moliri cœpit. Aderat captivorum unus, nomine Hermannus, virium robore præcellens, qui carceris fores insultando effregit, prorumpentibus mox cunctis

theïr heyra kall Riſans / oc allir ſaman Vilkina-menn drepa thar otal manna/ enn Melias Kongur kemz a flotta undann.

LXI. CAP.

Oſantrix Kongur fær Oda Dottur Melias Kongs.

THa taka Vilkina-menn Odam dottur Melias Kongs/oc allt hans lauſafie thad er i borgenni var / oc færa Hofdingia Vilkina manna ; tha málti hann til hennar/ nu thott fadir thinn villdi ecki gefa thig Oſantrix Kongi/ tha ſkal ec nu fora thig minum Herra/oc kaupa mic ſuo i frid vid hann / oc fa ſua vingan hans. Hon ſvarar/ Herra ſua er nu komid varu radi/ ad thier veidit nu ad rada hvart er thier vilied giora vel edur illa/ tha tekur Hofdinginn ſko ſleiginn af brendu ſilfri/ oc nu ſetur hann Kongs-dottur i kne ſier/ tha dregur hann ſkoinn a hennar fot/ oc var eigi ofmikill oc eigi oflitill / helldur var hann ſua ſem hann vári thar til gior; tha dregur hann af ſkoinn / oc dregur a annann ſa var ſleiginn af raudu gulli/ oc dregur thann a ſama fot henni/ oc vil ſia hverſu ſa ſomi henni/ oc theßi fer enn halfu betur enn hinn fyrri / oc nu ſtrauk Kongs-dottir ſinn legg/ oc málti / oc ſier i loptid upp: Gud i himnum/ nær ſkalltu vera mier ſua i hugum/ ad ec lifa thann dag/ at ec meigi ſua ſtryka minn fot i haſáti Oſantrix Kongs. Tha ſvarar Kongur oc lò/ nu er thad i dag/ at Gud er thier ſua hollur oc i hugum/ at thu matt ſtryka thinn fot i haſáti Oſantrix Kongs Vilkina-lands manna / oc ſua verdur hon vor

at

61. CAP.

Konung Oſantrix får Oda Konung Milias Dotter til Drottning.

SEdan togo Wilkina mån Odam Konung Milias Dotter/ tillika med alle hans lösören ſom uthi Slottet wore/ och förde til ſin Höfdinge: tå talade Hertigen til henne: faſt ån din Fader wille intet giſwa dig Konung Oſantrix til huſtru/ſkal jag likwål taga tig och föra tig til min Herre/ och ſåledes ſkaffa mig fred igen och hans wånſkap. Hwar til Oda ſwarade: Herre wårt tilſtånd år nu ther til bracht/ at I åre allena rådandes at handla med oß/ antingen j willien wål eller illa. Höfdingen tog en ſkoo af ſilſwer giord/ och ſatte Konungsdottren uthi ſitt knå/ drog ſkon på hennes foot / hwilken war hwarken för liten eller för ſtor / uthan lagom / ſåſom han wore efter den foten giord. Sedan tog han denne ſkoo af hennes foot; och drog en annan uppå ſom war giorder af röda gull / dragandes den uppå ſamma foot/ och wille han ſe huru den ſkulle paßa ſig/ oc ſtod denne ſkon henne ån då halfparten båttre/ån den förrige. Konungsdottren ſtrök ſig på benen och ſade/ ſeendes upp til himmelen: Gud uthi Himmelen/ når wil du ſå tånckia på mig / at iag må lefwa den dag / jag ſå får ſtryka min fot uthi Konung Oſantrix högſåte. Tå ſwarade Konungen och log: Nu i dag år Gud dig ſå huller och hafwer dig i tanckar/ at du får ſtryka din foot uthi Konung Oſantrix högſåte ſom råder öfwer Wilkina mån; hwar uthaf hon blef warſe/ at Konung Oſantrix ſielf war kommen och fägnade honom wål och blideligen. Konung O-

ſan-

cunctis, cum gigantis voce rurſum animarentur. Tunc Vilkini ingentem hominum ſtragem ediderunt ; Melias autem fuga ſibi conſuluit.

CAP. LXI.

De conjugio Oſantrigis cum Oda, Miliæ regis filia.

HIs ita geſtis, Odam Meliæ regis filiam, omnemque ſuppellectilem, quæ in caſtello erat, ad præfectum ſuum deduxerunt Wilkinenſes. Hanc alloquutus ipſe, ait patrem ejus fruſtra hactenus obluctatum fuiſſe, quo minus Oſantrigi ipſa nuberetur; nunc vero ſua opera ad regem adducendam, ut gratiam favoremque hoc beneficio ſibi conciliare queat. Reſpondit ipſa: in fatis eſſe, ut ad anguſtias ſuorum rebus redactis, hoſtium ex arbitrio cuncta agantur. Mox præfectus calceum argenteum pedibus ejus aptaturus, in gremium ſuum puellam ſublevavit, eundemque proportionatæ magnitudinis comperit, quaſi ad menſuram juſtam confectum. Hoc porro detracto, alium auro totum fulgentem adaptavit, viſurus ecquidnam & iſte accommodari poſſit, quem priore illo magis idoneum experiebatur. Tunc regis filia demiſſis ad ſuras manibus, cœlites ſupplex venerata eſt, ſibi illam felicitatem largiri velint, ut aliquando pedibus ſuis Oſantrigis regis eminentiorem ſedem palpitare liceat. Subridens regeſſit rex: imo iſthac hora ſuperum beneficio ei obtigiſſe favorem, quem ſupplici prece jam modo exoraverat. Ex hoc ſermone intelle-

xit

at thar er kominn Oſantrix Kongur ſialfur / oc fagnar hanum vel oc blidlega. Oſantrix Kongur fer nu heim vid ſua buid/ oc hefur med ſier Kongs dottur. Litlu ſidar ſendir Oſantrix Kongur menn a fund Melias Kongs/ oc vill nu ſættaſt vid hann. Melias Kongur hefur gefid ſinni dottur halft riki ſitt/ oc theim manni er hennar fær. Nu vil Oſantrix Kongur hafa Odam ſier til eiginn konu / enn ecki vill hann minka riki mags ſins Melias Kongs/ oc vill hanum uppgefa til forrada medan hann lifir / enn eptir Melias Kong vill hann taka allt riki med konu ſinni Oda/ oc a theſſa lund verda their ſattir Kongarner. Oſantrix Kongur látur giora brudlaup virduglegt/ eptir thad rædur Oſantrix Kongur ſinu riki / enn Melias Kongur Hunalandi. Oſantrix Kongur a vid ſinni konu eina dottur/ ſu heitir Erka / hon var allra meyia friduſt oc kurteiſuſt umm alla luti tha er konu ma bota.

ſantrix reſte hem effter ſådan fórråttning/ och hade Konungsdottren med ſig. En liten tid ther efter ſkickade Konung Oſantrix bod til Konung Milias/ at han wille fórlikas med honom. Konung Milias hade giſwit ſin Dotter och den Man henne ſkulle få/ halfwa ſitt Rike. Och faſt ån Konung Oſantrix begårade Odam ſig til en huſtru/ wille han intet fórminſka ſin Swårſaders Konung Milias Rike/ uthan låta honom hafwa thet under ſitt wålde ſå långe han lefde. Men efter Konung Milias dỏd/ wille han tillika med ſin huſtru emottaga hela Riket/ och bleſwo Konungarne ſåledes ſig emillan fórlikte. Sedan giorde Konung Oſantrix ett hårligit bróllop (uppå hwilket han tog Odam til Huſtru/ och lefde the mycket wål med hwar andra) ſedan ſtyrde Konung Oſantrix ſitt Rike/ men Milias Kong Hunalandet. Konung Oſantrix hade med ſin Huſtru en dotter ſom heet Erka/ hon war ibland alla Jungfruer en den wackraſte och hurtigaſte uthi all ſtycken ſom en qwinnesperſon wål anſtår.

LXII. CAP.

Upphaf Attila Kongs oc daudi Melias Kongs.

KOnungur er nefndur Oſid / hann riedi riki umm Frisland / hann er rikur Hofdingi oc mikill / bædi at londum oc lauſa fe/ hann a tvo ſonu / heitir enn elldri Ortnit/ enn hinn yngri Attila / hann er ſnemmendis mikill oc ſterkur at afli / godur Riddari a heſti/ milldur af fe/ vitur oc agiarn/ of alla luti er hañ eñ meſti kappsmadur/ tha er hann er tolf vetra gamall / tha

62. CAP.

Konung Attilas Uphof/ och Konung Milias dỏd.

EN Konung wid nampn Oſid/ ſom regerade Frisland/ war en rijk och måchtig hófdinge/ ſå wål af många underliggiande Landſkaper ſom andre ſtore ågodelar. Han åtte twenne Sóner/ den åldſte het Ortnit/ men den yngre Attila/ hwilken ſtrax uthi ſin ungdom war en måchtig man/ ſtarcker och en god Riddare til håſt/ ther til giſmild/ wis och girug/ och uthi alla ſtycken wille han hafwa ſin willia fram ehwad thet koſtade. Och når han

xit ipſa, Oſantrigem regem ſe coram intueri, cui proinde devotiſſimis officiis obtemperandum. Rebus hunc in modum expeditis, domum ſe recepit Oſantrix, regiam puellam una ſecum adducens. Haud multo poſt miſſis ad Meliam nunciis, cum ipſo paciſci cupit Oſantrix. Innotuit vero, Meliam jam antehac filiæ ſuæ nupturo viro, dimidiam regni ſui partem in dotem decreviſſe. Et vero Oſantrix Odam ducturus, haudquaquam ſoceri incrementa impediturus, regnum dum in vivis eſſet, eum adminiſtrare voluit. Illo defuncto regnum jure ſucceſſionis per Odam ad ſe devolutum iri. His conditionibus pax inter utroſque concluſa. Mox inſtituta ſolenni nuptiarum pompa, matrimonium cum Oda celebravit. Ipſe deinceps proprii regni curam geſſit. Melias autem Hunalandiæ præfuit. Ex hoc connubio filia nata eſt nomine Erka, corporis pulcritudine morumque affabilitate præcellens, quæ nobilem fœminam apprime exornant decora.

CAP. LXII.

De incrementis Attilæ regis, nec non Meliæ obitu.

INclaruit eā tempeſtate rex Oſides, qui Friſlandiæ regno potiebatur, opum atque regionum amplitudine præſtans. Duo ipſi nati erant filii, Ortnitus atque Attila. Quorum minorennis alter à primis pueritiæ annis roboris & fortitudinis egregia dedit ſpecimina. Equeſtria exercitia probe edoctus, liberalem habebat animum, ſapientiæ etiam donis inſtructum. Cætera alienarum etiam rerum appetens erat, in proſequendo propoſito ſuo maxi-

tha setur Osid hann Hofdingia yfir alla Hofdingia. Attila ridur optlega ut med her sinn a riki Melias Kongs/ oc firir thad at Melias Kongur er orvasi at alldri/ enn hann a ongann son eptir at veria hans riki/ tha gerir Attila mikinn skada a hans riki/ oc tekur margar borgir i hans landi. A thessari tid fær Melias Kongur sott hättlega/ tha heimtir hann til sin hofdingia sina oc rædir firir theim marga luti leynilega/ oc harmar nu thetta miog er hann a ongann son at lata styra riki eptir sic / enn hans dottir er gipt nordur i Vilkina-land / oc hans magur Osantrix Kongur er nu fiærri at giæta rikis sins/ enn herra Attila son Osid Kongs geingur nu miog yfir Hunaland/ oc firir thvi thyckist hann sia/ at riki Hunalands mun ganga or hans ætt/ oc tho villdi hañ giarna at eignadiz rikit Osantrix Kongur/ oc feingi varit firir Attila/ enn af thessum harmi/ oc med thvi hann hefur mikla sott/ tha andast Melias Kongur/ hann er nu miog harmadur vida of Hunaland / firir thvi hann var fridsamur oc milldur af fe/ oc hiellt vel log medan hann ried Hunalandi. Enn er thetta spyr Attila son Osids Kongs/ at nu er daudur Melias Kongur Huna/ sa stefnir hann fiollment thing/ oc lätur koma til sina vine/ hann talar nu langa tolu hversu vel hanum hefur geingid hernadur i Hunalandi / oc hversu margar borgir hann hefur unnit i Hunalandi af riki Melias Kongs/ oc unni thad sver hañ/ at alldreigi kemur hañ firr heim i riki fodur sins/ adur eñ hann hefur unnit allt Hunaland/ oc at hans rædu var gior mi-

han war tolf åhr gammal/ satte Konung Osid honom til höfdinge öfwer alla andra höfdingar. Attila red som offtast med sin krigshär uthi Konung Milias Rike / och efter som Konung Milias war wanför af hög ålder / och hade ingen som kunde förswara hans Rike; derföre giorde Attila stor skada på hans Rike / och intog många städer uthi Hunaland. Wid denne tiden blef Konung Milias häfftigt siuk / och låt han kalla til sig sina höfdingar för hwilka han hemligen talte många saker/ och måst ther om/ at honom mycket gick til sinnes/ det han åtte ingen Son/ hwilken han kunde få i händer rikets styrelsen efter sine dagar/ sedan war hans Dotter gifter norder uthi Wilkinaland / och hans måg Konung Osantrix war nu fierran ifrån honom stadder/ at wårda om sitt Rike. Men ther emot hade Attila Konung Osids Son stor framgång uthi Hunaland/ hwaruthaf han mente sig förwisso kunna se och aftaga / at Hunalands rike måtte falla ifrån hans Ätt; therföre wille han giärna at Konung Osantrix måtte blifwa wid Riket/ och thet emot Attila förswara. Af denne sorg / såsom och den häftige siukdom / hwilken Konung Milias ansattes af / blef han död / och wardt hans frånfälle mycket sörgdt uthi Hunaland / emedan han war en fridsam och gifmild Konung / hållandes wäl Lag och rätt så länge han rådde öfwer Hunaland. Men när Attila Konung Osids Son sporde / at Konung Milias uthi Hunaland war död blefwen/ ståmde han ett stort thing och tilsammankallade sina wänner / uppå hwilket han hölt ett långt tal ther om / huru wäl hans krig uthi Hunaland hade aflupit / och huru många städer han intagit hade uthi Konung Milias Rike / och af lade han den eden/ at aldria skulle han komma uthi sins Faders Rike/ förrän han hade underkuswat alt Hunaland. Öfwer detta hans tal wardt ett stort sårl/

maximopere persistens. Hunc duodecimum ætatis annum cum ageret, præfectum prætorio constituit Osides. Attila crebras cum copiis suis in regnum Meliæ excursiones fecit. Quod vero annis jam gravis esset Melias, nec filium haberet, cui tutandam regni finium curam committere posset, multum detrimenti ab Attila ipsi allatum fuit, subjugatis urbibus ejus plurimis. Circa idem tempus in morbum incidens Milias, militiæ duces atque præfectos ad se convocari jussit, ut rerum secreta cum ipsis communicaret. Doluit autem vehementer, nullum sibi esse filium hæredem cui regni gubernacula committere posset; quippe filiam in Vilkinalandiæ boreali regione marito nuptam, generumque suum Osantrigem moderando regno proprio intentum esse. Interea multo cum successu per Hunalandiam grassari Attilam Osidis filium; unde conjectura haud fallaci prævidere se, ex stirpis suæ progenie propediem ablatum iri Hunalandiæ regimen. Hanc ob causam regnum Osantrigi committendum voluit, ut adversus Attilam tutaretur. His agitatus curis, simulque morbi ægritudine labefactatus, tandem exspiravit Melias. Mortuum magno luctu prosequebantur Hunalandiæ cives, propter pacis quæ coluerat studia, opumque erogandarum liberalitatem, inque legibus servandis exactitudinem. Hujus morte cognita, Attila solennem populi conventum indixit, advocatisque familiaribus suis, prolixo verborum sermone exposuit, quanto hactenus successu res in Hunalandia prospere ab ipso gestæ, urbesque expugnatæ fuerant: Juramento insuper se adstrinxit, non prius avitum regnum repetiturum se, donec universa Hunalandia sub suam potestatem redacta sit. Ipso

mikill romur / oc langa stund dags var thad/ ad allir lofudu hann firir sina milldi oc hreysti/ oc that er hann er ordiñ miklu rikari/ enn enir firri hans frändur hofdu verid.

sårl/ och mycket långe berömdes han för sin mildhet/ manhafftighet och märkelighet/ och at han wardt mycket mächtigare worden än hans fränder för honom warit.

LXIII. CAP.

Attila til Kongs tekinn yfir Hunaland/ oc Ortnit brodir hans yfir Frisland/ oc fra Osid Ortnits syni er hann kom til Attila Kongs.

MElias Kongur atti sier Hofudstad i i Vilkina borg. Enn tha er Attila Kongur vann undir sic allt rikid/ tha setti hann sinn Hofud-stad i Susat/ oc theß hefur hon leingi notid sidann/ thviat hañ hafdi oc bygdi thañ Stad fyrsta sinn/ oc er hann eñ i dag miog agiætur oc rikur. Attila let sic til Kongs taka yfir allt Hunaland/ enn tha er Osantrix Kongur spyrr thetta/ at Melias Kongur hefur latid rikid/ oc Attila Kongur hefur yfir hañ stigid/ tha thyckir hanum illa / oc thyckist eiga akallu til theß rikis/ firir thvi at thad er Erfdarland Oda dottur Melias Kongs/ oc gerizt nu mikill o-fridur milli Osantrix Kongs oc Attila Kongs/ oc verda storar orustur oc mikid mannfall milli theirra/ oc helldur Attila Kongur ollu rikinu/ thvi er hann vann med sinu sverdi af Melias Kongi/ seigir oc sva Attila Kongur/ at fadir hans Osid/ a ecki sva mikid riki a Frislandi / at hann mun eigi theß alls thurfa medan hann lifdi/ mun oc seigir hann

63. C A P.

Attila tages til Konung öfwer Hunaland/ och Ortnit hans broder öfwer Frizsland. Osid Ortnitz Son kommer til Konung Attila.

KOnung Milias hade sin Hufwudstad uthi Wilkina Borg/ men tå Konung Attila hade wunnit under sig hela hans Rike/ giorde han staden Susa til sin Hufwudstad/ och war hans Kongliga säte länge uti samma Stad/ ty han bygde den staden förstå gången/ och är han än i dag mycket namnkunnig och mächtig. Sedan låt Konung Attila taga sig til Konung öfwer hela Huneland. Men tå Konung Osantrix thetta sporde/ nembligen at förmedelst Konung Milias död/ wore Riket öppet eller ledigt wordet/ och at Konung Attila hade thet intagit/ tyckte honom illa wara/ efter han skiäligen förmente sig hafwa rätt til thet riket/ som war Odas Konung Milias Dotters Arfrike; ty uptändes ett häfftigt krig emillan Konung Osantrix och Konung Attila/och blefwe stora fältslachtningar med mycket blodsuthgiutande hållne dem emillan; dock behölt Konung Attila alt thet Riket han med wärjan hade Konung Milias ifråntaget/ och sade Konung Attila/ at Konung Osid hans Fader hade intet så stort Rike uthi Frisland/ at han icke sielf det behöfde medan han lefde/månde och/sade han/min broder

Nu er Attila tekinn til Kongs yfir herinn og gefa lidsmenn hanum Kongs nafn/ enn hann sver theim i mott riett og log/ og thvi heitir hann enn annad finni/ ad alldreigi skal hann koma firr i riki fodur sins/ adur enn hann hefur unnit allt Hunaland med sinu sverdi/ allt riki thad er att hefur Melias Kongur. Melias Kongur hafdi sinn Hofud-stad thar er heitir Valltirborg/ enn Attila Kongur setur sinn stad thar er heitir Susan/ su er nu kollud Susack/ hann geriz enn rikasti Kongur. Thar var langa rid u-sätti mikid milli Vilkina manna/ firir thvi at Osantrix Kongur

hunc in modum loquuto, ingens adstantium in multum diem concitatus est clamor, collaudantibus aliis insignem regis virtutem atque fortitudinem, divitiarumque copiam, qua priores sua familia satos longe superavit.

CAP. LXIII.

De Attila Hunalandiæ, & Ornito Frislandiæ regibus, deque Osidis adventu ad Attilam.

MElias Vilkinaburgum primariam regni sui sedem habuit. Redacto autem in suam potestatem universo regno, sedem hanc Susatum promovit, quam & diutius deinde tenuit. Hujus nimirum urbis ipse prima fundamenta posuerat, permanetque hodiernum in diem celebris ejus gloria, & opulentiæ fama. Attila solenni pompa Hunalandiæ rex creatus est. Quam dignitatem sibi præreptam cum cognovit Osantrix, admodum id ægre tulit, utpote jure hæreditario Odæ uxoris suæ Meliæ filiæ sibi debitam. Hinc dissidiorum origo inter utrosque reges, prælia cruenta cædesque. Occupatum nihilominus regnum Meliæ gladio sibi vindicavit Attila, addito prætextu illo, Osidis in Frislandia regnum exiguis limitibus circumscriptum, patri suo vix in vita suffecturum esse; quin & ægre laturum fratrem

hann Otnid brodur minum thyckia ſura ſkipt / ef ec kalla til halfs rikis vid hann thegar er fadir ockar fellur ifra / thyckir mier vc miog illt af at lata theſſo riki medur thui at ec hefi mikil vandrädi til tholad/ oc thad ſegir hann/ at allt mun hann lata i ſenn lifit oc rikit/oc ſuo er. Nu andaſt Oſid Kongur fadir Attila Kongs / oc tekur rikid hans ſon ſa enn ellſti Ortnit brodur Attila Kongs i Hunalandi / oc er nu Ortnid Kongur yfir Friſlandi / hann a einn ſon ſa heitir Oſid / oc er hann allra manna kurteiſaſtur oc vidfrægaſtur um alla luti/ oc tha er Oſid var vaxinn madur/tha fyſiſt hann ad fara til ſins fadurbrodur Attila Kongs i Hunaland / oc thar kom hann/ Kongur tok vel vid ſinum frända/ oc ſetur hann Hofdingia innann hyrdar yfir marga Riddara ſina / oc a theſſa leid ſtendur langa æfi rikit.

der Ortnit tyckia ett ſwårt ſkipte wara/ om jag wil dela Riket med honom når wår Fader faller ifrån/ giör och mig mycket ondt/ om jag ſkulle öfwergifwa thet Riket/ jag ſå ſtore beſwärligheter häfwer uthſtådt före; ty wil jag på en gång miſta både lifwet och Riket; ſåſom och låter ſke. Imedlertid blef Konung Oſid Attilas fader död/ och hans Rike emottog den äldſte Sonen Ortnid/ Konung Attilas broder uthi Hunaland / och war Ortnit Konung öfwer Friſland / han ätte en Son widh nampn Oſid; ſom war för ſin artighet uthi alla ſtycken icke mindre namnkunnig/ än för ſin manDom och tapperhet. Hwilken når han war karl bliſwen / wille han fara til ſin faderbroder Konung Attila uthi Hunaland/ ty ſände Konung Ortnit honom dit / och tog Konung Attila wäl emot ſin frände / och ſatte honom til Höfdinge uthi ſitt häf öfwer många ſina Riddare; uthi ſådant tilſtånd wore Riken en långan tid.

Kongur thyckiſt att hafa thad riki/ er at hernadi/ er att hefur hans Drottning Oda/ og firir thad hennar fadir Melias Kongur enn Attila Kongur helldur thvi riki ollu er liggur til Hunalands/ ſuo at Oſantrix Kongur får hvergi ſkatt af. Nu andazt Oſid Kongur fadir Attila Kongs/ og hans riki tekur tha enn elldri ſon hans Ortnid/ og er hann nu Kongur i Friſlandi/ hann a eirn ſon/ ſa heitir Oſid/ hann ſendir hann til Attila Kongs/ og er hann thar uppfäddur. Oſid er allra manna dreingelegaſtur og vaſklegaſtur/ hann ſetur Attila Kongur Hofdingia innann hyrdar yfir marga Riddara ſina/ a theſſa lund ſtanda riki langar ſtundir.

LXIV. CAP.

Konbæna-ferd theirra Oſids oc Rodolfs firir Attila Kong til Erka dottur Oſantrix Kongs i Vilkinalandi.

Thad er eitt ſinn at Attila Kongur kallar til ſin frända ſinn Oſid / oc ſeigir at hann vill ſenda hann i Vilkinaland til Oſantrix Kongs ad bidia dottur hans Konun-

64. CAP.

Oſid och Rodolfer giöra en reſa til Konung Oſantrix i Wilkinaland at fria til hans Dotter Erka för Konung Attila.

En gång tildrog ſig at Konung Attila kallade til ſig ſin frände Oſid/ och ſade at han wille ſända honom norder til Konung Oſantrix uthi Wilkina land / med det åhrende/ at

Thad er eitt ſinn at Attila Kongur kallar til ſin frända ſinn Oſid/ og ſeigir at hann vill ſenda hann nordur i Viklina land/ a fund Oſantrix Kongs/ theirra erenda/ at bidia dottur hans Erka tilhanda Attila Kongi / og til theirrar farar får Attila Kongur annann Hofdingia innan hyrdar yfir Riddorum Attila Kongs ſa heitir Rodolfur/og theim til fylgdar får Attila Kongur tuttugu Riddara/ tha er valder eru af hyrd hans at kurteſi og hoverſku/og hver hefur tvo ſveina velbuna/og er nu theſſi ferd buinn allveglega firir allra luta ſakir. Oſid og Rodolfur rida alla ſina leid/ thar til er their koma i Vilkina land og ferſt theim vel. Their hitta Oſantrix Kong i Svithiodu/ hann fagnar

trem Ortnitum, ſi defuncto patre, regnum cum ipſo dividere velit. Quapropter regno multis cum moleſtiis occupato, ſe nequaquam ceſſurum, ſed ultima potius experiri paratum. Interjecto tempore aliquo è vivis exceſſit Oſides Attilæ pater, poſt quem regnum Frislandiæ occupavit filius ejus major natu Ortnides. Ipſi filius natus eſt Oſides, optimæ atque præclaræ indolis, egregiisque corporis exercitiis imbutus. Ad adultam cum perveniſſet ætatem, patruum ſuum Attilam Hunalandiæ regem adire geſtiebat. Advenientem multo honore excepit Attila, præfectum legionis equitum eum conſtituens. Hoc in ſtatu diuturno tempore res perſtiterunt.

CAP. LXIV.

De Oſide & Rodolpho legatis ad Oſantrigem, pro ſollicitandis nuptiis Erkæ cum Attila rege.

ATtila vocato ad ſe nepote Oſide, eum ſui cauſa in Wilkinalandiam ad Oſantrigem ablegandum dixit, pro ſollicitandis filiæ regiæ nuptiis. Magno mox apparatu iter inſtru-

nungenum til handa / oc hans ferd var veglega buinn/ oc rida med hanum tuttugu Riddarar their er kurteisastir voro i hyrdenni. Nu rida their i Vilkina land vid miklu drambi oc hitta Osantrix Kong/ Kongur tekur vel vid sendimannum Attila/ tho at han våri ecki hans vin miñest a/ at that er ecki Konglegt verk/ at spilla hofdingians sendimannum / theim er bera vakid erendi sins Herra / oc vill vita hvad Attila Kongur vill hanum / er hann sendir sua tigurlega menn til hans. Oc nu seigir Osid sin erendi/ at Attila Kongur vill fa hans dottur Erka / Osantrix Kongur svaradı thessum ordum: Attila Kongur er ecki vor vinur / oc ovingast hefur hann vid oß/ oc mikenn skada hefur hann giort Vilkina-lauds-monnum / oc nu er theß einginn von / at ec gipta hanum dottur mina / enn vel skulu thier komnir med oß medan thier vilied dvalest hafa. Osid for nu heim/ oc seigir Kongenom sitt erendi/oc einginn von er ad Attila Kongur fae dottur Osantrix Kongs/ oc theß getur Osid / at alldreigi sa hann sinum augum jamfrida mey sem Erka Kongs-dottir / oc thar næst Berta hin kurteisa hennar systir.

at han skulle fria til hans dotter Erka på Konung Attilas wägnar/ och wardt altså hans Resa hårligen tillagad / och redo med honom tiugu Riddare / alle uthwalde af hans hoffolk för theras hurtighet och höfwiskhet Sedan rede the sin wäg i Wilkinaland med mycken ståt och prål/ ther funno the Konung Osantrix / hwilken wål undfägnade Attilas Såndebod / fast ån han war icke hans wån/ betånckiandes/ at thet icke wore Konungsligit/ at tilfoga höfdingars Såndemån något ondt/ som hafwa at frambåra sin Herres åhrende; ty wardt han ån begiårligare/ at weta hwad Konung Attila wille honom / effter han sånde så förnåme mån til honom. Tå sade Osid til Konung Osantrix deras åhrende / at Konung Attila begiårer hans dotter Erkam til Hustru. Der til swarade Konung Osantrix således: Konung Attila år icke wår wån/ och stor owånskap hafwe wi hafft oß emillan / och hafwer han tilfogat Wilkina Mån icke ringa skada; ty år thet omöyeligit / at iag kan giffta honom min Dotter; men hwad eder angår/ så skolen j wara wålkomne och angenåme/ så långe j behagen hos oß at fördröya. Sedan drog Osid hem igen / och sade för Konungen huru hans wårf och åhrende hade aflupit/ låggiandes och thet ther til / at ingen förhoppning wore / det Konung Attila finge Konung Osantrix dotter til Hustru / och sade ån Osid / at han aldrig hade med sina ögon sedt så dåyelig mö som Konungsdottren Erka/ och der nåst hennes syster Berta den kurteise.

nar vel sendimonnum utlenskra Konga/ og vill vita erendi theirra/ tho at Attila Kongur våri haus o-vin / og seigir Osantrix Kongi oll theirra erendi/ og seigir at Attila Kongur vill fa dottur haus Erka/ en thessu mali tekur Osantrix Kongur eigi liett/ og seigir att Attila Kongur hefur rånt hann sinu riki/ og hann hefur gioriz mikill o-vin Vilkina manna/ enn Osantrix Kongur seigir at sendimenn skulu vera velkomnir/ og tha rid vera er their villa dvaliz hafa/ enn er Osid og Rodolfur sia at ecki man verda theirra erendi/ tha villa their nu heim rida og sva giora their/ enn er their rida heim/ tha råda their sin a millum/ at onga kono hofdu their sied jamvåna sem Erka/ og thvi nåst Berta hennar systir adra dottur Osantrix Kongs. Nu kemur Osid og Rodolf heim og seiga Attila Kongi sina ferd hversu farit hefur og hversu Osantrix Kongur tok seinlega hans erendi/ thviat hann mun ei vilia gipta sina dottur Attila Kongi.

LXV. CAP.

Konung Attila sendir Margreifa Rodolfi Konbæner til Vilkina lands.

BOrg ein heitir Bakalar thar rædur firir

65. CAP.

Konung Attila sånder Margrefwen Rodolph på friarewårf til Wilkinaland.

UThi en Stad benåmd Bakaler/ regerade

structum, adjunctis ei in societatem viginti præstantissimis viris è nobilium cohorte. Ipsi insigni pompa Wilkinalandiam ingressi, ad Osantrigem sunt admissi. Advenientes honorificè excepit Osantrix, quamvis Attilæ haud amicus; ratus quippe è regia dignitate fore, legatis principis honorem exhibendum; quos non nisi graves ob causas, quarum cognoscendarum flagrabat desiderio, ex honoratiori ordine selectos, ad se missos conjecturatus est. Mox Osides negotium expositurus, ad petendam regis filiam Attilæ regi in matrimonium se advenisse dixit. Respondit Osantrix; Attilam hactenus sibi inimicum, plurimum damni Wilkinensibus intulisse, quam utique ob causam haud persvaderi se posse, ut filiam suam ei nuptum det. Legatos nihilominus pro dignitate excipiendos fore, quamdiu illic vivere pro lubitu velint. Domum reversus Osides, negotiique successum enarraturus, regiam Osantrigis filiam nullis conditionibus pro Attila obtineri posse dixit. Interim vero decenti laude Erkæ pulcritudinem deprædicavit, quâ ante omnes alias eminebat, svavissimos insuper mores sororis ejus Bertæ commendandos dixit.

CAP. LXV.

De Rudolfo Margrafio ab Attila misso pro nuptiis sollicitandis.

EA tempestate Urbis celeberrimæ Bakalar dominium habebat Rodolfus Margrafius, rerum

firir eirn Margreiſi/ ſa heitir (a) Rodolfur mikill Hofdingi oc vin Attila Kongs. Nu ſendir Attila Margreifanum ord/ at hann ſkal koma a fund hans/ oc ſuo kemur hann. Attila Kongur ſeigir ad hann vill ſenda hann i Vilkinaland at finna Oſantrix Kong med theim håtti ſem firr ſendi hann Oſid frånda ſinn/ at hann bidie dotturhans hanum til handa/ oc ef hañ will enn eigi vor ord heyra/ eda hellдur ſvivirda thau ſem firr/ tha ſeigid hanum at hañ bue ſic oc allt ſitt riki oc alla ſina menn/ oc munum vier koma a hans fund/ og heimta miſkunarlauſt af hanum allt thad er vier beidunik. Margreiſinn er nu buinn oc hans ferd vard veglega reiſt/ ſem maklegt er/ enginn madur var ſua lofadur miog i öllu Hunalandi umm allañ Riddaraſkap oc håverſku oc kurteiſi. Hann fer oc med hanum ſextio Riddara oc marga ſveina/ hann kom i Vilkinaland/ er hanum vel fagnat hvar ſem hann fer. Oſantrix Kongur friettir til hans ferdar/ oc låtur bua veitſlu i mot hanum/ oc vel vill hann fagna thvilikum Hofdingia ſem Margreiſinn er/ oc tha veitſlu thiggur hann med vinattu thegar er hann kemur farandi.

de en Margrefwe wid nampn Rodolfer/ en mächtig Höfdinge/ och Konung Attilas gode wän. Til honom ſkickade Konungen bod at han ſkulle komma til honom/ thet han och giorde. Konung Attila ſade at han wille ſända honom norder til Konung Oſantrix uthi Wilkinaland/ på ſamma ſätt/ ſom han tilförende ſände ſin Frände Oſid/ at han ſkulle begiära Erka hans Dotter honom til huſtru: Och ſade Konungen än ytterligare: men om han intet wille giffta oß ſin dotter icke heller låta wår begiäran finna något rum hos ſigh/ utan at han med wanheder affſlår den ſom tilförenne; tå förkunna honom/ at han må wara förtänckt at tillruſta ſig med ſine män öfwer hela ſitt Rike/ at möta oß med krigsmacht/ ty wi ſkole beſökia honom/ och uthan all näde honom ifråntaga det ſom wi begiärom. Margrefwen war nu tilreds/ och hans reſa blef härligen ſom höfdes tillagat. Ty uthi Hunaland/ war ingen Riddare ſå mycket berömder för des färdighet uthi alla Ridderlige konſter/ hurtighet och höflighet. Sedan begaf han ſig på reſan med ſextio Riddare och månge Swänner/ och när han kom uthi Wilkinaland/ blef han wäl fägnader hwareſt han fram foor. Konung Oſantrix/ ſå ſnart han blef förſtändigat om hans ankomſt/ lät han bereda giäſtebod för honom/ effter han wille wäl undfå en ſådan höfdinge ſom Margrefwen war. Hwilket giäſtebod Margrefwen wänligen emottog när han kom reſandes.

(a) Rodingeir/ hann er meſtur Hofdingi i öllu riki Attilas Kongs.

LXVI. CAP.

Margreiſi Rodolfur ber fram erendi ſin.

(a) Nu ber Margreiſi Rodolfur upp ſin

(a) Og er theßi veitzla hefur ſtadit i thria daga/ tha mällti Margreiſinn til Oſantrix Kongs/ thier verdit at hey-

66. CAP.

Margrefwen Rodolfer anmälar ſitt Åhrende.

SEdan optäckte Margrefwen Rodolfer ſitt

rerum gloria celebris, regique Attilæ valde amicus. Ad illum miſſis Attila nunciis, ad ſe ut veniret petiit. Vocatus acceſſit alter. Edixit tunc Attila, id ſibi inprimis curæ eſſe, ut ſui cauſa in Wilkinalandiam ad Oſantrigem proficiſci velit, expediundi negotii cauſa, quod antehac Oſidi cognato ſuo commiſſum fuerat, de regia filia ſibi in matrimonium danda. Oſantrigem vero, ſi verbis perſvaderi ſe nolit, præfracte ſicut hactenus obſiſtendo, ad bellum paratum eſſe oportere; quippe adventurum Attilam, ut ea quæ pridem expetierat, invitis ac nolentibus extorqueat. Pro itinere Margrafii paratis rebus, ipſe multa cum magnificentia inſtruebatur. Ipſius vero laudes propter militarium rerum exercitia, ingenii indolem morumque aptitudinem late per univerſam Hunalandiam deprædicabantur. Ex nobilium equeſtri ordine ſexaginta ſodales ipſi adjuncti ſunt, cum famulitio multo. Hoc cum comitatu ſplendido Wilkinalandiæ fines ingreſſus, omnibus honorum officiis proſequutus eſt, qua via cunque ipſi iter faciundum erat. De adventu ejus certior factus Oſantrix, epulas multa lautitie ad excipiendum hoſpitem, eundemque eximiæ dignitatis præfectum, apparari curavit. Complacuit viciſſim Rodolfo talem adverſum ſe exhiberi honorem.

CAP. LXVI.

De Rodolfi Margrafii negotio.

MOx negotii ſui cauſas expoſiturus Rodolfus, â potentiſſimo regum Attila illuc ſe miſſum

ſin erendi / oc ſeigir at hinn riki Attila Kongur hefur hann thenneg ſent / oc vill hann ad thier ſendit hanum ydra dottor ſier til Drottningar oc mikinn ſoma med / ſem vera a med Kongsbarni / oc thad åtladi Attila Kongur / at ec mundi eigi innvirdelega hans erendi framberа / oc ec myndi varla dirf til hafa / enn thad ſkal tho eigi vera. Han ſagdi ſva / ef thier ſynied hanum hier nockurs lutar i / tha man hann tilkoma med her ſinn / hann hefur mikinn ſtyrk oc mikid rikid aflat med ſinu ſverdi / oc vel hefur hanum allt tekiſt / oc er bettra vidur hann vinattu ad eiga enn vandrådum ad ſkipta.

ſitt åhrende / och ſåger at den rike Konung Attila hade honom dit ſåndt / och begiårer han / at J ſånden honom eder dotter Erkam til Drottning / med den heder ſom wara bør med Konungsbarn. Och tånckte Konung Attila / at iag icke månde ſå wål hans åhrende frambåra / eller med ſådan driſtighet ſom det ſig borde / hwar til iag ingen tilſtådielſe hafwer / och ſkal det ey håller ſkee; ty han ſade ſå / at om J förneken honom något af hans begiåran / wil han komma med ſin Krigsmacht / och hafwer han ſtor ſtyrkia och rike förwårfwat ſig med ſitt ſwård / och alt hafwer honom wål lyckas; derföre år båttre hafwa med honom wånſkap ån ſom owånſkap.

ra ordſendingar thår Herra ſem komnar eru til ydar af Hunalandi. Hinn riki Attiles Kongur ſendir kvediu Oſantrix Kongi / og bad Gud hialpa ydur og ydru riki / og thad med at hann vill fa ydar dottur Erkam / med ſo miklu ſie og metnadi ſem bådi ſomir ydur og henni / enn thad vill hann ydur launa / med ſtorum gioſum og annari vinattu / og ſtendur nu hans riki med mikelli tign umm allt Hunaland / og hann er nu allra Konga frågaſtur.

LXVII. CAP.

Svar Oſantrix Kongs hier til / oc Margreifans heim-reiſa.

Tha ſvaradi Oſantrix Kongur / mikill Hofdingi ertu Margreifi / oc miog ertu loſadur / oc kurteiſlega flytur thu erendi thins Herra / enn undarleg liz mier ordſendingenn Attila Kongs / oc kynlegt er thad er hann thorir ad bidia dottur minnar / thar ſem hann hefur ſezt i thad riki / er ec a med riettu til ad kalla / oc af thvi einu hefur hann miklaſt / er Melias Kongur atti minn magur / oc tho ad vid vårum oſattir / tha em ec tho ſkylldugur til

67. CAP.

Konung Oſantrix ſwar til Margrefwen och Margrefwens hemreſa.

Konung Oſantrix ſwarade: en mächtig Höfdinge år du Margrefwe / och myckit år du berömder / och höfligen frambår du tin Herres årende / men underligen faller mig före Konung Attilas ordſåndning / och driſtigt år thet at han underſtår ſig at begiåra min Dotter / emedan han hafwer inſatt ſig uthi det Rike mig med råtta tilkommer / af hwilket endeſt / ſom min Swårfader Konung Milias åtte / han år mächtig worden / och åndock wi worom oenſe / år iag likwål ſkyldig at hämnas det honom war tilfogat / om iag förmåtte. Ther

Tha ſvarar Oſantrix Kongur / thu ert godur Hofdingi og fer vel med ordſending thins Herra / enn thad thikt mier undarligt / at Attiles Kongur er ſva diarfur / at hann thorir ad bidia vorar dottur / thar ſem hann tok ad hernadi vort riki / og af thvi einu ma hann metnad fa / enn hans fadir Oſid var litill Kongur / og ei hafa hans åttmenn verid ſo goſugir ſem Rußimenn vorir frändur / hvar eptir ſkal eg hann tha ſvo mikills virda? og gefa hanum vora beſtu dottur Erkam / er eg ann meir enn meſtum hlut mins rikis / thar firir meigi thier i fridi fara og a Attiles Kongur

ſum ait, petitum ut regiam filiam, ea quæ tanti faſtigii ſobolem decet dignitate, ad ſe mittat. Ac vero negotium ſibi commiſſum pari animi promtitudine ſeſe curaturum, documento haud fallaci oſtenſum iri. Nihil enim vereri ſe, quo minus propriis Attilæ verbis edicat, ipſum, ſi re concupita fruſtrari contingat, cum armata manu illuc adventurum eſſe; quippe opibus regnoque ampliſſimo ſuffultum, geſtis hactenus feliciter bellis, fortunæ auſpiciis majorem in modum accreviſſe. Præſtare ſane, amicitias cum ipſo colere, quam hoſtem eum ſibi adverſantem habere.

CAP. LXVII.

De Oſantrigis reſponſo, atque Margrafii itinere.

RESpondit Oſantrix, ſibi utique notam eſſe virtutem Margrafii, laudesque per orbem decantatas, quem decenti etiam oratione domini ſui cauſam perorantem audiverat. Cæterum multa inſolentia conjunctam ſibi videri legationem Oſantrigis, qui filiam regiam ſibi in matrimonium dari petat, occupato hactenus regno, quod juſtiore titulo ad ſe pertineat, poſt Meliam ſocerum ſuum. Ac vero juſtæ quamvis ſibi adfuerint inimicitiarum cauſæ, hanc tamen injuriam non inultam paſſurum, quantum ſuæ id permiſerint vires. Deni-

til at hemna hans ef ec mätta / enda er oc Attila Kongur ecki sva mikillar ættar / sem vorir frändur Ruzciamenn / oc thad er hann hiet mier ofridi oc minum mañum / tha rædomk ec thad alls ecki / oc tho ad halldi vandrædum vid oß / tha munu allir seigia / at hann hefir rangari / oc at oflitlu halldi kemur oß theßi hinn mikli styrkur / ef Attila Kongur tekur af oß naudugum thad er hann beidist / illa myndu thui varir ættmenn hyggia ef their vißi firir ad sva skylldi fara. Enn vel skulu thier med oß kominir medann thier vilied med oß dveliast / enn ecki ventir mic ad ydar erendi verdi thad sem thier vilied. Margreifinn vill nu heim fara / enn Osantrix Kongur leidir hañ godum giafum i brott. Fer hann a fund Attila Kongs / oc seigir hanum at engi von er at hann fae hans dottur.

Ther til med är icke Konung Attilla af så stor härkomst / som wäre skyldmän Ryssarne äro; och thet / at han tilsäger mig ock mine män krig / fruchtar iag alsintet / och om skiönt han skulle willia / giöra ofrid med oß / skulle alla säya / at han hade ingen billig orsak ther til / ringa fördehl wore oß och wår styrkia / om Konung Attila skulle med macht taga af oß thet han wille / illa skulle och wåra Förwanter tyckia / om the wiste förr at så skulle henda. Men wälkomne skole j wara / så länge Eder behagar at förblifwa med oß / och dock förmodar iag icke / at edert åhrende bliwer som J willien. Margrefwen wille nu resa hem igen; ty gaf Konung Osantrix honom skiöna föräringar / han drog strax til Konung Attila / och berättade honom at ingen förhoppning wore / at han kunde få hans dotter.

gur ongva von ad eg gefi hanum vora dottur. Tha svarar Margreifinn / til theß ätladi Attila Kongur ad senda oß / ad hans erendi skylldi afrekast enn hann a sva marga Riddara / og er svo mikell hermadur / at hanum tyckir gott ad beriast / og ef thier vilied ei gipta Attiles Kongi meyuna / tha er theß vis von ad hann mun giora mikinn skada i ydru riki og verid vid thvi bunir / ad hann mun reyna sina Riddara og eyda ydvart land / hvort hanum eda ydur verdur meira Sigurs audit. Nu svarar Osantrix Kongur seigandi / thu Margreifi ert godur Riddari / og so rekur thu thitt erendi sem thier er bodit / og ongva sok skalltu af oß hafa firir thetta / enn tho thinn Herra Attiles Kongur komi i Wilkinaland medur sinn her / tha hrädunst vier hann allitid / og thad skal hann seigia adur hann kemur aptur / ad Wilkinamenn eigi snorp sverd / stinna skiolldu og hardar bryniur og goda hesta / og ei er theim leitt ad beriast. Nu fer Margreifi i burtu / enn Osantrix Kongur gefur hanum godar giafir / ridur hann nu alla sina leid / til theß hann kemur i Susan til Attila Kongs / og seigir hanum alla sina ferd / so og ad einginn von er / ad Osantrix Kongur gefi hanum Erkam dottur sina.

LXVIII. CAP.

Umm hersafnad Attila Kongs oc leidangur i Vilkinaland.

Nu svaradi Attila Kongur lägiandi: latum hafa barn thad er brekar / heyri aller miner menn / ecki skulum vier rädast at koma i Vikinaland / oc hvar Riddari bue sic / oc skulu Hynir nu freysta sin / oc Vil-

68. CAP.

Konung Attila församblar krigshär och drager i Wilkinaland.

KOnung Attila swarade leandes: låt barnet få det som det gråter effter; hörer alle mine män / icke skolom wi rådas at komma i Wilkinaland / uthan giöre hwar Riddare sig färdig; ty Hunerne skole försökia Wilkina männ

Nu er Attilas Kongur heyrir thetta / safnar hann her umm allt sitt riki / og ridur sidann i Wilkinaland / og vill hef-

Denique & illud commemorandum, haud æque illustri prosapia editum esse Attilam, quali se prognatos gloriantur sui generis homines Russi. Bellum vero quod sibi ac popularibus inferendum minitatur, minime se extimescere. Quin imo, ubi hostiliter grassari cœperit, dicturos esse homines, haud quaquam justas ei suppetere causas. Nec enim debilitatas adeo esse suorum vires, ut ab Attila quantum ipse velit, extorqueri sibi patiantur, indigne utique laturis suæ prosapiæ hominibus hæc talia ubi resciverint. Interea legatis pro dignitate honoris obsequia præstanda esse, dum illic commorabuntur; quamvis de negotii, quod ambiunt successu, haud meliora ipsis polliceri queat. Deinceps abitum maturaturus Margrafius, eximiis muneribus ab Osantrige dotatus est. Hinc ad Attilam progressus, de filia Osantrigis obtinenda spem nullam esse, referebat.

CAP. LXVIII.

De Attilæ expeditione adversus Wilkinalandiam.

AUdita legatorum relatione, subridens ait Attila, suæ quemque fortunæ fabrum esse. Ac mox pro concione verba faciens, bellum contra Wilkinalandiam magno ardore suscipien-

Vilkinamenn ſkulu vita hvort vier kunnum ad lita vor ſverd i theirra blodi eda thola kolld jarn i voru holldi nu ſem firrmier/ oc thad bod ſkal koma i hvers mans hus / adur enn heim ſnuum vier. Nu ſamnaſt ſaman mikill her manna / oc er nu Attila Kongur albuinn at rida i Vilkinalund a hendur Oſantrix Kongi / oc hefna theirrar ſvivirdingar er hann fàr eigi dottur hans. Lyftir hann nu herinuin utaf Suſat/ oc hefur hann ſex thuſundrat Riddara oc mikinn her / thann er Sergenter heita. Nu kemur hann i Vilkinaland oc brennir oc bålir/ fer odde oc eggiu yfir allt landit/ brytur Kaſtala oc brennir tun.

mån / hwilka ſkola förnimma om wi kunna färia wåra ſwård uthi deras blod / eller och tåla kalt Järn uthi wårt lif nu ſom tilförende/ och thet bud ſkal komma uthi hwars mans hus/för än wi reſom hemman ifrån. Efter denne befallning ſamkades en ſtor krigsmacht tilhopa/ och war Konung Attila alt färdig til krigståget åth Wilkinaland / at hämnas på Konung Oſantrix den ſidwyrdnat/ at han icke fick hans dotter. Konung Attila förde hären uthaf Suſan/ och hade han Se tuſende Riddare/ och myckit annat krigsfolck ſom kallas Særgenter (Switzarne) eller ſådant ſlags Folk ſom båra ſlagſwärd. Och när han kom i Wilkinaland / brände han och i grund förderfwade alt / förde härſkiöld öfwer hela landet/ nederbröt ſlott och upbrände byar.

hefna ſinnar ſbivirdingar/ og nu hefur hann fimm thuſund Riddara/ og mikinn her annann / hann ridur med thennann her nordur i Vilkinaland.

LXIX. CAP.

Oſantrix Kongur ſpyr ofrid oc ſendir bod i Sioland eptir Riſonum/ oc flotti theirra firir Attila Kongi.

OSantrix Kongur ſpyr nu thenna ofrid/ oc ſendir bod i Sioland eptir Skatt-Kongi ſinum/ Aſpilian oc hans brædrum Riſunum/ oc vill hañ tha framme hafa medan hann byr ſinn her / oc nu motaſt their/ oc verdur thar mikil oruſta oc mannſpell Aſpilian Kongur hefur litid lid/ enn tho treyſtir hann thvi vel ſakir brædra ſinna. Vidolfi Mittumſtangan var nu lauſum ſleigid med ſina miklu jarnſtong/oc hann lyſtur a badar hendur/ dre-

69. CAP.

Konung Oſantrix ſpörier ofrid/ ſänder bod til Såland effter Reſarne/ och om Reſarnes undanflycht för Konung Attila.

NÄr Konung Oſantrix bekom tidender om denne ofrid/ ſände han bod til Såland effter ſin Skatt-Konung Aſpilian och hans bröder Reſarne/ effter han wille hafwa dem fram at fächta med fienden / emädan han uthruſtade ſin Krigsmacht; ty möttes the och wardt ther en hård ſtrid och mansſpillan Konung Aſpilian hade litet krigsfolk; dock förlåt han ſig mycket uppå ſina Bröder. Widolfer Midtomſtången wardt då löſer giord med ſin ſtora Järnſtång; och ſlog han om ſig på både ſidor/ dräpte både karlar och häſtar och

Tha kemur Aſpilian Kongur a moti hanum med ſinn her/ og verdur thar mikill bardagi / og koma Vilkinamenn a flotta/ og adur hafa their latid fimm hundrat menn / og nu rekur Attiles Kongur langt i Vilkinaland thennann

piendum edixit. Juſſi deinde equites in armis adeſſe. Sic demum Hunorum robur experturos eſſe Wilkinenſes, quando ſangvine ipſorum gladios ſuos madidaverint, aſſveti inde à priſcis temporibus ferro armisque fulgentibus corpora ſua objicere. Cunctos adeo cives incolasque feciali hoc nuncio ad bellum convocandos eſſe, antequam abitus illuxerit dies. Coacta ingenti militum multitudine, expeditionem in Wilkinalandiam ſuſcepturus erat Attila, ad ulciſcendum repulſæ dedecus. Ex Suſato igitur motis caſtris, ſex mille equites in exercitu ſuo habuit, ſatellitumque numerum ingentem. Ingreſſus Wilkinalandiæ fines, cuncta igni ferroque depopulabatur, lateque graſſando, arces atque munimenta diruebat.

CAP. LXIX.

De Oſantrige gigantum auxilia adverſus Attilam implorante, deque illorum fuga.

OSantrix cognito hoſtium adventu, nuncium in Sælandiam miſit ad Aſpilianum tributarium ſuum ejusque fratres gigantes, ut hoſti ſe opponerent, dum ipſe in colligendo exercitu ſuo occupatus foret. Illi proinde obviam hoſti prodeuntes, acriter pugnarunt, multam hominum ſtragem facientes. Aſpilianus numero militum longe inferior, fratrum robori viribusque plurimum fidebat. Ac vero Widolfus Mittumſtangius ſibi relictus cum

drepur bádi menn oc hesta / oc meidir allt er firir verdur / oc verda their nu oslidi bornir / oc flya liota their / enn adur hafa their drepid fimmhundrad Riddara / einsaman hefur Vidolfur drepid thriu-hundrad / oc nu rekur Attila Kongur thennañ flotta langa leid / oc drepur mikid af / oc sva leypur Vidolfur mikid / at engi hestur fær tekid hann / lystur aptur stundum / oc veitir margom skada / oc kemur nu Aspilian Kongur / oc brædur hans Risarner a fund Osantrix Kongs / oc segia hanum at their hafa enga vidurstadu moti Attila Kongi firir fiolmennis sakir lids hans.

och nederhógg alt hwad som fóre war / blefwe the dock af alt fórmycket krigsfolck ófwerwundne / och måste taga fl chten / men tilfórenne hade the nedergiordt fem hundrade Riddare / af Widolfer ensamen woro dråpne trehundrade Riddare; och fullfólgde K Attila the flychtige långan wåg / och dråpte många. Widolfer lopp så starkt at ingen håst kunde hinna honom / och slog han ibland efter sig med stången och giorde mången skada. Konung Aspilian och hans Bróder Resarne / kommo til Konung Osantrix med the tidender / at the intet kunde gióra Konung Attilla något motstånd / fór hans myckna krigsfolks skull.

nann flotta / og flyr nu Aspilian Kongur og hans brodir Etgeir i Austur riki / enn Vidolfur og hans brodir Aventrod flya a fund Osantrix Kongs / enn Attiles Kongur tekur allt lausafie Aspilian Kongs og mikit lausafie annad.

LXX. CAP.

Osantrix Kongur fer med her sinn moti Attila Kongi.

Eptir thad fær Osantrix Kongur med mikinn her moti Attila Kongi / oc eigi hefur hann minna lid enn tiu thusundrat Riddara oc mikenn her annañ. Nu hittast their Konungarner / oc verdur thar orosta mikil oc mañskiæd / oc geingur nu Vidolfer Mittumstangan sva framm oc hans bræ-dár / at their lemia oc drepa allt thad er firir verdur / oc nu lidur a daginn / oc verdur nu Attila Kongur oslidi borinn / oc flyr nu ad kvolldi a skog nockurn oc yfir skogiñ. Enn Osantrix Kongur rekur flottann til skogsins / enn skogur er mikill / oc er hann aflattur at rida a skoginn a nattartheli / oc

70 CAP.

Konung Osantrix fórer sin Háár emot Konung Attila.

Efter detta for Konung Osantrix med en stor Krigshár emot Konung Attila / och bestod hans krigsmacht af tijotusend Riddare oc myckit annat krigsfolck. Som nu Konungarne funno hwar andra / wardt ett skarpt fåchtande och stort nederlag; Widolfer Midtomstången och hans bróder / gingo så hårdt uppå at the slogo och dråpte alt hwad som fórekom. Och som det led något på dagen / wardt Kong Attila af myckenheten ófwerrumplader / och flydde om qwållen til en skog / och sedan ófwer skogen; men Konung Osantrix effterfólgde the flychtige til skogen / den skogen war stor / och når han wånde igen at rida uppå honom fór mórkretz skull / låt han upresa sina tålt

Enn er Osántrix Kongur spyr at Attila Kongur heriar i hans riki / tha safnar hann her samann / og fer i gegn Attila Kongi / og er hann kemur sudur i Jotland / hefur hann tiu thusund Riddará / og mikinn her annann / og vill nu beriast vid Atttiles Kong / enn Attiles Kongur ridur undann i Hunaland / enn Osantrix Kongur eptir hanum / og

cum obice ferreo, ambabus manibus ictus intentare cœpit, homines pariter equosque sibi obvios feriendo, donec prævalente tandem hostium multitudine, fuga potior visa est, prostratis antehac quingentis equitibus, trecentis etiam solius Widolfi manibus occisis. Attila fugientes procul persequutus, multos interfecit. Widolfus autem celeri cursu properando, equorum velocitate assequi nequibat, vibratoque interdum à tergo obice, plurimos feriebat. Tandem Aspilianus ejusque fratres gigantes ad Osantrigem pervenientes, Attilæ resistendo se minus pares fuisse profitebantur, multitudine militum ejus superati.

CAP. LXX.

De Osantrigis atque Attilæ conflictu.

DEinceps Osantrix cum equitibus decem mille, magnoque peditatu Attilæ se opposuit. Explicata utrinque acie, acri prœlio concursum fuit, multis cadentibus. Tunc ferocius dimicando Widolfus ejusque fratres, obvios quosque feriebant. Inclinante tandem die, multitudine hostium se circumventum sentiens Attila, sub vesperam in nemus proximum se subducere decrevit. Rex fugientes insequutus, usque ad nemoris densitatem, cum caligine

oc firir thvi lætur hann reisa tandtiolld sin oc herbuder oc byr thar umm nottina. Enn Attila Kongur liggur annann veg skogsins med sin her thann er undankom.

tält och låg ther öfwer natten. Men Konung Attila låg uppå andra sidan om skogen med den delen af Hären / som war undansluppen.

og sem Attiles Kongur ridur i thann skog sem liggur i millum Danmerkur og Hunaland / tha slær hann sinum landtiolldum / og vill bida / hvort Osantrix Kongur vill rida utaf sinu landi og riki og i Hunaland.

LXXI. CAP.

Um stola-her thann / er Margreifin kom ad Osantrix Kongi.

Enn tha er myrkvast var rætur / tha stendur Margreifi Rodolfur upp / oc fimmhundrad Riddara med hanum / oc herklæda sic / oc ridur nu Greifinn a skogin oc yfir skogainn / oc leypa their nu a landtiolld Osantrix Kongs / koma a tha o-vara / oc drepa marga Riddara / oc adur enn their na vopnum sinum / tha hafa their drepit fimmhundrad manna af theim / sumt med vapnum en sumt undir hesta-fotum. Enn tha er her Osantrix Kong fær vapnum komid firir sic / tha flyr Rodolfur a fund Attila Kongs oc seigir hanum theßi tidendi / oc bidur hann fara aptur i Hunaland / oc giæta theß rikis vel / seigir ad eigi munu their meira thar fa syst ad sinne. Kongurinn tackar hanum vel / oc thiggur thetta rad / oc fer nu aptur i sitt riki / oc stendur nu kyrt umm rid miog langa sua buit / at hvarge theirra heriar a annann.

71. CAP.

Om den lönliga Hären / med hwilken Margrefwen oförmodeligen öfwerföll Konung Osantrix.

MEn då mörkaste natt war / steg Margrefwen Rodolfer upp / och femhundrade Riddare med honom / och bewäpnade sig. Grefwen red til skogen och öfwer skogen til Konung Osantri tält / kom uppå honom oförwarandes / och dräpte många Riddare / och förrän the andre fingo gripa til wapen / hade Grefwen och hans män nedergiort fem hundrade män af dem / somlige med wärian / och somliga igenom förtrampande af hästefötterne. Men när Konung Osantrix krigshäär blef bewäpnader och stälter / flydde Rodolfer til Attila / och sade honom desse tidender / och bad honom fara tilbaka i Hunaland / och sköta det Riket wäl / sampt sade / at the intet mehra kunde ther denne gången uthrätta. Konungen tackade honom wäl / och lydde detta rådet / så at han for hem til sitt rike / och war långan tid stilla emillan bägge Konungarne / så at ingen stridde på den andra.

Enn Rodolfur hinn godi Riddari helldur vörd i skoginum / og tha er Osantrix Kongur kemur ad skoginum / látur hann tha sla sinum landtiolldum / nu er Rodolfur veit thetta / látur hann fara med sier thriuhundrud Riddara alvopnada / og tha thok miog til ad dimma af nottu / og sidann ridur Rodulfur aptur i skoginn / og verdur var vid vokumenn Osantrix Kongs nitian saman / og drepur tha alla / og sidann rida their i landtiolld Osantrix Kongs / og blasa ollum sinum ludrum / og drepa allt thad er firir verdur bádi menn og hesta / og giora mikinn oskunda a hernum / og sidann ridur hann aptur i skoginn og kannar sina menn / og hefur hann halldit ollum sinum monnum / og ei eru their miog sarir / enn drepit hafa their af Osantrix Kongi fimmhundrad manna / og rida sidann aptur til Attiles Kongs og seigia hanum sina ferd alla / Attiles Kongur bad hann hafa firir Gudslaun / og eg skal thier vel launa / sidann fer Attila Kongur heim i Susa / enn Osantrix Kongur fer heim aptur i sitt riki wid so buid.

ne obrueretur, inhibito cursu, tentoria sua explicari jussit, per noctem quieturus. Attila autem superato nemore, substitit, una cum exercitus parte, qui una secum evaserant.

CAP. LXXI.

De strategemate Margrafii adversus Osantrigem.

NOcte intempesta, consurgens Margrafius Rudolfus, assumtisque secum quingentis equitibus perarmatis, nemus superare adgressus est, donec ad castra Osantrigis perveniret. Illic inopinantes adortus, plurimos equitum neci dedit. Ac vero priusquam armari poterant Osantrigis milites, quingenti illorum, partim armis occisi sunt, partim equorum ungulis obtriti. Tandem disposito in aciem Osantrigis exercitu, fuga ad Attilam retro pedem ferre coactus est Rodolfus, hactenus gestarum nuncius; suasitque ut repetita Hunalandia, regni sui negotiis vacaret, postquam profligatæ jam fuissent hostium copiæ. Rex salutari admonitus consilio, rem haud negligendam ratus, ad regnum suum retro profectus est. Cessantibus deinceps armis, diutino tempore quieverunt.

LXXII. CAP.

Nu ætlaz Margreifinn til mikilla ſvika vid Oſantrix Kong.

Thad er eitt ſinn ad hinn godi ſendimadur Greifi Rodolfur ſeigir ſinum Herra Attila Kongi / at hann vill hafa or hyrd hans thriuhundrud Riddara theirra er vaſkaſter væri / oc thar med brodur ſon Kongſins Oſid / oc braut vill hann rida / oc eigi kvedur hann ſin firr thurfa at vætta enn thriggia vetra freſti. Kongurinn giorir ſva ſem hann beidiz / fær hanum lid oc mikinn her ſier til fylgdar. Rida their nu i braut / viſar Margreifi Rodolfur leid / oc lætur thad ord i fra fara / ad hann ſkal rida veſtur i Spanialand / ad bidia thar Attila Kongi konu dottir Kongſins theß er tha ried firir Spania / enn hann ridur helldur i Vilkina-land hveria nott eptir adra ſkoga-leid oc obygdir oc villeſtigu / enn umm daga ſofa their / oc eigi lietta their ſinni ferd firri enn their koma i riki Oſantrix Kongs i einn mikinn ſkog / ſkamt fra Kongs heimeli / thar bidur Rodolfur Margreifi tha ſina fielaga gera ſier hus oc god herbyrgi / oc flytia thanneg til ſin af heradom a launungu viſtir / oc thad ſem their thurfu at hafa / oc Oſid bidur hann firir theim rada / medann hann er i brotto / oc ſva gerir hann.

72. CAP.

Margrefwen uptäncke ett ſtort ſwek emot Konung Oſantrix.

Det hände en gång at den gode Sändemannen Grefwe Rodolfer ſade til ſinom Herra Konung Attila / at han wille haſwa uthur hans håf trehundrade Riddare ſom raſkaſte woro / och ther til med Konungens Broderſon Oſid / ty han wille rida bort / och ſade han / at icke tarſwa the at wänta honom / förr än efter tree åhr. Konungen giorde ſåſom han bad / leſwererade honom krigsfolk / och en ſtor hååp ſom honom ſkulle föllia. The rede nu bort / och wiiſte Margrefwe Rodolfer dem wägen / låtandes ord utgå / at han wille reſa wäſter til Spanien / at begåra ther Konungens dotter / ſom den tiden regerade Spanien / Konung Attila til Drotning; men han fårdades håller til Wilkinaland den ena natten efter den andra wille ſtigar ſkogsledes / och ther ſom obebygt war; och om dagen ſofwe the / låtandes intet af med ſin reſa / förr än the komme uthi Konung Oſantrix rike i en ſtor ſkog hart när Konungens hemwiſt; der bad Margrefwen Rodolfer ſina föllieſlagare bygga ſig huus och goda herbergen / och förſkaffa ſig hemligen uthur häraderne matwaror med hwad mehra the behöfde / och Oſid befalte han at wara deras Höfwidsman uthi ſin bortowara / hwilket Oſid giorde.

LXXIII.

Nu er Attiles Kongur hefur litla hrid heima verid / geingur firir hann Rodulfur Hertugi / og mællti / Herra / eirnrar bonar vil eg ydur bidia ad thier gefid mier thriuhundrud Riddara til eirnrar ferdar / og ſuo mikid gull og ſilfur / ſem eg thyckiſt thurfa. Attila Kongur ſpurdi / hvort villtu fara? Er thu tharſt ſo mikid lid. Riddarin ſvarar / Herra / ei ſkiptur ydur hvort eg fer / enn komi eg ei aptur adur enn lidner eru thrir vetur / tha mun eg vera daudur. Attiles Kongur vill fa hanum ſlikt er hann beidiſt. Sidann fer Rudolfur med thriuhundrud manna utaf Suſa / og ſnyr a leid nordur til Vilkinalands / och nu eru their komnir i eirn ſkog obygdann / og ſla thar ſinum landtiolldum / og er their hafa dvaliſt thar eina nott / kallar Riddari a tal vid ſig alla ſina menn / og ſeigir ſo / theßi mork er obygd / og hier eru ongvar manna ferdir i nand / hier ſkulu thid dveliaſt / og giora ydur hus thangad til eg kem ad finna ydur / thetta gull allt og ſilfur er eg fä ydur / ſkulu thier hallda ydur ad viſtum og klädum vel og kurteiſlega / og ſendit menn ydra i bygdir ad kaupa thad thier thurfid. Enn komi eg ei til ydar ad lidnum thrim vetrum / tha fari thier heim / og ſeigid Attiles Kongi / at eg mun vera daudur.

CAP. LXXII.

De Rudolfi doloſis conſiliis adverſus Oſantrigem.

Rudolfus legationis munere hactenus præclarus, regem dominumque ſuum Attilam compellans, ex regio ſatellitio trecentos viros ſelectiſſimos ſibi adjungendos petiit, unaque nepotem regis Oſidem, quo inſtructus comitatu peregre ſibi abire liceat, poſt triennii ſpatium reverſurus. Rex petito Comitis ſatisfacturus, milite atque famulitio multo ipſum inſtruxit. Mox equis vecti, iter ingrediuntur, ductore Margrafio, qui occidentem verſus in Hiſpanias ſe profecturum ait, ut regiam illic filiam Attilæ nuptum petat. Cæterum contraria ingreſſus via, nocturnis itineribus per vaſta nemorum atque devia in Wilkinalandiam contendit, diurnis autem horis requieſcens. Continuato hunc in modum itinere, tandem intra limites regni Oſantrigis perventum eſt in ſylvam denſiſſimarum arborum, haud procul à regiis ædibus. Commonuit tunc Margrafius, ut caſas commorationi idoneas ſibi exſtruerent ſodales, ex vicinis etiam territoriis de commeatu clanculum advehendo, rebuſque vitæ ſuſtentandæ neceſſariis ſibi proſpicerent. Hæc cuncta Oſidis præſidio adminiſtrari juſſit, dum ipſe aliorſum abiturus eſſet. Injunctum ſibi munus exſequebatur Oſides.

CAP.

LXXIII. CAP.

Rodolfur kemur i Wilkinaland/ oc kallaz Sigurdur.

NU ridur Rodolfur a braut einnſaman/ oc kemur til hyrdar Oſantrix Kongs/ oc torkennizt ſem meſt ma hann. Nu geingur hann firir Oſantrix Kong/ tha er hann ſat yfir mat-bordi/ oc hefur ſidann hott/ oc hann kvedur Kongiñ blidlega. Kongurinn ſpyr hvat manna hann er? eda hvadann hann kom? eda hvort hann vill? hann ſvaradi/ ec heiti Sigurdur/ oc ſoki ec a ydarn fund Herra/ oc bioda vil ec ydur mina thionuſtu. Tha ſvaradi Oſantrix Kongur/ thu mælir ſem Hynir varir ovinir/ oc thu værir eigi olikur vara Margreifa Rodolfi ſendimanni Attila Kongs/ er drap af oß fimmhundrad manna eina nott/ oc launadi oß ſva geſir/ oc tha ſæmd er vier giordum hans her; tha ſvarar Sigurdur/ ecki kann ec Rodolf/ tho hellſt at mikit angur hefur hann mier giort ſem margum adrum/ oc margt nidings verk hefur hann unnit firir ſakir Attila Kongs/ enn fæddur var ec i Hunalandi/ oc var ec med Melias Kongi marga daga i godu yfirlæti/ oc er ecki theß ad dylia at ec var a moti ydur tha allt er ec matta medan er ydart oſætti ſtod. Eñ tha er Attila Kongur ſteig til rikis ofyrirſynni oc ſigradeſt a Melias Kongi/ tha villda ec eigi thiona hanum/ nie einginn anna-

73. CAP.

Rodolfer kom uthi WilkinaLand/ och kallade ſig Sigurder.

RODolfer red bort enſammen och kom til Konung Oſantrix hof/ fördölliandes ſin perſon thet måſta han kunde. Nu gick han för Konung Oſantrix tå han ſatt til måltids/ och hade en ſijdan hatt på ſig/ helſandes Konungen ödmiukeligen. Konungen ſporde hwad han war för en mann? hwadan han kommer? och hwad han wille? han ſwarade: Jag heter Sigurder/ och iag haſwer reſt til eder Herre/ at tilbiuda Eder min tienſt. Tå ſwarade Konung Oſantrix; du talar ſom Hunarne wåra Owänner/ och är du icke oliker at wara Margrefwe Rodolfer/ Konung Attilas legat och Sändeman/ ſom drap af oß femhundrade månn på en natt/ och lönte oß ſå wåra gåfwor och den heder wi bewiſte hans håår. Tå ſwarade Sigurder; icke kiänner iag Rodolfer/ ändock han haſwer giordt mig ſtort förtreet/ ſå wäl ſom flere andra/ många nidingswärck haſwer han begådt Konung Attila til wilies; dock är iag födder i Hunaland/ och iag haſwer plågat godt umgånge långe med Konung Milias/ williandes iag intet fördöllia/ at iag ju ſtod eder emot uthi alt thet iag förmåtte/ emådan oſämjan war eder emillan. Men tå Konung Attila kom oförtänckt til riket/ och öfwerwant Konung Milias/ wille iag intet tiena honom/ ey heller någon af mina bröder/ ty iag afrådde dem det. När nu Konung Attila thet ſåg/ och fann at iag icke wille honom tiena/ tog han ifrån mig mina gods och lösören/ drap ther til mina fyra

Hann fár ſier ſidann hatt og heſt/ og ridur ſina leid i Wilkinaland/ og nefneſt Sigefrid/ thad kollum vár Sigurd. Af ferdum hans er ecki ſagt/ firr enn hann kemur til hyrdar Oſantrix Kongs/ og thar bidur hann ſier leyfis inn ad ganga i hollina/ hann er gamall madur og oſkygn/ og hefur ſidann hatt/ ſo ad ecki ma ſia i hans augu/ og ſem hann kemur firir Konginn/ fellur hann til fota hanum og mällti/ Herra Oſantrix Kongur/ firir Guds ſakir veit mier myſkunog firir ydvarn Kongdom. Thu ſvarar Kongur/ hvor ertu? hvadan komſtu? og hvort ſkalltu fara? og thvi ertu hier kominn? Rodolfur ſvarar/ Herra/ eg em uppfäddur i Hunalandi/ og thar a eg frändur/ og eg var rikur madur og minn fadir/ eg heitir Sigurdur/ og hefi eg flúit mitt land og riki firir minum ovinnum. Oſantrix Kon-

CAP. LXIII.

De Rodolfi adventu in Wilkinalandiam, ſub perſona Sigurdi.

RUdolfus remoto comitatu reliquo, ad regiam Oſantrigis vectus eſt, nomen ſuum diſſimulans. Ingreſſus mox ad Oſantrigem menſæ aſſidentem ad cibum capiendum, pileum præamplum geſtans, multa reverentia regem ſalutat. Exquirit viciſſim rex, cujus ipſe eſſet, unde locorum adventaſſet, quove pergeret? Is Sigurdum ſe appellari reſpondit, ac Regem adiviſſe, ut ſervitia ſua ipſi addicat. Regeſſit Oſantrix, ſermone ipſum loqui Hunis hoſtibus prorſus familiari, neque valde diſſimilem eſſe Rodolfo Margrafio, qui ab Attila rege olim miſſus, quingentos Wilkinenſium una nocte trucidavit, mala viciſſim rependens, pro honoribus quibus ipſe olim legatus una cum ſodalibus ſuis proſequebatur. Reſpondit Sigurdus, haudquaquam Rodolfum ſe noſſe, quamvis ſibi pariter aliiſque plurimum damni ab ipſo illatum ſit, ac vel Attilæ cauſa turpiſſimorum criminum participem ſeipſum olim præbuerit. Ac vero haud inficiari, ſeſe in Hunalandia prognatum, apud regem Ameliam familiarius longo tempore vixiſſe. Quin & hoc edicere, Oſantrigi pro viribus ſe olim reſtitiſſe, durantibus regum inimicitiis. Sed enim devicto Melia rege, evectoque mox ad imperium Attila, noluiſſe ſe obſequia ei præſtare, quin potius à tali incœpto fratres ſuos omnes ſuo hortatu diſvaſiſſe. Cæterum Attilam, viſa hac conſtantia, bonis omnibus

annara minna brœdra/ thviad ec af=latti alla tha. Enn tha er Attila Kongur ſa ve fann/ at ec villda eigi hanum thiona/ tha tok hann af mier eigner minar oc allt fie/ oc drap brœdur mina fiora/ oc ſialfañ mic giorde hann utlœgann. Enn ec gerda litlar heimndir a moti/ drap ec hundrad manna firir hanum / oc ſa ec nu engann annann minn koſt venna / enn ſokia a ydarn fund til myſkunnar ſlikrar ſem thier vilied mier veitt hafa/ oc er nu mitt rad a ydru valldi/ ventir mic af ydur theirrar myſkunar/ at ec niota helldur Melias Kongs/ enn ec gellda bœdi af ydur Herra / oc ſo af ydar Drottningu hans dottor/ oc ef hon vœri eigi tha ſua ung/ er hon ſkilldiſt vidur ſinn fadur/ oc alla frendur/ tha mundi hon mic fullgiorla kenna/ vœra ec nu oc fullfus ad thiona hans afſpring oc ydari tign/ helldur enn engum Hofdingia adrum/ oc theß villda ec Gud bidia / Herra ſeigir hann/ at ſua vœri Margreifi Rodolfur kominn a ydart valld/ ſem nu em ec kominn / oc at thier feingit hanum ambunat ſin ſvik oc illgierning. Tha mœlti Oſantrir Kongur / ec venti godur madur ſeigir hann / at Greifi Rodolfur giœti ſin firir thui at koma a vorn fund at ſvabunu / enn vel ſkalltu hier kominn/ oc thar haf thu thock firir/ at thu drapt menn Attila Kongs / oc allir miner menn ſkulu thier vel fagna. Tha málti Sigurdur / ef ydrir menn eru vel vidur mic /

ra bröder / och giorde mig ſielfwan biltogan. Der emot hämnade iag mig litet / ty jag dräp för honom hundrade männ/ och ſer iag mig ingen annan bättre uthwäg/ än falla til den nåd I wiljen mig bewija / och är nu min wälfärd uthi edert wäld: förmodar iag och af eder den barmhertighet/ at iag håller niuter Kong Milias tilgoda än onda både af eder Herre/ och af eder Drotning hans dotter/. hwilken om han icke warit så ung / när hon ſkildes ifrån ſin Fader och ſina fränder/ måtte hon mig fulwäl kiänna/ jag är nu fullhoxader at tiena dem ſom af hans Lifåra komne / och eder Höghet/ håller än någon annan Höfdinge / och thet wil iag Gud bedia / at Margrefwe Rodolfer wore så uthi edert wåld / ſom iag är kommen/ at I finge wedergälla honom hans ſwek och illgiärning. Tå ſade Konung Oſantrix; jag förmodar gode man / at Grefwe Rodolfer lärer achta ſig före at komma uthi wårt wåld/ ſom nu ſtår til wälkommen ſkal du wara/ och haf mycken tack at tu drap Konung Attilas männ/ alla mina männ ſkola tig wäl fägna. Til detta ſwarade Sigurder: Om Edra män handtera mig wettigt/ månde thet mig wäl behaga/och ſkal iag på alt ſätt thet aftiena. Sigurder fördrögde uthi Konung Oſantrix håf i trenne åhr / han hade ſijdan hatt / och låtz wara mycket ſiuker uthi ſina ögon / hade dock hela denne tiden intet kommit til tals med Jungfrun om thet ſom honom låg uthi hugen.

74.

Kongur ſvarar/ thu thycker mier likaſtur ſem thu ſiert Rodulfur madur Attiles Kongs / er oß vann eirn dag mikinn ſkada/ og ef eg mátta hann fa ſkylldi hann uppi hanga. Tha ſvarar Sigurdur/ alldrei var vel med ockur Attiles Kongi/ eg var madur Milias Kongs og atta eg fiora brádur/ og heingdi Attila Kongur eirn theirra/ annann drap hann med ſverdi/ og hinn thridia ſárdi hann/ og ſa la enn i ſarum er eg reid burt/ og veit eg ei hvort hann mun fa bana / og ſidann drap ec firir hanum hundrad manna / og brenda eg hans bu fimm / og eptir thad flyda eg ur Hunalandi. Oſantrir Kongur ſvarar/ thad var thinn dreingſkapur er thu ſua giordir/ og haf firir Gudslaun / og vert til vor velkominn og ef thu ſeigir satt/ ſkal eg gefa thier ſo mikid riki ſem thu villt hafa/ nu ſvarar Sigurdur / hier vil eg vera nockura vetur i ydvarre hyrd/ og ef ydrir menn eru vid mig vel og thycki mier gott/ tha vil eg thetta theckiaſt. Thad thyckir Kongi vel mált/ og thar dvelſt hann tvo vetur / og a allri theſſari ſtundu hefur hann ecki ord talad vid Erkam Kongs dottur.

mnibus ſe ſuoſque exuiſſe, trucidatiſque etiam fratribus quatuor, ſeipſum in exilium egiſſe. Cui injuriæ ulciſcendæ, vindictam ſanè exiguam ſe tuliſſe, trucidatis ſubditorum ejus viris centum. Quo peracto facinore, haud aliud ſibi ſuperfuiſſe refugium, quam ut Oſantrigis protectionem ambiendam iret, regiæ gratiæ ſe totum committendo. Se ſuamque fortunam in regis poteſtate ſitam eſſe, qui Meliæ cauſa ſupplicem favore ſuo regio haud dedignabitur. Id ſane beneficii, non tantum à regis munificentia exſpectare, ſed & filiæ Meliæ cauſa, regiæ nunc conjugis. Hanc quippe, niſi in tenera ætate à parentum amicorumque ſocietate diſtracta fuiſſet, ſeipſum haud dubie nunc agnituram eſſe. Sua autem ſervitia prænobilis familiæ hominibus celſitudinique ejus probari, potius quam aliis, id ſe vehementer cupere: quin & votis ſollicitare omnibus, ut Rodolfus Margrafius pariter nunc in regia poteſtate detineretur, juſtis ſuppliciis luiturus culpam malefidorum operum. Ad hæc rex: Utique, o bone, rebus ſuis melius proſpecturum eſſe Margrafium, ne rebus ita conſtitutis ad ipſos veniat. Interea adventum hoſpitis pergratum ſibi eſſe, meritoque collaudandam operam in necandis Attilæ regis militibus collocatam, cujus cauſa dignum omnino eſſe ipſum, quem multa humanitate proſequantur ſui famulitii homines. Reſpondit viciſſim Sigurdus, eximium adeo honorem haudquaquam in immerentem collocatum iri, quin potius & ſe beneficium agniturum, & pro viribus recom-

mic/ tha man mier thad gott thyckia / oc vel ſkal ec theim thad launa. Nu dvelſt Sigurdur thar i hyrd Oſantrix Kongs tva vetur; hann hefur ſidann hott / oc lieſt mtog vera o-ſkygn/ oc a theſſari ſtundu hefur hann ecki talad vid Junkfru thad er hanum likar.

LXXIV. CAP.

Nu er Sigurdur ecki mistruadur.

A theſſari ſtundu kemur eirn Kongur utan af Svavaralandi ſa heitir Nordungur Kongur/ hann fer ad bidia dottur Oſantrix Kongs theirrar er Erka heitir/ oc hans mal flytia marger godir menn framm. Junkfru ſitur i einum Kaſtala/ oc thar med henni ſyſtir hennar Berta en kurteiſa/ oc margar adrar tignar meyiar med theim / oc ei er karlmonnum lofad til theirra koma. Tha málti Oſantrix Kongur vid Sigurd/ thig hef ec reynt ad godum manni oc trulyndum/ thig vil ec ſenda i Kaſtala til Junkfruar/ at flytia framm erendi Nordungs Kongs/ oc tala firir henni hans mal kurteislega/ſem ydur ſkortir eigi kunnattu til. Sigurdur ſeigir/ at hann vill allt thad giora er Kongur bydur hanum. Oſantrix Kongur oc Nordungur Kongur ganga ut a borgarvegginn.

74. CAP.

Sigurder mißtånkes nu icke mehra.

MJdh denne tiden kom en Konung uthan ifrån Swaben ſom kallas Nordunger/ hans åhrende war at frija til Konungens dotter Erka / hwilket många goda mån befordrade. Jungfrun ſatt upp uthi ett Slott med ſin Syſter Berta den höfwiſka / och många andra friborne möör/ til hwilka at inkomma war ingen mansperſon tillåtit. Tå ſade Konung Oſantrix til Sigurder / tig hafwer iag pröfwat för en god och trogen Mann; ty wil iag ſånda dig i kaſtellet til Jungfrun / at frambära Konung Nordungs årende/ och gifwa henne thet munteligen tilkiånna med höfwiſkhet/ efter dig ther uthinnan icke felas förſtånd. Sigurder ſwarade: at han wille alt thet efterkomma ſom Konungen honom befalte. Konung Oſåntrix och Konung Nordunger ginge uth på Borggården.

LXXV.

' Tha kom til Oſantrix Kongs eirn Kongur utan or Londum ſa hiet Nordung / hann er rikur Kongur og fer at bidia Kongs-dottur/ theſſu mali fylgir faſt Hernit Jarl/ og hans brodir Hirdir / Nordungur Kongur er mikill theirra vin/ theſſu mali tekur vel Oſantrix Kongur/ ef thad er rad hans dottur. Oſantrix Kongur látur giora mikla veitslu og veglega/ medan Nordungur Kongur dvelſt med hanum/ enn Ercka Kongs dottir ſat i einum Kaſtala/ thar ſkal aldrei karlmadur koma/ thar voru med henni ſextiu meyia tienbornra. Nu málti Oſantrix Kongur vid Sigurd ſinn vinn/ thu hefur verid i voru riki tvo vetur/ thu ert vitur madur og godur dreingur trulyndur og riettordur/ eg vil thig ſenda ad tala vid dottur mina Erka/ og ſeig henni ad Nordung Kongur bidur hennar/ og rád firir henni hverſu hun vill taka hans mali. Oſantrix Kongur og Nordungur Kungur ſitia uti hia borgarveggnum tha er thetta er tidenda.

penſatum velle. Hinc biennium integrum in regia Oſantrigis aula exegit Sigurdus. Pileo ut plurimum tegebatur peramplo, oculorum morbo ſe afflictum ſimulans. Toto autem hoc temporis ſpatio nullam occaſionem nanciſci potuerat regiæ puellæ ea quæ ſibi curæ erant exponendi.

CAP. LXXIV.

De Sigurdi fide & exiſtimatione.

CIrca hæc eadem tempora, quidam Svabiæ regulus, nomine Nordungus ad regiam aulam appulit, Oſantrigis filiam Erkam ſibi in matrimonium dari ſollicitans. Hujus cauſam plurimi optimatium promotam cupiebant. Cæterum regia puella intra caſtelli ſepta arctiori cuſtodiæ incluſa degebat, una cum ſorore Berta, quam vulgo bene moratam nuncupabant, nobiliumque fœminarum grege, â virorum conſortio remotæ. Ea tunc occaſione Sigurdum alloquutus rex, fidam hactenus operam ejus collaudavit, ſimul exponens conſilium de ipſo ablegando ad caſtellum regium, ut negotia curet Nordungi reguli, quæ decentibus verbis regiæ filiæ communicaturus erit, pro ea qua pollet lingvæ facundia. Pollicebatur viciſſim Sigurdus, ſe pro viribus commiſſa curaturum. Intera Oſantrix atque Nordungus in regii palatii aream exſpatiatum prodibant.

CAP.

LXXV. CAP.

Sigurdur kemur i Kastalann oc talar vid Junkfru Erkam.

NU geingur Sigurdur a fund Kongs dottur oc bidur upplata Kastalann firir sier/ oc er hon veit / ad hennar fadir hefur hann thenneg sendan/ tha tekur hon vel vid hanum / oc bad hann velkominn/ (a) oc ertu vitur madur oc listugur/ (b) oc engi madur (c) kom sa firr til mins fadur/ er sua listulega hefur vidur sier farid sem thier/ oc ecki forvitnast (d) thu fleira enn thier er lofad/ oc alldreigi komtu firr a (e) vorn fund. Tha svarar Sigurdur / thad er ecki titt i voro landi / ad madur gangi a (f) tal vid Junkfru/ nema Kongur sialfur visi hanum sinna erenda/ oc ecki skulu utlendsker menn tala vid (g) ungar moiar/ (h) oc tha hæversku nam ec a unga alldri/ enn firir thui ad Kongurinn fadir ydar baud mier leynt erendi vid ydur ad sysla/ tha skulum vid nu talaz vid nockora stund. Tha målti Junkfru/ min sota systir Berta/ gak ut af Kastalanum / oc allar ther/ oc skulu vid tvo ein inne vera / oc skal hann sua (i) sysla sitt erendi. Sigurdur svarar/ takum vid annad rad/ thad er kurteislegra / gangu vid ut i grasgard thin/ oc latum alla sia meiga ockar vidurmåli / (k) tha ma Kongurinn sia oc allir adrir/ hvad vid hafumk at / enn engann grunar hvad (l) vi rædum / oc engi veit

hvad

75. CAP.

Sigurder kommer i Kastellet/ och talar med Jungfru Erka.

NU gick Sigurder til Kongzdottren / och bad slåppa sig in uthi Slottet / och som hon wiste / at hennes Fader hade honom dit skickat / emottog hon honom wål / bediandes honom wara wålkommen / såyandes du år en wijs och snåll man/ och hafwer ingen Man förr kommit til min Fader / som så artigt hafwer sig skickat som j / och icke åren j efter mera förweten / ån hwad som eder kan efterlåtas/ och hafwer du aldrig förr k mmit til oß. Tå swarade Sigurder: Thet år icke brukeligit uthi wårt land / at mansolk komma tiltals med Jungfrur / med mindre at icke Konungen sielf dem wisar sina åhrende / och icke skola uthlånske månn tala wid unga Jungfrur/ hwilken höflighet iag lårde uthi min ungdom. Men efter eder Fader Konungen befalte mig at förråtta hos eder ett hemligit åhrende ; ty skolom wi nu talas wid en stund. Hår til swarade Jungfrun ; min söte Syster Berta/ gack uthaf Slottet och alle j / ty wi bågge allena skolom inne blifwa / och skal han då anmåla sitt åhrende. Sigurder swarade : fattom håller ett annat råd / ty thet år höfwiskåre at wi gå i kryddegården / at alle måge se wårt samtal/ tå kan och Konungen med the andre alle se hwad wi hafwa för händer / men ingen kan uthgrunda thet som wi tala / icke heller weta hwad som talt år. Hår til lånder och thet / at iag intet wil at någon Menniskia skal tala illa om eder för min skull/ ty månge åro så argsinte emot qwinfolck / at the tala o-

til-

(a) og seigir (spyr) hvert erendi hann a thangad/ og enn målti hun/ (b) lislegur / (c) hefur sa verid med minum fedur tvenna tolf manundi/ (d) nema nott eitt/ (e) vort tal/ (f) a fund Drottningar sinnar sid eda snemma/ (g) tignar/ (h) og tha kurt nam eg i Hunalandi/ (i) erendi reka vid mig/ (k) thviat Kongur situr a sinum borgarvegg/ (l) hvad utlendskur madur talar vid Kongsdottur/ eda hvert mitt erendi var hingad.

CAP. LXXV.

De Sigurdi colloquio intra castelli septa cum Erka habito.

AD regiæ filiæ ædes adveniens Sigurdus, intra castellum se admitti petiit. A patre missum cognoscens regia filia, gratiose admittendum censuit. Porro collaudata prudentia atque comitate viri, haud usquam alias hospitem magis gnavum ad patrem suum accessisse fassa est, quippe in rebus suæ curæ commissis fidum, neque nimia curiositate hactenus sibi molestum. Respondit Sigurdus, Haudquaquam convenire cum moribus suæ patriæ, ut puellam invisum eat vir juvenis, nisi â rege ipso negotiorum causa missus, multo adeo minus licere hominibus peregrinis sermones atque confabulationes instituere cum puellis virginibus. His sese moribus à primis pueritiæ suæ annis imbutum fuisse. Quandoquidem vero secreti quidpiam cum ipsa colloquendi â patre rege sibi commissum sit, hanc inprimis curam quantocyus expediundam fore. Igitur ad sororem Bertam conversa ipsa, blandioribus verbis eam sollicitavit, ut extra castelli septa cum puellarum grege prodire tantisper velit, quo remotis arbitris, negotii sui momenta exponere queat Sigurdus. Monuit autem Sigurdus, rectius facturos utrosque, si in viridarium proximum progressi publico omnium in conspectu colloquantur. Etenim sic visurum u-

na

hvad rædt er/ oc engi madur vil ec ad illa mæli til ydar firir minar sakir / af thvi ad marger eru illz fusir til kvenna ad måla slettilega/ oc verdur vandlega ad giæta sin firir illum tungum. Nu lætur Junkfru taka tvau hogendi oc bera ut i (m) gras-gardinn/ oc målti / vist ertu godur dreingur oc mikill skarungur / oc hoveskur madur/ oc mikla list namt thu a unga alldri ; oc ganga nu ut i grasgardinn/ oc setiazt undir eitt Apalldes tre ; tha var fagurt vedur oc solskin blitt. Konungarner sitia a borgar-vegginum oc varo blider/ oc hyggur Nordungur Kongur at Sigurdur tale hans mal. Enn hann Sigurdur thyckizt eiga skylldari erendi at sysla/ oc verdur thvi Nordungs Kongs ecki getid.

tilbörligen / och är beswärligit at taga sig tilwahra för elacka tungor. Hwarföre låt Jungfrun taga twenne hyende / och båra uthi kryddegården/ såyandes/ wist är du en goder dränger / och uthi alla saker en förträffelig och höfwisk karl / många konster hafwer du lärdt i tin ungdom / och willie wi nu gå uthi kryddegården / och sättia oß under ett äppletrå. Tå war wackert wäder och liufligit solsken. Konuugarne suto på Borggården heel glade/ och tänkte Konung Nordunger at Sigurder talte hans wärf. Men Sigurder tyckte sig hafwa angelägnare ärende at förehafwa / ty blef icke ens Konung Nordungs i hugkommit.

(m) Apaldursgardin.

LXXVI. CAP.

Rodolfur birter sitt nafn oc erendi firir Junk-fru Erka.

(a) Nu tekur Sigurdur ofann hottin oc mælti/ Junkfru/ ec svik karla/ oc ec svik konor/ (b) oc ec svik Osantrix Kong/ oc ec svik ydur (c) Junkfru/ ec em eigi Sigurdur/ helldur em ec (d) Greifii Rodolfur sendimadur Attila Kongs/ ger hann vin thinn oc Herra/ oc tak hañ thier til mans/ tha mun hañ gefa thier lond oc riki / oc marga kurteisa Riddara storar borger oc morg pell / oc rikir Hertogar skulu thig leida oc upphallda thiñom klædom/ oc sialf skalltu vera Drottning (e) alls Huna-lands/ (f) oc allar thinar moyar skulu vera rikra manna Dætur / oc draga dyr pell. Tha

76. CAP.

Rodolfer uppenbarar sitt nampn och åhrende för Jungfru Erka.

Sigurder tog uthaf sig hatten och sade: Jungfru / iag swek män/ och iag swek qwinnor/ jag swek Konung Osantrix / och jag swek eder Jungfru / ty iag är icke Sigurder uthan Grefwe Rodolfer / Konung Attilas uthskickade ; giör honom til din Wänn och Herre / och tag honom til din mann / tå månde han gifwa dig stort land och rike/ med månge hurtige Riddare / stora slått/ och många dyrbara kläder / mächtige Höfdingar skola dig leda och uppehålla dina kläder/ men sielf skal du wara all Hunalands Drottning / och skola alla dina håf-jungfrur wara förnähme måns döttrar/ och draga dyrbara kläder. Hwar til ~~Hwar til~~ Jungfrun swarade / aff stort

(a) Nu målti Sigurdur/ Fru/ nu skaltu hingad sia/ (b) eg sveik Nordung Kong/ (c) fru/ (d) Hertuge/ hann hefur mig sendann til thin ad thu giorir so vel firir thina kurteisi/ attu lofer hann thinn Herra/ (e) mest i veroll-du (f) purpura skalltu draga/ og allar thinar fylkis-konur skulu vera tiginnbornar.

na regem omnesque alios, quid rerum ambo incœptent; nec tamen resciri posse arcanum colloquium, inter ipsos institutum. Nolle autem, ut sui causa in suspicionem adducatur regia filia, quandoquidem is pravorum hominum mos sit, sinistros spargere rumores, quibus famam virginum proscindant: horum inprimis cavendam esse pessimam petulantiam. His persvasa regia filia, binas in viridarium deferri jussit culcitras plumeas, pluribus simul collaudans Sigurdi prudentiam atque comitatem, probamque mentem, cui à juventute prima initiatus fuerat. Hinc in viridarium progressi, subtus pomario considebant, aura diei leniter spirante, cum gratissimos radios emitteret sol. Interea reges in aulæ area hilares lætique considebant, Nordungo mire sibi gratulante, sui causa negotium sedulo curare Sigurdum. Sed vero Sigurdus, ea quæ suæ causæ magis expediebant, agenda esse ratus, haud ullam Nordungi regis mentionem fecit.

CAP. LXXVI.

De Rodolfo nomen suum negotiumque coram Erka propalante.

SIgurdus decenti capitis inclinatione facta, coram virgine puella falsus est, viros pariter fœminasque, ipsumque Osantrigem, ejusque filiam suo astu hactenus deceptos fuisse. Nec enim Sigurdum se esse, sed Rodolfum Attilæ regis legatum. Proinde virgini svadere, ne hujus regis aspernetur favorem fœdusque, qvod cum ipsa inire desiderat con-

Tha ſvaradi Junkfru af miklum mod/ oc kallar/ min ſota ſyſtir Berta/ ſeigir hun/ kom hingad oc heyr theſſa mans erendi. Berta geingur thangad/ oc ſpyr hvad hon vill. Erka ſvarar/ her er eigi Sigurdur ſem hann ſeigir/ hann geingur nu i gegn/ at hann er helldur Greifi Rodolfur/ ſendimadur Attila Kongs/ hann ſveik mic oc minn fadur/ oc nu flytur hann mal Attila Konongs/ gak nu eptir minum fedur/ oc ſkal nu drepa hann/ firir thvi at hann drap a einum velli/ fimmhundrad Riddara mins fadur/ oc thar firir ſkal hann i dag uppi hanga. Enn mælti Greifi Rodolfur/ ger ſem ec bid Junkfru/ legg aſt vid Attila Kong/ oc ver Drottning yfir thvi riki er atti thinn modorfadir Melias Kongur/ oc en unga Berta thin ſyſtir ſkal vera min kona med mikelli ſæmd oc godo yfirlæti. Tha mælti Berta/ Junkfru ſeigir hon/ thu ert Kongsbarn/ ecki ſkalltu rægia nie ropa utlendſkann mann/ medur thvi at hann er kominn a ydart valld/that er ydur tign/ lat hann fara hvart er hann vill/ (g) enn ſeig mier ſyſtir? mæltu thier eigi thad eitt ſinni? eda hvat/ theſſum ordum: hinn helgi Gud i himnum/veit thu mier tha bæn/at ec ſie Drottning alls Hunalands/ (h) nu er that frammkomit er thu bat/ oc hefur nu Gud veit thier bæn thina/ ræg eigi utlendſkann mann/ ver Drottning Attila Kongs/ enn ec vil fara medur thier. Oc adur enn Berta hefdi mælt ſitt erendi/ tha villdi Rodolfur burtgan-

ſtort mod/ ropandes: Min ſöte ſyſter Berta/ kom hit och hör denne Mannens åhrende/ Berta gick dijt och ſporde hwad hon wille? Tå ſade Erka; här är icke Sigurder ſom han ſäger/ uthan han kiännes wid/ at han är Grefwe Rodolfer/ Konung Attilas utſkickade: han ſweck mig och min Fader/ och frambär han nu Konung Attilas wärf. Gack efter min Fader han ſkal låta dräpa honom/ effter han ihiälſlog på ett ſtälle femhundrade min Faders Riddare/ för hwilket han ſkal i dag uphängias. Grefwe Rodolfer ſade än ytterligare; Giör ſom iag beder Jungfru/ älſka Konung Attila/ och blif Drottning öfwer thet Riket din Moderfader Konung Melias hade ägdt/ men den unge Berta din ſyſter/ ſkal blifwa min Huſtru uthi ſtor åhra och kiärligit umgänge. Berta ſwarade: Jungfru/ ſade hon; Tu är Konungsbarn; icke ſkal du röja eller uthropa utländſkan man/ effter han är kommen uthi edert wåld/ ty thet är eder höghets beröm/ at I låten honom fara hwart han wil; dock ſäg mig min Syſter? talte icke I en gång? och waret icke deſſe ord: Den helge Gudh i himmelen hör mig denna min bön/ at iag må blifwa all Hunalands Drotning. Nu är det framkommit ſom du bad/ och hafwer nu Gudh hördt din bön/ uppenbara icke främmande man/ uthan blif Konung Attilas Drotning/ och wil iag reſa med eder. Men för än Berta hade uthtalt thet hon wille/ ärnade Rodolfer gå bort/ ty han mente/ at hon månde thet ſäya Konungen ſom hon uthloſwade. I thet ſamma ropade Jungfrun Rodolfer: Hör du gode Riddare/ gack icke ſå ſnart bort/ ty iag wil blifwa Konung Attilas Drotning; hwarföre gifwer iag dig thenne ring til förſäkring/ och nog ſkal iag och min Syſter fördöllia min fa-

(g) eda hvad ſagdir thu eitt ſinn ſyſtir Erka? ſva at eg hoyrda/ hvert eigi thetta? (h) og Drottning Attila Kongs/ mun thu nu thad ſama.

conjugale. Hujus quippe indulgentia maximorum regnorum modo eam dominam futuram, cultu etiam principum virorum mox proſequendam, quum urbium fortiſſimarum imperium nacta, regioq; cultu ornata in publicum proditura fuerit, deducentibus ipſam proceribus, veſtisque laciniam una ſublevantibus. Solam vero ipſam Hunalandiæ reginam vocandam eſſe: gregem nobilium puellarum ipſi miniſtraturam eſſe, quas & ipſas veſtitu nitido indutas eſſe deceat. His auditis, regia virgo mira animi magnitudine compulſa, ſororem Bertam vocat, ut in conſortium ſermonis etiam ipſa accedat. Adveniens Berta, quidnam ipſa vellet, rogitat. Exclamans Erka, fraudem Sigurdi detectam ait. Qvippe jam modo confeſſum, Rodolfum comitem ſe eſſe, Attilæ regis legatum: hujus aſtu ſe patremque ſuum hactenus deceptos: ac nunc Attilæ cauſam palam ipſum agere. Ideoque ſororem monere, ut patrem ſuum accerſitum eat; pœnas ſic daturum Rodolfum ob quingentos viros equites, quos ex cohorte patris ſui uno in loco olim occiderat: culpam illam ſuſpendii ſupplicio ipſo hoc die luiturum. Sed vero ſupplici oratione porro flagitare non deſtitit Rodolfus, ut precibus ſuis ipſa indulgendo, Attilam mutuo amore haud indignum cenſeat; velitque regni imperium ſuſcipere, quo olim potitus fuerat Melias avus maternus. Bertam autem ſororem ejus ſibi in matrimonium jam exorare, omni impoſterum honore debitisque officiis proſequendam. Tunc Berta, ſororem ſuam compellans, meminiſſe eam monuit, regiæ ſtirpis ſuæ, quodque haud deceat virum peregrinum quibuscunque modis prodere, qui ſupplex gratiam ejus imploraverit. Regali faſtigio apprime convenire clementia uti, hominemque miſſum facere. Pluribus adhæc illa ſorori in mentem revocare occœpit, ecquidnam cauſæ fuerit, quod aliquando votis anxiis expetierat, hanc ſibi numinum

ganga/ oc hyggur hon muni ſeiga Kongenum ſem hon het. Tha kallar Junkfru a Rodolf/ heyr thu godur Riddari/ gak eigi ſva ſkiott i brott/ ec vil vera Drotning Attila Kongs/ oc eirn gullring ſet ec thier ad vedi/ oc vel ſkulum vid min ſyſtir leyna ydvarri hervist firir minum fedur/ enn thier ſetid rad til varrar brott-ferdar. Nu geingur Sigurdur utaf Kaſtalanom oc i borgina firir Kongana/ oc hafa their ſett alla theirra vidrædur. Tha mælti Nordungur Kongur/ godi vinur/ hafi thier af trunadi rekid vort erendi/ oc ef thier hafid thad vel til lyckta leidt/ tha ſkal ec thier thad vel launa/ thu ſkalt vera minn Jarl i minu riki yfir margom Kaſtalom oc miklu riki. Tha ſvaradi Sigurdur/ Herra/ af trunadi ſagdi hon mier ad hon vill eigi a theſſum tolf manadom giptaſt eda mann taka/ oc ad vedi feck hon mier ſinn gullring/ oc ſe her nu ringenn Herra/ enn erendit/ gat ec ey betur flutt/ oc ſva hialpi mier Gud at ec hefi ſyſlat af alre minne kunnattu/ oc that hygg ec/ at far einn ſkuli betur ſyſla erendi i okunnu landi eda diarflegra utlendſkur madur/ firi ſva tigurlegum monnum. Tha ſvaradi Nordungur Kongur/ oc kvadſt theß gierna vilia bidia/ oc bidur hann hug aleggia ad thetta komi framm a tolf manada freſti/ oc heitir hanum ſinni vinatto/ ef thetta ſyſlazt/ oc ridur nu Nordungur Kongur heim.

fadert edert wiſtande här å orten; dock rådgiören j om wår bortreſa. Sigurder gick här med uthaf Kaſtellet i Borgen til Konungarne/ ſom hafwa ſedt alt deras ſamtal. Tå ſade Konung Nordunger til honom: gode mån/ hafwen J troligen uthråttat wårt åhrende/ och om J det wål uthfördt/ ſkal iag eder det wål löna; ty J ſkolen blifwa Jarl i mitt rike öfwer många Slott och ſtort land. Hwar uppå Sigurder ſwarade: Trowärdigt ſade hon mig det/ at hon i deſſe tolf månader intet wil giffta ſigh eller mann taga/ och til en förſåkring gaf hon mig ſin ring/ och ſe här ringen Herre/ åhrendet kunde iag ey båttre befråmia/ och ſå hielpe mig Gudh/ ſom iag hafwer thet båſta iag kunnat giordt min förråttning/ och thet tåncker iag at fåå andra ſkola båttre kunna drifwa thet them blifwer ombetrodt uthi fråmmande land/ eller dierfware finnas för ſå höge månn. Konung Nordung ſwarade och ſade/ at han gårna ſå långe wille bida/ och bad honom winnlåggia ſig at thet måſte fullbordas effter åhrets förlopp/ ſedan han hade honom tilſagt ſin gunſtige benågenhet om han thetta beſtålte/ hwar medh Konung Nordung hemreſte.

LXXVII. CAP.

Sigurdur bidur ſier lofs ad fara burt oc ſækia brodur ſinn Alebrand.

OSantrix Kongur ſitur i ſinu haſæti/ oc

77. CAP.

Sigurder begiärte lof at reſa effter ſin broder Alebrand.

KOnung Oſantrix ſatt uthi ſitt högſåte/ och ro-

minum beneficio obtingere felicitatem, ut Hunalandiæ totius regina, ſalutari queat. Hanc ipſi gratiam, ſuperis annuentibus, modo obtigiſſe, adeoque haud æquum eſſe hominem peregrinum proditione inſectarier. Regis Attilæ connubium ultro acceptandum; ſeſe una cum ipſa profecturam. Vix dum ſermonem finiverat Berta, cum abitum meditabatur Rodolfus, veritus ne ipſa regi, prout minitata fuerat, rem totam indicaret. Sed vero Rodolfum blandius compellans virgo, manere eum juſſit: haud enim faſtidire ſe Attilæ regis connubium: ſed in fidei adverſum ipſum pignus annulum aureum tradere. Pollicita ſimul, ſe ſororemque ſuam multa ſedulitate curaturas, ne de Rodolfo reſciſcat pater: cætera Rodolfi ſollicitudini relictum fore, ut de itinere perficiendo in commune ipſis proſpiciat. His ita expeditis, ex caſtello exiens Sigurdus, in aulam ad regem ſe contulit, quem accuratius cunctis hactenus perſpectis, nihil latuit eorum quæ apud filiam egerat Sigurdus. Advenientem percontatus eſt Nordungus, nunquid fideliter commiſſa expedierat: ſeſe viciſſim aſpirantibus ſibi fatis, ſedulitatem illam eximio premio remuneraturum eſſe, Jarli dignitate in regno ſuo ipſi conferenda, qua fortiſſimarum urbium regionumque imperium tenere queat. Retulit tunc Sigurdus, ſerio ſibi edixiſſe virginem, nequaquam intra anni unius ſpatium ſe nupturam eſſe, in cujus rei teſſeram annulum ejus aureum ſibi traditum oſtendebat. Multa inſuper aſſeveratione teſtabatur Sigurdus, pro viribus negotium ſe curaviſſe, qua promtitudine pauciſſimos exterorum alios in regionibus peregrinis apud magnatum præſertim aulas acturos credat. His perceptis Nordungus, temporis illam moram ſe haud gravatim exſpectaturum dixit; Sigurdum inſuper exorans, ut intra anni ſpatium rem iſthanc effectui ſibi dare velit; hoc viciſſim officium multa benevolentia ſeſe recompenſaturum pollicitus. Ipſe vero Nordungus domum ad ſuos profectus eſt.

CAP. LXXVII.

De Sigurdi impetrata licentia pro advocando fratre ſuo Alebrando.

OSantrix in regio conſidens ſolio, Sigurdum ad ſe vocatum, propiusque accedentem affa-

oc kalladi til ſin Sigurd / oc tha er hann kom firir haſœtid / tha mælti Kongurinn/ godi vinur thu hefur hier verid i minu riki nu tva vetur/ oc nu hefi ec thad reynt / at thu ert kurteiſari enn fleſtir adrir hier innann hyrdar / oc thu mant vera rikur madur i thinu landi oc godrar œttar/ oc vil ec gefa thier nockot riki/ ef thu villt hier dvaliſt hafa / thu ſkallt vera hyrdſtiornar madur innann hyrdar oc ſkipa Kongsmalum oc rida med her at veria landit. Tha ſvaradi Sigurdur oc tackadi Kongi ſitt bod oc thad lezk hann taka vilia/ enn thad harmar mic Herra / at ec fœ eigi golldit thad Attila Kongi er hann drap brœdur mina/ oc rak mic i braut i fra minu riki oc allri ſœmd/ oc ſva mundi mier gefiſt hafa / ef ec hefda eigi ſva godann Hofdingia heimſokt ſem nu hefi ec/ oc fiar kominn væri Attila Kongur ad vera Hofdingi alls Hunalands. Enn hann hefur alls ecki i ſkipt umm ridir / hvaſſu morg rangindi hann hefur frammi hofd/ oc hafa hanum thau vel lytt/ ner ſem hann fær hefndir firir. Tha ſvarar Oſantrix Kongur/ hamla man hanum umm ſider / vier ſkulum vitia hans i Hunaland. Tha ſagdi Sigurdur/ i theirri for villda ec gierna vera/ (a) enn ec a eirn brodur Herra / ſa heitir Alebrandur/ er allra manna er kurteiſaſtur oc beſt mannadur umm alla luti/ enn hann var tha ſar er vid ſkilldumk/ enn thau ſar laut hann af Attila Kongi/ enn thad tyckir mier illa/ at hann kemur eigi

ropade til ſig Sigurder/ til hwilken/ når han war för Konungens Thron framkomment ſade Konungen: Gode wän/ du haſwer wari uthi mitt rike nu i twenne åhr/ och haſwer iagh tagit gode proſwer/ at du år mehr hurtiger och artiger än måſte parten andra hår uthi hoſwet/ och måſte du wara i ditt land en mächtig man/ och af ſtor härkomſt; ty will iagh giſwa digh något af riket at råda öſwer/ om du wil i wår tienſt förbliſwa / och ſkal du wara min Marſkalck uthi hoſwet / och draga förſorg på hwad ſätt Konungens ſaker må wäl bliſwa ſkipade/ och rida med Krigzhären at förſwara landet. Sigurder ſwarade / och tackade Konungen för tilbudet/ ſamt uthlåt ſig at han det emottaga wille; men thet giör mig ondt Herre/ ſade han / at iag icke får wedergälla thet Konung Attila/ at han drap mina bröder / och ſtötte migh ifrån mitt rike / och allan min wördnad/ och hade mig det ondt warit måſt wederfaras/ om iag icke hade hemſökt en ſå from Herre/ ſom iag haſwer giordt/ och wore det långt ifrån Konung Attila/ at wara alt Hunelands Höfdinge. Men hans lycka haſwer alt til thenne tiden icke giordt någon omwäxling/ ehuru månge och wrånge ſtycke han haſwer bedriſwit/ hwilket alt för honom wäl haſwer aflupit/ når ſom thet bliſwer honom betalt. Tå ſwarade Konung Oſantrix / thet ſtådnar filler för honom en gång/ och ſkolom wi då beſökia honom i Hunaland. Sigurder ſade: På den reſan wille iag giärna wara med / och haſwer iag en broder/ Herre ſom heter Alebrander / han är den artigaſte och manligſte uthi alle ſaker / han war mycket ſår når wi ſkildoms / och the ſåren fick han af Konung Attila/ och tycker mig illa wara at han icke kommer til eder Herre / at tiäna Eders Härlighet/ ty wil iag nu bedia eder Her-

(a) en ungi minn brodur Alibrandur var ſárdur hann er nú heill og vil eg hann ſokia Herra/ og ſkal hann gioraz ydur thionuſtumadur/ hann er miklu vaſkari madur enn eg em/ og betri Riddari/ hann er ydur ſámelegur ad thiona. Tha ſvarar Oſantrix Kongur/ og thycker thad vel fallid at hann fári eptir ſinum brodur/ og komi their badir og gerizt hanns menn.

affatus eſt, in hunc fere ſenſum: Iam biennium integrum in regno apud ſe commoratum Sigurdum, egregia virtutis ſuæ dediſſe ſpecimina, quibus ante reliquos aulicos emineat: ac proinde haud obſcure conſtare, familia inter ſuos prædivite atque honeſta progenitum eſſe; quapropter regni portionem aliquam ejus curæ adminiſtrandam committere decreviſſe, ſiquidem non ingratam illic acceptare velit ſedem: ac vero aulæ mareſchalli munere ipſum functurum fore, regiisque negotiis ſummis præfectum, militaria etiam adminiſtraturum pro tutandis regni finibus. Sigurdus actis regi gratiis ob inſignem adverſus ſe clementiam, munus iſtud ſibi admodum gratum accidere ſignificavit, animo interea ſuo diſplicere ſimulans, quod meritas de Attila pœnas ſumere ſibi haud liceat, ob cædem fratrum ſuorum ab ipſo commiſſam, quodque regno omnique dignitate ſeſe privaverat. Quibus incommodis graviora etiam mala haud dubie ſibi acceſſura fuiſſent, niſi opportune obtigiſſet benignum huncce adire dominum. Immerito autem Hunalandiæ totius dominium ſibi vendicare Attilam. Hactenus quidem proſpera ſemper eum uſum fuiſſe fortuna, quamvis plurimis fœdis actionibus obnoxium ſe reddiderat, inultus quidem, ſed olim graviore ſupplicio puniendus. Reſpondit Oſantrix, ſic Attilam nunc ſuas ludere vices, in Hunalandia aliquando à ſe viſitandum. Viciſſim Sigurdus, hujus ſe itineris comitem lubenter una futurum: ac vero fratrem ſibi eſſe, Alebrandum nomine, virum perſtrenuum rerumque expertum: hunc ex cicatrice accepta ægrotum fuiſſe, ſe abeunte, læſum-

eigia ydarn fund/ oc thiona ydarri tign: nu vil ec bidia ydur Herra/ at thier gefid mier orlof at fara eptir hanum. Kongur leyfir hanum thessa ferd.

Herre/ at j wille giswa mig förlof at resa efter honom. Hwilket Konungen honom tilstadde.

LXXVIII. CAP.

Greifi Rodolfur ridur til sinna manna/ oc tekur Osid med sier til Hyrdar Osantrix Kongs.

RJdur nu Greifi Rodolfur a braut sa er Sigurdur kalladist einnsamañ i skoginn a fund sinna manna/ oc hafa their vel halldit sic thar. Nu mælir Greifi Rodolfur til Osid brodorsunar Attila Kongs/ thu skallt rida med mier til hyrdar Osantrix Kongs/ oc that hefi ec thar sagt/ at thu ert minn brodir/ oc sva skalltu seigia / oc kallazt thu Alebrandur. Osid bidur hann rada. Nu rida their a fund Osantrix Kongs/ oc ganga nu firir hann/ oc ganga nu firir hann/ oc heilsa hanum vel oc veglega/ oc hann tekur vid theim medur blidu oc mikelli tign/ oc ecki thyckir Konungenom Sigurdur meira hafa sagt fra brodur sinum enn hanum syneft at vera muni. Nu ero their thar umm rid i godum fagnadi/ sva leingi sem theim likar.

78. CAP.

Grefwe Rodolfer rider til sina Mån/ och tager Osid med sig til K. Osantrix Håf.

GRefwe Rodolfer som kallas Sigurder/ red bort ensammen i skogen til sina månn/ som sig der wål förhållit. Nu talte Grefwe Rodolfer til Osid Konung Attilas broderson: tu skalt rida med mig til Konung Osantrix håf/ hwarest iag hafwer sagt at du år min broder/ thet samma måtte du och såya/ och kalla digh Alebrander. Osid bad honom råda/ the fårdades til K. Osantrix/ och ginge för honom/ hålsandes på honom artigt och höfweligen. Konungen tog them emot blideligen och medh mycken heder/ och icke tycker han at Sigurder mehra hade uthlåtit sig om sin broder / ån han syntes honom at wara. Och woro the Rodolfer och Osid ther hos Konungen en tid uthi god fågnad så långe som them behagade.

LXXIX. CAP.

Greifi Rodolfur oc Osid rida burt til sinna manna med Junkfrurnar.

EJtt kvolld sendi Sigurdur sinn trunadar-mann til Junkfru / oc sagdi ad hon

79. CAP.

Grefwe Rodolfer och Osid rida bårt med Jungfruerna til sina Månn.

EN affton sånde Sigurder sin förtrogne tiensteman til Jungfrun/ och låt såya henne/

sumque ab Attila. Displicere igitur sibi, quod & frater suus in tanti regis famulitium non susceptus sit. Ac proinde regem supplici prece rogare, ut pro advocando fratre suo abeundi licentiam sibi indulgere velit. Qua in re etiam rex facilem se exorari passus est, concessa ipsi abeundi potestate.

CAP. LXXVIII.

De Rodolfi itinere ad sodales suos, deque Osidis abductione in regiam Osantrigis aulam.

IGitur iter ingressus Rodolfus Comes, qui sub ficto Sigurdi nomine vulgo cognitus erat, nullo concomitante, in sylvam ad sodales suos adequitat, quorum integras res esse cognovit. Ibi Osidem Attilæ nepotem alloquutus Rodolfus, ut una se ad aulam Osantrigis comitaretur monuit. Se interea professum fuisse, germanum eum esse fratrem suum; idemq; oportere ut vulgo hominibus ipse etiam persvadeat, nomineque suo Alebrandum vocari se dicat. Pollicetur Osides consilio ejus morem sese gesturum esse. Ad Osantrigem igitur profecti, cum ad colloquium ejus admissi essent, post factas salutationes mutuasque congratulationes, perhonorifice excepti sunt. Neque enim majora vero de fratre suo retulisse Sigurdum, animo suo persvasus erat rex. In hujus proinde regis aula diutino tempore pro lubitu commorati sunt.

CAP. LXXIX.

De abductione regiarum virginum.

FOrte vespertina diei hora, cum commodum adesset tempus, servorum unum quem fidissi-

hon skyldi buinn vera a sio natta fresti oc hennar systir Berta/ medur allum sinum hinum dyrstu gripum. Nu lida thær sio netur/ oc eitt kvolld er Kongur var sofnadur/ oc adur miog druckinn af vini oc allir hans menn/ tha taka thœir Sigurdur oc Alebrandur oc bua sier hina bestu hesta/ oc rida at Kastalanum/ oc tha eru thær bunar medur alla sina hina bestu gripi/ oc leggia a thœssa hesta sumа/ en sumum rida thau/ oc fara thau utaf Kastalanum/ oc rida alla tha nott/ oc allann thann dag eptir/ oc eigi lietta their firr enn their koma i skoginn til sinna laxmanna/ oc hafa their nu fimmhundrad manna godra Riddara/ venda nu i Hunaland/ oc thyckiast nu vel arnat hafa.

ne/ at hon och hennes Syster Berta behagade effter siu dygns förlopp wara färdige med alla sine dyrbareste saker at bortresa. När the siu dygn wore förflutne/ skiedde om en affton/ når Konungen war til sängs gången mycket druckenn af win/ tillika med alla hans män/ at Sigurder och Alebrander togo sex sina bästa hästar och redo til Slottet. Jungfruerne woro då färdige med alla sine kosteligeste saker som lades på några af hästarne/ men somblige rede the uppå/ foro ifrån slottet/ och reste hela then natten och then efterföllande dagen/ alt til thes the kommo i skogen til sitt föllie/ och hade the då femhundrade månn alle gode Riddare/ wände så sin resa hem til Huneland/ och tyckte the sig wäl hafwa bestält.

LXXX. CAP.

Osantrix Kongur spyr ad dottur hans er brotu.

Nu verdur Osantrix Kongur var vidur thesse en miklu svik oc velar/ oc verdur afar reydur/ samnar nu miklum her oc fer eptir theim/ oc thessa verdur Greifi Rodolfur var/ oc hans menn/ oc sia nu at eigi verdur kostur undann at flyia/ enda eru oc enginn faung a vidurtaku/ eigi er oc sem til grida sie at leita/ oc firir thvi at ecki var til theirra gort/ oc flyia nu til eins Kastala/ sem heitir Marcstein i Falsturskogi oc luka aptur Kastalann/ oc komast i thann Kastala/ oc thar sez nuum Osantrix Kongur med allann sinn her/ reisir valslongior/ oc veita storar atgangur Kastalanum/ en their veriazt vel oc dreingelega.

80. CAP.

Konung Osantrix spörjer at hans dotter war borta.

När Konung Osantrix blef förståndigat thetta stora swek och bedrägeri/ wardt han mycket wred/ somblade så en stor Krigsmacht och drog effter them; hwilket när Grefwe Rodolfer och hans månn blefwe warse/ och såge at ingen wäg war at undanfly/ och at the intet motstånd kunde göra/ icke heller hade the at förwänta någon förskoning eller tilgifft/ ty the hade sig icke så stält; Hwarföre flydde the til slottet Marckstein i Falster skog/ och slöto igen efter sigh Slottet/ uthi hwilket the förblefwo. Konung Osantrix kom för Slottet med hela sin Krigzmacht och belägrat ethet/ upreste stårmbäckar/ och giorde stora stormningar/ men the uthi Castellet wärde sig manligen.

fidissimum habebat, ad virginem filiam ablegavit Sigurdus, nunciatum ut intra septiduum proximum cum sorore Berta ad iter capessendum parata esse velit, consarcinata simul suppellectile quam habeat pretiosa. Labente diei septimi hora, cum sub vesperam multo mero temulentus rex aulicique ejus cubitum abivissent, equos quos habebant optimos adducendos curarunt Sigurdus atque Alebrandus, quibus ad castellum advecti sunt. Interea virgines regiæ suppellectilem omnem in fascias collegerant, quam equorum dorsis imponebant, ipsæ etiam conscensis equis extra castellum vectæ sunt, per noctem integram diemque insequentem itineri incumbentes, donec in sylvam ad populares suos pervenirent. Hic agmen quingentorum equitum collectum aderat, cum quibus, motis castris, in Hunalandiam contendunt, rebus ut videbatur, probe expeditis.

CAP. LXXX.

De fuga filiæ Osantrigis, patri detecta.

Osantrix ob dolos sibi factos, summopere animo commotus, militaribus copiis collectis, fugientes insequi pergit. Id cum rescisceret Rodolfus, sociique ejus, nulla patente ipsis elabendi via, neque ad resistendum opis, aut gratiæ impetrandæ spe ulla, propter patrata ab ipsis facinora, consilio pro re nata capto, ad castellum Marksteinium prope sylvam Falsturiæ confugiunt, clausisque retro munimenti portis, tutum illic habituri videbantur receptum. Osantrix positis ante castellum castris, propugnacula erexit, plurimis insultibus obsessos impugnans. Contra obsessi fortiter se tueri conabantur.

LXXXI. CAP.

Umm Sendi-menn Greifa Rodolfs til Attila Kongs sins

OK nu a Greifi Rodolfur tal vidur sinamenn/ oc seigir at their eru vanlega vidurkomnir/ sem var/ oc spyr ef nockur væri hans manna sva vel ad sier gior eda hugadur/ at treystast mundi/ at fara a fund Attila Kongs/ oc seigia hanum var vandrædi/ oc hver er thessari ferd kemur aleidis/ sva at oß verdur at nockurum hialpum/ tha skal mikit hans metord vera. Enn til thessarar ferdar biodast tveir hiner frækna[z]to Riddarar/ rida nu ut af Kastalanum/ eina hveria nott i miklu myrkri/ oc verda vard-menn Osantrix Kongs varer vidur tha/ oc hyggia at theirra sveinar se er sva diarflega rida umm nætur/ oc koma[z]t sva ut fra land-tiolldum Kongs/ oc letta alldrigin firr/ enn their koma a fund Attila Kongs/ oc seigia hanum allann atburd a ferd Greifans. Nu er Attila Kongur heyrir thetta/ tha mælti hann/ alldrigin heyrda ec sagt i fra thvilikum Riddara/ sem Greifi Rodolfur er/ oc mikla sæmd hefur hann mier nu unnit ef ec sænu sialfur til g..tt/ skal oc eigi sia veidi or hondum ganga/ medur thvi at sva vel er i hendur borit sem er nu: bue sic nu allir miner menn/ oc farom at veita Greifanum lid/ oc thar samnast saman ovigur her.

81. CAP.

Om Grefwe Rodolfs Sänningebod til Konung Attila.

GRefwe Rodolfer talte med sina månn och sade: wi äre nu uthi någon fahra stadde/ ty frågar jag om någon är af mine månn så god eller frimodig/ at han fördristar sig at resa til Konung Attila/ och glöra honom kunnigt wårt tilstånd/ och hwem som thenne resa kan så förrätta/ at oß kommer någon hielp/ han skal mycket nämnkunnig warda. Thenne resa at giöra/ tilbode sig twenne the kiäckeste Riddare/ hwilka rede utaf Castellet när natten war som mörkast/ och blef Konung Osantrix wacht them warse/ men den tänckte at de woro deras egne/ som rede så frimodigt om natten; ty komo the om Konungens Tält/ och reste sedan alt fort til thes the lände til Konung Attila/ och sade the honom hela handelen om Grefwens resa. När Konung Attila hade thetta hördt/ sade han/ aldrig hafwer jag hördt talas om en slikan Riddare som Grefwe Rodolfer är/ och hafwer han förskaffat mig mycken heder/ om jag man sielf kan behållan/ och skal icke then willebrå undanslippa mig/ som jag så artigt fått i mina klor; derföre utruste sig alla mina månn/ och farom åstad at undsättia Grefwen. En stor krigzmacht samlades i medlertid tilhopa.

LXXXII. CAP.

Bardage Osantrix Kongs oc Greifa Rodolfs/ oc flotti Osantrix.

THessum her lyptir Attila Kongur utaf Susat/ oc fer til mo[z] vid Margreifann

82. CAP.

Konung Osantrix och Grefwe Rodolfs strid/ och Konung Osantrix flycht.

DEnne krigzmacht förde Konung Attila uthaf Susat/ at möta Margrefwen; och är

CAP. LXXXI.

De legatione Rodolfi ad Attilam.

RODOLFUS convocata militum suorum concione, discrimen in quo versabantur exposuit. Percontabatur porro, ecquis animi fortitudine præditus inter suos, ad Attilam proficiscendi provinciam in se suscipere auderet, regi indicatum qua ipsi premerentur calamitate. Obnixe insuper polliceri, virum hujuscemodi negotium cum successu expedientem, eximiis præmiis remunerandum esse. Rei gerendæ curam bini equites audacissimi in se suscipiebant. Hi nocte intempesta extra castellum vecti, â stationariis Osantrigis forte observati sunt, indicio haud fallaci, quantum per noctis obscurum perspicere licebat, quod ferocius equitabantur. Interea ipsi regis prætervecti castra, continuo itinere, ad Attilam pervenerunt, rerum â Rodolfo gestarum exponentes seriem. Attila auditis quæ narrabantur, palam fassus est, nusquam eminentiores exstare virtutes equitis alterius, cum Rodolfo comparandas. Hujus quippe ope eximium decus sibi partum esse, quod haud minoris fuerit sedulitatis suæ, inposterum tueri posse. Neque enim prædam potitam sibi extorqueri permissurum esse. Proinde suos arma promte induere jussit, ad opem Rodolfo ferendam.

CAP. LXXXII.

De pugna Osantrigis cum Rodolfo, regisque fuga.

ATtila motis ex Susato castris, Margrafio opem laturus properat. Cæterum alio loco expo-

greifann/ oc i annann-stad er at seigia fra vid-skiptum Osantrix Kongs oc Greifans oc Osids/ their beriast hvern dag/ oc svá sottuz their fast/ ad af Osantrir Kongi oc hans lide var fallid thriuhundrud Riddara/ oc Kastalamenn hafa latid sextie Riddara. Nu koma menn skyndelega a fund Osantrix Kongs/ oc seigia hanum at Attila Kongur a skamt til Kastalans med ovigann her. Nu sier Osantrix Kongur at hann hefur enga vidur-stadi moti Attila Kongi i thad sinn/ firir sakar lidfædess er hann hafdi tha/ thvi at bradum var borid eptir theim at fara/ at Kongur feck minna lidi samnat enn thurft hans gegndi. Tha redo radgiafar Osantrix Kongs hanum thad at hann skylldi flyia/ oc samna sier lidi/ oc fara a hendur Attila Kongi med ordinn styrk annat sinni/ oc thessor rad tekar Osantrix Kongur oc lætur blasa til braut-ferdar/ oc upp-taka landt-tiolld/ oc flyia nu a brott. Nu sier thetta Greifi Rodolfur oc allir Kastala-menn/ oc vita thyckiazt their um ferd Attila Kongs/ laupa their nu a hesta sina/ oc rida ut af Kastalanum oc drepa af lide Osantrix Kongs tvo-hundrud Riddara/ och tha heyra their mikid herop oc vapnabrak af lide Attila Kongs/ oc ludra-gang/ oc hverfa nu aptur:

år på annat rum at omtala Konung Osantrix/ Grefwens och Osids strid/ the sloges hwar dag/ och åntrade så fast med hwar andra/ at af Konung Osantrix Krigzmacht woro fallne trehundrade Riddare/ och af the belägrade sextio; Tå kommo månn hasteliga til Konung Osantrix/ som berättade honom/ at Konung Attila war når för handen/ med en öfwermåttan stor krigzmacht. Konung Osantrix såg nu at han icke kunde emotstå Konung Attila den gången/ ty han hade liten krigzmacht/ af orsak/ at han war så bråder at fara effter them/ at han intet fick så mycket folck tilhopa/ som han behöfde. Hwarföre gofwo Konung Osantrix rådgifware honom thet rådet/ at han skulle wika undan och sambla sig en större krigzmacht/ at en annan gång med större styrckia hälsa på Konung Attila. Detta råd emottog Konung Osantrix/ och befalte han blåsa at folket skulle bryta upp/ och nederrifwa tälten/ och flydde the sedan undan. Når Grefwe Rodolfer och alle the som på slottet wore det sågo/ tyckte the sig weta at Konung Attila wore förhanden/ ty satte the sig til häst/ och redo uthaf Kastellet/ och ihiälslogo af Konung Osantrix folck twå hundrade Riddare/ då fingo the höra myckit krigsroop och wapnegny af Konung Attilas häär/ med mycket blåsande/ och wände the sig så tilbaka.

LXXXIII. CAP.

Konung Attila reisir heim aptur i Hunaland/ oc giorir brud-kaup til Erka.

Eñ er Osantrix Kongur er a brott ridiñ med her sinn/ tha mælti Rodolfur vid sina

83. CAP.

Konung Attila reser hem til Huneland/ och giör Bröllop med Erka.

MEn når Konung Osantrix war bortfaren med sin Häär/ sade Rodolfer/ at the skul-

exponendum erit de Osantrigis, Comitis atque Osidis pugna. Hi quippe quotidianis conflictibus dimicantes, acriter aliis instabant, quoad â partibus Osantrigis trecenti equites occisi essent, sexaginta ex agmine obsessorum desiderarentur. Hæc dum gerebantur, advenientes subito nuncii ad Osantrigem, de validis copiis ab Attila in subsidium ductis ad liberandum ab obsidione castellum referunt. Igitur Osantrix imparem se sentiebat resistendo Attilæ, utpote numero militum ipsi longe inferior, ingruente etiam quantocius hostili agmine, quo novum militem, prout opus erat, colligere impediebatur. Rebus hunc in modum coarctatis, retrocedendi consilium suggerebant familiares, ad copiarum auxilia colligenda. Quibus coactis, Attilam novis viribus aggrediendum esse. Placuit Osantrigi consilium, datoque receptus signo, castrisque motis, fugæ se præcipitem dedit. Hoc ipsum cum animadverterent Rodolfus militesque castellani, Attilam in vicinia adventasse augurabantur. Itaque in equos subito insilientes, vectique foras, ducentos numero viros ex agmine Osantrigis interficiunt. Exauditus tunc bellicus stridor armorumque fragor adpropinquantibus copiis Attilæ, inter tubarum concentus. Illi igitur obversa via ad suos redeunt.

CAP. LXXXIII.

De reditu Attilæ in Hunalandiam, nuptiisque cum Erka.

FUgato cum copiis suis Osantrige, suos monuit Rodolfus, ut armis induti Attilæ obviam equi-

sina menn/ at their skulu taka sin vapn oc sina hesta / oc skulu rida i gegn theim Attila Kongi/ oc sva giora their/ oc hittaz their Attila Kongur a velli fogrum oc hefur hañ tha ei minna lid enn tuttugu thusund Riddara/ enn Rodolfur fær thar Attila Kongi Erkam dottur Osantrix Kongs/ oc verdur thar mikell fagnadar fundur / fer nu Attila Kongur heim i sitt riki med mikelli sæmd/gerir nu dyrlega veizlu/med olum enum bestu föngum er i varo landeno/oc fær nu Erka dottur Osantrix Kongs/ enn Rodolfi giptir hann Bertu ena kurteisu hennar systir/ oc mikid riki gefur hañ hanum/ oc hver madur lofar hans ferd oc list oc slogd er til-spyr. Nu er Erka Drottning alls Hunalands/ enn Margreifi Rodolfur hefur enn mesta metnad af Attila Kongi/ sem verdt er. Hedan ifra er langa æfi mikill ofridur milli Hunalands manna oc Vilkina manna oc storar orustur/ sem heyra ma adur enn thessari sogu luki. Oc thessor varo oll upphof at allum theirra vandrædom/ er nu ero sogd. Enn saga thessor vikur nu i fra vidratto theirra Attila Kongs oc Osantrix Kongs/ oc rædir nu umm adra menn umm rid/ enn hier kemur tho framm adur enn luki thessari sagu med allu.

skulle taga all sin wapen och sina håstar/ och rida emot Konung Attila / hwilket the giorde / och råkades the på en lustig plan. Konung Attila hade ey mindre krigzfolck ån tiugutusend Riddare/ honom öfwerantwardade tå Rodolfer Erkam Konung Osantrix Dotter / och wardt stor fågnad af dem hwar andra bewist/ når de trädde tilsamman. Konung Attila reste hem til sitt rike med mycken åhra/och giorde det prächtigaste giåstebod som i det landet kunde skee / på hwilket Konung Attila ächtade Konung Osantrix dotter Erkam / men Rodolfer giffte han med Berta den höfwiske hennes syster/ och gaf Konungen honom stort land at regera/ och hwar mann som thetta sporde/ berömbde Margrefwens resa/ hans konst och artighet. Nu war Erka bleswen öfwer alt Huneland Drotning/ och bewiste Konung Attila Margrefwe Rodolfer den största åhra/hwilken han wård war. Hädan effter war långan tid stor ofred emellan Hunarne och Wilkina mäñ/ och häfftige fäldtslachtningar/ som förnimmas månde förr än denne Historia lychtas / til hwilket alt endast orsaken war thet wi nu hafwom omtalat. Men thenne Historia wiker nu något litet ifrån / at alt fort beskriswa Konung Attilas och Osantrix twedråchtigheter / och handlar något om andre måns bedriffter; doch för slutet kommer hon igen at tala om dem.

LXXXIV. CAP.

Vinattu samband Attila Kongs oc Ermenreks Kongs af Puli.

Attila Kongur af Susa var bædi rikur oc feolmennur/ oc vann morg riki/hañ leg-

84. CAP.

Konung Attilas förbund medh Ermenrek / Konung uti Pul.

Konung Attila uthi Susa war nu måchtig blifwen/ han underkufwade sig månge

equitarent. Quo facto, Attilam in valle amœnissima adeunt, agmen ducentem viginti mille equitum. Hic Osantrigis filiam Erkam in manus Attilæ tradidit Rodolfus, multis utrinque gratulationibus factis super felici ipsorum occursu. Rebus hunc in modum feliciter expeditis, ad regnum suum retro profectus est Attila. Mox regio apparatu, sumtuosissimo instituto epulo, ex more regionis patrio, Erkam Osantrigis filiam sibi conjugem adsociavit, Rodolfo insuper Bertam vulgo moratam, nuptum collocavit, amplissima etiam regni portione ipsi adsignata. Cæterum heroicam hanc Margrafii expeditionem atque astuta consilia summis laudibus extollebant omnes, quicunque fando de iis acceperant. Regium dignitatis titulum in Hunalandia adepta Erka, eximiis etiam honoribus, uti par erat, Rodolfum prosequutus est Attila. Quæ sequebantur tempora turbulentissima erant atrocibus bellis, quæ inter Hunalandiæ cives atque Vilkinenses intercedebant, de quibus nos peculiari loco scripturi erimus, antequam huic historiæ colophonem imponamus. Ex his nimirum initiis, mala enata ingentia, quorum jam modo exordia exposuimus. Cæterum interrupto paullatim historiæ filo, intermissisque rebus Attilæ atque Osantrigis, aliorum fortia facta describere visum est, quibus prosequutis, interruptam narrationis seriem denuo ad finem usque continuare juvabit.

CAP. LXXXIV.

De fœdere Attilæ cum Ermenrico Puliæ rege.

ATtila Susæ rex opibus fortissimisque exercitibus in immensum creverat, redactis etiam sub

leggur vingan vid Ermenrik Kong er tha ried Puli. Thesser tveir Kongar leggia vingan sin a medal / sva at Attila Kougur sendir Ermenrik Kongi siñ frænda Osid med tolf Riddara. Ermenrik Kongur sendir igegn Valtara af Vaska-steini sinn systur son med tolf Riddara / tha var Valltari fiogra vetra / thar dvaldist hann sio vetur. Tveimur vetrum sidar enn Valltari kom / kom til Susa Hilldegundur dottur Ilias Jarls af Grecia/ oc var send at gisling Attila Kongi/tha var hon sio vetra gomul : theßir ener ungu menn unnuz mikid/ oc veit thad tho eigi Attila Kongur.

ge riken/ och giorde stor wånskap med Ermenrek som då rådde öfwer Pul. Thesse twenne Konungar upråttade wånskaps förbund/ sålledes sin emellan/ at Konung Attila sånde til Konung Ermenrek sin brors son Osid med tolff Riddare; men Ermenrek sånde igen til honom Waltare af Waskasten sin systerson med tolf Riddare; då war Waltare fyra åhr/ och dwaldes han der siu åhr. Twenne åhr effter Waltares ankomst/ inlånde til Susa Hildegunder Ilias Jarls dotter af Grekeland/ hon war sånd Konung Attila til gißlan/och war hon då siu åhr gammal. Thesse bågge unge personer ålskade hwar andra mycket / hwilket Konung Attila intet mårckte.

LXXXV. CAP.

Valltari af Vaskasteini oc Hilldigundur dottir Ilias Jarls af Grecia/ leynast burt ur Susa.

Thad er eirn dag at veitzla rik er i grasgardi Attila Kongs oc danz-hringur/ oc tha hellt Valltari i hond Hilldegundi/ thau talaz vid marga luti/ oc thad grunar engi madur. Nu mælti Valltari / hve lengi skalltu vera ambatt Erka Drottningar / oc væri betur fallid attu færir heim med oß til minna frænda. Hon mælti/ Herra/ eigi skalltu spotta mic / tho at ec sie ei hia minum frændum. Nu svarar Valtari/ Fru/ thu ert dottir Ilias Jarls af Grecia/ oc thinn er fodur brodir Osantrix Kongur Vilkina-manna / oc annar i mik-

85. CAP.

Waltare af Waskasten och Hildegunder Ilias Jarls dotter af Grekeland / draga hemligen bort ifrån Susa.

EN dag hölts ett prächtigt giästebod uthi Konung Attilas kryddegård / och mycket ringdansande; då hölt Waltare i Hildegunders hand/ taltes the och mycket wid/ thet ingen förstod. Nu sade Waltare: huru länge skal du wara Drottning Erkas trålinna/och wore thet mycket båttre fållet/ om du reste hem medh oß til wåra frånder. Hon swarade: Herre icke skal du bespotta mig/ fast iagh icke år hos mina frånder. Tå sade Waltare: Fru du år Ilias Jarls dotter af Grekeland/ och din faderbroder år Osantrix Wilkina måns / och en stor del af Rybßlands Konung ; men iag år Konung Ermenreks af Rom systerson/och mitt syskonebarn år Thidreker af Bårn / hwi skal iag

sub suam potestatem provinciis exteris. Amicitiæ fœdera cum Ermenrico Puliæ rege junxit. His autem conditionibus inter se paciscebantur; misso à partibus Attilæ ad Ermenricum regio cognato Oside cum duodecim equestris ordinis viris. Cui vicissim Waltarum ex Vaskasteiniis nepotem suum, comitantibus duodecim nobilibus ablegavit Ermenricus. Quartum tunc ætatis annum agebat Waltarus, mansitque in Attilæ aula per septennium integrum. Biennio post adventum Waltari, in regiam metropolim Susam appulit Hildegundis Iliæ Jarli filia ex Græcia, obsidis loco ad Attilam missa. Ipsa annos septem tunc nata erat. Hi adeo juvenes ambo tenerrimo amore alterutros mox prosequi cœperunt, inscio talium quæ moliebantur, Attila rege.

CAP. LXXXV.

De raptu Hildegundis, atque Waltari fuga.

FOrte die quodam sumtuosissimum epulum in viridario suo instituerat Attila, ludosque solennes. Ea usus occasione Waltarus, apprehensa manu Hildegundi, sermones varios cum ipsa miscebat, insciis reliquis quid in medium consultabatur. Eam inter alia affatus Waltarus, indignam sua sorte rem agere dixit; si diutine adeo Erkæ servitiis mancipatam se reddat; ac vero decere potius, ut inita secum societate, patrios lares revisum eat. Ipsa vicissim ne opprobrio se obnoxiam reddat cavendum dixit, quamvis procul à cognatorum consortio jam remota. Regessit Waltarus, ipsam utique genitam esse patre Ilia Græciæ Jarlo, patruumque habere Osantrigem Vilkinensium regem, qui Russiæ quoque regno magna ex parte potiatur. Se vero ipsum quod attinet, esse nepotem Ermenrici Romano-

 rum

mikla Ruzi/ enn ec em ſyſtur-ſon Ermenriks Kongs af Romaborg/ oc annar et minn frændi Thidrikur Kongur af Bern/ oc hvi ſkal ec thiona Attila Kongi? ger ſua vel/ far heim med mier / oc ſem ec er thier hollur / ſva ſie Gud mier hollur. Tha ſvarar hon/ thegar er ec veit thinn vilia ad ſonnu/tha ſkaltu oc vita mic oc minn vilia/tha var ec fiogra vetra gomul er ec ſa thig ed fyrſta ſinn/ oc unna ec thier thegar ſva mikid at ongum lut i verolldu meira / oc fara vil ec med thier thangad er thu villt. Tha ſvarar Valltare/ ef ſoa er ſem thu ſeigir/tha kom thu a morgon er ſol rennur upp til ens yzta borgar lids/ oc haf ſva miked gull med thier ſem thu matt meſt bera a annari hendi thinne / firir thvi at thu veizt allar fehyrdſlur Erka Drottningar frænkonu thinnar/ oc hon ſeigir ſva vera ſkulu/oc nu verdur Attila Kongur ecki var vid thetta rad/ firr enn Valltari hefur ut ridit af Suſan oc med hanum Hilldegundur/ oc hofdu nu mikid fe i gulli/ oc tvö ridu utaf borginni/ oc enginn var theirra ſva godur vinur/ad their trydi til theſſa at vita ſina ferd.

iag då tiena Konung Attila? giör ſå wål och far hem med mig/ och ſom iag år dig hulder/ ſå ware Gudh migh hulder. Hon ſwarade: effter iag wet förwiſt din willia/ ſkal iag och uptäckia för dig mina tanckar; jag war man fyra åhr gammal/ då iag ſåg dig förſte gången/ och undte iag dig då godt öfwer alt i werlden/ och wil iag reſa med dig dit ſom du wilt. Waltare ſade: om ſå år ſom du dig utlåter/då kom i morgon i Sol upgången til den ytterſte ſtadsporten/ och haf ſå mycket gull med dig ſom du måſt orckar at båra med bågge dina händer; ty du weſt alla Drottning Erkas ditt ſyſkonebarns håfwors giömor; Hon ſade: at ſå ſkulle blifwa beſtält. Thetta wiſte icke Konung Attila af/ förr än Waltare war uthriden af Suſat/ och med honom Hilldegünder/ hwilka hade mycket gull med ſig/ och redo the bågge ifrån Slottet/ uthan at hålla någon för ſin ſå gode wän/ ſom the tordes förtro thenne ſin reſa.

LXXXVI. CAP.

Konung Attila ſendir menn eptir theim Hilldegundi oc Valltara.

NU verdur Attila Kongur var vid/ at Valltare er brott ridinn oc Hilldigundur/ oc nu bidur hann ſina menn tolf rida eptir theim Hilldigundi oc Valltari/ oc ſkulud aptur hafa fe thad allt / er brott er tekid/ oc ſva hofud Valltara/oc af theſſum var eirn madur Hogne ſon All-

drians

86. CAP.

Konung Attila ſkickar efter Jungfru Hildegun/ och Waltare af Waſkaſten hennes Kiäreſte.

NÄr Konung Attila wardt berättat at Waltare och Hildegunder woro bortredne/ befalte han at tolf hans månn ſkulle fara effter them/ och hafwa tilbaka alla de håfwor ſom woro borttagne / tillika med Waltares hufwud; ibland deſſe månn war Hogne Konung Aldrians Son. Deſſe tolf Riddare re-

do

rum regis, inſuperque cognationis neceſſitudine Theoderico Veronenſi junctum, immerito ad ſervitia Attilæ regi præſtanda adigendum. Proinde ſupplex obſecrari, ut patrios lares una ſecum repetitum ire velit, auxilio ſuperum, rem feliciter ſucceſſuram. Cui viciſſim ipſa: conſilii voluntatisque Waltari jam modo participem ſe, tanto minus eidem celare velle, quæ ſuo animo recondita gerat. Nimirum ſeſe adhuc dum quadriennem, cum hujus conſpectu primum frui licebat, ſubito amorem ac benevolentiam ejus expetiviſſe. Ac vero lubenti animo una profecturam, quocunque locorum ducere velit. Subjunxit Waltarus, ipſam, ſi in ſententia perſtare velit, diluculo primo ad ulteriorem urbis portam accedere debere, nec vero negligendam auri ſuppellectilem, quantam una portandam ferre queat. Facilem quippe acceſſum ei patere ad opes, mundumque Erkæ reginæ, ſuæ cognatæ. Ipſa hæc ſingula ſibi curæ futura pollicebatur. Interim Attila rerum quæ agebantur neſcius erat, donec Suſane exiverant Waltarus atque Hildegundis, magna onuſti rapina. Illi vero fugam ineuntes, neminem familiarium ſecreti conſortii participes eſſe voluerunt.

CAP. LXXXVI.

De nunciis ad comprehendendum Waltarum emiſſis.

DE fuga Waltari atque Hildegundis certior factus Attila, duodecim amandavit homines, ad eos perſequendos, recuperandamque ſupellectilem quam rapuerant omnem. His una injunctum erat, ut caput Waltari amputatum referrent. Aderat illorum cœtui, quidam Hognius Aldriani regis filius. Hi velociter properantes, fugientium veſtigiis inhærebant.

Eos

drians Kongs/ oc nu rida theßir tolf Riddarar eptir theim ſkyndilega / oc ſia nu hvarir annara reid. Nu leypur Valltari af ſinum heſti med mikilli kurteiſi oc hreyſti/ oc tekur ofan ſina Fru Hilldigundi/ oc theirra gerſimar. Nu loypur hann a ſinn heſt / oc ſetur ſinn hialm a hofud ſier/ oc ſnyr framm ſinu gladieli. Nu mælti Hilldegundur vid ſiñ ſota lafavard: Herra/ harmur er thad er thu ſkallt eirn beriaſt vid tolf Riddara/ rid helldur aptur oc forda thinu lifi. Fru / ſeigir hann/ grat ecki / ſied hef ec firre hialma klofna/ ſkiolldu ſkipta/ brynior ſundradar/ oc men ſteypat af ſinum heſtum hofudlauſa/ oc allt thetta hefi ec gort minni hendi/ oc ecki er mier thetta ofureſle.

do hårdt effter them/ och fingo them i ögneſichtet. Tå ſprang Waltare af ſin håſt med ſtor artighet och frimodighet/ lyfte ſin Fru Hildegunder af håſten och theras håfwor. Sedan ſteg han på ſin håſt / ſatte hiålmen på hufwudet/ och framlade ſin glawel. Tå ſade Hildegunder til ſin ſöta frålſare: Herre / thet år nu förtret/ at du enſammen ſkal ſlåß med tolff Riddare/ rid heller tilbaka och undſått ditt lif. Fru/ ſade han: gråt icke/ iag hafwer förr ſedt hiålmar kluſna/ ſkiöldar igenområnde/ hårneſk ſönderhuggna/ och karlar ſtupa hufwudlöſa af ſina håſtar til jorden/ det iag alt giordt med mina egne hånder/ och icke råra deſſe månn löpa långt medh migh.

LXXXVII. CAP.

Walltari drepur ſendimenn Attila Kongs/ oc reiſir ſidann ſinn veg.

OC nu ridur hann i moti theim/ verdur nu mikill bardagi / oc firr er myrkt af nott/ enn lokid ſie viginu / enn Valltari er nu ſar miog / oc drepid hefur hann nu ellefu Riddara / enn Hogni komz undan oc komz i ſkog/ enn Valltari hittir nu ſina Fru/ oc buaz thar umm vid ſkoginn ; Valltari ſlær tha elld vid tinnu/ oc giorir thar mikinn elld/ oc thar vid ſteikir hann eitt (a) boyſti Villi-galltar oc nu mataz thau ſidan / oc luka eigi firr enn allt er af beinunum. Nu ſnyr Hogne ur ſkoginum / oc til ellzens er Valltari ſat hia/ oc hyggur ad hann ſkal drepa hann/ oc bregdur nu ſverdi. Hilldegundur mælti til Valtara / vara thig / her fer nu eirn af

(a) bryſti.

87. CAP.

Waltare dråper Konung Attilas uthſkickade/ och rider ſin wåg.

WAltare red emot dem/ och wardt en ſkarp fåchtning / hwilken intet åndades förr ån nattmörkret kom dem uppå. Waltare hade många ſår/ och hade han ihiål elloſwa Riddare ; men Hogne kom undan til ſkogs. Waltare upſökte ſin Fru / och bodde de om ſig i ſkogen/ han ſlog upp eld med flintan/ och giorde en ſtor eldbraſa/ wid hwilken han ſtekte en wildegaltsrygg/ och finge de ſig mat/ wåndandes intet igen förr ån alt war af benen åtit. Hogne kom haſtigt uhr ſkogen til elden der Waltare ſatt/ i thet upſåt at han ſkulle dråpa honom/ och drog uth ſitt ſwärd. Hildegunder talte til Waltare: achta dig Herre / hår finner du en af dine owånner/ du i dag fåchtade med; tå togh han upp wildegalts ryggen ſom war aſåten/ och kaſtade åth Hogne/ och ſlog han honom med

Eos conſpicatus Waltarus corpore agilis animoque impiger, ex equo deſiliit, dominamque Hildigundem opesque quas ferebat, ſublatam in ſolo ſtatuebat. Ipſe mox equo conſcenſo, galeam capiti impoſuit, protenſam manu gerens haſtam. Amatorem ſuum tenerrimis verbis compellans Hildegundis, rem nimis arduam eum ſuſcipere ait, dum adverſum duodecim pugiles ſolus dimicare conaretur; quin rectius multo acturum eſſe, ſi fuga ſalutem ſibi quærat. Waltarus bono animo dominam eſſe juſſit: quippe non inſvetum ſibi galéas diſſectas videre, fractaque in medium ſcuta, abſciſſisque virorum capitibus, trunca corpora in terram cadere. Talia facinora propriis olim manibus ſe patraviſſe, nec reformidare diſcrimen.

CAP. LXXXVII.

De Attilæ nunciis per Waltarum occiſis.

INgruentibus propere pugilibus obviam ſe ſtitit Waltarus. Itaque inchoato certamine in ſeram uſque noctem pugnatum fuit, cum utrosque dirimebat caligo. Interim Waltarus acceptis corpore ſuo vulneribus crebris, undecim pugiles proſtraverat, ſolo Hognio inter ſylvarum denſa elapſo. His peractis, conjugem ſuam recuperavit Waltarus. Deinceps erecto in ſylvis tuguriolo, cum ignem ſilice elicuiſſet Waltarus, pyram ingentem accendit. Veru deinde appoſitum vervecem aſſavit. His ipſi dapibus ſe explebant, oſſa probe abradentes. Interea Hognius ex ſylvarum latebris egreſſus, prope pyram acceſſit, eductoque gladio Waltarum aſſidentem occiſurus erat. Subito igitur Hildegundis Waltarum compellans

af thinum ovinum/ er thu bardiz vid i dag; oc nu tekur hann upp boystid villi-galltarins er af var etid/ oc kastar at Hogna/ oc lystur sua mikid hogg/ ad thegar fellur hann til jardar/ oc kom a hans kinn/ so at thegar rifnadi holldit oc ut sprack augad/ oc nu stendur hann upp skiott a fotur/ oc loypur a sinn hest/ oc ridur vid thetta heim til Susan/ oc seigir Attila Kongi umm sina ferd. Valltari stigur nu a bak oc rida thau sudur umm fiall a fund Ermenriks Kongs/ oc seigir hanum nu allt af sinum ferdum/ oc tho fa their Kongar halldit sinu vinfeingi med fiegiofum er Ermenrikur Kongur gaf Attila Kongi.

med den så hårdt/ at han strax föll til jorden/ och tog hugget så hårdt på hans kinder/ at thet blef hål effter och ögat sprack uth; ty steg han hastigt upp igen på sina fötter/ och kom så til håst och red til Susan/ berättandes för Konung Attila sin resas uthgång. Waltare satte sig til håst/ och rede the söder öfwer bärgen Alpes til Konung Ermenrek/ och sade honom omständeligen, huru deras resa hade aflupit; dock finge the behålla Konungens gunst/ förmedelst the skiäncker som Konung Ermenrek gaf Konung Attila.

LXXXVIII. CAP.

Umm o-vinskap theirra Heimis oc Vidga.

Nu situr Thidrik i sinu hasæti hia sinum fedur Thettmari Kongi / oc hans felagar med hanum oc samningiar. Heimir thionadi oc skeinkte theim thann dag. Nu botir Heimir i gullskal eina/ oc stendur firir Thidriki oc thionar vel. Nu brigdur Thidrikur sverdi sinu Naglring/ oc synir lags-monnum sinum/ oc mælti sidan: thu hinn godi Naglringur/nu komtu i mikla raun at sinne er ec var i brottu or Bern (a) oc ei ætla ec fast betra sverd enn thig/ sie hier Heimir firir thina thionustu/ eigi ann ec ödrum manni betur at niota thessa sverds enn thier/ thigg nu vinur godur/ oc niot vel. Nu tekur Heimer vid Naglring/ oc thackar Herra sinum vel giofina; thar var mikill fiolldi anna-

(a) bádi i grioti oc hordum bopnum.

88. CAP.

Om Heimes och Widgas owånskap.

Thidrek satt i sitt högsäte hos sin fader Konung Thettmar/ och hans stallbröder och wederlikar med honom. Heimer tiänte och skiänckte inn för them then dagen. Heimer slog uthi en gullskål och stod för Konung Thidrek och tiente. Thidrek blåttade sitt swärd Nagelring/ och wiste thet sina stallbröder och sade: Du hin gode Nägelringer kom uthi stort profden gången/ när iag war borta ifrån Bärn/och menar iag/at icke båttre swärd finnes än du/ se här Heimer för din tiänst/ icke unner iag någon annan håller än dig det at niuta/ tag nu emot gode wån / och niut wäl. Heimer tog emot Nagelring med stor tacksäjelses afläggning til sin Herre för des skiänck. Ther woro och många andra männ/ hwilka alle tackade Thidrek för den wälgiärning han bewiste Heimer. Tå begynte Widga at tala / wist äret illa med dig Nagelring/ ty heller wore

lans, vitæ suæ ut caveret monuit; imminere quippe lateri ejus hostium quendam, cujus hodierno die expertus fuerat vires. Tunc Waltarus arreptam vervecis spinam, vi vehementiore contra Hognium projecit, ita ut ictu immisso protinus in terram corrueret. Quippe tempotibus collisis intumescente vulnere, oculus ipsi excussus est. Qva igitur potuit nisu subito in pedes se erigens, equum suum conscendit, vectusque ad urbem Susam, Attilæ regi sua exposuit fata. Deinceps Waltarus atque Hildegundis conscensis equis, viamque meridianam juxta montium juga emensi, ad Ermenricum regem perveniunt. Huic justa serie cuncta quæ sibi acciderant recitavit Waltarus. Ingentibus hinc muneribus atque donariis Attilam reconciliatum ipsis rursus propitium reddidit Ermenricus.

CAP. LXXXVIII.

De Heimeri & Vidgæ inimicitiis.

Interea dum regali honore apud patrem suum Detmarum à suis coleretur Theodericus, sodalium nobiliumque stipatus caterva, forte vicem suam in pocillatoris officio die quodam obibat Heimerus. Infusum mero craterem aureum Theoderico reverenter obtulit. Tunc gladium Nagelring evaginatum sodalibus suis spectandum præbuit Theodericus, simul collaudans eximiam ferri bonitatem, multis speciminibus sibi probatam, cum in peregrinis terris extra patriam Veronam ageret: nec enim præstantiorem alium habuisse se. Hunc Heimero ob gnaviter sibi navata officia muneris loco dare decrevisse, quem ante alios

annara manna / oc thacka aller Herra Thidrik sina velgiord er hann birte vid Heimi. Nu tekur Vidga til orda/ vist ertu Naglringur illa kominn/ thviat helldur væri hann duganda mans vopn/ enn theß er nu hefur/ oc sidann er ec kom til Bernar/ tha virda ec thig eigi meira til geingis oc fylgdar enn eina kono sidann er ec sa thig thad Nidings verk gera/ tha er ec var naudstaddur / tha er vid ridum tveir til hinna fim alraustra manna / oc bauttu mic fram/ enn thu sast a hesti thinum vel vidbuinn / oc villdir eigi duga mier nie nær koma. Enn Jarlinn Hornbogi oc Hilldebrandur mattu eigi vid koma ad duga mier/thviat their leyptu ut a Ana/ enn sidann sem Jarlinn kom tilfarande / tha thyrfta ec thin alls ecki/ nærgi sem ec fæ thier thad golldit. Tha svaradi Thidrikur/ heyr thar mikla skom oc nidings-verk/ at vilia ei duga faronaut sinum er hann var naudolega staddur/ thu hinn illi hundur/sagdi hann/ dragstu i braut ur aug-syn minne / oc væri thad tho maklegra/ ad thennann dag hengir thu uppi firir Bern. Nu verdur Heimir miog reydur vid thessa rædu/geingur nu i brott/oc tekur hest sinn Rispa oc oll sin vapn/ ridur nu i brott.

re du en dugelig mans wapen/ än dens som dig nu hafwer/ och så länge iag warit uthi Bärn/ har iag icke achtat mehra ditt omgånge än en Konas/sedan som jag såg dig begå det nidingswärk när iag war nödstälter/ tå wij redom twå allenast til fem öfwermåttan frijmodige karlar. Du bad mig fuller rijda fram; men du satt på din häst wäl uthrustad/ och wille intet hielpa mig eller komma mig när. Hornboge Jårl och Hildebrander kunde intet komma til at bewiisa mig något bijstånd/ ty the dreswes aff strömmen uthföre Åån/ men sedan Jarlen kom tilfarandes/ behöfde iag dig alsintet/enär iag thig detta får wedergullit. Tå swarade Tidrek, hör then store skam och nidingswärck/ at intet willia unsättia sin Följeslagare/ då han war nödstälter/ du din onde hunder/ drag bort ifrån mina ögon/ och wore det dock tienligare/at du i denna dag skulle hånga uth för Bärn. Wid deße ord war Heimer mycket wreder/ gick uth och tog sin häst Rispa och all sin Wapen/ och redh bårt.

LXXXIX. CAP.

Heimer fer a brott or Bern/ oc gefur sic i fielagskap med Ingram Reyfara i Falstur-skogi.

HEimir vendir nu nordur um fiall/ oc ridur

89. CAP.

Heimer reser bort ifrån Bärn/ och gifwer sig i föllie med Ingram röfware i Falsterskogh.

HEimer wände norder om Fiällen/ och red

os tam eximio dono solum dignum esse censeat, Hanc proinde largitionem æqui bonique consulere ipsum oportere, successu felici præstantissimo gladio usurus. Heimerus munere egregio honoratus, ingentes gratias domino suo se relaturum pollicebatur. Aderant forte in frequenti sodalitio complures alii, luculentis verbis Theoderici munificentiam in Heimerum collatam deprædicantes. Ibi orsus Vidga, admodum improbas in manus Nagelringum devenisse ait, boni certe frugis, magisqve idonei hominis debitam alias portionem: quippe ex illo tempore quo Veronam ipse appulerat, suo animo levi habitum fuisse Heimerum, ob vulgaria prorsus ingenuoque homine indigna opera, cum laboranti sese in extremo periculo opem ferre negligebat. Quippe in nupera illa expeditione, cum quinque numero equites oppugnaturi erant, monuisse Heimerum ut prior Vidga propius adversarios aggrederetur, dum interea otiosus ipse probeque perarmatus equo insidebat spectator, nullo sibi periclitanti auxilio allato. Interea Iarlum Hornbogium atque Hildebrandum inter fluminis vortices jactatos nullam sibi opem afferre potuisse. Advecto demum ad sese Iarlo, inutilem prorsus fuisse Vidgæ operam, ac vel exiguo premio condignam. His enarratis subjunxit Theodericus, indignum esse facinus illiberalis ingenii, laboranti sodali suo non succurrere. Jusso itaque Heimero procul illinc facessere conspectumque suum evitare, graviorem pœnam eum commeritum fuisse ait, ac jure merito in furcas suspendendum extra Veronæ portas. Hoc minaci sermone perterritus animo Heimerus foras exivit; acceptoque equo suo Rispa cum armatura omni, illinc abivit.

CAP. LXXXIX.

De Heimeri abitu, initoque sodalitio cum Ingramo latrone apud sylvam Falsterensem.

HEimerus instituto boream versus itinere juxta montium juga, pluribus diebus per ignota

ridur nu marga daga o-kunnar brautir/ oc eigi veit hann nu viſt hvad hann ma til frama vinna/ theß er hann thycki iafn-frægur ſem adur. Hann ſpyr nu til mans eins/theß er heitir Ingram (a) ſa er vikingur mikill oc hermadur / oc liggur ute a ſkogum/ oc thar heviz hann optazt vid ſem heitir Falſtur-ſkogur/ oc med hanum adrir tiu hans fielagar. Falſtur-ſkogur er i mille Saxlanz oc Danmarkar. Ingram er i oſætti vid Hertoga eirn i Saxlandi/ hanum gerir hann thad allt illt er hann ma / oc engan mann lætur hann fara ad frialſu um̃ thann ſkog / ſtyrkur er hann oc mikill firir ſier/ oc eirn kappi er hann/ oc vel ma hann eirn bera af tolf mannom (b). Heimir giorir thad rad firir ſier / ad leita til theßa Ingrams/ oc eigi liettir hann firr enn hann finnur hann oc tha fielaga. Nu bydur hann ſic til ſamlags vid tha/ (c) oc thvi taka their vel/ nu er hann hinn tolfte i theirra ſveit/ liggia their nu ute oc a theim ſkogi / oc giora margt illt.

red många dager uthi the okunnige wägar/ och icke wiſte han med hwad han ſkulle kunna winna något framſteg/ ſå at han bleſwe ſå namnkunnig ſom förr. Han hörde omtalas en man wid nampn Ingram/ hwilken war en ſtor Röfware och Krigsman/ han låg uthe i ſkogen/ och wiſtades ſom offtaſt med ſina tijo Stallbröder uti Falſter Skog/ hwilken war belägen emillan Saxen och Dannemark. Ingram hade owänſkap med en Hertig uthi Saxland/ honom giorde han alt det onda han kunde komma til wäga/ och ingen Mann låt han fara i frid öfwer den ſkogen; ſtarcker war han och en kiäcker karl/ der til war han en kiämpe/ och kunde han enſammen ſlåß med tolff männ. Heimer fattade det rådet at fara til honom/ ty aflät han intet förr än han fant honom och hans ſtallbröder/ med dem bödh han ſig uthi ſtallbröderſkap/ och togo the wäl emot honom/ och wardt han den tolfte i deras föllie/ the låge uthe på den ſkogen/ och giorde mycket ondt.

(a) ſa er ſkakmadur og med hanum tiu adrir hans fielagar. (b) Thott hann finni alvopnada. (c) og thvi taka ſkak-menn allvel.

XC. CAP.

Umm Vidrattu kaupmanna oc Ransmanna.

THetta er fraſagt / ad Kaupmenn Nockarer hafa buiz af Saxlandi til Danmarkar (a) their hafa med ſier mikin̄ fiarhlut/eigi eru their færri ſaman enn ſextio manna (b) allir vel vapnadir/oc thad ætla their/ at eigi ſkulu allfaer menn bana

90. CAP.

Om Kiöpmännens och Röfwarnes ſlagsmåhl.

DEt är berättat/ at några kiöpmän hafwa reſt ifrån Saxland til Danmark/ hwilka hade med ſig mycket gods/ och icke wore the mindre än ſextijo i föllie/ alle wäl bewäpnade/ och mente the at icke ſkulle alt för fåå män affkiära dem wägen/eller borttaga deras egendom; goda håſtar hade the/ och koſtelige håſ-

(a) ſem theirra leid liggur. (b) godra dreingia og bryniadra/ og med hialmum og keſium og ſkorpum ſverdum eru their bunir.

gnota viarum oberrat, ignarus qua ratione priſtini decoris gloriam recuperare poſſet. Forte inaudiverat publica fama celebrari quendam Ingiramum ob piraticam atque latrocinia valde inclutum. Hunc in ſylvarum latebris vitam ut plurimum agere, circa nemus Falſturiæ prædenſum, decem pugilum ſodalitio ſtipatum. Cæterum Falſturiæ illud nemus inter Saxoniam Daniamque medium interjacet. Ingiramus inimice inſectabatur Saxoniæ quendam ducem. Huic pro viribus nocendo, iter per nemus iſtud intutum viatoribus reddidit. Robur corporis animique fortitudo prægrandis homini inerat, pugnandi audacia, contra duodecim fortiſſimos viros ſolus decernere geſtiens. Heimerus deliberato apud animum ſuum conſilio, Ingiramum hunc ſibi adeundum cenſuit, quem etiam poſt longam inquiſitionem juxta ſodalitium ſuum invenit. In illorum ſodalitium ſe aggregari petens, reliquos ſibi faventes invenit. Cujus acceſſione ſuppleto duodenario ſodalitatis numero, in nemore illo latrocinia exercere pergebant, plurimum afferentes damni.

CAP. XC.

De pugna mercatorum atque latronum.

TRalatitium̃ eſt, mercatorum turmam ex Saxonia egreſſorum in Daniam profectionem ſuſcepiſſe, divite cum mercimoniorum apparatu. Hi ſexaginta numero viri armis probe inſtructi, viam â paucioribus ſibi obſtrui aut bona ſua eripi minime ſe paſſuros

na theim veg ſinn ne rœna tha fe ſino/ goda heſta hafa their/ oc ſtorar gorſimar a. Nu fara their thar til er their koma a ſkoginn Falſtur/ (c) oc tha er ſat-menn verda varir vid theſſa menn/ tha mœla their ſin a mille/ tho ad their ſie marger oc vel vidbunir/ tha muno their er ofur-eflis meñ kallaz opt vid mikid ofur-efli hafa at ſkipta ef their vilia ſier fiar afla; enn nu tho at their ſie margir ſaman tha farom i mot theim/ oc dugi hver ſem drengur er. Nu vapnaz their oc fara ſidann i gegn theim/ enn tha er Kaup-menn ſia ſina o-vini firir ſier/ tha verda their vel vid/ laupa af heſtum ſinum oc brigda ſverdum/ oc ſnua fram̄ ſpiots-oddum ſinum/ medur thvi ad eigi ero ſkylldir til at lifa ſier med; thar verdur nu hord orroſta oc mannſkod oc eigi long/ adur eñ ſa verdur ſkilnadur theirra/ at Ingram oc hans fielagar hafa ſigur oc hallda ſinum monnum allom/ oc eigi ſkiliaz their firr/ enn allir their ſextio manna eru fallnir/ taka their nu fie theirra oc vapn oc heſta/ oc thyckiaſt nu hafa vel arnad oc eru katir/ oc thyckiaſt nu meiri menn firr ſier enn adur/ oc frœgri/ oc thad œtla their firir ſier/ ad eigi muno their til mots koma vidur tha er theim mun meira ofurefli i vera yfir ad ſtiga en theßir varo theim/ oc kallazt their nu mikil vandrœdi hafa af hendi leyſt/ oc Heimer telur ſic nu rauſtari mann en adur var hann/ oc thar dveliaſt their langar ridir.

håſwor på dem. The reſte fördenſkull altfort til deß the kommo på Falſterſkog / och når Röfwarne bleſwe den warſe/ talte the ſig emillan/ at åndock the wore månge och wål uthruſtade / månde the ſom wåldswärkare kallas/ öffta haſwa ſtort beſwår om the wille förwårfwa ſig godz / och faſt ån the åro många tilſamman (ſade the) farom åndå emot dem / och hielpe hwar androm ſom karlar: ty bewåpnade the ſig och foro emot dem. Men når kiöpmånnerne ſågo ſina owånner för ſigh/ woro the wid godt mod/ och ſtego aff ſina håſtar/ droge uth ſina Swård / och fålte ſina ſpiut fram för ſig / effter the inga ſkiölder hade at wårja ſig med; dår wardt ett ſkarpt fåchtande / och föllo många / och ſtrax wardt uthgången ſå/ at Ingram och hans ſtalbröder fingo öfwerhanden / och miſte ingen mann/ och wånde the intet igen / förr ån alle deße ſextijo woro fallne. Sedan togo the alt deras gods/ wapen och håſtar / och tyckte the ſig wål haſwa beſtålt; ty woro the glade och ſkattade ſig för mehre månn och nampnkunnigare ån tilförenne/ och det tånckte the/ at icke ſkulle flere komma med dem til mötes/ hwilka mera beſwår och omak ſkulle wara at öfwerwinna ån deße/ ſampt at the hade den fahran wål igenom gådt. Heimer råcknade ſigh och raſkare mann ån tilförenne/ och uppehölle the ſig der långan tijdh.

(c) enn er ſkakmenn verda theßa varir / tha mållti Ingram/ ſia thar reid theirra manna / enn thott their ſieu marger ſaman od velbunir ad vopnum/ tha verda their menn er ſo vilia fa ſier fiar åtliga ad håtta til / thar er mikid ofurefli er firir/ og oſynt er hverſo fer/ firr enn reynt er/ ef their ſkulu heita miklir hreyſtimenn / og their ſkulu mikid ſie fa edur frama af ſinu afli. Nu verdum vier til at fara theirra manna thott their haſi lid mikid enn vier ei margt manna/ og forum ſem tidaſt og dugi nu hver ſem dreingur er til.

91. CAP.

ſuros jactabantur. Equis quippe præſtantiſſimis vecti, opes multi pretii una portabant. Igitur continuo itinere ad nemus Falſturiæ tandem adpulerunt, adpropinquantes ipſos conſpicati latrones, invicem alios cohortabantur, haud deſpondendum eſſe animis ob occurſum turmæ validioris; quippe multa audacia agier oportere viros fortes, ut gloriæ opumque quæſtum faciant. His proinde impigro animo occurrendum; quamvis numero longe pluribus: Sic virtutis ſuæ daturos ſpecimina. Indutis deinceps armis, contra mercatorum agmen prodeunt. Contra mercatores obluctantes adverſarios conſpicati, animis valde geſtiebant; deſilientesque ex equis, ſtrictis gladiis, tenſisque mucronibus ordines communiunt, cum ſcuta non haberent, quibus corpora tegerent. Multa hic cædes commiſſa, fuitque hic pugnæ exitus, ut victoriæ tandem triumphum canerent Ingramus ſociique ejus, ob neminem ſuorum amiſſum, deletumque hoſtium agmen quod ſexaginta conſtabat bellatoribus. Occupata deinceps occiſorum ſuppellectile, armis equisque, veluti rebus egregie geſtis ovabant, novo adoreæ incremento aucti. Hoc proinde ſucceſſu inflati animis, aliorum deſpiciebant robur, nequicquam contra ipſos inpoſterum valiturum, domata hactenus ferociorum pugilum audacia. Heimerus præſertim ob recentem iſthanc victoriam mire gloriabatur. Plurimum deinde temporis heic locum commorari maluerunt.

XCI. CAP.

Her hefur upp umm Biturulf oc Thettleif Son hans.

MAdur eirn heitir Biturulfur i Danmarku a Skane/ rikur madur firir ſier/ hann bio thar ſem nu er kallad Tumma Thorp/ kona hans heitir Oda/ hon var dottir Jarls af Saxlandi/ thau attu eirn Son/ ſa heitir Thettleifur. Biturulfur er allra manna meſtur oc berſerkia tho ad leiti um̃ allt Dana-velldi/ Son hans er ungur oc mikill vexti/ hann er oc eigi ordinn i ætt ſina um̃ atferd ne um̃ adra kurteiſi/ firir thvi ad meir elſkar hann ſteikara-hus ad vera i/ enn hann vilie rida med fedur ſinom/eda idrottir at nema/eda hofdingium ad thiona/ enn firir thad hid ſama ann hvarki hanum mikit fadir hans nie modir/ oc litt rokia thau hann oc fol oc ſkiptingur hyggia thau/ oc hver annara ad hann ſie. Enn tho hefur hann ſied heſta ridna/ oc ſpiotum ſkotid/ ſverdum ſkylt oc ſteini orpit/ oc margar adrar idrottir ſet frammi hafdar / oc mætti hann firir thvi nunid hafa ef hann villdi gaum ad gefa : allir hyggia ad hann geymi ſliks ecki/ firir thvi ad ecki er hann miog bradgior/ oc eigi ber hann kamb i hofud ſier/ oc eigi vill hann i badſtofor fara ne laug tho at gor ſie/ oc ecki vill hann rokia ſic nema liggia i aſku inni i matgerdar-huſum / oc laupa med mat-ſveinum uti eda ſtafkarlom nockvidum.

91. CAP.

Hår begynnes at handla om Bitterulff/och Tiettlef hans Son.

EN mann Bitterulf wer nåmd uthi Danmark i Skåne/ han war en måchtig man/ och bodde han der ſom nu kallas Tumatorp; hans huſtru hette Oda/ hon war Jarlens dotter uthi Saxen/ the åtte en Son ſin emillan wid nampn Tiettlef. Bitterulf war den ſtarkaſte hielte och ſlagskiämpe öfwer alla/ ſå widt Danmarks wålde ſig ſtråckte. Hans ſon war ung och mycket ſtor til wåxten/ han brådde intet på ſin ſlåcht/ hwarken i åthäfwor eller annat artigt förehafwande/ förty han älſkade mehra at ligga uthi kiöket ån ſom rijda med ſin Fader/ eller at låra ſig artighet/ eller och at tiena någon Höfdinge; hwarföre hwarken hans Fader eller Moder honom älſkade/ och lijtet wårdade the om honom/mente och at han war en fåne eller bytinger/ eller annat ſlikt. Åndock hade han ſedt håſtar redna/med ſpiut ſkutit/med ſwård fåchtat/och med ſteen kaſtat/ och många andra öfningar förhånder hafde/af hwilket han något hade kun̄at nummit/ om han welat gifwa grant acht uppå. Alla tånckte at han ſådant intet achtade/ ty han war icke tidigt mogen uthi ſin upwåxt/ aldrig bar han kamb på ſitt hufwud/ intet wille han gå uthi Badſtugu eller karbadh/ faſt ån the woro fårdige/ ey heller wille han ryckta ſig/ uthan liggia i aſkan i ſtekarehuſet/ ſampt löpa med kockpoikarne och några tiggiare.

XCII. CAP.

CAP. XCI.

De Bitturulfi ejusque filii Ditlefi vitæ genere.

PEr Daniam Scaniamque incola prædives Biturulfurus ea tempeſtate inclutus erat. Domicilium habebat prope illum locum qui hodie Tummatorpium appellatur. Uxor ejus vocabatur Oda, progenita Jarlo ex Saxonia. Horum ex matrimonio filius procreatus eſt, nomine Ditlefus. Cæterum Biturulfurus præclaris animi donis militariumque rerum experientia ante omnes Daniæ cives eminebat. Filius in ætate adhuc viridi admodum ſtatura creverat; nec vero paternum referens ingenium in moribus aut vita, apud focum deſidioſus ſedere præoptabat potius, quam obequitando patris imitari ſtudia, boniſque artibus operam dare, aut ducis alicujus imperio emancipatum ſe tradere. Hanc itaque ob cauſam minus gratus parentibus ſuis, negligentius ab illis habebatur, quaſi ſtolido ingenio aut monſtroſa progenie homo. Ille contra, in equeſtribus ludis, militaribusque exercitiis, crebro ſpectator, talium rerum notitiam adhibito animo haud difficulter acquirere potuerat: quamvis aliorum ex opinione, nulla talium cura eum tangi crederent. Etenim ſordidos præferens mores ingeniumque hebes, impexos geſtabat crines, nec balneis utebatur ad abluendum corpus, neglecto munditiei ſtudio omni. Inter lixas vero & calones verſari, aut cum ſervis converſari vilique plebecula præcipuum ducebat.

CAP.

CXII. CAP.

Biturulfe er til veitſlu bodit / oc Thettleifur Son hans vill reiſa med.

BIturulfi er eitt hvert ſinn bodit til veitſlu oc kono hans/ oc allom theim mannom ſem hann villdi medur ſier haft hafa thangad ſem heitir Vetlanz herad/ til Ulfs Sotaſonar; oc tha er Biturulfur byſt til theſſarar ferdar oc hans menn/ tha verdur Thettleifur var vid theſſa alla ætlan. Nu gerir hann i ſkap ſier/ at viſt ſkal hann fara til veitſlunnar med fedur ſinum/ oc ſtendur nu upp i ſkeikara huſi/ oc riſtir af ſier aſku/ oc ſtrykur hendur ſinar oc hafud/ oc geingur iñ i ſtofu til modur ſinnar/ oc mælti til hennar/ modir ſeigir hann/ mier er ſva ſagt at thu ſkallt fara til veizlo: ja/ ſagdi hon/ ſatt er thad oc/ eda hvad vill vannenna thin tha? hvi ſpyr thu at ſliku? Hann ſvaradi/ oc kvadz vilia fara til veizlunnar med henni; Tha ſvaradi hon/ hvad mundir thu fara til veizlo vixlingur thinn oc ættleri? oc alla theßa tolf manůdi lattu i ſteikara-huſi/ ſva at ec ſa thig eigi firr enn nu/ oc alldreigi komtu til frialſra manna a allri theßari rid/ oc ecki villtu vera likur varum frændum/ oc eigi kemur thu i vara ferd ad ſva-buno. Tha mællti Thettleifur / hvad ſkyllda ec til ydar koma? firir thvi at thier kunnun min litla avußu hvert ſinn er ec kom/ oc optarr hatadot thier mic enn thier huggadit; enn nu medur thvi/ at thu villt leyfa mier at fara/ tha er vel/ enn ef thu villt ei-

gi

92. CAP.

Bitterulf war til Giåſtebods boden och wille Tiettlef hans Son reſa med honom.

BJtterulf och hans Huſtro bleſwo en gång budne medh ſå månge månn ſom han wille med ſig taga/ til Gåſtebods uthi Wettlands Hårad til Ulf Sotasſon; och tå Bitterulf och hans månn lagade ſig til denne reſan/ förſtod Thiettlef deras förehafwande; ty ſatte han ſig uthi ſinnet/ at han wiſt ſkulle fara til giåſtebudet med ſin Fader/ och ſtegh han upp uthi kiöket/ och riſtade af ſig aſkan/ och ſtrök ſina hånder och hufwud/ och gick in i ſtugan til ſin Moder och talte til henne: Moder/ ſade han/ mig år beråttat at du ſkal fara til giåſtebud/ ja/ ſade hon/ ſant år det/ hwad wil tu då din lathunder? och hwarföre frågar du der effter? han ſwarade och uthlåt ſig wilia fara til giåſtebudet med henne. Hwad wil du/ ſade hon/ fara til Giåſtebodh din bytinger och wanſlåchting? alle deße tolf Månader hafwer du legat uthi kiöket/ ſå at iag intet hafwer ſedt dig förr ån nu/ och intet hafwer du warit ibland friborne månn hela denne tijden/ och intet år du lijker wåra frånder/ altförty månde tu intet komma med oß i ſålſkap/ ſom nu år med dig beſkaffat. Thiettlef ſwarade: hwad ſkulle iag til Eder komma/ ty j bewijſten mig lijten ſkiötzel hwar gång iag kom/ och offtare hatade j mig ån mig hugnade/ om du wilt lofwa mig at reſa med/ år et wål/ hwar och icke/ reſer iag åndå. Sedan gick han uthi ſalen til ſin Fader och ſade til honom: Jag will fara med eder til gåſtebodet/ fåån mig håſt och wapen. Tå ſwarade Bitterulf/ hwad ſkulle du fara til gåſtebods med dugelige månn/ det wore oß en ſkam och ingen heder/ om du kommer

mer

CAP. XCII.

De Biturulfio ad convivales epulas invitato, filioque Ditlefo una ituro.

FOrte ad ſolenne convivium cum conjuge univerſaque familia ſua invitatus aliquando Biturulfius ad Ulfonem Sotæ F. in diſtrictu Wetlandiæ habitantem. Paratis ad abitum rebus, eorum quæ moliebantur certior factus eſt Ditlefus. Igitur obfirmato animo, una cum parentibus ad convivium ire geſtiebat. Proinde intra culinæ penetralia abſterſa fuligine remotiſque ſordibus manuum capitiſque, matris intrat conclave: Hanc alloquutus, relatum ſibi ait, ad convivales epulas eam ituram; affirmat mater, nec vero talium cura tangi debere degenerem filium, quem de his ſciſcitari minus deceat. Ille una cum matre ſe proficiſci velle ait. Reſpondit ipſa, minime fas eſſe, ut convivatum eat monſtrum ipſe hominis atque degener filius, qui annum integrum intra culinæ penetralia hactenus deliteſcens, ingenuorum hominum conſortia vitat, a natalium moribus reprobus, ad epulas adeo ſolennes haudquaquam aptus conviva. Regeſſit Ditlefus, ſibi haudquaquam cauſæ fuiſſe, ut parentum conſpectum ſollicito ambiret ſtudio, propter neglectam ab ipſis ſui cultus curam, quoties prodeuntem coram conſpicati fuerant, odio magis quam amore ipſorum proſequutus. Proinde id gratiæ ducere, ſi una eundi licentiam ſibi indulgeat mater, ſin id nolit ipſa, ſe nihilominus iturum eſſe. A matre deſcedens, in cœnaculum ubi morabatur pater ſuus ingreſſus eſt. Illum alloquutus, ad convivales epulas cum patre eundi deſiderium indicat, adeoque equum & arma idonea ſibi dari petiit. Reſpondit Biturulfurus, Dedecus eſſe talem adhiberi in ſodalitatem epulo-

num

gi at ec fara/tha fer ec eigi firir thvi at ſi-
dur. Geingur hann nu a braut oc uti
ſkala thar ſem fadir hans var: nu mælir
hann til fador ſins/ec vil fara til veizlun-
nar med ydur/fadir/ oc faid mier heſt oc
vapn. Tha ſvaradi Biturulfur/ hvat
ſkylldir thu fara til veizlo med dugandi
mannom/thad er oß ſkom̃ oc eigi vegur ef
thu kemur / margum hoverſkum rikra
manna ſunum ſlikt fol ſem thu ert / firir
thvi at thar er marger menn koma ſa-
man at veitſlo / tha er annat titt ungum
oc vaſkom/ enn ſteikia hons eda ges/ eda
briota ris/eda kynda ellda / enn thu kant
thad eina at giora/ enda ertu allolikur or-
dinn varom ættmonnum/ oc that ætla ec
ſannaſt vera/ hvat ſem engi ſeigir/ tha
ætla ec thig alldrei minn ſon vara/thviat
adra hafda ec ydn i æſku minne enn thu
hefir i thinne. Thetleifur ſvaradi/ecki er
mier thad kunnigt hvers ſon ec em/
nema thad eina er mier er ſagt af/ oc thad
heyri ec ſeiga fleſta alla menn tha er vita
thyckiaz firir utan ydur/ at ec em thinn
ſon/ tho at ec ſie eigi vel ad manni ordinn/
enn ef thier er nockur tortrygd a/ at ec ſie
thinn ſon/ tha ſpyr thann er gorr man vi-
ta thar deili a en ec/enn thad er modir min/
litil forvitin er mier ſialfum at leita nier
annars fadernis enn theſſa/ er nu hygg ec
ad ſie oc mier er ſagt/ eigi firir thvi/ all-
drigi væra ec ſva fatæks thorpara barn
eda litils firir ſier/ad mic mundi eigi betur
hafa rokt til theſſa dags enn thu. Enn nu
veit ec thad viſt ef thu hefdir ei ſo vel lei-
tad

mer ibland månge hôfwiſke och mächtige måns
ſôner/ en ſådan fåne ſom du år; ty til det giå-
ſtebodet komma många månn ſamman/och år
der annat brukeligit fôr the unga/ån ſom at ſte-
ka hôns och giåß/ eller bryta rijs och gôra opp
eeld. Detta allenaſt kan du giôra/ ty år du
en ſtoor Wanſlåchting worden ifrån wår
ſlåcht. Och tåncker iag det ſant wara ſom en
eller annan ſåger/ at tu aldrig år min ſon; fôr-
ty annan idkan hade iag fôre i min ungdom ån
du nu hafwer. Thiettlef ſwarade/ icke hafwer
iag någon kunſkap hwems ſon iag månde wa-
ra/ fôruthan den iag af andra bekommit haf-
wer/och det hôrer iag måſte parten andra ſåya
ſom något fôrſtå/ undantagandes Eder al-
lena/ at iag år din ſon/ faſt iag icke år ſå man-
ligen bliſwen;men om Eder år något twifwels-
mål/ at iag icke år din ſon/ då ſpôr den til/ ſom
nogare kan giôra beſkied der på/ hwilken år
min Moder/ lijtet fôrweten år iag och ſielf-
wer/ at ſôkia mig annat fåderne/ ån detta iag
nu hafwer ſom mig år ſagt/ icke fôrty/ om iag
warit aldrig ſå fattig torpares eller ringa
mans barn/ månde the då ſtôrre omwårdnad
haſwa hafft om mig ån du hår til dags hafft.
Men det hafwer iag wiſt erfarit/ at om du icke
gifwit mig ſå godt Môderne ſom tu giordt/ eff-
ter andras uthſago/ uthan af ringare ſlåcht
tagit dig huſtru ån hon nu år/ tå måtte iag icke
så weta ſanningen/ effter du twiflar hos dig
at hon ſkal wara en ſå redelig huſtru ſom hon
år/ och om hon hade några frånder at tilgå/
ſom kiåcke eller dugelige månn wore/ ſkulle det
icke allom wål lijka/ at du gofwe henne ſådan
ſaak ſom tu helt ogrundat giordt effter min me-
ning/ och hon fôr min ſkul omgålla måſte;men
wore iag ſå karlewulen/ ſom iag nu intet år/
tå kaſtade tu mig icke detta fôre. Tå ſwarade
Bitterulf/ du din toker/ drag uthi kiôket och
ligg

num præſtantiorum, utpote ignominiæ plus quam honoris præbiturum occaſionem, ubi inter ingenuos civium potentiorum filios admiſſus fuerit. Præcipuorum hic fore hominum conventum, ubi nobiliora longe exercitia juvenibus tractanda, nec altilibus aſſandis aut ſtipula ad focum aptanda vacandum fuerit. His ſequioribus curis unice imbutum eſſe Ditleſum à majoribus familiæ ſuæ prorſus degenerem: adeoque veriſſime in ipſo comprobatum eſſe vulgi ſermonem, ſeſe patre minime eum progenitum: ac diverſis plane ſtudiis juventutem ſuam ſe olim exercuiſſe. Regeſſit Ditleſus: Haud omnino ſibi conſtare, cui natales ſuos debeat; hoc tamen intelligentium aſſeverari ſermone omnium, contradicente licet ipſo, non alio quam hoc progenitum ſe eſſe parente, quamvis minus propitia natura in largiendo ſibi corporis robore. De rei veritate dubitantem patrem ab optime harum gnara matre ſua inſtrui poſſe: non aliunde, inſana curioſitate, natales ſuos exquirere ſeſe. Imo vero id nunc edicere, ex viliſſimis parentibus etiamſi naſci ſe contigiſſet, haud tamen ſupina magis negligentia, quam ab his hactenus factum, ſuæ educationis curam abjecturos fuiſſe. Hanc interea animo ſuo ſedere ſententiam, niſi materni generis nobilitaret origo, vulgi etiam ore decantata, ſed mater contigiſſet ex plebe ignobilis, utique latituram fuiſſe veritatem, dubitante etiam nunc patre de conjugis honeſtiſſimæ fide. Ac vero patrocinio cognatorum robore valentium ſi matris cauſa tutanda foret, ægre haud dubie laturos eſſe infamiæ nota aſpergi inſontem ipſam, idque immerito filii cauſa. Et ſane debilem ſe ſi præſtantioribus corporis donis naſci voluiſſet natura, ſimili opprobrio minime inſectandum fore. Biturulfurus inſanum eum vocans, in culinam ſe recipere juſſit fuligine cineribusque opplendum. Suam

tad mier modernis ſem thu hefur at annara mañа ſogn/ oc af niñom ſtigom tekid eñ hon er/ tha munda ec eigi ſanz af niota medur/ thvi at nu dregur thu nockurn grun a er ſva gods er atvanir ſem at henni er/oc ef hon ætti nockora frændur til at ganga/ tha er hæfir væri eda dugur væri i/ tha mundi eigi allum vel lika ſlikar ſakar giftir/ ſem thu gefur henni ef oſannar eru/ ſem ec vænti at ſie / enn hon geldur min at/ væra ec ſva vel mannadur ſem nu em ec illa/ tha mundu eigi theßar ſakargiptir uppi vera. Nu ſvaradi Biturulfur/ theigi thu fol thitt oc dregs inn i elldhus/ oc ligg thar i aſku/ alldrigi ſkalltu thad heyra nie enginn annara/ at ec draga annann grun til husfreyju minar / enn thann eirn er godur er/ firir thvi at theß eins er hon af mier verd er nytt er. Enn thad ſeigi ec/ ad thu ert ſkiptingur einn/ enn hvar ſkil ockars barn. Tha ſvaradi Thetleifur/ nær ſem fadir minn eda modir kemur eptir mier / tha eigu thau litla foſturlaun ydur upp ad luka/ firir thvi at litla rokt hafi thier a mic lagt/oc litin koſtnad allt til theſſa dags; enn thu verdur ad rada uñ heimanfor mina/ leyfa ef thier ſyniz/ enn ef thu villt eigi leyfa mier at fara med thier/oc thyckir ydur ſkoñ at mier tha fer ec eigi at ſidur / oc miklu at helldur at thu kvider mier. Sidañ geingur hann ut i gardinn / oc tekur hinn beſta heſt er fadir hans atti med ſodli oc leypur a bak/ oc ridur til eins bonda thar ſkamt ifra Tumma Thorpi/ ſem fadir hans bio Biturulfur. Nu bidur hann bondann lia ſier vapn ſin/ oc bondinn verdur vid vel/ oc ler hanum ſlik ſem varu/ enn hann ridur ſidann heim vid ſva buit. Enn thetta hefur verid uñ vetur midiann / tha er ſund oll hafa iſad verid alt ſudur til Jutlands/ſva at ekit er med vagnum tun fra tune oc hvern bo fra adrom. Nu kemur hann heim oc ſier nu fadir hans at hann mun fara vilia firir utan hans leyfi oc vilia/ oc nu vill hann thad ecki neita hanum at ſinni/ oc vill freyſta hverſo hann vill med ſier fara er hann kemur til annara manna/

oc

ligg der i aſkan/ aldrig ſkal du det höra af mig eller någon annan / at iag drager någon annan tancka om min huſtru än den ſom goder är / för dy det allena är hon af mig wärd ſom nyttigt är. Men det ſäger iag at du är en Bytinger / och ingen deras wårt barn. Thiettlefwer ſwarade: när ſom min fader eller moder willia giöra efftterräkning med mig / tå äga the lijten foſterlöhn at taga för mig/ ty the hafwa hafft lijten ſkiötzel om mig / och ringa koſtnad anwändt på mig här til dags: om min bortreſa må du råda at efftterlåta mig om dig ſynes ; men der du intet wil loſwa mig at reſa med / och tycker dig hafwa ſkam af mig / reſer iag icke des mindre / och ju håller/ effter du blyes för mig. Sedan gick han uthi gården / och tog den bäſta häſt hans Fader ägde med ſadel/och ſatte ſig uppå/ och red til en bonde ſtrax wid Tummatorp der hans Fader Bitterulf bodde. Han bad bonden låna ſig ſin wapen; bonden fägnade honom wäl/ och lånte honom ſina wapen/ ſådane ſom dhe woro/ i ſådan måtto red han hem. Detta hafwer ſig tildragit mitt uthi winteren / tå alle ſund warit lagde ſöder til Jutland / ſå at med ſläda war åket gård från gård/ och hwar by emillan. Nu kom Thiettlef hem/ och ſåg Fader hans/ at han månn willia reſa hans lof och willia föruthan / och wille han det icke neka honom den gången; ty han wille förſöka huru han ſkulle ſig ſtälla när han kommer i ſällſkap med annat folck / ſåg han och at han ſkulle hafwa förtal/ om han ſläpte honom ſnöpligen uthſtofferat uthur ſin gård/ och ſade alle hans männ at detta war wäl betänckt emot Thiettlef.

am vero conjugem quod attineat, de ejus fide optima quæque ſperare ſe, eoque nomine collaudandam ſemper eſſe indolem ejus. Id tantummodo edicere, genio incubo prognatum eſſe Detleſum, minime vero ex conjugali hocce thoro. Repoſuit Detleſus, adventuros aliquando ſui cauſa parentes exiguo didactro ſolvendo obſtrictos fore, propter curam ſumtusque admodum exiguos hactenus in ſe impenſos. Cætera de profectione ad convivales epulas ſtatuenda, arbitrii rem eſſe. Sibi vero, ſin minus indulgentur ſodalitatis iſtius conſortium ob dedecus quodcunque imaginarium, tanto impenſius iter iſtud arripere velle, invidentibus licet aliis. Hinc in aulam diſcedens Detleſus equum quem habebat pater ſuus præſtantiorem accepit ſella ephippioque ſtructum. Huic inſedens ad civem in vicinia Tummatorpiæ prope prædium patris ſui habitantem perrexit. Ab illo arma ſibi accommodari petiit. Hoſpitem advenientem gratanter excepit alter, præbitis ei quæ in ſua facultate erant, armis, quibus ille inſtructus domum exinde pergit. Circa brumam mediam hæc ipſa acta ſunt, cum freta omnia gelu arctius conſtricta liberum in Jutlandiam tranſitum præbebant rhedis hinc illinc tranſvectandis. Domum adveniente Detleſo, eum ad convivales epulas, ſe quamvis invito iturum pervidit pater. Igitur ratus hac quidem vice non impediendum eſſe, ad expiſcandos mores quos alio-

rum

oc sier nu at hanum mun amœli vid liggia/ef hann ferr neisulega buinn or hans gardi/ oc allir menn hans mœla til at vel sie vid hann gort.

XCIII. CAP.

Biturulfur fœr Thetleifi syni sinum vapn oc klœde.

FAdir hans tekur nu god vapn oc fœr hanum. Modir hans fœr hanum klœdi/sidann fœr hann i badstofu oc thver sier/ oc kembir har sitt/ enn eptir thad klœdir hann sic oc vapnar/oc nu mœla thad allir menn er hann sia/ at aldrigi sa their vasklegri mann enn hann var/ oc sagdu thad allir at eptir vanom vœri at vaskur vœri/ firir thvi at fullgod voro tilbrigdinn i hvaratveggiu halfu. Nu geingur hann til hestz sins/ oc leypur a bak hanum vel oc kurteislega/ sidann ridur hann med fedur sinum oc modur til veislunnar. Tha rid er their dveliaz at veizlunni/ tha fer Thettleifur med sier vel/ oc allum sinum sidum/ sva sem hann hefdi optlega thar verid/ er vandlift hefdi verit. Oc er lidnir eru thrir dagar/ tha ryfs su veizla/ fer nu Oda kona Biturulfs heim oc allir hans menn med henni/ enn sialfur hann fer til annarar veizlu oc Thetleifur sun hans med hanum. Nu koma their til annarar veizlo/oc dveliaz thar medan hon stendur: oc er their buaz heim thadan/ tha er leid theirra Falstur skogur/ oc er their koma i nand vid skoginn/ tha berr sva leid theirra til/ at thar verda their framm at fara umm skoginn/hvart er thyckir liuft eda leitt.

93. CAP.

Bitterulf gifwer Thiettlef sin son Wapen och kläder.

HAns Fader gaf honom gode wapen/ hans Moder stiänckte honom kläder/ sedan gick han uthi badstugun och twädde sig/ kambade sitt håår och der effter klädde han sig/ och sade alla som honom säge/ at aldrig hade the sedt raskare mann än han war/ och lade det der til/at effter förmodan,mände han blifwa en Kaxe/ ty han hade godt at påbrå på bägge sidor. Nu gick han til sin häst/ och steg på honom wäl och artigt/ red sedan med sin Fader och Moder til giästebodet. Den tijden the wore uthi giästebodet/ bar Thiettlef sig wäl åth i alla sina seder/ äfwen som han offta hade wistatz/ther ett åhrebart lefwerne fördt warit. Effter tree dagars förlopp ändades det giästebodet/ och drog Oda Bitterulfs hustru hem/ och alle hans Männ med henne/ men Bitterulf sielfwer och hans son Thiettlef/ foro til ett annat giästebod. Nu kommo the til ett annat gästebod/ det the biwistade til slutet/ och när the lagade sig at resa dådan hemåth/ war deras ledh öfwer Falsterskog/ och när the kommo när til skogen låg deras wäg så/ at the måtte fårdas öfwer skogen/ antingen det war dem liufft eller ledt.

XCIV. CAP.

Biturulfur oc Thettleifur drepa Vikingana i Falstur skogi/ oc umm flotta Heimis.

NU rida their framm/ tha koma thar a mot

94. CAP.

Bitterulf och Thettlef dräpa Röfwarne i Falsterskog/ och Heimer flydde undan.

NÄr the woro komne ett stycke uppå skogen/ möt-

rum in conversatione adhibiturus sit. Nec absque sui ignominia futurum sentiens, si exili cum cultu domo eum dimitteret. Hanc heri prudentiam domestici singuli collaudabant.

CAP. XCIII.

De Detlefo arma atque vestimenta à patre suo accipiente.

DEinceps armis eximiis à patre donatus est Detlefus. Mater vero ejus vestes mundumque præbuit. Ille balneam ingressus, postquam probe lotus pectinatusque esset, vestes & armaturam induit. Mox conspicatus ab aliis, valde collaudabatur ob eximium decus, unde in magnum olim virum eum evasurum augurabantur, præsertim generis prosapia ad magna quævis stimulante. Detlefus accepto equo strenue multaque dexteritate eum conscendit, parentes ad convivales epulas concomitaturus. Toto festivitatis convivalis tempore apte se gessit Detlefus, veluti haud insvetus honoratiorum cœtibus. Exacto triduo post finitas convivales epulas domum profecta est Oda cum familia universa; Biturulfurus vero ad aliud perrexit convivium comitante ipsum Detlefo filio. Hæc quoque celebritas rite ipsis expleta. Illinc vero abituris per nemus Falstriæ iter ducendum erat, ita flectente via, ut sive gratiis sive ingratiis illac transeundum fuerit.

CAP. XCIV.

De pugna cum latronibus in sylva Falstriæ, deque Heimeri fuga.

EQuis aliquantulum provecti, obvios habuerunt duodecim illos prædatores, Ingramum

mot theim tolf sakmenn Ingram oc hans felagar. Mælir nu Biturulfur vid Thiettleif son sinn/ nu thotte mier betur/ attu værir heima hia modur thinni/ sun minn/ oc ecki munda ec rædast firir thessum tolf/ tho at ec væra einnsaman/ enn um hitt em ec ræddur/ at ec lata thig er thu ert ungur oc einka barn mitt; Tha svaradi Thiettleifur/ finnur thu thad nockot at ec rædomk/ tho at ec siae thessa menn/ nu er hitt mitt rad/ at hvartveggi ockar stigi af sinum hesti/ oc hvar ockarr snui sinu baki til annars/ enn ef ec thori eigi at veria mic/ tha kalla mic aldrigi thinn sun/ oc thad mun tha sannast/ er thu drott jord adur enn vid forum heiman/ at vist em ec tha ættleri/ oc aldrigi fra godum mannom kominn/ ef ec rædumk miog thessa menn hversu sem at ferr; sidann liop hann af hesti sinum oc badir their oc brigda sverdom. Heimir hefur vord halldit yfir Ingram/ oc hans felagom thann dag oc heim komit oc sagt sinum larmonnum / hier rida tveir menn oc hafa svarta hialma/ oc neglda saman med storum naglum/ oc thad hygg ec ad vist mætti fiandinn sialfur hafa giort thessa hialma/ sva eru their sterklega gerar/ oc vist eru their kappar / ef their eru eigi tignari menn/ oc thad ventir mic / at nu komum vier i fulla raun. Tha mælti Ingram/ hverir munu their tveir/ er mier mun ofurefli i vid at eiga oc minum mannum/ thar sem vier barum tolf einer af sextio manna/ eigi alls firir langu/ fari nu til varir menn fiñ/ oc taki vapn theirra oc klædi oc drepi sialfa tha. Nu rida their til fiñ/ enn

mötte dem the tolff Wäldzwärkara Ingram och hans stallbröder. Nu sade Bitterulf til sin Son Thiettlef/ nu tycker mig det wore bättre/ at du sutte hemma hos din Moder/ min Son/ och icke mån iag rådas för deße tolf/ fast iag wore ensammen/ men om dig är iag rädder/ ty du är unger och mitt enda Barn. Thettleif swarade: finner du det at iag är uthi något rädder/ fast iag än seer deße månn/ nu är det mitt råd at wij bägge stiga af wåra håstar/ och hwar af oß wänder sin rygg emot den andras/ och om iag intet törs at wäria mig/ så kalla mig aldrig din Son/ och månde då sannas/ det du med orden förbrädde mig förr än wi drogo hemman ifrån/ at iag wist war en wanslächting/ och icke en god man afkommen/ om iag är mycket rädder för deße månn hwart uth det och hwälfwer. Sedan stego the bägge af sina håstar/ och blottade theras swärd. Heimer hade wacht hällit öfwer Ingram och hans stallbröder den dagen/ och hemkommit/ och sagdt sina stallbröder: här rida twenne mån som hafwa swarta hiälmar/ hwilka med stora naglar äro i hopnäglade/ och det menar iagh/ at wist måste fanen sielfwer hafwa giordt deße hiälmar/ så starkeligen äro the ihopsatte/ och säkert äro deße mån Kiämpar/ om the icke äro förnämare/ och det tror iag at nu komma wij hop med dem/ som oß lärer hårdt försökia. Tå sade Ingram/ hwilka månde deße twenne wara/ som mig och minom mannom skal falla förswårt at slås med/ der som wi tolf ensammen sloges med sextijo månn icke längesedan; ty faren åstad fem af wåre månn/ tagen deras wapen och kläder/ och dräpen dem sielfwa. The fem redo åstad/ men Fadren och Sonen wärde sig som karlar/ och war deras slagsmål öfwermåttan hårdt/ men skillnaden blef så/ at the fem låge döde på platzen/ och woro icke Bitterulf

mum ejusque commilitones. Tunc filium suum compellans Biturulfurus, rectius ipsi consultum fuisse ait, si domi apud matrem suam mansisset. Ipsum vero se, quamvis solum, duodecim viros illos non reformidare; filio tantum, juveni unicoque hæredi suo prospectum velle. Respondit Ditlefus, nullo adhuc indicio imbellem prodidisse se animum, conspectis viris bellatoribus; quin jam consilium subministrare, ut relictis equis, terga alterutris obvertentes, hosti se objiciant: ac vero nisi fortiter se pugnantem animadverterit pater, filii nomine merito indignum habebit, verissima sic olim sententia loquutus, cum domo discessurus sibi objectaret ignaviam familiæ suæ indignam: neque sane incubo genio sese prognatum, heroico animo ostensurum esse, utcunque sors verterit. Mox ex equo desilientes ambo, gladios strictos præferunt. Forte ea die excubiarum vices peregerat Heimerus. Ille domum festinans commilitonibus nunciabat adventare viros binos galeis nigricantibus indutos, quarum lora ferramentis grandioribus consolidata erant, opere adeo insolito validoque, ut genii cujusdam maligni arte confectæ videantur: Pugiles omnino esse, aut honoratioris ordinis viros; à quibus nil nisi pugnas cædesque exspectandas. Respondit Ingramus, mirum vero si duorum hominum ipsis extimiscendus sit occursus, qui contra sexaginta viros numero duodecim haud ita pridem confligere ausi fuerint. Igitur oportere, ut quini commilitonum advenientibus obviam prodeuntes, armatura, vestibusque, ipsa denique vita illos exspolient. Equis proinde incitatis quini illi viri in hostem ferebantur, mascule contra se tutantibus Biturulfuro ejusque filio. Fortiter utrinque pugnatum, donec prostrati occubuerunt qui-

enn their fedgarnir veria ſic vel oc dreingelega / oc er theirra vidur=ſkipti all=rauſtlegt/enn at ſkilnadi theirra; tha liggia thar eptir daudir their ſiñ/ enn Biturulfur oc hans ſun er tha enn ecki ſarr at thvi ſinni. Ingram ſier nu vidur=ſkipti theirra / oc bidur nu alla til=fara oc duga hvern ſem ma / oc kvedur nu tho of=ſidla vera. Nu verdur thar hord oruſta oc long/ Biturulfur hoggur af miklum rauſt leik oc afli til Ingrams a hialm hans/ oc klauf hialmiñ oc hofudit/ ſva at ſier fiell hvarr lutur á jord/ eñ Thettleifur drap medan tvo meñ/ oc eigi lietta their firr enn allir eru fallnir ſakmenn nema Heimir eirn ſtod uppi. Nu hoggur Heimir til Biturulfs af miklu afli i hialm hans/ ſuo at thegar fellur Biturulfur til jardar / oc viſsi ecki til ſin. Thetleifur ſa at fadir hans er fallin / oc hoggur til Heimis af mikilli herind i hialm hans ſva at hann fiell a knie / oc thegar ſprettur hann upp aptur oc leypur til heſtz ſins oc a bak hanum / oc ridur nu ſem meſt ma hañ undañ allañ thann dag/ oc er hann thvi feiginn er hann nær lifino i theſſu ſinni/ tha ſagdi hann thad ſem marger hafa ſidann ſannat : at ecki jarn var ſam drottinn hollt/ ſem ſpori ; hann gaf hanum lif thann dag/ ſem margum adrum hefur hann gefit. Enn tha er Heimer kom at a nockorri/ tha liop heſtur hans Riſpa ſva mikid/ at hann fleygdi yfir ana ſem kolfi ſkyti. Sva er ſagt at mylna var i anni/ oc geck mylnann; enn Heimi heyrdiſt ſva til ſem mylnu=hiolinn leti ſva: ſlag/ ſlag/ oc drep / drep; ſva thotti Heimi ſem eptir hanum færi hinn gamli Vitur=

ulf och hans Son ändå ſåre. Ingram ſågh deras ſlagsmål/ och bad nu alla tilſara och hielpa ſom förmå; dock ſade han / at nu wore förſent/ ty begyntes på nytt en häfftig och lång ſtrid. Bitterulf högg ſå ſtarckt och frimodigt til Ingram på hans hiälm/ at han klyfde hiälmen och Hufwudet/ ſå at hwar del föll ſärſkilt til jorden / men Thettleif drap i medlertid twenne männ/ och wände the intet igen / förr än alla röfwarne/ Heimer allena undantagandes/ woro fallne. Heimer högg af all ſtyrckio til Bitterulf i hans hiälm / ſå at han ſegnade til Jorden/ och wiſte intet til ſig. När Thettleif ſåg Fadren ſin wara fallen/ wardt han mycket harmſe/ och högg Heimer på hiälmen ſå at han föll på knä/ men han ſpräng ſtrax upp och ſatte ſig til häſt/ och red det måſtā han förmåtte undan hela den dagen/ med glädie / at han icke miſte ſitt lif den gången / det ſade han / ſom många hafwa ſedan ſannat/ at intet Järn war ſå dyrbart ſkattat ſom ſporen/ ty han gaf honom lif den dagen/ ſom han många andra hafwer giordt. Heimer i ſin undanflycht kom til en åå/ öfwer hwilken hans häſt Riſpa ſpräng lijka ſom man ſkutit med en kålf. Är och ſå ſagt at en qwarn war uthi Åån/ och gick qwarnen; men Heimer tyckte at qwarnhiulen låto ſå/ ſlå/ ſlå/ dräp/ dräp; huilket Heimer tyckte ſom den gamble Bitterulff honom efterſatte / och ropode til ſin Son Thettleif/ hugg hugg och dräp. Heimer red undan både dag och natt och aflätt icke förr än han kom hem til Bärn/ då förliktes han med Tidrek och worde the igen gode ſtallbröder ſom tilförenne/ och uthrättade många ſtora ſaker. Bitturulf och Thettleif togo alt röfwarnes gods och deras wapen/ och reſte hem ſedan the inlagt ſtort beröm / och woro hemma en tijdh bort åth.

tur=

ni illi viri, illæſo Biturulfuro ejusque filio. Interea conflictus diſcrimen conſpectans Ingramus, reliquos qui poterant ad auxiliandum occurrere juſſit, quamvis ſero nimis adventuros. Gravior ſic increbuit pugna. Ingrami galeam valido ictu impetens Biturulfurus, mediam eam ſecavit, collapſis hinc inde particulis ejus. Interea Detlefus binos hoſtium ſolus proſtravit. Nec feriundi finem fecere, donec occiſi eſſent hoſtium ſinguli, ſolo ſuperſtite Heimero. Heimerus autem multo adeo impetu contra Biturulfuri galeam ictum intentavit, ut pronus ad terram dejectus ſit, ſui prorſus impotens. Patris ſui caſum videns Detlefus, vindicta ſtimulatus Heimeri galeam validius petiit, ut in genua ſuccumberet alter. Is tamen recollectis ſubito viribus, in pedes ſe erigens equum ſuum repetiit, quo conſcenſo fuga toto illo die qua poterat diligentia ſe ſubduxit, ſibi interim gratulatus, ob vitam ſervatam. Ac vero tunc effatum ferunt, multorum experientia comprobatum illud, nullum præſtabilius ferrum calcaribus. Horum quippe ope incolumis illo die evaſit, non vanam etiam ſalutem talium beneficio conſequutis ſubinde aliis. Juxta fluminis ripam delatus Heimeri equus Riſpa, ſagittæ inſtar per medium velociter tranſilivit. Et vero populari fertur ſermone, molendinam medio in amni exſtructam, cujus circumrotante axi vocis ſonum editum fuiſſe, talem, tunde tunde, feri feri: Viſumque Heimero quaſi inſequentem ſe Biturulfurum filium ſuum verbis exſtimulare ad tundendum feriendumque. Sed Heimerus ſtrenue fugiendo Veronam tandem advenit. Hic Theoderico reconciliatus, priſtinam ſodalitatem cum illo ſtabilivit, multorum deinceps egregiorum facinorum particeps factus. Biturulfurus filiusque ejus occiſo-

turulfur/oc mælti vid sim sinn Thetleif: hogg/ hogg oc drep. Heimir ridur nu undann bædi dag oc nott/ oc liettir eigi firr enn hann kemur heim i Bern/ oc sættist nu vid Thidrik/ oc eru nu godir fielagar sem firr/ oc vinna morg stor-verk. Viturulfur oc Thetleifur toko thar allt fie theirra oc vapn/ oc fara nu heim vid sva buid/ oc hafa unnit mikla frægd/ oc eru heima umm rid.

XCV. CAP.

Thetleifur krefur sier klæda oc vapna/ oc skilst fra fedur sinum oc Modur.

NU thyckiz Thettleifur vera madur firir sier/ er hann hefur reynt sic i vapna-skipti/ oc nu er fedur hans oc modur mikil huggan at hanum/ oc veitta nu/ ad hañ mun brigda i bestu ætt sina. Thetleifur mælir vid modur sina/ sa vil ec mier lata god klædi oc tigurlegann bunad/ oc vil ec rida til Jarlsens modur fadur mins i Saxland/ oc fara at sia sidu annara manna i okunnu landi/ oc kannaz vid frændur mina/ oc ma tha sia hvort ec em nockur madur firir mier/ er ec reyni mic nocqvot enn meirr enn nu. Modir hans seigir sva allt skulu vera sem hann villt at sie. Thvilika sagu seiger hann fedur sinum/ at hañ vill braut fara af landi/ oc thar til vill hañ hafa stod af fedur sinum i gulli oc silfri oc godom gripum/ i godom vapnom oc hestum/ oc thad sem hanum er somelegt at hafa/ er han kemur til annara duganda manna. Viturulfur svaradi/ vel ma ec fa thier vapn god oc hesta/ oc fe sva mikid sem thu villt hast hafa/ enn thau rad vil ec rada thier/ ef thu fer yfir Jutland/ tha muntu vida koma/ tha ver thu hofelatur/ oc

95. CAP.

Tettleif begårer klåder och Wapen och reser ifrån sin Fader och Moder.

NU tyckes Thettleif wara karl för sig/ efter han hade försökt sig uthi wapneskiffte/ hans Fader och Moder hugnade sig myckit öfwer honom/ ty the wiste at han skulle brå på sina bästa slächtingar. Thettleif sade til sin Moder/ iag will förskaffa mig goda kläder och hederlig bonad/ och wil iag rida til Jarlen min Moderfader uthi Saxland; och lära mig andra måns seder uthi främmande land/ och giöra mig bekant mina fränder/ då man får se om jag är något karl för mig/ när iag försöker mig mera här effter/ än iag här til dags haswer giordt. Hans Moder swarade/ at han skulle råda: åswen samma tal hade hañ til sin Fader/ at han ärnade resa uthur landet/ hwar til han will haswa undsättning af sin Fader/ i gull och silfwer/ i goda håswor/ i goda wapen och håstar/ och uthi alt som honom tienligit wore at haswa/ når han kemmer til andra dugelige månn. Bitterulf swarade: wål må iag få dig wapen och Håstar/ och der til så många penningar du sielf kråswer; men det råd wil iag giswa dig/ om du far öswer Jutland/ och kommer så widare/ tå war höslig och icke stormodig/ ty då talas wål om dig/ och om du kommer så långt i Tyskland til den staden Bårn heter/ och finner Thidrek Konung Thett-

cisorum hostium arma opesque occupabant, quibus onusti domum se receperunt. Hac ipsi victoria macti, apud lares suos aliquantulum temporis commorabantur.

CAP. XCV.

De itinere Detlefi postquam probe armatus fuisset.

DEtlefus parta gloria armorum insignis, parentibus etiam suis gaudio erat, quod avitæ prosapiæ æmulum videbant. Forte matrem suam compellans Detlefus, arma suppellectilemque idoneam sibi subministrari petiit, quibus ipse instructus ad avum suum Jarlum Saxoniæ proficisceretur, addiscendis moribus peregrinis, consangvineosque suos salutatum. Hoc experimento industriam suam probari posse, si quidquam rectius profecerit. Respondit mater ejus: rem hanc proprii ejus arbitrij fore. Porro ad patrem suum progressus Detlefus, ijsdem sollicitavit verbis, ut itineri ejus promovendo opibus necessariis, armis equisque ipsum providere vellet, quibus ad exteros delatus honeste vitam agere queat. Ad id Biturulfurus: Haud gravatim hæcce filio subministraturum sese: cætera vero id consilii dare, ut per Jutlandiam transiturus filius, cum in regiones vicinas ingressus fuerit, in conversando cum aliis comem facilemque se gerat, abjecta morositate omni. His moribus præditum aliorum laudes promereri posse. Ultra Saxoniæ autem limites provectum, cum ad urbem Veronam accesserit, filiumque Detmari regis Theodericum, hunc sociosque ejus insani audacia, neutiquam lacessendos esse: Hunc quippe for-

oc eigi mikillatur/ thad mæliz vel firir/ oc ef thu kemur sua langt ut yfir Sarland sem sa stadur er/ er Bern heitir/ oc hittir thu Thidrik sun Thettmars Kongs/ tha ver thu aldrigin sva diarfur/ at thu beriz vid hann ne vid hans felaga/ ecki mattu standaz hans hin storu hogg; hans hialmur heitir Hilldegrimur/ ecki sverd ma a hann bita. Sverd hans heitir Ecki-sax/ thad er allra sverda best/ hestur hans heitir Falki/ hann er sva skiotur/ at thoat thig hendi naudsyn til undann at rida/ tha ma hañ vera thier hvart er hann vill/ nær eda fiærri er hann hefur thann hest. Med hanum ero marger agiæter kappar/ oc skalltu vid engan theirra etia thier/ thoat kostur væri a; enn ec ræd thier at thu farer eigi leingra/ enn til Jarlsins modorfador thins/ oc ver med hanum tha rid i Sarlandi/ er thier syniz/ enn sidann far heim hingad/ oc ver hier/ ther mun hier minst at vasi vera. Thetleifur segir at sva skal vera sem hann bidur. Enn mælir Biturulfur/ ef thu skallt rida a fund modorfador thins/ tha muntu koma adur a eirn skog/ er heitir Borgarskogur/ thar er eirn stadur er heitir Marsteinn/ oc thar er eirn Kastali/ sa er aldriginn sattu iamfagrann thinum augum/ enn engann mañ muntu finna i Kastalanum/ thar er eirn stoll tigurlega buinn/ thar a liggur eirn ludur/ than ludur skalltu theyta/ tha man skiott koma sa er Kastalann a/ enn thad er hinn godi minn fielagi Sigurdur/ ef thu sier hann/ tha mattu kenna hann/ mikill er hann och gamall/ hvitur sem dufa med

Tettmars Son af Bårn/ tå giör dig aldrig så dristig at du slåß med honom eller någon af hans stallbröder/ ty tu kan icke emotstå hans stora hugg; hans hiälm heter Hildegrimmer/ på hwilken intet swärd biter/ hans swärd heter Eckisax/ år ibland alla swärd det båsta. Hans håst Falken år så flygande/ at om nöden fordrade at du skulle undan rida/ kan han wara hwar han wil/ når eller fierran/ då han hafwer den håsten. Med honom åro månge nampnkunnige kiämpar/ och skal du ingen af dem upäggia/ fast ån tilfälle gifwes; men iag råder tig at tu icke fårdas långre ån til Jarlen tin Morfader/ och war hos honom så långe du wilt/ rees sedan hem och blif hår/ så hafwer du minsta mödan. Thettleif sade/ at så skal blifwa som han befalt. Ån talte Biterulfer: om du skal rida til din Morfader/ tå kommer du uthi en skog som kallas Borgerskoger/ uthi den år staden Marstein/ år der och ett slått/ hwilketz lika uthi wackerheet/ du aldrig med dina ögon hafwer sedt/ uthi kastellet finner du ingen mann/ uthan der år en stol herligen tilpyntad/ på den ligger en luur uthi hwilken du skal blåsa/ då kommer den strax fram som slåttet åger/ och år han min gode wån Sigurder. Så snart du får honom see/ kan du kånna honom/ ty han år en stor Mann och gammal/ hwijt som en dufwa/ hafwer långt hår och sidt skägg. Om du nu råkar honom/ tå såg honom strax ditt och din Faders nampn/ förr ån han warder wreder på dig/ och fågnar han dig wål/ om tu uptåcker honom hwem du år: men skiönt du hade tolf manna starcklek/ wore du åndoch icke starck nog at slåß med honom. Thettleif swarade: iag skal råtta mig effter alt thet tu såger. Som han war alt fårdig til resan/ följde hans Fader och Moder honom til sin håst/ gofwe honom månge helsosamme rådh/ och bode honom wara mild och

formidandarum esse virium. Galeam ejus Hildegrimum vocari, quæ ferro frangi nequeat. Gladium habere eum Eckisaxium nomine, omnium præstantissimum. Equo autem superbire Falkio, tantæ pernicitatis, ut fugientem quemlibet alium cursu facillime assequi possit ipse sessor. Apud hunc fortissimos versari pugiles, quorum in singulis occasionibus iram neutiquam provocandam esse. Attamen paterne id monere, ne ulterius ipse pergere velit, quam ad avum suum Jarlum. Apud hunc in Saxonia per tempus aliquod commodissimum fore domicilium. Exacto illic curriculo, lares paternos repeti posse, ubi quietam vitam ducere licebit. Consilio paterno morem sese gesturum pollicebatur Detlefus. Infit porro Biturulfurus: filium cum ad avum suum profecturus fuerit, per sylvam quandam, vulgo Borgarskogiam nuncupatam transire debere. Illic oppidum Marsteinium situm esse, à castello vicino mirandæ pulcritudinis celeberrimum. Habitatoribus vacuum esse castellum istud. Solium illic repositum esse mire exornatum, cui imposita tuba. Hac inflata, protinus adfuturum fore castelli illius dominum, sibi valde amicum hominem sodalemque veterem. Hunc de facie agnoscere facillimum fore, hominem statura prægrandem senioque confectum, capillis barbaque canum. Ad primum ejus conspectum, de nomine suo familiaque certiorem eum facere debere Detlefum. Sic placari posse senem: qui haud dubie filio benefacturus sit, ubi certiora de ejus statu cognoverit. Et vero, quamvis robore duodecim virorum præditus esset Detlefus, ne quicquam adversus ipsum valiturus esset. Subjunxit Detlefus, consilia paterna omni cultu se observaturum esse. Paratis ad iter Detlefi rebus omnibus, abeuntem prosequuti sunt parentes, consiliis monitisque filium

med langu hari oc sidu skeggi. Nu ef thu finnur hann / tha seig hanum skiott namn thitt oc thins fador / adur enn hann verdi reydur thier / oc man hann tha vel fagna thier / ef thu seigir hanum hverra manna thu ert ; enn tho ad thu hefdir eirn tolf manna meginn / tha værir thu tho eigi forr at beriaz vid hann. Tha svaradi Thetleifur / sva skal vera / seigir hann / sem thu leggur rad firir mic. Nu er hann albuinn ferdar sinnar / tha leidir fadir hans oc modir hann til hestz sins / oc rada hanum god rad oc morg / oc bidia hann vera milldann oc storgioflann vid alla menn.* Modir hans fær hanum gullring sinn / oc sendir hon kvedio Jarlinom fedor sinom. Nu skiliast thau / hann bidur hana vel lifa / oc hon bidur hann vel fara. Fadir hans leidir hann nocqvot leingra oc fær hanum tuttugu merkur gulls / oc rædir vid hann marga luti / oc bidur nu hvarr med adrom at vel-fariz at / oc skiliaz their nu fedgarnir.

och gifmild emot alla (ty på det sättet förwärfwade han sig godt nampn hos alla.) Modren gaf honom sin gullring / och sände helsningar til Jarlen sin Fader: Når nu skillnaden skulle bliswa / bad han sin Moder wål lefwa och hon der emot honom wål fara; hans Fader fölgde honom något längre / och gaf honom tiugu marker gull / och talte med honom många saker / sedan togo the afskied af hwar andra / med önskning til all wälgång / och skildes the så Fadren och Sonen.

* storgioflan bedir bider rika menn oc bid orika / oc kvad hann af thvi mundi verda ordsälann vid alla menn.

XCVI. CAP.

Nu finnaz their Sigurdur Gircur oc Thetleifur Danske oc beriast.

Nu ridur Thetleifur veg sinn / til thess er hann kenur i thann skog er hanum var sagt / oc ridur til Kastalans / oc finnur thar eirn Ludur er fadir hans hafdi visad hanum / oc nu setur hann Ludurinn a munn sier oc blæs / oc tha kenur thar eirn madur oc sa ridur einum alpandir / oc var med hinum sama hætti oc fadir hans sagdi hanum at Sigurdur mundi vera / oc nu er their finnaz; tha spyrr Sigurdur hverr sa madur væri er Ludur hans hafdi tekid ad oleyfi hans oc blasit. Hann svaradi: ec heiti Vildimælricur. Tha mælti Sigurdur / mier thotti thad vænlegast

96. CAP.

Sigurder Greker / och Thettleif Danske / råka hwar andra och slåß.

Thettleif red sin wäg / alt fort til des han kom i den skogen honom war omsagt / och red han til slättet der han fant den ludren / hans Fader hade honom wisat / och satte han ludren til munnen och blåste / då kom en man ridandes på en Elephant / och war den samma som hans Fader honom sade / nembligen Sigurder. Når the råkades / frågade Sigurder hwem han wore / som hade tagit hans luur olofwandes och blåst uthi. Han swarade: Jag heter Wildimålriker. Sigurder sade: migh tycker förmodeligast / om iag skulle gissa / at du mån wara Jarl Bitterulfs Son af Tumatorpe / och om så är / så såg mig sanningen. Thettleif sade: Jag kiänner icke den man du om-

filium instruentes. Humanum ante omnia ac liberalem adversus omnes esse jubebant. Mater ejus annulo aureo eum donavit, multa etiam salutatione patri suo Jarlo se commendatum cupiens. Multa deinceps apprecatione alterutris valedicebant. Abeuntem ulterius prosequebatur pater, pro viatico viginti auri marcas ipsi largitus: consiliis insuper salutaribus instruxit. Tandem ultimo vale dicto, factisque votis pro felici successu, ab invicem discesserunt.

CAP. XCVI.

De Sigurdi Græci atque Detlefi Dani duello.

Via sua pergens Detlefus, tandem in sylvam, cujus antea commonitus fuerat, pervenit. Ipse ad castellum adequitans, tubam, cujus indicium ipsi fecerat pater suus, invenit. Inflata mox tuba, vir comparuit elephanto inequitans, idem ipsus, de quo sibi dixerat pater, Sigurdus nempe. Mox alterutris propiores facti, scitatur Sigurdus, ecquisnam ille homo se invito tubam suam inflaverat? Respondit alter, vocari se Wildimalricum. Tum ille: â vero fortassis non aberrare se, conjectura sua, si eum dicat filium esse Biturulfuri ex Tumatorpiis. Ac vero si ita se res habeat, rogare, ne veritatem sese celet. Respondit Detlefus: Haudquaquam nosse se virum illum, de quo ipse loquatur. Hinc mox concursione facta pugnam ineunt. Ac vero diu acriterque huic intenti certamini, intermissionem tandem fecerunt: quippe Sigurdum senio jam confectum vires paullatim linquebant. Infit porro Sigurdus. Immerito tali ipsos decertare certamine, siquidem Biturulfuri

ast ef ec skylldi geta til at thu mundir vera son Biturulfs Jarls af Tumathorpi/ oc ef sva er tha seig mier satt til. Tha svaradi Thetleifur/ ecki kann ec thañ mañ er thu seigir thar ifra. Tha laupa their saman oc beriaz/ oc er their hafa lengi bariz oc miog snarplega/ tha hvilaz their/ firir thvi ad Sigurdur modiz thviat hann er gamall madur; oc enn mælti Sigurdur/ef thu ert son Biturulfs/tha seig mier/ oc hafum vid tha ofret lengi bariz; tha mælti Thetleifur / langu hefda ec thad sagt/ ef ec væra sa madur/ er thu seigir thar ifra/ oc engi veit ec deili a hanum/ oc enn meir vil ec freista ockorra vapna/ oc sva hvarr ockar skal sigur af adrum bera/ adur enn vid skilimc. Nu taka their til vapna sinna/ oc beriaz nu allra diarflegaz/ oc hvargi theirra ma af adrom bera sigur/ oc eigi lietta their sinn vidur-skipti/ firr enn sol er i vestri. Tha mælir Sigurdur/ nu skolom vid hætta ad sinni thessum leik/ eigi vil ec beriaz umm nætur / heim skalltu nu fara med mier oc vera gestur minn thessa nott/ enn a morgun ad ornum degi/ tha skulum vid her koma/ oc sva skiliaz at adro kveldi/ at eigi skalltu optar mier bioda Einvigi. Thetleifur seigir at sva skal vera sem hann vill at sie/ enn hier til ganga thessir lutir er Sigurdur mælir sva/ at hann var tha modur/ oc feingit hefur hann eitt sar/ oc nu kemur hanum i hug at heima liggur sigursteirn hans.

omtalar. Tå luppe the tilsammans och sloges; och når the långe mycket skarpt hade fächtat/ hwilade the/ ty Sigurder tröttnade effter han war en gammal man. Äń sade Sigurder/ om du år Bitterulfs Son/ så säg mig/ och hafwom wi då alt förlänge slagitz. Tettleif swarade: långe sedan hade iag uptäckt för dig/ om iag wore den man du omtalar/ om hwilken iag alsingen kundskap hafwer/ och än mehra wil iag at wij försökia wåra wapen/ så at en af oß skal blifwa den andras öfwermann förr än wi skillias. Ty nappade the igen til sina wapen/ och fächtade på nytt aldrahårdast/ och kunde ingendera få öfwerhanden öfwer den andra/ och icke lychtade dhe sitt slagsmål förr än Solen war i wäster. Tå sade Sigurder/ nu skolom wi hålla upp med denne leek/ ty iag wil icke slåß om nätterna/ hem skal du fara med mig och blifwa min gäst denne natt: men i morgon når dager år blifwen/ skolom wij åter igen här mötas/ och så åthskillias andra afftonen/ at du intet offtare skal tilbiuda mig enwiges kamp. Tettleif samtyckte hans taal/ men at således tala/ förorsakedes Sigurder deruthaf/ at han war då mycket trötter/ och hade ett sår bekommit/ sedan kom han och ihug at hans segersten war hemma.

XCVII. CAP.

Thetleifur Danske kemur heim til Sigurdar/ oc umm samtal theirra Thetleifs oc dottur Sigurdar.

Nu laupa their a hesta sina/ oc rida nu til

97. CAP.

Thettleifs Danskes ankomst til Sigurder/samt Thettleifs och Sigurders Dotters Samtal.

De stego på sina håstar/ och redo til Sigur-

furi filius sit. Contra Detlefus: utique se celaturum non fuisse, si de viro, quem innuit, sibi constaret: nec enim sibi notum esse hominem illum. Sed vero præstare, ut armis invicem decertando, alterutrum vincere studeat alter, priusquam ab opere desistant. Arreptis igitur de novo armis vehementer pugnant, neutro tamen prævalente alteri. Ita ad solis usque occasum decertatum. Infit tunc Sigurdus, jam tempus urgere, ut hosce finiant ludos; nolle enim se nocturno tempore pugnam inire; quin potius decere, ut apud se illa nocte hospitatum veniat suus æmulus: diluculo apud statutum locum iterum conventuri ambo, ut ad vesperam usque se exerceant; ne temere adeo ad duellum amplius ab ipso provocetur. Detlefus haud gravatim se conditiones accepturum ait. Sigurdum vero, viribus jam destitutum, talia proloqui necessitas urgebat; qui insuper vulnere sauciatus, lapidem suum victoriæ conciliatorem domi suæ relictum esse meminit.

CAP. XCVII.

De Detlefo apud Sigurdum hospitante, habitoque colloquio cum hospitis filia puella.

ILli conscensis equis, ad Sigurdi domicilium perrexerunt. Erat ibi habitaculum intra terræ visce-

til heimilis Sigurdar / thar finna their eitt hus grafid i jord nidur / enn ut a mot theim geingu tvær konor annur er kona Sigurdar/ enn annur er dottir theirra. Hon dottir Sigurdar er ſva ſtyrk/ at fair karlmenn eru aflugri enn hon er. Nu ſier hon ad eirn madur fylgir fedur hennar / nu thyckiz hon viſt vita/ at ſa madur mun att hafa vopna-ſkipti vid hann / grunar hana nu/ at fadir hennar mun farit hafa oſigur / firir thvi hon ſier miog lifdir hans ſkemdar/ oc er their hafa ſtigit af heſtum ſinum/ tha gripur hon badum hondum til Thetleifs ſva faſt/ ad hon fellir hann theggar til jardar/ oc lyſtur neſa ſinum a hals hanum ſva hart/ at hon hyggur at i ſundur ſkal ganga halsbeinit. Nu er thetta hefur adboriz / tha tyckir Thetleifi vera at mikil ſkom̃/ er ein kona ſkal hafa feldan hann til jardar/ oc veitti hanum thvilika ſkom̃ oc ſvivirding/ oc nu tekur hann hendi ſinni annarri um̃ armlegg hennar/ enn annari um̃ hennar barka / ſva faſt at vatn flygur ut unnu bædi hennar augo/ oc ſva faſt kreiſtir hann hondina/ at blod ſtock undann hveriom nagli. Nu kallar hon oc bidur hann gefa ſier grid/ oc ſeigir at hon vil ſættaz vid hann. Thetleifur ſier nu at thad er einginn hans fremd ad drepa eina kono/ tho at hon hafe bradlega til hans gort/ enn that finnur hann/ at viſt ma hann gera illann lut hennar ef hann vill/ oc lata thau nu hvart hendur af adro/ oc ganga inn oll ſamann/ oc eru thar hus velbuinn med godum klædnadi. Nu er hanum veittur godur beini tha nott/ oc nu drecka their gott vin/ enn dottir Sigurdar

gurders hemwiſt. Hwareſt the funno ett huus graſwet neder uthi jorden / emot them kommo twenne qwinfolck / then ene war Sigurders huſtru/ och den andra deras dotter. Sigurders dotter war ſå ſtark / at fåå karlar öfwergingo henne i kraffterna. Hon ſåg at en karl fölgde hennes fader / hwilken hon förwiſt mente hafwa hafft wapnaſkiffte medh ſin fader/ och at hennes fader hade tappat ſlagzmålet/ förty hon ſågh hans wapen wara ſönderhuggne. När the wore ſtegne af ſina håſtar / fattade hon medh bågge ſine händer ſå hårdt om Thetleif/ at hon fälde honom ſtrax til jorden/ och ſlogh honom medh näſwan på halſen ſå kiäckt/ at hon mente halsbenet ſkulle gå ſönder. Thetleif tyckte det en ſtor ſkam wara/ at en kona ſkulle hafwa fällt honom til jorden / och tilfogat honom ſlik neſa och ſijdewyrdnat; ty fattade han medh den ena handen henne om armlåggen/ och medh den andra uthi ſtrupan / och krammade ſå häfftigt at watn rann uthur ögonen/ och blodet ſprack henne undan alla naglarne. Tå ropade hon och badh honom gifwa ſigh fred/ ſäyandes at hon wille förlijkas medh honom. Thetleif ſågh at thet icke war hans fromma at dråpa ett qwinfolck / faſt hon emot honom handlat obetänckſamt / och fant han / at wiſt kunde han giöra henne illa der willian wore. De ſläpte händren af hwar andra/ och gingo alleſammans inn/ och war huſet medh wacker klädebonad beprydt. Den natten bewijſtes Thetleif ſtoor wälfägnat / och drucke the godt wijn / men Sigurders dotter tiente och ſkiänckte in för them wäl och artigt. Til anſeendet war hon däyelig och icke deß mindre öfwermätton ſtarck / och ſågh hon alt jämpt blidt på Thetleif/ thet han grant märckte/ och då hon lefwererade honom ſkålen/ togh han medh thet ſamma om hennes finger och krammade lijtet/ hwilket hon wäl märckte / och när hon ſkulle ſkänckia uthi för honom andre gån-

viſcera excavatum. Advenientibus obviam prodibant binæ mulierculæ, quarum una Sigurdi erat uxor, altera filia. Hæc poſterior virium robore adeo valuit, ut à pauciſſimis virorum ſuperaretur. Conſpicata illico virum patris ſui aſſeclam, indicio haud fallaci augurabatur, hunc eſſe æmulum â quo in duello victus ſit pater ſuus, cujus arma multifariam hebetata apparebant. Ac vero cum remotis equis, terræ ſolum attigiſſent, ipſa ambabus manibus Detlefum apprehendens, ſubita vi eum proſtravit, arcte adeo collum ejus pugno manus comprimendo, ut oſſa circa cervicem omnia fracturam pati crederentur. Hoc rerum eventu, ignominiam notabilem ſibi infligi credebat Detlefus, quod à muliercula ipſe proſtratus, indigne exceptus fuerat. Igitur lacertos fœminæ comprehendens, alterutra manu jugulum fortiter conſtringebat, ut ex oculis lacrymarum ſtillaret effluvium, ſubtusque digitorum ungulis ſangvinis exprimerentur guttæ. Illa tunc hominem compellans, ſibi ut parcatur rogavit, ſimul faſſa animum ejus ſeſe propitiaturam. Detlefus parum glorioſam ſibi mulierculæ necem prævidens, quamvis juſtas ob cauſas de illa expetendam, opportunitate prævalendi minime tamen utendum ratus eſt. Sic vim utrinque remittentes, intro habitaculum ſeceſſerunt. Erant vero ædes illæ perpulcro apparatu exornatæ. Hoſpiti Detlefo eximia hoſpitalitatis officia præbita ſunt, invitationibus largiſſimis, pocillationis munus perficiente Sigurdi filia, ne quidquam decori deeſſet. Ipſa vultus venuſtate non minus quam robore corporis conſpicua, dum oculos in Detlefum attentius conjiciebat, ab ipſo haud obſcure notabatur. Igitur

dar thionar/ oc ſkeinkir vel oc kurteiſlega/
frid var hon ſionom alla vega eigi ſidur eñ
ſtyrk/ hon ſier iamnan blidlega til Thett=
leifs oc finnur hann thad gorla/ enn tha er
hon fær hanum ſkalina/ tha tekur hann
allt ſaman oc fingur hennar oc kreyſtir litt
ad/ oc hon finnur thetta gorla/ oc tha er
hon ſkeinkir hanum annat ſinni/ tha ſtigur
hon a fot hanum. Nu fellur hvarutveg=
gia theirra godur hugur til annars/ oc
thetta vitu thau ein med ſier. Nu gan=
ga their at ſialfri nott komandi til ſoms
Sigurdur oc Thetleifur/ oc hefur Thett=
leifur godann umbunad tha nott/ oc ſof=
nar hann thegar hann kemur i reckiuna.
Enn tha er var midnott/ kemur thar til
Thetleifs dottir Sigurdar/ oc ſtigur the=
gar i reckiu hia hanum/ oc hann vaknar
vid oc gefur henni rum hia liodlega; her
geingur dottur Sigurdar engi lutur an=
nar til/ enn hon vil gera orugga ſætt a
millum theirra/ oc thyckiz hon gort hafa
bradlega til Thietleifs umm kveldit/ oc
veit hon at hanum man miſlika ef ſvabuid
ſtendur/ oc veit hon at ſa verdur at bota
ſem firri braut ef ei er all mikill mun af=
gerdanna enn bota/ med hverio tha? thad
munu their hyggia er heyra ſaguna/ oc
nær ſitia/ oc fleſtu vilia a ferlegra veg
ſnua/ ad hon mundi ſialfa ſic framm bio=
da: Nei/ thad for ſva fiærri/ til theß geck
hon thangad ad ſkemta hanum med fa=
grom Domi=ſagum/ oc adrom kurteiſle=
gum rædum/ theim er hon kunni betur
eñ fleſtur meyiar adrar/ oc hitt ad hon viſsi/
ad minni ſottu flor tva menn ſamann i
reckiu

gången/ då trampade hon honom på foten. Nu
föll them bägge godh huger til hwar andra/ thet
ingen/ them allenaſt undantagandes/ wiſte.
När natten war kommen gingo Sigurder och
Thetleif til ſängs/ och hade Thetleif den natten
godh ſkiötzel/ och ſomnade ſtrax han kom
uthi ſängen. Men när midnat war/ kom Si=
gurders dotter til Thetleif/ och ſtegh i ſängen
hos honom/ han waknade ther widh/ och gaf
henne der rum ſachteligen hos ſigh. Sigurders
dotter kom för ingen annan orſak ſkull/ än at
hon wille giöra en ſtadig förlikning med Thet=
leif/ och tycktes hon giordt obetänckſamt emot
Thetleif om afftonen/ ty tänckte hon at ſådant
månde honom mißhaga/ och wiſte hon at den
borde böta och bedias före/ ſom förſt bröt/ om
icke förſeendet är ſå ſtort/ at thet på ſådant ſätt
intet kan förſonas/ men hwar medh då? The
ſom ſittia och höra thenne Hiſtoria/ och måſte
parten ſom wille wrängia på galen wägh och
illa uthtyda/ ſkulle ſå tänckia/ at hon wille ſigh
ſielf frambiuda: Ney/ thet war ifrån henne
fierran/ til den ändan gick hon dijt/ at hon ſkul=
le förluſta honom medh wackra Hiſtorier/ och
annat höfwiſkt ſnack/ thet hon bättre än mån=
ga andra Jungfrur kunde giöra/ eller och ther=
före/ at hon wiſte/ at twå perſoner kiände min=
dre til lopporna i en ſäng/ än ſom en enſammen.
The hafwa tal ſin emellan om mångahanda
ſaker/ och ſade för hwar andra/ thet the giärna
åſtundade at få weta; hon uhrſächtade ſin be=
gångne brott medh förſtånd/ ſielf förlijkte hon
thet/ uthan at tillijta någon annan/ och the al=
lena bilade mißförſtåndet ſin emellan. Offta
blifwer tolff mans dom rubbat/ men thenne
förlijkning mån icke blifwa rubbat. Thetta
må ingen förundra at hon kunde uthrätta/ ty
hon förde förſtåndigt ſina ord/ och war ther
til diupſinnig. När nu hon hade förmärkt/ at
han war Bitterulfs Son/ ſtegh hon uthur ſän=
gen

Igitur cyathum ab ipſa porrectum cum accepturus eſſet Detlefus, manum puellæ lentius comprimere maluit, indicio ſenſus non omnino fallaci. Quod ipſa viciſſim iterata propinatione ſignificavit, pedis ipſius extremitatem levius attingendo. Hinc amoris enata primordia, rerum quæ agerentur ignaris aliis. Tandem noctis inſtante hora, requiem capturi erant Sigurdus atque Detlefus, in lecto mox aſſopito Detlefo hoſpite. Nocte intempeſta Detlefum adiens Sigurdi filia, lectum ejus conſcendit. Ipſe ſubito excitatus, puellam lateri ſuo accumbentem haud moleſte tulit. Verum enimvero opinari licet, non aliam ob cauſam familiarius cum homine peregrino agere maluiſſe Sigurdi filiam, niſi ut diſſidiorum, quæ inter patrem hoſpitemque erant, cauſas ſuo interventu componeret, memor adhæc ipſa, paullo acerbius minusque decore à ſe exceptum fuiſſe advenientem ſub veſperam hoſpitem. Delinquentis eſſe officium commiſſam propitiare offenſam, niſi gratiam præcludat flagitii patrati magnitudo. Fatemur equidem, non defuturos forſitan complures, qui hanc dum lectitant hiſtoriam, de puella ſiniſtre ſuſpicandi occaſionem captabunt, quaſi audacter nimis viri conſortium ambire auſa fuerit. Verum hi tales ſciant oportet, puellæ ingenio mores adeo inſanos minime conveniſſe. Sed potius familiari hoſpitis conſvetudine frui eam voluiſſe, ut facultas ſuppeteret de hiſtoriarum rerumque exquiſitarum eventis cum illo diſſerendi, quarum ipſa apprime gnara erat, ſupra ſui ſexus feminas complures alias. Sic vero geminorum hominum aſſociatione ſub iisdem ſtragulis, adverſus pulicum morſus validius tutamen objici poſſe; quod uni ſoli valde oneroſum futurum foret. Poſt multam confabulationem animi ſenſa quæque cordi erant, alterutris

reckiu enn einnſamann. Nu hafa thau tálaz vid marga luti ſin a millum/ oc ſegir nu hvart adro thad er vita fyſir / oc hefur hon legt med viti vandrædi ſin/ ſialf hefur hon thvi ſett oc engann annann tilbedit med ſier/nema thau hafa tvau theſſari oro nidur=ſleigit allri ſin a milli; opt verdur oc tolf manna domur roſinn enn theßi mun eigi verda roſinn/man hon oc ſlikt allt hafa i ſed/ thviad hon var bædi vitur oc diupradug. Nu er hon verdur theß vor at hann er ſonur Biturulfs/ ſtigur hon framm ur reckiunni / oc geingur nu thär til ſem fadir hennar var oc ſvaf faſt er hann var vindruckinn / oc tok af hans pungi Sigurſteininn/ thviad hann hafdi thegar umm kvolldit tekit hann/ er hann kom heim. Nu fer hon aptur til reckiunnar oc fær hanum ſteininn/ oc liggia thau thär bædi ſamann nalega til dags.

gen / och gick dit ſom hennes fader lågh / hwilken ſåſ hårdt/ effter han war drucken / och togh hon uthur hans pung Segerſtenen / den han om qwällen när han hemkommit/ tagit hade; ſedan gick hon tilbaka til Thetleifs ſäng / och fick honom ſtenen/ och hwilade the bågge ſamman/ nåſtan til dager wardt.

XCVIII. CAP.

Umm vidſkipti oc ſætt theirra Thietleifs oc Sigurdar.

NU er lyſa tok umm morgoninn / geck hon fra hanum / enn Sigurdur geck til reckiunnar / oc bad Thetleif ſtanda upp/ ſidann ganga their badir ſaman/ oc wiſar Sigurdur hanum allar ſinar gerſimar gull oc ſilfur. Enn er lidandi voru dagmal/ ganga their til matborda. Enn er their voro mettir / taka their ſina heſta oc ſin vapn/ oc ſkulu nu reyna med ſier ad fullu. Nu koma their til Kaſtalans/ oc ſtiga af heſtum ſinum/ganga ſamann oc beriaz. Oc nu beriaz their langa rid all=rauſtliga/ oc adur enn liettir/ tha verdur Sigurdur modur / oc feingid hefur hann thriu ſar ſtór/ oc nu gefur hann upp ſitt ſverd oc vopn/ oc vill ei leingur beriaz / enn Thietlei=

98. CAP.

Sigurders och Thetleifs ſlagzmål och förlikning.

UThi lyſningen om Morgonen gick hon ifrån honom / och ſteg Sigurder til Thetleiffs ſäng / och bad honom ſtiga upp / ſedan fölgdes dhe bågge åth/ och wiſte Sigurder honom alt ſitt gull och ſilfwer. Men när det war dagmål dags / ſatte the ſig til måltid/ och när the hade ätit /toge the ſina håſtar och wapen/ och ſkulle fullkomligen förſökia hwar andra. När the kommo in uthi ſlottet/ ſtego the af ſina håſtar/ gingo tilſammans och ſloges / och fächtade dhe länge med hwar andra ; men förr än the uphölle / wardt Sigurder myckit trött / och tre ſtore ſår hade han bekommit/ ty gaf han upp ſitt ſwärd / och wille intet längre ſlåß/ Thetleif låt ſigh der med nöya. Sedan gingo the til ſina håſtar / och förr än de ſåtto upp / uptäckte Thetleif ſitt nampn och all ſin ſlächt. Sigurder wart här öfwer myckit fägen/

utris innotuerunt. Ipſa improbius à ſe acta ultro excuſabat, nulliusque uſa alterius ſtipulatione, diſſidii cauſas omnes removebat: effectumque his artibus dedit, ut quod uſu crebro venire ſolet, duodecim judicum immutari latam ſententiam, hæc geminorum hominum mutuo ſancita pacta firmiter perſtitiſſe tempus rerum magiſter edocuit. Nec vero quenquam mirari debere, iſthæc omnia effectui eam dediſſe, quandoquidem ingenii prudentia agendique ſagacitate imbuta erat. Notandum hic inprimis occurrit, quod ſimulac certior ipſa facta fuiſſet, de Detlefi progenie, ex Biturulfuro patre oriundo, ex lecto proſiliit, ac prope ſtationem prodiens, ubi mero obrutus dormiebat pater ſuus, detractum ex crumena ejus lapidem victoriæ conſiliatorem, quem ipſe pridie diei domum reverſus penes ſe collocaverat, per dolum abſtulit. Hunc acceptum Detlefo tradidit, ad thorum reverſa. Sic ad diluculum fere ambo quieverunt.

CAP. XCVIII.

De Sigurdi atque Detlefi pugna, deque horum reconciliatione.

CIrca diluculum diei proximi relicto Detlefi thoro diſceſſit puella. Sigurdus autem ad ſtratum Detlefi appropinquans, ipſum ut ſurgeret commonuit. Paulo poſt ad colloquium cum congreſſi eſſent ambo, theſauros ſuos mundumq; omnem hoſpiti videndum præbuit Sigurdus. Adulto deinceps die, cibo corpora reficere maluerunt. Hac peracta cura, equos & arma accipiebant, certamine invicem pro viribus decertaturi. Ac vero intra munimenti ſepta delati, ex equis deſilientes concurrere occipiunt. Hic diutino conflictu dimicatum ferociter, donec viribus laſſatus Sigurdus, poſt accepta tria vulnera prægrandia,

leifur tekur thvi vel. Nu geingur hvorutveggi til sins hests/ oc adur their stiga a bak/ seigir Thettleifur hanum nafn sitt oc svo ætt sina. Nu verdur Sigurdur thessu feiginn/ oc tekur nu vel vid hanum/ oc rida nu aptur til Jardhußins badir/ bydur Sigurdur hanum thar at vera sva leingi sem hanum likar. Nu mælti Sigurdur/ laungum bad ec theß sem nu er frāmkomit/ at sonur Biturulfs kiœmi til min/ enn ecki mun thad hafa verid rad fodur thins/ at thu skylldir dylia nafn thitt firir mier. Thettleifur svaradi/ fadir mīn bannadi mier at beriast vid thig/ enn ec villdi tho samt sem adur reina mic. Tha mælti Sigurdur til hans/ eptir thvi at thu ert sa fyrsti madur sem mic hefur yfirunnit i stridi oc einvigi/ oc thinn fadir oc vid vorum godir vinir/ tha vil ec gefa thier mina dottur ef thu vilt thad thiggia/ oc thar med sva mikid gull oc silfur sem at thu vilt hafa. Thetleifur thackar hanum vel bod sitt/ oc bidur ad hann vilie tho fyrst nefna thetta vid jomfruna. Nu spyr Sigurdur sina dottur/ hvor hennar vilie sie umm thetta mal/ enn hun svarar/ mic undrar thad fadir at thu villt gefa mic theim manni/ sem thig hefur storum sarum særdt/ oc thier mikinn svida giort/ enn tho hef ec heitid at taka aungvann mann til ekta/ utann thann sem sva godur kappi væri sem thu. Sigurdur svaradi/ hann er mikid betri kempa enn ec em/ oc hefur meiri hraustleik enn ec kunni fra ad seigia. Hun svaradi/tha vil ec giarnañ giora thiñ vilia

gen/ och fägnade honom mycket wäl. De redo sedan bägge tilbaka til Jordhuset/ och bad Sigurder honom at förblifwa hos sig så länge han wille. Och sade han/ länge sedan har mig förekommit det som nu är skiedt/ at Biterulfs son skulle komma til mig/ men icke hafwer det warit din Faders befallning/ at du skulle ditt nampn för mig döllia. Thetleif swarade: min fader förbödh mig at slåß med dig/ dock wille iag försökia mig. Tå sade Sigurder/ effter du är den förste mann som mig uthi stridh och enwiges kamp hafwer öfwerwunnit/ och din fader och iag warit gode wänner/ wil iag gifwa dig min dotter om du henne begärar/ och med henne så mycket gull och silfwer/ som du sielf will hafwa. Thetleif tackade honom för sitt tillbod/ och bad at han wille anmälat för Jungfrun. Sigurder tillsporde sin dotter hwad hennes willia wore uthi detta måhl? Och swarade hon således: mig förundrar Fader/ at du wil giffta mig den mann som dig hafwer gifwit store sår/och giort dig mycken sweda/ dock hafwer iag lofwat at icke taga någon mann til ächta/ uthan den som är så goder kiämpe som du. Sigurder swarade/han är myckit bättre kiämpe än iag är/ och hafwer han större styrkia än iag kan säija. Thå will iag giärna giöra din willia sade hon. Haf derföre tack dotter sade Sigurder/ at du will samtyckia och bijfalla mitt göda råd/och will iag hafwa din handräckning/ at detta skal på din sijda wäl hållas. Hon swarade: Min ord skal iag wäl hålla/ laga du at J bäde hållen alt det j hafwen uthlofwat/ och giorde hon sin fader handslag. Sigurder gick til Thetleif och berättade honom alle hennes ord/ och at hon later behaga sig deras råd. Thetleif swarade: iagh tackar eder för eder beställning och hederliga tilbod/ och hafwen j wäl an-

dia, ensem atque arma victori tradere coactus est, pugnæ longioris pertæsus. Detlefus rei gestæ gloria ovabat. Hinc admotis equis, cum abituri erant, nomen suum familiæque prosapiam indicavit Detlefus. His auditis, valde exhilaratus est Sigurdus, omni benevolentiæ genere hospitem prosequi cupiens. Itaque retro ad casam illam subterraneam vecti ambo, Detlefum pro lubitu secum manere monuit. Infit porro Sigurdus, diutius antehac animo suo præsagivisse se, futurum ut aliquando ad sese accederet Biturulfuri filius; nec vero credibile sibi, patris ejus id factum esse consilio, ut nomen suum celatum iret. Respondit Detlefus, omnino id vetasse patrem suum, ne cum ipso armis decernere conaretur; maluisse se nihilominus suas experiri vires. Vicissim Sigurdus fassus est, ab hoc se primum omnium in duello devictum esse; adeoque cum arcta inter sese patremque ejus intercesserit amicitiæ necessitudo, filiam Detlefo nuptum se dare velle, dummodo id adversum ipsum gratum fore experiatur: additurum insuper dotem haud contemnendi pretii. Detlefus actis pro beneficio gratiis, rem isthanc puellæ arbitrio committendam censuit. Igitur Sigurdus filiæ voluntatem cognoscere cupiens, responsum tulit: mirari equidem filiam, quod viro nubere ipsam jubeat, abs quo vulneribus male mulctatus sit pater suus. Nuptias hactenus equidem se aspernatam fuisse, nisi vir sibi contingeret parilis cum patre suo fortitudinis. Regessit Sigurdus, virium robore longe sibi præstare Detlefum, cujus fortitudinem verbis vix extollere queat. Hoc sermone persvasa filia, patris consilio lubenter se obsequuturam pollicetur. Vicissim Sigurdus filiæ laudare mores ingeniumque obsequens, porroque rogare, ut manus stipulatione hanc transactionem firmam ratamque polliceri velit. Vicissim filia, fidem datam abs se servandam ait, patrem obsecrans ut pari adversum

vilia. Nu ſvàradi Sigurdur/ haf thock firir dottur ad thu vilt ſamthyckiaz godo radi oc lita minom radum/ oc thar til vil ec hafa handſal thitt / at thetta halldiz af thinne hendi. Hon ſvaradi/ hallda mun ec min ord/ varaztu at thid halldit ſva alla luti er thid mælid/ oc tekur hon nu i hond fedur ſinom. Nu geingur Sigurdur oc ſeigir Thiettleiſi oll hennar ord/oc at hon vil theckiaz radoneiti vid hann. Thetleifur ſvaradi/ hafid thock firir ydra ſyſlo / oc ydart ſomilegt bod/ vel hafi thier minu mali aleidis koinid vid hana iam ovœnt ſem var/ oc giarna vil ec thetta bod thiggia/ oc kunna ydur mikla avuſſu firir / enn nu vil ec rida ſudur/ oc hitta Jarlinn modorfador minn fyrſt allra rada / enn tha er ec vendi heim thadann/ thá kem ec her med thvi moti/ at tha heſi ec dottur thina heim med mier. Sigurdur ſvaradi/ allt vil ec eptir thvi ſem thu villt / oc vil ec thu farir ſem fyrſt oc komir thvi firr aptur.

anbracht mitt åhrende hos henne/ ſå olijkt ſom det war / och giärna wil iag detta tilbud emot- taga och bewijſa eder all den tienſt iag kan/ men nu wil iag fram för alt annat rijda ſöder til min Morfader Jarlen / och når iag reſer der ifrån hemåth/ kommer iag på det ſättet hit til- baka igen/ at iag hafwer din Dotter hem med mig. Sigurder ſwarade : alt det du will/ wil iag / och det hälſt/ at du ſkyndar dig med det förſta på reſan och komer deß förr tilbaka igen.

XCIX. CAP.

Thiettleifur leitar eptir Thidrik af Bern.

THa ridur Thetleifur a braut/ enn Sigurdur fær hanum tiu merkur gulls / enn adur hafdi hañ tuttugu merkur gulls/ hverfur nu Sigurdur til hans adur enn their ſkilizc/ enn dottir hans ſialdnarr enn hon villdi/ firir thvi at af malum verda menn kunnir / ſva var henni oc vid hann; ferr nu Thetleifur veg ſinn/ oc ridur thangat ſem hann hefur ætlad langar leidir bygdir oc óbygdir. Nu er hann kom ſudur i Saxland/ tha motir hann manni a veg ſinum/ (a) hann fagnar theim manni oc ſpyrr hvor annann tidinda eda hvert fara ſkal

(a) ſa hiet Gaiſtſun.

99. CAP.

Thetleif letar effter Thidrek af Bårn.

THetleif red tå bort / och Sigurder gaf honom tijo marker gull/ men tilförenne hade han tiugu marker gull / och kyſte Sigurder Thetleif förr ån dhe ſkildes / der emot fick intet hans dotter ſå offta ſom hon wille/ ty hon mente/ at altidh ſammanhånga med hwar andra / ſkulle föröka deras förtrolige wänſkap. Thetleif drog ſin wäg dijt han hade tänckt/ och redh han lång wäg/ der bebygt och obebygt war. När han kom ſöder i Saxland/ tå mötte honom en Mann på wägen / och ſporde hwart han ſkulle fårdas? Mannen ſade: at han kommer ſöder ifrån Aumlungaland/och ſkulle fara Norder til Hunaland. Tå målte Tetleif/ haf-

verſum ſe ſinceritate agatur ; ceu data dextera fidelem ſeſe ſpondeat. His peractis ad Detleſum properans Sigurdus, filiæ ipſi expoſuit ſententiam animumque ad nuptias pronum. Detleſus beneficium ſe merito agnoſcere ait, quod ſui cauſa, in re quamvis ardua curanda ſedulum atque gnavum ſe præſtiterat, quam ipſe gratiam luculentis officiis viciſſim recompenſaturus ſit. Ac vero jam ad avum ſuum maternum Jarlum proficiſci velle, unde porro reverſus Sigurdi filiam thori ſociam ſecum abducere malit. Reſpondit Sigurdus, arbitrii ipſius rem hanc fore, cujus etiam ſententiæ ſua attemperaturus ſit conſilia. Rogare proinde, ut quantocyus ad iter ſe accingat, tanto citius reverſurus.

CAP. XCIX.

De Detleſi ſollicita cura pro Theoderico Veronenſe inveſtigando.

ITer jam ingreſſurus Detleſus, decem auri marcas à Sigurdo accepit, quibus aucta eſt ſumma viginti marcarum quam pridem habuerat. Abeuntem oſculo atque amplexu proſequutus eſt Sigurdus. At vero filia abſentiam ſponſi ægerrime ferens, ex conſvetudine familiari amorem indies augeri cenſebat. Cæterum Detleſus meditatum ingreſſus iter, per loca inculta pariter ac habitata procul oberrabat. Tandem intra meridionales Saxoniæ regiones delatus cum eſſet, obvium forte in via peregrinum habuit hominem. Hic comiter invicem ſalutatione facta, de itineris ratione mutuo ſciſcitabantur. Infit advena alter, ex Amalungiæ regione ſe venire, ac jam boream verſus in Hunalandiam iter proſequi velle. Commo-

skal (b) enn madurinn sagdi at hann kom sunnan af Amlunga landi/ oc skal fara nordur i Hunaland. Tha mælti Thietleifur / hefur thu heyrdann nemndann thann mann er Thidrikur heitir sunur Thetmars Kongs af Bern / eda veiztu nockur deili a hvat manna hann er / eda hvart hann er nu heima i Bern eda eigi. Madurinn svarar hanum/ kann ec Thidrik Kongs sun af Bern / oc allir menn munu heyrt hafa hann nefndann/ oc veit ec at hann er yfir-madur allra manna at reysti/ oc at dreingskap / oc at milldi oc blidlæti/ oc tho grimmur o-vinum sinum/ hann mun nu eigi heima vera/ hann er ridinn til veitzlu i Romaborg til Erminreks Kongs frænda sins. Tha mælti Thetleifur/ kantu nockora leid at seigia mier / tha er svaværi skomm/ at ec koma firr a fund Thidriks Kongssunar/ enn hann komi til Roma-borgar. Madurinn svaradi/ sa vegurinn er skemri er med thvi at Thidrikur ferr varla allt hid beinsta sudur til Roma-borgar/ mier var sva sagt / at hann skyldi eiga af-vik nockud austur til hafs i Fenedi oc dveliaz thar nockora sva daga/ adur enn hann ridi sudur / enn er thu kemur sudur i Trentu-dala midia til Trentar sialfrar/ tha vik thu af theim veginum er til Bernar sialfrar liggur oc rid austur umm skardit / sem thu munt sia firir thier opid/ oc spyr adur vandlega vegarins i Trent/ oc tha er thu kemur austur til sioarins/ tha mun hvert barn kunna ad seigia thier satt til hvar Thidrikur er / nu kann ec eigi giorr thier til hans at seiga. Thetleifur gefur hanum fingur-gull sitt/ oc launadi hanum sva sin ord; nu skiliaz their/ oc fer hvarr nu sin veg.

hafwer du hördt nämnas den mañ som Thidreker heter/ Konung Tettmars son af Bärn? eller hwar han är? och om han är hemma uthi Bärn eller intet? Mannen swarade: nogh kiänner iag Thidrek Konungens son af Bärn/ och monne alle männ hafwa hördt honom nemnas/ och wet iag at han öfwergår alla andra til frimodighet och styrckia/ til mildhet och höflighet/ dock lijkwäl grymmare emot sina owänner; han är för tijden icke hemma/ uthan är rijden til Giästebods til Rom til Konung Ermenrek sin faderbroder. Thetleif sade: wet du at säya mig någon wäg som är så gien/ at iag kan råka Tidrek Konung Tettmars son/ förr än han kommer til Staden Rom. Mannen sade: det är en gienwäg til Rom; men Thidrek lärer näpligen färdas den kortaste wägen til Rom/ ty mig är berättat/ at han skal kröka något af wägen öster åth hafwet til Venedig/ och fördröya der några dagar förr än han warder rijdandes söderåth; men när du kommer söder i Tridentzdalen halfwägz til Trident/ tå tag du af den wägen som ligger til sielfwa Bärn/ och rijd öster om holet som du ser öppet för dig/ och spör granneliga effter wägen i Trident/ och när du kommer til siön/ tå månde hwart Barn kunna gifwa dig wiß berättelse hwar Tidrek af Bärn är/ nu kan iag icke dig bättre underrätta om honom. Thetleif gaf honom sin gullring/ och lönte honom sålunda för det han med honom talte. Här med skildes the och for hwar sin wäg.

(b) edur hvadann kominn er.

modum tunc quæsivit Detlefus, ecquidnam ipsi constaret de Theoderico Detmari regis Veronensis filio, de ejus factis, atque commorationis loco. Respondit advena hospes perbene sibi notum esse Theodericum, fama ubique inclitum. Hunc fortitudine atque robore æquales omnes superare; liberali denique & miti esse ingenio, sed hostibus formidabili. Ipsum domi haud esse, sed convivatum Romam profectum ad cognatum suum Ermenricum regem. Quæsivit porro Detlefus, quænam viarum compendia sectanda sibi, ut Theodericum anteverteret, priusquam Romam ipse appulisset. Respondit advena hospes: Esse equidem viarum compendia quæ Romam ducunt, quibus tamen minime credibile sit illac perrecturum esse Theodericum. Quippe relatum sibi, orientem versus ad Venetias deflexurum negotiorum quorundam causa; inde via quæ meridiem ducit rursus profecturum. Cæterum inter viandum cum Tridentinam regionem ingressus fuerit Detlefus, medium emensus iter quod in urbem ducit, de media via deflectere debere Veronam versus, ita ut sinum illic adapertum ad orientem circumeat. Ac vero in Tridentino illo tractu deviarum ductus accurate inquirere illum debere. Prope lacum autem ad orientale latus cum delatus fuerit, certiora de Theoderico cogniturum esse ex vulgi sermonibus. Hanc interea levem sibi subministratam notitiam sufficere posse. Detlefus hominis adversus se propensionem recompensare cupiens, annulum quem gestabat aureum, dono ipsi dedit. Facta deinceps mutua felicitatis auguratione, sua singuli discesserunt via.

CAP.

C. CAP.

Hier finnur Thetleifur Herra Thidrik af Bern.

ERmenrekur Kongur hefur nu giort veitzlu mikla oc rika/ oc tilbydur hann vida rikismoñum/ Konongom oc Jarlom/ Hertogom oc Greifom oc Barunum oc allzkonar hofdingium/thar til hefur hann bodit Thidrik af Bœrn oc hans moñum. Nu veit Thetleifur at hann mun ei hitta Thidrik heima / enn tha er hann kemur thar sem vegirnir skiliaz/ oc liggur nu annar vegurinn til Jarlsins modurfodur hans/ enn annar liggur sudur umm fiall. Nu helldur hann hesti sinum a gatna moti/ oc thugar med sier hvern veg er hann skal rida/oc mœliz vid einsamañ/meiri forvitni er mier a Thidriki af Bern oc a hans felogum/ enn mier er a modorfedur minum afgamlum/ enda mœtti ec tho hann finna / at ec finna Thidrik firri. Lystur hann nu hest sinn sporum / oc ridur sva sudur i Dalana tun fra tuni allann veg sem hanum var visadur/ oc er hann thar enga nott adra/ sem adur hefur hann verid. Hann kemur umsidir til kastala nockors/ oc thar finnur hann Thidrik af Bern oc Vidga oc Heimi/ hafa their tekit sier gisting i husum theß mans er heitir Ake (a) Amlungatrausti / hann er brodir Ermenreks Kongs sammodra oc Thetmar Kongs af Bern ; theßi stadur heitir Fritila-borg. Nu tekur Thetleifur sier herber-

(a) Aulldunga-trausti.

100. CAP.

Thetleif tråffar Herr Thidrek af Bårn.

KOnung Ermenrek hade anstäldt ett stort och prächtigt giästebod / til hwilket han wijda omkring budit rika månn / Konungar och Jarlar/ Hertigar / Grefwar och Baroner jampt åthskillige höfdingar. Konung Thidrek och hans månn woro ock budne. Thetleif wiste nu at han icke mån finna Thidrek hemma / och når han kom til wägaskiälet/hwarest den ena wägen låg til Jarlen hans moderfader/men den andre lopp söderom fiällen; thå höit han stilla med sin håst/ och betänckte sig hwilken wägen han skulle taga och talte wid sig sielf detta/mehra-leker mitt förwett på Thidrek af Bårn och hans stallbröder/ ån som på min uthgamble moderfader;dock måste jag fuller besökia honom / fast iag ån först reser til Thidrek. Hwar med han gaf håsten sporarne/ och redh så söder i dalen by ifrån by / all den wäg honom war wijsat / och fördrögde han på intet ställe twenne nätter. Omsider anlånde han til en stad / der han för sigh fant Thidrek af Bårn/ Vidga och Heimer/ hwilka hade tagit sig härberge uthi Ake Aumlungatröstes hus / han war Konung Ermenreks och Konung Thetmars broder på mödernet; denne Stad kallas Fritulaborg. Thetleif reste in uthi samma hus / som Thidreker och hans stallbröder wore. Konung Thidrek frågade honom hwem han wore / och hwadan han kommer? han swarade: Jag heter Elmenrikur och min Fader Sote / hwilken bor uthi Wetzlandz häradet i Danmark. Konung Thidrek sade / hwart haswer du årnat at resa/

CAP. C.

De Detlefi colloquio cum Theoderico Veronensi.

COnvivii magnum apparatum, regia pompa celebrandum, instituerat Ermenricus, convocatis ad eam solennitatem primariæ dignationis viris ex principum, Jarlorum, comitumque atque Baronum, adhæc militiæ ducum ac præfectorum ordinibus, Theoderico insuper cum aulæ suæ hominibus. Innotuerat jam antea Detlefo, domi suæ non adesse Theodericum. Igitur prope bivium illud delatus, ducente altera via ad Jarlum avum ejus maternum, altera juxta montium declivia ambiente; cum equo paulisper substitit; Interea apud animum suum deliberans qua via cunque iter capessendum sibi, hæc potior ipsi visa est agendi ratio. Nimirum suo obsequi animo, de Theoderico adeundo potius, quam ut avũ maternum senectuti jam proximum invisum pergat; hoc apud avum debito rectissime se defũgi posse salutato prius Theoderico. Mox subditis equo calcaribus medios intra convalles iter vicatim prosequebatur, juxta indicinam sibi factam, levem noctu captans requiem. Tandem in urbem quandam delatus, Theodericum Veronensem, Vidgam atqve Heimerum reperit. Hi hospitio diverterant apud ædes Achonis Amlunga-traustii. Is Ermenricum atque Detmarum Veronensem quoad lineam maternam proxima cognatione attingebat. Vocabatur autem urbs illa Fritilaburgum. Apud easdem ædes ad hospitandum ingressus Detlefus, ubi cum comitatu suo aderat Theodericus. Advenientem sciscitabatur Theodericus, cujas ipse

bergi/ i theim ſamu huſum ſem Thidrikur var oc hans fielagar. Nu ſpyr Thidrik hvert namn hans ſie/ eda hvadann hann kom. Hann ſvaradi/ ec heiti (b) Elminrikur/ fadir minn heitir Soti af (c) Vetlanz heradi i Danmarku. Tha ſpyr Thidrikur / hvert ſkalltu fara? er thu komt ſva langann veg hingad. Nu ſeigir Thetleifur/ ec rid thar til/ er ec finn thann tigurligann hofdingia er theckiaſt vill mina thionuſtu/ heſta hans at giœta edur vapna/ eda tharf hann eins mans geingi theß er nockot ma firir ſier/ tho at eigi ſie mikid/ oc friett heſi ec til eins hofdingia/ er kalladur er Thidrikur af Bern / mœtta ec hann finna/ tha vilda ec veita hanum mina thionuſtu ef hann vil vid taka/ enn nu vil ec ydur ſpyria hvadann thier komud/ eda hver ero nomn ydor/ eda hvert er ydar hofdingi/ eda hvert ſkulu thier hedann venda / oc eigi villda ec at thier firirkunnid mie ordanna/ tho at ec ſpyrie ofrodlega/ firir thvi at ec em utlenzkur madur oc aldrigi firri ſva langt fra minu heimili kominn/ ſem nu/ oc ſet aldrigi annara manna ſidu. (d) Vidga ſvaradi/ ecki mun thad illa virdt firir thier/tho at thu ſpyrier ſlikra luta. Nu hefur thier vel tilborid/ godur madur / ef thu vildir finna Thidrik Kongs ſun af Bern oc thiona hanum/ firir thvi ad hier mattu nu ſia hann Thidrik af Bern/ oc med hanum thann mann (e) er heitir Heimir/ oc enn eru hier fleiri menn dugandi med hanum/ tho at then-

na

ſa/effter du kommer ſå lång wäg hemman ifrån och hijt. Thetleif ſwarade: Jag rijder till deß iag finner någon förnämlig Höfdinge/ſom wil mig i ſin tienſt antaga/ at achta hans håſtar eller wapen/eller om han tarfwar någons mans tienſt/ ſom är karl för ſig / och ändock iag är ringa / hafwer iag likwäl hördt omtalas en Höfdinge ſom Thidrek af Bärn heter/hwilken om iag kunde finna/ wille iag tilbiuda min tienſt/ om han den wille emottaga. Men nu will iag eder fråga hwariſrån j ären komne? hwad edra namn äro/ och hwem ſom eder höfdinge är? och hwart i ärnen at fortſättia eder reſa? och wil iagh intet at j förtyckia at iagh ſå driſtigt frågar / ty iagh är en uthländſk man/ och aldrig förr ſå långt kommen ifrån mitt hemwiſt/ icke heller hafwer iagh tilförende ſedt uthländſke mäns ſeder. Vidga ſade/ icke kan det för dig illa uthtydas/ faſt du ſådant effterfrågar: Nu hafwer din reſa gådt lyckelig gode man/ efter du ſökt Thidrek Konungens ſon af Bern/ och wil honom tiena / ty här ſeer du för din ögon Konungens ſon af Bern/ och den man ſom Heimer heter/och än är här flere dugelige männ medh honom/doch nämner iag deſſe förſt/ och menar iagh at Konungen månde thet icke illa wända för dig/ at du heller honom än någon annan förnäm mann wil tiena. Thetleif ſteg då upp och gick för Herr Thidrik; håll Herre/ ſade han/ glader är iagh at iagh intet behöfde längre at reſa efter eder / uthan at iagh har funnit eder/ och tilbiuder iagh eder och edre männ min tiänſt. Thidrek uthlät ſigh ſtrax at han wille låta ſigh behaga hans tienſt/ och ſade at han ſkulle rida medh them til giäſtebodet/ och achta theras håſtar och wapn. Hwilket Thetleif wäl likade. Om morgonen rede de bort tillika med Åke Aumlunga tröſt/ och woro the tiu-

gu

(b) Emilrikur. (c) Veſilauds-hieradi. (d) nu ſvarar Thidrikur/ eigi ſkal thad illa virda thott thu ſpyrier thvilikra orda. (e) er heitir Virga og annar Heimir.

ipſe eſſet, undeque locorum in illas terras appelleret. Reſpondit alter, vocari ſe Elmenricum, patre genitum Sotio, ex Vetlandiæ provincia Danica. Porro Theodericus inquirere, quo ipſe locorum profecturus erat, longinquæ adeo regionis advena. Viciſſim Detleſus, ideo ſe peregre profectum ait, ut domini alicujus eximii ſe mancipare queat ſervitiis, equorum armorumqu ejus cuſtodiæ, aut muneribus forte militaribus præficiendus. Qvippe ſperare licere haud inutilem operam ſe locaturum. Cætera inaudiviſſe ſe plurimum de inſigni heroe quodam Theoderico Veronenſi; quem ſi adire contingat, ejus fieri aſſecla familiæque homo mire collubeſcat. Interim, niſi moleſte id ferant hoſpites, quibus cum ſermocinari licuit, viciſſim nunc rogare, ut patriam nominaque ſua ſibi indicare velint, cujus ſub ducis auſpiciis ipſi vivant, ac iter porro inſtituere conentur. Suæ vero audaciæ ignoſcere dignentur ipſi, curioſe nimis inquirenti; quippe peregrinum ſeſe hominem, ex patria nuper egreſſum, alienigenarum morum prorſus inaſvetum eſſe. Reſpondit Vidga, haud quaquam hanc curioſitatem vitio ipſi dari; quin potius opportune illuc ſe contuliſſe hoſpitem, quandoquidem Theoderico Veronenſi ſervitutem ſervire in animo habeat. Etenim illic coram jam intueri licere Theodericum unaque Heimerum, præſtantiſſimosque ejusdem ſodalitatis viros, eximii adeo domini aſſeclas. Ac vero rem gratam inprimis accidere Theoderico domino ſuo, quod ipſi præ aliis ſervire in animum induxerat. Tunc conſurgens Detleſus ante Theodericum acceſſit, eoque reverenter ſalutato, bona fortuna ſe illuc delatum eſſe ait, ut ex propinquo, abſque ulteriori inquiſitione, regem venerari liceat, adeoque ſervitia ſua hujus utilitatibus unice inpoſterum addicta velle. Theodericus gratam

adver-

ňa nemna ec fyrſt/ oc ventir mic at Thidrikur Kongs ſun mun thad ecki illa virda firir thier/ at thu vilier helldur hanum thiona eñ adrom tignom mañom. Thetleifur ſtendur nu upp oc geingur firir Thidrik. Heill Herra ſeigir hann/ feginn er ec thvi at ec thyrfta ei leingra eptir thier at fara/ oc ec matta ydur hier finna/ nu vil ec bioda ydur mina thionuſtu/ oc thinum mannum. Thidrikur lieſt thad vilia at taka hans thionuſtu/ oc ſeigir at hann ſkal rida med theim til veizlunnar heſta theirra ad giæta oc vapna. Nu lætur Thetleifur ſier thad vel lika. Oc ad morni rida their i burt leid ſina/ oc Ake med theim Amlunga-trauſte/ varo med theim tuttugu Riddarar/ oc komo til Romaborgar/ a theim deigi er veizlan hofſt/ oc eru thar komnir margir rikis-menn/ oc eru hinar agætaztu Kongs-hallir ſkipadar af dyrlegom hofdingium/ enn ſveinar oc thionuſtu-menn ero i theim (f) hallom/ er heſtar ero inni/ oc thar er Thetleifur med theim.

(f) huſum.

gu Riddare tilſamman/ och komme the til Rom den ſamme dagen giåſtebodet begyntes/ och wore månge rike mån der förſamblade. De ſkiöne Konungens Salar woro förordnade åth förberörde förnäme höfdingar/ men ſwennerne och drångarne woro uthi the rum håſtarne woro/ och hos them war Thetleif.

CI. CAP.

Umm Bord-halld Thetleifs.

NU vil Thetleifur eigi ganga i Kongs-gard at krefia ſier matar oc dryckiar arla oc ſidla/ oc gerir thad i hug ſier/ at helldur ſkal hann vela umm that er ſialfur a hann/ medan er thad vinz/ oc ſeigir at æ man nockot firir handom verda thegar thad er uppi. Nu hinn fyrſta dag er ſu veizla hefſt/ tha geingur Thetleifur ut a markid/ oc med hanum margir ſveinar; nu komo their a (a) torg/ oc lætur Thetleifur kaupa theim vin oc miod/ oc allzkonar kraſir/ ſva at eigi ſkylldi ſialfs Kongs-bordit betur vera buit at mat oc dryck/ enn theirra ſkylldi vera/ oc heim lætur Thetleifur thad flytia til herbyrgis ſins/ oc ſetur

(a) thorp.

101. CAP.

Om Thetlefs hällne måltijd.

THetleif wille icke gå uthi Konungens gård at begåra mat eller drick/ bittida eller ſent/ uthan han fattade thet i hugen/ at heller wille han lita uppå thet han ſielfwer hade/ så långe thet kunde förſlå/ och ſade/ at något kunde fuller til råda finnas ſedan thet wore alt upgångit. Then förſte dagen giåſtebodet begyntes/ gick Thetleif uth på torget/ och fölgde honom många ſweñer/ och låt Thetleif kiöpa åth them wijn och miöd/ och allehanda ſlags kråſelig mat/ medh then flijt/ at intet på Konungens bord ſkulle wara båttre matredt ån på deras/ matwahrorne förde han hem til ſitt hus/ och ſatte ſitt bord medh ſtor omkoſtnad/ och bödh han många ſweñer och drångar til ſigh/ och upehölt detta giåſtebod medh ſtor omſorg uthi tre da-

adverſus ſe hoſpitis voluntatem accidere ſignificavit; juſſitque ut una ſe comitando ad ſolennes epulas, equorum armorumque regiorum curam neceſſariam agat. Pollicetur viciſſim Detleſus gnavum promtumque animum ſuum. Diluculo igitur diei proximi, comitantibus Haquino Amlungatrauſtio, ſociisque ex nobilibus viginti, iter ingreſſi Romam acceſſerunt ſolenni feſtivo die. Congregati illic erant viri principes perplurimi. Excipiebantur hoſpites honoratiores in palatiis ſumtuoſiſſimis; famulitium reliquum in ſtabulis collocabatur juxta ſarcinas, quibus etiam aggregatus aderat Detleſus.

CAP. CI.

De convivio Detlefi.

PORRO Detleſus rem ingenio ſuo alienam exiſtimavit ex regia aula alimoniam victuſque petitum ire; quin potius inito apud animum ſuum conſilio, propriis ſumtibus, quantum ſufficerent, victitare maluit, rerum haud inopem ſe futurum credens, poſtquam opum feciſſet jacturam. Primo igitur ſympoſii ſolennis die, in forum progreſſus eſt Detleſus, comitantibus ipſum ſodalibus plurimis. His potionum ciborumque affatim mercatus Detleſus lautitie regia cuncta apparari voluit. Etenim devectis ad hoſpitium ſuum dapibus, menſas magna pompa inſtrui curavit, advocatiſque in ſodalitatem juvenibus famulis per triduum integrum liberaliter genio indulſit. Hac profuſione triginta auri marcas, domo ſecum

tur thar sitt bord med kostnadi / oc til sin bydur hann margum sveinum / oc tionu-stu-mañum / oc veitir thessa veizlu af miklu kappi thria daga fulla / oc nu er uppi hans fie allt thad er hann hafdi heiman i thessari veizlo / thriatiu marka gulls. Enn hvat fyrir thvi / enn vill hann eigi lata falla nidur sina veizlo medan veizlañ Kongsins stendur / oc geingur ut a markid / oc kaupir nu allra flest til bord-bunadar / oc setur at vedi hest Heimis Rispa oc sverd hans Naglring / oc oll vapn hans firir tiu merkur gulls / oc nu bydur hann til sin allra flestum mannum / oc neytir nu til thess er uppi er thetta fie allt. Varla vill hann enn lata firir vinnaz / oc geingur eñ ut a torg / oc kaupir nu allra flest til sins borz / oc veizlu allt thad sem hann fær best / oc nu setur hañ at vedi hest Vidga Skemming / oc sverd hans Mimung / oc oll vapn hans / firir tuttugu merkur gulls / oc nu eikur hañ mikid a sitt bod / oc allt sitt herbyrgi lætur hann tiallda med dyrum pellum / oc nu veitir han thetta fie medann vinz / oc er nu uppi allt / tha vill hann at nyiu til veizlunnar afla. Nu hefur Kongs veizlann stadit fulla sio daga / oc nu er tva daga o-veitt. Ridur nu Thetleifur ut a torg hesti Thidriks Falka med allum hans vapnum oc herklædum / oc aflar sier nu til veizlu at nyiu / oc kaupir allt thad er hann finnur dyrast / oc ef hann sier mann vilia kaupa einhvern lut a markadi / oc er metid firir tolf peninga / tha geingur hann firir hann / oc kaupir firir tuttugu peninga helldur enn hann missi / oc adur enn hann

dagar / och woro då förtärde de trettio marker gull han hade hemman ifrån medh sigh; dock wille han icke af brist på penningar låta sitt giästebod åndas medan Konungens påstod / uthan gick uth på torget / och kiöpte nu som måst til sitt bord / och satte Heimers häst Rispa / hans swärd Nagelring och alla hans wapn uthi pant för tio marker gull / och bödh han ganska många månn til sigh / och förtärde the lustigt / til deß thesse penningar woro alla. Näpligen wille han ändock uphöra medh giästebods hållande; ty gick han än uth på torget / och kiöpte aldramäst til sitt giästebod / thet som han fant kräseligast wara / och satte i pant Vidgas häst Skemming och hans swärd Mimmung / och alle hans wapen för tiugu marker gull / sedan bödh han många flera än tilförende / och låt han hela sitt herberge klåda medh kosteligit tygh / och förtärde de penningar så långt de räckte / icke deß mindre wille han å nyo igen tillreda sitt giästebod. Tå hade Konungens giästebod warit hela siu dagar / och skulle än stå tweñe dagar. Thetleif redh uth på torget Thidreks häst Falken medh alle hans wapen och harnesk / at förskaffa sigh å nyo til sitt giästebod / och kiöpte alt thet som dyrast war / och om han sågh någon på torget willia kiöpa thet som wärderat war för tolf penningar / giorde han honom förköp / gifwandes för thet samma tiugu penningar / förr än han thet mista skulle: men förr än han hade fyllest inkiöpt / satte han i pant för trettio marker gull Thidreks häst Falken / hans gull inlagde swärd Eckisax och hans hårda hiälm Hildegrim tillika medh all hans wapen / och bödh han til sigh swenner och tienstemän / spelemän och lekare / och hwilken som wille / så at hans giäster wore intet mindre til talet än tretusend / och drucke all den tiden giästebodet hölts. Then dagen giästebodet slöts / gaf Thetleif huswudspelmannen Isunger sin gullring som hans mo-

secum devectas absumserat. Nec vero commessationem intermittere maluit, quamdiu regii epuli solennitas duraret. Sed in forum prodiens magna copia coëmit dapes, pignori opponens Heimeri equum Rispam, ejus itidem gladium Nagelring dictum, armaque adeo omnia pro valore decem marcarum auri. Facta deinceps invitatione juvenum sodalium numero perplurium, compotationibus strenue indulgebat, donec cuncta consumerentur. Atqui ne sic quidem â convivando desistere volens, in forum denuo prodibat, mercatusq; lautiora esculenta, equum Vidgæ Skemmingum oppignoravit, Mimmungum item gladium, omniaque ejus arma loco pretii viginti marcarum auri. Aucto mox per novam invitationem convivarum numero, hospitium ipsum tapetibus pretiosissimis obtendi curavit. Hinc novæ commessationes institutæ, pro rerum copia. Tandem & his absumtis novo apparatu convivii solennia exornare gestiebat. Ac vero regiorum epulorum solennitas jam per septiduum integrum celebrata fuerat, per biduii spatium adhuc duratura. Tunc Detlefus equo Falcone vectus, adductisque secum Theoderici sarcinis armisque militaribus in forum accessit, de novo obsonia coemturus quæcunque cariori vendebantur pretio. Quemcunque vero civium viliori nummo rem sibi parare velle videbat, ipse oblato pretio duplici eandem sibi redemit, nequidquam sibi præripi sinens. Facta pro lubitu rerum transactione, quantum pro instruendo convivio satis erat, Falconem equum, itemque gladium Theoderici Eckisaxium auro interstinctum, galeamque ejus præduram Hildegrim dictam, omnia insuper arma ejus pro triginti marcarum auri valore oppigneravit. Epulones hinc convocavit juvenes famulosque, citharædos itidem atque mimos, quibus adesse commodum erat.

con-

hann hafi fullkeypt til ſinnar veizlo / tha ſetur hann at vedi heſt Thidriks Falka/ oc ſverd hans gull-buit Ecki-ſax/ oc hinn harda hialm hans Hilldi-grim/ oc thar med oll hans vapn firir thriatygi marka gulls; oc nu bydur hann til ſveinum oc thionuſtu-monnum / loddarum oc leikarum hveriunn er thiggia vill/ oc eigi ſkortir nu i hans holl af hans bodsmannum thriatiu hundrud manna/ oc drecka nu tha rid er veizlann ſtendur. Nu thann dag er lykur veizlunni / tha gefur Thetleifur hafud-loddara einum/ theim er Iſungur heitir/ſinn gullring er modir hans gaf hanum; ſa leikari var yfir adrum leikarum oc loddarum/ oc frægri enn hverr annarra / oc enn gaf hann hanum oll ny klædi gullſaumud oc ſkorinn af purpura/ thad voru tignar-klædi Thidriks Kongs-ſunar/ oc launadi Iſungi ſva ſina ſkemtan/ oc hveriunn leikara gefur hann mork eda tvær.

moder gaf honom; den ſpelmannen war öfwer the andra ock namnkunnogare än the; ther til ſkiänkte han honom hel nya kläder af purpur, hwilka woro Konung Thidreks heders kläder/ och lönte ſålunda Iſunger ſitt tids fördrif; hwar och en af the andre ſpelemän gaf han en mark eller twå.

CII. CAP.

Nu vil Herra Thidrikur hafa vapn ſin.

Nu kallar Thidrikur Thetleif til ſin / oc er hann kemur thar/ tha ſpyr Thidrikur hann at vapnum ſinum/ oc mælir vid hann/ at ſodla ſkal heſt hans oc allra theirra hans manna/ firir thvi at nu vill hann heim buaz. Tha ſeigir Thetleifur/ Herra/ thier munud fyrſt vilia leyſa thad fie/ er ec hefi neytt medan thier vorud ad theſſari veitzlu/ firir thvi at hafa verd ec nockud oc minir felagar medan vier dvoldnſtum hier / oc langt thotti mier ad ganga til Kongs-borda oc taka thar af mat / firir thvi at theſſi ſtadur er mier okunnugur / er ec kom alldrei firr. Nu ſeigir Thidrik; Ja ſagdi hann/ thad ſkal ec at viſu giallda / er thig koſtadi theſſi ſtund/ edur hvorſu mikit er thad? er thu villt luka lata? Tha ſvarar

102. CAP.

Herr Thidrek begiårer ſine Wapen.

Thidrek kallade nu til ſig Thetleif/ och när han kom til honom/ frågade han effter ſine wapen/och befalte honom ſadla ſin häſt och alla dhe andras/ ty han wille giöra ſigh re;e;färdig hem åth. Thetleif ſade til honom/ Herre/ I måſte förſt betala willia the penningar jagh koſtat vppå mig tå j woren vthi detta giäſtebodet/ ty iag och mine kompaner måſte något hafwa til förtäring/ emedan wij här wiſtades/ och långt tycktes migh at gå til Konungens bord och taga der maat/ effter iagh är obekant uthi denne Stadh/ och aldrig förr warit här. Thidrek ſwarade/ ja/ ſade han/ wiſt will iag det betala du koſtat uppě digh/ och huru myc-ket är det ſom du wil betalas ſkal? Thetleif ſade/ det är intet mycket/ iag ſielf ägde trettijo marker gull/dem jag koſtade förſt uppå mig/ det ſkal du intet betala/ ſedan iagh det förtärde är ſextijo marker gull/ hwilket betala om du wiltl.

Erat convivarum numerus trium millium virorum, qui ſympoſii ſodalitatem rite expleverunt. Ultimo convivii die, citharædo principi cui Iſungi nomen erat, annulum ſuum aureum à matre olim acceptum, muneris loco dedit Detlefus. Enimvero hic præſtantiores egerat partes, utpote artis ſuæ peritus artifex ac fama longe inclitus. Nova quin etiam veſtimenta ſerica coloris dibaphi aureæque cælaturæ adjecit. Erant hæc Theoderici propria, quibus velut præſtantioribus, cum ſolenni pompa procedendum erat, indui ſolebat. Iſungum in præmium actæ fabulæ talibus remuneravit; citharædis reliquis auri marca aut binæ datæ ſunt.

CAP. CII.

De Theoderico arma ſua expoſtulante.

Theodericus vocato ad ſe Detleſo, de armis ſuis eum ſciſcitabatur, juſſitque equos ſibi comitibuſque ſuis frenari, cunctaque itineri parata adeſſe. Infit tunc Detleſus, haud dubie domino id curæ fore, ut facti abs ſe ſumtus durante convivii tempore impenſi, creditoribus ſolvantur. Nec enim æquum inedia interim macerari ſe ſuoſque ſodales, dum illic loci agerent. Ac vero moleſtum nimis viſum ex regia aula victum flagitare, in urbe præſertim peregrina, cuius hactenus incogniti ſibi mores. Reſpondit Theodericus, æqua poſtulare Detleſum, ac ſe quidem lubenter ſoluturum factas tantiſper impenſas, quarum ſummam ipſus jam modo indicaret. Subjunxit Detleſus, non admodum magnam eſſe ſummam; quippe

rar Thiettleifur/ thad er ei mikid/ nu thad er ec atta ſialfur thad er ec fyrſt neytta/ thad ſkalltu ecki luka/ thad voru thriatiu merkur gulls/ enn ſidann thad er ec neyt= ta/ thad eru ſextiu marka gull/ thad mattu luka ef thu villt/ firir thvi at thar ſtanda at vedi heſtur Heimis oc hans vopn/ firir tiu merkur gulls/ oc heſtur Virga oc hans vopn firir tuttugu merkur gulls / oc thin vopn firir thriatiu merkur gulls/ oc thar a ofan gaf ec thin enu beſtu klædi einum loddara/ oc thar med minn gullring/ oc nu er ec ſkylldi hingad ganga / var gardurin̄ læſtur/ oc ei var hann ſo ſkiott upplokinn / ſem mier var titt a ydvarn fund/ oc hratt ec hurdinni med minum vinſtra fæti / ſo ad ſu jarnhurd hrock o=vægilega theim er firir innann ſtod oc giæta ſkylldi / enn er ec kom i gardinn/ tha hlupu ad mier knapar oc ſteikarar / oc biugguſt at veita mier nockra ſkom̄/ thar til er ec tok eirn ad fo= tum / oc thar med lauſt ec tvo adra til ba= na/ oc tho ventir mic at ſa hinn thridie væ= ri illa leikinn tha vier ſkildunſt; nu veit ec/ at thu munt giegna vilia theſſu mali oc ſvara firir mic. Nu ed fyrſta thyckiſt Hei= mir thennann mann kenna / enn Thiettleifur kendi hann thad fyrſta ſinn er hann ſa hann. Nu mælti Heimir / hvort er ſem mier lyſt/ ad vid munum hafa feingid oſs thann heſta=ſvein oc thionuſtu=mann/ at thott hann taki oll vor vopn/ oc kaſti nidur i ſaur/ oc gangi a ofann/ ad vier munum verda ad thola hanum.

will. Heimers håſt och wapen ſtå i pant för tijo marker gull / Vidgas håſt och hans wa= pen för tiugu marker gull / och din håſt och wapen för trettijo marcker gull / der ofwan opå gaf iag en ſpeleman dine bäſta gångklä= der och min gullring / och när jagh nu ſkulle gå til eder / war porten läſter / och wardt han intet ſå ſnart upläſter ſom han borde / och iag hade haſtigt om at komma til eder / ty ſparka= de iag med min wänſtra foot på Jernporten / ſå at han rök upp / och ſlog näſtan hårdt port= wachtarna ſom innan före ſtode; men när iag kom in uthi gården / kommo emot mig knapar och kåckar / williandes ſkiämma mig; tå tog iag en wid fötterna ſom åth mig lopp / och ſlog med den twenne andra ihjäl / den tridie war och mycket illa medfaren då iag ſläppte honom / och hoppas iag at du ock ſwarar för mig i det= ta måhl. Nu begyntę Heimer draga kiän= ſla på denne mannen / men Thetleif kiände ho= nom förſt han ſåg honom; tå ſadę Heimer / det är ſom iag tycker / at wij hafwa fått den til ſtalldräng och tiänare / at faſt än han toge alles wåra wapen och kaſtade för wår ögon i ſkarnet / och gingo ofwan uppå dem / ſkulle wij lijkwäl det tåla.

CIII. CAP.

Thiettleifur ſeigir Erminreki Kon= gi fra ſinni tæring.

Nu ſtendur Thidrikur upp / oc er hann kom firir Kong / tha mælti hann: Her= ra

103. CAP.

Thettleif ſäger för Konung Er= menrek ſin förtäring.

Thidrek ſtod upp / och när han kom in för Konungen / ſadę han / Herre / wil du beta=

propriam quam habuerat pecuniam triginta marcarum auri omnium primo ad neceſſarios uſus expenſam, minime curare ſibi ut reſtituatur. Succeſſive deinceps ſexaginta marcas auri impenſas eſſe, quarum ſummam penes domini arbitrium eſto, ut exſolvat. Etenim oppigneratum eſſe Heimeri equum ejuſque arma pro auri marcis decem; equum Virgæ ejuſque arma pro marcis viginti, equum denique ac arma Theoderici domini pro triginta marcis. Præter hæc, etiam veſtes Theoderici pretioſiſſimas, annulum quoque ſuum citharædo dediſſe. Demum cum ad Theodericum Dominum ſuum iturus ipſe, obſeratas inveniſſe aulæ fores, quas cum cunctanter admodum aperiri ſentiret, feſtinantius properantem ſeſe ſiniſtro pede contra oſtium impegiſſe, ut ferreæ cardines in conſiſtentes intro vigiles impulſæ ſint. In aulæ ſepta delato ſibi obviam veniſſe calonum lixarumque gregem inſultibundam. Horum uno aliquo pedibus arrepto, duos alios ad necem uſque contudiſſe; tertium etiam male mulctatum dimiſſum fuiſſe; cujus adeo facti protectorem Dominum ſuum nunc certius ſe habiturum confidat. Jam Heimerus ex indiciis haud dubiis hominem agnoſcere cœpit; Detlefus autem ad primum conſpectum de facie eum novit. Infit tunc Heimerus, ſibi equidem videri, jam ſtabularium ipſis obtigiſſe famulumque, qui licet cunctorum acceptis armis vili modo pedibus ſuis in luto proculcaverit, illatam tamen ignominiam impune laturum.

CAP. CIII.

De expenſi rationibus Hermenrico indicatis.

POſtea conſurgens Theodericus ad Regem prodiit, eumque ſciſcitatus, ecquidnam im- pen-

ra/ seigir hann/ hvort villtu luka thad fie/ sem sveinar vorir hafa neytt oc hroß vor/ medan vier hofum hier dvaliz? Kongur svarar skiott/ ad visu skal ec thad luka/ kallid a Sifka fiarhirdir minn/ oc bid hann taka so mikid fie sem tharf til/ edur hvorsu mikid fie er thad? Nu svarar Thidrikur/ spyr at sveininn/ lat hann seiga thier. Kongur mælti tha vid Thetleif; thu hinn ungi madur/ hvad mikid fie neyttir thu umm thessa hrid? Herra seigir hann / thad er ecki meira fie er ec hefi neytt af minni eigu eñ thriatiu marka gulls/ oc mattu vel thad lata kyrt vera ef thu villt / enn annad fie neytta ec sextiu marka gulls/ thad verdur thu ad giallda/ firir thvi at thar standa at vedi vopn oc hestar mins Herra Thidriks/ oc tveggia annara. Nu svarar Kongur reyduglega/ hvad manna ertu theß? at thu skallt so miklu eyda a niu dogum/ edur hvad afrek mattu theß gerá er theß fie verdt/ ad thu giorir so mikid hræsi af thier/ eda ertu skiptingur nockur? eda ertu eitt fol? Nu svarar Thiettleifur/ thad var tiginna manna sidur thar sem vier komum fyrr / at ei skylldu their so leingi tala vid mann/ ad ei bydi their hanum til bords ef hann var fastandi. Oc nu mælti Kongur at hanum skylldi fa mat oc dryck/ oc so var giort; nu etur hann sem thrir Riddarar/ oc ein gullskal var hanum feinginn full af vini/ so mikil sem skutul-sveirn fieck mest borid; nu tekur hañ vid oc dreckur i einum dryck af/ enn Kongur oc Thidrik oc allir theirra menn sitia oc sia a hvad hann giorir / enn hann hyrdir thad all-litt.

betala det wåra drängar och hästar haswa kostat/ emedan wij warit här? Til detta swarade Konungen hastigt/ wißerliga will iagh det betala/ kalla hijt Sifka min Räntemästare at betala den skulden/ och huru stor är hon? Thidreker swarade/ fråga drängen och låt honom säijat. Konungen sade tå til Thetleif/ du unge mann/ huru månge penningar haswer du förtärt denne tijden? Herre/ sade han/ iagh haswer icke mehra förtärdt af mina egna penningar än trättijo marker gull/ och kan det wäl afkortas om du wilt/ men deß föruthan haswer iag förtärt sextijo marker gull/ det du måste betala/ ty för dhe penningar stå i pant min Herres Thidreks häst och wapen och twenne andra måns. Konungen swarade här til wredeligen; hwad Man är du? at du så myecket skolat i nijo dygn upödt/ eller hwad för berömlig giärning kan du giöra/ som är jämlijk det skryterij du förer om dig sielf/ och antingen är du en bytinge eller en fåne? Thetleif swarade: det haswer warit höga måns sedwänia der wij förr warit/ at dhe intet så länge talat med en mann/ förr än the budit honom til bords om han warit fastande. Ty befalte Konungen at honom skulle gifwas maat och dryck/ hwilket blef efterkommit; och åth han så myckit som tree Riddare/ och en skål lefwererade honom skiänckeswännen full af wijn/ så stor at han kunde den knapt frambära: han togh henne emot/ och drack uth skålen uthi en dryck. Konungen och Thidrek medh dhe andre/ suto och såge på hans måltijd/ men Thetleif skiötte intet der om.

CIV.

pensas servorum equorumque præteritis diebus factas suo ære solvere luberet. Respondit prompte Rex, sibi hanc rem omnino curæ fore, vocatoque mox Sifca quæstore ex ærario pecuniam depromere jussit, factarumque impensarum sibi indicari summam. Infit Theodericus certissima de his cognita habere famulum, illum edicere posse. Igitur Rex Detlefum compellans, quantas illis diebus impensas fecerat quæsivit. Respondit Detlefus, ex proprio quidem ære haud ultra triginta auri marcas impendisse se, cujus quidem summæ si ita visum fuerit, rationem hac vice negligendam esse, Sed vero sexaginta aliarum marcarum auri factas impensas omnino in solutionem venturas, siquidem pignoris loco arma equumque domini sui Theoderici tradiderat, totidemque virorum illustrium geminorum suæ custodiæ relictam supellectilem. His auditis Rex animo commotus, cujas ipse hominum esset quæsivit, qui nimia prodigalitate enormes impensas novennii spatio facere haud veritus sit: nec enim virtutum peculiari aliquo specimine hanc profusionem sese dignam effecisse; nec suæ personæ convenientia esse, quæ insolentius jactitat; adeoque credere licere, aut genium quendam hunc esse, aut mente captum. Regessit Detlefus, sua in patria id esse moris apud præstantissimos quoslibet viros, ut colloquentem cum ipsis hominem, mensæ assidere jubeant, fami sedando. Igitur Rex cibaria ipsi apponi jussit. Ipse ergo assidens pro trium hominum mensura cibo se replevit. Appositus denique cyathus mero repletus, tantæ magnitudinis ut eo portando totis viribus incumberet pocillator. Is accepto cyatho, uno haustu evacuat merum, spectantibus interea Rege & Theoderico, omnibusque qui aderant ministris insolitæ rei novitatem. Horum tamen omnium nihil pensi habuit Detlefus.

CIV. CAP.

Valltari af Vaskasteini bydur Thetleifi Danska ad reyna i-throttir vidur sic.

Nu mælti eirn Riddari sa hiet Valtari af Vaskasteini/ hann er systur-son Ermenreks Kongs oc Thietmars Kongs/ oc allra kappa mestur i Kongs hyrd/ at afli oc atgiorsi. Hvad kann thessi madur fleira at giora? seigir Valtari/ enn eyda fie og eta oc drycka? kantu nockud at skiota spiot-skapti / edur varpa steini? Nu svarar Thetleifur / mic vœntir at hvorutveggia giori ec vid hvorn ydvarn. Nu svarar Valltari af Vaskasteini af miklu kappi / tha skaltu thessa leika vid mic fremia/ enn ef thu leikur betur enn ec/ tha skalltu firir-rada minu hofdi/ enn ef thu kant ecki thessa leika sem thu lœtur / tha skaltu ecki vid dyliast/ at thitt lif skaltu ad visu lata hier med o-sœmd/ oc aldreigi sidan skalltu (a) eyda iamn-miklu fie / sem nu logader thu/ oc engum Hofdingia sidann gera thvilika neisu / sem nu hefur thu Konungenum giort / er thad seigir madur manni / at thin veitzla var halfu rikulegar veit at allum lutum enn Kongsins sialfs/ oc er slickt diorfung mikil at gera manni eigi meira firir sier enn mier synizt thu vera. Thetleifur svaradi/ myskunnar mun hverr a sinu mali thurfa/ enn albuinn em ec at fremia thessa leika/ oc freysta hverso at ferr/ hvat man tha meirr? ef ec

(a) glutra.

104. CAP.

Waltare af Waskasten biuder Thetleif Danske at kiämpa medh sig uthi Ridderliga konster.

Tå talte en Riddare / som het Waltare af Waskasten / Konung Ermenreks och Konung Tettmars systerson / som war den starkaste och hurtigaste kiämpe i Konungens håf. Hwad kan denne Man mehr at giöra/ sade Waltare / än förslössa Penningar / och giöda sigh medh maat och dryck? kan du skiuta stång / och kasta med steen? Thetleif swarade/ jag förmodar intet annat/än at jag bägge kan göra / medh lijka hwem af eder som wil pröfwat. Tå sade Waltare af Waskasteen myckit hastigt : Du skal denne leek med mig befrämia / men om du mig öfwergår/ så hörer mit hufwud dig til/och tappar du det du så mycket asskryter/tå må du icke twifla/ at ju dig lifwet skal och åndas här med wanheder/ och skal du aldrig uthössa så många penningar som du nu giordt/ icke heller tilfoga någon höfdinge den nesa som Konungen är af dig wederfaren/ ty det säijer hwar man/ at ditt giästebod warit halfparten prächtigare uthi alt än Konungens / och är mycket effiertänckeligit / at en sådan ringa karl som du synes wara/ skolat underſtådt sig slijk dristighet at begå. Thetleif swarade: barmhertighet behöfwer hwar man uti sitt taal at bruka / och är jag färdig at kiämpa med dig om hwem som skal blifwa den andras öfwermann; och om iag intet kan/ tå mister iag mitt lijf/ och om så skeer tå är ther uthi ingen stor skada/ en ringa saknadt skole och mine fränder som dugelige män äro/ tyckia wara/ om jagh icke är karl för

CAP. CIV.

De Waltaro Waskasteinio provocante Detlefum Danum ad certamen.

Forte tunc sermonem occepit quidam vir nobilis Waltarus Waskasteinius, nepos Ermenrici atque Detmari, qui cohortis aulicæ vir perstrenuus habebatur. Is Detlefum increpans bacchi forte alumnum esse dicebat, curandæ cuti idoneum, nec aliis imbutum artibus: nec enim vel arcu vel balista certare aptum. Respondit Detlefus, se quidem paratum ejus exercitii specimen edere, nec reformidare æmulum. Tunc Waltarus Waskasteinius animo ferocior ait; Enimvero oportere ut hanc secum pugnam depugnet, non aliis conditionibus, nisi sese inferiorem si vicerit ipse superior, capite simul privet: sin vero audaciæ minus responderint vires ejus, haud evasurum, quin vitam cum dedecore finiendam tradat: Sic enim oportere vindictam capi de eo, qui immani profusione opes immensas consumere ausus est, insani audacia regi simul dedecus adferens, quod nulli hactenus hominum eminentioris etiam gradus factitatum. Etenim vulgi sermonibus deprædicari, quod magnificentia duplo majore suas hic homo instructas præbuerit mensas, regiis illis lautiores. Facinus hoc esse audax nimium, nec tali homuncione dignum, nullis meritis præclaro. Contra Detlefus, decere inprimis, ut miti sermone quisque utatur. Se vero paratum esse ad mutuum certamen, fortunæ vicibus cuncta committens. Cui sustinendo operi sin minus se parem esse contingat, sed vita in discrimen adducta, eadem privetur

ec kánn ecki/ at tha lata ec lif mitt/ enda er ærinn sok til/ at sva sie/ mun oc frændum litill saknadur thyckia eptir mic vera/ ef ee em ecki at manni/ ef nockorrir ero their er dugandi menn sie/ enn ec ætla/ at vist engi sie.

för mig/ men iag förmodar/ at ingen lårer finnas som mig öfwergår.

CV. CAP.

Nu reyna their afl sitt Valltari oc Thetleifur.

GAnga their nu ut a voll nockurn / oc taka stein eirn er eigi stod minna enn tvo skippund/ thann stein tok Valtari/ oc kastadi fra sier niu fet/ enn Thetleifur kastar tiu fet. Nu kastar Valtari threttan fet/ tha kastar Thetleifur atian fet. Nu vill Valtari eigi optar til ganga/ oc hefur Thetleifur nu unnid thenna leik/ oc finz allom mannom mikid umm. Nu taka their eina mercki-stong/ enn tha atti Attila Kongur/ er Ermenrekur Kongur hafdi thangad bodit til sinnar veizlu/ firir thvi thad var god vinatta milli theirra/ enn su mercki-stong var allra theirra skapta thungast er thar voro tha komnn. Nu skytur Valtari thessu skapti yfir Kongs-holl/ so at annar endi kemur nidur a hallar-vegginum. Nu mæltu allir their menn er thetta sia / at furdu sterklega er skotid. Thetleifur tekur nu skaptid oc skytur aptur yfir hollina / oc er hann hefur skotid/ tha rennur hann i gegnum hollina/ er tvidyr var/oc tok a lopti spiot-skaptid/oc geingur nu i brott vid sva buid. Nu mæltu thad allir er sia/ at Thetleifur hefur unnid thessa tva leika/ oc at hann hefur odlaz hafud Valtara.

105. CAP.

Waltare och Thetleif försökia hwars annars kraffter.

THe gingo uth på en wall/ och togo en sten som wog twå skieppund/ den stenen kastade Waltare ifrå sig nije fiät/ men Thetleif kastade honom tije fiät. Nu kastade Waltare honom tretton fiät/ tå kastade Thetleif stenen aderton fiät; Ty wille icke Waltare offtare kasta; och altså hade Thetleif wunnit denne leek/ hwilket alla mycket omtyckte. Sedan togo the en Baner ståg/ hwilken Konung Attila ågde/ och Konung Ermenrek hade budit honom med til sitt giästebud/ ty dem emillan war en stor wänskap. Denne Banerstång war den tyngste ibland alla som då woro dijt komne. Waltare skiöt stången öfwer salen/ så at ändan tog uthi andra wäggen. Tå sade alla som detta såge/ at ganska starkeligen war det skutit. Thetleif fattade sedan i stången och skiöt långs effter salen/ och gick stången öfwer salen och igenom twånne dörar. J det samma språng Thetleif och tog emot spiutskafftet i wädret/ förr än det nederföll och gick sedan bort. Alle som detta åskådade/ sade at Thetleif hade wunnit deße twenne lekar/ och at han hade förwärfwat sig Waltares hufwud.

CVI.

tur, haud magni momenti jacturam existimaturos esse cognatos suos. Interim se operam daturum, ne horum fortitudini quamvis egregiæ, minus imbellem gerat animum.

CAP. CV.

De certamine Waltari atque Detlefi.

IN campum progressi ambo, lapidem forte reperiebant mole eximium. Hunc tollens Waltarus novem passus procul à se projecit; Detlefus uno passu longius. Experimento iterum facto ad tredecim usque passus eundem protrudit Waltarus; octodecim Detlefus. Igitur idem experimentum pluribus iterare nolens Waltarus, palma victoriæ omnium applausu Detlefo cessit. Postea pertica, vires suas experturi erant. Hæc Attilæ Regis erat, quam tesseræ loco adhibuerat Ermenricus in convocandis ad epulum hospitibus, prout regibus hisce magna amicitiæ necessitudo intercedebat. Sane gravissimi ponderis erat pertica isthæc, præ omnibus aliis in medium tunc allatis. Waltarus eam arreptam per aulæ regiæ pavimentum protrudit, usque angulum domus alterum. Collaudabant adstantes valido nisu protrusum ictum. Deinceps Detlefus accepta pertica per regiam aulam projectavit, ut binas etiam quæ objiciebantur fores perreptarit; ipse cursu interim prosiliens, eandem manu in aëre excepit, factoq; experimento discessit. Fatebantur qui adstabant cuncti, Detlefum in hoc ludo superiorem exstitisse, ac merito jus necis in Waltarum jam possidere.

CVI. CAP.

Ermenrekur Kongur leyser hafud Valtara.

KOnongurinn Ermenrekur mælti: thu godur drengur / ec vil leysa hofud frænda mins med gulli oc silfri oc godum gripum sva dyrt sem tu vilt. Tha mælti Thetleifur / hvad skal mier hafud frænda thins? hann er godur drengur/ oc vil ec gefa thier Herra hafud hans/ enn launa thu sem sialfur viltu / enn æ verdur thu ad leysa vapn Herra mins/ oc hans lagsmanna/ eñ ecki skalltu hier meira firir-gialdda enn sialfur villtu. Tha mælti Kongurinn/ thenna kost vil ec giarna theckiaz/ oc haf firir mikla Guds thock oc mina / thetta skal ec thier vel launa. Nu lætur Kongur taka sva mikid fie / sem mest hafdi hann neytt / oc leysir ut vapn oc hesta theirra fielaga er at vedi lagu / oc thar a ofann gefur hanum hinn gofuglegasta bunad/ oc sva mikid fie gefur hann hanum sidann / sem hann kostadi af sialfs sins / oc epter thad dubbar Kongurinn hann til Riddara. Nu seigir Thetleifur nafn sitt/ oc alla ætt sina/ oc verdur hann vidfra gur um̃ oll lönd af reysti sinni. Nu tekur Thidrikur hann sier til fielaga / oc kallar hann sinn iafningia / oc skiliaz their nu at veizlunni/ oc heitir thar hverr adrom sinni vinattu: ridur nu Thidrikur Kongs sun heim til Bernar / oc med hanum Thetleifur / oc allir hans menn er thangad fylgdu hanum/ oc Isungur hofud-loddari med theim.

106. CAP.

Konung Ermenrek löser Waltares lijf.

KOnung Ermenrek begynte sitt taal: Du gode dränger/ Jag will lösa min Systersons hufwud med gull och silfwer och kostelige häfwor/ så dyrt som du sielfwer wilt. Thetleif swarade: hwad skal jag med din frändes hufwud giöra? Han är en god dräng/ och will jag skänckia dig hans hufwud/ deßlikest lemnar jag dig frije händer at löna mig/ men änteligen skal du igenlösa min Herres och hans kompana wapen/ och kan du betala derföre så mycket som du will. Konungen sade: detta wilkor wil jag giärna emottaga/ och haf för dem både Gudz och min tacksäyelse/ och skal jag dig wäl löna. Ty befalte Konungen taga så många penningar som han mäst hade förtärdt/ at utlösa deras hästar och wapen som pantsatte wore/ der til gaf han honom en den kosteligaste klädning med så många penningar/ som han af sine egne hade förtärdt/ och slog Konungen honom sedan til Riddare. Tå först uppenbarade Thetleif sitt Namn och all sin slächt/ och wardt han myckt namnkunnig af sin manhafftighet öfwer alle land. Thidrekr tog honom sig til stallbroder/ och kallade honom sin jämnlike. Dhe som til gästebudet budne woro/ skildes nu åth med stor wänskaps tilsäyelse til hwar andra. Konung Thidrek red hem til Bärn/ honom följde Thetleif och alle dhe honom dådan hade följt/ tillika med Isunger hufwud speleman.

CAP. CVI.

De Waltaro opera Ermenrici Regis vitæ libertatem assequuto.

REx Ermenricus collaudata virtute Detlefi, certa pecuniæ summa cognati sui caput se redemturum pollicetur, pro exposcentis arbitrio. Respondit Detlefus, haudquaquam sibi prodesse regii cognati necem; quippe juvenem eum esse perstrenuum, adeoque æquum ut Regi gratificetur, cætera præmium pro lubitu regis expectandum esse. Interim curæ futurum, ut domini sui sodaliumque arma pignori exposita redimantur, haud majoribus impensis, quam Regi collubitum fuerit. Respondit Rex, sibi conditiones haud displicere, gratiamque vel ideo promeritum esse Detlefum luculentam, reipsa abs sese aliquando compensandam. Deinceps Rex numerari jussa pecuniæ summa, quantam consumserat Detlefus, arma pignori exposita equosque redemit. Detlefum insuper vestitu donavit honoratiore, addita etiam pecuniæ summa, quæ valorem æquabat facti ab ipso expensi, atque equestri dignitate solenni ceremonia eum exornavit. His ita peractis nomen familiamque suam professus est Detlefus, ob virtutes egregias passim locorum fama inclutus. Admissus deinceps in sodalitium Theoderici, familiaris ejus nuncupabatur. Finita tandem solennitate, ad sua redituri singuli, cum propensi affectus significatione ab invicem discedunt. Theodericus Veronam sedem suam repetiit, comitantibus Detlefo atque aulicis reliquis, ut & Isungo mimorum coryphæo.

CVII. CAP.

CVII. CAP.

Hier kemur Aumlungur til hyrdar Thidriks af Bern.

EN nu er their hafa fa daga heima verid i Bern / tha kemur thar eirn ungur madur ridandi / sa heitir Aumlungur sun Hornboga Jarls / enn hann for thannig eptir fedur sinum oc thar vill hann dveliaz / oc Thidrikur tekur vel vid hanom / oc nu eru their thar niu felagar / their er hverr er annars jamningi.

107. CAP.

Aumlunger kommer til Konung Thidreks Håf uthi Bärn.

MEn når the hafwa få dagar warit hemma uti Bärn / kom en ung man resandes benämd Aumlunger Hornboga Jarls son / och kom han dijt effter sin fader och wille han der förblifwa. Thidrek emottog honom wäl / och wore the nije stallbröder tilsammans / som alla woro hwar annars jämnlijkar.

CVIII. CAP.

Um Andlat Thetmars Kongs oc Thidrikur tekur Kongdom.

THetmar Kongur tekur nu sott oc thvi næst bana / oc liet hann nu lif sitt med fullum veg sinum; oc tok nu Rikit Thidrikur sun hans / oc er hann nu Kongur i Bern / oc er hinn mesti hofdingi / sem kunnugt er vida umm heiminn / oc hans namn man uppi vera / oc eigi verda tapad nalega umm allt sudur Riki medañ verolldinn stendur.

108. CAP.

Konung Thettmar blifwer död / och Thidrek tager emot Konungariket.

KOnung Thettmar blef siuk / och dödde strax der efter uthi sin största wyrdnat. Hans Son Thidrek tog emot Riket / och blef Konung uthi Bärn / och war han den berömligaste höfdinge som wijda kring werlden är spordt / och trätzar hans namns ihugkommelse emot sielfwa glömskan öfwer all Söderländer / så länge werlden står.

CIX. CAP.

Nu kemur Villifer til Bernar.

NU er thad eirn dag er Thidrikur Kongur satt i sinu hasæti / oc med hanum hans

109. CAP.

Willifers ankomst til Bern.

EN dag når Konung Thidrek sått uthi sitt högsäte / och hos honom hans kiämpar / kom

CAP. CVII.

De Aumlungi adventu in Aulam Theoderici.

PAucis post reditum diebus in urbem Veronam, hospes illuc adventabat juvenis Aumlungus Hornbogi Jarli filius: Is patrem suum quæsitum iverat, delectatus etiam loci illius amœnitate atque commoratione. Hospitem faventer excepit Theodericus, aderantque jam sodales numero novem, alterutris virtute haudquaquam inferiores.

CAP. CVIII.

De morte Detmari, itemque de Theoderici successione ad imperium.

MOrbo correptus Detmarus, fatis tandem excessit, omni accumulatus gloria. Veronæ imperium postea occupavit filius ejus Theodericus, inter duces præclarissimus, pariterque gloria nominis per orbem inclutus, cujus erecta perpetuo stabit memoria, nec ulla oblivionis nebula per meridionales regiones obfuscabitur in ævum.

CAP. CIX.

De Williferi adventu.

FOrte die quodam in solio suo consedente Theodérico, cum nobilium constipatus esset gre-

hans kappar. Nu kemur thar inngangandi eirn madur / hann er mikill vexti oc sterklegur / eigi er hann vel-buinn at klædum nie at vapnum / hann hefur eirn sidann hott / oc eigi meigu their sia vandliga hans andlit; sa madur geingur firir Kong oc kvaddi hann kurteislega oc vel. Kongurinn fagnar hanum vel / tho hann sie utlenzkur madur / firir thvi at hann var litelatur oc kurteis; nu spyr Thidrikur Kongur hvad manna hann er? Hann svarar / ec heiti Vildifer / ætt min er i Amlungalandi / en firir thvi em ec hingad komin / at ec vil ydur mina thionustu bioda med ydur at rida / oc ydar madur at geraxt ef thier viliet theckiazt. Tha svaradi Thidrikur Kongur / tho at tu sert okunnigur / tha vil ec thiggia thina thionustu ef thu villt vel thiona / oc vilia theßir hinir godo dreingir taka thig i laguneyti vidur sig / er med mier eru hier firir. Tha svaradi Vidga / engi mun a moti hanum mæla / Herra ef thier vilied vid hanum taka / enda er betra godann dreing at taka i samneyti vid sig / enn at visa fra sier. Konongurinn tekur vel vid theim manni / oc er hanum til seß visat; hann geingur firr at taka sier handlaug / enn hann gangi til bords / oc er strykur upp ermina af ulflida sier / tha sier Vidga at hann hefur digrann gullring umm sinn armlegg / oc firir thvi thyckiz hann vita / ad theßi madur mun vera godrar ættar / tho ad hann lati litid yfir sier. Nu fær Thidrikur hanum god klædi / oc godann hest oc vapn / oc synizt nu Vildifer manna fridastur oc kurteisaztur / oc thydiz hann first Konungen sialfann / oc thar næst alla hina bestu menn / oc their Vidga oc Vildifer gioraz godir felagar / sva at hvargi ma annars an vera / er oc Konungurinn fyrst vel vid hann / oc allir adrir sidann.

kom en karl ingångandes / stor til wärten och undersätter / icke war hän synnerlig wäl klädder eller wäpnader / och hade han en sä sider hatt / at man intet mycket kunde see af hans ansichte: han gick för Konungen och talte höfligen och artigt. Konungen fägnade honom wäl / ty han säg af hans höflighet och ödmiukhet / at han war en uthlendsker man. Konung Thidrek tilsporde honom hwem han wore? han swarade: iag heter Wildifer / min slächt är utht Aumlunga land / och är iag til den ändan hit kommen / at iag wil tilbiuda eder min tiänst / med eder at rida / och wara eder man om j det behagen. Thidrek sade: ändock du är främmande / wil iag likwäl taga dig i min tiänst / om du wil wäl tienä / sä frampt desse kiäcke karlar som här förr äro / willia digh uptaga i sitt stallbröderskap. Tä begynte Vidga sälunda tala: icke kan det liggia honom uthi wägen / om wij willia honom för giltig upbära eller intet / ty bättre är taga i sällskap med sig en god dräng / än som förskiutan; ty tog Konungen emot honom / och wardt han wijster til sätes / och dä han gick at twätta sina händer / förr än han skulle stiga til bords / och han ströf upp ärmen öfwer handleden / wardt Vidga warse at han hade en tiocker gullring om sin armlägg / ty tycktes han weta / at denne mannen mätte wara af förnäm slächt härkommen / fast han icke mycket giorde af sig. Thidriker gaf honom wackra kläder / braf häst och wapen / och war Wildifer en artig och hurtig karl / och behagades han först Konungen wäl / och sedan the andra hans bästa män. Widga och Wildifer blefwo strax gode stallbröder / sä at hwar skulle den andras förtrolige wän wara.

CX.

grege, ad ipsum accessit vir quidam proceræ staturæ roborisque prævalidi. Cultu vestium armorumque haud admodum insignis erat. Pileum capiti impositum habebat profundiorem, ne ex facie cognosceretur. Hic ante regem ingressus, ornata atque decenti oratione se commendabat. Rex decenter hominem excepit, quippe à moribus atque submissione peregrinum eum esse cognoscens. Inquisivit porro de statu ejus. Ille Vildifuri nomen sibi esse respondit, ex Amlungalandiæ prosapia oriundum: illius autem rei advenisse causa, ut regi sua offerret servitia, in curandis rebus equestribus aliisque fidelitatis officiis, quæ in usum futura videbuntur. Respondit Theodericus: sibi quidem haud ingratum evenire, ut in regium recipiatur famulitium peregrinus homo, dummodo sodalitio suo dignum censeant perstrenui aulæ regiæ ministri, qui modo præsentes adsunt. Regessit Vidga: Haud improbaturos consilium alios, quod rex stabilitum velit; ac vero virum egregium in sodalitatem admittendum esse potius quam excludendum. Rex admissum hospitem in assignato sibi loco assidere jussit. Mensæ igitur accubiturus, cum manus abluere deberet, manicas ultra carpum denudabat; observavitque tunc Vidga, annulo aureo præstantioris operis brachium ejus præcinctum esse. Hinc ipsi enata suspicio, insignis cujusdam familiæ progeniem esse hominem illum, cætera haud superbientem. Postea vestitu eximio atque armorum cultu hospitem exornandum voluit Theodericus. His instructus Vildifurus, ante alios eminuit, regi inprimis gratus acceptusque, quin & aulicis præstantioribus in pretio habitus. Cæterum Vidga atq; Vildifurus arcto societatis fœdere inito, amicam fidem alterutris spondebant,

CAP.

CX. CAP.

Thidrikur sendir eptir Herbrandi.

Thidrikur Kongur spyr nu til eins manns gofugs/ sa heitir Herbrandur/ hañ er allra theirra manna vidforlaztur/ er hann hefur frettir til/ oc nalega hefur hañ verid med allom hinom gofugastum hofdingium/ er firir Nordañ haf eru/ oc vida i Griklandi hafdi hann verid/ oc hann veit hvers theirra sidu/ hann kann nalega allar tungur er mæla ma/ oc hann er hinn mesti reystimadur. Thessum manni sendir Thidrikur ord/ at hann komi a hans fund/ oc sva kemur hann til Kongshyrdar/ oc er thar vel vid hanum tekid/ oc geriz Herbrandur Riddari Thidriks Kongs/ oc thvi næst er hañ radgiafi hans/ firir thvi at hann er vitur madur/ oc vel sidadur umm alla luti/ oc hann bar merki Thidriks Kongs/ oc for hanom thad vel oc kurteislega.

110. CAP.

Thidreker sånder efter Herbrander.

Konung Thidrek sporde til en förnåmlig man som het Herbrander/ han war den måst bewandrade mann som någon hafwer hördt omtalas/ och hade han warit nåstan hos alla höfdingar som nordan om hafwet åro; widt omkring uti Grekeland hade han wandrat/ och wiste han hwars och ens seder/ och kunde alla the tungomål som taltes/ ther til war han den frimodigaste karl som kunde wara. Denne mannen sånde Konung Thidrek bod/ at han skulle komma til sigh/ och når han kom til hofwet/ togs han af Konung Thidrek wål emot/ och blef hans Riddare/ och strax ther efter hans rådgifware/ ty han war en wijs och skickelig man uti alle saker/ och bar han Konung Thidreks baner/ som honom wål och skickeligen anstod.

CXI. CAP.

Nu er annad sinni vidskipti theirra Osantrix Kongs oc Attila Kongs.

At thessari stundu allri/ hefur verid mikill ofridur milli Attila Kongs i Hunalandi/ oc Osantrix Kongs i Vilkina landi/ oc hafa ymsir sigur/ oc ymsir osigur. Attila Kongur hefur styrknad mikit/ hañ oc aflat sier vida vinattu af agiætum hofdingium oc rikismonnum/ var oc thockasæll i sinu riki vid allt lanz folkit/ villdu thar allir lifa oc deyia sem hann var/ enn

111. CAP.

Thet andra Konung Osantrix och Konung Attilas Krig.

ALL denne tid hade warit stor oenighet emillan Konung Attila uthi Hunaland/ och Konung Osantrix i Wilkinaland/ och hafwa the ymse hafft seger/ och ymse nederlag. Konung Attila war mycket mächtig worden/ och hade han wijda giordt wånskap medh berömlige höfdingar och rike mån/ war han och alt landsfolket i sitt rike behagelig/ så at the alle wille lefwa och döö medh honom/ och mehra kunde han intet begiåra/ ty ingen wille innom

CAP. CX.

De Herbrandi vocatione in aulam Theoderici.

INaudiverat Theodericus communi hominum voce celebrari virum quendam eximiis virtutibus præditum, Herbrandum nomine. Illum ante alios peregrinationibus multis rerum usum sibi acquisivisse, quippe conversatum cum ducibus principibusque juxta boream incolentes. Græcia etiam perlustrata, gentis illius mores novisse; linguarum multarum peritum, eximiisque animi dotibus præditum. Hunc, misso nuncio, ad sese invitavit Theodericus. Ad regiam aulam accessit alter, receptus benigne ac equestri dignitate insignitus à Theoderico, qui etiam consiliarium suum constituit, ob sapientiam rerumque agendarum qua pollebat peritiam. Collatum denique ipsi est munus gestandi vexillum regium, cui officio omnino parem se præstitit.

CAP. CXI.

De Osantrigis & Attilæ prælio altero.

INterea temporis perpetuæ erant diffidiæ inter Attilam atque Osantrigem, varia ut plurimum fortuna. Equidem potentia creverat Attila, inita fœderum societate exterorum principum; subditorum insuper favore beatus, qui extrema quæque pro ipso subire parati erant. Quali felicitate eximia, principi nihil felicius accidere poterit à subditis

suis

enn hann matti sialfum sier eigi meira lid vinna af allu lanzfolkinu / firir thvi at eingin mundi skipti a vilia giora hofdingium innann-lanz / medann hann var hægur allum theim er hann skylldi stiorna / firir thvi at illt thyckir flestum undir ofmiklu ofrelsi at bua.

innom riket giöra ombyte medh höfdinge/emedan han war sachtmodig emot dem han skulle styra / och tycker alla wara ondt / at sittia uti alt för stor träldom.

CXII. CAP.

Hier rædir umm skap-lyndi Osantrix Kongs.

OSantrix Kongur hafdi feingid annad skaplyndi/ er hann leid uppa alldur/ enn tha hann hafdi er hann var yngri/ gerdizt hann sva hardur yfir bodi at lidurinn sa er i var landino feck varla borit thetta hid thunga ok/ er hann lagdi a hals hverium manni/ treysti hann vid lendi sinu oc fiolmenni / oc var æ thvi grimmari a hendur thegnum sinum innann lanz til fear / er meira ver hanum fært/ hafdi hann oc hvern at fekaupum sier rikan oc o-rikann / iamvel sialfs sins hyrd sem bondann eda kaupmenn uti fra. Sva oc tho hann feingi sinum riddorum lien til sinna mala at hafa / at tho villdi hann sialfur vera syslumadurinn / at hañ hefdi tha yfir setta/ fordu theix aldrigi hanum so mikid / at hann frydi eigi æ iam miog/ kom oc aldrigi sva mikid i hans gard fe eda vistir/ at ei var æ sem i svelg bæri/ oc æ var thar sulltur oc seyra / varo a hverium tolf manudum ut-bod mikil oc stor/ sem at thad thotti allum at vanum / medur thvi hann atti iamnañ vid mikinn o-frid

112. CAP.

Talas om Konung Osantrix sinne.

KOnung Osantrix sinne hade sig aldeles på hans ålderdoms dagar förändrat / emot thet han hade uti sina unge dagar / och blef han så öfwermåttan stränger emot landsfolket/ så at the nåpligen kunde båra thet tunga ok han lade uppå hwars mans hals/ och förtröstade han mycket på sitt stora rike och myckna folck / och blef alt hårdare emot sine Undersåtare i landet uti pålagor / ju större inkomst han bekom. Handel och wandel brukade han både medh rike och fattige / så och medh sitt hof- folck / jämwäl med bönder och uthlendske kiöpmän: och ändock han gaf sina Riddare förläning på deras beställning / wille han likwäl sielf bestyra och sättia der öfwer hwem han wille / fördes ock honom aldrig så mycket / han ju åskade mehra / och om aldrig så stort antal af peñingar och matwahror inkom i hans gård / syntes dock som the wore kastade i hafsswalget / ty war der altid knapt och skarpt. Hwar tolfte månad emot / war så stor och swår uthrustning / så at alle tyckte thet at wara en wane / ty han måste alt stadigt föra krig medh Konung Attila; Hwarföre han med uthlagor til det krigets förande / måste mycket betunga sitt rike; dock måste bägge deras undersåtare sättia håret til / efter bägges

suis. Nec enim alium ipsi exoptabant ducem, hujus deliniti clementia, cujus mite experti sunt imperium: graviori jugo colla submittere nolentes.

CAP. CXII.

De ingenio Osantrigis.

VAriaverat interea ingenium Osantrigis, cum senectuti proximus esset, à juvenilibus moribus multum tunc alienus; Etenim contra cives asperior factus, onus ipsis imponebat haud quaquam tolerabile. Ipse nimirum fisus imperii sui amplitudine, copiarumque multitudine, indies novis vectigalibus cives aggravabat, utcunque reditibus amplissimis ditaretur. Ditiorum pariter atque pauperum ex commerciis usuras captabat, propriæ etiam familiæ homines, pariterque exteros emungens. Enimvero quamvis certa officialibus concessa essent salaria pro munerum ratione, ipse tamen negotiorum arbiter esse voluit, præficiendis operi pro arbitrio aliis. Rerum quæ adportabantur copia nunquam contentus, majora expetebat; quoque lautiori isthæc congererentur cumulo, tanto magis evanida comparebant. Cum rigore atque duritate cuncta agebantur. Insuper singulis annis multus belli apparatus fiebat, ex more uti videbatur pluribus, gerendi cum Attila belli. Huic enim sustinendo bello, suos alterutri exhauriebant thesauros: civium quam maxime tunc periclitabatur salus, altercantibus inter se regibus, ardue nimis atque rigide. Sedata quin etiam certis intervallis belli tempestate, vectigaliorum aggra-

o-frid at skipta/thar sem Attila Kongur var/ firir thvi at hann lagdizt miog a riki firir hanum / oc hvar theirra firir adrum / enn hitt thotti allum umfram thad sem vera matti oc hofinu gegndi / oc thegar o-fridurinn geck af hanum hinn mesti/ at hann lagdi thegar giolldinn oc afar kostina a allt folkit er var i landinu / oc er hann nadi kyrrsœtinu/ dro hann oc eignir annara manna undir sic oc frœndur sina / firir thvi at allir varo their a eina bok lærdir til frekunnar/ var oc thad eitt ro hans thegnum/ er hann var i hernadi or landinu brottu/ vœntu oc allir/at hann skylldi nockot sinni sva or rikinu fara i herforina/ at hann skylldi aldrigi aptur koma / fegnir vœri their allir dvolenni/ enn allir ottaduſt heimqvamuna hans. Osantrix Kongur hafdi nu iamnan med sier tva Risana/Vidolf Mittumstanga oc Aventrod brodur hans. Enn eirn Risann brodur theirra / thann er Atgeir hiet / hann hafdi hañ brottsendann firir vinattu sakir til Isungs Kongs i Bertangaland. Enn Isungur Kongur setti Atgeir Risa vid landamœri i einn mikinn skog lanz at gœta/ oc ottadiſt Isungur Kongur ecki thadan a riki sitt sem Risinn gœtti.

ges deras Herrar trätte ; men thet tyckte alla mera skie än som behöfdes / och aldeles hofwet öfwerskrida / at när kriget war som hårdast / lisade han uti ingen ting sina undersåtare / utan han lade då störste beskattningar och hårdeste tråldom på folcket i landena / och når han hade fred / lade han under sig och sine frånder undersåtarnes egendom ; ty til hårdhet woro the alle lärde uthi en bok / dock war thet hans Undersåtare til en lindring/ når han war utrikes i krig / at alle förmodade / thet han en gång skulle så uthur riket draga til krig/ at han aldrig igenkomme / ty glädde sig alla öfwer hans frånwaro / men alle fruchtade för hans hemkomst. Konung Osantrix hade alt förett med sigh twänne Re ar / Widolf Midtomstången och Aventrod hans broder. Men then ene Resen deras broder som Etgeir het / hade han bortskickat för wänskaps skull til Konung Isung i Britanien. Konung Isung förordnade honom wid landamäret på en stor skog til sin landwärnesman / och hade Konungen intet at befara någon ofred på den sidan för sitt rike / som Resen war förordnat.

CXIII. CAP.

Attila Kongur sendir Thidrike Kongi ord til lids.

UM Attila Kong er nu at rœda / hann villdi giarnann sœttaz vid Osantrix Kong ef hann riedi/ oc marga menn gerir hann a fund hans/ at vita af hanum/ hvart hann vill sœttaz eda eigi: enn hann firir kvedur thad/ oc tha er Kongur verdur

113. CAP.

Konung Attila sänder bod til Konung Thidrek om krigzhielp.

THet förefaller nu at tala om Konung Attila / at han giärna på sin sida wille giöra fred medh Konung Osantrix ; Hwarföre han affärdade åthskillige Sändebod til honom / at förnimma om han wille ingå fred eller ey ; men Osantrix afslog den / hwarföre når

aggravabat onera ; restituta vero in integrum pace , subditorum bona sibi familiæque suæ tributaria effecit, prout corradendi artificio ipse pariter cum suis pollebat. Unicum civibus solatium erat , quod proficiscente ad bellum rege , in fatis aliquando fore sperabant, nunquam inde rediturum ipsum. Quantum vero consolationis afferebat absentia ejus, tantum doloris augebat ejus ex bello reditus. Cæterum Osantrix perpetuos comites secum ducebat gigantes binos,Vidolfum Mittumstangium ejusque fratrem Aventrodum. Tertium autem fratrum Etgeirum ad pacis negotia tractanda in Britanniam ad Isungum regem ablegaverat. Illic Etgeirum custodiendis limitibus juxta nemus permagnum præfecerat Isungus , securus sollicita hujus cura nihil hostilitatis ab illa parte adversus se accessurum.

CAP. CXIII.

De Attilæ legatione pro auxiliari milite obtinendo.

NUnc Attilæ res percensere commodum erit. Ille studio sanciendæ pacis cum Osantrige admodum ducebatur : missa ad ipsum legatione splendida, qui mentem ejus explorarent.Sed vero flecti noluit Osantrix; itaque certior factus Attila, nullatenus conditiones acceptare velle alterum, datis ad Theodericum Veronæ regem literis sigillo suo munitis, in

dur wiß / at med engo moti vill han sætaz vid hann/tha sendir han bref sin oc insigli til Thidriks Kongs i Bern / at hañ skal koma til hans i Hunaland / ef hann vill hanum lid veita / med alla sina hina bestu dreingi/ firir thvi at hann vill nu heria i Vilkinaland a hendur Osantrix Kongi; bidur nu/ at hann skal thetta ei undir hofud leggia i naudsyn hans/ eptir thvi sem hvarr theirra hefur odrum vinattu heitid. Oc nu vill Thidrikur Kongur fara/ medur thvi at hann sier/ at vinur hans tharf lidveitzlu hans.

när Konung Attila war förwisso underkunnigad/at han ingalunda wille begynna sig uthi någon freds afhandling med honom; skickade han bref och insegle til Konung Thidrek i Bärn/ at han skulle komma til honom i Hunaland med alt sitt bästa krigsfolck / så frampt han wille honom undsättia / ty han wille anfalla Konung Osantrix i Wilkinaland medh krig/ och bad han / at intet hans begiäran uti hans nödfall skulle läggias under örnegåtet/ efter the hade giordt med hwar andra förbund. Thidrek bisöll strax denne hans begiäran / efter hans wän behöfde af honom hielp.

CXIV. CAP.

Thidrikur Kongur ridur utaf Bern/ oc kemur til lid-veitzlu vid Atila Kong.

HAnn ridur utaf Bern med fimm hundrud Riddara/alla yrit reynda at raustleik/ oc med hanum hans kappar allir ummframm / oc tha er their koma i Hunaland/ tha verdur Attila Kongur feginn komu theirra/ oc fagnar theim vel/ oc er hann nu albuinn med hanum at rida i Vilkinaland. Nu rida their med herinn allann i Vilkinaland/ oc er their koma thar / tha ræna their menn/ oc marga drepa their/ oc sumir flyia undann. Nu brenna their storar borgir oc fagrar/ oc morg thorp oc stora boa / oc taka their nu mikit herfang / bæde menn oc gull oc silfur.

114. CAP.

Konung Thidrek rider utaf Bärn at giöra Konung Attila undsättning.

KOnung Thidrek red uthaf Bärn medh femhundrade Riddare / hwilka alle hade gifwit gode prof ifrån sigh om sin fromodighet; Dock likwäl fölgde ock honom alle hans kiämpar ingen undantagandes ; Och då de anlände uthi Hunaland / wardt Konung Attila mycket glader öfwer deras ankomst/ och fägnade han dem wäl. Konung Attila war ock all färdig til krigstoget med Konung Thidrek åth Wilkinaland. Ty begofwo the sigh medh hela Hären til Wilkinaland / och när the inkommo uthi landet / togo the månge menniskior til fånga / månge dräpte the/ och månge flydde för them undan / och begynte the at bränna stora och wackra Slott / tillika medh många Städer och stora byar / och togo the stort rof / både menniskior / gull och silfwer.

CXV. 115. CAP.

in Hunalandiam ad sese invitavit, sibi opitulatum, cum fortissimorum pugilum cohorte. Quippe adversus Osantrigem in Vilkinalandiam arma hostilia jam modo illaturum sese. Ac vero sollicito id petere studio , ne segnius isthæc curentur postulata , sed pro jure sanciti inter utrosque fœderis rem maturandam velit. Igitur Theodericus ad iter se accingit, ratus è re fore, ut amico fœderisque socio auxilia opportune ferat.

CAP. CXIV.

De Theoderici auxiliari opera Attilæ præstita.

ASsumtis secum equitibus numero quingentis, quorum in bello probata hactenus erat virtus, insuperque pugilibus universis, urbe Verona egressus est. Horum in Hunalandiam adventu summopere lætatus est Attila, omni honore eos excipiens. Ipse etiam paratus ad profectionem in Vilkinalandiam. Igitur versus Vilkinalandiæ fines præmissis copiis, latrociniis cædibusque ubique insæviunt, incolas sedibus suis profligantes, urbes majores splendidasque, pagos etiam ac vicos misere exspoliabant, abducta captivorum hominum, auri pariter argentique præda.

CXV. CAP.

Orusta Osantrix Kongs oc theirra Thidriks Kongs oc Attila Kongs.

KOnungurinn Osantrix hefur nu saman safnad miklu lide umm allt sitt riki/ oc er nu kominn til motz vid tha med oflyiande her/ oc rida nu saman/ oc verdur thar nu mikil orosta oc mannskiæd. Nu ridur framm hugmannlega Herbrandur merkismadur Thidriks Kongs / oc hoggur a tvær hendur bædi menn oc hesta/ oc kastar hverium daudum ofan a annann / enn eptir hanum ridur sialfur Thidrikur Kongur oc hans kappar / oc beriast af miklu drambe oc reyna sverd sin i hordum hialmum/ oc stinnom skiolldum/ oc sterkum brynium / oc einginn theirra felaga lifizt vid adrum at doga oc at fylgia/ oc engi fylking stendur vid theim/ thar sem their koma atfarandi/ their rida i midiann her Vilkinamanna/ oc fella menn a badar hendur sier. A moti theim kemur Vidolfur Mittumstangan/ oc lystur med sinni jarn-stong til Vidga / thvi at han var theirra allra framarst/ oc lystur a hialm hans/ sva at thegar fiell hann til jardar af hesti sinum/ oc sva thaut at hans thunvangum / at miog sva vissi hann ecki til sin/ enn thar var nærstaddur Heimir/ oc fœr thegar sverd hans Mimmung er hann var fallinn / oc leitar thegar brott med. Nu ganga Vilkina-meñ frañ raustlega/ oc beriaz their nu snarplega / oc verdur nu mikid mannfall.

Thidri-

115. CAP.

Konung Osantrix strid med Konung Thidrek och Konung Attila.

KOnung Osantrix hade imedler tid församlat ett stort antahl af krigsfolk öfwer hela sitt rike/ och mötte han them medh denne häär som intet flydde/ och inlåto the sig strax i strid medh hwar andre / och wardt ett skarpt fächtande och stort nederlag. Herbrander Konung Thidreks Cornet red frimodigt fram/ och högg med bägge händer både karlar och hästar/ kastandes the döde hwar öfwer annan. Näst efter honom följde Konung Thidrek sielf och hans kiämpar/ som stålteligen stridde/ och pröfwade the alle sine swärd emot hårda hiälmar/ stinna sköldar och starka harnesk; och undandrog sigh ingen af desse stallbröder at hielpa och föllia hwar andra manneligen. Ty skedde/ at hwar the kommo framfarandes / kunde ingen folkehop stå them emot/ utan the redo mitt uthi Wilkina Hären / och fälde folck på både sidor om sigh. Emot them kom Widolfer Mittomstången/ och slog han Widga på hans hiälm/ ty han war främst/ så at han strax föll af hästen til jorden/ och så töt thet uti hans tinningar/ at han intet wiste til sigh. När in til honom war då stadder Heimir / och tog bort Widgas swärd Mimmung/ när han war fallen. Wilkina män gingo tappert fram/ sloges hårdeligen/ och wardt stort nederlag. Konung Thidrek äggiade alla sina män at anfalla fienden/ och sade at han intet wille/ the skulle fächta medh så stort skryteri och skrikande/ samt at ingen skulle undandraga sigh längre; uthan bad at the skulle låta Wilkina män förnimma hwad hans kiämpar förmå/ och gifwa them prof af theras handawärk: The wordo här uthaf halfparten galnare än tilförende/

CAP. CXV.

De Osantrigis cum Theoderico atque Attila prælio.

OSantrix collecto exercitu prævalido ex omnibus regni sui finibus, hostis in occursum prodibat, factoque mox impetu, acri conflictu utrinque pugna instituta est. Ante signa vehebatur Herbrandus qui Theoderici vexillum præferebat. Is vibrato ambabus manibus ictu viros equosque prostravit, interfectorum cumulum adaugens. Proxime hunc vectus est Theodericus cum pugilum turma. Illi ferocius pugnam ineuntes, contra viros galeis, scutis atque loricis armatos, stricto ense progredi ausi sunt, fidam alterutris opem præstituri. Sic facto impetu obvios sibi cuneos prostraverunt, adapertaque per mediam Vilkinorum aciem via, utrinque multa cæde grassabantur. His occurrens Vidolfus Mittumstangius ferreo obice Vidgam inter primores incedentem adpetebat, forti nisu contra galeam ejus percutiens, unde præcipitem eum in terram deturbavit, viribus sensuque fatiscentem. Proximus illic adstabat Heimerus, qui cadente Vidga, gladium ejus Mimmungum sustulit, subito illinc se proripiens. Interea Vilkinenses strenue impetu facto, pugnam ineunt, multa utrinque hominum strage. Theodericus suos hortabatur, prælium haud jactabunde capescere, neminisque moram diutius in culpa esse paterentur. Sic videlicet experturos esse Vilkinenses pugilum suorum robur, bellandique agilitatem. Hac ipsi animati monitione, ferocius multo quam antea grassabantur, nul-

Thidrikur Kongur eggiar nu alla ſina menn til framgongu/ oc ſeigir at hann vill eigi/ at their beriz af ſkarti ſva miklu / oc mælir nu at eigi ſkal lifazt vid leingur/ oc bidur nu at their lati Vilkina-menn ſia/ hvat hans kappar mego/ oc latum tha ſia handa-ferdir vorar: verda their nu halfu odari enn adur/ oc ſtendur nu ecki vidur theim. Nu ſier Oſantrix Kongur/ at thar er enſkis at bida nema illz eins/ oc flyr hann nu undann oc allir hans menn/ oc hefur adur latid fimmhundrud Riddara/ enn Attila Kongúr thriu-hundrud Riddara / oc rekur hann nu flottann.

de/ och kunde ingen giöra them något motſtånd. Nu ſåg Konung Oſantrix/ at ther war intet annat at förbida / än thet ſom ondt war/ ty begaf han ſigh på flychten / och alt hans krigsfolk följde honom: J denne ſtriden hade han miſt femhundrade Riddare; men der emot Konung Attila trehundrade/ hwilken the flychtige faſt efterſatte.

CXVI. CAP.

Hertekning Vidga oc Heimferd Attila Kongs oc Thidriks Kongs.

I Thvi bile kom farandi Hertnid brodurſon Oſantrix Kongs med ſina fylking/ oc ſia their nu hvar Vidga liggur / oc kenna thegar vapn hans/ oc ſialfann hañ at ſion oc at ſogn/ oc taka hañ oc binda og háfa med ſier. Nu ſier Hertnid/ at einginn er annar koſtur til/ enn undann at hallda/ medur thvi at Oſantrix Kongur frændi hans er flydur oc allur herinn/ oc flyr nu undann ſem allir adrir. Nu fara Vilkina-menn o-ſigur i thetta ſinni/ oc ſkiliaz nu at ſva bunu/ oc fara hvarir tveggiu nu heim til ſins rikis. Oſantrix Kongur lætur koma Vidga i dyflizu. Attila Kongur oc Thidrikur Kongur rida nu heim i Suſat/ ſem hofudſtadur var tha Attila Kongs/ oc dveliaz thar umm nott/ enn um̃ morgonin eptir/ tha ridur Thidrikur Kongur ſudur til Bernar/ oc hefur hann

116. CAP.

Vidga blifwer fången / Konung Attila och Konung Thidrek reſa hemåth.

Uthi ſam̃a weſwan kom Hertnid Konung Oſantrix broderſon framdragandes med en hop folk, och ſåg han hwareſt Vidga låg / och igenkiände han ſtrax wapnen och ſielſwa perſonen/ ſå af anſichtet ſom igenom andras berättelſe/ och blef han bunden och bortförder. Hernit fant nu/ at ingen añan uthwäg war förhanden/ än ſom at hålla undan/ efter Konung Oſantrix hans frände med hela Hären hade tagit flychten/ ty begaf han ſigh på flychten ſå wäl ſom alla andra: Och måſte Wilkina mån denne gången fårdas hem ſegerlöſa / och ſkildes ſålunda åth; bägge deſſe fiendtlige krigshärar foro hwar hem til ſina riken. Men Vidga blef uthi fängelſet kaſtat af Konung Oſantrix. Konung Attila och Konung Thidrek redo hem til Suſat/ ſom war Konung Attilas hufwudſtad/ hwareſt Thidrek allenaſt öfwer natten fördrögde; men om näſta morgonen efter / reſte Konung Thidrek ſöder til Bärn/ och hade han på detta krigstoget miſt ſextio månn för-

la veriti obſtacula. Oſantrix imminentia ſibi mala prævidens, in fugam ſe conjecit una cum ſuis, poſtquam quingentos ſuorum occiſos amiſiſſet. Trecenti à partibus Attilæ deſiderabantur, qui fugientes ſtrenue inſectatus eſt.

CAP. CXVI.

De Vidgæ captivitate; deque Attilæ & Theoderici receptu.

HÆc dum agebantur, forte cum agmine ſuo intervenit in via Hertnidus Oſantrigis nepos. Hi conſpicati Vidgam humi proſtratum, ejus arma eumque ipſum agnoverunt ex indiciis haud dubiis, ſicut vulgo hominum antea deſcribebatur. Itaque captum injectis catenis ſecum abducunt. Hertnidus haud aliam conſilii rationem fuga tutiorem vidit, fugato quippe Oſantrige cognato ſuo cum exercitu univerſo. Igitur aliorum imitari exemplum placuit. Sic infelici depugnata pugna domum ad ſua diſſipabantur Vilkinenſes, hoſtili etiam agmine ad ſuos lares redeunte. Vidgam autem carceri mancipandum curavit Oſantrix. Cæterum Attila atque Theodericus urbem ad metropolim Suſatum vecti ſunt, pro nocturna requie illic captanda. Facto diluculo Veronam iter maturavit Theodericus, conſtititque à partibus ejus ſexaginta viros deſiderari, præter Vidgam cujus jactura gravior ipſi accidit quam reliquorum omnium. Interim coram Theoderico prodiens Vildifurus, ſibi retro manendi ſpatium aliquod indulgeri petiit. Quæſivit Theodericus, quid ipſi cauſæ eſſet. Reſpondit Vildifurus, haud uſquam prius Veronam

hann latid sextyge manna unnfrámm Vidga/ enn sidur villdi hann missa hans eins/ enn allra theirra annara. Vildifer geingur firir Thidrik Kong/ oc bidur hann leyfa sier eptir at dveliaz nockorra stund. Thidrikur Kongur spyrr hann/ hvi thad sætir? enn Vildifer seigir/ at alldrei vill hann firr heim koma till Bernar/ enn hañ veit hvart Vidga fielage hans er lifs eda andadur. Thidrikur Kongur lofar honom thad/ oc er hann nu eptir med Attila Kongi/ enn Thidrikur Kongur ridur nu heim til Bernar.

föruthan Vidga/ om hwilken allena Konung Thidrek tyckte större skada wara än alla the andra. Wildifer gick til Konung Thidrek/ bediandes thet Konungen wille förlofwa honom at blifwa ther qwar någon tid. Konung Thidrek frågade hwad thet skulle betyda? Wildifer swarade: at han aldrig wille til Bern återkomma/ förr än han finge weta/ antingen hans stallbroder Vidga wore lefwandes eller död. Konung Thidrek lofwade honom thet/ och blef han qwar hos Konung Attila/ men Thidrek reste hem til Bärn.

CXVII. CAP.

Attila Kongur fer a skog a dyraveidar/ oc med hanum Vildifer/ oc drepur biorn eirn.

SAm dogum sidar/ ferr Attila Kongur i eirn skog/ er heitir (a) Lyravald/ ad veida dyr oc fugla med hauka oc hunda/ oc med hanum Vildifer oc margt annara manna oc Riddara/ oc er alidur daginn/ tha ferr Attila Kongur heim med sina menn. Nu er Vildifer einn eptir ordinn i skoginum med mikla tvo veidihunda/ hann finnur eirn skogar-biorn/ thad var allra dyra mest. Nu fær hann thann biorn veiddann/ oc flær af hanum belg/ enn sidann ferr hann heim/ oc for leyneliga med skinni biarnarins/ oc hirdir thar sem hann veit einnsamann.

(a) Turnivald.

117. CAP.

Konung Attila reser uppå Jagt uthi skogen/ och med honom Wildifer/ som dräpa en biörn.

NÅgra dagar ther efter for Konung Attila uppå skogen Lyrewald med hökar och medh hundar/ at jaga diur och foglar; medh honom war Wildifer och många andra Riddare. När thet skred til aftonen/ reste Konung Attila och hans män hem; Men Wildifer war efter blifwen uthi skogen medh twenne stora jagthundar/ och fant han en den största skogsbiörn/ hwilken han slog/ och flådde sedan af honom skinnet/ sedan gick han hemåth medh biörneskinnet hemligen/ och giömde thet så/ at ingen ther af wiste.

CXVIII. CAP.

Villifer bindur lag sitt vid Ising loddara oc leitar Vidga.

Thad er eitt sinn er Isungur hofud-loddari kemur til Attila Kongs/ sunnan af

118. CAP.

Wildifer giör Stallbroderskap med Isung speleman/ och söker efter Vidga.

DEt tildrog sig en gång/ at Isung den förnämste speleman ankom til Konung Attila

ronam redeundi sibi animum esse, donec compertum habeat, quid Vidga sodali suo vel vivo vel mortuo factum sit. Petitioni supplici indulsit rex. Igitur apud Attilam remansit Vildifurus; Theodericus autem ad Veronam sedem suam vectus est.

CAP. CXVII.

De venatione Attilæ atque Vildifuri circa nemus Lyravaldiæ.

INterjectis diebus ad nemus Lyravaldiæ venatum progressus est Attila, accipitrarios canesque venaticos una adducens, comitante etiam Vildifero aliisque sodalibus. Hoc exercitio diurno absoluto, circa vesperam cum suis domum se recepit. Remanserat in sylva Vildiferus cum canibus eximiæ bonitatis duobus. Illic in ursum incidit immanis magnitudinis, quo occiso pelle feram denudavit. Absoluto sic opere, domum se recepit, corium una vehens clanculum, quod mox in loco ab hominibus remoto condidit.

CAP. CXVIII.

De sodalitate Vildiferi atque Isungi Citharædi.

FOrte ad regem Attilam accesserat aliquando Isungus Citharædorum coriphæus, relicta

af Bern fra Thidriks Kongs / hann hefur giorſann hann a nioſn / at vita ef Vidga væri lifs/firir thvi at hver vitna megu leikarar fara i fridi millum hofdingia/ thar ſem eigi komaz adrir menn firir mis-trunadar ſakir. Attila Kongur fagnar hanum vel / oc fellur hann thar i ſid med adrom mannom/ oc ſkemtir uñ thad kvelld allt. Vildifer talar vid Iſung leikara/ oc ſeigir hanum ſina ætlan/ ad hann vill alldrigi firr koma aptur til Bernar/ enn hann hittir Vidga annad hvort lifs eda daudann/ enn ec vil at thier hattid ſva med velum ydrum oc bragdom/ at ec koma i hird Oſantrix Kongs/ ſva at engi Madur kendi mic/ ef thu villt ſva ſem ec vil. Iſungur lezt theß albuinn eigi ſeinna enn umm morguninn eptir/ oc bidur hann ſva vidbuaz. Oc thegar er dagur kemur umm morgoninn eptir / tha geingur Vildifer firir Attila Kong/ oc ſeigir at hann vill fara litla ſtund i ætt-haga ſinn heim i Aumlungaland/ oc aptur til hans ſidann. Attila Kongur bidur hann rada / oc ſpyr ef hañ vill hafa hans Riddara med ſier / oc rida eigi ein-ſamann. Wildifer ſeigir ſva/ at Iſungur hofud-loddari ferr med hanum/ oc eigi vill hann fleiri menn hafa / firir thvi at yfir fridar-lond er at fara / ſitia oc vinir firir oc frændur er framm kemur : Kongurinn Attila gefur theim orlof.

tila/ ſunnan ifrån Konung Thidrek af Bärn/ ſom honom hade vthſkickat vppå ſpaning/ at förnimma om Vidga wore vthi lifwet; ty alleſtädes fingo ſpelemän färdas i frid emillan höfdinga/ der androm intet blef det effterlåtit för mißtanckar ſkull. Konung Attila fägnade honom wäl/ och gaf han ſig uthi ſällſkap med de andre af hoffolcket/och brukade tidfördrif hela den qwällen. Wildifer talade med Iſung ſpeleman/ och ſade honom ſin tancka/ at han intet wille komma tilbakars til Bärn/ förr än han hade bekommit vnderrättelſe/antingen Vidga wore lefwandes eller död; ty wil jagh/ ſade han/ at j ſå lagen med edre ſtämplingar/ at jag kommer vthi Konung Oſantrix håf/ ſå hemligen at ingen kiänner mig/ om j annars ären af ſamma mening. Iſung uthlät ſig ſtrax wara färdig til denne reſan/ och icke ſenare än om Morgonen efter/ och bad Wildifer der til at giöra ſigh färdig. Dagen effter om morgonen trädde Wildifer för Konung Attila/ ſäyandes at han wille på en kort tijd reſa hem at beſökia ſina fränder uthi Aumlungaland / och komma ſedan tilbakars til honom. Konung Attila ſwarade/han kunde ſå giöra / och frågade/ om han intet wille hafwa några af ſina Riddare medh ſig/ och intet rijda enſammen. Wildifer ſade: at Iſung den förnämſte ſpelemannen reſer med honom / och wille han intet hafwa flere med ſigh / effter reſan ſkedde igenom fredeligit land / och hade han wänner och fränder at tillita när han framkomme: hwar med de finge af Konung Attila förlof.

CXIX. CAP.

Umm Vildifer oc Iſung leikara.

GAnga their nu utaf borginni Suſat ba-

119 CAP.

Handlar om Wildifer och Iſung ſpeleman.

DE följdes bägge tilſamman uthaf ſtaden Su-

licta aula Theoderici, cui hactenus adhæſerat. Quippe à Theoderico emiſſus explorator, ut de Vidgæ ſtatu cognoſceret, dum peculiari privilegio conceſſum erat citharædis, principum aulas libere adeundi commeandique, quo ægre admittebantur alterius conditionis homines, propter rerum novandarum ſuſpicionem. Admiſſus apud Attilam, mox aliorum ſtudia ac familiaritatem ambire cœpit, feſtivitate & facetiis illa veſpera uſus. Hic producto ſermone Iſungum propoſiti ſui certiorem fecit Vildifurus, nolle nimirum ſe Veronam retro pedem referre, donec de Vidgæ ſtatu certiora exploraverit. Ideoque impenſe id cupere, interventu atque aſtu Iſungi, ſi fieri liceat, ad aulam Oſantrigis acceſſum ſibi dari, ſub perſona ignoti hominis. Iſungus promtam ſe præſtiturum operam pollicebatur, paratumq́, fore ad iter inſequentis diei craſtinum, quo maturandum erat. Diluculo primo, regem Attilam ſupplex adivit Vildifurus, ad cognatos ſuos in Aumlungalandiam proficiſcendi facultatem ſibi permitti petens, pollicitus reverſurum ſe denuo ad regem. Attila conceſſa libertate, ſimul ſciſcitabatur, ecquemnam ſuorum equitum itineris comitem mallet, ne ſolus veheretur. Reſpondit Vildifurus, hanc operam ſibi condixiſſe Iſungum citharædum, nec plures malle itineris ſocios, in regione præſertim pacata, ubi paſſim ad notos ac familiares divertere licebit. Rex pro lubitu eos agere poſſe dixit.

CAP. CXIX.

De Vildifuro atque Iſungo citharædo.

IGitur urbe Suſato ambo egrediuntur. Cum vero extra hominum conſpectum remoti jam

badir saman / oc er their ero fra komnir adrom mannum/ tha tekur Vildifer skinn biarnarins/ oc lætur Isung sia/ oc spyr ef thad megi theim nockod til vela verda. Isungur leikari hyggur ad skiñinu/oc snyr uñ/ oc gefur gaum at alla vega hversu ordit er/ oc seigir at thad mætti theim at lidi verda/ ef vel villdi til (a) takast. Nu mælir Isungur at hañ fari i belgiñ/oc sva gerir hañ at hann fer i belginn yfir brynio sina utan; oc nu tekur Isungur sier nal oc thrad/ oc saumar sva fast at hans baki oc fotom/med brogdom oc (b) kuñattu fær hann sva giort / at Vildifer syniz sva hverium manni/ sem hann sie eirn biorn/ oc sva lætur Vildifer sem hann sie biorn. Nu leggur Isungur helsi a hals hanum/ oc leidir hann eptir sier / oc fara their nu hvern dag fra odrum/ til theß er their koma i Vilkinaland / oc nu er their attu skamt til borgar Osantrix Kongs/tha mota their manni / oc Isungur spyrr thann tidinda/ oc hvarr theirra annann. Isungur spyrr hvadan hann hefur farid? Enn hann kvezt farid hafa or borginni fra Osantrix Kongs. Isungur spyrr / ef Kongurinn sie heima? eda hverso fiolmennur hann er? Madurinn seigir at hann er vist heima / oc nu er fatt manna med hanum/ firir thvi at hann var firir skammu i herfor/sem thu munt spurt hafa/ oc eru nu flestir hans Riddarar heim farnir til sinna hibyla their sem nockur eigu/ firir thvi at kostnadar samt er/ at sitia langum i kaupstad. Isungur spyrr / hversu Kongurinn lætur yfir sigri sinum er hann feck i herforinni? Hann seigir / att fatt

hefur

(a) segiaz. (b) kunnastu

Susat / och når the woro så långt bortkomne/ at ingen dem mehra såg/wijste Wildifer Isung biörnskinnet / och frågade/ om dhe skulle kunna något sig af det uti någon kämpling betiena. Isunger Speleman såg uppå skinnet/ wände om det/ och gaf noga acht huru det war beskaffat / och sade han/ at det kunde dem wål komma til måtta/om det wille för dem lyckas. Och sade Isunger/ at han skulle taga på sig skinnet: hwilket han och giorde / och drog han skinnet uthan på harnesket/ sedan tog Isunger sig nål och tråd / och sömade så hårdt med konst och artighet om hans rygg och fötter/at Wildifer syntes hwar man/ som han wore en Biörn / och äfwen ett sådant låte hade han. Isunger lade ett halsband om hans hals / och ledde honom efter sig/och fårdades de dag ifrån dag/ til deß de komme uthi Wilkinaland / och når de woro når in emot Konung Osantrix hufwudstad / mötte de en man; Isunger sporde honom / och den andre Isunger igen/hwad tidender wankades uthi landet/ Isunger frågade honom hwar ifrån han kom? Han sade sig komma ifrån Konung Osantrix Stad. Isunger frågade widare om Konungen wore hemma? och huru manstarker han war? mannen sade: wist år han hemma / och hafwer han rått få hos sig; ty han war litet tilförenne/ som du wål hafwer sport/ uthi hårfård / och åro måstedelen af hans Riddare heimfarna til sina hus och hemwist / de som annars någre åga/ emedan dem tycktes wara kostsamt at långe liggia uthi kiöpstaden. Än sporde Isung / hwad Konungen tyckte om segeren han senast uthi kriget erhölt? Den andre swarade; at Konungen derom mycket litet uthlåter sig / men andra såga / at han hafwer mehra förlorat än wunnit / föruthan det at han bekom til fånga en kiämpe ifrån Thidrek af Bårn / och hade han den intet nupit/ om icke hans broderson Hertnid

wa-

jam essent, pellem ursinam depromit Vildifurus, eamque Isungo ostendens quæsivit, eccui negotio moliundo hanc utilem fore censeret? Isungus lustrata versataque in omnes partes pelle, eam probe rimatur, utilem aliquando ipsis futuram dicens, siquidem propitia id velint fata. Monuit porro Isungus, ut corio se indueret Vildifurus. Cui ipse obsecundatus, corio vestiebatur supra loricam. Isungus vero accepto acu atque filamentis affabre circa pedum suras manusque consuebat, ut urso per omnia similis videretur Vildifurus, voce etiam feram imitatus. Porro catenam collo ejus obduxit Isungus, qua eum prehensum ducebat. Ita singulis diebus continuato itinere, tandem in Vilkinalandiam perveniunt. Haud procul arce Osantrigis cum delati essent, in viantem hominem incidunt. Instituto mox colloquio alternatim de rerum statu percontabantur. Quæsivit Isungus, unde locorum advenisset alter? Is ex castello Osantrigis se modo advenisse ait. Vicissim Isungus de rege ubi locorum jam ageret, quamque grandi exercitu stipatus esset? Respondit alter, omnino domi suæ nunc commorari regem, paucis admodum hominibus stipatum, quippe ex nupero reversum prælio, uti constat, equestres viros ad sua regressos esse domicilia, quibus ea commodum suppetebant, ut hoc modo majores in urbe expensas evitarent. Inquirebat porro Isungus, ecquidnam victoria nuper potita multum lætetur rex? Ille, haud multum equidem illa se efferre regem; & vero prout aliorum fertur sermonibus, jacturam fecisse victoria majorem; nihil præter pugilem quendam à Theoderico retulisse captivum, idque auxilio potissimum Hertniti ne-

hefur Kongurinn ſialfur thar unnn/ enn adrir menn ſeigia at hann hafi thar meira latid enn unnit/ firir utan thad at hann fieck eirn kappa af Thidrik af Bern/ oc mundi hann eigi thann feingid hafa/ ef eigi væri Hertnid brodurſun hans. Iſungur ſpyrr nu ef Hertnid frœndi hans ſie heima i borginni? eda hvad ſa kappi heiti er hertekinn var? eda hvart hann var nu lifs eda eigi? Hann ſeigir/ at Hertnid er nu eigi heima/ hann hefur farit til kaſtala ſinna oc bua; enn Vidga heitir ſa madur er hertekinn var/ oc er hann i myrkvaſtofu/ oc i ſtorom fiotrum/ oc ætla ec/ at hann bidi thar ſins enda dags/ med margum oc miklum pinſlum. Iſungur ſeigir at thad er eptir vanum/ at hann vilie vardveita hanum faſtlega/ oc ſeigir at Konunginum mun eigi til ſnudar at hann verdi lauß/ oc bidur hann vel fara/ oc hvarr theirra annann/ oc ſkiliaz nu.

warit. Iſunger frågade om Hertnid Konungens Frände wore hemma uthi ſtaden? och hwad den kiämpen hette ſom wore fången? och om han än wore i lifwet eller intet? Mannen ſwarade: Hertnid är nu intet hemma/ uthan han är faren til ſina ſlott och hemwiſter: men Widga heter den mann ſom är fången/ och ligger han uthi fängelset i ſtora ſiättrar/ och tror jagh wiſt/ at han förbider ther ſin yterſta tima med många och ſtora plågor. Iſunger ſade: at thet wore rådeligit/ det han grant och noga achtades/ och at thet lände til ingen förmån om han ſluppe lös/ och bad han honom fara wäl/ och then andre Iſunger thet ſamma; och ſkildes the ſå åth.

CXX. CAP.

Iſungur leikari kemur til Oſantrix Kongs oc leikur firir hanum.

THa geingur Iſungur til borgarinnar/ enn thvi næſt inn i borgina/ oc firir Konung ſialfann/ oc nu er thar kemur hinn agiætaſti hofudloddari/ tha er hanum thar vel fagnat. Nu ſpyr Oſantrix Kongur/ hvat theßi hinn frægi leikari kann theß at leika/ at hann er agiætari enn adrir leikarar. Iſungur ſvarar/ thad ventir mic Herra/ at fatt mun thad leikid hier i Vilkinalandi/ er ec man eigi kunna betur enn fleſtir adrir/ ec kann kveda/ ec kann ſla harpu/ oc draga fidlu oc gigiu/ oc

120. CAP.

Iſunger ſpeleman kommer til Konung Oſantrix oc ſpelar för honom.

ISunger gick in uthi ſtaden/ och ſtrax in för Konungen/ och efter then namnkunnigeſte ſpelemannen war dit anländer/ blef han wäl undfägnader. Konung Oſantrix frågade/ hwad denne widt berömde ſpelemannen kunde ſpela/ efter han wore namnkunnigare fram för alla andra ſpelemän. Iſunger ſwarade thet förmodar jagh/ Herre/ at ſå många ſom i Wilkinaland kunna ſpela/ ſkal iagh öfwergå/ ty iagh kan ſiunga/ ſlå uppå harpa/ ſtryka fiol och giga/ och ſpela uppå allahanda ſlags ſträngeſpel. Thå befalte Konungen at lefwerera honom en harpa/ uppå hwilken han ſlog/ och ſade Ko-

potis ſui. Quæſivit iterum Iſungus, an in urbe una adeſſet Hertnitus regius nepos? quoque nomine vocaretur pugil ille in bello captus? Vivus ne idem adhuc eſſet an mortuus? Is Hertnitum peregre profectum ait ad caſtella prædiaque ſua; hominem autem captivum Vidgam appellari, in carcere ferreis compedibus conſtrictum detineri, in miſeria & ſqualore vitæ ſuæ dies illic exacturus. Monuit Iſungus curam captivi arcta cuſtodia merito habendam eſſe, neç enim conducere regi, ut miſſum eum ſinat. Talia inter ſe colloquuti, poſt comprecationes mutuas ab invicem diſceſſerunt.

CAP. CXX.

De Iſungi muſica apud Oſantrigem.

URbem ingreſſus Iſungus, mox intra caſtellum ad regem ipſum ſe contulit. Hic ob famam muſicæ excellentiæ eximius honos ei habitus fuit. Sciſcitabatur mox Oſantrix, quonam muſices genere maxime præſtaret, reliquos antecellens muſicos. Reſpondit Iſungus, ſe quidem artis adeo peritum eſſe, ut quosvis alios Vilkinalandiæ muſicos facile ſuparaturus ſit: voce ſvave canere, cithara, fiſtula, fidibusque dulce ludere. Igitur rex citharam ei tradi juſſit, quam ipſe in manibus acceptam ſvavi modulatione tractabat,

oc allskonar ſtreingleika. Harpu lætur Kongurinn fa hanum / oc ſlær hann nu harpuna / oc mælir ſva Kongurinn oc hverr annarra/ at aldrigi heyrdu their betur ſleigit/oc ſva ſem hann ſlo horpuna/ tha leikur hans biorn oc hoppar thar eptir/ oe nafn hefur Iſungur gefid byrni ſinum oc kallar hann Viturleo / oc hverium/ manni thyckir undur oc furda/ hverſu ſa biorn kann vel at leika oc kurteiſlega/eda hverſu hann var vandur / oc Iſungur ſkemtir Kongi thad kvelld vel oc kurteiſlega oc hans biorn/ oc ſva er hann vandur / at engann mann vill hann lata nær ſier koma/nema Iſung eirn/oc hvarvitna vill hann riſa oc ſlita annat / er nær hanum kemur.

Konungen medh the andra/ at the aldrig hördt båttre ſpelas / och ſom ſlaget giordes på hårpan/ få lekte hans biörn och hoppade efter them; Biörnen hade Iſiung gifwit namn / och kallat honom thet wiſa Leyonet. Alle menniſkior tyckte underligit och ſällſamt/ huru thenne Biörn kunde få wål och ſpakt leka / och huru artigt han war tiltamder. Then aftonen hade Iſunger för Konungen wackre och anſtåndige lekar medh ſin Biörn/ ſom wår få wan/ at ingen fick komma nåhr in til honom/ uthan Iſiüng allena/ men hwem annan ſom komme honom förnår/ wille han bita och rifwa.

CXXI. CAP.

Oſantrix Kongur beidiſt leiks af Birninum.

KOngurinn mælti/ theßi biorn er vel vandur / kann hann nockut at leika fleira enn nu er ſagt oc vier hafum ſedt ? Tha ſvaradi Iſungur/ ſva vida ſem ec hefi farid umm heiminn/ tha fann ec aldrigi meiri gerſimi enn biorn minn er/ oc alla leika oc ithrottir kann hann ſva vel/ at ſumir einir menn kunnu ecki iamvel. Nu fer Iſungur at ſofa tha nott/ enn ad morni annann dag/ tha bidur Oſantrix Kongur/ at Iſungur ſkal veita hanum nockora ſkemtan af birni ſinum. Iſungur ſagdi/ at varla matti hann theß ſynia hanum/enn allillt thycki mier/ ſagdi hañ/ at veita ydur leik af birni minum / ef thier vilied ofmiog freyſta hans. Kon-

gurinn

121. CAP.

Konung Oſantrix begiårte at Biörnen ſkulle för honom leka.

KOnungen ſade/denne Biörn år wål tamder; men kan han något mehr at leka ån ſom ſagt år/ och wi nu ſedt hafwa? Iſunger ſwarade: Så wida ſom iagh hafwer fårdas kring werlden/ thå fant iagh ån aldrig ſlikt Clenodium ſom min Biörn år/ ty alla lekar och förnåma konſter ſom på banen bringas/ kan han få wål/ at intet jomlige menniſkior kunna båra ſigh få wål åth. Sedan gick Iſunger til ſångs den natten / men andre dagen om morgonen bad Konung Oſantrix at Iſunger ſkulle framhafwa för honom något tidfördrif med ſin Biörn. Iſunger ſade intet kan iagh thet neka dig; men ſwårt faller migh at wiſa eder någon leek af min Biörn / om j willien alt för mycket förſökia honom. Konungen ſwarade: at han på thet ſåttet förſt wille förſökia

ho-

bat, rege omnibusque aulicis ſummopere collaudantibus, ac interea ad moduli ſonitum ſaltante urſo. Hunc vero peculjari nomine leonem ſapientem vocabat Iſungus, videbaturque cunctis res mira, ſcite adeo commodeque ſaltare feram, ad manſvetudinem edoctam. Ea quidem veſpera regem ſummopere delectabat Iſungus, cum urſo ſuo colludens. Ita vero aſſveverat fera, neminis alterius admittere acceſſum præter ſolius Iſungi, temere ingruentes alios morſu appetere.

CAP. CXXI.

De luſu urſi.

REx collaudata feræ induſtria, quonam alio polleret artificio, ſibi non dum viſo, ſciſcitabatur. Ibi Iſungus, ſe quidem orbis varias regiones hactenus perluſtrantem, nuſquam terrarum rem pretioſiorem inveniſſe, hoc ſuo urſo, quippe omnis generis ludos mire edoctum, homines quam plurimos longe excellere. Inſtabat nunc noctis tempus, quum ad dormiendum diſceſſit Iſungus. Diluculo ſubſequente Iſungum ſollicitavit Oſantrix, ut ludi aliquo ſpecimine per feram denuo edendo, regem oblectare velit. Infit Iſungus, ſe equidem regi lubenter obtemperaturum; dummodo ne gravioribus exactionibus feram fatigare occipiant. Rex hoc modo experimentum ſe capturum ait, ac

gurinn ſeigir at hann vill freyſta a theßa leid; fyrſt/ at hann vill lata til veidihunda ſina/ oc vita hverſu frokn biorninn muni vera. Tha ſvaradi Iſungur/ illa mælir thu til mins biarnar Kongur / ſegir hann/ firir thvi at ef ec mißt biarnarins oc læzc hann/ tha vil ec thad eigi firir allt thad gull oc ſilfur er thu att/ tho at thu gefir mier: oc ef ſva verdur / at thu tynir hundom thinum firir birni minum / tha mantu reydur verda oc drepa biorn minn/ enn mier thyckir meſtar vanir/ at biorn minn verie ſic nockot/ oc gefiz eigi thegar upp i fyrſtu. Kongurinn mælti/ eigi mattu theß ſynia mier / til verd ec at lata hundana biarnarins/ enn heita vil ec thier thvi / at engi minna manna nie ſialfur ec / ſkal misthyrma birni thinum. Nu verdur Iſungur theſſa heitz er Kongurinn bad. Enn bædi thann dag oc hit firra kvelldit / tha heyrdu their ummrædt/ at Vidga la thar i myrkvaſtofu i ſterkum beyium oc ſtinnum halsjarnum.

honom / at han ſlåpte lös ſina jachthundar/ at freſta huru ſtarck han wore. Illa talar du nu Konung om min Biörn/ ſade Iſung/ ty om iagh miſter honom och han förgås / wil iagh thet intet/ faſt ån du wille gifwa migh alt thet gull och ſilfwer ſom du åger: och om ſå hånde at du miſter dina hundar för min Biörn/ månde du blifwa wreder/ och ſå dråpa min Biörn; men iagh år wiſt förſåkrat / at min Biörn wårjar ſigh i förſtone och gifwes intet upp. Konungen talte yttermera / icke må du thet afſlå migh / at iagh icke får ſlåppa mina hundar på din Biörn ; men thet wil iagh lofwa dig/ at ingen af mine mån/ icke håller iagh ſielfwer ſkal giöra din Biörn illa. Til denne Konungens anmodan bejakade Iſunger omſider. Både then dagen och föregående qwållen hörde the omtalas/ at Widga låg uthi fångelſet i ſtarka boyor och ſkarpa halsjårn.

CXXII. CAP.

Oſantrix Kongur geingur til leiks med hird ſinni.

Enn umm morgoninn eptir/ tha geingur Kongurinn ut ur borginni/ oc allir hans menn their ſem til varo a eirn fagrañ voll/ oc thar med hanum Vidolfur Mittumſtangan i ſterkum jarnum/ firir thvi at hann matti aldrigin lauß verda nema i orräſtum; enn tha thotti eigi vera hins meſta ofridar von : Aventrod Riſi brodir hans leidir hann/ oc eru their vapnlauſir/ oc ſva allir Kongs menn adrir. Oc nu

122. CAP.

Konung Oſantrix gick at ſee uppå biörnedanſen medh ſitt Hoffolk.

MEn om morgonen efter gick Konungen uthur Slottet på en fager ſlått / och alle hans månn ſom då tilſtådes wore / följde honom / tillika medh Widolfer Mittomſtången uthi ſina ſtarcka järnband / ty han fick aldrig wara löös / uthan i krigstider / och tycktes då ingen ſtor fahra wara på färde. Reſen Aventrod hans broder ledde honom / och wore the tillika medh alle andre Konungens månn wapenlöſa. Nu kommo uthur Staden både qwinfolck och karlar/ gamla och unga / och hwart

concitatis adverſus feram canibus venaticis, robur urſi explorare velle. Contra Iſungus, male equidem ſuo urſo conſultum velle regem, etenim feræ jacturam nequaquam reſarciri poſſe opibus divitiisque quibuscunque, quæ in regio ſunt theſauro. Quod ſi vero ſors fuerit, regios canes â fera dilaniari, periculum eſſe ne ira exardens rex, feram morte plectendam eſſe cenſeat. Interim perſvaſum ſe eſſe fortiter reſtiturum urſum, nec primos inſultus reformidare. Urgebat porro rex, pateretur modo Iſungus canes contra beſtiam ſolvi, ſe ſimul, haud ullum aulicorum, nec vel regem ipſum ullam urſo moleſtiam illaturos eſſe. His ſollicitationibus perſvaderi ſe tandem paſſus eſt Iſungus. Interea de Vidga in carcerem conjecto, ferreisque compedibus conſtricto multus inciderat ſermo illo pariter die, ut & veſpera proxime præcedente.

CAP. CXXII.

De ſpectaculo ludi.

Die inſequente extra caſtellum cum aulicorum turma, prodibat Oſantrix in planitiem amœnam, aderat una Vidolphus Mittumſtangius, ferreis catenis conſtrictus, nusquam ſolutus permittebatur, niſi bellicis temporibus. Ac vero nihil dum periculi hic timendum videbatur. Ducebat eum frater ejus Aventrodus gigas, inermes ipſi pariter ac cuncti aulici. Magnus itidem confluxus erat hominum cujuscunque ſexus atque ordinis ex urbe

nu fara thar ut ur borginni/bædi konor oc karlar/ungir menn oc gamlir/oc hvert barn er i var borginni/ at ſia thann leik oc ſkemtan er thar ſkylldi vera. Oc nu ſpyrr Vidga i dyflizuna/ at Iſungur vin hans var kominn/ oc grunar at hann mun vilia leyſa hann ut med nockrum brogdum or myrkvaſtofunni med radum Thidriks Kongs/eda annara hans felaga.

hwart barn uthi Staden war/ at ſee then leek och tidfördrif ſom då ſkulle angå. Emedler tid ſporde Widga til ſigh uthi fängelſet / at Iſunger hans wån wore ankommen/ och tänkte han ſtrax hos ſig ſielf/ at han månde willia förlåſſa honom uthur fängelſet medh några ſtämplingar/ efter Konung Thidreks och the andra hans ſtallbröders anſlag och rådh.

CXXIII. CAP.

Umm biarnarleikinn oc liflat Oſantrix Kongs oc Riſanna Vidolfs oc Aventrods.

NU brytur Vidga af ſier jarninn/ enn their leyſa at birninum (a) ſextiu ſtorhunda/ oc nu laupa their allir at hanum i ſenn/ enn biorninn tok hinn meſta hundinn i eptri fotur/ med ſinum firrum fotum/ oc drap thar med adra tolf hundana thaer beſtir varo. Nu verdur Konguriun reydur/ er hundar hans eru drepnir/ oc leypur at birninum / oc bregdur ſverdi/ oc hoggur a rygginn ofann/ enn ſverdit beit ſkinnit/ enn i bryniunni nam ſtadar/ oc geingur i brott oc vill til ſinna manna; enn Vildifer thrifur ſverd ſitt/ oc bregdur or hendi Iſungi leikara/ oc leypur eptir Konongînom/ oc hoggur af hanum hafudit/ leypur ſidann at Aventrod Riſa/ oc veitir hanum bana/ enn thvi næſt geingur hann at Vidolfi Mittumſtangan/oc veitir hanum bana.oc lykur nu ſva Oſantrix Kongur ſinni æfi/oc med hanum

(a) fiorutiu.

123. CAP.

Om biörneleken ſamt Konung Oſantrix / Reſarnes Widolfs och Aventrods död.

EMedan the ſläppte uppå Biörnen ſextio ſtora hundar/ bröt Widga ſom uthi fängelſet låg af ſigh järnen. Hundarna ruſade alla i ſänder uppå Biörnen/ men Biörnen togh then ſtörſte hunden medh ſina framramar i bakfötterne/ och ſlog medh then ihiäl tolf andra the bäſte hundar. När hundarne woro dräpne / wardt Konungen mycket wred/ lopp til Biörnen/ drog uth ſitt ſwärd och högg honom ofwan uppå ryggen / ſå at ſwärdet gick igenom ſkinnet/ men ſtadnade emot brynian. Konungen gick der med bort/ och wille igen til ſina männ. Men Wildifer grep ſitt ſwärd uthur Iſung ſpelemans hand/ lopp efter Konungen/ och högg honom hufwudet af/ſprang ſedan til Afventrod Reſe och ſlog honom ihiäl/ der näſt til Widolf Mittomſtången/ och dräpte honom äfwen ſom de förrige bägge. Sådanände tog Konung Oſantrix och twå hans Reſar/ uppå hwilka han mycket förtröſtade/när de woro alla tilſammans uthi lifwet. Alle af hoffolcket ſom woro wapenlöſa när-

urbe adventantium, ad ſpectaculi ſolennitatem. Interea innotuerat Vidgæ in carcere conſtituto, adveniſſe familiarem ſuum Iſungum; quem id acturum ſperabat, ut technis quibuscunque, ſvaſu conſilioque Theoderici atque ſodalium, ſe liberare conaretur.

CAP. CXXIII.

De ludo urſi, Oſantrigis atque Gigantum cæde.

INterim Vidga compedes quibus conſtrictus erat effregerat. Mox immiſſi canes in feram ruunt; urſus autem arrepto qui ſibi obveniebat primo cane, pedibusque ejus poſterioribus apprehenſum tenens, reliquos duodecim canes præſtantiores percuſſit. Ibi ira compulſus rex ob interfectos canes ſuos, adverſus urſum accurrens, ſtricto gladio dorſum ejus medium impetiit, ut corium pertranſiente ferro, ad loricæ extremitatem attingeret. Hoc facto ad aulicorum agmen denuo rex properaturus erat. Sed vero Vildiferus arrepto ex manibus Iſungi gladio ſuo, poſtque regem procurrens, caput ejus præſcidit. Deinceps in Aventrodum gigantem inſiliens, eum occidit. Hinc Vidolfum Mittumſtangium adortus, eum quoque lethali vulnere affecit. Hic fuit vitæ exitus Oſantrigis regis ejusdemque gigantum, quorum virtutibus admodum fidebat. Diſſipabantur mox regii aulici, qui inermes modo advenerant, animis conſternati triſtesque ob regis cædem.

 Quip-

num tveir Riſar hans/ their er hann thottiſt hafa mikid trauſt af/ medan their lifdu allir ſaman/ oc nu leypur ſier hvor Kongs manna er firir eru ſtaddir vapnlauſir/ oc verda allir rygvir oc felmsfullir vid fall Kongſins/ oc ætla allir at fiandinn ſialfur ſie laupinn i thann biorn/ firir thvi at theim thotti/ med ofmikilli odi vera hans at hefi/ oc verdur theim fleſtum fatt firir.

närſtadde/ ſkingrades hijt och dijt/ och woro de alle mycket bedröfwade och rädde wid Konungens frånfälle/ och tänckte de at ſielfwe Fanen ſkulle wara inkrupen uthi Biörnen/ ty dem tyckte/ at han bar ſig alt för galet åth/ derföre kunde de ſig intet ſtort företaga.

CXXIV. CAP.

Vidga er nu laus/ oc ridur burt med theim Iſungi oc Vildifer.

VIldifer leypur nu upp i borgina/ oc kallar oc ſpyrr / hvar er hans hinn godi vin Vidga ? enn Vidga hefur nu brotid dyflizuna/ oc laupa their nu badir ſaman umm ſtadinn/ oc drapu thar ſextan menn/ oc nu ſkortir thar eigi god vapn/ oc goda heſta/ oc thar kennir Vidga heſt ſinn Skemming/ oc oll vapn ſin/ firir utann ſverd ſitt Mimmung / hann finnur hann eigi/ oc thyckir hanum thad all illa. Nu rifur Vildifer af ſier biarnarins belg/ oc lætur nu ſia ſic hver hann er / oc ſia nu borgar-menn at hann er madur enn eigi troll/ ſem their hugdu/ oc finna their nu at med ſtorom ſvikum er aftak theirra hofdingia ordit / oc ætlaz nu at hefna hans / oc na ſumir vapnum. A heſta laupa their nu Vidga oc Vildifer / oc Iſungur leikari medur theim / oc vilia nu thar einſkis afar koſta bida leingur / oc thyckiaſt tho nu vel hafa arnad/ ſem var/ oc hafa adur tekid gull oc ſilfur/ oc godar gerſimar/ ſlikar ſem their mattu

124. CAP.

Widga blifwer uthur fångelſet förloßat/ och rider bort med Iſung och Wildifer.

SEdan lopp Wildifer upp uthi Slåttet/ ropade och frågade hwar hans gode wän Widga wore? Men Widga hade litet tilförenne uppbrutit fångelſet/ och luppo de kring ſtaden tilſammans/ och dräpte Sexton männ/ och feltes intet för dem gode wapen och ſkiöne håſtar/ och igen kiände Widga der ſin håſt Skemming med alla dhe öfrige ſine wapen/ förutan ſitt ſwärd Mimmung/ hwilket när han intet igen finna kunde/ gick det honom mycket til ſinnes. Nu ref Wildifer af ſig biörneſkinnet/ och låt han ſee ſig hwem han wore/ och ſåge då Borgarne at han war en karl och icke ett Tråll ſom de mente/ ty funno de at deras Höfdinge war med ſtor ſwek af daga tagen; Hwarföre grepo de til wapen at förwißo hämnas hans död. Widga/ Wildifer och Iſung ſpeleman ſatte ſig til håſt/ och wille ingalunda längre der förbijda/ och tyckte the at theras förrättning war wål aflupen/ hwilket och ſant war/ men tilförenne hade the tagit Gull och Silfwer och allahanda ſlags koſtelige ſaker/ ſå mycket ſom the kunde med ſig föra. The redo nu uthaf ſtaden/ och färdades alt ſkogsledes ſå mycket the kunde/ til deß the kom-

Quippe ſuſpicabantur omnes dæmonium quoddam in urſum ingreſſum, cujus opera inſanum in modum graſſabatur, omnes qui aderant in ſtuporem agens.

CAP. CXXIV.

De Vidgæ liberatione ejusque abitu.

POrro intra caſtellum procurrens Vildiferus, Vidgam familiarem ſuum inquiſivit; interim Vidga ergaſtuli fores effregerat. Mox facta per urbem excurſione, ſedecim omnino homines trucidarunt, magnamque armorum equorumque prædam agentes. Agnovit equum ſuum Vidga, omniaque quæ ſibi erepta fuerant arma. Solus deſiderabatur gladius Mimmungus, cujus jactura valde triſtabatur. Vildifer detractis urſi exuviis, ſub vera comparuit perſona, videruntque cives hominem eum eſſe, non dœmonium, prout falſo ſibi hactenus perſvaſi fuerant. Sic dolis regem ſuum interemtum eſſe percipiunt, cujus mortem ulturi ad arma procurrunt. Cæterum Vidga atque Vildiferus cum Iſungo citharœdo in equos inſilientes inde ſe proripuerunt, haud tutam ſibi rati longiorem in urbe moram, re ut ipſis videbatur ſatis feliciter geſta. Interim eximiam auri argentique ut & rerum pretioſarum egerunt prædam, quantam portando ſufficeret. Extra urbem prolapſi per nemora ſylvasque quantum licebat progreſſi ſunt, donec in Hunalandiam ad Attilam regem pervenerunt. Adventantem Vidgam ſociosque ejus lætabun-

tu med fara/ oc rida nu utaf borginni/ oc nu rida their allt utan bygda sem their meigo thvi vid koma/ thar til er their koma i Hunaland til Attila Kongs. Kongurinn fagnar Vidga allvel/ oc theim felagum/ oc lætur sem hann hafi Vidga or heliu heimtann / oc spyrr/ hversu hann vard lauß fra Osantrix Kongs: enn Vidga seigir Kongi allann vort a ferd theirra/ oc dauda Osantrix Kongs. Tha mælti Attila Kongur/ vist er thad satt/ at thu ert godur hofdingi Thidrikur Kongur/ oc mikill reysti madur / enda hefur thu miklar mann gersimar medur thier/ er sva vill hver felagi leggia sitt lif vid annars thyrft/ oc vid thina sæmd / oc iam vel leysa or slikum vanda/ sem nu vartu godur vinur istaddur / oc vist er thetta med godum lutum gialldandi/ sva er oc af minni hendi vel thetta verk ydur launandi/ firir thvi at thier hafid mier frid keypt/ ef ec kann nu sialfur til ad gæta. Nu er thad satt/ at litit lagdist firir thic Osantrix Kongur/ oc vist væri thier sæmilegra at hafa tekid sættir/ oc mundi thier engi ovegur eda svivirding at ockarri magsemd vera/ ef hann villdi fridgiarnari verid hafa/ enn nu gerdir thu ockur badum mikil ohogindi / oc mikinn skada i thinni oro/ oc veri thier betra oc badum ockur firr sættz hafa.

kommo i Hunaland til Konung Attila. Konungen fägnade Vidga och hans Stallbröder öfwermåttan wäl/ och tyckte at Vidga war lika som ifrån the döda hämtad/ frågandes igenom hwad medel han wore ifrån Konung Osantrix löös blifwen. Vidga berättade för Konungen omständeligen / huru alt hade tilgått med theras resa och Konung Osantrix död. Thå sade Konung Attila/ wist är det sant/ at du Konung Thidrek är en berömlig höfdinge och en förträffelig Hiälte/ dock hafwer tu emistandes mån hoos dig/ efter som den ene stallbroderen är oförtruten at wåga sitt lijf för den andra/ och för din heder/ at således taga honom uthur en sådan stoor nöd / som du gode wän nu war stadder uthi/ wißerlig bör detta rundelig belönas/ och skal jag på min sida weta at erkiänna det j hafwen förskaffat mig frid/ om jag annars sielf kan den behålla. Ecce nu Konung Osantrix huru liderlig du miste dit lif/ hade icke warit heder ligare för dig/ at du uthan stort omswep ingått fred/ så hade du intet hafft skam eller förachtat af wårt swågerskap/ om du welat wara fredsammer/ men du giorde oß bägge mycken olägenhet och stor skada med din oroligheet/ och nog hafwer det warit dig/ och oß bägge bättre/ at wij längesedan hade förlikts.

CXXV. CAP.

Vidga ridur heim til Bernar / oc fær at vita hvar sverd hans er.

Nu tekur Vidga oc Vildifer oc Isungur orlof af Attila Kongi/ oc rida nu sudur til Bernar heim til Thidriks Kongs/ oc

125. CAP.

Widga fårdas hem til Bern/ der han får spaning om sitt swärd.

Widga/ Wildifer och Isunger speleman togo affsked af Konung Attila/ och reste söderuth hem til Bern til Konung Thidrek. Hwil-

bundus excepit rex, nec aliter Vidgam suspexit, quam ex mortuis reducem, multa solicitudine ejus captivitatis fata explorans. Retulit exacte Vidga quæ sibi obvenerant cuncta, quique è medio sublatus sit Osantrix. Infit tunc Attila, utique præstantissimorum ducum merito existimandum esse Theodoricum, qui eximiis imperet viris, discrimen pro aliorum salute dominique sui emolumento subire audentibus. Ejus fidelitatis pere-gregium jam modo dedisse eos specimen, recuperato sodali eximio, editoque simul facinore, quod quibusvis recompensandum premiis. Hujus nimirum beneficii partem ad seipsum redundare , dum simul pacis participem sese reddiderat, serio inposterum sibi amplectendi boni. Nunc rei docuisse exitum, nimia temeritate vitam suam prodegisse Osantrigem, rectius multo causæ suæ consulturum, si pacis æquas acceptasset conditiones, sibi familiæque suæ nullo futuras dedecori. Jam vero & cognatorum accisas esse res, nimiumque damni passas ob inquietudinem hancce; adeoque utrorumque res melius sibi constitutas fuisse, pace antehac inter ipsos stabilita.

CAP. CXXV.

De Vidgæ reditu gladioque ejus reperto.

POstquam Attilæ regi valedixissent Vidga, Vildifer atque Isungus, Veronam versus iter capessunt. Theoderico inprimis gratus accidit adventus ipsorum, cui etiam sciscitan-

oc thar koma their. Thidrikur Kongur vard theim storfeiginn/ oc spyrr tha tidenda/ oc their segia oll thau sem their vißu/ oc allt thad er theim hafdi til handa borit. Nu lætur Thidrikur Kongur vel yfir theßu ollu saman/ oc thackar Vildifer vel sina ferd/ oc verdur hann nu frægur vida umm lond af thenna sigri. Vidga er nu heima/ oc er miog ogladur. Thidrikur Kongur spyrr Vidga/ hvi hann er sva okatur? Vidga svaradi oc segir/ at hann man alldrigi gladur verda/ firr enn hann spyrr nockot til sverds sins Mimmungs/ oc ef thann mann finn ec er thad sverd ber/ tha verdum vid æ nockot vid at talaz/ oc ad visu verd eg at lata mitt lif/ eda hafa Mimmung. Tha mælti Thidrikur Kongur/ eigi skalltu sva mikit umm thad mæla/ ec man seigia thier til theß mans er sverdit hefur/ thad er hier innann hirdar/ thad hefur Heimir fielagi varr/ hann tok thegar er thu vart fallinn. Enn nu lida nockorer sva dagar thadan.

Hwilken blef öfwer theras ankomst ganska glad/ frågandes dem om tidender och huru dem hade gått i händer. De sade alt hwad de wiste/ begynnelsen och uthgången på deras resa. Hwar öfwer Konung Thidrek mycket sig hugnade/ och tackade Wildifer för sin resa/ som war nu öfwer månge land af denne hans seger namnkunnig. Widga war nu hemma men mycket olustig/ hwarföre och Konung Thidrek frågade honom orsaken til hans mißnöye? Widga swarade: jag kan aldrig blifwa glad/ förr än jag får någon kunskap om mitt swärd Mimmung/ och om jag finner den man som det bär/ thå hafwom wij något at talas wid/ och förwißo skal jag antingen mista mitt lijf/ eller igen hafwa mitt swerd Mimmung. Thå sade Konung Thidrek; intet hafwer du behof at tala der så mycket om; Ty jag wil säya dig den man som swerdet hafwer/ och är thet här uti håfwet; ty Heimer wår stallbroder hafwer thet taget när du war fallen. Sedan ginge ännu någre dagar förbij.

CXXVI. CAP.

Ordsending Erminriks Kongs til Thidriks Kongs umm lidveitslu..

Tha er Vidga hafdi heima verid sex daga/ tha sendir Erminrikur Kongur sunnan af Romaborg menn sina til Thidriks Kongs frænda sins/ med theim ordsendingum/ at Thidrikur af Bern skal koma med allann sinn her hinn besta at veita hanum lid i eina herfor a hendur Jarli theim er heitir Rimsteinn/ sa Jarl var skattgilldur undir Erminrik Kong

126. CAP.

Konung Ermenrek begiärer krigzhielp af Konung Thidrek.

Thå Widga hade warit hemma uthi sex dagar/ kom sunnan ifrån Rom Konung Ermenreks uthskickade til Konung Thidrek hans frände/ med det åhrende/ at han begiärte det Konung Thidrek af Bern wille komma medh sin bästa krigsmacht honom til hielp uthi ett Krig/ som han hade med Jarlen Rimsten/ hwilken war en skattjarl under Konung Ermenrek/ men treskades nu at giöra honom skatt

scitanti de itineris quem habuerant succeßu, accurata responsione singulos recensibant eventus. Hæc cuncta cum regi mire complacerent, Vildiferi operam summopere collaudavit, inclaruitque hujus expeditionis fama per latißimas orbis regiones. Cæterum Vidga in Theoderici aula vixit, animo tamen subtristior. Causam tristioris mentis rogitanti Theoderico, respondit Vidga, haudquaquam inposterum curas sibi eximendas esse, donec cognoscere liceat, quid gladio suo Mimmungo factum sit. Futuram rem haud levis negotii viro illi, penes quem Mimmungum deprehenderit, quem vel vitæ suæ periculo recuperare propositum habeat. Vidgam bono animo esse jußit Theodericus, quippe indicaturum se jam modo virum qui Mimmungum habeat: esse aulici sui ministerii hominem, Heimerum videlicet sodalem ejus. Hunc prostrato ad terram Vidga gladium sustulisse. His ita peractis, dierum aliquot intercessit mora.

CAP. CXXVI.

De milite subsidiario ad Ermenricum transmisso.

SExtiduum jam in aula vixerat Vidga, cum advenientes Roma legati Ermenrici regis ad Theodericum mißi, subsidiarium poscunt militem in bello contra Jarlum Rimsteiniæ. Hic nimirum Ermenrico tributarius vectigal regi solvere recusabat, habebatque domi-

Kong/ oc vill nü afrökiaz at giora hanum ſkatta oc ſkil/ enn hann ſitur i borg theirri er heitir (b) Gerimsheimur / enn Thidrikur er theß albuin; oc nu er Vidga heyrir theßi tidendi/ tha geingur hann til heimis/ oc bidur hann fá ſier ſverd ſitt Mimmung. (c) Heimir ſeigir ſva at hann vill lia hanum Mimmung i theßa herfor/ ef hann vill fa hanum er hann kemur aptur/ enn Vidga ſegir ſva vera ſkulu ſem hann vill at ſie. Konongurinn Thidrikur ridur nu ut af Bern med fimm hundrud hermanna alla fullfrökna/ oc um framm alla ſina kappa/ er kalladi ſialfs ſins jafningia/ ridur nu til mots vid frænda ſinn. Erminrekur Kongur er firir med ſextie hundrad manna oc godra Riddara. Nu rida theßir tveir Kongar (d) i Riki Jarlſins med allann thenna her/ oc brenna hvar ſem their fara / oc drepa margann mann. Nu koma their firir borgina (e) Gerimsheim / oc brenna alla bygdina i nand borginnni; oc nu reiſa their landtiolld ſin oc herbudir utan um ſtadinn. Ermінrekur Kongur la firir adro borgar lidi med her ſinn / enn Thidrikur Kongur la med ſina menn firir adro portinu. Um tha borg lau their (f) tvo manudi oc feingu ecki atunnid.

ſkatt och ſkull. Han bodde uthi ſlottet Gerimshem. Til denne reſan giorde ſig Thidrek fårdig; Hwilket når Vidga hörde/ gick han til Heimer/ och bad honom at få ſig igen ſitt ſwärd Mimmung. Heimer ſwarade at han wille låna honom ſwärdet uppå detta Krigztåget/ om han uthloſwade at giſwa honom det igen når han komme tilbaka/ hwilket Vidga bejakade. Konung Thidrek drog uthaf Bern med femhundrade fulltagzne Krigsmän/ föruthan hans Kiämpar ſom kallades hans jämlikar/ och red emot ſin Frände. Konung Ermenrek war för honom med ſextuſend man goda Riddare. Deße Konungar redo uthi Jarlens Rike med all denne hären/ brände och dräpte många Menniſkior hwareſt de framforo. Men når de komme til ſielfwa hufwudſtaden Gerimshem upbrände the hela Bygden omkring/ och ſlogo läger uthan för Staden. Konung Ermenrek lägrade ſig för then ene ſtadsporten med ſin krigsmacht/ men Konung Thidrek med ſitt folck för den andra/ och låge the för Slottet uthi twå månader/ och kunde det intet winna.

(b) Beringsheim. (c) nu ſvarar Helmir/ ec vil theß bidia thig godi vinur/ ad thu liaer mier Mimmung i theſſa herfor/ enn ec fá thier thegar thu kemur aptur; enn Virga kvad ſo vera ſkylldu ſem hann villdi. (d) thar til er their koma til Runſteins Jarls. (e) Gelringsheim. (f) tolf manudi.

CXXVII. CAP.

Vidga drepur Rimſtein Jarl.

EN thad var eitt kvelld/ er (a) Rimſteinn ridur utaf borginni a nioſn med (b) ſex Riddara/ oc ſer leyneliga at ſkynia um her ovina ſinna / oc hyggur ad

(a) Runſteirn. (b) thria Riddara.

127. CAP.

Vidga dråper Rimſtein Jarl.

EN afton red Rimſtein uthur ſtaden med ſex Riddare/ på ſpaning och til at hemligen beſe ſina fienders krigsmacht/ med hwad mehra/ och om the woro bewäpnade eller intet

dominii ſui ſedem Gerimſheimiæ urbem. Theodericus operam ſuam condixit, ad iter mox ſua parans. Interim Vidga gnarus quæ agebantur rerum, Heimerum adivit, de Mimmungo ſibi tradendo ſollicitans. Heimerus Mimmungum ei concedendum cenſuit, in futuri prælii uſus, ea tamen conditione ut ad reditum ſibi rurſus reſtitueretur. Pollicebatur viciſſim Vidga, rem hanc ita ratam fore. Poſthac Theodericus cum selectiſſimo agmine quingentorum militum, quos ob eximiam bellandi virtutem, ſodales ſuos nuncupare ſolebat, urbe Verona egrediebatur, Ermenrico cognato ſuo obviam iturus. Adventabat Ermenricus cum ſex millibus militum præſtantiſſimi roboris. Ita junctis agminibus Jarli ingrediuntur fines, flammis quacunque tranſibant, cædibusque ſævientes. Ante urbem Gerimsheimium delati, viciniam omnem igne perdunt, tandemque per campos erectis caſtris, copias ſuas diſponunt. Ermenricus unam obſidebat portam cum copiis ſuis, alteram Theodericus. Iam per menſes binos urbs obſeſſa, valide ſe defendit.

CAP. CXXVII.

De cæde Rimſteini Jarli.

Circa veſpertinum diei tempus explorandi cauſa ex urbe vectus Rimſteinius cum equitibus ſex, clanculum ad hoſtium caſtra ſe contulit, quid rerum molirentur cogniturus

ad hvad titt er/ hvart their eru nockod vidbunir eda ecki/ enn adur hefur hann latid vapna allann sinn her/ oc lætur standa sinar fylkingar vidurbunar firir innann oll port oc tilskipadar at beriaz ef their væri eigi vidbunir. Enn tha er Jarlinn vill aptur snua til borgarinnar/ oc hann er ordinn viß theirra tidenda er hann villdi/ oc hann er i millum kominn borgarinnar oc landtialldanna/ tha ridur a moti hanum sa madur/ er Thidrikur Kongur hafdi gort/ at skynia vord af sinni hendi/ enn thad var hinn sterki Widga/ oc their sex rida i moti hanum einom/ (c) enn hann theim i gegn til theß er their motaz. Nu meiga their giorla sia/ at hann er theirra fiandmadur oc rada nu til hans/ oc leggur nu hver af sinum hesti. Vidga ver sic vel oc dreingilega/ oc nu hoggur hann af allu afli til Jarlsins sialfs/ oc klyfur hialm hans oc hafud oc buk/ sva at i bellti nam stadar/ oc fellur hann daudur a jord. Hans mannom verdur datt vid fall Jarlsins oc rida til borgarennar med thunglegum tidendom.

(c) oc nu ridur hann eirn moti theim fiorum.

tet/ men förr än han uthred/ hade han befalt alt sitt krigsfolck uthi fästningen bewäpnas/ och låt han det uthi god ordning stå färdigt inom stadsporten at giöra uthfall/ der han befunne fienderne wara säkre. Men när Jarlen wille rijda til staden igen/ sedan han hade inhämtat kunskap om alt det han welat/ och war kommen emillan Fästningen och lägret/ red emot honom den man som Konung Thidrek hade uthskickat at besee wachten på sin sijda/ hwilken war den starke Vidga/och rede the sex emot honom allena/ in til deß the råkades. Då såg Jarlen och hans karlar/ at denne war deras fiende/ ty giorde the råd om honom/ och steg hwar af sina håstar. Vidga förswarade sig manligen/ och högg han så starckt til sielfwa Jarlen/ at han klyfde på honom hjälmen/ hufwudet och buken/ så at swärdet stadnade i bälltestaden/ och föll han döder til Jorden. Hans mån blefwo förskräckte wid Jarlens fall/ och skyndade sig til staden med the elacka tidender.

CXXVIII. CAP.

Nu ridur Vidga heim til landtiallda.

Nu keyrer Vidga hest sinn sporum Skemming oc ridur nu til felaga sinna/ oc lætur hest sinn byrdia fast/ oc ridur stollzlega ad landtialldum. Thidrikur Kongur oc allir hans menn standa uti firir landtialldum/ oc thyckiaz nu sia at Vidga mun unnit hafa nockud frægdarverk.

128. CAP.

Vidga rider hem til Lägret.

Vidga gaf sin häst Skemming sporarne/ och red högmodigt uthi starckt fyrsprång tilbaka til sina stallbröder. Konung Thidrek och alla hans månn stodo uthan för Lägret/ och tyckte sig see at Vidga hade giordt någon berömlig giärning. Vidga rider nu mycket högmodig sade Heimer/ och är wißt under-

turus. Priusquam vero urbe egrederetur Rimsteinius, suum armari exercitum inque ordines intra urbis munimenta consistere jusserat; ad pugnam paratum, si hostes inermes deprehendisset. Urbem cum denuo repetiturus esset Jarlus, post exploratas hostium res, jamque medius intra castra urbisque munimenta delatus, obequitantem sibi vidit virum, qui ad explorandas militum stationes à Theoderico emissus fuerat. Erat is Vidga vir perstrenuus. Ipsi advenienti sese objiciunt, ac observavit tandem Jarlus hominem illum ex hostium esse grege, adeoque relictis equis pedestri certamine aggrediendum esse. Adversus aggressores fortiter se tuebatur Vidga, adactoque contra Jarlum ictu qua poterat nisu maximo, galeam Jarli mediam, caput denique ac ventrem ejus persecavit, subsidente gladio circa balthei juncturas, unde mortuus in terram collapsus Jarlus. Hoc casu consternati qui una aderant socii, intra urbem se recipiunt, triste amissi ducis fatum referentes.

CAP. CXXVIII.

De Vidgæ reditu in castra.

Vidga subditis equo calcaribus ad socios suos grandis passibus provolavit, animoque ferociens ad tentoria pergens. Forte extra tentorii portus sub dio adstabat Theodericus cum aulicorum turma. Infit Heimerus, superbo gressu jam vectari Vidgam, mirum sine dubio in modum sibi gratulantem de patrato facinore, unde nominis celebritatem sibi accessu-

verk. Heimir mælti (a) stollzlega ridur nu Vidga/ oc kynlegt er ef hann thyckiz nu eigi unnid hafa nockud frægdar-verk/ thad er hañ mun nu thyckiaz meire madur firir sier enn adur. Nu fagna their Vidga vel oc spyria hann tidenda / hann segir/ at eigi munu their thurfa at sitia thar leingr firir Jarlsins sakar/ thviat hann er nu daudur. (b) their spurdu hverr thvi hefur valldit. Vidga sagdi/ sa ec mann thann er thad gerdi at feldi hann daudann til jardar af hesti sinum. Heimir mælti/ eigi tharftu ad leyna thvi firir oß/ vitum vier at thu hefur thad unnit/ enda mattu oc allitt hrosa thvi/ firir thvi at litid fremdar-verk var ad drepa hann/ (c) firir thvi at vel matti thad ein kona hafa giort/ ef hon kynni med vapnum at fara firir/ thvi hann var so gamall/ at hann var einn orvasi.

derligit/ om han icke nu tycker sigh hafwa wunnit någon berömlig giärning/ af hwilken han förmenar sigh bliswa mehr namnkunnig än tilförenne. När Vidga anlände til dem/ frågade the honom hwad som wore förelupit/ han swarade/ at intet wore af nöden/ at the längre för Jarlens skull belägrade thet Slottet/ ty han wore döder. The sporde hwem thet hade giordt? Vidga swarade: Jag såg then man som thet giorde/ och honom fälte döder af hästen til jorden. Tå sade Heimer til honom icke behöfwer tu oß thet fördöllia/ efter wij dock wetom at thet är din gierning/ af hwilken du kan dig litet rosa/ ty thet war ingen stor sak at dräpa honom/ efter en kona wäl kuñat afhända honom lifwet/ der hon hängt wapnen uppå sig/ ty han war af ålderdom wanför.

(a) so ridur Vidga nu dreingilega/ sem han muni gert hafa thad verk er hans ofmetnadur mune vera meiri en adur. (b) tha svarar Thetleisur Danski/ hverso barst ad thvi? edur hvor giordi thad? Vidga svarar/ thessi hinn sami madur er nu stigur hier af hesti sinum. (c) thvi vel matti kona hafa hann i heliu.

C.XXIX. CAP.

Hier skilur tha a Vidga oc Heimir.

Tha er Widga heyrir thetta/ tha verdur hann akaflega reydur/ oc leypur at Heimi/ oc tok umm medal kaflann a sverdi sinu Miñungi er hann var gyrdur med/ oc nyckir or slidrum/ enn Naglring tekur hann/ oc kastadi firir fætur hanum/ oc bydur hanum nu til einvigis/ enn Heimir lætur sic ecki til dvelia. Nu leypur Thidrikur Kongur a milli/ oc adrir felagar theirra/ oc vilia their nu vist eigi at

129. CAP.

Vidgas och Heimers owänskap.

Af detta Heimirs tal wardt Vidga ganska wred/ lopp til Heimir och togh om sitt swärdz Mimmungs fäste som han hade widh sijdan/ ryckte thet uthur ballian/ men Nagelring kastade han för Heimers fötter/ och mante honom til enwiges kamp/ hwar til Heimer uthlät sigh wara färdig; Konung Thidrek och the andre deras stallbröder luppe emillan them och wille ingalunda tilstädia them att slåß/ uthan bode at Vidga wille wara stilla/ hwilket föll honom mycket swårt/ som mente at Mim-

accessuram putet. Adventanti Vidgæ lætabundi occurrunt socii, rerum statum cognoscere cupientes. Ait ille, nulla idonea de causa moram illic locorum agere socios, solius Jarli metu, quem modo è vivis sublatum norint. Rogant vicissim illi, quisnam tam laudati operis fuerat autor. Respondit Vidga, vidisse utiq; se virum illum, qui Jarlum in terram prostraverat. Subjunxit Heimerus, incassum sodalibus rem celare Vidgam, quem autorem ipsi sciant; quamvis gloriæ haud multum accessurum sit ob interfectum hominem, cui prosternendo validæ satis futuræ fuissent muliercula vires, siquidem perarmata adoriretur annis jam admodum senem corporeque languidum.

CAP. CXXIX.

De Vidgæ & Heimeri inimicitiis.

Ob hunc Heimeri sermonem ingentes animo iras concepit Vidga, ac contra Heimerum accurrens capulum apprehendit gladii Mimmungi, quo cinctus erat, quo è vagina extracto, alterum illum Nagelring dictum ante Heimerum projecit, ad mutuum certamen æmulum suum provocans, haud segnius talia curantem. Intervenientes autem Theodericus atque familiares reliqui, à pugna eos dehortabantur; Vidgam ægre admodum cohibere valentes, quippe qui animo obfirmato Mimmungum

in

at their beriz / oc bidia nu at Vidga lati vera kyrt: enn hann tekur thvi thungleſga/ oc lezt hitt ætla firir ſier / at Mimmungur mun eigi firr i ſina ummgiord/ enn hann hefur geingid millum hafuds oc buks Heimis/ oc kvedur thar yrit til ſaka vera a milli theirra/ oc ſagdi at hann hafdi opt niz a hanum / oc ſeigir at eigi mun varda hvart their eigu firr vandrædum at ſkipta ſin a milli edur ſidar/ kvedur thad mune verda adur enn luki/ ſeigir at eigi var thad mañlega giort tha er hann kom at hanum / thar ſem hann la i valinom fallinn/ tha er their attu oroſtu vid Oſantrix Kong i Vilkinalandi/ oc matti vel hafa hanum borgit ef hann villdi ſva at hann komi eigi a ovina ſina valld i thad ſinni/ oc fletti af mier vapn min / ſem hann væri minn fiandmadur helldur enn lagunautur. Nu ſvarar Thidrikur Kongur at eigi var thad vel giort / oc mælir vid Heimi at hann ſkal eptirvikia/ medur thvi at hann hefur atgort/ oc thar kemur at Heimir vinnur eid/ at hann mælti thetta firir gamans ſakir vid fielaga ſinn. Vidga tekur vid theßari ſætt oc miog traudur/ oc luka their thenna veg ſinni deilu. Nu mælir Thidrikur Kongur vid Vidga/ vinur godur ſeigir hann/ ollir thu dauda Jarlſins? ja Herra ſeigir hann/ viſt ried hann a mic firri oc hans fimm Riddarar adrir/ oc hafdi hann læzra lut i ockrum ſkiptum / enn hinir flydu undann. Kongurinn Thidrikur ſvaradi / viſt ertu rauſtur dreingur / oc mikill ſkarungur/ haf mikla thock firir/ oc vara vinattu.

Mimmung ſkulle icke komma igen uthi ſin ſlida/ förän thet hade gått emellan Heimers hufwud och buk/ och ſade at ſtor orſak wore dem emellan til ſlagsmål/ ty Heimer hade offta förfort ſig uppå honom/ och at thet låge ingen macht uppå/ antingen the ſloges ſins emellan då eller ſedan/ efter thet dock ſkulle ſkie förr än leken lychtades; lade och thet til/ at wara intet redeligen giordt/ då Heimer kom til honom ther han uthi ſlaget medh Konung Oſantrix föll/ och låg uppå platzen/ och han wäl kunnat om han welat/ honom hielpa den gången / från ſina owänners fängelſe / at han då klädde af honom hans wapen/ lijka ſom Heimer wore hans fiende och icke hans gode ſtallbroder. Konung Thidrek ſade då: at thet icke war uprichtigt giordt / och befalte Heimer at falla undan/ efter han gifwit tilfälle til mißförſtåndet/ dem emellan; och kom omſider ſå widt at Heimer ſwor det han detta för roo ſkull til ſin ſtallbroder ſagt h de. Vidga emot tog thenne förlikning mycket nödigt / och lycktades ſåledes deras träta. Sedan ſade Konung Thidrek til Vidga: gode wän/ är du wållande til Jarlens dödh? Ja Herre/ ſade han/ wiſt red Jarlen medh fem andra Riddare förſt åth migh / och blef han ſlagen/ men de andre flydde undan. Tå ſwarade Konung Thidrik honom / wiſt är du en mycket frimodig karl och en ſtor hielte / haf mycken tack derföre och wår wänſkap.

CXXX.

in vaginam condere nolebat, quoad Heimeri caput mediumque corpus ſecaſſet. Graviſſimas ſibi irarum cauſas eſſe dicebat adverſus Heimerum, quem toties rebus ſuis palam adverſantem expertus fuerat. Adeoque lites haſce nunc aut alia vice æquali certamine diſcriminandas eſſe; aliter controverſiam componi non poſſe. Urgebat porro, indignum opus egiſſe Heimerum; cum confligentibus prælio contra Oſantrigem Vilkinalandiæ regem, proſtratum ſe humi aggrediebatur Heimerus, quemque ſervare debuerat, ne in hoſtium veniret poteſtatem; huic arma detraxiſſe, hoſtilem in modum, ſodalitatis ſacram lædens fidem. Diſplicuit Theoderico rei enormitas, converſusque ad Heimerum eum ſecundas dare juſſit, ob graviorem qua deliquerat culpam. Itaque ſolenniter obteſtari Heimerus, non niſi jocis cauſa ſodalem Vidgam talibus dicteriis modo laceſſitum voluiſſe. Ægre quamvis excuſationis prætextum illum admittens Vidga, litis tamen ceſſare fecit rationes. Deinceps Vidgam blandiuſcule compellans Theodericus, numquid interfecti Jarli ipſus autor exiſteret, ſedulo quæſivit. Rem, prout erat, faſſus Vidga, Jarlum ſibi obequitantem acceſſiſſe cum ſodalibus quinis, quorum duce proſtrato, fuga ſibi conſuluiſſe. His auditis, Vidgæ ſolertiam multis collaudavit Theodericus, cujus fortia facta, omni beneficiorum & amicitiæ genere ſe recompenſaturum pollicebatur.

CXXX. CAP.

Kongarner vinna borgina/ oc setia thar yfir Valltara af Vaskastei- ni/ oc fara sidann heim.

OC nu er morna tekur / tha lætur Thidrikur Kongur seigia frænda si- num Erminrek Kongi fall Jarlsins / oc thegar er hann verdur sannfrodur at thvi / tha lætur hann blasa allum ludrum si- num oc vapna alla Riddara sina / oc si- dann veita their atgangu at borginni med valslongum oc med lasbogum / oc skot- elldi oc allzkonar velum. Nu sia bor- gar menn engann sin kost vænna / enn a hond at ganga / oc leggia sitt mal a Kongsvalld / oc gefa upp borgina ; enn Kongurinn gefur theim lifs grid oc fear sins / enn hann eignaz sialfur stadinn / oc setur thar yfir hofdingia Valltara af Vaskasteini frænda sinn. Nu rida their heim Kongarnir / oc giætir nu hvarr sins rikis / Erminrekur Kongur i Romaborg / enn Thidrikur Kongur i Bern med sina kappa / oc lidur nu sva umm rid nockora at Thidrikur Kongur er heima / oc situr umm kyrt / enn thvi a hann sialdann at rosa a sinum alldri / thotti hanum oc tha at eins vel / eda hugur sinn ror / er hann skylldi i storrædum lut eiga i orastum eda i einvigum / theim sem allann alldur mætti uppi vera.

130. CAP.

Konungarne winna Staden / sättia der öfwer til Höfdinge/ Walltare af Waskesten/ och resa sedan hem.

NÄr det begynte dagas. låt Konung Thid- rek förkunna sin frände Konung Er- menrek Jarlens fall / om hwilket / när han wiß kundskap hade bekommit / befalte han blåsas uthi alla Ludrarne/ och at alt hans folck skulle wäpna sigh ; sedan angrepe Konungarne Staden medh murbräckor / låsbogar/ skott och allahanda stridstyg. Som borgarne funno at the hade ingen annan uthwäg : än at gå Ko- nungen tilhanda/ och skiuta sin sak til honom/ gofwo the upp Staden/ och fingo af Konungen frid uppå sitt lif och gods. Men Konungen tog herrewäldet öfwer Staden / och satte öf- wer den til höfdinge/ Waltare af Waskasten sin frände. Sedan reste Konungarne hem hwar til sitt Rike/ Konung Ermenrek til Rom / och Konung Thidrek med sine kiämpar til Bern/ hwarest Konung Thidrek war en tid stilla/ doch hade han sällan at berömma sig der af/ at han finge sittia i ro/ efter som han war då bäst til frids/ och hade sin största lust / när som han skulle för wichtiga orsaker skull begifwa sig til krig eller enwiges kamp / at hwilket han kunde ewärdeligen berömmas.

CXXXI. CAP.

Fra Sigmundi Kongi oc kongbæ- num hans til Sisile Nidungs dottur af Spania.

EIrn Kongur er nefndur Sigmundur/ hann

131. CAP.

Om Konung Sigmund och hans frieri til Sisile Konung Nidungs dotter uthi Spanien.

EN Konung som Sigmund kallades / re- gera-

CAP. CXXX.

De castello expugnato, cujus præsidii dux postea creatus est Valtarus : deque regum domuitione.

DIes cum illuxisset, ad Ermenrecum cognatum suum de cœde Jarli nunciatum mi- sit Theodericus Cujus ille rei certior factus, tubas jussit inflari bellicas, suosque arma induere milites. Mox facto contra urbem assultu, machinis bellicis, telorum explosionibus, varioque missilium genere eam quatiebant. His angustiis ad extremum coarctati cives, regi se dedere decreverunt, ejus implorantes gratiam, urbe simul in potestatem ejus permissa. Supplices benigne excepit rex, vitæ bonorumque omnium libertate eis donata. Sic redacta in potestatem suam urbe, loci præsidem constituit Valtarum ex Vaskasteiniis cognatum suum. Hinc profecti reges ad regni domicilia pergebant. Ermenricus Romam, Veronam Theodericus cum commilitonibus perrexit. Ita aliquanto tempore domi vitam transegit Theodericus, quamvis inter bellicas passim inquietudines nusquam tutus. Ille tamen optime secum agi existimabat, cum rerum ma- gnarum causa in bellum, aut ad certamen mutuum profecturus erat, unde immortalem nominis gloriam sibi accessuram speravit.

CAP. CXXXI.

De Sigmundo ambiente nuptias Cæciliæ Nidungi Hispaniarum regis F.

NOminis fama inclutus erat Sigmundus, qui Iarlungalandiæ potiebatur regno, patre

natus

hann ried firir thvi landi er heitir Jarlunga land/ fadir hans hiet Sisian Kongur/ hann er rikur madur oc mikill hofdingi Enn nu er haun hafdi tekid riki æptir faudur sinn/sendir hann vestur i Hispania til Nidungs Kongs oc hans sonar Ortvangis/ ef Nidungur Kongur vil gefa hanum dottur sina (a) Sisilie/hon var allra kvenna friduzt oc kurteistust at ollum lutum theß er hann hafdi spurt. Nidungur Kongur oc hans son taka vel vid sendimonnum Sigmundar Kongs/ oc veita theim mikid yfirlæti oc storar giafir i gulli oc gersimum/theim er fagiætar voru i therra landi.Eñ erendi theirra Sigmundar Kongs a theßa lund/at hann lezt eigi vilia senda sina dottur i okunnugt land/ oc med theim monnum er bædi eru henni okunnir oc oß; enn fra Kongi ydrum fer mikit ord/ at hann se hinn mesti agiætis madur/ oc kom thad longu adur hier/ enn thier komut. Nu vilium vier ægi varna at gipta hanum vara dottir/ ef thier hafid sialfir hingad sott eptir henni a varn fund: oc hier med sendir Nidungur Kongur oc hans son Ortvangis gersimilegar sendingar Sigmundi Kongi. Oc fara sendimenn aptur vid sva buit/ oc er their koma heim/ seigia their Sigmundi Kongi oll sinn erendi/hversu mikilega Nidungur Kongur hafdi theim velfagnad/

(a) Sissebe.

gerade öfwer Jarlungaland / hans fader war Konung Sisian / en mächtig Herre och stor Höfdinge. När bemälte Konung Sigmund hade trädt til riket efter sin fader / sände han wäster til Konung Nidung uti Hispanien och hans son Ortvangis / at Konung Nidung wille gifta honom sin dotter Sisile / som war den däyeligaste / och uthi alle ting den artigaste menniskia man någon sin hade hördt nämnas. Konung Nidung och hans son toge wäl emot Konung Sigmunds sändebod / och undfägnade them på bästa sättet / gifwandes them stora skiäncker uthi gull och dyrebara stycken som uthi theras land intet lätteligen kunde bekommas. Men til Konung Sigmunds ährende swarade han således / at han intet wille sända sin dotter uthi främmande land / medh the män som woro både henne och honom obekante; dock sade han / om eder Konung går stort rychte / at han är en förträffelig höfdinge / hwilket wij wiste långt förr än i komme hijt. Och wele wij intet stå der emot at gifta honom wår dotter / der han sielf komme hijt til oß. Här medh sände Konung Nidung och hans son Ortvangis Konung Sigmund kostelige föråhrangar; och efter detta foro sändeboden hem igen / berättandes för Konung Sigmund hela sin resa / och huru öfwermättan wäl Konung Nidung hade them fägnat.

CXXXII. CAP.

Sigmundur Kongur reisir sialfur til Nidungs Kongs.

EIgi lida langar stundir hiedan ifra/ adur

132. CAP.

Konung Sigmund reser sielf til Konung Nidung.

NÄr Konung Sigmund hade inhämtat sina

natus Sisiano rege, opum pariter rerumque gestarum gloria celebri. Is hæreditaria successione regnum adeptus, occidentem versus ad Nidungum Hispaniarum regem ejusque filium Ortuangem legatos misit, petitum sibi nuptum dari filiam regis Cæciliam. Erat hæc venustate formæ morumque svavitate omnium sui sexus facile princeps, communibus ob ea dona vulgi sermonibus decantata Legatos perhonorifice excepit Nidungus, eosque honoribus pariterque donis pereximiis remuneravit, quæ in patriam veluti exoticæ & miræ raritatis merces adducerent. Circa negotium vero Sigmundi regis, excusationis adferebat rationes, prætexens haud satis commode filiam in peregrinam regionem ablegari posse, in comitatu præcipue virorum, quos hactenus sibi nosse minime licuerat. Interea Sigmundi passim inclutum esse nomen, ejusque gestarum facinora, ante adventum legatorum, famæ beneficio publicata esse. Nec vero obstare, quo minus filiam Sigmundo nuptum dare velit, dummodo ipse accedat. Porro donaria exquisitissima ad Sigmundum missa sunt. His honorum officiis remissi legati, ad sua remearunt: Sigmundo autem negotii successum exponunt, quibusque honorum præmiis apud Nidungum accumulati fuerant.

CAP. CXXXII.

De Sigmundi itinere ad Nidungum.

NOn multo post tempore, ad iter se componens Sigmundus, peregre in Hispanias pro

adur Sigmundur Kongur byr ferd sina/ oc vil rida brott af sinu riki i Spanialand eptir thessu erendi/ oc med sier hefur hann fiogur hundrud riddara oc all vel buna. Nu fer hann med miklu drambi oc hæversku/ oc eigi liettir hann sinni ferd firr enn hann kom vestur i Spanialand i riki Nidungs Kongs. Nu spyr Nidungur Kongur til ferdar Sigmundur Kongs/ oc lætur hanum allt setia torg oc veizlur thar sem hann fer thar til er their finnaz sialfir. Nidungur Kongur tekur vid Sigmundi Kongi vegsamlega/ oc giorir miklar veizlur med allskonar tign oc virding. Nu seigir Sigmundur Kongur sin erendi/ at hann vill bidia dottur Nidungs Kongs/ sem adur var rædt oc sagt at Nidungur Kongur hefdi theim malum vel tekit. Nu svarar Nidungur Kongur/ at thad skal vera eptir thvi sem their hofdu firr mælt vid sendimenn/ oc mattu nu thetta rad vel odlast/ er thu ert sialfur kominn; oc adur their lyki sinni rædu/ festi Nidungur Kongur Sigmundi Kongi dottur sina.

na uthskickades berättelse om deras förrättning: drögde han intet länge/ förr än han giorde sig resefärdig/ och anstälte sin resa ifrån sitt rike til Spanien om frijeriets afhandling/ och tog han medh sigh fyrahundrade wäl uthrustade Riddare. Han for medh stor ståt och högfärdighet/ och hölt intet upp medh sin färd/ förr än hän kom wäster i Spanien uti Konung Nidungs rike. Och tå Konung Nidung wardt förständigat om Konung Sigmunds ankomst/ befalte han at alt skaffa honom til fångs för penningar/ och giöra giästebod för honom/ til deß de sielfwe råkades. Konung Nidung emottog Konung Sigmund medh all wyrdnad/ och giorde ett prächtigt gästebod medh allskiöns ståt och heder. Konung Sigmund uptäckte sitt åhrende/ at han wille begiära Konung Nidungs dotter til hustru/ som förr war anmält/ hwilket ock Konung Nidung hade wäl behagat. Konung Nidung swarade: det skal bliswa wid det aftal som giordt är medh the uthskickade/ och må detta åhrendet winna sin fullbordan/ efter du sielf är ankommen; och förr än de lychtade sitt tal/ fäste Konung Nidung/ Konung Sigmund sina dotter.

CXXXIII. CAP.

Brudlaup Sigmundar Kongs.

NU er brudkaupi feingit med miklum kostnadi/ oc Nidungur gefur dottur sinni oc magi sinum storar borgir oc sterka kastala/ oc nalega halft sitt riki; enn thad sem eptir er/ gefur hann Ortvangis syni sinum/ oc gefur hanum Kongsnafn/ firir thvi at Nidungur Kongur var tha orvasi at alldri. Thessi veizla hin mikla var

133. CAP.

Konung Sigmunds bröllop.

DEras bröllop blef medh stor omkostnat tillagat/ och gaf Konung Nidung sin måg och dotter stora städer och starka fästningar/ och nästan halfwa sitt rike; men öfwer den andre delen af riket giorde han sin son Ortvangis til Konung/ ty Konung Nidung war då uthgammal. Detta stora giästebod skiedde medh allskiöns glädie och heder/ hwilket uthwiisste det förråd som war uthi det giästebod uppå skiöna

profectionem moliri cœpit, negotii expediundi causa. Ducebat una in comitatu suo quadringentos equites, armis omnique apparatu probe instructos. Hac pompa atque fastu iter prosequutus occidentales Hispaniæ fines tandem ingressus est. De adventu ejus cum certior factus esset Nidungus, cuncta per viarum hospitia commeatum necessarium disponi curavit, ut commode sic hospiti prospiceretur. Eum ad se delatum gratanter excepit, apparatis lautissime epulis cum festivitate multa. Nec mora adventus sui causam indicavit Sigmundus, expetere videlicet se regiæ filiæ nuptias, de quibus obtinendis spem hactenus benigne sibi factam esse dicebat. Respondit Nidungus, fidem legatis semel datam sese utique servaturum esse, atqui promovendo negotio commodam sic adesse occasionem, ipse quandoquidem accesserat. Ita medias inter sermocinationes, Sigmundo filiam suam despondit Nidungus.

CAP. CXXXIII.

De nuptiali celebritate Sigmundi.

MAgno apparatu nuptiarum solennia instituebantur, cum urbes eximias atque munimenta egregia, dimidiamque circiter regni sui partem genero largitus est Nidungus, dimidia regni portione in filium Ortuangem collata, una cum regio titulo. Ipse quippe Nidungus ad provectam senectutem jam inclinabat. Celebritas hæcce nuptiarum

var med allskonar fagnadi oc tign hvartveggia af tilfongum theirrar veizlu bædi i bord-bunadi oc sva hallar bunadu-rinn/ oc samsœti vid hina stærstu hofdin-gia/ tha er varu i ollu Hispania landi/ oc i allskonar skemtanar leikum/ oc songum/ oc storum fiegiofum/ oc i sva miklu fiol-menni/ at i einni veizlu hafdi ecki meiri rausn verid gor of allt Hispania land. En er thessi veizla hafdi stadit fimm daga/ ri-dur Sigmundur Kongur brott med sina riddara/ oc med hanum hans kona Sisile. Nu fer hann med mikilli vegsemd thar til er hann kemur heim i sitt riki.

skiöna bordkårel och kostelig wåggebonad/ så-som och biwistandet af the förnämste höfdingar uthi hela Spanien/ och det myckna dantzande/ spelande och siungande som der förösswades / och uthdeltes sedan stora skåncker ibland gå-sterne/ som wore öfwermåttan månge/ så at uti ett gästebod i Hispanien hade aldrig warit mehra braskande hällit. Men när denne bröllops högtid hade stått uthi fem dagar/ tog Konung Sigmund afskied / och redh bort med sine Riddare/ och följde honom hans hustru Sisile. Och fårdades han mycket hederligen til deß han kom hem uthi sitt rike.

CXXXIV. CAP.

Sigmundur Kongur byr her-for sina til lids vid Drasolf Kong i Pulinaland.

NU er hann hefur heima verid i sio da-ga/ koma thar tveir sendimenn Dra-solfs Kongs/ oc ganga firir Sigmund/ oc syna hanum bref oc innsigle/ oc seigia ha-num sin örendi; nu mæla their sendi-menn Drasolfs Kongs: thin systir sendi thier kvediu/ oc thad med/ at hann hefur nu buit allann sinn her med ollum sinum Hertogom oc Greifum/ oc skal nu fara i Pulinaland her-for / oc sendir nu ydur ord med sonnum jardteiknum/ at thier ko-mit hanum lid at veita med ollum ydar monnum/ oc sem flesta meigi thier fa. Nu svarar Sigmundur Kongur/ tha er eigi illa tilfallit/ ef minn magur oc min systir thyckia

134. CAP.

Konung Sigmund giör sigh fär-dig med krigshären / at undsättia Konung Drasolf uthi hans krigs-tåg til Pohlen.

NÄr Konung Sigmund hade warit hem-ma uthi siu dagar/ ankommo twenne Ko-nung Drasolfs uthskickade/ som gingo in til Konungen / öfwergofwo honom bref och in-segle; framförandes sitt ährende på detta sät-tet: Din syster hälsar dig/ och efter din swåger hafwer giordt sin krigsmacht medh alla sina Hertigar och Grefwar färdig til krig emot Pohlen/ sänder han til eder medh wissa kiån-neteken at j wilien komma honom til hielp medh alle edre månn/ och så många j kunnen komma åstad. Konung Sigmund swarade: det är intet otilbörligit/ at när min swåger och syster tyckia sigh behöfwa min hielp/ och at iagh då giör dem hielp och biständ/ til hwilket iagh migh intet undandrager; ty lät han samma dag

arum magna peragebatur pompa tam mensarum ad lautitiem, quam ædium exornatum splendoremq;. Convenerant procerum Hispaniæ præcipui, ac ne quid deesset, ludorum etiam celebrata spectacula, musici concentus instituti, ac largitiones denique distributæ hospitibus, qui ex toto Hispaniæ regno confluxerant. Post quinque dierum celebritatem maximam, abitum cum suis paravit Sigmundus, adducta etiam conjuge Cæcilia. Abeuntem magnifice prosequuti sunt. Ille iter emensus in regnum suum reversus est.

CAP. CXXXIV.

De expeditione Sigmundi ad auxilia ferenda Drasolfo Poloniæ regi.

POst septidui moram, postquam ad suos reversus esset Sigmundus, legati bini â Drasolpho rege missi adveniunt. Admissi ad Sigmundum, literas sigillo munitas tradunt, simulque adventus sui indicaturi causam, â rege Drasolfo se missos ajunt, nomine sororis Sigmundi exoraturos. Jussisse quipe illam Sigmundo referri, maritum suum militares conscripsisse turmas, proceresque & præcipuos suæ gentis duces, ad bellum Poloniæ inferendum. Igitur pro jure familiaritatis vehementer petere, ut sibi auxiliatum copias subministrare velit, quantas numero majores colligere fas sit. Respondit Sigmundus, æqua postulare affinem sororemque suam; adeoque sibi vicissim incumbere debitum istud, petentibus opem subministrare. Igitur die hoc eodem expeditis ad Satrapas

thyckiaz thyrfa mins fulltingis/ oc at ec veita theim lid oc mitt traust/ oc ſva ſkal oc vera. Oc enn ſama dag let hann giora bref oc inſigle til ſina rikismanna/ ſva vidt ſem hans riki er/ oc ſva bydur hann at a theim fiorum nottum/ ſkal til hans koma hver ſa madur er hanum vill lid veita/ ſa er kynni ſkyldi at halda/ oc heſt at rida/ oc thori at beriaz/ oc ſva heiman at buaz/ at hann muni ei a enum næſtum tolf manudum heim koma. Nu er theßi her er allur ſaman komin/ tha theyſir hann herinn utaf ſinn riki/ oc ridur mots ved mag ſinn.

dagh uthgå ſine bref och inſigle/ til alle the förnämſte och rikeſte män uthi hela ſit rike. Hwarmedh han befalte/ at på the näſtkommande fyra dygn ſkulle til honom komma så månge ſom honom undſättia wille/ och kunde ſkiöld at båra/ häſt at rida/ och torde at ſlåß/ och at the ſkulle wära beredde på ett åhr at wara borta. När denna krigshär war ſammankommen/ då förde han den uthur Riket at möta ſin ſwåger.

CXXXV. CAP.

Sigmundur Kongur befalar rikid oc ſina fru Siſile i hendur Radgiofum ſinum Hartvin och Hermann.

ADur Sigmundur Kongur fari heiman/ kallar hann til ſin ſina radgiafa. Hartvin oc Hermann/ their eru Greifar i Svava/ oc miklir hofdingiar oc manna fridaſtir oc miklir kappar/ oc nu ſetur hañ theſſa two kappa/ at giæta konu ſinnar oc rikis oc alls ſins varnadar/ firir thvi at hann truir theim allvel; oc thad hefur opt atburitz/ ad ſa madur ſem vel truir odrum manni/ at ſa verdur ſvikinn af theim: oc ut rida their tveir hofdingiar med Konungi/ oc ſeigir hann theim marga luti/ hve their ſkulu haga medann hann er i brottu/ oc um allt annad fram/ bydur hann theim at gera ſva alla luti ſem Siſile vill; oc thvi heita their at ſva ſkal vera/ oc rida their aptur ſidann/ enn Kongur fer leid ſina.

135. C A P.

Konung Sigmund befaller riket och ſin Fru Siſile ſina Rådherrar Hartvin och Herman uthi händer.

FÖrr än Konung Sigmund reſte hemman ifrån/ kallade han til ſigh ſina rådsherrar Hartvin och Herman/ ſom wore Grefwar uthi Swaben och ſtore höfdingar/ dåhelige karlar och kiäcka kiämpar/ och förordnade them at draga omſorg för Drottningen/ Riket och all ſin wårdnat; ty the wore bäſt af honom betrodde. Dock hafwer thet icke ſällan händt/ at den ſom wäl tror andra/ bliſwer ofta af the ſamma beſwiken. Konungen wardt beledſagat ett ſtycke på wägen af deſſe höfdingar/ och ſade han dem alt huru han wille at förfaras ſkulle uthi hans frånwarande/ och fram för alt annat befalte han dem låta ſigh wara högſt angelägit at efterkomma Siſile befallningar/ hwilket the uthloſwade/ och wände så tilbaka/ men Konungen hölt ſin wäg fort.

136. CAP.

trapas ſuos literis, per univerſas regni ſui provincias, intra quatriduum proximum ad ſe convenire juſſit, quoscunque regem ſerviendi fidus ſtimulabat ardor; quotcumque etiam portandis armis idonei erant, aut equitandi peritia, militiam non reformidarent, per anni ſpatium integrum foris proſequendam. Sic collectis militaribus copiis, caſtra movit, affini ſuo obviam iturus.

CAP. CXXXV.

De regni conjugisque Cæciliæ tutela proceribus commiſſa.

ANtequam à ſuis diſcederet Sigmundus, Hartuinum atque Hermannum ad ſe vocari curavit. Illi Sveviæ erant comites, inter duces præcipuæ dignitatis, animi virtutibus rerumque militarium gloria valde celebres. His conjugis ſuæ tutelam regnique negotia curanda commiſit, ab illorum dexteritate præclara ſibi pollicitus. Verum enimvero experientia comprobatum eſt, ob nimiam quandoque opinionem de aliorum fida erga ſe opera, deluſos fuiſſe multos. Interim regem abeuntem proſequuturi præfecti illi, in via eum comitabantur. Rex agendorum circa varias res ſuggeſſit monita, quæ in abſentia ſua curanda vellet, ante omnia Cæciliæ conjugis ut obedirent mandatis. Illi promtam polliciti operam, rurſus domum regrediebantur, rege ſuum porro proſequente iter.

CXXXVI. CAP.

Fra her oc herfor Sigmundar Kongs oc Drasolfs Kongs.

OC nu er their hittaz magur Sigmundar Kongs oc hann/ oc hefur Drasolfur eigi minna lid/ enn thria tiu hundrud Riddara/ oc alls eigi minna lid enn siotiu hundrada. Enn Sigmundur Kongur hafdi eigi minna lid enn magur hans tha er their hittuz/ oc fara their nu med allann sinn her/ oc heria nu i Pulinaland/ oc vinna thar morg storvirki.

136. CAP.

Om Konungarnes Sigmunds och Drasolfs krigshär och härfärd.

När Swågrarne stötte tilsamman medh sina krigshärar/ hade Drasolf intet mindre än tre tusende Riddare/ och öfwer alt bestod hans häär af siutusend mann/ men Konung Sigmund hade heller icke ringare krigsmacht än hans Swåger/ och härjade tilsamman medh hela denne krigsmachten uthi Pohlen/ bedrifwandes der stora saker.

CXXXVII. CAP.

Samtal Hartvins Greifa oc Sisile Drottningar.

NU er sva hafa leingi theßir Greifar radit riki/ tha er thad einn hvern dag/ at Hartvin geingur til sinnar Fru Sisile/ ol mælir til hennar: Riki thetta oc allar gersimar oc ydar vardveizla er nu i minni gæzlu/ oc mun ec thier seigia/ hvad ec hefi nu firir ætlad/ ad ec hefi ætlat thig mier til unnustu oc eignar konu/ oc thar med ætla ec ockur thetta riki er nu hefi ec vidtekit/ oc er o-vist/ at Sigmundur Kongur komi aptur or theßari herfor. Enn thott hann komi aptur/ tha skal hann thad eigi fa aptur af mier oc badum ockur/ ef thu villt sem ec: oc ec em eigi verri Riddari enn Sigmundur Kongur

137. CAP.

Drottning Sisiles och Grefwe Hartvins samtal.

När desse Grefwar hade någon tijd förestådt Riket/ hände en dagh/ at Hartvin gick til Drottning Sisile/ och talte til henne således: Detta Riket medh alle häfwor och eder sielf/ är uthi mitt förwar ty wil jagh för eder uptäckia mine tanckar/ nemligen at jagh hafwer dig ämnat migh til kiäraste och egen Hustru/ och behålla det Riket til din tienst/ som jagh nu emottagit; ty det är owist om Konung Sigmund medh lif vet kommer ifrån detta fahrlige kriget. Men der så hände at han kommer tilbaka/ så skal han det icke af migh eller oß både återwinna/ om du wil som jagh/ och är jagh icke sämre Riddare än Konung Sigmund uthän heller något bättre. Sisile swarade: framför icke slike ord hos migh/ jagh wil afwachta min Herres Konung

CAP. CXXXVI.

De Sigmundi atque Drasolfi exercitu.

COactis in unum copiis, initoque militum numero, depræhensum fuit Drasolfum haud minus trecentos equestris ordinis viros adduxisse; totum vero exercitum ejus septem millium esse militum. Hunc numerum etiam æquabant Sigmundi copiæ; instituto juxta alios lustro. Igitur motis castris, in Poloniam infesta arma circumducunt, felicibus rerum maximarum auspiciis.

CAP. CXXXVII.

De colloquio Hartuini & Cæciliæ.

POst administratum aliquanto tempore regnum per comitum curam, forte reginam Cæciliam adivit Hartuinus, eamque alloquutus ait, suæ jam potestati subjectum esse regnum istud gazamque universam, quin & reginæ tutelam sibi commissam; adeoque non vereri se palam proloqui quod animo suo conceptum habeat. Videlicet reginæ sibi destinavisse conjugium, simulque regni abs se occupati imperium, quandoquidem de Sigmundi reditu nihil certi sperare liceat. Eum vero si ex bello incolumem reverti contingat, regnum neutiquam tamen recuperaturum fore, siquidem suarum partium esse velit regina. Neque enim Sigmundo rege minorem se esse, quin potius altioris multo gradus atque dignationis. Respondit Cæcilia, nefanda proloqui Hartuinum: ac vero suo animo propositum esse, adventum expe-

Kongur / eda nockorru betri. Nu ſvarar Siſile / eigi ſkalltu ſlikra orda vid mic leita / ec vil bida mins Herra Sigmundar Kongs / oc engi mann firr taka /, enn hann kemur heim / enn thottu hafir thetta mælt / tha ma ec theſſu vel löyna tho at ſinni. Enn ef optari mælir thu thetta / tha man ec er minn herra kemur heim / ſeigia hanum hvad thu villt / oc mantu tha vera ſkiott heingdur. Nu mælir hann / thu Fru / eigi mattu ſva mæla ſem nu mælir thu / firir thvi at thad muntu ſpurt hafa / at a minu landi er ec ecki orikari / enn Sigmundur Kongi a ſinu landi. Nu ſvarar hon / thottu ſert ſva rikur / at thu radir eirn meſtum hluta verálldarinnar / tha ertu Sigmundar Kongs thionuſtu-madur / tha vil ec tho hann hafa / enn eigi thig / oc eigi ſkalltu einu ordi leingur um thetta tala / ef thu villt hallda thinu lifi. Nu geingur Hartvin a burt / oc hætta thau nu ſinu tali.

nung Sigmunds ankomſt / och ingen annan mann taga förr än han hemkommer / och ehuru wäl du hafwer ſådant otilbörligit tal haft / wil iagh likwiſt det icke uppenbara; dock kommer du oftare igen medh ſådant tal / ſå ſkal iagh ſäya min Herre når han hemkommer / hwad gu har i ſinnet / och warder du då ſtrax hängder. Tå ſade han: Fru / intet må du ſå tala ſom du nu giör / efter digh är bekant / at iagh är uthi mitt land ſå mächtig / ſom Konung Sigmund uthi ſitt. Siſile ſwarade til deſſe hans ord ſålunda: ändock du wore ſå mächtig at ditt regemente ſträckte ſigh öfwer ſtörſte delen af werlden / då är du likwäl Konung Sigmunds tienſteman / och honom wil iagh hafwa / men icke dig / och tala icke ett ord mehr om detta / der du wil behålla ditt lif. Med ſådant affkied togh Hartvin afträde / och lychtades talet dem emillan.

CXXXVIII. CAP.

Vidræda Hermans Greifa oc Siſile Drottningar.

Nu ſeigir Artvin ſinum fielaga allt hverſu farid hafdi med theim Drottningu oc hanum / oc ſpyr hann rads hverſo hann ſkal ſinu mali frammkoma. Nu ſvarar Hermann / godi fielagi / letia vil ec thig theſſa ſem ec ma at eigi gerir thu thetta / enn hvart er thu villt thetta eda annad / tha verd ec at veita thier ſlikt er ec ma i radum oc odru. Nu ſvarar Artvin / ecki er thvi at loyna / at ſva mikil hugur er mier a theſſu / at framm verdur koma at viſu

138. Cap.

Drottning Siſiles och Grefwe Hermans ſamtal.

Hartvin berättade ſin ſtallbroder hwad ſom händt wore emellan Drottningen och ſigh / och begärte af honom rådh hurulunda han ſkulle fortſättia ſin ſak. Herman ſwarade: gode ſtallbroder / iagh wil råda digh at du medh ditt upſåt affſtår; men wil du thet eller hwad ſom hälſt wara kan uthi wärcket ſtälla / då wil iagh giöra digh det biſtänd uthi rådh och dådh ſom iagh förmår. Hartvin ſade: Jagh wil icke fördölja tigh / at ſå högt ligger min hug på detta / at anten ſkal iagh det wärckſtälla eller dö / eller för det tredie ſkal hon intet lef-

expectare mariti Sigmundi, nec alterius ſeſe permittere arbitrio. Interim temerariæ iſtius ſermonis nolle ſe vindicem eſſe. Sin vero inpoſterum ſimili protervia moleſtus fuerit Hartuinus, adventanti domum marito protinus ſe id indicaturam eſſe, ut digna ſuſpendii pœna facinus luat Hartuinus. Contra Hartuinus, audacius hæc dicere reginam, nihil omnino conſiderantem, quod ipſe non minori polleat autoritate in regno hocce ſuo, quam inter ſuos valeat Sigmundus. Regeſſit regina, late quamvis per orbem extendatur Hartuini imperium, tamen Sigmundi eum eſſe miniſtrum. Sigmundo marito fidem ſeſe conſtanter ſervaturam eſſe; contra averſari nuptias Hartuini, cui ſub vitæ pœna interdictum eſto, ne verbum ullum hac de re ſecum commutet. Diſceſſit itaque Hartuinus, finito ſimul colloquio.

CAP. CXXXVIII.

De colloquio Cæciliæ & Hermanni comitis.

Rei geſtæ ſeriem, prout apud reginam cuncta ſucceſſerant, collegæ Hermanno enarravit Hartuinus, de conſilio ſibi ſuppeditando ſimul ſollicitans, cujus beneficio propoſiti aſſequeretur metam. Ibi Hermannus ſedulo hortari cœpit, à concepta opinione ut deſiſteret; nolle tamen cupienti amico re conſilioque deeſſe, quantum fas fuerit. Faſſus tunc Hartuinus, vehementer adeo rem iſthanc ſe concupiſcere, ut vel ea potiri certum ſit, vel vita privari, ſin minus reginam è medio tollendam eſſe. Subjunxit Hermannus, ſiquidem anxie adeo rem hanc curatam velit Hartvinus, conjuncta opera collaborandum utique.

viſu thad er ec vil/ eda ællegar læt ec mitt lif/ eda at thridia koſti/ ma hon ei lifa. Nu ſvarar Herman / ef thu villt mikid kapp aleggia thetta mal/ tha ma thetta eñ ſva fara ſem vid vilium badir. Nu er lidnar era fra theſſu nockorar ſtundir / tha geingur Hermann til mals vid ſina fru/ oc tekur hon vel vid hanum/ oc talaz thau vid marga luti/ enn of ſider / mælti Hermann thetta ſama mal/ ſem hanum hafdi um̄bodit Artvin/ oc hon ſvarar med ſama hætti/ oc reydiz nu miog. Nu geingur Hermann a brott vid ſva buit/ oc ſeigir nu fielaga ſinum thad er thau hafa talad. Nu lidur thadan ifra ſtund hver af annari/ oc leitar Artvin optlega theſſa mala vid ſina fru/ oc kann alldrigi fa thad er hann beidiz. Nu er Sigmundur Kongur oc Draſolfur hans magur/ heria vida uñ Pulinaland/ oc gera mikinn ſkada theim er firir ero / bædi i mandrapum oc landaudn oc ranum/oc optlega beriaz their vid lanz-menn/ oc fa ſtundum ſigur/ eñ ſtundum o-ſigur/ enn er their ſnua aptur heim/ tha hafa their latid miog margt ſinna manna/ oc koma tho heilir aptur.

lefwa. Herman ſwarade : efter du ſå högeligen beflitar dig om at fullborda det du ſatt dig uthi ſinnet/ ſå må thet ſå bliſwa ſom wi wilja. När någon liten tidh war framleden / gick Herman til tals medh Drotningen/ och emottog hon honom wål / och taltes the widh om månge ſaker /omſider ſkiöt han fram Hartvins åhrende/ til hwilket Drotningen ſwarade ſom tilförene / och blef mycket wred. Herman gick bort och ſade ſin ſtallbroder det the haſwa talts widh. Sedan anhölt Hartvin tidh efter annan ofta hos Drotningen medh ſin begiåran/ dock kunde han aldrig bliſwa thet mächtig ſom han åſtundade. Medan thetta hades för händer hemma/ härjade bägge ſwågrarna Konung Sigmund och Konung Draſolf uti Pohlen / och foro jämmerliga fram både medh mord/ brand och röfwande / ſloges ofta medh Inbyggiarne / dock ibland wunne the/ och ibland tappade the ſlaget; men då the/ wände hemåth igen / wore månge af theras folck fallne/ dock kommo ſielſwe Konungarne oſkadde hem.

CXXXIX. CAP.

Greifarnir rægia Siſile Drotning vid Sigmund Kong.

Nu er Sigmundur komiñ i ſit riki utan verdt/ oc thad ſpyria nu hans gæzlumenn Artvin oc Hermann/ oc nu giora their ſitt rad. Tha mælti Artvin vid fielaga ſinn/ thad væntir mic er Sigmundur Kongur kemur heim/ at Siſile Drotning ſkal ſeigia hanum allar vorar rædur/

139. CAP.

Grefwarne beliuga Drotning Siſile för Konung Sigmund.

När Konung Sigmund war ankommen på gräntzen af ſitt rike/ och hans föreſtånre Hartvin och Herman fingo thet weta/ begynte the at rådſlå medh hwar andra. Och ſade Hartvin til ſin ſtallbroder: Jagh fruchtar at när Konung Sigmund kommer hem / thet Drotningen ſäyer honom wårt anſökiande/ ſå wederwärdigt och förachteligen ſom hon altid oß

que. Interjecto tempore aliquo, reginam adivit Hermannus, admiſſusque benigne, poſt variarum rerum colloquia, commiſſum ſibi ab Hartvino negotium expoſuit. Rei indignitate commota regina, aſperioribus reſpondit verbis. Diſcedens Hermannus, collegæ ſuo enarravit ea quæ cum regina colloquutus fuerat. Succeſſivis poſtea temporibus, crebro negotium urgente Artuino, nunquam tamen potiri poterat. Dum hæc interea gerebantur, Polonicum bellum proſequebantur Sigmundus atque Draſolfus, cædibus, flammis atque rapinis miſerum in modum graſſantes. Crebris decertarunt præliis inæquali plerumque marte, ita ut ſua cum repetituri eſſent regna, magnam militum jacturam paſſos conſtaret, regibus tamen ſalvis.

CAP. CXXXIX.

De Cæcilia falſis accuſationibus procerum apud regem læſa.

Cum regni ſui limites ingreſſum nuper Sigmundum ſciviſſent proceres Artvinus atque Hermannus, mature deliberandum cenſebant. Itaque collegam ſuum compellans Artvinus, haud dubitare ſeſe ait, quo minus adventanti domum Sigmundo conſilii quæ agitaverant arcana marito indicatura ſit regina; nimirum non alia de cauſa minaci ſermone hactenus reſponſam, niſi ut ipſorum apud regem aggravaret culpam, indicatis rerum circumſtan-

dur/ sva thunglega oc u=somilega sem hon hefur iafnann svarad varum erendum/ oc Kongur mun oß gefa miklar sakar firir ef hann veit et sanna/ nu verdum vid eigi seinni i ockrum radum / oc man nu oc theß vid thurfa ef lyda skal; oc adur their skiliaz/ tha setia their allt sitt rad hversu fara skal. Nu ganga their a fund Drotningar/ oc seigia henni alla sina ætlan/ at nu vilia their fara a Kongsfund/ oc spyrja hvat er titt er um hann/ enn hon liet sier thad vel lika/ oc bidur tha fara sem skiotast/ oc nu gera their sva. Enn er their koma a fund Sigmundar Kongs/ tha fagnar hann theim vel. Nu stefna their hanum a ein mæli/ enn er their thrir eru staddir saman/ tha mælti Artvin/ godi Herra/ ec hefi at seigia thier ill tidendi oc eru tho sonn/ enn theß bid ec thig ad eigi kunnir thu mic thott ec seigi thier/ firir thvi at ec fæ eigi löynt thig/ er thu hefur thinn varnad allann mier i hond sellt/ oc ockur felogum/ at thegar thu vart heiman farinn/ tha thok kona thin Sisile illt rad upp oc u=somilegt / hon tok einn thræl thinn/ er var fagur at aliti/ oc leggur hia sier. Enn er vid felagar villdum thad banna henni/ tha het hon ockur thvi/ at hon skylldi ockur rögia firir thier er thu kæmir aptur/ oc thu mundir ockur lata drepa ef hon villdi ; oc sa hinn sami thræl hefur sofid hia henni hveria nott i hennar fadme/ oc nu er hon sialf olett/ oc eigi thordum vid Herra/ at thu skyldir sva heim koma/ attu visir thetta eigi adur. Nu svarar Kongur ad visu meigi thid thad vita/ ef thid liugit einu ordi a hana / at thad

oß swarat hafwer/ och blifwer thet oß hos Konungen en twär sak / när honom bli wer hela wäsendet bekant; ty warom ey sene at fatta något rådh/ thet wi nu högst behöfwa / om något skal taga lag för oß, och förr än the åthskildes / rådgiorde the sins emellan / huruledes alt wärckställas skulle. The trädde fördenskul til Drotningen/ och angofwo at the wille resa emot Konungen / til at förnimma om hans tilstånd / och hwad han hade at befalla ; hwilket henne wäl behagade / och bad hon them resa medh thet försla/ hwilket the och giorde. När the kommo til Konung Sigmund/ fägnade han them wäl / och fordrade the honom til enskilgt tal medh sigh/ och när the wore alle tre ensamme stadde/ sade Hartvin: Gode Herre/ iagh hafwer ohugnelige tiender at berätta dig/ som äre sanne/ och beder iagh eder at j förtäncken migh intet/ ty jagh får thet icke fördöllia efter du hafwer hela din wårdnat satt migh och min stallbroder uthi händer. När du war hemman ifrån rester / fattade Drotning Sisile thet nesilige orådet/ at hon togh en din träl som wär dåhelig under ansichtet och lade hos sigh. Hwilket när wij stallbröder wille henne förmena/ undsade hon oß / at hon skulle beliuga oß för digh när du kommer tilbaka/ så at du skulle låta dräpa oß/ om hon wille : Then sämma trälen hafwer sofwit uthi hennes famn hwar nätt sedan/ och är hon hafwande worden/ och hafwom wij intet kunnat oß inbilla/ än som icke detta skulle wara dig långt tilförenne bekant. Til thetta theras tal swarade Konungen: Jagh försäkrar eder/ at om j liugen på henne ett ord/ skal thet wara eder dödh ; Men Herman bedyrade medh månge eeder at theras tal war sant. Gode wänner sade Konungen: hwad skal iagh giöra medh denne känan som så illa hafwer burit sigh åth? Du rår sade Hartvin hwad du wil giöra / alt giörom wi thet som du wilt. Tå sade Konungen: thet

stantiis. Itaque mature ineunda esse consilia, ut recte cuncta gerantur; Visumque proinde communibus studiis rem occœptare. Mox igitur ad reginam accedentes, propositi causas indicant: profecturos videlicet regi obviam, ut de statu ejus cognoscant. Regina collaudato illorum obsequio, iter accelerare eos jussit. Ad regem delati multis utrinque gratulationibus certatum fuit. Illi regis privatum colloquium expetentes, cum una secessissent, sermonem orsus Artvinus, infaustæ rei nuncium se relaturum ait. Quæ adeo vera cum dicturus sit, tanto minus regem sibi succensurum credat. Nefas enim regem quicquam celare, quandoquidem fortunas sortemque omnem sua pariter & collegæ industria administrandas commiserat. Talem esse negotii seriem: videlicet profecto peregre rege, nefandum animo consilium occœptasse regiam conjugem Cæciliam, admisso in thorum suum mancipio servo, cujus venustate corporis capta, familiarius usa sit. Verbis increpata ob rei indignitatem, tantum abest resipuerit, ut saniora etiam monentibus comminata sit, accusaturam fore apud maritum regem, ut domum reversus capitis pœna in nostra animadvertat capita. Jam gravidam factam esse ex clanculario cum servo concubitu. Quod licet immane facinus, regi indicandum fuerat, ne omnino ignarus esset. Audita procerum narratione, multis asseverare Rex occœpit, mortem commeritos eos, si falsa depræhenderentur accusationis istius capita. Ibi Hermannus diris obsecrationibus rei veritatem asseverare. Facti indignitate commotus rex, supplicium de fœdifraga merito statuendum censuit. Hartvinus rem isthanc regii fore arbitrii ait, ad cujus nutum se cuncta agere

thad er yckar bani. Nu svarar Hermañ/ oc sver umm at thetta er allt satt er thier er sagt. Nu mælti Kongur/ godir vinir/ hvad skal ec afgera thessari konu er sva illa er tilborit. Nu svarar Artvin/ thu verdur rada Kongur/ allt gerum vier thad er thu villt. Enn mælti Kongur/ thad er til at hon sie heingd/ oc enn ma vera at hon sie blindud/ eda fot-hoggvinn; eda send sva fedur sinum. Nu svarar Artvin/ enn er thad rad at senda hana i Svava skog/ thad er einskis mans gata/ oc thar kom enginn madur a tiu vetrum/ oc skera thar or henni tunguna/ oc lifi hon tha medann Gud vill. Enn thetta rad thyckir Kongi vel.

thet wore tilbörligit at hon hångdes/ eller rånedes ögonen uth på/ och afhögges fötterna/ och blefwe skickat så sinom fader. Hartvin swarade/ eller föra henne uthi Svava skog/ ther år intet folck/ och kom ingen menniskia dijt på tije åhr/ och låta skiåra ther af henne tungan/ och må hon lefwa sedan så långe Gudh wil. Thetta behagade Konungen wål.

CXL. CAP.

Lat Sisile Drottningar.

Nu rida Greifarnir i brott oc heim a leid/ oc einn dag stendur Drotningi vigskordum oc sier joroyk/ oc thvi næst sier hon reid manna/ oc kennir af vapnum at thar ero Greifarnir heimkomnir med sina menn/ oc thegar er hon væntir at their muni hoyra/ tha kallar hon/ thad skylldi Gudi vilia/ at god tidendi spyrda ec til Sigmundar Kongs/ eda hvad thid seigid ifra hanum/ oc seigid satt nu oc liugit eigi. Nu svarar Artvin/ Sigmundur Kongur er heill/ oc vel hefur hanum fariz/ hann liggur nu i Svava skog med her siñ/ oc thau ord sendi hann thier/ at thu skallt thar koma til hans/ oc vill hann thig hitta/ enn vier meigum vel thier thangad fylgia at hans bodordi. Nu svar Drotning/ ecki dvelur mic/ thar til er ec skal hanum i gegn fara/ oc hver er su kona/ er mier skal fylgia thangad. Nu svarar Hermann/

140. CAP.

Om Drotning Sisiles dödh.

Grefwarne toge afskied och reste hem. En dagh hånde sigh at Drotningen stod uthi skottgluggen på Slottet/ och såg damb upstiga af wägen och sedan karlar rida/ hwilka hon kiände af theras wapen at wara Grefwarne/ som hemkommo medh sine månn/ och når hon mente at the skulle höra sigh/ ropade hon: Gudh gifwe at iagh singe goda tiender spörja ifrån Konung Sigmund/ eller hwad kunskap kunnen j gifwa migh om honom? och säyen migh sant och liugen icke. Hartvin swarade: Konung Sigmund mår wål/ och år hans resa lyckeligen aflupen. Han ligger nu för tiden medh sin håår uthi Svava skog/ och låt han hälsa eder medh begåran at j wille kömma til honom/ ty han wil at j der skolen möta honom/ och skolom wij föllia eder dijt efter hans befallning. Drotningen sade/ icke månn iagh dröya når iagh skal honom möta/ och hwar år den qwinsperson som mig skal dijt föllia? Herman swarade: Thet år intet af nöden at någon qwinna reser medh dig/ ty thet år icke lång wäg

agere paratos esse. Rex pro delicti gravitate suspendii pœnam commeruisse dixit, aut denique effossis luminibus, truncatisque pedibus ad patrem remittendam esse. Contra Hartvinus, videri sibi consultius, ut in nemus Svavense relegetur, horridum hominumque cultu jam per viginti annos inaccessum. Illic lingua ei præcisa mortem cœlitus infligendam exspectare sinant. Addito calculo suo, hocce Hartvini consilium approbavit Rex.

CAP. CXL.

De nece Cæciliæ Reginæ.

Transactis hunc in modum consiliis, ad suos retro meabant proceres. Forte diurna hora ex cancellis palatii sui prospectans regina, pulverem media ex via ascendentem vidit, virosque adequitantes. Noscitabat ex armorum insignibus adventantes cum famulitio proceres. Hos propius locorum advectos unde acclamantis vocem audire possent, verbis compellat, numinis propitii beneficio Sigmundum incolumem fore exoptans, ejusque ut se certiorem redderent nihil à rei veritate alienum enarraturos. Respondit Artvinus, bene valere regem, prospero ubique successu felicem. Apud nemus Svavense fixa habere castra, velleque ut illic obviam accedat regina, procerum deducta cum comitatu. Ad hæc vicissim regina, apud se nullam fore moram, quo minus regem visum eat, tantummodo fœminarum sibi adjungatur sodalitium in via. Regessit Hermannus: minime necessarium fœminarum sodalitium, in brevioris adeo viæ itinere. Tandem regina ad iter se

mann/ ecki ſkiptir hverr kona fer med thier/ thad er ecki long leid er thu ſkallt fara. Tha ſvarar hon / nu er ec albuinn / oc nu fara thau thar til/ er thau koma i eirn dal i ſkoginum / thar er aldrigi hafdi adur madur komid/ oc fara nu thar af heſtum ſinum; oc nu mælti Drottning af mik-lum modi / hvar ertu nu Sigmundur Kongur? hvi baudſtu theſſum monnum mic hingad at flytia? Nu veit ec at viſu/ at ec er ſvikinn/ oc eigi hefur thu mic ſvikid eina ſaman / helldur mantu ſvikid hafa barn thitt/ oc griet nu ſarlega. Nu mæl-ti Greiſi Artvin/ nu verdum vid at gera ſem mælt er vid ockur oc Kongur baud/at ſkera ſkal thungu or hofdi thinu oc fora Kongi / oc her ſkalltu lata titt lif. Nu mælti Hermann/ ſaklaus er theßi kona/ oc gerum nu annad rad/ tokum nu eirn hund er hier fylgir oß / oc ſkerum hans tungo or/ oc forum Kongi. Nu ſvarar Artvin/ hon ſkal nu theß giallda / er hon hefur opt varo mali illa tekid/ oc nu ſkal fram̃ fara oll var ætlan. Nu ſvarar Hermann / ſva hialpi mier Gud at all-drigi ſkalltu hen̄i mein gera ef ec ma ban-na thier/oc bregdur nu ſverdi ſinu. Enn i theſſu bili verdur Drottning liettari / oc fodir eitt ſveinbarn allvænt/ oc tha tok hon af ſinni miod-drecku er hon hafdi haft einn glerpott/ oc er hon hefur ſveipad barnid i klædum/ tha lætur hon thad ko-ma i glerpottinn/ oc lykur aptur ſidann vandlega/ oc leggur i hia ſier. Enn nu taka their at beriaz/ oc er thetta vidſkipti an̄ reingilegt/ oc at lyktum fellur Artvin

vid

wäg dijt du ſkal ſara. Jagh är til reds ſade hon/ och rédo the alt fort der til the kommo uthi en dal i ſkogen / hwareſt aldrig hade warit til-förenne någon menniſkia/ och ſtege the af ſina håſtar. Då ſporde Drotningen medh ifrige åthåfwor/ hwar är du nu Konung Sigmund? Hwij befalte du theſſe månn at föra migh hijt? Jagh ſeer nu at iagh är förrådder / men du haſ-wer icke allenaſt ſwikit migh enſammen/ uthan åfwen det barn ſom iagh går medh / och gråt hon bitterligen. Nu ſkolom wij giöra ſade Grefwe Hartvin ſom oß är ſagt / och befalte Konungen at wij ſkola ſkiära tungan utur huf-wudet på tigh och föra til honom ; dy ſkal du här miſta ditt lijf. Tå begynte Herman at tala; ſaklös och aldeles oſkyldig är denne qwinna ; Ty låt oß ſatta thet rådh / at wij taga hunden ſom föllier oß/ och ſkiära uth hans tunga/ och föra den ſedan Konungen. Men Hartvin ſade: Hon ſkal nu omgiälla thet / at hon haſwer så illa uptagit wår begiäran / och ſkal wårt upſåt gå för ſigh. Så hielpe migh Gudh ſwarade Herman / at du henne ingen ſkada ſkal tilfoga om iagh kan förhindra digh/ och drog han uth ſitt ſwärd. J ſamma ſtund kom uppå henne födſlo tiden/ och aflade hon til werlden ett ganſka wackert ſwennbarn / och togh hon ſitt drickeskäril/ en glaspotta / ſom hon hade fördt medh ſigh / ſwepte barnet uthi ett kläde/ ladet i glaspottan och täppte ſedan granneligen igen/ och ſatte barnet hos ſigh. J medler tid hade de begynt at ſlåß medh hwar andra/ och war thet ſlagsmål mycket manhaf-tigt/ uppå hwilket ſådan uthgång blef/at Hart-vin föll der Drottningen lågh / och ſpiärnade han på glaspottan ſå at hon trillade uthi åen; Men i thet ſamma uplyfte Herman ſitt ſwärd twehånds och högg hufwudet af Hartvin. Men när ſom Drotningen ſåg hwar barnet flöt/ dånade hon af födſle ſwagheten och dödde.

141. CAP.

ſe paratam ait. Itaque ingreſſi viam, continuis progreſſionibus ad vallem quendam intra nemus deferuntur, ab hominum cultu valde remotum. Illic ex equis exſilire viſum. Regi-na animo anxio Sigmundum maritum deſiderat ; iniquius ſecum actum dicens , quod il-luc locorum per duces illos ſe deferri juſſerat. Certo dolum latentem perſentiſcens, non ſibi tantummodo ſoli, injuriam fieri queſta eſt , ſed immanius etiam agi cum fœtu illo, quem in utero geſtet. Talia proloquuta in ejulatum miſerum erupit. Artvinus , nihil prætextus obtendi poſſe ait, quo minus regia mandata effectui dentur. Juſſiſſe quippe regem ut præſciſſa ex gutture lingua, eandem ad regem deferamus ; adeoque vitæ ſuppli-cium iſthoc reginam manſurum eſſe. Contra Hermannus obteſtari cœpit, inſontem cul-pæ eſſe reginam ; adeoque aliter negotium moderandum fore. Quin potius cani, qui una ipſos comitatur, linguam præcidendam eſſe, eamque ad regem deferendam. Urgebat præfracte Hartuinus, omnino morte luituram eſſe , quod ſuas hactenus ſpreverat rationes, nec paſſurum ſe quo minus hæcce effectui dentur. Contra Hermannus , ſuperum obte-ſtari opem , nunquam paſſurum ſeſe vim reginæ inferri ; adeoque ſtricto gladio noxam propellere paratum eſſe. His inter ſe contendentibus partus doloribus tacta regina, prolem enixa eſt maſculum aſpectu formoſum. Illa accepto vaſculo vitreo , quod penes ſe habe-bat, pro cyatho cum bibendum eſſet, infantem faſciis obvolutum illic indidit, contectum-que probe vaſculum juxta ſeſe reponens. Interim confligentibus inter ſe Hartuino atque Hermanno ingenti animorum æſtu , proſtratus tandem Hartuinus prope reginam concidit. Corruens in terram obverſis contra vaſculum pedibus, in amnem præcipitavit. Tunc Her-

mannus

vid sialft thar er Drottning hvilir. Nu skytur Artvin sinum fœti til glerpozins/ sva at hann rytur ut a ana/ enn i thvi bili reidir Hermann sitt sverd tveim hondum a hans hals/ sva at hofudit fauk af. Enn nu er Drottning sier hversu barnid fer/ tha med annari sott fellur a hana omeginn/ oc andaz hon nu sidann.

CXLI. CAP.

Greifi Herman ridur aptur til Sigmundar Kongs.

NU tekur Hermann lik hennar/ oc byr umm sem hanum thyckir vœnlegast/ tha tekur hann sinn hest oc löypur a bak/ oc ridur aptur alla leid thar til er hann finnur Sigmund Kong. Nu spyr Kongur/ hvar er nu Artvin thinn fielagi? Hermann seigir/ ockur hefur skilt thad a/ at hann villdi drepa konunaeda meida/ enn mier thotti thad aumlegt/ er ec sa hvad firir var œtlad oc villdi ec henni vid hialpa/ oc thar til threttu vid umm thetta mal ockar a millum/ at vid børdunz/ oc drap ec hann adur enn lietti. Enn konann hefur föddan eirn svein oc allvœnann/ oc firir for Artvin theim adur hann liet lif sit. Tha spyr Sigmundur Kongur/ hvart hafdi Drottning sagt a hendur Konungi? eda sagdi hon a hendur thrœli? oc hafi thid logid. Tha svarar Hermann eigi er thad logid Herra/ thad kann vera at mann hendir mikinn glœp/ oc finnur hann thad sialfur oc idraz/ oc er tha dugandi madur alla stünd sidann. Nu mœlti Kongur reyduglega/ far a brott af minni augsyn/ ecki vil ec thina thionustu optar hafa/ thviad thu mant vera einn Drottins svikari. Nu geingur Hermann til sins hestz/ oc ridur a brott med sina meñn/ oc er nu feginn er hann kemz undann/ enn Sigmundur Kongur situr nu at sinu riki.

141. CAP.

Grefwe Herman fårdas til Konung Sigmund.

HErman uptog hennes lijk/ och lagade om det som båst han kunde/ sedan satte han sig til håst/ och togh wågen til Konung Sigmund. Konungen sade: Hwar år Hartvin din stallbroder? Det blef twist oß emellan/ swarade Herman/ efter han wille dråpa qwinnan/ och som iagh sågh hwad som henne war årnat/ ynckade iagh migh der öfwer och wille henne hielpa; ty begynte wij at tråta/ och kom omsider til slagsmål oß emellan/ hwilket så lyckades at iagh dråpte honom/ men Drotningen hade tilförende födt en wålskapat Son/ hwilken Hartvin skadde til döds/ för ån han miste sitt lif. Konungen sade: Huru uthlåt sigh Drotningen? antingen war det Konungens barn eller trålens? Eller haswen j lugit? Icke år det lugit för eder Herre/ swarade Herman; Dock kan hånda/ at enom påkommer dårskap/ den han sedan sielf erkånner och ångrar/ ty kan han icke deß mindre wara alla tider sedan en dugande mann. Tå tiltalte honom Konungen wredeligen: Far bort uthur min åsyn/ och wil iagh aldrig mehr bruka din tienst/ efter nu föröfwat falskhet emot din egen Herre och Öfwerhet. Herman och hans månn satte sigh til håst/ och redo bort medh glådie/ at Herman slapp så lindrigt Konung Sigmund/ men Konungen satte sigh uthi sitt rike.

CXXII.

mannus contorto ambabus manibus gladio contra jugulum caput ei amputavit. Regina prolem in undis pereuntem conspicata, doloribus fatiscens animam exspiravit.

CAP. CXLI.

De Hermanni reditu ad Sigmundum.

HErmannus curato reginæ funere, quanto licuit studio, equum rursus conscendit, ad Sigmundum retro properaturus. Adventantem sciscitabatur rex, quidnam rei esset quod non comitante collega Hartuino advenisset? Respondit Hermannus, enatam inter ipsos discordiam, cum de occidenda regina nefastum consilium agitare Hartuinum animadverteret: cujus indignitate rei commotum se, reginæ defendendæ partes suscepisse. Ita vero oborta contentione tandem ad manus deventum, eaque in pugna occisum Hartuinum. Interim prolem perpulcram, quam modo enixa fuerat regina, perdidisse Hartuinum, antequam caderet. Porro scitari rex, quidnam fassa regina de thori consortio, verane an falsa essent cujus insimulabatur. Hermannus: haudquaquam regis ad aures sinistros rumores deferendos esse: interim tamen contingere erroribus quandoque obnoxium fieri hominem, quorum postmodum pœnitentia ductus, haud secius frugi se civem præstare par fuerit. His auditis, ira commotus rex, Hermannum procul à conspectu suo facessere jussit, regiis utpote ministeriis inidoneum, ob culpam deceptæ reginæ. Digressus à rege Hermannus, equo conscenso, una cum famulitio suo abivit, æquam sortem sibi gratulatus. Sigmundus vero regni sui negotiis administrandis inposterum operam dedit.

CAP.

CXLII. CAP.

Umm Sigurd Sven.

THetta ſama glerker rekur eptir anni til ſæfar / oc er thad eigi æfar langt / oc er nu utfall ſæfar. Nu rekur kerit a eina eyri / enn ſiorinn fellur af/ ſva at thar er allt thurt er kerid liggur. Nu hefur Sveirninn vaxid nockud i kerinu / oc er kerid roynir vid eyrina/tha brotnar thad i ſundur / oc grætur barnit. Nu kom thar at ein Hind / oc tekur barnid i munn ſier / oc ber heim til ſins (a) bælis / thar atti hon tvo born/ thar leggur hon ſveininn nidur / (b) oc lætur ſveininn (c) drecka ſic/ oc thar fædir hon hann ſem ſin born/ oc er hann thar med hindinni tolf manadi. Nu er hann ſva ſterkur oc mikill ſem onnur born fiogra vetra gomul.

(a) bols. (b) og legſt ſialf nidur. (c) ſiuga ſig.

142. CAP.

Om Sigurd Swen.

FOErkiärillet wij hafwa tilförenne omrördt/ ſom Sigurd Swen war inlagd uthi/ och Hartwin uthi åån ſparkade/ wräckte medh ſtrömmen til ſiöß; dock intet mycket långt/ emedan ſiön då uthföll; hwarföre och kiärilet ſtannade uppå ett ſtenöör / af hwilket watnet war uthtårkat. Imedlertijd hade pilten något wått uthi kiärillet/ så at når kiärillet kom flytandes åth bemälte ſteenöör ſprack det ſönder/ och pilten gråt. Nu hände ſigh/ at en Hind kom rännandes dit barnet låg/ ſom tog barnet uthi munnen / bar det hem til ſit låger/ hwareſt hon hade twenne kalfwar tilförenne / lade det der neder / och gaf pilten dij/ och födde honom ſom en af ſina kalfwar. Hoos hinden war han uthi tolf månader/ och blef så ſtarker och ſtoor ſom annat fyra åhrs gammalt barn.

CXLIII. CAP.

Umm Mime oc Reginn.

EIrn madur hiet Mimer / hann er ſmidur ſva frægur oc ſva hagur / at nalega var engi hans maki at theirri idn/ hann hefur marga ſveina med ſier/ er hanum thiona/ hann a ſier konu/ oc a theim niu vetrum ſidann er hann feck hana/ meigu thau ecki barn fa / oc thad harmar hann miog. Hann hefur att ſier eirn brodur er heitir Reginn / hann var mikill firir ſier/ oc allra manna verſtur / oc hanum var thad oc golldit/ at hann

143. CAP.

Om Mime och Regin.

EN ſmed Mimer benämd war så namnkunnig och konſtig/ at nåſtan fans ingen hans make uthi det handtwärket. Han hade många geſäller hos ſigh ſom honom tiente / gifter war han/ men fick uppå nijo åhrs tijd inga barn med ſin huſtru / hwilket honom mycket gick til ſinnes. Hans broder het Regin/ han war en ſtoor och ſtarck mann/ men den wärſte ſom kunde finnas/ han blef förgiord igenom trulldom och förbannat/ så at han wardt förwandlat til en orm/ och kom så widt på ſidſtone/ at han blef en den wärſte och ſtörſte etterorm/ ſom

CAP. CXLII.

De Sigurdo puerulo.

FErebatur ſecundo flumine vaſculum, quamvis haud admodum longinque, reſtagnantibus tunc aquis. Quippe illiſum in ſcopulos proximos ad ſiccum detinebatur. Interea in vaſculo paulatim accreverat puerulus, qui fracto contra ſcopulos vaſe, fletu cuncta implebat. Ad vagientis vocem excitata ſupervenit dama, quæ puerulum ore prehendens, eumque ad nidum ſuum delatum juxta ſuos catulos repoſuit. Ubera infanti benigne præbens cum ſuis educavit. Hoc in convictu annum integrum exegit puerulus, ad tantum interea robur corporisque magnitudinem adultus, quantum vix quadriennes pueri alii referre queant.

CAP. CXLIII.

De Mimero atque Regino.

EA tempeſtate inclutus fabrilium operum artifex Mimerus vixit, præſtantiſſimus ſui temporis opificum. Is officinæ ſuæ operarios viros juvenes alebat plurimos, ſibi famulantes. Per novennium ſterili in conjugio cum uxore vixerat, animo propterea admodum triſtis. Fratrem habuit nomine Reginum, veſanæ roboris hominem peſſimique ingenii, cujus ea ſors fuit ut per incantamenta magicasque artes in ſerpentem transformatus ſit. Ac vero accreſcente indies malitia ejus ſerpentum maximus noxiusque reddebatur,

hann fieck ſva miklar geruingar oc kynzl/ at hann vard at ormi/ oc nu gerdiz ſva/ at hann var allra orma meſtur oc verſtur/ oc nu vill hann hvern mann drepa/ nema vel er hann vid brodur ſinn/ oc nu er hañ allra ſterkaſtur/ oc nu veit eingi madur bóli hans/ nema brodir hanns Miner.

ſom wille alla Menniſkior ihiälſtinga/ föruthan ſin broder/ och war han nu bliſwen mycket ſtarkare än tillförenne/ men ingen man wiſte hans läger/ föruthan hans broder Mimer.

CXLIV. CAP.

Umm Mimir oc Sigurd ſvein.

Nu er thad eirn dag/ at Mimir ætlar at fara i ſkog/ oc brenna kol/ oc ætlar at vera thar thria daga / oc er hann kemur i ſkoginn/ tha gera their ſtora ellda/ oc er hann er ſtaddur vid elldinn einſaman / tha kemur thar at hanum einn ſveinn / ſa var vænn oc rennur til hans. Hann ſpyr hvad ſveina hann ſie? enn ſa ſveinn kann ecki mæla/ enn tho tekur Mimir hann til ſin/ oc ſetur hann a kne ſier/ oc leggur klædi yfir hann/ thviad hann hefur ecki klædi adur / oc tha kemur thar ein Hind rennandi/ oc geingur ad kniam hanum Mimi/ oc ſleikir umm andlitid oc hafudit a barninu/ oc af thvi thyckizt Mimir vita / at Hindinn man hafa foſtrad barnid/ oc firir thvi vill hann eigi tortyna Hindinni/ oc tekur ſveininn oc vardveitir/ oc hefur heim med ſier / oc ætlar ſier upp at fæda til ſonar/ oc gefur nafn oc kallar (a) Sigfrod. Nu vex ſa ſveinn thar upp/ thar til hann er (b) niu vetra gamall/ oc er hann nu ſva mikill oc ſterkur/ at hans maka ſa engi madur/ hann er ſva illur vidur eignar/ at hann ber oc brytur ſveina Mimis/ ſva at varla thyckir vært hia hanum.

(a) Sigurd. (b) ellefu vetra.

144. CAP.

Om Mimer oc Sigurd ſven.

EN dag tildrog ſig/ at Mimer ärnade at fara til ſkogs/ och bränna kohl uthi tre dagar/ och när han war kommen uth. ſkogen / upgiorde han ſtora eldar wid hwilka när han war enſammen ſtadder/ kom til honom ett wackert piltebarn rännandes / han frågade hwad för en Pilt det wore? men poiken kunde icke tala/ tå tog han honom til ſig och ſatte honom uppå knät/ läggiandes öfwer honom ett kläde/ ty han war tilförenne aldeles naken; i det ſamma kom en Hind rännandes til Mimers knä/ ſom ſlekte barnet om anſichtet och huſwudet/ hwaruthaf Mimer tycktes aftaga/ at denne hind månde hafwa med ſin miölk foſtrat barnet/ ty wille han icke dräpa hinden/ uthan tog barnet och ſkiötte det/ hade det hem til ſitt/ och achtade at upföda det ſig för ſon/ kallandes det Sigfrid. Pilten wäxte upp hos honom/ och när han hade fylt ſina nije åhr/ war han ſå ſtor och ſtarker at ingen war hans make/ der til ſå ilſker / at han ſlog och baſade Mimers drängiar / ſå at the näpligen tyckte ſig kunda uthärda uthi hans umgänge.

batur, hominibus cunctis necem intentans, præterquam fratri, virium robore quotidie prævalens. Hujus nidum ſolus hominum novit frater ejus Mimerus.

CAP. CXLIV.

De Mimero & Sigurdo puero.

FOrte die aliqua progreſſus in ſylvam Mimerus, pro carbonario opere tridui ſpatium impenſurus erat. Itaque accenſa medio in nemore pyra, juxta aſſidebat. Ita vero ſolus cum ageret, adcurrens ad ipſum venit infans puerulus venuſtæ formæ. Verbis mox puerum compellat Mimerus. Verum is loquelæ adhuc expers erat. Itaque acceptum in gremium ſuum repoſuit, pallio nudum ejus corpus contegens. Mox ſuperveniens dama, juxtaque Mimerum intrepide provoluta caput infantis lambere occœpit. Iſto indicio ſatis certo patuit, hanc pueri extitiſſe nutricem. Propterea beſtiæ miſertus Mimerus eam interficere noluit. Accepti autem pueri curam geſſit, domumque ſecum ferens pro legitimo filio educaturus erat, Sigfrodum eum nuncupans. Hujus in conſortio accrevit puer jam novennis, tantum robore viribusque corporis præſtans, ut par ipſi nemo alius reperiretur. Ingenio admodum maligno præditus Mimeri ſervos tundere variisque modis divexare cœpit, convictus gravioris moleſtiam tandem pertæſus.

CAP.

CXLV. CAP.

Umm Sigurd oc Eckihard.

EInn ſveinn heitir Eckihard / hann var meſtur firir ſier af theim tolf ſveinum. Nu er thad eirn dag at Sigfrodur kom til ſmidiu thar er Eckihard ſmidadi. Nu lyſtur Eckihard Sigfrod med ſinni taung vid eyra hanum/ enn nu tekur Sigfrodur ſveinn eini vinſtri hendi i har hans ſva faſt/ at hann fellur thegar til jardar/ oc nu laupa at hanum allir ſmidiu ſveinar oc vilia duga Eckihard/ enn Sigfrodur fer undann ad dyronum ſva ſkyndeliga oc ut umm dyrnar/ oc dregur Eckihard eptir ſier at harinu/ oc ſva fara their til theß er their koma firir Mimi/ oc nu mælti Mimir til Sigurdar/ illa gerir thu thad er thu vilt beria (a) mina ſveina/ tha er nockod nytt vilia gera/ enn thu gerir ecki nema illt eitt / oc nu ertu orit ſterkur/ oc nu mattu eigi minna vinna eñ eirn theirra/ oc nu ſkal ec thier til koma/ at thu ſkallt fuß/ oc ef eigi villtu ellegar/ tha ſkal ec beria thig thar til er thu verdur feiginn ad helldur vinnir thu / oc tekur i hond hanum/ oc leidir hann til ſmidiu. Nu ſezt Mimir firir aflinn / oc tekur eitt mikid jarn oc lætur i elld/ oc eina thyngſtu ſleggiu / oc ſelldi Sigurdi. Enn er jarnid var heitt ordit / bregdur hann thvi or aflinum oc a ſtediann/ oc bidur Sigurd nu til lioſta. Sigurdur lyſtir hid fyrſta hogg ſva faſt/ at ſtedia ſteinninn klofnadi / enn ſtedienn geingur nidur alt til hauß ins/ enn jarnid rytur i brott/ enn ton-

ginn

(a) ſina ſveina.

145. CAP.

Om Sigurd och Eckihard.

EN uthaf Mimers ſmeds geſäller benämd Eckihard/ war den ſtörſte och ſtarkeſte ibland the andre tolf. Och tildrog ſig en dag/ at Sigfröd kom uthi ſmedian der Eckihard ſmidde; men bemälte Eckihard ſlog honom wid örat med ſin ſmedietång; der emot tog Sigfröd med ſin wänſtra hand geſällen uthi häret och ſlog honom ſtrax til jorden/ tå begynte alle ſmedsgeſällerne at löpa emot honom och willia hielpa Eckihard; men Sigfröd wek haſtigt undan til dören/ och ſläpade Eckihard effter ſig med häret uthom dören/ och hölles de ſå til deß the komme til Mimer. Tå ſade Mimer til honom: illa giör du nu/ at du wil ſlå mina geſäller/ ſom altid hafwa nyttigt arbete för händer/ men der emot giör du aldrig annat än det ſom ondt är/ och likwäl är du ſtarker blifwen/ och förmår du rätt ſå wäl arbeta ſom en af dem/ ty ſkal jag komma dig der til/ at du ſkalt blifwa willig til arbetet/ och om du ellieſt intet will/ tå ſkal jag dig ſlå til deß du blifwer glad at tu får arbeta / och tog han honom uthi handen och ledde honom til ſmedian. Mimir ſatte ſig ſtrax för Elden/ tog ett ſtort Järn och lade uthi äßian/ och fick Sigurder den tyngſte ſläggian. När järnet war tilfylleſt hett wordet/ tog han det uthur elden/ lade det på ſmedieſtädet och bad Sigurder ſläggia. Sigurder ſlog förſte gången ſå hårdt til at ſtädet ſprack ſönder/ och ſanck neder uthi ſtåſtåcken/ men Järnet flög af ſtädet och tången gick ſönder/ och släggan föll långt ſtycke af ſkafftet. Tå ſade Mimir/ aldrig hafwer jag ſedt olikare ſlag än detta/ och hwad ſom ellieſt kan blifwa af dig/ ſå duger du aldrig at arbeta. Sedan gick Sigurder til ſtuſwan/ och ſatte ſig neder hos ſin foſterfader/

och

CAP. CXLV.

De Sigurdo atque Eckhardo.

INter juvenes famulos officinæ Mimeri operarios robore virium ante alios duodecim præſtabat Eckhardus. Die quodam operante in officina Eckhardo, ad ipſum acceſſit Sigfrodus. Audaciam advenientis ulturus Eckhardus forcipe ipſum percuſſit. Contra Sigfrodus læva manu crines Eckhardi arreptans medium ſubvertit. Interea operarii famuli reliqui Eckhardo opem laturi accurrunt. Sigfrodus vibrato corpore extra officinæ oſtium ſubito ſe dedit, tractumque crinibus Eckhardum ad Mimerum contendit. Ibi Mimerus, peſſima inſolentia famulis officinæ inſultare Sigfrodum, quum operibus faciundis eos intentos eſſe oporteat. Ac vero dum pravis moribus tantummodo ſtudeat, corporis fortitudine interim valere, ut haud ſecius quam horum quisquam ad opus faciundum idoneus ſit. Certum igitur ad laborem ſubeundum cogi debere rebellem filium, ac verberibus adigendum usque, ut promtus munia ſubire velit. Hinc manu apprehenſum ad officinam deduxit. Mimerus inſtructo foco, ferrum maximi ponderis igne canduit juxtaque malleum prægrandem Sigfrodo exhibens. Probe jam calefactum ferrum ſub incudem miſit, Sigurdo injungens ut emallearet. Sigurdus niſu qua potuit maximo percutiens, incudem uno ictu fregit, ſubſidente unco intra trunci viſcera; ſubſiliebat porro ferrum fractusque eſt malleus ex manubrio procul disjectus. Hoc viſo infit Mimerus, haud magis incongruo niſu ictum intentari potuiſſe, quam ſuus id fecerat filius,

ginn brestur i sundur / oc sleggiu skaptid / oc kemur fiærri nidur. Oc nu mælir Mimir / alldrigi sa ec eins mans hogg ogurlegra ne ohaglegra enn thetta / oc hvad sem annat verdur af thier / tha ma thig ecki nyta til ydnar. Nu geingur Sigurdur til stofü oc sezt nidur hia fostru sinni / oc seigir nu engum manni / hvert hanum thyckir vel eda illa.

och uthlåt sig för ingen hwad honom hår om tyckte / wål eller illa.

CXLVI. CAP.

Sigurdur drepur Reiginn.

NU gerir Mimir sitt rad / oc sier nu ad af theſſum sveini mun hanum standa mikid ohapp / oc nu vill hann firirfara hanum / oc nu geingut hann i skoginn thar er eirn mikill ormur er / oc seigir at tha mann hann eirn svein gefa hanum / oc bidur hann drepa hann. Nu fer Mimir heim / oc annann dag mælir Mimir vid Sigurd fostra sinn / ef hann man vilia fara i skog at brenna hanum kol. Tha svarar Sigurdur / ef thu ert iam vel vid mic hedan ifra sem hingad til / tha fer ec / oc tha vil ec vinna allt thad er thu viilt. Nu byr Mimir hann til theſſarar farar / oc fær hanum vin oc vist til niu daga er hann skal i brott vera / oc eina vidar öxi / oc nu fer hann oc visar hanum til skogar thar sem hanum syniz. Nu fer Sigurdur i skog oc byr umm sic / oc nu geingur hann oc hoggur stora vidu / oc gerir eirn mikinn elld / oc ber thar a thau en storu treo / er nu hefur hann upp hoggvit / oc tha eru dagmal / oc sezt hann til sins matar / oc etur thar til er uppi er allur hans matur / oc eigi lætur hann oc eptir

146. CAP.

Huruledes Sigurder dråpte Regin.

MImir begynte at tånckia / at af denne pilten månde tilstunda honom stor olycka / ty slöt han at taga honom af daga / och gick han uthi skogen til den store ormen / och sade at han årnade gifwa honom en swen / hwilken han bad at ormen wille dråpa. Mimir gick hem igen / och talte til Sigurder sin fosterson / om han skulle willia fårdas til skogs och brånna kohl. Sigurder swarade / om du will blifwa så god emot mig hår efter som hår til / tå wil jag fårdas åstad / och giårna efterkomma alla dina befallningar. Mimir lagade honom til wågs / och lewererade honom nije dagars förtåring uthi wijn och maat; ty så långe skulle han borto wara / såsom och en wedyxe; sedan uthwiste Mimir honom den beqwåmligaste skogen som han tyckte. Sigurder for til skogs / lagade der om sigh / och högg stora trå / dem han lade uppå en stor eld som han hade upgiordt / och war tå dagmål eller wid klockan nije för middagen; ty satte han sig neder at få sig maat / och förtårde maten och alt wijnet / som Mimer tånkte skulle råckia honom uti nije dagar. Tå talte han sedan måltiden war hållen wid sig sielf således: nåpligen tror jag den mann finnes / som jag icke törs nu at slåß med / om han kommer til mötes med mig / och menar iagh /

lius, adeoque rudi hocce tyrocinio declaravisse ingenium manuariis operibus prorsus inidoneum. Post hac cœnaculum ingressus Sigurdus juxta nutritium suum assedit; nemini vero indicavit bene an male secum actum putarit.

CAP. CXLVI.

De cæde Reigini.

POsthac animo pensitare cœpit Mimerus, infortunii plurimum per hunc puerum sibi obventurum, adeoque hæc prævenienda esse mala. Igitur sylvam ingressus ubi ingens latitabat serpens, juvenem ejus potestati traditurum se ait, quem occidendum velit. Hinc domum regressus Mimerus. Postero die Sigurdum alumnum suum alloquutus, in sylvam ire jussit ad carbonarium opus perficiendum. Respondit Sigurdus, non detrectare se laborem, siquidem pari erga se benevolentia in posterum agere velit, prout hactenus factitatum est: Sic enim prompte omnia sibi exsequenda munia. Mox Mimerus itineri necessaria apparat; commeatum cibi potusque in novem, ut videbatur, dies suffecturum suppeditat, juxta modulum temporis quo absuturus erat. Insuper securim ei tradens, commodum in sylva cædendis arboribus locum ipsi indigitavit. Sigurdus in sylvam profectus, commoditati suæ ante omnia prospiciendum ratus. Itaque exscisis arborum ingentium truncis instructaque pyra, lignorum struem accendit. Diei jam illuxerat hora, cum jentandum videbatur. Itaque assumtis eduliis affatim se explevit Sigurdus, escam potumque omnem absumens, quæ in novem dies suffectura crediderat Mimerus

tir eirn ſopa vins/ thad er Mimir hugdi at hanum ſkylldi viñaz niu daga; oc mælir nu hann firir ſialfum ſier/ varla veit ec nu theß mans vanir er ec munda nu eigi beriaz vid/ ef nu komi hann til mots vid mic/ oc thad hugda ec at eins mans vig mætti mier vera ecki ofur efli Oc nu er hañ hefur thetta mælt/ tha kemur ad hanum einn mikil (a) ormur/ oc enn mælti hañ: nu kann vera ad ec meigi ſkiott royna mic/ allz tho bad ec theß adan/ oc loypur upp oc til ellzins/ oc tekur nu thad hid meſta tre er a var elldinum logandi/ oc loypur at orminum/ oc lyſtur a hans hofud/ oc lyſtur hann orminn nidur vid hoggit/ oc enn lyſtur hann annat ſinn a hofud orminum/ oc fellur nu ormurinn til jardar/ oc nu lyſtur hann hvart a annat/ til theß er ſa ormur er i heliu/ oc nu tekur hann ſina öxi/ oc hoggur af hofud ormſins/ oc nu ſezt hann nidur oc er ordinn allmodur/ oc er nu frammordit dags/ oc veit hann nu at ei munn hann heimkoma um kvolldit/ oc eigi veit hann nu hvad hann ſkal fa ſier til matar/ enn eitt kemur hanum hellzt i hug/ at hann ſkal ſioda orminn/ oc ſkal hann fa hanum nattverd um kvolldit/ oc tekur hann nu ſinn ketil/ oc fyllur upp vaz/ oc heingir yfir elld/ nu tekur hann ſina öxi/ oc brytiar helldur ſtort/ til theß er hans ketill er fullur/ oc nu er hanum titt til ſins matar/ oc er hañ hyggur at ſodit man vera/ tekur han ſinni hendi i ketilinn/ oc er vall i katlinum/ tha brann hann a hondunum oc a fingro-

(a) Lingormur.

jag/ at icke ſkal en mañ taga något godt af mig/ hwilket ſå ſnart han hade framfördt/ kom en ſtor orm emot honom; Och ſade han ytterligare: Nu kan hända jag ſnart får förſökia mina krafter efter ſom jag rätt nu önſkade/ och der med lopp han til elden/ tog der utur det ſtörſta lågande trädet/ och lopp emot ormen/ hwilken han ſlog uppå hufwudet/ och föll ormen neder wid han fick hugget; och än ſlog han andra gången ormen på hufwudet/ af hwilket ſlag han intet kunde ſig upräckia/ ſedan gaf han ormen hugg uppå hugg til deß han blef dödh/ tå tog han ſin yxa och af högg Ormen hufwudet/ och ſatte ſig neder mycket trötter. Som det war nu något lidet på dagen/ wiſte han/ at til afftonen kunde han intet hinna hem/ och icke heller någon maat för ſig til fångs; doch kom honom omſider det uthi hugen/ at han ſkulle koka ormen/ och af honom bereda ſig afftonmåltid; ty tog han ſin kiättel/ fylde den med wattn och hängde honom öfwer Elden/ ſedan fattade han ſin yxa/ och högg uthaf ormen ſtora ſtycken/ til deß kiettelen war full bliſwen/ då honom intet felades ämne til maat. Och när han tänckte at det ſkulle wara kokat/ rände han ſin hand i kiättelen/ ſom då kokade ſom aldramäſt/ och brände han handen/ ty förde han henne i munnen at blåſa uppå henne. Men när ſådet rann uppå tungan hans/ blef han warſe/ at twänne fuglar ſutto uthi ett trä ſom ſungo ſins emillan/ och tyckte han lijka ſom den ena ſålunda talte: Om denne mannen wiſte det wij wetom/ tå ſkulle han nu fara hem och dräpa ſin foſterfader Mimir/ ty han welat förråda honom til döden/ om annars hans upſåt hade gådt för ſigh/ och war denne ormen Mimirs broder/ men om han intet dräper Mimir/ tå lärer Mimir hämna ſin broder och afhända honom lifwet. Sigurder tog ormens blod

merus. Repleto ventre, tacitus ſecum obmurmurabat, haud facile ſibi obventurum alium, cujus non experiri vires ſibi in proclivi ſit: quippe haud magno negotio unius hominis domare poſſe ferociam. Hæc ſimul proloquutus, adrepentem ex nemore ſerpentem prægrandem vidit, animo ſecum reputans, haud dubie nunc effectui danda eſſe ea quæ modo futura optabat. Itaque ad ſtruem properans, trabem igne fulgidum ex media pyra extraxit. Hinc ſerpentem aggreſſus caput ejus percuſſit niſu adeo valido ut præcipitem eum dederit. Repetito ictu denuo humi eum proſtravit, tandemque iteratis contuſionibus enecavit. Poſtremum ſecuri caput ſerpentis amputans. Hoc defunctus opere feſſus conſedit. Inclinante die cum ad ſuos ante veſperam redire minime integrum videbatur, alia inſuper ſollicitare cœpit cura de victu neceſſario accipiendo. Succurrit tandem memoria, ſerpentis carnem elixandam eſſe pro cœna. Itaque ahenum aqua impletum ſuper flammam extendit. Hinc ſecuri particulas abſcidit quantum ſatis videbatur, eduliis in olla parandis. Inter coquendum guſtaturus edulium, manum ollæ immiſit ferventi, unde adustas manus digitorumque artus ori admovit ut reficeret. Deſtillante autem ſupra lingvam atque guttur juſculo, garrientes aves binas ex proximis arboribus audivit, alternis verbis invicem compellantes: Enimvero ſi noſtræ ſcientiæ iſthic particeps eſſet vir, utique domum profectus Mimerum nutritium ſuum occideret, ſui hactenus proditorem, quamvis conatu irrito. Quippe Mimeri fratrem fuiſſe ſerpentem huncce. Sibi autem relictum Mimerum, cædem fratris ſui certo vindicaturum eſſe, juvene hoc viciſſim occiſo. Deinceps Sigurdus ſangvine ſerpentis ſe fricavit, qua vero cun-

ronum/ oc ſtingur nu i munn ſier oc kolir hann ſva. Enn er ſodit rann a hans tungu oc i hans hals/ tha heyrir hann at fuglar tveir ſatu a vidinum/ oc klakaz vid / oc nu heyrdi hann hvad theßi annar mælti: betur mætti theßi madur vita thad ſem vier vitum/ tha ſkyldi hann nu heim fara oc drepa Mimi foſtra ſinn / firir thvi at nu hafdi hann radit hanum bana / ef ſva fœri ſom hann hugdi at vera ſkyldi; oc theßi ormur var brodir Mimis/ oc ef hann vil eigi drepa Mimi / tha man hann hefna brodur ſins oc drepa ſveininn. Nu tekur hann ſveita ormſins oc ridur a ſic oc hendur ſier/ oc allt thar ſem a kom/ er eptir ſem horn ſie; oc nu fer hann af ſinum klœdum/ oc ridur a ſic allann blodinu thar ſem hann ma til taka/ a milli herdanna ma hann eigi til na. Nu fer hann i ſin klœdi oc fer heim ſidan/ oc hefur hofud ormſins i hendi ſier.

blod och ſtrök uppå ſigh och ſina händer/ och hwareſt ſom bloden kom/ blef ſå hårdt ſom horn. Han klädde och af ſig kläderne/ och ſtrök alleſtädes ſom han kunde åthkomma bloden uppå ſig/ ſå nähr ſom emillan hårdarne/ dijt han intet nådde. Sedan tog han uppå ſig kläderna/ och gick hem med ormens hufwud uthi handen.

CXLVII. CAP.

Sigurdur drepur Mimir foſtra ſinn.

Nu er Eckihard uti / oc ſier hvar Sigurdur fer / oc geingur til meiſtara ſins oc mælti : ja herra/ nu fer Sigurdur heim oc hefur hofud ormſins i hendi ſier/ oc man hann hafa drepid hann/ oc er nu engi annar til enn nu fordi hver ſier/ firir thvi thott vier ſieum hier nu tolf/ oc tho at vier ſieum halfu fleiri / tha hefdi hann tho oß alla i heliu / ſva er hann nu reydur; oc nu laupa their allir til ſkogar oc fela ſic/ enn Mimir geingur einnſamann i moti Sigurdi/ oc bidur hann nu velkominn. Nu ſvarar Sigurdur/ engi ydarr ſkal vera velkominn/ firir thvi at thetta hofud ſkalltu gnaga ſem hundur. Nu ſvarar Mimir / eigi ſkalltu thad gera er nu

147. CAP.

Huruledes Sigurder dräpte Mimir ſin foſterfader.

Eckihard war uthe / och ſåg hwareſt Sigurder kom gåendes/ tå ſprång han til ſin måſtare och ſade; Ja herre/ nu kommer Sigurder hem med ormens hufwud uthi ſin hand/hwilken han dräpit hafwer; ty är nu intet annat til råda än at hwar achtar ſig / och faſt än wij årom här tolf tilſamman/ och wij worom halfparten flere/ ſlår han dock oß alla i hiäl/ ſå onder ſom han nu är; ty lupo de alla til ſkogs och giömde ſig undan / för uthan Mjmer alleenaſt / hwilken gick enſamen emot Sigurder och bad honom wara wälkommen. Sigurder ſwarade / ingen af eder ſkal wara wälkommen; ty detta hufwudet ſkal du gnaga ſom en hund. Giör icke det du nu ſade / ſwarade Mimir; ty jag wil häller böta för det at jag giordt illa emot dig / och månn jag gifwa dig hiälm/ ſkiöld och brynio / hwilka wapen jag hafwer ſmidt åth

cunque tingebatur corpus, cornuum inſtar obriguit cutis. Mox detractis veſtibus artus quantum poterat perfricuit, exceptis axillis quarum medietatem attingere nequibat. Poſtea veſtes indutus domum perrexit, abſciſſum ſerpentis caput manibus geſtans.

CAP. CXLVII.

De cæde Mimeri.

PRæ foribus obambulans Eckhardus Sigurdum adventantem conſpicit. Itaque ad dominum ſuum properans, advenire Sigurdum ait occiſi ſerpentis caput manu geſtantem. E re proinde eſſe, ut ſuæ ſaluti quisque caveat, quamvis enim duodenario ſuorum numero dimidia addatur cohors, tamen prævalere Sigurdum, ut ſingulos perdat, rabie agitatus. Ita cuncti ſylvam verſus dilapſi latibula quærunt Solus Mimerus Sigurdo obviam prodivit, adventum ejus proſperum gratulatus. Contra Sigurdus, improſpera familiæ Mimeri obventura ait, atqui jam adigendum Mimerum, ut ſerpentis caput iſtud canis inſtar abrodat. Hortabatur viciſſim Mimerus, à re nefanda ut abſiſteret; ac ſe potius paratum delicti erga ipſum commiſſi culpam expiare. Daturum vero galeam clypeumque atque loricam, quæ pro Hertnito Holmgardiæ rege fabricaverat arma omnium præſtantiſſima; denique equum Granium, qui apud gregem equarum Brynhildis paſcitur; inſuper gladium Gramurum valde eximium. Reſpondit Sigurdus, ea quidem con-

nu mælir thu/ oc skal ec helldur bota thad er ec hefi illa giort vid thig; ec man gefa thier hialm einn oc einn skiolld oc eina bryniu/ thau vapn hefi ec giort Hertnid Kongi i Holmgardi/ oc eru allra vapna best/ oc einn hest vil ec gefa thier er heitir Grani/ sa er i stodi Brynhilldar/ oc eitt sverd er heitir Gramur/ thad er allra sverda best. Nu svarar Sigurdur / thessu ma ec iata/ ef thu efnir thad sem thu heitir/ oc nu ganga their heim badir samann. Nu tekur Mimir jarn-hosur oc fær hanum/ oc hann vapnar sic med/ oc thvi næst eina bryniu / oc steypir hann henni a sic ofan; sidann fær hann hanum hialm thann er hann setur a hofud sier/ oc nu gefur hann hanum skiolld/ oc eru nu thessi vapn oll sva god/ at trautt matti finna onnur jamgod. Nu selur hann hanum eitt sverd/ oc er Sigurdur tekur vid sverdinu/ oc synist allgot vapn/ oc nu reidir hann thad sverd sem hardast ma hann/ oc hoggur Mimi bana-hogg.

åth Konung Hertnit uthi Hålmgård/ och åro dhe båste wapen som kunna finnas; håsten jag gifwer dig heter Gråne/ och går han hos Brynhilders stod/ men swårdet kallas Grame/ som år ibland alla det båsta. Tå swarade Sigurder: detta bejakar jag/ om du efterkommer det du uthlofwar/ och fölgdes de så bågge hemåth. Mimir tog fram och gaf honom Järnstrumpor/ hwilka Sigurder spånde på sigh; der nåst lefwererade Mimir honom harnesk som han tog uppå sig/ sedan fick han fram hiålmen/ och satte Sigurder den strax uppå hufwudet. Sigurder wardt ock gifwen en skiöld/ och wore alle deße wapen så gode/ at nåpligen kunde annor jåmngod finnas. Sidst antwardade Mimir honom swårdet/ hwilket Sigurder emottog/ och tyckte han wål om deße wapen; dock alt oachtat/ lyffte han upp swerdet det måsta han kunde/ och högg Mimir til döds/

conditione ratum futurum, siquidem promissis fidem præstiterit. Hinc domum ambo progressi sunt. Tunc Mimerus braccas ferreas Sigurdo tradidit, quas ipse induit, deinceps loricam quam super imposuit, galeam denique atque clypeum. Tantæ vero bonitatis erant arma isthæc, ut vix præstantiora reperiri potuerint. Postremo gladium addidit, quo accepto Sigurdus, armatura illa mire sibi complacuit; ac vero nisu quo poterat maximo vibrato gladio, Mimerum ad necem percussit.

CXLVIII. CAP.

Sigurdur finnur Brynhildi oc thiggur Grana.

Nu geingur Sigurdur i brott/ oc ferr tha leid sem hanum er visat til borgar Brynhilldar/ oc er han kemur thar til borgar lids/ er thar firir jarnhurd/ oc engi madur er nu thar hanum upp at luka. Nu rindur hann theirri hurdu sva hart/ at i sundur ganga jarnslarnar/ er hurdinn var lukt med/ oc nu geingur hañ i borgina/ oc tha koma thar a moti hanum sio vardmenn er giæta skylldu borgar lids/

148. CAP.

Huruledes Sigurder kommer til Brynhild och fick håsten Gråne.

Sedan gick Sigurder bort/ och for den wåg honom war wisat til Brynhilds slott/ och når han kom til slåttsporten/ fant han den med jårndör tilsluten/ och at Portwachtarne wore intet tilståddes som honom skulle insläppa. Ty rånde han uppå porten så hårdt/ at jårnreglarne som porten war tilsluten med/ sprunge söndér/ och gick han in uthi slåttet/ der honom kommo emot löpandes siu wårdmån/ hwilkas tienst war at hålla wacht wid porten: och tyckte de illa om det at han hade bru-

CAP. CXLVIII.

De equo Granio apud Brynhildim occupato.

Postea foras progressus Sigurdus, monstrata sibi via ad castellum Brynhildis perrexit. Ante munimentum delatus, obseratas obice ferreo fores vidit, nemine præsente ex custodibus qui aperiret. Igitur nisu valido foribus insultans, obices ferreos ostio objectos fregit. Castellum ingresso septem occurrunt portæ excubitores, qui ira commoti ob effractas ab ipso fores, eum occidere volebant. Igitur Sigurdus stricto gladio suo septem illos famulitii homines interfecit. Quod conspicati alii equestris ordinis viri, arma subito capessunt, Sigurdum aggressuri. Ille contra mascule fortiterque se tuebatur. Hujus

lids/ oc thyckir nu illa er hann hefur brotid upp borgar lidit/ oc firir thetta vilia their drepa hann/ oc nu bregdur Sigurdur sinu sverdi/ oc eigi liettir hann firr enn hann hefur drepid thessa thionustumenn alla; oc nu verda varir vid thetta Riddarar/ oc laupa nu til vapna sinna/ oc veita hanum atgongu/ enn hann ver sic vel oc dreingeliga. Thessi tidendi spyr Brynhilldur thar sem hon situr i skemmu sinni/ oc mælir/ thar mun vera kominn Sigurdur Sigmundar son/ oc thott hann hefdi drepid sio Riddara mina/ er nu hefur hann drepid sio thræla / tha skylldi hann tho velkominn med oss/ oc nu geingur hon ut oc thar til er their beriaz/ oc bidur tha hætta. Nu spyr hon hver sa madur er her er kominn/ enn hann nefnir sic oc kvadz heita Sigurdur. Hon spyr hver ætt hans er ? enn hann liest thad eigi vita at seigia henni. Tha mælir Brynhilldur/ ef thu veist eigi at seigia mier/tha kann ec at seigia thier at thu ert Sigurdur Sigmundar Kongs son oc(a) Sisile/oc skalltu vera hier velkominn med oss/ edur hvert hefur thu ætlad ferd thina ? Nu svarar Sigurdur/ hingat hef ec ætlad mit erendi/ thviad Mimir minn fostri visadi mier hingad til hestz eins er Grani heitir/ er thu att/ nu villda ec hann thiggia ef thu villt veitt hafa. Thiggia mattu eirn hest af mier/ seigir hon/ ef thu villt / oc tho fleiri vilir thu/ enn heimill er vor beini sa er thier vilit hafa. Nu fær hon til menn at taka hestinn/ oc eru their at allann daginn at taka hestinn/ oc geta eigi tekid/ oc fara heim unnin kvolldit vid sva buid/ oc er Sigurdur tha nott i godum beina.

(a) Sisibe.

brutit up porten; ty wille de för denne giärning dräpa honom/ men Sigurder ryckte uth sitt swärd/ och wände intet igen förr än han hade dräpet alle deße knechtar; hwilket när Riddarne blefwo warse/ sprungo de til sina wapen och wille öfwerfalla honom/ men han förswarade sigh wäl och manligen. Denna handel försporde Brynhilder til sig/ der hon satt uthi sin buur/ och sade hon: til oß mån wara kommen Sigurder Sigmunds son/ hwilken fast än han dräpet hade mina siu riddare ther som han nu dräpet allenast siu trälar/ skulle han likwäl wara oß wälkommen/och gick hon dijt som dhe sloges/ och befalte dem hålla upp med slagsmålet: Och frågade hon hwad man han wore/som dijt war ankommen? han sade sig heta Sigurder. Sedan sporde hon om hans släct? Men han låts som han intet wiste sin släckt. Tå sade Brynhilder: Om du intet wet at säya migh din härkomst/ så kan jagh berätta digh at du är Sigurder Konung Sigmunds och Drottning Sisiles son/ och skal du här wara wälkommen; men hwart hafwer du ärnat anställa din resa? hijt hafwer jag ärnat mig swarade Sigurder; ty min fosterfader skickade mig efter hästen Gråne/ som du hafwer uthi ditt wäld/ hwilken jag giärna wil begiära/ om du wil migh den samma efterlåta. Du kan wäl få den hästen sade Brynhilder/ med flere/ och ther til med efterlåtes dig at förblifwa hos oß om dig behagar med wälfägnat. Hon skickade folck at taga hästen/ som blefwo borta hela den dagen/ och kunde dock intet få honom/ och kommo om qwällen hem igen med oförrättat ährende. Den Natten öfwer fördrögde Sigurder hos Brynhilder/ och for mycket wäl. Om morgonen fick Brynhilder honom tolf männ/ och drog han sielf trettonde åstad. Dhe tolf foro strax at taga hästen/ och hölles långe med honom/ men kunde intet taga honom fatt; omsider bad Sigurder dem leswerera sigh betzlet/ då hästen gick

jus rei rumor cum ad Brynhildim in cænaculo consedentem perlatus esset, haud vane augurabatur, advenisse Sigurdum Sigmundi filium. Ac vero quamvis contigisset septem equestres viros hujus interfici opera, sicuti totidem prostraverat mancipia, haud minus tamen gratum sibi accidere hospitis adventum, fassa est. Hinc foras prodiens ad pugnæ locum, discrimen diremit. Deinceps sciscitata de hospitis adventu. Ille Sigurdum se nominari ait. Porro de familia ejus quærere lubuit. Verum Sigurdus ejus rei se non admodum gnarum fatebatur. Tunc Brynhildis inscitiæ ejus occursura, recensere cœpit, genitores suos agnoscere eum debere Sigmundum regem atque Cæciliam reginam. Sibi vero pergratum esse adventum ejus, simulque rogare, ut itineris sui consilia porro indicare velit. Respondit Sigurdus hanc esse adventus sui causam, ut equum Granium illic accipiat, prout suus mandaverat nutritius Mimerus. Hujus sibi copiam ut facere velit, id obnixe nunc orare. Illa non hunc tantum equum, sed & plures alios sese largituram ait; itemque hospitium pro commorandi lubitu. Deinceps ad comprehendendum equum certi ablegati homines. Horum cum frustra insumta fuisset opera per totum diem illum, infecto negotio circa vesperam redeunt, Sigurdo interea geniali hospitalitate illic excepto. Cum illucesceret matutinus dies, duodecim hominibus denuo injuncta opera, una ipsos comitante Sigurdo. Diutius cum frustra de comprehendendo equo allaboravissent duodecim viri emissarii, tandem frenum sibi dari petiit Sigurdus, quo ad equum

beina. Enn ad morni fær hon til tolf meñ/ oc fer hann nu sialfur hinn threttandi / oc nu fara their tolf til/ oc elltaz nu leingi vid hestinn/ oc fa eigi tekid / oc adur liettir / bidur Sigurdur fa sier beislid/ oc geingur hann nu til hestzins/ enn hesturinn geingur a moti hanum/ oc tekur hann nu hestinn/ leggur vid beisl oc stigur a bak.

gick emot Sigurder/ tog han tå håsten / lade betzlet uppå / och steg uppå honom.

CXLIX. CAP.

Sigurdur Sveirn kemur til Jsungs Kongs.

Nu ridur Sigurdur a braut/ oc thackar vel Brynhilldi sinn beina. Nu er hañ alldrigi thar adra nott sem hann er eina/ thar til er hann kemur i Bertangaland/ thar rædur firir sa Kongur er heitir Jsungur/ hann a ellefu syni. Jsungur er allra kappa mestur oc allir hans synir. Hann tekur vid Sigurdi / oc gerir hann sinn radgiafa oc merkismann / oc thyckiz hann nu velkominn.

149. CAP.

Huruledes Sigurder Swen kom til Konung Jsung.

Sigurder for bort ifrån Brynhilder / och tackade henne mycket för thet goda honom war bewist/ och fördrögde han aldrig öfwer andre natten der som han warit den förrige / uthan reste alt fort til deß han anlände til Bertangaland (England) öfwer hwilket då regerade Konung Jsung / som tillijka medh sina ellofwa söner wida öfwergick alla andra kiämpar. Han tog emot Sigurder / giorde honom til sin Rådgifware och Baner-förare/ hwar uthaf Sigurder tyckte at han war der wälkommen.

CL. CAP.

Fra Niflungum oc fæding Hogna.

EJrn Kongur er nefndur Alldrian er ried firir Niflungalandi / hann var rikur madur / oc hans kona er eins riks Kongs dottir; oc thad bar at eitt sinn / at hon var vin druckinn/ tha er Kongur var eigi heima i sinu riki/ oc var sofnud i einum grasgardi uti / oc til hennar kom eirn madur/ oc liggur hia henni / oc er hon vaknar / thyckist hon kenna Alldrian Kong

150. CAP.

Om Niflungarnes och Hognes hårkomst.

EN Konung Aldrian benämd / war Konung öfwer Niflunga land / en rijk och mächtig mann/ och hans Drotning en förnäm Konungs dotter. Det tildrog sigh en gång/ at hon blef drucken utaf wijn/ när Konungen intet war hemma uthi sitt Rijke / och at hon somnade uthi en kryddegård / då kom til henne en mann som låg hos henne / och när hon waknade / tyckte hon at kiänna den främmande mannen för Konung Aldrian / och när hon minst

quum obverso, ultro is capistro se submisit. Postea frenato equo, insedens vectabatur Sigurdus.

CAP. CXLIX.

De adventu Sigurdi ad Isungum.

JAm iter porro maturare volens Sigurdus, actis pro hospitali beneficio gratiis Brynhildi valedixit. Cæterum solennis ipsi mos erat, non nisi per noctem unam in eodem manere diversorio, donec continuatis itineribus in Britanniam delatus sit. Illius tunc regni imperium administravit Isungus rex, partita secum potestate inter undecim quos habebat filios. Isungus ejusque filii omnium ea tempestate præstantissimi habebantur. Hic familiariter exceptus Sigurdus regio consiliarii regiique vexilliferi munere honoratus est, quo honore se insigniter mactum credidit Sigurdus.

CAP. CL.

De Niflungorum atque Hognii incrementis.

EA tempestate Niflungalandiæ regno præfuit Aldrianus rex, opulentia insignis, qui thori sociam habuit regio satu præclaro prognatam. Hæc forte largius aliquando mero oppleta, absente peregre rege, in viridario obdormiverat. Eam accedens vir constupravit. Ipsa mox evigilans maritum Aldrianum agnoscere sibi visa est. Hæc dum mentti

Kong thar/ oc er hana minſt varir / er theßi madur burtu horfinn. Oc nu er thadann lidur nockur ſtund / er Drotning uliett/ oc ædur hon födi barn/ tha ber thad at tha er hon er einſaman ſtodd / at til hennar kemur hinn ſami madur / oc nu ſeigir hann henni thad er at hafdi borizt et firra ſinn i theirra fundi/ oc hon var nu oliett/ oc thad barn a hann med henni/ enn hann lieſt vera einn Alfur/ en ef thad barn mætti uppvaxa/ tha ſeig thvi ſitt faderni/ enn loyn hvern mann annara. Nu er thad ſveinbarn (ſem mic varir/ ſagdi hañ) oc ſa man vera mikill firir ſier / oc optlega man hann vera i naudum ſtaddur/ oc hvert ſinn er hann er ſva ſtaddur/ at eigi fær hann ſic ſialfur loyſt / tha ſkal hann kalla a ſinn fodur / oc mann hann thar vera tha er hann tharf / oc nu hverfur theßi Alfur ſo ſem ſkuggi. Enn er thadann lidu ſtundir/ elur Drotning ſveinbarn/ oc heitir ſa ſveirn Hogni/ oc er nu kalladur ſun Alldrians Kongs / oc nu er hann fiogra vetra gamall/ er hann geingur i leika medh ſveinum/ oc er hann hardur oc ſterkur oc illur vidureignar / oc nu er hanum thvi brugdit/ at hann er yfirlitz ſem troll/ enn eigi ſem menn/ oc eptir ſkapi ſinu er hans aſiona/ oc theſſu reydiz hann miog/ oc geingur til eins vaz oc ſier ſinn ſkugga/ oc nu ſier hañ/ at hans andlite er bleikt ſem baſt/ oc ſva folt ſem aſka / oc thad er mikid oc hrædilegt oc griūlegt / oc nu geingur hann til ſinnar modur / oc ſpyr hana/ hvi gegna mun / er hans likami er ſva ſkapadur. Nu ſeigir hon hanum

minſt tänckte der uppå/ så förſwann den ſamma mannen bort igen. Lijten tijd der efter blef Drotningen hafwande/ och förr än hon födde barn/ kom til henne den ſamma mannen när hon war enſammen ſtadder/ hwilken berättade för henne huru alt war aflupit när de förre gången wore ihop / och at hon wore nu hafwande medh hans barn. Men denne mannen låts ſigh at wara en Älf/ och ſade han : om det barnet upwäxer/ då uppenbara för barnet des fäderne/ men fördölg thet för alla andra. Detta är ſwenbarn ſom iagh menar/ och lårer det blifwa en kiäcker karl ; men han mån blifwa ofta illa nödſtälter. och så ofta han är så ſtadder/ at han intet kan hielpa ſigh ſielfwer/ då bed honom kalla uppå ſin fader/ ſom ſkal ſtrax komma dijt han honom behöfwer/ hwar medh denne Älfwen åter igen förſwann ſom en ſkugge. Någon lijten tijd der efter/ födde Drotningen ett ſwennbarn/ hwilket blef kallat Hogni / och wardt räknat för Konung Aldrians ſon. När han hade fylt ſina fyra åhr / lekte han medh de andre gåſſarna/ och war han mycket hård och ſtarker uthi ſitt lekande/ och onder at wedfås ty blef honom förekaſtat/ at han war til anſeende lijka ſom ett träll/ och icke ſom andra menniſkior/ ſampt at han wore äfwen så til ſinnet ſom til upſynen / öfwer hwilket han wardt mycket wreder/ och gick til ett watn at ſe uthi thet ſin ſkugge / och fant han at anſichtet war blekt ſom baſt/ och så grått ſom aſka/ der til och mycket faſligit och grymt/ ty trådde han til ſin moder/ och frågade henne huru thet tilkomme at hans kropp wore så ſkapader. Då berättade hon för Hogni hans fäderne/ hwilket en qwinna ſom ſtod der hos när thet taltes/ hörde/ den ſamma blef ſedan Konung Thidreks frilla af Bern/ och ſade hon trowärdigt för honom detta/ hwar utaf thet omſider upkom. Konung Aldrian aflade medh ſin Drot-

menti leviter obverſabantur, evanuit interea ſubreptitius maritus Poſt temporis moram aliquam uterum prægnans geſtabat mulier. Jam partui vicina cum ſola ageret, furtivus ad eam accedens maritus, cuncta quæ hactenus evenerant ordine enarravit. Ex ſe gravidam factam. Genium ſe eſſe, atque hoc patre prognatum filium, è re fore ut cognoſcat, cum adoleverit; aliis rem ſtudioſe celandam eſſe. Enimvero haud vana conjectura ductum ſe, ut credat maſculum eam parituram filium, non omnino degenerem. Hujus anceps fore fatum diſcriminibus ſæpe obnoxium; ex quibus anguſtiis ſe extricare volenti, parentis commodum nuncupandam eſſe opem. Hunc mature ſubventurum ubi res poſtulaverit. Talia proloquutus ſubito diſparuit genius. Interjecta temporis mora, prolem marem enixa eſt regina, cui Hognii nomen impoſitum, Aldriani credebatur filius. Quadriennium jam natus puerorum ludos frequentare geſtiebat, ſodalibus acer plurimum colludentibus incommodi per vim inferens. Sic ob injurias exoſus, convicio ipſi data eſt vultus auſteritas horridiorque facies genio ſimilior quam homini. Hæc aſperius dicta Hognium ſummopere commovebant. Itaque ad ſtagnum progreſſus, in aquis ſe ſpeculabatur. Videns autem faciem ſuam luteam cineribus quaſi oppletam mirum in modum deformem, ejus ductus pœnitudine ad matrem ſuam properat, cauſas exquirens deformati adeo corporis ſui. Illa patrios ipſi enarrat natales, adſtante forte muliercula quadam, quam poſtea pellicem ſibi adjunxit Theodericus Veronenſis. Hæc ſecretum Theoderico indicavit; unde poſtea in vulgus emanavit. Cæterum Aldrianus ex conjuge

num hit ſanna til ſins fadernis / oc vid var ſtodd ein koua oc heyrdi/ oc ſu var ſidann frilla Thidreks Kongs af Bern/ oc ſagdi hanum af trunadi thenna lut / oc thar af kom upp allt thetta mal umſidir. Alldrian Kongur a med ſinni konu thria ſonu oc eina dottur/hiet ſon hañs eñ ellzti Gunnar/ enn annar Gernóz/ thridie Gilſer/ hann er tha eitt barn er theßi tidendi geraz/ enn Grimilldur hiet ſyſtir theirra. Tha er Alldrian Kongur leiſir riki ſitt oc hann fær bana/ tha hefur Gunnar ſonur hans halldit eptir thvi riki oc kongdomi.

Drotning tre ſöner och en dotter / äldſte ſonen het Gunnar/ den andre Gernoz och tredie Gißler/ hwilken war ett barn når detta ſkedde/ deras ſyſters namn war Grimhilder. Konung Aldrian ſkildes wid ſitt Rijke igenom döden/ och hans ſon Gunnar togh under ſigh Rijket och Konungsdömet.

CLI. CAP.

Thidrikur Kongur byr til veitzlu/ oc bydur til Gunnari Kongi oc hans brædrum.

THidrikur Kongur lætur bua til veizlu mikillar/ oc agiætrar/ſier til tignar oc ſkemtanar ollum ſinum monnum/ oc til theſſarar veizlu bydur hann ollum hinum rikaſto monnum er i hans riki ero/ oc morgum monnum oc hofdingium. Hoyrt hefur hann ſogur til eins Kongs/ at ſa var godur dreingur oc mikill royſti madur/ hann heitir Irungur ad nafni/ hann rædur firir Niflungalandi / hans kona het Oda/ hon var eins rix Kongs dottir/ enn theßir verda atburdir eitt ſinni med konu Irungs Kongs/ tha er hann var eigi ſialfur heima i borg ſinni/ ad til Drotningar kemur eirn madur tha er hana vardi minſt/ oc hvilir i hia henni / oc thar af getur hon einn ſun/ ſa hiet Hogni/ oc tho at hann ſyndiz madur verid hafa/ tha var thad Alfur. Hogni var mikill ma-

151. CAP.

Konung Thidrek låter tillaga giåſtebod/ och biuder der til Konung Gunnar och hans bröder.

KOnung Thidrek befallte at tillaga ett ſtort och koſteligit giåſtebod/ ſigh och ſine månn til åhra och tidfördrif/ til hwilket han bödh alle de förnämſte ſom uthi hans Rijke woro/ och många uthländſke höfdingar. Han hafwer ock hört på följiande ſätt talas om en tapper och reſlig Konung / ſom het Irung/ och regerade uthi Niflungaland / hans Drotning het Oda/ en mächtig Konungs dotter. En gång når Kong Irung intet war hemma på ſitt ſlott/ och Drotningen wårdade ſigh ſom minſt / så hände thet ſig/ at til Drotningen kom en mann ſom lade ſigh til hwila hos henne/ hwar af hon födde en ſon/ ſom het Hogne; och faſt om han ſyntes hafwa warit en mann/ så war det doch en Alf. Hogne war en ſtor och ſtarker mann / men intet ſynnerlig fager. Konungen ågde medh ſin Drotning fyra söner och en dotter ſom het Grimhild; Konungens äldſte ſon het Gunnar/ then andra Guthormer / den tridie Gernos / och fierde Giſle. Men når Kong Irung

juge ſua tres filios filiamque unam ſuſceperat, horum primogenitus erat Gunnarus, ſecundus Gernozus, tertius Gislerus, quo adhuc infante negotium iſthoc evenit. Horum ſoror vocabatur Grimhildis. Poſt deceſſum Aldriani regni hæreditatem atque adminiſtrationem ſuſcepit Gunnarus.

CAP. CLI.

De Theoderici apparatu conviviali ad excipiendum Gunnarum ejusque fratres; & de Hognio alia relatio.

THeodericus multa lautitie convivium apparari fecit, proceres civesque ſuos debita magnificentia excepturus. Invitati ſunt ad epulas primariæ dignationis viri regni ejus incolæ, copiarumque duces atque præfecti. Fama quoque inaudiverat de rege quodam præclaro, nomine Irungo, qui Niflungalandiæ imperitabat. Huic conjunx erat Oda regia ſtirpe progenita. Forte in fatis erat fœminæ hujus, ut abſente peregre marito rege, ad ipſam talium minime gnaram accedens vir quidam juxta eam cubavit. Ex hujus conſuetudine filium enixa eſt nomine Hognium. Genius is erat, quamvis humanam indutus formam. Sed vero robore corporisque magnitudine admodum præſtabat, quamvis viſu deformis. Quatuor omnino filios filiamque unam ex legitimo reginæ thoro ſuſceperat rex. Filiæ nomen erat Grimhildis; filiorum primogenitus nuncupabatur Gunnarus, ſecundus Gutzormus, tertius Gernoſus, quartus Gislerus. Poſt fata Irungi, regnum

madur oc sterkur / oc eigi miog vænnsialfur ; Kongurinn a vid Drotningu fiora sunu oc eina dottur / oc su heitir Grimilldur / hinn ellzti Kongs son heitir Gunnar / oc annar Gudzormur / thridie Gernos / fiordi Gislir. Enn tha er Irungur Kongur fellur i fra / tha tekur Gunnar sun hans hinn ellsti vid rikinu / oc thvi verdur hann hallzi. Thidrikur Kongur hefur sanna fregn af hanum / oc sendir ord Gunnari Kongi / at hann skal koma til hans veizlu / oc thiggia thar mikinn soma oc tign / oc sva bydur hann brodur hans Hogna oc Gutthormi / oc er sendimenn Thidriks Kongs koma a fund Gunnars Kongs / tha tekur hann med thock oc vinattu bod Thidriks Kongs / oc lez fara munu at visu / oc sva Hogni brodir hans / enn Guttormur er heima / firir thvi at hann er siukur. Nu fer Gunnar Kongur til veizlunnar med sina menn til Vernar / oc er hanum thar vel fagnad / oc er nu veizlann albuinn med ollum hinum bestum fongum er til tharf at hafa / oc eru samansettir allir hinir tignustu menn oc hinir bestu vinir.

Irung föll ifrån / thå tog hans äldste son Gunnar wid Riket / bliswandes ther af högmodig. Och som Konung Thidrek hade wist förnummit / at Konung Gunnar hade efter fadrens dödh tagit emot Riket / sände han ock til honom / och låt biuda honom til giästebodet / uthi hwilket han skulle efter sin wärdighet bliswa hedrader. Konung Thidrek bödh och Konung Gunnars bröder medh / Hogne och Guthorme. När Konung Thidreks sändemänn ankommo til Konung Gunnar / tog han med tack och kärlighet emot Konung Thidreks begäran / och utlät sigh at wilia wist komma tillika medh sin broder Hogne / men Guthormer blef hemma / ty han war siuk. Konung Gunnar reste medh sina männ til giästebodz til Bärn / hwarest han blef wäl undfägnad; giästebodet war tillagat af det härligaste och bästa som der til behöfdes / och woro då sammankomne de förnämste höfdingar och bäste wänner.

CLII. CAP.

Hier nefnir kappa Thidriks Kongs.

Allir sitia theßir a eirn pall / Thidrikur oc Gunnar Kongur oc Hogni / oc Hilldebrandur oc Hornbogi Jarl. A vinstri hond hanum sat Vidga oc Aumlungur / Thiettleifur oc Fasolld / Sistram oc Villdifer / Herbrandur hinn vitri oc hinn vidforli / Heimir grimmi ; oc thad mæla nu allir er thar varu / at alldrigi sa tigurlegri menn alla nie iamrausta komna i eina holl / nie meiri afburdar menn / firir sakir allrar atgersi / enn thar voru tha komnir.

152. CAP.

Konung Thidreks kiämpars namn.

Alle desse sutto vppå en bänk / Konung Thidrek / Konung Gunnar / Hogner / Hildebrander och Hornboge Jarl. Uppå wänstra handen satt Vidga / Aumlunger / Thetleifur / Fasold / Sistram / Wildifer och Herbrander den wijse och widtfarne / tillika medh Heimer den grymme; och sade alle som der wore / at aldrig sågh man förnämligare eller starkare männ wara uthi en saal sammankomne / som woro så fulltagsne uthi alt som desse.

CLIII.

gnum occupavit Gunnarus natu major, qui ad regiam dignitatem evectus, animo propterea superbire cœpit. De hujus ad solium regium promotione cum certior factus esset Theodericus, missis legatis ad convivium eum invitavit, multis simul pollicitus hospitem pro dignitate excipiendum fore. Simul quoque invitati fratres ejus Hognius atque Gutormus. Legatos Theoderici cum audivisset Gunnarus , eximie sibi gratam invitationem collaudavit, multis vicissim pollicitus adventurum se una cum fratre Hognio; Gutormum domi detinuit morbus. Statuto tempore Veronam cum aulicis suis convivatum profectus Gunnarus, regia magnificentia epularumque summa lautitie exceptus fuit. Congregati illic aderant viri omnis ordinis præstantissimi atque familiares optimi.

CAP. CLII.

De pugilum Theoderici numero.

Consedentibus per sedilia cunctis , dextrum mensæ latus occupaverant Theodericus, Gunnarus, Hognerus, Hildebrandus & Hornbogius Jarlus. Ad lævam assidebant Vidga, Aumlungus, Detlefus, Fasoldus, Sistramus, Vildeferus, Herbrandus cognomento Sapiens ob multas peregrinationes inclutus, Heimerus denique austerus. Hanc sodalitatem cuncti qui aderant, virorum præstantissimorum collaudabant , insigni adeo numero in uno cœnaculo congregatorum. Quippe omni virtutum genere rerumque militarium experientia probe excultos.

CAP.

CLIII. CAP.

Fra vapnabunadi Thidreks Kongs.

THidrikur Kongur hafdi skiolld a thessa lund/ steindur raudum steini / oc amarkad med gulli leon/ oc hans hofud horfir upp eptir skylldinum/oc fætur taka spordinn/enn sidann erThidrikur vard Kongur yfir Bern/ tok hann thad mark sva / at yfir hofdi hans stod korona af gulli / oc thvilikt mark hefur hann a merki sinu oc sodli/ oc vapnrock/ oc thar af ma hann kenna hvar sem hann ridur / oc hver er skrifa vill hans likneskiu/ tha giorir hann sva. Enn thetta mark hefur hann af thvi / at sva sem leon er allra dyra mestur at virdingu oc at hug/ oc vid hann eru oll dyr hrædd er i verolldunni eru / sva var oc Thidrikur Kongur uræddinn oc yfirmadur allra manna/ en allir voru vid hann hræddir/ oc firir hans vapnum / oc engi madur skylldi sa hafa leon a sinum skylldi at fornum sid / er nockod sinn vill flyia.

153. CAP.

Om Konung Thidreks wapnebonat.

KOnung Thidrek hade skiöld sålunda giord/ at han war öfwer alt rödh målad/ uppå hwilken ett gyllende Leyon war satt. Des hufwud wiste upp åth/ men fötterne räkte sigh nederst uthi kanten. Men sedan Thidrek war Konung öfwer Bärn / förandrade han sitt märke sålunda/ at han satte öfwer Leyonets hufwud en Crona uthaf gull / hwilket märke han hade ock på sitt baner / sadel och wapnekappa/ uthaf hwilket man kunde kiänna honom hwar han redh/ och hwem som honom wil beskrifwa/ då är hans liknelse såd in. Detta wapenmärke hade han fördenskull / at som Leyonet är ibland alla diur måst wyrdat och frimodigt/ för hwilket och alle diur uti werldene äre rädde/ så war och Konung Thidrek oförskräckt och förmehr än andra; ty boro och alla för honom och hans wapen fahra/ och skulle ingen mann hafwa Leyon uppå sin skiöld uthi forna tider/ som någon sinn tänkte at fly.

CLIV. CAP.

Fra vapnabunadi Hilldebrands.

HIlldebrandur hinn gamli hefur skiolld med sama lit oc Thidrikur Kongur / oc askrifud borg med raudi hvitum steini oc gylltir turnar/ oc er su borg skrifud eptir Bern. Enn thad gegnir thvi /at Hilldibrandur hefur thad mark a allum sinum vapnum / oc hann hefur merki oc vapnrock allt med sama lit oc Thidrikur Kongur/af thvi

154. CAP.

Hildebranders wapnebonad.

HIldebrander den gamle/ hade sin skiöld all öfwer anstruken medh rödt som Konung Thidrek / och ritat uppå medh hwit färga en Stad/ hwars torn woro förgylta / hwilken war giord efter Bern. Hwilket skulle betyda/ efter Hildebrander hade samma wapnemärke uppå alla sine wapn/ wapneräck och fana / alt medh samma färga som Konung Thidrek / at Hildebrander aldrig wille förneka sigh at icke wara

CAP. CLIII.

De Theoderici regis armorum insignibus.

THeodericus rex clypeum habuit in hunc modum effigiatum. Nimirum rubro colore obductus erat, in cujus medio Leo deauratus eminuit, capite sursum porrecto, pedibus inferiorem limbum attingentibus. Postquam vero Veronensis rex factus esset Theodericus, insigne suum pristinum novo augmento exornandum censuit; apposita supra caput leonis corona aurea; quo eodem velut emblemate ac symbolo omnia sua utensilia atque arma equestria decorari volebat, adeoque hoc ornatu conspicuus ipse, qua equo vehebatur facile dignosci potüit, nec alia magis insigni forma scriptoribus passim innotuit. Maluit vero hoc idem gentilitium insigne sibi retinere, quod quemadmodum leo omnium animalium præstantissimus habetur, ac ferocia sua reliquas territat bestias, ita quoque Theodericus animo intrepidus ante alios homines eminuit, adeo ut ultro reverentiam atque obsequia sua ei addixerint, felicibus ejus armis ubique circumstrepentibus. Etenim priscis sane temporibus, qui leonis effigiem scutis suis impressum habebant, indecorum censebant turpis fugæ dedecus subire.

CAP. CLIV.

De insignibus Hildebrandi.

POrro Hildebrandus cognomento vetustus scutum gestabat rubri coloris, Theoderici illo simile; in scuto eminebat castellum album deauratis turribus, juxta figuram urbis Veronensis. His sane Hildebrandi insignibus, quibus arma, vestes atque vexilla sua exornave-

thvi at alldrigi vill hann loyna thvi / ad hann er Thidriks Kongs madur / hvar sem hann ridur/ oc einskis konar naud oc vandrædi vill hann sic med thvi firra/ at loyna theirra vingann.

wara Konung Thidreks mann / hwarest han och wore stadder/ icke heller fast än han kunde frälsa sigh uthur farligheter / fördöllia den wänskap dem emellan war.

CLV. CAP.

Vapna-bunadur Heimis.

HEimir hinn mikillati hefur oll vapn a thessa lund morkud. Hann hefur skiolld blan/ oc amarkadur hestur med bleikum lit / oc thad er skrifad a allri hans harneskiu/ oc merkir blar litur kallt briost oc grimt hiarta. Enn su hestur merkir idn ættmanna hans / oc thad at hann er hinn besti riddari.

155. CAP.

Heimis wapnebonad.

HEimis den stormodigas wapen woro sålunda märkte; at skiölden war blå/ och ritat uppå honom en häst medh blek färga/ hwilket war uppå alle hans wapn / och skulle den blå färgan betyda kalt bröst och grymt hierta; men hästen hans slächtingars idkesamhet/ och det at han wore en godh Riddare.

CLVI. CAP.

Vapna-bunadur Vidga ens sterka.

VIdga Velints son / var syndum a thessa lund. Han hafdi hvitt har sem gras thad er lilia heitir/ oc thyckt oc lidadist allt i stora locka / oc sitt har hefur hann oc biart andlit / oc allann likam hefur hann hvitann sem nevor / hans augu voru snor/ sva at varla matti i gegn sia ef hann var reydur / enn einginn madur ma hann langleitann kalla nie breidleitann / firir thvi at allt var vid sic hans andlit/ oc var tho mikit oc ad ollu fagurt oc hardlegt/ oc tha er hann var reydur var hans andlit raudt sem blod oc grimlegt : hann var allra manna theirra hædstur sem

156. CAP.

Om Vidgas den starkas wapnebonat.

WIdga Velentßon war sålunda til anseende. Hans håår war hwitt som en Lillia/ tiockt/ krusat och långt medh stora låckar. Hans ansichte war hwitt/ och hela hans kropp war hwiter som näswer / hans ögon gingo så hastigt af och ann / at man näpligen kunde see uppå honom när han war wreder / och kunde man intet säya at han war til ansichtet mycket långletter eller tiocker / uthan at det war wäl skapat/ dock något stort och bistert/ och då han blef wreder / wardt hans ansichte rödt som blodh och mycket grymt. Han war den långste karl uthaf alla som intet wore resar. Aslebred war han och hade stora skuldror / smal uti midian/ sampt uthi alt wäl lemmader / raker/ och

naverat, Theodericum imitatus, indigitari volebat obsequia quibus Theoderico se obstrictum fatebatur, hujus se profiteri sodalem, nec futuram diem illam quæ hanc suo animo eximet fidem amicitiamque.

CAP. CLV.

De insignibus Heimeri.

HEimerus cognomento magnanimus arma sua omnia his distinxerat insignibus: nimirum in scuto cæruleo equus comparuit finericei coloris. Hâc notâ armatura ejus omnis interstincta erat, ut denotaretur per cæruleum colorem cor impavidum animusque ferox: per equum denique majorum ejus repræsentaretur in agendo sedulitas, simulque symbolum esset equestris suæ industriæ.

CAP. CLVI.

De insignibus Vidgæ cognomento robusti.

VIdga Velentis F. hac forma conspicuus erat. Crines habebat albicantes instar liliorum in globulos dense convolutos. Faciem, corpusque candidi qualis esse solet corticum in arboribus, oculos agiles, horrendique aspectus quoties ira animum turbaverat. Vultu non admodum oblongo nec nimium in amplitudinem inclinante, sed apta proportione decoro, nisi quod justo majus videretur. Ira circa præcordia ejus ebulliente, vehementio-

ſem eigi voru riſar kalladir / herda=
mikill/ bædi thyckur oc breidur/ midmior
oc allra manna beſt limadur/ riettvaxiñ /
oc at ollu var hans voxtur ſva / at allir
ſogdu at engi madur hefdi ſied kurteiſara
eda tiginnmannlegra. Hann var lun=
dadur a thann veg / kyrrlatur oc hugat
ſamur / oc er hann ſat med felogum ſi=
num/ oc fatt var manna i hia/ tha var
hann gladur oc malrætinn / enn optaſt
famalugur i fiolmenni/ ordfor oc ſpak=
malugur tha er hann var a ſtefnum;
hogvær oc litilatur vid vini ſina. Tha er
hann kemur i her/ oc er med vapnum ſi=
num / tha var hann thegár ſva grimm=
legur / at alldrigi var thad giort i enſkis
konar hernadi / er hanum thotti tha hor=
mulegt: orit var hann ſterkur oc mikill
hugmadur/ oc at allri atgerfi var hann
firir fleſtum monnum theim er ſkapadir
hafa verid. Vidga enn ſterki hafdi alla
harneſkiu hvita ad lit/ ſkiolld/ ſodul/vapn=
rock/ merki / hialmhott/ a er markad hans
ſkylldi med raudum ſteini hamar oc tong/
oc i theim ſkylldi eru thrir Carbunculi
ſteinar/ oc thetta mark er eptir edli fodur
hans/ hann er ſmidur oc allra manna
hagaſtur i verolldunni ; enn Gimſteinar
thrir merkia modir hans. A hans hialm=
hetti er ſkrifadur ormur af raudu gulli/
ſa er Slangi heitir fullur af eitri/ firir thvi
ber hann thad mark yfir ſinu hofdi / at

och uti alt ſå wåhl wårter/ at alla ſade medh en
munn / at de aldrig hade ſedt artigare och an=
ſeenligare karl. Hans ſinnes lagh war ſå=
dant/ at han war tyſtlåtig och betänckſammer/
och når han ſatt ibland ſina ſtallbröder/ då ſåå
woro der hos / war han glader och taluger;
men uthi ſtort ſamqwäm talte han lijtet; dock
war han talande/ och förde klokt ſina ord uppå
ſtämnor och thing / ſamt ſachtmodig och öd=
miuk emot ſina wänner. Men når han kom
bewäpnat uthi en krigshår/ war han ſå grym/
at aldrig blef ſå ſtor ſkada giord uthi något
krig/ at han ſigh ther öfwer ynkade / öfwer=
måttan ſtarck war han och frimodig/ och öfwer=
gick alla karlar ſom ſkapade warit uthi alla för=
träfligheter. Widgas den ſtarkas harneſk
war medh hwit fårga öfwerſtrukit / både
ſkiöld/ ſadel/ wapneråck/ fahna och hiälm/ up=
på ſkiölden ſtod medh rödh fårga målat ham=
mar och tång / och wore tre Carbuncul ſtenar
infattade uthi ſielfwa ſkiölden / hammar och
tång ſkulle betyda hans fädernes härkomſt;
ty fadren war den konſtigaſte ſmed i hela werl=
den/ men the tre koſtelige ſtenar bemärkte hans
möderne: uppå hans hiälm war en orm ri=
tad med gullfårga ſom Slange heter/ hwilken år
etterfuller/ och bar han öfwer ſitt hufwud för
den orſaken thet märket/ at ingen ſkulle wara
förborgat huru grymt hans ſinne och wrede
war emot them ſom före woro / och wille giö=
ra honom motſtånd : uppå hans ſadel / wap=
neråck och fahna / ſtodh ſamma orm rijtad/
och uppå ſkiölden glänſade hans harneſke
märke / ſå at man långt ifrån kunde kiänna
honom der han redh.

eingiun ſkuli idyliaz/ er hann ſier hve mikid hans ſkap er oc reydi theim er firir
verdur oc moti vill biodazt/ a hans ſodli oc a hans vapnrock er ſami ormur / oc
a hans merki er ſama mark/ oc a hans ſkylldi birti hans harneſkiu mark thad / at
ſem leingſta leid mætti hann kendur vera hvar ſem hann ridur.

CLVII.

tioris æſtus ſigna in facie comparebant rutilantis ſanguinis venæ. Magnitudine corporis eminebat inter omnes qui giganteæ non erant ſtaturæ. Humeros habuit latos validosque, medium corpus gracile atque toroſum, erectum, omniumque judicio hominum apta adeo proportione membrorum compactum, ut vix magis conſpicuum magisque venuſtum alium videre licuerit. Ingenio erat taciturno animique meditabundi. Inter ſodales, quorum paucorum delectabatur converſatione, hilarem atque facundum ſe præbuit; plurium in conceſſu, pauca admodum proloqui ſolitus; publicis in comitiis multo verborum ornatu in medium diſſerere gnarus; erga amicos mitis atque manſuetus. Cæterum cum perarmatus in acie ſtaret, tanta ferocitate agebatur, ut ſæviſſima quæque facinora ipſi oblectamento haberentur. Virium fortitudine animique audacia admodum excelluit, ſupra communem omnium mortalium ſortem ad agendas res promtus idoneusque. Galeam geſtabat candidi coloris, ſcutum, ephippium, axillaris tunica, vexillum, ſcutum rubro colore interſtinctum malleum forcipemque exhibebant, quorum in medio tres elucebant carbunculi lapides, gentilitia paterni ſtemmatis inſignia, quæ fabrilium operum magiſtrum eum prorſus excellentem præfigurabant; maternum genus per lapides ternos indigitabatur. In galea inſculptus cernebatur ſerpens aureus, ob virus exitioſum formidabilis. Hoc adeo inſigni capitis uti voluit, velut indicio manifeſto, ferocientis animi erga hoſtes quoscunque ſuos adverſarios. Ephippio atque axillari tunicæ itidem incruſtata erat ſerpentis imago, ut & vexillo. Fulgida in galea coruſcabant equeſtria arma, ex quibus procul etiam remotis hominibus, cum equo vectaretur, noſcibilis erat.

CAP.

CLVII. CAP.

Herbunadur Hornboga Jarls.

Hornbogi Jarl var i vidurliti biartlitadur/ oc allra manna var hann vænstur oc tigurlegastur / at aliti oc ollum vexti/ skiotlegur oc snofurmannlegur i ollum hætti/ harhofdadur/ medalmadur at ollum vexti/ firir thvi at hann var optast hia theim er nalega voro risar hia thvi sem annad mannfolk/ tho var hann hinn sterkasti/ oc enn meir var thad med afburd/ hversu hann var frokn vid skiolld sverd oc spiot/ oc af ollum thessum er nu eru taldir / var einginn iamgodur bogmadur eda spioti ad skiota/ hann var oc sva godur riddari/ at alldrigi kom hann thar i orrostu eda einvigi/ at hann skilldist vid sinn hest med usomd. Hann var falatur oc liodlyndur optlegast / enn a thingum oc stefnum var hann greidmælltur oc fagurmalugur/ einardmælltur oc sniallmælltur oc hamælltur oc vel romadur/ spakur ad viti/ skiotur i alitum oc skorunglyndur/ oc ried hvert rad thvi spaklegar / er hann hugdi leingur at/ dreinglyndur/ diarfur i ollum lutum / oc orit raustur. Hornbogi Jarl hafdi skiolld oc alla harneskiu med brunum lit/ a hans vapnum var markadur haukur af gulli/ oc firir hanum fliuga tveir fuglar / oc thad sama mark hefur hans sun Aumlungur. Thad markar hans vapnalit oc thessi skrifan riddaraskap/ oc sva sem opt fliuga tveir fuglar firir haukum / so opt atti Hornbogi Jarl eptir ad rida sinum ovinum

157. CAP.

Om Hornboge Jarls wapen.

Hornboge Jarl war uthi anseende til sin hyy mycket hwiter/ och en ibland de deyeligaste och ypperste manspersoner / så wäl i ansichtet som hela kropsens skapnad / qwicker och karlewulen uthi all ting / han bar huswudet högt upp/ och war en medelmåttig karl til all wäxt; derföre at han wistades esomoftast ibland de menniskior/ som fram för annat mansolck woro nästan så höga som resar; dock war han en ibland the starkaste/ och thet som än war förmehr/ at han war så myckit wiger med sköld/ swerd och spiut/ at ingen af alle the som nu wore uptalde/ war så konstig at skiuta medh båga eller spiut; der til war han så godh Riddare/ at aldrig kom han der i krig eller enwiges kamp/ at han medh skam skulle någon tijdh skillias ifrån sin håst. Han war som oftast mycket stilla och tyster/ men på thing eller stämnor war han fritalig/ wältalig och der til drifftig/ snäll och högtaladt/ hafwandes en reen och liuflig röst/ han war ock mycket klok til förståndet/ snäller til at säya sitt omdöme uti all ting / såsom ock fritmodig och oemotsäyelig uthi alla sina befallningar och förehafwande / och ju långre han tänkte sigh om / deß förståndigare och båttre rådh gaf han. Han war en manhaftig mann til sinnes / mycket drifftig uthi alt sitt förehafwande / och der hos öfwermåttan starker. Hornboge Jarl hade sköld och harnesk medh swart färga / på hans wapen war satter en hök medh gullfärga / hwilken twå andra foglar undanflöge / och det samma märke hade ock hans son Ömlung / hwilket skulle bemärka färgan på hans wapen och hans ridderskap ; ty såsom twå foglar flyga ofta undan för en hök / altså ofta kom Horn-

CAP. CLVII.

De insignibus Hornbogii Jarli.

Hornbogius Jarlus candidi erat coloris, ore venustus, majestate corporis morumque gestu venerabilis, ingenio promtus & in rebus agendis strenuus, erecti vultus, staturæ quamvis mediocris, crebris tamen conversationibus hominum, qui giganteæ fere magnitudinis erant, familiariter uti solitus; virium robore admodum polluit, quodque eximium in eo laudari meretur, scuto, ense, hasta, pugnam inire edoctus, ut sodalium nemo in hoc exercitii genere cum ipso comparandus esset Equestris vero studii adeo peritus erat, ut pugnantem in prælio aut duello nunquam excusserit equus. Paucæ admodum loquelæ erat, nisi cum publicis in conventibus perorandum constanti animo, eloquio promto verba fecit; voce articulata linguaque promta atque facunda. Ingenium ipsi acutum, in ferendis sententiis promtus, dictorum observantissimus, rerum agendarum molimina cum cura expendens prudentia & circumspectione assidua, atque singulari animi fortitudine cuncta administrans. In clypeo ejus atque armatura omni accipiter aureus effigiatus binas insectabatur aves. Hoc eodem insigni etiam utebatur filius ejus Aumlungus. His utique insignibus equestris ejus dignitas denotabatur. Ac vero uti accipitrem sæpe effugiunt aves, ita eodem symbolo designari volebat Hornbogius Jarlus suam in per-

ovinum med sva snarann hug/ oc sva fliota ferd med sinn hinn goda hest/ at thad ma iafnast vid haukinn. Enn brun litur hans vapna/ merkir hans tigurleik oc kurteisi. Hornbogi Jarl var enn rikasti/ oc hinn vinsælasti/ sva at af hanum geingu sogur vida um lond. Vidt land oc storar borgir a hann oc marga riddara / oc orit lausa fie. oc thetta allt spurdi Thidrikur Kongur af Bern/ oc firir thvi sendi hann hanum ord at koma til sin/ oc med thessu erendi sendi hann sinn besta mann Hilldebrand/ oc sinn hinn goda thionustu mann Heimir.

Hornboge Jarl at rida efter sina owänner med så frimodigt sinne och hästige färd på sin goda häst/ at det kan liknas wid en hök; men den swarta färgan på hans wapen/ betyder hans heder och höflighet. Hornboge Jarl war mycket riker och älskader af allom / så at om hans store beröm taltes uthi månge landskaper. Han hade theßlikest under sigh mycket widt begripit landskap/ rådde för stora fästningar och många riddare/ der jämpte hade han och stor egendom uthi löst gods. Thetta altsamman fick Konung Thidrek af Bärn at spörja; hwarföre han uthskickade sitt budh til honom / begiärandes at han honom wille besökia. Hwilket ährende til at uthrätta/ han sände sin yppersta mann Hildebrander/ tillika medh sin gode tienare Heimir.

CLVIII. CAP.
Fra Aumlungi oc hans vapnaprofan.

Aumlungur son Hornboga Jarls var likur fedur sinum i asionu/ oc a hars lit oc a allann likama / oc eigi var hann minni madur nie osterkari oc allgodur riddari/ oc hinn diarfasti oc oforsiall/ hættinn i bardogum/ villdi annad hvort vinna frægd/ eda fa bana/ oc allmikill var hann ofkapps madur/ agiarn / oc gott thotti hanum at vera lofadur/ oc til theß villdi hann vinna alla luti / bædi i mañhættu oc litilæti/ i milldi oc vilsinni vid sialfann sic/ at thola margskonar raun firir sitt nafn.

158. CAP.
Om Ömlung och hans Wapen.

Ömlung Hornbåge Jarlsson war lik sin fader i ansichtet på hårets färga och hela kroppen/ och intet war han mindre eller swagare/ och en kiäcker riddare/ mycket dristig och oförsichtig/ wågade mycket uthi krig/ wiljandes antingen förwärfwa beröm/ eller mista lifwet; aldrig wille han släppa thet som han begynte uppå/ war girig och wille giärna höra sitt beröm/ och der til anwände han sin största flit i lifsfahra/ medh ödmiukhet samt mildhet/ warandes af sig sielf benägen at tåla mycket ondt för ett redeligit namn skull.

CLIX. CAP.
Fra vapna-bunadi Sintram.

Sintram af Fenidi / hann var fagurlei-

159. CAP.
Om Sintram och hans Wapen.

Sintram ifrån Venedig hade dägeligit och hwitt

persequendis inimicis promtitudinem velocitatemque cum equo suo sessor veheretur accipitris instar. Cæterum colore subfusco animi decus morumque constantia denotabatur. Insuper divitiis abundabat Hornbogius Jarlus, ob arcta amicitiæ fædera quibus aliis adstrictus erat, fama per orbem valde celebris. Regionis amplissimæ Dominus munimenta eximia possidebat, equestrem etiam cohortem atque bona mobilia multa. Quæ singula cum Theoderico Veronensi innotuissent, eum comiter ad se invitari maluit, misso eum in finem ministro suo primario Hildebrando atque fido Heimero.

CAP. CLVIII.
De Aumlungo ejusque insignibus.

Aumlungus Hornbogi Jarli F. patri suo admodum similis erat facie, crinium colore, membrorumque proportione, nec minus virium robore pollens, equestria callebat exercitia, animo promtus atque audax, in bello præceps, pro obtinenda victoria vitæ discriminibus se exponens. Rem semel incæptam studiose persequens, avarus, laudumque cupidus, summo nisu ad scopum collimabat, forti animo mansvetus pariter ac liberalis, multa constantia ardua quævis subire paratus, unde nominis fama ipsi accessura esset.

CAP. CLIX.
De insignibus Sintrami.

Sintramus Venetus oris venustate decorus erat, facies illi candida, nec admodum rotun-

leitur/ lioslitadur/ oc eigi mikil leitur / oc hans andlit er fagurt oc vel varid / fogur augu hefur hann / bleikt har oc rockur nockud/thyckt oc sidt/halslangur nockuad/ oc allann likam hefur hann hvitann/ har oc eigi digur; hans hendur oc fœtur eru so fagrir/ at einginn madur sa mann betur limadann/ fimur oc vel sterkur/ oc hinn mesti atgerfis madur/ oc allra manna er hann mestur kurteisis madur/ skapadur a allann vort/ hann er leik madur mikill oc gledimadur/ dryckiumadur/malsniallur/ skoruglyndur oc skiotradur / oc yfrit raustur til vigs/ milldur/ litilatur/ kappsamur. Sintram hefur mark a sinum vapnum a tha leid/ at hans skiolldur oc oll harneskia er gron sem gras/ oc amarkadur dreki/ brunn et ofra/enn raudur et nedra. Thetta mark iardteiknar/ hversu hann var staddur firir drekanum/ oc hve mikla somd hann a at launa Thidriki Kongi medann hann lifir/ er hann leysti hann af drekans munni. Hans hin groni vapnalitur thionar thar til/ er hid besta soerd sem hann atti hafdi gronann lit sem gras.

hwitt ansichte / intet bredt / uthan mycket wackert och wålskapat / han hade klare ögon/ blekt krusat hår/ långt och tiockt; långhalsader war han/ och hwiter på ganska kroppen / lång och smal; hans händer och fötter woro så wackra/ at ingen såg någon karl bättre wäxter til des lemmar/ ey heller snällare/ starckare och mehra tiltagsen / och ibland alla war han den artigste och höfligaste mann. Han war mycket benägen til lek/ lustighet och dryckenskap/ hade en talande tunga medh en särdeles myndighet och hastighet/uthi sina rådh och förehafwande/ war mycket starcker uthi slagsmål / och der hos mild/ ödmiuk och drifwande uthi sina saker Sintram hade märkt sine wapen sålunda / at hans sköld och harnesk wore gröne som gräs/ och på dem satt en drake/hwilkens öfwersta deel war swart och den nedersta rödh/ til at beteckna hans uthkomst och befrielse uthur drakens munn / och hwad för stor åhra han borde bewisa Konung Thidrek så länge han lefde / för det han halp honom uthur drakens munn. Den gröna färgan som hans wapen woro färgade medh / betydde at hans swärd war ett ibland the bästa swärd / och til påseende som grönt gräs.

CLX. CAP.
Fra Ecka oc Fasollds vapnum.

FAsolld oc Ecka voro sva likir / at varla matti kenna hvorn fra odrum of asionu eda vort/ bleikharir oc hrockinn harir oc lioslitadir/ breidleitir / raudbleikt skeggid/ oc lidadist nockud / fogur augu hofou their/ digrann halsinn/ oc eigi langann/

160. CAP.
Om Eckas och Fasolds Wapen.

FAsold och Ecka de woro så lika / at man knapt kunde kiänna den ena ifrån den andra hwarken til anseendet eller wäxten. Hade blekt krusat hår/ hwita och breda ansichten/ rödachtigt skiägg/ litet krusat/ deras ögon woro klara/ halsarne tiäcka och intet långa ; tiocka och

tunda, apte tamen proportionata. Oculis multa inerat gratia, crines alebat subflavos & implexos, multaque crassitie prominentes: collum habuit oblongiusculum; cutem albam, corpus gracile nec obesum, manuum pedumque artus decoros, quali membrorum apta proportione vix præditum quempiam alium reperire licebat. Membra compacta, robusta, atque agilia, ingeniumque affabile & mite. Ludis, jocis, compotationibus, confabulationibus summopere oblectabatur: consilio & prudentia cuncta agens, in certaminibus pugnisque manu strenuus: liberalitate, modestia atque industria maxima communis vitæ negotia exornavit. Sintramus insignia scuti armorumque viridi colore obduxerat, cujus medium occupavit draco superiore parte fuscus, inferiore ruber. Quibus indigitare volebat, suam cum dracone pugnam, animumque Theoderico obstrictum, ob navatam sibi operam, in discrimine præsentissimo: viridi vero colore significabatur gladius ejus eximiæ bonitatis, qui graminis instar fulgebat.

CAP. CLX.
De Eckæ & Fasoldi insignibus.

FAsoldus & Ecka mire alterutris similes, vix invicem discerni potuerunt specie atque statura. Crines habuerunt cinericeos in cinnos implexos, faciem albicantem & rotundam, barbam subrufam crispamque, oculos rutilantes, collum in crassitudinem deductum

gann / miklar herdar oc ſterklegar/ oc eigi eru their ſva havir ſem their eru furdulega threklegir/ vel hendtir oc vel fottir/ ſterkir oc godir riddarar/ oc vel kunnu their vid ſkiolld oc ſverd/ their eru mikillatir oc drambſamir/ othydir/ famalugir/ veltaladir/ ſkartzmenn miklir of vapn eda klædi/ vingodir / faſtudugir / kappſamir thralyndir/ agiarnir oc hinir rauſtuſtu i ollum mannraunum. Faſolld hinn ſtollti hefur ſkiolld oc alla harneſkiu ſem gull/ oc markad a leon med raudu ſem Thidrikur Kongur / firir thad utann at thetta leon horfir umm thverrann ſkiolldinn/ oc eigi med koronu. Sama mark hafdi haft Ecka hans brodir. Enn gegnir thvi ſem firr hafdi verid ſagt / at their brædur hafa leon a ſinum vapnum / oc helldur ſkulu their fa bana enn flya nockurſkonar naud. Enn raudur litur theirra vapna merkir kapp oc ufrid.

och ſtarka ſkuldror hade the/ men wore dock intet ſå höge ſom underlige tiåcke/ the hade mycket wackra händer och fötter/ och wore ſtarcke och gode riddare/ . och kunde mycket wäl ſin ſkiold och ſwärd föra; the wore ſtålte och högmodige/ twåra och tyſtlåtne / doch wåltalande och ſtorſtuſſare medh wapen och kläder/ the woro trohiertade och ſtadige i wänſkap / i ſina beſtällningar pådriſwande/ ſamt enwiſe / girige och frimodige uthi alla fahrligheter. Faſold den ſtålte hade förgyld ſkiöld och harneſk / märkt medh leyon af rödh färga / lika ſom Konung Thidrek brukade förutan thet at detta leyon ſtodh twert före uppå ſkiölden uthan Crona. Thet ſamma wapnemärke hade hans broder Ecka haft. Men at Konung Thidrek och deſſe bröder hade leyon på ſine wapen / betydde ſom förr är omtalt/ at the ſkulle förr dö / än ſom undandraga ſigh någon nödh. Men den röda färgan på deras wapen / bemärkte theras frimodighet och krig.

CLXI. CAP.
Fra Thetleifi Danſka oc hans merki.

Thetleifur Biturulfs ſon var jarpur a har oc rett har oc thyckt miog/ hañ var mikil leitur i andliti/ hans nef var hatt oc thunt/ oc var hans andlit allt vid ſic/ eigi miott/ oc tho langt/ vel oygdur oc vænn madur ſynum/ ecki lioſlitadur / enn tha er hann var reydur/ tha var hann folur ſem aſka/ allra manna var hann meſtur a hæd oc a digurleik/ oc hinn vaſkaſti a allann voxt. Hans lunderni er a theſſa lund/ hann er allra manna gladaſtur oc litilataſtur vid hvert barn/ oc alla ſkem-

tan

161. CAP.
Om Thetleif Danſke och hans wapnemärke.

Thetleifer Bitterulfſon hade brunt/ rakt och tiåckt hår / och ett ſtort anſichte/ hans näſa war ſmal och hög/ hans anſichte war wälſkapat och intet ſmalt/ dock något långt / ögonen woro wackra / och war han en anſeenlig karl och rödh i anſichtet / men när han blef wred/ ſåg han blek uth ſom aſka/ han war den högſte och tiåckaſte ibland alle män / och braf underſatter. Medh ſådane ſinſens gåfwor war han begåfwat/ at han war mycket luſtig och höflig emot hwar menniſkia / och hwart ſom han kom / kunde jämwäl den ringeſte mañ hafwa fritt at ſkiämta medh honom: han talte

dri-

ductum nec nimis oblongum, axillas latas robuſtasque, nec in æqualem altitudinem proportionatas, manus pedesque decoros, corpus robuſtum & in equeſtribus exercitiis idoneum. Arma tractare edocti, magnanimes atque feroces, multa cum protervia taciturni, ſed eloquio nihilominus facundi, cultu corporis armorumque ſuperbo delectati, in amicitiis colendis fidi, in rebus gerendis promti, perſeverantes, cupidi atque audaces. Faſoldus cognomento glorioſus ſcutum & arma cuncta aureo colore obducta habebat; eminebat in illis Leo ruber, qualem etiam in inſignibus ſuis præferebat Theodericus Rex, in ſcuto obverſo inclinatum, nec corona ornatum. Eodem etiam inſigni utebatur Ecka frater ejus. Et vero ſicut antea dicebamus, ob eam cauſam Leonis imagine iſti fratres noſcibiles eſſe maluerunt, ad denotandum conſtantem in diſcriminibus ſubeundis animum ipſorum, mortemque ipſam fuga ſibi potiorem haberi. Rubro inſuper armorum colore fortitudo bellicaque eorum ſtudia denotabantur.

CAP. CLXI.
De Detleſo Dano ejusque inſignibus.

Detlefus Biturulfuri F crines habuit cinericeos atque ſpiſſos, os auguſtum, naſum aquilinum, faciem decoram & aliquantiſper oblongam, oculos perpulcros, vultu erat affabilis & rubedine aſperſus, ſed oborta aliquando ira totus pallidus apparuit. Procerus corpore atque obeſus membrisque robuſtis. Ingenii indole egregia præditus, hilaris & erga omnes manſvetus, quacunque occaſio jocis atque leporibus dabatur, honoratiori-

bus

tan oc leika ma vid hann eiga enn minsti madur hvar sem hann kom: hann er diarfmælltur firir tignum monnum tho ad hanum sie okunnir/ oc sva oc i fiolmenni/ diarfur er hann i ollum lutum/ sva ad varla fæst hans maki / sterkur oc fimur vid alla leika/ hardur oc grimmur vid alla ovini sinu / oc i orustum eda holmgongum/ thrar oc elium-madur mikill/ sva at hans iafningi hefur varla feingiz. Thetleifur Danski hefur mark a sinum vapnum med dock-blan lit/ a hans vapnum er markad thad sem thydeskir menn kalla Elfendyr/ eñ Væringiar Fil/ af gulli lagt; enn firir thvi hefur hann med thvi markad sin vapn/ at Sigurdur Gircur hinn gamli reid einum fil / oc vid thetta alltsaman hadi Thiettleifur Danski mikla orosto oc fieck sigur oc somd. Hans hinn dockblae skiolldur/ a hanum sier litt hogg/ sva at hann bregdi sinu yfirbragdi/ oc thar til liet hann giora sinn skiolld fyrsta sinni/ at sem best tholdi hann/ oc sem minst brygdiz hann i einskiskonar naud. Firir thvi hefur hann gull a sinum skylldi/ at hans modir er tiginborinn.

dristigt medh höfdingar / fast de wore honom okiände / och äfwen uthi stora samqwämer/ samma dristighet brukade han uthi alt annat / så at knapt kunde man finna hans like; stark och snäll war han uthi allskiöns lek / men hård och grym emot sina owänner uti krig eller enwiges kamp/ och der till så enwis och af stor kropps styrkia/ at hans like hafwer nästan aldrig funnits. Thetleiser Danskes wapen woro mörkblå/ och märkte medh en gyllene Elefant / som de Tyska kalla Elfendiur / men Wäringar Fil. Orsaken hwarföre han hade sålunda märkt sine wapen/ war at den gamble Sigurder Girker redh på en Elefant/ men Thetleif Danske kiämpade emot alt detta/ och bekom segren med stort beröm. På hans mörkblå skiöld syntes intet feel fast än han war uthi huggen/ och der til låt han giöra sin skiöld försia gången / at han skulle tåla som bäst/ och aldrig gifwa sigh för hwad sahra som påkomma kunde. Men derföre hade han gull på sin skiöld / at hans moder war af adlig härkomst.

CLXII. CAP.

Fra Villdifer oc hans hertygium.

Villdifer enn dramblati oc hinn kappsami/ hans har er dokt/ enn andlit liost oc langt oc vel vaxit/ nockod biugnefiadur oc hvatlegur i augum / har oc herdabreidur oc vel varinn/ fagra hond hefur hann oc hvita/ oc digrann arm oc sterkann/ hann er allra manna fimastur oc vel ærn/ atgerfis madur mikilli allskonar lei-

162. CAP.

Om Willifer och hans wapen.

Willifer den högfärdiga och oförtrutne/ hade mörkt hår/ hwitt ansichte / men långt och wälskapat / war något kroknäsoter och qwickögder / breder öfwer skuldrarne och wäl wäxter/ wackra hwita händer hade han/ och tiocka starka armar / han war öfwer alla mycket wig och wäl artat / ther til en mästare uthi allskiöns lek. Han war ock wis och rådig/ hade ett stadigt och artigt sinne / war dristig

bus viris quamvis sibi ignotis familiariter sermocinabatur, eademque libertate etiam in consessu plurium uti solebat, supra omnes alios audax. Insuper robore valens in ludorum exercitiis eminebat, æmulis omnibus asper, inque bellis ac certaminibus pariter durus, in proposito constans, supra humanam sortem fortis. Detlefus Danus arma habuit cæruleo colore obducta, eminuitque pro insigni elephas auratus, qui tali nomine apud Germanos notus est, sed Waringiis peculiari vocabulo appellatur Fil. His eam ob causam uti voluit insignibus, quoniam Sigurdus Græcanicus cognomento vetustus elephante vehi solebat, eumque dum imitabatur Detlefus Danus bellis perpetuis implicatus, gloriosa potiri solebat victoria. In scuto cæruleo, quamvis ictibus percusso, nulla apparuit rima, quippe operis validissimi contra vim quamcunque in discriminibus maximis. Porro aureus color scuto impressus significabat eum matre prænobilis familiæ natum fuisse.

CAP. CLXII.

De Vildifero ejusque insignibus.

Vildiferus cognomento superbus atque pugnax, crines habuit subfusci coloris, faciem candidam, aptæ longitudinis nasum pulcre inflexum, oculos agiles, humeros latos firmosque, manus decoras candidasque, lacertos robustos, corpus idoneum aptumque ad ludorum quævis genera tractanda: Prudentiæ donis apprime instructus, indolem

leikum / hann er vitur oc radamadur mikill / ſtilltur vel i ſkapi oc ſkaurunglyndur / oc diarfur ef hann ſkal firirrada odrum monnum / enn liſtugur oc kurteis ef hañ ſkal thiona / oc nockur undirhyggiu-madur / oc enn hardaſti i oruſtum oc ſigurſæll. Villdifer hinn frokni markadi ſin vapn a thenna veg / at a hans ſkylldi er ſkrifadur eirn golltur oc eirn biorn med dockraudum lit / enn gulann hefur han lit a ſkilldi / oc umm utann dockrauda rond / oc thvilikan lit hefur hans oll harneſkia. Thad jarteiknar hans bunadur / villigolltur / thad er a thydeſku Villdifer / firir thvi er hann kalladur ſva / at hann er alldrigi med ſinum frændum / oc eigi a ſinni foſturjordu / helldur iafnann med utlenzkum hofdingium. Villigolltur er allra dyra froknaſtur oc verſtur vid at eiga theim er veidir ; enn biorn er firir thvi a hans vapnum / at thar medh hroſar hann thvi / at hann kalladiſt eirn biorn tha er hann loyſti ut ſinn felaga Vidga / thvi hefur Villdifer ſundurleyſta harneſkiu oc annann veg enn adrir kappar / at hann vill lata kenna ſina ferd / ſva langt ſem hver ma ſia.

ſtig når han ſkulle råda öfwer andra / men luſtig och höflig når han tiente androm / och litet ſmåfalſker / der til en kiäck mann uthi krig och ſlachtningar / hwareſt han bekom altijd ſeger. Den wige och ſtarke Wildifer / hade ſålunda mårkt ſine wapen: på hans ſkiöld ſtod en galt målat / och en biörn medh mörkröd fårga men hans ſkiöld war elieſt gul och en mörkröd rand uthan omkring / och hela harneſket war medh ſamma fårga öfwerſtrukit. Målningen uppå hans wapnebonad bemårkte / at ett willſwin heter på tyſka Willifer / och therföre kallades han ſå / at han war aldrig hemma i ſitt fådernesland hos ſina frånder / uthan altid ibland uthlåndſke höfdingar. Ett willſwin år det ſtarkeſte diur och wårſta til at fånga ; men derföre war ſatt en biörn på hans wapen / at han der medh berömde ſin giårning / at han kallades en biörn / når han löſte uth ſin ſtallbroder Widga / derföre hade han ett uplöſt harneſk / til åthſkilnat emot andra hiåltar / at han wille folck ſkulle kiånna honom / ſå långt de finge ſee honom fårdandes.

CLXIII. CAP.

Fra Herbrandi hinum vidforla oc hans vapnamerki.

HErbrandur hinn vidforli er jarpur a hars-lit oc hrockinnhar oc docklitadur / oc tho faul litadur / ſkarpleitur oc lidur a neſi / brunt ſkegg oc lidaz oc tvikviſlott / langt andlit oc eigi miog breitt oc freknott / auguſnor / oc eigi er hañ vænn /

163. CAP.

Om den widt bewandrade Herbrand / och hans Wapen.

DEn widt bewandrade Herbrander hade brunt kruſat hår / war ſwartbleker och mager uthi anſichtet / kroknåſøter / hade brunt / kluſwet och kruſat ſkiågg / långt anſichte / men intet mycket bredt / och der til fråknot / war ſnarögder / och ingen wacker mann hwarken til anſichtet

lem eximiam præferebat. In conſiliis dandis pronus, multa cum affabilitate amicorum commodis ſtudens, ſuſpicax, in bellis ſtrenuus atque victorioſus. Vildiferi arma ſequentem in modum ſignata erant. Videlicet in ſcuto medio depictus erat aper atque urſus colore ſubrufo in campo flavo, ſubducta ad limbum linea ſubrufa. Hoc etiam colore armatura ejus tota internoſcebatur. Cæterum apri figura vel hanc præcipue ob cauſam delectabatur, facta alluſione ad nomen Villiferi, quod Germanica lingva feram hujusmodi denotat, ſimulque indicio eſſet, cum nunquam intra patrios contineri limites, ſed peregrinas oberrando regiones, magnorum Ducum converſationes frequentare. Conſtat porro aprum viribus præſtare ante feras quaſcunque alias, venatorum inſidias ſubvertentem, adeoque juxta hunc effigiatum ſtare urſum, tanquam emblema fortitudinis propriæ, cum urſi olim formam indutus, ſodalem ſuum Vidgam periclitantem liberavit. Enimvero & hanc ob cauſam galeam geſtabat adapertam, contra uſum aliorum pugilum, ut adventantem ipſum ex longinquo internoſcerent homines.

CAP. CLXIII.

De Herbrando peregrinatore ejusque inſignibus.

HErbrandus qui vulgo ob longinquas peregrinationes inclutus erat, crines habuit in cinnos implexos, faciem ſubfuſci coloris, naſum aquilinum, barbam fuſcam, criſpam atque bifidam, faciem oblongam nec in rotunditatem nimiam dilatatam, papulis

vænn/ oc eigi er hans andlit fagurt/ oc er tho hardligt oc grimmlegt/ mikill madur vexti/ hur oc velvaxinn oc ſterkur/ oc allra manna kann hann beſt a heſti / ſpekingur mikill/ mælſkumadur / fagurordur/ hardmælltur / diarfur / vaſkur / forvitinn/ gloggtheckinn/ minnigur / oſpar af ſialfum ſier i mannraunum. Herbrandur hefur ſkiolld oc alla harneſkiu / at raudur er allur ſkiolldurinn / oc lagdur a ſkotelldur er a hans vapnum er / hardara flygur oc ſidur firirferſt / enn einginn lutur annara thann er i hernadi ſie hafdur/ hvar til er iamnad i oruſtu er Herbrandur ridur/ at ſkotelldurinn flygur / ſa er alldrigi kyrr tha er hann ſkal til vapns hafa; ſva er oc Herbrandur/ er alldrigi var kyrr/ oc nalega hefur hann farit umm alla verolldina.

ſichtet eller kroppen/ uthan grym/ faſt/ och til wåxten en fulltaxen mann/ långer/ raker och ſtarker/ och kunde ibland alla båſt rida ſin håſt/ han war en wis mann och wåltalande/ liuflig uthi ſine ord/ högmålter/ driſtig/ raſk och förweten/ kiånnespak/ minnesgod och oförtruten uthi alla fahrligheter. Herbrands ſkiöld och harneſk war rödt målat/ och på ſkiölden ritat en bliyande eldslåge/ ſammaledes på all hans harneſk/ hwilken eld håſtigare flyger och mindre uphörer/ ånn ſom någon annan ting/ then man i krig och hårfård brukar. Åfwen lika förhölt Herbrander ſigh der han redh uti hårnad och krig/ ty han flög omkring ſom en thoreld/ och drögde intet når wapen och wårjor ſkulle klinga; deß emillan war Herbrand icke heller ſtilla; ty han hade ſnart ſagt beſedt ſtörſta delen af wårlden.

CLXIV. CAP.

Fra Gunnari Kongi oc hans vapnum.

Gunnar Kongur var lioshar oc breidleitur/ lioſt ſkegg oc ſkamt/ herdibreidur/ lioslitadur oc haligur at ollum vexti ſyndum/ kurteis/ ſterkur oc allgodur riddari/ oc haukligur er hann ſat a ſinum heſti/ oc vel kann hann a ſinum heſti vid ſkiolld oc ſverd oc ſkot/ hann er arædis madur mikill/ frokn oc uforſiall/ grimmur/ gladur oc milldur af ſie/ audtryggur vid vini ſina/ talhlydinn oc godur dreingur/ hardur vid ſina ovini. Gunnar Kongur hefur alla harneſkiu hvita ſem ſilfur/ oc

164. CAP.

Om Konung Gunnar och hans Wapen.

KOnung Gunnar hade liuſt hår/ bredt anſichte/ liuſt ſtackot ſkiågg/ breda ſkuldror/ war hwitlagder och ſtor til alla lemmar/ der til höflig/ ſtarck och en mycket kiåcker riddare/ ſom ock kiåcker når han ſatt uppå ſin håſt/ och förſtod wål at föra ſin ſkiöld och ſwård/ ſamt at ſkiuta allahanda ſkott/ han war oförſkråckt/ wiger mann/ oförſichtig/ grym/ glad och gifmild/ och ſnar til at tro thet ſom hans wånner för honom beråttade/ hwilket han och ſtrax uthi ſielfwa wårket at efterkoma icke war ſen/ doch en god man/ och hård emot ſina owånner. Konung Gunnars harneſt war hwitt ſom ſilfwer/ och på hans

lis notatam, oculos claros ac nitidos, forma non admodum decorus, ſed aſpectu formidabilis, ſtatura procerus atque robuſtus, equeſtribus exercitiis apprime idoneus, facundia pollens, eloquio ſonorus, audax, protervus atque ferox, indole atque memoria bona prædītus, laborum tolerans in diſcriminibus obeundis. Ejus ſcutum atque armatura omnis rubro colore obducta erant, eminente in medio fulgure flammante, quod longius provectum majores acquirit vires, præ armis quibuscunque aliis in bello adhiberi ſolitis. Denotabatur hoc emblemate Herbrandi bellica fortitudo, atque agilitas fulminis inſtar obverſans, quoties in acie arma circumferenda erant; inſuper ingenium repræſentabat Herbrandi igneum, qui perpetuis peregrinationibus totum fere orbem peragrando luſtraverat.

CAP. CLXIV.

De Rege Gunnaro ejusque inſignibus.

REx Gunnarus crines habuit albicantes, faciemque auguſtam, barbam candidam curtamque, humeros latos, cutem corporis nitidam, membra robuſta, ingenium modeſtum, equeſtribus exercitiis ſubactum. Equum cum agitaret arma probe tractare edoctus, tela explodere atque ſagittas, in bello imperterritus, induſtrius ſedulusque; ferox, hilaris, atque liberalis, amicorum pollicitis fidens, bonæ indolis, inimicis gravis. Armatura ejus omnis argenteo colore nituit, eminebatq; in ſcuto aquila coronata; quæ in ſingu-

oc er amarkad hans skylldi Orn ein oc korona a hofdi/ thad mark ber hann a ollum sinum vapnum / enn firir thvi at hann er Kongur/ ber orn koronu a sinu hofdi/ enn firir thvi hefur hann sic sva markadann/ at aurn er kalladur Kongur allra fugla / oc hans vapn eru aukend oc skyrlit/ sva kemur hann oc alldrigi med morgum monnum/ at ei ma skiott hann kenna af ollum / sva er hann kurteis oc hoverskur.

hans skiöld stod en örn medh Crona på huswudet assatt. Samma örn stod på alla hans wapen; örnen hade derföre Crona på huswudet at han war Konung/ men at han hade uthwaldt örnen af foglarne/ war för den orsaken/ at örnen kallas foglarnes Konung ; hans wapen woro mycket ödkiände och blånkiande/ uthaf hwilka han strax igen kiändes / fast han än war iuland stort sällskap/ såsom ock af sin artighet och höflighet.

CLXV. CAP.

Fra vapnabunadi Hogna brodur hans.

HOgni brodur hans hefur har svart oc sitt/ oc nockor sveipur i / langleitur/ nefmikil/ brunsidur/ dokt skegg/ oc allur er hann dokt litadur/ hardligur/ andlit hefur hann grimlegt / eitt auga og er thad helldur snarpt oc fröknlegt / mikill vexti/ har oc digur a allann voxt/ oc tha er hann kemur i sin herklædi/ er hann hvartveggia sæmelegur oc tho ogurlegur/ oc hann er allra manna sterkastur oc hinn besti riddari/ oc eigi sidur er hann holmgongu madur oc su kempa ; hann er spakur madur at viti/ forsia madur mikill/ oc thidur oc falatur/ grimur oc kappsamur/ gott hiarta hefur hann oc hug-prudt / skiott til alls er hann vill gera / thralyndur/ einfalldur/ hardudigur oc oarnwitigur. Hogni hefur vapnamark med sama hætti oc Gunnar Kongur brodur hans/ hans skiolldur oc harneskia er lagt medur silfri oc aurn er i stendur/ hans vapnum er

stein-

165. CAP.

Om Hogne Konung Gunnars broder och hans Wapen.

HOgne Konung Gunnars broder hade swart och sidt hår och litet knullrot / långt ansichte/ tiock näsa/ stora ögnebryner / swart skiägg/ och war swartlettader öswer hela kroppen; härder och hade grymt ansichte/ och allenast ett öga / hwilket war mycket bistert; til wäxten war han stor och hög och tiocklemmader / och när han war hårklädder / hade han både ett mannligit och ett förskräckeligit anseende/ der til war han den starkeste hiälte och kiäckeste riddare/ och icke mindre uthi enwiges kamp en kiäcker stridshiälte. Han war begåswat medh wisdom och stor försichtighet/ ödmiuk/ tyster/ grym/ och wille aldrig aflåta thet som han en gång begynte/ han hade ett uprichtigt hierta och friskt modh / war ock snar uthi alt sitt förehaswande/ twärsinter / enfaldig/ hårdsinter/ som ingen af ringare wärde förtalte eller förachtade. Hogne hade samma märke på sin wapen som hans broder Konung Gunnar. Hans skiöld och harnesk woro försilswererade/ och på all hans wapen war målat en örn medh rödh färga. Hans försilf-

ra-

singulis armis ejus expressa erat, ad indicandum regiam ejus dignitatem, cujus corona symbolum esse solet. Hoc vero insigni potissimum internosci voluit, quia sicut aquila avium rex cognominari solet, ita hoc emblemate insignita arma ejus ab omnibus noscebantur, ipse vero quacunque frequentissimo in hominum consessu versabatur, indole animique dotibus peregregiis ante alios eminuit.

CAP. CLXV.

De insignibus Hognii regis fratris.

HOgnius regis frater crines habuit nigricantes, propendulos & aliquantulum crispos; facies ei oblonga, nasus crassior, supercilia lata, barba hispida, cutis corporis subfusca, atque prædura, aspectus horridus, oculi lumen unicum in formidinem ac terrorem compositum, corpus enorme, statura admodum procera. Armatura cum indutus esset, augustus aspectuq; terribilis apparuit. Robur ipsi eximium, tractandisque equestribus exercitiis corpus idoneum. In duello pariter ac prælio strenuus pugnator. Ad hæc sapientiæ prudentiæque donis instructus, præmeditato animo cuncta agebat, mitis atque taciturnus, ferox fortisque. Indole egregia præditus animique fortitudine in rebus agendis promtus, morosus, simplex, rigorosus, nemini obnoxius. Insignia armorum cum fratre suo Gunnaro communia habuit. Scutum galeaque argento nitebat,

steindur raudum steini. Thetta mark silfri lagdur skiolldur ef hann er borinn i solskin/ tha glitrar hann oc birtir sva at einginn fær i gegn sied/ langa rid: thetta bragd var viturlegt sem van var at hanum. Thad er nu aftekid i sogum Thydeskra manna/at einginn skal bera a holm silfurlagdann skiölld eda buklara. Hans örn var eigi koronadur/ thviat hann var eigi Kongur.

rade skiöld når han blef uthburen i solen/ gaf han sådant skien ifrån sigh/ så at man kunde icke en lång stund see uppå honom. Denne hans wapenbonat war wål och förståndigt giord/ som man af honom som en wiis man hade at förmoda. Thet år nu uthi the Tyske sagor förandrat och förbudit/ at til enwiges kamp skal ingen gå medh någon slags försilfrat skiöld eller buckler. Hans örn hade ingen Crona/efter han war intet Konung.

CLXVI. CAP.

Fra Sigurdi Svein oc hans hertygia merki.

SIgurdur Sveinn: hans har er brunt oc fagurt oc lidast i locka stora / oc hans skegg er skamt oc thyckt oc med sama lit/ hanefiadur/ breitt andlitt oc stor bein/ oc hans augu eru sva hvosz/ at fair meñ munu vera sva diarfir / at thori at leita undir hans bryn; hans horund er allt sva hart sem sigg villi-galltar eda horn / at einskiskonar vapn bita a / hans herdar eru sva miklar a at sia/ at sva er sem thrir menn sieu a thyckt: hans likami er allur skapadur vid sic a hæd oc digurleik / thann veg sem best ma soma / oc thad er mark of hans hæd/ tha er hann hefur gyrt sic sinu sverdi Gram of sic midiann/ er var sio spanna hatt/ oc tha er hann od i rug-akur alskotinn / tekur nidur doggskorinn a akurinn uppstandanda / oc tho er hans afl meira enn voxturinn/ oc vel kann hann sverdi at beita / eda spioti ad skiota eda leggia/ eda skylldi hallda eda

166. CAP.

Om Sigurd Swen oc hans Wapen.

SIgurder Swen hade wackert swart krusat hår i stora låckar/ tiockt och stackot swart skiägg/ hög nåsa/ bredt ansichte / stora ben och så hwaßögder / at fåå månn woro så dristige/ som tordes se honom i ögonen; hans kropps hud war så hård som willswins swålen dår börsterna sittia/ eller ock som ett horn / så at intet slags wapn kunde der uppå bijta ; öfwer skuldrarne war han så tiåck som andra tre karlar tilsamman: hans lekamen war både til tiåckhe en och långden så wål skapat som någon karl kunde wara; måcket huru hög han warit hafwer/ år det at når han bundit sitt swård Gram widh midian uppå sigh/ som war siu qwarter långt / och han gick i en åker der som war fullwåxter rågh / så råckte dåppskon neder til rågen ; dock öfwergick hans styrkia wåxten: han kunde wål at huggas med swård/ skiuta eller sticka med spiut/ hålla skiöld/ spånna boga/ håst at rida; allskiöns konster och höfligheт hade han lårdt i sin ungdom / och war han en sådan wijs mann / at somblige ting wiste han långt föruth förr ån the skiedde / och förstod

tebat, eminente in medio aquila rubra. Expositum ad solis jubar argenteum scutum, coruscantibus radiis visum oculorum intercepit. Hæc adeo insignia justa symmetria efformata eum apprime decebant. Cæterum per constitutiones apud Germanos conditas edicto vetitum est, ne quisquam duello certamine pugnaturus scuto argenteo loricatus se induat. Sed vero aquila, cujus symbolo utebatur, simplicem in modum absque corona depicta erat, in signum nondum provecti ad regium culmen.

CAP. CLXVI.

De Sigurdo ejusque armatura.

SIgurdus crines habuit fuscos venuste in cinnos majores implexos; barba ipsi nigra, crispida, nasus elevatus, facies ampla, crura oblonga, oculi horridi, cunctos ab aspectu arcebant. Cutis corporis aprinæ instar pellis aut cornu in modum obdurata, armorum ictus non persensit, humeri latiores ad comparationem trium aliorum hominum mensurari poterant. Corpus robore pariter ac crassitudine suffultum præ aliis eum commendabat. Magnitudinis ejus mensuram illinc cognoscere licebit: nimirum cum gladio suo Grammio septem palmos oblongo, accinctus per media sata jam maturantia progrederetur, culmen aristarum tenus attingebat mucro gladii. At vero corporis proceritatem superabat robor ingens. Gladio decertare, hasta pugnare, scutum præferre, arcum

eda boga spenna / eda hesti at rida / oc margskonar kurteisi oc hæversku er hann nam a unga alldri. Hann er sva vitur madur/ at suma hluti veit hann firir tha er eigi eru framkomnir / oc hann kann oc skilur rodd fugla/ oc thar af koma hanum faer lutir at ovorum. Hann er maldiarfur oc giarn rada vid vini sina/ malsniallur oc langtaladur/ oc ecki mal tekur hann thad at tala/ at hann skiliz firr vid/ enn sva skal synazt theim er hoyra / sem a ongann veg meigi vera nema sva sem hann mælir/ oc thad er hans skemtan at veita lid vinum sinum eda geingi/ eda royna sialfann sic a nackvara lund i storvirkium/ oc taka fe oc gersimar af sinum ovinum/ oc gefa sinum vinum/ oc alldrigi skortir hann hug / oc alldrigi vard hann hræddur a sinni æfi. Sigurder Sveinn hefur markad sinn skiolld a thann veg/ hann er lagdur raudu gulli/ oc askrifadur eirn dreki dockbrunn et ofra / enn fagur raudur et nedra / oc a thann veg er markadur hans hialmhottur oc hans merki/ oc hans sodull oc vapnrockur / oc firir thvi er hann sva markadur/ at thegar er hann er sen/ tha ma vita hver thar ridur oc sva er hann frægur/ er hann drap thann mikla dreka / er Veringiar kalla Fafni/ oc firir thvi eru oll hans vapn gullbuinn/ at hann er umframm alla men at drambi oc kurteisi / oc allri hæversku nalega i ollum forn songum/ tha er allir eru taldir enir sterkustu oc hinir frægustu / oc hinir milldastu kappar oc hefdingiar / oc hans nafn geingur i ollum tungum firir nordann Ericklands haf / oc sva man vera medan verolld stendur.

stod fogleskrij; dersföre kommo honom fåå ting oförwarandes uppå. Han talte dristigt och rådslog giärna medh sina wänner / war wältalande/ dock i talet långsammer / och intet begynte han at framställa sitt tal om någon ting som han skulle aflåta/ förr än hån want bifall af de andra/ och måste alt slutas som han wille. Thet war hans lust at hielpa och styrkia sina wänner/ och at giöra sigh sielf namnkunnig igenom någon berömlig giärning/ sem taga gods och dyrebara saker ifrån sina owänner och gifwa sina wänner; och fattades honom intet mod/ ty aldrig någon sinn i sina dagar war han rädder. Sigurder Swens sköld war förgylter och uppå målat en Drake / hwilkens öfwersta deel war mörkswart / men den nedersta liusröd. Samma drake stodh ock uppå hans hielm/ standare/ sadel och wapenräck målader/ och dersföre hade han sådan wapnebonat / at alla menniskior som honom sågo skulle weta hwem der redh. Så war han ock widt beromd för det han slog ihiäl den stora draken som Wäringiar kalla Fofni/ och dersföre wore alle hans wapen förgylta / at han war förmehr än alle andra i stormodighet / höflighet och all annor artighet; hwarföre och nästan i alla gambla sagor/ der som upräknade äro de störste/ ypperste / berömligaste / högmodigaste och mäste kiämpar och höfdingar / berömmes hans nampn uppå alla de tungomål / som äro nordan för det Grekiske hafwet/ och lärer hans beröm wara så länge werlden står.

CLXVII.

arcum tendere, equum tractare, variaque exercitia præclara inde à juvenilibus annis edoctus erat. Sapientia tantum pollebat, ut etiam res futuras prænosceret, inter alia avium garritus intelligens, paucarum omnino rerum ex improviso ei obtigerunt fata. In dicendo audax, amicorum non fastidiebat consultationes, facundus atque sermone prolixus, sententiæ suæ acerrimus propugnator, in suas partes alios pertrahere satagebat, ex arbitrio proprio cuncta rerum decidens. In juvandis amicis studiosissimus, illustribus facinoribus famam nominis aucupabat, inimicorum bonis inhians, eadem occupata amicis communia esse voluit. Animo semper intrepidus nunquam formidare visus est. Scutum ejus auro rutilante insignitum erat, inque medio campo depictus draco, superne fuscus, inferne rutilans. Hoc symbolo signata erat galea ejus atque vexillum, ephippium atque epomis, ut ab omnibus internosceretur equo suo cum circumequitaret. Porro immortalem sibi nominis gloriam acquisiverat ob interfectum draconem illum horrendæ magnitudinis, quem peculiari vocabulo Fafni appellant Varingii. Arma ejus auro tota interstincta erant, propter fortitudinem morumque aptitudinem, quibus ante alios præcelluit: quippe etiam historiæ antiquæ in recensendis memoriis heroum virtute atque robore excellentium, primum ipsi locum assignant: ac vero omnium gentium lingvis peregrinis, quæ citra mare Græcanicum boream versus habitant, passim Sigurdi nominis laus celebratur, duratura in omne ævum.

CLXVII. CAP.

Hier seigir fra Sifka oc hans lunderni.

SIfka hans har er raudt sem blod eda rosagrasid/ oc karhofdadur/ hans andlit er liost oc raudfreknott/ oc biartañ likama hefur hann oc allann freknottañ/ rautt skegg hefur hann oc helldur sitt/ fagra asionu/ medalmadur at hæd/ oc tho er hann sterkur at afli/ oc ridur hest allvasklega/ oc mikill er hans gervileiki uñ marga luti/ hann er vitur madur oc tholinnmodur/ langrækur oc undirhyggiu madur mikill/ blidmælltur/ fagurmall/ grimmur/ illgiarn/ otrur/ hardur var hann/ oc hans nafn man iafnann uppi vera.

167. CAP.

Om Sifka och hans sinne.

SIfka hade rödt hår som blodh eller en ros/ litet hufwud/ hwitt rödfläckugt ansichte/ och hwiter kropp all öfwer rödfläckot/ rödt och sidt skiägg/ fagert anseende/ war medelmåttig karl til längden/ dock starker/ redh wäl häst/ och uthi många ting war han wäl öfwader. Han war en wis mann och tåhlmodig/ långsint/ mycket småfalst/ hade sött och liufligit taal i munnen/ men war der hos grym/ illrådig/ otrogen/ hård/ och hans namn kan heller intet förglömmas.

CLXVIII. CAP.

Fra Hilldebrand Meistara.

MEistari Hilldebrandur hefur thann lut umframm alla kappa i Bern/ at hann kann thad slag med sverdi/ at einginn madur matti koma firir sic skylldi hvar sem hann kemur i vig/ oc optast fær hann sigur a einu hoggvi/ oc vid thad sama er hans getid hvar sem hans nafn er ritad eda fra hanum sagt.

168. CAP.

Om Mester Hildebrand.

MEster Hildebrand war uthi en konst förmehr än the andra hiältar i Bärn/ ty han kunde giöra thet hugg medh swärd at ingen kunde afwärjat medh skiölden/ när han kom at fächta/ hwar igenom han som oftast fick seger i första hugg/ ty är han mycket berömder/ hwarest som hans namn står skrifwit/ eller om honom talas.

CLXIX. CAP.

Hier seigir fra Heimi.

HEimir enn mikillati fær af thvi mestann metnad i Bern/ med thvi hann er

169. CAP.

Om Heimer.

DEn storlåtige Heimer war derföre mäst achtat i Bärn/ at han war en frimodig och

CAP. CLXVII.

De Sifca ejusque indole.

SIfca crines habuit sanguinis instar vel si mavis rosæ in modum rubentes, caput pusillum; facies ipsi candida rubris interstincta papulis, cutis corporis candida papulisque rubentibus maculata, barba rufa atque prolixa, aspectus decorus, statura mediocris, viribus robustus, equum apte circum agitare variisque exercitiorum muniis obeundis apprime gnarus. Adhæc sapientiæ donis instructus, constans, longanimis, astutus, eloquio blandus atque facundus, ferox, truculentus, infidus atque durus, cujus memoriam nominis minime reticendam duximus.

CAP. CLXVIII.

De Hildebrando artis suæ magistro.

HIldebrandus eximia arte quadam ante alios Veronensium pugiles præcelluit. Quippe gladium dextre adeo vibrare novit, ut ictus scuto averti nequirent cum contra æmulum depugnandum ipsi. Sæpissime uno solo ictu victoriam sibi vindicabat. Hanc etiam ob excellentiam summe celebratus, quoties vel in eruditorum scriptis vel communi hominum colloquio nominis ejus mentio facienda occurrit.

CAP. CLXIX.

De Heimero.

HEimerus cognomento audax magna in existimatione inter Veronenses erat, ob fortitudinem

er frokn oc mikill berſerkur / er hann mælti vid Thidrik Kong eptir theirra holmgongu/ at Thidrikur Kongur mundi vera yfir ollum monnum i verolldu at afli oc hug / oc thar med var hans ſverd betra koſtum enn fleſt vapn / oc hialmur hardari enn firr hafdi hann ſied einſkis-konar ſtal/ oc vid hans bryniu fieck hann eingi maka/ oc orit er hans ſkiolldur ſtinnur. Enn ſva godur dreingur oc mikill hofdingi ſem thu ert / thvi bardizt thu a ſva vandum heſti? at hann fieck eigi borit thig/ oc eigi ſtoz hann eitt lag: ec veit eirn heſt Herra/ oc er nu thriggia vetra gamall / oc ef thu kemur a hans bak / tha ſkalltu leggia thinu ſpioti oræddur hvar ſem thu villt/ oc ec legg thier at vedi mitt hofud/ at firr ſkal rakna thinn ein ſterki armur oc inn digri/ enn hans ryggur ſkuli vikna. Nu ſvarar Thidrikur a theſſa lund/ mattu fa mier heſt thenna / er ec ſkal eigi meir rædazt of han i oruſtu eda turniment/ enn ſialfann mic / tha ſkal ec giora thig meſtann mann/ oc mier næſtann, tha er fra er tekiñ Hilldebrandur Meiſtari af ollum minum monnum. Oc af theſſu ordi/ reid Heimir heim aptur til ſins fodur Studars/ oc tekur af hans ſtodi eirn fola/ hann er blackur at lit/ thriggia vetra gamall/ meiri enn einginn madur ſæe firr heſt / hann er vel ramur a laup / hann heitir Falki / oc med theima heſti ridur hann heim til Vernar aptur / oc gefur Thidriki Konungi; oc thetta launar Thidrikur Kongur hanum vel morgu ſinni.

och ſtarker ſlagskiämpe/ han talte til Konung Thidrek efter theras enwiges kamp / at Konung Thidrek månde öfwergå olla karlar uthi hela werlden til ſtyrkia och modh / der til medh war hans ſwärd bättre än något annat wapen / hans hiälm war uthaf ſå hårdt och godt ſtål giord/ at Heimer intet ſtål hade ſedt ſå godt ſom det; hans brynia war äfwen wähl för honom makelös/ och öfwermättan ſtyfwer war hans ſkiöld. Men ſå godh dräng och ſtor höfdinge ſom du är/ ſade Heimer til Konung Thidrek; hwarföre fächtar du på ſå elacker och ſwag häſt / ty han orkar intet at bära dig/ ey heller emotſtå ett tillrännande: Jagh wet en häſt Herre/ ſom är nu tre åhr gammal/ uppå hwilkens rygg om du kommer / då må du orädder ſticka til medh ditt ſpiut hwareſt du will/ och will jagh der om wädia medh mitt hufwud/ at förr ſkal tröttna och förſwagas din ſtarke tiäcke arm / än ſom han ſkal gifwa ſigh i ryggen. Til detta hans tal ſwarade Konung Thidrek ſåledes: om du kan förſkaffa migh en ſådan häſt / ſå ſkal iagh intet mindre wara rädder om honom i krig eller tornering än om migh ſielf/ och då ſkal jagh giöra dig til en mächtig mann/ och ſättia dig näſt migh ibland alla mina männ / undantagandes meſter Hilebrand. När Heimer hörde Konungen fälla ſådane ord/ redh han hem til ſin fader Studas / och togh en fåle om try åhr / ſom war black/ och fallen af det goda ſtodet/ och hade ingen ſedt ſkiönare häſt/ ty han hade ett koſteligit lopp / och war häſtens namn Falk/ hwilken han förde til Bern och gaf Konung Thidrek/ för hwilken gåfwa Konung Thidrek ofta honom wäl lönte.

CLXX.

dinem atque dimicandi ferociam. Forte cum Theoderico colloquutus, poſt finitum quod dimicaverant certamen, regis collaudavit fortitudinem animique indolem, quibus ſuæ ætatis homines antecelluit. Gladium ejus inter arma omnia præſtantiſſimum eſſe dixit; galeam firmiſſimi operis, quo alibi vix melior viſa, loricam ſine pari, ſcutum prædurum. Cætera ducem eximium interque omnes præſtantiſſimum equo nimis gracili vectare ſolere; qui nec ferendo domino par ſit, nec ad diſcurrendum idoneo robore ſuffultus ſit. Cognitum ſibi eſſe, equum quendam jam triennem, cui ſi vectari contingat regem, certo polliceri ſe, haſtam minime fallaci ictu eum vibraturum: inſuper vel capitis ſui ſub vadimonio aſſerere in medium, potius contingere lacertorum robore rex vacillet, quam equi dorſum ut viribus deficiat. His auditis Theodericus, de equo ſibi procurando ſollicitum eſſe Heimerum juſſit; ſe aliquando potitum, cum cura obſervaturum eſſe, pari diligentia qua proprio corpori mediis in præliis atque conflictibus proſpectum velit. Heimero quoque gratiam ſeſe relaturum eſſe, collato ipſi dignitatis gradu inter regios familiares, ut poſt Hildebrandum artis ſuæ peritiſſimum magiſtrum proximus incedat. Regiis pollicitis incitatus Heimerus, ad patrem ſuum Studam perrexit, ubi pullum ex ſatu equæ illius præſtantiſſimæ enixum accepit; ſubfuſci is erat coloris, jam triennis. Hoc nobiliorem nemo usquam viderat, quippe miræ velocitatis ad curſum: nomen ipſi Falco. Hunc Veronam ſecum abductum Theoderico donum obtulit, ac vero Theodericus munus egregium crebris donariis viciſſim recompenſare ſatagebat.

CLXX. CAP.

Thidrikur Kongur rædir umm froknleik manna sinna.

NU mælti Thidrikur Kongur/ er hann sier a tvær hendur sier: mikid ofurefli er hier samankomid i eina holl af thessum hinum dyrum dreingium / hvad manna mundi sa vera? er sva diarfur mundi vera/ at hañ myndi etia sinu kappi hier vid/ oc hier sitia a einum palli threttan meñ/ oc ef their koma i sin vapn oc a sina hesta/ tha væntir mic at rida skulu their meiga i fridi uñ alla verold / sva at aldreigi munu fast iamningiar theirra / oc aldreigi their er hafa munu diarfleik til / at visa muni einum spiots-oddi moti theim / oc ef nockorir væri their menn/er sva diarfir væri eda kappsamir oc ovitrir/ at eigi kynni at rædaz vart hid mikla afl oc arædi/ oc vor hin hvossu sverd / oc hina hardo hialma/ oc hina stinnu skiolldu oc thær sterku brynior / oc tha hina skiotu hesta / er iafn vel drepa menn sem hid oarga dyr/ tha mundo their doma sic bratt til bana.

170. CAP.

Huruledes Konung Thidrek talar om sine måns styrckia och snållhet.

NÄr Konung Thidrek en gång sågh omkring sigh på både sidor / sade han: förträffelig stor styrkia och macht år i denne sal igenom desse dyre hiältar/ och hwilken månde finnas så dristig/ at han skulle töras såttia sigh här emot. Nu sittia uppå ett såte tretton karlar/ hwilka når de uthi sin fulla rustning komma uppå sina håstar / menar iagh at de fåri-da i frid hwart de willia i werlden / och lårer aldrig finnas deras likar/och intet hittas de karlar/som skulle töras wisa upp en spiutsudd emot dem. Och om någre wore så öfwerdådige/ dristige eller oförståndige / at de intet fruchtade för wår stora styrkia och frimodighet / för wåra hwassa swård/ hårda hiälmar / styfwa skiölder/ starcka brynior och de fortspringande håstar/som åro så afråttade / at de icke mindre ån leyon dråpa folk / då månde de döma sigh sielfwa til döden.

CLXXI. CAP.

Herbrandur hinn vitri merkismadur svarar Thidriki Kongi.

HErbrandur hinn vitri merkismadur Konungsins tekur til orda / oc ansvarar

171. CAP.

Huruledes den wijse Herbrander som förde Baneret / swarar Konung Thidrik.

HErbrander den wise Konungens Banersförare togh til orda och swarade Konunges

CAP. CLXX.

De Theoderico virtutem pugilum suorum collaudante.

ALiquando pugilum suorum agmen oculis cum perlustraret Theodericus, eximium robur eorum collaudare cæpit. Quodque his præcipue sua emineat aula. Addebat insuper, non ausurum quemquam fortissimo ipsorum agmini sese opponere, ordine quippe consedere per sedilia sua tredecim omnino viros perstrenuos, qui cum armis induti equis vehuntur, quaquaversum per orbem viam sibi aperturos esse, æquales his neutiquam reperiri, nec qui vel mucronem eis obvertere audeant. Ac vero, si quisquam temeraria audacia stimulatus aut imprudentia hoc suorum validum robur vilipenderit, nihil metuens gladios quos habent acutos, galeas prædúras, scuta prætensa, loricasque prævalidi operis, & equos perniciſsimos leonum instar contra hostem ferocientes; talis inquam inconsultam audaciam certiſsimum sibi accersere exitium.

CAP. CLXXI.

De Herbrandi vexilliferi responso.

HErbrandus cognomento prudens, regius vexillifer dicere orsus regem monuit, ne teme-

rar Konungenom: hættu Herra oc tala eigi thar umm leingur/ firir thvi at varla vitu thier hvat thier mælit/ thu ert eitt barn/ oc viſt mælir thu af kappi oc af ovi-ti/ er thu hyggur eingann thiñ iamningia vera nie thinna manna. Ec kann at ſei-gia thier af einu landi/ thvi er heitir Ber-tangaland/ thar rædur firir ſa Konungur er heitir Iſungur/ hann er theirra man-na ſterkaſtur oc aparaſtur vid ad eiga/ er vier hafom ſpurt til/ hann a ellefo ſuno/ oc ero their med ſama oc fadir theirra/ hann hefur eirn merkismann thann er heitir Sigurdur Sveinn/ hann er afreks ma-dur ſva mikil uñ alla luti/ ad eingi mun meiri finnaz/ med theim manni er kempa ſkal vera. Allt hans horund er ſva hart ſem horn/ oc fa ein vapn bita a hanum/ oc ſva er hann ſterkur/ ad ſkiott mundi hann binda hvern varn er kiæmi til vigs vid hann/ oc tæki hann hondum/ hann hefur eigi verra ſverd/ enn thier hafid Kongur/ thad ſverd heitir Gramur/ oc thann heſt hefur hann er Grani heitir/ hann er bro-dir Falka oc Skemmings oc Riſpa / oc miklu beſtur af ollum theim; Gramur er oc allra ſverda beſt/ vel kann thad ad ſkeina hialma oc ſkiolldu/eda mannabein ſundur ad ſkera/ oc hier eptir ero oll hans onnur vapn/ oc theß væntir mic/ ef thu kemur til vigs vid theſſa menn er nu hefi ec umnrædt firir thier/at adur enn thu ke-mur heim/ ſeigir thu thad til ef thad ver-dur heldur enn eigi at thu komt alldreigi firr i iamſtora mannraum / ſem hier ſkalltu koma / oc theß ſkalltu mier ſamkvædi giallda ef thu kemur/ oc ſva hvor annara thinna manna.

genom: Håld upp Herre och tala intet längre der om/ ty at knapt weten j ſielf hwad ſom j ſägen/ och du talar ſom ett barn wiſſerligen af öfwerdådighet och oförſtånd; ty du inbillar dig/ at du och dina hieltar hafwa intet ſina jämlikar. Jagh kan berätta för digh om ett land ſom heter Bertangaland/ der regerar Konung Iſunger/ han är den ſtarkaſte och hårdaſte at nappas medh/ ſom wij hafwa hördt någon tid omtalas. Han äger elloſwa ſöner/ och äro the lika ſin fader/ han hafwer en Baners anförare ſom kallas Sigurd Swen/ han är medh ſå ſtor ſtyrkia och wighet begåf-wader uthi all ting/ ſom den mann ſkal haf-wa hwilken kiämpe bör kallas/ at ingen fin-nes ſom honom öfwergår. All hans kropp är hård ſom horn/ at några fåå ſwärd kunna bita på honom/ och ſå ſtarker är han/ at ſnart ſagt/ förmår han binda hwar och en uthaf oß/ om han komme til at ſlåß och finge oß faſt emellan händerne; han hafwer icke ſämre ſwärd än ſom j Konung hafwen/ det heter Gram/ hans häſt kallas Gräne/ han är Falkens/ Skiemmings och Riſpas broder/ och långt bättre än de; Gram är ock det bäſta ſwärd/ och kan det klyfwa hiälmar och ſköl-dar/ och ſkiära ſönder mannaben/ der efter äro alla the andra hans wapen. Thet förmodar iagh ock/ at om du kommer til at nappas medh deſſe männ/ ſom iagh nu har omtalt/ at förr än du kommer hem igen/ om det ſkier eller intet/ då hafwer du det at ſäya/ at aldrig förr har du warit i ſå ſtor farlighet ſom dig nu föreſtår; hwilket wara ſant af migh talt/ ſkal både du och dina männ gifwa migh jakord/ när j thet haf-wen förſökt.

CLXXII.

temerario ſermone diutius proveheretur; quippe ignarum rerum atque frivolum, temere ſuorum extollere heroicas virtutes, alios præ illis contemnendo. Sibi ex adverſo memorandum occurrere Bertangalandiæ regionem, cui rex Iſungus nomine imperitat. Hunc robore animique fortitudine peculiari ante alios quoſcunque præſtare. Undecim eum habere filios, patri conſimiles. Vexilliferum ejus nomine Sigurdum Sven, ſtupendæ indolis virum, iisque inſtructum corporis donis, quæ heroicum animum apprime deceant. Cutem corporis præduram habere cornu inſtar: armorum ictus citra ullam læſionem excipere poſſe: tantarumque virium, ut nos in univerſum omnes, prælio forte ſecum decertantes, conſtringere valeat: gladium ipſi eſſe, haud ſane deteriorem regis illo, enſem illum peculiari nomine Gramum appellari; equum vero Granium, eadem ſatum equa matre qua Falco, Skemmingus & Riſpa, his longe præſtare: Gladium Gramurum omnium præſtantiſſimum, galeas clypeoſque facillime perſecare; pari quoque ſolido opere confectam eſſe armaturam ejus reliquam omnem. Quin & hoc præſagire ſeſe, regem ſi cum memoratis modo viris decernere contingat, priusquam inde evadat, dummodo incolumi id liceat, haud dubie dicturum fore, nusquam alias ſimili ex diſcrimine eluctatum fuiſſe, poſt depugnatam pugnam acerrimam. Hæc non vana ſe prædixiſſe affirmaturum alias regem omneſque ejus pugiles, rerum poſtquam experimentum fecerant.

CLXXII. CAP.

Thidrikur Kongur vill rida i Bertangaland / oc reyna menn ſina.

KOngurinn Thidrikr mælti af modi miklum/ ef ſva er ſem thu ſeigir fra theſſum hinum frokna Kongi oc hans ſunum / oc theim hrauſta merkismanni er thu lofadir ſva miog/ tha ſkalltu nu i ſtad fara utaf theſſu bordi/ oc vapna thig ſem beſt mattu/ oc ſtig a heſt thinn/ oc tak merki mitt/ oc enga dvol veit ec mic eiga/ oc minir ellefu fielagar at fylgia thier / oc far oc rid firir til Bertangalands / oc adur enn ec ſofa einn ſomn hier i reckiu minni i Bern/ tha ſkal ec vita/ hvar their eda vier eigum meira afl oc reyſti / oc adrir hvarir ſkulum vier ſigraſt oc yfir koma adra adur enn vier ſkiliunſt.

172. CAP.

Huruledes Konung Thidrek ſätter ſigh vthi ſinnet at reſa til Bertangaland / at pröfwa ſine männ.

KOnung Thidrek ſwarade frimodigt til hans tal: om ſå är beſkaffat ſom du omtalt hafwer medh denne ſtarcka Konung Iſung och hans ſöner / och medh hans ſtarka Baners förare / hwilken du berömt ſå mycket / då ſkal du nu ſtrax ſtiga upp ifrån bordet och bewäpna dig ſom båſt du kan/ ſättia dig ſedan til håſt och taga mitt Baner ; ty iagh wet intet migh hafwa något förhinder/ eller mina elloſwa ſtallbröder at urſächta oß medh / at wi icke måge föllia digh/ och rid du förſt til Bertangaland. Jagh hafwer ſlutit at icke taga någon ſömn uthi min ſäng hemma uthi Bern/ förr än iagh har kommit uthi erfarenhet/ hwem uthaf oß ſkal båra pris för den andra uthi ſtyrkia och frimodighet / och ſkal endera tappa af oß och gie ſigh öfwerwunnen / förr än wi ſkiljoms.

CLXXIII. CAP.

Herbrandur merkismadur herklædiſt/ oc ridur firir i Bertangaland.

HErbrandur ſtigur nu til vapna ſinna/ oc byr ſic ſem kurteislegaſt/ oc nu ſitur hann a heſti ſinum med ollum riddarabunadi/ oc hinom beſtu vapnum / oc hann hefur nu i hendi ſier merki Thidreks Kongs/

173. CAP.

Huruledes Baners Anföraren Herbrander härkläder ſigh / och rider föruth til Bertangaland.

HErbrander tog ſine wapen och uthruſtade ſigh det båſta han kunde/ och ſatte ſigh til håſt medh all ſin ridderlige muntering och båſte wapen / i ſin hand hade han Konung Thidreks ſtandar / och redh han in på Konun-

CAP. CLXXII.

De Theoderici expeditione in Bertangalandiam.

REſpondit alacriter Theodericus: vera ſiquidem prædicaverat Herbrandus de regis Iſungi ejusque filiorum valore, parilisque roboris vexilliferi, nihil omnino impedimenti eſſe, quo minus ſubito ex ſede ſua conſurgens ipſe, armis probe indutus eqvum conſcendat, vexillum jam modo prælaturus. Regem ſuosque ſodales undecim impigre modo ſeqvuturos. Bertangalandiam verſus contendere certum. Nec enim intra Veronæ pomœria quieturum ſe, donec de palmæ gloria utrique parti conſtiterit, poſt factum invicem virium experimentum.

CAP. CLXXIII.

De Herbrandi armatura in Bertangalandiam profecturi.

HErbrandus armatura inſigni indutus, equo ſuo vectus ſuperbe inſtrato, decora magnificentia comparuit. Manibus vexillum Theoderici præferens regiam in aulam adequi-

Kongs/ oc ridur nu i Kongsgard midiañ oc mælti harri roddu/ ef ec skal seigia leid i Bertangaland firir thier hinn riki Thidrikur Kongur/ tha em ec nu albuinn/ oc latid nu ydur ecki dvelia. Thidrikur Kongur er nu albuinn oc allir hans meñ/ oc stiga their nu a hesta sina/ allir veglega bunir. Herbrandur ridur nu utaf Bern med merki Thidriks Kongs fyrst allra theira/ oc eptir hanum hid næsta Thidrikur Kongur oc hver eptir adrom. Nu rida their leid sina sem firir var ætlad med radi sialfs Kongsins/ oc hans hinna kurteisastu riddara/ oc hinna agiætustu kappa: their fara nu langar leidir oc furdulega skoga bædi umm bygdir oc o-bygdir/ thar er alldrigi hafdi Thidrikur firr komid oc einginn hans manna.

nungens gård/ såyandes medh en hög röst: Efter iagh skal wisa dig wägen til Bertangaland/ du mächtiga Konung Thidrek/ så är iagh nu aldeles färdig/ och dröyen j nu intet. Konung Thidrek war då ock färdig och alla hans männ som stego uppå sina håstar/ alla mycket wäl uthrustade. Och Herbrander redh föruth uthaf Bern medh Konung Thidreks standar/ och näst efter honom Konung Thidrek/ och så hwar efter den andra. The anstälte sin resa dit som Konungen medh sina höfwiske riddare och berömlige hiältar hade samtyckt och slutet. The reste en lång wäg och skräckelige store skogar/ både der som bygt war och obebygt/ uppå hwilka orter hwarken Konung Thidrek eller någon uthaf hans mäñ hade nånsin tilförene warit.

CLXXIV. CAP.

Their koma nu ad skoginum er Atgeir Risi var i.

Nu koma their ad skogi einum einkar miklum/ oc thangad liggur vegur theirra a thann skog. Nu snyr Herbrandur aptur hesti sinum a mot Kongenom oc mælti/ Herra seigir hann/ hier liggur firir oß Bertanga skogur/ enn i thessum skogi er eirn Risi/ sa heitir Etgeir/ hann er sun Nordians Kongs/ oc brodir hinna risanna er Vildifer fielagi vor drap med Osantrix Kongi/ thad voru their Aventrod oc Vidolfur Mittumstangann. Sa Atgeir Risi er hier til landvarnar Isungi Kongi/ oc orugg thyckir hanum gæsla vera hiedan at landi oc at riki sinu sem hann var/ enn nu ef thu villt koma i Bertanga-

tanga-

174. CAP.

Huruledes de komma til den skogen som Etgeir Rese bodde uthi.

De kommo til en mycket stor skog/ genom hwilken deras wäg låg. Tå wände Herbrander sin håst tilbaka emot Konungen och talade sålunda: Herre sade han/ här ligger nu fram för oß Bertange skog; men i denne skogen är en Rese som Etgeir heter/ och är Konung Nordians son/ de andre resarnes broder/ hwilke wår stallbroder Willifer drap hos Konung Osantrix/ nemligen Aventrod och Widolfer Mittomstång. Denne Etgeir rese ligger här i skogen til at försivara Konung Isungs land/ och tycker Konungen sitt land och rike wara säkert på den sidan/ så länge som resen ligger här/ och om du wil komma i Bertangaland/ då är ingen annan wäg/ än resa här fram öfwer denne skog/ och ingen förhoppning at du kommer

mer

adequitavit, altum simul inclamans, paratum se modo ut regi viam commonstret in Bertangalandiam, idq; cæteris etiam curæ fore ut sequantur. Accinctus mox adfuit Theodericus omnesque pugiles ejus, qui conscensis equis nitida armatura coruscabant. Urbe Verona exeuntibus præibat Herbrandus regium gestans Vexillum. Sequebatur Theodericus: deinceps ordine cuncti. Viam hinc ingrediuntur qua progredi antehac decretum regi proceribusq; ejus eximiis. Emensi viarum spatia longissima, per sylvas vastissimas horridasque & incultas iter capessendum erat, qua nusquam hactenus pertransiverant Theodericus, nec sociorum ejus ulli.

CAP. CLXXIV.

De sylva Etgeiri gigantis latibulo,

Jam ad sylvam densissimam pervenerant qua transeundum erat. Ibi Herbrandus retro obverso equo suo regemque alloqvutus ait, objectam esse Bertangiæ sylvam: illic delitescere gigantem Etgeirum Nordiani regis filium, fratrem gigantum quos sub Osantrige militaturus occidit Vildiferus, nimirum Aventrodi atque Vidolfi Mittumstangii. Huic limitum tutandorum curam commisisse Isungum. Enimvero persvasum esse regem hujus defensione ab his partibus tutum fore regnum suum. Hac omnino via per me-

me-

tangaland/ tha er einginn annar vegurīn enn hier framm ad rida umm thennann ſkog/ oc einginn von er at thu komir adru vegs. Enn theßi Riſi er ſva ſterkur/ ad ec veit alldrigi hans maka. Nu ridi hverr ydar framm i ſkoginn ſem vill/ enn eingi er von at ec komi framarr enn nu em ec kominn/ nema aller vier ridum ſaman/ tha ma ec vel vera thar ſem thier erud; enn nu hefi ec ſagt ydur thau tormerki er a eru/ oc kemur nu ydur thetta eigi a ovart/ oc meigu thier nu ſva vidbuaz/ at nu vitu thier hvad firir er titt/ oc meigum vier nu rida framm allir ſaman. Vidga ſvaradi/ med thvi at ſva er ſem thu hefur ſagt Herbrandur/ tha ſkal Kongurīn oc allir thier hallda hier kyrrum heſtum ydrum/ enn ec ſkal rida i ſkoginn/ oc ſkulum vid Riſinn nockud vidrtalaz/ oc kañ at vera ef ec bid hann/ ad ec fai leyfi til fram̃reidar ollum oß; mier er ſagt at vid munum eiga frændſemi ſaman/ kann oc thad vera/ at hann lati oß theß allz vidniota/ enn ef hann vill eigi leyfa oß fram̃ at rida/ tha berr heſtur minn mic eigi ſeinna aptur til ydar enn framm/ oc gerum vier tha allir ſamt thad rad firir/ er Kongurinn Thidrik ſier at beſt ma lyda. Konungurinn oc allir their fielagar mæla ad hann ſkal rada.

mer annorſtädes fram. Men denne reſe är ſå ſtarck/ at iagh wet intet hans jämlike. Nu må/ hwilken uthaf eder ſom wil rida fram i ſkogen/ men ingalunda rider iagh längre fram än iagh nu är/ uthan icke wij rida alle tilſammans/ då må iagh wäl wara i ſällſkap medh eder. Jagh hafwer nu ſagt för eder hwilka farligheter här äro/ at the intet ſkulle komma eder ohappandes uppå/ uthan at j ſkullen få råderum at bereda eder/ efter ſom j weten hwad förhanden är/ och må wij rida fram alle tilſammans. Tå begynte Widga at tala ſåledes: Efter ſaken ſigh ſå hafwer ſom du ſagt Herbrander/ wil iagh at Konungen och j alleſamman halla här ſtilla uppå edra häſtar; men iagh enſammen rider i ſkogen/ och ſkal reſen och iagh något talas widh/ och kan ſke om iagh beder honom/ at jagh får lof af honom för oß alla/ at rida fram wår wägh; ty thet är migh ſagt at wij äro i ſlächtſkap ſamman; hwarföre kan hända at han låter oß alla thet åtniuta; men wil han intet gifwa oß lof at rida fram/ då bär min häſt migh ſå ſnart tilbakars til eder igen/ ſom han bar migh fram/ och kunna wij då alleſamman ſluta oß emillan det ſom Konung Thidrek finner godt wara. Konungen och alle hans ſtallbröder ſade at han må råda.

CLXXV. CAP.

Umm frændſemi theirra Vidga oc Atgeirs Riſa.

THeir Vidga oc Atgeir Riſi varo miog ſkylldir at frændſemi/ tho at their rokti hana eigi miog. Vidga var ſun Velents theß er Væringiar kalla Volund fi- tir

175. CAP.

Om Widgas och Etgeir Reſes ſlächtſkap.

WIdga och Etgeir reſe woro nähr uti ſkyldſkap medh hwar andra/ faſt än de den achtade intet ſtort. Widga war Velints ſon/ hwilken Wäringiar kalla Volund för hans ſlögd,

mediam ſylvam in Bertangalandiam transeundum eſſe, nec alium patere aditum. Stupendi adeo roboris eſſe gigantem illum, ut vix cum eo comparandum ſciat quempiam alium. Eſſe penes ſodales ſuos arbitrium, numquid ſylvam pertranſire velint; ſe enim ſolum haudquaquam ultra progreſſurum eſſe, niſi ſodalibus concomitantibus, quorum ſemper pergratum ſibi futurum ſit ſodalitium. Interim præmonitum voluiſſe de præſentis periculi diſcrimine, ne inopinatos offenderet. Jam tempus ſupereſſe ad conſilium capiendum contra inſtantia mala, ſiquidem propoſitum ipſis unito agmine procedere. Infit tunc Vidga, ita quandoquidem comparatum, prout edixerat Herbrandus, conſultum ſibi videri ut eo in loco interim cum cohorte reliqua ſubſiſtat rex, frenatos habens equos; ſe ſolum in ſylvam perrecturum tentandi cum gigante colloquii cauſa: illum forſitan exorari poſſe, ut tranſeundi licentiam agmini permittat. Quippe relatione non obſcura dictum ſibi de cognationis neceſſitudine quæ inter ambos intercedat: hujus utique cauſa ſpem eſſe, eum facilem ſe præbiturum; ſed vero tranſitum denegante ipſo, ſupereſſe agendi modum, ut non minori celeritate retro ad ſodales ſuos ſe conferat, quam nunc abeuntem eum cernant. Tunc concordibus animis morem geſturos eſſe conſilio quod optimum duxerit rex Theodericus. Pergrata regi omnibusque ſodalibus fuit Vidgæ ſententia.

CAP. CLXXV.

De cognatione Vidgæ atque Etgeiri gigantis.

ARcta cognationis neceſſitudine invicem juncti erant Vidga atque Etgeirus, quamvis ejus

rir hagleiks sakar/ enn Velent var sun Vada Risa / enn Vadi Risi var sunur Vilkinus Kongs oc siokonu einnar / sem firr var sagt. Vilkinus Kongur a annann sun vid eiginn konu sinni/ oc het sa Nordian: Kongur var hann/ oc tho minni firir sier enn fadir hans var firir hanum ; enn Nordian atti fiora sunu eptir sic/ voru their Risar storir oc sterkir / het einn theirra Aventrod/ annar Vidolfur Mittumstangan/ eñ sa var hiñ thridie er a skoginum liggur / er Ätgeir Risi heitir/ oc nu var umm rœdt. Hinn fiordi sunur Nordians Kongs var Aspilian/hann var Kongur oc ordinn sem menskir menn. Nu varo their Vidga oc Ätgeir Risi sva skylldir sem nu er sagt.

slögdhet skul/ Velint war Vade reses son/ och Vade rese Konung Wilkinus son/ aflad med den hafsfru som förr är omtalt. Konung Wilkinus hade ock så en annan son medh sin ächta hustru Nordian benämd / hwilken ock bleff Konung/ men intet så mächtig som hans fader hade warit för honom. Konung Nordian lemnade efter sigh fyra söner / the woro stora och starka resar; en af dem het Aventrod / den andre Widolfer Mittomstången/ den tredie war Etgeir rese som låg der i skogen/och nu war omtalt. Men den fierde Konung Nordians son het Aspilian/ han war Konung och lik andra menniskior. Så nähr woro Widga och Etgeir rese i slächtskap medh hwar andra / som nu sagt är.

CLXXVI. CAP.

Vidga ridur a skoginn til Ätgeirs Risa / oc yfirvinnur hann.

Vidga ridur nu fram i skoginn: hann sier firir sic fram/ hvar liggur einn madur oc sefur / sa madur er furdu mikill/ leggir hans eru digrir/ hann hefur sterkligann buk/ digrann oc langann/oc a milli hans augna var vel sva alnar/ oc thar eptir er allur hans annar voxtur/ oc eigi skortir hann grimleik nie onnur illzka/ oc sva blas hann sterkliga i sofninum / at allt limid a vidinum thar i nand tha ristiz oc legz firir. Nu stigur Vidga af hesti sinum / oc bindur vid eitt Olivetrie/ oc geingur ad Risanum/ oc brigdur sverdi sinu Mimungi / oc spernir til ri-

sans

176. CAP.

Huruledes Widga rider i skogen til Etgeir Rese och öfwerwinner honom.

Widga redh fram uppå skogen / och når som han hade ridit en stund / sågh han fram för sigh hwar en mann låg och sof / den samma war skräckelig stor / hans ben woro mycket tiäcka och långa / han hade en starck/ tiäck och lång buk/ och så bredt war hans ansichte / at thet war wäl en aln emillan ögonen / och der efter war all hans wäxt / honom fattades intet grymhet och illska / och så starkt andades han i sömnen / at bladen och grenarne på trän näst omkring rörde sigh ther af. Widga stegh då af sin häst / hwilken han bandt widh ett ollieträ / gick sedan til Resen / drog uth sitt swärd Mimmung och sparkade til honom medh sin wänstra fot / och ropte på ho-

nom

ejus rei parum solliciti. Natus erat Vidga patre Velente, quem voce peculiari Volundum appellare sveverunt Varingii, ob industriam ingenii ejus admodum raram. Cæterum Velentus Vadii gigantis filius erat. Vadius autem progenitus erat patre Vilkino rege atque matre marina fœmina, prout in superioribus memoravimus. Alium insuper filium ex legitima uxore susceperat Vilkinus, cui Nordiani nomen impositum fuit. Is ad regiam dignitatem evectus est, quamvis patre fastigio minor. Reliquit Nordianus filios quatuor giganteæ molis roborisque, quorum primus Aventrodus, alter Vidolfus Mittumstangius, tertius Etgeirus sylvæ hujus custos, de quo proxime diximus. Quartus Nordiani regis filius Aspilianus, itidem regio titulo insignis, communis humanæ conditionis par erat. Atqui vero, prout jam dictum est, his cognationis gradibus juncti erant Vidga atque Etgeirus.

CAP. CLXXVI.

De Vidgæ pugna cum Etgeiro gigante,

PRovectus in sylvam Vidga, forte dormientem ibi virum vidit. Vesanæ is erat magnitudinis; crura ei crassa, venter obesus atque oblongus, oculi ejus cubiti unius spatio ab invicem distabant, parili membrorum magnitudine totius corporis conspicuus. Aspectu torvus atque truculentus apparuit, ronchos adeo fortes ducebat, ut arborum vicinarum folia exinde agitata sint. Descendens ex equo Vidga, eum juxta oleæ arborem ligavit. Deinceps propius aggressus, evaginato gladio Mimmungo, gigantem calceo

 sini-

ſans med fœti ſinum vinſtra/ oc kallar a hann oc mælti: ſtat upp Riſi oc ver thig/ ſa madur er nu hier kominn er lif thitt fer ad ſokia/ eigi ſkyldi ſa iamnann ſofa/ er ſettur væri til lands at giæta af hendi riks hofdingia. Nu vaknar Riſinn oc litur vid hanum/ oc ſier at thar er kominn eirn madur/ oc alls ecki ottaſt Atgeir Riſi thann mann/ oc mælti til hans; eigi ſef ec iafnann/ helldur vaki ec ad meſtum naudſynium/ enn theß varir mic/ at ec gera hvart er mier thyckir hægra ad vaka eda at ſofa firir thinnar ſakar/ eda hvi vekur thu mic? eda hvad manna ertu? ec kalla thier rad ad thu giætir thin/ oc far i brott leid thina/ oc lett af kappyrdum thinum/ firir thvi at mier thyckir mikid firir at rietta beininn firir thinar ſakir/ oc ſtanda nu til theß eins upp ad drepa thig. Oc ſofnar nu Riſinn i annad ſinni/ eigi ofaſtari enn firr ſvaf hañ. Nu ſtigur Vidga fœti ſinum annad ſinn til hans/ ſva at ſundur ganga tvo rifinn i hanum/ oc nu leypur Riſinn upp/ oc er reydur miog/ oc thrifur jarnſtong ſina oc reidir at Vidga/ oc er hann ſier ſtongina hverſo hon lidur/ tha ſkyzt hann undann/ enn Riſinn lyſtur i jordina/ ſva at ſtonginn ſtod foſt millum tveggia hamra. Nu heyra their Thidrikur Kongur breſtinn er ſtonginn kom nidur/ tha mælti Herbrandur: thar mattum vier nu heyra bana Vidga/ oc ridum nu undann ſem hardazt/ enn ef eigi er ſva giort/ tha er thad bani varr. Nu tekur Riſinn ſinn atgeir oc ſkytur at Vidga/ enn Vidga ley-

nom ſåyandes: ſtå upp Reſe och förſwara digh/ här är den mann kommen/ ſom lärer trachta dig efter liſwet/ och intet ſkulle den ſå altid ſoſwa/ ſom tilſatter är af en rik höfdinge at wara hans Landswärnsman. Reſen waknade här widh och öpnade ögonen/ och ſåg at der war en mann ankommen/ för hwilken han war ſlätt intet rädder; ty ſade han: intet ſoſwer jagh altid/ uthan waker när jagh tycker thet behöfwes; men det menar jagh/ at intet din ankomſt ſkal förmena migh at giöra thet ſom migh behagar/ antingen iagh wil ſoſwa eller waka/ och hwarföre wäkte du migh? Hwem är du? Jagh råder digh at du achtar digh wäl/ och far bort igen din wägh/ och håll upp medh dina ſpätſke uthmaningsord/ ty migh tyckes alt för myket beſwärligit at ſtiga uppå mina ben för din ſkull/ och reſa migh upp allenaſt til den ända at iagh ſkal dräpa digh; och ſomnade Reſen andra gången ſå hårdt inn ſom förr. Tå ſparkade Widga til honom andra gången medh ſin fot ſå hårdt/ at twå refben ginge ſönder/ hwar widh Reſen ſprang upp myket wreder/ fattade ſin järnſtång och ämnade ſlå til Widga/ men Widga/ när han ſågh huru Reſen ämnade ſigh ſlaget af ſtången/ wek han ſigh undan/ men Reſen ſlog ſtången i jorden/ ſå at hon faſtnade emillan twå bergsklippor. Konung Thidrek och hans ſtallbröder hörde dänet när ſtången tog i jorden/ tå ſade Herbrander: Nu hafwom wij hördt Widgas baneſlag/ ty wille wij ſkynda oß undan ſom ſnaraſt/ hwilket om wij intet giöra/ ſe wij wår ytterſta tima medh. Sedan Reſen ſågh at hans ſtång efter upſåtet intet drabbade/ togh han ſitt ſpiut och ſköt til Widga/ men Widga ſprang emot honom/ och ſpiutet gick öfwer hans hufwud och nedh i jorden altjammans. Då högg Widga ſå ſtort ſtycke af lårkiöttet up-

ſiniſtro obtundere cœpit, compellatumque monere, ut in pedes erectus ad defenſionem paratus ſit: quippe acceſſiſſe hominem vitæ ejus inſidiantem: nefas eſſe eum præcipiti indulgere ſomno, quem tutandis regni finibus olim præfecerat princeps potentia clarus. Inter hæc evigilans gigas, allevatis oculis hominem vidit peregrinum, ſibi neutiquam pertimeſcendum. Eum igitur alloqvutus ait, minime omnium perpetuo ſomno tempus ſeſe impendere, quin imo vigilare quoties res ita poſcere videatur. Ac vero minime cauſæ eſſe, quod hujus ob adventum rerum ſive agendarum ſive omittendarum ordinem perturbari ſinat. Moleſte nimis ſomnum hujus audacia ſibi diſcuſſum, ac vero percupere nomen ſcire audaculi hominis: imo jam monere, ut ſaluti ſuæ conſulendo, procul illinc faceſſat; parcius etiam procacibus utatur verbis; quandoquidem intempeſtivæ moleſtiæ ſibi futurum ſentiat opus, ſi erecto in altum corpore, miſellum interficere cogatur. Iterum ſopore obdormiſcens gigas altum magis ſtertere cœpit. Tunc calcibus eum denuo adpetens Vidga, magna vehementia binas ejus coſtas colliſit. Conſurgens ſubito gigas vehementi agebatur furore, arreptumque obicem ferreum adverſus Vidgam adegit. Ille intentatum ictum evitaturus, corpus declinavit. Sic vano ictu adverſus terræ ſolum inflictus obex, medias inter montis fiſſuras affigebatur. Interim qui cum Theoderico erant, fragorem obicis in terram inflicti exaudiverunt. Infit tunc Herbrandus, haud dubie jam percipi ſonum plagæ lethalis contra Vidgam inflictæ: Igitur è re fore, ut ſubditis calcaribus celerrime ſe proripiant: cunctantibus, certiſſimum manere exitium Porro gigas arreptam haſtam contra Vidgam projecit: illo autem in adverſum adcurrente, ſuperne evolata haſta, in ſolum terræ profundiſſime infixa

leypur i mot hanum/ oc ſlygur atgeirinn yfir hann oc ſva i jordina/ at ecki ſtod upp af. Nu hoggur Vidga til Riſans a lær hanum oc ſva mikid af vodvanum/ at engi heſtur ber meira/ oc tha hoggur hañ annad hogg fadæma mikid/ oc hvert at adru thar til er Riſinn fellur / oc hefur morg ſar oc ſtor/ oc firir thvi at hann hefur tha ecki vapn / tha veit hann ad hañ man eigi ſigraſt i theſſo ſinu einvigi/ oc lætur hann nu fallaſt til jardar/ thviad hann hyggur ad Vidga man verda undir hanum/ oc drepa hann ſva. Enn Vidga hleypur aptur a millum fota hanum / tha er hann reiddi ſic til falls/ oc ſva hiellt Vidga ſinu lifi thad ſinni. Thennan hinn mikla dyn heyra nu fielagar Vidga oc mæla : Nu hefur Riſiñ drepid Vidga/ oc tha mæltu ſumir/ vera ma oc at Vidga hafi feingid ſigur / oc ſie nu Riſinn fallinn. Nu mælir Vidga vid Riſann/ nu vil ec afhoggva thitt hofud/ eda med hveriu villtu leyſa thig ? Riſinn mælti/ godi herra drep mic eigi/ ec vil leyſa mic med ſva miklu gulli oc ſilfri / at eigi hefur thu ſied meirra. Tha mælti Vidga/ tha ſkaltu nu fylgia mier thangad. Tha ſtendur Riſinn upp mioc modur af blodras/ oc ganga their thangad i ſkoginn ſem liggur eirn mikill ſteinn / oc ſleiginn umm eirn jarnringur / tha mælti Riſinn/ thak thu upp thenna ſtein/ thar mantu finna thetta fie hid mikla. Vidga tok til af ollu afli/ oc ſteinninn bifadiſt ecki vid. Tha mælti Vidga / ef thu villt hafa lif thitt/ tha

uppå Reſen / at en håſt kunde intet båra mehr / andra gången gaf han honom ett ſtort hugg åfwen wål / och ſedan tidt hugg uppå hugg / alt til des Reſen föll af de ſtora och förſkräckelige ſår han undfångit hade / och emedan Reſen hade inga andra wapen / wiſte han at han intet kunde få ſeger i denne enwiges kamp/ ty fålte han ſigh nedh til jorden/ i den mening at Widga ſkulle komma under honom / och så blifwa dödader. Men Widga ſprang bakuth emillan hans ben når han ſkulle falla/ och frålſte så ſitt lif den gången. Denne ſtora dån hörde nu Widgas ſtallbröder/ talandes ſins emillan : wiſſerligen lårer Reſen nu hafwa dråpit Widga / men ſomlige ſade / kan ſkie Widga hafwer fått ſeger och Reſen år fallen. Widga ſade til Reſen / nu ſkal iagh hugga digh hufwudet af / eller hwar medh wil du löſa digh ? Reſen ſwarade: gode Herre dråp migh intet/ iagh will löſa mitt lif för ſå mycket gull och ſilfwer/ at du aldrig hafwer ſedt mehr på en gång. Widga ſwarade: du ſkal nu föllia migh dit ſom gullet år. Reſen ſteg upp mycket wanmächtig af blodlåtandet/ och följdes de i ſkogen dit ſom en ſtor ſten låg / omkring hwilken war en jårnring ſlagen. Reſen ſade: håf upp denne ſteen/ och lårer du hitta der under de ſtora ågodelarne. Widga fattade om ſtenen af all ſtyrkia/ men han förmåtte intet röra honom. Tå ſade Widga til Reſen: Om du wilt behålla ditt lif/ då håf bort denne ſtenen. Reſen beſattade ſigh mycket nödigt medh ſtenen / dock afwålte han den medh ſin ena hand/ och war under ſtenen en dörr/ hwilken Reſen uplåt / och war der neder under ett jordhus. Tå ſade Reſen : du gode riddare/ tag nu de ågodelar iagh ſade för digh / ty nu ligger ſtenen digh icke i wågen. Men Widga tånkte / om han ſtege neder i jordhuſet / dä ſkulle Reſen icke wara ſen at ſluta dören igen/ och

fixa eſt. Tunc Vidga ſtricto ferro gigantis femur percutiens, cartilaginis maſſam ingentem abſcidit, quantæ moli portandæ vix equum ſufficere par eſt. Mox repetito ictu valido impulſu laceravit, tandemque conduplicatis verberibus eum proſtravit. Vulneribus multis ſaucius gigas, armiſque privus, de victoria in hoc duello potiunda deſperare cœpit; niſi quod in terram collapſus, Vidgam ſibi ſubſternere ſatagebat, mole corporis ſui eum oppreſſurus. Sed vero Vidga ſaltu retrorſo medium inter pedes ejus tranſiliens, dum corrueret alter, incolumem ſervavit vitam. Cæterum Vidgæ ſodales exaudito fragore ingenti, ſuſpicabantur Vidgam à gigante occiſum eſſe, viciſſim meliora ſibi pollicentibus aliis, ac victoriam à partibus Vidgæ ſtetiſſe affirmantibus. Interim ſæva minatus Vidga, gigantis caput amputaturus erat, niſi certo pretio ſecum paciſci velit. Supplex vitam ſibi ſervari petiit gigas, daturumque in lytrum auri argentique ſtupendam molem. Inſtabat Vidga, ut ad theſauri abſconditi locum ſeſe comitaretur. Igitur ſurgens gigas ex vulnere feſſus, Vidgam in ſylvam deduxit ubi lapis immenſæ magnitudinis repoſitus erat, ferrea anſula circumambiente. Monuit gigas, ut lapidem ſummoveret Vidga, reperturus theſauros ſubtus deliteſcentes. Omni quo poterat virium robore rem effectui dare conatus Vidga, haudquaquam tamen ſaxum loco movere potis erat. Tunc gigantem commonuit Vidga, vitæ ſiquidem retinendæ deſiderium ipſi eſſet, in removendo lapide proprias experiretur vires. Opus initio reluctatus gigas, tandem admota manu alterutra operculum removit, viſebatur intra lapidem porta, ſubtus qua adaperta crypta erat. Ibi gigas familiaribus verbis Vidgam invitare, ut theſaurum monſtratum occuparet, nihilque periculi ob

 ſaxum

tha tak i brott thenna stein. Nu tekur hañ Risinn helldur naudigur thenna stein/ oc hefur a brott annari hendi / oc undir thenna sama steini var ein hurd/ oc tekur Risinn hurdina oc lætur upp/ oc er thar undir eitt jardhus. Nu mælir Risinn/ tak nu godur dreingur feit thad er ec sagda thier / oc man nu eigi theßi steinn banna thier. Nu hyggur Vidga ef hann fer i husid/ at Risinn mundi aptur lata hurdina oc leggia yfir steininn/ oc veit hann tha at thadan kemur hann alldrigi umm alldur. Nu mælir hann enn vid Risann/ gak nu i husid oc syn mier thetta fe. Nu stigur Risinn ofann i jardhusid/ tha reidir Vidga sitt sverd tveim hondum/ oc hoggur a hals Risinum/ sva at af flygur hofudit/ oc fellur thar sa Risi.

och läggia sedan stenen ofwan på / och wiste hän då förwist/ at tädan kunde han aldrig i sina lifsdagar komma. Tå sade han til Resen: gå du in i huset och låt migh få se detta gods. Resen steg nedh i jordhuset/ men Widga fattade sitt swärd medh bägge händer / och högg Resen på halsen / så hufwudet flög af/ och föll der Resen.

CLXXVII. CAP.

Vidga gabbar fielaga sina oc visar theim sidan fied Risans i jardhusinu.

NU tekur Vidga hans tungu oc sker or hofdinu / oc (a) gerir hann sic i blodi einu Risans/ oc geingur til hestz sins/ oc gerir hestinn allann blodugann / oc Risatunguna bindur hann vid tagl hestsinz/ firir thvi at hann vill hafa thad til jardteikna/ at hann lygur eigi/ oc nu loypur hañ a sinn hest / oc ridur sem allrahardast ma han til sina felaga. Nu hettur han upp sinu sverdi sem mest ma hann / oc oper sem hann getur hædst oc mælir nu: undann godir vinir / Risinn hefur veitt mier banasar / oc slikt sama bidi thier ef nu loypir ei hver sem mest hann ma. Oc er their hoyra thetta kall Vidga / tha ottast nu allir oc loypa nu hver sem ma/ nema Thidrikur Kongur/ hann snyr sinum hesti igegn Vidga/ oc ridur kapp-

(a) thvár sic.

177. CAP.

Huruledes Widga narras medh sina stallbröder / och wijser dem sedan Resens ägodelar i jordhuset.

WIdga skar sedan tungan uhr Resens hufwud och blodgade sigh medh/ och gick til sin häst / och öfwerstänkte honom äfwen med blod/ men Resens tunga bandt han i rumpan på sin häst / ty den wille han hafwa til wärdtecken / at han lög intet. Han satte sigh til häst / och redh det aldrahärdaste han kunde/ och ropade det högsta han orkade : säyandes/ rider undan gode männer/ Resen har gifwit migh ett dödeligit sår / och det samma säen i om icke hwar och en flyr det mästa han hinner. Hwilket när de hörde / blefwo de förskräckte / och flydde hwar och en det fortaste han förmåtte så nähr som Konung Thidrek/ han wände sin häst emot Widga/ och redh frimodeligen med draget swärd/ och sade til Widga: du gode stallbroder / låt oß nu rida som hårdast tilbaka/ och påminna oß det som wij hafwom sagt / at wij

saxum vereretur. At vero animo meditabatur Vidga , in cryptam si forte descenderet , occluso a tergo ostio saxum denuo obditurum fore gigantem, ut perpetuo illic carcere detineatur. Consulto igitur gigantem cryptæ latibulum intrare jussit , ut reconditas sibi ostenderet opes. Ille intra specum se demittens, apprehenso ambabus manibus gladio collum gigantis perstrinxit Vidga , eodemque ictu amputato capite ejus , truncum concidebat corpus.

CAP. CLXXVII.

De Vidga socios fallente , monstratisque thesauris.

POstea gigantis lingva præscisa, sangvine ejusdem se pariter ac eqvum suum maculavit, tandem lingvam caudæ equinæ alligavit, testimonio illo dictorum suorum veritatem probaturus. Atqui conscenso equo , cursu avolat citatissimo , valide interim inclamans socios suos ut & ipsi se proriperent; quippe lethale vulnus sibi inflixisse gigantem, nec meliorem commilitones mansuram esse sortem, nisi fuga strenue evadere conentur. Illi audita Vidgæ admonitione animo consternati sunt , quantaque poterant celeritate fugam capessunt, excepto Theoderico. Ille quippe obverso adversus Vidgam equo , fortiter invectus est, strictum gradium manu gestans. Ac vero sodalem Vidgam com-

kappsamlega/ oc bregdur sinu sverdi oc kallar/ godi fielagi/ snu aptur sem hardast oc badir vid saman/ oc munum nu hvad mæltum/ at eigi skyldum vid flyia tho at viß sie bani firir/ oc enn ma ecki til saka/ ef vid erum badir saman. Nu er their hittazt/ seigir Vidga Thidriki Kongi allt hvad titt er / oc thyckir Thidriki Kongi Vidga nu enn vel roynst hafa sem van var at. Oc nu er thetta finna their Gunnar Kongur oc adrir hans forunautar/ ad Thidrikur Kongur oc Vidga eru hvergi nær theim staddir/ oc eingi madur fer nu eptir theim/ sa er theim verdi mein at/ tha finna their at Vidga hefur gabbad tha oc spottad haduglega/ oc snua nu aptur eptir theim Thidriki Kongi oc Vidga/ oc una nu illa vid sina ferd. Nu mælir Vidga vid Gunnar Kong oc alla tha fielaga / godir vinir / theß bid ec ydur / at firir thetta er ec sagda ydur eigi satt at eigi firir kunni thier mic/ eda ofundit mic firir thessa sok/ firir thvi thott ydur hafi thetta heut at sinni / tha veit ec ad i ydrum flocki eru margir/ eigi verri dreingir edur ovaskari menn enn ec em / enn thetta vil ec vid ydur bæta/ er ec hefi illa giort/ med gulli oc gersimum margskonar. Nu svorudu their naliga allir senn / vier meigum fuslegar firirgefa thier thetta / enn thu vilier thiggia/ oc vilie Gud at aldrigi fari vier thvilika usæmd/ oc eigi firir thinar sakir / helldur hofum vier sialfir radit. Nu rida their allir samt/ oc sia hversu laugt staunginn hefur geingid i jordina/ er Risinn hafdi lostid/ oc sva stadinn hvar atgeirinn hafdi geingid i jordina/ oc var

wij skulle aldrig fly / ändoch wij såge en oundwikelig död för oß/ och lärer intet wara någon nödh om wij föllias åth. Nu som de möttes / sade Widga för Konung Thidrek alt hwad som skiedt war/ och tyckte Konungen / Widga hafwa giordt ett berömmeligit stycke / hwilket af honom war at förwänta. När Konung Gunnar och dhe som honom följde blefwo warse/ at Konung Thidrik och Vidga woro intet nähr them/ och at ingen kom efter dem som wille giöra dem någon skada / då understode de / at Widga hade dem begabbat och skammeligen bespottat / wände derföre sina hästar tilbakars igen efter Konung Thidrek och Widga / och tyckte sigh snöpligen hafwa farit denne gången. Widga talte nu til Konung Gunnar och andra sina stallbröder: gode wänner sade han / iagh beder at j förtäncken migh intet / för det iagh sade ey sant för eder / eller dragen något hat til migh förden skull / ty fast detta är så skedt denne gången / då wet iagh at ibland eder äro många intet sämre karlar eller swagare än som iagh / ty wil iagh affinna migh hos eder medh gull och dyrbara håfwor / efter iagh hafwer illa giordt. Tå swarade the mäst alle / så giärna wille wij förlåta dig det som du wil det hafwa / och förbiude Gudh at ingen må här efter få sådan skam på sigh / til hwilket intet du är orsaken / uthan wij hafwa sielfwe warit wållande der til. Sedan rede de alle samteligen / och sågo huru diupt Resens järnstång hade gått neder i jorden / och så dit som spiutet war skutet nedh i jorden / som war aldeles sunkit. Der efter gingo de til jordhuset hwarest Resen lågh döder / der togo de öfwermåtton stora rikedomar / beståënde uthi gull och brändt silfwer / och allehanda kosteliga saker / och woro der ihopsamlade alla Konung Isungs ågodelar / och the som Etgeir Rese hade haft medh sigh ifrån Danmark. Nu sade Kong Thidrek / Widga skall

compellans, cursu velocissimo gradum retro vertere eum monuit, memoremque esse stipulatæ inter ipsos fidei, haud usquam fugæ aucupaturos consilia quamvis præsentissimo in vitæ discrimine constituti, nec vel formidine ulla tangi debere, ubi conjunctis animis tristia amoliri liceat ambos. Propius cum obviam facti essent, rei gestæ seriem Theoderico ordine recensere cœpit Vidga. Rex collaudata opera ejus, dignum suæ virtuti facinus edidisse Vidgam ait. Interim Gunnarus ejusque sodales, Theoderico atque Vidga semotis, cum nusquam à tergo insequentem viderent hostem, Vidgæ astutia ludos sibi factos animadverterunt. Itaque cursu retro acto ad Theodericum & Vidgam se conferunt, ignominia haud parum suffusi. Tunc Gunnarum reliquosque sodales alloqvutus Vidga, blandis eos exorat verbis, ne indigne ferant, nec sibi irascantur, quod joculari sermone suo jam modo delusi sint. Ac vero cum virtute omnimoda præstantes eos merito colat, hanc noxam nuper sua culpa illatam munere quodam eximio, auri argentique donariis sese recompensaturum esse. Communi fere sententia responderunt, hanc lubenter sese condonaturos injuriam, ac vero superis faventibus tali contumelia inposterum non passuros sese affici, nisi quod hactenus propria culpa decepti sint. Postea sylvam ingressi inflictum scopulis obicem ferreum contemplabantur, hastamque terræ solo depressius illisam, giganteo prorsus nisu. Hinc ad specum procedentes, ubi mortuus occubuit gigas, immensam colligunt auri massam argentique solidi, ut & pretiosam supellectilem studiosa cura Isungi regis congestam, partim etiam per Etgeirum gi-

var allur sockinn. Oc thvi næst ganga their thar til sem jardhusit var/ oc Risinn er fallinn i/ oc taka thar ogrynni fiar i gulli oc brendu silfri/ oc allskonar gersimum/ oc thar er nu komit allt theirra fie Isungs Kongs/ oc sva thad fie er Atgeir Risi hafdi haft med sier af Danmork. Nu mælir Thidrikur Kongur/ Vidga fielagi/ thad er mitt rad at thetta mikla fie latum vier hier vera/ oc hofum thad eigi hiedann er eins penings sie vert. Nu vil ec fara a fund Isungs Kongs/ oc beriast vid hann/ enn ef vier faum sigur/ tha meigum vier vel taka thetta fie/ oc gera af slikt er likar. Enn ef vier faum usigur/ tha thycki mier thad illa/ ef thad er mælt/ at vier tokum hier fie/enn faum usigur i varum vidskiptum. Enn ef sva ber til i varum vidskiptum/ ad vier skilium; godir vinir/ (b) tha midlum vier thetta fie vid tha med vinattu. Nu svarar Vidga oc bad Kong rada thessu sem odru/ oc sva er giort. Nu koma their or skoginum/ oc sia eitt fiall/ oc thar a uppi ein borg allfogur oc mikil. Nu slær Thidrikur Kongur fyrst landtialld sitt a einum fogrum velli undir fiallinu/ oc byz thar umm.

(b) tha midlum vier thessu fie vor i millum.

stallbroder: det är mitt råd at wij låta alt detta myckna gods bliswa qwart/och taga intet bort med oß så mycket som en penning är wärdt/utan iagh wil nu hitta Konung Isung och slåß med honom / och om wij få öfwerhanden / då må wij wål taga detta gods och giöra der medh som wij willia. Men om wij tappa slagsmålet emot honom / då tycker migh neslig it för oß at det skulle sägas / at wij först borttagit hans gods / och sedan blefwe öfwerwundne af honom. Men der så kunde hända at wij blefwe gode wänner förr än wij skildes åth/ tå delom wij detta gods uthi wänskap. Widga swarade och badh Konungen råda der uthi såsom uthi alt annat / hwilket och skiedde. Sedan kommo de fram uhr skogen och sågo ett högt fiäll / och uppå den en mycket artig stor Stad. Konung Thidrek låt sättia sitt tält uppå en fager plan under fiällen / och lagade der om sigh.

CLXXVIII. CAP.

Fra Thidriki Kongi oc Isungi Kongi/ oc Sigurdi Sveini.

NU er thad eirn dag/ at Isungur Kongur oc allir hans synir sitia i sinum kastala oc eru all katir/ oc nu kemur til theirra Sigurdur Sveinn/ oc mælti til Isungs Kongs; Herra sagdi hann/ ec sa ein tidendi/ er mier thyckia eigi litil. Ec sa eitt landtialld/ oc er reist a vellinum firir

178 CAP.

Om Konung Thidrek / Konung Isung och Sigurd Swen.

EN dagh när Konung Isung och hans söner sutte i sitt palatz mycket lustige / kom Sigurd Swen in til dem och sade til Konung Isung; Herre/ sade han / iagh sågh tidender uthe / som iagh tycker intet wara ringa. Jagh sågh ett tält uthan för din Stad på fältet / och det är annorlunda giordt än iagh hafwer förr sedt:

gantem advectas ex Dania opes. Cæterum Theoderici regis consilium erat, thesauro diripiendo minime omnium tempus nunc impendendum esse, nec vel assis unius valorem exinde tollere. Quin potius properato gradu ad Isungum contendere malle, ut certamine cum ipso decertet: qua victoria si potiri contingat, prædam hanc pro lubitu deinceps occupari posse. At vero infelicius si pugnatum ipsis, probro id dicturos esse vulgo, quod post occupatam prædam deteriorem eventum sortita sit fortuna. Aliter si post mutuum certamen animi reconciliati fuerint, de præda distribuenda æquis animis conventuros esse. Tunc Vidga conveniens ex se ait, ut regis ex arbitrio cuncta gerantur, cui proinde obeundum esse statuerunt. Postea sylvarum densa cum prætergressi fuissent, collem editum conspiciunt, cujus cacumini urbs superstructa erat specie decora atque magna. Theodericus planitiem amœnam erigendis tentoriis nactus, locum illum permunivit.

CAP. CLXXVIII.

De Theoderico, Isungo & Sigurdo.

FOrte in palatio suo una cum filiis diem hilarem cum ageret Isungus, eum adivit Sigurdus Sveno, regemque affatus ait, novarum magni momenti sese adferre nuncium. Quippe vidisse se tentoria erecta ante urbis mœnia, peregrini utique operis sib hacte-

rir borg thinni / oc thad landthialld er giort a adra lund enn firr hefi ec ſied: ur midiu thvi landtialldi ſtendur ſtaung ein/ enn a ofann verdri theirri ſtaung/ er eirn mikill gullknappur / oc af thvi tialldi framm er fortialld med raudum ſteini/oc thar fylgir ſtaung oc gullknappur a / oc innar af er hid thridia tialld gront / oc thar af ſtaung / oc enn thridie gullknappur/ oc enn til hogri handar er tialld af gulli ofid / oc thar fylgir oc gullibuinn ſtaung med gullknoppum / oc a vinſtri hond er tialld hvitt/ oc thar fylgir ſtaung ſu/ er oll er gullibuinn upp ad knapponum/ oc thad hygg ec/ at engi madur ſkal ſied hafa tigurlegra landtialld; firir thvi landtialldi hanga threttan ſkylldir / oc a enum yzta ſkylldi er markadur heſtur oc biorn/ oc hef ec thar ſied heſt oc ſkiolld Heimis. Enn a theim ſkylldi er thar er næſtur/ er amarkadur med gulli haukur/ oc tveir fuglar er firir hanum fliuga/ oc thad mark væntir mic ad hafi ein hver minn frændi/ thar er ſkiolldur Hornboga Jarls; a thridia ſkylldi er oc ſo markadur haukur af gulli/oc tveir fuglar fliuga firir hanum eins ſem a hinum firra/ oc er thad ſkiolldur Ömlungs ſonar Hornboga Jarls; Oc a fiorda ſkylldi er amarkad tong oc hamar oc ſtedie / oc eigi er ſa ſkiolldur litill/ thar er ſkiolldur Vidga. A enum fimta ſkylldi er markad leon af gulli lagdur/ thad er ſkiolldur Thidriks Kongs / oc thad leon hefur herkoronu a hofdi. A enum ſietta ſkylldi er Orn med ko-

ſedt: Mitt ofwan uppå tåltet ſtår en ſtång/ och uthi åndan på den år en ſtor gullknapp / och framman før det ſtår ett førtålt medh rødh fårga/ der uppå år ock jä en ſtång medh gullknapp; och bak om år det tredie tåltet med grøn fårga / och ofwan uppå det en ſtång medh gullknapp; och på høgre ſidan år ett tålt af gull wåfwit medh en førgylt ſtång medh gullknappar uppå; widh wånſtra ſidan år ett hwitt tålt medh en ſtång helt førgylt upp til knapparne/ och førwiſſo menar iagh at ingen hafwer førr ſedt pråchtigare tålt; uthan føre det tåltet hånga tretton ſkiøldar / på den ytterſta ſtår en håſt och en biørn målat / hwar igenom iagh hafwer wiſt ſedt Heimis håſt och ſkiøld. På den ſkiøld ſom hånger der nåſt år en høk ſatt medh gullfårga / och flyga twå foglar fram før honom / hwilket wapen någon uthaf mine frånder hafwer / och år det Hornboge Jarls ſkiøld. På den tredie ſkiøld war teknat ock ſå en høk uthaf gull / fram før hwilken twå foglar flyga/ åfwen ſom på den førrige / det år ſkiøld Ömlungs Hornboge Jarls ſons. På den fierde ſkiøld år ſatt en tång och en hammar och ett ſmedieſtåd / den ſkiøld år intet liten/ och år den Widgas. Den femte ſkiøld år teknat medh leyon uthaf gull/ den år Konung Thidreks/ ty det leyon hafwer en Crona på ſitt hufwud. På den ſiette år målat en ørn medh Crona/ det år Konung Gunnars ſkiøld. På den ſiunde år ock en ørn føruthan Crona / hwilken år Hognas. På den ottonde år ritat øfwer alt ett gullſkien eller en rødh glantz / hwilken Herbrander kiånnes widh. Den nijonde år teknat medh ett leyon uthan Crona/ och år Faſolds. Den tionde år mårkter medh en drake ſom år Sintrams ſkiøld/ det wapnemårke fick han / ſedan han war uthløſt uhr drakens munn. På den ellof-

hactenus nondum viſi. Medio in tentorio ſuperemineſe perticam, in cujus ſummitate ingens globus aureus affixus eſt. In frontiſpicio ejuſdem tentorii, aliud erectum eſſe rubro colore fulgidum, cui ſimiliter pertica cum globo aureo innititur. Proxime hoc viridi coloris tentorium collocatum eſſe, ſua inſtructum pertica atque globo aureo. Ad cujus dexteram tentorium diſpoſitum eſſe textilis operis aurei, pertica aureoque globo fulgidum. E regione ad lævam tentorium album, cum pertica deaurata ab imo usque ſummitatem globo, cujusmodi majoris elegantiæ opus, haud usquam alias viſum ſit. Ante tentorii fores tredecim ſcuta ſuſpenſa eſſe. Illi, quod ultimum eſt ordine, inſcriptam eſſe imaginem equi atque urſi, unde Heimeri illud proprium haud obſcure agnoſcere licebit. Ordine quod proximum eſt, accipitrem aureum præferre, ante quem aves binæ volitant. Tali omnino inſigni uti ſolere ſuæ familiæ homines, ac ſine dubio iſtud eſſe ſcutum Hornbogi Jarli. Tertio in ſcuto ſimiliter effigiatum eſſe accipitrem aureum, qui aves binas inſectetur; priori admodum ſimile iſtud, propriumque Amlungi qui patrem habet Hornbogium Jarlum. Quarto in ſcuto pro inſigni repreſentatur forceps malleusque cum incude, operis non contemnendi, quo Vidgam uti par eſt. Quintum ſcutum Leonis exhibet imaginem auratam, quod Theodericum regem inſigni noſcibilem eſſe oportet, ob coronam corpori additam. Sexto in ſcuto comparet aquila coronata, Gunnari regis inſigne. Septimo in ſcuto aquila ſimiliter effigiata eſt, ſed non coronata, quale Hognium in armis ſuis præferre inſigne conſtat. Octavum ſcutum flammæ fulgentis inſtar depictam exhibet imaginem, Herbrandi utique inſigne. Nono in ſcuto leo comparet non coronatus, quod proprium eſt Faſoldi. Decimo in ſcuto Draco

koronu/ thad er ſkiolldur Gunnars Kongs. A enum ſionda ſkylldi er Orn eigi koronadur/ thar hefur hann ſied ſkiolld Hogna. Nu er ſa hinn atti/ ſem er allur ſkrifadur ſem gullelldur eda logi/ thar ſeigir hann fra ſkylldi Herbrands. Nu er hinn niundi ſkiolldur/ thar er amarkadur Leon oc eigi koronadur/ nu er fraſagt ſkylldi Faſollds. Nu er hinn tiundi ſkiolldur/ oc er a theim dreki markadur / thar er fra ſagt ſkylldi Sintram/ hann fieck thad mark ſidann er hann var loyſtur af drekans munni. Nu er hinn ellefte ſkiolldur/ thar er markad a borg/ ſu er ſkrifud eptir Bern/ thad er ſkiolldur Hilldibrands/ enn thad geingur thar til at Bern er a hans ſkylldi/ at hann kemur alldrigi i thann haſka/ at hann meigi thvi loyna/ ad hann er madur Thidriks Kongs af Bern. Hinn tolfte ſkiolldur/ thar er amarkadur eirn gaulltur/ thar er ſagt fra ſkylldi Vildifers/ oc eptir hans natturu ſkrifad. Nu er eptir hinn threttandi ſkiolldur/ thar er a madur oc eirn fill / thar er ſagt fra ſkylldi Thietleifs Danſka/ firir thvi at Sigurdur hinn gamli Grickur reid fil tha er hañ bardiz vid Thietleif/ oc firir thvi thyckiumz ec vita/ ſeigir Sigurdur/ at komnir munu vera i vort land okunnir kappar/ hvadann ſem their eru komnir/. oc hvert erendi er their hafa/ oc nu byd ec mic til Kongur med ydru radi at rida til theirra/ oc vita hverier their eru /er ſva drembilega hafa tialldat / oc ſva mikid lata yfir ſier/ oc ſva diarfir hafa ordit ad firir ydart rad hafa komid i ydart land. Nu ſvarar Kongur/ ec vil ſenda til theſſara manna einn kappa einſamann/ at bera theim thau ord/ ef their vilia hallda ſinu lifi/ at their ſendi mier toll oc ſkatt ſva ſem log vor ſtanda til. Nu ma ſa kappi ſpyria tha hverier their eru/ eda hvadan their komu/ eda hvar their voru fœddir/ oc hvert their vilia fara/ eda hvart theirra erendi er annad enn ſkatt ad luka oß. Nu ſvarar Sigurdur / ſa kappi er thar til villtu ſenda/ tha ſkal eigi vera annar madur enn ec. 179. Cap.

elloſte ſkiöld är ſatt en Stad giord efter Bern/ hwilken är Hildebrands / ſom derföre hafwer Bern på ſin ſkiöld/ at faſt än han komme uthi aldrig ſå ſtor lifsfahra/ ſkal han icke fördöllia/ at han ju är Konung Thidreks man af Bern. Den tolfte ſkiöldens märke är ett willſwin ſom tilkommer Williſer/ och är giordt efter hans natur. Den trettonde ſkiölden hafwer en mann och en Elephant uppå ſigh/ och är den Thetleif Danſkes; ty den gamble Sigurd Gricker redh på en Elephant när han ſlogs med Thetleif; Therföre tyckes iagh weta ſade Sigurder/ at hit i wårt land äro ankomne någre obekante hiältar/ hwar ifrån ſom de ock äro / eller hwad för åhrende de hafwa ; ty biuder iagh migh til medh edert förlof Konung/ at rida til dem/ och förnimma hwad de äro för folck/ ſom ſå driſtigt in wid eder Hufwudſtad hafwa upſlagit ſine tält/ och ſå ſtålta och braſka hafwa underſtått ſigh at reſa i edert land förutan edert lof. Konungen ſwarade/ iagh wil ſända uth til deſſe främmande männen en uthaf mine hiältar enſammen/ och låta tilſäya dem/ at ſå frampt de wille behålla ſitt lif/ ſkole de ſända ſkatt och tull til mig/ efter ty ſom wår lagh påbiuder. Den ſamma hiälten kan fråga af dem hwad the äro för karlar/ eller hwar ifrån the äre anlände/ hwareſt the äro födde/ hwart the hafwa ärnat at reſa/ och om the hafwa något annat åhrende/ än at gifwa oß ſkatt? Tå ſwarade Sigurd Swen/ den hielte ſom du will der til uthkora/ ſkal ingen annan wara än iagh

co effigiatus eſt, Sintrami ſymbolum gentilitium, quo uti ſveverat poſtquam draconis ex faucibus liberatus eſſet. Undecimi ſcuti inſigne eſt urbs Verona ; quo ſymbolo apprime delectatur Hildebrandus ad indicium faciendum, quantopere in diſcriminibus etiam atrociſſimis Theoderici partes tutari velit. In duodecimo ſcuto ſignatus aper, Vildiferi eſt ſymbolum, ejusdemque ſimul naturæ index. Decimo Tertio in ſcuto comparet vir cum elephante, quo inſigni Detleſum Danum uti ferunt, quoniam Sigurdus ille vetuſtus Græcanicus elephante vectus fuerat cum adverſus Detleſum pugnaret. His utique indiciis certo ſibi conſtare exiſtimabat Sigurdus Sveno, adveniſſe in hanc regionem pugnaciſſimos viros, quamvis ignotæ adhuc patriæ atque negotii quod expediundum habent. Eapropter regi gratam præſtiturus operam, homines propius adire velle, ut de iis cognoſcat, qui tentoria prope regiam urbem extenderant nimiaque ſuperbia freti, regionem hancce absque regio indultu intrare auſi ſunt. Reſpondit rex, miſſurum ſeſe pugilem quendam qui ipſis edicat vitæ ſub pœna, ut vectigalia exſolvant, cenſusque legibus publicis præſcriptos. Huic emiſſario curæ futurum ut ſtatum ac conditionem eorum exploret, ſimulque qua ex terra advenerunt, qua geniti patria, quò porro perrecturi, quæve negotii cauſa, quo minus vectigalibus ſolvendis obligentur. Ad hæc Sigurdus: Utique fidelem regi probaturum eſſe operam, dummodo ſe mittendum velit, non alium.

CAP.

CLXXIX. CAP.

Sigurdur Sweinn fer a fund theirra Thidriks Kongs.

Nu tekur Sigurdur sier vapn oc klædi/ oc einn illan hest/ oc eigi hefur hañ sodul/ oc ridur nu or borgiñi ut oc ofan firir fiallid / oc eigi stodvar hann sina ferd/ firr enn hann kemur til landtiallds Thidriks Kongs. Nu stigur hann af sinum hesti/ oc geingur inn i landtialldit/ oc sidañ mælir hann: heilir sieu thier godir dreingir/ enn medur nafni mynda ec ydur heilsa/ ef ec vissa ydar nofn. Their svara hanum med sama hætti/ oc bidia hann velkominn. Nu mælir Sigurdur: Isungur Kongur minn Herra sendi mic hingad med sinu örendi/ at taka af ydur skatt/ sem hier eru log til at Kongur a at hafa / enn thennann skatt verdi thier at giallda ef thier viliet. Enn ef Kongur skal missa skaz af ydur/ tha meigu thier ecki i dyliaz / at skamt man lida adur hiedann/enn thier munud missa alls fiar ydars/ oc thar med lifsins. Nu svarar Thidrikur Kongur/ vier gerdum at odru vora ferd til thessa lands at upphafi / enn giallda Kongi ydrum skatt / helldur var vart örendi thad/ er thu matt vel bera oc seigia Kongi ydrum/ at ec vil hanum vig bioda/at hann komi nuer igegn med iam marga menn sem ec hefi / oc adur enn vier skilium/ skal hann kunna at seigia / hvilikir dreingir hann hafa heimsott. Nu svarar Sigurdur Sveinn/ med ydru leyfi vil ec nu ydur spyria/

179. CAP.

Huruledes Sigurd Swen fårdas til Konung Thidrek.

SEdan bewåpnade Sigurder sigh / stegh på en elacker håst och redh barbaka uthur Staden fiället framåth/ och drögde intet förr ån han kom til Konung Thidreks tält/ uthan för hwilket han lämnade hästen/ gick inn och sade: Godh dagh gode månn / jagh skulle wål hälsa eder hwar och en för sigh om jagh wiste edra namn. The swarade honom sammaledes/ och bodo honom wara wälkommen. Då begynte Sigurder at tala såyandes: Min Herre Konung Isung hafwer såndt migh hijt/ uthi det åhrende/at taga skatt af eder/som landsens Lagh giör Konungen berättigat til at hafwa/ hwilken j må uthgiöra om j willien. Men om j förneken at uthgiöra til Konungen skatt/ då må j wara försäkrade / at j innan kort låren mista både gods och lif. Ther til swarade Konung Thidrek / annat spetzade wij oß uppå/ når wij resan i förstone begynte til edert land/ån at gifwa eder Konung skatt/uthan thet war wårt åhrende hit som du kan såya din Konung/ til at honom uthmana / och at han wil möta migh medh så månge månn som jagh nu hafwer / och förr ån wij skillioms åth / skal han få orsak at såya/ at kiäcka karlar hafwa honom besökt. Sigurder Swen sade: Om förlof/ at jagh frågar efter eder Höfdinges namn / eller hwad land j åren komne ifrån? efter j hafwen thet nu giordt som aldrig ingen förr giordt/ at j fordra Konung Isung och hans månn til kamp / och hafwen intet hördt talas om honom/ hwad för en hiälte han år? och thet försäkrar jagh eder/ at han lårer intet skufwa före at gå til kamp medh eder / hwad för

CAP. CLXXIX.

De Sigurdi Svenonis expeditione apud Theodericum Regem.

ARmis vestibusque indutus Sigurdus, equum ignobilioris sortis, nullo ornatum ephippio conscendit, vectusque extra urbem collium juga pertransivit, tandemque emensus iter ad Theoderici tabernacula delatus est. Illic relicto ad fores equo, tabernaculum ingressus, humanitate decenti pugiles salutat, excusationem prætexens, quod eo quo par sit verborum honore singulos compellare nesciat. Illi vicissim non minoribus ambagibus veniam præfati, adventum ejus gratulabantur. Infit deinceps Sigurdus, missum se ab Isungo rege, ut vectigalia censusque ab hospitibus recipiat, prout leges atque edicta publica jubent. Esse autem hospitum in arbitrio situm, debitum ut persolvant. Interim ipsos celare nolle, tributum nisi ultro tradant, omnium bonorum vitæque insuper jacturam passuros esse. Respondit Theodericus, alia potius sibi curæ fuisse cum expeditionem illuc susciperet, quam regi vectigalia ut exsolveret. Quippe vel eam maxime ob causam accessisse, regem ad certamen mutuum provocaturi, idque nunc cupere, ut regi suo denunciare velit, simul obtestando, totidem ut armatis viris stipatus, quot hic præsentes à partibus suis adsunt, sibi obviam procedat. Nec enim discriminis fore finem, donec robur fortissimorum qui advenerant pugilum expertus sit. Tunc Sigurdus Sveno veniam præfatus, de nomine ducis eorum certiorem se fieri petiit, qua item

ſpyria/ hvert er nafn ydars hofdingia? eda af hveriu landi komu thier? thad giori thier er alldreigi var giört firr/ ad biod til vigs Iſungi Kongi oc hans monnum/ hvart hafi thier eigi hoyrt ſagt/ hvad hann ma firir ſier? oc theß varir mic/ at eigi neiti hann at beriaſt vid ydur/ hvad manna ſem thier erud. Tha ſvarar Vidga/ hvart er/ ad thu kennir nockorn theſſara manna/ eda eigi/ er hier eru komnir/ oc eigi ſkal loyna thig; firir theſſum monnum rædur Thidrikur Kongur af Bern/ oc er hier oc annar Kongur/ ſa heitir Gunnar af Niflungalandi/ oc enn eru fleiri dugandi dreingir/ tho at theſſa nefnum vier; enn hvart ætlar thu/ at Iſungur Kongur oc Sigurdur Sveinn munu at viſu vilia beriaz? eda munu their vid bila? Nu ſvarar Sigurdur/ theß væntir mic/ at Iſungur Kongur oc Sigurdur Sveinn muni eigi flyia at oroyndu firir ydur hier i ſinu landi/ thott hier ſie kominn Thidrikur Kongur af Bern eda hans menn. Enn hverſo ſem thad fer/ tha munu thier eigi vilia briota log/ oc giallda eigi Kongi ſkatt/ oc thier meigid vel ſenda hanum ſkatt ydur til ſæmdar/ oc hanum med ydru bodi/ thad ſem hanum ſie tign ad/ enn ydur einginn ſkadi ad lata. Nu ſvarar Thidrikur Kongur/ med thvi at thu rekur hans örendi med mikilli liſt oc kurteiſi/ tha ſkal ec ſenda hanum tha ſending er hanum er ſæmd at thiggia. Nu mælti Thidrikur Kongur til ſina manna/ hvad ſkulum vier ſenda hanum? thad er hanum ſie ſæmd at thiggia. Nu ſendum vier hanum ein heſt oc einn ſkiolld/ oc koſtum til lutum/ hver af varum mon- nunn

ſõr karlar j och åren. Tå ſwarade Widga: kan hånda at du kiänner några uthaf deſſe månn ſom hit äre ankomne/ eller och intet/ ſkal iagh dock icke jördöllia för digh thet ſom ſant är: Konung Thidrek af Bern är wår Höfdinge/ medh honom är ock en annan Konung uthaf Niflunga land Gunnar benämd/ deß föruthan är här ock ſå andra raſka karlar/ faſt än deſſe allenaſt namngifwes: men menar du at Konung Iſung eller Sigurd Swen månne förwiſt willia ſlåß/ eller och förwägra dem det åhrendet? Sigurd ſade: det wäntar iagh/ at både Konung Iſung och Sigurd Swen månn ſäya; at intet duger oförſökt/ och altſå intet gifwa flychten för eder här i ſitt egit rike/ faſt än Konung Thidrek af Bern och hans månn äro hit anlände. Men huru ſom der om är/ då är iagh förſäkrat at j intet willja bryta lagen och förmena Konungen ſin ſkatt/ och wäl kunnen j ſända honom något i ſkatt/ thet ſom är både eder och honom til åhra/ och eder til ingen affaknat. Nu ſwarade Konung Thidrek/ efter ſom du medh ſtor flit och höflighet framförer din Herres åhrende/ ſkal iagh wiſt ſända honom thet ſom honom ſkal wara anſtändigt. Ty ſade Konung Thidrek til ſina månn: hwad ſkole wi ſända honom för en Konungslig gäfwa? Wi willie föråhra honom en häſt och en ſkiöld/ och låt oß kaſta lått om/ hwilken af wåra månn ſkal miſta ſin häſt och ſkiöld/ thet the ſtrax efterkommo. Nu ſom the begynte lottkaſtningen/ då föll låtten på Ömlung Hornbåge Jarls ſon. Ty wardt hans häſt och ſkiöld ſkickat af Konung Thidrek til Konung Iſung/ och redh Sigurd bort ſin wägh.

item ex regione progreſſi illuc acceſſerunt. Quippe facinus illos occeptaſſe nemini hactenus tentatum, quod Iſungum ejusque pugiles ad certamen provocare audeant, cum præſertim veriſimile ſit ejus decantatam paſſim terrarum fortitudinem eos inaudiviſſe. Inſuper jam hoc edicere ſeſe, minime reformidare Iſungum quo minus cum fortiſſimis etiam virorum, quales ipſi ſe jactitant, manu decernere audeat. Reſpondit Vidga: quandoquidem adhuc in ambiguo ſit, utrum notos ignotosque alloquatur pugiles, nolle ſe tamen rem celare; quin potius aperte fateri, ducem ipſis præeſſe Theodericum Veronenſium regem; adeſſe etiam regem Gunnarum Niflungalandiæ dominum, aliosque fortiſſimos viros, quorum præcipue binos hos nominare ſufficiat. Ac vero jam percupere ſeſe, ut ſibi edicat hoſpes, quidnam exiſtimet Iſungum regem atq; Sigurdum Svenonem ad certamen adfuturos, aut potius pugnam evitaturos eſſe. Viciſſim Sigurdus: Eam ſibi ſedere mentem de Iſungo rege atque Sigurdo Svenone, quod ante factum periculum virium minime omnium proprios intra patriæ fines de fuga cogitaturi ſint. Nec animo eos conſternari ob adventum Theoderici Veronenſis ejusque ſodalium. Quicquid vero iſtud rei ſit, ex decoro acturos eſſe hoſpites, ſi juxta legum publicarum tenorem tributa cenſumque regi debitum perſolvant; ſimul & honori atque exiſtimationi propriæ ita conſulturos, dum munus ex dignitate potius, nulloque futurum detrimento, regi mittendum cenſeant. Regeſſit Theodericus: quandoquidem multa ſedulitate verborumque ambagibus negotium curandum ſuſceperat hoſpes, facile pelliceri poſſe animum ſuum, ut Iſungo tributaria mittat dona, quæ dignitati ejus apprime convenire exiſtimet. Igitur decreviſſe equum unaque ſcutum ipſi mittendum; jamque modo facta ſorti

num ſkal ſenda hanum ſinn heſt oc ſinn ſkiolld at giof; oc theír gera ſva. Nu er til luta tekit/ oc kemur upp lutur Aumlungs ſonar Hornboga Jarls. Nu var tekiñ heſtur hans oc hans ſkiolldur/ oc ſendtr Thidrikur Kongur Jſungi Kongi/ oc nu ridur Sigurdur i brot leid ſina.

CLXXX. CAP.

Aumlungur ridur eptir Sigurdi/ oc vil fa aptur heſt ſinn.

NU thyckir Aumlungi forkunnar illa/ er hann hefur latid heſt/ oc thotti betra at hafa latid miklar eignir ſinar heima/ oc vil nu rida eptir Sigurdi/ oc vil eigi hafa ſva buit/ oc geingur til fodur ſins/ oc bidur hann lia ſier heſt/ oc vil hann ſokia ſinn heſt af theſſum er i brott reid; enn Jarlinn vill eigi at hann ridi eptir/ oc vill eigi lia hanum ſinn heſt / oc vill lata vera ſva gort. Nu geingur Aumlungur til Vidga / oc bidur hann lia ſier ſin heſt. Nu ſvarar Vidga/ mic grunar at eigi fair thu thin heſt af theſſum ſveini / ef ſva er ſem mic varir hverr thar er / enn ef thu fær eigi thin heſt/ oc lætur min heſt/ hvad ſkal ec tha hafa? Nu ſvarar Aumlungur/ ef ec lætur thinn heſt/ tha ſkalltu eiga allt mitt riki/ enn thad eru tolf enar ſterkuſtu borgir a Vinlandi/ thad gaf mier minn fadir/ enn thu ſkallt vera hans erfingi ſva ſem adur er ec/ ef eigi fæ ec thiñ heſt thier aptur: enn ef ec fæ thier thiñ heſt aptur/ tha a ec mitt ſem adur/ oc annad hvort vil ec fa/ minn heſt eda bana. Nu ſvarar Vidga/ at theſſu ſkalltu fa minn heſt

180. CAP.

Ömlunger rider efter Sigurd/ och wil få ſin håſt igen.

ÖMlunger war mycket illa tilfreds / at han hade miſt ſin håſt/ för hwilken han giärna welat miſt ſtora ågodelar hemma / och ſade han ſigh intet wara belåten medh thet ſom ſkedt war; ty ſatte han ſigh uthi ſinnet at rida efter Sigurd/ gick ſå til ſin fader och begiärte hans håſt til låns uthaf honom/ efter han wille taga ſin håſt igen ifrån honom ſom bortred / men Jarlen wille intet at han ſkulle rida efter/ ey heller låna honom ſin håſt / uthan låta bliſwa medh thet ſom giordt war. Sedan gick Ömlunger til Widga och badh honom at låna ſigh ſin håſt. Widga ſwarade: Jagh är i den tanckan at du intet lårer få din håſt igen af denne mannen / ſå frampt han är den ſamme ſom iagh menar: men om du får intet din håſt igen och miſter min medh / hwad ſkal jagh då haſwa. Ömlunger ſwarade: om iagh miſter din håſt / då ſkal du få åga alt mitt Låhn/ ſom beſtår af tolf de ſtarkeſte och ſtörſte ſtäder i Winland/ ſom min fader har gifwit migh/ och ſkal du wara hans arſwinge/ ſåſom iagh är nu / om iagh icke ſkaffar digh din håſt tilbakars igen / men om du får din håſt igen/ då åger iagh ſielf mitt ſom förr / och antingen ſkal iagh haſwa min håſt igen eller dö. Då ſade Widga/ efter detta aftalet ſkal du wiſt få min

ſortitione conſtiturum, cuinam ſodalium incumbat rem pactam ex ſuo largiri. Conſenſere reliqui omnes. Calculis projectis, Amlungum Hornbogi Jarli filium ſors tetigit. Ejus itaque equus atque ſcutum nomine Theoderici regis Iſungo pro donariis miſſa ſunt. Sic retro ad ſuos vectus eſt Sigurdus.

CAP. CLXXX.

De Amlungi conatu ad recuperandum equum ſuum.

DIſplicuit ſummopere Amlungo equum jam modo ſibi ereptum fuiſſe, eamque jacturam omnium bonorum, quæ domi habebat, amiſſione graviorem duxit. Igitur Sigurdum inſequi conſtituit, hactenus transactam ſortitionem pro nihilo habens. Proinde patrem ſuum adiens equum ejus ſibi mutuo dari petiit, ut profectus ſuum modo abductum recuperet. A propoſito eum diſvadere conabatur Jarlus, equum ſuum mutuari recuſans, ſimulque commonens ut rem prout effecta erat, integram ſineret. Hinc ad Vidgam progreſſus Amlungus equum ſibi ut concederet, petiit. Commonuit Vidga, ſibi equidem videri difficile admodum factu, ſuum ut recuperare valeat equum ab juvene iſthoc, ſiquidem ipſus ille ſit, quem revera eſſe putet. Quin imo proprium equum ſi recuperare nequeat Amlungus, ſed etiam hunc ſuum amittere contingat, utique nullo non munere hoc detrimentum recompenſari debere. Reſpondit Amlungus, mutuatum ſibi equum ſi amittere in fatis fuerit, ejus in vicem daturum ſeſe regnum quod poſſidet omne, duodecim videlicet fortiſſimas Vinlandiæ urbes à patre acceptas: ſimul hæreditarium jus ſuum in Vidgam derivatum iri, niſi equum quem ſibi mutuaturus ſit, viciſſim reddiderit. Mutuum vero ubi reſtitutum fuerit, priſtinam in bona ſua jurisdictionem ad ſe pertinere debere; ſibi vero certum eſſe, aut proprium recuperare eqvum, aut

hest/ firir thvi at thu abyrgist mest til thessarar ferdar. Nu stigur Aumlungur a bak Skemmingi/ oc ridur nu sem mest ma hann/thar til er their finnast/ enn thad er skamt fra borg Kongs/ oc thar er i hia eitt Linditrie/ oc nu kalladi Aumlungur a manninn oc bad hann bida sin/ enn hann gerir sva. Nu mælir Aumlungur / stig af baki hesti theim er thu ridur/ thviad eigi vil ec hann lata/ thviat ec a langt heim at rida. Nu svarar Sigurdur/ hvad manna ertu er sva diarflega mælir til thessa hestz er ec sit a baki/ oc eigi varir mic at thu munir hann fa / hvart sem thu att hann edur eigi. Nu mælir Aumlungur/ stig af hestinum/ enn ef thu gerir eigi sva/ tha mantu lata lif thitt oc sva thann hest. Nu grunar Sigurd / ad thessi madur muni vera son Hornboga Jarls/ er hans var frændi / oc tha mælti hann/ ec sie giorla at thu villt beriast til hestzins vid mic / oc kann vera at thu hittir thann mann / er beriast vill vid thig a skommu bragdi/ tho ad eigi beriest thu nu/ oc thad kalla ec rad/ ad vid freystum annars kostar ockar a millum/hvart er/ ad thu munt lata thinn hest thann er thu kallar til/ eda thu munt lata thann er thu situr a. Nu snudu framm thinu spiotskapti oc rid at mier/ enn ec man hallda kyrru firir/ oc med thvi at thu stoypir mier af minum hesti/ tha haf thu thinn hest oc niot vel; enn ef ec stondumk thina atreid/ tha ma ec freysta at rida at med mitt spiotskapt/ oc hættum thessum leik eigi adur enn annar hvar lætur sinn hest. Oc thetta likar Aumlungi vel/ oc vill sva vera lata.

min håst/ ty du har sielf måst wågat på denne resan. Omlunger sprang på Widgas håst Skemming / och redh det måsta håsten orkade springa/ alt til deß han hinte honom strax utan för Konungens Stadh/ och stodh der ett Lindträ. Då ropte Omlunger til denne mannen och bad honom töswa/ hwilket den andre giorde. Omlunger sade: Stig nedh af den håst som du rider uppå/ ty iagh wil ingalunda mista min håst/ efter iagh hafwer lång wäg hem. Sigurder swarade: hwad år du för en som så dristigt begiärer den håst iagh sitter uppå/ och inbillar iagh migh at du intet fåår få håsten/ antingen du äger honom eller intet. Omlunger sade ån ytterligare/ stigh nedh af håsten/ hwilket om du intet giör/ då skal du mista ditt lif och håsten medh. Sigurder tånckte hos sig at denne karl månde wara Hornboge Jarls Son som war hans frände/ ty sade han: iagh seer at du wil slåß medh migh til at få håsten igen/ nu kan skie at du hafwer råkat ihop medh den mann som törs huggas medh digh innan kort/ fast ån du intet nu strax kommer til at slåß/ och tyckes migh båttre rådh wara at wij fresta något annat oß emillan/ om du skal återfå denne håst som du begårer/ eller och mista den som du nu sitter uppå; Lägg nu fram ditt spiutskaft och ridh åth mig/ men iagh skal hålla stilla så långe/ och om du stöter migh af håsten/ då skal du taga honom igen/ och niuta honom wål; men om iagh kan sittia för digh/ då må iagh fresta och rida til digh igen medh mitt spiut/ och skole wij intet upphöra medh denne leek / til deß en uthaf oß mister sin håst/ hwilket Omlung behagade/och wille at så skulle skie.

CLXXXI.

aut morte occumbere. Consensit tandem Vidga de equo mutuum ipsi dando, quandoquidem tanto impetu stimulatum eum videbat. Amlungus conscenso equo, cursu velocissimo ferebatur, donec Sigurdum assequeretur non procul à regia metropoli, prope arboretum populeum. Sublata illic voce virum compellat, ut gradum sisteret. Substitit ille. Monuit tunc Amlungus, ut relicto equo in terram descenderet; nec enim passurum se, ut eqvum sibi ereptum abducat, qui privatis usibus adeo sibi necessarius sit, ob viæ longinquitatem ad se in patriam devehendum. Respondit Sigurdus, mirari se hominis audaciam, qui eqvum cui sessor insedit, postulare audeat, quo neutiqvam eum potiri certum sit, quamvis vel jure possessorio vel prætextu minus legitimo eundem sibi vindicare conetur. Urgebat porro Amlungus, ut de equo in terram desiliret; quod si facere nollet, & vita pariter & equo ipsum privandum esse. Suspicabatur jam Sigurdus advenisse Hornbogi Jarli filium, cognatum suum, ideoque hominem affatus, de equo recuperando nimio impetu eum ferri ait, ac vero haud dubie incidisse in virum, qui pugna cum ipso decernere aveat, intra brevis moræ tempus. Interim si sanioribus standum consiliis, alio certamine vires periclitari posse, de equo recuperando, vel altero etiam amittendo, quo jam insessor utitur. Proinde velle, ut extensa lancea citato cursu adversum se adequitet, ictum excepturum. Et vero si præcipitem deturbare valuerit, eqvum suum jure optimo recipere posse; Sin ictus citra læsionem perferre contingat, suarum fore partium ut incitato cursu lanceam contra ipsum emittat. Hujus experimenti vicissitudine decertaturos esse, donec equo alterutrum ipsorum privari contingat. Complacuit Amlungo consilium, de experimento inter utrosq; capiendo.

CAP.

CLXXXI. CAP.

Areid oc vidskipti Sigurdar Sveins oc Aumlungs.

Nu ridur Aumlungur at Sigurdi/ oc lystur Skemming sporum/ oc leggur med sinu spiotskapti a midiann skiolld Sigurdar sva fast/ at hestur Sigurdar fiell a enar eptri foytur/ oc sialfur situr hann kyrr i sodlinum/ oc geck i sundur spiotskaptid i midiu; oc tha mælir Sigurdur/ hier var dreingilega ridit af einum bernskum manni/ oc thad kann vera/ ad tha frændur eigir thu i thinni ætt/ er vel munu kunnat hafa thvilikann ridaraskap/ stig nu ofann af thinum hesti/ oc gyrd hann fast oc bu hann sem best/ oc sva sialfann thig/ oc stig sidann a bak oc halllt firir mier/ sem ec hiellt firir thier/ oc lat sem allz munir thu theß thurfa/ef thu skallt eigi lata thinn hest. Nu gerir Aumlungur sva oc byr sic sem suofurlegast/ oc nu lystur Sigurdur sinn hest sporum/ oc setur sitt digra spiotskapt a hans midiann enn fagra skiolld sva hart oc sterklega/ ad med thessu sama spiotskapti ber hann Aumlung langt aptur af sinum hesti. Nu tekur Sigurdur i tauma Skemmings oc mælti nu/ thu godur sveinn/ nu hefur thu eigi thinn hest thann er thu reidst eptir/ oc latid hefur thu annann / thann er ec get til/ at thig mun kostad hafa orit mikid/ ef sva er sem ec thyckiunz vita/ at thu munt latit hafa Skemming hest Vidga/ oc thad varir mic / at thu munt fullmikid ved hafa hanum sett adur enn thu nædir/

181. CAP.

Om Sigurd Swens och Ömlungs sammanridande.

Nu red Ömlunger åth Sigurd starckt/ och gaf sin håst Skemming spårarne / låggiandes sitt spiut mitt framman uppå Sigurders skiöld så hårdt/ at håsten segnode nedh på bakbenen/ men Sigurd satt stilla i sadelen som förr/ och spiutskaftet gick mitt i sönder. Tå sade Sigurder/ här war starckt ridit af en yngling; ty kan skie at du hafwer några frånder i din slächt/ som wål kunnat sådane ridderlige konster: stig nu neder af din håst och giör sadelen wål fast/ och laga både håsten och dig som båst du kan/ stig sedan uppå din håst igen och hålt stilla för migh som iagh hölt för digh / och tånck at detta lårer wål behöfwas om icke du skal mista din håst. Ömlunger giorde så/ och lagade sigh snart fårdig. Sigurder högg nu sin håst medh spårarne / och stack til honom mitt uppå hans fagra skiöld medh sitt tiäcka spiut/ så hårdt och medh så mycken styrcka/ at han stötte Ömlung baklånges neder af håsten. Då togh Sigurder i tömmen på Skemming/ sådandes: du gode karl/ ånnu har du intet fått igen din håst som du sökte efter / och mist hafwer du en annan til/ som iagh gissar lårer hafwa kostat digh dyrt nog/ om det år som iag menar at du hafwer förlorat Skemming Widgas håst/ och tror iagh at du hafwer satt honom i pant icke ringa egendom/ förr ån han aflåt digh håsten/ och lårer åndoch få otack på kiöpet af honom at du hafwer mist håsten/ och hade warit mycket båttre för digh at blifwa stilla denne gången. Ömlunger swarade: det lårer kan skie ha sådant anseende för de månn som intet hierta uthi sigh hafwa: men detta kan ånnu blifwa godt/ fast ån så illa hafwer

CAP. CLXXXI.

De Sigurdi Svenonis atq; Amlungi certamine.

INvectus contra Sigurdum Amlungus, equo calcaria subdidit, directa etiam hasta adversus scutum, tanta vi, ut in pedes posteriores reclinus caderet eqvus ejus, Sigurdo interim probe clitellis adfixo. Fracta hoc ictu hasta. Infit tunc Sigurdus, mascule sane adequitasse virum juvenem, adeoque fas credere, ejusdem familiæ ejus existere homines complures equestrium operum non omnino ignaros. Nunc è re esse, ut paullatim de equo desiliens ephippium fortius adstringat, quin & suum muniat corpus, ut conscenso rursus equo, ictum sustinere queat, ea promtitudine, qua seipsum corpus exponentem nuper vidit: nam & tali opus esse munimine, nisi eqvum suum perdere malit. Non segnis Amlungus, ea qua poterat sedulitate se instruxit; Sigurdus subditis equo calcaribus hasta prævalidaque contra scutum ejus directa nisu validissimo, retro in terram Amlungum præcipitavit. Deinceps apprehenso freno equi Skemmingi, jam perdidisse eqvum, ait, quem recuperatum iverat, simulque alterius sui jacturam fecisse, quem haud parvo ipsi constitisse pretio conjecturari liceat, ut à Vidga mutuo acciperet. Etenim nisi se fallant omnia, credere omnino sese, eam maximi momenti oppignorasse rem, antequam equo potitus sit. Quin imo ingratiis etiam Vidgæ prosequendus ob amissum eqvum; rectius utique sibi consulturus, si nulli molestus quievisset.

nædir/ oc muntu tho hafa othock af hanum er thu liest/ oc hefdi nu betra verid/ at hafa verit kyrr thessa stund. Nu svarar Aumlungur/ sva man litast theim monnum er ongvir eru arædis menn/ eñ geraz ma enn gott af voru mali/ thott eigi hafi nu vel tekiz. Nu mælir Sigurdur / hvad villtu nu tilgefa at thu fair thin hest/ oc thar med thann er thu liez nu? Tha svarar Aumlungur/ thar til vil ec vinna alla tha luti er ec ma/ theß er mier skuli eigi vera ad skomm eda minum ættmonnum. Nu mælir Sigurdur/ adann er vid fundumz/ tha spurda ec hvert væri nafn thitt / eda hver væri ætt thin/ oc thu vart sva stollz/ attu villdir eigi seigia ætt thina / enn nu skalltu seigia hvartveggia/ ef thu villt fa thina hesta bada. Tha svarar Aumlungur/ ef ec leynda firir thier minni ætt och nafni/ tha er ec hafda hest/ tha munu thad seigia miner fielagar / at ec seigia firir rædzlu sakir; nu man ec thad vist eigi tilvinna mins hestz eda annars/ tho at allt mitt fie ligge vid eda riki / oc thola skomm oc amæli af thessu. Nu mælir Sigurdur/ ec vil nu ei thig spyria thessa mals firir svivirdingar sakir/ helldur med thock/ ef sva er sem mic varir/ attu ert sonur Hornboga Jarls frænda mins / tha vil ec gera thier heldur sæmd enn osæmd / oc nu vil ec seigia thier mitt nafn firri/ at ec heiti Sigurdur Sveinn. Nu mælti Aumlungur / firir thvi at thu hefur nu sagt firri thitt nafn/ oc rak thig einginn naudur til/ tha vil ec eigi seigia thier mitt nafn/ nema thvi heitir thu vid Guds vitni / at mier skal

wer skiedt. Sigurd sade: huru mycket will du giswa til at du finge din håst igen/ och så den söm du nu mist. Ömlung swarade: Jag wil der til giswa alt hwad iagh förmår / allenast iagh och mine frånder haswa ingen skam der uthaf. Sigurd swarade: förr ån wij hade försökt hwar andra/ frågade iagh efter ditt namn och slächt/ men du war så ställt/ at du intet wille uptäckia din slächt/ men nu skal du få bekånna både ditt namn och din slächt/ om du wil igen bekoñia dina håstar. Ömlung swarade: efter iagh intet uppenbarade för dig min slächt och namn når jag hade min håst behållen/ skulle mina stallbröder såya/ at iagh nu hade det sagt af råddhoga/ ty wil iagh intet på det sättet winna igen min och den andra håsten/ fast ån mitt rijke och egendom wore med i spelet/ at iag sedan skulle haswa någon skam eller efftertal derföre. Sigurd sade: jag frågar dig intet för någon sidwyrdnat/ uthan iag wil tacknämligen upptaga/ om så år satt som iag menar/ at du år min frändes Hornboge Jarls Son/ tå wil iag mycket håller giöra dig åhra ån skam/ och wil iagh först såya för dig mitt namn/ at iagh heter Sigurder Swen. Ömlung swarade: Effter som du haswer uptäckt ditt namn för migh/ och ingen twingade digh der til/ kan iagh likwål intet såya för digh mitt namn/ förån du swår wed Gudz Namn/ at iagh skal aldrig haswa skam deruthaf. Sigurd swarade: det wil iagh loswa dig. Tå swarade Ömlung/ mitt namn år Ömlung/ och år iag som du gissade Hornbåge Jarls son/ och wist låre wij wara frånder. Sigurd sade: Nu giorde du wål/ at du intet lenger wille fördöllia at du war min frände/ och skal iagh nu laga så/ at af detta skal du få beröm men ingen nesa: der medh steg Sigurd neder af sin håst/ såyandes: gode frände/ tagh nu der din gode håst och bågge twå/ och rijd hem igen till tältet/ och

Respondit Amlungus, hominum ignavorum isthanc esse curam; adhuc sperare sese meliora fata, quamvis in ancipiti constitutus. Siscitabatur tunc Sigurdus, ecquidnam præmii sibi largiri vellet pro recuperando equo suo, itemque altero nuper jam deperdito. Infit Amlungus, nullo non pretio rem isthanc redimere velle, dummodo ne id in familiæ opprobrum vergat. Subjunxit Sigurdus: ante factum periculum virium, de nomine familiaque ejus inquisivisse sese; sed noluisse insignis ferociæ hominem natales suos profiteri; quæ tamen gemina nunc edicere necessum sit, siquidem equos sibi restituendos velit. Ad hæc Amlungus: utique cum familiæ suæ natales reticuerat equo dum potiretur, jam si professus fuerit, dicturos fore sodales, id metus causa factum esse: Nolle enim hoc pacto vel proprium vel alterius acquirere equum, ac potius omnium bonorum jacturam sibi levem videri contra commodum cum dedecore acquisitum. Regessit Sigurdus: minime omnium opprobrii causa hanc quæstionem institutam fuisse; quin imo gratum sibi futurum, si quod hactenus suo animo persvasum, vera esse cognoverit, eum nimirum Hornbogio Jarlo natum arcto cognationis gradu secum junctum esse; adeo quippe honorum potius officiis, cultum ei testatum malle, seposito odio omni. Suum ultro nunc edicere nomen, vocari videlicet se Sigurdum Svenonem. Respondit Amlungus: quamvis nulla compulsus vi, ultro nomen suum edixerat Sigurdus, tamen a parte sua idoneas adesse rationes, cur pari sinceritate indicium nominis sui facere nequeat, nisi per superum fidem juret Sigurdus, rem professam neutiquam sibi vitio datam iri. Id ipsum ratum fore pollicebatur Sigurdus. Fassus tunc nomen suum Amlungus, quodque patre natus sit

skal aldreigi skomm at vera. Nu svarar Sigurdur/ thvi vil ec vist heita thier. Tha mælir Aumlungur: mitt nafn er Aumlungur/ ec em son Hornboga Jarls sem thu gaz til/ oc mun sonn vera ockar frændsemi. Nu mælti Sigurdur/ nu gerdir thu vel er thu loyndir eigi leingur er thu vart minn frændi/ ec skal sva tilhaga/ at thier skal thetta verda vegur/ enn ei uvegur. Nu loypur Sigurdur af baki oc mælir/ gak godur frændi/ oc tak thar hest thinn oc bada thvo/ oc rid heim til landtialda/ oc thad skaltu seigia/ at thu tokst thennann hest af mier naudgum/ oc adur thu ferr hiedann/ tha skaltu binda mic vid thessa lind/ oc a brott skaltu hafa mitt spiot oc minn hest oc skiolld/ oc sva gera their; oc nu ridur Aumlungur aptur med sina hesta bada/ oc er hann kemur firir landtialldit/ tha ridur hann hart oc lætur mikillega,

och så skal du såya/ at denne håst togh du ifrån migh medh wåld/ och förr än du rider hådan skal du binda migh fast widh detta lindeträ/ och taga bort medh dig min håst/ skiöld och spiut/ hwilket han giorde. Sedan redh Ömlung bort medh sina båda håstar/ och når han kom uth medh tåltet/ redh han hårdt och högmodeligen.

CLXXXII. CAP.

Aumlungur kemur heim til landtialdsins aptur med hesta sina bada.

Nu stendur Thidrikur Kongur oc Vidga uti firir landtialdinu/ oc sia reid Aumlungs. Nu mælir Vidga/ thar ridur Aumlungur vor fielagi/ oc hefur nu feingid sin hest/ oc munda ec theß tilgeta/ ef thar hefur verid Sigurdur Sveinn sem ec hygg/ at Aumlungur mun hafa bedit hann giafar umm hestana/ oc sagt hanum adur til frændsemi theirra/ oc mælt til adur heldur litilatliga/ oc aldreigi hefdi hann feingid hann ella. Nu svarar Thidrikur Kongur/ eigi væntir mic hann taki thann hest edur annad af Sigurdi Sveini firir utann vilia hans/ enda kann vera/ at thar væri annar madur oc feingi hann thá slikt er hann vildi. Nu

182. CAP.

Huruledes Ömlung kommer hem til tåltet igen medh båda sina håstar.

Konung Thidrek och Widga stogo uthan för tåltet/ och sågo hwar Ömlung kom rijdandes. tå sade Widga der rijder nu wår stallbroder Ömlung/ och hafwer fått igen sin håst/ ty gißar iagh om den Mann warit Sigurd Swen som iagh menar/ at Ömlung hafwer bedt honom medh stoor höfligheet at gifwa sigh håsten igen/ och förtåldt honom deras slächt och skyldskap/ elliest hade han aldrig fått sin håst igen. Konung Tidrek swarade således: intet tror iagh at han tager håst eller något godt af Sigurd Swen/ föruthan hans willia/ eller kan skie det hafwer warit någon annan mann/ hos hwilken han kunnat förmå det han welat. Ömlung redh fram till tåltet/ hans fader och stallbröder ginge uth emot honom/ och bode honom wara wål-

sit Hornbogio Jarlo, ceu recte id ipsum nuper suspicatus fuerat Sigurdus, quem ut legitimum consangvineum nunc venerari licet. His auditis Sigurdus, animi candorem collaudavit, quod non cunctatus generis, quæ ipsos intercedat, arctam propinquitatem ingenue indicare voluerat: Sese vicissim operam daturum, ut in laudem maximam, remoto omni dedecore, idipsum vergat opus. Hæcce effatus Sigurdus, ex equo desiliit, jubens cognatum suum, ut equum proprium, alterumque acceptos, ad suorum reduceret castra; ediceret autem suis violenta manu alterum illum recuperatum sibi; ac vero id porro injungere, ut priusquam hinc discedat Amlungus, juxta populeam arborem proximam vinctum sese constringat: Lanceam denique suam, una cum equo atque scuto abducat. Consilio mox obtemperatum. Ac vero Amlungus cum binis equis ad suos perrexit, dumque castra adpropinquaret, incitato cursu ferebatur animo orociens.

CAP. CLXXXII.

De Amlungo equos binos ad castra suorum reducente.

EXtra tentoria sua consistentes Theodericus atque Vidga, Amlungum adequitantem forte conspiciunt. Infit tunc Vidga, agnoscere se Amlungum sodalem, qui recuperatum nunc reducit equum suum. Ac vero, nisi omnia sese fallunt prorsus, a Sigurdo Svenone, quem modo præsentem suspicatus fuerat, equum precario recuperavisse Amlungum, enarrata ipsi generis, quæ ambos intercedat propinquitate atque cognatione, nec enim alio modo equum ipsi restitutum esse. Subjunxit Theodericus; minime omnium invito

Nu ridur Aumlungur at landtialdinu/ oc ganga ut i gegn hanum fadir hans oc hans fielagar / oc bidia hann vera velkominn/ oc ſpyria / hverſu hann fieck ſinn heſt. Nu ſeigir Aumlungur/tha er ec kom i theſſa fialls lid/ tha var thar theßi madur firir er a brott hafdi minn heſt/ oc reid ec at hanum ſem hardaſt / oc lagda ec til hans med minu ſpioti i hans ſkiold/ oc meigu thier hier ſkioldinn ſia/ oc i ſundur geck ſpiotſkaptid / enn tho ſtoypta ec hanum af heſtinum/oc barda ec hann med ſpiotſkapz=brotunum/ oc ſva ſkildunſt ec vid hann/ at ec batt hann vid lind eina/ oc thar til hafdi ec hans belti / oc fetil or ſkyldinum/oc thar til ſkar ec minn ſverdfetil/ adur hann væri ſva faſtliga bundiñ/ ſem ec vilda/ oc thar ſtendur hann enn / oc theß væntir mic/ at eigi loyſi hann ſic ſialfur thadan. Nu mæltu allir at hann hefdi ſinn heſt dreingilega ſott/ oc bidia hann hafa thock firir. Nu mælir Vidga vid Thidrik Kong/ nu vil ec tilrida thar ſem hann ſcigiſt hafa fundit thennann mann/ ef thar er Sigurdur Sveinn/ ſem ec hygg at vera muni / tha er thetta gort med viel oc prettum / oc ef hann bidur min vid treit/ tha ſkulum vid ſva ſkiliaz / at ec ſkal verda ens ſanna viß/ hvart hann er Sigurdur Sveinn edur annar madur. Enn Kongi likar thetta vel ; oc nu tekur hann ſinn heſt oc mælir / thad er mikil ſkomm ef ſa madur ſkal thar ſtanda bundinn/ oc meiga eigi loyſa ſic/ nu ſkal ec at viſu hann loyſa / oc ridur nu ſkyndilega. Nu ſier Sigurdur hvar madurinn ridur til

wålkommen/ frågandes huruledes han fick ſin håſt igen? Ömlung ſwarade : När iagh kom här fram vppå fiälls ſlåtten/ tå war denne man ſom hådan ifrån oß redh/ medh min håſt der för migh/ ty redh iagh ſom hårdaſt uppå honom/ och ſtack till honom medh mitt ſpiut mitt vppå ſkiölden/ ſom än bär märke der af/ och gick ſpiut ſkaftet ſönder/ dock måſte han ſtupa af håſten/ och ſlog iagh honom ſedan medh ſtumpen af ſpiut ſkaftet/ och så ſkiltes wij från hwar andra/ at iagh bandt honom widh ett lindeträ medh hans eget bälte/ och hanken uthur hans ſkiöld/ och förr än han war ſå hårdt bunden ſom iagh wille/ måſte iagh ock taga mitt wärieband ; i ſådant tilſtånd lemnade iagh honom/ och förmår han intet/ det iagh kan tro/ at löſa ſigh ſielfwer; hwar til the ſade alle/ at han hade ſom en kiäcker karl ſökt ſin håſt igen/ och takade honom derföre. Men Vidga talade til Konung Tidrek: Nu wil iagh rijda dijt ſom Ömlunger ſade ſigh hafwa hint denne mañen/ och bundit honom/ om det är Sigurd Swen ſom iagh menar/ thå är detta giordt medh ſweek/ och om han ſtår der widh trädet ſå länge iagh kommer dit/ då ſkolom wi intet förr ſkiljas åth än iagh wet ſanningen/ antingen det är Sigurd Swen eller nogon annan mann. Thetta behagade Konungenom wäl. Vidga ſprang uppå ſin håſt/ ſäyandes: thet är en ſtor ſkam om mannen ſkal ſåledes ſtå der bunden och intet kunna löſa ſigh/och ſkal iag wiſt löſa honom/och redh han ſom fortaſt håſten kunde ſträcka. När Sigurd fick ſe hwar mannen kom ridandes / ſlet han ſönder af ſigh alla banden / ſprang uppå bärget och wille intet wänta hans ankomſt. Vidga redh til det ſamma trädet/ och ſågh at bandſtumperne lågo der qwara/ och ſtycken af ſpiutſkaftet. Vidga wände ſedan hem igen/ och trodde alt wara ſannfärdigt ſom Ömlunger

vito Sigurdo quidquam obtinuiſſe Amlungum, niſi vel ipſo ultro permittente, vel alterius interventu re deſiderata potiri ipſum contigerat. Adequitanti Amlungo obviam procedunt pater reliquique ſodales, adventum ejus gratulantes, ſimulque de equo recuperato ſciſcitati. Reſpondit Amlungus, apud campum monti vicinum incidiſſe ſe in virum, qui ſuum abduxerat equum; hunc citato curſu adortum, directa contra ſcutum ejus lancea impetiviſſe; fractoque lanceæ manubrio, ex equo præcipitem deturbatum, fuſtigatione multa, cum effracto qvem manibus tenebat lanceæ manubrio, probe depexiſſe; denique juxta populeam arborem conſtrinxiſſe, proprio, quod portaverat baltheo atque ſcuti loramentis alligatum, quibus in ſubſidium validius, filamenta gladij ſui appendicula adjungere neceſſum erat. Hunc in modum arbori alligatum, vix propria induſtria inde ſe expediturum. His auditis adſtantes, Amlungi virtutem inſignem in recuperando equo ſuo collaudarunt, eumque propterea elogiis condignis decorandum. Interim Theodericum alloquutus Vidga, ſe illuc equitaturum ait, ubi loci in virum ſe incidiſſe prædicaverat Amlungus; ac vero ſi Sigurdum eſſe Svenonem conſtet, prout conjectura hactenus ſibi perſvaſum habuerat, utique dolis fallaciiſque rem ſubornatam eſſe. Qvi ſi juxta arborem permanſerit, ab eo experiri collubeſcat, an Sigurdus ſit Sveno, an alius quispiam. Complacuit regi conſilium. Ac vero Vidga in equum ſuum inſiliens, dedecus eſſe nefandum ait, hominem vinculis conſtrictum ſtare, virium libertate præpeditum: adeoque miſero ſubvenire malle, ſimulque dictis, gradu celerrimo equum incitat. Sigurdus hominem adequitantem conſpicatus, loramenta quibus alligatus erat diſrupit, quantoque valuit curſu ad mon-

til hans/ oc slitur nu i sundur oll sin bond/ oc loypur upp a bergit/ oc vil ecki eiga vid thennann mann. Nu ridur Vidga thar til er hann kemur at thessu tre/ oc sier thar eptir liggia bondinn slitinn/ oc thar liggia spiotsskapts-brotinn. Vidga ridur nu heim/ oc hyggur nu/ at thad sie allt satt sem Aumlungur sagdi/ oc sagdi sva sinum fielogum.

ger hade berättat/ och sade det för sina stallbröder.

CLXXXIII. CAP.

Sigurdur Sweinn seigir Isungi Kongi/ ad Thidrikur Kongur af Bern/ bydur hanum til vigs oc hans sonum.

Nu kemur Sigurdur upp i hollina a fund Isungs Kongs/ oc seigir hanum sitt örendi/ oc fra sinni ferd a thessa lund: Ec kom til thessa landtiallds hins tigurlega/ er ec sagda ydur i fra/ oc thar hitta ec threttan menn/ tha er helldur lietu yfir sier rikmannlega/ oc er theirra hofdingi Thidrikur Kongur af Bern/ oc med hanum enir agiætustu kappar/ oc til theirra kapps hofum vier optliga spurt/ enn nu munum vier verda varir vid at sonnu/ firir thvi at Thidrikur Kongur bydur thier til vigs/ oc audrum tolf monnum med thier/ oc han sendi thier at vingiof einn hest/ oc gaf ec thann i brott einum minum vin er ec fann a leid firir mier. Nu svarar Isungur Kongur/ ef hann bydur mier til vigs/ tha vil ec thad fusari veita hanum/ oc skal mic thar til ecki dvelia.

183. CAP.

Huruledes Sigurd Swen berättar för Konung Isung/ at Konung Thidrek af Bern fordrar honom och hans söner uth til enwiges kamp.

När Sigurder kom i Staden til Konung Isung/ giorde han för Konungen om sitt åhrende och sin re;a en sådan berättelse: Jagh kom fram til detta kosteliga tölt som iagh omtalte för eder/ uthi hwilket woro tretton männ som woro nästan storlåtige; deras höfdinge war Konung Thidrek af Bärn/ och söllia honom de berömligaste hiältar/ om hwilka wij offta hafwa hördt talas. Men nu få wij tilfälle at komma uthi närmare erfarenhet om dem; ty Konung Thidrek biuder eder tillika medh andra tolf til enwiges kamp/ en häst skickade han dig til wänskaps föråhring/ och den gaf iagh bort til en utaf mina wänner som iagh hittade på wägen. Konung Isung swarade: om Konung Thidrek biuder migh enwiges kamp/ tå bejakar iagh honom den giärna/ och der til skal iagh intet dröya.

CLXXXIV.

montem proximum se recepit, non exspectato homine qui adventabat. Cæterum Vidga prope arborem dictam advectus, disrupta vidit loramenta, fractasque manubrii quo lancea sustentata fuerat, particulas. Posthac retro ad suos pergens Vidga, de rei veritate, prout edixerat Amlungus, certo sibi persvasus, cuncta sodalibus suis exposuit.

CAP. CLXXXIII.

De Sigurdi Svenonis nuncio feciali, deque Theoderici provocatione.

Reversus in urbem Sigurdus, regi Isungo expeditionis suæ momenta eventusque exposuit. Quod nimirum juxta tentoria illa magnifica delatus, tredecim numero viros illic præsentes invenerat, multa ferocia superbientes. Ducem esse Theodericum regem Veronensium, quem comitantur pugiles fortissimi, crebris multorum sermonibus passim celebrati. Horum propinquius experiri virtutem in proclivi esse. Quippe id efflagitare Theodericum, ut juxta cum duodecim athletis ad certamen mutuum in campo secum depugnandum prodire velit Isungus. In futuræ amicitiæ tesseram equum misisse Theodericum, quem amico in via sibi occurrenti dono dare visum fuit. Ad hæc Isungus: Siquidem ad certamen mutuum ipsos provocet Theodericus, tanto promtiore animo adfuturum sese, nulla interposita mora.

CLXXXIV. CAP.

Nu byr Iſungur Kongur oc Thidrikur Kongur ſic til vigs oc ſina menn.

OC at morgni annars dags/ tok Iſungur Kongur oll ſin hin beſtu vapn oc vapnadiſt med/ oc med ſama hætti buaſt hans menn/ oc Sigurdur Sveinn hefur nu oc herklædz med ollum ſinum herbunadi/ oc ſitur nu a ſinum heſti Grana/ oc hefur i hendi merki Iſungs Kongs/ oc rida nu allir ſaman utaf borginni; Theßir hafa allir fagra ſkiolldu oc hvitar bryniur ſem ſilfur/ oc ſkygda hialma ſem gler/ oc gyrdir ſnarpeggiudum ſverdum oc ſlidur beitum/ their hofdu ſtinn ſpiotſkopt óc hvoß glafel/ ſtora heſta oc vel bryniada oc all ſima; theßir menn eru hardla ſtérkir oc ſtorir/ oc orit vel hugadir. Nu rida their thar til er their koma til landtiallda Thidriks Kongs. Nu mælir Iſungur Kongur/ ef Thidrikur Kongur af Bern er ſva dugandi dreingur ſem ſagt er/ oc ſva mikill royſtimadur/ at han hafi oß bodit einvigi oc varum monnum/ tha ſtandi hann nu upp oc vapni ſic/ oc komi a moti oß threttan monnum med ſina threttan menn/ oc roynum tha vort kapp oc atgerfi/ firir thvi at hanum er verra at hoyra thad ord er mælt ſkal verda/ adur vier ridum heim/ ef nu vill hann adrazt/ oc thorir eigi at beriaſt. Nu ſvarar Thidrikur Kongur/ eigi thurfi thier i at dyliaz/ at

184. CAP.

Huruledes Konung Iſung och Konung Thidrek uthruſta ſigh och ſine mån til ſlagsmålet.

DAgen efter om morgonen tog Konung Iſung alle ſine båſte wapn och klåder upå ſigh/ thet ſamma giorde hans ellofwa ſöner. Sigurd Swen hade och ikl๊ådt ſigh ſin båſta hårklådnat/ redh på ſin håſt Gråne medh Konung Iſungs Standar i handen/ och ſölgdes alle tilſammans uthaf Staden/ hafwandes alla wackra ſkiöldar/ och ſkinande harneſk ſom ſilfwer/ deras hielmar glånſade ſom glas/ wid ſidan hade the öfwermåtton hwaſſa ſwård/ der til ſtarka ſpiutſkaft och hwaß glaſwen/ ſtora och qwicka håſtar medh harneſk beklådde. Alla deſſe mån woro mycket ſtarka/ ſtora och frimodiga. De rida til Konung Thidreks tålt. Tå talade Konung Iſung ſåledes: om Konung Thidrek af Bern år en ſå frimodig mann/ ſom wi hafwe hördt ſåyas om honom/ och en ſå frimodig hielte at han har underſtått ſigh at biudå oß och wåra mån til enwiges kamp/ år tider at han nu ſtår upp och bewåpnar ſigh at möta oß tretton ſielf trettonde/ då wij få förſökia wår ſtyrkia och tiltagſenhet/ hålſt efter iagh år förſåkrad at det wårker honom uthi hugen/ at han ſkal höra de ord af oß förr ån wi reſa hem/ at han åtrar ſigh/ och törs intet ſlåß. Konung Thidrek ſwarade: intet ſkolen j twifla at wi intet fullföllia ſlagsmålet/ ty derföre åre wi hit komne en lång wåg/ och uthſtått mycket ondt och ſtor lifsfahra/ förr ån wi hint fram/ och wiſſerligen williom wi fullborda wårt åhrende förr ån wi reſa hem igen/ hwilket år at [illegible] hwilka uthaf oß hafwa båttre ſwård/ ſtarkare ſkiöl-

CAP. CLXXXIV.

De Iſungo Theodericum provocante ad certamen.

SEquens cum illuceſceret dies, veſtes atque arma quæ habuit prætioſiſſima induit Iſungus; fecere idem ſodales ejus reliqui. Etiam Sigurdus Sveno inſigni ornatu apparuit, vectusque equo Granio vexillum Iſungi prætulit. Hi facto agmine extra urbem vehebantur. Habebant autem ſinguli ſcuta candida atq; loricas fulgentes, galeas coruſcantes, gladiosq; peracutos, prævalida ſpicula, aptosq; mucrones, equos majores probeq; ſtratos. Viri erant robore valentes atq; conſpicui, multa audacia præditi. Peracta, quam ingreſſi fuerant via, ad tentoria Theoderici pervenere. Illic ſermonem orſus Iſungus, ait: Commodum adeſſe tempus, ut quantum viribus animoque valeat Theodericus, ipſo facto oſtendat. Eum mira hactenus audacia Iſungum regem ejusque ſodales ad certamen provocare ſuſtinuiſſe. Nunc ſi vir ſit, armatus accedat cum ſodalibus tredecim, pugnaturus contra totidem adverſarios. Hic virium experiundarum campus eſto. Qui ſi pugnam detrectet, conviciis ſannisque omnium merito excipiendus erit. Reſpondit Theodericus; minime omnium pugnam ſeſe reformidare, utpote qui ejus ſuſcipiendæ cauſa illuc acceſſerat, poſt longinqui itineris toleratas moleſtias. Re infecta neutiquam ſe diſceſſurum. Sic demum palam fore, cujus prævalituræ ſint vires, armorumque perduret robur. Deinceps equis relictis, in terram deſiliunt Iſungus ejusque commilitones. Interim Theodericus, ac reliqui qui à partibus

at firir thad komum vier hingad/ oc hoſum langa leid til ſott/ oc tholad morg vandrædi adur enn vier komum framm vorri ferd / ad vier vilium at viſu hafa vort orendi adur enn vier farum heim/ eñ thad er at vita hvart thier eda vier eigum betri ſverd/ eda ſterkari ſkiolldu / eda hardari hialma/ eda meira afl oc royſti. Oc nu ſtigur af baki Iſungur Kongur oc hans menn. Enn Thidrikur Kongur oc hans menn vapnaſt a medan ſem beſt meigu their/ oc nu ganga hvarir odrum i gegn/ oc er their hittaz / tha ſkipa their ſaman tveimur monnum i hverium ſtad at beriaſt/ oc ſkal vera einn ſenn holmgangann / oc ſkal einginn odrum duga ſinum laxmanni/ oc eigi vilia their nu a heſtum beriaſt. I gegn Thidriki Kongi af Bern er ſkipad Sigurdi Svein/enn i gegn Gunnari Kongi Iſungur Kongur/ i moti Vidga er ſkipad hinum ellſta Kongs ſyni/ oc ſa er theirra ſterkaſtur/ enn nu er ſkipad manni manni i gegn.

ſkiöldar/ hårdare hiälmar eller större ſtyrka. Konung Iſung och hans män ſtego af ſina håſtar. Men i medler tid bewäpnade ſigh Konung Thidrek och hans män ſom bäſt the kunde / och gingo ſedan hwar emot andra / när the möttes/komo de öfwer ens/ at en karl på hwardera ſidan ſkulle fächta ſamman / och hwar och en hafwa ſin ſärſkilte mann at fordra; der til ſkulle ingen få hielpa ſin ſtallbroder / och intet wille de fächta til håſt. Emot Konung Thidrek war förordnat Sigurd Swen / emot Konung Gunnar/ Konung Iſung/ emot Vidga/ den äldſte Konung Iſungs ſon / ſom war den ſtarkeſte ibland alla ſönerne/ och ſå mañ emot mann.

CLXXXV. CAP.
Einvigi Heimis oc fyrſta Kongs ſonar.

THad er hid fyrſta einvigi er Heimir berſt vid hinn yngſta Kongs ſon/ oc er ſa allmikill madur. Nu beriaſt their tveir menn helldur rauſtliga/ oc er their hafa bariz umm ſtund / thyckir Kongs ſyni eigi vel ef hann ſkal eigi bera enn hærra lut af einum manni/ er hanum var til handa ſkipadur/ oc verdur nu reydur miog / oc kaſtar nu ſkylldinum fra ſier/ oc tekur ſverdit tveim hondum/ oc hoggur til Heimis/ oc ſva i hialminn/ at thegar fiell hann til jardar/ oc legz Kongs ſon a hann ofann/ oc mælti : ef thu villt hallda lifi thinu/ tha ligg thu kyrr/ oc vil ec binda thig/

185. CAP.
Om Heimers enwige med den yngſte Konung Iſungs Son.

DEt förſta enwige begyntes emillan Heimer och den yngſte Konung Iſungs ſon/ ſom war en träffelig mann: de twå ſloges både långe och ſtarkligen / och ſom de hade fächtat en ſtund/ tyckte Konungens ſon intet wäl wara / om han ſkulle intet få ſeger öfwer den mann ſom war ſkickat emot honom / och blef han ſå wred at han kaſtade ſin ſkiöld ifrån ſigh / och fattade ſitt ſwärd medh bägge händerna/ huggandes i Heimers hiälm / ſå at han föll ſtrax ned på jorden / då Konungens ſon lade ſig ofwan på honom/ ſäyandes: om du wil behålla ditt lif/ då ligg ſtilla ſå länge iag binder tig; men Heimer wille det intet/ utan bröts af all macht med Konungens ſon/ hwilken ſlog til honom

tibus ejus ſtabant, armis probe ſe munivere. Ita utrinq; inſtructo agmine, adverſariis obviam itum. Viſum tunc conſultius viritim dimicandum eſſe, ſervatis vicibus, absque interveniente opitulatore. Hanc pedites in terræ ſolo peracturos luctam. Theoderico Regi adverſarius datus eſt Sigurdus Syeno; Gunnaro regi opponendus Iſungus; contra Vidgam pugnaturus filiorum regis natu major, qui & virium robore pollere credebatur. Ita vir viro apponendus juſto ordine.

CAP. CLXXXV.

De Heimeri pugna cum Iſungi filio minorenni.

INitium pugnæ facturus Heimerus, contra regis filium minorennem in campum prodiit. Erat hic virtute admodum conſpicuus. Pugnatum utrinque fortiter. Poſtquam vero decertatum aliquantiſper, de victoriæ palma obtinenda æſtuabat regis filius, atqui ſtimulatus ira, projectoque ſcuto, gladium ambabus apprehendit manibus. Mox vibrato contra galeam Heimeri ictu, valido impetu hominem proſtravit. Procumbenti in terra Heimero ſe ſuperinjecit Regis filius, verbis etiam commonens, ut vitæ ſuæ conſulens ligari ſe pateretur. Sed obtemperare noluit Heimerus, omni niſu eluctare conatus. Itaque regis filius pugno contra galeam ejus adacto, magna vi percuſſit, ut immerſa verſus caput Heimeri

thic; enn Heimir vil thad viſt eigi/ oc bryzunnn af ollu afli/ enn Kongs ſon lyſtur hnefa ſinum utan vid hans oyra a hialminn ſva hart/ at hialmurinn ſvignadi inn firir at hauſinum/ oc geingur blod ut umm naſernar oc umm munn Heimis/ oc veit hann nu nalega ecki til manna/ oc i thvi bili eru bundnar hendur hans oc fotur/ oc nu tekur Kongs ſon ſitt ſpiotzſkapt/ oc ſtingur i jordina langt/ oc hier vid bindur hann Heimi/ oc geingur nu til ſinna manna/ oc bidur nu ganga annann framm af monnum Thidriks Kongs/ enn hann lezt tha mundu ſitia kyrr/ oc hefur vel arnad/ oc er nu lokid enu fyrſta einvigi.

nom med ſin nåfwe wid ôrat utan på hiålmen/ så hårdt at hiålmen bôgdes in til hufwudet/ och blodet gick uthur Heimers nåſor och munn/ af hwilket ſlag han beſwimade/ och wiſte intet til ſigh/ ty wardt han i det ſamma bunden til hånder och fôtter/ och fattade Konungens ſon ſitt ſpiutſkaft och ſtôtte det diupt neder i jorden/ bandt Heimer faſt wid det/ gick ſedan til ſina ſtallbrôder igen/ och bad at någon annan wille gå fram af Konung Thidreks mån/ ſåyandes at han wille nu ſittia ſtilla/ och at han hade wål uthfôrdt ſitt ſlagsmål; och lychtades ſåledes det fôrſta enwige.

CLXXXVI. CAP.

Einvigi Herbrands oc annars Kongs ſonar.

NU geingur framm Herbrandur merkismadur Thidriks Kongs/ oc hanum kemur i gegn annar ſonur Iſungs Kongs oc hefia ſitt einvigi. Their beriaz nu langa ſtund/ oc hvargi ſparir ſin vapn vid annann: theirra vidſkipti ſkilz med theim hætti/ at nu hefur Herbrandur lotid fimm ſar oc eigi ſma/ oc vid thad er hanum rennur blod oc hann er modur/ lætur hann ſitt megin ſva miog/ at firir enu meſta fiell hann til jardar/ oc nu gefur hann upp ſinn vapn/ oc hier ofan a er hann bundinn ſem enn firri/ enn Kongs ſon geingur aptur til ſinna manna/ oc vill nu lia odrum vig-vollinn.

186. CAP.

Om Herbrands entwige medh den andra Konung Iſungs ſon.

NU gick fram Herbrander Konung Thidreks Baners anfôrare/ och emot honom kom den andre Konung Iſungs ſon/ och begynte de ſitt Enwige: de ſloges en lång ſtund och ingendera ſparte ſine wapn emot den andra/ och lychtades deras fåchtande ſåledes/ at Herbrander hade fått fem ſtora ſår/ af hwilka lopp så mycket blod/ at han miſte aldeles ſina krafter/ och fôll nedh på jorden fôr det ſtôrſta hugget/ måſte så gifwa upp ſine wapen/ och war der til ſtrax bunden ſom hans ſtallbroder: men Konungens ſon trådde til ſina månn igen/ och wille låna de andre Wigwallen.

CLXXXVII. CAP.

Einvigi Vildifers oc hins thridia Kongs ſonar.

NU geingur framm Vildifer oc a moti ha-

187. CAP.

Om Williſers Entwige medh den tredie Konung Iſungs Son.

NU gick Williſer fram/ emot honom kom

galea, ſangvis per ora naresque proliceretur, collabeſcentibus corporis viribus. Interea quoad manus pedesque conſtrictum hominem, adacto in terram lanceæ ſpiculo, illic funibus annectit. Hinc ad ſodales ſuos progreſſus, alium ex Theoderici partibus in campum prodire juſſit; ſuas ſic peregregie expletas eſſe vices, poſt depugnatam luctam hanc priorem.

CAP. CLXXXVI.

De pugna Herbrandi contra regis filium ſecundum.

IN campum progreſſus Herbrandus Theoderici Vexillifer, æmulum habuit Iſungi filium alterum, duello certamine depugnaturi ambo. Diutius hi colluctabantur, armis ſtrenue decertantes. Denique poſt accepta vulnera quina, eademque ſatis gravia, deſtillante affatim cruore, viribus animoque fatiſcebat. Tandem dolore cicatricis vehementioris victus in terram corruit, arma ſimul victori tradens. Ad exemplum prioris conſtrictus etiam ipſe. Quibus expeditis, ad ſuorum agmen regreſſus eſt regis filius, aliis liberum pugnandi campum cedens.

CAP. CLXXXVII.

De pugna Williferi contra tertium regis filium.

ORdine proxime in campum procedebat Williferus, cum tertio Iſungi filio pugnaturus.

Ho-

hanum hinn thridie son Kongs / oc hefia their nu sina orustu/ oc er su en hardasta/ oc afburdar sterkleg oc all long/ oc hier ma sia stor hogg oc afar sterkleg i theirra sundi/oc miog eru theirra vapn spillt adur eñ their skilie/ oc hefur Kongs son lotid fimm sar oc all stor/ enn Vildifer a tha sio sar oc oll stærri/ oc nu tekur hann ad modaz sakir sara oc blodrasar/oc fellur nu ummsider oc lætur vapn sin/ oc er tho bundinn / oc skilz Kongs son sva vid hann / oc geingur nu til sinna maña/oc hefur nu vel sist.

kom den tredie Konung Isungs son/ och begynte de sitt slagsmål medh öfwermåtton stora slångar som långe warade/ uthi hwilket man intet fick see annat än förskräckelig starka hugg / af hwilke deras wapen mycket förderswades för än de skildes åth. Hade Konungens Son tå fått fem store sår/ men Wilifer siu/ och alle större / ty blef han trötter och wanmächtig af blodlåtandet/ och föll på thet sidsta / måste gifwa sigh uthi sin fiendes wåld / och wardt strax bunden. Således skildes Konungens Son ifrån honom/ som gick til sina männ igen medh godh förrättning.

CLXXXVIII. CAP.

Einvigi Sintrams oc ens fiorda sonar Isungs Kongs.

NU geingur framm Sintram af Fenedi af Thidriks monnum/ enn hanum a moti hinn fiordi son Isungs Kongs/ oc hefia their sina orustu med storum hoggum/ oc skamt lata their a millum/ oc hvar geingur nær odrum / oc hvargi vill firir odrum vægia / oc thad sverd er Sintram hefur bitur sva vel hialm oc bryniu oc skiolld sem hann snidi klædi/ oc hefur nu Kongs son lotit thriu sar oc helldur stor/ eñ Sintram er enn osar/ oc nu hoggur Kongs son til Sintram af ollu afli i hialm hans sva hart/ at i sundur brast i midiu sverdit/ oc nu er hann vapulaus. Nu tekur hann sinn skiolld/ firir thvi at hann er sva mikill dreingur oc roysti madur / at helldur vill hann deyia enn flyia eda fridar bidia; nu loypur hann upp a Sintram med siñ skiolld/oc rindur hanum sva hart/ at Sintram fiell a bak aptur / oc eigi kemz hann a sina fætur firr enn bundnar

188. CAP.

Sintrams Enwige medh den fierde Konung Isungs Son.

SIntram af Venedig Konung Thidreks mann trädde nu fram uppå platzen/ emot honom kom den fierde Konung Isungs son / och begynte the sin kamp medh stora och tåta hugg/ och hwar gick hårdt in uppå den andra / wiljandes ingen gifwa swickten ; det swärd som Sintram hade bedt så wäl på hiälm / brynia och skiöld som på kläder / ty hade Konungens son fått tree stora sår/ men Sintram intet. Nu högg Konungens son til Sintram på hiälmen det måsta han orkade / så at hans swärd gick mitt i tu/ och wardt så wapenlös/ ty fattade han sin skiöld medh bägge händer/ emedan han war en så starck och förträffelig Hielte/ at förr wille han låta sitt lijf/ än som han wille fly undan eller begiära fred; sprang fördenskull in uppå Sintram medh sin skiöld så hårdt / at Sintram föll baklånges nedh til jorden/ och kom intet upp igen/ uthan både händer och fötter blefwe bundne på honom/ och skildes de således. Konungens son gick til sina männ igen/ och tycktes dem alt wäl så länge som det så gick.

188. CAP.

Horum pugna atrocissima, valde pertinax erat, glomeratis utrinque ictibus. Fracta denique arma ipsorum, contentionem dirimerunt. Interim regis filio quinque inflicta vulnera graviora, septem Willifero multo nocentiora; Hic quippe destillante sanguine, vires paullatim amittere cœpit, tandemque in terram prolapsus, armis amissis constrictus est. Sic victor ad suos ovans discessit regis filius.

CAP. CLXXXVIII.

De pugna Sintrami contra quartum regis filium.

PRogressus deinceps in campum Sintramus Venetus, qui à partibus erat Theoderici, cum æmulo decertaturus erat quarto Isungi regis filio: Etiam hæc pugna vehementioribus, crebrisque sine intermissione ictibus continuabatur. Vir virum cominus adpetebat, loco cedere nolentes. Cæterum Sintrami gladius, galeis, loricis atque scutis instar linteaminum secandis aptus erat. Ita trina vulnera regis filio inflicta, salvo interim permanente Sintramo. Tandem ictu quo potuit validissimo contra Sintrami galeam adigens regis filius, gladio exinde fracto, inermis factus est. Itaque pro justis armis scuto inposterum uti visum fuit. Erat enim vir robustus miræ audaciæ; mortem turpi fuga atque precaria vita anteponens. Is Sintramum scuto suo adortus, multa vehementia alterum prostravit. Hoc modo deturbatum æmulum, quoad manus pedesque vincire commodum erat. Postea ad suos

nar ero bædi hendur hans oc fætur; enn Kongs son skilz thar vid hann/ oc geingur nu til sinna manna/ oc thyckir theim nu vel/ medan sva ferr.

CLXXXIX. CAP.

Einvigi Fasolds Sterka/ oc ens fimta sonar Isungs Kongs.

NU geingur fram̃ Fasold hinn sterki af monnum Thidriks Kongs/ enn a moti kemur hinn fimti son Isungs Kongs: Thetta einvigi er sett med allmikilli roysti oc ofurkappi/ firir thvi at thar er hvartveggia hiñ sterkasti/ oc langa rid ma eigi firir sia/ hvar theirra betra lut man fa/ oc hvarr veitir adrum margt slag oc skamt a millum/ oc hvar geingur nalega upp a añañ/ enn hvargi fer a hæl firir odrum/ oc nu hefur lotid hvarr two sar oc helldur stor/ oc nu hoggur Kongs son sva mikid hogg i hialm Fasold/ at hann fellur thegar vid i svima/ oc nu stendur hann yfir hanum uppi oc mælir: sva mikill roystimadur sem thu ert oc hoverskur/ hvi skalltu falla firir eins mans hoggi? oc statt upp oc ver thic. Nu stendur Fasold upp hart oc raustlega/ oc nu beriast their allra hardast oc helldur leingi/ oc nu sparir hvargi sitt sverd/ oc er thessi orosta en hardasta/ oc nu hyggur Kongs son i hug sier at thad er skom̃ mikil/ at ec skal hier standa i allann dag at beriast vid einn mann/ er ec hugda ef thess veri thorf/ at einn skyllda ec sigur fa af thessum threttan/ oc nu hoggur hann af mikilli reydi sva hart/ at nu fellur hann annat sinni/ oc eigi skilz Kongs son firr vid/ enn Fasold er bundinn sem adrir hans fie-

189. CAP.

Om Fasold Starkes Enwige med den femte Konung Isungs Son.

DEr näst framstälte sigh til at fächta Fasold den starcke af Konung Thidreks månn/ emot honom trädde den femte Konung Isungs Son. Thetta enwige blef begynt medh träffelig starckhet och öfwerdådighet/ ty de wore både mycket starcka/ och en lång stund kunde ingen se eller weta hwilken dera som skulle få öfwerhanden/ ty de gofwo hwar andra store och täte hugg/ och gick bågge nähr inn uppå lifwet på annan/ men ingen wek tilbaka/ twå stora sår hade hwardera fått/ och högg Konungens Son sådant ett gråseligit hugg på Fasolds hiälm/ at han föll och beswimade; men Konungens Son stod öfwer honom sägandes: Sådan en starck hiälte som du är och frimodig; hwarföre skal du så krypa nedh för ens mans hugg? stå nu upp igen och förswara dig. Fasold stod mycket snart och frimodigt upp igen/ och sloges the af nyo både hårdt och länge/ och giorde hwar och en sitt bästa/ ty war detta slaget förträffeligit. Nu tänckte Konungens Son widh sigh sielf: Det wore stor skam om iagh skulle stå här hela dagen at slåss medh en mann/ der jagh mente/ at iagh allena kunde fäckta och öfwerwinna desse tretton om så behöfdes; ty högg han medh mycken grymhet på Fasolds hiälm så hårdt/ at han föll nu andra gången/ och skildes the intet åth/ förr än Fasold war bunden såsom sin hans stallbröder. Uppå denne platz stode fem spiutskaft/ och en uthaf Konung Thidreks månn låg bunden widh hwart och ett/ men Ber-

suos regressus regis filius, una cum sodalibus de felici victoriæ omine sibi congratulabatur.

CAP. CLXXXIX.

De Fasoldi robusti pugna cum quinto Isungi regis filio.

SUccessit in pugnæ locum Fasoldus, qui sodalium Theoderici regis robustissimus habebatur. Huic adversarium se stitit quintus Isungi filius. Multa hi vehementia animique ferocia initio concurrebant, ambo utpote robore valentes. Diu anceps erat certamen, inter crebros utrinque ictus mira audacia impulsos, nemine è loco suo retrocedente. Interim cicatrices geminæ singulis inflictæ erant. Tandem regis filius vehementi impetu contra Fasoldi galeam ictum adegit; Hoc impulsu cum evanidus corrueret alter, superne eum adstans regis filius, increpavit debilem ejus animum, quod magnæ, ut sibi videbatur, audaciæ vir, uno ictu prosterneretur: monuitque ut denuo in pedes erectus ad pugnam se accingeret. Subito levatus alacri animo Fasoldus, vehementer atque diu cum adversario suo conflixit. Sic geminatis ictibus, satis atrox erat certamen. Videbatur regis filio rem cum dedecore conjunctam fore, quod diutine uno homine debellando occuparetur, qui adversariorum cohortem universam propriis viribus suis subruere posse crediderat. Igitur ira stimulante vehementi ictu impulso Fasoldum denuo prostravit, eumque non cunctatus ad eundem modum quo ligati sodales ejus reliqui, constrinxit. Numerabantur nunc ordine in terram defixa quina spicula, quibus Theoderici commilitones totidem alligati

fielagar. Oc a theßum velli standa nu fimm spiot/ oc vid hvert bundinn einn madur Thidriks Kongs; enn Bertanga menn eru nu gladir oc thyckir nu vel ganga sinum monnum.

Bertangalands männ wore der emot mycket lustige/ och tyckte alt lyckeligen aflöpa för sigh.

CXC. CAP.

Einvigi Aumlungs oc hins siotta Kongs sonar.

Nu mælir Aumlungur/ thetta var otima dagur mikil/ er Thidrikur Kongur gerdi sic til thessarar ferdar/ er hann sialfur oc allir hans menn/ skulu vera bundnir oc yfir stignir/ oc mætti hann helldur hafa heima setit i Bern/ oc giætt rikis sins/ oc nu kallar hann a Hornboga Jarl fodur sinn/ oc mælti: tak minn hialm oc bitt a hofud mier fast/ oc minn skiolld/ oc bitt hann vid vinstri hond mina sva fast at eigi meigi fra losna/ oc um thad skal ec sveria/ at firri skal ec vera hoggvinn sva smatt/ sem tha er brytiad er til ketils allra smæst/ enn ec skuli bundinn vera/ oc their Bertangamenn skuli stydia sinu spiotskapti vid mitt bak/ oc geingur nu framm alldiarflega/ oc hanum a moti enn siotti son Isungs Kongs/ oc beriast their nu af miklu drambi/ oc tho hardliga langa hrid/ oc nu sier Aumlungur at leingi ma sva buit standa theirra mal/ ef eigi mann hann framari sic i hattu leggia enn nu er/ oc nu tekur hann sitt sverd badum hondum/ oc tho er hans skiolldur fast bundinn vid hans vinstri hond/ oc hoggur nu allfast oc hardlega a hans hialm/ oc thad sverd ma ecki bita/ sva er hann hardur/ enn tho

190. CAP.

Om Ömlungs Enwige med den siette Konung Isungs Son.

Nu sade Ömlunger/ det war en olyckelig dag/ när Konung Thidrek af Bern begaf sigh på denne resan/ der som han sielf och alle hans männ skal blifwa här bundne och öfwerwundne/ och hade det warit bättre at han warit stilla hemma i Bern och achtat sitt rijke. Nu ropte han til sin fader Hornboge Jarl säjandes: tag min hiälm och bind den fast uppå mitt hufwud/ och äfwen så skal du binda fast min skiöld wid min wänstra arm/ så at han blifwer intet lös/ och det wil iagh swärja at förr skal jagh wara huggen i så små stycken/ som då kiött i små bitar är hugget til at kokas/ förr än Bertangelands männ skulle migh binda/ eller sättia sitt spiutskaft widh min rygg. Han gick mycket drifftigt fram/ och kom emot honom den siette Konung Isungs Son/ och sloges de en lång stund medh stor hurtighet och frimodighet. Hwar uthaf Ömlunger såg at deras fächtande kunde intet snart slutas/ om han begofwe sigh intet i större lifsfara än han då giorde: Ty fattade han om sitt swärd med bägge händer/ men sin skiöld hade han fast bunden widh wänstra armen och högg myckett starckt til Konungz sonen på hiälmen/ som så hård war/ at swärdet icke bet på honom/ men Konungens son föll dock af hugget nedh til jorden/ och lade Ömlunger sigh ofwan på honom säjandes: om du wil behålla ditt lijf/ då skal du gifwa upp dine wapen/ och wara bunden widh ditt egit

gati jacuerunt. Interim Bertangalandi ex victoria quâ hactenus potiti fuerant, ejusque prospero inposterum successu felicia captabant auguria.

CAP. CXC.

De Amlungi pugna cum sexto Isungi regis filio.

INfelici sodalium sorte commotus Aumlungus, male rebus suis consuluisse Theodericum regem ait, quod suscepta expeditione, se suosque præcipiti objecerat discrimini, vinculis atque catenis miserum in modum constringendos. Utique rectius multo facturum, si intra Veronæ pomœria permanendo, regni sui negotiis administrandis intentus vacasset. Porro Aumlungus patrem Hornbogium Jarlum adiens, eum rogavit, ut de galea capiti arctius sibi alliganda opem ferre vellet, simulque humeri sinistro firmissimis nexibus colligando scuto, ne diffluat. Enimvero sub juramenti fide edixisse, potius minuta in frustula secandum esse corpus suum, quam passurum ut vinctum se funibus ad palum constringant Bertangalandi. Hac animatus audacia in campum progrediebatur. Mox adversarius obviam ei prodiit sextus Isungi regis filius. Diu acriter pugnatum fuit. Ac persensit Aumlungus diutine hanc luctam protractum iri, nisi vehementius discrimini se immittere conetur. Itaq; apprehenso ambabus manibus gladio, cum scutum humeri sinistro firmiter alligatum erat, adversarii galeam magno nisu adpetiit. Hæc magnæ firmitudinis, quamvis gladio secari nequibat, ictu tamen validissimo in terram prostratus corruit regis filius. Superne adstans Amlun-

tho fellur Kongs son vid/enn Aumlungur legz a hann ofan/ oc mælti vid hann / ef thu vilt hallda thinu lifi / tha skalltu lata thin vapn / oc skalltu vera bundinn vid thitt spiotskapt/ eptir thvi sem thinir frændur bundu mina lagsmenn. Enn ef thu villt loysa thik/ tha skalltu lausa lata vora menn/ minn enn goda fielaga Fasold/ oc minn enn kiæra vin Herbrand. Enn Kongs son vill thennann kost at visu/ oc er nu sva giort/ oc fara nu hvarir til sinna manna / oc hefur theirra vidskipti sva farit/ sem firir hafdi ætlad Sigurdur Sveinn.

egit spiutskaft/ åfwen som dina frånder hafwa bundit mina stallbröder: men om du wilt lösa dig der ifrån/ då skal du lösa min goda stallbroder Fasold och kiäre wän Herbrand. Thetta tog Konungens son giärna ann/ och war så giordt; sedan ginge hwar til sina månn igen. En sådan åndalycht fick detta Enwige / som Sigurd Swen hade tänckt föruth.

CXCI. CAP.

Einwigi Hornboga Jarls oc ens siounda Kongs sonar.

NU ridur til Hornbogi Jarl oc enn sioundi Kongs son: nu beriaz their vel oc dreingeliga/ oc Hornbogi Jarl ver sic vel oc af mikilli roysti/ oc veitir harda vidurtoku oc langa/ enn firir tha sok at hann atti vid ofurefli bædi firir sakir sterkleika oc storra hogga oc dreingelegrar atgongu/ oc eigi fær hann stadit vid/ oc verdur hann yfirstiginn / oc fellur oc bundiñ sidann / oc skilst Kongs son sva vid hann / oc fer nu aptur til sinna manna / oc una Bertanga menn nu vel lut sinum.

191. CAP.

Om Hornboge Jarls Enwige med den siunde Konung Isungs son.

SEdan gick fram Hornboge Jarl / och emot honom kom den siunde Konung Isungs son/ hwilka kiämpade som hiältar/ och förswarade Hornboge Jarl sigh mycket wäl / och togh manligen och hårdt emot en lång stund / men fördenskull at han fächtade medh den som honom war öfwermächtig både uthi starckhet/ store hugg och frimodighet / kunde han intet giöra fullt motstånd/ uthan wardt öfwerwunnen och föll/ och strax wardt hån fastbunden; sådan blef skilsmåssan. Sedan trådde Konungens son ifrån honom til sine månn igen/ och tyckte lyckan spela medh sigh.

CXCII. CAP.

Einvigi Hogna oc ens attunda Kongs sonar.

NU geingur framm Hogni af monnum Thidriks Kongs/ enn hanum at

192. CAP.

Hognes Enwige medh den ottonde Konung Isungs son.

NU gick fram Hogni af Konung Thidreks månn / emot honom kom den ottonde Konung

Amlungus, eum monuit, ut vitæ suæ consulturus arma omnia traderet victori, vinculis itidem constringendus, eodem prorsus modo prout cum sodalibus suis peractum fuerat. Sin vero libertatis potiorem habere velit rationem, utique hoc pacto eam obtineri posse, si Fasoldum atque Herbrandum vicissim missos faciat. Conditio æqua videbatur regis filio, quam & acceptare maluit. Hinc ad suos regressi, ita res successisse senserunt, prout nuper prædixerat Sigurdus Sveno.

CAP. CXCI.

De Hornbogii Jarli pugna cum septimo regis filio.

PRodiere nunc in campum Hornbogius Jarlus & septimus regis filius. Acriter utrinque pugnarunt, impetum fortiter sustinente Hornbogio Jarlo, quamvis diutine ingruentibus ictibus. Tandem æmuli superatus robore atque ferocia, victas dare manus coactus est. Hinc vinculis constrictus etiam ipse. Ovans ad suos rediit regis filius, triumphum interea sibi pollicentibus Bertangalandis ob fortunam adblandientem.

CAP. CXCII.

De pugna Hognii contra octavum regis filium.

ORdine denique progressus in medium Hognius, qui Theoderici à partibus stabat, contra

at moti enn attunde ſun Kongs / oc hefſt nu hier enn attunda oroſta / ſu er af ollum theim miklu hardaſt oc hætteliguſt / oc ſva hart hoggur hvar til annars / at af theirra vapnum flygur elldur / væri ſva nott ſem tha var dagur / tha væri tho orit lioſt at beriaſt firir tha ſok / oc hier vill hvargi odrum lifa / oc eigi thickiaz menn vita giorla / hvorninn their fa ſkiliz; oc nu er thetta vig hafdi ſva leingi ſtadit / tha hyggur Kongs ſon that i hug ſier / at hann ſkal verda ſic til at leggia i hættu meir ef lyda ſkal/. oc nu vill hann at viſu fa annat hvart bana eda ſigur / oc ſokir nu halfu faſtara / oc veitir nu Hogna thriu ſar / oc oll ſtor / oc hier eptir fellur hañ / oc er bundinn thvi næſt vid ſpiotſkapt ſitt / enn Kongs ſun geingur katur til ſinna manna / oc mælir at ſva ſkuli fleiri fara.

nung Iſungs ſon / och begyntes hår det ottonde Enwige / ſom war fahrligare och mycket hårdare ån de fórrige hade warit / ty ſå ſkråckeligen hårdt hógges de / at elden ſtod om wårjorne / ſå at om det hade ſå wiſt warit natt ſom det war dagh / då hade the kunnat ſedt af den elden at ſåchta; hwar wille och icke fórſkona den andre / och kunde ingen fórſtå huru det ſkulle lychtas dem emellan. Når detta Enwige hade ſåledes långe ſtått / då tånckte Konungens ſon wid ſigh ſielf / at han ſkulle gå nårmare och giſwa ſigh i ſtórre lifsfahra om han wille ſin ſiendes óſwerman bliſwa; ty ſatte han ſigh fóre nu antingen at miſta liſwet eller få ſeger / och gick han mycket hårdare uppå ån tilfórende / och hógg Hogne tre ſtora ſår / af hwilka Hogne fóll / och wardt ſtrax faſtbunden widh ſitt ſpiutſkaſt; men Konungens ſon anlånde til ſina månn igen / hel luſtig / ſåyandes / at ſå ſkulle flere handterade warda.

CXCIII. CAP.

Einwigi Thetleifs Danſka oc niunda Kongs ſonar.

NU geingur framm af Thidriks Kongs moñum Thetleifur Danſki / oc at moti honom heldur oruſtu eñ niunde ſun Iſungs Kongs / oc nu er theßi oroſta all hord / oc med miklu kappi / oc hvargi theirra ſparir ſig til framgongu; their beriaz bædi hart oc titt / hauggva theit oc leggia ſva tit / at varla ma auga a feſta / oc ſva leingi hallda their ſinu vigi / at nu er hvartveggi theirra modur / oc nu ſkytur hvartveggi nidur ſinu ſkapti / oc ſtydz a ofan oc hvilaz nu. Tha mæll-

193. CAP.

Om Thetleif Danſkes Enwige med den nijonde Konung Iſungs ſon.

THetleiſwer Danſke trådde nu fram af Konung Thidreks mån / till at ſlåß; emot honom kom den nijonde Konung Iſungs ſon. Detta enwige war mycket hårdt och frimodigt / ty den ene ſkonte intet then andre / uthan the ſåchtade med hwar andra ſå geſwint / at man kunde knapt fåſta ógat uppå dem / och ſåchtade ſå långe / til deß de bleſwe både trótte / då ſkót hwardera ſin ſkióld ned på jorden fram fór ſig til at ſtódia ſig wid och hwila. Thå ſade Thetleiſwer / wil du nu behålla ditt lijf och intet bliſwa dråpen? thå lågg nedh dina

tra octavum regis filium virium periculum facturus erat. Hæc octava pugna, omnium quæ hactenus pugnatæ fuerant acerrima erat. Tanto quippe impetu ictus intentabantur, ut micantes ex ferro ſcintillæ lumen in obſcuro noctis facilè præbituræ fuiſſent, nunc die lucido intercepto fulgore. Neuter alterutri victas manus cedere voluit, ancipiti in diſcrimine. Poſt pugnam ſatis longam impigre æmulum ſubvertere conatus eſt regis filius, certus aut victoria potiri, aut mortem oppetere. Itaque ferocius adverſarium aggreſſus, trinis vulneribus ſauciatum proſtravit. Hinc vinctum palo alligavit. Victor deinceps ad ſuos regreſſus, eandem ſortem reliquis inimicis manſuram dixit.

CAP. CXCIII.

De pugna Detlefi Dani contra nonum regis filium.

EX partibus Theoderici prodivit Detlefus Danus, cui ſe obviam ſtitit nonus regis filius. Multa hi ferocia partes ſuas tutabantur, virili depugnantes animo, agilitate adeo mira, ut ictuum ſubitanei impulſus oculorum præverterent viſum. Sic conſtanti pugnatum animo, donec defeſſi ambo, ſcutis demiſſis innitebantur. Ac vero exclamans Detlefus, æmulum vitæ redimendæ cauſa, arma ſeponere juſſit, vinculis jam adſtringendum. Ita precariam inpoſterum victurum cum dedecore vitam. Contra negavit præfracte regis filius, arma ſibi extorſurum eſſe hominem Danum, quamvis nimia tumidum

fiducia

mælti Thetleifur / villtu hallda thinu lifi oc vera eigi drepinn? tha gef thu upp thin vapn/ oc ſkal ec binda thig/ mattu tho lifa at thu ſiert yferſtiginn med ſvivirding. Tha ſvarar Kongs-ſon/ eigi gef ec thier at ſva bunu min vapn/ thottu ſert Danſkur oc enn meſti ofmetnadar madur/ fyrir thvi at af minu ſverdi ſkalltu thola morg hogg oc ſtor adur enn ec lati thad / oc eigi er van at thier muni minni thorf at lia thinna vapna adur enn vid ſkilium / enn mier man vera. Oc nu taka their at beriaſt af enn meira kappi enn fyrr/ oc eigi luka their ſinu vigi/ fyrr enn ſva er hvartveggi theirra modur/ at nalega meigu their eigi ſtanda/ oc tekur nu at myrkva af nott. Nu tekur Thidrikur Kongur ſkiolld ſinn/ oc annann Iſungur Kongur/ oc ganga a millum theirra/ oc ſkilia tha/ oc er tho hvargi ſarr oc hvargi yferkominn/ oc einginn veit hvarr theirra Thettleifs meira ma/ oc ſkiliaz at thvi. Nu mælti Iſungur Kongur vid Thidrik Kong/ nu er komid at kvelldi theſſa dags/ oc ma nu eigi leingur beriaſt at ſinni/ nu mun ec heim rida til borgar/ enn hier ſkulu eptir liggia ydrir menn bundnir their er eigi eru loyſtir/ enn ad morni at lioſum degi/ munom vier hier koma/ oc ſkal tha royna vort vidſkipti til thrautar/ oc theſſ varir mic/ at annat kvolld i theim ſama ſtad er nu ſitur thu/ at thar ſkalltu tha bundinn ſittia/ oc that orendi ſkalltu ſott hafa hingat i mitt land; oc nu ſkiliaz their at ſinni/ ridur Iſungur Kongur heim til borgar oc hans menn/ oc eru allkatir/ enn Thidrikur Kongur oc hans forunautar geingu

dina wapen/ och ſkal iagh faſtbinda tigh/ ſedan må du lefwa medh ſkam at du är öfwerwunnen. Konungens ſon ſwarade: intet gifwer iagh ännu upp min wapen/ faſt du är Danſk och öfwermåttan högmodig/ ty du ſkal få många och ſtora hugg af mitt ſwärd / förr än iagh gifwer det ifrån migh/ och kan ſkee du behöfwer ſå wäl at bruka alla din wapen för än wij ſkillias åth/ ſom iagh mina: hwar uppå the begynte at ſlåß igen andra gången medh ſtörre ifrighet än tilförende/ och intet lycktade dhe ſitt Enwige/ för än dhe bägge twå woro ſå trötte/ at dhe knapt kunde ſtå/ och då begyndte det at mörkna. Men Konung Thidrek och Konung Iſung togo hwar ſin ſköld/ gingo emillan/ och åthſkilde dem/ och hade ingendera fått ſår/ och intet woro dhe häller rätt uthtröttade/ ty wiſte ingen hwilkendera ſkulle bli den andre öfwermächtig; och jålunda ſkildes dhe åth. Konung Iſung talte ſedan til Konung Thidrek/ nu är det affton/ och kunne wi ey längre ſlåß denne gången; hwarföre wil iagh rida hem til ſtaden / men edre män ſom intet löſte äro/ måſte liggia här qwarbundne/ och i morgon när liuſt är blifwit/ ſkole wij wara här igen och förſökia hwar andra til det ytterſta / och menar iagh at i morgon afton ſå dags/ ſkal du liggia bunden på det ſamma ſtället ſom du nu ſitter/ och är det du lupit effter hit i landet; hwar medh dhe ſkildes åth denne gången. Konung Iſung redh hem i ſtaden och hans Män mycket glade; Men Konung Thidrek och hans medföllie ginge til ſitt tält at ſofwa der öfwer natten. Om morgonen ſtrax ſom liuſt war/ kom Konung Iſung igen ridandes medh ſina tretton Hiältar/ thå war och Konung Thidrek färdig at gå uth medh ſina Män/ och begyntes förſt leken medh Thetleifs och hans wederdelomans tredie enwige. The ſloges ſom tilförene kiäkt och frimodigt. Omſider fek Thet-

fiducia. Quin potius paratum ſeſe ſua tutari, nec minori fortitudine, jus vindicaturum, quam id defendere conetur ſuus adverſarius. Sic redintegrata denuo pugna animis longe ferocioribus; pugnatumque ad laſſitudinem uſque multam in noctem. Intervenerunt diribitores Theodericus atque Iſungus, qui illæſos diſcriminarunt. Deinceps Theodericum compellans Iſungus, crepuſculi inſtantis admonuit, incommodæque pugnæ. Quapropter ad ſuos ſe properaturum lares; nec minus vinctos interim detentum iri viros, non dum idoneo lytro redemtos. Diluculo proximo vires iterum novo certamine experiri velle. Ac vero niſi vana ſeipſum ſpes fallat, proximi diei eam futuram fore ſortem, ut qui modo liber, vinculis comprehendendus ſit Theodericus, ne omnino impune alienam invaſiſſe regionem meminerit. Ita ferocientes ſua munimenta repetunt Iſungus ejusque ſodales. Ad tentoria cum ſuis ſe confert Theodericus ad requiem captandam. Diluculo poſtridie diei in campo iterum comparuit Iſungus cum ſodalibus tredecim. Nec ſegnius cum ſuis præſentem ſe ſtitit Theodericus. Cœptumque mox continuari duellum pridianum contra Detlefum. Valido pugnatum utrinque robore parique fortitudine. Tandem ſuperiores Detlefo contigerunt partes, proſtrato regis filio. Victum catenis adſtringere comminabatur Detlefus, niſi Hognio

gu til landtiallda/ oc sofa af tha nott. Enn ad morni er liost er/ kemur thar Isungur Kongur med sina threttan menn/ oc nu er Thidrikur Kongur albuinn ut at ganga med sina menn/ oc er nu hafit thetta hid sama vig/ at Thetleifur skal throyta thetta einvigi. Nu beriaz their sem fyrr allroystilega oc allsterklega/ thar til er Thettleifur fær thar hinn meira hlut/ oc fellur Kongsson/ oc nu tekur Thettleifur hann/ oc kvez muni binda hann/ ef hann vil eigi lausa sig sva/ at gefa gang Hogna oc loysa hann/ oc eru nu royndar niu Holmgaungur.

Thetleif öfwerhanden/ och fälte Konungens son til jorden/ då hotade Thetleif honom at han skulle binda honom/ om han icke wille lösa Hogne; och wore nu förb i nije Enwig.

CXCIV. CAP.

Einvigi Hildebrands oc hins tiunda Kongssonar.

Nu geingur framm af Thidriks monnum Hilldebrandur/ oc thar a moti honom enn tiundi Kongs sun. Nu hefia their sina holmgaungu med allmiklu kappi/ oc beriast langa rid/ oc miog modaz their adur enn lietti/ oc nu hefur Hilldebrandur veitt Kongs syni thriu sar oc oll stor/ oc eñ hoggur Hildebrandur eitt mikit hogg til hans/ oc nu brestur i tva luti sverd hans/ oc nu geingur Kongs son sva diarflega/ at hann tekur Hilldebrand hondum oc bindur hann/ oc geingur sidann aptur til sinna manna/ oc glediaz nu Bertanga menn.

194. CAP.

Hildebrands Enwige med den Tijonde Konung Isungs son.

Af Konung Thidreks Mån gick fram Hildebrander/ och emot honom kom den tijonde Konung Isungs son. The begynte sitt Enwige som dhe förrige medh stor ifrighet/ sloges en lång stund och uthmattade mycket hwar andra förr än dhe skildes. Hildebrander hade gifwit Konungens son tre stora sår/ och när han högg til honom å nyo gick swärdet sönder i twå delar. Thå spräng Konungens son in uppå Hildebrander och bant honom/ gick sedan til sina mån igen/ som icke litet gladdes öfwer detta.

CXCV. CAP.

Einvigi Isungs Kongs oc Gunnars Kongs.

Nu geingur framm Gunnar Kongur af Niflungalandi/ og thar at moti honom geingur Isungur Kongur. Nu ganga their tveir Kongar a vigvollinn/ oc hefia med sier snarpa sokn/ oc er su hin hardasta orosta oc long bædi/ hauggva their bædi

195. CAP.

Om Konung Isungs och Konung Gunnars Enwige.

Nu trädde fram Konung Gunnar af Niflungaland/ och honom mötte Konung Isung. Deße Konungar gingo gråjeligen hårdt ihop uppå wigwallen och hölles länge/ och oanseedt dhe på bägge sidor uthgöfwo kiäcka slångar/ war lijkwäl Konung Isung mycket starkare; men der emot war Konung Gun-

gnio in pristinam libertatem remisso, suæ consultum cupiat restitutioni. Ita novem depugnata certamina.

CAP. CXCIV.

De Hildebrandi pugna cum decimo regis filio.

EX sodalibus Theoderici ordine in campum prodivit Hildebrandus, contra æmulum regis filium decimum. Etiam hi multa ferocia animati concurrentes, diutius decertarunt ad defatigationem usque. Interim tria vulnera regis filio inflixerat Hildebrandus, cujus gladius dum ictum denuo intentat, disruptus est. Subsultans alacriter regis filius, comprehensum Hildebrandum constrinxit. Hoc peracto opere, ad suos regressus est sodales, gloria admodum ovantes.

CAP. CXCV.

De Isungi atque Gunnari regum certamine.

TAndem in arenam prodivit Gunnarus Niflungalandiæ regulus, contra Isungum pugnaturus. Decertarunt acriter crebris utrinque commutatis ictibus, magno nisu adactis. Videbatur fortitudine prævalere Isungus, quamvis nihil retrocedente Gunnaro, qui ictus similiter intentavit validiores, quamvis non inultus. Post acrem contentionem, indigna-

bædi sterklega oc sva hardlega/ oc er Isungur Kongur enn tho miklu sterkari/ oc tho fer Gunnar Kongur ecki a hæl/ oc veitir af sinni hendi morg stor hogg/ oc sva thiggur hann oc. Oc nu er sva hefur farid umm rid/ verdur Isungur Kongur miog reydur/ er eirn madur skal sva leingi vid honom standa/ oc eigi vill hann thad thola/ oc vill nu helldur hætta sier diarflega/ at annar hvar skal fa skiott osigur/ oc hoggur nu af ollu afli/ oc thyrmir ongu vetta/ oc thad hogg nemur stadar i hialmi Gunnars Kongs/ oc brestur i tvo luti sverdit/ oc verdur sva mikid hoggit at furda var at/ enn sa hialmur var hardur sva/ at ecki beit a/ oc nu thrifur Isungur Kongur spiotskapt sitt/ that er adur var burdinn vid Hogni/ oc hnycker or jordinni allsterklega/ oc lystur nu a hialm Gunnars Kongs/ sva at hialmurinn svignar fyrir enn Gunnar Kongur fellur/ oc fellur blod bædi af nosum oc munninum. Nu tekur Isungur Kongur hann oc bindur hann/ oc geingur a brott sidann/ oc mælir/ sva meigu nu vel fara theirra menn their er eptir ero/ oc hafa their tha hingad sott skapnadar orendi.

Gunnar mycket enwijs/ och for intet tilbaka/ utan gaf medh wårian kiäcka hugg ifrån sigh/ hwilka honom intet bleswo olönta. När det hade nu så gått til en stund/ at segren war twiswelachtig/ blef Konung Isung mycket wred at en mann skulle så långe stå för honom/ hwilket han wille intet lijda/ utan medh hast så hålla sigh fram/ at en utaf dem skulle strax stupa/ ty begynte han hugga af all sin styrkia/ ingen ting wåyandes/ hwar igenom ett hugg togh uppå Konung Gunnars hiälm så hårdt/ at swärdet gick sönder i twå stycken/ och fast ån hugget war så förskräckeligit/ gick det likwål uppå Konung Gunnars hårde hiälm fåfängt. Thå fattade Konung Isung til det spiutskafft som Hogne hade warit förr bunden widh/ ryckte det upp uthur jorden/ och slog så hårdt Konung Gunnar på hiälmen/ at hiälmen bögdes/ af hwilket slag Konung Gunnar föll/ och rann blodet honom både utur nåsor och munn. Men Konung Isung war icke seen at binda honom/ gick sedan ifrån honom/ såyandes: på lika sätt måste förfaras medh de öfrige af wåra wederparter/ som då haswa hafft ett billigt åhrende hit til landet.

CXCVI. CAP.

Einwigi Vidga oc hins ellefta sun Kongs.

Nu geingur framm enn sterki Vidga/ oc enn ellefti Kongs sun rid hann/ oc thessi er enn miklu mestur fyrir sier bædi at afli oc atgiorfi af ollum theim sem fyrer voru/ oc er theirra orusta tekz/ tha er hon sva hord/ oc sva stor hogg gefur hvar adrum/ at halfu eykur a that er fyrr var/ oc

196. CAP.

Om Widgas Enwige medh then ellofte Konung Isungs son.

Den starcke Vidga af Konung Thidreks Månn gick fram/ och emot honom den ellofte och äldste Konung Isungs son/ som wida öfwergick sina bröder til starckhet och wighet/ och när de begynte sitt Enwige/ war thet så häfftigt/ effter the wåxlade så stora hugg sins emellan/ at de förrige Enwigen haswa icke warit halfparten så hårda/ ey häller hafwer någon

indignatus Isungus prolixioris cum singulari homine pugnæ, controversiam subita fortitudinis velocitate decidendam maluit, alterutrius cum periculo. Itaque strenue ictum intentans Gunnari clypeum feriebat, disrupto simul gladio suo. Sed vero clypeus Gunnari valide licet impetitus, integer nihilominus perduravit. Proinde Isungus arrepto bipennis sui manubrio, qua adligatus erat Hognius, ex terræ solo illam evulsit mascule, adactamque contra Gunnari clypeum, regem prostravit, manante per os naresque sanguinis cruore. Hinc adversarium correptum alligavit Isungus, aitque discedens: Tali utique sorte perituros etiam reliquos, qui temerario insultu alienam regionem invadere ausi sunt.

CAP. CXCVI.

De Vidgæ pugna contra undecimum regis filium.

PRocessit in campum Vidga fortitudine insignis, contra undecimum regis filium decertaturus. Hic corporis habitudine fratres suos longe antecelluit. Fuit multo acerrimum certamen, prioribusque conflictibus magis cruentum, magisque vehemens. Quippe cominus alterutrum adgressi, vix ictuum feriundorum spatium intercedebat. Recordatus tunc Vidga quantæ hactenus præstantiæ fuerat Mimmungus in privatis certaminibus, quantumque fidere ei liceat; tanto fidentius æmulum impetendum existimavit, ob

oc nu sa einginn madur raustlegra vig tveggia manna enn thetta/ oc nu geingur hvar odrum sva nær/ at sem traudast ma fyrir thvi hvar hoggva til annars/ oc nu miñist Vidga hvad Miñungur hefur fyrr giort/ tha er hann bar thad sverd a holm/ oc sva hvorsu mikid traust hann ma thar eiga/ oc sva hvad litid hann tharf at thyrma honom/thott hann vilie stort hoggva/ oc nu hoggur hann afollu trausti oc trunadi vid sverdit/ oc thad hogg kemur a hialm Kongs sonar/ oc afgeingur thar er tok/ enn that var sva mikid sem koppuriñ fyrir ofan hausinn/ oc nockud neinur hans haus/ oc var thad eigi mikid sar/ oc enn annad sinni reider hann sverdit hart/ oc hoggur a hans fotlegg sva hart/ at i sundur tok hans troyiu/ hosuna oc sva brynhosuna/ oc sva fotinn at litlu loddi vid/ oc nu fellur hann/ oc nu mælir Vidga / thu Isungur Kongur/ nu skalltu hafa thann kost/at lausa skalltu lata mina fielaga alla/ eda hier skalltu lata thinn son. Tha svarar Isungur Kongur/ eigi ma ec lausa lata tha/ a medan ec sie eigi at visu at madurinn man drepinn vera/ oc eigi hefur hann enn lotid bana sar. Tha kalladi Kongs sun a fodur sinn/ thu verdur at visu at gera sem hann beidir thegar i stad/ eda ellegar verd ec lata mitt lif/ hann hefur sialfann diofulinn i hendi/ oc ma ec eigi thar fyrer standa/ oc einginn annara/ tho er orit dyrt loystur einn madur er annar kemur fyrir. Nu mællti Vidga/ ef thu Isungur Kongur villt eigi lausa lata alla mina fielaga/ tha skal ec afhoggva hofud tins sonar/ oc thar eptir sialfann thic banahoggi hoggva/ oc Miñungur

någon förr sedt af twenne månn häftigare fächtas. The ginge hwar andra så när in på lifwet/ at the knapt kunde ledigt huggas. Då påminte sigh Vidga hwar til Mimmung hafwer förr dugat/ når han gått med det til enwige/ och huru mycket han kan sigh uppå thet förlåta/ och at han behöfde intet at skona sin wederpart/ af fruchtan at wärjan intet skulle hålla. Ty förlåt han sig uppå swärdet/ och gaf Konungens son ett snehugg vppå hiälmen/ så at hwad ofwan hufwudet war af hiälmen/ gick af/ och wardt Konungens son upp uti kullen litet såår. Andra gången högg Vidga på hans been så hårdt/ at hugget gick igenom wapne råcken och strumpan som skulle wara utan på järnstöflan/ tillika med järnstöflan och sielfwe benet/ at mycket litet war som hölt; thå föll Konungens son/ och Vidga sade: du Konung Isung skal nu antingen låta lösa alla mina stallbröder/ eller mista här din son. Konung Isung swarade: intet mån iag släppa dem löst/ så långe iagh seer ey förwist at mannen är dräpen/ och ännu hafwer han intet dödeligit såår. Men Konungens son ropte til sin fader säyandes: änteligen skal du giöra nu strax som han begiär/ elliest måste iagh sättia lifwet til/ ty effter han hafwer sielfwa dieswulen i handen/ ty kan hwarken iagh eller någon annan giöra honom motstånd / och är doch dyrt nogh at igenlösa man för man. Än yrkade Vidga thet samma / om du Konung Isung wil intet låta alla mina stallbröder lösa igen / thå skal iagh hugga hufwudet af tin son/ och der efter dräpa dig sielf/ och intet skal Mimmunger förr komma i sin ballia / än alla mina stallbröder äro lösa. Hwar på Vidga sprang dit som de lågo bundne/ och högg sönder hwart spiutskafft effter annat/ der til at alle wore löse/ och sprang igen til then som han hade slagits medh/ och wille dräpa honom/ thå lupo dit Sigurd Swen och Konung Isung/ och war det Konung Thidreks willie/ at de ginge

ob miram gladii bonitatem. Itaque adacto vehementius ferro galeam adversarii perstrinxit, simulque supremam ejus cavitatem abscidit, cranio leviter sauciato. Modo etiam geminato ictu, contra suram ejus, caligas loricatasque tunicas dissecuit, pede etiam vulnerato, procidente insuper in terram æmulo. Exclamavit Vidga; Conditionem se proponere Isungo regi, vinctos ut missum faciat sodales suos omnes, aut filii visurus jam modo interitum. Negavit Isungus, libertatem vinctis se concessurum; quandoquidem nec dum interfectus filius, nec lethali vulnere feritus sit. Interim regem compellans filius, supplex petiit conditionem acceptaret; suæque consuleret vitæ; quippe adversarii in manibus non gladium esse, sed dæmonium, cui resistendo neque proprias neque alterius vires sufiecturas sciat, prorsusque sævam esse sortem, alterius cum periculo in libertatem vindicari. Institit Vidga; Nisi suos Isungus missum faciat sodales, filium ejus capite id luiturum fore, quin nec cædis discrimen evitare posse Isungum: nec enim in vaginam suam recondendum esse Mimmungum, donec libertati pristinæ redditi sint sodales sui omnes. Ac vero ad sodales vinculis constrictos adcurrens Vidga, bipennium quibus adligati erant manubria discidit, singulosque exsolvit. Hinc ad æmulum suum denuo procurrens, eum interficere conabatur. Sed vero interventu Sigurdi Suenonis atque Isungi regis, adsentiente etiam Theoderico, factum ut seda-

gur skal eigi fyrr koma i sina ummgiord/ adur enn lausir eru aller miner fielagar; oc loypur nu Vidga til thar sem hans felagar liggia bundnir/ oc hoggur i sundur hvert spiotskapt at odru/ thar til er nu hefur hann loysta alla sina menn/ oc nu loypur hann at theim manni sem vid hann hafdi barist/ oc vill drepa thann. Nu loypur Sigurdur Sveinn oc Isungur Kongur/ oc vill sva Thidrikur Kongur at sie/ og laupa a milli theirra oc sætta tha nu/ oc er su sætt nu gior/ at nu ero hvarutveggiu lausir oc obundnir/ oc at thetta vig skal vera hvart iafnt vid annat/ oc skilia nu/ oc hefur Vidga sva loyst alla sina menn.

ge emillan och förlikte them; blef altså slutit/ at alle tilsammans skulle på bägge sidor wara löse och obundne/ och at bägges Enwige skulle wara lika. Således skildes Vidga ifrån sin wederdeloman/ och löste alla sina stallbröder.

CXCVII. CAP.

Fyrsta Einwig Thidriks Kongs/ oc Sigurdar Sveins.

Nu tekur Thidrikur Kongur umm medalkafla sins sverz Eckisax oc dregur thad or slidrum/ och geingur framm á vollinn fra sinum monnum/ oc er nu buinn at beriast/ enn Sigurdur geingur a moti med sitt sverd/ er Gramur heitir/ oc dregur or slidrum/ oc nu ganga their diarflega hvor odrum igegn oc orædilega/ oc thegar er their finnaz/hoggur hverr adrum igegn hardlega hvert at odru/ oc eru flest orid stor/oc nu sparir hvargi sinn skiolld nie bryniu/ oc lata fyrir vera storum hoggum/ oc hvartveggi dregur sitt sverd yfer annars vapn diarflega oc othyrmelega/ oc af theirra vapnum stendur sva mikill gnyr oc ogn/ at hvarirtveggiu ottaz miog their er hia eru staddir/ oc tho mest hvarir umm sinn mann/ oc er thetta vig ogurlegt oc allfroknlegt/ oc hvargi fær sar af odrum sva thola vel theirra hlifder; oc nu beriaz their thann dag allan till kvelldz/ oc enn veit einginn hvar

197. CAP.

Om Konung Thidreks och Sigurd Swens första Entwige.

Nu följer at omtala/ huru som Konung Thidrek fattade om handkaflan på sitt swärd Eckisax/drogh thet uhr slidan/ och trädde fram uppå wigwallen ifrån sina Män/ warandes färdig til at slåß/ emot honom gick Sigurd Swen medh sitt blotta swärd Gram/ och woro the bägge oförskräckte. När the råkades/ goswo the hwar andra stora hugg/ och kunde ingendera afwäria at icke hans hiälm och brynia måste emottaga kiäcka slångar/ ty hwar fächtade medh sitt swärd frimodigt och oförwägit. Theras wapen förorsakade sådan stark gny och förskräckelse/ at the som woro långt bort kunde wäl höra thet/ och bägge desse närstadde parter woro hwar om sin man rädde. Detta fächtandet war der uti förskräckeligit och berömligit/ at ingen kunde gifwa den andra såår/ så hårde woro theras harnesk/ utan the sloges hela dagen alt til mörkret kom/ och kunde ingen see hwilkendera skulle behålla platzen. Konung Isung och Vidga togo hwar sin sköld och trädde emellan/bediandes dem hålla upp/ ty the hade nog slagits thenne gången, och at the wille blifwa stilla

sedaretur tumultus, conventumque de solvendis utrinque vinctis, æquo partium discrimine. Sic ab invicem discessum, postquam opera Vidgæ in pristinam libertatem restituti sunt sodales.

CAP. CXCVII.

De Theoderici atque Sigurdi Suenonis certamine primo.

JAm Theodericus arrepto evaginatoque gladio suo Eckisax, in campum procul à sodalibus suis secessit, ad pugnam omnimode paratus. Prodiit in adversum Sigurdus, strictum gladium gestans Grammium. Impigre alterutris in occursum ruebant, intrepidis animis, cœperuntque cominus ictus intentare acerbos maximeque rudes galeis clypeisque infestos. Ita quidem ferociter diu pugnatum armorum stridore multo, qui procul etiam absentibus exaudiri poterat, singulis etiam partium suo studentibus sodali. Erat præclara certaminis sors, neminis læsione noxia, propter præduros clypeos. Pugnatum die integro ad vesperam usque, dubio marte. Tandem Isungus atque Vidga scutis induti intercedunt ad certamen dirimendum; impigre satis hactenus dimicatum fuisse monent; jam noctis instare tempus, posseque pugnam sequenti die redintegrari. Sic discessum

hvar theirra meira sigur man fa. Nu tekur Isungur Kongur sier skiolld oc annann Vidga/ oc ganga nu milli theirra oc bidia tha hætta/ oc er full bariz at sinni/ oc latid standa kyrt theßa nott/ enn at morni meigu thit luka yckru vidskipti: Oc nu skilliast their at sva bunir/ oc ridur Isungur Kongur til borgarenar med sina menn/ enn Thidrikur Kongur geingur til landtiallda/ oc hans menn/ oc eru their nu allkatir/ oc tyckir vel ad hafa farit/ oc nu sofa their tha nott hvaritveggiu.

stilla i natt/ men dagen effter wore dem fritt at giöra slut på Enwiget: hwarföre skildes dhe ock åth. Konung Isung redh til staden medh sina månn; men Konung Thidrek gick til sitt tålt medh sina månn/ som woro alle mycket lustige/ och tyckte wål om sin Konungs slagsmål; och öfwer natten hwilade sigh bågge parterne.

CXCVIII. CAP.

Annad Einvigi Thidreks Kongs oc Sigurdar Sveins.

ENn at morni er eigi hafdi leingi verid lioft/ ridur Isungur Kongur af sinni borg til motz vid Thidrik Kong af Bern/ eñ er their hittast/ buast their til holmgaungu oc bardaga Thidrikur Kongur oc Sigurdur Sveiñ/ oc skulu nu fora sitt einvigi til nockorra lyckta/ oc er their ero buner til bardaga/ beriast their nu allra roystelegast/ oc lata sva sem their hefdi sig med eingiskonar raun adur veret/ oc lata nu sem hvartveggi sie spanyr/ oc hoggvast their til med allmiklu kappi/ thar til er hvartveggi er sva modur at their hvilaz um stund/ oc enn gera their adra rid/ oc beriast bædi hart oc leingi/ oc hveria at annari thann dag allann til myrkurs/ oc hvilaz nu thad eitt er ælla mætti their eigi standa upp at beriast/ oc sva vel thola theirra hlifder at enn er hvargi sar drava/ oc eigi vita their enn gior enn adur hvarra mun sigur fa/ oc verda nu at skiliaz at sinni at radi Isungs Kongs oc Vidga/ oc annara sinna lagsmanna. Nu ridur Isungur Kongur enn til borgarinnar/ enn Thidrikur Kongur til landtiallda sinna/ oc dveliast thar ena thridiu nott.

198. CAP.

Om Konung Thidreks och Sigurd Swens andra Enwige.

MÅrgonen strax effter lysningen redh Konung Isung uthur staden emot Konung Thidrek af Bern/ och når the råkades/ giorde the sigh fårdige til at slåß igen/ och skulle the då föra slagsmålet til ånda. Når the woro beredde/ begynte the fåchtandet på thet håfftigaste/ lika som the hade aldrig tilförenne hwar annan försökt/ och lika som the wore bågge twå heel friska/ högges mycket frimodigt/ der til the tröttnade och wille hwila. Andre gången the togo ihop/ sloges the både hårdt och långe hela dagen/ til deß mörkt wardt/ och intet hwilade the sigh offtare/ ån som når the orkade intet stå uppå fötterne och slåß. Så hårda harnesk hade the/ at ingendera hade bekommit ånnu något sår/ ty war uthgången owiß/ och blefwo the åthskilde thenne gången/ effter Konung Isungs och Vidgas och andra theras stallbröders godtfinnande. Konung Isung redh hem til staden/ men Konung Thidrek gick til sitt tålt/ at fördröya ther then tredie natten öfwer.

199. Cap.

scessum utrinque, ad castellum cum suis adequitante Isungo; Theoderico autem intra tentoria cum sodalibus se recipiente. Gloriabantur hi eximios propter successus. Atqui noctem illam quiete utrinque exegerunt corporibus curandis intenti.

CAP. CXCVIII.

De Theoderici atque Sigurdi certamine altero.

DIluculo proximo, extra castellum adequitans Isungus, Theodericum denuo impetiturus erat. Cominus pugnam redintegrant, cum discrimine finiendam. Parati utrinque ferociter concurrunt, quasi hactenus non dum facto periculo, viribusque adhuc integris. Ita proterva contentione ad lassitudinem usque decertarunt. Post requiem modicam, nova vice experiri visum, pugnatumque acriter ac diutine in seram usque vesperam; neque enim interposita ipsis requies, nisi cum extremæ deficerent vires. Tanta vero duritie scuta eminuerunt, ut nullo adhuc dum vulnere læsi, dubio utrisque in discrimine versaretur victoriæ palma. Tandem suadentibus Isungo atque Vidga, sodalibusque reliquis à pugna cessare visum est. Ita Isungus intra castelli sui munimenta se recepit, permanente sub tentoriis suis Theoderico, per noctis illius triduanæ tempus.

CAP. CXCIX.

CXCIX. CAP.

Widga lånar Thidrike Konge Sverd ſitt Mimmung.

OC thad ſama kvelld ganga their a malſtefnu Thidrikur Kongur oc Vidga tveir ſaman/ oc nu mæler Vidga/ Herra kvad hann/ hve truer thu ad thier gangi vid thennann mann Sigurd Sveinn/ tha er thid hafit til thrautar lagt at beriaſt/ hañ lyz mier ad vera muni allſterkur madur oc forkunar rauſtur/ oc ſva eru thit badir/ en tho ma ec eigi ſkilia hvar betur ſkal hafa/ fyrer thvi at mier liz ſem hvartveggi yckar mun hafa allt lagt framm vid annan thad er fong hefur a haft/ oc enn hvargi ſarr. Nu ſvarar Thidrikur Kongur/ eigi ma ec that vita giorla at ſva bunu hvarr betra lut mun fa/ oc munda ec mier vel treyſta/ ef eigi væri that at mitt ſverd bitur eigi hans horund/ ſva er that hart/ at that er hardara enn einſkis konar vapn/ nu villda ec bidia thic godur fielagi/ ef thu munt lia mier thitt ſverd Mimmung/ oc veit ec at han ſkal bita hvad ſem fyrer honom verdur/ oc that eitt vapn rædiz hann/ fyrer tvi i dag adur hann vildi vid mic beriaz/ tha vard ec at vinna honom thann eid/ at eigi hafda ec Mimmung. Nu mælir Vidga/ eigi mattu theß bidia at ec lia thier Mimmung ſverd mitt/ fyrir thvi at eitt ſinn hefur that komit i annars mans ummgiord/ enn mina/ ſidañ er hann var gior/ er hann tok Heimir vor fielagi. Nu reyddiz Kongur mioc oc mællti/ heyr thar mikla ſkomm mællta Kon-

199. CAP.

Huruledes Widga lånar Konung Thidrek ſitt Swärd Mimmung at bruka emot Sigurd Swen.

DEn ſamma afftonen gingo Konung Thidrek och Vidga enſamne och taltes widh. Vidga ſade: herre/ hwad utgång will thet bliſwa troor du emillan tigh och Sigurd Swen/ når i hafwen tilſylleſt ſlagitz; ty migh tyckes at han är mycket ſtarker/ och ſå ären i bägge twå/ men iagh kan dock intet wäl förſtå/ hwilkendera af eder ſkal bliſwa den andras öſwerman. J hafwen ſom migh ſyns pröſwat all eder ſtyrkia/ och än ären i intet ſåre. Konung Thidrek ſwarade: intet kan iag thet weta ännu hwilken utaf oß ſkal ſpela måſtare/ iagh hade wäl then förtröſtning til migh ſielf/ och trodt at iagh finge ſeger/ om icke thet förhindrade migh at mitt ſwärd biter intet på hans kropp/ ty then är hårdare än något harneſt kan wara; hwarföre will iagh bedia tigh gode ſtallbroder/ at du lånar migh titt ſwärd Mimmung/ ty iagh är förſäkrat at thet biter alt hwad ſom kommer under deß ägg/ och för thet ena wapen är han rädder; i dagh förr än wi ſkulle gå i hop at ſlåß/ thå måſte iagh giöra eedh der uppå/ at iagh intet hade Mimmung i min hand. Vidga ſade: thet må du intet begiära utaf mig/ at iagh ſkulle låna tig mitt ſwärd Mimmung/ ty allenaſt en gång/ ſedan thet war ſmidit/ hafwer thet kommet uti en annan ballia/ thå når ſom wår ſtallbroder Heimer tog thet ifrån migh. Här öfwer blef Konungen mycket wred/ ſäyandes: hör ther en ſtoor ſkam at ſwara ſå ſin Konung/ menandes at iagh intet ſkulle wara bättre karl än ſom min håſtedräng är/ och för thet ordet må wij intet wara ſå gode wänner och ſtallbröder ſom wij wore tilförenne. Vidga ſwa-

CAP. CXCIX.

De Theoderico gladium Mimmungum mutuo accipiente.

CIrca veſperam inſtituta conſultatione, Theodericum compellans Vidga quæſivit, de Sigurdo Suenone quamnam foveret opinionem, poſt tanti conflictus longinquitatem. Quippe & fortitudine corporisque robore eum præſtare, non minus Rege, adeoque in ancipiti hærere victoriam, poſtquam virium certamine facto, nemini eorum vulnus inflictum ſit. Subjunxit Theodericus, equidem in dubio eſſe victoriæ palmam, nihilominus meliora partibus propriis polliceri fas eſſe, dummodo prædaris adverſarii armis frangendis hebeſcens jam gladius ſuus frangere valeret. Ac vero pro jure ſodalitatis obnixe nunc rogare ſe, ut Mimmungum tantisper ſibi mutuari velit; quippe ejus decantatam eſſe præſtantiam in diſſecandis duriſſimis; atque hoc unico gladio admodum terreri Sigurdum: noluiſſeque hodierno die certamen inire, antequam juramenti ſub fide aſſeveratum ſciret, Mimmungo non depugnatum iri. Reſpondit Vidga, non omnino fas eſſe Mimmungum mutuarier gladium, quippe nullius hactenus peregrini permiſſum poteſtati, niſi forte ſemel uſibus ſuis cum eum adhiberet Heimerus. Hoc ſermone excandens Rex, indignum dedecus ſibi fieri ait, quod Vidga famulo ſeipſum æquiparare non vereatur, exiguo utique ſodalitatis fidæ

Kongi sinum/ at ætla mik eigi vera betra dreing enn minn hesta svein/ oc fyrer thetta sama ord/ meigum vid eigi vera jamgodir fielagar sem adur. Nu svarar Vidga/ Herra kvad hann/ ef ec mæli illa til thin/ tha er thad ecki makligt/ oc fyrir gef mier/ enn eg vil tvi launa thier/ at ec vil at visu lia thier sverdit/ oc komi thier vel i thorf; oc sidann selur hann honum sverdit/ sva at einginn vißi nema their tveir/ oc nu ganga their til svefns.

swarade: herre/ haswer iagh illa talat emot tig/ thå år thet intet wål/ och förlåt migh det/ och therföre at iagh talte så hastigt/ will iagh låna tigh mitt swård/ medh then önskan at thet måtte warda tigh til gagns och lycka. Sedan leswererade han Konungen swårdet/ så at ingen annan blef det warse utan de twå/ och gingo så til sångs.

CC. CAP.

Thridia Einwige Thidriks Kongs oc Sigurdar Sveins.

Oc er theßi nott er lidinn/ tha kemur Isungur Kongur thar oc hans enir somu men til bardaga/ oc nu er oc albuinn Thidrikur Kongur med sina menn. Oc nu er Thidrikur Kongur kom a holm/ oc stendur thar med brugdit sverd/ oc setur nu sinn skiolld fyrir sic; oc nu er eigi kominn Sigurdur Sveinn; Nu kallar Thidrikur at Sigurdur kommi thar at beriast vid hann. Nu svarar Sigurdur/ ec kem til at beriaz vid ydur sva sem i giær/ ef thu vinnur theß eid sem tha vanstu/ at eigi hafer tu borit a thenna holm Mimmung sverd Vidga/ vid hann vil ec nu ei helldur beriaz enn igiær. Nu svarar Thidrik/ helldur skal ec winna thennann eid/ enn wid beriunz eigi/ sem igiær wann ec/ oc far hingad Sigurdur. Nu geingur Sigurdur framm/ enn Thidrikur Kongur bra a bak sier aptur swerdinu/ oc stingur nu i jordina nidur oddinum/ enn hialltinu stydur han vid bak sier/ oc nu winnur

200. CAP.

Om Konung Thidreks och Sigurder Swens tredie Enwige.

När denne natt war förfluten/ anlånde til walplatzen Konung Isung medh samme sine mån at slåß/ hwar til Konung Thidrek medh sina mån intet drögde. Och når som Konung Thidrek kom ther uppå Enwigsplatzen/ stodh han medh blotta swårdet i handen/ såttiandes neder sin skiöld framman för sigh/ men Sigurd Swen war åndå intet dit kommen; hwarföre ropade Konung Thidrek at Sigurd Swen skulle komma fram och slåß medh sigh. Sigurd swarade/ iagh kommer at slåß medh eder åfwen som i går/ om du will giöra migh den samma Eedh som du thå giorde/ at du haswer intet Vidgas swård Mimmung på denne platzen/ ty intet will iag nu håller än i går slåß emot thet swårdet. Konung Thidrek swarade: kom hit Sigurder/ förr skal iagh ånnu giöra den Eedh som iagh giorde i går/ än at wij skulle intet slåß. Thå gick Sigurd fram til honom dristigt/ men Konung Thidrek tog swårdet och stack swårdzudden neder i jorden baak om sigh/ och stödde sigh emot fåstet/ och swor han således: at han badh Gudh så sant hielpa sigh/ at han weet

fidæ specimine. Sermonis subitanei præcipitantiam mox excusare Vidga, sibique condonari petiit: beneficio indignitatem rei muneratam iri, subministrato lubenter Mimmungo, cum fausti usus augurio. Simulque gladium ei tradidit, insciis aliis omnibus. Tandem ad corpora curanda secesserunt singuli.

CAP. CC.

De tertio certamine Theoderici atque Sigurdi Svenonis.

NOctis cum præterlapsum esset obscurum, comparuit in campo Isungus cum sodalibus ad certamen paratis. Adfuit etiam cum suis Theodericus. Progressus in medium Theodericus evaginatumque manu gladium tenens, scutum obtendit. Nondum advenerat Sigurdus Sveno, quem proinde compellans Theodericus, ad certamen provocavit. Respondit Sigurdus, paratum equidem se hesternam redintegrare pugnam, dummodo repetita hesterni diei juramenti formula fidem dederit, Mimmungo gladio non usurum sese. Hujus atque heri ac hodie experiri nolle vim miram gladii. Respondit Theodericus, potius paratum se ad juramentum præstandum, hesterni diei formula; nec passurum non decertato certamine segregari æmulos: adeoque propius accedere posse Sigurdum. Procedente propius Sigurdo, Mimmungi mucronem terræ solo infixit pone dorsum suum,

capulo

nur hann thenna eid/ oc bidur ſva Gud hialpa ſier/ at eigi veit hann Mimmungs odd fyrer ofan jord / oc eigi veit hann hans medalkafla i nockurs mans hendi. Nu thyckir Sigurdi vel/ oc bregdur hann ſverdi ſinu Gram / enn Thidrikur Kongur tekur Mim̃ung/ oc ganga nu ſamann och beriaz; en er their hafa eigi leingi bariz theßu ſinni/ tha hoggur Thidrikur hvert hogg epter annat/ oc ſnidur æ nockut af ſkyldi Sigurdar/ eda hialmi/ eda bryniu/ oc feingit hefur Sigurdur nu fimm ſar a litilli ſtundu; oc nu kemur Sigurde i hug/ hvorſu Thidrikur vann eidinn/ oc that at viſu hefur hann nu Mimmung/ oc nu mælir Sigurdur: Herra Thidrikur/ upp vil ec nu gefa min vapn/ oc geraz thiñ madur/ fyrir thvi that er einginn ſkomm at thiona thvilikum Hofdingia ſem thu ert/ oc that veit ec/ at thu ert ſva godur dreingur oc mikill tignar madur/ at ec ma vel ganga a ydart valld helldur enn tyna lifi minu. Nu gefur Sigurdur upp ſin vapn/ enn Thidrikur Kongur tekur vel vid honom/ oc tyckiz hafa feingid ſier til mans/ enn hardaſta oc hinn frökuaſta/ oc hinn ſterkaſta kappa; oc ſkiljaz nu at ſva bunu. Oc er nu Thidrikur Kongur oc hans menn enir katuſtu/ oc enir gloduſtu/ oc thyckir vel hafa arnaz i theßari ferd. Enn Iſungur Kongur oc hans menn eru enir ogloduſtu/ firir thvi at oſigur ſkal hafa feingid theirra hinn meſti madur/ oc hinn agiætaſti kappi/ oc their tyckiaz adur meſt trauſt undir hafa att. En tha er their ſkulu ſkiliaz Thidrikur Kongur oc Iſungur Kongur/ gera their ſin a milli ena meſtu vinattu/ oc gefaz ſtorgiafir.

weet intet Mimmungs udd ofwan på jorden/ eller Mimmungs fäſte i någons mans hand/ hwilket Sigurder Swen tyckte mycket wäl wara/ och drog uth ſit Swärd Gram; Konung Thidrek tog Mimmung/ och gingo the ihop til at ſlåß/ och förr än the hade långe ſlages denne gången/ högg Konung Thidrek hugg uppå hugg/ och altid ſkar Mimmung något bort af Sigurdz ſkiöld/ hiälm eller brynia/ så at Sigurd Swen hade fått fem sår på en liten ſtund/ ty begynte han at draga ſigh til minnes huru Konung Thidrek giorde eden/ och effter han kunde förwiſt ſluta hos ſig ſielf at Konung Thidrek hade Mimmung/ talte han til honom: Herre Thidrek / ſade han/ iagh will nu gifwa min wapen ifrån migh och blifwa eder man/ ty thet är ingen ſkam at tiena en ſådan höfdinge/ ſom du är/ och är iagh förſäkrat at du är en berömlig hiälte och förträffelig Mann; hwarföre will iagh förr gifwa migh uti edert wåld än ſom miſta mitt lif. Sigurder gaf altſå upp ſin wapen ifrån ſigh/ men Konung Thidrek togh medh all wänſkap emot honom/ ſom tyckte at han hade nu fått en man i ſtallbroderſkap/ ſom war then hårdaſte/ ſnälleſte och ſtarkaſte hiälte; och ſålunda ſkildes the åth. Konung Thidrek och hans männ woro mycket luſtige/ och tyckte at denne reſan hade wäl gått dem i hand/ effter theras Konung behållit ſegren. Men Konung Iſung och hans män wore der emot rätt oluſtige/ at theras förnämſte och berömligaſte hiälte ſom the mäſt förtröſtat ſig uppå/ hade tappat. Dock när Konung Thidrek och Konung Iſung ſkulle ſkillias åth/ giorde the ſigh emillan ſtörſte wänſkap / och förährte hwar andra ſtora ſkiänker.

capulo ipſe innixus. Deinceps pronunciata juramenti formula, numina ſibi propitia exoravit, quatenus nec Mimmungi mucronem ſuperne terram exſtare, nec capulum ejus cujusquam manibus tractari noverit. His cum ſatisfactum eſſet Sigurdo, etiam ipſe gladium Grammium ſtrinxit, cum Theoderico, qui Mimmungum habebat, pugnaturus. Poſt certamen non admodum longum, ſingulis ictibus ſcutum galeamque aut loricam Sigurdi detruncans Theodericus, eum quinque inſuper vulneribus ſauciavit. Meminit tandem Sigurdus ambigui juramenti à Theoderico pronunciati, unde conjecturari licebat in ejus poteſtate eſſe Mimmungum gladium. Itaque Theodericum comiter compellans, armis depoſitis in ejus poteſtatem lubenter ſeſe permiſſurum ait. Nec enim inglorium fore tanti herois ſervire ſervitutem. Quippe etiam inſigni adeo virtute præſtantem, obſequiis potius propitiandum ſubmiſſis, quam vitam velit periclitari ſuam. Ita Sigurdus armis ſepoſitis, à Theoderico benigne excipitur, qui virum fortiſſimum pugilemque eximium in ſuas conceſſiſſe partes magnopere ſibi gratulabatur. Hic diſcriminis finis fuit. Atqui à partibus Theoderici miræ perſonuerunt gratulationes ſuper negotii proſperrimum ſucceſſum. Interim qui pro Iſungo ſtabant admodum doluerunt jacturam pugilis ſociique ſolertiſſimi, cujus potiſſimum confiderant virtuti. Tandem diſceſſuri ab invicem Theodericus atque Iſungus, amicitiæ fœdus inīverunt arcte inpoſterum ſervandum, donariis etiam alterutros proſequuti.

CCI. CAP.

Aumlungur fær Fallborgar Dottur Isungs Kongs.

Nu gefur Sigurdur Sveinn storgiafir frændum sinum Hornboga Jarli/ oc Aumlungi syni hans/ oc sva kemur Sigurdur Sveinn sinu male/ at Isungur Kongur gefur Aumlungi dottur sina/ tha er Fallborg heitir/ hon er allra kvenna fridust oc kurteisust firir allra luta sakir/ oc at thessu brudkaupi skal fa adur Thidrikur Kongur af Bern fari heim. Oc nu er til thessarar veizlu efnat med ollum enum bestu fongum theim er til meigu fazt i thvi landi/ oc stendur thetta brudkaup fimm daga med mikilli prydi oc allskonar sæmd/ theirri sem tha matti hon betri vera enn adur/ oc goda veizlu ma bæta bædi i leikum oc allskonar skemtan.

201. CAP.

Huruledes Ömlunger får til Hustru Fallborg Konung Isungs Dotter.

Sigurder Swen skickade sin frände Hornboge Jarl och hans Son Ömlunger stora föråhringar/ och lagade ther til så at Konung Isung gaf sin dotter Fallborg Ömlung til hustru; hon war den deyeligaste och artigaste qwinna uti all ting/ och skulle thetta bröllop stå förr än Konung Thidrek reste hem/ til hwilken giästebods högtidh förschamblades alt hwad som kräseligit war at finna uti thet landet/ och stprades thetta präcktige bröllop uti fem dagar/ medh stor pracht och härlighet / så at intet giästebud kunde förmehr skattas/ hwarken för deß tilredning eller lustighet.

CCII. CAP.

Thidrikur Kongur reiser heim aptur til Bern oc hans fielagar.

Nu ridur a brott Thidrikur Konungur oc hans menn/ oc med honom Sigurdur Sweinn/ oc taka hann til fielagskapar med sier. Oc er their skiliaz Thidrikur Konungur oc Isungur Konungur/ tha mæla their til ennar mestu vinattu sin a millum hvarir vid adra/ oc Aumlungi fylgir a burt kona hans Fallborg/ med allmiklu fie bæde i gulli oc silfri/ oc odrum gersimum. Oc nu fer Thidrikur Konungur aptur alla sina leid ena somu sem adur for hann fram/ thar

202. CAP.

Om Konung Thidreks och hans Hiältars hemkomst til Bern.

När som bröllopet war ändat/ reste Konung Thidrek medh alla sina män bort/ tagandes Sigurder Swen i stallbröderskap medh sigh. När Konung Thidrek och Konung Isung skulle skillias/ giorde de sigh emillan stoor wänskap; med Ömlung följde hans hustru Fallborg medh mycket gods uti gull silfwer och andra kostelige saker. Konung Thidrek for den samme wägen tilbakars igen som han reste når han kom hemman ifrån/ och anlände lyckeligen til Bern medh sina stallbröder/ hwarest han wart emottagen medh all tilbörlig åhra och wyrdnat/ och hwar menniskia

CAP. CCI.

De Amlungi atque Falburgis nuptiis.

PORRO Sigurdus Sveno cognatum suum Hornbogium Iarlum ejusquê filium Amlungum donis conspicuis honorare maluit. Qvin etiam suo interventu id effecit, ut filiam Falburgim Amlungo nuptum daret Isungus, fœminam sui sexus nobilissimam. Nuptiarum solennitatem ante Theoderici discessum celebrandam decreverunt. Ita magna sumtuositate apparatis rebus, solennis nuptiarum festivitas per quinque dies transacta est cum gaudio, tripudiis atque pompa eximia.

CAP. CCII.

De Theoderici sociorumque ejus reditu Veronam.

HIs ita gestis, abitum paravit Theodericus sociique ejus, comitante una Sigurdo Svenone in sodalitatem nuper recepto. Valedicturi invicem reges, fidem alterutris mutuam summopere testabantur. Comitabatur maritum Amlungum conjunx Falburgis cum dote opima rerum pretiosarum. Prosequebatur Theodericus iter ejusdem viæ qua

 adven-

thar til er hann kom heim i Bern med sina lagsmenn / oc er honum thar fagnad med allri wirdingu oc somd er til ma faz / oc nu lofar hann hver madur af sinni roysti oc kappsemi / soa vida sem hans nafn spyrs / enn that er nalega umm allan heiminn / oc nu kann eingimn madur at seigia honum til theß mans at nein van sie til at vid han vili iafnaz fyrir atgiorfis sakir eda afls eda vapna / oc nu veit hann firir thvi / at nu man han meiga kyrr sitia i sinu riki allann sinn alldur / medan hann will that.

nistia berömde honom för hans styrkia och frimodighet så widt som hans namn war bekant / hwilket berömdes nästan öfwer hela werlden / och kunde ingen uthwisa hans jämlike uti starkhet / wapen eller andra gåfwor / ty wiste han förwist at han finge bliswa i fridh uti sitt rijke i alla sina lifzdagar om han sielf wille.

CCIII. CAP.

Hornboge Jarl oc hans son Aumlungur / Sintram oc Herbrandur / reisa heim til sinna rikia.

Nu er Thidrikur Kongur oc allir hans menn hafa reynt sic at thvi / at eingimn madur i verolldu er sa er nu thori skiolld at bera theim igegn a holm / tha vilia their nu setia sin riki stor hofdingium til forrada oc stiornar; fer Hornbogi Jarl heim til Vinlanz / oc med honum Aumlungur son hans med sina konu Fallborg / oc rada their sinu riki langa stund med veg oc somd. Nu fer Sintram austr i Fenidi / oc geriz thar Hertugi / oc er hinn frægasti madur sem hans ættmenn hafa verit. Nu fer Herbrandur heim til sins rikis / oc er hann enn rikasti Hertugi.

CCIV. Cap.

203. CAP.

Huruledes Hornboge Jarl och Omlung hans Son / Sintram och Herbrand resa hem hwar til sina Rijken.

Efter som Konung Thidrek och alle hans män hade förjökt / at ingen man i werlden fans / som tordes båra sin sköld emot dem i något enwige / slöte the at sättia sigh uti roo til at styra sina rijken. Hwilka blefwe mycket lyckeliga / at the finge sina kiäcka höfdingar til regenter. Altså reste Hornboge Jarl hem til Windland medh sin Son Omlung och hans hustru Fallborg / och styrde the sitt rijke en lång tid bort åth medh stor åhra och beröm. Sintram reste hem igen til Venedig / och blef en så namnkunnig Höfdinge som någon af hans slächt warit. Herbrander reste hem till sitt rijke / och wardt en mächtig Hertig.

204. Cap.

adventaverat, delatusque est Veronam cum sociorum turma. Adventantem honore omnimodo exceperunt cives, collaudantes eximium robur ejus virtutemque peregregiam late per orbem decantatam. Huic parem neminem alium rebus bellicis equestribusque pertractandis. Hac formidabilem parte, quietam securamque pro lubitu transigere posse vitam, neminis timentem insultus.

CAP. CCIII.

De Hornbogii Jarli, Amlungi, Sintrami atque Herbrandi cura regnorum particulari.

POstquam Theoderici sociorumque robur, editis speciminibus validissimis, fama per orbem prædicari cœptum, aliorumque aggressiones neutiquam inposterum timendas ipsis; regno inposterum firmando consilia dirigere visum fuit. Eam sane ob causam, in Vinlandiam concessit Hornbogius Jarlus, comitante Amlungo ejusque conjuge Falburgi. Illic per tempus longinquum pacatum exercuerunt regimen. Sintramus Venetias reversus, Ducatum adipiscitur, majorum suorum fulgorem novis incrementis adaugens. Herbrandus similiter ad regnum suum profectus, divitiis gloriaque ducalem potentiam decoravit.

CAP. CCIV.

CCIV. CAP.

Sigurdur Sveinn fær Grimhildar systur Gunnars Kongs i Niflungalandi.

Nu ridur Thidrikur Kongur oc med honum allir their er eptir voro hans kappar heim med Gunnari Kongi til Niflunga lands / oc er nu that rad giort er sidann er ordit hardla frægt / at Sigurdur Sveinn skal ganga at eiga Grimhilldi / systur Gunnars Kongs och Hogna / oc taka med henni halft riki Gunnars Kongs / oc nu er thar feingit at weizlu allmikilli / oc tilbodit ollum hinum bestu monnum / oc enum tignostum er i theßu landi voro / oc theßi veizla stendur fim daga / oc er forkunnar veglig fyrer allra luta sakir.

204. CAP.

Huruledes Sigurd Swen får Grimhild Konung Gunnars Syster i Niflungaland til Hustru.

Konung Thidrek af Bern och the hiältar som qwarbleswo hoos honom / följde Konung Gunnar hem til Niflungaland / hwarest blef afgiordt thet mycket namnkunnige wärk / at Sigurd Swen skulle taga Grimhild Konung Gunnars och Hognes syster til hustru / och bekomma uti hemgifft medh henne halfwa Konung Gunnars rijke / ty wardt tillagat ett stort Giästebodh / och dit budne alla the förnämste och ädlaste som wore ther i landet. Thetta Giästebodh stodh i fem dagar / och gick prächtigt til uti all ting.

CCV. CAP.

Gunnar Kongur bidur Brynilldar sier til eiginnkonu / at radi Sigurdar Sveins.

Oc nu er their sitia allir saman / Thidrikur Kongur oc Gunnar Kongur oc Sigurdar Sweinn / mællti Sigurdur Sweinn til Gunnars mags sins: Ec veit tha eina konu / er umframm er allar konur i werolldu at fegurd oc kurteist allri / oc tho er hon ummframm allar adrar konur at viturleik oc allri speki / oc skorungsskap / oc storrada / enn su heitir Brynhildur / hon rædur fyrir theirri burg er heitir Segardur; theßa konu skyldir tu fa til eigin konu / oc ma ec thvi thar til stoda / fyrir thvi at ec veit thangat allar leider.

205. CAP.

Huruledes Konung Gunnar frijar til Brynhilder effter Sigurds inrådande.

En gång när Konung Thidrek / Konung Gunnar och Sigurd Swen sutto och talte sins emillan / sade Sigurd Swen til sin swåger Konung Gunnar: Jagh weet en qwinna som är förmer än som någon annan i werlden til skiönhet och skickelighet / och deß förutan är hon begåfwat medh större wijsdom / förstånd och andra träffelige gåfwor än alla andra qwinnor som finnas i werlden / hon heter Brynhilder / och boor hon på slåttet Segård / thenne qwinna skulle du Konung Gunnar taga digh til hustru / och kan iagh hielpa digh der til / ty iagh kan wisa digh wägen. Konung Gunnar behagade thetta wål /

CAP. CCIV.

De Sigurdi Svenonis nuptiis cum Grimhildi Niflungalandiæ regis sorore.

CÆterum Theodericus pugilesque reliqui Gunnarum regem in Niflungalandiam comitati sunt. Illic non minimi momenti procuratum nogotium, de connubio Sigurdi Svenonis cum Grimhildi, addita in dotem regni parte dimidia, cum Gunnaro partienda. Nuptiis celebrandis sumptuosum apparatum convivium; convocatique hospites primi nominis. Duravit solennitas per dies quinque, magnifico sumtu atque regali pompa.

CAP. CCV.

De Gunnari atque Brynhildis connubio, ad svasum Sigurdi.

FOrte congregatis familiari in conversatione Theoderico rege, Gunnaro atque Sigurdo Svenone, affinem Gunnarum compellans Sigurdus ait, compertum sibi, puellam præpollentem pulcritudine, ingenii, animique dotibus admirandis, nomine Brynhildim, in castello Segardio degere. Hanc thori sociam condignam ut adipiscatur Gunnarus, sua opera perfici posse; quippe non omnino sibi ignotum, illuc qua pervenien-

leider. Nu svarar Gunnar Kongur/ oc lieſt vera theſſa rads enn fuſaſti. Nu rida their af veizlunni Thidrikur Kongur oc Gunnar Kongur/ oc Hogni/ oc Sigurdur Sveinn/ oc allra theirra fielagar/ oc fara ſva langann veg/ at eigi lietta their fyrr/ enn their koma til borgar Brynilldar/ oc er their koma thar/ tha thekur hon vel vid theim Thidrike Kongi oc Gunnari Kongi/ enn helldur illa vid Sigurdi Svein/ thvi at nu veit hon at hann a ſier konu. Hit fyrra ſinn er thau hofdu hitz/ tha hafdi hann thvi heitid henni med eidum/ at han ſkylldi ongrar konu fa nema hennar/ oc hon et ſama at giptaſt ongum manni odrum. Oc nu geingur Sigurdur Sveinn til tals vid Brynildi/ oc ſeigir henni allt theirra erendi/ oc bidur nu at hon ſkal ganga med Gunnari Kongi. Enn hon ſvarar a theſſa lund: Ec hefi that ſpurt at ſonnu/ hvorſu illa thu hefur halldit thin ord vid mic/ thau er vid hofdum vid mælzt/ at thott umm alla væri at velia i veroldunni/ tha kaus ec thic mier til mans. Nu ſvarar Sigurdur Sveinn: ſva verdur nu at vera ſem adur er radit; enn fyrer thvi at thu ert enn tignaſta kona oc meſtur ſkorungur er ec veit/ oc nu ma thetta eigi vera ockar a medal ſem ætlad var/ tha hæfi ec thvi tilegiad Gunnar Kong/ at hann er hinn meſti madur oc forkunar godur dreingur/ oc rikur kongur/ oc tycki mier that vel ſaman ſóma thu oc hann/ oc nu fyrir thvi feck ec hans ſyſtur helldur enn thin/ at thu att ongann brodur; enn hann oc ec hefi theſſ ſvarid/ at hann ſkal minn bro-

wäl/ och wille at thetta wärket ofördröyeligen ſkulle hafwa ſin framgång. När Konung Thidrek/ Konung Gunnar/ Hogne/ Sigurd Swen och alle theras ſtallbröder reſte ifrån bröllopet/ togo the then wägen ſom låg til Brynhilder/ til hwilken när the ankommo/ fägnade Brynhilder wäl Konung Thidrek och Konung Gunnar/ men ther emot rätt illa Sigurd Swen/ ty hon wiſte at han war gifter; men tilförenne när the hade warit tilſammans/ hade the medh Eedh trolofwat ſigh hwar andra. Sigurd Swen gick til tals medh Brynhilder och uptäckte för henne theras ährende/ och badh at hon wille ſamtycka til giftermål medh Konung Gunnar. Til hwilket hon ſwarade således: Jagh hafwer nu erhållit en wiß kunſkap huru bedrägeligen du ſkickat tigh uti thet giorde löffte til migh/ ſom ju war när wi ſenaſt widtaltes at taga migh til huſtru/ och älſkade iagh tigh ſå högt/ at om iagh fått wahl ibland alla män i hela werlden/ tå hade iagh af alla uthkorat tigh allena til min man. Sigurder ſade: thet ſom ſkiedt är/ ſtår intet mehra til at ändra: men förthenſkull/ at du är en then namnkunnigaſte och förträffeligaſte qwinna ſom iagh wet/ och gifftermålet kan icke mehra gå an emillan oß/ ſom wi hade ärnat; altſå hafwer iagh rådt der til at Konung Gunnar ſkulle frija til tigh/ och är han en myckit god karl/ ſampt en mächtig Konung; ty tycker migh at thet ſkulle wäl ſkicka ſigh at j bleſwe ett par folk; hwar före ock iagh tog hans ſyſter häller än ſom dig/ ty tu hafwer ingen broder; men han och iagh hafwa ſworit/ at wi ſkola wara hwar andra för bröder. Brynhilder ſwarade: Jagh ſeer nu at iagh får intet tigh til man/ ty begiärer iagh godh rådh af tigh och Konung Thidrek uti thenne ſaak. Konung Thidrek och Konung Gun-

dum via. Complacuit Gunnaro conſilium omni maturandum niſu. Itaque peracta nuptiali ſolennitate cum diſceſſerunt Theodericus, Gunnarus, Hognius, Sigurdus Sveno, ſociorumque turma, poſt viæ longioris iter, ad caſtellum Brynhildis delati ſunt. Hoſpites peregrinos Theodericum atque Gunnarum benigne excepit Brynhildis, non eadem erga Sigurdum Svenonem uſa familiaritate, quem maritatum uxore ſciebat. Ante hac vero data ſponſaliorum arrha, fidem virgini condixerat de connubio ſtabili perpetim cum ipſa jungendo Hic opportunitatem colloquii nactus Sigurdus Sveno, negotii cauſas Brynhildi indicavit, ſimulque exorans ut Gunnaro aſſentiri ipſa mallet. Reſpondit Brynhildis, perfide omnino erga ſeſe egiſſe Sigurdum, tantopere hactenus ſuo adamatum animo, ut non alio jungi marito ipſa gloriæ ſibi ductura fuerit. Ad id Sigurdus: rem ſemel effectui datam, infectam fieri nequire. Interim quamvis fatis ita volentibus, denegatum ſibi fœminæ præſtantiſſimæ potiri thalamo, Gunnaro regi hanc ſortem ambiendam reliquiſſe. Hunc utpote opibus & potentia validum, eximiæ fœminæ connubio dignum fore. Hujus etiam affinitatem, quod virtute præpolleat, ambire collubitum, poſthabita aliarum familiarum ſocietate, quibus maſculini ſexus deſunt decora atque propagines. Huic proinde mutuæ fidelitatis ſacramento ſe ipſum devinxiſſe. Subjunxit Brynhildis, incerta quandoquidem ſint conjugiorum fata, id inprimis expetere nunc, ut ea in medium conſulere velit cum Theoderico

brodir vera oc ec hans. Nu svarar Brynhilldur: ec sie nu at ec ma eigi thin niota/ enn tho vil ec taka af thier heilrad umm thetta mal oc Thidriks Kongs. Nu geingur Thidrikur Kongur och Gunnar Kongur a thessa malstefnu/ oc eigi skilia thau sitt tal adur enn thad var radit/ at Gunnar Kongur skal fa Brynildar.

CCVI. CAP.

Umm brudkaup oc samfarir theirra Gunnars Kongs oc Brynilldar.

NU er efnat til mikillar veizlu/ oc er thessi er albuinn/ oc saman kominn mikil fioldi tiginna manna/ skal nu Gunnar Kongur ganga at eiga Brynilldi/ oc et fyrsta kvolld skal Gunnar Kongur hvila hia Brynilldi i sinni saeng/ oc skal einginn enn thridie madur i thvi huse sofa/ enn vardmenn skulu uti vord hallda. oc nu er thau eru tvo saman/ oc vil Kongur eiga lag vid konu sina/ enn hon vill that vist eigi/ oc sva troyta thau thetta sin a millum/ at hon tekur sitt bellti oc sva hans/ oc bindur faetur hans oc sva hendur/ oc nu festir hon hann upp a einn nagla baede med fotum oc hondum/ oc thar er hann naliga til dags/ oc tha er at lidur deiginum/ tha loysir hon hann/ oc fer hann i sina hvilu/ oc liggur thar/ thar til er menn hans ganga i gegn honum/ oc skal hann tha upp standa/ oc menn skulu fara at drecka/ oc seigir hon thetta ongum manni/ oc ei helldur hann/ oc adra nott fer a somu leid/ oc sva ena thridiu nott/ oc nu er Gunnar kongur allokatur/ oc veit eigi hversu hann skal fara med thessu mali/ oc nu gerir hann thet-

Gunnar gingo tijt som the taltes widh/ och för än the trädde särskilt/ blef slutit at Konung Gunnar skulle få Brynhilder til hustru.

206. CAP.

Om Konung Gunnars och Brynhilders Bröllop.

DEt giordes anstalt til ett prächtigt giästebodh/ och när allting war färdigt/ kom dit stoor myckenhet utaf förnämt folk/ och skulle Konung Gunnar nu ingå ächtenskap medh Brynhilder. Den första afftonen när Konung Gunnar skulle hwila hoos sin brud Brynhilder/ blef ingen tillåtit mehr at wara uti thet huset utan allena wachten som skulle stå utan före. Så snart the blefwo bägge ensamne/ wille Konung Gunnar äga samläg medh sin hustru/ men hon wille thet intet/ och nappades the sins emillan så länge at hon tog sitt och hans bälte/ och bandt honom til händer och fötter/ och hängde honom på en spik/ hwilket han måste tåla nästan in til dager wardt/ och när thet ledh åth dagen/ tå löste hon honom/ och gick han i säng igen/ och låg til theß hans Männ kommo inn/ begiärandes at han wille stå upp/ efter thet war tider at giästerne skulle taga på at dricka; men hwad som honom händt/ sade han för ingen/ ey häller hon. Then andra natten skiedde sammaledes/ så ock den tredie/ hwar öfwer Konung Gunnar war mycket olustig/ och wiste intet huru han skulle skicka sigh här uti; dock påminte han sigh then eedh Sigurd Swen hade giordt/ at han skulle wara honom för broder i alla saker. Hwilken effter han war en

oderico, quæ commodo sibi futura duxerint. Collato de his in medium sermone, tandem unanimi decreto sancitum de Gunnari atque Brynhildis matrimonio contrahendo.

CAP. CCVI.

De Gunnari atque Brynhildis nuptiis.

APparatis multa celebritate nuptiis, convocati advenerunt primores in populo hospites. Tempus aderat cum sponsæ thalamum ingressurus Gunnarus, ejusdem diei sub vesperam in nuptæ thoro amoribus ut potiretur, remotis arbitris, dispositisque extra ædes custodibus, sibi prospectum maluit. Illa veneream voluptatem aversata, rebellem maritum cingulo colligatum, arctius ex palo proximo suspendit. Talibus ad matutinum usque excruciatum malis, tandem exsolvit, ut quod reliquum esset temporis quieto somno dilueret. Intrabant multa jam luce famuli regii, monueruntque surgendi incumbere horam, jam ad potitandum congregatis iterum hospitibus. Interim rem gestam arcano silentio celarunt ambo. Sed vero cum secundæ tertiæque noctis eandem experiretur molestiam; animo haud parum contristatus est Gunnarus; ambigua agitans consilia. Subvenit in mentem pollicitatio sinceræ fidelitatis, quam affinis Sigurdus sub juramenti sacramento sibi præstandam edixerat. Huic utpote

thetta i hug sier/ at Sigurdur magur hans hefur unnit theßa eida/ at han skal honum vera fyrir brodur i alla stadi/ oc hann var allra manna spakastur/ at honom verdur hann tiltrua theßa mals/ oc lata hann vita/ oc taka af honum rad hve haga skal; oc nu heimtir hann Sigurd a einmal/ oc seigir honom it sanna. Oc nu svarar Sigurdur/ ec mun seigia thier hvat til ber er a theßa lund fer/ hon hefur tha natturu/ at a medan hon fær halldit sinum moydomi/ man varla fast sa karlmadur er afl hafi vid henni/ oc thegar er thvi er brugdit/ tha er hon ecki sterkari enn adrar konur. Nu svarar Gunnar/ fyrir sakir ockar vinattu oc magsemdar/ tha trui ec ongum manni iamvel sem thier/ thottat thad mal sie sem mikid liggur vid at loynt sie/ oc ec veit at thu ert sva sterkur madur/ at thu matt fa hennar meydom ef nockur madur er sa i verolldunni/ oc hellst ma ec thier tiltrua/ at that skal aldrigi uppkoma fyrir ongann mann/ thott a thenna veg sie gort. Nu svarar Sigurdur/ oc liest sva giora vilia sem hann vill/ oc nu er thetta radit.

en mycket wiser man/ wille han förtroo honom detta/ och begiära rådh huru han skulle skicka sigh; ty kallade han Sigurd hemligen til sigh/ och sade för honom hela handelen. Tå swarade Sigurd: iagh will säya tigh huru thet är beskaffat i thenne saak; hon hafwer then natur/ at så länge hon får behålla sin Jungfrudom/ lärer knapt finnas then karl som är starkare än hon men när hennes Jungfrudom är bårta/ lärer hon intet blifwa starkare än andra qwinfolk. Tå sade Konung Gunnar/ för then wänskap och swågerskap wi äre uti medh hwar andra/ tror iagh ingen man bättre än tigh uti mycket angelägne och fördålde saker/ som böra wara hemligen håldne: Jagh weet ock at tu är så stark mann/ at tu kan taga hennes Jungfrudom om någon man är mächtig annars ther til i werlden/ hwilket iagh är försäkrad/ at tu aldrig låter uppkomma. Sigurder bejakade til at giöra thet som Konung Gunnar begiärte.

CCVII. CAP.

Sigurdur Sweinn legst med Brynilldi oc fær hennar meydom.

Nu er kvolld kemur/ oc Gunnar skal fara til sinnar hvilu/ oc er that i fyrsta lagi tha er sva til hagad/ at Sigurdur Sveinn fer i reckiuna/ enn Gunnar fer i braut med klædi Sigurdar/ oc hyggia that nu allir menn at thar sie Sigurdur Sveinn; oc nu kastar Sigurdur klædum a hofud sier/ oc lætur allo mattulega/ oc liggur sva thar til er allir menn eru sofnadir oc a braut farnir/ oc tha tekur hann til

207. CAP.

Huruledes Sigurder Swen beweker Brynhilder til kärlek.

När qwällen kom at Konung Gunnar skulle gå til sängs/ som war tämmeligen bittid om afftonen/ blef så anstält at Sigurd Swen gick i sängen/ men Konung Gunnar trädde bort medh Sigurders kläder uppå sig/ ty tänkte nu alla menniskior/ at Konung Gunnar war Sigurd Swen. Men Sigurd Swen kastade kläderne öfwer hufwudet/ och låg stilla til deß alla menniskior woro bortgångne och somnade. Sedan togh han i färde med Brynhilder/ och fick straxt hennes Jungfrudom.

utpote homini sagacissimo rem arcanam concredere visum. Ejus standum consilio, quod dederit. Ita vocato in partes Sigurdo, fatalis negotii successum omnem enarravit. Respondit Sigurdus, arcanæ rei se edocturum causas; nimirum Brynhildim illis naturæ dotibus præditam esse, ut servata virginitate virorum quorumlibet robur exsuperare queat; isthac aliquando privatam, parili sui sexus imbecillitate obnoxiam fore. Ibi Gunnarus per amicitiæ atque necessitudinis sacra obtestari, non alium existere digniorem cui arcanæ rei concredi debeant secreta: decantatæ adeo fortitudinis viro, qui obstinatæ sponsæ animum solus expugnare potis sit, tacendarum minime in vulgus propalator. Assensum præbuit Sigurdus, obtemperaturum sese amici monitis consiliisque.

CAP. CCVII.

De Sigurdi Svenonis atque Brynhildis furtivo amore.

VEsperâ cum lectum conscensurus erat Gunnarus, latenter introductus in thalamo collocatur Sveno, commutatis cum Gunnaro vestibus, qui furtivi sponsi indutus tegumento foras se proripuit, pro alieno non agnitus. Interim Sigurdus Sveno peristromatis contectus latenter acquievit in multam noctem. Tunc sopita familia, remotisque arbitris, non segnis Sigurdus, Veneris præliis depugnandis vacare cupiebat. Sed & matutinum

til Brynilldar/ oc fær skiott hennar moydom; oc er mornar/ tha tekur haunn af hennar hendi eitt fingur gull/ oc lætur a annat i stadinn. Oc nu kemur ut hundrad manna i mot honum/ oc er theirra enn fyrsti Gunnar Kongur/ oc hann geingur til sængarennar/ oc Sigurdur geingur nu i gegn honum/ oc sva sa their til hagat/ at aptur er skipt theirra bunadi aullum/ oc veit nu einginn madur at thetta hefur sva farit.

dom. Om morgonen effter tog han en gullring af hennes hand och satte på sitt finger/ men en annan gaf han henne igen. Sedan kom hundrade månn inn uti kamaren ther Sigurd Swen hwilade/ ibland hwilka Konung Gunnar war then förste som gick til sängen/ ther Sigurd Swen honom mötte/ och bytte the tilbaka igen alla sina kläder/ så at ingen ther af wiste.

CCVIII. CAP.

Kongarnir reisa heim fra Brudkaupinu hvor til sins rikis.

NU hefur thessi veizla stadit sio daga oc nætur/ oc nu buaz their heim at rida. Nu setur Gunnar Kongur yfer tha borg hofdingia at rada fyrir/ enn hañ ridur heim til Niflungalands med konu sina Brynilldi/ oc er haun kemur heim/ situr hann i sinu riki oc stiornar oc styrir nu i fridi/ oc magur hans Sigurdur Sveinn/ oc brodur hans Hogni oc Gernoz. Enn Thidrikur Kongur oc allir hans menn rida heim til Bernar/ oc skiliaz inir bestu virta vinir.

208. CAP.

Om Konungarnes bortresa ifrån Giästabodet.

NÄr thetta giästebodet hade stått i siu dygn/ lagade giästerne sigh til at rida hem. Konung Gunnar satte höfdinge öfwer Brynhilders slott/ och drogh medh sin hustru Brynhilder hem til Niflungaland/ hwilket han tillika medh sin Swåger Sigurd Swen och hans broder Hogne/ och hans broder Gernez berömligen och roligen styrde. Men Konung Thidrek och alle hans män/ reste hem til Bern; och skildes the mycket goda wänner.

CCIX. CAP.

Sintram drap brodur sinn Herthegn.

HerthegnGreifi a atti Isolde systir Thidriks Kongs/ thau eigu thria sonu/ hiet enn ellsti Herburt/ annar Herthegn/ thridie b Sintram. Wigballd kempa var med

(a) i Verone. (b) Tilstram.

209. CAP.

Huruledes Sintram dräper sin Broder Härtegn.

GReswe Härtegn hade Isold Konung Thidreks syster til hustru/ medh hwilken han aflade tre söner/ then äldste heet Herburt/ then andra Härtegn/och then tredie Sint-

tinum cum illucesceret, annulum aureum pignoris loco à sponsa acceptum simili munere redemit. Intrant thalamum centeni numero viri, quorum princeps Gunnarus lectum propius adiens, commutatitias quibus usus fuerat vestes Sigurdo reddidit, nemine dolum animadvertente.

CAP. CCVIII.

De regum domuitione.

EXpleta nuptiarum solennitate hebdomadis integræ abitum parabant hospites. Itaque Gunnarus castelli curam præfectorum nonnemini administrandam committens, ipse cum conjuge Brynhilde in Niflungalandiam iter suscepit. Ac vero regimen deinceps quietum pacatumque habuerunt, ipse pariter atque affinis Sigurdus, Hognius atque Gernotus fratres. Cæterum Theodericus ejusque sodales Veronam repetituri, amica valedictione inter amplexus tenerrimos dimissi discedunt.

CAP. CCIX.

De cœde Hartegnii.

HErthegnius Comes matrimonio sibi junxerat sororem Theoderici, ex qua tres nati filii, Herburtus, Herthegnius atque Sintramus. Forte in aulicorum numero erat Wigboldus pugil, erudiendis in arte gladiatoria Comitis filiis, eorumque juventæ magister.

med Greifanum / nu vill grefinn lata hann kenna ſonum ſinum at ſkylmaſt tha er their eru frum vaxta/ oc at nema allskonar ithrottir oc kurteiſi. Herburt oc Herthegn nema vel/ enn yngſti Sintram hanom nemz ſeint/ oc fær verſt numit. Nu er thad eirn dag er their ſitia yfer bordi Wigballd oc hans læriſveinar / tha mælltu their ſin a milli/ at Sintram theirra brodir fær ecki numit at ſkylmaz/ oc ſeigia at hann mun verda at taka adra idn/ er honom ſkilſt ecki hier af. Nu ſvarar Sintram oc liez ſkoli freiſta at ſkylmaz vid annann hvorn theirra / oc lætur tha vitaz munu/ hvart hann kann nockut at/ eda er ſva ſem their ſeigia at hann man eigi numit fa. Enn their lataz that gera munu ſem hann vill / oc Sintram vill ſkylmaz thegar i ſtad/ oc nu ganga their ut brodurinr / oc theirra meiſtari Vigballd/ oc taka ſverd er their eru vanir at ſkylmaz med. Nu ſeigir eñ ungi Sintram/ oc lætur that ecki mark at hafa ſlæ ſverd / oc kvedz vilia hafa hvoß ſverd / oc man tha vita ſeigir hann ef eigi kemur fyrir ſic thier eda vier ſinum vapnum / ef var ſverd bita / enn tho ſkulum vier ei reydaz fyrir tha ſok. Enn hans brodir Herthegn vill nu tilganga at ſkylmaz / oc thyckir vel at their hafi hvoß ſverd / fyrir thvi at hann kann adur betur. Enn Vigballdur meiſtari vill nu ſia hvart their kunnu nockut that ſem their hafa numit at hanum / oc bidur tha eigi reydaz tho at their hafi hvoß ſverd. Enn Herthegn kvedz viſt eigi muni reydaz / eñ ungi Sintram lyptir upp ſinu ſverdi

oc

Sintram. Wigbold kiämpe war hoos grefwen/ at effter deß befallning lära hans söner fäckta / tillika medh allehanda ridderlige öfningar / när the kommo til then ålderen. Herburt och Hårtegn fattade ſnart thet ſom dem lärdes / men Sintram then yngſte mycket långſamt. En dagh när Wigbold och hans lärjungar ſutto til bords/ tilldrog ſigh at the twä bröder ſade ſigh emillan/ at Sintram kunde intet lära huggas; thy uthläto the ſig at han ſkulle taga ſigh något annat före/ efter han intet komme til rätta medh thet andra. Sintram ſwarade/ at han wille freſta at huggas medh en utaf dem/ ſäyandes/ at the då bäſt finge weta om han kan något eller ey/ eller om thet och wore ſom the ſade / at han kunde intet lära. The ſamtyckte til hans ſwar/ ty wille Sintram ſtrax fächta / och ginge alla bröderne uth/ tillika medh ſin mäſtare Wigbold/ och togo ſina wanlige fächteſwärd. Thå ſade then unge Sintram / at thet war intet åth at the brukade ſlöda ſwärd / utan föregaf at thet woro tienligare thet the ſkulle bruka hwaße ſwärd/ då wij warda rönande ſade han/ hwilken bäſt kan föra ſina wapen/ om wåra ſwärd annars bita/ dock ſkolom wi intet wredgas thenne gången. Hans broder Hårtegn wille änteligen huggas/ och tyckte wäl at the finge hafwa hwaßa ſwärd/ therföre at han kunde bättre fächta. Theras mäſtare Wigbold wille ſee uppå/ om the kunde något af thet the lärdt eller ey/ och badh dem intet bliſwa onde/ faſt än the hade hwaßa ſwärd. Hårtegn ſade/ at han ingalunda wille bliſwa wreder; men när then unge Sintram löffte upp ſit ſwärd och gick emoot ſin broder mycket wredh/ och tog upp ſkiölden / thå trädde hans mäſtare Wigbold til honom/ ſäyandes: intet ſkal tu ſåledes taga upp tin ſkiöld/ och intet hafwer iagh ſå lärdt digh/ och ſade honom tå huru han ſkulle bära ſigh åth. Sintram

ſwara=

giſter. Profecerunt ſedulo Herburtus atque Herthegnius, Sintramo ſegnius addiſcente. Aliquando accumbentibus ad menſam Wigboldo atque diſcipulis, cum obortus ſermo de Sintrami in digladiando ruditate, aliis potius negotiis tractandis eum idoneum cenſuerunt. Reſpondit Sintramus, experimento facto de rei veritate demum conſtiturum. Illi deſiderio ejus ſe ſatisfacturos pollicebantur. Urgebat Sintramus pugnam. Itaque progreſſi in campum, comitante Wigboldo magiſtro, arma quibus in palæſtra uti ſolebant quotidiana adducunt. Admonuit Sintramus minime pugnæ eſſe ſpeciem, ſi armis utantur hebetioribus; quin potius acutiora adhibenda eſſe, ad induſtriæ ſpecimen edendum, ſepoſita animorum commotione. Paratus ad pugnam Herthegnius, gladiis præacutis diſcrimen experiri maluit, utpote artis ſuæ probe gnarus. Adſtabat Wigboldus magiſter, commonefaciens artis, cujus ab ipſo edocti fuerant rudimenta, ſimulque animis ne expaveſcerent gladiis præacutis pugnaturi. Reſpondit Herthegnius, minime omnium ſe expaveſcere. Subita ira commotior Sintramus, ſtricto gladio fratrem aggredi cœpit, ſcuto corpus protegens. Medius interceſſit magiſter, edicens non aliter verſanda eſſe arma, niſi juxta artis præcepta à ſeſe tradita. His monitis obtemperandum eſſe. Iratior Sintramus reſpondit, ſero admodum ſibi profutura monita ejus, niſi jactis antehac tyrocinii fundamentis. Concurſu facto, fratrem facili negotio ſe proſtraturum credebat Herthegnius. Sed vero Sintramus ſublato gladio, ictum Herthegnio intentavit, quem admoto in adverſum ſcuto, declinavit alter.

Hoc

oc geingur a moti brodur sinum helldur reydur / oc tha tekur hann upp sinn skiolld. Tha geingur til hans meistarinn oc mælti / at eigi skal hann sva upptaka sinn skiolld / oc eigi kendi hann honum helldur at taka upp a theßa lund / oc seigir honom til. Enn Sintram svarar honom reydur / oc seigir at eigi fær hann tha numit ef hann nam eigi fyrr / oc ecki stodar tha at kenna honum. Nu ganga their saman oc skylmaz / oc thyckir Herthegn sva ef hann vill / at thar fær hann hogg a sinum brodur sem hann vill / ef eigi lifir hann honum. Enn ungi Sintram lyptir tha upp sinu sverdi / oc bydur Herthegn sinum brodur hogg / enn Herthegn bregdur upp skylldinum fyrir hoggit. Enn er Sintram sier that / leggur hann sverdinu undir skiolldinn oc i hans kvid fyrir ofan brokabelltit / sva at that sverd flygur i gegnum hann / oc thar fiell Herthegn daudur a jord. Enn Sintram skytur nidur sinum skylldi / oc geck a brott med brugdit sverd / oc thar til er var hans hestur / oc loypur a bak / oc sva ridur hann a braut or thvi landi / oc ridur til Brandina borgar til Hertuga Iron / oc dvelst thar langa rid / oc seigir Hertuganum alla sina ferd / oc sva hversu atbarz er hann for or sinu landi / oc hvad hann hefur giort. Enn Hertuginn tekur vel vid honum / oc giorir hann siñ tionustu mann / oc fær hann i hendur Nordian sinum veidimanni / oc giætir hann nu veidi hunda Hertugans / oc ridur a veidar. Nu thocknast Sintram vel Hertuganum.

swarade mycket wredh: at tå wore förseent at lära / om han intet fattat något förr / och at ingen lärdom honom tå hulpe. Ther effter ginge the tilsammans at huggas / och tyckte Härtegn at han wäl finge hugg uppå sin broder hwar han wille / om han intet wore sinnat at skona honom. Then unge Sintram högg til sin broder Härtegn / men Härtegn satte skiölden emot hugget. När Sintram thet såg / tå lade han swärdet uti hans buuk under skiölden ofwan för byxelinningen / så at swärdet gick igenom honom / och föll Härtegn strax dödh til jorden. Men Sintram skiöt neder sin skiöld / och gick bort medh draget swärd dit som hans håst war / på hwilken han sprang / och redh bort uthur sin Faders land / och til Brandenborg til Hertig Iron / och blef hoos honom en lång tijd bort åth / och berättade för Hertigen orsaken til sin resa / och hwad han hade giordt. Men Hertigen tog wäl emot honom / och giorde honom til sin tienare under sin jägemåstares Nordians händer / at achta jachthundarne / och rida at jaga. Sintram behagades Hertigenom wäl.

CCX. CAP.

Fra thvi er Herburt kom til Bernar.

Nu Reisi Herthegn vard theßa var at hans sun var drepin / enn inn ungi Sintram var brottu farinn. Nu kallar hann til sin sinn sun Herburt / oc spyr hvar

210. CAP.

Om Herburts ankomst til Bern.

När Grefwe Härtegn förnam at hans son war ihiälslagen / och then unge Sintram war bortrester / kallade han til sigh sin son Herburt / och frågade hwarest hans broder

Hoc animadvertens Sintramus, gladio subtus scutum adacto medium perforavit, procidente in terram Herthegnio. Sintramus abjecto protinus quo tegebatur scuto suo, ad equum vectorem suum se proripuit, solo munitus gladio. Fuga præcipiti in Brandeburgiam tandem delatus est ad Ducem Ironem. Hic per longinqui temporis intervallum commoratus, sua Duci cõmmemoravit fata, suæque fugæ causas. Protectione benigna ei favens Dux, aulæ suæ alumnum esse jussit, sub tutela Nordiani rerum ad venaturam spectantium magistri supremi. Is canum custodiæ ferarumque venationibus eum præfecit. Hac industria singulari Ducalem favorem sibi conciliavit Sintramus.

CAP. CCX.

De Herburti adventu Veronam.

PErlata ad Comitem Herthegnium fama de cæde filii sui deque fuga Sintrami junioris, vocatum Herburtum de fratribus ejus sciscitabatur, deque cæde Herthegnii, atque Sintrami fuga, num vera essent quæ traderentur. Affirmavit Herburtus omnino vera

hvar hans brodir er / eda hvart that er satt er honum er sagt / at drepinn sie hans sun Herthegn / enn brott ridinn Sintram. Enn Herburt seigir at that sie satt. Nu seigir Greifinn / ec hefi nu tynt tveimur sonum minum / oc theßu ollu velldur thu einnsaman / fyrir thvi at thu ert ydvar ellstur / oc skylldir hellst hafa theim radit oc theim bannat / ef their gerdi that er illa væri giort / enn nu hefur thu tha samaneggiat / oc radit / er a theßa leid hefur tiltekiz / oc væri hitt makligra / at thu einn gylldir / oc alldrigi verdur thu dugandi madur sidann. Nu thyckir Herburt illa / er hans fadir er honum reydur / oc hann fær af theßu ahyggiu / oc geingur abrott / oc dvelst thar litla rid adur enn hann tekur sinn hest oc sin vapn / oc ridur a brott / oc fer alla leid er liggur til Bernar / oc a fund Thidriks Kongs modur brodur sins / oc seigir honum allt hversu farit hefur / at hans brodir er drepinn / oc that hefur theirra brodur hin yngsti giort er Sintram heitir / oc that hid sama hefur theirra fadir enn gamli honum kent / oc thvi er hann a brott farinn. Enn Thidrikur Kongur tekur vid sinum frænda vel / oc er hann med honum i miklum metnadi.

broder war / eller om thet wore sant som för honom war berättat / at hans son Härtegn war ihiälslagen / och Sintram bortrester ? Herburt swarade at thet war sant. Tå sade Grefwen : iagh hafwer nu mist twå af mina söner / til hwilket tu allena är wållande / ty tu är then äldsta ibland them / som skulle hälst hafwa rådt och förhindrat them om the welat giöra något ondt ; men nu hafwer tu hißat them ihop / och warit orsaken ther til at thet hafwer så gådt ? hwarföre är intet mehr än skiäligt / at tu skulle sielf omgiälla thet / och blifwa aldrig folk sedan. Herburt tyckte illa om fadrens wrede uppå sigh / och wardt derutaf mycket bekymmersam / och drögde intet länge hemma, förr än han med sin häst och wapen rider bort / tagandes then wägen som låg åth Bern / til Konung Thidrek sin moderbroder ; för hwilken han omständeligen berättade orsaken til resan / nemligen at hans broder Härtegn wore ihiälslagen / och honom hade dräpit yngste brodren Sintram / hwilket hans fader then gamble honom tillagt / och at han derföre hade ridit bort. Konung Thidrek togh emot sin frände mycket höfligen och wäl / och war han länge hoos honom uthi stoor wyrdnat

CCXI. CAP.

Fra Herburt oc Hilldi dottur Artus Kongs i Bertangalandi.

HErburt gioriz hinn mesti atgerfis madur umm alla luti / sva at hans jamningi fanz varla hvort er leita skal / oc sva var umm riddaraskap. Nu hefur Thidrikur

211. CAP.

Om Herburt och Hilder Konung Artus dotter i Bertangaland.

HErburt blef en förträffelig man uti alla saker / så at man wida skulle sökia effter hans make uti ridderlige konster. Konung Thidrek hade ingen hustru / effter han hwarken

ra esse. Ingemuit Comes super jacturam duorum filiorum, cujus culpæ non alium magis incusandum censuit quam Herburtum, cui utpote natu majori conveniebat vel maxime subortas contentiones sive increpationibus sive dissuasionibus sedare potius, nec concepto furori fomenta subministrare: Hanc adeo ob causam commeritum pœnis exquisitioribus puniri, nullius inposterum beneficii participem. Tristabatur animo Herburtus ob indignationem parentis adversus sese conceptam. Itaque non cunctabundus, captato consilio fuga se subducere constituit. Proinde vectura armisque instructus, Veronam ad Theodericum avunculum suum contendit. Huic ordine cuncta de casu fratrum suorum enarravit, deque parentis adversum se ira, quæ fugæ occasionem dederat. Cognatum advenam perbenigne excepit Theodericus, habuitque inter aulæ suæ honoratiores eximio in loco.

CAP. CCXI.

De Herburto in Bertungalandiam ablegato.

JAm omnimodis ingenii nobilitatisque culturis atque ministeriis creverat Herburtus, aliorum supergressus industriam. Interim cælibem hactenus vitam vixerat Theodericus, digna sibi thalami socia nondum investigata. Verum enimvero plurium sermoni-

rikur Kongur ongva konu ſier til eignar konu/ fyrer thvi at hvergi hefur hañ ſied/ oc eigi hefur han friett til ſva fridrar konu ſem hann vill eiga; oc nu er honum ſagt af eirnri konu/ ſu heitir Hilldur/ dottir Artus Kongs ur Bertanga/ hon er allra kvenna fridust honom ſogd. Nu ſendir Thidrikur Kongur ſina menn of verolld alla/ at leita ſier eptir kurteiſis konu/ oc theſʒir menn koma i Bertangaland til Artus kongs/ oc that er theim ſagt/ at hans dottir mun vera allra kvenna fridust i verolldu/ oc ſva er hennar giœtt vandlega/ at ſendi menn meigu alldrei hana ſia medan their dveliaz thar; enn tho ſeigia their allir er ſied hafa/ at einginn madur mun ſied hafa iafnfrida konu eda iafn fagra; oc vid ſva buit fara their aptur til Vernar/ oc ſeigia Thidriki Kongi/ hverſu mikit theim var fraſagt umm theſʒa konu/ at hon var kurteiſari oc fegri enn onnur mœtti finnaz ſlik/ tho at leitad væri umm alla verolldina/ oc that ſeigia their med/ at hennar var ſva vandlega giœtt/ at einginn utlendſkur madur matti hana ſia/ oc eigi ener innlendſku/ nema enir kiœruſtu Kongs vinir. Oc er Thidrikur kongur hefur hoyrt theſʒi tidendi/ gerir hann ſier mikinn hug a/ ef hañ mœtti fa meiga theſʒa konu. Nu kallar hann til ſin ſinn frœnda Herburt/ oc ſeigir at hann ſkal fara hans ſendifor til Brittanga/ oc bidia til handa honom Hilldi dottur Artus kongs; oc Herburt liezt fara vilia hvert er hann vill

ken hade ſedt eller hördt omtalas någon ſå däyelig qwinna ſom han wille hafwa; dock blef thet honom berättat/ at Hilder Konung Artus dotter i Bertangaland/ wore en then däyeligaſte qwinna. Konung Thidrek uthſkickade kring hela werlden/ at ſee effter en wacker och ſedig qwinna ſom honom kunde anſtå. Deß ſändemän kommo ock i Bertangaland til Konung Artus/ hwareſt ſades för them/ at hans dotter öfwerginge alla qwinnor i werlden til däyelighet; men hon hade altid ſå ſtark wacht om ſigh/ at ſändemännerne finge intet ſee henne medan the wore ther. Dock ſade alla the ſom henne hade ſedt/ at hon war then ſkiönaſte ibland alla qwinnor: medh hwilken blotta berättelſe ſändebuden måſte låta ſigh nöya/ och draga hem til Konung Thidrek/ för hwilken the ſade thet the erfarit/ at thenne qwinna wore enſam kring thet wijda runda/ ſielfwa artighetens och ſkiönhetens rätta afbild/ läggiandes thet ther til/ at om henne war ſå ſträng wacht/ at ingen uthländſk man blef tillåten at ſee henne/ icke häller the inländſke/ förutan the närmeſte Konungens wänner. När Konung Thidrek thetta hörde/ lade han all ſin hug ther uppå/ huru han ſkulle kunna få then berömlige mö til huſtru/ i hwilken acht och mening han kallade til ſigh ſin frände Herburt/ och ſade at han ſkulle blifwa hans ſändeman til Bertangeland/ och begiära ſigh Hilder Konung Artus dotter til huſtru. Herburt ſwarade at han wore färdig til reſan dijt ſom Konungen behagade honom at ſkicka. Konung Thidrek giorde honom färdig til reſan och affärdade honom medh tiugufyra Riddare/ wäl förſedde medh goda häſtar/ wapen och kläder. Herburt fortſatte reſan til Bertangeland och blef af Konung Artus wäl fägnat. När ſom Her-

monibus haud ita pridem celebrari cœpta eſt pulcritudo Hilduræ virginis, Arturi Britanniæ Regis filiæ. Hanc emiſſis legatis ſuis conjugem ſibi eligendam curaverat. Illi in Britanniam delati ad Arturum regem, plurium ſermonibus pulcritudinem regiæ filiæ deprædicari audiverunt aliarum ſui ſexus longe exſuperantem. Solius virginis ſpectandæ occaſio defuit legatis, aliorum teſtimoniis magnificis fidem tantiſper non derogantibus. Hac populari notitia inſtructi, Veronam denuo repetunt, præcones publicarum laudum venuſtiſſimæ virginis. Enarrant ſimul arctam ſub qua tenebatur cuſtodiam, peregrinorum hominum in conſpectum non admiſſæ, nec vel indigenis niſi regis familiaribus rarius comparens. Hæc inſignis fœminæ elogia ſubaudiens Theodericus, hanc ſibi ſponſam dari ſummopere cupiebat. Itaque vocato ad ſe cognato Herburto, legationis munus ſuo nomine in Britanniam obeundum ei commiſit, pro ſollicitanda Hilduri regis filia. Regis ad nutum officiaque ſe paratum pollicebatur Herburtus. Proinde quæ itineri neceſſaria erant parari juſſit Theodericus, adjunctis ipſi ſodalibus equeſtris ordinis viris quatuor & viginti, armis omnique apparatu probe inſtructis. Iter ingreſſus Herburtus, ſuperatis viarum moleſtiis in Britanniam delatus, una cum comitatu ſuo regia benevolentia exceptus eſt. Poſt moram in regno illo perbrevem, admiſſus ad regis colloquium Herburtus adventus ſui cauſas expoſuit, miſſum ſe à Theoderico avunculo, ut Hilduram regis filiam domino ſuo nuptum ſollicitaret. Ibi cauſas exquirere Arturus, cur ipſus non adventaverat Theodericus, ſiquidem filiæ nuptias ambire voluerit. Ad ea Herburtus,

vill ſenda hann. Nu lætur Thidrikur Kongur bua ferd hans/oc fær honum fiora Riddara oc tuttugu/ oc fær theim god vapn oc goda heſta/oc god klædi. Nu fer Herburt alla tha leid/til theß er their koma til Bertanga / oc er theim thar vel fagnat med Kongi Artus. Nu er Herburt hefur thar dvaliz litla rid/geingur hann fyrir Kong oc ſeigir honum ſin orendi/at Thidrikur Kongur af Bern hans modur brodir/ſendi hañ thangad til theß at bidia hans dottur Hilldi til handa Thidriki Kongi. Tha ſvarar Artus kongur/ oc ſpyr hvi eigi for ſialfur Thidrikur Kongur at bidia hans dottur/ef hann vill fa hennar? Herburt ſvarar / at thar hofdu verit adrir menn Thidriks Kongs nockura rid/ oc feingu eigi ſied hana/ enn nu ſendi hann af thvi ſinn ſyſturſon/ thann er hann trudi vel at ſia konu ſier til handa. Tha ſvarar Kongur/at ecki matti hann enn hana ſia/ oc that var einginn ſidur at utlendſkir menn ſkylldu hana ſia/ nema thann eirn dag er hon var von at ganga til kyrkiu.

Herburt hade warit ther en liten tijdh/ gick han in för Konungen oc anmälte för honom ſitt ährende/ at han wore dit ſänder af ſin morbroder Konung Thidrek uti Bern / at begiära Hilder Konungens dotter Konung Thidrek til huſtru. Konung Artus ſwarade/ frågandes hwarföre Konung Thidrek ſielf intet reſte åſtadh/ om han wille haſwa hans dotter? Herburt gaf Konungen thet ſwar/ at några andra ſändemän hade warit ther en liten tijdh tilförene/ och intet fådt ſee henne; ty ſände han nu ſin ſyſterſon/ til hwilken han hade thet förtroende/ at han ſkulle kunna uthwällia honom ſäſtemö. Thå ſade Konung Artus/ at ännu kunde han intet bliſwa hennes åſkodande mächtig; ty thet wore intet hoos them manerligit/ at främmande måtte tillåtas at ſee henne/ utan allenaſt then ene dagen hon ſkulle gå til Kyrkian.

CCXII. CAP.

Herburt thionar Artus Kongi oc er hans ſkeinkiari.

Nu dvelſt Herburt med Artus Kongi langa rid/ oc gerir Kongur hann ſinn mann/ ſkal hann oc thiona kongi. Nu er hann thar umm rid. Herburt er ſva kurteis riddari/ at Kongur eda adrir menn thyckiaz varla ſied hafa hans maka/ oc nu er Kongur ſier hverſu vel hañ thionar/ tha oykur hann hans metord/oc giorir hann ſinn ſkeinkiara / oc lætur hann rada fyrir midi/ oc gefa geſtum/ oc ſkeinkia theim er meſtur vandi var i. Oc nu thionar hann thetta af ſva mikilli liſt/ at einginn madur hafdi ſva ſied fyrri

212. CAP.

Huruledes Herburt bliſwer Konung Artus munnſkiänk.

Herburt förbleſ hoos Konung Artus en lång tid/ och giorde Konungen honom til ſin man och tienare. Herburt war en ſådan artig karl/ at Konungen och andre tyckte ſigh intet haſwa ſedt hans maka/ och effter Konungen ſåg huru wäl han tiente/ tå förbättrade Konungen hans wilkor/ och giorde honom til ſin ſkiänk/ och befallte honom at råda öſwer drycken och ſkiäncka uti för the förnämſte giäſterna. Hwilket han giorde medh ſå ſtoor artighet/ at alla förundrade ſigh öſwer honom. Ty förhögde Konungen honom til högre tienſt/ och giorde honom til ſin egen munnſkiänk och vppaßare/och ſkulle han ſkiänkia

tus, adiviſſe huc legatos alios à Theoderico miſſos, quibus minime conceſſum regiæ puellæ aſpectu frui. Ideoque maluiſſe Theodericum negotio rectius curando proprium ablegare nepotem, cujus induſtriæ non minimum fidere ipſi liceat. Regeſſit rex, nondum quidem aſpectu puellæ frui licere: nec enim moris eſſe, ut peregrinis hominibus ſeipſam viſendam præbeat, niſi forte ſolenni die cum ad liturgicum officium in publicum prodeundum ſit.

CAP. CCXII.

De Herburti munere pocillatorio.

Diutino tempore apud Arturum regem commoratus Herburtus, inter aulici miniſterii viros adoptabatur. Tali munere aliquantiſper functus, omnibus indolem eximiam ſummopere comprobavit. Ejus proinde dexteritatem fidemque proemio condigno recompenſare cupiens rex, pocillatoris munus ipſi commiſit, circa hoſpitum curam præſertim exercendum. Iſthæc munia dexteritate mira cum obiviſſet Herburtus, majoribus eum officiis obeundis idoneum ratus rex, menſæ regiæ pocillatorem conſtituit. Etiam hac in ſparta ſedulam regi aulicisque omnibus comprobavit operam, longe exſu-

fyrri thionat. Nu lætur Kongur enn aukast hans æmbætti til somdar/ sva at nu gerir Kongur hann sinn skutul svein/ oc nu skal hann skeinkia sialfum Kongi. Oc thessa thionustu kann hann sva vel/ at sialfum Kongi oc ollum hans monnum/ thyckir einginn madur thar komit hafa iam kurteis oc hoverskur innlenzkur nie utlenzkur/ fyrir allra luta sakir theirra er bota meiga/ oc hann gerir thad eitt sinn tha er hann hefur tekit laug/ oc hann thionar ad kongs bordi/ oc eigi vill hann taka handklædi/ hann helldur tha upp hondum sinum i solargeisla/ oc thurkar hann thær sva.

kia i för sielfwa Konungen. Hwilken tienst han så wäl föreståodh/ at Konungen medh alla the andre sade/ at han wijda öfwerginge både inländske och uthländske uti alla stycken. Herburt giorde en gång sedan han war kommen til tiensten/ at när han sina händer twättat/ för än han skulle widh Konungens bord tiena/ togh han intet handklädet/ utan torkade händerne i solskienet.

CCXIII. CAP.

Kongs dotter geingur til kyrkiu oc Herburt talar vid hana.

HErburt er nu med Kongi thar til er sa dagur kemur er var mikil hatid; tha var mikil veizla i Kongs holl/ oc thann sama dag skal Hilldur ganga til kyrkiu/ oc nu geingur Herburt a leid fyrir hana/ oc vill nu sia hana. Enn er Hilldur geingur fra sinni holl/ oc med henni ganga tolf greifar a hvara hond henni/ their er hallda upp hennar kyrtli/ oc thar eptir ganga tolf munkar/ sex a hvara hond/ theirer giæta skulu oc hallda upp hennar skickiu/ oc thar eptir ganga tolf Jarlar med brynium oc hialmum/ oc skiolldum oc sverdum/ oc skulu giæta at einginn sie sva diarfur at thori vid hana at mæla. Oc uppi yfir hennar hofdi var sva buit at sem uppi yfer henni væri tveir

213. CAP.

Huruledes Hillder Konungens dotter går til Kyrkian/ och Herburt talar medh henne första gången.

NÄr Herburt tiente hoos Konungen/ infölll en stoor högtids dagh/ uppå hwilken ett stort giästebod hölts i Konungens palats. Den samma dagen gick Hilder Konungens dotter til kyrkian/ ty stälte Herburt sigh uti wägen för henne at han skulle så see henne. Hilder trädde ifrån sitt paläts/ och hade i föllie medh sig tolf grefwar på hwar sida/ the som hölle upp hennes kiortel/ effter them följde tolf munkar sex på hwar sida/ the skulle bära upp kappan effter henne. Sedan kommo tolf jarlar medh brynior/ hiälmar och sköldar/ och swärd bewäpnade/ theras tienst war at tilsee/ thet ingen skulle taga sigh then dristighet at tala medh henne. Upp öfwer hennes hufwud bars en himmel/ giord som twenne påfoglar/ hwilken bars öfwer henne/ therföre at solen intet skulle bränna hennes skiöna hy

exsuperans industriam exterorum pariter ac indigenarum omnium. Enimvero probe lotis aliquando manibus, cum regiæ mensæ ministraturus esset, mantili eluviem abstergere nolens, madidas in aere decenter exsiccavit.

CAP. CCXIII.

De Herburti colloquio cum regia filia.

INterim in regia aula commorante Herburto solennis diei forte celebranda erat festivitas, apparatu regalis convivii. Tunc Hildurim sacris in templo liturgicis interesse conveniebat. Itaque commodum virginis visendæ caussa, obviam ei prodire visum est Herburto. Probe tandem ornata atque comta ex palatio suo prodivit Hilduris, duodecim ab utroque latere concomitantibus primæ nobilitatis juvenibus, qui laxatam tunicæ gestarunt vestem. Sequebantur proxime monachi numero totidem, geminato ordine, sinuosam ejus vestem sublevantes. Post hos duodecim incedebant Jarli, galeis, loricis armisque omnimodis perarmati, qui intempestiva cujusque hominum cum virgine colloquia impedire satagerunt. Gestabatur aulæum supra caput ejus expansum, instar alarum pavonis, umbraculum satis oportunum adversus solis ardorem. Caput serico obvolvi curaverat tegumento, ne nuda aspiceretur. Isthoc ornatu decorata, intraque templi adyta progressa in regali consedit solio. Heic inter hymnos cantusque meditabunda, ocu-

tveir pafuglar/ oc var theim sva hatt halldit med sinum ummbunadi/ at that skyggir henni vid solar hita/ eda at eigi mœtti solinn brenna hennar fagra lit. Oc umm hennar haufut er sveipad silkidukum/ sva at einginn fœr sied hennar ysir lit; oc sva geingur hon i kyrkiu oc sezt a sinn stol/ oc tekur sina bok oc syngur/ oc sier thar af alldrigi. Nu fer Herburt i kyrkiu/sva sem hann fœr nœst komist thar sem situr Kongs dottir/oc sier hann eigi hennar asionu/ fyrir thvi at fyrir standa hennar giœzlu-menn/ their er henni hafa thangat fylgt tolf greifar oc tolf munkar/oc their tolf Jarlar/er med vapnum skulu giœta hennar standa uti firir kyrkiu-dyrum. Nu hefur Herburt tekit tvœr mys/ oc adra latit bua med gulli/ enn adra med silfri. Nu lœtur hann tha musina lausa er med gullinu var buinn/ enn su mus loypur at stein-vegginum/oc thar ner sem situr Kongs dottir/ oc er musinn loypur at henni/tha litaz hon umm skiott/ oc sier til hvar musinn loypur; oc nu fœr Herburt sied nockut hennar andlit. Nockorri stundu sidar/lœtur hann laupa tha musina er af silfri var buinn/oc theßi mus loypur ena somu leid sem hin fyrri/oc at vegginum thar sem Kongs dottir var/ oc annat sinni sier Kongsdottir af sinni bok/ oc sier musina hvar hon loypur/ oc nu sier hon einn mann alburdar kurteislegann/ oc nu litur hon til hans/ oc hann til hennar igegn; litilli stundu sidar/ sendir hon sina fylgis konu til at spyria hver hann sie/ eda hvadann hann kom/eda hverra erenda hann ferr? Hann svarar: Ec heiti Herburt/frœndi Thidriks Kongs

by. Hennes hufwud och ansichte war betäckt med silkesdukar/ så at ingen fick see hennes bara ansichte. Sådant war hennes inträde uti kyrkian/ hwarest hon satte sigh uti sin stool/ tog sin book i handen och song/ men såg aldrig utaf boken. Herburt gick medh i kyrkian/ och ställte sigh thet närmast som han kunde komma in til Konungens dotter/ och fick dock intet see hennes ansichte/ ty hennes vppaßare the tolf grefwar och munckar stodo i wägen för honom/ men the tolf Jarlar som henne altid bewäpnade skulle föllia/ stode utan för kyrkiedören. Det är nu at berätta at Herburt hafwer tagit twå myß/ then ena målat medh gullfärga/ men then andra medh silfwer/ och then släpte han löös som gullet war uppå/ hwilken lopp muren uppföre ther som Konungens dotter satt; och när som musen kom in til henne/ kastade hon ögonen af boken effter musen/ tå fick Herburt see litet af hennes ansichte. En liten stund ther effter/släpte han then musen som medh silfwerfärga war målad/ hon lopp på thet samma ställe som then förrige muren uppföre/ ther som Konungens dotter satt/ då såg hon andra gången af boken effter musen/ och blef warse en öfwermättan höflig och wacker man/ på hwilken hon sågh/ och han på henne igen. Litet ther effter sände hon sin tienstepiga til honom/ at fråga hwad han wore för en? eller hwar ifrån han wore kommen? och hwad ährende han hade? Pigan gick åstad och frågade honom ther effter. Han swarade: iagh heter Herburt/och är Konung Thidreks af Bern frände/ iagh skal intet resa långre än hijt/ ty iagh är hit skickat; men mit ährende kan iagh intet anmäla för tigh/ men ther din jungfru behagar thet weta/ will iag för henne allena thet uptäckia. Pigan kom tilbakars igen/ och berättade alt thet för Konungs dottren som han hade henne sagt/ och at thenne mannen wille komma til tals medh

oculos à libro nusquam dimovit. Ingressus templum Herbertus, ex propinquo regiam contemplari virginem dum certatim conabatur, circumstantium nobilium monachorumque confertam multitudinem impedimento sibi futuram sensit, fores interim templi obsidentibus satellitibus Jarlis duodecim. Forte captas mustelas binas, aureis argenteisque coloribus alterutras depinxerat Herburtus. Mox emissa è sinu mustela quæ auratis depicta erat coloribus, parietem perreptabat juxta regiam virginem. Hujus saltabundæ conspectu dum perterrita virgo faciem tollit, levi obtutu hanc contemplari potuit Herburtus. Nec multo post emissa mustela altera argentei coloris, etiam illá rimam sectatur eandem qua prolapsa fuerat prior, non procul è regione regiæ virginis. Hujus etiam strepitu excitata virgo dum prospectat cursum ejus observatura, forte hominem vidit decore venustum. Ejus observare gestus collubitum, virginis vicissim contemplantem mores. Mox missa pedissequa scitari jussa, de hominis peregrini adventu atque negotio. Ille Herburtum se vocari ait, cognatum Theoderici Veronensium regis, illuc se missum negotii secreti causa, cujus momenta regiæ virgini non aliis enarrare conveniens fuerit. Retrogressa ad heram ancilla, ordine enarrat quæ sibi edixerat hospes, virginis colloquium studiose exoptans. Respondit virgo, nefas sibi esse cum homine peregrino sermones instituere, parentum in præsentia. Sed vero rogare, ut parentibus abeuntibus, juxta templi valvas se operiri velit, Isthæc mandata hospiti impigre

Kongs af Bern/ enn hingat em ec sendur/ enn œrendi min ma ec ecki thier seigia; enn ef thin Fru vill vita/ tha ma ec henni seigia einni saman. Oc nu fer aptur mœrinn/ och seigir Kongs dottur allt thetta er henni var sagt/ oc sva at theßi madur vill hana finna. Nu svarar hon oc seigir/ at hon thorir ei eitt ord at mœla vid utlendskann mann/ medan modir hennar oc fadir eru i hia/ oc bidur hann bida theß er thau ero a brott geinginn/ oc standa a bak kyrkio-hurdini. Nu fer mœrinn i annat sinn/ oc seigir honum hvat Kongs dottir hafdi mœllt/enn hann gerir sva/ oc bidur thar vid hurdina sem hon hefur mœllt/ til theß Kongur er i brott geingin. Nu geingur Kongs-dottir ut til dyranna eptir Kongi/ nu snyr hon a bak hurdinni/ oc Herburt lytur henni oc heilsadi henni/ enn hon bad hañ vera velkominn/ oc spurdi hvert œrendi hann atti vid hana. Hann svarar/ that er langt at seigia vort œrendi; nu hefi ec verit i theßum stad halft mißeri/ oc nada ec alldrigi fyrr ydur at sia/ eda hafa ydra rœdu. Enn vid ydur a ec œrendi/ oc that villda ec at thier mœttit sva tilhaga at ec taldi vid ydur langa stund/ at thier mœttit vita vort œrendi; enn hon svarar/ oc liez sva mundu til haga. Eirn munkur sa er var heñar giœzlumadur/ geingur a milli theirra/ oc skytur honum i fra/ oc spyr hvi hann sie sva diarfur utlenzkur madur/ at hann thorir at tala vid ydur fru/ oc theßa skal hann fa giolld skiott. Enn Herburt tekur sinni hœgri hendi i hans skegg oc skekur sva fast/ at aflosnar skegg med skinni/ oc seigir at hann skal that kenna honum eitt sinni at rinda utlendskum manni. Oc nu geingur i brott Kongs dottir/ oc hennar fylgdarmenn oc konor/ enn Herburt geingur heim til kongs borda oc thionar.

medh henne. Konungens dotter bad pigan swara igen/ at hon fördristade sigh intet at tala ett ord medh någon uthländsk man/ uti sin faders och moders närwaro; utan bad at han wille wänta til deß the wero bortgångne/ och ställa sigh bak om kyrkiodören. Pigan gick nu andre gången/ och sade honom hwad som Konungs dottren befallt/ hwilket han giorde/ och wäntade bak om dören efter aftal/ til deß Konungen war bortgången. Sedan gick Konungs dottren uth näst efter Konungen/ men steg bak om dören ther Herburt bugade sigh för henne/ medh en helßning. Hon badh honom wara wälkommen/ och sporde hwad han hade för åhrende? Han swarade: thet är långt at säya wårt åhrende/ ty nu hafwer iagh warit här ett fierdedels åhr/ och har förr icke en gång fått see eller tala medh eder/ iagh hafwer ett litet åhrende til eder/ och wille iagh önska at I wille laga så at iagh finge tala medh eder en lång stund/ då i skolen få höra wårt åhrende. Konungens dotter uthlät sigh at hon wille så laga. En munk af hennes vppwachtare steg mitt emillan them/ och skiöt honom bort ifrån henne med tilfrågan/ hwarföre han wore en så dristig uthländsk man/ at han underslode sigh at tala medh jungfrun/ samt hotade at thet intet skulle blifwa honom olönt. Men Herburt tog honom uti skägget medh sin högra hand så hårdt/ at både skägget och skinnet följde medh/ och sade han skal lära honom at skiuta vthländska karlar. Konungens dotter gick bort ifrån honom medh sitt föllie/ tienare och tienstepigor/ men Herburt gick hem at uppwachta wid Konungens bord.

CCXIV.

gre renunciavit ancilla. Monitis obtemperans hospes, juxta fores constitit, prætergrediente interim rege. Progrediens denique regia virgo, cum ad ostium delata esset, inclinatis paulisper passibus Herburtum salutavit, adventum ejus congratulata, simulque negotii quod habebat perquirens caussas. Ille non nisi prolixioribus verbis negotium suum enarrari posse ait; interim sibi gratulari, quod post semestris spatii in illa regione commorationem, regiæ virginis conspectum faventem sibi indulgere voluerat fortuna. Cæterum quod virgini exponendum habeat negotium ejuscemodi esse ponderis, ut diutine super eo rationes invicem conferre oporteat. Subjunxit regia virgo, sibi non omnino displicere consilium. Hunc in modum colloquentibus ipsis, interturbavit monachus, nimiam peregrini hominis audaciam, pœna luculenta puniendam asserens. Verum Herburtus protensa dextera mentum ejus valide quatiens, barbam radicitus evulsit, simul professus haud mitiori modo tractandum esse eum qui peregrinum hospitem tundere ausus sit. His ita peractis discessit regia virgo, comitante aulicorum atque pedissequarum caterva. Herburtus autem ad muneris partes in aula obeundas rediit.

CCXIV. CAP.

Herburt gioriſt nu thionuſtu=madur Hilldar Kongs dottur.

Kongs dottir dreckur tha med fedur ſinum inni i holl/ fyrir thvi at tha er hatid mikil. Nu ſtendur Herburt fyrer Kongs=bordi oc thionar; tha mællti Kongs=dottir wid ſinn fodur / Herra villtu gefa mier eina giof er ec vil thiggia af ydur. Kongur ſvarar/ hvat villtu thiggia? allt er that heimolt er thier vilied eiga i minu riki. Hon ſvarar / that vil ec at thier gefid mier thennañ kurteiſa ſkutulſvein til thionuſtu=mans. Kongur ſvarar/ hafa verdi thier ſkutul=ſveiniñ/ tho hiet ec ydur fyrr boninni/ enn et viſſa hvors thier mundut bidia. Oc er lokit er theßari veitzlu/ fer Kongs dottir i ſinn kaſtala / oc nu fer med henni enn ungi Herburt / oc ſkal nu henni thiona. Nu ſendir Herburt heim til Vernar tolf Riddara/ at ſeigia Thidriki Kongi at nu er ſva komit / at nu ma hann fa hennar tal / oc that med at hann hefur hana ſied / oc hon er allra kvenna friduſt ſem ſagt er; Enn adra tolf Riddara lætur hann thar vera / oc ſkulu their bida hverſu hans erendi vilia lukaz. Nu fara ſendi=menn til theß er their koma heim i Vern / oc ſeigia Thidriki Kongi oll theßi tidendi / oc lætur hann vel yfer theirra ferd.

214. CAP.

Huruledes Herburt blifwer Konungs dottrens tienare.

Konungs dottren åth då med ſin fader uti ſalen/ effter thet war then dagen en ſtoor högtijdh. Herburt ſtodh och tiente för Konungens bord. Tå ſade Konungens dotter til ſin fader: Herre/ willien j gifwa migh en gåfwa then iagh will begiära utaf eder. Konungen ſwarade / hwad will tu hafwa/ thet ſkal wara tigh effterlåtit alt hwad tu will hafwa uti mitt hela rijke. Hon ſwarade: iag will at j fader gifwen migh thenne här myc ket ſkickelige unga munnſkiänk til min tienſteman. Konungen ſade: du kan få honom/ men förr loſwade iagh at giöra tin böön/ än iagh wiſte hwad du wille begiära. När giäſtebodet blef ſlutet/ gick Konungens dotter til ſitt palatz/ och medh henne then unge Herburt/ ſom nu ſkulle tiena henne. Herburt ſände tolf Riddare hem til Bern/ at berätta Konung Thidrek / at thet war nu ſå när kommet / at han kan få tala medh henne når han will/ ſampt at han hafwer ſedt henne / och funnit henne förwiſt wara den dägeligaſte qwinna/ ſåſom ſagt wore. Men the andre tolf Riddare låt han blifwa qwar hoos ſigh/ at förwänta hwad uthgång hans åhrende wille taga. Sändemännerne reſte hem til Bern/ och ſade för Konung Thidrek deße tijdender/ öfwer hwilka han ſig icke ringa gladde.

CCXV.

CAP. CCXIV.

De Herburti miniſterio apud Hildurim.

EX more ſolennis feſtivitatis, epulis regiis apud patrem conviva adeſſe debebat Hilduris. Regiæ menſæ adminiſtrator erat Herburtus. Regia autem virgo patrem decenter alloquuta, donarium, quod animo ſuo collubitum eſſet, ſibi dari petiit. Annuit propitius rex, largiturum ſeſe quoscunque regni theſauros. Illa vero virum juvenem ſuo ſervitio in poſterum mancipari petiit. Pollicebatur rex deſideriis ejus ſe ſatisfacturum, quamvis præcipitanter nimis poſtulationibus ejus locum initio dederat, ignarus tunc quid rerum omnino petitura eſſet. Finitis epulis, ad palatium ſuum regreſſa eſt regia virgo, inſequente Herburto ut nova officii munia auſpicaretur. Poſthac duodecim nobiles Veronam ablegavit Herburtus, rei ſucceſſum Theoderico expoſituros, quomodo virginis ad colloquium admiſſus ipſe, copiamque ejus videndi obtinuerat. Eſſeque venuſtatem puellæ encomiis publicis jure celebrandam. His ad legationem dimiſſis, remanſerunt apud Herburtum duodecim nobiles alii, de negotio ulterius curando dum operam interim daturus erat. Peracto itinere Veronam tandem delati ſunt emiſſarii viri, expoſueruntque regi negotii caſum omnem. Iſthæc ſingula regi mire complacuerunt.

CAP.

CCXV. CAP.

Herburt skrifar andlit Thidriks Kongs/ oc trulofar sig med Hilldi Kongs dottur.

HErburt talar opt vid Hilldi dottur Artus Kongs/ oc hann seigir at Thidrikur Kongur hans modur brodir hefur hann sendann a hennar fund/ theß erendis / at bidia hennar honum til eignar konu. Hon spyr / hvat manna er Thidrikur af Bern seigir hon? eda hversu er hann syndum? Nu svarar Herburt/ Thidrikur Kongur er allra kappa mestur i verolldu oc allra milldastur af fie ; oc ef thu skallt vera hans eigin kona/ skortir eigi thig gull nie silfur nie gersimar. Hon svarar/ mattu skrifa hans andlit hier a steinvegginum ? Han svarar/ fru/ gera ma ec sva med minni hendi/ at sa madur ma kenna Thidrik Kong er hann hefur adur sied ; oc nu skrifar hann a stein-vegginum andlit mikit oc rædilegt/ oc nu mællti hann/ fru/ se hier nu andlit Thidriks Kongs af Bern/ oc sva hialpi Gud mier/ at andlit Thidriks Kongs er nu miklu rædilegra. Nu svarar hon/ verdi eigi Gud mier sva reydur/ at theßi hiñ hrædilegi andskoti fai min. Oc enn mællte hon / herra / hvi bidur thu min til handa Thidriki Kongi af Bern/ enn bidur min eigi til handa sialfum thier ? Tha mællti Herburt / ec vil reka erendi Thidriks Kongs sem mier var bodit; enn tha ef thier

215. CAP.

Huruledes Herburt afrijtar Konung Thidrek/ men trolofwar sig sielf medh Hilder/

HErburt talade efftа medh Hilder Konung Artus dotter/ om thet at Konung Thidrek hans moderbroder hade uthskickat honom at frija til henne på hans wägnar. Hwad för en man är Thidrek af Bern/ sade hon/ eller huru seer han uth? Herburt swarade: Konung Thidrek af Bern är den berömligaste och starkeste hielte i werlden/ och mycket gifmild ; hwarföre om du skal blifwa hans hustru / då fattas tigh intet gull /silfwer och dyrbare saker. Hon sade: kan du afrijta hans ansichte här på stenwäggen ? Wäl kan iagh så mycket giöra medh min hand swarade Herburt/ at then man skal igenkiänna Konung Thidrek / som har förr sedt honom ; och begynte han at riita uppå muren ett stort och förskräckeligit ansichte/ hwilket när thet war färdigt/ sade han: Jungfru/ här seen i nu Konung Thidreks af Bern ansichte/ och så sant hielpe migh Gudh/ seer icke han mycket grymmare uth. Tå swarade Hilder: Gudh ware migh aldrig så wred / at thenne förskräckelige diefwul skulle få migh til hustru/ och talte än ytterligare : Herre/ hwi frijen I till migh för Konung Thidrek/ och inte för eder sielf? Jagh wil uthrätta Konung Thidreks ährende som migh war befallt/ swarade Herburt ; men om I afslå at taga honom til man / då will iagh ödmiukeligen eder bedia/ at I låten eder behaga at taga migh til eder man/ och fast iagh intet är Konung/ tå är alla the mina af hög härkomst/ och fattas migh

CAP. CCXV.

De Herburto Theoderici imaginem depingente, atque Hildim sibi desponsante.

INtèrim crebras inter sermocinationes cum Hildi institutas, missum se ab avunculo Theoderico indicavit Herburtus, virginem nuptum pro ipso petitum. Sollicita exquirit ipsa, quæ Theoderico indoles, quæque facies ac forma. Respondit Herburtus, inter eximios quosque orbis pugiles præclarissimum excellere Theodericum, opum divitiarumque pollentem bonis. Cui conjux nupta ipsa, pretiosæ suppellectilis copiam affatim acceptura sit. Talibus stimulata regia puella, effigiem Theoderici ad parietem sibi delineari petiit. Non segnis Herburtus, ea se pollere industria ait, ut delineatam propriis manibus imaginem Theoderici, quilibet unus ob similitudinem facile cogniturus sit, qui de facie antehac Theodericum viderat. Mox ad parietem depingens, faciem prægrandem visuque formidandam figuravit, simul regiæ puellæ subindicans, hanc veram esse effigiem Theoderici Veronensis : multis insuper testatus verbis, præ illa figura horrendum magis vultu apparere Theodericum. Consternata puella, genios omnes sibi propitios comprecatur, ut capitis infausti procul à se avertant nuptias. Mirata simul dementiam Herburti, qui Theoderico prospectum cupiat, meliori utique jure propria commoda promoturus. Regessit Herburtus: Ita sane ex æquo commissum sibi pro partibus Theoderici curavisse negotium. Illius si forte displiceant nuptiæ, id obnixe nunc rogare, ut supplicem sese arctioris connubii fœdere dignum existimare velit. Enimvero regia licet di-

thier vilied ei hann hafa / tha vil ec giarna theßa bidia / ef thier vilied mic hafa / oc thott eigi sie ec Kongur / tha er tho oll min ætt tiginborinn / oc orid a ec gull oc silfur at gefa thier / oc ongann mann ræðunst ec hvorki Kong Artus nie hans menn / oc eigi Thidrik Kong af Bern / oc ongann mann i verolldu / oc alla luti skal ec til theß vinna tha er ec ma / ef thu villt thetta. Nu svarar hon / herra / af ollum monnum theim sem ec hefi sied / tha mun ec thig kiosa hellst / oc eigi veit ec nema Thidrikur Kongur af Bern / sie rikari enn thu ert / enn thig vil ec hafa enn eigi hann; oc adur thau skilie sitt tal / leggia thau saman hendur sinar / oc vinnur hvart odru eida / at thau skal ecki skilia nema bani.

migh intet gull och silfwer at gifwa digh / ey häller är iagh rädder för någen / hwarken Konung Artus / hans män / Konung Thidrek af Bern / eller någon man i werlden / och häller iagh alt för eder ospardt / til at winna edert ja och goda samtycke. Hilder swarar: af alle the män iagh hafwer sedt / uthwälier jag dig / och icke wet jag om Konung Thidrek af Bern är rikare än du / doch wil jag dig uthwälja / och intet honom; ty skiedde / at förr än the lychtade sitt taal / gofwe the hwar andra handen / och giorde eedh ther uppå / at ingen ting skulle wara mächtigt them at åthskillia / utan allena döden.

CCXVI. CAP.

Herburt ridur brott med Hilldi Kongs dottur / fyrer utan vilia oc vitund hennar fodurs.

Nu dvelst Herburt i hennar holl nockora stund / adur enn hann mællti einn dag ardeigis til Kongsdottir / fru that rad vil ec gefa / at vid ridum ut af borginni / adur enn Kongur fae nockurn grun umm thetta mal / enn hon seigir at hann skal rada ollu vid hana / oc hon vill honum fylgia sem ad lifa. Nu tekur hann tvo hesta oc byr sodlum / annann sier enn annann henni / thau rida ut af borginni oc til skogar skyndilega. Oc er vard-menn vita their er giæta borgarhlida / oc sia reid Herburts / grunar tha / hver honum man fylgia / oc ganga skyndile-

216. CAP.

Huruledes Herburt rymmer bort med Konungens dotter Hillder / emot hennes faders willia och wettenskap.

Herburt blef någon tijdh bortåth uti Konungs dottrens bur / förr än han bittida om morgonen talte til henne: Fru / thet är mitt rådh at wij rida bort ifrån staden / för än Konungen kan förstå thetta wårt anslag. Hon sade at han skulle råda uti all ting om henne / och at hon så giärna wille honom föllia som lefwa; ty tog han twå håstar / sadlade en åth sigh / och then andra åth henne / och skyndade sigh med hast uthur staden i skogen. Men när wachten som stodh wid stadzporten sågh Herburt uthridande / uthgrundade the hwem som honom skulle hafwa följdt / skyndade sig til Konungen / och sade för honom hwad som the sågo / hwilket när

gnitate inferiorem sese, regali tamen prosapia oriundum esse, opum insuper, ad largiendum neutiquam indigum. Quodque maximi merito faciendum, nullius se hactenus extimuisse vires, neque vel Arturi, vel Theoderici, aut cujusquam alterius valitura consilia, quo minus nuptiis exoptatis potiri sibi liceat. Benigne annuens regia puella, præ omnium quotquot usquam videre licuit hominum, hujus inprimis nuptias sibi placere fassa est. Hunc merito majoris facere quam Theodericum, opibus licet instructiorem. Hunc in modum peracta confabulatione, stipulatis manibus, connubii fœdus perpetuum, sociatis votis, se servaturos pollicebantur.

CAP. CCXVI.

De Hildi abducta.

Commoratus aliquamdiu Herburtus intra conclave regiæ puellæ, commodum diei matutina hora subindicavit consilium quod animo agitabat, de fuga capescenda, antequam rei hactenus actæ ad regem perveniat fama. Spondet puella obsequia prompta, ituramque se una quo fata ducant. Binos proinde equos vectores adduxit Herburtus, quibus fugientes ambo ocissime extra urbem ad nemus proximum devecti sunt. Forte ad urbis excubias constituti satellites fugientem observantes Herburtum, de fœmina comite ejus suspicari cœperunt. Igitur ad regium palatium propero gradu se conferentes

dilega a Kongs fund/ oc seigia honum hvat their hafa sied/ oc er Kongur heyrer thetta/ tha sendir hann menn til kastala Kongsdottir; enn er sendimenn verda varir theirra tidenda/ at Kongsdottur er i brautu ridinn/ oc med henni Herburt/ tha ganga their skyndilega til Kongshallar/ oc seigia Kongi that er their hafa spurt.

når Konung Artus hördt/ sände han mån til sin dotters kastell/ som granneligen förfort/ at Konungs dottren och Herburt woro bortridne/ och gofwo thet strax Konungen/ som wistades uti sina rum/ tilkiänna hwad the erfarit.

CCXVII. CAP.

Artus Kongur sendir sina Riddara epter theim Herburt oc Hillde.

Tha kallar Kongur til sin sinn Riddara Hermann/ oc bidur hann rida eptir Herburt/ oc rida eigi fyrr heim enn hann hefur hofud Herburts oc forir Kongi. Herminan tekur skiott sin vapn oc sinn hest/ oc fylgia honum thriatiu Riddara oc thriatiu sveina med vapnum oc brynium/ oc rida alla leid tha er adur hafdi ridit Herburt. Oc sva nær koma their/ at Herburt ma sia tha/ oc mællti vid sina fru: hier rida eptir ockur Kongs Riddarar/ man Kongi tyckia thu hafa farit med lttilli somd a brott/ thvi man hann senda epter thier sina Riddara/ at their skuli thiona thier oc badum ockur. Tha svarar hon a theßa lund: herra/ annat erendi munu their hafa enn thier getit/ thvi at their munu vilia hafa ydart lif. Tha svarar hann/ fru/ hvi munu their vilia hafa lif saklauß mans? enn ef that er theirra erendi sem thier seigit/ tha hialpi mier sva Gud/ at alldrigi skal ec sva doyia fyrir theßum monnum/ at ec hafi ongva sok til/ enn alldrigi skal ec renna eda rida undann leingur.

217. CAP.

Huruledes Konung Artus skickar sina Riddare effter Herburt och Hillder.

Konungen kallade til sigh sin Riddare Herman/ och befalte honom at rida efter Herburt/ medh then stränga til äyelsen/ at oemotsäyeligen föra tilbakars Herburts hufwud. Då bewäpnade Herman sigh hastigt/ steg til häst tillika med trettijo Riddare och trettijo Swenner/ alla wäl bewäpnade/ och foro then samma wägen effter som Herburt hade ridit fram. Och kommo the them så når/ at Herburt fick see Konungens uthskickade. Han sade til sin fru: här rijda Konungens Riddarer effter oß/ ty lärer Konungen tyckt at du har bortfarit medh liten åhra/ och altså hafwer han sändt effter oß sina Riddare/ at the skulle tiena oß. Hillder swarade: wist hafwa the annat åhrende än j menen/ ty the wilia hafwa edert lif. Hwarföre skulle the wilia åstunda en oskyldig mans lif/ sade Herburt; men om thet är deras åhrende som j menen/ då hielpe migh Gudh så sant/ at intet skal jagh falla ogill för desse månn.

CCXVIII.

tes, ea quæ observaverant regi subindicant. Ea percipiens Rex, ad filiæ conclave exploratum emisit. Illic de regiæ puellæ fuga certiores facti exploratores, retro ad aulam regiam progressi, regi secretum aperiunt.

CAP. CCXVII.

De Equitum expeditione adpræhendendum Herburtum.

REx convocatum ad se subito Equestris ordinis magistrum Hermannum, impigre Herburti vestigia sequi eum jussit, nec retro de via vertere, donec fugitivi hominis amputatum caput ad regem reducat. Paruit jussis Hermannus, armatusque equo accepto, comites triginta ejusdem ordinis viros una sibi adjunxit, quos totidem sequebantur satellites armis loricisque induti. Hi facto agmine Herburti vestigiis strenue insistunt. Propius instantes, cum vidit Herburtus, conjugem suam alloqnutus admonuit de regiorum equitum adventu. Ac vero verisimile sibi videri, iniquum existimare regem sine comitatus pompa abivisse regiam filiam, adeoque Equitum ablegare maluisse turmam, ut debita honoris officia sibi utrisque exhibeant. Regessit regia filia, aliud prorsus curare equites illos, ac inprimis de vita ipsi eripienda sollicitos esse. Contra Herburtus: Nefandam prorsus rem esse, innoxii hominis vitæ insidiari velle. Ac vero isthæc si eos teneat cura, utique à partibus suis propitia stare numina, ultionemque inimicis paratam fore, quam vel cadendo, vel strenue dimicando ab ipsis accipere paratus siet.

CCXVIII. CAP.

Herburt drepur Riddara Artus Kongs oc ridur burt med Hillde i annat land.

NU ſtigur hann af baki oc tekur hana ofan/ oc bindur heſtana vid eitt trie/ enn hann leggſt hia Kongs dottur/ oc fœr hennar mæydom/oc litlu ſidar kemur thar Hermann frœndi Artus Kongs oc hans menn/ oc mællti Herburt at their ſkylldu vera velkomnir/ enn Hermann ſvarar at alldrigi ſkal hann grid fa/ oc enn mællti Hermann/ ſeigdu hinn illi hundur adur enn thu deyr/ oc ſva hialpi Gud thier at thu lygur eigi/hvart hefur Hilldur halldit ſinum moydomi? Herburt ſvarar/ i morgin er ſol rann upp tha var hon mær/ enn hon er nu kona min. Tha reid Hermann at honum/ oc leggur ſinu ſpioti fyrir hans brioſt/ enn i ſama ſtad bra Herburt ſinu ſverdi/ oc hoggur i ſundur ſpiotſkaptit/ enn annad ſlag hoggur hann a hans hialm/ ſva at i ſundur tekur hialminn oc bryniuna oc halſin/ oc fellur hann daudur til jardar; oc thegar veitur hann odrum Riddara annat ſlag a hans lær/ ſva at i ſundur tekur lærit/ oc fellur a annann veg af heſtinum/ enn hinn thridia leggur hann med ſverdinu i gegnum/ oc thadan ifra tekz hardur bardagi oc langa rid/ thar til er drepnir eru tolf Riddarar oc fiortan ſveinar/ oc their er epter eru flyia undann til

218. CAP.

Huruledes Herburt dräper Konung Artus Riddare/ och rider bort med Hillder til främmande land.

HErburt ſteg af ſin häſt/ och tog ſin fru af deß häſt/ och bandt ſedan häſtarne widh ett trä; der efter omfamnade han Konungsdottren medh kärlek. Straxt kom Herman Konung Artus frände dit medh ſina männ/ til hwilka Herburt ſade/ at the ſkulle wara wälkomne; men Herman ſwarade: du har ingen fredh at förwänta/ och ſäg migh du illſkefulle hund förr än du dör/ och ſå ſant hielpe dig Gud ſom du liuger icke/ om Hilder hafwer ſin jungfrudom behällen? Herburt ſwarade: J morgons när ſolen rann upp/ war hon jungfru/ men nu är hon min huſtru. Då red Herman åth honom medh fällt ſpiut för hans bryſt; i det ſamma drog Herburt uth ſitt ſwärd och högg af ſpiutſkafftet/ men det andra hugget gaf han honom på hielmen/ ſå at han klyfde ſönder hielmen/ brynian/ halſen och buken/ och ſtupade han ſå dödh neder til jorden. En annan riddare högg han läret af/ ſå at han föll af häſten ſtraxt. Den tredie rände han medh wärjan mitt igenom. Sedan begyntes ett hårdt ſlag/ ſom warade ſå länge dem emellan/ at tolf riddare och fiorton ſwenner bleſwo uppå platzen liggiande/ men de ſom efterleſde/ flydde undan i ſtaden igen. Herburt hade elloſwa ſtora ſäår/ ther til war hans ſkiöld och harneſk aldeles ſönderhuggne/ ſå at de dugde intet mehr. Hans Fru tog ſin duk och förbant hans ſäår medh/ der efter ſtego the på ſina häſtar/ och redo en lång wäg förr än the kommo til en Konung/ hoos hwilken han förblef en lång tid/

CAP. CCXVIII.

De Arturi Equitum ſtrage.

EX equo deſiliens Herburtus, conjugem una ſublevatum accurrit. Equos deinceps ad arborem colligavit, in regiæ puellæ amplexus corruens. Supervenit mox Hermannus regis Arturi cognatus cum equitum turma. Adventantes gratulabatur Herburtus. Regeſſit Hermannus, fruſtra veniam expectare Herburtum, nec propitios habiturum manes, niſi ingenue edicat, incorruptam virginitatem adhuc ſervare Hildim. Contra fateri Herburtus, virginem quæ nuper fuerat Hildim, ſuam nunc conjugem factam eſſe. Hæc proloquutum equo adoriebatur Hermannus, directo adverſus pectus ejus haſtili. Herburtus evaginato ſtrenue gladio manubrium haſtæ abſcindit, ictu etiam redintegrato contra galeam ejus loricam pariter diſſecavit, ſimulque caput, corruente in terram cadavere. Hinc Equitis proxime adſtantis femur adpetens amputavit, ut in terram & ipſe collaberetur. Tertium gladio transfodit. Sic acri pugna diutine dimicatum, qua duodecim omnino equites, ſatellites vero quatvordecim occubuerunt. Superſtites fuga ſibi proſpicientes, ad caſtellum proximum dilabuntur. Interim Herburtus octo vulneribus ſauciatus eſt, ſcuto etiam gladioque nimium hebetatis. Ægri vulnera faſciis probe obligavit conjux. Rebus hunc in modum expeditis, equum denuo conſcendit Herburtus, iterque ſuum proſequendo, ad regem quendam delatus eſt. Hujus in aula diutinę

til borgarinnar; enn Herburt hefur elleſu ſar / oc oll ſtor/ oc hans ſkiolldur oc brynia eru ſlitinn oc i ſundur hoggvinn til onyz / oc nu tekur hon ſinn duk oc ſveipar hans ſar; epter that ſtigur hän a ſinn heſt oc rida thau leid ſina langar leidir/ thar til er thau koma til Kongs eins / oc dvelſt hann med honum langa rid/oc var thar Hertogi med honum innann hyrdar til land-varnar/ oc hafdi thar mikinn metnad/ oc margt er af honum at ſeigia ſtortidenda.

tid/ och wardt Hertig i hans hof uthi allſomſtörſta åhra/ til at förſwara hans land emot ofred; och äro många ſtora tidender at ſäya om honom.

CCXIX. CAP.

Umm Kvanfang theirra Thidriks Kongs/Faſollds oc Thettleifs Danſka.

NU er that eitt hvort ſinn/ at Thidrikur Kongur giorer ferd ſina nordur umm fiall/ oc med honum Faſolld oc Thiettleifur Danſki/ oc allz hefur hann ſextiu Riddara/ oc thar til fer hann er hann kemur til borgar Drekanfils/ oc er honum thar vel fagnat oc hans monnum. Thar rada theirri borg niu dætur Druſians Kongs/ oc theirra modir hefur andaſt af theim harmi er hon fieck tha er drepinn var Ecka. Oc nu ſeigir Thidrikur Kongur ſitt ærendi / at hann vill bidia ſier til eignar konu ennar ellſtu dottur Druſians Kongs/ enn ſu heitir Gudilinda/ oc annrar theirra ſyſtur til handa Faſolldi/ enn ennar thridiu til handa Thettleifi Danſka. Oc nu kunnu thær dætur Druſians Kongs eigi at neita veg ſinum/ oc vilia thær helldur theßu iata. Oc nu er efnat til mikillar veizlu oc gofuglegrar/ oc at theßari veizlu kvangaſt Thidrekur Kongur oc Faſolld oc ThiettleifurDanſki/ (oc nu er roſid that er ætlat var vid dottur Sigurdar Griks.) Enn theßi veizla ſtendur

219. CAP.

Om Konung Thidreks/ Faſolds och Thetlef Danſkes giftermål.

NU kommer Sagan at berätta/ huru ſom Konung Thidrek en gång red nordan öfwer fiällen/ och medh honom Faſold och Thetleſwer Danſke/ och uthi alt hade han ſextio Riddare/ och reſte til deß han kom til ſtaden Drekanfil/ hwareſt han och hans medföllie bleſwo wäl fägnade. Öfwer denne ſtaden rådde nije Konung Druſians döttrar/ men deras moder war död bliſwen uthaf den ſorg ſom hon fick/ när Ecka wardt ihiälſlagen. Konung Thidrek uppenbarade ſitt åhrende/ at han wille begiära Godelinda den äldſta Konung Druſians dotter til drottning/ men den andra ſyſtren Faſold til huſtru/ och Thetleſwer Danſke den tredie tilhanda. Och efter ſom Konung Druſians döttrar intet kunde neka til ſin egen åhra/ gofwe de gierna ja der til; ty blef ett koſteligit giäſtebod tillagat/ uppå hwilket gifte ſigh Konung Thidrek/ Faſold den ſtormodige/ och Thetleſwer Danſke/ hwilken intet hölt det ſom han lofwat Sigurd Griks dotter. Detta bröllop ſtodh i nije dagar/ och föröktes bröllops koſten eller tilredningen något hwar dag/ ſå at det gick prächtigare til den ſidſta dagen än den förſta. När bröllopet war öfwerſtåndet/ tog Faſold och Thet-

ne commoratus, præfecturam geſſit laudabili opera circa militares regni curas, claruitque rebus inſigniter geſtis, in omne ævum commemorandis.

CAP. CCXIX.

De nuptiis Theoderici, Faſoldi, atque Detlefi Dani.

HActenus deducta hiſtoriæ ſeries, de Theoderici rebus denuo commemoranda poſtulat. Is inſtituto itinere boream verſus juga montium emenſus eſt, concomitante Faſoldo atque Detlefo Dano, quorum agmen univerſum ſexaginta equitibus componebatur. Poſt emenſum longinquæ viæ iter, ad urbem Drekanfelſium demum delati ſunt, ibique multa hoſpitalitate excepti. In urbe illa rerum potiebantur novem Druſiani regis filiæ, matre earum pridem defuncta præ mærore ob Eckæ necem. Enarravit Theodericus adventus ſui cauſam, de ſollicitanda ſibi in matrimonium Druſiani regis filia natu majorenni Gudelinda, ejus vero ſororem ſecundo-genitam pro Faſoldo expetere, tertio- genitam ſibi cooptare Detleſum Danum. Honeſta videbatur petitio, quam nec fruſtra repudiandam crediderunt regiæ puellæ. Itaque condictæ ambientibus nuptiæ, multa pompa celebrandæ, duxeruntque uxores Theodericus, Faſoldus atque Detleſus Danus, quamvis poſterior hicce, fidem antehac datam Sigurdi Græcanici filiæ, fallere maluit. Novem omnino dies nuptiarum feſtivitati conſacrabantur, adaucta quotidie ſolennitatum pompa. Poſtmodum in locum filiarum Druſiani regni habenas moderandas ſuſceperunt

dur niu daga / oc eykur nockru a hvern dag / at meira er veitt enn sidara dag / eñ thann sem adur var. Oc nu sest Fasolld oc Thettleifur at riki thvi er att hofdu dætur Drusians Kongs / oc giorir Thidrikur Kongur tha bada Hertoga / enn sialfur ridur hann heim til Bernar vid adra sina menn / oc med honum hans kona Gudelinda / oc er hann kemur heim / situr hann i sinu riki langa hrid.

Thetleswer under sigh det rike Konung Drusians döttrar hade / och giorde Konung Thidrek dem bägge twå til Hertiger; men han sielf reste hem til Bern medh sin Hustru Godelinda och sina månn / och satt han stilla i sitt rike en lång tid.

CCXX. CAP.

Fra thvi er Isungur Kongur oc synir hans komo i Bertangaland.

I Landi thvi er heitir Bertangaland / var einn Kongur er heitir Artus / hann er mikill madur fyrir sier / oc er nu gamall ordinn. Hann a tvo sonu / enn elldri heitir Iron / enn eñ yngri Apollonius. Artus Kongur fær banasott / enn eptir hans dauda / kemur til rikis Bertanga Isungur Kongur oc hans synir ellefu / oc allir their sva miklir kappar / at varla feinguft iafningiar theirra / sem fyrr er ritat. Isungur Kongur eignast allt Bertangaland med hernadi / enn synir Artus Kongs flyia undann med sina menn; their fara vida umm lond / oc eigi fa their sier riki / adur enn their koma i Hunaland / oc thar finna their Attila Kong i Susan / er adur hafdi eigi miklu eignast Hunaland. Hann tekur vid theim badum vel oc monnum theirra / oc geraz their hans undir menn; eptir that veitir Attila Kongur theim riki badum. Iron setur hann Jarl yfir Brandinaborg / oc that land er thar helldur til. Apollonium setur hann Jarl yfir Tira / skamt fra Rin / oc gefur honum thar lond. Apol-

220. CAP.

Konung Isung medh sina söner intager Bertangaland.

UThi Bertangaland regerade en Konung wid namn Artus / han war en tråffelig man och til hög ålder kommen. Han hade twå unga söner / den åldste heet Iron / men den yngste Apollonius. Konung Artus blef siuk och assomnade; efter hans död kom Isung ther sammastädes til Konungadömet medh sina ellofwa söner / som wore alle så starcke hiältar / at näpligen kunde deras jämlike finnas / som förr är omrördt. Konung Isung intog hela Bertangaland medh härskiöld / men Konung Artus söner flydde bort uthur landet medh sitt folck. De foro wijda om land / och bleswo intet antagne öfwer något rike / förr än de kommo i Hunaland / och funno. Konung Attila i staden Susat / som litet tilförende hade wunnit hela Hunaland under sigh. Han togh mycket wål emot dem och deras folck / och bleswo de honom undedånige; sedan gaf Attila dem hwardera ett rike eller landskap at råda öfwer. Han giorde Iron til Jarl öfwer Brandenburg och det landskap som der til hörde. Apollonium satte han til Jarl öfwer Tyra (eller Thüringen) belåget litet ifrån Rhein (eller Renströmen) och gaf honom der land. Apollonius war en öfwermåttan deyelig man och starker / och der til den båste riddare och kiäckeste slagshielte. Iron

runt Fasoldus atque Detlefus, quos Ducali titulo exornandos censuit Theodericus. Ipse vero cum comitatu suo Veronam repetens, conjugem Gudelindam una deduxit. Illic imperii sui administrando negotia quietum pacatumque diu habuit regimen.

CAP. CCXX.

De Isungi, ejusque filiorum adventu in Bertungalandiam.

BErtungalandiæ imperio præfuit rex Arturus, virtute pollens pariterque ætate provectus. Binos is habuit filios, majorem natu Ironum, minorennem Apollonium. Mortuo rege Arturo, regnum ejus invaserunt Isungus ejusque undecim filii. Horum adeo præclara erant virtutum decora, ut ipsis non facile æquiparandi essent alii, prout in superioribus indicatum nobis. Equidem Bertungalandiam victricibus armis sibi vindicavit Isungus, fuga prolapsis Arturi filiis cum comitatu quem ducebant. Diutine pervagati regiones, fixam imperio sedem in Hunalandia tandem nacti sunt, apud Attilam Susis commorantem, qui haud ita pridem regionem illam sibi subjecerat. Ille adventantes hospites perbenigne excepit, in clientelam suam eos cooptans, simulque concessa singulis provincia cui regendæ præessent. Quippe Ironum Brandenburgiæ Jarlum constituit, qui terris vicinioribus imperaret. Apollonium Thuringiæ Jarlum esse voluit, in vicinia Rheni dominaturum. Erat Apollonius forma conspicuus, robore pariterque equestribus exercitiis

Apollonius var allra manna fridastur/ oc sterkur madur. at afli/ oc enn besti Riddari/ oc manna raustastur til vigs. Iron var oc væn madur oc giorfilegur synum/ sterkur oc mikill atgervismadur. Hans kapp var that mest at veida dyr/ oc tharmed gerdi hann mikit afrek optlega.

Iron Jarl war och en deyelig och ansenlig mann/ starcker och i alla ridderliga konster wäl förfaren. Hans största öfning och lust war at jaga och skiuta diur/ hwar medh han giorde ofta berömlige ting.

CCXXI. CAP.

Umm Iron oc Apollonius syne Artus Kongs/ oc konbæner Apollonii til dottur Salomons Kongs i Fracklande.

I hans landi var einn skogur er heitir Valslaungu skogur / hann liggur i milli oc vestra Fracklands / thar riedi fyrir Salomon Kongur / er allra Konga var rikastur oc vaskastur oc audgastur at lausa fie / hans kona hiet Herborg. Thau attu eina dottur / hon heitir sem hennar modir Herborg / hon er allra meyia fridust / Kongur unni henni mikit; margir Konga synir oc Hertoga hofdu hennar bedit / enn sva mikit ann henni Salomon Kongur / at ongum vill hann hana gipta. Til thessrar meyar spyr Hertugi Apollonius / hann sendir sina menn i Fracka velldi til Salomons Kongs / at bidia hans dottur til handa sier. Thessir Riddarar fara sem Jarlinn hafdi theim bodit / i Fracka rike til Salomons Kongs at bidia hans dottur. Theim er thar fagnat vel/ enn orendum theirra tekur hann seinlega/ oc fara their heim vid sva buit/ oc seiga Apollonio / honum likar illa thetta.

221. CAP.

Om Iron och Apollonius Konung Artus söner/ och Apollonii frieri; til Konung Salomons dotter i Frankrike.

Uthi Apollonii land war en skog benämd Walslunga skogh / som låg emellan hans land och wäster Frankerike / öfwer hwilket Konung Salomon rådde / som war den mächtigaste och rikaste Konung uppå lösören/ hans Drottning heet Herborg/ de hade uthi sitt ächtenskap aflat en dotter/ hwilken heet Herborg som hennes moder / och war en den deyeligaste qwinna: ty älskade Konungen henne mycket. Många Konunga söner och Hertiger hade frijat til henne/ men Konung Salomon älskade henne så högt/ at han intet wille gifwa henne til någon utaf dem. Hertig Apollonius sporde och om denne jungfrun/ och sände sina månn strax til Konung Salomon uthi Franckerike/ at begiära hans dotter på sina wägnar. Desse riddare reste som dem war befallt til Konung Salomon i Franckerike/ at begiära hans dotter sin herre tilhanda. The blefwo wäl fägnade / men på sitt ährende fingo de seent eller aldrig swar/ ty nödgades de at resa hem til Apollonius med sådane tidender/ hwar af han wart hel missnögder.

CCXXII.

citiis præstantissimus. Nec minus Ironus corporis animique viribus commendabilis, in equestri palæstra exercitatus erat. Ferarum autem venationibus ut plurimum delectabatur, insignis prædæ avidus.

CAP. CCXXI.

De Apollonii amoribus, filiaque Salomonis Franconiæ regis.

SYlva erat vastissima in territorio quod Apollonii erat ditionis, sita ad occiduam Franconiæ partem nomine Wallsungia. Tunc Franconiæ imperitabat rex Salomon, opum potentiæque gloria insignis. Illi ex conjuge Herborgi nata erat filia, de nomine materno nuncupata. Hæc pulcritudine speciosa admodum erat, patri etiam suo perchara habita. Hanc regum heroumque filii certatim ambientes, repulsam à patre tulerunt. Visum etiam Apollonio præclaram sollicitare virginem, suosque nuncios ad Franconiæ regem ablegare, qui eam nuptum sibi peterent. Missi legati, in muneris partibus curandis neutiquam segnes fuerunt. Hospites gratanter excepit Salomon, nulla quamvis habita ratione desiderii ipsorum. Proinde ad dominum retro profecti, infaustæ expeditionis enarrant eventus, quibus magnopere contristatus est Apollonius.

CCXXII. CAP.

Rad Isolldar konu Irons Jarls/ oc konbœnaferd theirra brœdra i Frankarike til dottur Salomons Kongs.

Hann fer nu a fund Irons Jarls brodur sins/ oc seigir honum thetta mal allt hversu farit hefur/ oc that med at: a ongum hlut er honum tvilikur hugur/ sem at fa theßa mey/ oc bidur hann brodur sinn stoda sier til/ oc vill hellst fa sier her oc fa sva konuna. Iron Jarl seigir honum hversu rikur Salomon Kongur er/ oc ecki fa their hans dottur med her/ sva er hann rikur oc fiolmennur. Tha mællti Isolld kona Iron Jarls/ er allra kvenna er fridast oc vitrust/ oc best at sier umm alla luti: Ec vil rada thier rad Apollonius oc Iron Jarle/ thier skulut eigi fara med her i Fracka riki/ thottu sendir thangat mikla Kappa/ oc thit sieut miklar kempur/ tha er Salomon Kongur miklu rikari enn thit badir/ oc meigu thit ecki standa vid hans her/ takit fa Riddara oc buit vegliga oc ridit i Fracka velldi med fa Riddara a fund Salumons Kongs/ oc bidit at hann gefi Apollonio sina dottur/ med thvi at thetta mal gangist vid/ tha er vel/ enn ef Salomon Kongur syniar konunnar/ tha vil ec gefa til eitt rad; eitt fingurgull litit vil ec gefa thier Apollonius/ that gaf minn fadir minni modir med festar sie/ i theßu gulli er einn steinn/ oc that er nattura steinsins oc hans umbunadur/

222. CAP.

Om Isold Iron Jarls hustrus gifne rådh til frierijt/ och Brödernes resa uppå frijarewårf til Konung Salomons dotter uti Franckerijke.

APollonius Jarl reste til at hitta sin broder Iron Jarl/ och sade för honom hwad uthgång hans frijerij tagit/ sampt at hans hug stodh effter ingen ting i werlden annat/ uthan at få thenne Jungfru/ ty badh han sin broder wara sigh behielpelig at taga henne medh krigsmacht. Iron Jarl berättade honom ther emot huru rijk och mächtig Konung Salomon wore/ at the förden skull intet medh krijgsmacht kunde taga hans dotter. Tå swarade Isold Iron Jarls hustru/ som war then dåheligaste/ wijsaste och högt begåfwat uthi all ting: Jagh will gifwa Eder Apollonius och Iron Jarl ett godt rådh/ at j intet dragen med krigshär inn i Franckerijke/ fast än j ären mächtige och stora hiältar. Konung Salomon är mycket rijkare och mächtigare än j bägge twå/ och intet hafwen j macht at stå emot hans krigshär. Men giören häller thet at j tagen några få riddare/ uthrusten them det kosteligaste j kunnen/ och riden til Konung Salomon i Franckerijke/ at begiära thet han wille gifwa Apollonius Jarl sin dotter; går thetta ann så äret wäl/ men om Konung Salomon nekar honom sina dotter/ då skal iagh gifwa Eder ett annat rådh/ iagh will gifwa tigh Apollonius en liten gullring/ then samma fick min moder af min fader til fästningering/ uti then gullring är en steen infattat af then natur/ at om en karl sätter thenne gullring på en qwinnos finger/ tå skal hon sedan begynna at älska honom så högt/ at fram för all ting will hon hafwa honom/ antingen

CAP. CCXXII.

De consilio Isoldis ad promovendas nuptias idoneo.

RE pensiculata, visum Apollonio ad Ironem fratrem proficisci de negotii causis consulturus. Exposuit fratri amoris non erubescendi stimulos, utque adamata tantopere potiretur virgine, etiam fratris auxilio sese adjuvari æquum existimans. Contra Ironus Jarlus, opum Salomonis habita ratione, nihil omnino polliceri eum jubebat de nuptiis filiæ regis obtinendis, quas neque viribus armisque vindicare fors esset, ob immensam regis illius potentiam, exercitusque cui plurimum fidebat robur. Sic in medium consultantibus ipsis, forte intervenit Isoldis Ironis Jarli uxor. Ipsa liberalis ingenii fœmina, id inprimis prospiciendum existimavit, ne Franciam armata manu invadere velint, viribus nimium confisi atque fortitudine propria; quippe & opibus superiorem esse Salomonem regem, nec superatu facilem. Quin potius equitum nonnullorum cum comitatu decenti Salomonem adeundum esse, eaque qua par est submissione eum sollicitandum, ut filiam suam Apollonio nuptum dare velit. Istud si procedat negotium, utique fortunæ faventis id ipsum tribuendum beneficio. Sin vero filiam dare recusaverit pater, alia ratione maxime idonea rei cupitæ compotem eum fieri posse. Quippe in promtu sibi esse annulum aureum magnitudinis non nimiæ, quem pronubum olim matri dederat suus pater. Annulo

bunadur / at ef karlmadur dregur thetta fingurgull a fingur kono / tha skal hon sva mikit unna honum / at fyrir hver vetna framm vill hon hafa hann / hvort er that er vilie frænda hennar eda eigi. Iron Jarl oc Apollonius thacka Isollde vel sin heilrædi / oc taka thetta rad / bua sig oc sina menn / oc fara alla leid i Frackariki a fund Salumons Kongs. Kongur tekur vel vid thvilikum er hann hafa heim sott / oc bydur til sin morgum monnum / oc gerir veizlu mikla. Iron Jarl oc hans brodir bera upp sina rædu / ef hann mundi vilia gipta dottur sina Apollonio Jarle. Enn Salumon Kongur neitar thessu / oc vill eigi gipta sina einka dottur Apollonio Jarli / fyrir thvi at hann er Jarl / enn eigi Kongur ; thetta var tho talat marga daga. Apollonius Jarl sa Herborgu / oc leist forkunar vel sem honum var sagt / oc nu er honum halfu meiri fyst a enn fyrr / ef hann mætti hana fa. Hann talar fyrer henni sitt erendi / enn hon seigir at fadir hennar ma vel rada fyrir henni slikt er hann vill / vill hon eigi neita theim manni er Kongi thyckir sinn somi at taka sier til mags / oc eigi vill hon oc theim jata er Kongur hefur adur neitat. Apollonius svarar / sva ma vera at fadir thinn vilie eigi gipta thig mier / enn thu ert vist kurteis mær / oc mikit ann ec thier ; tekur nu fingurgullit oc dro a hennar fingur / oc seigir at thetta vill hann gefa henni til jarteikna sins vilia / oc bidur hana vera heila ; hon bidur hann vel fara. Hier eptir buaz Jarlar i braut /

tingen thet är medh hennes frånders willia eller intet. Iron Jarl och hans broder tackade Isold mycket för hennes goda rådh / och toge thet ann / giorde sigh medh sine mån färdiga / och reste til Konung Salomon i Franckerijke. Konungen togh wål emot sitt ankomne främmande / bödh til sigh mycket folk / och giorde ett stort giästebud. Iron Jarl och hans broder sade sitt åhrende / at Apollonius Jarl begiärer Konungens dotter til hustru : Men Konung Salomon nekade strax at gifta sin dotter til Apollonius / effter han war Jarl / men intet Konung ; här om war dock talat i många dagar. Apollonius Jarl fick see Herborg / och tyckte han mycket wål om henne / som sagt war / och blef halfparten mehra upptändt til henne än som förr. Han talte och för henne sitt åhrende / men hon swarade / at hon skiuter alt uthi sin faders skiön / och at then mann will hon intet giswa korgen / som hennes fader tycker sigh at haswa åhra uthaf och will taga sigh till mågh ; ty wille hon intet taga then til man som hennes fader förnekat. Apollonius swarade då : kan ske at tin fader will intet giffta tigh medh migh ; men som du är förwist en höfwisk och skickelig jungfru / så at iagh mycket älskar tigh / och derföre sätter thenne ring på din finger til ett wårtecken af min uppricktige kiärleek och willia ; sedan badh han henne fara wål / och hon honom. Ther efter lagade Jarlarne sigh bort heel mißnögde / at theras åhrende tagit en sådan uthgång / och när som Apollonius Jarl war kommen på sin häst / och alla hans månn / sade han : Konung Salomon har giordt wår hijtresa ganska neslig och nästan snöplig / efter som honom tyckts skam at gifft oß sin dotter / ty kan hända at iagh kunde få hans dotter medh hans sidewyrdnat / kunde och så skiee at hans rike intet långre får wara i fredh. Konung

nulo isthoc gemmam inclusam esse præclaræ virtutis, qua mulieris cujuspiam digitum hoc pronubo exornans vir, sui in amorem ardentius eam pelliciet, ut vel cognatis repugnantibus solius connubio potiri cupiat. Vicissim Ironus Jarlus itemque Apollonius consilii optimi nec ingratos nec immemores se futuros pollicebantur, fausto hocce omine omnino tuti. Ac vero instructi apparatu comitatuque omni, in Franciam recta proficiscebantur ad aulam Salomonis. Novitios hospites familiariter excepit rex, instructo convivio epulonum frequentissimo. Tandem Ironus Jarlus ejusque frater commodum negotii sui causas exponunt, regiam puellam Apollonio in matrimonium expetentes. Negavit Salomon concessurum se, ut Apollonio sua nubat filia, utpote homini non regii fastigii, sed Jarli tantummodo dignitate eminentis; plurimorum dierum super hac re pertractata consilia. Forte Herborgis in conspectum admissus Apollonius, hujus formam famæ elogiis non imparem deprehendit, ejus potiundæ vehementiori jam studio accensus. Visum proinde animi sui sensa puellæ virgini explicare. Cui ipsa; patris ex arbitrio cuncta suæ sortis disponi ait; nec omnino repugnare eum maritum, quem sibi generum elegerit parens, cui morigeram esse deceat filiam. Contra Apollonius dubitare, de regis erga se voluntate, ac nihilominus liberale puellæ ingenium animo suo complacere fassus, id sibi gratiæ tribui petiit, ut annulum amicitiæ pignus à sese accipere dignetur, simulque valedixit. Illa muneri gratificata, abeuntem comiter dimisit. Rebus hunc in modum peractis, abitum pararunt Jarli, negotii inprosperum ob successum animo subtristiores. Jam equos conscenderant singuli, cum iratior Apollonius Jarlus, verbis expostu-

i braut/ oc una illa sinni ferd. Tha er Apollonius Jarl kemur a sinn hest oc allir their/ tha mællti hann: Salomon Kongur hefur giort vora ferd at ollu osæmilega oc helldur svivirdilega/ er honum thyckir skonum at gipta oss sina dottur/ oc nu mætti sva til bera/ at ec feinga hans dottur med svivirding/ oc enn mætti sva vera/ at hans riki stædi litla rid i fridi. Salomon Kongur hirdir allitt umm tho at Jarl hoti honum sokum eda hernadi/ oc skiliaz at sva bunu; fara Jarlar heim. Fru Herborg hefur fingurgull er Apollonius Jarl gaf henni/ oc sidan er hon fieck that/ ann hon honum sva mikit/ at helldur vill hon med honum lifa a nott/ enn med fedur sinum heima umm daga.

nung Salomon achtade rätt litet Jarlens hotelse medh krigh; och skildes the åth sålunda. Jarlarne reste hem igen. Jungfru Herborg hade imedler tidh then gullring/ som Apollonius Jarl hade gifwit henne/ hwilken når hon har något litet hafft på fingren/ fick hon en stoor kiärlek til honom så at hon håller wille lefwa medh honom om nätterne/ än medh sin fader om dagen.

CCXXIII. CAP.

Umm Eplid er Jungfru Herborg gaf Apollonio Jarle.

THa er Apollonius reid af borginni/ oc hann hafdi skiliz fra Salomon Kongi/ koma i gegn honum Drottning oc Jungfru Herborg/ oc ganga badar thær oc kyssa Jarlinn/ Jungfru Herborg kysti Apollonius/ oc leggur i hond honum eitt raudt epli sem blod mikit oc fagurt. Jarlinn reid umm daginn oc liek med thessu epli/ kastar i loptid upp oc tekur er ofan kemur/ oc eitt sinn tekur hann sva hart vid eplinu er at honum flo/ at eplid klofnar i tva luti. Hann leggur lutina i losa sier oc hyggur at/ hann finnur innann i eplinu at thar er eitt bref/ hann tok brefit oc las/ that var i thessu brefi/ at Herborg Jungfru sendir Apollonio Jarli kvediu Hon vill thess sveria vid Gud at ef Apollonius ann henni/

223. CAP.

Om thet Äpple som Jungfru Herborg til Apollonius Jarl föråhrade.

När som Apollonius Jarl redh uthur staden/ och hade skills ifrån Konung Salomon/ mötte honom Drottningen och Jungfru Herborg/ och kyste honom bägge twå; men når Jungfru Herborg kyste Apollonius/ lade hon ett stort och wackert äpple rödt som blodh uti hans hand. Jarlen redh och lekte om dagen medh äpplet/ kastade thet stundom upp i wädret/ och låt thet falla tilbaka igen i handen/ och en gång föll äpplet sönder i twå delar/ når thet kom uti handen. Han såg uppå bägge delarne/ och hittade innan uti äpplet ett bref/ hwilket han togh och läste/ och stodh ther uti så skriswit: at Jungfru Herborg helsar Apollonius Jarl/ och at hon will giöra then Eedh widh Gudh/ at om han älskar henne/ thå älskar hon honom dubbelt mehra/ och om han will laga så at han kommer hemligen til henne/ når hon skickar honom bodh/ will hon möta honom föruthan sin

postulare cœpit de repulsæ ignominia, qua filiæ suæ nuptiis indignum eum censuerat Salomon rex. Ac vero in fatis forte esse, ut vel invito rege expetitis nuptiis potiri sibi contingat, ac imperii quoque Salomonici ancipitem reddi posse sortem. Sermonem Jarli, bella cædesque minitantis, utpote vanum levemque spernendum censuit Salomon. Via sua discedentibus Jarlis, interim annulo, amicitiæ pignore potiebatur Herborgis. Ejus vero simulac possessio facta est, arctiori adeo amoris æstu erga Apollonium incendebatur, hujusque consuetudinem præ paternis laribus sibi perjucundam desiderans.

CAP. CCXXIII.

De pomo, quo Apollonium gratificata est Herborgis.

DImissus a Salomone Apollonius cum urbe excederet, obviam forte nactus est reginam simulque Herburgim. Illæ abeuntem osculis prosequendum ratæ. Favori insuper pignus addidit Herburgis, pomum ei consignans rutilanti colore peramœnum. Hoc munere delectatus Jarlus, diurni temporis molestias lusitando dispellere satagebat, crebris in altum jactationibus pomum rursus excipiens. Ita fortius pomum compressum, in partes rumpitur. Ille scissas manibus tenens particulas, dum interiora rimatur, epistolium pomi in visceribus conditum repperit. Erat litterarum talis tenor: Apollonio salutem præfata Herburgis. Ita sibi propitiam polliceri venerem, ni ipsum plus oculis suis amet; simul autem obsecrare, ne patris veritus minas ad sese accedere dubitet, dummodo

do

henni/ at hon mun unna honum halfu meira/ oc ef sva fær hann tilhagat at koma loynilega tha er hon sendir honum ord at hann vill koma a moti henni fyrer utan vilia hennar fodurs/ oc eigi skal hann giora skada a riki Salomons Kongs. Jarll thycker nu nockru betur enn adur/ oc enn lætur hann fyrer ollum monnum sem hann uni illa vid sina ferd/ dvelst heima i sinni borg Tira nockora rid. Iron Jarl er i sinni borg/ oc vill buinn vera at heria ef hans broder vill that. Apollonius Jarl seigir at their skule bida eitt mißeri/ oc buast vid/ oc sva gera their.

sin faders willia / och intet skal han giöra någon skada i Konung Salomons rike. Hwaruthaf Jarlen blef något lustigare än tilförenne/ men han läts för alt folk/ som han wore mycket illa tilfreds öfwer sin resa/ och wistades han nu i sin stadh Tyra en tidh bort åth. Iron Jarl war i sin stadh och all til redz at föra krigh när hans broder wille. Apollonius Jarl sade at the skulle dröya ett halfft åhr til at uthrusta sigh/ hwilket the giorde.

CCXXIV. CAP.

Herborg Jungfru sendir Apollonio Jarli eitt brief/ oc hann reisir loynilega i Frackariki.

ADur enn lidit sie allt mißeri/ tha er that eitt kvelld i Tira/ at thar kemur einn madur sva sem loddari/ hann kom til Jarls loynilega/ oc fieck honum eitt brief/ oc honum sendi thetta Jungfru Herborg/ oc a theßu briefi stendur thetta: Jungfru Herborg sendir kvediu Apollonio Jarli. Salomon Kongur er ridinn or sinu riki til veizlu i Romaborg til Ermenriks Kongs; nu skalltu taka thina Riddara tiu eda tolf oc eigi fleiri/ oc rida sem hvatast oc tho loynilega i Frackariki/ tha ma ec sva tilstilla/ at vid finnumz. Tha er Jarl hefur sied thetta brief/ verdur hann allkatur/ oc thegar at morni lætur hann bua tiu Riddara oc reid ut af borginni/ oc ongum manni sagdi hann

224. CAP.

Om Jungfru Herborgs skrifwelse til Apollonius Jarl/ samt hans hemliga resa til Frankerijke.

FÖr än ett halfft åhr war förflutet / thå war thet en afton/ at en man kom in i staden Tyra/ hwilken sågh uth som en speleman; thenne man kom hemligen til Jarlen/ och lefwererade honom ett bref ifrån Jungfru Herborg/ i hwilket war således skrifwit: Jungfru Herborg sänder sin helsning til Jarlen Apollonius. Konung Salomon är uthur sitt rike bortrester til giästebodh hoos Konung Ermenrek uthi Rom. Nu skal tu taga tije eller tolf uthaf tina riddare medh tigh och intet flere/ och rida som fortast tu kan/ dock hemligen til Franckerike/ då skal iagh så laga at wij så talas widh. När som Jarlen hade läst thetta bref/ blef han mycket glad/ och lagade sigh strax om morgonen effter medh tije sine riddare til resan/ redh så uthur staden allom okunnigt hwart han toge wägen/ och färdades the måst ther som obygt war/ uppå stora sto-

do à paterni regni limite infesta arma abstineat. Pollicitationibus benignis haud parum confirmatus Jarlus, expeditionis interim infelicioris casu admodum se angi simulabat, quamdiu apud lares domesticos in urbe Tira diutinam sedem habere necessum erat. Sua vicissim in urbe commorabatur Iron Jarlus, bellico apparatui struendo intentus, ut juncta fratris opera rem ageret. Verum Apollonius Jarlus semestris temporis moram rebus parandis indulgendam fore ratus, ejus ex consilio decernere visum fuit.

CAP. CCXXIV.

De Epistola Herborgis ad Apollonium perscripta.

NOndum semestris spatii exacto tempore, forte sub crepusculum Tiram urbem adpellit hospes cinoedi personam mentitus. Is ad Jarlum latenter ingressus, epistolium ei tradidit à Herborgi perscriptum. Erat vero literarum tenor sequens: Apollonio felicitatem comprecata Herborgis, simul notum facit, Ermenricum regem invisum Romam peregre abivisse patrem Salomonem. Proindeque commodum monere voluisse, ut Apollonius adjunctis ex equestri ordine denis, ultra tamen duodenarium numerum non multiplicatis sodalibus, quantocius in Franconiæ terras iter maturare velit. Atqui sibi in primis curæ futurum, ut condicto in loco præsentem revereri liceat. Jarlus perlecta epistola, mirifice exhilaratus est animo. Nec mora facto diluculo, sodalium stipatus agmine iter capessit, nihil omnino de itineris consilio subindicans, Sylvas saltusque sequebantur

hann hvert hann vill rida. Their rida meſt med obygd oc ſkogum allt thar er ſva ma rida/oc optaſt ſid eda ſnemma oc um̃ nætur/ til theß er their koma i Fracka velldi. Their rida i nand borginni thar ſem er riſkior nauckor/ i theim ſtad er fruinn kvad a at thau ſkylldi hittaz/their hitta thar ongann mann fyrer/ ſtiga af heſtonum/ oc loynaſt thar i hriskiorru-num. Nu thyckiz Jarlinn eigi vita hveriu gegnir/ er einginn madur kemur til hans; their dveliaz thar umm nottina.

ſkogar både ſent och bittid eller om nåtterne til deß the komme til Franckerike. The redo til ett Rijskiårr ſom war uthi neigden widh ſtaden/ hwareſt Jungfru Herborg hade före-lagdt at the ſkulle hittas/ ther funno the ingen menniſkia för ſigh/ uthan the ſtego af ſina håſtar och giömde ſigh ther i Rijskiårren. Jar-len tyckte at han wiſte intet huru thet war fatt/ effter ſom ingen kom tijt til honom; dock hwilade the ther natten öfwer.

CCXXV. CAP.

Heppa husgangskerling kemur til Jungfru Herborg.

AT morni mællti Jarlinn at menn hans ſkulu thar bida/ enn hann vill fara einnſaman a nioſn/ oc vill vita hvers hann verdi vis. Hann geingur thar til er hann kemur i eitt thorp litit/ oc i einu huſi finnur hann eina konu/ oc mællti til konunnar/ at hon ſkylldi fa honum ho-fuddduk ſinn oc ſina ſkyckiu/ oc hann gaf henni ſitt fingurgull oc ſina godu ſkickiu. Hann tok hofudddukinn oc ſveipar umm hofut ſier/ enn lætur kvennſkickiuna yfer ſic/ oc geingur til borgarennar helldur ſid dags/ oc thar er opit borgarlid; hann ſnyr til theirrar hallar er Drottning atti/ oc kom thar inn til kvenna/oc konor ſpyr-ia thær er fyrir voro/ hver er theßi kona/ enn hon nefniz Heppa. Drottning miñiſt a/ at hon hefur opt hyrt hana nefnda Heppo farandi vif/ that kollum vier forukonu/ theßi hafdi verit allra putna meſt/

225. CAP.

Om Heppa Tiggerſka ſom kom til Jungfru Herborg.

OM morgonen effter ſade Jarlen til ſina mån/ at the ſkulle bliſwa ther/ men han wille allena gå på ſpaning at uthforſka hwad han kunde få weta; gick fördenſkull til deß han kom til ett litet torp/ hwareſt han uthi ett huus råkade en qwinna/ hwilken han bad at hon wille låna honom ſin huſwud duk och råck/ men han gaf henne ſin goda kappa igen och en gullring. Han togh huſwudduken och ſwepte om ſitt huſwud/ och hölgde ſigh medh qwinnans kappa/ gick ſedan til ſtaden ſent om afftonen/ ſtadsporten war öpen/ ty trådde han til Drottningens ſaal/ och kom in til the qwinnor ſom ther ſutto. The frågade/ hwad hon wore för en qwinna? hon kallade ſigh Heppa. Drottningen påminte ſigh at hon hade offta hördt talas om thenne tiggerſka/ den kalla wi/ gångeqwinna; hon haſwer warit den argaſte ſkiökia/ och ſå lång i wårten/ at knapt någon karl war ſå hög eller tiåck/ ſom hon; hwarföre Jarlen antog hennes namn/ åthſkillige af jungfrurne talte och hade ſkiåm-tan medh henne/ tyckiandes thet wara nytt at

tur intactos, nocturno potiſſimum tempore viarum emenſi ſpatia, donec in Franconiæ pervenerunt regiones. Illico fruticetum ingreſſi ſuburbanum, quo ſe conventuram pollicita fuerat Herburgis. Ac vero quamvis ſpe obviandæ virginis fruſtratus eſſet Apollonius, illa tamen nocte, utpote in loco ſtabulandis equis idoneo, ſubſiſtere decretum. Interim obverſantibus animo curis, inter ſpem metumque noctem illam exegit Apollonius.

CAP. CCXXV.

De Heppa anu.

ILluceſcente die, ſodalibus indixit Jarlus, eo in loco ut præſtolari velint, dum ſolus ipſe exploraturus rerum ſtatum hac illac excurſitet. Ac vero poſt deambulationem prolixam, ad tuguriolum quoddam delatus eſt, anus incolæ. Hanc ſupplici voce facile commovit, ſuum paulisper ut mutuo ſibi daret peplum vittasque, relicto pignoris in vicem annulo aureo atque tunica talari. Sic muliebri peplo probe involutus faſciisque adaptatis, urbem commodum ingreſſus eſt, diei ſub crepuſculum, patentibus etiamnum portis. Admiſſus intra fores regii palatii gynecœum intrat; ibique ſciſcitantibus mulierculis de adventus nimium ut videbatur audacis cauſa, Heppam ſeſe vocari ait. Commodum memoria recoluit regina, ſæpiuſcule inter ſermocinationes familiares, Heppæ mulieris errabundæ injectam fuiſſe mentionem. Nimirum iſthæc ob meretricias artes non tantum famoſa audiebat, ſed ob enormem etiam corporis magnitudinem qua viros ſupe-

meſt/hon var oc allra kvenna meſt/ſva at ongvir karlar voro hærri oc threkligri/ fyrer tha ſok nefndiſt Jarlinn hennar nafni. Margar meyar mælltu vid konuna/ oc hentu ſier gaman at henni/ oc thotti vera nyradlegt er theſſi kona var kominn. Fru Herborg geck til hennar oc mællti vid hana ſem adrar meyiar liatlega/oc ſpurdi/ ſeig nu hvorſu marga menn tok thu a eirnri nott? Theſſi kona thottiſt eigi kunna at ſvara kurteiſlega a Franſka tungu/ſem ſamdi at ſvara Konungs dottir/ oc tok upp yfer hofut ſier ollum fingrunum. Tha lo Kongs dottir oc allar meyiar; hier af thyckiz fruinn vita/ hverſu marga menn hann tok heiman med ſier/ enn adrar meyiar læja/ oc hallda at tiu menn toku hana a eirni nott.

at thenne qwinnan wore dit kommen. Fru Herborg ſteg til henne lika ſom the andre jungfrur/ frågandes huru många karlar haf- wer du tagit til tigh på en natt? Qwinnan tyckte at hon intet kunde ſwara på Franſöſka så höfligen ſom hon borde at ſwara en Ko- nungs dotter; derföre ſatte hon bägge händer- ne öfwer hufwudet/och räckte uth fingrarna; tå log Konungens dotter och alla jungfrurna/ther igenom tycktes jungfrun weta huru många män han hade tagit medh ſigh hemman ifrån/ men the andra jungfruerne logo/ och tänckte at tijo karlar hade hon haft hos ſig på en natt.

CCXXVI. CAP.

Apollonius Jarl tekur burt Jungfru Herborg fra ſine modur.

Litlu ſidar tok fruinn epli oc gaf hverri konu theirri er inni var / oc er ollum hafdi hon gefit/ kaſtar hon eitt eple til forukonunnar. Hon tok eplit oc ſkar i ſundur/ oc at ſem adrar konur thær er inni voro/ hier i fann hon eitt brief vafit ſaman/ thyckiz hann nu ſkilia at fruin hefur kent hann; hann ſtendur upp oc geingur i brott/ bidur Kongs dottur vera heila oc allar thær. Drottning tok tha eirn ſerk mikinn oc godan/ oc eirn haufud- duk/ oc gaf henni/ ſkiliaz thau at ſva bunu. Hann les briefit thegar er hann ma/

226. CAP.

Huruledes Apollonius Jarl tager bort Jungfru Herborg i- från ſin moder.

Litet ther effter gaf Fru Herborg äpplen åth hwar och en ther inne wore/ och när hon gifwit alla the andra/kaſtade hon ett äpple til tiggerſkan/ſom tog äpplet/ſkar ſönder/ och åth upp lika ſom the andra Jungfrur giorde/ uti hwilket hon hittade ett bref ihopweklat/ ty kunde han aftaga at fru Herborg hade kiändt honom/ ſtodh ſedan upp/ och gick bort medh wederbörlig helſnings afläggning til Konungs dottren och the andra. Drottningen tog tå en godh ſärk och en hufwudduk och gaf henne; hwar medh the åthſkildes. Han läſte brefwet när ſom han fick lägenhet/ och ſtodh ther uthi ſkrifwit/ at fru Herborg ſkulle ſamma natt in- ſtälla

ſuperabat alios, paſſim per orbem vulgari ſermone innotuerat, cujus propterea nomen commodum viſum Apollonio tantiſper mutuari. Non defuere omnino ex gynecœi grege dicaculæ nonnullæ, jocoſis ſermocinationibus cum anu garrire geſtientes, utpote inopinati adventus ſtimulatæ cauſa. Aliarum etiam ad exemplum ludicro ſermone anus ingenium exploratura Herborgis, facete ſciſcitabatur, qua numeroſa, virorum in ſodalitate noctis tranſegiſſet otium. Ibi anus, quaſi urbani ſermonis ignara, cum regia filia decenter colloqui neſcia, ſublatis tenus caput manibus extenſos in altum porrigebat digitos. In cachinnos ſolutæ puellæ cunctæ, plaudente etiam in ſinu regia filia, quod indicio haud obſcuro ſibi jam innotuiſſet numerus ſodalium cum Apollonio advectorum. Contra ſequiorem in ſenſum interpretatæ gynecœi puellæ, iſthac anum indicina totidem virorum conſortium ſibi perfamiliarium ſubinnuere voluiſſe credebant.

CAP. CCXXVI.

De raptu Herborgis.

NEc mora, Herborgis lautia in medium diſtribuenda curavit, præbito adſtantium ſingulis pomo, cujuſmodi etiam anus errabunda in ſinum projecit munus. Hæc diſſectas pomi particulas, more reliquarum ex cœtu virginum comedit, ſtudioſe ſibi ſervans convolutum, quod interiore pomi parte reconditum erat chartæ faſciculum, veluti minime fallacem propenſæ erga ſe Heræ animi interpretem. Sic peracto negotio, obſequii promtitudinem qua par erat verborum apparatu inter valedicendum ſingulis condixit. Diſcedentem honorario lauto gratificata eſt regia filia, præbito mundo

atque

ma / oc stendur that i brefinu / at fruinn kemur til hans tha nott i thann stad sem mællt var millum theirra. Jarl fer tha aptur til sinna manna / oc dveliaz thar umm nottina. Um midia nott heyra their hvar fara munu tveir menn / oc annar mællti tha er their koma framm at kiorunum: ertu hier fyrer mitt id linfasta lif / eda hvat er med thier? Tha svarar Jarlen / hier em ec med minum sonum / oc tha spratt Jarl upp / oc geck moti henni / oc lagdi hond sina yfer hals henni oc kysti hana; tha kallar hann at Riddarar skulu bua hesta sem hvatast. Nu er Apollonius er kominn a hest sinn med sina fru / oc allir Riddarar eru bunir / tha mællti Jarlinn til konunnar er henni hafdi thangat fylgt / oc spyr hvat iona hon er? Hon kvedst vera ein fatæk kona af borginni. Tha tok Jarlinn serkinn oc hofuddukinn er Herborg gaf honum / oc gaf konunni; hann feck henni eitt brief / oc bad hana fa Drottningu / oc thessi kona gerir sva. Drottning verdur nu all sorgfull oc rygg / er hennar dottir er horfinn. I thessu briefi seigir sva / at Herborg skal eigi vera okat / fyrir tha sok at hennar dottir er vel kominn / hon er i Tira med Apollonio Jarli; sva kemur upp allt thetta rad. Jarlinn fer nu heim oc oll thau saman / verda honum allir menn fegnir / fyrst i Tira / oc hans brodir Iron / oc aullum theim.

ställa sigh på förelagde platz them emellan. Jarlen foor til sina män igen / och förblef hoos them öfwer natten. Om midnatz tidh hörde the hwar twå personer kommo / af hwilka then ene sade således / när han kom fram til Rijskiärret: är du här för migh mitt aldraliufligaste hierta / eller hwem är hoos tigh? Jarlen sade / här är iagh medh alla mina söner / sprang ther medh upp / och gick emot Konungsdottren / läggiandes sina händer om hennes hals / och kyste henne / sedan ropade han at riddarne skulle strax giöra hästarne färdige. När som Apollonius war kommen på sin häst tillika medh sin fru / och riddarne woro färdige / frågade Jarlen then qwinnan som dit medh jungfrun följdt hade / hwad hon wore för en? hon sade sigh at wara en fattig qwinna ifrån staden / tå togh Jarlen särken och hufwudduken som drottning Herborg hade gifwit honom / och gaf henne medh ett bref som hon skulle bära til drottningen / hwilket thenne qwinna giorde. Drottningen sörgde swåra at hennes dotter war bortfaren; men uthi brefwet stodh således skrifwit / at hon skulle intet söria öfwer sin dotters bortresa / ty hon lefde wål i Tyra stadh hoos Apollonius Jarl; och så uppenbarades thetta anslag. Jarlen kom hem / och blef öfwermåttan fägnad först i Staden Tyra / sedan af brodren Iron Jarl och alla andra.

CCXXVII. CAP.

Um dauda Jungfru Herborgs / oc missætti Apollonius Jarl oc Salomons Kongs.

Apollonius Jarl talar nu vid sina fru / oc seigir at hann vill fa hennar / enn hon bidur

227. CAP.

Om Jungfru Herborgs dödh / och Konung Salomons owänskap medh Apollonius Jarl.

Apollonius Jarl talade til sin fru / såyandes at han wille hafwa henne til hustru / men

atque peplo lini tenuissimi. Commodum sibi relictus Apollonius ex epistolii tenore cognovit, adventuram ea nocte ad locum condictum heram. His persuasus Jarlus, ad sodales retro vertit, nocturnumque hospitium. Forte concubia nocte exauditus sonitus adventantium hominum, vocesque suum Herum compellantis. Nec mora Jarlus, illic se præsentem cum sodalibus commorari respondit, præ gaudio ipse subsiliens, ut quærentis in amplexus atque basia rueret, simul sodalibus injungens ut frenatos in medium adferrent equos. Ita quidem de commoda vectione, sibi, pariterque sodalibus & Heræ cum prospectum esset, ad mulierem ejus sociam conversus Jarlus, cujatis ipsa esset sciscitabatur. Illa modicæ sortis urbanam incolam se profitebatur. Tunc Jarlus peplum vittasque ab Herborgi olim acceptas, mulieri donum dedit, additis etiam literis ad reginam fideliter perferendis. De raptu filiæ certior facta regina, animo admodum doluit, quamvis argumentis epistolæ in modum collectis, felicem Herborgis statum multis commodis auctum iri, penes sponsum Apollonium, persuadere conatus sit. Rebus hunc in modum expeditis, ad lares suos remeavit Jarlus, insequente sodalium caterva. Quorum adventu in urbem multis gratulationibus cognatorum incolarumque adeo omnium exceptus est.

CAP. CCVII.

De obitu Herborgis, atque inimicitiis regum.

Sponsæ suæ nuptias anxie jam concupiverat Apollonius. Verum illa conciliationem cum

bidur hann bida/ oc senda menn til Salomons Kongs oc sættaz vid hann/ oc man tha verda theirra rad sæmilegra. Jarlinn vill ecki giora a adra leid enn hon vill. Tha er Salomon Kongur spyr theßi tidendi/ likar honum stor illa. Tha er fruinn hefur verit manat i Tira/ voru sendir menn a fund Salomons Kongs/ oc vill Apollonius Jarl sættast. Vid theßu mali tekur Salomon Kongur vel/ oc gera stefnu hvar their skulu finnaz oc sættaz. Tha er aptur koma sendimeñ i Tira/ hefur Jungfru tekit sott hættilega/ oc fam dogum sidar andast hon/ oc med thvi slitnar theirra sattmal/ oc alla stund sidann var illa a milli theirra Apollonii Jarls oc hans brodir Irons Jarls oc Salomons Kongs.

men hon badh honom bida litet/ och sända mån til Konung Salomon om förlikning/ ty theras sammankomst skulle wara hederligare/ om then skiedde medh föräldrarnes samtycke. Jarlen bejäkade ther til/ effter han wille intet giöra henne emot. Men når Konung Salomon fick weta om sin dotters bortresa/ wardt han rätt illa tilfrids. Når som fru Herborg hade warit en månad i Tyra stadh/ wardt skickat til Konung Salomon at sökia förlikning på Apollonii Jarls wägnar. Konung Salomon swarade wäl här uppå/ och satte wiß dagh sin emillan hwarest the skulle mötas. Når sändemännerne kommo hem igen i Tyra/ hade Jungfru Herborg fått en dödelig siukdom/ af hwilken hon några få dagar ther efter afledh; ty blef förlijkningen om intet/ och altidh ther effter warade owänskap emillan deße bröder Apollonius och Iron Jarlar/ och Konung Salomon.

CCXXVIII. CAP.

Umm Brogd Isolldar konu Irons Jarls.

Iron Jarl af Brandinaborg veidir iafnann dyr med sinum hundum oc haukum/ oc sva mikit kapp hefur hann til veidanna/ at opt er hann i skoginum sio nætur eda niu nætur eda tolf daga/ sva at eigi kemur hann til sinnar borgar/ oc vida ridur hann umm oydimerkur. Thetta likar Isolldi hans konu illa/ er hann fer opt ovarlega oc er skommum heima med henni/ enn longum i brottu. That er eitt sinn er Iron Jarl byr sig oc sina menn oc vill nu ellta dyr/ oc sva lætur hann bua ferd sina/ at a brottu skal hann vera tolf daga. Thetta hoyrdi Isolld kona hans/ hon

228 CAP.

Om Isolds Iron Jarls Hustrus behändigheet.

Ron Jarl af Brandenborg vedh alt stadigt på diurejacht medh sine hundar och hökar/ och war så flitig/ at offta drögde han borta i skogen/ stundom siu nätter/ undertiden nije nätter/ och ibland tolf dagar/ så at han intet kom hem til sin stadh/ uthan red mångestädes omkring ödeskogar och willa marker/ hwilket hans hustru Isold tyckte mycket illa wara/ at han reste så säkert och oachtsamt offta bort/ och war sällan hemma hos henne. Det hände en gång at Iron Jarl giorde sigh färdig och sina män til at draga på jacht/ ärnandes wara borta i tolf dagar/ hwilket når hans hustru Isold hörde/ sade hon således: herre/ du giör illa at du

cum patre suo prius ineundam suasit, missis idoneis hominibus qui negotium procurent, ut decentibus modis utrorumque consensu nuptiæ celebrari queant. Consiliis facilem se præbuit Jarlus. Interim de fuga filiæ certior factus Salomon, vehementer indignabatur. Mensem circiter unum in urbe Tira exegerat Herborgis, cum missi ad Salomonem nuncii, de pactione ineunda sollicitaturi. Post honorificam legatorum receptionem de loco transactionis mox decretum. Verum supervenit subito nuncius de Herborgis valetudine improspera, unde quinto postquam decubuit die, emortua ipsa. Ita quidem lethalem ob causam transactionis interruptum negotium, perpetuis inposterum inimicitiæ motibus Apollonium, Ironum Jarlum atque Salomonem stimulantibus.

CAP. CCXXVIII.

De astutia uxoris Ironis Jarli.

IRon Jarlus Brandeburgicus ferarum venationibus multum studium impendere solebat, canum accipitrumque usus opera, quibus cum dies noctesque assidue in sylvis degens, per vastissima camporum spatia transcurrebat. Displicuit Isoldi uxori intempestivum mariti studium, quod neglecta larium cura, peregre ut plurimum agebat. Forte venationi futuræ se una cum sodalibus accingebat Jarlus, dies omnino duodecim huic exercitio vacaturus. Quæ subaudiens Isoldis, mariti increpavit mores; quod sectando bestias, camposque oberrando, potiorem subditorum regiminisque negligebat curam. Ac

hon mællti: herra/ illa geri thier that at keppaz vid dyra-veidar/ eda rida vid fa menn umm oydimerkur/ oc sva mikit sem thu leyfer eptir thier/ that er land thitt oc menn thina; thu ridur opt i tha mork er skamt i fra rida thinir ovinir Salomon Kongur oc hans menn/ hann er eigi minni veidimadur enn thu/ ver helldur heima oc giæt rikis thins/ thar ma standa mikill ofarnadur af dyraveidinni/ ef eigi lætur thu af. Tha svarar Iron Jarl: fru/ that er min en mesta skemtan at veida dyr / oc that nenni ec vist eigi at fyrir lata / ecki rædumc ec Salomon Kong eda hans menn / oc eigi thycki mier verra at veida i hans morku enn sialfs mins. Thau lietta theßu tali/ oc verdur Drottning allreid; thetta var umm vetur/ oc var fallinn nyr snior. Snemma umm morguninn eptir/ stendur Jarl upp or sinni reckiu/ oc geingur at snæda/ oc kallar til sin veidmennina. Tha er Jarlinn var nystadinn ur sæng sinni/ stendur upp fruinn oc geingur utaf borginni; skamt ut fra borginne stendur eitt lindi trie fagurt/ hon geingur undir tried oc leggur af sier oll klædinn/ tha breidir hon ut hendur sinar oc fætur/ oc lætur fallast ofan i snioinn sem hon er laung; tha stendur hon upp/ oc fer i klædi sin / hon sier i snionum likneskiu sina / oc alls merki sva sem kona hefdi thar leigit/ hon geingur heim til borgar/ oc thar til er Jarlinn sat yfir mat bordi / hon mællte: hvi snædi thier sva snemma herra?

hvat

du är så girig uppå jacht / och rider medh fåå män uti willa marker/ så mycket som du lemnar hemma effter tigh oskiött / nembl. ditt land och folk; ther til ridertu offta i the ödemarker/ som dine owänner rida widh sidan på tigh / som är Konung Salomon och hans män/ han är ju så godh jägemästare som du; blif hemma herre/ och achta ditt rike / ty tigh lårer förestå en stor fahra/ om tu intet wänder igen medh titt jagande. Iron Jarl swarade således: fru/ thet är min största lust at jaga / hwarföre kan iagh thet samma ingalunda öfwergifwa/ och intet är iagh rädder för Konung Salomon eller hans män/ och giör migh lika antingen iagh jagar uthi hans mark eller min egen; the öfwergofwo thetta talet/ men hon blef myckit ond; och war då winter / och hade nyß snögat. Om morgonen effter stod Jarlen upp heel bittida/ åth frukost/ och kallade til sigh sina jägare. Strax när Jarlen war upstånden/ steg ocksså hans fru upp / och gick uthaf staden; litet uthanföre stod en wacker lind / tijt gick hon / drog alla klåderne af sigh/ och kastade sigh framstupa uthi snöön / så lång som hon war/ medh uthsträckte armar och fötter. Sedan stodh hon upp igen och klådde uppå sigh/ men i snöön syntes fullkomligen som ther hade legat en nakot qwinna; hon gick hem till staden igen och in til Jarlen ther som han satt widh bordet / til hwilken hon sade: hwarföre åta I så bittida herre / och hwad wille i nu giöra? Jarlen swarade: fru/ iagh skal rida til skogs at jaga som iagh plågar förr giöra. Hon swarade: hwarföre rijder j alt stilla uti ödemarker / och fånga intet the diur som här äro närmast för handen / då kunde du rida hem om afftonen / och liggä i din säng om natten. Jarlen sade: här äro

inga

Ac vero timendum, ne nimia audacia in hostilem quandoque terram procurrentem depræhendat Salomon rex partiumque ejus homines, qui non minori venationis gloria celebres feruntur. Itaque salubre ne repudiaret maritus consilium quod suggerit fida uxor, domesticam sedem præferendo saluti subditorum consulere velit, casus quosvis fortuitos commodum sic evitaturus. Contra profitebatur Jarlus, non alio magis oblectamento teneri se, quam feras indesinenter sectando; hoc unicum esse sui animi delicium; Salomonis haudquaquam sibi extimescendas esse iras, nec minus in hostili campo, quam proprios intra provinciæ limites, liberam sibi fore venationem. Isthac sermocinatione mutua, irritata maximopere mulier. Erat vero hibernum tempus, cum nive recenti operiebatur terra. Mane summo consurgens Jarlus, jentaculo sumto, venatores ut operi se accingerent hortabatur. Interim hæc dum moliuntur, ex thalamo egressa Jarli uxor, citato gradu extra urbis pomœria se contulit. Erat in vicinia suburbii fagi arbor frondosa, cujus sub tectorio vestibus commodum despoliata, prono nudoque corpore niveum intra cumulum humanam sui figuram expressit. Mox superinjecto humeris velamento pristino, in urbem denuo ad Jarlum mensæ adhuc accumbentem se contulit. Sciscitanti causas intempestivæ cænationis, operisque incipiendi; Respondit Jarlus, collubitum animo suo, feras venatum prodire, ut pristino obtemperet mori. Tunc illa: proximam potius sectandam esse feram, nec nemorum vaga oberranda; sic jucundiorem utique domestico in lecto captari posse somnium postquam noctescat. Reposuit Jarlus; minime omnium urbis in vicinia feras dari, nisi minutuli generis, quibus compræhendendis ne quidem operæ pretium existimet, catellos suos immittere. Urgebat contra

Isol-

hvat villtu nu giora? Tha svarar Jarlinn: fru/ ec skal rida ut i skog at veida dyr sem minn vandi er til. Tha mællti hon/hvi villtu æ rida ut a veidimork: enn veida eigi thau dyr er hier eru vid hond sialfa? oc mattu tha rida heim at kvolldi oc sofa i sæng thinni. Tha svarar Jarlinn: eigi eru dyr hier vid borgina/ thau er frami sie at veida/sina dyr laupa hier/ thau er ecki vil ec sla minum hundum til theirra. Tha svarar Isolld: herra/ hier laupa thau dyr hia sialfri borg thiñi/ er varla mattu sva vida rida umm oydimerkur er thu munt finna betri veidi eñ that/ef thu fær theßi tekit; oc hid besta dyr af theßum ollum er ec seigi thier fra/ sa ec nu er ec var geinginn ut af borginni/ oc ef thu villt skiott vit skipaz/ tha muntu enn fa tekit that dyr ef thu villt veida/ eigi skalltu giora hesta thina sveittuga fyrir tha sok/ oc eigi muntu spilla hundum thinum/ oc einnsaman fær thu that thekit ef thu villt/ villtu eigi veida that/ vist seigi ec thier at tha veidir that annar madur. Jarlinn stendur upp thegar/oc geck med henni utaf borginni oc til lindi tresins. Tha mællti Drottning: Herra/ sie hier nu hvar thetta dyr mun farit hafa/ oc hygg at ef thu kennir hvat dyra thetta man verit hafa. Jarlinn litur snioinn/ oc sier stadinn at kvenn madur mun thar nidur hafa lagz i snioinn. Tha mællti fruinn/ herra/ se nu ef thu munt sied hafa nockut thetta dyr/ villtu eigi veita that/ tha veidir that annar madur. Tha mællti Jarlinn/ fru/ thetta dyr skal veida einginn madur nema ec/ oc sneri aptur i borgiña/oc kallar til sinna manna at ofan skal taka theirra sodla/ oc binda hunda hans; nu vill hann eigi ut rida.

inga diur omkring staden som någon åhra år uthaf at fånga; några små diur löpa här/ efter hwilka iagh will intet en gång släppa mina hundar lösa. Isold sade: herre/ the samma slags diur som löpa här wid sielfwa staden/ lårer j knapt finna bätter i alla the ödemarker som j riden/ om j få det fångat/ som iagh talar nu om/ och om du will achta digh/ då lårer du få det fatt ännu/ ty jagh sågh thet rätt nu när iagh war uthom staden/ och om du will nu gienast lyda mitt taal/ så lårer du ännu få samma diur fatt/ om du ther til lust hafwer/ och behöfwer du intet låta dina håstar swettas/ håller dina hundar tröttna för thet/ ty tu allena kan fånga thet om tu will; men will tu intet fort/ tå will iagh såya digh/ at någon annan lårer thet jaga. Iron Jarl stod strax upp/ fölgde henne uthaf staden til linden/ då sade hon: herre/ see nu hwar thet hafwer legat/ och see noga efter/ om tu kan kiänna hwad för diur thet har warit. Jarlen såg uti snöön at en qwinna hade ther wåltrat sigh. Hon sade således: Herre/ gif acht uppå om J hafwen någon sin förr sedt thetta diur/ och om icke du jagar thet/ då fångar någon annan thet. Jarlen swarade: fru/ detta diur skal ingen menniskia fånga uthan iagh/ och wände hem til staden igen/ medh befallning til sina månn/ at the skulle taga sadlarne af håstarne/ och sätta in them uthi stallet/ sampt binda fast theras hundar/ ty thenne gången wille han intet rida uth at jaga.

CCXXIX,

Isoldis, præstantiores multo feras urbis perambulare viciniam, nec facile reperiendas intra vastissimas nemorum convalles. Non vanam polliceri sese prædam, dummodo de ea assequenda sollicitus esse velit suus maritus. Enimvero nuperrime extra urbem egressam sese feram haud inauspicato vidisse: hanc capere facillimum fore, siquidem præda ipse delectetur. Posse autem obtineri citra equorum delassationem, citraque canum emissitiam explorationem alienam, facillima eaque propria industria. Id porro libere edicere, hanc capturam, si forte animo suo non satis dignam existimet ipse, alterius in potestatem levi negotio concedi posse. Hoc sermone persuasus Jarlus, uxore ducente, ad suburbanam fagi arborem contendit. Commodum maritum commonuit uxor, præmonstrari illic vestigia haud obscura prætergressæ modo feræ, quam sagacitate qua pollet naturali, indagare queat maritus. Vaga passim per nivem vestigia dum anxius rimatur Jarlus, fœminei corporis per cumulum niveum provoluti imaginem haud difficulter cognovit. Commonuit uxor, ecquidnam meminisset visam sibi antehac feram istam; ac verendum utique, ne abjecta temere cura ejus retinendæ, in alterius potestatem abripiatur. Regessit Jarlus, fore sibi sedulo curæ hanc ut conservet feram, nec commissurum alteri in prædam. Reversus posthac domum Jarlus, equos in stabulum deduci canesque solvi jussit, isthac die haudquaquam venatum proditurus.

CCXXIX. CAP.

Gardsveinninn seigir Iron Jarle fra dyraveidum Salomons Kongs.

IRon Jarl situr nu heima i borg sinni allt misseri/ sva at alldrei kemur hann i skog at veida dyr. That er eitt kvelld/ at kemur til hirdar Irons Jarls einn gardsveinn/ oc tekur thar nattgisting/ enn Jarlinn setur hann fyrir sig/ oc spyr hann margra tidinda. Hann spyr/ hvar thessi madur hefur tha verit adur? Gardsveinninn seigir/ fyrir skomu hefi ec sied tigna menn/ Salomon Kong i Franz/ med honum var ec allann vetur i godu yfirlæti. Tha svarar Jarlinn/ er Salomon Kongur mikill haufdingi? hvat hefur hann optaz til skemtanar? eda hvat er hans idn? Hann er visst godur dreingur oc dyrlegur haufdingi/ hans skemtan er mest at veida dyr/ seigir Gardsveinninn/ oc er hann allra veidimanna mestur/ oc thar med vinnur hann mikit afrek iafnann. Tha svarar Iron Jarl: hvert ridur Salomon Kongur optaz at veida dyr? Tha svarar Gardsveinninn: hann ridur optaz a Walslaungu-skog oc vida annar stadar/ thar veidir hann flest dyr. Tha spyr Jarll/ hvat er dyra flest i theim skogi er mest eru fyrer sier? Tha svarar Gardsveinninn: thar eru margskonar dyr/ hirtir oc birnir/ oc thar er visundur einn/ er allra dyra er mestur er menn munu sied hafa/ oc fair menn thora honum i nand at koma; thann visund a Salomon

229. CAP.

En Husdräng berättar för Iron Jarl om Konung Salomons jacht.

IRon Jarl satt stilla hemma i sin stad/ så at han på ett halft åhr war intet til skogs at jaga. En affton hände sigh/ at til Iron Jarls hof kom en husdräng och begiärdte at låna hus der öfwer natten. Jarlen satte honom fram för sigh/ och frågade honom om många saker/ och hwar han hade warit förr? Swennen swarade: iagh har sedt förnäma män intet långe sedan/ som war Konung Salomon i Franckerijke/ hos hwilken iagh wari hela winteren i godt wälstånd. Jarlen sade: är Salomon en stor höfdinge? hwad plågar han sem offtast at förlusta sig medh? eller hwad tager han sigh före? Herre/ wist är han en god dräng och dyrbar höfdinge/ swarade swennen/ hans tijdfördrif är mäst at jaga diur; hwarföre är han ock then kiäckaste jägmästare som kan wara/ och är offta mycket lyckelig. Iron Jarl sade: på hwilken ort häller han mäst sin jacht? Drängen swarade: han rider som offtast i Walslunge skogh och mång annorstädes/ men der jagar han mäst. Iron Jarl frågade: hwad är thet för diur som ther mäst wancka/ och the swåraste at fånga? Drängen swarade: der äre mångahanda slags diur såsom Hiortar/ Biörnar/ och en öfwermättan stoor Cronhiort/ han är thet aldrastörsta diur man har sedt/ och åro the rätt fåå som töras gå emot honom. Denna Chronhiort är uppå Konung Salomons mark. Tå sade Iron Jarl: rider Konung Salomon aldrig uth til at skiuta Cronhiorten? Drän-

CAP. CCXXIX.

De venatione Salomonis.

PEr dimidii anni ſpatium venationem neglexerat Iron Jarlus, domeſticam interea vitam agens. Forte diei cujuſdam ſerotino tempore apud aulam Jarli hoſpitium per noctem ſibi præberi petiit viator homo. Huic in domum admiſſo, variis de rebus quæſtiones propoſuit Jarlus, ſciſcitatus inter alia, quænam hactenus loca ipſi frequentata eſſent. Retulit viator, uſum ſe antehac converſatione virorum illuſtrium, hiememque proximam laute atque commode tranſegiſſe apud Salomonem Franconiæ regulum. Ibi Jarlus porro exquirere de regimine Salomonis, ejusque ſtudiis atque occupationibus. Laudabat viator eximiam ejus induſtriam atque indolem præclaram, quodque otio non alio magis delectetur quam ferarum venationibus tempus impendere. Eſſe venatorem admodum ſolertem, nec minus felicem frequenti ferarum captura. Sciſcitatus porro Jarlus, quo terrarum ad venationem faciendam prodire ſolitus ſit Salomon. Reſpondit viator, ſolere eum proficiſci ad Valſlungiæ ſylvam, aliaque loca remotiora, ubi captura detur uberrima. Ulterius ſciſcitanti Jarlo, quibus potiſſimum feris abundet ſylva iſthæc; ſit ne talium expedita illic venatio; Retulit viator, ingentem illic dari copiam cervorum urſorumque, interque alios eminere cervum quendam perraræ atque admirandæ magnitudinis; quem cuique hominum venari minime fas ſit, intra regium vivarium curatius habitum. Mirum videbatur Jarlo, de fera adeo eximia obtinenda non ſtimula-

lomon Kongur i sinni mark. Tha mællti Iron Jarl: ridur Salomon Kongur ecki til at veida visundinn ? Tha svarar Gardsveinninn: ecki vill hann veida lata / helldur geraz nu ungir visundar undir theim gamla / oc eru nu ordnir tiu alls visundar / oc einginn er sva diarfur at thar thori at veida er Salomon Kongur a. Thetta kvolld drecka their oc skemta sier / oc fer gardsveinninn brott of morguninn; eñ Jarl ihugar thetta mioc.

Drängen swarade: han will intet at någon skal fånga honom / uthan nu bliswa unga Cronhiortar ibland / som komne äro uthaf den gambla / och äro nu tije ihop / och ingen driftar sigh til at jaga diur i Konung Salomons mark. Denne affton drucko the och giorde sigh lustige; men om morgonen wandrade husdrängen bort igen. Jarlen begrundade alt thet som han hade sagt för honom

CCXXX. CAP.

Iron Jarl byst at fylgia sinum brodur Apollonio til dyraveidar.

MEnn Apollonii hafa farit i skog at veida dyr / oc tha er their rida umm skoginn / finna their sier dyr daud hiortu oc biornu / oc sia at hundum eru beittir. Their rida aptur til borgar / oc hitta nockora menn er byggia vid skoginn / oc spyria Riddarar ef their viti nockora menn sva diarfa hafa verit / at farit hafi i skog Apollonii. Thorpkarlannir seigia / at miri van at their viti hverir verit hafa / oc that munu verit hafa menn Salomons Kongs / oc thyckiaz thier eigi vita / hvart sialfur hann hefur farit edur eigi. Riddarar rida heim til borgar Tiro / oc seigia Apollonio Jarli that er their hafa fregit / at Salomon Kongur i Franz / hefur spillt dyrum hans / oc ridit i skoginn. Apollonio Jarli thyckir thetta illa; hann sendir menn oc brief til sins broders Iron Jarls /

230. CAP.

Huruledes Jarlarne Apollonius och hans broder Iron lagade sigh at fardas uppå jacht.

APollonij Jarls mån hade warit til skogs at jaga diur / och när som the woro på hemwägen stadde då komma the uppå döda diur både Hiortar och Biörnar / och sågo at hundar hade rifwit them ihiäl / icke deß mindre hölle the sin resa fort til staden igen / men uthi wägen råkade the några mån som bodde widh skogen / hwilka riddarne frågade / om the wiste något om them som hadriftat sigh at jaga diur i Apollonii Jarls skogh. Torparne swarade: at jäkert wiste the hwilka som ther hade warit / nembligen Konung Salomons mån / men intet kunde the förwist säya om han warit sielf medh eller intet. Riddarne kommo hem til staden Tyra / och berättade för Apollonius thet som the hade hördt / at Konung Salomon i Frankeriike hade förderfwat hans diur och jagat i hans skog. Apollonius Jarl tyckte myckèt illa om thetta / ty sände han sina mån medh bref til sin broder Iron Jarl / uthi hwilket han badh honom kom-

mulari regis animum. Contra viator causas allegavit sollicitiori cura habiti cervi, ut nimirum hujus ex progenie ejusdem speciei nascantur pulli, jam ad denarium usque numerum prognati. Porro severissimo interdicto vetitam esse, intra regium vivarium venationem peregrinis hominibus. Sic variis sermocinationibus jocosis crebrisque invitationibus vespertina peragebatur conversatio Postridie mane discedente viatore hospite, sermonem priduanum apud animum suum recoluit Jarlus.

CAP. CCXXX.

De Ironis atque Apollonii apparatu venationis.

FOrte pro captura ferarum facienda sylvas aliquando peragrantes Apollonii servi, cervorum ursorumque cadavera, à canibus dilaniata passim repererunt. Hinc ad urbem denuo profecturis, cum obvii facti prope viciniam saltus tuguria passim inhabitantes accolæ viri, ab his exquirere commodum visum, ecquidnam ipsis constaret de autoribus enormis facinoris, qui Apollonii intra vivaria venationes peragere ausi sint. Fatebantur subito accolæ, non omnino rei peractæ sese ignaros esse, ac nisi se fallant omnia, hujus proterviæ culpam redundare in Salomonis regis ministros, dubitare vero an horum agmini etiam rex intermixtus fuerat. Illi Tiram urbem redeuntes, Apollonio renunciant, de ferarum strage, quam ejus intra vivarium commiserat Salomon Franconiæ regulus. Rei indignitate admodum commotus Apollonius, missis ad fratrem Ironum literis, facti in

Jarls/ oc liet ſeigia honum theßi tidendi/ oc bidur hann koma til ſin med ſina hunda oc veidimenn / oc Apollonius Jarl vill fara med honum at veida dyr. Tha er Iron Jarl hoyrir ſagt fra theßum tidendum/ kallar hann/ hvar er Nordian minn hinn beſti veidimadur / bu mina hunda ſkiott/ tak nu Stapp minn hinn beſta racka/ oc Stut/ hann vil ec oc hafa med mier/ hann vil ec helldur enn hid beſta roß/ oc Bracka/ oc alla mina ena beſtu racka / tak nu oc Loſka/ er ec veit allra tika beſta/ oc Ruſka/thu er Riddara vaſkaſtur. Iſolld Drottning tok tha badum hondum umm hals honum / oc mællti: min liufi herra/ ger ſva vel oc ver heima i borg thinni/ oc rid ecki ut at veida dyr fyrir theßa ſok. Tha ſvarar Jarlinn: fru/ ut verd ec nu at rida/thviat mier hefur ſendt ord minn brodir Apollonius Jarl/ oc vill hann veida dyr/ oc ſkulum vid fara badir. Tha mællti hon gratandi: fæ ec thig eigi latt at veida dyrinn/ rid med thinum eiginn brodur oc veid i thinu landi/ oc far ei i Walslongu-ſkog at veida dyr/heit mier thvi. Tha ſvarar Iron Jarl: ec ma vel fara i minn ſkog at veida dyr/ enn ef Salomon Kongur ridur i ſkog mins brodurs/ tha ma ec thvi varla heita til faſta/ at eigi koma ec i hans land. Tha mælir fruinn: kemur thu i Valſlonguſkog med thinna hunda/ tha ma thar verda mikill ſtormur med vishundinn mikla/oc verdur Salomon Kongur var at hans dyr eru beitt/ tha ma thar verda af mikil oſætt.

komma til ſigh medh ſina jachthundar och jägare/ effter han ärnade at reſa uppå jacht. Hwilket när ſom Iron Jarl hade förnummit/ ropade han: hwar är Nordian min förnämſte jägare/ giör ſtrax färdiga mina hundar/ tagh Stappa min båſta hund/ och Stutt then wärderar iagh mycket mehra än then båſta håſt/ och Bracka/ och alla mina båſta hundar/ och Loſke then båſta tijk iagh weet/ tillika medh Ruſka/ ty du är then ſnälleſte Riddare oppå jacht. Tå togh drottning Iſold medh bägge händerne om hans hals/ ſäyandes: min liufwaſte herre/ giör ſå wäl och blif hemma i tin ſtadh/ och ridh intet uppå diurejacht för thenne orſak ſkull. Jarlen ſwarade: fru/ iagh måſte nu änteligen rida uth medh min broder Apollonius/ ty han hafwer ſkickat budh hijt til migh/ at wij ſkulle föllias åth bägge twå at jaga. Men frun ſade gråtandes ytterligare: om iagh får intet hindra tigh thenne gången ifrån jachten medh tin broder/ tå jaga i tin egen mark/ och färdas intet i Walſlungu ſkogh at jaga diur/ hwilket du måſte lofwa migh. Jarlen ſwarade: wäl reſer iagh i min egen ſkogh at jaga/ men om Konung Salomon hafwer giordt ſkada i min broders ſkogh/ då kan iagh icke ſäkert lofwa at giöra honom thet ſamma igen. Frun ſade: om tu kommer i Walſlungu ſkogh medh tina hundar/ tå lärer ther blifwa en jacht medh then ſtora Cronhiorten/ och blifwer Konung Salomon warſe at hans diur äro dräpne/ då kan ther igenom förorſakas en ſtor owänſkap.

CCXXXI.

indignitatem expoſuit, ſimul eum cohortatus, ut venatorum cum expedita turma, juncto ſecum agmine venatum proficiſci velit. Igitur Ironus Jarlus, rei geſtæ certior factus Nordianum venatorum magiſtrum compellat, ut canum venaticorum ſingulos ordines ſubito combinari curet, Stappam, Stuttam, Bracham, Loſkam, Ruſkam, miræ ſagacitatis, nulloque non pretio etiam equi præſtantiſſimi carius ſibi peculium. Hæc ſubaudiens Iſoldis conjux, mariti exoſculata genas, ſupplici prece eum orare obſecrare cœpit, ne domeſticos relinquendo lares, ad venandum foras prodeat, levem quamlibet ob cauſam. Contra obſtinaci animo contendit Jarlus, profecturum ſe utique, una cum fratre Apollonio ad venationem faciendam. Illa in lacrymas erumpens, maritum ſi minus à propoſito abſtrahere liceret, ſolummodo obteſtabatur, ut proprium intra territorium venationem inſtituere velit, non facta excurſione in Walſlungiam ſylvam. Ad hæc Iron Jarlus, proprii equidem arbitrii rem fore ait, intra territorialem limitem venari; vero quandoquidem nihil vereatur Salomon intra vivarium fraternum Apollonii ferarum ſtragem edere, nihil morari quo minus ejus viciſſim intra orbem æquali jure uti liceat. Contra illa, rem periculi plenam dixit, ne forte ſylvam Walſlangiam ingreſſi, cervum illum eximiæ notæ lædant canes, irreparabili prorſus damno, nunquam inpoſterum cum Salomone ſociandæ amicitiæ.

CCXXXI. CAP.

Their brædur Jarlarnir veida dyr i Valslaungu skogi.

IRon Jarl kallar Riddara sina/ oc bad tha bua sig sem hvatlegast. Iron Jarl ridur nu ut af Brandinaborg med sina hunda/ oc that er mællt i sogum/ at eigi mun getit vera betri veidi hunda enn hann atti/ tolf voru enir bestu hundar/ their er allir ero nefndir i Thydskum kvædum/ enn alls hafdi hann med sier sextygi godra veidi hunda. Hann ridur nu med sina veidi hunda oc sina menn til motz vid Apollonius Jarl brodur sinn/ oc alls hafa their sextygi manna er their rida a skoginn/ their rida fyrst i sinn skog er heitir Ungara skogur/ oc veida thar nockura daga/ oc steikia dyr til matar sier. Eirn dag taka their sina hesta/ oc rida thann dag allañ/ oc umm nott eptir/ oc annann dag/ oc allt thar til er their koma i Valslaunguskog/ that sla their sinum hundum oc beita thar margt dyr/ bædi hiortu oc biornu/ oc hindur/ oc alls konar dyr / oc eru thar morga daga. Eirn dag hafa their ridit vida umm skoginn oc veitt morg dyr / their koma a slodina thar er laupit man hafa nockuers konar dyr/ thessi spor eru miklu meiri enn their hefdi fyrr sied/ their leypa hundum sinum at sporinu/ oc thar rida their eptir sialfir; sidla umm kvolldit sia their hvar hundarnir laupa/ oc fyrir theim morg dyr oc stor/ thar er visundur einn mikill/ sva at eingin theirra hefur sied

231. CAP.

Om Jarlarnes jacht i Walslungu skogh.

IRon Jarl befallte sina Riddare at giöra sigh färdige medh en hast/ och redh sedan uthaf Brandenburg medh sina hundar; om hwilka är så skrifwit uthi andra sagor/ at intet skulle hittas kiäckare jachthundar. Tolf woro the aldrabästa/ theras namn äro uthi Tyska wisor berömde/ men han hade öfwer alt sextijo kiäcka jachthundar. Han fårdades medh sina männ och hundar til sin broder Apollonius Jarl; bägge brödernetogo sextije männ i föllie medh sigh när the redo til skogs/ och först foro the i sin egen skogh som heter Ungara skogh/ och jagade ther några dagar/ och stekte diur sig til maat. En dagh satte the sig uppå sina hästar/ och redo twänne dygn hwart effter annat/ til deß the kommo i Walslungu skog/ hwarest the släpte lösa sina hundar/ och slogo ther många diur/ både hiortar/ hindar och biörnar/ sampt allehanda slags diur/ och wistades ther många dagar. En dagh när the hade ridit wida omkring skogen och fällt många diur/ kommo the på spår effter ett diur/ som war mycket större än som the hade nånsin förr sedt. The wijste sina hundar uppå spåret/ och sielfwe redo the effter/ omsider seent uppå afftonen fingo the see hwar hundarne dreswe många och stora diur/ ibland hwilka war en stor Cronhiort/ hwars make the hade aldrig förr sedt/ och hönom fölgde andra unga/ så at tijo Cronhiortar wore tilsammans. Jarlarne satte effter diuren/ och hissade hundarne häfftigt; diuren fördärfwade den dagen många goda hundar/ och icke deß mindre komme the lefwandes bort/ föruthan tree the

CAP. CCXXXI.

De Jarlorum venatione in sylva Walslungia.

IRon Jarlus convocatis servis suis, expeditioni proximæ cuncta præparare eos jussit. Sic instructus, canum insequente caterva Brandenburgo proficiscebatur. De ejus autem canum præstantia singulari passim memorant historiæ, quod alios longe antecellebant. Enimvero apud scriptores Germanos plurimum celebrantur duodecim miræ sagacitatis, licet plures sexaginta secum ipse adducebat. Hoc sane venatorum canumque cum agmine ad Apollonium fratrem pergens, associati sexaginta in universum numerabantur viri famuli, qui dominorum latera commodum stipabant. Ingressi primo sylvam propriam quæ Hungariæ nuncupatur, per dies complures venatum ibi exercebant, mactatis ferarum carnibus assatis pro pabulo utentes. Forte collubitum die quadam longius iter prosequi. Itaque conscensis equis, post bidui iter in Walslangiam sylvam delati sunt. Illic laxatis canibus ferarum strage omnimoda per dies complures grassabantur. Dumque sylvam quaquaversum oberrant, vestigia forte assequuntur ferarum longe grandiorum præ hactenus sibi visis. Itaque immissis canibus, ipsi equorum cursu insequi contendunt. Inclinante ad vesperam die, visum ferarum agmen majus, cervusque eximiæ magnitudinis quem pulli sequebantur omnino deni. Jarlus vehementius insectatus, canes etiam ad assequendum stimulabat. Verum irritatæ bestiæ, canes proculcarunt

sied iammikit dyr oc iafnogurlegt / oc honum fylgia enir ungu / sva at alls eru tiu saman visundarnir. Jarlarnir laupa eptir dyronum / oc heita fast a sina hunda. Dyrinn spilla thar morgum godum hundum fyrir theim / oc eigi at sidur komaz thau undann nema thriu en minstu hava their veitt. Jarlarnir veida i Valslongu-skogi alls sextyge dyra/theirra er oll eru stor / hiortu oc biornu med visundunum / oc hvert dyr er fellt er lata their liggia/ sva at ecki hafa their af nema that er hundar theirra eta / oc that annat er sveinar theirra steikia ; their hafa dvaliz i Valslongu skogi manad. Tha mællti Iron Jarl vid brodur sinn Apollonius: vier hofum hier dvaliz leingi i riki Salomons Kongs / nu er that mitt rad at vier snuum aptur / vier hofum ecki lid vid Salomon Kongi / ef hann spyr ferd vara / vier hofum nu giort a hans veidiskog halfu meira slag enn hann gerdi oß. Tha svarar Apollonius Jarl: villtu nu heim rida i vart riki? That thycki mier vist illa / ef vier skulum sva skiliaz vid veidiskog Salomons Kongs / at vier haufum latit marga hunda fyrir theßum mikla visund / enn dyrit skal hafa komiz undan. Tha svarar Iron Jarl: brott skulu vier nu sem skiotast vid svabuit / enn sva verda ec heill / at annat sinn skal ec sva rida a Valslaungu-skog / at ec skal nær hafa komit theßum visund / oc eigi skal ec fyrr lietta / enn hann er veiddur. Their taka nu skiott sina hesta / oc at ollu bua their nu sina ferd ; rida nu heim vid svabuit / oc eru allkatir.

the minste som blefwe slagne. Jarlarne fällte uthi alles sextijo stora diur i Walslunge skog / både Hiortar och Biörnar / och hwart diur låta the liggia ther som thet war dräpit / och intet togo the mehr af the många diuren the fällt / än så mycket theras hundar åto / och drängarne stekte them til maat. När the hade fördrögt en månad i Walslungu skogh / sade Iron Jarl til sin broder Apollonius: wij hafwa länge drögt här i Konung Salomons rijke / ty är thet nu mitt rådh at wij wända tilbakas igen / effter wij hafwa intet macht at stå honom emot / om han får weta at wij äre här wij hafwa nu giordt en gång så stor skada uthi hans skog / som han giordt oß. Apollonius swarade: will du at wij resa nu hem i wårt rijke? men iagh tycker mycket illa / om wii skolom så hasligt skillias ifrån Konung Salomons diurskog / ther wij hafwa mist så många uthaf wåra hundar / som Cronhiorten har dräpit / och wij intet hafwa fått slå honom. Men Iron Jarl sade: låt oß skynda oß at rida hem i wårt rijke / och om iagh får behålla helsan / tå skal iagh en annan gång rijda hijt i Walslungu skog at komma närmare til thenne Cronhiort / och intet släppa honom förr än han är fallen. Ty togo the strax sina håstar och giorde sigh aldeles färdiga til hemresan / warandes mycket lustige.

CCXXXII. CAP.

Salomon Kongur veidir dyr i Vngara skogi.

SAlomon Kongur hoyrir nu sogd tidendi

232. CAP.

Om Konung Salomons jagande i Ungara skogh.

KOnung Salomon spörde strax the tijdnin,

runt singulos, elabentibus saltem tribus minoribus. Hactenus quidem sexaginta numero feras in Walslungiæ sylva occiderant Jarli, quarum per campos cadavera passim projecta sinebant, nihil ex præda reportantes, nisi canibus in pabulum servisque in alimoniam quantum sufficeret, assandas portiones per menstrui tempus integrum, quo in sylva commorati sunt. Tunc fratrem Apollonium compellans Iron Jarlus, admonuit jam satis diutinam moram in territorio Salomonis exactam esse, adeoque convenire ut retro ad sua pergant. Præterquam enim quod viribus impares ipsi sint ad resistendum Salomoni, rerum forte non ignaro; satis luculenta vindicta jam animadversum esse intra vivarium ejus, compensando damno pridem sibi ipsis illato. Contra Apollonius, nimium cito domuitionem urgeri ait, idque animo suo ægre ferre, quod facta jactura præstantissimorum canum, cervum illum prægrandem ferire haud licuerat. Verum Jarlus maturandum esse iter commonuit, atqui spem superesse, incolumi sibi alia denuo vice redeundi in sylvam istam, ut cervum venetur conatu minime frustraneo. Hoc sermone persuasi iter capessunt, animo hilares atque læti.

CAP. CCXXXII.

De venatu Salomonis in sylva Ungariæ.

NEc multo post nunciatum est Salomoni de strage ferarum in Walslungiæ sylva, quam com-

endi or Valſlaungu ſkogi/their menn er farit hafa umm ſkoginn/ hafa thar fundit morg dyr daud/ſum ſtor/ enn ſum ſina/oc ſva their menn ſem farit hafa umm ſkoginn/ hafa thar fundit margt dyrſkinn i gautum fyrir ſier/ at einginn viſſi theß ſkynnie ſkil. Salomon Kongi likar thetta all illa/ oc tyckir ſier gior ſtor ſkadi/oc thar med ſvivirding. Hann kallar nu til ſin Riddara ſina/ oc bidur tha buaz at rida a veidi/ oc ſva gera their. Hann ridur nu med fiorutie mañа oc fiolda hunda i Valſlaungu ſkog/hann ſier at theßi tidendi munu ſonn vera er honum voro ſogd/ oc ſva mikill fioldi mun veiddur vera dyrañа i hans ſkog/at varla man talt fa. Hann ſier oc margar elldſtoar/hverſu ſkogurinn hefur verit hoggvinn. Salomon Kongur dvelzt litla rid i Valſlongu ſkog/ oc ridur nordur i Ungara ſkog/ thar gerir hann ſva mikit at dyra-veidi/ at naliga er alaudn ordinn i theßum ſkog.

ningär ifrån Walſlungu ſkogh/ at the mån ſom reſt igenom ſkogen/ hade ſedt ther månge diur ſom döde wore/ både ſmå och ſtora; ther hade the ock ſå hittat många diurſkinn på wägen liggiandes/ och wiſte dock ingen hwem thet hade giordt. Thetta tyckte Konung Salomon mycket illa/ at honom war giord ſå ſtor ſkada/ ſkam och ſijdwyrdnad. Han ropade förthenſkull til ſina riddare/ at the ſkulle laga ſigh at rida til ſkogs uppå jacht/ hwilket the ſtrax efterkommo. Han färdades i Walſlungu ſkog medh fyratijo månn/ och många hundar/ hwareſt han ſåg thet wara ſant ſom honom war berättat/ ty thet war intet taal uppå the ihiälſlagne diuren i ſkogen. Han fant ther och många eldsgropar/ och mångeſtädes ſkogen wara nederhuggen. Konung Salomon drögde nu intet länge i Walſlongu ſkogh/ uthan red norder i Ungara ſkogh medh ſina mån at jaga; ther ſkiöt han ſå många diur at hela ſkogen blef öde.

CCXXXIII. CAP.

Fra Rolfe veidimanne Apollonii Jarls/ oc Salomon Konge.

APollonius Jarl hefur ſendann ſinn veidimann Rolf/ oc bidur hann rida ut i Ungaraſkog at veida dyr/ oc med honum fa Riddara ſem hann var optlega vanur at hafa. Tha er Riddarar Apollonii Jarls rida umm ſkoginn/oc fa ecki veitt/tha koma their thar er their finna morg dyr fyrir ſier daud/ oc koma a ſlod mikla/ thar er menn hafa ridit. Rolfur ridur vida umm ſkoginn/ oc leitar eptir umm

233. CAP.

Om Rolf Apollonii Jarls jägare/ ſom råkade Konung Salomon.

APollonius Jarl hade ſändt ſin jägare Rolf at jaga uthi Ungara ſkog/ och befallt honom taga medh ſigh några få riddare/ ſom han war offta waan. När ſom Apollonii Jarls riddare kommo i ſkogen/ fingo the intet upp något diur/ förr än the omſider hittade många diur/ och alla döde/ och komme uppå ſpor ther månge månn hade ridit. Rolf redh wida omkring i ſkogen/ ſökiandes effter männerna/ och när han kom fram uppå en ſlätt/ ſåg han ther många månn och mån-

commiſerant extranei homines, miſera ſevitie pellibus animalium excoriatis, quorum diſcerpta humi paſſim viſebantur fruſta ingenti numero. Ægre tulit Salomon illati ſibi damni pariterque dedecoris magnitudinem. Itaque convocata venatorum cohorte, paratos eſſe juſſit ad venatum faciendum. Illi mandatis promte moram geſſerunt. Itaque quadraginta comitatus ſodalibus, adducto etiam canum venaticorum agmine, ad Walſlungiam ſylvam perrexit Salomon. Vera mox experiebatur cuncta, quæ ſibi hactenus nunciata fuerant, nimirum occiſas varii generis feras numerum prorſus excedere, quin & ſylvarum prolixos admodum tractus paſſim ſucciſos. Perluſtratis hoc modo Walſlungiæ campis, boream verſus in Ungariæ ſylvam ſe contulit Salomon. Illic cæde graſſatus, pene omnem ferarum gregem delevit.

CAP. CCXXXIII.

De Rolfio venatoriæ artis magiſtro.

COmmodum venatoriæ artis magiſtrum Rolfonem in Ungariæ ſylvam ad venandum miſerat Jarlus, cum levi ſociorum manu. Hi ſylva peragrata nonniſi ſparſa per campos ferarum cadavera adinvenerunt. Exſtabant etiam virorum oberrantium veſtigia, quorum indagare vias viſum Rolfoni. Proinde ſtrenue equitando aſſequutus eſt in planitie hominum pariterque canum turmam prævalidam. Enimvero qua pollebat Rolfo virtute, maluit etiam cum vitæ diſcrimine ſummo, homines explorare damni manifeſtiſ-

unnm mennina / han ridur i ett riodur/oc sier fyrir sier marga menn / oc marga hunda. Enn Rolfur er sva mikill roysti-madur at helldur vill hann tyna sinu lifi / enn kunna eigi seigia sinum Herra er hann kemur heim / hver honum hefur skada giort oc svivirding tha / at veida dyr i hans skogi fyrir utan hans vilia ; oc ridur diarflega i skoginn at theim / oc hittir thar fyrir sier Salomon Kong af Frackariki. Tha mællti Rolfur / oc spyr hvi Salomon Kongur er thar kominn? Enn Salomon Kongur seigir at hann vil hefna sinnar svivirdingar / er Apollonius Jarl oc hans brodir Iron hafa ridit i hans skog oc veidt thar morg dyr / oc thau sum er Kongur sialfur liet frid hafa fyrir sier oc sinum monnum / er voro hans visundar. Tha mællti Rolfur: muni thier thora at bida ef. ec rid heim oc seigi Apollonio Jarli? Tha svarar Salomon Kongur: Apollonius Jarl villdi eigi bida vor i Valslungu skogi/tha er hann hafdi veitt thar dyr / nu vilium vier oc ecki hier hans bida / enn nu mattu vel bera honum thessi tidendi / at Salomon Kongur af Franz hefur hefnt sin / er Apollonius Jarl oyddi skog hans / thott eigi hasi hann hefnt annars thess er hann giordi. Salomon Kongur lætur nu taka sina hesta / oc ridur aptur i sitt riki / oc hefur hier giorvann mikinn skada / oc aloyddan nær at dyrum / oc brendann tho vida skoginn.

många hundar. Men Rolf war så stark och frijmodig hjälte / at förr wille han förlora sitt lijf / än at komma hem til sin herre / och weta intet at gifwa honom berättelse / hwilken thet warit som hade giordt så stor skada och skam / och understådt sigh at jaga i hans skogh föruthan hans lof ; ty redh Rolf nu rätt osörskräckter fram til männerne / och fant ibland them Konung Salomon i Franckerijke. Då frågade Rolf hwarföre Konungen wore dijt kommen? Konung Salomon swarade / at igenom thetta wille han wedergiälla then skamm som Apollonius Jarl och hans broder Iron Jarl hade tilfogat honom / at the ridit i hans skogh och fångat ther mång diur / och inte skont then som Konungen och hans folk intet welat jaga / som woro hans Cronhiorter. Rolf swarade: skolen i töras bijda här så länge iagh rider hem och berättar thet för Apollonius. Konung Salomon swarade: tin herre Apollonius Jarl wille intet bijda effter oß i Walslungu skogh när han war ther och jagade / therföre willia wij intet bijda här effter honom. Men nu kan du bära honom the tidender / at Konung Salomon af Franckerijke hafwer hämnat thet som Apollonius Jarl förösfwat uthi hans skogh / fast han än hafwer intet wedergullit honom thet andra som han giordt. Konung Salomon rider tilbaka i sit rike igen / sedan han hade giordt stor skada / i thet han uthödt och dräpit så när alla the diur som thär woro / och mångestädes bränt upp skogen.

CCXXXIV. CAP.
Iron Jarl ridur i Valslaungu-skog.

ROlfur ridur nu heim/oc seigir nu Apollonio Jarli hvers hann er var ordinn

234. CAP.
Iron Jarl rider i Walslongu skogh å nyo.

ROlf skyndade sigh hem / och sade Apollonius Jarl hwad han ersarit / nembligen

ltissimi autores, apud herum eos accusaturus. Hoc proposito dum animatus pergit, Salomonem Franconiæ regulum illic adesse comperit. Regem compellans Rolfo, de irruptione injusta in heri sui vivarium queritur. Respondit Salomon, merita hac pœna vindicatum voluisse dedecus ab Apollonio ejusque fratre Irone nuper sibi illatum, qui sylvam ingressi suam, cæde ferarum patrata, nihil insuper veriti sunt cervos agitare regio interdicto vetitos. Sciscitanti porro Rolfoni ecquidnam tantisper illo in territorio subsistere malint, dum ipse domum profectus hero rem indicet: Respondit Salomon: nuper ecquidem Walslungiæ intra sylvam feras agitantem Apollonius, minime operire voluisse regis adventum; adeoque nec æqua postulare, si diutine regem in alieno vicissim campo morari cupiat. Interim percupere se, ut resciscat Jarlus vindicta justa jam ultum esse regem injuriam sibi pridem illatam. Postmodum Salomon collectis sarcinis ad regnum suum retro viam capessit, postquam in feras omnimoda cæde pariterque urendo in sylvas sæviisset.

CAP. CCXXXIV.

De Ironis expeditione ad Walslangiam sylvam.

DOmum profectus Rolfo, hero retulit de cæde ferarum intra sylvam ejus per Salomo-

ordinn/at aloyddur er hans skogur at dyrum/ oc thetta hefur Salomon Kongur giort af Frackariki/ oc hann hefur hitt Konginn sialfann i skoginum/ oc seigir Apollonio Jarli oll ord thau er Salomon Kongur hafdi mællt til hans. Nu sendir Apollonius Jarl ord sinum brodir Iron Jarli/hann lætur oc seigia honum hvat Salomon Kongur hefur giort. Tha er thetta spyr Iron Jarl/ verdur hann mioc reydur/oc kallar til sin Nordian sin veidimann/ oc bidur hann taka alla sina hunda/oc kvedz sva nu vid skolo buaz/at hann skal heiman vera tvo manudi. Nu verdur Isolld all oglod/oc grætur sarlega/ hon leggur sinar badar hendur of hals Iron Jarli/oc mællti: minn liufi herra/rid eigi ut sva sem thu seigir/ ver helldur heima/ oc haf skemtan i thinni sæng med mier/eñ rid eigi ut at thinni dyra veidi/thvi thar mun illt af standa thier sialfum/oc sva mier/ ef thu villt eigi lata leidaz. Tha svarar Jarl: ecki ma ec enn lata leidaz/ enn verd ec ut at rida at veida dyr. Tha mællti hans dottir Isolld/ hon var tha tolf vetra gomul: herra/ thier mun illt af thessi dyraveidi standa/ ef thu fer/ villtu eigi modur minni veita thessa bón/at lata dveliaz thessa utreid/ tha muntu vilia veita mier. Tha mællti Iron Jarl: eigi skalltu bidia thess/ at eigi rida ec at hefna mina heitstreinging; standi nu upp allir Riddarar/ their er fara skulu/oc verdum bunir / ecki meigu konur letia mig. Tha mællti Isolld hans dottir: thu throytir unum veidi vid Sa-
lo-

ligen at skogen war öde af diur/ hwilket Konung Salomon i Franckerijke hade giordt/ och at han talt medh Konungen sielf uthi skogen/ sedan berättade Rolf Apollonius Jarl alle Konungens ord som han til honom talt hade. Apollonius Jarl skickade bodh til sin broder Iron Jarl/ och låt såya honom thet som Konung Salomon hade giordt. Hwilket när Iron Jarl hörde/ blef han mycket wredh/ ropade til sigh sin jägare Nordian/ badh honom taga alla theras hundar/ och giöra sigh färdig medh hast/ så at the kunde wara borta i twå månader. Öfwer thet wardt Isold mycket sorgse/ och lade gråtandes bitterligen sina händer om Iron Jarls hals/ säijandes: min kiäreste herre/ rijd intet bort som du ärnat/ uthan blif hemma och förnög dig med migh i din säng/ och wändt af medh thetta diurejagande/ ty thet står tigh och migh mycket ondt före/ om du wil intet låta beweka digh. Iron Jarl swarade: Jag kan intet låta wärcket stundsa/ uthan måste fortsättia resan. Då kom hans dotter Isold som war tolf åhr gammal/ säyandes: herre/ thenne jachten blifwer digh olyckelig/ om du intet låter öfwertala tigh; och wil tu intet bönhöra min moder/och ändra titt upsåth/ så är iagh försäkrat/ at du wißerligen låter min bön finna rum hos digh/ at tu opskiuter medh bortfärden. Men Iron Jarl gaf til swars: intet må du anhålla ther om/ at iagh icke skulle fullborda mitt löffte; ty ständen nu upp alle j riddare som skola resa/ och waren färdige/ intet skal qwinnor förhindra migh. Då sade Isold hans dotter: tu träter om jacht medh Konung Salomon/ ther du wet at han är mächtigare än som du/ och om du wet thet intet/ tå får du thet förnimma/ innan leken lychtas eder emillan. Iron Jarl for nu uthaf Brandenburg medh många rid-
dare

monem commissa: Hunc præsentem vidisse, quæque Jarlo perferenda voluerat verba, in medium nunc edicere. Mox Apollonius misso ad Ironem fratrem nuncio, de injuria à Salomone sibi illata conquestus est. Rei ob indignitatem, valde excanduit Jarlus; nec mora Nordianum compellans venatoriæ artis præfectum, in mandatis dedit venationi per geminos menses proximos instituendæ cuncta parata ut curet. Hujus propositi certior facta Isoldis, animo tristabatur vehementer, in lacrymas prorumpens, simulque maritum amplexata pluribus obtestabatur, ut omissa venatione extranea, apud lares potius domesticos commorando genio indulgeat suo. Quippe timendum esse, ne venatorio foris exercitio, & sibi suæque familiæ exitium accersat ingens. Respondit Jarlus, minime omnium passurum se a proposito dissvaderi, quin jam mature urgendam esse venationem. Mox superveniens filia ejus Isoldis, jam duodecinnis, patrem commonuit futuri ex venatione illa infortunii; igitur & ipsa supplex rogare se, ut si minus maternis precibus commoveri queat pater, piis tantisper vocibus suis indulgere velit. Verum in proposito pertinax Jarlus, voti religionem neutiquam se resecrare posse ait, neque suum flecti posse animum feminiles propter lacrymas, quo minus jussa sua strenue perficiant venatoriæ cohortis viri. Subjecit filia Isoldis, frustra omnino operam impendere patrem, super venatoria re cum Salomone rege contendere conatum, viribus atque potentia se longe superiore. Id si minus animo suo persuaderi queat pater, utique suo cum damno ex rei exitu aliquando edocturum. Cæterum Iron Jarlus Brandeburgo egressus, comites una ducebat eximiæ virtutis viros canumque gregem, Tiram urbem aditurus.

lomon Kong/ veiztu at hann er meiri madur enn thu? oc ef nu veiztu that ecki/ tha fær thu nu that roynt adur enn lokit ſie ydru vidſkipti. Iron Jarl ridur nu ut af Brandinaborg med marga Riddara/ oc hefur med ſier alla ſina veidihunda/ oc ridur til Tira a fund ſins brodurs. Tha er hann kemur i Tira/ er Apollonius Jarl ſikur/ oc er hann eigi fær at rida med honum/ enn Iron Jarl vill eigi bida/ oc tekur af honum ſva marga Riddara ſem hann vill.

dare til ſin broder Apollonius Jarl uthi Tyra/ hafwandes medh ſigh alla ſina jachthundar. Och når ſom han kom til Tyra/ låg hans broder Apollonius Jarl ſiuk/ och orkade intet at reſa medh/ men Iron Jarl wille intet låta hindra ſigh/ uthan tog af honom ſå många riddare ſom han wille hafwa medh ſigh.

CCXXXV. CAP.

Umm dyraveidar Iron Jarls i Valſlaunguſkogi.

NU ridur Iron Jarl ut a ſkoginn med ſextie Riddara/ hann ridur alla ſina leid/ ſva at ecki dvelſt hann adur hann kemur i Valſlaunguſkog. Oc er hann kemur thar/ tekur hañ at veida dyr/ oc hvar ſem hañ kemur a dyra ſpor/ tha ridur hañ ſva eptir/ at ecki dyr er that fyrir honum at lif hafi hvar ſem their koma i ſkoginn. Oc nu er that einn dag/ at Iron Jarl ridur umm ſkoginn med ſina hunda/ hann kemur a ſpor hvar farit mun hafa hinn mikli viſundur/ tha ſlær hann eptir ſporinu morgum hundum; hann ridur akafliga/ oc hundarnir fa hitt viſundinn/ ſva ero their ſkioter/ at thegar geta their hann farit. Viſundurinn ſnyr vid hundunum/ oc ver ſig med hornunum. Hundarnir ſokia at faſt/ enn fyrſti kemur at Nordian veidimadur eptir hundunum af ollum theirra Riddorum/ oc hann hefur i taumi tvo hunda ena beſtu Stutt oc Stapa/ oc litlu ſidar Iron Jarl/ oc hann hefur i taumi Bracka oc Thor; thar

235. CAP.

Om Iron Jarls diurejacht i Walſlunge ſkog.

IRon Jarl redh nu åth ſkogen medh ſextijo riddare/ och drögde intet långe uppå wägen. När han war kommen i Walſlunge ſkogh/ begynte han at jaga diuren hwar ſom han kom uppå ſpor/ och redh ſielf effter ſå häfftigt/ at intet något diur ſlapp ifrån honom medh lifwet/ hwar ſom the kommo i ſkogen. Thet hände en dag når Iron Jarl redh omkring medh ſina hundar/ at han kom på ſpor ther ſom then ſtora Cronhiorten hade gått/ dy befallte han at ſläppa många uthaf ſina jachthundar uppå ſporet/ men han och hans riddare ſatte effter thet måſta the kunde/ och ſå kiäcka woro hundarne/ at the togo upp diuret. Hiorten wände ſigh emot hundarne och förſwarade ſig med hornen/ men hundarne giorde ſitt båſta. Then förſte af alla riddare ſom hinte fram näſt effter hundarne/ war Nordian jägare/ ſom hade i band twå the båſte hundarne Stutt och Stappa. Litet ther effter kom Iron Jarl medh Bracka och Thor i ett tåg/ ſedan kom munſkiäncken och förde medh ſigh tijkerna Ruſka och Luſka/ uthaf hwilka the båſta Iron Jarls jachthundar woro fallne/ och

At vero cum ob valetudinem minus proſperam Apollonius expeditioni ſe adjungere nequibat, Jarlus moræ longioris impatiens, accepta à fratre commilitonum turma, ad deſtinata perficienda viæ ſe commiſit.

CAP. CCXXXV.

De Ironis Jarli venatione in Walſlangia ſylva.

TEmpus aderat, cum comitantibus ſexaginta ſociis venatum proditurus erat Iron Jarlus. Confecto celeriter quantum fieri poterat itinere in Walſlangiam ſylvam delatus eſt. Illic venationis inſtituto certamine, feras proſequendo multam ſtragem edidit. Forte die quadam, canum inſequente caterva, dum ſylvam obequitat, veſtigia repperit prætergreſſi illic cervi illius eximii. Huic indagando complures immiſſi canes, Jarlo etiam ſociisque vehementius inſectantibus. Veloces canes fugientem feram impigre aſſectati haud mora indagarunt. Verum contra irruentes obverſus cervus, cornuum ſeſe præſidio tutabatur. Subvenit mox Nordianus venatorum magiſter, Stappam atque Stuttam canum venaticorum par eximium ſecum ducens. Nec multo poſt Brackam atque Thorum catenula colligatos, ſecum advexit Iron Jarlus. Subſequebatur cubicularius Jarli, qui Ruskam atque Luskam ducebat, matres videlicet gregis canum totius, ſed & ipſas ob bonitatem ſingularem inprimis deprædicandas. Tunc aulæ ſuæ magiſtrum com-

(a) thar næſt kemur ſkeinkiari Jarlſins/ honum fylgia tikurnar Ruſka oc Luſka/ er undir eru alnir allir enir beſtu hundar Irons Jarls/ oc hvartveggi theirra er allra veidihunda beſt. Tha mællti Iron Jarl vid Drottſetann: ſla nu lauſum thinum hundum Bracka oc Porla/ oc latum til dyrſins; oc hann gerir ſva. Hundarnir laupa at dyrinu allgrimmlega/ oc a ſina hlid hvarr. Viſimdurinn veivir hofdinu a hogra veg ſier /oc ſtingur horninu undir bog Bracka/ſva thegar ſtingur hann i gegnum hann/ oc kaſtar honum fra ſier/ oc nu ſnarar hann vinſtra veg ſier til Porſa/ oc ſtingur ſva ſinu hofdi i hans ſidu/at hann riſtir hann daudann af ſiñum hornum. Tha kallar Jarlinn at ſkeinkiarinn ſkal lauſar lata tikurnar Luſko oc Ruſko/ hann gerir ſva/ thær laupa at dyrinu. Nu eru adur farnir af hinum beſtu hundum tveir their er beſtir voru/ thær laupa nu at badar ſenn/ Luſka loypur undir dyrit/ oc thrifur i kvidiñ ſva faſt/ at dyrit ſvignar vid; dyrit loypur badum ſinum eptri fotum a rygg Luſko/ ſva at i ſundur geck ryggurinn/ oc ſva fær hon bana; Ruſko lyſtur hann ſinu hofdi/ ſva at thar af fær hon bana. Nu lætur Nordian lauſann Stutt oc Stapa/ er beſtir voro af ollum veidihundum; Stappi hleypur at dyrinu ſva hart oc hatt/ at hann ſeſt ofan a halſinn a dyrinu/ oc bitur ſva faſt/ enn dyrit kaſtar honum i lopt upp ſva hart med ſinu hofdi/ at hvert bein er brotit i honum adur enn hann kemur a jord. Nu vill Stuttur upp hlaupa a hals dyrinu/ enn that lyſtur med hor-

och wore bägge tijken thé kiäckeſte af jachthundarne. Iron Jarl ſade til drotzen: ſläpp nu tiña hundar Bracke och Porle til diuret/ thet han och ſtrax giorde. Hundarne ſprungo ſtrax medh ſtoor grymhet en på hwar ſida om diuret. Hiorten ſlogh medh hornet på högra ſidan uppå Brackes buuk/ ſå at hornet gick ſtrax igenom honom/ och kaſtade honom ſåledes ifrån ſigh/ wändandes ſigh ſedan på wänſtra ſidan til Porſa/ och ſtötte honom medh hornet i ſidan/ och riſtade honom dödh nedh af hornet. Då ropade Jarlen på munnſkiäncken/ at han ſkulle ſläppa tijkarne löſa Ruſka och Luſka/ han giorde ſå/ och ſprungo bägge twå fram til diuret. Tilförenne woro twå af the bäſte hundarne dräpne. Ther medh lupo bägge tijkerne i ſänder til diuret; men Luſka gaf ſigh under diuret/ tagandes thet uthi liumſken ſå hårdt/ at diuret gaf ſigh ther uthaf/ men thet ſlog medh bägge ſina bakfötter ſönder ryggen på Luſka/ ſå at hon dödde/ men til Ruſka ſlog thet medh ſitt hufwud/ ſå at hon ock ſå dödde. Nu ſläpte Nordian jägare Stutt och Stappa löſe/ hwilka woro the bäſte ibland alla jachthundarne. Stappe ſprang ſå hårdt och högt i wädret/ at han kom ofwan på diuretz hals/ och beet ſigh faſt; men diuret riſtade honom medh hufwudet ſå hårdt/ at hwart been gick ſönder uthi honom/ förr än han föll til jorden. Stutte wille och taga diuret i halſen/ men thet ſtack emot honom medh hornet/ ſå at han blef dödh liggiandes. Sedan blef diuret rådd och begynte at löpa undan/ tå ſläpte Jarlen ſina hundar Paron och Bonicke löſa/ hwilka rånde effter diuret ſom undan lopp. En riddare fölgde Jarlen ſom heet Waldemar/ och war både ſtoor och ſtarker/ men mycket lifrädder/ han fruchtade för diuret/ och redh undan/ och då han ſågh at thet ſkulle hinna honom/ ſteg han af håſten/ och klef

(a) Tha kom drottſettinn oc hafdi med ſier Bracka oc Porla.

compellans Jarlus, canum par iſtud Brackam, atque Porlam, quod ipſi ad manus erat, in feram immittere juſſit. Soluti canes, ferocius contra feram irruunt, latera ejus ſingula ſinguli impetentes. Cervus vibrato ad dexteram cornu, Brackam ſubtus ventrem pungens, paſſu grandiuſculo disjecit. Mox ad lævam deflectens cornu, Porſæ medium latus percuſſit, lethali vulnere. Hoc viſo Jarlus cubicularium inclamans, Luskam atque Ruskam ſolutas dimittere juſſit. Illæ laxatæ in feram irruunt. Equidem jam antea præſtantiſſimi canum ceciderant bini. Immiſſa autem Luska, ſubtus feram irruens genitalia ejus dentibus apprehendit. Dolore ictus irritatior facta fera, ſublato calcaneo, canem ſubmovere conata, tergum ejus comminuit. Nec abſimilis ſors Ruskam manſit, quam capite impetens fera, ad necem contudit. Proxime igitur Stuttam atque Stappam, meliores totius gregis canes diſſolvi juſſit Jarlus. Stappam vehementius inſilientem in collum feræ medium, jamque morſu dentium lanientem, quaſſato fortius capite in aëra projecit, oſſium compagine miſerum in modum mulctatam. Stutta in feræ collum ſubſilire conata, cornibus ejus dispulſa eſt in ſublime, lethali plaga. Hoc pacto ſemotis canibus, longius ſe proripere conabatur timidum animal, cum Iron Jarlus Paronem atque Bonicum canes ſubmiſit, fugientis beſtiæ veſtigiis inhæſuros. Proxime Jarli lateri adhæſit Waldemarus equeſtris ordinis vir, corporis proceritate utique conſpicuus, ſed animo prorſus imbelli. Is feræ veritus inſultus, quaquaverſum ſe proripere conabatur. Jamque

horninu/ oc kaſtar honum ſva a jordina at hañ kom daudur nidur. Nu leggur dyrit undann/ oc verdur hrædt; tha ſlær Iron Jarl lauſum ſinum hundum Paron oc Bonicke; dyrit rennur nu undann/enn hundarnir ſækia eptir. Eirn Riddari fylgdi Jarle/ er hiet Valdimar / hann var mikill oc ſterkur / oc allra manna var hann tho odiarfaſtur; hann hræddiſt miog dyrit/oc hliop undann / oc ſier at that muni taka hann; hleypur nu af heſtinum/ oc upp i eitt trie / oc hleypur dyrit undir triet eptir honum; nu er hann miklu hræddari enn fyrr / oc hleypur upp i kviſtina/enn kviſtirnir fa ei borid hann/ oc fellur hann ofann; nu er dyrit thar undir/oc hefur ſnuiſt imot hundunum/ Valdimar fellur ofan oc kemur milli horna dyrinu / oc ſinu meiginn hvor fotur halſins/ hann ſpennir hondunum um halſinn a dyrinu/ oc helldur all faſt. Dyrit verdur allreydt/oc hleypur undan/ enn hundarnir eptir; Jarl oc hans menn hleypa eptir hundunum/ their fara nu ſva langa leid. Tha mællti Jarl vid Nordian veidimann: ec ſie undarlega ſyn/ec ſie hvar dyrid hleypur /oc madur nockur ofan a milli horna thvi. Oc nu ſier Nordian ſva ſem Jarl/ oc nu kallar hann hatt; ſækium nu faſt eptir dyrinu/ thvi nu mun that mædaſt/ eirn vor madur er nu kominn a dyrit. Nu hleypa their allir ſva ſem heſtarnir meiga fara; dyrit hleypur oc med manninn / thar fylgia med ſio hinir ungu vishundar/ oc allir hundar

klef upp i ett trä/ och ſprang diuret effter honom under trädet/ ty blef han mycket räddare än han war förr/ och klef än högre uppå grenarne/ hwilka woro ſå ſwaga / at the intet buro honom/ och föll han neder/ diuret war under/ och hade wändt ſigh emot hundarne; men han föll ofwan på diuret mitt emillan hornen/ ſå at han hade ett been på hwar ſida om hornen/ och han ſpände om halſen uppå diuret medh bägge armarne / och höll ſigh faſt medh all macht och ſtyrka. Diuret blef här uthaf mycket rädt / och tog til at löpa/ men hundarne ſatte effter. Jarlen och hans männ foro effter hundarne en långan wägh. Då ſade Jarlen til Nordian jägare: jagh ſeer en underlig ſyyn/ ty iagh ſeer hwar diuret löper medh en karl emillan hornen. Hwilket Nordian blef ock warſe/ ſom ropade tå högt: jagom nu ſtarkt effter diuret/ dy nu lärer thet ſnart tröttna/ effter en uthaf wåre männ ligger uppå diuret och tynger thet. The foro alla effter diuret thet fortaſte ſom häſtarne orkade at ſpringa; diuret ſprang undan med mannen/ och hade the unga hiortarne ſiu i föllie medh ſigh / och alle Iron Jarls hundar dreſwe them/ ty war mycket hundaſkall i ſkogen / och diuret löper norder uppå Ungara ſkogshed. Waldemar ſom hängde uppå diuret/ war öfwermåttan rädder at han ſkulle falla nedh af diuret / ty han wiſte at thet fallet ſkulle bliſwa hans bana. Således ſprang diuret alt i Ungara ſkogh/ hwareſt hundarne Paron och Bonicke togo thet; men diuret orkade intet at röra huſwudet til ſitt förſwar/ effter karlen ſatt ther. Iron Jarl kom då dit medh ſin glaſwel/ och ſtack diuret igenom/ ſå at thet ſtrax föll. Sedan ſade Jarlen til Waldemar riddare: the ſäya at ingen manlighet är uthi digh; dock har du nu giordt en

que imminentem ſibi videns feram ; relicto quo vehebatur equo, arborem proximam ſcandit. Juxta arboris truncum approximante fera, ſaluti ſuæ pertimeſcens Waldemarus, ramos arboris ſuperiores petit. Mole vaſtioris hominis gravati rami diſrumpuntur, ſic ut pronus ipſe corrueret. Inſultabant tunc beſtiæ qua maxima poterant ferocia canes, cum forte ex alto corruens Waldemarus, feræ intra cornua medius exceptus eſt. Ille manuum niſus fulcro, inſeſſoris veluti in modum vectabatur, feram vectorem interim proſequentibus canibus, qui venatorum ſtimulabantur agmine. Tunc venatorum magiſtrum Nordianum compellans Jarlus, rem viſu miram indigitavit, profugientem feram, media inter cornua ſua ſeſſorem vehentem. Obſervavit ſpectaculum Nordianus. Atqui decretum mox acriori impetu feram jam delaſſatam proſequi, minime jam dubii, ſodalium ex numero non neminem feræ intra cornua medium vectari. Sic concitato equorum curſu contendentes, cum ſeſſore ſuo longius proferebatur fera. Hanc ſequebatur agmen cervorum juvenum ad ſeptenarium uſque numerum, inſectantibus venaticis canibus. Perſonuerunt convalles canum latratu perpetuo, aufugiente fera boream verſus, qua Ungariæ ſylvæ clauduntur limites. Interea vehementer pertimeſcens Waldemarus, exitium ſibi manifeſtum fore prævidit, ſiquidem ex feræ tergo diſcuſſus caderet. Ita quidem cum ſeſſore ſuo ad Ungariæ uſque ſylvam prolapſa fera, Paronis atque Bonichii fit præda canum. Etenim onere, quod geſtabat capitis preſſa, haud ſatis commode ſeſe tutari potuit. Tandem venabulo ſuo ſuperveniens Jarlus, feram transfodit mediam, ut collapſa rueret. Atqui ad Waldemarum converſus Jarlus, fatebatur, eum quidem vulgi ſermonibus ignaviæ culpari, veruntamen eam ignominiam eximio virtutis documento

hundar Irons Jarls/ thar eru nu mikil hunda-ſkoll; dyrit hleypur nordur a heidi til Ungara ſkogs. Valdimar er nu hrædd-ur at hann muni falla ofan af dyrinu/ thviat hann veit at hann hefur bana/ ef at hann fellur ofann. A theſſa lund hley-pur dyrit til theſſ that kemur i Vngara ſkog/ oc thar fa hundarnir Paron oc Bonicke komiſt fyrir that/ oc fa tekid dyrit/ oc nu verdur dyrinu thungt at hræra hofudit at veria ſig med/ er mad-urinn ſat thar. Iron Jarl kemur nu at med ſitt gladiel/oc leggur i gegnum dyrit/oc vit thetta fellur vishundurinn. Tha mællti Jarlinn vid Valldimar Riddara: thu ert kalladur allra manna ovaſkaſtur/ oc tho hefur thu nu unnit that afreki/ at einginn er ſva diarfur eda hrauſtur i minu lidi/ at mier hafi meiri ſæmd unnit/oc ſkalltu theſſ vel niota. Nu ridur at Nordian oc adrir Riddarar/ thar er dyrit hafdi fallit/ oc lofuda miog afrek hans Jarlſins; oc einginn theirra veita nema hann einn/ hvi thanninn hefur til borit. Their giora dyrid til matar ſier/ oc gefa hundum ſinum/ oc eru nu allkatir. Tha ridur Jarl heim vid alla ſina menn/ oc hefur nu efnt ſina heitſtreinging vel oc prydilega.

en ſådan förträffelig giårning/ at ingen ibland alla mina mån war ſå ſtark eller driſtig/ at han ſådant beröm kunnat migh förwärfwa hwilket ſkal digh intet blifwa olönt. Sedan kom Nordian och the andre riddarne dijt ſom diuret låg/ och berömde mycket Jarlens jacht; men ingen wiſte huru thet war tilgångit uthan han allena. The lagade ſigh ſtrax maat af diuret/ och gåfwo ſina hundar medh at åta ther af/ warandes alla mycket luſtige. Sedan redh Jarlen hem igen medh ſina mån / ſom hade nu medh ſtort beröm fullbordat ſitt löffte.

CCXXXVI. CAP.

Iron Jarl gefur Valdemar Riddara dottur ſina/ med Greifa nafni/ oc reiſer ſidann i Vngara ſkog a dyraveidar.

Nu er Jarl kominn heim i Brandinborg/ geingur igegn honum hans fru Iſolld oc hennar dottir jungfruinn / oc fagna vel Jarli oc verda miog feignar. Hann tok i hond ſinni dottur/ oc leiddi hana fyrir Valdimar Riddara/ oc ſagdi at tha giof villdi hann gefa honum. Thad thackar Valdimar/ſidan var giort theirra

236. CAP.

Iron Jarl gifwer Waldemar riddare ſin dotter til huſtru/ och gior honom til Grefwe/ reſer ſedan uppå diurejacht i Ungara ſkog.

När ſom Iron Jarl kom hem til Brandenborg/ mötte honom fru Iſold och jungfrun hennes dotter/ och fägnade Jarlen medh ſtoor glädie. Han togh ſin dotter i handen och ledde henne til Waldemar riddare/ och ſade / at den föråhring will han gifwa honom. Waldemar tackade ther före/ och wardt theras bröllop giordt/ och hon gifwen Wal-

mento nunc amotam, adeoque eum omnino dignum qui ante alios præmio eximio decorari debeat. Proſtrata ſic fera, ſupervenientes Nordianus cæterique equeſtris ordinis viri, de captura opima Jarlo gratulati ſunt, cætera, præter Jarlum, ignari omnes fortuiti circa feram caſus. Mox mactatis ex carnibus ferinis fercula parata, largitæ etiam canibus portiones debitæ, hilares inter ſermonum ſtrepitus. Rite ſic curatis omnibus, ad domuitionem ſe accinxit Jarlus, ovantibus magnopere ſodalibus cunctis ob expeditionis ſucceſſum proſperum.

CAP. CCXXXVI.

De nuptiis Waldemari, ejusdemque honorum titulis, itemque de venatu Jarli.

IN patriam ſuam revertenti mox Jarlo, obviam progreſſa eſt uxor Iſoldis cum filia virgine, felicem ejus reditum gratulaturæ. Jarlus ſalutata filia, Waldemaro eam connubio jungendam fore ſpondet. Ille actis viciſſim gratiis pro largitione munifica, rem ſibi ratam fore concupivit. Enimvero haud multo poſt celebratis nuptiis, Waldemaro in uxorem data eſt Jarli filia, ſimulque collata genero comitialis honorum dignitas.

ra brudkaup/ oc fick hann dottir Jarls. Valdimar var ſidan greifi Irons Jarls langa hrid. Er hiedan var lidinn nockur ſtund/ mælti Jarl vid ſinn veidi-mann Nordian: manſtu that hvorſu hinir ungu vishundar voru eptir i Ungara ſkogi/ oc er nu vel fallit at taka tha. Nordian kallaſt vera albuinn. Thetta heyrdi Iſolld/ hon grætur nu allſarlega/ oc geingur til Jarls oc leggur badar hendur umm hals honum/ oc bidur enn ſem fyrr at Jarl ſkuli ei fara a dyraveidar; enn Jarl vill fara ſem hann hefur ætlat. Tha ſvarar Iſolld/ at hana hefur dreymt draum thann/ er hon veit viſt at mikit illt ſkal af ſtanda thvi mikla dyre er hann hefur veidt. Iron Jarl ſeigir at hann vill fara i ſinn ſkog at veida dyr/ oc ei mun hann fara leingra/ oc that ſeigir hann a ſina tru/ oc tha gledſt Iſolld oc leyfir honum at fara. Thar ridur Jarl/ oc hefur med ſier tolf Riddara/ oc hunda ſina/ oc fer nu thria daga til theß er hann kemur i Ungara ſkog/ nu ridur Jarl umm kvolldit i ſkoginn/ oc ſier thar marga ſtor ellda.

Waldemar til huſtru/ hwilken war långe ſedan Iron Jarls Grefwe. Effter någon tijds förlopp/ ſade Iron Jarl til ſin jågare Nordian: minnes du huru dhe unga Hiortarne ſluppe undan ſenaſt i Ungara ſkog/ hwilka til at fånga wore nu godt tilfålle. Nordian ſade at han var fårdig. Detta hörde fru Iſold/ och begynte gråta bitterligen/ gick til Jarlen/ och lade båda ſina hånder om hans hals/ bediandes ånnu ſom förr at Jarlen ſkulle uppehålla medh jagandet/ men Jarlen wille reſa ſom han hade årnat. Då ſwarade Iſold/ at hon hade drömt en dröm/ af hwilken hon kunde förſtå/ at mycket ondt ſkulle honom föreſtå för det ſtora diuret ſom han ſkutit. Iron Jarl ſwarade at han wille reſa i ſin egen ſkog at jaga/ och intet årnade han långre/ hwilket han henne förwiſt inbillade. Då bief Iſold glad/ och gaf honom lof at reſa. Jarlen for ſin wåg med tolf Riddare til föllies ſampt ſina hundar/ reſte i tre dagar förr ån han kom i Ungara ſkog. Jarlen red uthi ſkogen om qwållen/ och ſåg der många ſtora eldar.

CCXXXVII. CAP.

Hertekin Iron Jarl af Salomon Kongi.

Nu er at ſeigia fra Salomon Kongi/ hann ſpyr at Iron Jarl hefur drepit hans vishund hinn mikla/ oc ſpillt hans ollum hinum beſtu dyrum/ oc giort margt illt i hans riki/ oc thegar hann heyrir theſsi tidendi/ kallar hann ſina Riddara/ oc ſeigir at nu ſkal hann hefna ſin a Iron Jar-

237. CAP.

Huruledes Konung Salomon tager Iron Jarl til fånga.

Nu förefaller at beråtta om Konung Salomon/ hwilken når han ſporde at Iron Jarl hade dråpit hans ſtora Chronhiort/ uthſkutet alla hans båſta diur/ och giordt mycket ondt i hans rijke/ rördes han mycket af deſſe tidender/ och kallade ſina Riddara tilſammans/ ſåyandes/ at han wille nu håmnas på Iron Jarl och hans broder Apollonius. Altſå

tas. Temporis interjecta mora, venatorium magiſtrum Nordianum alloquutus Jarlus, commonuit cervorum gregem plurimum ſuperſtitem relictum poſt venationis nuperæ expeditionem, de quorum captura animalium jam ſollicitos eſſe conveniat venatores. Reſpondit Nordianus promte ſe curaturum, ſuus quæ juſſerit herus. Iſthæc conſilia ſubintelligens Iſoldis, in ploratus gemitusque ſoluta Jarli animum expugnare conabatur, ne venationem ſuſciperet. Verum is flecti nolens, propoſiti ſeſe perfecturum conſilia ait. Illa muliebri arte ſomnia percenſere, occœpit, haud vana auguria exſtituri aliquando infortunii ex venatorio quod agitabat maritus exercitio intempeſtivo. Talibus perſuaſionibus aliquanto ſedatior factus Jarlus, propriam non niſi intra ſylvam venatum inſtituendum pollicetur. Illa pollicitatione mitigata, fauſtum marito comprecata eſt iter. Igitur Jarlus aſſumtis ſecum ſodalibus duodecim, unaque canum venaticorum agmine, tridui poſt peractum iter in Ungariæ ſylvam pervenit. Illic veſpertino tempore obequitans, accenſos paſſim ignes conſpexit.

CAP. CCXXXVII.

De Ironis Jarli captivitate.

DE Salomone rege nunc memorandum monet hiſtoriæ ſeries. Is videlicet, cum ſibi relatum eſſet, de ferarum omnimoda cœde quam intra territorii ſui fines commiſerat Iron Jarlus, convocatis familiaribus atque miniſtris, hanc injuriam exquiſita vindicta ulciſcendam eſſe commonuit. Itaque cum delecta quingentorum ſodalium turma,

Jarli/oc Apollonio hans brodur. Nu ridur Salomon Kongur ut vid fimm hundrud Riddara/ alla leid thar til er hann kemur i Ungara ſkog eitt kvolld/ oc hefur thar ſleigit landtiolldum; oc ridur Kongur ſialfur utaf ſkoginum/ oc vill brenna bygdir Apollonii Jarls umm nottina. Iron Jarl var tha kominn i ſkoginn/ oc ridur i gegn theim. Their Jarl oc hans menn ſia lid mikit rida i gegn ſier/ flyia allir Riddarar i ſkoginn. Enn Jarl var ſva mikill hreyſti-madur/ at helldur vill hann fa bana/ enn flyia/ oc hans godi vin Nordian villdi ecki flyia fra honum. Tha tekur Salomon Kongur Iron Jarl hondum/ oc lætur binda hvortveggi theirra/ oc vendir ſidan aptur til ſinna manna. Eptir that ſnyr hann heim i ſitt riki/ oc hefur med ſier Iron Jarl/ Kongur liet ſetia hann i dyblizu. Valdimar hans magur kemur heim aptur med tha Riddara er eptir voru/ oc ſeigir Iſolldi theßi tidendi. Thar er mikill harmur i theirra landi/ er Jarl er tekinn. Oc er Jarl hefur leigit i dyblizu thriar nætur/ tha kemur ſa madur er giætti turnſins/ oc færdi Jarle viſt. Tha mællti Iron Jarl til theßa mans/ ef hann vill bera hans erendi til Salomons Kongs? Sa madur ſeigir at hann ma mæla vid Salomon Kong ſlikt er Jarl vill. Tha mællti Jarl at hann ſkuli bidia Kong at hann komi til tals vid hann daginn eptir. Theßi madur giordi ſem Jarl baud honum/ oc ſeigir Kongt at Jarl vil tala vid hann. Kongur geingur til turnſins/ oc ſpyr hvat Jarl vill honum. Tha ſeigir Jarl at

Altſå redh Konung Salomon uth medh femhundrade riddare til Ungara ſkogh/ och förſte afftonen låt han upſättia ſitt tält / ridandes ſielf uthur ſkogen om natten / i thet upſåth/ at brånna upp bygden ſom Apollonius Jarl tilhörde. Iron Jarl war then gången ſammaledes kommen i ſkogen och redh alt fram ther til at Jarlen och hans mån finge ſee at en ſtor hoop krigsfolk kom emot them/ då flydde alle the riddare ſom wore medh Jarlen. Men han war så frimodig mann/ at förr wille han miſta lifwet/ ån ſom fly/ hans gode wån Nordian wille intet öfwergifwa honom. Konung Salomon togh Iron Jarl ſielf til fånga/ och låt låggia boyor uppå honom och Nordian/ wånde ſedan tilbakars til ſina mån igen/ och begaf ſig hem til ſitt rike/ hafwandes medh ſigh Iron Jarl/ hwilken han ſatte uthi fångelſe. Waldemar Jarlens mågh kom tilbaka medh the riddare ſom flydde med honom/ och ſade deße tidender för Iſold/ af hwilka wardt då ſtor ſorg i theras rike/ at Iron Jarl ſkulle wara tagen til fånga. När Iron Jarl hade legat tree dygn i fångelſet/ kom wachtmåſtaren til honom medh maat/ hwilken Jarlen frågade om han wille båra fram hans åhrende för Konung Salomon? Mannen lofwade at han ſkulle tala medh Konung Salomon thet ſom han wille. Då badh Iron Jarl honom at bedia Konungen komma til tals medh ſigh dagen effter. Wachtmåſtaren effterkom Iron Jarls begiåran/ och ſade för Konungen at Iron Jarl wille tala med honom. Konungen gick bort til tornet/ och frågade Iron Jarl hwad han wille? Iron Jarl ſwarade/ at han will bedia Konungen en bööн / ſom år at Konungen behagade låta Nordian lööß uthur fångelſet/ ty han wille ſånda honom hem til Brandenborg medh ett åhrende. Konung Salomon ſwarade/ at Jarlen hade intet förſkyldt något godt af ſigh/ dock

ma expeditionem ſuſcepturus, verſus Hungariæ ſylvam contendit. Circa veſperam ad nemus accedens, cum erigendis tentoriis proſpectum eſſet, ad planitiem proximam adequitare conſtituit Salomon, ut ruralia quæ Ironis erant prædia igne exureret. Commodum in ſylvam advenerat etiam Iron Jarlus, cui obequitantia agmina occurrunt. Conſpecta multitudine perterriti Ironis ſocii, intra arborum opaca ſe ſubduxerunt. Verum Jarlus ſtrenuus vir animo, fugæ ignominiam deteſtatus, extrema potius experiri maluit, fido adjutus Nordiani conſilio, qui & heri fortunæ ſocius eſſe maluit. Nec fefellit Salomonem ſua ſpes, qui Ironem pariterque Nordianum vivos comprehenſos, catenis vinctos in patriam ſecum reductos cuſtodiæ carceris mandavit. Elapſus Waldemarus, cumque pauciſſimis equitum domum reverſus, improſperæ expeditionis nuncium Iſoldi attulit, dolentibus cunctis ſortem infelicis Jarli. Interim Jarlus exacto in carcere tridui ſpatio, cuſtodiæ præfectum edulia adportantem, negotii ſui cauſam regi commendandam rogavit. Pollicebatur præfectus facturum ſe ſedulo quæ vellet omnia. Jarlus ſummopere in votis ſibi eſſe ait, regis ad colloquium proximo die ut admitti queat. Rem ſibi commiſſam qua par erat dexteritate apud regem curavit præfectus. Igitur prope carceris locum accedens rex, Jarlum ea quæ vellet, edicere iuſſit. Ille ſupplici prece regem obteſtatus, Nordianum tantiſper ex vinculis liberari petiit, ut ſuo nomine in Brandenburgiam negotii curandi cauſa ablegetur. Petenti obnixe Jarlo, quamvis immerenti, haud gravatim indul-

at hann vill bidia Kong eirnrar bænar/ en that er su bæn/ at hann lati ut Nordian/ oc vill Jarl senda hann heim til Brandinaborgar med sitt erendi. Kongur seigir at Jarl er ei maklegur af honum veizlu/ enn tho vill hann veita honum thessa bæn. Tha er Nordian laus latinn/ oc feinginn eirn hestur/ oc skal hann nu rida i Brandinaborg med erendi Irons Jarls/ oc seigir Isolldi hans kvediu / oc bidur at hun skuli koma/oc safna sinum bestu gersemum i hans riki/ oc bioda til utlausnar Ironi Jarle.

dock wille han bönhöra honom i thetta fallet. Thå blef Nordian löös släpter uthur fängelset/ och honom en häst gifwen/ uppå hwilken han skulle rida til Brandenborg/ medh Iron Jarls åhrende/ och helsa fru Isold på Jarlens wägnar/ och bedia at hon wille komma och försambla alla the dyrbareste saker/ som woro i hans rike/ til at lösa uth Iron Jarl.

CCXXXVIII. CAP.

Daudi Apollonii Jarls / oc reisa fru Isolld til Attila Kongs.

NOrdian ridur nu sina leid/ allt thar til hann kemur i Ungara skog / thar hittir hann Apollonium Jarl oc hans Riddara alvopnada / oc vill hann fara vid sinn her i Frackland eptir sinum brodur. Oc er Nordian kemur til hersins/ tha hefur Apollonius Jarl tekit sott hættlega / oc fam dogum sidar andast hann. Nu stodvast herinn oc fara their heim/er their eru hofdingia lausir. Nordian ridur til Brandinaborgar / oc seigir Isolldi sitt erendi/oc synir henni rit Irons Jarls. Isolld tekur vid honum vel / oc seigir at hun skal ecki dvelia at leysa ut Iron Jarl/ oc sendir bod umm allt sitt riki/oc leggur skatt a hvern mann ungañ oc gamlann. Hun dregur saman sva mikit fie/ at hun hefur hladit eirn vagn af gulli oc silfri/ oc godum gersimum. Hun fer a fund Attila Kongs/oc seigir a thessa lund/ at hun bidur Attila Kong at senda ord Sa-

238. CAP.

Om Apollonii Jarls dödh och fru Isolds resa til Konung Attila.

NOrdian hölt fort medh resan til des han kom i Ungara skogh/ hwarest han fann för sigh Apollonius Jarl/ och hans riddare bewäpnade/ och wille Jarlen resa medh thetta folck til Franckerike effter sin broder. Och som Nordian kom til lägret/ war Apollonius Jarl siuk blefwen / af hwilken siukdom han få dagar ther effter dödde ; ty wände krigshären hem igen/ effter som the hade mist sin höfdinge. Nordian for sedan til Brandenborg / och sade Isold sitt åhrende / öfwerlefwererandes henne Iron Jarls bref. Isold togh wänligen emot honom och sade at hon intet fördröya skal medh Iron Jarls uthlösande/ ty sände hon bodh om alt sitt rike/ och lade en ny skatt både på unga och gambla / hwilken indrog henne så mycket / at hon lastade en wagn full af gull/ silfwer/ och kostelige saker. Sedan reste hon til Konung Attila/ och bad honom skrifwa Konung Salomon til at han wille sättia Iron Jarl uppå frije fötter igen. Konung Attila giorde thetta / emedan en stor wänskap war Konung Salomon och honom emil-

indulgendum existimavit Salomon. Itaque solutus ex vinculis Nordianus, cum ejus vecturæ prospectum esset idoneo equo, Brandenburgum ablegatur, apud Isoldim curaturus, ut collecta rerum pretiosarum supellectile, lytrum pro marito exsolvat.

CAP. CCXXXVIII.

De morte Apollonii, atque Isoldis profectione ad Attilam regem.

POst profectionem longam in Ungariæ sylvam tandem delatus Nordianus, Apollonii Jarli armatas legiones iter in Franconiam ad Ironem Jarlum propediem suscepturas cognovit. Cæterum fatalis interventu morbi, post elapsum triduum exspiravit Apollonius. Ita duce suo orbati milites, retro in patriam eundi consilium ceperunt. Nordianus Brandenburgium usque continuato itinere, missionis suæ negotium, etiam Jarli literis plenius explicatum retulit. Subito intellecta re Isoldis, sedulo curaturam se pollicebatur, pro Jarlo redimendo ut lytrum præstetur. Imo imperato incolis cujusque sexus atque ætatis tributo satis rigido, summam exegit auri argentique justum plaustro integro onus. Hoc instructa thesauro ad Attilam regem perrexit, eum sollicitans, ut scriptis ad Salomonem literis, de Ironis Jarli restitutione agere velit. Quippe Attilæ regi arcta intercesserat amicitiæ necessitudo cum Salomone, qui neutiquam existimandus fuerit mutui fœde-

Salomon Kongi med sinu briefi/ at hann lati ut Iron Jarl af dyblitzu. Attila Kongur gerir thetta fyrir tha sok/ at their unnast mikit Attila Kongur oc Salomon Kongur/ oc fyrir thvi hafdi Salomon Kongur alldrei heriat a rike Irons Jarls edur Apollonii Jarls / at thetta riki atti Attila Kongur/ thott at vardveitti Jarlarnir.

emillan; ty Konung Salomon hade intet härjat uthi Irons eller Apollenii Jarls rike/ efter thet war Konung Attilas/ fast än Jarlarne styrde thet.

CCXXXIX. CAP.

Fru Isolld fer a fund Salomons Kongs/ oc bidur utlausnar Iron Jarle manne sinum.

IsSolld Drottning fer nu alla sina leid/ thar til er hun kemur i Frackland/ oc til borgar Salomons Kongs/ oc synir honum brief Attila Kongs. Henni er thar vel fagnat / oc setur Kongur hana hia sier oc sinni Drottningu. Oc hid fyrsta kveild er hun kemur til Salomons Kongs / stod hun upp ur sinu sæti/ oc fellur a knie fyrir Kongi/ oc mællti/ godi herra Salomon Kongur/ langa leid hef ec sokt a ydvarn fund med mikinn harm/ oc tho med morgum gersemum i gulli oc silfri/ purpura oc perlum oc godum hestum oc godri harneskiu/ oc margskonar kurteisum Riddorum / allt thetta fluttum vier i ydart riki oc valld ; heyr nu herra eina bæn / hvers ec bid / lat ut minn herra Iron Jarl / oc tak allt thetta fie oc alla thessa luti/ er vier hofum flutt i ydart riki. Tha svarar Salomon Kongur: thu ert vist kurteis kona/ far heim i thitt rike / oc haf med thier allt gull thitt oc silfur oc gersimar / enn Iron Jarl hefur sva margt illt giort i minu riki/ oc mier til

239. CAP.

Fru Isold reser til Konung Salomon/ hoos hwilken hon anhåller at få uthlösa sin man Iron Jarl.

DRotttning Isold for til Konung Salomon uthi Franckerike/ och wijste honom Konung Attilas bref. Hon blef wäl fägnader/ och satter nämst Drottningen. Den förste afton Fru Isold kom til Konung Salomon / stod hon up uthur sitt säte/ och föll på knä neder för Konungen sägandes: gode Herre Konung Salomon/ en lång wäg har iagh hijt rest til eder medh en stor sorg/ och haft medh migh många dyrbare saker/ gull/ silfwer/ purpur och pärlor/ gode hästar och harnesk/ och många höfwiske riddare; thetta alt hafwom wij i eder land och wäld fördt/ at j Herre willen höra min enfaldige bön som iagh framställer/ som är at låta min herre Iron Jarl löös uthur fängelset/ och tagen emot alt thetta godz och alla the saker som wij hafwa fördt i Edert rike. Thå swarade Konung Salomon: fru du är wist en skickelig qwinna/ far hem i ditt rike igen medh dina dyrbara saker/ gull och silfwer/ ty Iron Jarl hafwer så mycket ondt giordt i mitt rike migh til skam/ at wäl må thet honom nu wedergiällas; ty kan jagh näppligen släppa honom löös och låta honom bortfara. Thå stod Konung Salomons drottning upp/ trädde til ho-

fœderis violandi causa invasisse provincias Ironis atque Apollonii, manente summo imperio penes Attilam.

CAP. CCXXXIX.

De Isoldis expeditione apud Salomonem.

ITer ingressa Isoldis, inque Franconiam delata, perscriptas ab Attila literas Salomoni tradidit. Erat regi pergratus adventus hospitis fœminæ, cui ut honorem testaretur suo dignum fastigio, proxime conjugem suam sedem capessere eam jussit. Cæterum Isoldis opportunitatem nacta, sedem quæ sibi destinabatur honoratiorem declinans, ad Salomonis provoluta pedes, itineris longinquioris hactenus suscepti causas exponere orditur, simul enarrans quæ in via pertulerat incommoda. Sed & munera se una advexisse fatebatur, aurei gemmarumque ut & vestium pretiosarum apparatum omnimodum. Comitari equos præstantissimæ bonitatis, quos decore ornatos ductitant conspicui nobilitatis juvenes. Hæc regi grata ut sient obnixe rogare. Nihil autem majus vicissim postulare beneficium, quam libertatem suo marito restitutam iri. Cæterum Salomon collaudata Isoldis comitate, patrios lares denuo revisere eam jussit, ac sua habere. Quippe adeo male commeritum esse Jarlum, nefastis grassationibus suis, ut exquisita carceris pœna id ipsum eluere conveniat. Interim nihil obstare, quo minus in patriam ad suos

til svivirdingar/ at vel ma hann theß nu giallda / varla ma ec hann ut lata / eda abrott fara. Tha stendur upp Drottning Salomons Kongs/ oc geingur til hans/ oc leggur sinar badar hendur upp umm hans hals oc kyßir hann/ oc mællti: minn liufi herra/ oß hefur heimsokt dyrdleg fru Isolld/ hun stendur nu fyrir ydrum kniam gratandi / oc fær eigi sina bæn / veit mier nu oc henni sina bæn med ordsending vors ens kiærasta vinar Attila Kongs. Tha mællti Salomon Kongur vid sina Riddara / at their skuli fara ut i turninn oc taka Jall oc leida hann inn til sin / oc sva giora their.

honom / lade båda sina händer om hans hals och kyste honom / sägandes: min kiäreste herre / oß hafwer besökt en förnäm fru Isold / hon ligger nu gråtande fram för eder knä / och blifwer intet bönhörd / låt nu både min och hennes begiäran finna rum hoos tigh / effter som wår kiäreste wän Konung Attila hafwer ock så medh bref thet begiärat. Thå befallte Konung Salomon sina riddare at the skulle gå bort i tornet och taga ther uth Iron Jarl / och låta honom komma in för sigh / hwilket the giorde.

CCXL. CAP.

Utlausn Irons Jarls / oc sætt theirra Salomons Kongs.

THa er Iron Jarl stod fyrer Salomon Kongi / tha mællti Kongur til fru Isolld: se thar nu Iron Jarl bonda thinn / hann vilium vier nu senda aptur med ydur til sins herra Attila Kongs / vilium vier hann uppgefa fyrir sakir hans ordsendingar / oc ydarrar kurteisi. Nu stendur upp Isolld / oc geingur at Iron Jarli / oc leggur upp badar sinar hendur of hals honum oc kyßir hann / oc verdur nu hvart odru allfeigit. Nu thackar Isolld Salomon Kongi vel sinn velgerning. Salomon Kongur setur nu Iron Jarl i hasæti hia sier / oc lætur skutulsveina sina thiona honum; dveliast thau thar tha nott. Enn at morgni stendur Iron Jarl fyrir Salomon Kongi / oc allir their Riddarar er heiman hofdu

240. CAP.

Iron Jarl förloßas ifrån fängelset / och förlijkes medh Konung Salomon.

När som Iron Jarl kom in för Konung Salomon / sade Konungen til fru Isold: see der nu tin man Iron Jarl / wij wille nu släppa honom tilbakars igen medh eder til sin herre Konung Attila / och skal han blifwa befrijat ifrån fängelset för Konung Attilas skull / och eder egen artighet. Thå stodh Isold upp / gick til Iron Jarl / lade sina både händer om hans hals / och kyste honom / och gladdes the öfwermåttan åth hwar andra. Fru Isold wände sigh sedan til Konung Salomon / och tackade honom öfwermåttan för then nådh han betedt hennes man. Konung Salomon satte Iron Jarl i högsätet hoos sigh / och befallte sina egne upwachtare at tiena honom; Jarlen blef der öfwer natten. Om morgonen då Iron Jarl stod för Konung Salomon / och alla dhe Riddare som hade följdt Isold hemman ifrån / sade Ko-

regrediatur Isoldis. Isthoc regis sermone commota quæ proxime adstabat regina, mariti animum blandi comitate ad misericordiam permovere conata est. Ostendit simul pluribus, accessisse magnæ dignationis hospitam, quam re cupita potiri apprime deceat, idque vel maxime ob Attilæ regis factam intercessionem. Ita conjugis suæ monitis persuasus Salomon, ministris mandavit, ut productum ex carcere Ironem Jarlum ad se adducant.

CAP. CCXL.

De Ironis Jarli reconciliatione cum Salomone.

INtroducto in palatium Irone, ad Isoldim conversus Salomon, maritum ei restituit, simul commonefaciens ut ad Attilam regem profecti, ejus vel maxime intercessioni simulque comitati Isoldis istud beneficium datum commemorent. Exsultans gaudio Isoldis maritum amplexata est, inter geminatas congratulationes, dictis etiam Salomoni insignibus gratiis. Reconciliatis hunc in modum animis, etiam Ironi Jarlo honos habitus est, honoratiori sessione apud mensam regiam, ministrantibus ipsi regiis famulis. Per noctem ibi hospitatum. Postridie adventante ad regem Irone cum aulicorum turma quam secum adduxerat Isoldis, expetivit Salomon juramenti sub fide polliceretur Iron, haud usquam in posterum noxam regiis sese illaturum finibus. Nuncupato voto, Ironus simulque duodecim equestris ordinis viri amicam sponderunt fidem, perpetuæ oblivioni damnantes car-

ceris

hofdu fylgt Isolldi/tha seigir Salomon Kongur/at hann vill at Iron Jarl sverie honum theß eida/at eigi sidan skal hann heria i hans riki. Iron Jarl vinnur theß eid/oc tolf Riddarar med honum/at their skulu nu vera sattir hiedan i fra/oc Iron Jarl skal eigi theßa hefna a Salomon Kongi/ er hann var settur i dyblizuna. Iron Jarl oc fru Isolld gefa Salomon Kongi margar giafir/adur enn thau fari i braut. Iron Jarl fer nu heim i Hunaland/oc fyrst a fund Attila Kongs/oc seigir honum hveria sætt Salomon Kongur hefur giort til hans ordsendingar/ seigir nu Iron Jarl at hann er komin a valld Attila Kongs/ oc spyr hvat hann vill nu gera af honum? Attila Kongur seigir at hann skal nu fara heim i sitt riki sem adur hafdi hann haft. Iron Jarl thackar nu Attila Kongi sina vingan tha/ er hann hefur lyst vit hann theßari ferd/ oc skiliast their nu godir vinir.

Konung Salomon/ at han wille at Iron Jarl skulle giöra Eedh/ at aldrig mehra häria i hans rike. Iron Jarl giorde thenna Eedh och tolf riddare medh honom/ at the skulle här effter wäl förlijkas/ och at Iron Jarl skulle intet hämnas på Konung Salomon/ för thet at han warit uti fängelse inkastader. Iron Jarl och hans fru Isold förährte Konung Salomon stora gåfwor och skiäncker/ förr än som the drogo bort. Iron Jarl reste hem i Hunaland/ men först til Konung Attila/ för hwilken han berättade huru Konung Salomon hade mycket giordt för hans brefs skull/ och sade/ at han wore kommen til Konung Attila/ at förfråga hwad han wille giöra af honom? Konung Attila swarade: at han skulle resa hem/ och behålla thet rike som han hade förr regerat. Iron Jarl tackade Konung Attila för all then godhet han hade bewist emot honom then gången/ och skildes the åth goda wänner.

CCXLI. CAP.

Iron Jarl mißir Isolld konu sina/ oc elskar sidann Bolfrianu konu Hertuga Aka Orlungatrausta.

Nu ridur Iron Jarl heim/ oc er nu i sinu riki langa rid/oc eigi miklu sidar tekur sott Isolld kona Irons Jarl/ oc theßi sott leidir hana til dauda/ thetta thyckir Iron Jarl hinn mesti skadi. Attila Kongur af Susan skal fara til veizlu til Roma borgar sudur til Ermenreks Kongs/ med honum fara margir hans hofd-

241. CAP.

Iron Jarls hustru blifwer död/ och fattar han sedan kiärleek til Bolfriana Hertig Åkes Örlingatröstes hustru.

Iron Jarl reste nu hem igen/ och regerade sitt rike länge/ men strax effter hemkomsten blef fru Isold Iron Jarls hustru siuk/ af hwilken siukdom hon wardt död/ och tyckte Iron Jarl thet wara sin största skade. Konung Attila af Susan skulle resa til giästebodh til Konung Ermenrek i Rom/ honom följde många uthaf hans höfdingar och förnäme män/ ibland hwilka war och Iron Jarl af

ceris hactenus perpessi injurias. Insuper donaria lautissima regi largiebantur Ironus ejusque conjux, jam valedicturi. Hinc in patriam Hunalandiam profecturus Jarlus, Attilam regem invisum ibat, factæ nuper cum Salomone reconciliationis successum referens, quod beneficio regiæ intercessionis tribuendum ferat: obnixe denique pollicitus, facturum se impigre quidquid Attilæ mandatis inposterum sibi injunctum fuerit. Verum Attila, ad sua redire, pristinisque possessionibus frui eum voluit. Hanc regiam erga se benevolentiam, vel hoc præcipue in casu exhibitam, nullo non tempore sese agniturum luculento sermone pollicebatur Jarlus, quævis denique fausta regi apprecatus discessit.

CAP. CCXLI.

De morte Isoldis, & Jarli amoribus.

Redux in patriam Jarlus, diutine potestatem in subjectos sibi populos habuit. Sed vero interjecto temporis spatio in morbum collapsa, Isoldis diem obiit supremum, marito triste sui luctus desiderium relinquens. Forte Romam solenniter invitatus ad Ermenricum profecturus Attila rex, viros primæ nobilitatis futuros itineris socios sibi elegit, adscito

horum

hofdingiar/ tha fer oc Iron Jarl af Brandinaborg/ oc hafa alls hundrut Riddara/oc marga sveina. Attila Kongur hefur nu komit med sina menn sudur i Aumlungaland i tha borg er heitir Fritila / oc gerir i moti theim veizlu Aki Aurlungatrausti / brodir Erminureks Kongs. Thar er nu hin dyrdlegasta veizla / umm kvelldit drecka their gott vin. Bolfriana kona Hertugans skeinkir um̃ kvolldit / hun er allra kvenna fridust/ hun skeinkir tignum monnum. Hun sier thar med Kongi eirn mann mikinn / sa hefur har sva mikit oc fagurt sem barit gull/ bleikt skegg oc biart andlit / oc at ollu fagurt ; fogur augu hefur hann oc hvita hond/oc eigi er hans jafningi i theßu samsœti at fegurd; Thetta er Iron Jarl af Brandinaborg. Hun litur optlega til Irons Jarls/tha er henni tyckir sem einginn giœti at umm at hugsa/oc tho blidlega. Iron sier oc hversu theßi kona er fogur/ hann gair litt at drecka umm kvolldit/ honum fellur mikill hugur til konunnar/ sva at af theßu verdur hann siukur. Allir menn adrir drecka oc eru katir/ oc umm sidir leggiast allir aud drucknir nidur neina Iron Jarl oc Bolfriana/ tha talast thau vid sin a milli/hvat hvaru theirra byr i skapi vid annat. Iron Jarl gefur Bolfriana that fingurgull/er att hafdi hans brodir Apollonius/ oc hañ hafdi gefit fru Herborgu dottur Salomons Kongs. Umm morguninn eptir fer Attila Kongur til veizlu i Roma/ at theßari veizlu er Thidrikur Kongur af Bern/oc Vidga oc Heimir. Theßu sinni lieku their Thiettleifur Danski oc Valltari af Vaskasteini/ sem fyrr er ritat.

af Brandenborg / och woro the etthundrade mann starke/ föruthan drängarne. Konung Attila kom medh sitt föllie söder i Omlunga land til then stadh som Fritila heter/ och giorde Hertig Åke Orlungatröste Konung Ermenreks broder ett stort giästebod/ som war uthi alt kräseligit/ och drucko giästerne godt wijn om afftonen. Bolfriana Hertig Åkes hustru skiänkte in för them/ och war hon then däyeligaste qwinna/ och skiänkte hon in för the förnämste. Hon sägh uthi Konung Attilas sällskap en man/ hwilken hade häär til färgan som gull/ blekt skiägg/ hwitt och däyeligit ansichte/ wackra ögon och hwita händer/ och war ingen så däyelig i thetta samqwäm som han; then mannen war Iron Jarl af Brandenborg. Bolfriana sägh offta til honom mycket wänligen/ när hon tyckte at ingen uthaf the andre sägh thet. Iron Jarl sägh at thenne qwinnan war mycket däyelig / ty achtade han intet at dricka om afftonen / uthan sätte alla sina tanckar uppå henne/ så at han wardt siuk/ men alla the andre drucko och woro lustige/ och på thet sidsta blefwo the alle öfwerste druckne/ föruthan Iron Jarl och Bolfriana som thå finge lägenhet at talas widh / at uppenbara för hwar andra sina tanckar. Iron Jarl gaf Bolfriana then gullringen som hans broder Apollonius hade hafft / och han tilförenne föräbhrat jungfru Herborg Konung Salomons dotter. Morgonen effter reste Konung Attila sin wäg bort til giästebodet i Rom/ ther war Konung Thidrek af Bern / samt Widga och Heimer. Thenne gången kiämpade Thetlefwer Danske och Waltare af Waskasten/ och wiiste många tråffelige konster som förr är skrifwit.

CCXLII.

horum in numerum etiam Irone Jarlo Brandenburgico, ut agmen statueretur virorum equestris ordinis centum, quos sui sequebantur famuli. Jam Amlungiæ fines ingresso Attilæ cum comitatu suo, ad urbem Fritelam, hospitalitatis officia magno apparatu exhibuit Ako Aurlunga Trostius, frater Ermenrici regis. Ad cœnam sua lautitie splendidam vocati hospites, meracius genio indulgent. Quippe etiam ad largius bibendum provocante Volferiana matrefamilias, eximiæ formæ fœmina, cui solennis erat moris mera honoratioris conditionis hospitibus infundere. Et vero regio ex comitatu enixius illa intuebatur Ironem Brandenburgicum, decore corporis membrorumque aptitudine ante alios maxime conspicuum, cujus formam præcipue commendabant crines subflavi in globulos deflexi, itidemque manus delicatiores, non rugis nec duritie nimia contractæ. Hujus observare mores furtivo oculorum jactu inprimis volupe habebat. Sed nec Ironem Jarlum minor angebat sollicitudo, qui pulchritudine hospitæ captus, hanc curam unice animo versabat, sympoſii insuper habita ratione. Forte mero somnoque oppressis jam reliquis, occasio commoda enata est Jarlo mutui cum Volferiana colloquii, animique sensa alterutris explicandi. Atqui Ironus annulum Volferianæ dono dedit eundem, quo pridem Salomonis filiam Herborgim sibi devinciverat frater suus Apollonius. Cæterum Attila hospitio recreatus nocturno, postridie iter suum prosequitur Romam versus. Aderant tunc in urbe ad solennitatem convocati Theodericus Veronensis, itemque Vidga atque Heimerus. Publico autem in spectaculo depugnarunt Detlefus Danus atque Waltarus Waskasteinius, quorum in superioribus facta est mentio.

CCXLII. CAP.

Iron Jarl oc Volfriana heita hvort öðru sinni elsku.

THa er Attila Kongur fer heim af veizlunni / ridur hann til veizlu i Fritila med Aka Hertuga oc taka thar veizlu. Enn at theßari veizlu gilldrar til Iron Jarl at tala vid Volfrianu / oc at skilnadi theirra tals / binda thau sin a milli med jardteiknum / at hvart theirra skal odru unna / hvart er thau meiga finnast edur eigi. Attila Kongur oc allir hans menn rida nu heim nordur i Hunaland i sitt riki. Iron Jarl fer oc heim i Brandinaborg med sina menn; hann ridur enn optlega ut a skog at veida dyr med sina hunda.

242. CAP.

Om Iron Jarl och Volfriana / som uthfästa hwar andra sin kiärlek.

NÄr som Konung Attila reste hem ifrån giästebodet / for han til Fritila stadh med Hertig Åke / hwarest blef giordt giästebodh igen / uthi hwilket Iron Jarl lagade så / at han kom til tals medh Volfriana / och wardt slutet på theras tahl / at the förbunde sigh med hwar andra / och goswo wårteken til försäkran om theras oryggelige kiärleek / antingen the mehra funno hwar andra eller intet. Konung Attila och hans mån foro hem norder i Hunaland / Iron Jarl medh sitt föllie reste hem til Brandenborg / han redh offta til skogs at jaga medh sina hundar.

CCXLIII. CAP.

Aki Hertugi verdur vis elsku theirra Irons Jarls oc Volfrianu.

NOckuru sidar er that Iron Jarl byr ferd sina / oc med honum Nordian hans veidimadur oc nockorir adrir Riddarar / oc hafa med sier marga hunda / nu buaz their sva heiman / sem their skuli vera heiman tva manudi; their rida nu langt i brott i eydimerkur / veida dyr / oc skemta sier. Jarlinn ridur nu sudur i skoga sva sem eydimerkurnar vinnast / thar til er their koma i Aumlungaland i riki Aka Hertuga oc Fritila borg. Tha spyr Iron Jarl at Erminrekur Kongur hefur buit veizlu mikla i Roma borg / oc thar til bodit Thidriki Kongi af Bern / oc Hertugi

243. CAP.

Hertig Åke blifwer underrättat om Iron Jarls och Volfrianas kiärleek.

LItet ther efter giorde Iron Jarl och hans jägemästare Nordian sigh resefärdige med några flere riddare / och hade medh sigh många hundar / årnandes at wara borta i twå månader; the fårdades långt bort i ödemarken at jaga diur och förlusta sigh. Omsider hölt Iron Jarl söder uthi skogsbygden så långt som the uptagne skogarne räckte / alt til deß han anlände söder til Omlungaland i Hertig Åkes rike och Fritila stadh. Hwarest Iron Jarl försporde at Konung Ermenrek hade lagat til ett stort giästebödh i Rom / och dijt budet Konung Thidrek af Bärn medh Hertig Åke. Thå affskickade Iron Jarl en uthaf sina riddare in i staden Fritila medh bref til Vol-

CAP. CCXLII.

De Ironis Jarli atque Volferianæ sponsalibus.

FInita celebritate solenni in urbe, cum ad suos rediturus erat Attila, invitante Akone hospitium in urbe Fritila accipere visum fuit. Illic Volferianæ ad colloquium admissus Iron Jarlus, conjugali sub fide eam sibi despondit, data etiam amoris tessera perpetui non interrumpendi fœderis. Sed vero Attila rege boream versus in Hunalandiam patriam discedente, suo cum agmine Jarlus Brandenburgicum repetiit territorium. Erat huic solenne, non alio magis assiduo studio, quam ferarum venationibus occupari.

CAP. CCXLIII.

De amoribus secretis Akoni detectis.

PRæterlabebatur tempus haud multum, cum venatum proditurus Jarlus, Nordianum cum venatorum turma futuræ venationi accinctos esse jussit, coacta rerum necessarium copia binos in menses suffectura. Ingressi iter, vasta pererrarunt loca, ubi forte ferarum habebatur copia. Etiam ad Amlungalandiæ fines haud procul urbe Fritila Akonis sede cum delati essent, indicatum Jarlo, festivitatis solennis causa Romam ad Ermenricum regem invitatum esse Theodericum Veronensem itemque Akonem ducem. Itaque per-

tugi Aki skal oc thar til koma. Tha sendir Iron Jarl eirn Riddara i borgina / sa fer med hans briefi til Volfrianu / at Iron Jarl sendir henni ord hversu thau skulu finnaz / tha er Aki er heiman ridinn. Theßi Riddari fer sem eirn loddari / oc fær sier loddara klædi / oc fer sva i borgina thar er dryckia mikil i hollinni. Fru Volfriana stendur oc skeinkir Hertuganum / oc tha er hun geingur i moti bordkerinu / oc skeinkiarinn hefur inn borit / tha kemur til hennar sendimadurinn / oc fær henni briefit i hond / oc seigir henni jardteiknir. Hun lætur briefit i sinn pung / oc mælir at Iron Jarl skylldi rida stegina / tha er Aki væri brott ridinn / unum nott. Riddarinn hverfur brott or hollinni skyndilega. Fru Volfriana tekur nu bordkerit oc skeinkir Hertuganum. Hann tekur nu vid kerinu / oc dreckur til Volfrianu / oc mællti: sie herna fru / oc dreck til halfs vid mig. Hun tekur vid skalenni / oc dreckur af allt. Thetta kvelld lætur Hertuginn hana drecka til halfs vid sig / oc adur enn lietti var Volfriana druckin / sva at hun sofnadi fast. Hertuginn bidur Riddara sina taka upp Volfrianu oc bera til reckiu / oc sialfur fer hann tha at sofa. Riddarar leggia Volfriana upp i hviluna med ollum sinum klædum / tha bidur hann Riddara at fara at sofa / oc standa sex kerti er brenna skulu at hofdi oc at fotum Hertuganum. Tha er skosveinninn hafdi dreigit af honum hans klædi / tha bidur hann hann brott ganga / hann lykur fast hurdina. Tha geingur hann thangat sem hans fru var / hann tekur af henni hennar pung / oc upp that sem i var /

Volfriana / igenom hwilket Iron Jarl låt förmärka sigh willia tala medh henne når Hertig Åke war bortfaren. Denne riddare togh uppå sigh spelemans kläder / och kom in i staden för en speleman / thå war uthi palatzet ett stort drickande. Fru Volfriana skiänkte uthi för Hertig Åke / och når som hon trädde fram at taga emot kiärillet / som skiänken hade inburit / kom Iron Jarls sändeman til henne / leswererade brefwet i hennes hand / och wijste henne wärdteknen. Hon togh emot brefwet och lade thet i sin pung / och sade at Iron Jarl skulle rida in i staden then första natten effter Hertig Åkes bortfärd. Riddaren drog medh hast bort uhr palatzet. Fru Volfriana togh dryckes kiärellet och gaf åth Hertigen / han togh emot och drack Volfriana til halfparten / säyandes: Sitt här fru och drick halfparten medh migh. Hon togh emot skålen och drack henne uth. Hela afftonen sedan låt Hertigen henne dricka halfparten medh sigh / och förr än the wände igen / blef hon drucken och insomnade hårdt. Hertigen bad sina riddare at the skulle båra Volfriana i sängen / och gick han sielfwer medh at läggia sigh til sömns. Riddarne lade henne i sängen medh alla kläderne / hwilka han sedan befallte at läggia sigh / och sex lius brunno widh Hertigens hufwud och fötter. När som Cammartienaren hade klädt af honom / bafallte han honom gå uth / och sielf stängde han hårdt igen dören. Sedan gick Hertigen til sin fru Volfriana / och togh af henne pungen / hwilken han uplöste / och såg uppå alt hwad ther war uthi. Ibland annat fann han ett bref / thet han upbröt / och låste / hwars innehåll war sådant: Iron Jarl af Brandenborg helsar Volfriana sin kiäreste / han är nu kommen i then skogh som är strax här uthan före. Om Hertig Åke rider bort i morgon uthur sitt rike / då williom wij råkas i morgon affton i dagsättningen widh then lun-

perscriptas literas per emissarium hominem in urbem expedivit Jarlus, colloquium sollicitans Wolferianæ, in absentia potissimum mariti. Negotio latenter expediendo cum habitu fictitio mimi urbem ingressus est emissarius vir. Commodum tunc compotatio multa regia in aula peragebatur, hospitali invitationi subministrante etiam Volferiana. Sic medias inter pocillationes conclave ingressus emissarius, epistolam Volferianæ tradidit, secretam negotiationem una subindicans. Illa recondita intra marsupium epistola, responso subinnuit, tunc maxime commodum in urbem accessurum Jarlum nocturno tempore, postquam suus peregre abiisset maritus. Statuto sic consilio, quantocyus abitum acceleravit alter. Mox Volferiana rorantia pocula marito implet. Ille acceptum in manibus scyphum Volferianæ propinavit, ad mutuam secum compotationem eam invitans. Illa officium haud quaquam recusata, poculum exhausit, provocante crebrius Apollonio ut vices symposii iteraret uxor. Tandem mero aggravatam, cum obreperet somnus, in cubiculum per famulos referri curavit, ubi per noctem etiam Haquino quiescere collubitum. Composita in thorum domina, jussi discedunt famuli, accensis circum lectum tædis probe serenato conclavi. Ultimus, servitiis domino persolutis, exivit cubicularius, qui ostii fores probe obserandas curavit. Nec mora conjugem accedens Haquinus, conditas in marsupio epistolas adinvenit, ab Irone Jarlo Brandenburgico perscriptas. Indicaverat vero scriptione isthac, in vicinum nemus se accessisse; ubi commodum præsentiam dominæ circa crepusculum diei sequentis præstolari liceat, postquam suus peregre profectus

var/ hann hittir thar i eitt brief/ hann rekur that i sundur oc hier stendur thetta a: Iron Jarl af Brandinaborg sendir kvediu Volfrianu sinne unnustu: hann er kominn i thann skog er skamt er hiedan/ ef Aki Hertugi ridur ut af sinu riki thann dag er a morgon er/ tha annat kvelld i dagsetur skolum vid finnast vid thann lund/ er stendur hia borginni/ mun hann tha dveliast med ydur nockora rid: med thvi at Aka Hertuga dveliz meir sin brautreid/ tha gerid mier thar umm skyr ord/ oc mun ec tha thess bida/ med theim er thu truir. Hertuginn brytur saman briefid sva sem adur var/ oc lætur nidur i punginn/ oc legst nidur i hvilu sina oc sefur. Nu er Hertuginn hefur sofid leingi/ tha stendur hann upp snemma umm morgonin/ oc geingur thangad sem Volfriana sefur/vekur hana upp/oc er hinu katasti vid hana/oc bidur hana standa upp med sier/ vill hann nu rida sina leid; hann bad koma til sin Riddara tolf oc bad tha bua sig snemma dagsins/ oc skal hann nu rida sudur til Roma-borgar. Their buast allir kurteislega med godum vopnum/ oc hafa sina ena bæsiu hesta.

lunden som är widh staden/ och will han tå dröya hoos eder en tijdh så långe Hertig Åke är borta: Men ther Hertig Åke upskutit med resan/ tå gif snart en uthtryckelig underrättelse ther om medh trogne sändebodh/och skal afwäckta thet du finner för godt. Hertigen lade breswet i hoop sasom thet war förr/ stoppar thet neder i pungen igen/ och lade sigh i sin säng at sofwa. När som Hertigen hade långe sofwit/ thå stodh han upp bittida om morgonen/ och gick dijt som Volfriana lågh/ wäckte upp henne medh kiärlige miner/ och badh at hon wille stå upp/ effter han wille bortresa; tolf riddare ropade han til sigh/ hwilka han befalte at bittida uppå dagen wara färdige at föllia medh sigh til Rom. The uthrustade sigh kosteligen/ medh gode wapen och sina bäste hästar.

CCXLIV. CAP.

Hertuginn/ Ake Orlungatrauste/ slær Iron Jarl i hel.

Fyrir midian dag rida their ut af borginne Frittila/oc fara leid sina allt thar til er their koma i skoginn. Their rida nu allann daginn til nons/ tha mællti Hertuge Ake vid sina menn/vist reid ec nu sneypelega/ ef ec skal eigi bida mins frænda Thidriks Kongs af Bern oc rida med honum til veizlunnar/ er that illa fundit ef hann kemur i Fritila at vier sieum tha eigi heima/ nu skal apturvenda oc bida

244. CAP.

Hertig Åke Örlungatröst dräper Iron Jarl.

För middagen färdades Hertig Åke uthaf staden Fritila/ och togh wägen til skogen. The redo hela dagen in til kläckan tree effter middagen/ tå sade Hertig Åke til sina män: wist året skamligen at iagh nu bortfar ther iagh intet bidar effter min frände Konung Thidrek af Bern at föllia medh honom til giästebodet/ ty är thet rätt illa om han kommer i Fritila stadh och icke finner oss hemma; hwarföre skal iagh nu wända tilbaka hemåth igen och förbijda hans ankomst. Hertigen

fectus fuerit maritus. Ita dierum nonnullorum consuetudine mutua fruituros ambos. Rogare insuper, suus forte si abitionem distulerit maritus, ejus sese rei per fidum hominem certiorem fieri velit. Haquinus perlectam epistolam denuoque complicatam, in marsupium reposuit, ipse ad quietem sese componens. Somno ad lubitum refocillatus Haquinus, matutino se accinxit tempore. Quin & Volferianæ thorum propius accedens, ex somno ut evigilaret decenti verborum sermone rogavit, sibique jam abiturienti tantisper operam concessura. Convocatos denique famulos itineri cuncta apparare jussit necessaria. Illi armis equisque probe instructi gnaviter ad nutum domini paratos se sistunt.

CAP. CCXLIV.

De cæde Ironis Jarli.

Meridianum ante tempus urbe Fritila egressus Haquinus, iter suum capessit, directa via versus proximam è regione sylvam, quam sole nondum occiduo attigerunt. Commodum sodales compellans Haquinus, animo id ægre habere ait, maturatum fuisse iter, non præstolato adventu Theoderici Veronensis, quo viæ socio solennes adire epulas omnino fas honestumque sibi videatur. Quippe & existimaturum hunc, indigne erga se actum, ubi urbem Fritillam accesserit absente patre familias. Proinde decrevisse, ad urbem

bida háns heima: snyr nu aptur hestinum oc allir their / oc er their koma aptur i skoginu / tha rida their umm rid / oc litlu eptir solarsetur / tha sia their hvar ridur einn madur / fyrir honum renna tveir hundar / a vinstri sinni hendi hefur hann einn hauk / hann hefur fagrann oc fridann skiolld oc markadur a hauk ur af gulli oc hundur. Thar kennir Aki at vera muni Iron Jarl af Brandinaborg / oc kallar nu a sina menn at their skulu rida til oc drepa hann; tha bregdur Aki sinu sverdi oc allir Riddarar rida igegn honum. Iron Jarl kennir thennann hinn fyrsta mann / sa hefur raudann skiolld oc amarkadan Leon af gulli / at thetta er Hertugi Aki af Fritillaborg er allra kappa var mestur oc berserkia / their finnast vid gotuna oc beriast thegar / Iron Jarl ver sig vel oc dreingilega / oc adur enn lietti skilst hann vid sinn hest oc lætur sigast til jardarinnar med morgum storum sarum. Hertuginn Aki ridur nu a brott vid sina menn / oc skilz vid Iron Jarl daudan; Hertugi Aki ridur nu til buus theß er hann a vid skoginn / oc tekur thar gisting umm nottina.

tigen och alla the andre wånde omsina hästar / och når som the kommo tilbaka i skogen / tå redo the ther en stund. Litet effter soolbärgningen sågo the hwar som en man redh / fram för hwilken sprungo twenne hundar / uppå then wånstra handen hade han en höök / hans skiöld war wacker och mårkter medh en höök af gull färga / och en hund. Hertig Åke kiände at then man war Iron Jarl af Brandenborg / ropade til sina månn at the skulle dråpa honom. Hertig Åke drog uth sitt swärd / och alle hans riddare rede emot honom. Iron Jarl kiände den mannen som först redh / han hade en rödh skiöld / mårkter medh ett leyon uthaf gull / och at then war Hertig Åke af Fritilaborg / hwilken wida öfwergick alla hiältar och slagskiämpar; the stötte tilsammans widh wägen och sloges strax. Iron Jarl förswarade sigh / och fächtade tappert en lång stund / men för än slaget lychtades / skildes han ifrån sin häst / och segnade nedh til jorden af the många och stora sären han fått hade. Hertig Åke redh bort medh sina riddare / och skildes ifrån Iron Jarl döder. Hertig Åke for til den gård som han ägde / och war belägen widh skogen / uppå hwilken han förblef natten öfwer.

CCXLV. CAP.

Thidrikur Kongur af Bern oc kappar hans finna Iron Jarl daudann oc heygia hann.

Thetta sama kvelld kemur i Frittillaborg Thidrikur Kongur af Bern vid alla sina menn / thær er tha med honum Vidga hinn sterki oc Heimir; their dveliast tha nott i Fritila i godum fagnadi i holl Aka

245. CAP.

Konung Thidrek af Bern och hans hiältar finna Iron Jarl dödh / och satte honom i Hög.

Den samma afftonen kom Konung Thidrek af Bern och alla hans månn til staden Fritila; medh honom war i föllie den starke Vidga och Heimir; the bleswe der natten öfwer uthi Hertig Åkes palatz i godh wälfägnat / men bittida om morgonen lagade

urbem retro vertere, ibique adventum Theoderici opperiri. Mox media de via retro flectens, una cum agmine suo perrexit. Forte dum nemoris oberrant itinera, sole jam occiduo, obequitantem sibi hominem apprime conspicuum observant. Hunc bini præcurrebant canes, lævo ipse brachio falconem gestabat. Armis ante omnia perlustris apparebat; cujus in scuto præfulgido expressa erat falconis aurati imago itemque canis. His veluti certissimis gentilitiæ familiæ notis, Ironem Jarlum Brandenburgicum cum agnovisset Haquinus, ad eum interficiendum suos cohortatus est, strictis gladiis ut hominem invaderent. Interim Iron Jarlus agminis observans primipilarem ducem, rubenti indutum scuto, leonis aurati imagine insignito, Haquinum Fritillaburgicum militari atque fortitudinis gloria clarissimum agnovit. Nec mora facto concursu decertatum. Adversus aggressores strenue se tutabatur Jarlus, donec multitudine vulnerum oppressus, ex equo deturbatus cecidit. Potitus victoria Haquinus, relicto inhumato cadavere, ad vicum vicinum suæ ditionis cum sodalibus properavit, nocturnum ibi hospitium accepturus.

CAP. CCXLV.

De Ironis Jarli tumulatione.

Circa vesperam diei ejusdem, ad urbem Fritillaburgum delatus Theodericus Veronensis cum comitatu aulico, cui intererant Vidga cognomento fortis, atque Heimerus, hospitio nocturno excepti sunt in aula Haquini omnimoda lautitie. Postridie vale dicto, viæ

Aka Hertuga / enn umm morgoninn eptir byſt i burt Thidrikur Kongur ſnemma med ollum ſinum monnum allt thar til er their koma a ſkoginn / thar hitta their i gotunni einn mann daudann fyrer ſier / oc er their koma at framm / ſia their thar oc einn heſt med Riddara ſodli / ſa heſtur bitur oc ber til theirra oc vill eigi lata hondla ſic eptir ſinn herra / thar ero oc tveir hundar / their vilia oc eigi alata taka ſinum herra / thar eru oc haukar tveir i trienu uppi oc gialla hatt. Tha mællti Thidrikur Kongur at their ſkylldu ofan ſtiga oc vita hver ſa madur mune vera er hier liggur / thviat hann hefur kurteiſlegann bunad / oc hann mun verid hafa afburdar madur / thvi unna honum mikit hans hundar oc haukar oc heſtur / at their thyckiaſt mikillar gerſemi hafa miſt / tha er their miſtu ſins herra. Their ſtiga nu af baki oc taka upp mannen oc ſia ef their meiga kenna / tha ſeigir Thidrikur Kongur / hier er fallinn dyrdlegur dreingur oc mikill Hofdingi Iron Jarl af Brandinaborg / hvar their menn munu vera er hann hafa drepid / tokum nu oc buum umm lik hans; tha taka their upp ſtortrie i ſkoginum / oc gera thar grof virduglega / taka nu Iron Jarl oc leggia hann i grofina med allann ſinn herbunad / bera at griot oc vidu oc gera umm merkelega / ſva at kenna mægi hver thar liggur. Oc tha er their bua umm Iron Jarl / kemur thar Aki Hertugi atridandi med ſina menn / oc fagnar vel Thidriki Kongi ſinum frænda / oc ſeigir at their munu rida allir
ſaman

de Konung Thidrek ſigh bort igen medh alla ſina månn. The rede ånda fram til deß the kommo i ſkogen / der hittade the en dödh menniſkia liggiandes mitt uppå wägen / och ſom the komma når in til lijket / fingo the ſee en håſt medh riddare ſadel uppå / den ſamma håſt både bets och ſlogs emot dem / williandes intet låta taga ſigh faſt effter ſin Herres dödh; ther woro och twå hundar / ſom intet wille tilſtädia / at deras herres döda lijk ſkulle utaf någon handteras; twenne hökar ſutte uti näſta trädet och ſkrijade högt. Tå befalte Konung Thidrek at the ſkulle ſtiga af håſtarne / och ſee til om the kunde kiänna hwem han wore ſom der låge effter han wore koſteligen klädder / och förwißo har denne warit en kiäcker karl / ſade han / emedan hans hundar / hökar och håſt älſka honom ſå mycket / ty the ſakna ſitt högſta goda / ſin herre ſom nu är dödh. The ſtege af ſina håſtar / togo upp mannen / ſeendes grant effter om the kunde draga kiändſlo uppå honom. Tå ſade Konung Thidrek här är ihelſlagen en berömlig man och ſtor höfdinge nembligen Iron Jarl af Brandenborg / hwilka ſom det månde giordt / tagom nu hans lijk och begrafwom thet. The togo ſtora träå i ſkogen / och giorde en hederlig graf / uthi hwilken the lade ſedan Iron Jarls lijk medh alla hans wapen och harneſk / ſedan hofwo the ſtenar och träå ofwan oppå och uthanom / och giorde ſå at man kunde weta hwem ſom ther låge begrafwen. När ſom the förrättade thetta arbetet / kom ther Hertig Åke rijdandes medh ſina mån / helſade på ſin frände Konung Thidrek / och ſade / at the kunde giöra föllie til Rom. Konung Thidrek ſwarade Hertigen / och frågade om han wiſte hwilken ſom har ſlagit ihel Iron Jarl af Brandenborg? Hertig Åk bekiände ſigh och ſina mån thet giordt haſwa. Konung Thidrek
ſwa

viæ iter proſequi cœperunt. Forte per ſylvam proximam viando, mortui hominis cadaver juxta viam projectum inveniunt. Adſtabat equus ephippio inſtructus, quaquaverſum dentium morſu obnitens ne ab alienigenis caperetur, priſtinæ erga dominum fidei memor. Nec minor cenſenda canum geminorum fidelitas in ſervando domino, ne adventantium præda fieret. Frequenti inſuper garritu obganniebant falcones bini per vicinas arbores volitantes. Commodum ſuos monuit Theodericus, ut ex equis deſilientes, propinquius ſpectatum adirent hominem, illuſtris haud dubie dignationis, quem & ſua produnt arma eximia, canum etiam & avium venaticorum caterva, equus item præſtantiſſimus, miro erga dominum obſequio animati ſinguli. Juſſis Theoderici Heri obtemperantes famuli cadaver ſuſtollunt, de facie agnituri. Exclamans ſubito Theodericus, fatalem ſortem viri fortiſſimi Ironis Jarli Brandenburgici, nefando facinore interemti, doluit. Suarum nunc eſſe partium, defuncto juſta ex debito virtutum perſolvenda curare. Promti ad obſequia miniſtri, collectis in molem trabibus, exſtructoque monumento eximiæ magnitudinis, Jarlum cum armorum atque inſignium apparatu omni illic contumularunt. Quin & erecto epitaphio memoriæ defuncti conſuluerunt. His interim dum exſequiis obeundis occupati erant, ſupervenit cum agmine ſodalium Haquinus Princeps, qui Theodericum cognatum ſuum congratulatus, itineris ſocium in Romano itinere ſe futurum pollicebatur. Indoluit vero Theodericus temerario nefarii cujusdam hominis ſcelere interemtum Ironem Jarlum. Ibi faſſus ultro Haquinus, ſuapte ut & ſodalium opera ſuo-

rum

saman til Romaborgar. Tha svarar Thidrikur Kongur Hertuganum at hañ nun vita hver drepit hefur Iron Jarl af Brandinaborg. Enn Hertuginn seigir at hann drap hann oc hans menn. Tha svarar Thidrikur Kongur / hvoria sok gafstu honum er thu drapst sva godann dreing sem var Iron Jarl af Brandinaborg. Tha svarar Aki / hann villdi veida i morkinni tvifott dyr med velsamlegri flærd oc medferdi oc sloglegri radagiord beggia theirra fyrir utan minn vilia. Thidrikur Kongur oc med honum Aki Hertugi hans frændi rida nu alla sina leid til Romaborgar.

swarade: hwad sak gaf du en så stor dräng och höfdinge / som Iron Jarl af Brandenborg war? Hertig Åke sade: han wille jaga twesota diur i min mark medh stor flärd migh til största håån / effter deras hemliga rådh för uthan min willia. Konung Thidrek och hans frände Hertig Åke / foro sin wägh til Rom.

CCXLVI. CAP.

Nordian Weidimadur seigir heimaptur fall Irons Jarls.

NOrdian oc med honum thremur Riddorum thyckir Iron Jarl seinn aptur koma til sin / rida nu unnn kvelldit sudur a leidina at leita hans: tha er their koma i mork tha er hann var drepinn / oc i that riodur er hann var jardadur / tha heyra their at hundarnir nollra yfer leidi Irons Jarls. Tha ridur Nordian thar til oc kennir thar hunda Irons Jarls oc hans hest oc hauka / thar sia their oc ummbunad nockverskonar. Nu rida their thar til / oc kenna thar sinn herra Iron Jarl daudann med sin eno storu sar / thyckiast their sia at thetta mun giort hafa Aki Hertugi; taka their nu hestinn oc sva hundana oc sva et sama haukana / dveliast nu thar til i Aumlungalandi er their verda varir at thetta hef-

246. CAP.

Nordian jägemåstare berättar hem igen om Iron Jarls ifrånfälle.

NOrdian och the tree riddare medh honom woro / tyckte nu Jarlen långe dröya / redo altså om afftonen at sökia effter honom söder på wägen. När som the kommo i den marken som Iron Jarl war i ihelslagen / och på then slätten han war begrafwen / fingo the höra at hundarne gofwo sig illa öfwer hans graf; tå redh Nordian dijt och kiände strax Iron Jarls hundar / hökar och häst / ther sågo the och en graf nyligen giord / til hwilken the rede / och kiände uti den igen sin afledne herre Iron Jarl medh många stora sår / tyckes the och weta / at thet hade Hertig Åke giordt. The förde bort med sig hästen hundarna och hökarna / och fördrögde så länge uthi Ömlungaland / til deß the bleswe wiß underrättade / at Hertig Åke af Fritila thet dråpet giordt hade. Sedan reste the hem norder i Hunaland til Konung Attila / och berättade för honom deße tij-

rum è medio sublatum esse Ironem. Sciscitanti ulterius quanam sua culpa id commeritus esset Jarlus, crimina obtendit Haquinus maxima, illicitæ cupidinis sectandi feram, proprio sui ipsius non alienigenæ devotum thoro, id vindicta luendum fuisse scelus. Postmodum Theodericus atque Haquinus cognatus, iter Romanum porro prosequuti sunt, una cum sodalium turma.

CAP. CCXLVI.

De Nordiano cædis Jarli prænuncio.

LOngiorem tardantis Jarli moram impatienter ferens Nordianus, assumtis secum sodalibus binis, ad investigandum herum circa vesperam meridiem versus obequitavit. Nec mora, in campo ubi commissa nuper cædes itemque cadaver contumulatum erat, exauditi canum ululatus juxta tumulum heri sui mortem dolentium. Agniti subito canes Ironis, equus item accipitresque, comparuitque monumentum defuncto corpori erectum. Hic dum exactius cuncta rimantur, vulneribus confossum vident herum, ejusque criminis non alium suspicati autorem nisi Haquinum principem. Equo proinde secum abducto, una cum canibus venaticisque avibus, in Amlungiæ regione tantisper commorari decreverunt, donec de autore cædis Haquino principe certiora omnia ipsis innotuissent. Rerum circumstantias omnes postquam probe exploravissent, boream versus in Hunalandiam ad Attilam contendunt, gestarum nuncii. Cæterum At-

hefur giort Aki Hertugi or Fritila. Sidan rida their heim nordur i Hunaland med theßi tidendi/ oc seigia Attila Kongi / oc nu setur hann annann hofdingia yfir Brandinaborg at styra thvi riki er adur hafdi haft Iron Jarl.

tijdender. Han satte nu en annan höfding igen öfwer Brandenborg/ til at styra thet riket uthi Iron Jarls ställe.

CCXLVII. CAP.

Daude Aka Hertuga oc kvanfang Virga.

THau tidendi verda a Langbardalandi at andast einn greifi er heitir Aki Aurlungatrausti / hann a eptir tvo sonu vid konu sinni/oc er hvartveggi barn at alldri/heitir annar Egard / enn annar Aki sem fadir hans hiet/enn theirra modir hiet Volfriana/ hon var allra kvenna friduzt. Hinn gamli Aki var samfredi vid Ermenrek Kong oc enn rikasti madur. Nu fer Thidrikur Kongur oc med honum hundrad Riddara oc Vidga hans enn godi vin oc fielagi / oc rida alla sina leid sva sem fyrir liggur/ til theß er their koma i Roma a fund Ermenreks Kongs/ oc nu ber hann upp sitt erendi at hann vill bidia Volsrianu af Drekansil til handa sinum enum beßa vin Vidga. Theßu mali tekur vel Ermenrek Kongur oc seigir/ ef Vidga vill vera mier sva trur sem adur var hann thier/ oc sva mikill minn vin/tha vil ec gefa thier theßa konu oc thar med Borgina (a.) oc skal hañ thar vera greifi yfer. Oc at radi Thidriks Kongs oc Ermenreks Kongs er nu thetta

(a) Grege.

247. CAP.

Om Hertig Åkes dödh och Vidgas giftermåhl

IFrån Longobardien förspordes at en grefwe war dödh bliswen / som heet Åke Örlungatröste / han lemnade effter sigh twenne söner som han hade aflat medh sin hustru/ och woro mycket unge/ den ene heet Egard och den andre Åke som hans fader; deras moder heet Volfriana den däyeligaste ibland alla qwinnor. Åke den gambla hade en fader medh Konung Ermenrek af Rom/ och war mycket mächtig man. Konung Thidrek medh sin gode wän och stallbroder Vidga / reste medh hundrade riddare til Konung Ermenrek i Rom/ för hwilken Konung Thidrek uppenbarade sitt åhrende/ at han friiat til Volsriana af Drekansil på sin gode wän Vidgas wägnar. Konung Ermenrek swarade wäl här til/ säyandes: Om Vidga will wara migh så trogen som han har warit dig/ och så trofast wän emot mig/ tå will iagh uthfästa honom qwinnan/ och tillijka giswa honom staden/ öfwer hwilken han skal wara en grefwe. Igenom Konung Thidrek och Ermenreks rådh blef thet slutet/ at Vidga togh Volsriana til hustru/ och wardt han Konung Ermenreks grefwe/ och blef qwar i Rom/ men Konung Thidrek reste nu hem igen i sitt rike til Bern.

CAP.

Attila in locum defuncti Ironis, alium substitui curavit ducem, qui Brandenburgico præesset regimini.

CAP. CCXLVII.

De morte Haquini, nuptiisque Vidgæ.

FOrte ex Longobardiæ regione increbuit fama, ad plures abivisse principem clarissimi nominis Haquinum Aurlungatraustium. Is geminam ex uxore reliquerat prolem masculam teneræ adhuc ætatis, Egardum primogenitum, itemque Haquinum patri cognominem. Hos enixa erat Volferiana, exquisitæ pulcritudinis fœmina. Haquinus autem parens qui Ermenricum Romanum cognatione proxima attingebat, divitiis fortunæ atque opum admodum increverat. Rebus ita constitutis consilium visum Theoderico regi optimum Romam proficiscendi, ad promovenda Vidgæ perfamiliaris sui negotia. Proinde stipati agmine centum omnino equitum, viæ se dedunt. Delatus Romam Theodericus, apud Ermenricum regem omni conabatur studio matrimonium svadere Vidgæ cum Volferiana Drekanfilia contrahendum. Petitioni haud gravatim aurem præbens Ermenricus, iis conditionibus se assensurum pollicebatur, siquidem integram adeo fidem Vidgæ erga se in posterum promtam experiatur, ceu hactenus documentis minine fallacibus eandem Theoderico comprobaverat; Nec vero decorum, indotatam ducere mulierem, quin concessa dotis invicem urbe habitationis sede, simul titulo supremi honoris dignitatisque comitialis exornetur. Isthoc communi regum consilio roboratum negotium, Vidgæ connubio jungenda datur Volferiana, quin & sponso collatus titu-

thetta giort/ at Vidga geingur at eiga Volfrianu/ oc er hann greifi Ermenreks Kongs/ enn Thidrikur Kongur fer nu aptur i ſitt riki.

CCXLVIII. CAP.

Erminrekur Kongur naudgar Odilia konu Sifka.

Nu ſitur Ermenrekur Kongur i ſinu riki/ hann er yfer Kongur i Romaborg/ oc umm morg onnur ſtor kongariki/oc til hans thiena oc luta allir Kongar oc Hertugar fyrir ſunnan fiall oc tho vida annarſtadar/oc er hann meſtur oc rikaſtur Konga fyrir ſuñan fiall i thañ hluta heimſins er heitir Evropa/ thviat ſialfir Keyſar rada nu meſt ut umm Bolgeraland oc uñ Grickland/enn riki Erminreks Kongs ſtendur allt ut til ſiofar theß er heitir Adrimar. Oc that er eitt ſinn at Erminrekur Kongur ſendir radgiafa ſinn ſa heitir Sifka til theß ſtadar er heitir (a) Sarkaſteinn/ hann ſkal thar ſkipa ollum Kongs malum oc doma log/oc med honum margir Riddarar/oc er thetta for en vegligſta. Oc nu fer Sifka med erendi ſitt allt ſva ſem honum hefur ſagt Erminrekur Kongur/ enn heima var kona hans er heitir Odila/ hon er allra kvenna fridaſt theirra er menn hafa ſied/ oc that berſt at/ ſem fyrir hafdi ætlad Kongurinn/at einſamen er ſtodd Odila i huſi nockuru/oc fyrr enn hana varir/ kemur thar Erminrekur Kongur einnſaman loynilega/ oc hann ſeigir henni at hann vill hafa hennar vilia ſem hann hefur adur

(a) Waſkaſteinn.

248. CAP.

Konung Ermenrek wåldtager Odilia Sifkas huſtru.

Konung Ermenrek ſatt uthi ſitt rike/ och war Öfwerkonung i Rom ſampt öfwer många ſtora widt belägne Konungariken/ honom tiente och tillhörde alla Konungar och Hertigar ſunnan för Alpes bergen/ och deß uthan många andra orter/ ty war han den rijkaſte och förnämſte Konung i den delen af werlden ſom Europa heter. Sielfwe Keyſaren regerade uthi Bolgeraland och Grekeland/ men Konung Ermenreks rijke räckte uth til den ſiöö ſom heter Adrimar. En gång ſkickade Konung Ermenrek ſin rådgifware Sifka medh månge riddare til ſtaden Sarkaſteen/ at afdöma the ſaker ſom allena under Konungens dom höra/ hwilken befallning är den förnämſta. Sifka förrättade ſitt anförtrodde åhrende efter Konungens befallning/ men hans huſtru Odilia ſom war den aldradäyeligaſte qwinna ibland them man någon ſinn hade ſedt/ blef hemma/ ty tildrog ſigh en gång ſom Konungen föruth hade betänkt/ at när hon war allena uti huſet ſtadder/ kom Konung Ermenrek til henne enſammen emot all hennes förmodan/ och ſade at han begiärer at få åga ſamlag medh henne ſom han långe åſtundat; men hon wille thet ingalunda/ dock tordes hon intet annorlunda giöra än ſom Konungen wille. Konungen fullfölgde ſin långlige bränat/ och lågh hoos henne; men för än han fick ſin willia/ brottades han ſå långe medh henne/ at kläderne

titulus comitialis dignitatis, ſimulque Ermenrico regi vaſallagium præſtitum. Poſtmodum Theodericus Veronam ſuam retro adivit.

CAP. CCXLVIII.

De Odiliæ compreſſione.

Diutina quiete una cum poteſtate ſumma Romani imperii faſces rexerat Ermenricus, jura etiam & arbitrium exercens in reges pariter principeſque, tam intra quam cis Alpinos, quorum ob opes potentiamque per Europam præclara erat fama. Illis quippe temporibus ad Bulgariam Græciamque Cæſaris terminabatur imperium, Ermenrico ad Adriatici uſque maris fines jura populis præſcribente. Ferente aliquando occaſione, litium quarundam regio nomine diſceptandarum cauſa ad urbem Sarkaſteinium miſſus eſt regius Conſiliarius Sifka, adjunctis ej ſodalibus compluribus equeſtris ordinis viris, ne quid decoris & magnificentiæ deeſſet ſplendido quod ipſi commiſſum erat muneri rite explendo. Gnavem ſe in opere perficiendo præſtiturus Sifka, iter abſque mora ſuſcepit, relicta domi uxore ſua Odilia, cujus ob pulcritudinem ſingularem multa ea tempeſtate inter homines erat laus. Hac opportunitate uſus Ermenricus, ædes Odiliæ ſolitariæ ſub clanculum intravit, haud obſcure ſubindicans amoris ſui ſecretas cauſas. Illa amoribus

adur fyrir ætlat. Enn hon vill thad vist eigi/ oc tho thorir hon eigi annann veg vera lata enn Kongur vill/ oc hann gerir sva sem hann hefur adur ætlad at hann a lag vid hana/ oc adur bryst hon vid/ sva at rifnudu hennar klœdi/ oc fær hon hard leikit fyrir adra sok. Nu geingur hann a brott/ enn hon annann veg.

derne blefwo henne afrifne/ och hon sielf mycket illa handterat. Sedan gingo the hwar sin wäg ifrån hwar andra.

CCXLIX. CAP.

Sifka verdur vis hvat Erminrekur Kongur hefur giort hans hustru.

NU kemur Sifka heim/ oc hefur vel rekid erendi/ oc geingur nu heim i sinn gard oc i sin hus/ oc hitter konu sina Odilam; enn er hon sier Sifka/ stendur hon upp oc geingur i mot honum/ oc veinar sier oc grætur allsarlega/ oc nu mællti Sifka/ hvi grætur thu fru? ec hugda at thu mundir helldur fagna er ec væra heimkominn enn grata eigi. Nu svarar hon/ thad er langt at seigia hvi ec græt/ enn thvi velldur Erminrekur Kongur oc hans illska. Thad var eitt sinn thu vart i brottu farinn/ er ec sat i minni littilli stofu oc saumadi ec thina silkiskyrtu/ enn thar kom Erminrekur Kongur/ oc adur hann fori thadan i brottu muntu alldregi honum fa golldit/ med illu tha usomd er hann giordi mier/ oc seigir honum allt glogglega hversu farid hefur. Nu svarar Sifka/ ver kat fru oc lat sem thetta hafi ecki verid/ enn ec skal sva til haga at Kongur skal thessa gialda med margskonar usomd adur enn ec hætta. Nu geingur Sifka til Kongs oc lytur honum oc heilsar honum oc er allra gladastur/ enn Kongur tekur honum vel oc hafa nu saman oll rad sem adur.

249. CAP.

Sifka blifwer underrättat om hwad som Konung Ermenrek hade tilfogat hans hustru.

SIfka kom hem medh wälförrättade saker/ gick först i sin gård til sin hustru Odilia/ hwilken när hon såg sin man/ stegh hon upp och mötte honom/ jämrandes sig och gråtandes bitterligen. Tå sade Sifka: hwar före gråter du så fru? iagh tänkte at du skulle snarare glädia digh öfwer wår hemkomst/ än som gråta. Hon swarade: thet är långt at förtällia hwarföre iagh gråter/ thet wäller ingen annan än Konung Ermenrek och hans illska. En gång när du war bortrester/ och iagh satt uthi min lilla kammar/ och sydde din silkes skiorta/ kom Konung Ermenrek til migh/ hwilken du aldrig lårer wara mächtig at wedergälla thet onda han migh giorde förr än han bortfor/ och sade hon sedan för honom huru alt tilgånget war. Sifka swarade/ war glad fru/ och låt som thetta hade aldrig warit/ ty iagh skal laga så at honom skal detta betalas medh mångahanda skam och sydwördnat förr än iagh wänder igen. Sedan gick Sifka til Konungen bugade och helsade honom/ warandes mycket gladh. Konungen tog wäl emot honom/ och hade Sifka samma tilträde sedan hoos Konungen som tilförende.

CCL.

ribus illicitis assentiri nolens, à rege tandem expugnata est, majori violentia muliebri peplo, indignum in modum detracto. Ita cupiditatis expleto æstu, rursus discessit Ermenricus.

CAP. CCXLIX.

De facinoris negotio Sifkæ detecto.

MUneris sibi commissi partibus feliciter functus Sifka, adque lares suos reversus, uxorem suam visum properavit. Illa adventantis ad mariti occursum in ploratus gemitusque misere erupit. Qua morum incomitate motus Sifka, ipsam commonuit hilari potius vultu decere adventum mariti gratulari, non planctu ad tristitiam provocare. Respondit uxor, justa ægritudinis suæ causam vituperio dignam fuisse Ermenricum regem. Quippe nefario ausu in ædes irruptum dum pertexendæ telæ studiose intenta erat, violentia summa sibi injuriam intulisse, scelere æternum vindicando. Re percepta uxoris animum mitigare conatus Sifka, exquisitis vindictæ modis hanc ignominiam luendam fore testabatur. Equidem sic animo suo persvasus Sifka, regem congratulatum adivit, vultu ad hilaritatem composito. Hunc rex vicissim multo exceptum favore, consiliorum in posterum participem habuit intimum.

CAP.

CCL. CAP.
Umm ſvik Sifka.

THad er eitt ſinn er their ſitia a malſtefnu Erminrekur Kongur oc Sifka oc hans radgiafar. Nu mællti Sifka til Kongs/ herra ſeigir hann/ thu ert allra Konga rikaſtur oc meſtur i verolldu/ oc allir Kongar oc tignir menn luta ydur/ oc thiona til ydars rikis med ſtorum ſkatt-giofum umm allar nordur-alfur heimſins/ fyrir utan thad er Oſantrix Kongur Vilkinalands veitir thier ongva ſomd af ſinu riki/ oc thad harmar oß miog thina ena kieruſtu vini/ oc er hann ecki meiri fyrir ſier helldur enn their er ydur thiona ſomilega / oc thad rad vil ec gefa ydur at thier ſendit ydvarn ſon hinn dreingilega Fridrec til hans oc bidia hana veita ydur ſkatt fyrſt med vinattu-malum/ enn umm ſidir med thvi / at thu mant gera her a hendur honum/ oc bu thu for hans ſomilega oc lat honum eigi fylgia marga menn/ thad er ſendimanna hattur/ at their ſkulu eigi vera margir menn ſaman. Thetta likar Kongi vel oc vill ſva vera lata/ oc nu kallar hann ſinn ſon Fridrec oc ſeigir honum hverſu hann ſkal haga ſinni ferd/ oc hvert hans orendi ſkal vera.

250. CAP.
Om Sifkas Falſkheet.

EN gång når Konung Ermenrek hölt rådh medh ſina Rådgifware uti Sifkas nårwarelſe / begynte Sifka at tala til Konungen: Herre/ ſade han/ du år den mächtigaſte och förnämſte Konung i hela werlden/ och alla Konungar och mächtige mån tiåna och höra under Eder / ſå at the måſte gifwa Eder ſkatt öfwer hela werldens norder deel/ undantagandes Konung Oſantrix i Wilkinaland/ ſom giör eder intet af ſitt Rike / hwilket oß ſom åre dine trogne wånner mycket förtryter/ hälſt efter han ingen ting år förmehr ån de ſom tiena och bewiſa eder alſkiöns underdånighet; ty will iag gifwa eder det råd/ at j ſkicken eder hurtige ſon Fredrik til Konung Oſantrix at fordra ſkatt uthaf honom/ förſt med wänliga ord/ hwilka om the intet giälla/ undſåger honom at i ſkolen ſända krigshår i hans land/ låten tillaga hans reſa prächtigt/ dock intet många månn föllia honom/ ty thet år ſändebods ſedwånia/ at intet wara många i föllie. Thetta behagade Konungen mycket wäl / och ſamtyckte at ſå ſkulle ſkie; ty befalte han at inkalla ſin ſon til ſig / hwilken Konungen underrättade huru han ſkulle anſtälla ſin reſa / och hwad hans åhrende wara ſkulle.

CCLI. CAP.
Fridrek ſon Erminreks Kongs i helſleiginn eptir radum Sifka.

NU byr Fridrec ſina ferd oc med hon-

251. CAP.
Fredrik Konung Ermenreks ſon blef af daga tagen igenom Sifkas anſtifftande.

FRedrik begaf ſig uppå reſan/ hafwandes med

CAP. CCL.
De fraudibus Sifkæ.

FOrte de commodorum publicorum incrementis apud ſenatum ſuum conſultante Ermenrico, exorſus Sifka regiam deprædicavit potentiam opumque ejus gloriam eximiam. Illi quippe tributarios vectigal annuum ſolvere principes ſeptentrionales fere omnes, præter Oſantrigem Vilkinalandiæ nullis dum obſequii adſtrictum legibus, protervia vix toleranda, ac vero amicarum inprimis eſſe partium teſtandæ erga herum fidei, de illis maximopere rebus, quæ ad publici incrementum ſpectant ſerio agitare. Itaque conſilio non inſalubri ſvadere, mittendum eſſe herilem filium glorioſi nominis juvenem Fridericum, qui oratione decenti Oſantrigem perſvadeat ad vectigal ſolvendum. Eum vero pertinacius repugnantem, minis ut territet, adventuque copiarum militarium qui ad obſequia cogant. Inprimis autem cura id habendum eſſe, ut qua minimo ad pompam apparatu inſtructus mittatur herilis filius, ultra ſuetum legatis morem nonniſi juſto famulorum numero ſtipatus. Perſvaſus his conſiliis Ermenricus, operi exſequundo ratam fore ſententiam decrevit. Enimvero vocato ad ſe filio Friderico, itineris futurique negotii curam omnem ſolicitius commendavit.

CAP. CCLI.
De nece Friderici,

HAud cunctatus Fridericus iter ſuſcepit comitantibus ſervis ſex. Hi celeritate qua pote-

honum sex Riddarar/ oc fara sidann allt til theß er their koma til borgar theirrar er heitir Vilkinaborg/ tha borg atti eiñ Jall sa er madur Osantrix Kongs. Nu hefur Sifka sendt mann fyrir loynilega oc tho skyndilega/ oc nu koma sendimenn Sifka a fund Jarlsins med theirri ordsending/ at tha er Jarlinn spyr ferd Fridrekx Kongs sonar/ skal hann gera til menn at drepa hann; oc er sa Jarl frændi Sifka. Nu er Fridrekur kemur i borgina/ tha kemur i gegn honum Jallinn oc hans menn/ oc drepa tha alla sio/ oc lykur thar æfi Fridrekx/ sva sem Sifka hefur fyrir radit. Nu er Erminrekur Kongur spyr thetta/ tha hyggur hann at that skulu verit hafa rad Osantrix Kongs/ oc hann mun thvi radit hafa/ er hann var beiddur skatts.

sig sex riddare/ och for til Wilkinaborg/ öfwer hwilken regerade en Konung Osantrix Skattjarl. Til honom hade Sifka lönligen och med en hast skickat mån föruth/ hwilka når dhe kommo til Jarlen/ angofwo the för honom sitt åhrende/ at når som Jarlen blefwe förståndigat om Konungens sons Fredriks ankomst/ då skulle han låta dråpa honom; denne Jarl war Sifkas frånde. När som Fredrik kom til staden/ mötte Jarlen honom med sitt folk/ och slogo ihiel alla siu/ och måste Fredrik taga sin åndelyckt igenom Sifkas förråderij. När Konung Ermenrek sporde dåtta/ mente han at thet skulle hafwa warit af Konung Osantrix stämplat/ och therföre skiedt wara/ effter som han fordrade skatt af honom.

CCLII. CAP.

Sifka rædur Erminrek Konge/ at hann beidist skatz af Einglandi.

Annat sinni ganga their a einmæli oc malstefnu Erminrekur Kongur oc Sifka/ oc nu mællti Sifka: that grunar mig herra/ at thu munt hafa feingit ongvann skatt af Einglandi/ oc thar af skylldir thu at visu skatt hafa/ oc that veit ec/ ef thitt inzigli kemur thangat/ at Eingla Kongur thorir ei at neita thier skatt at giallda; oc that væri nu mitt rad/ at thu sendir nu thinn sun Reginbald/ oc med honum marga Riddara/ oc mun honum vera frægdar for mikil/ oc badum yckur; oc that rad vil ec gefa thier/ at hans ferd latir thu bua annars vegar

252. CAP.

Sifka råder Konung Ermenrek at fordra skatt af Engeland.

EN annan gång sedan når Konung Ermenrek och Sifka hade hemliga rådslag för händer/ sade Sifka: Jagh påminner migh Herre/ at j lära intet hafwa fått någon skatt af Engeland/ hwilken lijkwål Eder medh rätta kommer til at upbära/ och är iagh försäkrat/ at om ditt bref och jnsegel kommer dijt angående denne saak/ lårer Konungen i Engeland intet töras neka at uthgifwa skatten; thy faller iag uppå den mening/ at du låter digh behaga at sända din son Regenbald dijt medh många riddare/ hwilken resa aflöper honom och eder bägge til högsta åhra; dy tycker jag ock at du låter uthrusta honom kosteligare än som andra bruka plägar; hans resa kan anställas siöwägen/ ty thet

poterant indefessa, Vilkinæ ad castellum percelebre contendunt, cui dux præfuit Jarlus regis Vasallus. Cæterum. Sifka præmissis clanculum nunciis, de regis filio necando agitaverat apud præfectum, cognationis necessitudine sibi junctum. Proinde ad consilium Sifkæ trucidatus est Fridericus, cum famulorum caterva, intra castelli septa jam ingressus. Mox Ermenricus pater cognita cæde filii sui, culpam omnem Osantrigi imputandam dixit, vectigalia dum idem detrectaret onera.

CAP. CCLII.

De tributi Anglicani exigendi consilio.

ALio subinde tempore in consilium adhibitus Sifka, tributum ex Anglia exigendum fore, multis in medium disputavit, argumentis etiam probabilibus demonstrans, jure non illegitimo regi illum deberi. Quin & de meliori ratione, haudquaquam refragari ausurum Angliæ regem, ubi per Ermenrici literas sigillo ejus munitas debiti admonitus fuerit. Adeoque reapse conducere regis ut ablegetur filius Reginboldus, cum famulitio nobilium hominum prægrandi, regalis magnificentiæ in pompam. Hanc non vulgari via, sed navium classe instructum maritimo itinere insulam adire debere. Tali siquidem apparatu faciendo sumtus haud adeo magnos requiri, gloriosioris inprimis operis, quo

simul

vegar enn odrum monnum er titt; thu skallt lata bua honum skip/ fyrir thvi at that er halfu minni fiekostnadur/ enn halfu meiri rausn/ enda meigu tha eigi ovinir hans svikia hann sem brodur hans/ enn ef hann fær skatt sem mig varir/ tha er thann skatt betra at flytia a skipum/ enn at bera a hestum/ oc theßi skipafor er miklu audsottari enn thier mun sagt vera. Thetta rad liz Kongi vel radit/ oc vill sva vera lata.

thet kostar halfparten mindre/ och är mycket ståteligare/ ther til afhåndes hans owänner tilfället at öfwerfalla honom/ som the giorde med hans broder/ och om han bekommer skatt/ som jag intet annorlunda kan finna/ då kan den bättre föras på skiepp/ än som uppå hästebaken; siöwägen är och mycket kortare och bätter til at resa/ än som för Eder anbracht är. Thetta rådh behagade Konungen mycket wäl/ dy wille han at thet skulle strax wärkställas.

CCLIII. CAP.

Drucknan Reginbalds Ermin-reks sonar.

ERminrek Kongur kallar nu til sin sinn sun Reginbald/ oc seigir honum hvat hann ætlaz fyrir. Enn hann bidur fodur sinn rada fyrir sinni ferd/ oc liest mundi giora allt that er hann villdi. Nu fer Reginbald thar sem skipinn eru i einni a/ oc med honum Sifka/ oc hitta thar thriu skip/ oc nu seigir Reginbald at hann vill hafa hid besta skipit er thar sie. Sifka seigir at Kongur vill that eigi lata/ oc hann sialfur vill that hafa ef hann skal fara/ oc visar honum til theß skips er verst var/ oc telur tho vera fullgott til eigi leingri ferdar/ oc nu vill Reginbald eigi fara nema hann hafi gott skip. Tha svarar Sifka/ at tha mun hann hafa fyrir reydi fodur sins/ ef hann kemur sva aptur a hans fund/ at thu rakst eigi hans erendi. Nu fer Reginbald

253. CAP.

Reginbald Konung Ermenreks son drunknar.

KOnung Ermenrek kallade sin son Reginbald til sigh/ och sade honom hwad han wille at förrättas skulle. Han skiöt saken under sin fader/ och sade sigh hörsamligen willia efterkomma sin faders befallning. Reginbald gick medh Sifka dijt som skeppen lågo uti en Aå/ hwarest wore tree skiepp/ då sade Reginbald/ at han wille hafwa thet bästa skieppet som ther war. Sifka swarade: Konungen will thet behålla för sigh sielf/ når han skal fårdas/ och wijste honom til thet sämsta skieppet/ sägandes thet wara godt nog/ ther som intet år långre siöwäg. Men Reginbald wille intet begifwa sigh på resan medh mindre han hade icke godt skiepp. Sifka swarade: Du kärer bekomma din faders onåde/ om du kommer tilbakars til honom medh oförrättade saker. Thå måste Reginbald låta benöya sigh medh thet swagaste skieppet som ther war/ och når som han kom littet uti hafwet/ upblåste en stoor storm/ hwil-

simul inimicorum fraudes evitare commodum sit, ne temere insidias fratri nuper prætensas opponant. Ita vero coactum, quod haud denegaturi erunt, vectigal, via maritima commodius exportari posse, quam terrestri itinere supra equorum dorsa. Brevissimo spatio maritimum perfici iter secus quam vulgo creditum. His sermocinationibus tantisper provectus Sifka, regem in suam pertraxit sententiam, ut negotium efficiendum impensius flagitarit.

CAP. CCLIII.

De suffocatione Reginboldi.

VOcatus ad patrem Reginboldus, expediundorum mandatis instruitur. Ille prout decuit morigerum obsequentemque in omnibus se pollicebatur. Abiturus cum comitatu Reginboldus, ad portum trium navium stationem perducebatur à Sifka. Urgebat Reginboldus meliorem sibi decerni navem. Contra Sifka, pro rege illam retinendam ait, futuræ ejus profectioni paratam. Indicata insuper nave deterioris sortis, eam satis idoneam futuram testabatur breviori quod conficiendum erat itineri. Repugnanti acriter Reginboldo, ac meliorem sibi dari navem contendenti, ingratiam regiam minitabatur Sifka, nisi curato rite negotio ad patrem redire conetur. His deterritus minis Reginboldus, navi debiliori se commisit. Unde in medio mari, sufflantibus sæviorem

bald/oc hefur hid versta skip/ oc er hann er kominn skamt i haf/tha fær hann vedur sva mikit/ at hans skip loysir allt i sundur/oc thar tynist hann oc allir hans menn.

hwilken sönderslog skieppet/ och drunknade Reginbald medh alla sina månn.

CCLIV. CAP.

Fra dauda Samsons/ sonar Erminreks Kongs.

THat er eitt sinn at Erminrekur Kongur ridur ut a dyra-veidi/oc med honum hans en yngsti son Samson oc Sifka hans radgiafi/ oc er Sifka all okatur/ oc ridur tho med Kongi iafnann. Tha mællti Kongur: hinn godi Sifka/ hvi ertu sva okatur? Sifka svarar: Herra/ seigir haun/ mier thyckir that mikil skomm er thinn sun gerdi/er hann villdi taka mina dottur naudga/ er allra meyia er fegurst/ enn theß verdur alldrigi hefnt/ nema thu hefnir sialfur herra a nockora lund. Oc nu verdur Kongur reydur sinum syni Samson/ theßi var frumvaxta/ oc eigi alvaxinn/ haun er yngstur Kongs sona/ oc æfnilegastur. Nu ridur Erminrekur Kongur at Samson syni sinum/oc gripur til hans af reydi mikilli/ oc sva i har honum/ at hann fiell af hestinum/ oc Kongs hestur loypur ollum fotum a sveininn/oc fær sveinuinn af thvi bana. Oc nu ridur Kongur heim/ oc that sama kvolld spyr Kongur/ at Reginbald sun hans er drucknadur. Oc nu hefur hann latit alla sonu sina af radum Sifka/ oc er hann nu all okatur.

254. CAP.

Om Samsons Konung Ermenreks sons dödh.

THet hånde sigh en gång når Konungen war uthriden uppå jacht/ och medh honom hans yngste son Samson/ sampt rådgifwaren Sifka/ hwilken stålte sigh mycket bedröfwat/ men fölgde dock medh Konungen lijka fullt. Då sade Konungen: gode wån Sifka/ hwarföre år du så bedröfwat? Sifka swarade: Herre/ then skam går migh til hiertat som din son giordt migh/ i thet at han welat wåldtaga min dotter/hwilken år den dåyeligaste ibland alla jungfrur/ och måste thet Herre wål blifwa som thet år/ om du icke sielf på något sått ståller honom sådant för ögonen. Af thenne Sifkas osannfårdige beråttelse/ wardt Konungen mycket wredh uppå sin son Samson/ hwilken war fuller uthi wåxten något upskuten/ men ånnu intet fullwåxter/ han war den yngste och tilltagneste af Konungens söner. Konung Ermenrek redh til sin son/ fattade honom af stoor ondska uthi håret/ slångde honom af håsten som han redh uppå til jorden/ och wardt han trampader af Konungens håst/ så at han fick sin bana. Sedan redh Konungen hem/ och samma affton bekom han tijdender/ at hans son Reginbald war drunknat. Nu hade han mist alla sina söner igenom Sifkas förrådiska stämplingar/ öfwer hwilket han mycket sörgde.

CCLV.

viorem in modum ventis, disrupta navi, suffocatus est Reginboldus cum comitatu omni.

CAP. CCLIV.

De nece Samsonis Ermenrici F.

COmitante aliquando Samsone filio atque Sifka perfamiliari suo, venatum foras prodierat Ermenricus, equis vecti singuli. Tum regis latus proxime obequitans Sifka, vultu ad tristitiam composito, animi mœrorem summum significabat. Quærenti mox regi, tanti doloris quænam esset causa. Respondit Sifka, dedecus nefandum quod suæ familiæ intulerat regis filius, doloris sibi causam esse. Hunc quippe non veritum, filiæ suæ puellæ imprimis ingenuæ, stuprum violenter intulisse. Quam indignitatem haud dubie inultam iri, nisi justa vindicta animadvertendam censuerit rex. Ira hinc exstimulatus rex, erga filium Samsonem excanduit, juvenem proceritate corporis conspicuum, nondum tamen adultæ ætatis, , natu minorennem. Atqui contra filium invectus pater, arreptum crinibus, de equo præcipitem deturbavit, quum subito insultantis regii equi ungulis, contusus regius juvenis, lethali exitio periit. Regi hinc ad lares redeunti eodem die nuncius allatus est de morte Reginboldi. Sic pravis Sifkæ consiliis orbatus filiis omnibus Ermenricus, mœrore maximo angebatur.

CCLV. CAP.

Odilia kona Sifka rægir tha Eddgard oc Aka / sonu Aka Orlungatrausta.

NU er that enn eitt sinn / at Odila kona Sifka geingur med sinar meyar til sinnar frouo drottningar Erminreks Kongs/ sitia thær oc drecka allar saman gott vin/ oc eru katar / oc seigir Odila drottningu margt fra Eddgard oc Aka a Aurlungalandi ; oc that seigir Odila med / at Eddgard mundi vilia/ ef hann mætti / ecki thyrma drottningu/ oc seigir at han hafdi henni that erendi bodit / oc bidur hana varaz. Enn drottning reydist miog / oc thyckir Eddgard hafa mællt mikla skomm vid sig/ och tha kemur thar Erminrekur/ oc sitir oc dreckur med theim. Nu mællti Odila : nu er vestan vedur oc sunnann/ oc fagurt skin oc heitt/oc stundum smatt regn / oc fagurt austann oc nordan / hvat kemur thadan / nema hinn ungi Eddgard/ oc hans brodir Aki ? oc tha er that / er Eddgard laust hvert villidyr oc hvern skogar fugl / oc furdu mikla hrosni gera their af sier. Kongur theigir nu/ oc svarar ongvo. Nu svarar drottning: eigi er that mikil furda/at eigi hafi fyrir theim grid dyr eda fuglar / er hvert sinn er their koma hier til vor/ skulu ei hafa grid fyrir theim vorar thionustu konur / ef their meiga rada. Oc enn theigir Erminrekur Kongur/

255. CAP.

Odilia Sifkas hustru förtalar Edgard och Åke Hertig Åkes Örlunga Tröstes söner.

THet hände sigh ännu en gång / at Odilia Sifkas hustru / trädde medh sina jungfrur til Konung Ermenreks drottning at henne upwachta / och som the sutto alla tilsammans / och uthi godt förtroende medh hwar andra / drucko skiönt wijn / berättade Odilia för drottningen mycken osanning om Edgard och Åke af Örlungaland / och ibland annat sade hon/ at om Edgard finge tilfällen/ skulle han intet sky före at wåldtaga sielfwa drottningen/ hwilket streek han tilbudit medh henne/ dy warnade hon drottningen för honom. Af thetta wardt drottningen mycket wredh/ och begynte at inbilla sigh/ at Edgard hade i thetta theras taal mycket förnedrat henne; i thet samma inkom Konung Ermenrek / och satte sig at dricka med them. Thå sade Odilia: nu är wästan wäder och sunnan/ och skiner solen liusligen och warmt / och ibland rägnar smått/ ther til är himmelen klar östan och nordan / hwem kommer thedan / uthan then unge Edgard och hans bröder Åke? och är fredlös hwart willdiur och fogel i skogen / thy the äro nästan mycket stållta. Konungen teg och swarade intet til thetta. Thå begynte drottningen at tala/ sägandes: thet är intet under at grymma wildiur och foglar måste wara theras wåldsamhet underkastade/ thy hwar gång the komma hijt til oß/ då få wåra tienstepigor ingen fred för them om the woro rådande. Än teg Konungen/ dock begrundade han noga hwad som theße qwin-

CAP. CCLV.

De accusationibus Odiliæ contra Edgardum fratremque ejus Haquinum.

FOrte Ermenrici conjugem aliquando invisum accedens Odilia, muliebri stipata agmine, inter symposii colloquia sermocinationesque, multa in medium differere occœpit de Edgardi atque Haquini Orlungensium moribus. Horum adeo corruptam esse vitam effrenamque licentiam, ut vel reginæ animum tentare minime vereantur, quemadmodum parili ferocia sibi haud ita pridem injuriosi exstiterunt. De quibus reginam in tempore monuisse forte conducat. Altius reginæ animum hæ persuasiones penetrarunt, juvenum intemperantiam summopere detestantis. Confabulatione media conclave subintrans Ermenrecus, symposii sodalem se præbuit. Tunc de aëris tempestate conjecturata Odilia, flantibus ex occidentali atque meridionali plaga ventis, suaque vicissitudine interlucente solis fulgore calido, intermixta quandoque pluvia guttatim destillante, serenum omnino apparere cœlum versus orientem boreamque, præsagio haud fallaci adventuros propediem Edgarum fratremque ejus Haquinum. Intuta sic avibus ferisque futuras sedes, cum ferocire illi inceperint juvenes. Hunc in modum sermocinanti reginæ nihil prorsus respondit Ermenricus. Verum regina orditam pertexens sermonis telam, haud mirum, ait, inquietari à ferocientibus juvenibus animalia quælibet sylvestria, cum etiam post gynecæi regii puellas mira petulantia la-

ur / oc athyggur hann fullgiorla / hvat thær konur ſeigia / oc thangat var geinginn med Kongi ſa madur er heitir Fritila / oc er foſtri Eddgards oc Aka. Oc enn mællti drottning: nu eru thau ord borinn at ſonnu / at ſialfrar min a ec at giæta fyrer theim / oc mig vilia their oſoma / ef their ſkulu rada. Nu ſvarar Kongur af reydi mikilli: ef eigi ſkalltu drottning hafa grid af theim / tha ſkulu their eigi fa grid fyrir mier / oc that vill ec ſveria / at eigi ſkal ec thar liggia adra nott ſem adur la ec / adur enn vier ſkulum finnaz / oc ſva hatt ſkulu their hanga / at einginn madur ſkal hanga hærra. Oc nu ſvarar Fritila: nu mun theß giallda Eddgard oc hans brodir Aki / at Vidga er ridinn a fund Thidriks Kongs af Bern / oc ef hann væri heima fyrr enn hans ſtiup ſynir væri heingdir / mundi margur hialmur kloſinn vera / oc mundi thar fylgia hofudit med / oc morg brynia ſlitinn / margur ſkiolldur veikur gior / oc margs mans ſon mundi ſig alldrigi veria ſidan. Oc nu ſvarar Kongur: ecki meigu their niota tins ofurmælis / thottu ſiert theirra foſtri / helldur ſkulu their nu hanga nockuru hærra / enn ec hafda adur ætlat. Oc nu mællti Fritila: medan ec ſtend uppi oc min ſon / ſkal ec eigi that ſia at their hangi a galga. Oc nu geingur Fritila til ſins heſtz / oc ſem hardaſt ma hann nott oc dag tha ridur hann.

qwinnor talte ſins emillan; dijt hade följdt Konungen en man ſom heet Fritila / han hade warit Edgards och Åkes foſterfader. Än wijdare talte drottningen / ſäyandes: thet är i ſanning mig berättat / at jag ſkal ſielf achta mig för dem / ty the willia haſwa ſin wilia fram med mig / icke uthan min Konungsliga heders förſpillande / om the ſkulle få råda. Då ſwarade Konungen ganſka wred: effter du drottning kan intet få wara af dem oanſächtat / ſkola the icke häller någon fred bekomma af mig / och ſwär jag / at intet ſkal jag där liggia den ena natten ſem jag legat den förrige / förr än wij ſkole finnas / och ſå högt måſte the uphängias / at intet någon menniſkia ſkal tilförenne hafwa hängt ſå högt. Til thetta Konungens taal ſwarade Fritila: nu läre Edgard och hans broder Åke det umgiälla / at theras ſtyffader Widga är bortriden til Thidrek af Bern / och om han wore hemma / thå ſkulle mången hielm blifwa kluſwen / tillijka medh huſwudet / mångt harneſk ſönderſlitit / och mången ſkiöld förderfwat / ther til ſkulle månge kiäcke karlar aldrig ſedan haſwa omak at föra wärian / förr än hans ſtiufſöner wordo uphängde. Men Konungen ſwarade: intet kan din förbön hielpa dem nu / faſt du är theras foſterfader / uthan häller ſkola the hängia något högre / än jag hade förr ärnat. Fritila ſade: Sålänge ſom jag och min ſon ſtå uppå wåra fötter / ſkal jag aldrig ſe at the uphängias i en galga. Fritila ſkyndade ſig til ſin häſt / och red både natt och dag the måſta han förmåtte.

CCLVI.

laſcivire non vereantur. Ad hæc nihil prorſus repoſuit Ermenricus, ſubinde dicta mulierum animo ſecum perpendens. Forte una tunc adfuit regi perfamiliaris vir Fritila, qui Edgardo atque Haquino quondam magiſter formandæ juventæ illorum præpoſitus fuerat. Multis porro aſſeverare regina teſtibus idoneis ſibi patefactum eſſe, horum ſtudioſe juvenum ut caveat inſidias, thori regalis ſacra violare conantium. Irritatus hoc ſermone rex, omnes teſtabatur genios, curæ ſibi futurum reginæ inviolatam ſervari pudicitiam adverſus petulantium inſultus. Nec vel tantiſper moram protrahendam ſibi, quo minus noxios inquirendo juvenes, exquiſita ſuſpendii pœna dignos afficiat. Hæc ſubaudiens Fritila, immerito ait culpa accuſari Edgardum atque Haquinum, abſente jam vitrico ipſorum Vidga, qui Theodericum Veronenſem comitatus peregre abiverat. Hunc quippe domi ſuæ commorantem, neutiquam permiſſurum patibuli ſupplicio ſuos enecari filios. Quin potius intentatam ſibi vim fortiter adeo propulſurum fore, ut præcipitis adverſus ſe conſilii alios haud dubie pœniteat, ærumnoſo exitio propinquos. Ad hæc rex: Neutiquam juvenibus profuturum Fritilæ magiſtri interceſſoria verba; quin ſtare potius ſententiam decretoriam, qua morte maxime truculenta puniendi erunt. Contra Fritila, Haud uſquam ſibi ſuoque filio integris atque ſanis id eſſe animi, ut necem juvenum oculis aſpicere ſuſtineant. Quæ proloquutus Fritila, in equum inſiliens, quanta potuit celeritate diurnis nocturniſque temporibus iter proſequebatur.

CCLVI. CAP.

Fra Fritila fostra theirra brædra Eddgards oc Aka.

NU lætur Erminrekur Kongur blasa sinum ludrum/ oc stefnir til sin ollum sinum Riddorum/ oc hefur marga Riddara/ oc ridur til fundar Eddgards oc hans brodir. Oc nu er Fritila kemur einn dag at Rin/ laupa their af hestum sinum oc a ana ut/ hafa hestana med sier yfer ana. Trelinnborg stendur a Rinar backa/ oc nu sier Eddgard hvar menn svima/ oc kennir/ oc tha mællti Eddgard: minn fostri Fritila svimar thar/ oc eigi vill hann skips bida/ oc thvi veit ec/ at allstor naudsyn er til hans fara. Oc nu er Fritila kemur yfer ana/ganga their Eddgard oc Aki i gegn honum/oc spyria hvi hann fer sva skyndilega? Enn hann svarar / orinn naudsyn er til: Ermenrekur Kongur er kominn a ferd med sinn her/ oc vill drepa yckur/ oc fordit yckur. Nu svarar Eddgard: vier munum sættast er vier finnunst/ oc skulum vier ecki rædast vorn fodurbrodir. Oc nu seigir Fritila theim oll merki hvadan af thetta er/ enn their vilia ei flyia/ oc senda bod eptir sinum monnum/ oc nu draga their upp bru af dykinu/ oc vilia veria borgina.

256. CAP.

Om Fritila Edgards och Åkes fosterfader.

KOnung Ermenrek lät blåsa i alla sina krigs ludrar/ och stämde til sig alla sina riddare/ som woro af ett stort antal; han färdades natt och dag til at komma til Edgards och hans broder Åkes hemwist. När Fritila kom til Rheinströmen/ steg han och hans son af hästarna/ och goswo sig til at simma öfwer åån/förandes hästarna med sig. Uppå åbacken stod Trelinborg/ uthi hwilken bodde Edgard/ som såg hwar the kommo simmandes/ och kiände dem/ såyandes: ther simmer min fosterfader Fritila/ och will intet bijda effter färian/ ty weet jagh at något särdeles angeläget lärer wara för handen. När som Fritila war öfwer åån kommen/ mötte honom Edgard och Åke/ och frågade hwarföre han så hastade? Fritila swarade/ ther til är stoor orsak: Konung Ermenrek är under wägen hijt til eder medh sin krigshär/och will dräpa eder/ om j icke sielfwa eder wäl förwaren. Edgard swarade: när wij råkas/ då läre wij förlijkas/ och intet skola wij wara rädde för wår faderbroder. Men Fritila aflät intet at berätta för dem rätta orsaken/ och hwadan thet härrörde/ men the wille intet fly/ uthan skickade bod effter sina män/ sedan hissade the upp windbroon öfwer grafwen/ och ställte sigh uthi motwärn.

CCLVII. CAP.

Drap Eddgards oc Aka.

OC nu kemur Erminrekur Kongur med sinn lidi til borgarinnar/ oc adur

257. CAP.

Om Edgards och Åkes åndelycht.

KOnung Ermenrek kom för staden medh sin krigsmacht/ och förr än krigshären kom

CAP. CCLVI.

De Fritilæ magisterio.

NOn longiore interposita mora, signo tubæ aulicos suos atque equestris ordinis viros convocari jussit Ermenricus. Composito sic agmine, ad Edgardum fratremque ejus contendit. Hujus forte adventum præveniens Fritila moræ impatiens, fluvii trajectum natando superare conabatur, adductis ad frenum equis. Rheni ad ripam in editiore loco sita erat urbs Trelinburgum. Forte tunc prospectans Edgardus, cum adnatantes vidit in flumine perfamiliares suos, exclamans ait: Adproperare natantem in undis Fritilam juventæ suæ quondam magistrum, quem haud dubie majoris momenti urgeri ratione oporteat, quod festinata natatione contendat, prætermisso ratis ordinarii trajectu. Hunc in modum properanti obviam progressus fratre comite Edgardus, subitæ festinationis ejus causam sciscitabatur. Ille urgentibus admodum causis illuc se advenisse professus est. Quippe hostilia agmina jam jam in procinctu adducere Ermenricum, ut incautos ipsos opprimat. At vero Edgardus, certum sibi ait pacis amicabili via patrui sui animum propitiare. Verum Fritila odii istius subortas causas ordine repetendo, fugam potiorem svasit. Illi neglecto consilio magistri, collecta raptim militum manu, sublato etiam in altum pontone, tutelam parare conati sunt.

CAP. CCLVII.

De cæde Edgardi atque Haquini.

ADductis contra urbem turmis suis Ermenricus, ipse citato cursu prælatis vexillis ad

adur hann ridur at borginni / tekur hann sitt merki / oc ridur hann sem hardast ma hann at dykinu / oc skytur merkis stonginne inn yfer dykit. Nu mællti Eddgard: herra / hvat gefur thu oß at sok fyrir? hvi villtu taka borg vora? Tha mællti Kongur: hvat sem ec gef yckur at sok / tha skulu thid i thvi trie hanga i dag / er ec finn hædst. Aki mællti: adur enn vier latum vort lif / tha skalltu oß dyrt kaupa / oc lata margann duganda dreing. Nu skiota hvarir a adra umm rid. Nu lætur Erminrekur Kongur setia valslongur / oc thar i lætur hann leggia elld / oc sidann lætur hann slongva i borgina / sva at allur logar kastalinn oc stadurinn. Oc nu mællti Fritila / oc bidur tha doyia fyrir somd / enn eigi brenna hier inni sem grei. Nu ganga their ut med sextie manna / oc beriast nu vid Erminrek Kong / thar til er fallnir eru af Erminrek Kongi fiogur hundrud. Nu verda their brædur handteknir / oc heingdir badir / oc er nu umm theirra alldur sva sem Sifka hafdi radit. Nu fer Erminrekur Kongur heim.

kom inn under borgen / togh hån sitt baneer / och redh uti fullt fyrsprång in til grafwen / och skiöt banerstången öfwer grafwen. Edgard sade: hwad gifwer du oß för saak Herre / at du will intaga wår stadh? Konungen swarade: hwad som iagh gifwer eder för saak / thå skolen j upphångias i thet högsta trå som iagh hittar / innan dagen år förbij. Thå swarade Ake: J skolen kiöpa wårt lijf dyrt nog / och mista mången kiåcker karl. Strax begynte the at skiuta på hwar andra. Konung Ermenrek låt framföra sina walslungor / och kastar igenom dem eld in i staden / så at kastellet och staden begynte at håfftigt brinna. Thå badh Fritila dem gå uth och döö medh åhran / och intet brinna inne som byckior. Thå ginge the uthaf staden medh sextijo mån / och nederhögge för Konung Ermenrek fyrahundrade månn / dock wåndes slaget in uppå dem / så at the bågge blefwo til fånga tagne / och upphångde / och måste således effter Sifkas ståmplingar mista lifwet. Konung Ermenrek for hem igen til Rom.

CCLVIII. CAP.

Fra Widga sterka Vielintsyni / stiupfodur sveinanna.

OC nu kemur Widga aptur / oc hittir nu sina borg brenda oc allt lausafie / oc konu sina finnur hann i einum kotbo. Oc nu tekur Vidga alla sina meñ / oc allt sitt fie / oc fer a fund Thidreks Kongs til Vernar / oc seigir hanum sva buit / oc vill thiggia hans rad hve med skal

258. CAP.

Om Widga then starke / piltarnes Stiuffader.

WIdga kom hem / och fant sin stadh medh alla sina löösören upbrånd. Hans hustru hade i medler tijdh inkrupit uthi ett litet torp / hwarest han henne igensant. Widga togh alla sina mån och ågodelar som intet warit uthi elden / och reste til Konung Thidrek af Bern / beklagade sigh för

ad fossam contendit, hostilem prætendens insultum. Ibi Edgardus cum ipso postulare, idoneas saltem injusti belli exponeret causas. Contra Ermenricus, pro voluntate sibi stare sententiam istam, qua suspendio necandos ipsos decreverat. Contra Haquinus, haud utique passuros se inultos opprimi, quin charam constituram vitam ipsorum, magno regiorum militum exitio. Concurritur magno certamine, cum Ermenricus advectis ballistis, ignita missilia ejaculatus, urbem pariterque castellum flammis subjecit. Interim hortari non destitit Fritila, honesta potius deditione sibi consulerent obsessi, ne murium instar mediis in flammis pereant. Verum illi cum sexaginta dimacharum manu erumpentes, fortissima contra Ermenricum pugna, quadringentos militum ejus prosternunt. Tandem vero capti fratres, suspendio necati sunt, prout astuto Sifkæ consilio molitum hactenus fuerat. Quibus eum in modum peractis, domum se recepit Ermenricus.

CAP. CCLVIII.

De Vidga occisorum juvenum vitrico.

POstmodum subveniens Vidga, urbis suæ bonorumque omnium flammis absumtorum stragem animadvertit. Uxorem intra tugurioli latentem sordes reperit. Is igitur collectis quotquot supererant familiæ hominibus vasorumque reliquiis, ad Theoderi-

skal fara. Thidrikur Kongur fer nu med Vidga a fund Erminreks Kongs/ oc spyr hveriu thetta gegnir? eda hvart Vidga hefur nockora sok til theß? Enn Kongur seigir at eigi ber that til/ oc Vidga er saklaus/ oc bydur honum til sin/ oc skal hann nu gera hans metnad eigi minna enn adur/ oc nu gefur hann honum tha borg er Rana heitir/ oc nu rædur Vidga theirri borg. Nu fer Thidrikur Kongur heim/ oc thyckir that mikill harmur/ er Erminrekur Kongur er sva illur sinum frændum.

för honom/ och begiärte hans rådh uthi thenne saak. Konung Thidrek drogh medh Widga til Konung Ermenrek/ och frågade af hwad orsak thetta wore skiedt? och om Widga wore skullen ther til? Men Konung Ermenrek swarade/ såyandes/ at Widga wore oskyldig/ och bödh honom til sigh/ effter han wille giöra hans heder intet mindre än tilförenne; ty gaf Konungen honom en stadh/ benämd Rana/ öfwer hwilken Widga sedan regerade. Konung Thidrek reste hem igen/ och tyckte ganska illa/ at Konung Ermenrek war så elack emot sina fränder.

CCLIX. CAP.

Sifka rægir Thidrik Kong vid Erminrek Kong/ oc kemur honum til at krefia skatts af Aumlungalandi.

NU er that eitt sinn/ at Erminrekur Kongur kallar Sifka a malstefnu/ oc nu mællti Sifka vid Kong: Herra/ seigir hann/ nu liz mier sem thu munt verda at varaz thinn frænda Thidrik Kong af Bern/ mier list sem hann muni bua yfer nockorum storradum vid ydur/ fyrir thvi at hann er otrur madur/ oc enn mesti kapps madur: oc nu grunar mig/ hvart thu munt fa halldit thinum kongdom eda eigi fyrir ofkappi hans/ oc nu muntu werda wid at buast oc geta; hann hefur sidan er hann vard Kongur/ mikid aukit sitt riki i marga stadi/ enn hann minkar thitt riki/ eda hver hefur skatt Aumlungalandi thann er

259. CAP.

Sifka förtalar Konung Thidrek hoos Konung Ermenrek/ och förmår honom til at fordra skatt af Ömlungaland.

KOnung Ermenrek kallade Sifka til tals medh sigh/ ibland annat som Sifka då framförde/ sade han: Herre/ iagh tycker at thu behöfwer achta digh wäl för din frände Konung Thidrek af Bern/ effter thet synes som han skal hafwa något wichtigt för händer emot digh/ ty han är en falsker karl/ och är then kiäckesta stridsman som kan wara; hwarföre är betänckeligit/ om du skal kunna behålla titt Konungadöme eller intet för hans öfwerdådighet; thu må nu wäl see digh före/ thy sedan han blef Konung/ hafwer han mycket uthwidgat sitt rijke/ men ther emot förminskat ditt/ eller hwem hafwer skatt af Ömlungaland/ hwilket tin fader want medh sitt swärd? thet är iu ingen annan än Konung Thidrek af Bern/ af hwilken thu aldrig bekommer någon skatt så länge

dericum Veronensem se contulit, cujus præcipiti in casu infortunii, idonea consilia expetiturus erat. Itaque Vidgæ patrocinium suscipiens Theodericus, ipso comite ad Ermenricum proficiscebatur, in causam illatæ injuriæ exquirens, quidve malum tantum commeritus fuerat suis operibus Vidga? Declaravit Ermenricus, minime omnium in culpa esse Vidgam, quibusvis potius honorum officiis sedulo colendum sibi. Et vero novo auctario beneficiorum Vidgæ gratificaturus, urbem Rana ei largitus est, domicilii sedem. Rebus hunc in modum compositis, ad lares suos retro commeavit Theodericus, animo interim suo dolenter ferens quod indignis modis erga cognatos suos se gerat Ermenricus.

CAP. CCLIX.

De tributorum exactione per Amlungiam.

APud Ermenricum regem de rerum publicarum commodis in medium consulturus Sifka, multa de Theoderico rege sermocinari exorsus est. Hujus inprimis potentiam formidandam maximopere Ermenrico; jam multa magna moliri ipsum viribus confisum suis atque bellicarum claritudine operum, de palma etiam regni cum Ermenrico haud dubio disputaturum. Proinde non aliud magis idoneum sibi videri consilium, quam istud præsens nunc suggerendum. Nimirum, à suscepto regiminis tempore primo regni sui fines majorem in modum augendo extendisse Theodericum, etiam cum decremento commodorum ad Ermenricum pertinentium. Amlungiæ quippe regno justis Ermenrici genitoris armis acquisito, vectigalium proventum omnem sibi vindica-

er thinn fadir fieck med sinu sverdi? that er einginn nema Thidrikur Kongur/ oc midlar hann thier ecki af/ oc alldreigi mantu fa medan hann rædur fyrir Bern. Kongur svarar: that er satt er nu minnist thu a/ that land atti fadir miñ/ oc eigi veit ec at ec sie verr tilkominn enn Thidrikur Kongur / oc that verd ec at visu at fa. Oc nu mællti Sifka: gerum nu that rad/at thu skallt senda (a) Reinalld hinn meira Riddara/ oc med honum sextyge Riddara til Aumlungalands / oc bidia senda thier skatt af landinu/ enn ef sva er giort / tha er that vel; enn sa er vidmælir/ sa er thinn sannur ovinur/ hvart sem that er Thidrikur Kongur/eda annar madur. Oc thetta rad likar Kongi vel / oc vill nu sva vera lata. Nu fara thessir sendi menn alla sina leid / til thess er their koma i Aumlungaland / oc nu stefna their thing vid lands menn/oc ber Reinalld upp sitt erendi. Nu svara landsmenn: vier hofum skatt gefit adur Thidreki Kongi / thann sem vier attum at gefa oc greida; enn nu med thvi at hann vill uppgefa skattinn Erminreki Kongi/tha verdur sva at vera/ enn eigi vilium vier badum theim giallda skatt.

långe han är rådande öfwer Bern. Thet är sant som du påminner migh swarade Konungen: thet land war min fader tilhörigt/ och icke weet iagh migh wara någon horunge mehra än som han/ thy skal iagh förwisso thet igen sökia. Sifka sade: låt oß falla uppå thet rådet/ at man skickar Reinold Riddare/ och medh honom sextijo riddare til Ömlungaland/ at ther på dina wägnar uthfordra skatt af landet/ hwilken om du bekommer/ är thet wäl; men talar någon emot digh hårt uthinnan/ så är han thin afsagde owänn/ antingen thet är Konung Thidrek/ eller någon annan. Thetta behagade Konungen wäl/ och wille han at så skulle skiee. Sånningebuden reste til Ömlungaland/ hölle ther thing medh inbyggiarena/ uppå hwilket Reinold gaf sitt åhrende tilkiänna. Inbyggiarne swarade: Wij hafwa tilförenne gifwit skatt åth Konung Thidrek af Bern/ hwilken wij medh rätta bör gifwa/ och han oß ther emot förswara; will han efsterlåta Konung Ermenrek then skatt/ då må thet så blifwa/ men intet gifwa wij dem skatt bägge twå.

CCLX. CAP.

Thidrikur Kongur neitar skatt at giallda Erminreki Kongi.

Nu senda their bod Thidreki Kongi/at hann skal til koma at hallda svorum fyrir tha / oc lata seigia honum hvat titt er. Nu ridur Thidrikur Kongur ut af Bern med tolf Riddara/oc til things. Oc nu er hann kemur thar/ stendur hann upp

260. CAP.

Konung Thidrek förnekar at gifwa Konung Ermenrek skatt.

Inbyggiarne sände budh til Konung Thidrek / at han wille komma til dem och swara för dem / sampt kungiorde honom hwad som på färde war. Konung Thidrek foor uthaf Bern medh tolf riddare til thinget. Och när han kom dijt/ stodh han upp och talte/ slu-

(a) Reiginbald.

vindicavisse Theodericum, quasi jure quodam legitimo inposterum retinendum. Rex, probe Sifkam meminisse ait, paternæ quondam possessionis fuisse provincias istas. Quapropter etiam sibi,utpote qui legitimo prognatus est thoro,æquis rationibus competere jus easdem vindicandi terras. Consilium porro suggessit Sifka,mittendum esse Reinoldum primariæ dignitatis aulicum in Amlungiam, sexaginta stipatum satellitibus, publici census exigendi causa. Quem si lubentes exsolvere parati fuerint incolæ, probe rem se habere; Sin vero postulata denegaverint, Theodericus vel quicunque alius, pro hostibus habendos fore. Complacuit Regi consilium, omni nisu mox efficiendum. Profecti in Amlungiam Legati, convocatis ad publicum conventum civibus, negotii sui causam ipsis exposuit Reinoldus. Verum illi, excusatione se tuebantur, causantes rite hactenus persoluta esse vectigalia Theoderico legitimo utpote regi suo, quæ si ipse vicissim Ermenrico enumerare velit, proprii esse arbitrii rem. Neque enim adigi debere cives ad gemina imperantium vectigalia.

CAP. CCLX.

De denegatione vectigalium.

Interim incolæ missis ad Theodericum nunciis,eum causæ suæ tutandæ patronum compellant, præsentis commonitum periculi. Nec mora Theodericus, assumtis secum satellitibus duodecim, ad conventum cœtus properat. Ibi pro concione verba faciens, Rei-

upp oc taſar/ oc lykur ſva ſinu mali / at
hann bad Reinalld fara heim/ oc ſeigia
Erminrek Kongi/ at alldrigi fær hann
ſkatt af Aumlungalandi/medan Thidri-
kur Kongur er i Bern / oc hier ofan a ſkal
hann hafa mikla othock fyrir theßa ord-
ſending. Nu fer Reinalld a fund Er-
minreks Kongs/ oc ſeigir honum ſva buit.
Sifka horir theßi tidendi/ oc mællti: ja/
ſeigir hann/ nu for ſem mig grunadi
fyrir longu/ at Thidrikur Kongur vill
nu eigi vera minni madur enn thu/ oc
ſva man vera/ef thu varaſt eigi meir.

ſlutandes ſåledes ſitt taal/ at han badh Reinold
riddare reſa hem igen/ och ſåya Konung Er-
menrek/ at aldrig får han ſkatt af Ömlunga-
land/ ſå långe ſom Konung Thidrek år i
Bern/ ther til ſkal han hafwa ſkam til tacka
för ſitt åhrende thenne gången. Reinold drog
tilbakars til Konung Ermenrek/ och ſade
honom hwad ſwar han bekommit. Hwilket
når Sifka hörde/ ſade han: ja/ Herre/ nu
år thet ſkiedt ſom iagh tånkt långe ſedan/ at
Konung Thidrek will intet wara ringare
mann ånn du/ hwilket ock ſå låter ſkiee/
om du tager digh intet båttre til wara.

CCLXI. CAP.

Reydi-ord Erminreks Kongs vid Thidrik/ oc ſvor theirra Heimis oc Vidga.

NU ſvarar Erminrekur Kongur mali
Sifka: ſva liz mier ſem minn fræn-
di Thidrekur Kongur af Bern hefur
giort ſva mikit kapp bædi vid mig oc
alla adra/ hvar ſem hann hefur farit/ oc
nu vill hann jafnaſt vid mig oc mitt ri-
ki; oc that ſkal honum ſva verda goll-
dit/ ſem nu megu thier hoyra/ at fyrr
enn hann fai thvi aflat/ ſkal hann han-
ga/ tha veit ec oc hann hvar ockar er
rikari. Tha mællti Heimir: Gud hial-
pi Thidreki Kongi! enn fyrir thvi er
thu ſpillir ſva morgum thinum fræn-
dum oc ættmonnum / tha muntu theß
giallda umm ſidir med allskonar oſvind/
thviat theßu oc ollu odru vellour Sifka.
Ja

261. CAP.

Om Konung Ermenreks tahl i wredsmod emot Konung Thidrek af Bern/ ſamt Widgas och Heimers ſwar der til.

KOnung Ermenrek ſwarade Sifka: nu
finner jagh at min frånde Konung Thid-
rek af Bern hafwer altid ſkymphat migh
och andra/ ehwareſt han framfarit/ och nu
will han intet uthi höghet och måchtighet
gifwa migh effter/ hwilket ſåledes ſkal ho-
nom wedergullit warda / ſom j hören / at
förr ån han får ſitt upſåth fram/ ſkal han
blifwa uphångder/ thå warder man ſeendes
hwilken uthaf oß ſom år måchtigaſt. Hei-
mer ſwarade: Gud hielpe wål K. Thidrek!
men therföre at du ſå fördårfwar dina från-
der och ſlåcht/ låter digh på ſidſtone weder-
giållas medh allehanda ſijdwyrdnat/ dy thet-
ta och alt thet andra wåller allena Sifka.
Sedan ſade Widga: ja/ thetta blifwer eder
Konung Ermenrek/ then ſtörſta ſkam ſå lån-
ge

Reinoldum retro ad dominum ſuum proficiſci juſſit, denunciatum ſimul, fruſtra vectigalia Amlungiæ expoſcere Ermenricum, quamdiu Veronæ imperium penes Theodericum manſerit Veronenſem, neque enim ullas importuna expoſtulatione commeruiſſe gratias. Profectus ad herum ſuum Reinoldus, negotii expoſuit ſucceſſum. Quæ ſubaudiens Sifka, palam exclamavit, ſuis pridem dictis jam comprobatam eſſe veritatem, quibus faſſus fuerat, affectatam Theoderici dominandi libidinem conſiliis maturioribus merito coercendam eſſe.

CAP. CCLXI.

De Ermenrici minis.

SIfkæ ſermonem ſuſcipiens Ermenricus, multa queſtus eſt de Theoderici inſolentia, ſibi pariter aliisque intoleranda, qui parilem ſecum regiam dignitatem affectare nihil veritus fuerat. Proinde commeritum exquiſita puniri ſuſpendii pœna, ut palam conſtet potentioris autoritas. Hæc regis effata ſubaudiens Heimerus, fauſta quævis alia Theoderico ominatus, cauſam inprimis diſſidii indigitavit, ex aſtuto conſilio Sifkæ ſubnaſcentem, qui regi autor fuerat immoderatæ erga cognatos ſuos ſævitiæ. Subjunxit Vidga: Immanibus adeo factis inſigne nomini ſuo dedecus in omne ævum peperiſſe Ermenricum.
Talia

Ja/ſeigir Vidga: thetta verdur hin meſta ſkomm/ ſu er iafnann verdi getid medan verolld ſtendur/Erminrekur Kongur. Nu geingur Vidga thegar til ſins heſtz/ oc ridur nu allra meſt nott oc dag ſem hann ma.

ge werlden ſtår. Hwilket når Widga hade uthtalt/ ſatte han ſigh på ſin håſt/ och fårdades både natt och dag thet måſta han kunde.

CCLXII. CAP.

Herſafnadur Erminreks Kongs moti Thidrik Konge.

EN Erminrekur Kongur lætur a ſomu ſtundu vid kveda alla ſina ludra/ oc lætur kalla at allir hans menn ſkulu taka vapn ſin oc heſta. Oc er theßi her er buinn/ridur hann nott oc dag ſem allra meſt ma hann / oc ſamnar at ſier hvorium manni er hann fær/ oc ſtefnir med thennann her til Vernar.

262. CAP.

Konung Ermenrek uthruſtar ſin krigshår emot Konung Thidrek.

KOnung Ermenrek befallte i ſamma ſtunden at blåſa i alla ſina krigsludrar/ och uthropa at alle hans mån ſkulle taga ſin wapen och håſtar. Och når ſom denne krigshår war fårdig/ fårdades han både natt och dagh thet måſta han kunde / och tog medh ſig alleſtädes folck ſom han fram foor; denne krigshår förde han til Vern.

CCLXIII. CAP.

Vidga vidvarar Thidrek Kong/ oc fra radſlogun hans.

VIdga kemur umm midia nott til Vernar / oc eru aptur oll borgarhlid.Oc nu verda vardmenn varir vid at madur er kominn undir borgina / oc ſpyria hver thar ſie? Vidga nefnir ſig/ oc bidur upp lata borgina. Nu ganga vardmenn til borgar-lids/enn ſummir at ſeigia Thidriki Kongi / at Vidga er thar kominn hans fielagi. Enn thegar er Thidrikur Kongur hoyrir thetta/ſtendur hann upp/oc geingur i gegn honum. Oc thegar er their finnaz/fagnar Kongur ho-

263. CAP.

Widga åthwarnar Konung Thidrek/ och rådſlår med honom.

SOM midnats tijdh kom Widga til Vern/ då woro alle ſtadzportarne igenlåſte. Och ſom wachten blef warſe/ at en man war kommen under ſtadzmuren / frågades honom hwem han war? Widga ſade ſtrax ſitt namn/ och badh dem låta upp för ſig. Somlige af wachten gingo at uplåſa porten/ men ſomlige at förkunna Konung Thidrek/ thet hans ſtallbroder Widga wore komen. Hwilket når Konung Thidrek hörde / ſtodh han upp/ och gick emot honom. Och når ſom dhe möttes/ ſågnade Konungen honom mycket wål/ och frågade hwad tijdender han hade

Talia effatus Vidga, equum ſuum conſcendit, iter nocturnis diurnisque temporibus promoturus.

CAP. CCLXII.

De Ermenrici expeditione bellica.

MOx Ermenricus ſigno tubæ militibus convocatis, jamque perarmatis ſingulis, celeritate qua poterat maxima agmina promovit, ſupplendis inſuper cohortibus novum ubique locorum militem adſciſcens, Veronam verſus contendit.

CAP. CCLXIII.

De Theoderici conſultatione.

CIrca noctis medium Veronam adventans Vidga, clauſis urbis portis, à cuſtodibus compellatur. Ille nomen profeſſus, in urbem ſe admitti petiit. Accurrunt alii portas aperturi, alii Theoderico adventum ejus nunciaturi. Amicum atque ſodalem recepturus Theodericus, obviam ei feſtinavit, interq; mutuas gratulationes alterutros amplexati ſunt. Quid rei novæ adferret Vidga regi inprimis curæ fuit cognoſcere, quidve animo agitans Ermenricus, vectigalia regni alieni expoſtulare non dubitaverat. Tunc Vidga,

honum vel oc blidlega / oc ſpyr hverr tidendi hann kann ſeigia / oc enn ſpyr hañ / ef Vidga viti hvi Erminrekur Kongur heimtir ſkatt af minu landi ? Vidga ſeigir: ec kann ſeigia thier ill tidendi oc mikil oc tho ſonn / ef hier bidi thier dags / tha mañ hier koma Erminrekur Kongur med uvigaññ her / oc nu ertu ſva rogdur fyrir honum / at hann vill drepa thig ſem alla frændur ſina. Nu geingur Kongur i ſina holl / oc lætur blaſa ſinum ludrum / oc ſtefnir til ſin ollum ſinum hofdingium / oc radgiofum oc riddorum / oc ſeigir hver tidendi Vidga hefur ſagt / oc lykur a theßa lund ſinu mali: at nu munu oß vera tveir koſtir gervir / ſa er annar / at bida hans / oc veria ſig ſem beſt / oc mun Erminrekur Kongur lata marga dugandi dreingi / oc vier munum oc fyrer ſakir ofureflis lata vort riki / oc ſva ſialfa oß adur lietti. Sa er annar koſtur / at vier buum oß / oc ridum i brottu / oc leifum borgina / Gud ma rada nær vier faum hana ! oc holldum vier tha monnum vorum oc lifi / oc er that mitt rad ef thier viliet ſem ec.

de at berätta / ſampt för hwad orſak Konung Ermenrek fordrade ſkatt af hans land ? Widga ſwarade : iagh kan ſäya digh ſtora och elaka tijdender / ſom dock äro ſanne / at om du blifwer här til des at det dagas / då lårer du wara omkringrånder af Konung Ermenreks ſtora krigshär / ſom nu är på wägen hijt / thy du Herre är ſå förfördet hoos honom / at han will dräpa digh ſom alla dina fränder. Konungen trädde inn i ſin ſaal med befallning at blåſa uthi krigsludrarne / och kallade han til ſigh alla ſina höfdingar / rådgifware och riddare / berättade ſedan för them hwad tidender ſom Widga fördt / och ſlöt omſider ſitt taal ſåledes: Twenne allenaſt wilkor är oß för handen / thet ena at förbida fiendens ankomſt / och förſwara oß thet bäſta wij gitta / och lårer Konung Ermenrek miſta många kiäcka karlar för oß / dock miſta wij wårt rijke och lijf för hans ſtora krigsmacht / af hwilken wij blifwa öfwermannade. Thet andra är / at wij laga oß til undanfly / och lemna ſtaden uthi ſticket / men Gudh må råda när wij kunna få honom igen! och thå behålla wij likwäl wårt folck och lifwet / och är thetta mitt rådh / om j willien ſom iagh.

CCLXIV. CAP.

Thidrikur Kongur flyr riki ſitt fyrir ojafnadi Erminreks Kongs.

NU ſvarar Hilldibrandur / hans enn beſti vin: that veit Gud / at nu verdum vier at lata vort riki uſomilega / nær ſem vier faum that / oc hver theirra er nu vill flyia! Thidrikur Kongur hann ſkal

264. CAP.

Konung Thidrek rymmer ſitt rijke för Konung Ermenreks öfwerwåld.

THå ſwarade Hildebrander Konung Thidreks bäſta wän: Gudh weet / at nu måſte wij ſnöpligen miſta wårt rijke / när hwar och en wil fly / warandes owiſt när ſom wij kunna thet igen winna! Konung Thidrek ſkal nu ſtå upp

ga, multa de iis rebus quamvis haud boni ominis, veracibus tamen, ſibi dicenda eſſe. Nimirum in procinctu itineris perſiſtere cum exercitu fortiſſimo Ermenricum, matutino tempore diurni proximi adfuturum, eo conſilio, ut parili quo reliquos cognatos ſuos Theodericum mactet infortunio. Rex talibus cognitis, aulam ſuam ingreſſus, ſubito tubæ ſigno provinciarum præfectos, conſiliarios copiarumque duces ad ſe convocari juſſit. Quibus præſentibus Vidgæ relata expoſuit, de rerum diſcrimine in commune ſermocinatus. Binas præcipue agendi conditiones integras patere exiſtimans. Unam iſthanc, hoſtis contra inſultum fortiter ſe tuendo, cladem propulſare, mutua utrarumque partium cæde, quamvis etiam regalis diadematis cum periculo. Alteram pateſcere conſilii rationem illam, collecta videlicet ſuppellectile viam fugæ capeſſere, derelicta urbe, cujus in poſterum recuperandæ arbitrium, ſola ex Superum gratia dependeat. Interim dum vitæ civium tutius hoc modo proſpicitur, idoneam ſibi perplacere hanc agendi ſententiam.

CAP. CCLXIV.

De fuga Theoderici.

PRoxime ſermocinari orſus Hildebrandus, ex regiis familiaribus præcipuus, fugam quidem dedecore conjunctam ait, interim tamen de regno recuperando animis haud deſpon-

skal nu upp standa oc bua sig sem tidast/ fyrer thvi at ecki er hier nu leingur at tala/ undan skal nu rida at sinni/ enn vier meigum fa vart ef Gud vill. Oc nu er thetta hefur mællt Hilldibrandur/ verdur mikill romur umm alla Bern af konum oc bornum / sumar grata sina menn/sumar sonu / sumar brædur/sumar fedur/ sumar adra vini sina goda; enn i odrum stad er mikit vapna-brak oc hesta-gneggiun / er hver Riddari tekur sin vapn oc hesto. Oc er nu a theßari nott mikill gratur oc veinan i Bern/ oc mikill stormur af ludrum oc opi. Oc nu eru albunir allir til reidar med vapnum/ oc ganga their allir i hinar mestu Kongshallir/oc sitia thar oc talaz vid/oc drecka vin umm stund. Nu kemur ridandi at Bern Heimir theirra fielagi/oc kann seigia en somu tidendi/at Erminrekur Kongur mun eiga skamt thangat / oc hann hefur fimm thusundir riddara/ oc otal annara manna; enn Thidrikur Kongur hefur atta hundrud Riddara. Oc er their hoyra theßi tidendi/tha sver Heimir that vid Gud/at vist latum vier vort riki med usomd fyrir sakir Erminreks Kongs/ oc enn ma hann fa af oß meira skada enn gagn/adur enn vier skilium / thott hann taki Bern/oc allt Aumlungaland. Oc nu tekur Hilldibrandur Meistari merkisstaung Thidriks Konungs/ oc bidur nu alla fylgia sier/ enn hann liest mundi fyrir rida. Nu laupa allir Riddarar hver a sinn hest/oc nu ridur fyrir Hilldibrandur i Langbarda land/oc snyr med Mundinu oc sva i riki Erminreks Kongs. Nu brenna their borger oc kastala/ oc thorp oc boe/ oc margann mann drepa their/oc adur their ridi nordur umm fiall/ hafa their brent i riki Erminreks Kongs/ellefu thusundir thorpa oc boa/oc kastala.

upp och giöra sigh färdig som snarast/ ty här är nu intet länger tijdh at tala/ uthan wij måste rida undan / och ther Gudh så behagar/kuña wij få wårt rike en annan gång igen. Som Hildebrander hade thetta uthtalt / wardt stort tiutande i staden Bern af qwinfolk och barn/ somlige gråto sine män/ somlige föräldrar/några bröder/andra sina goda wänner; men på andra sidan hördes mycket wapnegny och håstegnäggiande / när hwar och en riddare togh sin wapen och håst. Den same natten war mycken sorg och gråt i Bern/ och stort alarm af ludrar och skrijk. Alle riddare woro uthi största hast färdige medh sin wapen at rida bort / och trädde först alla sampteligen tilsammans i then största Konungs salen/ satte sigh ther neder/ och talte sig emillan / drickandes wijn. Som the en liten stund hade warit tilsammans/ kom til Bern ridandes theras stallbroder Heimer/ som bekräftade them the samma tidender/ at Konung Ermenrek wore hardt när til staden anländer / och hade mehr än femtusende riddare / föruthan otaligt mycket annat krigzfolk; men Konung Thidrek hade ottahundrade riddare/ och sade Heimer: Jagh swär/ at thet wet Gudh / at förwißo måste wij rymma wårt rike medh wanheder för Konung Ermenrek/ och kunna wij likwäl giöra honom mehra skada än gagn förr än wij skillias åth/ fast än han intager Bern/ och alt Omlungaland. Mäster Hildebrander tog Konung Thidreks baner/ och badh at the wille alla föllia sigh/ ty han skulle rida för uth medh baneret. Hwar och en riddare spräng uppå sin håst / och Hildebrander redh för åth till Longobardien/ wändandes sigh igenom Mundien uthi Konung Ermenreks rike/ der brände the städer/ kasteller/ byar och torp/ och dräpte folk / och för än the wände norder om fiällen / hade the afbrändt i Konung Ermenreks rike ellofwatusend torp / byar och kastell.

CCLXV.

spondendum esse viris. Longioris moræ minime protrahendum esse spatium, quin fugæ se dedat Theodericus, sua aliquando regna iterum recuperaturus, numinum auxilio. Hæc in medium proloquuto Hildebrando, exortæ passim fœminarum sexusque imbellis voces, maritos suos, filios, fratres parentesque aut amicos plorantium. Armorum hinc inde perstrepuit fragor, equorumque hinnitus, medios inter tubarum sonitus, fugam adornantium. Regium deinceps introgressi cœnaculum, inter deliberationes varias poculis alternatim mistis dolorem lenire satagebant. Interim Veronam celerrimo cursu properans venit Heimerus, adventare nuncians Ermenricum cum equitibus quinque mille, atque immensæ multitudinis turba. A partibus Theoderici equites solummodo numerabantur octingenti. Quapropter spectato hostilis exercitus numero, in medium suadebat Heimerus, cedendum tantisper regnum Ermenrico, cui tamen damna certo inferenda erunt majora longe, quam ut resarciri queant Veronæ urbis pariterque Amlungiæ occupatione. Hæc effatus Hildebrandus, vexilla regia in medium tulit, cunctos ordine sequi commonefaciens. Mox equites in agmina divisi, ducem subsequuntur via illa quæ Longobardiæ fines ducit versus Mutinum, subjectasque Ermenrico provincias. Heic ferro ignique grassati, undena millia pagorum urbiumque devastarunt.

CCLXV. CAP.

Fra Heimi oc Sifka.

NU rida their aptur Vidga oc Heimir / oc skiliaz their nu vid sina fielaga all okatir / oc fara a fund Erminreks Kongs. Heimir geingur a fund Erminreks Kongs med reydi mikilli / oc mællti: Thu Erminrekur Kongur hefur margt illt giort a thinum frændum. Fridrik oc Reginbald sendir thu fyrst sialfur til dauda / oc hinn unga Samson drapstu / oc thina brodur sonu Eddgard oc Aka liestu hengia / oc hier a ofan hefur thu brott rekit er sinu riki thinn frænda Thidrek Kong / oc Thettir oc Ulfrad thinn systurson / oc enn goda dreing Hilldibrand / oc marga adra goda Riddara / suma drepit / enn suma brott rekit / oc theßu ollu illu velldur Sifka hinn illradi. Tha svarar Sifka: that sagda ec thier fyrer laungu / Herra / tha er thu drost Heimir hingat / oc gerdir hann sva storann / at nu ofuryrdir hann thig sialfann / oc that væri vel fallit / at thu lietir hann fara i sama skog oc hans fadir sat / oc giætti hann thinna hesta sem fadir hans. Tha mællti Heimir: that veit Gud / ef nu hefda ec hier mitt hid goda sverd Naglring / tha skyllda ec sva drepa thig sem einn hund. Oc nu lystur hann til Sifka med nefa sinum a hans vanga / sva at thegar fiell hann a golfit framm fyrir fætur Konge / oc or riota fimm tennur or haufdi hans / oc ecki veit hann til sin.

265. CAP.

Om Heimer och Sifka.

WIdga och Heimer redo tilbakars igen til Konung Ermenrek / och skildes nu ifrån sine stallbröder mycket bedröfwade. Heimer trädde in til Konungen ganska wredh / och sade: Du Konung Ermenrek / hafwer mycket ondt tilfogat dina fränder / dina söner Fridric och Reginbald sände du sielf til döden / den unga Samson dräpte du med egna händer / dina brodersöner Edgard och Åke hafwer du låtit uphängia / och deß föruthan hafwer du nu fördrifwit Konung Thidrek ifrån sitt rike / ther til medh Theter och Ulfrådh dina systersöner / och then gode dräng Hildebrand / deß föruthan många andra käcka riddare / somlige ihiälslagit / somlige bortdrifwit / til alt thetta onda är den elaka rådgifwaren Sifka wällande. Thå swarade Sifka: thet hafwer iagh sagt tigh Herre länge sedan / när du togh Heimer hijt til digh / och uphögde honom til så stoor åhra / nu öfwerfaller han digh sielf medh sina ohöfliga ord / dy wore thet mycket bättre / at du skickar honom bort i then samma skogh som hans fader satt uthi / medh then beställning / at achta tina hästar och stodh som fadren för honom giordt. Thå sade Heimer: thet weet Gudh / om iagh nu hade hoos migh mitt goda swärd Nagelring / då skulle iagh nu strax dräpa digh Sifka som en hund / och slog han til Sifka en så hård örefijl medh näfwan / at Sifka föll til golfwet fram för Konungens fötter / och sem tänder följe uhr munnen på honom af slaget / och beswimmade han.

CCLXVI.

CAP. CCLXV.

De Heimero & Sifka.

INterim Vidga atque Heimerus sodalibus iusta precati, animo quamvis tristes, ad Ermenricum retro pergunt. Ac vero Heimerus ira flagrans, Ermenricum increpare ausus est ingentium malorum cognatis suis illatorum. Quippe Fridericum pariterque Reginboldum filios peregre ablegando, mortem ipsis acceleravisse. Samsonis admodum adhuc juvenis sanguine suas cruentavisse manus. Patrueles filios Edgardum atque Haquinum suspendio necavisse. Theodericum cognatum regno exspoliavisse. Detherum atque Ulfradum ex sorore nepotes, itemque Hildebrandum virorum præstantissimum, aliosque eximiæ virtutis, partim nefaria morte interemtos, partim in exilium abactos, astu nequissimo hominum perditissimi Sifkæ. Hæc subaudiens Sifka, conversus ad regem, ait, nunc demum veritate comprobatum esse istud, quod pridem eventurum prædixerat, cum honorum titulos insigniores in immerentem Heimerum conferret rex. Illum quippe nihil veritum regi palam insultare verbis, commeritum vel hanc solum ob culpam, ut relegatus ad rura antiqua, stabuli inter curas vitam exigat, more paterno. Sermone temerario provocatus Heimerus, genios sibi faventes testabatur, periturum male Sifkam, gladius siquidem Nagelring ad manus sibi adesset. Ac vere sublato pugno colaphum atroci ictu ipsi impegit. Subversus isthoc impulsu Sifka, pronus ante regis pedes in terram corruit, dentium ordinibus male mulctatus, animique impotens.

CAP.

CCLXVI. CAP.

Hreysti oc hetiuskapur Vidga sterka Velents sonar.

NU mællti Erminrekur Kongur: standi upp allir minir menn oc taki hañ oc hengi. Oc nu geingur Heimir skyndilega i brott/ tha er hann horir ord Kongs/ oc thar til sem voru hans vapn / oc byr sig sem tidast. Nu loypur hann a sinn hest Rispa/ oc ridur ut at borgarlidi/enn eptir honum sextiu Riddara alvapnadra. Oc nu kemur at lidinu Vidga/ oc loypur fyrir mitt lidit / oc hefur Mimmung i hendi / oc nu thorir eingi thessi Riddari ut at rida/ oc kemst Heimir undann at sinni/ oc ridur ut a skog/ oc allt thar sem eru bu eda eignir Erminreks Kongs eda Sifka/tha brennir hann/ oc drepur menn/ oc eigi liettir hann fyrr/ enn hann hefur brent fimm hundrud bua/oc nu liggur hann uti a skogum/ eñ Sifka thorir alldrigi med færri menn at rida/enn sextiu Riddara/ oc nu ottast their æ Heimi.

266. CAP.

Om Widga then starkes hiältemod.

THå sade Konung Ermenrek: stå upp nu alle mine månn/ tagen Heimer och hången honom upp. Men Heimer/ när han hörde Konungens ord/ skyndade han sigh undan/ och dijt som hans wapen woro/ och bewäpnade sigh thet snaraste han kunde/ sprang uppå sin häst Rispa/ och redh uthaf staden. Effter honom kommo sextijo riddare/ som hade befallning at taga honom fatt/ hwilka Widga mötte uthi porten/ och ställte han sig mitt i porten medh Mimmung i handen/ dy torde ingen uthaf deße riddare rida fram/ uthan Heimer kom således undan then gången / som redh i skogen dijt som Konung Ermenreks eller Sifkas gårdar wore belägne/ byarne brände han upp/ folket dräpte han/ och intet wände han förr igen än som han hade upbrändt femhundrade byar/ och låg han alt stilla uthi skogen / men Sifka war så rädder för honom / at han aldrig torde någonstäds resa/ föruthan sextijo riddare i föllie.

CCLXVII. CAP.

Fra Thidreki Kongi oc Margreifa Rodingeir.

NU er at seigia fra Thidreki Kongi/at hann ridur nordur umm fiall/ oc fer leid sina allt thar til er hann kemur i borg tha/er heitir Bakalar/ hon stendur vid Rinar/thar rædur fyrir mikill hofdingi Margreifi Rodingeir. Oc nu er Greifinn hoyrir sagt/ at kominn er Thidrikur Kong-

267. CAP.

Om Konung Thidrek och Margrefwe Rodingeir.

NU will man berätta om Konung Thidrek/ at han reste medh sin häär norder öfwer Fiällen/ och så alt fort/ til deß han kom til staden Bakalar widh Reinströmmen belägen / öfwer hwilken Margrefwe Rodingeir regerade. Och som Grefwen fick weta at Konung Thidrek af Bern wore ankom-

CAP. CCLXVI.

De fortitudine Vidgæ.

HEimero subiratus Ermenricus, satellitibus comprehensum ad patibulum duci jussit. Verum sibi timens Heimerus, è medio se proripuit, arma quæ reliquerat denuo assumturus. His probe munitus, vectus equo Rispa extra urbis pomœria se contulit, insequentibus tergo ejus equitibus sexaginta, qui fugientem comprehensuri erant. Ille media in urbis porta retrorsum agens, instantibus se obvertit, strictum vibrans Mimmungum gladium. Sic propulsatis aggressoribus, elabendi viam nactus est per nemus vicinum. Interim quæcunque Ermenrico regi aut Sifkæ propria erant, igne demolitus est circiter quingenta numero prædia; erga incolas haud paullo mitiorem se præbuit, mox intra nemorum solitudines subitaneo gradu perinde se recipiens. Hunc in modum grassantem subtimescens Sifka, haud paucioribus sexaginta satellitibus corporis stipatus in publicum prodire ausus est.

CAP. CCLXVII.

De Theoderici amicitia cum Rodingeirio Margrafio.

PRofectus urbe sua Theodericus, superatis alpibus, ad urbem Bakalar prope Rhenum sitam pervenit. Rerum in ea tunc potiebatur Rodingeirius Margrafius, qui Theoderici Veronensis in viciniam suam adventu comperto, agmina quæ habebat equestria feria-

Kongur af Bern ſkamt fra borginni/ lætur hann bua alla ſina menn/ oc ſetur a heſta/ oc ſialfur ridur hann ut af borginni/ oc kona hans Gudelinda/ oc lætur hann ſkipa allt med klædum allzkonar/ oc rida ſva i gegn Thidreki Kongi. Oc nu er their finnaz/ ridur Gudelinda at Thidreki Kongi/ oc gefur honum merki af ſilki/ halft gront/ enn halft raudt / oc markat a leo allt med gulli ; oc enn gefur hon honum eitt purpura pell / that er eingi madur ſa meiri gerſimi. Nu gefur Margreifi Rodingeir honum heſta/ oc gullvapn oc god klædi/ oc nockora goda gripi hvariom theirra Riddara er med Kongi voro. Ridur nu Thidrikur Kongur til borgarinnar med Margreifa Rodingeir / oc ſitur thar i enum beſta fagnadi.

kommen når in til ſtaden/ befallte han alla ſina månn uthruſta ſigh/ och ſåtta ſigh til håſt. Grefwen redh uthur borgen at möta Konung Thidrek/ medh ſin huſtru Gudelinda/ ſom hade beſtållt om allehanda klådebonat til at fågna the främmande medh. Och når ſom the möttes/ redh Gudelinda til Konung Thidrek, gaf honom et baner af ſilke/ halfparten grönt/ och halfparten rödt/ och uthi wirkat ett leyon af gull/ ther til förährte hon honom en koſtelig purpur pell/ hwars lijke ingen hade förr ſedt. Margrefwen Rodinger ſkänkte honom håſtar / förgylte wapen och goda klåder/ och fingo alle uthi Konung Thidreks föllie någon förähring. Konung Thidrek fölgde i ſtaden medh Margrefwe Rodinger / och förbleff hos honom någon tijdh i ſtörſta wålfågnat.

CCLXVIII. CAP.

Thidrikur Kongur kemur til Attila Kongs/ oc dveiſt thar.

Nu ridur Thidrikur Kongur oc med honum Greifinn til Suſan/ a fund Attila Kongs. Oc er Attila Kongur ſpyr at Thidrikur er thar komin/ lætur hann blaſa ollum ſinum ludrum/ oc bua alla ſina Riddara ſem beſt ma hann/ oc ut lætur hann bera oll ſin merki/ oc ridur ſidan i moti Thidreki Kongi med mikilli prydi oc drambi / oc med honum hans kona Erka drottning/ oc med honum margir leikarar med allskonar ſkemtanar leikum. Oc nu er their finnaz/ fagnar hvar odrum vel. Nu ridur Thidrikur Kon-

268. CAP.

Konung Thidrek kommer til Konung Attila/ och uppehåller ſigh hos honom.

Konung Thidrek och Margrefwe Rodinger reſte bort til Suſan til Konung Attila. Och når Konung Attila hörde at Konung Thidrek war ditt kommen/ befallte han at blåſa i alla ſina krigsludrar/ at alla hans riddare ſkulle giöra ſigh färdiga medh the båſta wapen och klådningar / ſedan at utbära alla ſahnorne / och ſielf i egen perſon redh han emot Konung Thidrek uthi ſtoor ſtåt medh ſin drottning Erka / haſwandes ſpelemån medh ſigh uthi fölliet/ ſampt allehanda wålklingande ſpel. Når the möttes / fågnade the hwar andra mycket wål. Konung Thidrek fölgde Konung Attila hem i Su-

riatim diſpoſuit, concomitante uxore Gudelinda, regem excepturus. Tenſa erant periſtromata pretioſi operis hoſpitum excipiendorum cauſa. Gudelinda ſalutato Theoderico, vexillum donarii loco obtulit holoſerici operis, viridi partim atque rutilanti colore interſtinctum, cujus medio in campo leonis expreſſa erat imago aurea. Addebat inſuper peplum permagni omnino pretii. Nec liberalitate minor Rodingeirius, equos phaleratos largitus eſt armaque aurea; veſtes etiam atque utenſilia in uſum militum regem comitantium. Hac hoſpitalitate eximia exceptus Theodericus, apud Margrafium commorationis ſedem per temporis intervallum aliquod habuit.

CAP. CCLXVIII.

De Theoderici hoſpitio apud Attilam regem.

PRoxime Attilam regem inviſere collubitum Theoderico, comitante Margrafio ad urbem Suſanum. Hoſpitum adventu lætatus Attila, tubarum ad ſonitum equeſtria convocari agmina protinus curavit, prolatiſque in medium ſignis militaribus, decenti quam maxime pompa obviam progreſſus eſt, ſequente una regina conjuge Erka, inter tripudia plauſuſque votivos. Deductus ſolenni faſtu in urbem Theodericus, convivio geniali excipitur, digno faſtigii ſui honore. Aulicis ejus ſingulis lautia præbita. Denique Theodericus

Kongur med Attila Kongi heim i Susan/ oc setur Attila Kongur hann et næsta sier/ oc ollum hans Riddorum skipar hann veglega/ oc gerir hann nu mikla veizlu oc gofuglega/ oc bydur Thidreki Kongi med sier at vera sva leingi sem hann vill sialfur that thiggia/ hans oll en bestu fong thau er til sie. Oc thetta bod theckist nu Thidrikur Kongur/ oc dvelst nu med Attila Kongi langa rid.

Susan/ och satte Konung Attil honom näst sigh/ och sedan alle hans riddare på ett hederligit rum/ giörandes ett stort och prächtigt giästebodh. Konung Attila tilbödh Konung Thidrek at förblifwa hos sigh så länge han wille/ och skulle honom wara til tienst alt thet som någon sin wore uthi Attilas wäld. Detta låt Konung Thidrek sigh behaga/ och war sedan lång tijd hos Konung Attila.

CCLXIX. CAP.

Herfor Attila Kongs oc Thidriks Kongs moti Osantrix Konge Vilkina manna.

ATtila Kongur seigir nu Thidreki Kongi hversu mikit vandrœdi Osantrix Kongur Vilkinamanna hefur giort honum langa rid/ bœdi i manndrapum oc i landaudn. Oc nu svarar Thidrikur Kongur/ oc liest vilia at theß vœri hefnt medan hann skal vera i riki Attila Kongs/ oc eigi viltum vier nu that thola. Oc eigi miklu hier eptir koma til Attila Kongs sendimenn med theim tidendum/ at Osantrix Kongur er kominn med her mikinn i hans riki/ oc brennir bygdir oc oydir land hans/ oc hefur drepit marga menn. Oc nu er thetta hoyrir Attila Kongur oc Thidrikur Konungur/ tha svarar Attila Kongur: that skulu vita allir minir menn/ at nu skulum vier vid buast sem tidast/oc skulum vier ut rida oc veria vart land/ oc dugi nu hvar sem dreingilegast. Oc nu mœllti Thidrikur Kongur vid sina menn: Meistari Hilldibran-

269. CAP.

Om Konung Attilas och Konung Thidreks krigztogh emot Konung Osantrix i Wilkinaland.

KOnung Attila berättade för Konung Thidrek hwad för stoor orätt och öfwerwäld Konung Osantrix uthi Wilkinaland hade giordt honom en lång tijdh/ i thet han dräpt hans folk/ och förödt hans land. Hwar uppå Konung Thidrek swarade/ at thet wore hans willia at Konung Attila skulle hämnas på honom medan han wore hos honom/ dy han kunde för sin person sådant intet tilstädia. Intet långt ther effter wardt Konung Attila förständigat/ at Konung Osantrix wore kommen medh en stoor krigsmacht i hans rijke/ brände upp bygdem förstörde landet/ och redan ihiälslagit mycket folk. När Konungarna Attila och Thidrek detta hörde/ swarade Konung Attila: det skola alla mina mån weta at uthrusta sigh nu som snarast/ dy wij willia rijda uth at förswara wårt land och rijke/ och stå manneligen bij som karlar. Konung Thidrek talte nu til sina månn: Mäster Hildebrander/ du skal taga mitt baner/ och alla mina månn skole wara färdige at hielpa Konung Attila den-

ricus invitatus illam hospitii sedem capescere, rebus ad indigentiam suam cunctis pro lubitu ut frueretur. Accepta conditione, penes Attilam diutine commoratus est.

CAP. CCLXIX.

De Attilæ expeditione in Vilkinalandiam.

INjurias ab Osantrige Vilkinensium rege sibi illatas, coram Theoderico multis verborum ambagibus enarravit Attila, pariter subditorum provinciarumque sibi subjectarum detrimenta. Urgebat Theodericus justa vindicta propulsandam esse vim, ne impune imposterum insultus obveniant. Adveniunt haud multo post ad Attilam nuncii, de Osantrigis tyrannide, quam igni ferroque passim exercebat, referentes. Commotus hoc nuncio Attila, legiones convocavit militares, qui tutandis regni limitibus fortiter agerent. Suos etiam ad bellum hortaturus Theodericus, Hildebrandum compellat, ut adducto in medium vexillo, singulos in armis convenire jubeat, ad opem Attilæ ferendam, publico utique documento promtitudinis Amlungorum gentis, in opitulando Rege sibi fœderato. Coactis sic in unum agminibus militum, ex urbe Susan ea eduxit Attila, comi-

brandur / thu skallt taka mitt merki / oc allir varir menn skulu nu vera bunir at veita lid Attila Kongi / oc a thessi stundu mun roynt verda hvart Aumlungar thora at veita honum lid. Nu ridur Attila Kongur utaf Susan med sinn allañ her / oc med honum Thidrikur Kongur oc Margreifi Rodingeir / oc alls hefur hann thiu thusundir Riddara / oc thennann her flytia their i thann stad er heitir Brandinaborg / enn tha borg hefur adur tekit Osantrix Konungur / oc drepit thar margann mann. Attila Konungur oc their setiast nu thar; Osantrix Konungur med allann sinn her er oc thar.

denne gången, dy thet skal nu försporias om Ömlungarne töras at giöra honom bijstånd. Konung Attila for uthaf Susan medh sin krigshär, och medh honom fölgde Konung Thidrek och Margrefwen Rodinger; theras krigsmacht tilsammans bestodh af tije tusend riddare. Denne krigshär förde dhe til Brandenborg / den staden hade Konung Osantrix allaredan intagit, och der mycket folk ihiälslagit. Konung Attila och dhe som honom fölgde stannade ther medh krigsmachten, effter Konung Osantrix lågh der medh sin krigshär.

CCLXX. CAP.

Fall Osantrix Kongs.

Nu er Osantrix Konungur spyr at Attila Konungur er thar nær komin / byr hann her sinn / oc ridur ut i moti Attila Konungi. Oc nu er their hittast / eru hvarirtveggiu bunir til vigs; thar ma sia margann fagrann hialm / oc nyian skiolld / hvitar brynior oc hvoss sverd / oc margann dreingilegann Riddara. Nu kallar Osangtrix Kongur hvart Attila Kongur er buinn oc hans her at beriast / oc nu kallar hann rad at Hynir veri sig vel oc dreingilega. Nu heitir hann a Vilkina menn at their skulu nu beriast af kappi / oc nu flyi einginn fra honum. Nu svarar Thidrikur Kongur af Bern / oc mællti: thu Osantrix Kongur munt skiott finna at Attila Kongur er nu albuinn / enn fyrst skulu thier mæta thvi lidi er Aumlungar heita

270. C A P.

Om Konung Osantrix dödh och frånfälle.

Som Konung Osantrix försporde at Konung Attila war så när dijt kommen, giorde han sin krigshär färdig, och drogh uth emot Konung Attila til strijdh. När krigshärarne stötte tilsammans, wore bägge färdige til slags; der fick man see mången glantzande hiälm, ny skiöld, hwitt harnesk, hwaß swärd, och mången käck riddare. Konung Osantrix frågade, om Konung Attila och hans häär wore färdig at slåß? och rådde han Hunarne til at förswara sigh tappert. Sedan badh han Wilkina mån at slåß frimodeligen, och at ingen skulle fly ifrån honom. Konung Thidrek af Bern swarade: Du Konung Osantrix lärer rätt nu förnimma at Konung Attila är färdig, men först skolen j fächta medh det folket som Ömlungar kallas, och sedan medh Hunarne, förswaren Eder, dy här äro dhe komne / som intet lärer skona Eder. Sina månn uppmuntrade han således: Gå nu braf uppå

comitante una Theoderico Rege, atque Rodingeirio Margrafio, qui cum equitibus decem mille, ad urbem Brandinaburgum perrexerunt. Hanc urbem armis olim subjugatam occupaverat Osantrix, multorum sangvine cruentatam. Heic castrorum sedes posita, ibidemque etiam militares copias in armis habebat Osantrix.

CAP. CCLXX.

De cæde Osantrigis.

DE adventu Attilæ certiora cum comperisset Osantrix, productis in medium turmis suis, ei adversum progressus est, ad conflictum mutuum utrinque parata acie. Nitebant frequentes clypei, galeæ ac enses, quibus fortissimorum virorum decorabantur corpora. Mox ferocioribus animis ad pugnam alterutros provocantes, Hunos pristinæ virtutis suæ commonuit Rex, Vilkinenses etiam antiquæ fortitudinis experimenta daturos, fidos sibi socios certo pollicitus. Observaverat probe Theodericus compositos Attilæ ordines, ad conflictum ineundum paratos. Itaque Osantrigem alloquutus, è re sibi videri ait, ut immissis in hostem primo impetu Amlungensibus, succedant postremo opem laturi Huni contra pugnacissimum agmen hostium loco cedere nescium. Quin & ad suos conversus milites, forti animo pugnam sustinere eos monuit,

heita/ oc thar næst Hunnum/ oc veried ydur sva sem nu sie hier komnir their er sokia munu ydart lif. Oc enn mællti hann til sinna manna: sokit framm vel godir dreingir/ mig ventir at their muni fa bana/ enn vier sigur/ oc veitum vier vel lid et fyrsta sinn Attila Kongi. Nu ridur framm Hilldibrandur med merki Thidriks Kongs/ oc hoggur a badar hendur/ oc fellir Vilkina menn hvern a annann ofan. Oc thegar eptir honum reid Thidrikur Kongur/ oc fyrir honum falla Vilkina menn a tvær lidar. Oc Ulfrad hans frændi fylgir honum alldreingilega/ oc hier eptir ridur framm hver at odrum Aumlunga lands hers/ oc fyrir theßari fylking falla Vilkina menn hvar sem their koma framm. Oc Hilldibrandur meistari ber merki Thidrix Kongs sva langt framm i her Vilkina manna/ sva at allar fylkingar rida their i gegnum/ oc tho snua their aptur a leid adra/ oc drepa Vilkina menn hvern yfir annann; oc a theßa lund fara their thann dag allann. Oc nu sier Osantrix Konungur/ oc ridur herdilega a hendur Hunnum/ oc drepur margann mann/ oc verdur nu orrostan all mannskiæd af hvarra tveggiu lidi. Osantrix Konungur ridur i endverdri fylking/ oc veitir nu morgum manni skada. Oc nu ridur Ulfradur igegn honum frændi Thidriks Kongs med sina sveit/ oc eiga their all harda orrostu/ oc adur enn lietti/ fellur Osangtrix Kongur. Oc nu er Kongur er fallinn/ flyia Vilkina menn/ enn Hynir sokia nu eptir/ oc drepa sva margann mann/ at fatt kemst undann. Oc hefur nu Attila Kongur sigur/ oc tho latit adur i orrustunni fimm hundrud riddara; enn Thidrikur Kongur hefur latit halft hundrud af sinum monnum. Nu fer Attila Kongur heim med sinn her/ oc hefur nu frelst sitt riki fyrir Vilkina monnum. Nu taka Vilkina menn Hernit til Konung/ sun Osangtrix Kongs.

uppå gode karlar/ iagh hoppas at dhe låre bliswa uthur fältet slagne/ och wij erhålla segeren/ och låter oß frimodeligen fächta förste gången medh Konung Attila. Hildebrander redh fram medh Konung Thidreks baner/ högg på bågge sidor om sigh Wilkina månn/ så at dhe stupade hwar ofwan uppå annan. Effter honom redh Konung Thidrek/ för hwilken Wilkina månn föllo sammaledes. Hans frände Wlfrädh följde honom manneligen/ ther effter dhe andra af Ömlunga hären/ för hwilka/ hwar som dhe kommo framdragandes/ föllo Wilkina mån som gräs. Mester Hildebrander redh så långt fram ibland fiendens troppar medh Konungens baner/ at han gick dem alt igenom/ wände om igen/ och slogh sigh på annat ställe tilbaka/ och dräpte Wilkina mån hopetals; således foro dhe fram hela den dagen. Konung Osantrix blef thetta warse/ och sökte han hårdt fram in uppå Hunarne/ och dräpte för dem mången karl/ dy wardt slachtningen mycket mordisk på både sidor. Konung Osantrix red i första leden i sin tropp/ och giorde stor skada på folket. Emot honom kom Wlfradh Konung Thidreks frände medh sitt folk/ emillan hwilka blef ett hårdt slag/ men lycktades således/ at Konung Osantrix miste lifwet. Och när som han war ihiälslagen/ flydde Wilkina mån/ men dhe andre satte effter dem/ och dräpte mästedelen/ undantagandes några fåå som kommo undan. Således bekom Konung Attila seger/ men hade dock förlorat femhundrade riddare/ men Konung Thidrek femtijo af sitt folk. Konung Attila wände hem igen/ sedan han hade befrijat sitt rijke ifrån Wilkinamanna öfwerwäld och ofridh. Wilkina mån togo Hernit Konung Osantrix son til Konung öfwer sigh.

CCLXXI.

nuit, victoriæ certa spe fretos, perpetuæque gloria laudis ob navatam strenue operam Attilæ regi. Mox adequitans ante prima agmina Hildebrandus, protensa gerens vexilla Theoderici, cæsim punctim obvios quosque feriebat, Vilkinensibus passim cadentibus. Sequebatur proxime Theodericus, hostium cuneos multa ferocia prosternens. Nec segnis Ulfradus regis cognatus Amlungensibus virtutis exemplar ad fortiter agendum præbuit. Edita sic memoranda Vilkinensium strages, præferente vexillum Hildebrando medios per hostium cuneos, dum subsequentes ipsum turmæ qua facta via irruunt, inque cornu mox discurrentes, Vilkinenses feriebant. Pugnatum sic per diem integrum. Cæterum non minore fortitudine contra Hunos impetum faciens Osantrix, multos prostravit, pari utrinque clade. Eum vero prima ante agmina pugnantem adortus Ulfradus, post acre certamen, occidit. Vilkinenses amisso Rege suo, fugam capessunt. Inhærebant fugientium tergis Huni, cœdem passim intentantes. Sic victoria potitus Attila, non nisi quingentos suorum in prælio occisos desideravit; quinquaginta in universum perdiderat Theodericus. Hac victoria ovans Attila, propulsatis Vilkinensibus, suos repetiit lares. Defuncti Osantrigis regium in solium filium ejus Hernitum sublevarunt Vilkinenses.

CCLXXI. CAP.

Herfor Attila Kongs moti Waldimar Kongi af Holmgardi/ brodur Osantrix Konungs.

ENu er Attila Kongur hefur heima verit eigi leingi/ tha spyr hann thau tidendi/ at Valldimar Kongur af Holmgardi brodir Osantrix Kongs/ er kominn i Hunaland/ oc heriar med allmikinn her. Oc nu er that einn dag/ at Thidrikur Kongur stendur i hinum hædsta turni/ oc nu sier hann vida umm Hunaland/ hann sier mikinn reyk oc mikinn loga vida of landit/ oc nu geingur hann til Attila Kongs/ oc mællti: Statt upp herra/ oc bu thig oc allir thinir menn/ ec hefi that sied at thenna dag man Valldimar Kongur brenna margt thitt bu/ oc marga fagra stadi/ oc mikinn skada mun hann gera a riki thino/ oc ef thu villt eigi hann finna oc veria land thitt/ tha mun hann tho hier koma/ oc skalltu tho beriast at thu vilier eigi/ eda flyia elligar. Oc nu stendur Attila Kongur upp/ oc bidur blasa ollum ludrum/ oc nu ridur Attila Kongur ut af Susa med sinn her. Oc nu hefur Valldimar Kongur tekit eina rika borg af Attila Kongi/ oc i theirri borg tok hann einn godann Riddara Rodolf sendimann/ oc bindur hann/ oc nu hefur hann drepit alls tiu hundrud manna/ oc hann hefur brent tiuhundrud thorpa/ oc fimtan kastala oc borgir/ oc tekit mikit fie oc menn. Oc nu er hann spyr at Attila Kongur hefur her uwigañ/ flyr hann undann oc aptur i sitt riki.

271. CAP.

Om Konung Attilas krigztogh emot Konung Waldemar i Ryßland/ Konung Osantrix broder.

KOnung Attila hade intet långe warit hemma/ för än han sporde dhe tidender/ at Konung Waldemar af Holmgård Konung Osantrix broder war kommen i Hunaland medh krigshär/ och plundrade der. Och en dagh/ når Konung Thidrek stodh uthi thet högsta tornet/ och sågh wijda omkring sigh i Hunaland/ blef han warse uppå landet mycken röök och stora eldar/ han gick til Konung Attila och sade: Stå upp Herre/ och giör digh färdig medh alla dina månn/ iagh hafwer sedt/ at denne dagen låter Konung Waldemar upbränna många uthaf dina gårdar/ och mången wacker stadh/ och stor skada giör han wist i ditt rijke/ och om du intet will möta honom at förswara ditt land/ thå låter han komma hijt/ och måtte du thå fächta medh honom om du will eller intet/ så frampt du icke will fly undan. Konung Attila stodh upp/ befallte igenom krigsludrarne kalla til sig sitt krigsfolk/ och redh Konungen uthaf Suson medh sin krigshär. Thå allaredan hade Konung Waldemar uthi Konung Attilas rijke intagit en mächtig stadh/ uthi hwilken han bekommit til fånga en kiäcker riddare Rodolf sändeman/ den han låt strax medh boyor fängsla/ och hade Konung Waldemar ihiälslagit et tusend man/ och upbränt et tusend byar/ medh femton kastell och städer/ der til tagit mycket gods/ och många menniskior fångat. När Konung Waldemar bekom kunskap at Konung Attila kom emot honom tråffelig mannstarker/ flydde han tilbakars igen hem i sitt rijke.

CCLXXII.

CAP. CCLXXI.

De expeditione Attilæ contra Waldemarum Holmgardensem.

POst exactam in regno suo brevem commorationis moram, nuncius Attilæ allatus est, de Waldemari Holmgardiæ regis irruptione in Hunalandiam. Is frater erat Osantrigis, ducebatque copias prævalidas. Commodum diurno forte tempore ex editiore turris loco prospectans Theodericus, Hunalandiæ dum contemplabatur subjectos campos, fumum frequenti flamma commixtum sublimia petentem observat. Itaque ad Attilam citato gressu procurrens, militem quantocius convocandum esse svasit. Quippe Waldemarum crudelius rura passim urere, urbibusque quamvis peramœnis vastitatem inducere, omnimodo regni exitio, cui propulsandæ injuriæ vim opponendam esse, ferocientis hostis ut compescatur impetus. His persuasus Attila, signo tubæ militem ad arma convocari jussit. Nec mora productis in campum agminibus, expeditionem suscepit. Interim Waldemarus urbem opulentam occupaverat, captivo etiam ducto equestris ordinis viro insigni Rudolfo, legationis muneribus præclaro. Hunc in vincula conjectum, alios insuper trucidaverat homines mille, totidem flamma succensis vicis, castellis urbibusque quinque, prædam omnigenam variæ supellectilis abegerat. Verum ad adventum Attilæ, quem copias validas una ducere cognovit, perterritus ipse, retro intra regni sui limites se recipere consultum duxit,

CAP.

CCLXXII. CAP.

Herfor Attila Kongs i Rußiland oc Vilkinaland moti Valdimar Kongi.

NU fer Attila Kongur med her sinn/ oc hefur nu samnat umm allt sitt riki Hertogum oc Greifum oc Riddarum/ oc allskonar her; Oc nu er hann er buinn/ fer hann i Ruziland/ oc vill nu hefna sin. Oc thegar er hann kom i riki Vikinalands oc Ruzilands/ heriar hann oc breunir allt thar sem hann fer/ oc gerir theim mikinn skada. Thetta spyr Valldimar Kongur hvat Attila Kongur hæfz at/ oc samnar sier lidi umm allt sitt riki/ oc fer i gegn theim/ oc hittast i Vilkina landi/ oc hefur Valldimar Kongur tha miklu meira lid. Oc nu ætlaz their at beriaz hvartr tveggio/ oc skipar Attila Kongur Huna her oc sinu merki i gegn merki Valldimars Kongs. Enn Thidrikur Kongur setur sitt merki oc sina fylking i gegn merki Thidriks/ sonar Valldimars Kongs.

272. CAP.

Om Konung Attilas krigh i Ryßland och Wilkinaland emot Konung Waldemar.

KOnung Attila drog fort medh sin håår/ och samlade om alt sitt rike Hertigar/ Grefwar och riddare til sigh/ medh hwad mehra folk han kunde få; denne håår förde han til Ryßland at håmnas på Konung Waldemar. Och så snart han kom i Wilkinalands och Ryßlands gråntzor/ plundrade han och brånde/ hwar som han framfor/ och giorde landet stoor skada. Som Konung Waldemar sporde hwad Attila giorde/ uthskref han krigsfolk tilsammans af allt sit rijke/ och drogh uth emot fienden/ och råkades dhe uthi Wilkinaland; Konung Waldemar war mycket mannstarkare. Och som dhe hade beredt sigh til at slåß bågge twå/ låt Konung Attila Hunarne föllia sitt baner emot Konung Waldemars. Men Konung Thidrek/ gick medh sitt folk emot Thidrek Konung Waldemars son.

CCLXXIII. CAP.

Umm bardaga Huna oc Ruzimanna.

OC nu rida their saman oc beriast allraustlega hvarir odrum igegn. Oc nu ridur Thidrikur af Bern fyrir midri sinni fylking/ oc hoggur Ruzimenn a hvaratveggio hlid sier. Oc nu ridur at honum Thidrikur Valldimarsson/ oc beriast their nu tveir/ sva at engi madur veitir nu hvarigum. Oc nu veitir hvar-

273. CAP.

Om Fåldtslaget emillan Hunarna och Ryssarna.

DHe fölle hwar andra ann/ och töswades intet långe förr ån striden wardt ganska håfftig. Konung Thidrek af Bern red mitt framman för sin fylking/ och högg neder Ryßarne på både sijdor. Emot honom kom Thidrek Waldemarßon/ och fåchtade dhe twå allena/ så at ingen menniskia kom någondera til hielp/ och goswo dhe hwar andra store hugg och många såår/ och sloges

CAP. CCLXXII.

De bello Attilæ Russico.

MOx contractis copiis suis Attila, expeditioni bellicæ cuncta parabat. Aderat in exercitu ejus præstantissima nobilium familiarum cohors, quorum instructus comitatu Russiam versus iter direxit, injuriæ sibi illatæ justam repetiturus vindictam. Regni illius ingressus fines, flammis ferroque grassabatur, passim ruinam inducens. Cladem propellere conatus Waldemarus, conscripto per regnum suum milite, hosti obviam progressus est. Occurrunt invicem acies ambæ prope Vilkinenses limites, eratque numero militum longe superior Waldemarus. Instructa mox acie, Hunos sub signis quos habebat propriis, contra Waldemari alam disposuit. Theodericus autem sua direxerat vexilla, adversus Waldemari regis filium sibi cognominem pugnaturus.

CAP. CCLXXIII.

De Hunnorum cum Russis conflictu.

FActo prælii concursu, strenue utrinque pugnatum est. Quippe acriter cum suis instans Theodericus Veronensis, Russos passim prostravit. Mox in illum irruens Waldemari filius, ambo viriliter decertarunt, succurrente nemine ad opem ferendam. Crebris sic ictibus vulnera intentabantur ferocius. Quippe forti isthoc certamine novenis

hvar odrum stor hogg / oc morg sar oc stor / oc beriäst af hinu mesta kappi oc ofstopa. Oc nu hefur Thidrikur af Bern niu sar hlotid; enn Thidrikur Valldimarsson fimm sar / oc oll stor. Oc nu ridur Thidrikur af Bern allra diarflegast / oc eigi liettir hann / adur enn hann hefur tekit Thidrik Valldimarsson / oc sidan bundit. Oc nu heyra their mikit herop / oc theß verda their varir at nu flyr Attila Kongur med ollom Huna her. Oc nu kallar Thidrikur af Bern hatt oc grimmlega: allir minir menn snuit aptur oc beriest / eigi vil ec flyia at svabuno / oc enn munut ther sigur fa ef thier vilied duga ydur. Oc ridur nu framm hardlega / oc hoggur a badar hlidar / oc allir hans menn fylgia honum dreingilega. Oc nu hefur Attila Kongur latit af sinu lidi fimm hundrad manna / oc flyr nu undann vid sva buit / til theß er hann kemur i Hunaland.

ges medh stoor ifrighet. Thidrek af Bern hade fått nije sår / och Thidrek Waldemarßon fem stora sår. Konung Thidrek af Bern war af sine sår så förbittrat / at han redh in uppå Thidrek Waldemarßon / togh honom til fånga / och bandt honom; thå hördes ett skräckeligit härskrij / och blefwo dhe warse at Konung Attila flydde medh all Huna hären / men Konung Thidrek af Bern ropade högt och grymmeligen / såyandes: alla mina män wände tilbakars igen och slåß / intet will iagh fly / och månde wij få seger / om j wille annars ther til hielpa / och redh han häfftigt fram / huggandes om sigh på både sijdor / och honom fölgde hans folk manligen. Attila hade mist i detta slaget femhundrade månn af sitt folk / och flydde undan medh dhe andre til Hunaland.

CCLXXIV. CAP.

Fra vidskiptum Thidriks Kongs oc Valldimars Kongs.

EN Thidrikur af Bern berst nu allann thann dag / oc nu hefur hann latit af sinum monnum tvo hundrud manna. Enn Valldimar Kongur hefur alls latit meir enn tuttugu hundrud Riddara. Oc nu sokir Thidrikur med alla sina menn thar til er verit hefur ein borg forn / oc var tha eydd / oc i tha borg for Thidrikur med sina menn / enn umm utan situr Valldimar Kongur / oc hefur meir enn tolf thusundrat Riddara / oc hvern dag berst Thidrikur Kongur vid that

274. CAP.

Om Konung Thidreks och Konung Waldemars fältslachtning medh hwar andra.

KOnung Thidrek fächtade hela den dagen / och miste twåhundrade af sina män; men Konung Waldemar hade mist mehr än twåtusend riddare. Dock måste Konung Thidrek begifwa sigh til en gammal borg / som war thå öde / i den borg war Thidrek medh sina män / men Konung Waldemar belägrade borgen medh tolftusend riddare / och Konung Thidrek slogs hwar dagh medh den stora krigshären / dräpte mycket folk / och tillfogade sin fiende mycket annat ondt. Nu begynte maten at tryta för Konung Thidrek och hans män / emedler tijdh hade

venis vulneribus prænotatus erat Theodericus Veronensis, Waldemari filius quinis omnino majoribus saucius factus. Tandem nisu fortiore cum equo invectus Veronensis, viribus prævalens, Waldemari filium captum vinculis constrinxit. Increbuit subito bellicus clamor, comperta fuga se proripientis Attilæ cum Hunis suis. Itaque mira fortitudine sua agmina recolligens Veronensis, mortem honestam turpi fuga præponendam clamitat, victoriæ certa pollicitus præmia, dummodo vincere non desperarent. Suo quin etiam exemplo ad fortiter agendum suos incitaturus, equum calcaribus perstringens, strictim obsistentes feriebat, insequentibus acriter agminibus. Interim Attila, desideratis in conflictu quingentis suorum, fuga præcipiti in Hunalandiam se recepit.

CAP. CCLXXIV.

De Theoderici conflictu cum Waldemaro.

COntinuata integri diei pugna, ducentos omnino militum suorum amiserat Theodericus. Ex partibus Waldemari supra bis mille desiderabantur. Tandem intra munimenti cujusdam pervetusti septa se recipere coactus Theodericus, mox à Waldemaro cum dimachorum duodecim millibus oppugnabatur. Nihilominus quotidianis præliis cum numerosiore exercitu conflictu facto, plurimos hostium partim prostravit Theodericus, partim damnis affecit. Magna interim cibariorum penuria premeba-

that mikla lid/ oc drepur af theim fiolda lids/ oc gerir theim margt illt annad. Oc nu er Thidrikur oc hans menn hafa viſta fatt/ tha hefur Thidrikur Kongur til gilldrat med nioſnum/ at hann verdi var at Valldimar Kongur ſitur yfer matbordi oc allur hans her. Oc nu lætur hann vapna fimm hundrad Riddara/ oc lætur ut ganga, med ſinum merkium halft thridia hundrad Riddara/ oc umm annad borgarhlid lætur hann ut rida annad halft thridia hundrad/ finna eigi fyrr Ruzimenn/ enn their koma tveim meiginn at theim/ oc nu opa their herop mikit/ Thidrikur Kongur/ oc blaſa i alla ludra. Oc nu hyggur Valldimar Kongur oc hans menn at thar ſie kominn Attila Kongur med ſina menn/ oc flyr nu undann med allann ſinn her/ oc nu drepur Thidrikur oc hans menn af honum mikit lid/ oc tekur Thidrikur Kongur thar ærna viſt.

hade han fått weta igenom kundſkapare/ at Könung Waldemar och hans häår ſutto ſäkra til måltijds/ thy bewäpnade han femhundrade riddare/ och låt giöra uthfall medh halftredie hundrade man under ſitt baner igenom den ena ſtadsporten/ och halftrediehundrade igenom then andre/ och wiſte Ryßarne icke ett ord förr uthaf/ än ſom dhe hade fienden omkring ſigh på alla ſijdor/ ſom gaf ett ſtort härſkrij. Konung Waldemar mente at dijt ſkulle wara kommen Konung Attila medh ſitt folk/ thy begaf han ſigh gienaſt på flychten medh all ſin krigshär. Konung Thidrek ſlog många ihiäl ſom flydde/ och fick godt förrådh uppå allehanda matwahror.

CCLXXV. CAP.

Fra Ulfrad ſendimanni Thidriks Kongs.

SIdann fornam Valldimar Kongur/ hvorſu theßum brogdum var hattad/ thvi ſneri hann aptur vid/ oc ſettiſt umm ſtadinn at nyiu/ oc la thar leingi utan fyrir/ til theß at Thidrikur Kungur hafdi onga viſt/ utan atu ſina eiginn heſta. Tha mællti Thidrikur Kongur vid meiſtara Hilldibrand: hvat fyrir rad ſkulum vier nu upp finna/ thar ed vier hofnm ongann koſt eda viſtir? vier hliotum ad ſenda eirn mann til Attila Kongs/ ef vier faum nockurn ſva hugdiarfann/ at hann vilie theßa ſendifor uppa ſic taka/ oc

275. CAP.

Om Wlfrådh Konung Thidreks ſändeman.

STrax effter märkte Konung Waldemar at detta war ett krigspuß/ thy wände han tilbakars igen/ och belägrade ſtaden uppå nytt/ och låg länge ther uthan före/ ther til at Konung Thidrek hade ingen maat igen/ uthan dhe måſte förtära ſina egne häſtar. Thå ſade Konung Thidrek til Måſter Hildebrand: hwad rådh ſkolom wij nu påfinna/ effter ſom wij hafwa hwarken äta eller dricka? wij wardom äntetligen ſändandes en man til Konung Attila/ om wij kunne få någon ſå frimodig/ ſom will denne reſan uppå ſigh taga/ och rijda igenom Ryßarnes läger. Hildebrander ſwarade:

mebatur cum ſuis Theodericus, qui per exploratores demum certior factus, omnium ſecurum Waldemarum hilaria cum exercitu ſuo agitare, dimachas quingentos ſub ſignis binas in turmas diviſos, gemina urbis via in hoſtem expedivit. Illi in Ruſſos non opinantes effuſi, horribilem ediderunt clamorem bellicum. Suſpicatus Waldemarus, adventaſſe cum integro exercitu Attilam regem, fugæ conſilia ſibi ſuisque tutiſſima acceptabat. Interim cæde omnimoda hoſtem premens Theodericus, ſtragem magnam edidit, occupato etiam cibariorum penu omni.

CAP. CCLXXV.

De Ulfrado ad Ruſſorum caſtra ablegato.

TAndem ſtratagemate militari ſe deluſum perſentiens Waldemarus, copias ſuas retro ad caſtellum duxit, tantiſper obſidione arctiſſima hoſtem premens, donec fame ingruente, equorum carnibus veſci cogerentur. Coarctatus his malis Theodericus, idoneum conſilium Hildebrandi requiſivit de cibariis adipiſcendis. Viſum præcipue idoneum, ut Attilam verſus mitteretur virorum quiſpiam ſolertiſſimus, qui ſingularis audaciæ nihil vereretur Ruſſorum caſtra penetrare. Reſpondit Hildebrandus, non alium magis parem tali muneri obeundo, præter Williferum, conſtantioris animi

oc rida igiegnum her Ruzimanna. Hilldibrandur ſvaradi: thar til er einginn betur fallinn enn Villifer/ thvi hann hefur eitt frimodugt hiarta. Nu bidur Thidrikur Kongur hann at fara theßa ſendifor. Enn Villifer ſvaradi: ec hefi ſtor ſar / thar fyrir kann ec ecki at rida i gegnum ſva mikinn her/ oc i audru lagi/ a medan ec kann at bera minn ſkiolld oc hialm/ tha vil ec alldrei vit thic ſkiliaſt; bid thinn frænda Ulfrad/ hann er thar vel til fallin/ thvi hann er bædi hardur oc ſterkur. Nu mællti Thidrikur Kongur til Ulfrads: rid thu igegnum her Ruzimanna/ oc til Margreifa Rodingeirs/ oc ſeig honum i hvat ſtorum naudum vier erum ſtaddir. Ulfradur ſvaradi: villdi Villifer rida/ hann er ſa beſti kappi ſem fyrſt er i ollum vorom her / enn ec er langt um yngri/ oc er litid reyndur i thvilikum manndoms verkum. Thidrikur Kongur ſvaradi: Villifer er miog illa ſar/ thar fyrir kann hann ecki at rida. Ulfradur mællti: fyrir thvi at hann thorir ecki at rida/ tha viſadi hann ydur til min/ enn fa mier hialm thinn Hilldegrim oc ſverd thitt Eckiſax / oc thinn hinn beſta heſt Falka/ tha vil ec rida hvort ſem thu villt. Thidrikur Kongur ſvaradi: thu ſkallt fa that ſem thu bidur. Sidann ſkiptu their umm vopn oc heſta. Ulfradur ridur nu ut af ſtadum umm ſialft ſvart nættid/ oc ridur fyrſt at elldi nockurum / oc tok thar einn logandi brand/ oc ridur ſva midt inn i her ovinanna/ oc Ruzimenn theinktu at thetta

rade: ther til år ingen båttre fallen ån Williſer/ thy han hafwer ett frimodigt hierta. Konung Thidrek badh therföre Williſer rida åſtadh. Men Williſer ſwarade: Jag hafwer ſtora ſår/ therföre kan iagh intet lofwa at rida igenom ſå ſtoor krigshår/ och för thet andra/ ſå långe iagh orkar båra min ſkiöld och hiålm/ thå will iagh intet ſkillias ifrån digh/ anlita Wlfrådh din frånde/ han år wål fallen der til/ år både hård och ſtarker. Nu ſade Konung Thidrek til Wlfrådh: rijdh du åſtadh igenom Ryßarnes låger til Margreſwe Rodinger/ och gif honom tilkånna uthi hwad för ſtor nödh wij åro ſtadde. Wlfrådh ſwarade: will intet Williſer rida/ thy han år en den kiåckeſte karl ſom finnes ibland oß/ men iagh år mycket yngre/ och lijtet förſökt uthi ſå manlige bedriffter. Konung Thidrek ſwarade: Williſer år mycket illa ſåår/ therföre kan han intet rijda. Wlfråder ſade: effter ſom han intet törs at rijda/ thå wijſte han eder hijt til migh/ men låna migh din hiålm Hildegrim/ och ditt ſwärd Eckiſax/ och din båſta håſt Falken/ thå ſkal iagh rijda hwart ſom du wiſar mig. Konung Thidrek ſwarade: Tu ſkal få det du begiårer. Der effter bytte dhe wapen och håſtar. Wlfrådh redh uthaf ſtaden midnattztijd/ och förſt dijt ſom en eld brann/ hwareſt han togh en brinnande brand i handen/ och redh medh den inn uthi fiendens låger/ och Ryßarne wiſte intet annat ån det war en uthaf deras eget folk/ thy han redh ſå driſtigt/ och når ſom han kom mitt uthi lågret/ thå ſågh han många tålt/ och ett uthaf dem ſom war ſtörſt och måſt beprydt/ uthi thet kaſtade han eldbranden/ och ther låg Konung Waldemar ſielf/ och många uthaf hans höfdingar ther omkring. Elden faſtnade i tåltet/ ſå at thet begynte ſtrax att brin-

animi hominem. Willifero proinde negotium curandum committere maluit Theodericus. Verum ille legitimam prætexens excuſationem, vulnera quæ corpore hactenus exceperat, obſtare ait, quo minus caſtra hoſtium pertentare valeat. Suo interim animo firmiter id propoſitum hærere, regis à latere nunquam ſeparari, quamdiu vires corporis ſufficiant portandis armis validæ. Proinde potiori jure Ulfrado regio cognato munus committendum eſſe, utpote corporis pariter animique robore præſtantiſſimo viro. Tunc Ulfradum compellans Theodericus, ad Ruſſorum caſtra penetrare eum juſſit, Margrafio Rodingeirio de illa qua premebantur penuria nuncium laturum. Exiſtimabat autem Ulfradus, rectius iſthoc munus Willifero demandari poſſe, utpote rerum militarium apprime experto; ſe annis juniorem, exiguo uſu validum, magni adeo momenti negotiis haudquaquam ſufficere poſſe. Contra Theodericus, Williferi vulnera impedire, quo minus equo commode vehi queat. Perſenſit Ulfradus legitimam excuſationis ſubeſſe cauſam, ac vel ideo ad ſeſe itum eſſe; illis tamen conditionibus munus acceptare velle, ſiquidem gladium Echiſaxium, præſtantiſſimumque equorum Falkium haud gravatim ſibi concedere velit Theodericus. Iſthæc cuncta ſeſe largiturum eſſe ſpoſpondit Theodericus, facta mox permutatione armorum communium. Novo apparatu inſtructus Ulfradus, nocte concubia iter ingreſſus, ad flammeam ſtruem cum perveniſſet, accepto inde titione, eum media in hoſtium caſtra prætulit, non alio magis promtæ audaciæ ſigno Ruſſorum eludens animos, exiſtimantium ſuæ non alienæ cohortis adventare ſodalem. Delatus media intra caſtra frequentibus tentoriis diſtenta,

thetta mundi vera einn af theim/ thvi at hañ reid diarflega. Nu ſem hann kom midt inn i herinn/ ſa hann morg tiolld/ oc tho eitt ſem var miog koſtulegt oc dyrmætt/ oc thar uti kaſtadi hann elldinum/ enn i thvi tialldi la Valldimar Kongur ſialfur inni/ oc fleſtir hans hofdingiar thar allt umm kring. Nu feſtiſt elldurinn ſtrax i tialldinu/ ſva tialldit tok til at brenna/ oc tha hlupu allir upp ſem i tialldinu voru. Enn i thvi ſtock Ulfradur af baki/ oc hliop inn i tialldit/ oc ſlo thar i hel ellefu hofdingia / enn ei viſti hann giorla hvort hann hitti Konginn ſialfann edur eigi / thviat nottinn var dimm; ſidann ſlytti Ulfradur ſier aptur til ſins heſtz / oc reid a brott thadan/ that meſta hann kunni. Thidrikur Kongur ſtod tha uppa kaſtalanum/ oc hia honum meiſtari Hilldibrandur/ oc glodduſt their tha mikid / oc geingu ſidann at ſofa. Nu reid Ulfradur nott oc dag allt til theß er hann kom i Hunaland til Attila Kongs / oc Margreifa Rodingeirs. Oc nu ſem Margreifi Rodingeir ſier vopn Thidriks Kongs / tha hyggur hann at thetta muni vera Thidrikur ſialfur / oc ridur nu i moti honum. Nu ſem their mættuſt / mællti Ulfradur / velkominn Margreifi Rodinger/ Thidrikur Kongur ſendi thier kvediu. Tha ſa Margreifi Rodingeir at thetta var madur Thidriks Kongs/ enn ecki ſialfur hann/ oc mællti: Gudi ſie lof at Thidrikur Kongur er ennu heill a hofi! vier vilium ſnarlega koma oc hialpa honum. Tha ſagdi Ulfradur fyrir Margreifa Rodingeir allt hvorninn til hefdi geingit. Margreifinn geck ſtrax fyrir Konginn/ oc ſagdi honum theßi tidendi.

brinna/ dy ſprungo the upp och uth ſom woro ther inne. I thet ſamma ſprang Wlfråder af ſin håſt / gick inn uthi tåltet/ och ſlog ihiäl ellof-va Höfdingar/ men intet wiſte han förwiſt om han hade tråffat ſielfwa Konungen/ dy natten war ſom mörkaſt; ſedan ſatte han ſigh haſtigt til håſt / och redh undan thet fortaſte han hinte. Konung Thidrek ſtodh thå uppå kaſtellmuren och Meſter Hildebrander hos honom / och bleſwo dhe mycket glade når dhe ſåge elden uthi lågret. Wlfrådh redh natt och dagh til des han kom i Hunaland til Konung Attila och Margreſwen Rodinger. Och når ſom Margreſwen ſågh Konung Thidreks wapen / thå mente han at ther ſkulle wara kommen Thidrek ſielfwer / thy mötte han honom. Thå ſade Wlfråder: wålkommen Margreſwe Rodinger/ Konung Thidrek låter helſa digh. Når Margreſwen ſågh at detta war Konung Thidreks mann / men intet han ſielf/ uthbraſt han i ſådane ord: Gudh ware lof at Konung Thidrek år helbregda! wij willia ſnart komma til at hielpa honom. Sedan beråttade Wlfrådh för Margreſwe Rodinger huru tilſtåndet hade ſedan warit. Margreſwen gick genaſt upp til Konungen / och ſade för honom deßa tidender.

CCLXXVI.

diſtenta, forte præſtantiore adparatu vidit inſtructum prætorium quoddam, cujus ſuccendendi ſtimulatus zelo, ignem ſubjecit. Aderat vero in tentorio illo, Waldemarus cum præfectorum principibus. Flamma ſubitanea correpto prætorio, intus commorantes valde conturbabantur. Commodum interea ex equo deſiliens Ulfradus, atque intra tentorium procurrens, undecim duces trucidavit, incertum tunc quale regem manſerat fatum, quod diſcernere negavit noctis obſcuritas. Patrato facinore in equum inſiliens Ulfradus, celeritate maxima inde ſe proripuit. Interim Theodericus edita in ſpecula turris una cum ſocio Hildebrando conſtitutus, viſa incendii flamma, bono veluti augurio lætabantur. Verum Ulfradus feſtinatis itineribus in Hunalandiam ad Attilam atque Margrafium ſe recepit. Ex inſignibus armorum quibus indutus erat Ulfradus, Theodericum eum ſuſpicatus Margrafius, honori exhibendo obviam ei proceſſit. Verum prior ſublata voce Ulfradus, adventum Margrafii fauſtum ſibi obtingere faſſus, nomine Theoderici regis ſalutem ei annunciavit. Margrafius legatum regium agnoſcens, Hero ejus proſpera quævis apprecabatur, ejus deſideriis promovendis operam ſedulam ſeſe pro viribus impenſurum pollicitus. Mox Ulfradus rerum ſucceſſum omnem Margrafio enarravit, qui viciſſim regi negotiorum ordinem recenſuit.

CCLXXVI. CAP.

Attila Kongur oc Margreifi Rodingeir koma til lids Thidriki Kongi / oc fra dyblizu Thidriks Walldimars sonar.

Attila Kongur liet nu blasa i alla sina ludra / oc upp taka oll sin landtiolld / oc sneri strax vid at hialpa Thidriki Kongi / oc reisti med sinn her allt thar til er hann kom til borgarinnar. Nu sem Valldimar Kongur oc hans folk spyria thetta at her var kominn uvigur i Ruziland / tha fara their skyndilega oc seigia Konginum. Tha lætur Valldimar Kongur theyta ludra sina / oc bydur at allir menn skulo vapnaz / oc taka hesta sina / oc rida undann. Nu er Thidrikur Kongur / verdur var theß at Valldimar Kongur ridur undann / ganga their or borginni oc rida at theim / oc drepa af theim tvo hundrud manna. Enn tha er Thidrikur Kongur fer aptur til borgarinnar / tha mætir hann Attila Kongi med mikinn her / oc tha er their hittast / fagnar hvar theirra odrum forkunnar vel / oc var Attila Kongur feiginn / er Thidrikur Kongur var heill oc lifs / oc eptir that ganga their upp i borgar stadinn. Nu mællti Margreifi Rodingeir: mikill harmur var that / at vier mattum eigi fyrr koma at veita ydur lid / sva naudolega sem thier vorod staddir. Tha mællti Hilldibrandur: ec hefi nu at alldri hundrad vetra / oc kom eigi i slika naud fyrr sem hier / hafum vier hast fimm

276. CAP.

Huruledes Konung Attila och Margrefwe Rodinger undsatte Konung Thidrek / och Thidrek Waldemarsson sättes uthi fängelse.

Konung Attila låt nu blåsa i alla sina ludrar och uptaga alla sina tållt / och wände strax tillbakars at hielpa Konung Thidrek / och förde sin krigshär in under den borgen Konung Thidrek war belägrat uthi. Men når som Konung Waldemar och hans folk finge det höra at en stoor krigshär war kommen i Rybland / berättade dhe thet strax för Konungen. Thy befallte Konung Waldemar at blåsa i sina ludrar / at hwar och en af hans folk skulle medh sin fulla rustning sätta sigh til häst och rijda undan. När Konung Thidrek blef wärse at Konung Waldemar redh undan / föll han medh sitt folk uthur borgen til them / och dräpte twåhundrade af dem. När Konung Thidrek drog tillbakars igen / mötte honom Konung Attila medh en stoor krigshär / och när som dhe råkades / thå fägnade dhe hwar andra mycket wäl / och war Konung Attila icke ringa gladh at Konung Thidrek war widh lifwet; sedan ginge dhe inn uthi fästningen. Margrefwen Rodinger sade: det war en stoor harm at wij intet hinte förr hijt at hielpa eder i sådana nödh som j wore uthi stadde. Hildebrander swarade: iagh är nu etthundrade åhr gammal / och hafwer aldrig warit i sådana nödh som nu / wij hafwa warit femhundrade man / och hafwa upätit femhundrade hästar af dhe wij hijt redo uppå / föruthan siu som efter lefwa af dhe alla som wij hade hijt medh oß. Sedan trädde Konung Thidrek dijt som Thidrek Waldemarsson war / och wijste honom

CAP. CCLXXVI.

De Theoderici Waldemari F. captivitate.

Attila dato tubis signo, castrisque motis, ad opem Theoderico obsidione graviter presso ferendam properavit. Hostilem in Russiam copiarum irruptionem Waldemaro regi indicatum ibant subditi. Nec mora ille inflatis tubis, suos quantocius fuga sibi consulere jussit. Mox remotis munimenti sui repagulis, in fugientes prorumpens Theodericus, ducentos eorum prostravit. Retro autem ad castrum suum iturienti Theoderico, obviam factus Attila cum copiis quas ducebat militaribus, solennibus utrinque verborum formulis alterutris gratulati, intra munimenti septa se receperunt. Præsertim testabatur Margrafius istud animo suo inprimis dolere se, quod serius ad opem Theoderico ferendam accedere licuerat. Contra Hildebrandus, ætatis se jam decrepitæ senem, haud alias magis duriora passum fatebatur. Quippe equinis victitando carnibus, non nisi septenos superesse equos, ex quingentorum universo numero, quos totidem sui consumserant commilitones. Mox Waldemari filium captivum Attilæ regi spectandum adduci curavit Theodericus, simul testatus hoc munere regem gratificare voluisse, statuendi pro arbitrio de captivi capite sive occidendo, sive pro pretio

fimm hundrad manna / oc sva hefur at oß geingit sulltur / at vier hofum etid fimm hundrad hesta / oc sio einir lifa eptir af theim er vier hofdom hingat. Hier eptir geingur Thidrikur Kongur thar til er var Thidrikur Valldimarsson / oc synir hann Attila Kongi / oc mællti: Hier er Thidrikur sonur Valldimars Kongs / er ec fieck tekit i orrostonni / enn fyrer sakir ockars vinseingis vil ec thier hann gefa / oc mattu gera hvart er thu villt at drepa hann / eda lata hans fadur leysa hann ut med gulli oc silfri / oc storum borgum oc miklu riki. Nu mællti Attila Kongur: nu gaf tu mier tha giof / er betri thotti mier enn skippund rauds gulls / oc haf fyrir mikla thock oc vara vinattu. Nu fara their Attila Kongur oc Thidrikur Kongur heim aptur i Hunaland / oc er ecki at seigia fyrr af for theirra / enn their koma heim. Thidrikur hefur nu morg sar oc stor / oc liggur i sarum. Enn Thidrikur Valldimars sun var kastadi dyflizo / oc var hann oc miog sar.

nom för Konung Attila / såyandes: Här är Thidrek Konung Waldemarsson / den iagh togh til fånga i fältslaget / hwilken iagh / effter wiß årom så goda wänner / will gifwa dig / och må du sedan giöra medh honom huru du behagar / antingen at låta dräpa honom / eller hans fader uhtlösa honom medh gull / silfwer / stora ståder och länder. Thå sade Konung Attila: nu gaf du migh then föråhring / som iagh mehra wärderar än ett skieppund gull / och haf tack ther före och wår wänskap. Konung Attila och Thidrek drogo hem til Hunaland igen / och. taltes intet något om deras resa förr än dhe kommo hem. Konung Thidrek hade många och stora såår / af hwilka han lågh siuk. Men Thidrek Waldemarsson war kastat i fängelse / och war han mycket sår.

CCLXXVII. CAP.

Erka Drottning læknar Thidrik Valldimars son.

THa er Attila Kongur hafdi heima verit eitt misseri / tha er that eitt sinni at hann vill rida at heria / oc nu lætur hann theyta ludra sina / oc sendir bod sva vidt sem hans riki var / at allir menn skylldu til hans koma / their er honum villdi lid veita / oc thyrdi at heriaz. Oc nu er Attila Kongur buinn med allann sinn her / oc hefur hann nu eigi minna her enn attatiu hundrad Riddara / oc utal annara manna. Enn Thid-

277. CAP.

Drottning Erka låker Thidrek Waldemarßons såår.

NÅr Konung Attila hade warit ett halft åhr hemma / slöt han at draga i krig / thy låt han uth blåsa och giorde bodh omkring hela sitt rijke / at alla des inbyggiare skulle komma til honom / dhe som wille giöra honom bijstånd / och torde at slåß. Som Konung Attila war färdig medh denne krigshär / fant han then samma bestå af ottatusend riddare och otaligit annat folk. Men Konung Thidrek war så såår / at han förmåtte intet resa medh Konung Attila til at giöra honom bijstånd. Erka drottning gick til

tio redimendo. Isthoc donario lætatus magnopere Attila, ingentis thesauri loco illud merito se facere ait, quod omni amicitiæ munere vicissim rependendum pollicebatur. His ita gestis, in Hunalandiam iter denuo susceperunt Attila atque Theodericus, omnium jam securi molestiarum, nisi quod Theodericum accepta nuper vulnera gravius affligebant. Waldemari autem filius quamvis haud leviter saucius, in carcerem conjectus est.

CAP. CCLXXVII.

De Erkæ medica arte.

SEmestre spatium jam apud lares suos exegerat Attila, cum longioris pertæsus desidiæ, bellicam expeditionem animo meditari cœpit. Itaque tubarum sonitu publicaque proclamatione pugnacissimos quosque civium convocatos, futuri belli socios adesse voluit. Instituto exercitus lustro, supra octo millia equitum censebatur numerus, præter multitudinem sequacium. Theodericum vero sua impediebant vulnera, quo minus Attilæ in comitatu ire posset. Igitur maritum supplici prece obsecrata regina, ut libertate Waldemari filio concessa, sibi medicinam ægroto facere per-

mit-

Thidrikur var ſva ſar / at eigi ma hann nu fara med Attila Kongi at veita honum lid. Nu geingur Erka Drottning a fund Attila Kongs / oc mællti: einnar bœinar vil ec ydur bidia / herra / at thier takid ut af dyflizo Thidrik Valdimarsſon frœnda minn / oc leyſid honum at ec lækni hann oc grœdi hann at heilo / oc yrdi ſva vel at thid ſættiſt Valldimar Kongur oc thu / oc er thvi tha betur radit at Thidrikur ſie eigi drepinn. Nu ſvarar Attila Kongur : thetta ma ec ydur eigi veita er thier bidit / fyrir thvi at ef hann verdur heill medan ec em brotto / tha fa ec hans voild alldrei ſidan. Tha mællti Erka drottning : ef hann verdur heill / tha legg ec i vœd mitt hofud / enn med thvi at hann ſie brott ridinn tha er thier komit heim / tha ſkalltu hoggva mitt hofud af i leyſi. Nu reydiſt Attila Kongur miog / oc mællti: villtu taka ut af dyflizu minn hinn meſta ovin Thidrik Valldimarsſſun? oc villtu hann grœda at heilu? nu ef ec tapa honum / oc ridur hann brott fra thier i Ruziland / tha er mier that meira at lata enn Suſat borg mina / fyrir thvi at hans frœndur muno hann loyſa med morgum ſtor borgum oc miklu riki helldur enn their fae hann eigi. Nu biodit thier fru ydart hofud at vœdi / dylſt ecki i thvi / ef thu gefur upp Thidrik Valdimarsſon / at af ſkal hogga thitt hofud / oc ef hann verdur heill / tha fær thu eigi bannat honum at rida heim. Nu lætur Erka drottning taka Thidrik frœnda ſinn ut af dyflizo / oc fœra hann i einn turn / oc lætur umm hann bua allveglega / oc ſitur ſialf yfer honum oc grœdir hann.

til Konung Attila / ſåyandes: Herre / iagh will begiära af eder en bööн / at j willen låta taga min frände Thidrek Waldemarßon uthur fängelſet / och tilſtädia at iagh får låka honom / ſå at han kan bliſwa godh igen / och wore det wål at j wille förlijkas medh Konung Waldemar / och at Thidrek finge behålla liſwet. Thetta kan iagh intet giöra Eder til willies ſwarade Konung Attila / thy om han kommer til helſan igen medan iagh år borta / thå får iagh honom aldrig mehr i mitt wåld. Drottning Erka ſade; om han bliſwer friſk och rymmer bort förr ån i kommen hem igen / thå ſkolen i haſwa lof til at hugga mitt huſwud af. Konung Attila blef mycket wredh af detta hennes taal / och ſade: will du taga min ſtörſta owånn Thidrek Waldemarßon uthur fångelſet? och will du låka honom? nu om iagh miſter honom / och han tager flychten ifrån digh hem til Ryßland / thå år det migh ſtörre ſkada ån iagh miſte min ſtadh Suſan / thy ellieſt låra hans fränder igenlöſa honom medh många ſtora ſtåder och låhn. Nu biuden i Fru edert huſwud i wadh / twiſla intet ther uppå at du icke ſkal miſta ditt huſwud om Thidrek Waldemarsſon kommer bort / hwilket oſelbart lårer ſkiee / thy om han bliſwer friſk igen / thå kan du intet förhålla honom at reſa hem. Dock detta alt oachtat / togh drottning Erka ſin frände uthur fångelſet / förde honom i ett torn / och låt laga wål om honom / och ſatte ſigh ſielf at låka honom.

CCLXXVIII.

mittat; Simul oſtendens, conducibilius fore, redintegrata cum Waldemaro amicitia, de Theoderici ſalute ſollicitam agere curam. Nequivit uxoris precibus flecti Attila, quippe fore prævidens, ſanitati ſuæ reſtitutum Theodericum, haudquaquam amplius regio arbitrio emancipatum teneri poſſe. Contra Erka, nihil utique cauſæ eſſe ait, quod recuperatæ ſanitatis Theoderici ejusque fugæ tantopere timeat rex, quandoquidem vel ipſa parata ſit etiam vitæ propriæ ſub vadimonio cavere, nihil quidquam horum effectum iri. His ſermonibus ad iram provocatus Attila, temeraria repudiavit uxoris conſilia, hoſtem liberandum cenſentis, deque ejus vulneribus curandis intempeſtivius ſollicitæ. Quippe hujus captivi potiorem præ urbe Suſan habendam eſſe rationem, cogendæ ingentis pecuniarum ſummæ, quam pro redemtione ejus lubentes perſoluturi erunt cognati. Uxorem quamvis temerario vadimonio vitæ propriæ cautum iverat, haud inultam fore, ubi incolumitate integra Theodericus carceris evaſerit cuſtodias. Sed nec his minis turbata Erka, cognatum Theodericum ex ergaſtulo productum, intra turris cancellos aſſervari juſſit, probam ejus curam gerens, admotis fomentis variisque medicamentis valetudini ejus recuperandæ idoneis.

CAP.

CCLXXVIII. CAP.

Brottferd Thidriks Walldimarsſonar.

NU fer Attila Kongur med ſitt lid langar leidir umm bygdir oc ubygdir/ thar til er hann kemur i Pulinaland oc i Ruzíland/ tha heriar hann oc brennir/ oc eydir land Valldimars Kongs. Nu er thar til at taka er Erka drottning er/ hverſo hon grædir Thidrik Valldimars ſon frænda ſinn: hon lætur hann fara i eina hina beſtu ſæng/ oc færdi honum hvern dag fra odrum margar dyrdlegar kraſir/oc gerdi honum iamnann kerlaug/ oc geddi hann morgum gerſimum. Enn hon liet fara eina ſina thionuſtu kono til Thidriks Kongs af Bern at lækna hann/ oc kunni hon eigi ſva vel lækning ſem drottning; hofdoz ſar hans illa/ oc grero ſeint/ oc geck af vandur thæfur. Enn tha er Thidrik Valldimarsſon var heill ordinn/ tha tekur hann vopn ſin/ oc ſkuar ſig med godum brynhoſom/oc ſteypir yfir ſig brynio/ ſetur hialm a hofud ſier/ ſkygdann ſem gler/ hvitann ſem ſilfur/ hardann ſem ſtal. Tha mællti hañ vid hialminn: thu hinn hardi hialmur/ ſeigir hann/ morg hogg oc ſtor hefur thu tholad af Thidriki Kongi af Bern/ oc oll hogg thau er ec tha af honum/gallt ec honum eigi forri oc eigi ſmorri/ oc hann liggur enn i ſarum/enn ec em heill/ oc ef thetta hefdi annar madur gert/ tha mundi ec drepa hann; enn hann er ſva godur dreingur / at eigi kann ec bana ho-

278. CAP.

Om Thidrek Waldemarßons bortreſa.

KOnung Attila drogh medh ſin krigshär igenom bygda och obebygda länder/ der til han kom i Polen och Ryßland/ hwareſt han begynte at plundra/ bränna och förſtöra i Konung Waldemars rijke. Nu föllier det at berätta/ huruledes drottning Erka uthi Attilas frånwaro läkte Thidrek Waldemarßon ſin frände: lade honom uthi en af ſina bäſta ſängar/ hwar måltijdh ſpijſade honom med dhe kråſeligaſte rätter/ ther til giorde honom dagelig karbad/ gifwandes honom des uthan ſtora förähringar. Men ther emot/ lät drottningen en af ſina pijgor gå til Konung Thidrek af Bern at läka hans ſåår/ hwilken war ingen ſådan måſtare ſom drottningen/ thy wore hans ſåår elaka/ wille medh möda läkias/ och luchtade mycket illa. När Thidrek Waldemarßon war heel blifwen af ſine ſår/ togh han uppå ſigh ſina wapen och benharneſk/ och klädde brynian uppå ſig/ ſatte glantzande hielm på hufwudet ſom glas/ så hwijter ſom ſilfwer/ och hård ſom ſtåål. Thå talte han til hielmen: du hårde hielm hafwer uptagit många och ſtora hugg af Konung Thidrek af Bern/ hwilka iagh honom öfwer och intet under betalte/ thy ligger han ännu ſiuk af ſåren/ och iagh är friſk worden/ men om thetta hade någon annan migh giordt/ ſkulle iagh ſtraxt dräpt honom; nu efter han är en ſå kiäcker karl/ och än ey helbregda af ſåren/ will iagh låta blifwan i fridh/ och ſkal iagh reſa bort ifrån Suſan hem til Ryßland/ thy nu är Konung Attila migh intet i wägen/ ey håller Thidrek af Bern/ och ingen annan. När drottning Erka blef thetta warſe at han laga-

CAP. CCLXXVIII.

De itinere Theoderici Waldemari F.

COntinuatis itineribus per locorum culta paſſimque inculta cum exercitu ſuo progreſſus Attila, tandem Poloniæ Ruſſiæque fines attigit, igni ferroque cuncta deſtruens fundos Waldemari regis proprios. Interim Erka nihil quidquam intermiſerat ſtudii curandis vulneribus cognati ſui, ægrum mollioribus lectiſterniis, eduliis etiam ſapidiſſimis, munerum inſuper largitionibus refocillando. Theodericum autem Veronenſem pari non obſervans ſollicitudine, famulam medicæ artis imperitiorem ejus curæ admovit, qua factum incuria, ut putreſcentia vulnera ſero admodum mederi potuerint. Perfectæ jam ſanitati reſtitutus Theodericus Waldemari filius, armis ſuis denuo indui geſtiebat, aſſumta lorica gladium accinxit, galeam mire nitentem eamque præduram capiti imponens, ſimul fatus, iſthanc capitis ſui tegumentum galeam ictus ſuſtinuiſſe crebros pariter validosque illo in conflictu cum Veronenſi Theoderico, qui uti non inultus abivit, ita nec dum præ vulnerum dolore convaluit. Equidem hanc ſibi injuriam alius quiſpiam ſi intuliſſet hominum, vitæ haud dubio luiturum fore periculo. Verum tamen perſpecta hactenus Veronenſis illius ſingulari præſtantia, nefas utique fore lethali vindicta in ipſum animadvertere, dum adhuc à vulneribus haud ita pridem acceptis langveat. Proinde nunc animo decretum ſuo, relicta urbe Suſato,

honum / thviat hann er nu uvigur / nu skal ec ut rida af Susat/oc alla mina leid til theß er ec kem heim i Ruziland / nu bannar mier eigi that Attila Kongur/ oc eigi Thidrikur af Bern/oc eingi annara. Oc nu er vid thetta verdur vor Erka drottning/ at hann ætlar til brott farar/ spyr hon Thidrik frænda sinn: hvat ætlar thu/ seigir hon/ fyrir thier? Nu seigir Thidrik Valldimars son: ec hefi verit hier i Hunalandi alls til lengi/ oc vil ec nu heim fara i mitt riki. Tha mællti Erka drottning: thu ridur hiedan i brott med litlum dreingskap/ oc launar mier sva thann velgerning er ec hefi giort vit thig/ oc ec hefi lagt i væd fyrir thig mitt hofud / enn thu hirdir nu that eigi/ tho at mier sie banat ef thu kemst i brott. Nu mællti Thidrikur: thu ert rik drottning/ oc man eigi Attila Kongur drepa thig/ enn ef ec bid hans/ tha man hann vist mier bana. Nu geingur hann thannog sem Thidrikur Kongur af Bern hvilldi/ oc spyr/ hvart hans sar væri groinn? eda hvart hann væri heill madur oc hraustur? Thidrikur Kongur svarar: sar min ero morg oc stor/ sva at daun geingur af / oc ec ma hvarki rida nie ganga medan ec em slikur. Tha geingur Thidrik Valldimarsson i brott/ oc thar til er hestur hans var/ oc kastar a saudli / oc stigur a bak sidann; enn thann hest atti Attila Kongur. Nu mællti Erka drottning til sins frænda Thidriks: ver thu hier med mier / oc skal ec thier sva tilstoda/ at thid skulud verda menn sattir Attila Kongur oc thu; enn ef thu villt that eigi / tha er Attila Kongur sva grimmur/at hann man mitt hofud af hoggva er hann kemur heim. Enn Thidrikur ridur nu i brott/ oc lætur sem hon mællti ecki.

lagade sigh til bortresan / frågade hon sin frände Thidrek/såhandes: hwart hafwer du ärnat tigh? Han swarade: Jagh hafwer warit nästan för länge här i Hunaland/ thy will iagh nu resa hem i mitt rijke. Thå swarade drottning Erka: nu reser du här ifrån medh liten ähra / i thet at du således betalar migh den wälgiärning iagh hafwer giordt dig/ för din skull hafwer iagh satt mitt hufwud i wådh / men thet achtar du intet at iagh blifwer dödad / om du man kommer undan. Thidrek sade: du är en förståndig och mächtig drottning / huru kan Konung Attila taga lifwet af digh/ men om iagh förbijdar hans hemkomst/ thå dödar han migh. Hwilket når han hade uthsagt/ gick han dijt som Konung Thidrek af Bern lågh/ och frågade om hans såår woro läkte? eller om han wore frisk och starker? Konung Thidrek swarade: mine såår äro många och stora/ och luchta illa / och medan iagh är sådan/ orkar iagh hwarken gå eller rijda. Thidrek Waldemarßon nögde sigh här medh/ gick bort och dijt som han wiste en häst wara til fångs/ den sadlade han och steg uppå; hästen ägde Konung Attila. Thå sade drottning Erka wijdare til sin frände Thidrek Waldemarßon: blif här hoos migh/ och skal iagh laga således / at Konung Attila och du skolen blifwa förlijkte och gode wänner; men om du will thet icke / thå är Konung Attila så grym / at han låter låta hugga hufwudet af migh når han kommer hem. Men Thidrek drog sin wäg/ och låtz som han hörde intet hwad hon talte.

CCLXXIX.

to, in Russiam iter prosequi, dum nulla in via remora sibi obvenire queat, sive Attilæ regis sive Veronensis, aut cujuspiam alterius fraude. De conatibus cognati sui certior facta Erka, ipsum intempestivi consilii admonuit. Contra Theodericus Waldemari F. obtendebat diuturniore in Hunalandia peracta mora, nunc commodum adesse tempus quo patriam suam repetere conveniat. Regessit Erka, haud peræque existimationi suæ consulere ipsum, qui beneficiorum immemor, nihil omnino veritus fidei, sub capitis vadimonio abs se datæ, temere abitus moliri audeat consilia. Respondit Waldemari F. immerito Attilæ mariti sævitiem extimescere reginam, sapienti instructam animo; Sibi vero haud dubie paratam fore necem, rege mox adventante. Talia proloquutus Waldemari F. conclave subintravit Theoderici Veronensis, de statu ejus cognoscere gestiens, atque recuperata sanitate. Fatebatur autem Veronensis, vulnerum quæ sibi inflicta sunt ingentium adhuc putridas esse cicatrices, quæ omnino aut vectationem equo, aut gressionem pedibus non patiantur. Hoc responso cum satisfactum Waldemari F. illinc discedens ipse, ad stabulum se contulit Attilæ regis, ubi acceptum equum præstantioris notæ, nihil moratus conscendit. Interim Erka nisu omni persvadere eum conata est ut permanere velit, simul operam sedulam pollicita in conciliando ipsi mariti sui animo: demum etiam commonstrato periculo, quo abituriente ipso, necem haud dubie sibi illaturus erit maritus domum redux. Sed nec his persuasionibus commoveri se passus Theodericus, institutum viæ iter prosequitur.

CAP.

CCLXXIX. CAP.

Fra Erka drottning oc Thidriki Kongi af Bern.

NU grætur Erka drottning allsarlega/ oc veinar/ oc rifur klædi sin/ oc geingur thar til er Thidrikur af Bern hvilir i sarom. Nu mællti Erka: Thidrikur godur dreingur/ nu em ec hier kominn at sokia thin heil rad/ ec hefi græddann Thidrik Waldimarsson/ enn hann launadi mier sva at nu reid hann i brott/ enn ef Attila Kongur kemur heim/ weit ec visann bana minn/ nema ec nioti thin vid. Tha mællti Thidrikur Kongur: vel er that at hann launadi thier sva/ er thu græddir hann at heilu/ oc gerdir vel vid hann/ oc færdir honum hvers konar krasir/ oc gerdir honum kerlaug/ oc giæddir hann med gersimum; Enn thu sendir hingat hinu verstu ambatt til min/ oc hon kunni eigi sar min at græda/ oc eigi villdi hon/ oc hon la med manni hveria nott/ oc er that ecki lækna sidur/ nu eru min sar halfu verri enn tha er ec hafda thau nyfeingid/ fyrir thvi at nu er holldfui a theim; Nu em ec sar oc siukur/ sva at ec ma eigi ganga/ oc eigi sitia/ oc vid engann mann beriast/ oc eigi komut thier Fru fyrr til min/ enn nu/ sidann er ec kom i thessa soing. Tha griet Erka drottning/ oc veinar oc lætur illa/ oc veit at sva er sem hann hefur sagt umm sin sar/ oc enn mællti hon: godi Herra Thidrikur Kongur / thu ert yfirmadur allra manna i ve-

279. CAP.

Om drottning Erka och Konung Thidrek af Bern.

DRottning Erka gråt nu bitterligen / qwidde och hade sigh så / at hon refsönder sina kläder / och gick dijt som Konung Thidrek af Bern låg siuk. Til hwilken drottningen sade: gode dräng Thidrek / iagh är nu hijt kommen at sökia eder goda rådh / iagh läkte Thidrek Waldemarßon / men han betalte migh således / at han reste sin wägh / nu om Konung Attila kommer hem / thå weet iagh förwist at iagh mister lifwet / så framt du icke undsätter migh. Konung Thidrek swarade: det skadar intet at han således betalte digh / thet du war så flitig at läkia honom / och giorde honom så mycket godt / du lät inbära til honom allahanda slags kostelige rätter / och giöra honom karbadh / til förtijgandes dhe föräringar han af digh bekom; Men hijt til migh skickade du den wärsta trälinna / som hwarken kunde eller wille läka mina såår / och uppå kiöpet låg hon hoos manfolk hwar natt / hwilket intet plägar at wara läkiare seedh; thy äro mine såår mycket wärre / än när iagh dem först bekom / therföre at dökiött är uthi dem / iagh är både siuker och sär / så at iagh orkar intet gå / intet sittia / ey häller slåß medh någon / och hafwen j fru intet besökt migh sedan iagh lades på denna säng förr än nu. Drottningen gråt alt fort / jämrade och hade sigh mycket illa / och erkiände at alt war sant som han sade om sin såår / sade än ytterligare: Gode Herre Konung Thidrek / du är en högt begåfwat man öfwer alla andra i werlden uthi starkhet och frimodighet / we ware migh som intet läkte digh / så hade du un-kun-

CAP. CCLXXIX.

De Erkæ atque Veronensis Theoderici colloquio.

ABitum Waldemari Filii admodum dolens Erka, gemens atque ejulabunda, discisso corporis habitu, ad Veronensis conclave procurrit. Ac Theoderici obtestata fidem, in ipsius consilio auxilioque spem suam omnem sitam fatebatur. Quippe sua industria curatis Waldemari filii vulneribus, malam prorsus gratiam pro beneficiis retulisse ipsum, fuga præcipiti illinc se proripientem. Ac vero redeunte domum rege Attila, haud dubie luituram sese capitali pœna, nisi ope sua sibi adjutum velit Theodericus. Respondit Theodericus, haud ingratiis id commisisse Waldemari Filium, postquam sedula reginæ cura ejus sanata sunt vulnera, ipseque eduliis exquisitis refectus, lautiis denique honoratus fuerat. Ad sese vero missam servam vilissimam medicæ artis prorsus inexpertem, qui mæchos sectata suos, ægroti negligebat curam. Unde nec dum vulnerum suorum obductas cicatrices, jam putredine corrumpi. Ita corpore pariter animoque languidum sese, nec pedibus ingredi, nec arma tractare idoneum, sero demum invisum venisse reginam. Isthoc sermone commotior Erka, eaque quæ dicebantur vera agnoscens, in fletum atque lamenta denuo erumpit. Atqui Theoderici modo obtestata fortitudinem, animique indolem qua alios omnes longe antecellit, suam modo culpabat dementiam, in neglecta ejus curatione, abs quo auxilium sibi vicissim provenire potuerit in coërcendo à fuga Waldemari filio. Nunc alterius idoneum satis auxilium nullum sibi suppetere, nec ullum

verolldu at hug oc hreyſti/ vei verdi mier/ſagdi hon/er ec ſkylldi eigi græda thig ſva at thu mættir hialpa mier/ enn ef ec hefdi ſva giort/ tha hefdi eigi Thidrikur Walldimarsſun brott ridit. Nu a ec engann mann i minu riki thann er mier hialpi vid; nu mun Attila Kongur afhogga mitt hofud/ enn that mun ſpyriaſt umm oll laund. O Herra Thidrikur Kongur/ værit thier nu heilir/ tha mundi ec lifa/oc rada minu riki! Oc nu mællti hon opt hid ſama/ oc veinar/ oc rifur ſin klædi oc ſitt har/ oc ber a ſitt brioſt.

kunnat wara migh til hielp/ hwilket om iagh giordt/ hade Thidrek Waldemarßon icke bortkommit; Konung Attila låter låta afhugga mitt huſwud/ och mẽn den ſällſamma giårning ſpörias ſedan om alla land. O wore du Konung Thidrek wid helſan/ månde iagh behålla liſwet och mitt rijke! Offta talte hon alt det ſamma/ lijka ſom dhe hwilka i nöden åro ſtadde/ ſkrek/ſönderſlet ſina klåder/ ref ſigh uthi håret/ och ſlog ſigh för bröſtet.

CCLXXX. CAP.

Fra Thidriki Kongi och Thidriki Waldimars ſyni.

NU mællti Thidrikur Kongur/ faid mier hingat brynio mina oc vopn/ oc enn mællti hann/ faid mier minn ſkiolld/ oc ſkulu vid Thidrikur ſaman koma. Nu er Thidrikur Kongur hefur vapnat ſig/ bad hann taka ſinn håſt oc leggia a ſodul/ oc ſidan leypur hann a bak/ oc ridur ſem meſt ma hann/ oc er hann ridur/ bloda hans ſar/ ſva at oll er hans brynia oc hans heſtur all blodugur. Nu ridur hann thar til er hann kemur fyrir Wilkina borg/ i theirri borg var Fridrekur drepinn ſun Ermenreks Kongs er Sifka ried a. I theirri borg i einum turni ſtod ein juncfru/ dotter Jarls theß er fyrir ried borginni/ hon hafdi ſied for Thidriks Waldimarsſonar/ oc nu ſier hon einn mann akaflega rida eptir/ oc geingur hon til borgar hlidſins ſem

280. CAP.

Om Konung Thidrek och Thidrek Waldemarßon.

NU ſade Konung Thidrek/ gif migh hijt mitt harneſk/ wapen och ſkiöld/ dy Thidrek och iagh måſte talas widh i dagh. När Konung Thidrek war bewåpnat/ bad han ſadla ſin håſt/ uppå hwilken han ſedan ſatte ſigh/ och redh thet måſta han kunde/ och når han redh/ rann bloden uthur hans sår/ så at hans harneſk och håſt blefwe öfwer alt blodgade/ och redh han förbij Wilkinaborg/ hwareſt Fredric Konung Ermenreks ſon ihiålſlagen war/ ſom Sifka hade ſtåmplat. Vpp uthi borgen i ett torn ſtodh en jungfru/ Jarlens dotter ſom rådde om ſtaden/ hon hade ſedt Thidrek Waldemarßon rijda ther om; och ſom hon ſågh hwar en man kom effter rijdandes mycket fort/ ſkyndade hon ſigh til porten/ så at ingen ſkulle bliſwa henne hwarſe. I thet ſamma hon öpnade porten/ kom Konung Thidrek så når/ at han kunde tala medh henne/ och ſade han: haf-

ullum dubium quin adventante domum Attila rege, pœna capitalis ſeipſam manſura ſit, in dedecus & opprobrium nominis ſui maximum. Itaque convaleſcentiam merito nunc apprecari Theoderico, cujus ſolius in poteſtate ſitum fuerit ſeſe incolumem ut præſtet. Talia congeminatis vicibus repetens verba, plorabunda veſtes ſuas diſcidit, denique pectus tundens crines dilaniavit.

CAP. CCLXXX.

De Theoderico Veronenſi atque Waldemari filio.

TAndem ſermone reginæ perſuaſus Veronenſis, loricam atque arma ſibi tradi petiit, inſuperque ſcutum, ut cum Waldemari filio congredi ſibi liceat. Sic perarmatus, equo conſcenſo, feſtinatis greſſibus viæ iter proſequebatur, cruore interim deſtillante ex vulneribus, unde arma & quo vectabatur equus plurimum ſuffuſa ſunt. Perrexit autem via illa quæ Vilkinaburgum ducit, ubi ſuaſu Sifkæ quondam interfectus fuerat Fridericus Ermenrici filius. Forte ex editiore turris loco proſpectans urbi qui dominabatur Jarli filia, prætervectum nuper Waldemari filium obſervaverat. Hæc citato curſu adproperantem ubi vidit novitium hominem, clanculum ad urbis portam minime cunctabunda procurrit. Mox advectus Theodericus eam ſciſcitabatur, ecquidnam peregrinum ipſa viderat virum, galea atque ſcuto indutum nitido, equo illac prætervectum ſubſinericei coloris. Hunc ſuum contubernalem anxie ſe perquirere, ut una in patriam eum comitetur. Faſſa puella, viſum ſibi hominem illum, nec longius in proximam ſyl-

vam

sem hon ma leyniligast/ oc tho skyndilega. Oc nu kemur Thidrikur Kongur sva nær at hon ma tala vid hann/ oc mællti hann: Sastu nockorn mann Fru rida her framm/ thann er hefdi hvita brynio oc hvitann skiolld/ oc gran hest/ that var minn felagi/ oc vil ec honum fylgia i sitt riki? Tha mællti hon: ec sa thann mann er thu seigir ifra/ oc hann er eigi langt ridinn framm i skoginn. Oc nu keyrir hann hest sinn Falka sporum/ oc ridur halfu akaflegar nu enn adur. Nu grunar dottur Jarlsins/ at thessi man eigi vera vin hins er fyrir reid/ helldur mun hann vilia drepa hann/ oc thyckiz hon nu hafa ofbratt til sagt/ at skamt væri milli theirra/ oc kallar annat sinn a hañ: godi Herra rid hingat/ ec sie at thier erot miog sarir/ blod fellur ut umm ydar bryniu/ godi herra/ rid hingat/ ec man binda ydar sar/ tho fær thier bratt eptir ridit theim manne er thier vilit hitta/ enn thier megit eigi sva skiott rida/ at thier megit hann finna/ fyrir ydrum sarum/ thviat thau blæda oll/ enn ef thier vilit dveliast/ tha man ec binda ydar sar/ oc man ydur tha hogra at rida. Nu vill Thidrikur Kongur vist eigi/ ridur nu sidan sem akafligast/ oc nu thyckiz hon that vita/ at their muno vera sannir uvinir/ oc hvar hefur sar af odrum feingit/ oc vill hon eigi ganga i brott fyrr enn hon veit hverso theirra vidskipti fer.

Hafwen j Fru sedt någon man rijda här om/ hwilken hade hwitt harnesk/ hwijt skiöld/ och grå häst/ den war min stallbroder/ och iagh will föllia honom i hans land? Hon sade: iagh sågh then man som du omtalar/ och är han fram i skogen intet långt här ifrån. Hwilket när Thidrek hörde/ gaf han sin häst Falken sporarne / och redh en gång fortare än förr. Thå fattade Jarlens dotter then tanckan/ at then mannen som förr uth redh / lärer intet wara hans wänn/ och at thenne senare wille slå honom ihiäl/ thy tyckte hon sigh alt för hastigt hafwa swarat/ at intet långt wore emillan dem/ hwarföre ropade hon andra gången til honom / sayandes: Gode Herre/ rijdh hijt/ iagh seer at j åren mycket såår/ thy blodet rinner igenom harnesket/ gode Herre rijdh hijt/ iag will förbinda edre såår: sedan kunna j rijda strax effter honom som j willen råka / elliest förmå j intet rijda så hårdt effter honom/ at j kunna hinna honom/ therföre at edra såår blöda så mycket/ men om iagh får förbinda eder/ thå hafwen j bättre at rijda effter honom. Thetta wille Konung Thidrek intet emottaga / uthan redh nu som fortast effter/ hwar uthaf hon tycktes weta at dhe månde wara owänner/ och at en lärer hafwa sargat den andra / derföre will hon intet gå bort/ förr än hon finge weta huru den skillsmåßan bleswo them emillan.

CCLXXXI. CAP.

Fra thvi er Thidrikur Kongur bidur hinn Thidrik bida sin.

Nu ridur Thidrikur Kongur af Bern/ thar

281. CAP.

Konung Thidreks taal medh Thidrek Waldemarsson.

Konung Thidrek af Bern hölt wägen ånda

vam jam provectum esse. Ita certior redditus Theodericus, subditis equo Falkoni calcaribus, vehementi cursu contendit. Suspicata mox Jarli filia, hostili animo hunc insequi, ut alterum occidat, subitaneæ suæ confessionis pœnitere cœpit, itaque abiturientem denuo compellans, admonuit cruoris passim subtus loricam destillantis, simul pollicita, vulneribus ejus ligandis operam sese commodaturam, ut contubernalem insequi rectius valeat. Neque enim vectationem commodam esse defluente affatim cruore. Moram potius faciendam esse, corporis vulneribus medendis, in aptam futuri itineris profectionem. Sed vero persuaderi se haud passus Theodericus, festinanti gradu illinc se proripuit. Interim in opinionis pristinæ sensu confirmata puella, minime omnium dubitavit hostili in conflictu alterutris ambobus vulnera inflicta fuisse. Itaque futuri discriminis exitum noscendi avida, paulisper subsistere decrevit.

CAP. CCLXXXI.

De Theoderici colloquio cum Waldemari filio.

CÆterum Veronensis accelerato cursu, in sylvam illam tandem delatus est, quæ urbanis civi-

thar til er hann kemur fyrir thann skog er heitir Borgar skogur/ sa skogur liggur milli Pulinalands oc Hunalands. Nu sier Thidrikur af Bern reid Thidriks Valdimarssonar er hann reid fyrir skoginn/ oc kallar a hann: snu aptur/ ec vil gefa thier gull oc silfur sva mikit sem ec a i Hunalandi / oc koma thier i vingan vid Attila Kong. Nu mællti Thidrikur Valldimarsson: hvi bydur fiandi thinn mier gull oc silfur? er ec skal alldrei thinn vinur vera / oc ef mier væri eigi osœmd i/tha skylldir thu alldrei sia Erka drottning sidann /rid i brott ifra mier/ thviat daun illur stendur af sarum thinum. Nu mællti Thidrikur Kongur af Bern: snu aptur hinn godi fielagi/ thier er einginn somd i at rida sva af Hunalandi/ at haufut Erka drottningar thinnar frændkonar liggi at vædi fyrir thig/ thviat vid skulum thier bædi stoda til/ at thu skallt koma i sætt vid Attila Kong. Nu mællti Thidrik Valdimarsson enn thau somu ord sem adur. Nu ridur Thidrikur af Bern/ oc mællti: ef thu villt eigi aptur snua med mier i Hunaland fyrir sakir gullz oc silfers/ oc minnar vinattu/ oc eigi fyrir lif Erka drottningar thinnar frændkono / oc eigi fyrir menzku ydra eda ydarra ættmanna / tha stig nu af hesti thinum ef thu thorir at beriaz/ enn ef that villtu eigi / tha skalltu vera hvers mans nidingur/ oc alldrei sidan heita dugandi madur/ef thu villt flyia fyrir einum manni / enn minn hestur er sva godur/ at thu skallt eigi fa undann ridit oc mantu tha vera drepinn i flotta / oc alldrei sidan man thitt nafn vera haft med hreysti monnum.

ånda fram/ til deß han kom uppå en stor skogh som Borgerskog kallades / den åtskillier Pohlen och Hunaland. Thå fick Konung Thidrek see hwar Thidrek Waldemarsson redh uppå skogen / thy ropade han på honom och sade: Wänd tilbakars igen / jagh will gifwa dig gull och silfwer så mycket som jagh äger i Hunaland / och giöra digh til wän medh Konung Attila. Thidrek Waldemarßon swarade: Hwarföre biuder din diefwul migh gull och silfwer? jagh skal aldrig wara din wänn / och wore det migh icke til wanheder / då skulle du aldrig hädan efter mehr se Erka drottning / rijd bort ifrån mig / thy det kommer en elak lucht utaf dina sååř. Konung Thidrek af Bern sade: Wänd tilbakars gode stallbroder/ det är ingen ähra för dig at skillias således ifrån Hunaland / at drottning Erkas hufwud skal stå i pant för dig/ wij skolom bägge hielpas åth / at du må komma i wänskap medh Konung Attila. Thidrek Waldemarßon brukade samma ord som tilförende. Konung Thidrek redh alt efter/ sägandes: Om du wil intet följa migh tilbakars igen i Hunaland/ för gull / silfwer/ och min wänskap / och ey heller för din fränkas drottning Erkas skull/ at hon kan behålla sitt lijf / och för din egen slächts manlighet / thå stigh nedh af din häst och slåß om du törs/ hwilket om du försakar/ då war hwars mans niding/ och aldrig sedan liden ibland dugande karlar/ om du wil fly för en mann / men jagh hafwer en så kiäcker häst/at du skal intet kunna undan rida migh/ och kan hända / at du warder så dräpen i flychten / och blifwer thå sedan ditt namn aldrig räknat ibland kiäcka hiältars.

CCLXXXII.

civibus appropriata, nomen inde adepta est, Poloniæ atque Hunalandiæ ubi discriminantur limites. Ibi Waldemari filium mediis in sylvis vectum compellans Veronensis, retro ut verteret eum monuit, simul pollicitus daturum se ei opes non contemnendas in Hunalandia adhuc sibi superstites, effecturum denique ut Attilæ regi rursum reconciliari queat. Respondit Waldemari filius, istas vilescere sibi opes, quas pollicetur inimicus homo. Nec enim Veronensis amicitiam ambire malle, utpote quem certum sit, aliud nisi suaderet honestas, ita mulctatum excipere, ut Erkæ reginæ conspectu inposterum frui ipsum non liceat. Sed vero his admonitum eum velle, ut procul inde vectus, vulnerum graveolentia nauseam sibi movere desinat. Contra Veronensis, contubernalem eum appellans, indignum facinus comittere ait, quod ex Hunalandia profugus Erkam cognatam obsidemque suam discrimini vitæ exponere nihil veritus sit, magno interim nisu juxta secum cooperante regina, ut favorem Attilæ Waldemari filio conciliare queant. Verum flecti nescius Waldemari filius, probrosis dicteriis monitorem insectabatur. Sic irritatus Veronensis, largitionibus quem flectere non poterat, quem neque amicitiæ sponsiones curæ erant, nec reginæ cognatæ salus, familiæque propriæ decus, ad certamen mutuum provocare non distulit. Simul commonefaciebat, certaminis istius subeundum esse discrimen, dummodo frugi inposterum vir audire velit. Fugam vero si tentare animum induxerit, Falconis perniciem minime evitaturum, quin inflictis à tergo vulneribus, turpi infamiæ nota passim per ora hominum traducatur.

CAP.

CCLXXXII. CAP.

Liflat Thidriks Walldimarssonar.

Nu snyr Thidrikur Valldimarsson aptur sinum hesti/ er hann heyrir thessi ord/ oc vill vist beriast/ oc alldrei flyia/ thott hann vissi visann bana sinn. oc nu leypur hvar af sinum hesti oc ganga saman/ oc beriaz langa hrid forkunnar raustlega oc diarflega/ oc spillir hvar annars skylldi oc brynio/ oc ero their nu badir sarir. Nu er their hafa leingi barist/ mædist Thidrikur af Bern af sarum theim er hann hafdi fyrr haft/ oc theim er nu fieck hann/ oc sva er nu Thidrik Valldimarssun modur/ oc setur nu hvar sinn skiolld fyrir sic at stydiast a oc hvilaz. Tha mællti Thidrikur af Bern: thu godi vinur oc nafni/ snu aptur/ forom heim badir saman oc skal ec thier sva tilduga/ at thu komir i sætt vid Attila Kong/ enn ef sva illa er at thu kemur eigi i sætt vid hann/ tha skal ec taka min vopn oc minir menn/ oc fylgia thier heim i thitt riki. Enn Thidrikur Walldimarssun vill that vist eigi. Ganga their nu saman annat sinni/ oc beriast af mikilli rœydi; oc nu i einu miklu hauggi er Thidrikur af Bern hio/ kom a hals Thidriki Valldimarssyni hinum hægra meginn/ sva at af fok hinum vinstra megum.

282. CAP.

Om Thidrek Waldemarssons dödh.

Thidrek Waldemarsson war icke seen at wända tilbaka sin håst når han fick höra desse ord/ och förwisso wille han slåß/ och intet fly/ fast än han wiste säkert sin dödh förhanden wara. De stego bågge af sina håstar/ gingo tilsammans/ och sloges en lång stund starckt och frijmodigt/ och hwar förderswade den andras skiöld och harnesk/ och blefwo bågge såra. När som de hade långe slagets/ tröttnade Thidek af Bern af de store såår som han hade förr hafft/ och de som han nu fick/ hwilket Thidrek Waldemarsson och giorde/ thy satte de bågge twå sina skiölldar fram för sigh/ och stödde sigh uppå dem emedan de hwijlade. Thidrek af Bern talade til sin motståndare: min gode wänn och namne/ wändt tilbakars/ och skolom wij resa hem bågge twå/ och skal jagh så laga/ at du skal komma i Konung Attilas gunst; men om det går så illa at j blifwen intet wänner/ då skal jagh och mine månn taga wåra wapen och föllia digh hem i ditt rijke. Men Thidrek Waldemarßon wille detta ingalunda/ thy gingo de tilsammans andra gången/ och sloges medh stor wrede; ett stort hugg som Konung Thidrek af Bern gaf uth/ kom på Thidrek Waldemarssons hals på högre sidan/ och tog det hufwudet af honom/ så at det föll på wänstra sidan om kroppen.

CCLXXXIII. CAP.

Apturkoma Thidriks Kongs til Vilkina borgar/ och vidurtaka oc radagiordir Jarlsins thar oc hans villdar manna.

Nu geingur Thidrikur Kongur til sins hestz/

283. CAP.

Om Konung Thidreks igenkomst til Wilkinaborg/ och huru han blef der emottagen/ samt om Jarlens der sammaståndes och hans förnämste Herrars rådslag om honom.

Konung Thidrek gick til sin håst/ och tog Thid-

CAP. CCLXXXII.

De nece Theoderici Waldemari filii.

PRovocatus Waldemari filius, equo retroducto, pugnæ discrimen subire maluit quamvis adhuc anceps. Mox ex equis desilientes ambo, armis concurrunt, multo animorum fervore, crebris etiam ictibus vulnera alterutris infligentes. Tandem vulnerum quæ hactenus acceperat, ægritudine fatigatus Veronensis, cum etiam vires deficerent Waldemari filio, scutis corpora subnixi ambo, requieverunt. Commodum tunc mitioribus verbis Waldemari filium commonuit Veronensis, ut retro secum redire velit, gratiam Attilæ regis petiturus. Quam si minus obtinere fas fuerit, denuo pollicebatur se cum armata suorum manu eum in patriam secuturum. Recusavit conditionem Waldemari filius, itaque secunda vice congressum feroci impetu, cum ictum validius dextrorsum vibrans Veronensis, æmuli sui caput amputavit.

CAP. CCLXXXIII.

De Veronensis reditu ad urbem Vilkinaburgum, deque procerum consultationibus.

COnscenso demum equo suo Veronensis, amputatum æmuli sui caput quod manibus

tene-

hestz/ oc hefur hofut Thidriks Valldimarssonar i hendi sier/ oc knytir vid sinar slagalar/ oc ridur nu somu leid/ thar til er hann kemur til borgarinnar Vilkina/ oc hitti thar tha samu junkfru/ sem fyrr hafdi bodit at binda hans sar/ theckist hann nu that oc lætur nu binda sin sar. Oc er hon batt hans sar/ thar hafdi hann kastat einu klædi yfer hofut Thidriks Valldimarssonar/ at eigi skylldi hon sia; tha kemur thar Jarlinn fadir hennar/ oc spyr hver sa madur væri er thar var i hia hans dottor? Tha mællti Thidrikur: ec veit eigi hvart ec skal seigia ydur hit sanna umm mitt nafn/ fyrir thvi ef sva er sem mig grunar at ec mun hier hafa latit einn minn skylldann frænda; enn tho skal ec seigia ydur hit sanna/ ec heiti Thidrikur/ sun Thiettmars Kongs af Bern. Nu er Jarlinn hoyrir thetta/bydur hann Thidriki til sin umm kvælldit virdulega/ oc that thiggur hann/ thviat hann var tha bædi sar miog oc modur/ oc er hann thar tha nott i godum fagnadi/ oc sva ber til at Thidrikur oc dottir Jarlsins liggia bædi i einni reckiu umm nottina. Enn er dagur kom/ tha geingur Jarlinn til sinna manna/ oc leitar rads vid tha hvat hann skal bioda Thidriki Kongi fyrir sinn frænda/ theß er honum sie sæmd i/ oc sva badum theim. Tha svarar honum einn Riddari/ sa er frændi Sifka: Nu er Thidrikur er einn kominn/ oc sva sar/ takum nu vopn var oc drepum hann/ oc thursum vier eigi tha at rædast hann umm alldur sidann/ enn

Thidrek Waldemarssons huswud medh sigh/ och knöt det wid swankremarne/ redh sedan samma wägen tilbakars igen/ der til han kom til Wilkinaborg/ der han fant den samma jungfru för sigh ståndandes/ som tilförende hade welat förbinda hans såår/ och togh han nu emot det wilkoret hon förr hade honom tilbudit/ och låt henne förbinda sin såår. Emedan hon förbant hans såår/lade han ett kläde öfwer Thidrek Waldemarssons huswud/at det skulle intet synas; Då på stunden kom Jarlen hennes fader/ frågandes hwad det wore för en karl som wistades hos hans dotter? Då sade Konung Thidrek/ jagh wet intet om jagh skal gifwa mitt namn för eder tilkiänna/ om det är så beskaffat som jagh menar/ at jagh hafwer mist här en utaf mina frånder; doch wil jagh säya för eder sant/ at jagh heter Thidrek/ och är Konung Thettmars son af Bern. När Jarlen det hörde/ böd han medh stor höflighet Thidrek hem til sigh om aftonen; det togh Thidrek emot/ thy han war både trötter och illa såår/ och lågh der natten öfwer i godh wälsfägnad/ och bar det så til/ at Thidrek och Jarlens dotter låge både i en säng om natten. Om morgonen efter rådgiorde Jarlen medh sine männ/ hwad böter han skulle biuda Konung Thidrek för sin frände/som både honom och Konung Thidrek kunde wara hederlige. Då swarade en Riddare som war Sifkas frände: Thidriker är nu hijtkommen ensamen mycket såår/thy wele wij taga wår wapen/ och slå honom ihiäl/ och hafwa wi sedan intet at rädas för honom/ men om wij låta honom komma helskinnad hädan/ då kan hända at han förråder wår stad och dräper oß/thy så är han grymm/at han skonar intet/ fast han hafwer mindre orsak än nu. Jarlen swarade: Om wij dräpa här Konung Thidrek medh wårt krigsfolk/ thå hafwa wij Konung Attila på halsen uppå oß/ så snart han får höra at Konung Thidrek är

tenebat ephippio alligavit. Mox viam eandem repetens Vilkinaburgum delatus est. Occurrit forte puella, quæ haud ita pridem vulnerum ejus curam pollicita fuerat suscepturam sese. Quod officium denuo ipsa offerente, linteo hominis caput amputatum obvolvit Veronensis, ne ipsa intueretur. Superveniens interea Jarlus pater, de hospite apud filiam conversante sciscitabatur. Hæsitans diu Veronensis, tandem occisi cognati cujusdam perquirendi causa illuc se delatum fatebatur, atqui vocari se Theodericum patre natum Dethmaro Veronensium rege. Hac prosapia editum cum cognovisset Jarlus, hospitem sibi gratum invitavit. Lubens beneficium acceptavit Theodericus vulneribus am defessus atque labore, quamvis spe haud frustranea allectus contrahendæ cum Jarli filia amicitiæ quam pridem sibi condixerat. Exorto postmodum die, convocati Jarli consiliarii, in medium consulere jubebantur de lytro, quod persolvendum Theoderico pro expianda cæde cognati quem in territorio illo occisum ipse queritur. Monuit procerum non nemo Sifkæ cognatus, maxime commodam adesse occasionem interficiendi Theodericum, utpote vulneribus jam defatigatum, nec ejus inposterum extimescendam fore vim. Quem missum si sinant, propediem adfuturum, ut urbem capiat civesque male perdat. Tanta quippe audacia in minoris utique momenti causa eum olim provectum fuisse. Displicuit consilium Jarlo, ne interfecti quandoque hospitis vindictam repetiturus Attila, urbem Vilkinaburgum pariter opesque illorum omnes occupatum veniat,

enn ef vier latum hann i brott fara/tha kann vera at hann taki upp alla vara borg / oc drepi alla sina uvini / sva er hann grimmr / at hann thyrmir engu vetta / tho at minna hefdi verit til giort enn nu er. Nu svarar Jarlinn: ef vier drepum Thidrik Kong hier med lids fiolda/ tha eigum vier visan ufrid af Attila Kongi/ thegar er hann spyr at drepinn er Thidrikur Kongur/ oc fyrir honum getum vier eigi halldit varom stad/ miklu er hann rikari madur. Nu svarar annar hofdingi : gerom helldur annat rad/ gerum veizlu Thidriki Kongi/ oc gefum honum godar giafir i gulli oc silfri/ oc fa honum marga Riddara at fylgia honum i Susat/ oc man hann thetta vel theckiaz/ sva er hann godur dreingur; oc theßo radi lydir Jarlinn.

är ihiälslagen / och för Konung Attila kunnom wij intet förswara wår stadh / så mächtig som han är. Sedan swarade en annan höfdinge : fattom häller annat rådh / giörom Konung Thidrek ett giästebudh / och låt oß gifwa honom stora föråhrningar i gull och silfwer/ och många riddare/ som skola beledsaga honom hem til Susan/ hwilket han lärer låta sigh behaga/ så godh dränger som han är; thetta rådet behagade Jarlen wäl.

CCLXXXIV. CAP..

Samtal Thidriks Kongs oc Jarsins i Vilkinaborg/ oc heimkoma Thidriks Kongs til Susat.

NU lætur Jarlinn efna til veizlu mikillar at veita Thidriki Kongi/ oc dvelst Thidrikur thar marga daga. Tha lætur Jarl bua sex hina bestu Riddara sina med purpura oc allskonar adrom gersimum/ oc geingur nu fyrir Thidrik oc mællti: Thidrikur Kongur/ thessa sex riddara vilium vier ydur gefa til ydars heils hugar vid oß. Thidrikur svarar/ bidur hann hafa fyrir mikla thanck/ oc thiggur Thidrikur alla theßa sæmd er Jarl gerdi honum. Tha mælti Jarlinn: einnar bænar vil ec bidia ydur herra/ er ec villdi giarna thiggia. Kongurinn svarar : eigi ma ec thvi fyrr heita enn ec veit hvers thu bidur / oc fyrir sakir ydar-

284. CAP.

Om Konung Thidreks och Jarlens i Wilkinaborg samtaal/ och Konung Thidreks hemkomst til Susan.

JArlen befällte at tillreda ett stort giästebudh för Konung Thidrek/ och uppehölt han sigh många dagar hos Jarlen. Sedan när Konung Thidrek wille resa hem/ klädde Jarlen sex Riddare uthi purpur och allehanda dyrbart tyg/ och hade dem fram för Konung Thidrek/ såyandes: Konung Thidrek/ deße sex Riddare will iagh gifwa eder/ at j willen wara oß godh och benägen. Konung Thidrek tackade honom för sin skiänk/ och togh emot all den åhra och wänskap som Jarlen wille giöra honom. Thå sade Jarlen: en böön hafwer iagh til eder Herre/ som iagh giärna will at i migh intet afslå. Konungen swarade / intet må iagh lofwa eder något / förr än iagh wet hwad eder begiäran är; doch för edre wälgiärningar skull/ bejakar iagh til det I bedien. Jarlen

niat, viribus atque potentia longissime præstans. Porro alterius proferebatur consilium, qui donariis lautiisque omnimodis honorandum censuit hospitem Theodericum, præbito ipsi comitatu nobilium hominum, qui Susatum usque deducant, nec enim dubitare se, quo minus honorem lubens acceptare velit Theodericus, pro illa qua præditus est indole animique magnitudine. Quæ etiam agendi ratio Jarlo commodissima visa est.

CAP. CCLXXXIV.

De colloquio Theoderici atque Jarli Vilkinensis.

APparatum convivialem multa lautitie instrui curaverat Jarlus, in honorem Theoderici hospitis, quem per dies complures insigni hospitalitate excipere decreverat. Ex nobilium cohorte sex eligebantur viri holosericis induti vestibus opere textorio variegatis, quos secum adductos Theoderico donum obtulit Jarlus. Ille vicissim actis gratiis, pollicitus est nullam non operam suam ad Jarli favorem demerendum. Jarlus unica tantummodo in re sibi gratificari exoptavit. Contra Theodericus, in re adhuc ignota quicquam polliceri veritus, Jarli tamen caussa nihil non se conaturum edixit. Efflagitavit Jarlus, istud sibi condonari scelus, interemti à se cognati ejus Friderici, quod instigante Sifka patratum, non dum cognitis causæ ipsius circumstantiis. Ibi asseverare Theodericus

ydarra velgerninga / man ec ydur that veita sem thier bidit. Tha mællti Jarl: ec villdi giarnan at thier fyrir kunnid mig eigi / fyrir that er ec drap ydarn frænda Thidrik med radum Sifka / oc vist eigi mundi ec thetta gert hafa / ef ec hefda vitad thetta mal med sannindum. Tha mælti Thidrikur Kongur til Jarls sins: at viso skal thetta eigi ydur at sok gefa / fyrir thvi at thier hafit virduglega vid mier tekit / oc gefit mier godar giafir / enn ef thu hefdir eigi sva gert / tha skyllda ec at visu hefna mins frænda; oc nu er Thidrikur albuinn at fara i brott / oc med honum theßir sex hinir kurteiso Riddarar. Nu geingur Jarl til hest Thidriks / oc tekur af that klædi er yfer var lagt hans sodul / oc fær nu set hofudit / oc verdur sva viß hverso farit hefur theirra vidskipti Thidriks Valldimars sonar; hier eptir leypur Thidrikur Kongur a bak hesti sinum / oc med honum hans sex Riddarar / ridur nu thar til er hann kemur heim i Hunaland. Oc er hann kemur heim i Susat / tha geingur moti honum Erka drottning / oc hyggur nu er hon sier reid Thidriks oc hans Riddara / at thar man i for vera Thidrikur Valldimars sun / oc verdur nu miok feiginn. Nu tekur Thidrikur Kongur hofut nafna sins / oc kastar fyrir fætur drottninginni. Tha grætur Erka drottning / oc harmar that miog / er sva margir hennar ættmenn leto sitt lif fyrir hennar sakir. Oc nu geingur Thidrik til sinnar sæingar / oc liggur thar nu i sarum sem fyrr / enn theßir sex Riddarar ero thar i godom fagnadi med honum / oc thionadu thvir honum med mikilli sæmd oc truleik.

len sade: jagh såge giärna at J intet wille tilräkna migh thet / at iagh slog ihiäl din frände Fredrik effter Sifkas anstifftan / hwilket iagh wist intet hade giordt / om iagh wetat rätta beskaffenheten i thet målet. Konung Thidrek sade til Jarlen: förwißo skal iagh eder thetta tilgifwa / efter j hafwen migh så hederligen fägnat / och gifwit migh stora föräh ringar / men hade du intet thet giordt / skulle iagh wißerligen hämna min frändes dödh; Konung Thidrek giorde sigh färdig at resa bort / och med honom theße sex höflige Riddare. När Konung Thidrek skulle stiga til häst / gick Jarlen til Konung Thidreks häst / och tog bort thet klädet som war kastat öfwer sadelen / och blef han warse hufwudet / hwar utaf han kunde sluta huru slagsmålet emillan Thidrek Waldemarsson och honom hade aflupet; Konung Thidrek satte sigh til häst medh sina sex Riddare / och reste hem til Hunaland. Och när han kom i staden Susan / gick drottning Erka emot honom / och när hon såg Konung Thidreks riddare / thå mente hon intet annat / än at ther wore medh i fölliet Thidrek Waldemarsson / och blef mycket glad. Men Konung Thidrek tog sin namnes hufwud och kastade för hennes fötter / thå gråt drottning Erka / och sörgde mycket / at så många uthaf hennes slächt woro ihiälslagne för hennes skull. Konung Thidrek gick til sängs igen / och låg sedan som förr af sine sår siuk; men dhe sex Riddare som honom ditt fölgdt / wore uthi godt behåld medh honom / och tiente honom medh åhra och troheet.

CCLXXXV.

ricus, hanc culpam nusquam Jarlo in vitium vertendam fore, quandoquidem & hospitalibus officiis & donariis eximiis seipsum prosequutus fuerat. Nec vero diffiteri posse, isthoc beneficio nisi obstrictum se reddidisset, haud dubie cognati occisi vindictam repetiturum fore. Animis hunc in modum reconciliatis, abitum paravit Theodericus, concomitante ex nobilium grege viris senis. Equum jam conscensuro Theoderico, linteo forte remoto quod ephippio superstratum erat, amputatum hominis caput detegebatur, indicio minime dubio nuperæ discriminis cum Waldemari filio. Veruntamen nihil cunctatus Theodericus, subditis equo calcaribus discessit via in Hunalandiam ducente. Urbem Susatum cum famulitio nobilium juvenum ingredienti obviam venit Erka, gaudio mirifice gestiens, quod reductum Waldemari filium cum juvenum cohorte adesse credidit. Mox Theodericus caput æmuli genibus reginæ objecit. Illa plorare lamentisque prosequi miseram suæ familiæ sortem, quod hactenus sui caussa factum, ut multi arcta cognationis necessitudine sibi devincti, è medio sublati sint. Cæterum Theodericus vulneribus suis perfecte curandis sollicitum adhibuit studium, in eo ministrando fidem sedulitatemque suam adprobantibus nobilibus viris.

CAP.

CCLXXXV. CAP.

Fra Bardaga Attila Kongs oc Valldimars Kongs.

NU er at ſeigia fra for Attila Kongs/ at hann hefir brent ſtorar borgir oc kaſtala i riki Valldimars Kongs. Enn tha er thetta ſpyr Valldimar Kongur/ at ufridur er i hans riki / tha ſendir hañ bod umm allt ſitt land/ at allir ſkulo til hans koma their er ſkylldi meigo vallda oc thori at beriaz; oc nu er Valldimar Kongur er albuinn at fara i mot Attila Kongi / tha hafdi hann ei minna lid enn tiu thuſundrat Riddara / oc mikinn annann her. Nu fer hann thar til er hann hittir Attila Kong/ oc verdur nu thar mikil orroſta er theßir tveir Kongar finnaz; nu beriaz their langa rid af mikilli hreyſti oc dreingſkap / ridur Attila Kongur fremſtur i ſinni fylkingu oc hefur ſialfur ſitt merki i hendi. Nu ridur i annari fylkingu Hilldibrandur med lid Thidriks Kongs Aumlunga / oc hefur merki Thidriks i ſinni hendi/ oc berſt hann nu allhrauſtliga / oc fellur fyrir honum margur; enn ſumir menn Thidriks Kongs fylgia Margreiſa Rodingeir. Valldimar Kongur ridur nu dreingilega framm/oc liet blaſa i alla ſina ludra/ oc bad Ruzimenn ganga hart framm oc diarflega / tha fiell mikit lid Attila Kongs til tiu hundrada / oc ſem Attila Kongur ſa that / tha flydi hann undann hvort hann kunni. Thetta ſa meiſtari Hilldibrandur oc Margreiſi Ro-

285. CAP.

Om Fältſlaget emillan Konung Attila och Konung Waldemar.

NU kommer mann igen at berätta om Konung Attilas förehafwande / at han afbrändt ſtora ſtäder och Caſtell i Konung Waldemars rijke. Hwilken ofred / när Konung Waldemar förſporde / befallte han öfwer hela ſitt rijke / at hwar och en ſom kunde ſwärd bära och tordes at ſläß / ſkulle komma til honom; och Konung Waldemars krigshär / thå han war aldeles färdig at gå emot Konung Attila / beſtodh af tije tuſend riddare / och mycket annat folk. Konung Waldemar framdrog medh hären til deß han fant Konung Attila / och blef der ſtrax ett ſtort ſlag emillan deße Konungar; dhe ſloges en lång ſtund medh förſärlig ſtarkhet och manlighet. Konung Attila redh främſt uthi ſin ſylking / och förde ſielf ſitt baner. Then andre troppen ſom beſtodh af Konung Thidreks folk Omlungarne / anförde Hildebrander / och hade i ſina händer Konung Thidreks baner / han fäcktade tappert och fällte mången man til jorden; en deel af Konung Thidreks folk hade Margrefwe Rodinger. Konung Waldemar gick uppå ſom en hiälte / lät blåſa i alla ſina krigsludrar / och förmana Ryßarne at angripa ſin ſiende oförſkräckt. Uthi den ſtriden wardt af Konung Attilas folck nederſlagne ettuſend man / hwilket när Konung Attila ſåg / flydde han undan hwart han kunde. Detta ſåge Hildebrander och Margrefwe Rodinger / och drog Hildebrander ſigh til minnes huru frimodeligen Konung Thidreks månn torde fächta / thy bad han dem nu gå manneligen uppå; åfwen det ſamma giorde Margrefwe Rodinger med ſitt folck /

CAP. CCLXXXV.

De prælio inter Attilam & Waldemarum commiſſo.

INterim Attila igni ferroque graſſatus per Waldemari provincias, urbes atque caſtella plurima devaſtaverat. De hac clade certior factus Waldemarus, miſſis per provincias nunciis, ſub ſigna convenire juſſit quotquot tractandis armis idonei habebantur homines. Hoc inſtructus apparatu, agmen eduxit ſupra decem mille equitum, quibus denique adjungebantur militum copiæ. Attilæ in occurſum deductis agminibus, mox acies ordinata. Concurrunt inimica cornua vehementi ferocia. Ante primos ordines vectus Attila vexillum ſuum præferebat. Alterum cornu componebatur ex militibus Theoderici Amlungis, quorum dux Hildebrandus ſigna itidem ferens fortiter dimicavit. Etiam Margrafius Rodingeirus turmam unam ductavit. Waldemarus dato prælii ſigno, Ruſſos ad fortiter dimicandum oratione exhortavit. Cæſi ſunt à partibus Attilæ circiter mille, cum id videns Attila, fugam capeſſit. Verum Hildebrandus atque Rodingeirus confiſi fortitudine militum Theoderici, pugnam acrius ſuſtinent, ac facto rurſus in hoſtem impetu bina millia militum Waldemari trucidarunt. Superveniens hoc in conflictu Græcæ nationis Comes quidam, contra Hildebrandum lanceam direxit ictu validiore, ut in terram pronus deturba-

Rodingeir / tha theinkti Hilldibrandur thar uppa/ hvorſu mañlega menn Thidriks Kongs kunnu at ſtrida / oc bad hann tha at frammganga dreingilega/ ſva giordi oc Margreifi Rodingeir med ſina menn / their toku tha aptur a nyiañ leik til at beriaſt / oc felldu tha a litilli ſtundu tvo thuſund af folki Valldimars Kongs. Tha mœtti theim einn Greifi af Gricklandi / hann ſtack til Hilldibrands med ſinu ſpioti / ſva at hann hraut langt af heſtinum. Enn ſem Margreifi Rodingeir ſier at Hilldibrandur var fallinn / tha eggiadi hann faſt ſina fylgdar menn/ oc bad tha flyta ſier til at hialpa meiſtara Hilldibrandi. Margreifi Rodingeir nadi heſti Hilldibrands/ oc færdi hann til hans/ oc hialpadi honum upp i ſodulinn. Enn ſem meiſtari Hilldibrandur kom uppa ſinn heſt/ tha ſtriddi hann af mikilli reydi/ oc fiellu Ruzarnir hverir umm annann. Valldimar Kongur hafdi ſva mikid folk / at Hilldibrandur oc Margreifinn urdu at flyia / their hǫfdu miſt tvo hundrud af ſinu lidi / ſidan hielldu their a flotta/ oc reiſtu allt til theß er their komu t Hunaland/ oc illſkuduſt ſva mikit at their hofdu feingit ſva mikin oſigur oc mikla ſkomm.

folck/ och begynte de ſtriden af nyo ſå håfftigt/ at på en liten ſtund/ dråpte de twåtuſend af Konung Waldemars folk. Då mötte dem en Greſwe af Grekland/ han ſtack til Hildebrander medh ſitt ſpiut/ ſå at Hildebrander föll långt ſtycke ifrån håſten. När Margreſwe Rodinger ſåg at Hildebrander war fallen af ſin håſt/ åggiade han faſt ſina månn/at de ſkulle ſkynda ſigh Måſter Hildebrander til hielp. Margreſwe Rodinger fick hans håſt fatt / och hielpte honom upp i ſadelen. Men når Måſter Hildebrander kom igen på håſten / ſlogs han håfftigare ſedan ån förr / och nederſlog Ryſſarne hwar uppå annan ; dock hade Konung Waldemar ſå mycket folck/at Hildebrander och Margreſwen måſte taga flychten medh twåhundrade måns förluſt af ſitt folck / och flydde de til Hunaland mycket illa tilfreds/ at de hade tappat ſlaget medh ſtoor neſa.

CCLXXXVI. CAP.

Samtal Thidriks Kongs oc Hilldibrands umm næſt halldna ſtridit.

Hilldibrandur meiſtari geingur nu thangat ſem Thidrikur Kongur la/ oc ſagdi til hans: that gledur mig at thu ert enn nu lifandi / enn tho vœra ec enn tha miklu gladari ef at thin ſar væri lœknud. Thidrikur Kongur ſpyr hann hvorninn that hefdi tilgeingit i Ruzilandi? Hilldibrandur ſvaradi: that he-

286. CAP.

Konung Thidreks och Hilldebrands ſamtal om nåſt förledne kriget.

Måſter Hilldebrander gick ditt ſom Konung Thidrek låg/ och ſade til honom: jag glådies der öfwer at du år ånnu leſwandes/ men mycket mehr glad ſkulle jagh bliſwa om din ſåår woro låkte. Konung Thidrek frågade huru det hade tilgått i Ryßland? Hildebrander ſwarade/ det haſwer rått illa gått: du haſwer ofta ſagt för migh at Konung Attila haſwer hierta uthi ſigh uthi krig och örlig/men migh

turbaretur. Rodingeirus ſubſidium laturus Hildebrando, ſuos cohortabatur ad opem ferendam. Ipſe vero admoto equo Hildebrandum conſcendere fecit. Qui collectis ſubito viribus, contra Ruſſos vehementi impetu irruens, magnam eorum ſtragem edidit. Interim numero militum longe prævalente Waldemaro, nihil aliud reſtabat opis, niſi ut fuga ſe ſubducerent Hildebrandus atque Margrafius, deſideratis jam ex ſuorum numero ducentis militibus. Quod reſiduum erat agmen, Hunalandiæ intra limitem ſe recepit, quamvis ob cladem nuperam acceptumque dedecus haud parum contriſtarentur.

CAP. CCLXXXVI.

De colloquio Theoderici atque Hildebrandi.

AD Theodericum regem ingreſſus Hildebrandus, dicta ſalute, ſibi inprimis gratum accidere ait, quod eum vivum intueri liceat, multo futurum gratius, ſi perfectâ ſanitate ipſum frui ſors permitteret. Mox Theodericus de Ruſſica expeditione ſcitatus. Enarravit Hildebrandus, haud ſatis felicibus auſpiciis iſtud proceſſiſſe negotium. Quippe & exſpectatione minora præſtitiſſe Attilam, vulgi cætera ſermonibus ob fortitudinem eximiam

hefur illa geingit/ thu hefur opt ſagt mier at Attila Kongur væri frimodugur oc driſtugur madur i ſtridi oc orlogum/ enn mier thotti ſva at hann væri einginn kempa ellegar hrauſtur madur/ oc i ſannleika er hann bædi hræddur oc flottagiarn: thvi thegar vier komum i Ruſſiland / oc ſtriddum imoti Valdimar Kongi/ oc bardaginn var hardaſtur / oc vier theinktum oc vier væntum at vier mundum oc ſkylldum innleggia mikinn heidur / tha hiellt hann a flotta ſem einn hræddur gellkandi hundur / oc liet falla nidur merki ſitt/ oc hafdi med ſier allann Huna her ; tha eggiadi ec thina menn/ oc ſneri ec thriſvar ſinnum a moti theim aptur/ oc Margreiſi Rodingeir medur mier/ oc tha ſloum vid eitt thuſund Ruzia thel / eptir that at Kongurinn hafdi fluit. Tha kom einn Greiſi af Gricklandi/ hann var brodur Valldimars Kongs/ hann ſtack mic medur ſinni burſtong/ oc kaſtadi mier langt af minum heſti / oc that mattu launa Margreiſa Rodingeir/ at hann frelſadi tha mitt lif/ med thvi at hann færdi mier minn heſt thá aptur/ oc ſidann hiellt ec a flotta/ oc feingum vier bædi ſkomm oc oſigur i Ruzilandi. Thidrikur Kongur ſvaradi: theigi thu Hilldibrandur/oc ſeig mier eigi meira af thinni reiſu/ thvi hun dugir ecki mikid/ oc yrdi ec heill minna ſara/ tha ſkylldi ec einu ſinni ennu koma i Ruzilan d/ oc reyna ſialfur hvor fyrſt kemur a flotta/ oc ecki ſkulu Ruzimenn thar af leingi hroſa ſier/ at their haſa feingit ſigur yfir oß.

migh tyckes at han år ingen kiåmpe eller ſtridzman/ och i ſanning år han både rådder och ſnar til at fly: thy når ſom wij kommo i Ryßland och ſtridde emot Konung Waldemar / och ſlaget war ſom hårdaſt / och wij tånckte at inlåggia ett ſtort beröm/ då tog han til flychten ſom en rådder gnållande hund / låt ned falla ſitt hûfwud banéer/ och hade medh ſigh all Huna håren; thå förmanade iagh dine mån til tapperhet/ och wånde iagh medh Margrefwen Rodinger tre gånger emot ſienden/ och ſlogom wij ett tuſend Ryßar ihiál ſedan Konungen hade flydt. I then ſamma ſenare ſtryden kom en grefwe af Grekland fram Konung Waldemars broder / han rånde til migh medh ſpiutet/ och kaſtade migh långt bort af min håſt / och år du ſkyldig at tacka Margrefwe Rodinger / thy hán frålſte mitt lijf/ och ſkaffade migh min håſt igen/ ſedan flydde iagh medh ſkam och öſeger ifrån Ryßland. Konung Thidrek ſwarade: Tig nu Hildebrander / och beråtta intet mehr om din reſa/ thy hon år paſlig hederlig / men om mina ſår blifwa låkte / ſkal iagh ån en gång komma i Ryßland / och förſöka hwilken ſom förſt ſkal taga flychten/ och intet ſkola Ryßarne långe roſa ſigh af ſin erhållna ſegér öfwer oß.

CCLXXXVII. CAP.

Herbunadur Attila Kongs til Ruzilands.

THidrikur Kongur var groinn ſara ſinna/ tha ſagdi hann til Attila Kongs: man=

287. CAP.

Om Konung Attilas krigzuthruſtning til Ryßland.

NÅr Konung Thidreks ſår woro låkte/ ſade han til Konung Attila: minnes du

miam collaudatum. Hunc nimirum media ex acie, jam fervente pugna, terga dediſſe, deſerto gloriæ campo quem obtinendum ſperare alias licebat. Signis turpiter projectis, cum Hunis ſuis procul diſceſſiſſe. Interim officio debito non defuiſſe ſe, animatis ad pugnam copiis, qui facta ter irruptione juncta opera Rodingeirii, mille hoſtium interfecerunt. Attila elapſo, ſuperveniſſe Græcorum procerum nonneminem, Waldemari fratrem, qui ſtricta adverſum ſe lancea ex equo deturbavit. Merito autem grates Rodigeiro referendas ob vitam ſibi ſervatam, admoto celerius equo. Deinceps non tutiora magis viſa conſilia, niſi fugæ, quamvis cum dedecore aliquo conjuncta. Talia audiens ſubmonuit Theodericus, reticendam potius eſſe infelicius geſtarum ſeriem, in vulgi alias fabulam facillime vertendam. Aliquando valetudine recuperata, ſtatutum ſibi experiri etiam Ruſſorum vires, ne incaſſum illi glorientur fruſtranea victoria.

CAP. CCLXXXVII.

De expeditione Attilæ Ruſſica.

A vulneribus ſuis jam convaluerat Theodericus, cum Attilam alloquutus, ignominiæ à Ruſſis

manstu nockut hversu mikla skomm thu fieckst af Ruzimonnum? edur villtu alldrey hefna theß meir? Kongurinn svaradi: ec vil giarnann hefna ef thu villt hialpa mier/ oc liggur mikit til thins manndoms. Thidrikur Kongur svaradi: ec vil giarnann hialpa thier/ safna thu alleinast folki yfir allt thit riki; Valldimar Kongur skal flyia sitt riki firir oß/ edur hann skal at odrum kosti deyja/ ellegar ec oc vier skulum ei aptur koma. Nu fær Attila Kongur a litilli stundu mikit lid/ eigi minna enn tiu thusundrat riddara. Oc enn lætur hann senda bod a nyiann leik/ at allir skulo til hans koma their er eru twitugir eda elldri/ oc adur enn hann fer af Hunalandi/ tha hefur hann tuttugu thusundrat riddara/ oc mikit lid annat. Nu fer hann med thenna her i Ruziland oc Pulinaland/ oc brennir borgir oc kastala allt thar sem hann fer. Oc nu er Attila Kongur med allann sinn her firir theirri borg er heitir Palteskia / sa stadur er sva sterklegur/ at nu vita their varla hverso their fa thenna stad tekit; thar er sterkur steinveggur och storir kastalar / diki breid oc diup/ oc i stadinum var mikill her at veria thann stad / oc their er stadinn vardveita hræddast allitid her Attila Kongs. Enn er Attila Kongur sier hvarsu stadurinn man vera tor unnin/ tha lætur hann sla herbudir / och skiptir i thria stadi herinum. Undir sinu merki setur hann tiu thusundrat / enn onnur tiu thusundrat riddara setur hann i annan stad / oc thar hofdingia yfir Thidrik af Bern / oc thessari fylking fylgir oc mikill fioldi ribballda. Oc i thridia stad setur hann tiu thusundrat riddara / til at fyl-

du intet hwad för skam dig wederfors sidst af Ryßarne? eller will du aldrig mehr hämnas på dem? Konung Attila swarade: iagh will giärna hämnas på dem / om du will hielpa migh / och står det mycket på din manlighet. Konung Thidrek swarade: iagh will giärna hielpa digh / allenast du man församlar folk af alt ditt rijke; Konung Waldemar skal antingen bliswa landsflychtig af sitt rijke för oß / eller skal han mista lijfwet / eller för det tredie / skolom wij intet komma igen. Til Konung Attila kom en stor krigsmacht på lijten tijdh / så at riddarenes antaal war tijotusend. Medh hwilken han war intet förnögd / uthan befallte på nytt öfwer alt sitt rijke / at til honom skulle komma alla dhe som woro tiugu åhr gambla eller der uthöfwer; thy hade han tiugutusend riddare och mycket annat krigsfolk tilsammans samkat förr än han drog uthaf Hunaland. Medh denne krigshär drog han til Ryßland och Polen / och brände der städer och Castell allestådes der han framfor. Och kom Konung Attila så widt medh sin krigshär / at han belägrade Palteskio / hwilken war så starkt befästat / at han wiste intet hwad medel han skulle bruka til deß eröfrande; thy staden war wäl förwarat medh tiocka stenmurar / stora Casteller / diupa och breda grafwar. Sedan war staden försedd med det krigsfolk / som intet fruchtade för Konung Attilas krigsmacht. Men när Konung Attila såg huru swår staden war at intaga / låt han sättia upp sin tält / och stifftade krigshären i tre delar. Under sin fänika hade han tijotusend riddare / och tijotusend förordnade han i den andra troppen / öfwer hwilken han satte til höfding Konung Thidrek af Bern / hans tråpp följde många frijryttare. Öfwer den tredie delen af krigshären som och bestodh af tijotusend man / förordnade han til anförare Margrefwen Rodinger / hwilken åfwen wäl

Russis haud ita pridem ipsi illatæ meminit, simul commonefaciens vindictæ aliquando capiendæ fore tempus. Respondit Attila, sibi quidem animum istis ausibus haud deesse, dummodo auxilia etiam commodare velit Theodericus. Pollicebatur Theodericus promtam futuram operam suam. Ac nihil in mora esse, quin exercitum conscribi jubeat Attila, per universi regni sui provincias colligendum. Sic quippe stare debere sententiam aut regno ejiciendum Waldemarum, aut vitam ipsi adimendam esse, quod si minus succedat animi propositum, utique certum, haud usquam patriæ lares revisum cupere se. Indicta intra breve tempus militum proscriptione, deni mille collecti sunt equites. Quo numero haud contentus Attila, denuo sub armis convocari jussit eos omnes, qui vigesimum ætatis annum supergressi fuerant. Atqui facto etiam horum censu, ante suum ex Hunalandia discessum, numerus constituebatur viginti mille equitum, quibus supplementum accessit novo militum auctario. Hoc cum exercitu in Russiæ atque Poloniæ provincias facta irruptione, cædibus atque flammis cuncta vastarunt obvia. Obsessum etiam castellum Palteskium, quod gemina fossa structisque ex lapide mœniis ab incolis defendebatur, expugnatu valde difficile. Defendebatur locus iste valida manu militum, quorum æquales erant vires ad propulsandam hostium vim. Attilas considerato loci situ, positis castris exercitum in tria agmina divisit. Ipse decem millium agminis dux erat, totidemque

fylgia Margreifa Rodingeir/ oc hefur hann oc mikinn her loddara. Nu setur i sinn stad hver thessara hofdingia sinar herbudir firir borgina/ oc margann dag beriast their vid borgarmenn/ oc vinna morg storverk/ oc hvarir tveggio tapa nu af odrum morgum manni.

CCLXXXVIII. CAP.

Radagiordir Attila Kongs oc Thidriks Kongs.

OC er their hafa leigit umm stadinn thria manadi/ tha seigir Thidrikur Kongur Attila Kongi/ at eigi vill hann vera leingur i theim stad med allann thennan her/ oc mællti a thessa lund: Herra Attila Kongur/ nu vilium vier annat hvart at thier ridit med ydrar fylkingar ut i Ruziland/ oc swa Margreifinn i annann stad/ enn vier manom sitia umm thenna stad med vara fylking/ oc skiliaz eigi hiedan firr enn stadurinn er unninn; enn med thvi at thier vilit helldur hier sitia/ tha viliunn vier fara i annann stad. Nu svarar Attila Kongur hoffsamlega/ oc kom that i hug/ at Thidrikur Kongur myndi nu vilia einsaman hafa af ordlof firir that at thesi stadur væri unninn/ oc hann thyckist nu sia at mikit er spillt at borgar veggionum/ er dag oc nott hafa geingit valslaungur thær er eigi hafa færri menn reidt enn thriuhundrat / oc eru thær margar i hverri fylkingu. Oc that annat kemur honum i hug/ at ef Attila Kongur vill eptirsitia med sina fylking eina

wål hade medh sigh ett lôst partij af allehanda slags folck. Hwardera af theße hôfdingar slogo sigh sårskilte låger uthan för staden; alla dagar sloges dhe medh stadzfolket/ och giorde förträffelige giårningar/ dock förlorade dhe mycket manskap uppå bågge sidor.

288. CAP.

Om Konung Attilas och Konung Thidreks rådgiörande medh hwar andra.

NÄr dhe hade legat för staden i tre månader/ sade Konung Thidrek til Attila at han wille intet uppehålla sigh ther långer medh hela hären/ och talte så ledes: Herre Konung/ iagh finner rådeligit/ antingen at j bryten upp medh edert folk/ och resen långre inn uthi Rysland/ sammaledes Margrefwen och hans folk/ men wij skolom bliswa qwara hår för staden medh wårt folk/ och intet öfwergifwa belågringen förr ån staden år öfwerwunnen; men skulle i falla på dhe tanckar at sielf fortsåttia belågringen/ thå will iagh medh mitt folk den uphäfwa/ och draga långre inn. Konung Attila uptog Konung Thidreks förslag fogeligen/ fast ån han tånkte uthi sitt sinne/ at Konung Thidrek allena wille hafwa beröm för stadens eröfrande/ och han tyckte at stadzens murar wore mycket swage blefne af det ouphörlige skiutandet som dagh och natt hôllts medh walslungorne/ hwilka trehundrade karlar hwardera måste föra tillijka; månge sådane wore uthi alle tre delarne af krigshåren. Sedan rann honom i hugen/ at om han skulle bliswa qwar ensammen medh sitt folk/ då kan-

que alios Veronensis Theoderici imperio parere jussit, aggregatis ad hunc numerum etiam cohortibus aliis qui sponte militatum venerant. Tertium etiam agmen mille constabat equitibus sub ductu Rodingeiri Margrafii, quem turba etiam sequebatur plurima. Fixis hoc ordine castris juxta ducum stationes singulas, quotidianis decertatum est velitationibus, impari quandoque successu partium.

CAP. CCLXXXVIII.

De Attilæ deliberatione cum Theoderico.

PEr menses tres jam obsessa urbe, Attilam alloquutus Theodericus, sibi minime consultum ait, tanti exercitus multitudine circa unam urbem diutine occupari. Quin potius suadere, ut separato cum agmine suo Russiæ terras invadat Attila, in aliam rursus provinciam se diffundente Margrafio. Suam vero phalangem in urbe obsidenda eaque expugnanda gnavam daturos operam. Interim nec regis arbitrio denegatum cupere se, quo minus obsidionem cum suis perficiat, discedente in provincias cum turma sua Theoderico. Isthoc Theoderici consilium collaudavit Attilas, quamvis non sine suspicione affectatæ Theoderico gloriæ ob urbem sua propria fortitudine devictam. Præsertim cum moenium jam collapsa erat pars magna, præ ballistarum impulsu, quæ trecentis haud minus viris agitabantur, quarumque apud singulas turmas creberrimus erat usus. Subibat denique mentem regis, solo permanente se cum legione sua, forte uti fama est superventurum Walde-

 dema-

na ſaman/ at tha kann vera at thar komi Valldimar Kongur oc beriest vid hann med uvigann her/ ſem hann ſpyr at tha hefur hann ſamandreigit/ enn tha mißir hann lidveizlu Thidriks Kongs oc Margreifa Rodingeirs. Attila Kongur ſvarar a tha leid mali Thidriks Kongs: Godi vinur / ſva mikit kapp hefi ec alagt at fa thenna ſtad / at eigi ma ec hiedann fara / adur enn mit merki er borit yfir vigſkord borgarinnar; enn ec vil bidia thig helldur/at eigi farir thu i brott oc ſva Margreifi Rodingeir/ firir thvi at vier hofum optlega bariz vid Ruzimenn/ ſva at vier hofum ordit lidvana af ofurlidi landsmanna : nu hofum vier mikinn her/ ſva at oß ma eigi tilſaka ef vier ſkilium eigi lid vart. Nu ſvarar Thidrikur Kongur: ſeint faum vier unnit Ruziland ef vier liggium thrir umm eina borg/vier komom i allann her Ruzimanna med eigi meira lid enn tiu hundrud manna / enn nu hofum vier tiu thuſundrat riddara oc meira her annann/ oc leyſtuns vier ſva i brott af herinum / at Ruzimenn lietu firir oß meira en tuttugu hundrad mañа: Nu verit thier eptir Herra med ydarn her/ oc Margreifi Rodingeir med ſinn her ; enn ec man ut rida med mina fylking/ oc hitta firir mier fleiri ſtadi/ firir thvi at nu munu Hynir ſigur hafa. Oc theßu iata their.

kanſkie Konung Waldemar kunde komma medh öfwermättan ſtoor krigsmacht/ ſom rychtet gick honom hafwa ſammandragit at ſlåß medh ſigh/ och worde han thå miſtandes Konung Thidreks och Margrefwens bijſtånd. Thå ſwarade Konung Attila ſåledes til Konung Thidreks tal: Gode wän/ iagh hafwer anwändt ſå mycket uthi denne belägring til at intaga ſtaden/ at iagh intet kan öfwergifwa belägringen förr än mitt baner warder inburit öfwer ſtadjens ſkantzkorgar; alt fördy will iagh bedia digh/ at du eller Margrefwe Rodinger icke dragen bort/ effter iagh offta hafwer ſlagetz medh Ryßarne/ och mångfaldigt blifwit öfwerwunnen af deras myckna landsfolk: nu hafwa wij en ſtoor krigshär när han hålles tilſamman/ ſå at fienden kan intet winna något på oß. Konung Thidrek ſwarade: ſeent wardom wij Ryßland öfwerwinnandes/ om wij alla tre ſkole förnöta wår tijdh här för en ſtadh/ wij kommo tilförene emot Ryßarnes här medh intet mera folk än ettuſend mann/ men nu hafwa wij tijotuſend riddare och mycket annat folk/ och ſkildes wij ſå den gången ifrån Ryßarne/at dhe förlorade mehr än twåtuſend mann: Blif nu qwar Herre om eder behagar tillika medh Margrefwe Rodinger och bägges edert folk/ men iagh will bryta upp medh mitt folk/ och giöra min flijt at iagh kan eröfra flere ſtäder/ thy nu måſte Hunarne få ſeger. Til thetta ſade dhe alleſamptligen ja.

CCLXXXIX. CAP.

Vmm Bardaga Thidriks Kongs oc Valldimars/ oc daudi Valldimars Kongs.

THidrikur Kongur tekur nu upp allar ſinar

289. CAP.

Om Fältſlaget emillan Konung Thidrek och Konung Waldemar/ och Konung Waldemars död.

KOnung Thidrek togh upp fördenſkull alla ſina

demarum cum exercitu prægrandi, cui ſuſtinendo ſe minus parem fore, auxilio deſtitutum Theoderici ſimulque Margrafii. Itaque ſermonem Theoderici ſuſcipiens Attila, fatebatur urbis obſidionem plurimi ſibi conſtitiſſe, adeo ut nefas ducat illinc diſcedere, donec illa expugnata, vexillum ſuum facto per mœnia tranſitu mediam in urbem præferri videat. Interim ſollicitius id petere, ut ſociatis ſecum agminibus illic permanere velit Theodericus uná cum Margrafio, ne forte tumultuaria illa Ruſſorum multitudine denuo circumveniri queant. Nec enim auſurum hoſtem aperta acie congredi phalanges juſto ordine diſpoſitas. Contra Theodericus argumentabatur, Ruſſiam ſero demum ſubjugari poſſe, quamdiu circa urbis unius obſidionem hæreat exercitus totus. Ac vero priſtini fuiſſe moris mille tantummodo dimachis Ruſſorum incondito agmini ſe opponere. Jam decem millia militum ſub ſignis ſtare, præter eos qui caſtra ſequuntur magno numero bellicoſos homines alios. Quin & nuperi conflictus præ oculis verſari exemplum, quo Ruſſorum cæſa bis millia memorantur. Itaque obſidionem una cum Margrafio perficiente Attila, ſibi interea conſtitutum urbes alias expugnatum ire. Quippe jam fas fortuna proſpera uti Hunos. Iſtud Theoderici conſilium miro omnium applauſu adprobatum eſt.

CAP. CCLXXXIX.

De pugna Theoderici, atque Waldemari cæde.

THeodericus motis caſtris, in Ruſſiam copias ſuas duxit. Illic infeſta circumducens arma

sinar herbudir/ oc flytur nu allann sinn her i Ruziland. Hann fer nu herskylldi yfir landit/ oc hvar sem hann for/ drepur hann nu margann mann/ oc brytur margann kastala oc borgir/ oc gerir mikit illvirki: oc nu kemur hann firir thann stad er heitir Smaland/ oc thar legst hañ umm stadinn med her sinn/ oc a margar orrostor vid borgarmennina. Oc nu er hann hefur thar verit sex daga/ tha kemur thar Valldimar Kongur med her Ruzimanna/ oc hefur eigi minna her enn fiorutiu thusundrada. Enn Thidrikur Kongur lætur blasa i alla sina ludra/ oc bidur Aumlunga oc Hyni vapna sic/ oc hlaupa a sina hesta/ oc rida igegn Valldimar Kongi/ oc seigia at thenna dag skal Valldimar Kongur fa bana/ eda flyia/ eda at thridia kosti skal Thidrikur Kongur sialfur falla med allann her sinn. Nu ridur Thidrikur Kongur i ondverdri fylkingu/ oc med honum hans frændi Ulfrad oc meistari Hilldibrandur/ oc hans hinn godi vin Villdifer/ oc nu verdur hord orrosta oc long bædi. Thidrikur Kongur er nu ridinn i midiann her Ruzimanna/ oc hoggur a tvær lidar bædi meñ oc hesta/ oc fellir hvern a annann: oc hans kappar fylgia honum alldreingilega/ oc hver theirra fellir mikinn mañfiolda/ oc allir Aumlungar eru nu katir/ oc bæriaz nu allann thann dag med miklu drambi. Oc nu berst Thidrikur Kongur sva i herinom sem leon i dyraflocki/ oc hrædast nu allir hans vopn/ oc allur er hann blodugur/ oc sva hans hestur. Oc nu hittir hann firir sier merki oc fylking sialfs Valldimars Kongs

sina tält/ och framreste medh sin krigshär inn uthi Ryßland/ hwarest han förde härskiöld öfwer landet/ dräpte många menniskior/ nederbröt många slott och städer/ och medh ett ord tilsäyandes/ for jämmerligen fram: och på sidstone kom han medh sin häär för staden Smälensko/ hwilken han belägrade/ och hölt många fältslag medh stadzens Jnbyggiare. När han der legat för staden uthi sex dagar/ kom Konung Waldemar medh hela sin krigshär Ryßarne/ och war fyratijotusend man stark. Konung Thidrek befallte strax blåsa i alla sina krigzludrar/ at Ömlungarne och Hunarne skulle bewäpnade på sina hästar möta Konung Waldemar/ och sade Konung Thidrek sielf/ at denne dag skulle Konung Waldemar mista lifwet/ eller fly/ eller för det tredie skulle han sielf falla medh all sin krigshär. Konung Thidrek redh främst i sin krigshär/ och medh honom Ulfråd hans frände/ och Måster Hilldebrander sampt hans gode wän Willifer/ och wardt der en hård och långlig slachtning. Konung Thidrek gick medh sin tråpp mitt in uthi Ryßarnes krigshär/ och fällte på bägge sidor både män och hästar: hans hiältar följde honom aldrafrimodigast/ hwilka hwar för sigh högge mycket folk ihiäl; thy wore Ömlungarne mycket glade/ och fächtade hela den dagen medh ett friskt modh. Konung Thidrek slogs så i deras här som ett Leyon uthi en diurehoop/ hwarföre alla woro rädde för hans wapen/ och war han och hans häst all öfwer blodige. Emot honom kom nu Konung Waldemars tråpp och baner/ thy redh Konung Thidrek frimodigt fram/ högg den riddare i ett hugg som baneret bar högre handen af/ så at stålhansken följde medh handen/ och föll baneret på jorden/ sedan gaf han Konung Waldemar dödshugg

ma, igni ferroque sæviebat, occupatis etiam passim castellis atque urbibus, sibi tributariam constituit regionem. Urbem quoque Smolensciam dum obsidione pressit. Hanc liberaturus Waldemarus, postquam per sextiduum obsessa fuerat, exercitum quadraginta millium Russorum collectum adduxit. Theodericus signum tubis dari jussit, simul cohortatus Amlungos atque Hunos ut pristinæ virtutis memores fortiter pugnam subire non reformidarent. Quippe diem nunc adesse, quo præter mortis aut fugæ sortem nihil Waldemaro superfuturum, vel secus Theodericum una cum copiis suis tristi periturum clade. Ita vero copias suas distribuerat Theodericus, ut ipse inter primores incederet, reliqua agmina tuerentur Ulfradus, Hildebrandus, atque Willifer contubernalis, quum immissa mox in hostem acie, vehementis prælii increbuit fragor. Medias in hostium turmas invectus Theodericus, ictus quaquaversum vibravit multa passim hominum equorumque strage. Sequebantur pari fortitudine contubernales reliqui, quos ad præclara facinora animaverat gentilitium nomen Amlungorum. Eminuit leonina audacia Theodericus, hostes veluti ferarum gregem proculcans, cum trucia proferret quaquaversum arma, sangvine madens ipse pariterque equus ejus. Ingruente contra ipsum turma cui præferebatur Waldemari vexillum, ferocius in hanc invectus est Theodericus. Exseruit se maximopere virtus ejus, cum ictu haud fallaci amputata dextera hominis vexilliferi, Waldemaro regi lethale vulnus inflixit, proscisso in terram vexillo. Mox Amlungi atque Huni sublato clamore factoque impetu Russos cædunt prosternuntque. Restabat his

Kongs/ oc ridur thar at alldiarflega/ oc hauggur i eino hoggi thann Riddara er bar merkit / a hans hægri hond oc af hondina med bryniunni / oc tha fellur merkit a jordina / oc thar med hoggur hann sialfann Valldimar Kong bana-hogg. Hier eptir verdur op mikit oc gnyr af Aumlungum oc Hynum/ oc eggiar hver annann/oc falla Ruzimenn hun-dradum. Nu flyia Ruzimenn/oc er tha drepit adur sva sem stord thar er their hafa fundist. Aumlungar oc Hynir be-riaz allann thann dag oc tha nott oc annan dag / oc drepa hvern mann er their fa stadit/ oc nu hefur litill lutur undann komist.

hugg. Här effter wardt mycket skrik och gny ibland Omlungarne och Hunarne/ thy hwar äggiade annan til ansall/och föllo thå Ryßarne hundradetals. Omsider måste Ryßarne taga flychten / och wordo dhe nederslagne som gräs uppå walplatzen. Omlungarne och Hunarne fullföllgde fienden både den dagen och påfölliande natten / sampt dagen effter / och dräpte hwar och en som för dem kom / föruthan några få som sluppe undan.

CCXC. CAP.

Attila Kongur vinnur oc inntekur Palteskiu borg.

ENn thrim dogum sidar enn Thidrikur Kongur var brott ridinn fra Attila Kongi / gerir Attila Kongur sva harda atgaungu at borginni med mango oc lasbogom / at nu fa their unnit stadinn. Oc a theim degi ganga Hynir upp i borgina med allann sin her / oc drepa margann mann / oc taka ogrynni fiar/ oc briota thann stad nalega allann til jardar / oc thau verk voro tha unninn/ er enn meigo sia their er thar koma i thann sama stad.

290. CAP.

Konung Attila intager Paltesco stadh.

TRe dagar effter Konung Thidreks bortfärd ifrån Konung Attila / bestormade Konung Attila så hårtigt staden medh mycket folk medh låsbågar bewåpnade / at han intog honom. Strax samma dagen gingo Hunarne inn uthi staden medh hela sin krigshär / och slogo ihiel mycket folk / och togo ther otrolige rijkedomar / sedan nederrefwo the staden aldeles/ och blefwo den gången dhe gärningar bedrefne / hwilka dhe / som komma til samma ort/ ännu see kunna.

CCXCI. CAP.

Umm Attila Kong oc Iron Jarl brodir Valldimars Kongs.

HJer eptir flytur Attila Kongur allann sinn her upp i Ruziland/ thar sem hañ spyr til Thidriks Kongs. Oc nu er Thidrikur

291. CAP.

Om Konung Attila och Iron Jarl Konung Waldemars broder.

EFter sådan förrättning / förde Konung Attila sin krigshär längre in uthi Ryßland / och dijt som han sporde at Konung Thid-

his unica elabendi spes turpis fuga , jam amissa maxima suorum parte, qui prælio occubuerant. Nec vero à cæde cessarunt Amlungi atque Hunni, in obvios quosque truculenti, paucis admodum hostilium copiarum elabentibus.

CAP. CCXC.

De expugnatione urbis Palteskii.

ELapso post discessum Theoderici triduo, crebris jaculationibus urbe coarctata, eam in potestatem suam redegit Attilas. Hunnis irrumpentibus in urbem, ferro cæsi sunt incolæ, opes direptæ, ædiumque structuræ solo æquatæ, remanentibus barbaræ sævitiei vestigiis in longum usque ævis.

CAP. CCXCI.

De Attila atque Jrone Jarlo.

URbe occupata, exercitum suum in Russiam transtulit Attilas, cum Theoderico se associaturus, qui prope Smolenscium urbem castra fixerat. Attilæ adventum gratu-

kur Kongur er aptur horfinn til Smalenſku/ tha kom thar Attila Kongur med ſinn her/ oc ſeigir nu Thidrikur Kongur Attila Kongi oll tidendi thau er ordit hafdo i hans ferd ſidann their ſkilduſt. I theim ſtad var Iron Jarl brodir Vallduuars Kongs / hann rædir vid ſina menn : ſva liſt mier ſem vier eigum tvo koſti firir hondum / ſa er annar koſtur at hallda upp bardaga vid Attila Kong medan vier meigum / enn tho er theß meſt von at vier ſtandunz ecki vid thetta ofurefli/ oc latunz vier / enn hinn er annar koſtur/ at vier gefum oß upp oc ſtadinn i valld Attila Kongs. Tha fer Jarlinn af ſinom ſkom/ oc nidurleggur hann alla ſina harneſktu/ oc a theßa lund ganga allir hofdingiar Ruzimanna/ oc ganga bærfættir oc vapnlauſir ut af borginni/ oc ſyna a theßa lund at their ero yfirkomnir / oc thennann dag er uppgefinn tign oc velldi Ruzi Konga i valld Attila Kongs. Nu rædir Attila Kongur vid Thidrik Kong / hvart grid ſkal gefa theßum Jarle ? Thidrikur Kongur ſvarar: that ſyniſt mier rad ef thier vilit ſva gera/ at gefa theßum Jarle grid oc hans monnum / tho kom hann a ydart valld/ oc allt hans riki er nu undir ydur komit / that er ydur nu dreingſkapur oc tign at drepa hann eigi / tho hefur hann engi vopn at veria ſic med/ oc allt riki Ruzimanna megut thier tha vel eignaz. Nu mællti Attila Kongur til Jarlſins: ef thier vilit oß thiona med trunadi / tha ſkulut thier that upp ſeigia a ydar tru/ oc tha vilium vier ydur grid gefa/ oc allum ydrom monnum theim er a vort valld eru kommir / med radi Thidriks

Thidrek war / hwilken når han wånde tilbakars ifrån ſlachtningen til Smålenſko/ thå kom Konung Attila dijt medh ſin krigshår dragandes. Konung Thidrek ſade för honom alt hwad ſom ſkiedt war ſedan dhe ſidſt taltes widh. Uthi Smålenſko regerade Iron Jarl Konung Waldemars broder/ ſom hölt til ſina mån ett ſådant tal : Migh tyckes oß wara twenne wilkor förhanden / det ena at ſtrijda medh Konung Attila ſå långe wij kunna ſtå emot hans öfwermåttan ſtora krigsmacht/ och falla medh åhran ; det andra år / at wij gifwa upp ſtaden och oß uthi Konung Attilas wåld. Thå drogh Jarlen af ſigh ſina ſkoor/ och nederlade all ſin wapen/ hwilket och alla Rybarnes Höfdingar giorde / och gingo dhe barſotade och uthan wapen uthur ſtaden / til at betyga dermedh at dhe woro öfwerwundne / hwarigenom wardt denna dagh all Rybarnes macht och hårlighet gifwen Konung Attila i wåld. Thå ſporde Konung Attila Konung Thidrek / om han ſkulle gifwa Jarlen fredh? Konung Thidrek ſwarade : det år mitt rådh/ om j thet gillen / at j gifwen Jarlen och hans månn nådh / uppå hwilken han kom uthi edert wåld / alt hans rike år reda fallet under eder/ ſedan inlåggen j ingen åhra thermedh at j dråpen en naken karl / och kunnen j på båſta ſåttet igenom mildhet underkufwa eder Rybland. Konung Attila ſade til Jarlen : Om j willen tiena oß medh all trohet / ſå ſkolen j gifwa oß wiß förſåkran der om / thå willia wij gifwa eder och alle edre månn ſom hijt komne åro uthi wårt wåld fredh/ medh Konung Thidreks och andra höfdingars rådh. Iron Jarl begynte at ſwara ſåledes : Herre Konung Attila / om wij hade hafft ſå mycken macht at wij kunnat förſwara oß emot Hunarnes krigshår/ thå hafwa wij intet fallet Eder til fota / therföre må j giöra medh oß hwad j willen ; men therföre at

gratulans Theodericus, eventum geſtarum à ſe rerum ordine enarravit. Ea tempeſtate in urbe Smolenſcio imperium exercuit Iron Jarlus defuncti Waldemari frater, qui militibus ad concionem convocatis, duos tantummodo agendi modos ipſis ſupereſſe dixit, aut pro viribus dimicandi, quamvis in eventum dubium cum vitæ diſcrimine conjunctum, aut urbem ſeque ipſos hoſtium in poteſtatem permittendo. Quin & Jarlus detractis quibus indutus erat calceis, ſepoſitiſque armis, hoc ſuo exemplo, quod etiam imitabantur cuncti Ruſſici præfecti, ex urbe egredientes, ſeſe devictos teſtabantur, translato ſimul Ruſſorum imperio in Attilæ poteſtatem. Rebus hunc in modum feliciter geſtis, quid de Jarlo inpoſterum ſtatuendum foret, adhibito in conſilium Theoderico agitare occœpit Attilas. Cenſebat autem Theodericus id maximopere expedire, ut pace Jarlo ejuſque ſubditis conceſſa, eum in poteſtatem ſuam redigere conetur, occupato jam pridem regno ejus omni. Id maxime glorioſum fore regi, armis inermem non proſequi, à ſanguine atque cæde Jarli abſtinendo. Hac ratione, imperium Ruſſicum haud difficulter à rege occupari poſſe. Perſuaſus hoc ſermone Attila, Jarlum in fidem ſuam recipiendum cenſuit, dummodo is ſacramento rite ſe prius obſtringeret ad mutuæ fidelitatis officia perpetuo ſervanda. Sua inpoſterum protectione incolumitatem Jarlo omnibuſque tribulibus ejus à ſe jam devictis, communi præfectorum ſuorum conſilio ſuaſuque dandam eſſe pollicitus. Reſpondit Iron Jarlus ; Coactos equidem ſuos potentioris

riks Kongs oc annara hofdingia vorra. Nu svarar Iron Jarl á theßa lund: Herra Attila Kongur/ ef vier hefdum lid sva mikit at vier feingom halldit stadinom firir Huna her/ tha geingum vier eigi a ydart valld/ oc firir thvi meigut thier gera hvat er thier vilit af varo radi; enn firir thvi lagdum vier nidur var vopn/ oc lukum upp stadinn/ oc geingum sialfir firir ydur berum fotum / oc stondum nu firir ydrum kniám/ at vier vißum ydur goda dreingi oc mikla menn sva sem nu er komit/ oc sa lutur annar bar til at allir hinir stœrstu haufdingiar Ruzimanna ero nu daudir/ oc skulo vier nu at viso that gera med trunadi/ at veita ydur lydni. Oc nu tekur Attila Kongur upp Iron Jarl/ oc setur hann med sinum hofdingium.

at wij worom försivage emot Eder/ lade wij neder wårt gewär/ ypnade stadsporten/ och trädde barfota til Eder/ och ståm nu uppå knään för Eder/ och ärkiänne Eder mandom och mächtighet: ther til är och then orsaken/ at alle the förnämste höfdingar uthi Rykland äro döde/ thy willia wij förwißo troligen hålla oß til Eder uthi all lydno. Konung Attila uprefte Iron Jarl/ och satte honom ibland sina höfdingar.

CCXCII. CAP.

Vmm malstefnu Thidriks Kongs oc Attila Kongs.

NU kallar Attila Kongur Thidrik Kong a malstefnu oc marga adra hofdingia/ oc rada nu landradum hverso nu skal setia allt thetta riki er tha hafa their unnit. Oc her eptir med ummrœdi Thidriks Kongs oc annara hofdingia/ setur Attila Kongur Iron Jarl hofdingia i Ruzilandi at styra thvi riki oc doma lands log/ oc giallda skatt Attila Kongi/ oc veita honum lidveizlu hvers er hann tharf vid.

292. CAP.

Om Konung Thidreks och Konung Attilas rådslagh.

KOnung Attila kallade Konung Thidrek och andra höfdingar tilsamman/ medh hwilka han rådslog huru dhe skulle sättia thetta rike som dhe hade wunnit/ uthi godt stånd. Och wardt beslutit igenom Konung Thidreks och andra höfdingars tilstyrkiande/ at Konung Attila giorde Iron Jarl til höfdinge öfwer alt Rykland/ hwilket han skulle regera effter landzens wanlige lagh/ och gifwa Konung Attila skatt/ och hielpa honom med krigsmacht när så tarfdes.

CCXCIII. CAP.

Vmm Thidrik Kong oc Attila Kong.

THidrikur Kongur af Bern kom til Attila Kongs i Susat/ tha er hann flydi sitt riki firir Erminreki Kongi sinum

293. CAP.

Om Konung Thidrek och Konung Attila.

KOnung Thidrek af Bern kom til Konung Attila i Susat när han war landzflychtig blifwen ifrån sitt rike af Konung

tioris se permittere potestati, postquam urbi tutandæ adversus Hunnorum exercitum viribus longe inferiores deprehendebantur. Nec enim ultima experiri consultum visum, quin potius sepositis armis, urbem seque ipsos traderent, supplici gestu victoris expostulantes gratiam, cujus utique compotes se fieri posse certa spes affulgeat, cum amissis Russici exercitus præfectis præcipuis, nihil aliud suis supersit consilii, quam fidem atque obsequia sua victori inposterum comprobare. Sic quidem placatus Attilas, Ironem Jarlum gratia sua dignum censuit, in præfectorum suorum ordinem eum cooptans.

CAP. CCXCII.

De Attilæ consultatione cum Theoderico.

MOx Attilas adhibitis in consilium Theoderico aliisque præfectis plurimis, de ordinandis meliorem in modum regni nuper subjugati negotiis in medium consuluit. Visum tunc communi omnium consilio factu optimum, ut Russiæ præfectura Ironi Jarlo commissa, simul potestas ei delegaretur plenaria exercendi dicundique in ea juris, dummodo vectigalem censum Attilæ regi rite persolveret, atque necessitate ita postulante auxiliares copias quandoque subministraret.

CAP. CCXCIII.

De Theoderico & Attila regibus.

RElatum in superioribus, Theodericum Veronensem profugum ad Attilam regem Su-

ſinum fadurbrodur. Oc thar var med honum hans brodir Thettir / hann var tha vetur gamall er hann kom i Suſat/oc hefur hann nu thar dvaliz tuttugu vetur med Attila Kongi; hann var allra manna dreingilegaſtur oc vaſkaſtur firir allra luta ſakir/ oc ſinn iamnalldra fieck hann alldrigi thann er hans maki mundi vera/ firir ſakir ſterkleiks oc vænleiks/oc allrar hæverſku oc kurteiſi. Attila Kongur atti tvo ſonu/ annar hiet Erpur/ enn annar Ortvin. Theßir thrir ſveinar eru allir iamgamlir/ oc ſva mikit ann hvar theirra odrum/at varla meigo their ſkiliaz. Erka drottning ann mikit ſinom ſonum Erp oc Ortvin / oc eigi minna ann hon junkherra Thether ſinom foſtra / oc ſlikt ſama Attila Kongur / oc allra manna lof hafa their i Hunalandi.

nung Ermenrek ſin faderbroder. Medh honom hade fölgdt hans broder Thetter/ han war thå åhrsgammal når han kom til Suſat / hwareſt han ſedan warit tiugu åhr hoos Konung Attila; han war then manligaſte och kiåckaſte karl uthi all ting/ och ingen af hans åhr ſans jåmlijker honom til ſtarkhet/ dåyelighet/ ſkickelighet/ och all höflighet. Konung Attila hade twå ſöner/ den ena het Erp / den andra Ortwin. Deſſe tree piltar woro alle lijka åldrige/ och ſå ålſkade hwardera annan/ at de aldrig kunde wara åthſkilde. Drottning Erka ålſkade mycket ſina ſöner Erp och Ortwin/ och intet mindre ſin foſterſon juncker Thetter. Åfwen det ſama giorde Konung Attila; och för ſin artighet ſkull wore deſſe tre ſtallbröder mycket berömde öfwer alt Hunaland.

CCXCIV. CAP.

Vmm Thidrek Kong oc Erka drottning.

A einum deigi geingur Thidrikur Kongur af Bern i tha holl er atti Erka drottning / oc hon ſitur inni med ſinar fylgiskonur. Oc er drottningin ſier at thar er kominn Thidrikur af Bern / ſtendur hon upp/oc fagnar honum blidlega/ oc lætur taka eina gullſkal fulla af vini/ oc ber ſialf Thidriki Kongi/ oc mællti: velkomiñ godi herra/ ſit hier oc dreck med oß / oc haf allt that er vier kunnum at veita ydur. Oc enn mællti hon : Herra/ hvadan komſtu ? eda hvat villtu ? eda attu nockut ſkyllt erendi vid oß ? eda kantu at ſeigia oß nockor ny tidendi ? Thidrikur

294. CAP.

Om K. Thidreks och Drottning Erkas ſamtal.

EN dag gick Konung Thidrek af Bern in uthi drottning Erkas ſaal / der hon ſatt medh ſitt fruentim̃er. Och når drottningen ſåg Konung Thidrek af Bern/ ſteg hon upp emot honom/ och fågnade honom gladeligen / och låt hon ſkiänckia wijn uthi en gullſkål / hwilken hon bar ſielf til Konung Thidrek/ ſåyandes: wålkommen gode Herre / ſitt nu hår och drick medh oß / och waren förſåkrade om alt det goda wij kunna giöra eder. Och ytterligare ſade hon: Herre/ hwar ifrån kommer du? Hwad will du? hafwer du något angelåget åhrende att tala medh oß? eller kan du ſåya oß några nya tidender? Konung Thidrek war nu ſå bedröfwat at tårarne gingo honom uthur ögonen/ och ſwarade han ſåledes: Fru/ jagh

Suſatum acceſſiſſe , cum regno expulſus eſſet ob tyrannidem patrui ſui Ermenrici. Comitem fugæ una habuit fratrem Thetterum, unicum annum tunc natum, cum Suſatum adventabat. Illic regia benignitate hoſpitaliter exceptus, viginti annos integros commorabatur. Erat juveni eximia indoles animique fortitudo, ſupra æqualium ſortem eminens; quæ præcipua dona etiam decorabat liberalitas, munificentia, morumque ſuavitas. Regi Attilæ bini erant filii, Erpurus atque Ortuinus, quos ætatis parilis vitæque conſvetudo cum Thettero conjunxerat. Ac quidem Regina Erka, non minori amoris teneritudine Thetterum adoptitium, quam proprios ſuos gnatos proſequebatur. Pariter erga juvenes animatus erat Attilas, omniumque adeo civium encomiis extollebantur juvenum iſtorum ingenia.

CAP. CCXCIV.

De Theoderico & Erka Regina.

FOrte diurno tempore, cum nobilium fœminarum grege conſidente Erka, gynecæum ſubintravit Theodericus. Conſurrexit in pedes Erka, hoſpitis adventum gratulatura. Quin & hoſpitalitatis gentilitiæ minime negligens, acceptum mox ſcyphum aureum vino rorantem, Theoderico in teſſeram grati adventus exhibebat, verborum inſuper ambagibus ad compotationem eum invitans mutuæque ſodalitatis hilaria. Denique pluribus de adventu ejus, negotiique cauſſis ſive publicis ſive priva-

kur Kongur er nu fullur af harmi/oc nu flytur vatn af hans badum augum / oc ſvarar a theßa lund: Fru/ ec kom af minum gardi / oc hingat a ec ſkylld erendi/ enn einginn kann ec at ſeigia ny tidendi; enn tho kann ec at ſeigia mikil tidendi oc eru nu forn. Ec minniſt nu hverſo ec liet mitt riki oc mina godo borg Bern/ oc hina riku Ravennam / oc marga adra dyrdlega ſtadi/oc ſva kom ec a myſkunn oc halld Attila Kongs/ oc allz theßa hefi miſt i tuttugu vetur / oc thetta hit ſama harmar mic miog/ thetta mal vil ec firir ydur kiæra / oc firir ollom Hynom/ ſva at ſpyriaſt ſkal umm allt Hunaland.

jagh anlånde hemman ifrån/ och hijt hafwer jagh angelåget åhrende/ men inga nya tijdender kan jagh at ſäya; dock ſtora tijdender hafwer jagh til at berätta/ men gambla. Jagh påminner migh/ huru jagh miſte mitt rijke och min goda ſtadh Bern/ och then rijke ſtaden Ravenna/ tillijka medh många andra ſkiöna ſtäder/ och kom ſedan til Konung Attila/ hoos hwilken jagh nu warit tiugu åhr/ och öfwer thetta är jagh mycket ſorgſe. Thetta will jagh beklaga för eder/ och alla underſåtare uthi Hunaland.

CCXCV. AP.

Umm Thidrek Kong er Erka drottning bad Attila Kong fa honum lid.

Nu ſvarar Erka drottning: Godi Herra Thidrikur Kongur/ that eru mikil tidendi er nu minniſt thu a/ oc that er eigi kynligt at ydur komi that optlega i hug. Thier hafit leingi i varo riki verit/oc veitt oß opt mikit lid/enn thier hafit latid mikit riki firir ydrum frænda Ermenrik Kongi. Nu ef thier viliet minnaz rikis ydars/oc til rida oc freiſta at thier fait unnit / tha er that makligt/ at Hynir ſtodi ydur til med ſinni lidveizlu / ſkal ec oc vera hinn fyrſti madur / oc nu ſkulut thier that heyra hvat ec man tilſtoda theirrar ferdar. Ec vil fa thier mina tvo ſonu Erp oc Ortvin / oc thar med tiu hundrut Riddara / oc enn hier med

295. CAP.

Drottning Erka beder K. Attila at hielpa Konung Thidrek medh krigzfolk/ at igentaga ſitt rike.

Drottning Erka ſwarade: Gode Herre Konung Thidrek/ det är icke ringa ſom du nu omtalar/ dy är det icke underligit at detta offta ligger eder i hugen. J hafwen länge warit uthi wårt rijke/ och offta giordt oß ſtor hielp/ men J hafwen miſt ſtort rijke igenom eder frändes Konung Ermenreks tillſkyndan; Nu om J welen försökia det att igentaga/ då är det billigt att Hunarne ſkola hielpa eder af all macht/ och ſkal jagh wara den förſte ſom ſkal undſättia eder på denne reſan/ och nu ſkolen j få höra hwad hielp j hafwen att förwänta af mig. Jagh will låta dig få til föllies mina twå ſöner Erp och Ortwin medh ettuſend Riddare/ der til will jagh bedia Konung Attila att han hielper eder. Konung Thidrek uptog drottningens tal medh ſtörſta tackſamhet. Drottning Erka ſtod upp/

tis, de rerum itidem novarum geſtis atque viciſſitudinibus ſcitata. Verum Theodericus præ animi mœrore obortis lacrymis, reſpondit, ex prædio ſuo nuper profectum ſe, rerum omnino graviſſimarum cauſſa illuc acceſſiſſe, non congerro vanus rerumque novarum delator. Interim tamen maxime ſeria, quamvis pridem antiquata, enarrare iſthæc velle hiſtorica. Nimirum manere apud ſe alta mente repoſtum, quod amiſſo regno omni, Verona denique atque Ravenna, aliiſque opum præſtantia floridiſſimis urbibus, Attilæ regis patrocinium imploratum acceſſerat. Ac vel id inprimis dolere, viginti jam annos in hanc curam fruſtra ſibi impenſos eſſe. Hanc ſortis ſuæ calamitatem coram Regina omnibusque Hunis merito deplorare, ut rei indignitate etiam aliorum percellantur animi.

CAP. CCXCV.

De Erka auxilium Attilæ ſollicitante, pro recuperando regno Theoderici.

EUm in modum ſermocinanti Theoderico, reſpondit Erka, haud minimi momenti negotia jam modo percenſuiſſe ipſum, quæ vel ſæpiſſime in memoriam ipſi recurrere fas ſuadeat. Nimirum & diutino tempore hoſpitalem advenam in regno illo commoratum, gnavam operam regi Attilæ comprobaviſſe ſuam, poſtquam cognati Ermenrici cauſſa regno expulſus fuerat. Idem ſi recuperari regnum animus ſedeat, omniaque experiri decretum ipſi ſit, haud defuturos Hunos in eo adjuvando. Quin
&

med vil ec bidia Attila Kong at han veiti ydur lid. Nu svarar Thidrikur Kongur/ oc bad drottningina hafa firir mikla thauk. Nu stendur upp Erka drottning oc tekur sin yfirklædi/ oc geingur til theirrar hallar er isat Attila Kongur/ oc Thidrikur Kongur fylgir henni. Nu er drottninginn kemur firir hasæti Attila Kongs/fagnar Kongur henni vel/ oc liet bera henni eina gullskal fulla af vini/ oc gefur henni/ oc bad hana sitia i hasætino hia sier/ oc spyr ef hon hefur nockur tidendi fregit nylega? eda hvart hon thyckiz nockot erendi eiga? Tha svarar Erka drottning: Herra seigir hon / ec a skyllt erendi a ydarn fund/ that er Thidrikur Kongur af Bern hefur kiært firir mier unnni rid: han hefur oß amint hverso hann var rekinn or sinu riki / oc hverso hann liet sinu godo borg Bern oc Ravennam/ oc allt sitt riki hefur hann latid/ oc nu rada firir hans ovinir / that harmar hann miog/ oc vill nu giarnann fara aptur i sitt land oc hefna sin ef hañ fær af ydur lidveizlu. Thidrikur Kongur hefur verit langa rid i Hunalandi/ oc verit i morgum haska bædi i orrostum oc i einvigi/ oc margann dag illann haft firir ydrar sakir / hefur hann oc mikit lid veitt ydur/ oc med sinu sverdi mikit lond ydur unnit. Nu munut thier that vilia honum vel launa / oc fa honum her af ydro landi til at vinna sitt riki.

upp/ togh sina släpetyg uppå och gick i salen til Konung Attila/ henne följde Konung Thidrek. När som drottningen kom in för Konung Attilas högsäte / fägnade han henne mycket wäl/ lät giswa henne en gullskål medh wijn/ och badh henne at sittia i högsätet hoos sigh/ frågandes om hon nyligen hade spordt några tijdender? eller om hon hade något åhrende? Thå swarade drottning Erka: Herre jagh haswer ett nödwändigt åhrende at tala medh eder; thet som Konung Thidrek haswer anbracht medh stor sorgfällighet för migh en stund; thy han påmint huru han warit wäldsamligen bortdrifwen ifrån sitt rijke/ staden Bern och Ravenna/ hwarest nu regera hans owänner/ öfwer detta haswer han en stor harm och sorg/ dy will han giärna resa hem i sitt land igen at hämnas på sina owänner/ om han får någon hielp af eder krigsmacht. Konung Thidrek haswer warit en lång tijd här i Hunaland/ och offta i stoor lifsfahra både uthi slachtningar och enwiges kamp/ och uthstått mången dagh mycket ondt för eder skull/ ther til haswer han och giordt eder stor hielp/ och medh sitt swärd wunnit många länder eder tilhanda. Nu är jagh försäkrat at j willen tilbörligen det wedergiälla/ och giswa honom krigsfolk uthaf edert land til at återwinna sitt rijke.

CCXCVI. AP.

Lidveizla Attila Kongs vid Thidrik Kong.

THa svarar Attila Kongur reydduglega/ oc thyckir illa at hann er theß bedinn/

296 CAP.

Konung Attila undsätter Konung Thidrek medh krigsmacht.

KOnung Attila swarade wredeligen/ och blef onder för thet at hon bad om detta/

& omni nisu id acturam se, ut commoda ipsius promoveat. Missuram una filios Erpum atque Ortuinum cum equitibus mille: denique exoraturam Attilam regem ut auxiliares copias subministrare velit. Vicissim Theodericus hanc gratiam eximiam merito se agniturum respondit. Nec mora, vestitu splendido induta Erka, ad regium cœnaculum properavit Attilæ regis, insequente ipsam Theoderico. Reginæ adventum summopere sibi gratum significavit Attilas, scypho mox aureo in medium prolato ei propinavit, simul exorans ut juxta considere vellet. Quin & de rerum novarum rumoribus eam scitatus, quasve desiderii peculiares habeat caussas. Respondit Erka, haud minimi momenti negotium regem compellandi ansam dedisse. Videlicet multis nuper apud se questum Veronensem Theodericum, qui mala sua sorte regno ejectus, urbibus Verona atque Ravenna in hostium potestatem redactis, animo summopore doleat. Hæc injuste sibi erepta, denuo recuperare decrevisse ipsum, regiis Attilæ auxiliis suffultum. Equidem diutino tempore in Hunalandia hospitem Theodericum intrepido animo varia subivisse discrimina, in bellicis pariter civilibusque negotiis, quoties regiorum commodorum causa res ita postularunt. Hanc ejus operam minime vanam, isthac ratione optime compensari posse, si recuperando regno quod pridem amiserat, auxiliarem militem benigne ei subministrare velit Rex.

CAP. CCXCVI.

De auxiliari milite Attilæ Regis.

INdignius tulit Attilas, interventu reginæ isthanc apud se exorari causam Theoderici

dinn: ef Thidrikur Kongur vill hafa lid at vinna sitt land eda varn styrk / tha ma hann theß sialfur bidia / eda er hann sva stollz at hann vill eigi lid hafa nema vier biodom honum. Tha svarar drottninginn: Thidrikur Kongur ma vel thetta erendi reka / oc eigi geingur honum thar til kapp eda metnadur / at eigi rak hann sitt erendi / firir thvi taladi ec helldur enn hann / at hann hugdi oc sva ec / at thu skylldir virda betra hans erendi / enn tha at einsaman rœddi hann umm. Ec skal veita honum til lidveizlu mina sonu Erp oc Ortvin / oc thar med tiu hundrut Riddara vel vapnada / nu mattu seigia Herra hvat er thu villt honum fa. Tha svarar Attila Kongur: Fru / vist seigir thu satt at Thidrikur Kongur af Bern hefur leingi med oß verit / oc margt gott oß giort / oc mikit styrkt vort riki sidann hann kom i vort land / oc vist er that maklegt / at vier faum honum lid til at fa sitt riki / oc enn firir thvi er thier rekit hans erendi / tha skal mier thyckia betra at gera thetta bœdi firir hans sakir / oc ydrar. Nu hafi thier veitt honum ydra tvo sonu / oc tiu hundrud Riddara / tha skal veita honum minn mann Margreifa Rodingeir / oc med honum tuttugu hundrud Riddara / oc alla vel buna. Tha mœllti Thidrikur Kongur til Attila Kongs: nu for sem mier var von at / at mikit gagn mundi mier afstanda lidveizlu Erka drottningar / oc sva that Herra / at thier mundut vel vid verda at veita oß lid / oc theßa fullting vilium vier thiggia med thauk oc ofußo / oc hafit firir Guds laun

ta / och sade: om Konung Thidrek will hafwa hielp af oß til at igentaga sitt rijke / thå måtte han wål sielf bedia oß om hielp / eller är han så stålt blifwen / at han will det wij skola tilbiuda honom wår hielp? Thå swarade drottning Erka: Konung Thidrek lårer och icke underlåta at anmåla thetta åhrende / och intet giorde han thet af högmod / at han sielf intet framförde sitt åhrende / uthan therföre talte jagh håller än han / at jagh tänckte thet skulle hafwa mehra eftertryck / än om han talte allena: jagh skal få honom til hielp mina söner Erp och Ortwin / och medh them tusende wål bewåpnade riddare / nu må tu såya herre / hwad du will giöra honom för hielp. Thå swarade Konung Attila: Fru / wist hafwer du sant hår uthinnan at Konung Thidrek af Bern hafwer långe warit hos oß / giordt oß mycket godt / och mycket styrkt wårt rijke sedan han kom i thetta land; dy är thet wår skyldigheet at förfee honom medh folk til at få sitt rijke igen / och efter som j frambar hans åhrende / thå skal jagh hielpa honom både för hans och eder skull: nu hafwen j efterlåtit honom til föllies edra twå söner / medh tusende wål uthrustade riddare; men jagh skal låta honom få min man Margrefwe Rodinger / och twåtusende wål uthrustade riddare. Thå sade Konung Thidrek: nu gick efter thy som jagh hade tänckt / at mycken hielp och nytta månde migh tilskynda drottning Erkas förbön / therigenom at j herre wille wara oß behielpelig / thetta bijstånd uptagom wij medh största tacksamheet / och haf therföre Guds tack / thy nu felas migh intet. Thenna krigshärens uthrustning blef tillagat hela winteren öfwer / och intet hörde man annat smidas i Hunaland den tijden / än som swärd / spiut / hiälmer / brynior / skiöldar / sadlar / och allehanda slags harnesk / som

rici. Quippe rectius facturum Theodericum, si ipse supplex in re propria petitum accedat, nisi forte nimiæ præfidentiæ rationes apud ipsum potiores sint. Contra Erka multis excusare Theodericum à dolo omni alienum, quamvis vel se interprete, desideria sua commendatum iverat, spe utique certa majoris apud regem ponderis exstitura. Enimvero nec defuturam sese, quo minus pro facultatum propriarum censu ipsi subveniat, submissis una filiis Erpo atque Ortuino cum equitibus mille: adeoque fas regem quoque sua gratia hospitem prosequi velle. Fatebatur tunc ultro Attilas, vere utique reginam Theoderici hospitis deprædicavisse merita, quæ diutinum per temporis spatium in regni istius commodis augendis ipse speciminibus variis declaraverat. Adeoque æquitatis jura id ipsum postulare, ut auxiliari opera regno recuperando adjuvetur. Quin etiam Reginæ ob intercessionem, tanto lubentius idipsum indulgendum fore, accedente etiam meritorum Theoderici pondere præprimis valido. Equidem cum binos filios suos una in militiam profecturos ablegat regina, cum equitum millenorum turma, suarum quoque partium copias missurum regem bis mille equites, sub Duce Margrafio Rodigeiro. Ita voti sui compos factus Theodericus, hanc gratiam reginæ beneficio sibi obvenisse testabatur, adeoque & beneficium agnoscere se, omnibusque officiis id nullo non tempore sibi demerendum pollicebatur. Re sic in medium decreta, mox majori nisu cuncta ad bellum necessaria parare cœptum est, arma, gladios, loricas, galeas, equos armatura insignes,

laun/ / oc nu dvelur mic ecki vetta. Theſſi her byſt nu allann thennan vetur/ oc er nu ecki vetta iamtitt oc iamkiært at ſinida i Hunalandi/ ſem at bua ſverd oc ſpiot/oc hialma oc brynior/ſkiolldo/ſaudla/ heſta/oc allzkonar harneſkiu at bua/ ſem Riddarar ſkulu haſa i her. Oc ſnemma theß vars ſamnaz her ſaman i Suſat/ ſa er fara ſkal med Thidriki Kongi at vinna ſitt riki.

ſom riddarne ſkulle haſwa i krigh. Wittida om wåren förſamblades thenne krigshår i ſtaden Suſan/ ſom föllia ſkulle Konung Thidrek at åtherwinna hans rijke.

CCXCVII. CAP.

Erka Drottning byr ſonu ſina i ſtrid med Thidriki Kongi.

OC nu er theßi her er albuinn / tha er that einn dag at ſynir Attila Kongs Erpur oc Ortvin / oc hinn ungi Herra Thether / oc med theim margir ungir dreingir ſato i einom apalldurs gardi / oc tha kom thar Erka drottning oc kallar til ſin ſina ſono / oc mællti til theirra: minir liufu ſynir/ nu ſkal ec bua ydur i ferd med Thidriki Kongi / hann ſkal fara i ſitt riki at vinna that. Hon liet færa theim brynhoſor/oc their vapna ſic med: oc hier næſt lætur hon taka tvær brynior oc færa theim; theßar bryniur voru lioſar ſem ſilfur/ oc af hordu ſtali gorvar. Nu ſteypa their a ſic brynionom; theßar brynior ero miog bunar med raudo gulli. Oc nu lætur hon færa theim tvo hialma; theßir hialmar ero ſkygdir ſem ſverd / oc allir naglar their er i ſtanda/ero bunir af gulli. Oc nu hafa their ſpent ſinom hialmom / tha lætur hon færa theim tvo ſkiolldu/ hvartveggi theirra er thyckur/oc ſteindur raudum ſteini/oc bunir med gulli mer-

297. CAP.

Drottning Erka uthruſtar ſina ſöner Erp och Ortwin at föllia Konung Thidrek uthi krijg.

NÅr ſom denne krigshår war aldeles fårdig/ hånde ſigh en dagh at Konung Attilas ſöner Erp och Ortwin/ och then unge Herre Thetter/ tillijka medh månge andre unge karlar/ ſutto uthi en trågård/ thå kom dijt drottning Erka och ropade ſina ſöner/ ſåhandes: mina kiåre ſöner/ nu ſkal jagh laga eder til at föllia bort medh Konung Thidrek/ ſom ſkal hem at winna ſitt rijke igen. Hon låt båra dijt til them benharneſk/ medh hwilka the bewåpnade ſigh: ther nåſt gaf hon them hwar ſitt harneſk/ hwilka glånſade ſom ſilfwer/ och woro giorde uthaf thet hårdeſte ſtåål. The drogo harneſket uppå ſigh/ ſom woro beprydde medh gullrånder. Sedan gaf hon them twå glåntzande hiålmar ſom ſwård/ uthi hwilka hwar och en ſpijk war förgylt. När the hade ſatt hielmarne på ſigh/ leſwererade hon them twenne tiocka ſkiöldar/ medh rödh fårga öfwerſtrukne/ och mårkte medh en förgylt banerſtång; men therföre hade the intet något diur eller fogel på ſine wapen/ emedan the wore intet ſå åldrige/ at the kunde ſlås til Riddare. Sedan talade drottning Erka gråtandes: jagh haf-

gnes, quæque bellica erant inſtrumenta omnia. Hiberno tempore hæc cura impendebatur omnis, atque vernante anno exercitus colligebatur in urbe Suſato egregie armis virisque inſtructus, mox in militiam ad recuperandum regnum Theoderici profecturus.

CAP. CCXCVII.

De filiorum Erkæ expeditione militari.

EXercitu jam omnimode inſtructo, dies aderat ſolennis luſtri, cum in nobilium juvenum ſodalitate congregati Attilæ filii Erpurus atque Ortuinus itemque Detherus, intra hortum quendam conceſſerant. Superveniens heic locorum Erka regina filios compellavit, multa ſimul verborum blanditie promiſſi antehac facti eos commonefaciens, regno Theoderici recuperando expeditionem jam modo ſuſcipiendam eſſe. Mox adportatis in medium loricatis tunicis, corpora induere eos juſſit. Galeas quoque ſingulis dedit nitidiſſimas politi affabre ferri. Egregium hæ erant capitis ornamentum, aurata interſtinctæ cælatura. Accedebant inſuper munere reginæ bini acinaces aureis clavis paſſim circa vaginam atque manubrium decorati, latera juvenum mire exornantes. Scuta etiam filiis ſuis largita eſt ſpiſſitudinis admirandæ, rubri eadem coloris, cujus medio in campo aureo vexilli eminebat imago. Nullis vero animalium volucriumque figuris iſthæc prænotata erant ſcuta, ob juvenum videlicet

merki med stong; enn that gegnir thvi er their hafa eigi a sinom vopnom dyr eda fugla/ at enn eru-their eigi sva gamlir/ at their hafi verit dubbadir til Riddara. Oc nu mællti Erka drottning gratandi: nu hefi ec buit yckur til vigs bada mina sono / oc that hygg ec at eigi skulu tveir Kongs synir bera betri vopn enn thit. Nu verit thit sva vaskir oc raustir sem yckar vapn duga/ oc sva mikit sem iskiptir at thit komit heilir heim/ tha thyckir mier halfu meira varda at thid meigit heita raustir menn oc godir dreingir/ tha er thit hafit verit i orrosto.

hafwer nu uthrustat eder bågge mina söner til at slåß / och hoppas jagh at intet några Konungesöner låre hafwa båttre wapen ån som j/ hwarföre beflitten eder om at edert mödh och eder tapperheet må swara emot edre gode wapen: jagh såge giårna thet at j komme medh lifwet och helbregda hem / dock skulle jagh glådjas halfparten mehra om j hafwen thet namnet medh eder tilbakars uthur striden / at j åren gode och kiåcke stridsmån.

CCXCVIII. CAP.

Erka drottning byr Thether unga til bardaga.

Nu kallar hon til sin sinn fostra Thether/ oc lagdi umm hans hals bada sina arma oc kyßir hann/ oc mællti: minn liufi fostri Thether/ sie hier nu mina tvo syni Erp oc Ortvin er ec hefi buna til vigs at fylgia Thidriki Kongi oc thier/ er thid skulud beriaz til yckars rikis. Nu theßir thrir ungo sveinar er thier erut/ ann hver ydar sva mikit adrum/ at alldrigi komut thier sva i læik/ at æigi vægdi hver ydar adrum; nu fari thier i hina fyrstu herfor/ fylgis vel oc veiti hver adrum lid i theßum leik er nu komit thier i. Tha svarar Thethir: Fru/ nu ero bunir thinir synir til orrosto oc ec/ nu hialpi mier sva Gud at ec skal fora thier bada thina sono heila/ enn ef their falla i orrosto/ tha ma ec eigi aptur koma / oc eigi skalltu that spyria at ec lifi ef their ero

298. CAP.

Drottning Erka uthrustar den unga Thetter til krijget.

Sedan kallade drottningen til sigh sin fosterson Thetter / om hwilkens hals hon lade både sina armar och kyste honom/ sågandes: min liufwe fosterson Thetter / see nu hår bågge mine söner Erp och Ortwin/ hwilka jagh hafwer uthrustat til krigstoget medh Konung Thidrek och digh/ uppå hwilket i skolen försökia at taga edert rijke igen. Nu åren i tree unge piltar / ålsken hwar andra inbördes / nu dragen i bort första gången i krig / fölliens nu troligen/ och undandrager eder intet at hielpa hwar annan i denne leek som j nu kommen. Thå swarade Thetter: Fru/ jagh och dina söner åro nu uthrustade til krigh / och så sant hielpe migh Gudh / at jagh skal så mycket migh tilstår/ föra them lefwandes hem igen; men om the warda ihiålslagne /. thå kommer jagh aldrig tilbaka / ey eller skal tu få höra at jagh öfwerlefwer theras dödh. Drottningen badh ho-

annos minorennes, qua adhuc immaturi censebantur solenni cerimonia quam vocant percussionis gladii in equestrium virorum ordinem cooptari. His ita expeditis, filios commonefecit Erka, vel eum in finem insigni isthoc apparatu eos instructos ablegare voluisse, quo meliori vix exornabantur regum filii plures, ut meminisse velint avitæ virtutis, dignosque gerant suæ familiæ spiritus. Ac vero pro incolumitate ipsorum perpetua sese vota facturam fore, nihilque sibi gratius accidere posse, quam egregiis facinoribus eos inclarescere, post expleta belli munia omnimoda.

CAP. CCXCVIII.

De Thetteri junioris armatura militari.

PRoxime adoptitium Thetterum amplexata Erka, collumque ejus deosculata, de filiis Erpuro atque Ortuino in militiam jam profecturis sermocinari occœpit. Horum amicitia indivulsa horumque sodalitate perpetua uti debere Theterum. Optime sic militiæ rudimenta utrosque ponere posse, si perpetuo ament se inter se. Respondit Thetherus, nihil sibi magis curæ futurum, quam pro filiorum Erkæ incolumitate studia certatim conferre sua. Ac vero si iniquior sors ipsos manserit, amplius se in has oras pedes referre nolle, nec vel superstitem vitam cupere. Hunc benevolum ipsius animum collaudans regina Erka, talium promissorum memor aliquando esse velit, precibus enixe rogavit. Mox ferream tunicam afferri ipsi jussit, itidemque loricam geminati operis nitidissimam. Hæcce cum Thetherum induisset arma, galeam quam

ero daudir. Oc nu mællti drottning at hann ſkal hallda ſin ord / oc hafa firir Guds thauck ef hann efnir thetta. Hon lætur færa honum hoſor af godo ſtali / oc eina goda brynio / theßi er hvit oc hord oc oll tvigior. Hann vapnar ſic theßum vopnum / tha færir einn Riddari honum hialm / er Erka drottning hefur bua latid; theßi hialmur er allur buinn raudo gulli / enn ofann verdur ſkygdur ſem gler / theßi hialmur er oc buinn med morgum dyrdlegum ſteinum. Tha er tekinn einn ſkiolldur oc er færdur honum / theßi er hardla ſterkur / oc hann er lagdur med gulli oc raudt Leon amarkat. Nu ero theßir thrir junkherrar vapnadir. Oc ſva er ſagt i fornom ſogom / at einginn madur hafdi ſett thria Kongs ſonu med meiri kurteiſi buna / nie meira gulli oc dyrum ſteinum / enn oll var harneſkia theßara ſveina.

honom hålla ord / och hafwa Guds tack å förwänta / om han fullbordade ſin loſwen. Hon låt båra til honom järnſtöflar uthaf godt ſtål ſmidde / och ett godt harneſk ſom war hwitt / hårdt och dubbelt. När han hade bewåpnat ſigh medh theße wapen / kom en riddare medh en hiålm ſom drottning Erka hade befallt at giöra / hwilken war heel förgylt / och ſkien ſom glas emot ſolen / der til war han beprydd medh månge dyrbare ſtenar. Sedan leſwererades honom en ſkiöld ſom war mycket ſtarkt giord / hwilken war åſwen förgylter / och märkter medh rödt leyon. Nu woro deße tre unge Herrar bewåpnade. Och så är ſkriſwit uthi dhe gamble Sagor / at ingen någonſin hade ſedt tree Konungaſöner prächtigare uthruſtade / eller mehra gull och dyrbare ſtenar på något harneſk än ſom på deras.

CCXCIX. CAP.

Heimfarar bunadur Thidriks Kongs oc lids hans.

NU eri Suſat mikill gnyr oc ſtormur af vapnabraki oc allzkona kalli / oc heſtagneggian / oc allzkonargny af herinom; allur theßi ſtadur er ſva fullur af mannom oc heſtom / at enginn madur fær frammkomiz thott ganga vili / enginn ma hæyra annars mal ef eigi er vid ſialſt. Nu ſtigur Attila Kongur upp a einn turn oc kallar hatt: hlydit mier allir menn / oc nemi ſtadar medan ec tala mitt oyrindi. Oc thvi næſt verdur liod umm alla borgina

299. CAP.

Om Konung Thidreks uppbrott medh ſin krigsmacht.

NU kommer man at berätta / at uthi ſtaden Suſat war mycket gny / ſtormande / wapnebrak / roop / håſtegnägg / och ſårl af krigsfolket / thy ſtaden war upfylter medh håſtar och folk / så at ingen menniſkia kunde komma fram dijt han ärnat / ey håller någon höra den andra / medh mindre han icke ropades innerſt uthi örat. Konung Attila ſtegh thå upp i ett torn / ropade högt och ſade: gifwen liud och grann acht alla menniſkior / medan iagh framför mitt ährende. Hwilket ſkiedde / och wardt öfwer alt

quam peculiari ſtudio fieri fecerat Erka, adtulit aulicorum nonnemo. Mirifici iſthæc erat operis auro multa incruſtata, ſplendore nimio corruſcans, gemmisque paſſim interſtincta. Huic armaturæ clypeus ſuperaddebatur prævalidus, aureæ itidem cælaturæ, in quo leonis inſigne prænotatum eminuit. Hunc ſane in modum perarmati comparuerunt regii juvenes. Ac vero referunt annales antiquiſſimorum temporum, haud usquam viſos regios filios magis præcellenti armatura nitidos, quos auri copia gemmarùmque quibus arma eorum intertexta erant, mirum in modum decorabant.

CAP. CCXCIX.

De Theoderici expeditione bellica.

PLurimus interim in urbe Suſato percrebuit armorum equorumque ſtrepitus & fragor. Quippe etiam viarum compita omnia militaribus obſeſſa copiis tranſitum interceperant, nec loquentium quidem voces commode diſtingvi poterant, niſi apud vicinos quoslibet proloquutæ. Igitur Attila editiorem turris locum conſcendens, exinde ſigno facto ſingulis ſilentium imperavit, ut attentis auribus ſua mandata exciperent. Imperatis regüs mos geſtus, conticueruntque omnes. Tunc fari orſus Attila,

na; sva er mikils metid hans oyrendi. Tha mællti Kongurinn: sva liz mier sem hier man vera samankominn mikill her manna / oc margir dyrdlegir hofdingiar / nu skulut thier sva fara med thenna her sem ec kenni ydur. Thidrikur Kongur skal fara einsaman med sinn her / enn minn madur Margreifi Rodingeir / hann skal fara med annann flock med theim Riddarom er ec hefi feingit Thidriki Kongi: oc nu allir adrir menn their er saman eru komnir / oc eigi ero taldir / their skulo fylgia minom sonom oc hinn ungi Thether. Oc thessu iata allir er Attila Kongur hefur bodit. Nu ridur ut af Susat Margreifi Rodingeir med sina fylking; hans her er mikill oc velbuinn. Næst honum laupa a sina hesta junkherrar Erpur oc Ortvin hans brodir / oc med theirra fylking er Hertogi Naudung af Valkaborg / han hefur merki Thidriks / oc thar er Ulfrad frændi Thidriks / oc thar er hinn godi Riddari Hialprik frændi Thidreks Kongs / oc er hann leypur a sinn hest / tha mællti Erka drottning: godi vinur Hialprikur / thier fæ ec mina sono til giæzlo / oc latid tha med ydur rida tha er thier komit til orrosto. Tha svarar Hialprikur: Fru / thess vil ec sveria vid Gud / at alldrig kem ec heim af thessari orrosto / ef ec læt thina sono. Tha mællti Erka drottning / oc bad hañ hafa mikla thauk firir sin heit. Nu ridur ut af Susat Naudung Hertogi / oc thar næst Thether / oc thar næst Erpur oc Ortvin / oc godi Rid-

alt tyst; så hög wyrdnat boro dhe för hans tal. Och begynte Konungen således at tala: iagh seer at en stoor krigsmacht är här sammankommen / tillika medh månge berömlige höfdingar / nu skolen i så anföra och fördela denne krigshär / som iagh befaller eder. Konung Thidrek skal fara allena medh sitt folk / men min man Margrefwe Rodinger skal anföra dhe riddare som iagh hafwer fått Konung Thidrek til hielp: Men alla andra som här äro församlade / och iagh hafwer intet räknat / skole föllia mina söner och den unga Thetter. Denna Konung Attilas befallning blef strax efterkommen / så at Margrefwe Rodinger redh uthaf Susat först medh sin träpp / som war wäl uthrustat. Näst effter honom kommer dhe unge Herrarne Erp och Ortwin ridandes / ibland deras folk war hertig Nödung af Walkaborg / som förde ett af Konung Thidreks baner / samt Wlfråd och Hielprijk Riddare / bägge Konung Thidreks fränder. Til Hielprijk sade drottning Erka när han satte sigh til häst: Gode wän Hielprijk / iagh gifwer mina söner uthi tin antwardning / och låt dem rida hoos tigh uthi slaget. Hielprijk swarade: Fru sade han / iagh giör den Eedh widh Gud / at iagh aldrig mehr kommer hijt tilbakars igen ifrån detta kriget om iagh mister dina söner. Drottningen tackade honom för sitt uthlåtande / och följdes dhe tilsammans uthaf Susat / som förr är sagt. Hertig Nödung redh främst / der näst Thetter / sedan Erper och Ortwin / och den gode Riddare Hielprijk / och Wlfrådh / och så all den andre hären. Efferst kom Konung Thidrek uppå sin häst Falken / Mäster Hildebrand hade hans baner och redh fram för honom / och Willifer / sedan följde all den andre krigshä-

la, tantæ multitudinis collectum modo exercitum, ducumque præstantissimorum collaudavit virtutem, quos omnes singulosque inposterum sua jussa exsequi haud desperet. Enimvero id inprimis nunc cupere se, ut peculiares copias suas ducat ipse Theodericus. Margrafio autem Rodingeirio id incumbere debere munus, ut regiorum equitum dux fiet. Tertium agmen quod collectitio ex milite, nec in communem censum relatis constat, sub signis filiorum regiorum atque Thetheri junioris stare oportere. His regiis mandatis cuncti obtemperare pollicebantur. Mox Susato urbe sua signa primus eduxit Rodingeirius Margrafius, constabatque agmen ejus fortissimis viris, quorum corpora etiam armatura insignis maxime decorabat. Proxime sequebantur Erpurus & Ortuinus, cum phalange cui vexillum Theoderici prætulit dux Naudungus Valkaburgensis. Aderant etiam his socii, Ulfradus, itemque Hialprikus, qui equestri virtute sua perillustris vulgò audivit, ambo Theoderici regis cognati. Utique Hialprikum jam equo suò insedentem compellans Erka, filios suos ipsi commendavit, ut indivulsos comites eos habere velit, cum ad pugnam aliquando ventum fuerit. Ibi multis fidem suam polliceri Hialprikus, simulque propitia sibi obtestari numina, sibi nihil magis curæ futurum, quam ut incolumes reducat regios filios, ipse secus ex bello nunquam rediturus. Vicissim Erka bonæ mentis gratiam isthanc verbis amplissimis collaudavit. Interim urbe Susato profecti hoc ordine, Naudungum Ducem proxime comitabatur Detherus; sequebantur Erpurus & Ortuinus, cum illustri Hialprikio; deinceps Ulfradus, cum agmine reliquo. Vectabatur Theodericus equo Falcone, vexillum ejus præferente Hildebrando, quem comitabatur Vil-

Riddari Hialprik/ tha Ulfrad/ oc allt lid theirra. Nu leypur Thidrikur Kongur a sinn hest Falka/ oc meistari Hilldibrandur hefur hans merki oc ridur ut firir Thidriki Kongi/ oc Villdifer/ oc allur her Thidriks sa er hans merki fylgir ridur nu ut. Oc er nu i thessom thrim flockom eigi minni her enn tiu thusundrat Riddara/ oc mikill uvigur her annar.

hären som Konung Thidreks war. I desse tree fördelningar war icke mindre än tijotusend riddare, och otaligt annat folk.

CCC. CAP.

Herbod Thidriks Kongs til Erminreks Kongs/ oc lidsafnadur hans.

Nu fara their sina leid med sinn her/ oc ecki er af at seigia theirra ferd. Tha er Thidrikur Kongur hefur a leid snuit sinum her/ tha kallar han til sin tva sina menn/ hann seigir at their skulo fara sem mest meigo their nott oc dag til thess er their finna Erminrek Kong/ oc seigia at Thidrikur Kongur oc Thettir hanns brodir vilia nu rida heim i Aumlunga land i sitt riki oc fara med her/ oc ef Erminrek Kongur vil veria landit/ tha skal hann koma i gegn theim vid Gronsport med sinn her. Oc thessir tveir menn fara alla sina leid/ oc eigi finna their Erminrek Kong fyrr enn their koma i Romaborg/ oc er their koma fyrir Erminrek Kong/ tha mællti sa er oyrindit bar: hoyr thu Kongur Erminrek/ thu er vist otrur svikari/ Thidrikur Kongur oc hans brodir Thettir hafa nu samnat her umm allt Hunaland/ oc thar ero med theim tveir synir Attila Kongs/ oc nu vilia their hefna thess er thu tokst af theim theirra riki med osæmd/ oc nu kann vera at

300. CAP.

Huruledes Konung Thidrek tilsäger Konung Ermenrek krigh/ och Konung Ermenrek församlar krigsfolk.

The färdades nu sin wäg medh sin krigshär, och talas intet mehra om deras uppbrått. När Konung Thidrek war kommen ett stycke uppå wägen medh sitt krigsfolk, kallade han til sigh twenne uthaf sine månn, hwilka han befallte at dhe skulle resa det måsta dhe kunde hinna både natt och dagh, til des dhe komme til Konung Ermenrek, hwilken dhe skulle beboda at Konung Thidrek och hans broder Thetter wore under wägen at resa hem i Omlungaland til sitt rijke, och at dhe hade krigshär medh sigh; thy skulle Konung Ermenrek, om han wille förswara landet, möta dem widh Grönsport medh sin krigshär. Desse karlar redo som dem war befallt, och funno intet Konung Ermenrek förr än i Rom, och när dhe kommo inn förr honom, talade den således som ährendet skulle frambära: Hör du Konung Ermenrek, du är en arg bedragare; Konung Thidrek och hans broder Thetter hafwa sammanskrifwit folk öfwer alt Hunaland, och hafwa twänne Konung Attilas söner i följe medh sigh, som äro uthi fullt togh til at hämnas på digh, at du förjagade dem ifrån deras rijke; och kan hända at du får nu be-

Vildiferus. Signa sequebatur phalanx tota. Numerabantur autem in tripartito isthoc exercitu decem millia equitum, præter turbam multitudinis aliam.

CAP. CCC.

De nuncio feciali ad Ermenricum misso.

Sic motis castris continuato itinere properarunt agmina. Cum aliquantulum emensi viæ spatium, binos feciales præmisit Theodericus, qui Ermenrico nunciatum irent de expeditione in Amlungiam, quam ipse comitante Thethero fratre armata manu recuperare conabatur. His mandatum erat fecialibus, ut Ermenricum aliena reddere nolentem, juxta limitem regni ad conflictum cum exercitu in aperto campo provocarent. Emissi viam suam perrexerunt feciales, ad Ermenricum Romæ tunc commorantem. Admissi ad colloquium feciales, Ermenrici perfidiam multis exaggerabant verbis, simul indicantes validas Hunorum copias adducere Theodericum Regem: duces autem præesse fratrem ejus Thetherum, itemque binos Attilæ filios, qui regnum injuste pridem ereptum denuo recuperaturi sunt. In fatis autem esse, ut debitas de Ermenrico pœnas sumant. Quippe colligendo milite selecto hibernum tempus inte-

at nu verdi thier golldinn aull thin otru/ fyrir thvi at allann thennann vetur hafa their buit sitt lid / oc nu ero their a leid komnir/ enn ef thu villt veria thitt riki / tha kom thu i gegn theim til Gronsport / oc nu sendi hann oß at seigia thier thessa hersogu/ oc vill hann eigi stelaz a hendur thier eda a land thitt. Nu er Ermінrekur Kongur hoyrer theßi tidendi saugd/lætur hann taka tva goda hesta oc god klædi tveggia manna / oc lætur fa theßum sendimonnum er honum hafa sagt herbodit/ oc mæliti at their skulo rida heim / oc hafa firir hans vinattu theßa sendifor/ firir thvi at ec hrædomz allitt her Huna ef eigi koma their at oß obunum / ot vid sva buit rida brott sendimenn. Enn Erminrekur Kongur sendir bod umm allt sitt land sva vidt sem theßi tidendi spyrjaz / at til hans komi hver madur er sva er ungur eda sva gamall at hann ma vel rida eda vapn sin bera / eda thori at beriaz ; oc thetta herbod fer thria daga oc thriar nætur. Enn er thetta var lidit/ tha er samankomit i Romaborg seitian thusundrat Riddara oc allbunir til bardaga/ oc theirra er hinn fyrsti madur Hertogi Vidga Velentson af Fritila / oc theßir ero bunir med stinnom hornbogom oc svortum hialmum / oc hvitum spanga brynium. Tha mællti Vidga til Erminreks Kongs : hier eru nu komnir allir minir menn / oc eigi fæ ec samkat meira her a litilli stundo/ oc allir theßir ero nu fusir at beriast vid Hyni/enn eigi em ec fus at beriaz vid Thidrik Kong af Bern eda hans brodir Thether / enn tho verd ec at gera nu slikt er thu villt.

betalning för din arghet : thy hela wintren hafwa dhe lagat folket til/ och låra intet dröja/ men om du will förswara thet landet / thå biuder han tigh til slags widh Grönsport/ hwilket oß är befallt atdigh kundgiöra/ effter man hafwer intet den tanckan at stiäla sigh på eder eller edert land. När som Konung Ermenrek detta hade hördt/ låt han taga twå hästar och twenne klädningar / hwilka han gaf dem som kriget förkunnade / medh befallning at dhe skulle resa hem igen / och hafwa hans wänskap för omaket/ thy iagh är rätt litet rädder för Hunarnes häär sade han / om dhe intet komma oß owart uppå. Medh sådant swar rede dhe uthskickade tilbakars igen. Men Konung Ermenrek förkunnade öfwer alt sitt rijke / at så widt deße tijdender spordes / skulle hwar och en man som wore så til ålders/ at han kunde rida / båra sina wapen/ och intet fruchta at slåß/ komma til honom. Denne bodhkafle gick omkring uthi tre dygn / hwilka når dhe wore förbij/ war allaredan församblat uthi Rom siuttantusend riddare wäl uthrustade til krig/ och den förnämste uthaf dem war hertig Widga Welintson af Fritila stadh; detta krigsfolk war uthrustat medh starka hornbågar / swarta hiälmar och hwijta harnesk. Thå talade Widga til Konung Ermenrek: här äro nu sammankomne alle mine männ/ och kunde iagh intet förwärfwa större häär på en så kort tijd/ hwilken lärer intet fruchta at slåß medh Hunarne/ men iagh will intet giärna slåß medh Konung Thidrek af Bern/ eller hans broder Thetter/ dock måste iagh nu giöra änteligen det som i welen.

CCCI.

tegrum impensum fuisse; nec procul â confinibus agmina abesse, juxta limitem regni ad pugnam aperto marte conferendam parata. Interim justissimæ caussæ suæ confisum Theodericum, talia nunciatum misisse, ne latronum more inopinatos opprimere videretur. Ermenricus perceptis illis quæ nunciabantur, binos equos præstantioris notæ totidemque tunicas fecialibus donum distribui jussit, simul commonefaciens, ut via retro ad herum pergerent, de intrepido Ermenrici animo nuncium relaturi. Discedunt illi. Mox Ermenricus emissa per omne regnum suum militari tessera, senes juvenesque armis portandis & militiæ idoneos homines quoslibet sub signis convocavit, intra tridui spatium adfuturos. Cogebatur exercitus septendecim mille equitum ad bellum expeditorum, quorum primarius erat dux Vidga Velenti F. urbe Fritila oriundus. Arma ipsis erant arcus, scuta nigricantia, galeæque nitentes. Mox ad Ermenricum procedens Vidga, agmina isthæc tantillo temporis spatio collecta sub signis jam adesse ait, ut Hunorum impetum repellant. Se vero ipsum quod attinet, haud æque animatum esse ut justas ob caussas cum Veronensi Theoderico ejusque fratre Thethero confligere sustineat, nisi jussa regia aliud moneant.

301.Cap.

CCCI. CAP.

Ræda oc lidskipan Ermin-reks Kongs.

NU er sva mikit kall oc op oc stormur umm alla thessa borg/ oc vapnabrak oc hestagneggur oc thyß manna/ at hvert stræti er nu fullt af hermonnum. Oc nu fer Kongur Erminrekur upp i hinn hæðsta turn/ oc kallar at nu skulu honum allir lyda. Minn godi vinur Sifka/ thu skallt hafa mitt merki oc mina hird/ oc eigi minna lid enn sex thusundrat Riddara/ enn ef thu kemur i vig/ tha skalltu hitta Thidrik Kong af Bern/ oc allir ydrer menn skulu hann sokia oc hans fylking/ oc væri that dreingilegt/ at vid that slitir thu thessa orrosto/ at thu bærir hans sverd thier i hendi. Oc enn kallar hann/ minn godi frændi Reinalld/ thu skallt vera Hertogi yfir fimm thusundrat Riddara/ thu skallt styra thessu lidi til mots vid Hyni/ oc i thessari orrosto skulut thier drepa margann mann/ minn frændi Thidrikur Kongur oc Thether/ hvartveggi theirra skylldi vera drepinn i thessari orrosto ef thier fait sigur. Oc enn heyr thu godi vinur Vidga minn hinn besti Hertogi/ thu skallt hafa i thina fylking sex thusundrat Riddara/ oc theßir allir ero fusir at beriaz/ thu munt eigi koma aptur i Romaborg med osigri/ ec villdi giarnann at drepinn væri Thidrik Kongur oc hans brodir Thettir oc nu heria a mitt riki/ oc fyrir hvervitna fram̄ annat latid thier alldrigi koma heim med

301. CAP.

Konung Ermenreks tal och krigshårens fördelande.

UThi staden Rom war så mycket roop/ skrijk/ buller/ wapnebrak/ håstegnågg/ och så mycket krigsfolk/ at hwar gata war full. Konung Ermenrek gick upp i det högsta torn och ropade/ at alla skulle gifwa grann acht uppå hans taal. Du min gode wån Sifka sade han/ skal fåchta under mitt baner/ och anföra min egen lijftropp/ som skal bestå af sextusend riddare/ och når du kommer uti drabbningen/ thå skal du söka effter Konung Thidrek af Bern medh alla dina mån/ och wore det berömligit om leken så ginge/ at du komme til at få Konung Thidreks swärd uthi din hand. Och ytterligare sade han/ min gode frånde Reinald/ du skal wara Hertig öfwer femtusend riddare/ med denne krigshår skal du möta Hunarne/ och förr än i skilliens/ måste du dråpa mången man/ mina frånder Konung Thidrek och Thetter/ bägge twå måste j ihiälslå i detta kriget/ ther j få öfwerhanden. Hör nu gode wån Widga/ min kiäckeste Hertig/ din fylking skal bestå af sextusend riddare/ och dhe som alla giärna slåß/ du lårer intet komma föruthan seger til Rom igen/ iagh wille så giärna at Konung Thidrek och hans broder Thetter/ som nu anfalla mitt rijke medh krigh/ måtte blifwa ihiälslagne/ och fram för alt annat låten Konung Attilas söner aldrig komma lefwandes ifrån slaget. Gudh gifwe eder nu seger denne gång/ och faren wål/ waren nu starke och gode karlar/ så förskaffen j eder beröm. Widga swarade/ at han wore nu fördig at slåß medh Hunarne/ och achtade intet at inlåta sigh uthi

CAP. CCCI.

De Ermenrici ordinatione militari.

PErstrepebat passim per urbem totam armorum fragor & strepitus, equorum item hinnitus multus, per viarum compita dispositis turmarum ordinibus. Ermenricus in editiorem locum conscendens unde singulis videri proterat, pro concione edixit. Jussit autem Sifkam utpote inter familiares suos principem signa præferre agmini regio satellitibusque, ex equitum cohorte, sex millium. Inprimis autem id curæ futurum Sifkæ, ut dispositis ad bellandum ordinibus Theoderici agmen ipse invadat, ea præcipue fiducia, ut brabeum reportare queat gladium regis percelebrem. Reinholdi autem munus in eo consistere debere, ut alam ducat equestrem quinque millium contra Hunos strenue decertaturus. Sic enim officio suo fungentibus cunctis, fatalis pugnæ exitum vix evitaturos, Theodericum atque Detherum, victoria à suorum partibus stante. Denique Vidgam ducem fortissimum sex millibus equitum selectissimis præfecit, addita commonefactione ut nonnisi victoria ovans in urbem denuo redire in animum inducat, præsertim occiso Theoderico ejusque fratre Dethero, regni Romani hostibus infensissimis, neutiquam parcendum esse vitæ filiorum Attilæ. Atqui vero numina certo propitia futura, dummodo strenue pugnare haud formident, virtutis ipsi eximiæ viri, gloria undique stimulante. Regi hunc in modum proloquuto, respondit Vidga, utique se pugnæ non formidare discrimen, quin potius alacri

med lifi sonu Attila Kongs. Nu gefi ydur Gud sigur i thessari ferd/ oc farit heilir/ oc verit nu hraustir oc godir dreingir / thar fyrir meigit thier hafa ordlof.
Nu svarar Vidga / oc letz nu vera albuinn at beriast vid Hyni/ oc ei thyckir honum illt at beriast vid sonu Attila Kongs/ enn ecki mein vill hann giora Thidriki Kongi ef hann ma rada.

uthi något fächtande medh Konung Attilas söner / men ingalunda wille han träffa medh Konung Thidrek om han rådde.

CCCII. CAP.

Fra meistara Hilldebrandi oc Hertoga Reinalld.

NU lata their blasa ollum sinum ludrum / oc laupa uppa sina hesta/ oc rida med kalli oc opi oc ludragang utaf borginni. Nu fara their sina leid med sinn her nordur umm fiall/ oc eigi lietta their sinni ferd/ fyrr enn their koma i thañ stad er heitir Gronsport/ oc thar hitta their fyrir nordann ana Thidrik Kong af Bern med sinn her. Nu setia Aumlungar nidur sin landtiolld fyrir sunnan ana / oc Hynir hafa sleigit sinum landtiolldum fyrir nordan ana / oc nu liggia their hier hvarirtveggio thessa nott. A thessari nottu var meistari Hilldibrandur vardmadur Thidriks Kongs af Bern yfir herbudum / oc tha er allir menn eru sofnadir i herbudonum/ tha ridur Hilldibrandur ofan med anni einnsaman leyniliga / oc thar til er hann hittir vad a anni/ oc ridur nu yfir ana/ oc adur enn hann finni/ ridur madur at moti honum / oc sva er myrkt af nott at hvargi theirra sier firr

302. CAP.

Om Måster Hildebrander och Reinald Hertig.

NU låto dhe blåsa i alla sina krigsludrar/ sprungo på sina håstar/ och redo uthur staden medh roop/ skrytrij/ och ludrars klang. Dhe reste nu sin ledh medh krigshären norder öfwer Fiällen / och stannade intet förr än dhe kommo til Grönsport / hwarest dhe funno för sigh Konung Thidrek/ som hade slagit sitt läger nordan för åen. Ömlungarne uthwalde sigh läger sunnan för åen / effter dhe andre låge nordan före/ och bleswe så bägge uthi sina läger den natten öfwer. Samma natt hade Måster Hildebrander wackt för Konung Thidreks tält/ och när alle woro somnade som låge inn uthi tälten / redh Hildebrander allena lönligen uthföre widh åen der til han hittade wadet/ öfwer hwilket han redh / och förr än han wiste något af kom en man emot honom / och war thå så mörkt at dhe intet sågo hwar andra / för än håstarne stötte tilsamman. Den sade som mötte Hildebrander / hwad är du för en ? eller hwij rijder du så hastigt? Hildebrander swarade: iagh behöfwer intet at uptäckia mitt namn för

alacri animo contra Attilæ filios decertaturum. Mutuum autem cum Theoderico rege conflictum forte an infaustum, haud illubenti animo declinare velle.

CAP. CCCII.

De Hildebrandi atque Reinoldi colloquio.

MOx tubarum sonitu castra excitata, equos repente insiliunt, justisque ordinibus urbe excedunt, inter tibiarum tympanarumque cantus. Qua boream versus ducebat via superatis montium jugis, cum ad urbem limitaneam perventum esset, exercitum Theoderici juxta fluminis ripam septentrionalem in castris constitutum vident. Itaque è regione Hunorum in opposita ripa, qua meridiem protendebatur, consistere visum Amlungis, donec noctis præterlaberetur obscurum. Forte noctis illius excubias prope tentorium Theoderici agere conveniebat Hildebrandum. Hic sopitis jam singulis, equo clanculum provectus, vadum fluminis pertentavit. Occurrebat illi ex adverso obequitans vir medias inter noctis caligines. Idem inclamans, quisnam illic esset hominum sciscitabatur, quæque subitaneæ profectionis causa. Respondit Hildebrandus, non utique commodum videri, ut nomen suum edicat ad nutum hominis solitarii. Ac vero quamvis & idem jus sibi competat, ut de nomine ejus vicissim inquirat, nolle tamen id ingratiis agere, quandoquidem & probe notum agnoscat per viginti jam annos non visum. Regessit alter, agnoscere se Hildebrandum

firr enn hvar theirra ridur uppa annann. Hinn mællti / hvor ertu madur? edur hvi ridur thu sva hastarlega? Nu svarar Hilldibrandur: eigi tharf ec at seigia thier mitt nafn nema ec vilia / firir thvi at thu ridur einnsaman sem ec / oc eigi tharf ec at spyria thig eptir nafni / firir thvi at ec kenni thig / tho at eigi sæuns vid a tuttugu vetrum. Hinn seigir: thu ert meistari Hilldibrandur / madur Thidriks Kongs. Tha svarar Hilldibrandur: thu sægir satt / ec em vist Hilldibrandur hinn besti vinur Thidriks Kongs / eigi vil ec thvi firir thier leyna nie firir engom manni i verolldu at ec em hans vinur / oc vist ertu velkominn minn hinn besti vin Reinalld / oc seig mier tidendi af ydro lidi. Tha svarar Reinalld: thau ero hin fyrstu tidendi ydur at seigia / at yfir her Erminreks Kongs er einn Hertogi Vidga / ydar hinn godi vinur / oc annar er Sifka ydar hinn mikli uvinur / oc thad kann ec ydur annat at seigia / at sva reid ec leyniilega af vorum landtiolldum / at allir hyggia that / at enn sofa ec i minni sæng / enn ec villda rida a fund Thidriks Kongs oc seigia honum tidendi ef eigi hitta ec thig / oc thvi villdi ec vist at honom færiz vel at / enn tho verd ec veita minom mannom / enn engo vil ec leyna Thidrik thvi er hann vill vita af varri ferd.

för digh uthan iagh icke sielfwer will / thy du rijder ensammen äfwen som iagh / der til hafwer iagh icke af nöden at fråga digh effter ditt namn / thy iagh kiänner dig wäl / fast iagh i tiugu åhr hafwer intet sedt digh. Den andre sade: du är Mäster Hildebrander Konung Thidreks man af Bern. Hildebrander swarade: Du säger sant / iag är Hilldebrander Konung Thidreks bäste wän / och intet fördöllier iagh för digh eller någon menniskia i werlden at iagh är hans wänn / och förwißo är du migh wälkommen min gode wän Reinald / sägh migh något om edert krigs-folk. Reinald swarade: det första iagh hafwer at berätta / är / at höfdinge öfwer Konung Ermenreks krigshär är eder gode wän Hertig Widga / och then andra Sifka eder störste owän / ther til skal du weta / at iagh staal migh hemligen bort uhr wårt tält / at ingen wet annat än iagh ligger och sofwer i min säng / men iagh har ärnat at rida til Konung Thidrek / om iagh icke hade fått tigh fatt / och wille iagh önska at honom måtte gå wäl i hand / fast än iagh måste strida emot honom / men ingen ting will iag fördöllia Konung Thidrek det som han will weta om wår resa.

CC CIII. CAP.

Reinalld seigir Hilldibrandi fra herbudaskipan theirra.

Nu rida their badir saman upp med Ganni oc talaz vid / oc nu kemur upp tungl

303. CAP.

Reinhald berättar Hildebrander lägretz beskaffenhet.

The följdes bägge åth upp medh åen och taltes widh / i det samma kom tunglet upp /

dum ducem eximium copiarum Theoderici. Fatebatur vicissim Hildebrandus, hoc præcipuo titulo familiarium regis gloriari se, ac nunc merito fortunatum quod in amicum vetustum incidere contigerat, cujus ex ore cognoscere liceat, quisnam rerum præsentium sit status apud suos. Respondit Reinoldus, non aliud magis memorabile occurrere, nisi quod exercitus Ermenrici suprema præfectura Vidgæ commissa sit, quem utique virum antiqua amicitia adhuc dum colere Hildebrandum non immerito credat. Proximum huic locum tutari Sifkam, non æque licet Hildebrando adamatum. Se clanculum jam modo provectum equo, consopitis reliquis, Theoderico nuncium afferre maluisse rerum quæ è proximo moliuntur. Nunc autem, facto occursu quam opportuno, id percupere, ut regi annunciare ipse velit, quantopere prospera ei cuncta obvenire præoptet, quamque nihil non Theodericum latere velit eorum, quæ ex re ejus futura videbantur.

CAP. CCCIII.

De castrorum collocatione apud Amlungos.

INterim juxta fluminis ripam longius equis provecti, dum confabulantur, auroræ lumi-

tungl oc giorir ſva lioſt / at their megu ſia yfir hvartveggia lidit. Nu mællti Hilldibrandur / hvar er lid Sifka oc hans landtiolld ? hann er vor hinn meſti uvinur / nu mætta ec honum veita nockut illt / ef eigi villtu meinat hafa. Tha ſvarar Reinalld : thu matt ſia eitt landtialld gult/oc upp af ſtonginni thrir gullknappar ſtorir / that landtiolld mattu vel kenna / that a Erminrekur Kongur/ thar liggur Sifka i/ enn tho at ecki bañi ec thier/ tha mattu honum ecki mein gera a ſinni / ſva liggur thar umm mikill her. Tha mællti Hilldibrandur : hvar er Vidga vor kiæri vin med ſitt lid? Nu ſvarar Reinalld: thu matt ſia grœnt landtialld/oc af upp med ſtonginni einn mikill ſilfur knappur / i theſſu landtialldi ſefur Vidga oc thar margir Aumlungar/oc their hafa theß heitſtreingt/ at i dag ſkulu their kliufa margan hialm thann er Hynir muno uppſetia/ oc that fa their vel efnt. Tha mællti Hilldibrandur: hver a thar landtialld ſvart ? Tha ſvaradi Reinalld : thar mattu vel kenna mitt tialld / thar ſofa i minir menn. Nu mællti Hilldibrandur: nu hefur thu vel giort er thu ſagdir mier deili hverſo ſkipat er ydrom herbudum / nu ſkalltu fara med mier upp med anni gagnvart thvi er ſtanda var landtiolld / oc ſkal ec ſeigia thier hverſo vier hoſom ſkipat varom herbudum/ oc ſva gera their.

upp/ och wardt ſå klart måneſkien / at dhe kunde ſee öfwer bågge krigshårarne. Thå frågade Hildebrander/ hwareſt år Sifkas folck och tålt? han år wår argeſte fiende / och kunde iagh nu giöra honom något ondt om tu wille thet tilſtädia. Thå ſwarade Reinald/ ther ſeer tu ett gålt tålt / och uppå ſtången öfwer tåltet tre ſtora gullknappar / hwilket tu kant låtteligen kiånna / thy thet åger Konung Ermenrek/ och uthi thet ligger Sifka; men faſt jagh intet wille förmena tigh tin begiåran / ſå kan tu åndock omöyeligen tilfoga honom någon ſkada denne gången / thy mycket folk ligger omkring honom. Hildebrander ſade / hwareſt år wår kiåreſte wån Widga medh ſitt folck ? Reinald ſwarade : du kan ſee ett grönt tålt / och uppå theß ſtång en ſtoor ſilfwerknapp / uthi hwilket Widga ſofwer med många utaf Ömlungarne / och hafwa dhe thet ſtrångeligen loſwat/ at i morgon ſkola dhe mången hielm ſom Hunarne ſåttia på ſitt hufwud / ſönderklyfwa / hwilket dhe låre fullborda. Hildebrander war ån ytterligare frågewiis / och ſade: hwilken tilkommer ſwarta tåltet iagh ſeer ? Reinald ſwarade / ther kan du ſee mitt tålt/ hwaruthi mina mån ſofwa. Hildebrander ſwarade: thet giorde du wål at du ſade för migh huru edre tålt ſtå / nu ſkal du följa mig upp åth åen twert öfwer der ſom wårt låger år / och ſkal iagh wiſa digh i hwad ordning wij hafwa ſatt wåra tålt / hwilket dhe och giorde.

CCCIV.

lumine colluſtrata terra , caſtra utrinque dignoſcebantur. Sciſcitabatur Hildebrandus , ubinam locorum cum agmine ſuo caſtra collocata haberet Sifkø. Quippe non alium magis hoſtem ſibi infenſiſſimum exquiſita vindicta caſtigandum cupere , ſiquidem propoſiti mentem morari nolit Reinoldus. Nec mora Reinoldus digito præmonſtravit tentorium ſufflavum , cujus ſummitatem decorabant globi majores aurati terni , præfulgido imprimis ſigno iſthoc conſpicuum idemque Ermenrici regium. Intus illic cubare Sifkam. Ac vero quamvis vel ſeſe permittente invadere eum conetur Hildebrandus , nihil tamen effecturum , propter arctas quibus ſtipatus eſt cuſtodias. Porro de Vidga amico ſuo certior fieri cupiebat Hildebrandus , ubi locorum ſtationem agminis ſui haberet. Subindicavit Reinoldus tentorium quoddam ſubviride , cujus faſtigii ſummitatem globus argenteus eximiæ magnitudinis decorabat. Iſthic cum Amlungorum cohorte ſtationem ſuam tenere Vidgam. Miro hos omnes bellandi deſiderio ſtimulari , adverſus Hunos , ſiquidem deſtinatis favitura ſit hodierna ſors. Proxime de tentorio ſubfuſci quod apparebat coloris , reſciſcere avebat Hildebrandus. Cui ſatisfacturus Reinoldus , ſuum id proprium fatebatur , ſuæque cohortis hominum. Omnium ſic particeps factus Hildebrandus , rem adverſus ſe gratam , alio viciſſim beneficio remuneraturus , Reinoldum commonuit , ut inita ſecum via juxta fluminis oſtium , cognoſcere velit legionum ſuarum caſtrametationes. Cui etiam animo haud illubente obtemperavit Reinoldus.

CAP.

CCCIV. CAP.

Menn Sifka mæta Hilldibrandi oc Reinalld.

OC tha er their rida upp med anni/ rida igegn theim fimm menn/ that eru Aumlungar/ oc eru af lidi Sifka/ oc hans vardmenn. Nu rida theßir fimm diarflega at theim oc hyggia at thetta munu vera Hynir / oc fara a nioſn i her theirra / oc bregda ſverdum oc vilia drepa tha. Nu bregdur Hilldibrandur ſverdi ſinu alldiarflega / oc ridur igegn theim. Nu mællti Reinalld / oc bidur tha eigi rida at ſva hart/ theßi madur fylgdi mier hingat / oc er minn madur. Nu thyckiaz theßir kenna / at thetta man vera Meiſtari Hilldibrandur / oc hoggva til hans a hans hialmhott oc ſundur hialmhottinn / oc ecki vetta bitur hialminn. Nu hoggur Hilldibrandur igegn a hans hals/ ſva at af flygur hofudit / oc ſa fellur daudur ef heſtinom / oc at ſva bunu ſkiliaz their / thviat Reinalld vill eigi at their beriſt leingur. Ridur nu Reinalld oc Hilldibrandur ſem their hofdu ætlat / oc vardmenn rida ſina leid.

304. CAP.

Siffas mån möta Hildebrander och Reinald.

SOm båſt dhe nu redo uth medh åen kommo fem karlar emot dem / hwilka woro utaf Ömlungar ſom höllo wacht hos Siffa. Deße fem redo driſtigt emot dem/ menandes at dhe ſkulle wara uthaf Hunarne/ och komma til at ſpeya deras låger/ thy blottade dhe ſina ſwård / williandes dråpa dhem bägge. Hildebrander drog uth ſitt ſwärd/ och redh oförſkräckter fram til dem. Thå bad Reinald dem intet rijda ſå haſteligen emot hwar andra / denne mannen följde migh hijt och är min man ſade han. Men dhe andra ſom drogo kiänſel at det måtte wara Måſter Hildebrander / woro ther med intet nögde/ uthan höggo til honom på hans hiälmhatt / ſå at den gick ſönder / men ſielfwa hiälmen ſkadade intet. Hildebrander betalte den ſamma hugget igen/ ſå at hufwudet flög af karlen/ och föll han ſå döder af häſten / ſedan ſkildes dhe åth / thy Reinald wille intet at dhe ſkulle långer ſlåß. Reinald och Hildebrander togo den wägh ſom dhe hade årnat/ och wächtarene redo ſin wägh.

CCCV. CAP.

Hilldibrandur ſeigir Reinalld fra herbudaſkipan Thidriks Kongs oc Huna.

NU koma their Hilldibrandur a arbackann

305. CAP.

Hildebrander wijſar Reinald huru Konung Thidreck och Hunarne hade ſlagit ſitt låger.

NÄr ſom Hildebrander och Reinald kommo

CAP. CCCIV.

De concurſu ſubitaneo equeſtrium virorum qui diverſarum erant partium.

ALiquantiſper ubi provecti erant, quini obequitantes venere viri ex partibus Amlungorum, iidemque legionis Sifkæ excubias acturi. Hi vehementius invecti, Hunos exploratores exercitus ſui adeſſe exiſtimarunt, quos ſtrictis gladiis adoriri decretum. Verum Hildebrandus evaginato etiam ipſe gladio, ingruentibus ſtrenue ſe objecit. Inclamavit Reinoldus, inſolentius ne quid agerent advenæ adverſus hominem ſibi ſodalem eundemque amicum. Illi nihilo ſedatiores, Hildebrandum haud obſcure jam agnitum, ictibus laceſſere occipiunt, chlamyde ejus comminuta, quamvis integra adhuc galea. Contra Hildebrandus vim vi propulſurus, intentato ictu caput æmuli ſui amputavit, cujus corpus exanime in terram ſimul prolapſum, ulterioris contentionis ceſſavit diſcrimen, cohibente etiam Reinoldo certamen quod intentaturi erant diuturnius. Sic ſedato motu via ſua diſcedentibus excubiis, comites Reinholdus atque Hildebrandus ad perluſtranda caſtra perrexerunt.

CAP. CCCV.

De caſtrametatione Theoderici atque Hunorum.

AD collem fluvio vicinum jam perventum erat, unde illuſtrior in caſtra patuit proſpectus.

backann gagnvart herinom/ tha mællti Hilldibrandur: thar mattu sia landtialld/ oc fimm stangir oc gullknappar a hverri/ that er audkent/ that er tialld Thidriks Kongs/ oc thar mattu sia a hægra veg raud landtiolld med raudu silki/ that er med nyio stongum oc nyio gullknoppum/ that er landtialld Attila Kongs/ thar i ero synir Attila Kongs/ oc junkherra Thether brodir Thidriks Kongs/ oc vill hann nu hefna sinnar svivirdingar. Oc enn mællti hann: A vinstra veg fra Thidrik Kongi mattu sia eitt landtialld gront/ that er tialld Margreifa Rodingeirs (a)/ oc vill hann nu veita lid Thether oc Thidriki Kongi. Nu hefi ec sagt thier hverso sett ero var landtiolld/ oc that skal spyria med sonnu Sifka/ at Thidrikur Kongur vill hellst lata sitt merki igegn fara Sifka/ oc that skal hann spyria. Tha mællti Reinalld: Sifka hefur adur sva ætlat at beriaz vid Thidrik Kong/ enn mitt merki vil ec lata fara igegn Margreifa Rodingeir/ honum fylgia Hynir/ their ero ecki varir vinir. Enn tha verdur Vidga vor vinur med sina fylking beriaz vid junkherra Thether/ oc junkherra sono Attila Kongs/ oc er hann tho helldur traudur at beriaz vid Thether fyrir sakir hans brodor Thidriks Kongs/ enn tho man sva vera verda/ oc nu kyßir hvar theirra annann oc skiliaz/ bidur hvar theirra annann vel fara/ ridur Hilldibrandur nu heim til sinna landtiallda/ oc thar til vadsins er adur hefur hann yfir ridit/ enn Reinalldur i sin landtiolld.

mo uppå åbacken twert emot lågret/ sade Hildebrander: ther ser du ett tålt medh fem stånger ofwan uppå/ och gullknapp på hwar stång/ thet tåltet år ödkiåndt/ och år Konung Thidreks; på högre sijdan om det ser du ett rödt tålt medh rödt silke medh nijo stånger och så många gullknappar/ det år Konung Attilas tålt/ och soswa uthi det hans söner och den unge Herr Thetter Thidreks broder/ som will nu håmna den sidwyrdnat honom år tilfogat. Ånn sade han: på wånstra handen om Konung Thidreks tålt/ seer du ett grönt tålt/ thet år Margreswe Rodingers/ han will hielpa Konung Thidrek och Thetter. Nu haswer iagh sagt för digh huru wåra tålt stå/ och förwist skal Sifka få thet förnimma/ at Konung Thidrek will aldrahålst låta sitt baner båra emot honom. Thå sade Reinald: Sifka haswer sielf redan hos sigh beslutit at slåß emot Konung Thidrek/ men mitt baner will iagh låta båra emot Margreswe Rodinger/ thy Hunarne föllia honom/ och åro intet wåra wånner/ men thå kommer Widga til at slåß emot dhe unge Herrarne Thetter Erp och Ortwin/ och will han intet giårna slåß emot Thetter för hans broder Konung Thidreks skull/ dock måste thet så wara; sedan kystes dhe sins emillan/ och bodo hwar andra fara wål. Hildebrander redh til sitt låger öfwer samma wadh/ som han förr fårdades/ och Reinald hem til sitt tålt.

(a) Rodolfs.

CCCVI.

spectus. Tunc commonstravit Hildebrandus, tentorium quoddam augusta specie conspicuum, quinis suffultum peristyliis, quarum fastigiatas summitates decorabant totidem globi aurei; illic regia esse Theoderici castra. Ad dexteram quod comparet tentorium purpureum sericeis circumtextum laciniis, idemque novenis sustentatum perticis, quarum in superficie prælucent globi totidem aurei, Attilæ regis proprium habetur. Illic commorari Attilæ filios, itemque juventutis principem Detherum Theoderici fratrem. Hos vehementi id agitare animo, ut injuriam familiæ suæ pridem illatam, exquisito vindictæ genere ultum eant. Subjecit porro, ad lævam tentorii regii subviridi coloris quoddam conspici aliud, Margrafio Rodingeirio, qui cum auxiliaribus copiis regi opitulatum accesserat, eo in loco erectum. Hanc verissimam esse castrorum locationem. Cavendum autem Sifkæ inprimis, cùm suis ordinibus prout constitutum istud, contra ipsum impellant regii. Hoc equidem maximopere agitare ipsos. Respondit Reinoldus, nihil equidem viribus suis diffidere Sifkam, utpote qui statuerat animo suo regios vel maxime invadendo eorum infringere ordines. Qua nec minori fiducia stimulatum sese, Margrafii legiones, ex Hunis maximam partem compositas, oppetere decrevisse. Hanc quippe gentem inimicam semper exstitisse patriæ suæ. Ac vero ratione isthac ingruentibus contra alterutros ordinibus, eam fore sortem, ut regiorum juvenum agmina invadere conveniat Sifkam, quamvis haud lubenter animum inducere queat, ad pugnandum cum Dethero, quem regis Theoderici causa cultu potius prosequendum existimat. Hoc peracto colloquio, alterutris inter medios amplexus bene precati valedixerunt. Ad castra suorum redituris ipsis, transeunda erat Hildebrando eadem qua per vadum fluminis antehac accesserat via.

CAP.

CCCVI. CAP.

Vidtal oc vidskipti Sifka oc Reinalds.

NU er hann kemur i landtialld/ tha er thar firir honum Sifka med marga menn/ oc er nu albuinn at beriaz; hann hefur spurt umm for hans/ oc vill nu rida eptir honum oc drepa hann. Tha mællti Reinalld til Sifka: villtu rida eptir Hilldibrandi/ oc drepa minn goda vin med thino lidi; tha ma ec a litilli stundu fa eigi minna lid enn thu hefur/ oc skalltu tha fyrr vid mic beriaz enn hann/ oc vænntir mic adur thu nair Hilldibrandi/ at firr skalltu lata margann mann/ oc tho er meiri von at hann ridi sina leid at sinni hvart er thu ridur eptir honum eda eigi at sinni. Tha svaradi Sifka: thu Reinald/ villtu giorast Ermenreks Kongs uvinur er mic setti hofdingia til thessarar herfarar/ oc thu villt firir standa vorom ovinom. Tha svarar Reinalld: ec vil eigi vera uvinur Erminreks Kongs/ helldur vil ec veita ydur lid til orustu/ thott ec beriest vid vara frændur oc vini/ enn eigi ma ec thetta veita ydur at thier drepit Hilldibrand er hann ridur einn undann. Nu kann vera at thennann hinn sama dag fai thier fullgoda kosti at hitta Hilldibrand tha er hann kemur med sinum monnum. Nu vil ec that engum banna at til hans ridi/ oc kann tha vera at sialfur verie hann sic. Oc af thessum ordum lez Sifka oc hans menn/ oc rida eigi eptir Hilldibrandi. Enn Hilldibrandur ridur heim

306. CAP.

Om Sifkas och Reinalds samtaal.

När Reinald kom til tälten/ fann han Sifka medh en hoop folk färdig at slåß; thy han hade förnummit om Hildebrander/ och wille rijda effter och dräpa honom. Thå sade Reinald til Sifka: om du will rida effter min gode wän Hildebrander at afhända honom lifwet medh det myckna folk/ låter jag snart få sämycket folk tilhopa som du hafwer/ och skal du då slåß medh migh först/ och menar jagh/ at förr än som du får din willia med Hildebrander/ skulle du mista mången man; dock tror jagh at han är reda uthur wägen/ antingen du denne gången sätter efter honom eller ey. Då swarade Sifka: du Reinald förklarar digh at wara Konung Ermenreks owänn/ hwilken satte migh til Fältherre öfwer deña krigshär/ thy du tager wåra owänner uthi förswar. Reinald swarade: jagh låter ingen owänskap påskina emot Konung Ermenrek/ uthan jagh skal stå eder troliga bij i detta krig/ fast än jagh måste slåß emot wåra fränder och wänner/ men det kan jagh intet tillåta at Hildebrander skal öfwerfallas af mycket krigsfolck/ der som han är allena; Kanske det händer/ at i denna dag yppar sig goda lägenheter til at hitta Hildebrander/ när som han kommer medh sitt folck uthi striden dragandes; Nu wil jagh intet förneka eder at rida efter honom/ och hoppas jagh at han låter sielf förswara sigh. Af detta talet låt Sifka och hans män stilla sigh/ och redo intet efter Hildebrander. Men Hildebrander kom til Konung Thidreks tält/ och war då i dagningen. Han berättade för Konung Thidrek alt hwad han om natten erfarit hade. Ko-

CAP. CCCVI.

De colloquio Sifkæ atque Reinoldi.

IN castra denuo reversus Reinoldus, Sifkam cum armata manu obvium habuit. Innotuerat quippe Sifkæ Hildebrandum in vicinia adesse, quo impugnando excursionem facere decreverat. Submonuit Reinoldus haud æqua agitare, Sifkam, qui hominem sibi amicissimum impugnandum contendat cum armata manu. Suadere amicitiæ jura, ut amici tuendo partes, militum quibus præest ipse cohortem haud paullo minorem opponere jam modo audeat, acturus pro viribus quantum fortitudinis præ se tulerit ratio. Enimvero incassum motus istos ciere Sifkam, longius jam subvecto Hildebrando, quem ne cursibus licet citatioribus attingere quisquam valeat. Hoc sermone irritatior Sifka, Reinoldum ea agitare consilia ait, quæ Ermenrici regis hostibus magis proficua futura sint. Convenire autem, ut ducum ipse supremus, ea impediat quæ regi exitiosa fore senserit. Contra Reinoldus, minime omnium id sibi curæ esse, ut regi quidquam adversum studeat, quin potius omni nisu fidem suam adprobaturum, etiamsi contra necessarios propriæque cognationis homines pugnandum fiet. Istud vero nefas ducere, quod Hildebrandum solitario in loco solum, cum fortiorum manu adoriri conetur. Potius operiundum esse diurnum tempus, cum haud impari turma stipatum Hildebrandum, majoris fuerit operis gloria palam adoriri. Neque vero in mora esse, quo minus hominem ipsi adeant, experturi forsitan vires quibus ipse propriis potissimum

heim til landtiallda Thidriks Kongs/oc er tha i dagan. Hann seigir Thidriki oll thau tidendi er hann vard var a thessari nott/ enn Kongur seigir at enn for hann dreingilega sem firr.

Konungen sade/at han hade giordt der uthiñan/ som ock offta tilförende/som en kiäcker karl.

CCCVII. CAP.

Fra fylkinga=skipan Thidriks oc Sifka.

NU er morgnar oc alliost er ordit/ stendur Thidrikur Kongur upp oc lætur blasa sin basun / oc thegar i stad lætur vidkveda junkherra Thether sina ludra/ oc slikt sama Margreifi Rodingeir/ oc standa nu upp allir oc vapna sic. Oc er their koma a sina hesta/tha ridur firir meistari Hilldibrandur/oc ber i sinni hendi merkisstaung Thidriks Kongs/ oc thegar eptir honum ridur Thidrikur Kongur/ oc hver eptir adrom allir hans menn / oc rida til thessa vads er adur unnn nottina hafdi yfir ridit Hilldibrandur. Oc er that sia Aumlungar/ lætur Sifka blasa basun Erminreks Kongs/oc er thetta heyrir Vidga oc Reinalld/tha lata their blasa ollum sinum monnum til at vapnaz oc bua sic til orrosto. Oc nu leypur Vidga a sinn hest Skemming med ollum sinum vopnum/oc er albuinn at beriast; slikt sama Reinalld med sinn her. Valltari af Vaskasteini er nu kominn a sinn hest/oc ber i hendi sier merkisstaung Erminreks Kongs/thad merki er a tha lund giort/ at hinn ytri lutur merkisins er svart silki sem ramn/ enn annar lutur

307. CAP.

Om Konung Thidreks och Sifkas slachtordning.

SÅ snart som det dagades och war liust blifwit/ stodh Konung Thidrek upp/ och låt blåsa i sina basuner; strax befallte then unge Herre Thetter at blåsa i sina ludrar/ och åfwen så Margrefwe Rodinger; dhe bewäpnade sigh allesammans. Och när som the kommo på sina håstar/ redh Måster Hildebrander medh Konung Thidreks baner i sin hand/ och strax effter honom Konung Thidrek/ och alla hans mån i sin rätta ordning. Hildebrander förde dem til thet wadet som han hade rijdit öfwer om natten. Hwilket när Omlungarne blefwe warse/ befallte Sifka at blåsa i Konung Ermenreks basun/ och så snart Widga och Reinald thet hörde/ låto dhe igenom blåsande gifwa sina mån tekn at bewäpna sigh och giöra sigh färdige til strids. Widga satte sigh strax på sin håst Skemming medh alt sit harnesk/ och war aldeles färdig. Reinald war och medh all sin krigshår tilreds. Waltare af Waskasteen war och kommen på sin håst/ och förde Konung Ermenreks baner i sina händer/ som war således giordt: den ytterste delen war af silke swart som en korp/ den andra delen war af silke til färgen som gull/ men den tredie delen grön som gräs/ och rundt omkring thet woro sydde siuttijo klingande biällror af gull; thetta baner ringde och gaf så-

mum polleat. Isthoc sermone Sifka persuasus, consilium mutavit. Interim Hildebrandus ad castra Theoderici retro pergens, diluculo accessit. Mox regi cuncta exponere aggressus quæ priduanæ noctis sibi obtigerant fata, vicissim ob fidem pluribus ante hac documentis comprobatam Heri sui vocibus laudabatur.

CAP. CCCVII.

De ordinum militarium collocatione in exercitu Theoderici itemque Sifkæ.

Diei matutinum cum illuxisset lumen, Theodericus tubas inflari jussit, cum subito earum sono percepto, idem quoque clangor in castris Detheri atque Margrafii perstrepuit, ad arma sua concurrentibus militibus. Dispositis mox equitum peditumque ordinibus, antesignanus vectabatur Hildebrandus cum vexillo regio Theoderici. Eum proxime insequebatur cum legionibus Theodericus. Tentabant autem vadum illud superare, quod pridie noctis pertransiverat Hildebrandus. Ab altera parte Sifka, hostium agmina jam appropinquantia videns, tubis regiis Ermenrici signa dari jussit. Mox etiam Vidga atque Reinoldus exemplum sequuti, suos in armis constituerunt. Vectabatur Vidga equo præstantissimo Skemmingo, armis nitidissimis indutus. Quo nec minore apparatu splendido ante suum agmen comparuit Reinoldus. Vexillum Ermenrici præferebat Waltarus Waskasteinius, equo & ipse vectus. Erant vexillo tres omnino areæ, quarum prima serico intertexta subfusci coloris, altera aurato corruscans colore, tertia viridi,

tur er silki litt sem gull/ enn hinn thridie lutur merkisins er grœnn sem gras/ oc utan vid that merki er saumat siautygir dynbiollur af gulli; sva ringir thetta merki oc glymar at hoyrir umm allann herinn thegar ridit er med merkit / eda vindur ber that / oc hier eptir ridur Sifka med alla sina fylking sex thusundrat Riddara/ oc mikinn fiolda Sargenta. Oc er Thidrikur Kongur sier merki Erminreks Kongs/ oc hann veit at thar fylgir Sifka/ tha kallar hann meistari Hilldibrandur skylldi bera thar i mot hans merki/ that er giort af hvito silki/ thar stendur i leo af gulli med koronu/ oc thar fylgia dynbiollur af gulli eigi fœrri enn siotygir; thetta merki liet Erka drottning gera/ oc gaf Thidriki Kongi. Nu rida saman thessar tvœr fylkingar. Reinalld ridur med sinum flock/ hans merki er a thessa lund buit / that er raudt silki sem blod / oc firir ofan a millum spiotsins ero thrir knappar af gulli / oc hann stefnir sinum her igegn Margreifa Rodingeir. Oc tha ridur Vidga med sinn her / hans merki bar hinn sterki Runga / er einginn Risi sieckz sa er honum vœri jamsterkur; thetta merki er svart / oc af hvitum steini hamar oc taung oc stedie. Hier igegn ridur Hertogi Naudung / oc ber i sinni hendi merki hvitt oc amarkad leo af gulli / oc that merki gaf Erka drottning Thether / oc thar eptir ridur junkherra Thether / oc tveir synir Attila Kongs Erpur oc Ortvin / oc hinn godi riddari Hialprik/ er allra riddara er kurteisastur oc vaskastur; theirra skor er buinn allt med raudo gulli at liominn stendur af sem a loga sœi.

sådant högt liud ifrån sigh / når man redh med thet/eller wädret blåste ther uti/at thet hördes öfwer hela hären; effter det följde Sifka medh sitt folk / som woro sextusend riddare til talet / föruthan stoor myckenhet af Sargenter. När Konung Thidrek såg Konung Ermenreks baner / och wiste at Sifka följde under thet / sade han at Mäster Hildebrander skulle båra sitt baner ther emot / hwilket war giordt uthaf hwitt silke / borderat medh ett krönt Leyon af guld / på det hångde åfwen skallrande biällror af gull / intet mindre än siutijo / det hade drottning Erka låtit giöra och honom förärt. Deße bägge fiendtelige tråppar rede emot hwar andra. Reinald redh medh sin flock / hans baner war uthaf silke rödt som blodh / och åfwen widh spitzen woro tre knappar af gull / och förde han sin krigshår emot Margrefwe Rodinger. Sidst kom Widga medh sin krigshär / hans baner förde den starke riddare Runga / hwilken ingen rese war lijk til styrkia; thetta baner war swart / och hammar och tång påsatt medh hwijt färga. Emot Widga redh Hertig Nödung / hafwandes hwijt baner i handen/ borderat medh ett Leyon af gull / det baner hade drottning Erka gifwit Thetter / och efter thet redh han sielf medh bägge Konung Attilas söner Erp och Ortwin / och den gode riddare Hielprijk/ som war den kiäckeste karl; theras skoor woro af gull stofferade och skiene dhe som en eld.

CCCVIII.

ridi, ad limbos appensis septuaginta campanulis aureis late perstrepentibus per castra universa, quoties vel equi vectura, vel ventorum motu quassarentur. Vectabatur proxime Sifka legionum suarum ductor, in quibus numerabantur equites sex mille, variisque muniis obeundis præfecti alii. Theodericus conspecto vexillo Ermenrici, quod Sifkam proxime insequi norat, Hildebrandum signa sua huic obvertere jussit. Erat autem contextum ex serico nitidissimi coloris, cujus in campo medio effigiatus comparuit leo aureus corona præcinctus, ad limbos vexilli appensæ erant campanulæ aureæ septuaginta. Istud opera reginæ Erkæ confectum vexillum, Theodericus donum acceperat. Oppositæ alterutris binæ turmæ hostiles, impetum facturæ erant. Ante agmen suum vectabatur Reinoldus, cui vexillum erat sericeum rutilanti colore, in supremo mucrone eminentibus globulis aureis ternis. E regione autem Margrafii suas opposuit turmas. Ordine insequebatur cum legionibus suis Vidga, cui vexillum prægestabat Rungo vir fortitudinis miræ, idemque gigantei roboris. Erat vexillum illud subfusci coloris, cujus medio in campo expressa erant fabrilium operum instrumenta bene nitida. Huic ex adverso progrediebatur Naudungus, vexillum gestans albicanti colore, cui leonis aurati impressa erat imago, quod idem muneris eximii loco Dethero dederat regina Erka. Vexillum proxime sequebatur Detherus princeps, duo item filii Attilæ Erpurus atque Ortvinus, quibus comes aderat Hialprikius vir militari gloria apprime insignis. Ocreis induti erant præcellentibus, auro multo passim incrustatis, rutilanti colore præfulgidis.

CCCVIII. CAP.

Fra thvi er Thidrikur Kongur berst vid Sifka.

NU rida thessar sex fylkingar saman. Thidrikur af Bern ridur nu framm med sinn hest Falka oc sitt goda sverd Eckisax/ oc hoggur a tvær lidar sier bædi menn oc hesta / oc fellir hvern yfir annann allt thar sem hann fer/ oc firir honum ridur meistari Hilldibrandur med hans merki / oc drepur margann mann annari sinni hendi/ oc theirra godi fielagi Vildifer fylgir theim alldreingilega / oc er thessi orusta enn hardasta/ oc falla nu miog Aumlungar af lidi Sifka. Oc nu kallar Thidrikur Kongur hatt/ oc eggiar sina menn/ oc mællti/ framm hart varir menn/ ot beriest nu af kappi miklu oc dreingskap/ thier hafit optlega bariz vid Ruzimenn eda Vilkina menn / oc feingum vier tha optast sigur/ enn nu i thessari orustu sokium vier vart land oc riki/oc hier af meigum vier heita miklir menn ef vier faum vort eigid land ; oc hiedan af verdur thessi veizla miklu okafari. Oc nu ridur Thidrikur Kongur i midia fylking Sifka oc drepur menn oc hesta oc allt that sem firir honum verdur/ oc sva framm i gegnum theirra fylking/ oc aptur adra leid; hann hrædast nu allir/oc einginn thorir firir at standa hvar sem hann ridur / oc tha hefur hann drepit utal manna. A annann veg i midri fylking Aumlunga ridur Vildifer/ oc firir honum falla Aumlungar/ oc hvar sem

308. CAP.

Om Konung Thidreks fächtande medh Sifka.

DEsse sex fiendtelige träppar begynte at inläta sigh medh hwar andra til slags. Konung Thidrek redh fram på sin håst Falken medh sitt goda swärd Eckisax / högg på bägge sijdor både månn och håstar / så at alt måste stiälpa öfwer ända för honom ther som han kom / för honom redh Hildebrander medh hans baner / som gaf mången mann hiertestöten medh sin ena hand ; deras stallbroder Willifer fölgde them som en tapper hiälte ; denne slachtning war den hårdeste / och föllo mycket Ömlungarna / som woro Sifkas folk. Konung Thidrek ropte högst / och äggiade sina män seyandes : gå hårdt uppå mina männ / och fächten som frimodige karlar / j hafwen offta slagets förr manneligen emot Ryßarna och Wilkina män / och behällit platzen / nu i detta krig sökie wij at igen bekomma wårt eget land och rijke / hwilket om wij kunne igenwinna af en sådan stor macht / warda wij prijsade för oöfwerwinnelige karlar ; af denne upmuntring wardt slaget myket hårdare än tilförenne. Konung Thidrek trädde fram mitt inn uthi Sifkas träpper / och dräpte både karlar och håstar som honom förekommo / och sedan igenom deras håår / och gick på annat ställe igenom hären tilbakars. Detta förorsakade hoos alla en sådan skräck / at ingen wille förbijda hans ankomst / och hade han ihiälslagit otalige mänge menniskior. På andra sijdan i Ömlungarnes håår redh Willifer / som fälde så Ömlungarna / at hwarest han fram for / måste alla stupa af sina håstar / och lemna döde sine wapen uppå platzen ; han hade ihiälslagit mången höfdingemen

CAP. CCCVIII.

De Theoderici conflictu cum Sifka.

COncurrunt hostiles turmæ. Equo Falkio vectus Theodericus, gladium vibrans Eckisaxium obvios quaquaversum prostravit. Quin & Hildebrandus vexillum manu una præferens, non minori fortitudine altera officium strenui militis peregit. Insequente mox Vildifero sodalium fidissimo. Atrox erat pugna, cadebantque multi Amlungensium ex partibus Sifkæ. Inclamans interea Theodericus, suos ad pugnam fortiter incitavit: auderent modo strenue procedere, qui animo intrepido Russorum atque Vilkinensium furorem non una hactenus vice propulsaverant victores perpetui. Iam de patria recuperanda rem unice agi, immortalis gloriæ opere. Animati sermone regis milites, fortius hosti insistere cœperunt. Ipse quin Theodericus medios intra ordines Sifkæ irrumpens, passim strage grassatus, obverso iterum gradu hostes prostravit dissipavitque. Eminebat etiam præclaris speciminibus Vildiferi virtus, qui Amlungorum plurimos occidit, cunctis impetum ejus reformidantibus. Ceciderant manu ejus duces quam plurimi, ipse nullo interim vulnere læsus. Suorum turmis subvenire cupiens Waltarus Waskasteinius, Vildifero strenue se objecit, obverso contra pectus inimici mucrone perticæ cui vexillum attextum, medios intra humeros transfodit. Contra Vildifer gladio dissecta pertica, denuoque ictu redintegrato femur Waltari amputavit. Vulneri-

sem hann kom i hœrinn / tha helldur eingin madur sinom hesti oc sinom vopnom firir honum/oc nu hefur hann drepit marga rika haufdingia/ oc er hann eñ eigi sarr drava. Thetta sier Hertogi Valltari af Vaskasteini hverso mikinn skada Vildifer gerir a Aumlungum oc firir honum flyia Aumlungar hvar sem hann kemur framm/ oc ridur igegn honum allkappsamlega/ oc leggur merkis spiotinu firir hans briost/ oc spiotit geingur igegnum hann oc ut umm herdarnar/ oc nu hoggur Vildifer af sier spiotstaptit/ oc ridur at Valltara/ oc hoggur a hans lær vid saudlinum/oc sundurtekur bryniuna sva at i saudlinum nam stadar / oc sinn veg fiell hvarr af sinom hesti daudur a jord. Oc nu erSifka sier at hans merki er fallit/ oc drepin er hinn matki kappi Valltari/ snyr hann sinom hesti undann oc flyr/ oc thar eptir allt hans lid. Enn Thidrikur Kongur oc allir hans menn reka flottan oc drepa tha allann thann dag oc fylgia theim langa leid/ oc skiliaz eigi vid firr enn drepinn er mestur luti thessa hers/ oc er that langa rid at Thidrikur Kongur ridur adur hann skiliz vid oc snue aptur.

men war dock intet sielf såår bliswen. Som Hertig Waltare af Waskasteen blef warse hwad stort nederlag Willifer giorde på Omlungarne/ och at dhe flydde för honom allestådes der som han kom farandes/ redh han emot honom medh stor ifrighet / och lade banerspetzen uthi hans bröst/ så at udden gick igenom honom och uth widh skulldrorne. Willifer högg sönder spiut skafftet/ redh in til Waltare/ och högg på hans låv så at harnesket gick sönder/ och swärdet togh twårt af låret och stadnade i sadelen; af deße såår föllo dhe bägge döde til jorden af sina håstar. När Sifka nu sågh at hans baner war nedfallet och den starke hiälten Waltare dräpen/ wände han om sin håst och togh flychten/ hans folk giorde det samma. Men Konung Thidrek och hans män förfölgde dem långt stycke wåg hela dagen/ och släpte dem intet/ för än störste delen af deras krigshår war nedergiord.

CCCIX. CAP.

Fra Vidga hinum sterka.

Nu sier Vidga at Sifka flyr oc allir hans menn/ oc nu veit hann at eigi fa Aumlungar sigur ef sva fer i odrum stad sem hier. Oc nu ridur Vidga fram̃ alldiarflega/ hann sier hvar ridur Hertogi Naudung oc hefur drepit margann mann / Vidga ridur at honum/oc hvar i moti odrum / oc thvi næst verdur hin hardasta orrosta/ oc med thvi skilia their sitt einvigi/ at Vidga reidir upp annari hendi sitt sverd Mimmung oc hoggur sundur merkis staungina/ oc fellur merkit a jord / oc i thessu bili annat hogg a hans

309. CAP.

Om Widga den starke.

Nu såg Widga at Sifka flydde och alt hans folk/ och tänkte han omöyeligen wara at giöra sigh förhoppning om någon seger/ om slijkt skulle skee på andre ställen/ thy redh Widga frimodeligen fram/ och som han såg hwar Hertig Nödung redh/ hwilken hade fält mången man til jorden/ redh Widga emot honom/ och wardt dem emillan ett hårdt slag/ hwilket således lychtades/ at Widga högg medh sitt swärd Mimmung sönder banerstången/ så at baneret föll nedh på jorden/ och i det samma gaf han på hans hals som baneret förde ett hugg/ som togh igenom harnesket och halsen/ så at bålen och huswudet föllo hwar för

neribus sic læsi ambo moribundi in terram prociderunt. Vexillum amissum, simulque Waltari virorum fortissimi jacturam animo persentiens Sifka, fugam cum legionibus suis capessit. Fugientium tergis strenue inhæsit Theodericus cum turma sua, cæde omnimoda hostes fugando atque prosternendo. Hac ferocia longius provecti, non nisi sero demum ad reliquum agmen redire potuerunt.

CAP. CCCIX.

De gestis Vidgæ.

INterim Vidga ducis Sifkæ ob fugam animum haud æque despondens, Amlungensium partibus succurrendum existimavit. Proinde subditis equo calcaribus, contra Naudungum tetendit multorum hactenus cæde non inglorium virum. Acerrimo isthoc conflictu, Mimmungi gladii dignoscebatur præstantia. Quippe ictu unico disjecta pertica cui annexum vexillum, cumque secundaria vice contra galeam vibraretur, simul caput Naudungi amputabatur, inspectantibus e propinquo regiis juvenibus. Commotus tam me-

hans hals sva at sundur tekur bryniuna oc halsinn/oc fellur sier hvart a jordina hofudit oc bolurinn / oc thetta sia junkherrar. Tha mællti Ortvin vid Hialprik sinn fielaga: mattu sia hverso hinn illi hundur Vidga gerir skada a vorum monnum/oc nu hefur hann drepit vorn Hertoga Naudung/ridum nu til hans oc latum eigi leingi fara a thessa lund.

för sigh til jorden. När dhe unge Herrarne detta sågo / sade Ortwin til sin stallbroder Hielpryk: Seer du huru stor skada den elaka hunden Widga giör på wårt folk/ och huru han dödat wår Hertig Nödung/ nu willia wij anfalla honom/ och förmena honom sådant mera at giöra.

CCCX. CAP.
Fall Thethers oc sona Attila Kongs.

HJer eptir ridur framm Ortvin alldreingilega i moti Vidga/oc med honum Hialprik/oc thar i mot hinn sterki Runga/oc verdur nu thessi orusta forkunar sterk / oc adur enn lietti/falla til jardar daudir Ortvin oc hans fielagi Hialprik. Oc er thetta sier Erpur oc Thether/ tha rida their framm allreystimannlega/ oc beriaz af miklu kappi Thether oc Runga / oc eitt mikit hogg hoggur Thether a hans hialm oc klyfur hialminn oc hofudit/sva at i joxlonum nam stadar/ oc fiell Runga daudur til jardar / oc i thessu bili hefur nu Vidga drepit Erp. Tha er thetta ser Thether at drepinn er junkherra hvartveggi Erpur oc Ortvin/ tha ridur hann igegn Vidga reydur/oc nu vill hann lata sitt lif eda hefna sinna fost brædra/ oc hoggur nu at Vidga opt oc hart. Tha mællti Vidga/ ertu thar Thether/ brodir Thidriks Kongs af Bern? ec kenni thig/ rid a braut oc i annann stad/firir hans sakir vil ec ecki mein thier gera/ oc berst vid adra menn. Tha svaradi Thether/ that veit Gud/ firir thvi at fallnir ero

310. CAP.
Om Thetters och Konung Attilas söners dödh.

ORtwin red frim odeligen fram emot Widga och Hielprijk medh honom/ och dem emotkom den starke Runga/ och war ett hårdt fächtande dem emillan/ och förr än det lychtades/ föll Ortwin och hans stallbroder Hielprijk döde til jorden. Hwilket när Erper och Thetter finge see/ thå redo dhe fram medh stor ifrighet/ och sloges af friskt modh. Thetter gaf Runga ett hugg på hiälmen/ och klyfde hufwudet och halsen/ så at swärdet stadnade i oxeltänderne/ och Runga föll dödh neder til jorden. J thet samma hade Widga slaget Erp ihiäl. När Thetter fick detta see at dhe unge Herrarne Erp och Ortwin woro ihiälslagne bägge twå/ redh han emot Widga mycket wredh/ williandes antingen hämna sina stallbröder/ eller mista lifwet/ thy gaf han Widga många och hårda slångar. Thå sade Widga: är du der Thetter/Konung Thidreks af Bern broder/ iagh kiänner digh wäl/ gack til ett annat ställe uthi hären och slåß medh andra män/ thy för hans skull will iagh ingen skada giöra tigh. Men Thetter swarade / thet weet Gudh at effter som mina unge Herrar äro ihiälslagne/ och du din elake hund hafwer dödat dem bägge twå/ thå will iagh intet lefwa/ uthan iagh får hämnas theras dödh/ och antingen skal du fälla migh dödh

memorabili clade Ortuinus, Hialprikium sodalem compellavit, ut facta secum irruptione suorum cædem ulciscerentur, ne impune ulterius grassaretur Vidga, Naudungi virorum præstantissimi etiam occisor.

CAP. CCCX.
De nece Detheri filiorumque Attilæ.

MOx Ortuinus dum audacius contra Vidgam invectus est, comitante Hialprikio, Rungeum à fortitudine celebrem, adversarium nanciscebatur. Incruduit tunc quam maxime prælium, mox nece Ortuini pariterque Hialprikii cruentum. Vindictæ cupidi Erpurus atque Detherus, ferociter in Vidgam atque Rungeum irruunt. Nec fefellit Detherum sua spes, qui, ictu contra Rungeum vibrato, galeam ejus una cum capite abscidit, subsidente gladio juxta humeros. Prolapsus mox in terram Rungeus occubuit. Interim manibus Vidgæ occisus occubuit Erpurus. Mox Detherus ob necem regiorum juvenum commotior, contra Vidgam equum suum impulit, certo persuasus aut honeste mori, aut insigni vindicta juvenum sodalium necem ulcisci. Ita animatus ictus crebros contra Vidgam adigit. Inclamavit Vidga, agnoscere se Detherum Theoderici fratrem, quem sincere monitum velit, ut arma contra alium quemlibet æmulum convertere in animum inducat, quippe fratris vel maxime caussa durius cum ipso

kro minir junkherrar Erpur oc Ortvin/ oc thu hinn illi hundur hefur tha bada drepit/ tha vil ec viſt eigi lifa nema ec fai hefnt theirra/ oc annat hvart ſkal vera/ at thu ſkallt fella mic daudann af minom heſti/ eda ec ſkal vera thinn banamadur/ oc nu hoggur hann enn halfu ſterklegar oc ſækir nu allrafaſtaſt. Nu mællti Vidga/ that veit Gud med mier/ at that giori ec naudugur ef ec drepur thig firir ſakir thins brodurs Thidriks Kongs af Bern. Tha hio Thether til Vidga af ollu afli a hans hialm/ enn theſſi hialmur er ſva hardur/ at ecki ſtal er hardari. Nu ſtockur ſverdit af hialminum frammi oc hleypur ofan firir framan ſaudulbogañ/ ſva at af tekur hofud heſtzins firir framan bogana/ oc thar liet Skemmingur ſitt lif heſtur Vidga. Nu mællti Vidga thar ſem hann ſtendur a jardunni: that veit hinn helgi Gud at nu geri ec that verk/ at viſt hugda ec at eigi ſkyllda ec gera/ oc ſva mikil naud hendir mic nu/ at nu verd ec lata mitt lif/ eda enn adrum koſti verd ec at drepa thig. Oc nu tekur Vidga badum hondum of medalkafla ſins ſverds Mimmungs/ oc reidir upp/ oc hoggur nu a bak Thether/ ſva at ſverdit beit i ſundur bryniuna oc bukinn/ oc fiell hann med tveim lutum a jordina; oc hier eptir verdur nu mikil oruſta/ oc drepur Vidga margann mann/ oc hann lætur nu oc margann mann af Aumlungum.

dödh neder af min häſt/ eller ſkal iagh bliſwa tin banemann/ hwilket ſå ſnart han hade ſagt/ högg han mycket driſtigare och ſtarkare än ſom han förr giordt. Thå ſade Widga/ thet wet Gudh/ at det giör iagh rätt nödigt at iag dräper digh/ för tin broder Konung Thidreks af Bern ſkull. Thetter högg til Widga af all ſin macht på hans hiälm/ hwilken war så hård/ at intet ſtål war hårdare/ thy ſlant ſwärdet af hiälmen/ och kom på halſen på häſten framman för ſadelen/ och togh hufwudet af häſten; och miſte Skämming Widgas häſt ther ſitt lijf. Nu ſade Widga ther ſom han ſtodh på marken/ thet weet den Helige Gudh/ at nu giör iagh den giärning ſom iagh aldrig hade tänkt at giöra/ och så är iagh nu uthkommen/ at antingen måſte iagh miſta mitt lijf/ eller dräpa digh. Hwar medh Widga ſattade om handkaflen på ſitt ſwärd Mimmung medh bägge händerne/ och högg Thetter på ryggen genom harneſket/ så at han föll uti twå delar til jorden dödh. Ther effter uptändes häfftigt ſlaget/ och ſlog Widga mången man ihiäl/ dock icke uthan många dhe ſinas förlorande.

CCCXI. CAP.

Fra thvi er Margreifi Rodingeir berſt vid Reinalld.

Budi riddari Ulfrad berſt nu oc allann thennann dag af miklu kappi/ han ber merki Margreifa Rodingeirs/ hann er

311. CAP.

Om Margrefwe Rodingers och Reinalds kiämpande.

Then gode riddare Wlfrädh fächtade denne dagh frimodeligen/ och förde Margrefwe Rodingers baner/ han redh långt

ipſo agere nolle. Contra Detherus, id imprimis dolere ſe ait, Vidgæ manu occiſos eſſe regios juvenes, quorum ultorem ſangvinum ſe eſſe conveniat, adeoque ſortem experiri certam, vel vitæ propriæ vel æmuli cum periculo. Quæ ſimul effatus, validiore quo poterat niſu ictus intentavit contra Vidgam. Viciſſim Vidga, ob arctiorem neceſſitudinem cum fratre Detheri Theoderico, vel invitum ſe ad certamen iſtud deſcendere fatebatur. Interim Detherus ferocius congredi auſus, contra galeam firmiſſimi operis qua indutus Vidga, fruſtraneo conatu gladii ictum inteptavit. Verum lædi neſcia vel chalybe quovis duriore galea, ſubſiliens ferrum, non incaſſum tamen abivit, quin juxta ſellæ partem anteriorem obvibratum, caput equorum generoſiſſimi Skemmingi una præſcinderet. Corruente in ſolum equo, pedes ſtabat Vidga, qui genios ſibi propitios obteſtatus, vel invitum adigi ſe fatebatur, ad facinus patrandum, vel propriæ vel alterius vitæ cum exitio conjunctum. Nec mora ambabus manibus Mimmungo ſublato, ictum incuſſit contra medium latus Detheri, tanta violentia, ut fracta lorica, geminatæ corporis partes diſſectæ in terram deſilirent. Hinc rabie multa in obvios quoſvis graſſabatur Vidga, quamvis ex partibus Amlungorum plurimi haud inulti occidebantur.

CAP. CCCXI.

De conflictu Rodingeiri atque Reinoldi.

EDidit quoque Ulfradus eximia virtutis illo in conflictu ſpecimina. Is quippe vexillum

er nu ridinn langt framm i her Aumlunga/oc hoggur a twær lidar sier menn oc hesta/oc honum fylgir Margreifi Rodingeir alldreingilega/oc hafa nu drepit mikinn fiolda manna/ oc einginn skor stendur nu firir theim. Slikt sama ridur fram fra sinum monnum Reinalld hinn mæri riddari/ oc hoggur Hyni/ oc kastar hveriom yfir annann/ oc alla hefur hann sina bryniu blodga oc sinn hest ; hann sier nu hversu mikinn skada gerir Ulfrad hans frændi a Aumlungum / oc nu vilia flyia hans menn firir Margreifa Rodingeir oc Ulfrad. Nu ridur Reinalld i moti theim alldreingilega med miklu kappi/ oc setur sitt gladiel firir briost sins frænda Ulfrads/ sva at sundur nam bryniona oc briostid oc ut umm herdarnar / oc fellur hann daudur af sinom hesti. Thessi nær er staddur Margreifi Rodingeir / oc tekur upp sina merkisstaung oc helldur upp merkino/ oc ridur nu framm allradiarflegast/ hann hoggur sinu sverdi til riddarn er bar merkit a hans hals/ sva at af nam hofudit oc sundur merkisstongina/ oc fellur merkit a jard. Nu er thetta sia Aumlungar at fallit er merki Reinalds / oc Sifka hefur flytt/ oc nu flyia allir Aumlungar. Oc er Reinalld ser at allt hans lid flyr / tha verdur hann oc at flyia sialfur.

långt fram i Ömlungarnes träppar / och fälte på både sidor både mån och håstar. Margrefwe Rodinger följde honom manneligen/ och dhe slogo ihiål en stor myckenhet af folk/ och ingen war mächtig at dem emotstå. Äfwen så giorde then gode Riddare Reinald/ red bort ifrån sina träppar/ huggandes Hunarne/ fållandes hwar öfwer annan / och hade han sitt harnest och sin håst alt öfwerstänkt medh blodh: hwilken fick see hwad för stor skada hans frände Wlfrådh giorde på Ömlungarne/ och at hans mån woro begrepne at willia begifwa sigh på flychten för Margrefwe Rodinger och Wlfrådh; hwarföre Reinald red frimodigt emot dem / och rände sin glafwen uthi bröstet på sin frände Wlfrådh så hårdt/ at then gick igenom harnesket och uth widh skulldrorne/ och föll han altså dödh af sin håst. Margrefwen Rodinger war ther när stadder/ han tog upp sin banerstång/ och förde thå sielf baneret/ och fächtade han mycket håfftigt/ den riddare som förde Reinalds baner/ högg han hufwudet af och banerstången sönder/ och föll baneret på jorden ; hwilket när som Ömlungarne sågo / at Reinalds baner war fallet/ och at Sifka flydde / thå flydde alle Ömlungarne hwar uthi sin stad. När Reinald såg at hans folk flydde / begaf han sigh sielf med uppå flychten.

CCCXII. CAP.

Einn riddari seigir firir Thidriki Kongi umm fall Thethers oc junkherra.

HJer eptir ridur einn riddari allkappsamlega at Thidriki Kongi / thad er hans

312. CAP.

En Riddare berättar Konung Thidrek/ at Thetter och Junkrarne woro fallne.

Här effter kom en riddare mycket hasteligen til Konung Thidrek / hwilken war en

lum præferens Margrafii, longiusque inter media Amlungorum agmina invectus, homines pariter ac equos transversim fudit. Strenue insequebatur Margrafius, multorum jam cæde conspicuus. Quin & Reinoldus a proprio dilapsus agmine, Hunis verbera inflixit crebra, ipse occisorum sangvine multum cruentatus. Stimulabatur imprimis gloria ulciscendi cædem ingentem quam Amlungensibus suis intulerat Ullfradus cognatus, simulque retinendi copias suorum jam fugam adornantium. Itaque animo ferox, nec fortitudine impar, lanceam magno nisu contra Ullfradum immisit, ita ut dissecta lorica medios per humeros transfossus, in terram moribundus corrueret. Aderat haud procul Margrafius, qui collapsum vexillum sibi vindicans, agmini suo prætulit, pugnam miro ausu valide redintegrare volens. Et vero gladio equitem cujus in manibus erat vexillum sibi obversum, impetens, uno ictu caput ejus simulque vexilli perticam amputavit. Mox cum conspexerunt Amlungi collapsum vexillum Reinoldi, inque fugam conversum Sifkam, ipsi quoque eandem sectati sunt viam. Demum Reinoldus dilapsis in fugam suis, priorum exemplo vitæ suæ consulere necessum habuit.

CAP. CCCXII.

De regiorum juvenum mortis nuncio.

FAtalis discriminis ad Theodericum subito properavit nuncius, cujus inter regios mini-

hans madur / oc seigir oc kallar : Godi Herra Thidrikur Kongur/rid eigi leingur eptir thessum her/rid helldur aptur / ec kann seigia thier til tidendi oc mikil oc eru tho saunn: hinn illi hundur Vidga drap fyrst thinn goda Hertoga Naudung/ oc thar næst hefur thu latit Ortvin oc hans brodor Erp thina junkherra/ oc enn er drepinn thinn godi vinur Hialprik/ oc nu er daudur thinn brodir Thether/oc thetta allt hefur gert hinn illi hundur Vidga/ rid aptur herra oc hefn theirra. Nu svarar Thidrikur Kongur: hvat gaf Gud mier at sok/er hann liet koma sva illan dag/ yfir mig/at ecki vapn festi a mier i dag oc ec hefi ecki sar/ enn minir junkherrar eru badir daudir/ oc minn liufi brodir Thether/ oc thott that tælia ec at hann er daudur/tha ma ec that vel bera ef minir junkherrar lifdi/ fyrir tha sok at fra theßum deigi ma ec eigi koma i Hunaland/oc nu werd ec at deyia eda hefna minna junkherra.

en uthaf hans folk. Han ropade och sade: Gode Herre Konung Thidrek/ förfölg intet långre denne krigshär/ uthan wänd om tilbakars / iagh kan berätta digh elaka och angelägne tijdender som äro sanne: den illskefulle hunden Widga hafwer först ihiälslagit din goda Hertig Nödung / ther näst dine unge Herrar Ortwin och Erp/ sedan din gode wän Hielprijk/ och din broder Thetter; hwarföre wändt tilbakars Herre/ och hämnas på then illskefulle hunden thet han hafwer giordt. Tå swarade Konung Thidrek : uthi hwad är iagh för Gudh saker/ som låt en så bedröfwelig dagh upgå öfwer migh/ at intet swärd hade i dag kunnat bijta på migh / och hafwer iagh intet såår/ men mine junkrar äro bägge döde/ och min liufliga broder Thetter/ och fast än hans dödh går migh häfftigt til sinnes/ kunde iagh änteligen täligt then uptaga/ om mina junkrar woro allenast i lifwet/ hwilkas fränfälle i denne dagh afskär migh återkomsten til Huneland/ thy måste iagh nu antingen döö eller hämna mina junkrars dödh.

CCCXIII. CAP.

Umm endalykt Vidga sterka/ Velentssonar.

Nu snyr hann aptur sinum hesti Falka/ oc keyrir hann fast med sporum/ oc honum fylgir nu allur hans her / oc sva ridur hann hvatt oc thiodsynilega / at einginn madur fær honum fylgt / oc nu ridur hann thar til er orustann hefur verit/oc sva er hann nu reydur oc harmsfullur oc grymmur / at elldur brennandi flygur af hans munni/ oc einginn Rid-

313. CAP.

Om Widga Welentsons then starkes åndalyckt.

Konung Thidrek wände om medh all sin krigshär / gaf sin häst Falken sporarne / och redh så hårdt/ at ingen af hans folk kunde föllia honom / han redh dijt som slachtningen hade stådt/ warandes så wredh / harmse och grymmer / at hans ande som gick uthaf hans munn / syntes wara eld/ och ingen riddare war så dristigh som tordes slåß medh honom; hwilket när Widga sågh / flydde han som alla andra. Then häst som Thetter hade ägdt/

ministros probata erat fides. Is herum decenter compellans, retrorsum arma vertere suasit. Et veris quamvis infausta illa fidem adhibendam. Nimirum ferocia Vidgæ occisum primo Naudungum ducem, regios item juvenes Ortvinum atque Erpurum, eorumque sodalem Hialprikium. Eodem denique fatali ictu, succubuisse Detherum regium fratrem. Horum cædem regi vindicandam esse. Fatalis nuncii sermone haud paululum consternatus Theodericus, sortem nimium sibi duram queritabatur, quod nulla cicatrice corporis adhuc accepta, prorsus hebetia adversum se essent hostilia arma. Nunc vitæ tædio marcessendum sibi, post desideratos juvenes regios, quorum mortem vel fratris germani amissione gravius ferat. Horum causa in Hunalandiam neutiquam cum gloria se redire posse. Nihil igitur superesse consilii, nisi ut occisorum vindicando manes, periculo strenue suum exponat corpus.

CAP. CCCXIII.

De Vidgæ fatis.

Non cunctatus Theodericus, retroacto Falcone equo, subditis calcaribus celerrime iter qua venerat repetiit, subsequentibus ipsum agminibus. Mira autem velocitate reduplicatis equi gressibus, ad locum habiti nuper conflictus pervenit, gravius moliente agmine quod post tergum reliquerat. Æstuantem halitu oris veluti ignis scintillas, aggredi propius nemo audebat. Consultum proinde existimavit Vidga, reliquorum

Riddari er ſva diarfur/ at vid hann thori at beriaſt. Oc er thetta ſier Vidga/ tha flyr hann ſem adrir menn. Thann heſt er att hafdi Thettir theim ridur Vidga ſem ſkyndilegaſt ofan med anni Muſula/ enn Thidrikur Kongur ridur eptir honum/ oc nu kallar Thidrikur Kongur a Vidga: Thu hinn illi hundur/ bid min/ ec vil hefna brodur mins er thu drapſt/ oc eigi ſkalltu leingur lifa/ ef thu thorir at beriaſt med einn mann/ tha bid min. Enn Vidga lætur ſem hann heyri eigi/ oc ridur nu allra hvataſt/ oc enn kallar Thidrikur annat ſinn/ oc bad hann bida ef hann thorir/ oc ſeigir at thetta er ſkom̃ at flyia fyrir einum manni/ oc hann vill hefna brodur ſins. Tha ſvaradi Vidga: Ec drap thinn brodur naudigur/ oc eigi hefdi ec hann drepit/ ef ec mætta hallda minn lifi/ oc ef ec fæ thetta bætt vid thig med gulli oc ſilfri/ tha vil ec viſt bæta. Oc nu ridur hann allt that er hans heſtur ma fara/ enn Thidrikur ſækir eptir honum/ oc nu ridur Vidga ut a ſioinn/ enn Thidrikur er nu kominn nalega at honum/ oc i theßu bili ſockur Vidga i ſioinn/ oc nu ſkytur Thidrikur Kongur ſpioti eptir honum/ oc ſpiotſkaptid ſtod eptir er i hafdi bitid jordina i aroſinum/ oc thar ſtendur that ſpiotſkapt enn i dag/ oc that ma thar ſia hver er thar kemur.

ågdt/ ſatt Widga uppå/ och redh uth medh åån Moſula hårdt undan fŏr Konung Thidrek/ men Konung Thidrek fŏrfŏlgde honom/ och ropade åth Widga: du din illſkefulla hunder/ bijda migh/ iagh will håmna min broder hwilken du dråpit/ och intet ſkal du långre leſwa/ om du tŏrs at ſlåß medh en man/ thå bijda migh. Men Widga låtz ſom han thet intet hŏrde/ uthan redh mycket hårdt undan: thy ropade Konung Thidrek åndre gången/ och badh honom bijda om han tordes at ſlåß/ ſåyandes wara ſtoor ſkam at fly fŏr en man/ och at han wille ånteligen håmna ſin broder. Thå ſwarade Widga: nŏdigt ſlogh iagh din broder ihiål/ hwilket iag intet hade giordt/ om iagh annars hade kunnat behålla mitt lijf/ om iagh får bŏta hoos digh fŏr denna min giårning medh gull och ſilfwer/ thå will iagh wiſt bŏta. Och redh han så hårdt ſom hans håſt orkade måſt at ſpringa; Konung Thidrek ſŏkte effter honom/ men Widga måſte taga ſin undanflycht uthi ſiŏn/ och i thet ſamma Konung Thidrek ſkulle hinna honom/ ſanck Widga nedh åth bottnen/ men Thidrek ſkiŏt effter honom medh ſpiutet/ och ſpiutet blef ſtåendes uthi jorden/ ther ſom åån s uthfall år i ſiŏn; ſpiutſkafftet ſtår ther ån i dagh/ och ſynes uthaf hwar man ſom dijt kommer.

CCCXIV. CAP.

Harmaklogun oc heimferd Thidriks Kongs i Hunaland.

NU ridur Thidrikur Kongur aptur thar ſem bariſt hafdi verit/ oc ſier hann

314. CAP.

Konung Thidreks ſorgeklagan och hans hemreſa til Huneland.

KOnung Thidrek redh åther igen dijt ſom ſlaget hade warit/ och ſågh ther månge dŏda

rum ad exemplum fuga ſe ſubducere. Nec mora equo uſus vectore quem reliquerat Detherus, juxta Moſulæ ripam longius ſe proripuit. Inſequebatur Theodericus, verbis compellans ſeverioribus, gradum ut ſiſteret. Juſtam enim ultionem ſe repoſcere ob cædem fratris ſui. Auderet modo ſecum armis congredi. At vero Vidga, quaſi nihil hujusmodi ſermonum perciperet, curſu perpetuo contendit. Inclamavit denuo Theodericus, curſum cohibere animo non remiſſus. Turpe enim unius provocantis reformidare vires. Necem interfecti fratris certo eum luiturum. Reſpondit Vidga, non niſi coactum ſe vitam ademiſſe fratri ejus Dethero. Hanc culpam lytro cariſſimi pretii redimere velle. Quæ ſimul proloquutus, curſu quo poterat velociſſimo vectabatur, inſequente acrius Theoderico. Tergo ſuo jam inhærentem ut effugeret, ſolum ſuppetebat conſilium fluminis ſubintrandi aquas, quibus dum ſe audacius cum equo immiſit, undarum cumulis ad ima præcipitatur. Ira ferox Theodericus, lancea multo niſu poſt abeuntem projecta, ſolo terræ prope oram fluminis validius immiſit. Cujus ſane veſtigia hodieque ſuperſunt eodem in loco, ſolentque adventantibus hoſpitibus, qui rerum memorabilium tenentur deſiderio, ad oculum commonſtrari.

CAP. CCCXIV.

De Theoderici dolore propter infelicius geſta, reditu item in Hunalandiam.

REbus hunc in modum geſtis, ad campum habitæ modo pugnæ reverſus eſt Theodericus.

hann thar fallinn margann ſinn mann/
vin oc frænda/ oc nu kemur hann thar
at er liggur hans brodir Thether/ oc
tha mællti hann: thar liggur thu minn
brodir Thether/ that er mier hinn meſti
harmur/ ert thu ert ſva buinn/ oc nu
tok hann upp hans ſkiolld/ oc kaſtar a
brott theim ſkylldi er adur hefur hann/
fyrir thvi at ſa er hogginn til onytz. Oc
nu geingur hann thar til ſem voro hans
junkherrar fallnir med ſinar hinar hvitu
brynior oc hina hordo hialma/oc tho hafdi
that nu ecki tioat/thviat tho hofdo their
nu fallit. Oc nu mællti Thidrikur Kon-
gur: minir liufo junkherrar/ that er mier
meſtur harmur er yckur hefi ec latid/ oc
hvat ma ec nu fara heim i Suſat? that
veit Gud med mier/ helldur villdi ec ha-
fa borit ſtor ſar/ oc varit thit heilir. Oc
nu geingur Thidrikur Kongur brott/ oc
allir hans menn ero nu til hans kom-
nir/ tha mællti Thidrikur Kongur: heyr
thu nu Margreifi Rodingeir/ ber thu
mina goda kvediu Attila Kongi oc Fru
Erka Drottningu heim i Hunaland/
alldrig ſidan vil ec koma i Hunaland/
ſva margann dreing godann ſem Attila
Kongur hefur latit fyrir minar ſakir. Oc
nu ſvarar Margreifinn oc margir adrir
hofdingiar oc ſeigia: eigi ſkalltu ſva ge-
ra/ that kann opt henda i orroſto at Hof-
dingiar lata ſina dyrdlega dreingi/ oc
fa tho ſialfer ſigur ſva ſem hier er. Nu
ſkalltu that vel tacka/ at thu fekt ſigur/
enn eigi ſkalltu fyrir lata thig thott thu
hafir latid thina junkherra/ vier ſkulum
hell-

döda af ſine män/ wänner och fränder/ och
när han kom dijt ſom hans broder Thetter
lågh/ ſade han: ther ligger du min broder
Thetter/ det är migh den ſtörſte harm/ at du
är ſåledes bleſwen handterat: ſedan togh han
upp hans ſkiöld/ kaſtandes bort den ſom han
förr hade hafft/ thy den war aldeles ſönder-
huggen och oduգſe. Sedan trädde han dijt
ſom hans junkrar woro fallne medh ſina hwi-
ta harneſk och härde hiälmar/ hwilka hade
then gången intet kunnat hielpa them ifrån
döden/ uthan dhe måſte falla. Thå ſade Ko-
nung Thidrek: mine liufflige junkrar/ thet är
migh en oöfwerwinnelig ſorg at iagh hafwer
miſt eder/ och huru kan iagh nu kom-
ma hem til Suſat? Gudh ware mitt wittne
om iagh icke häller welat hafwa burit ſtore
ſår/ at i måtte warit hela. Sedan gick Ko-
nung Thidrek bort/ och alle hans män woro
hoos honom förſamblade/ thå ſade Konung
Thidrek: hör nu Margrefwe Rodinger/
anmäl du min wänlige helsning til Konung
Attila och hans Fru drottning Erka i Huna-
land/ iagh will aldrig mehr låta ſee migh i
Hunaland/ effter Konung Attila miſt ſå mån-
gen kiäcker karl för min ſkull. Margrefwen
och många andra Höfdingar ſwarade/ ſägan-
des/ thet ſkal du intet giöra/ thy offta hän-
der i krigh/ at Höfdingar miſta ſina omiſtan-
des karlar/ men erhålla dock ſegeren/ ſom här
är nu ſkiedt: Nu må du hugna digh ther öf-
wer at du bekom ſeger/ och intet öfwergifwa
digh ſielf faſt än du hafwer miſt dina jun-
krar/ wij ſkole bedia drottning Erka at hon
wille gifwa ſigh til freds/ faſt hon hade miſt
ſina ſöner/ och alla wara digh behielpelige/ at
Konung Attila ſkal intet blifwa mindre digh
gunſtig än ſom förr. Thå uthlät ſig Konung
Thidrek at han aldrig wille hemreſa/ effter ſå
war ſkiedt; therföre at iagh loſwade drott-
ning

ricus. Iacebant paſſim mortuorum ſtrata cadavera, inter quæ amici & familiares
plurimi dignoſcebantur. Mox conſpecto Detheri fratris cadavere ingemuit Theoderi-
cus ſortem infelicis juvenis, animo ſuo valde adamati atque præchari. Sublatum mox
ſcutum demortui fratris ipſe induit, abjecto quo ante hac uſus fuerat, ictibus admo-
dum lacerato. Nec minus regiorum juvenum contemplatus corpora fatorum incuſa-
vit vicem, quod nec fortiſſimis parceretur, quamvis galea armisque nitidiſſimis corpo-
ra ſua muniverint. Tanto autem ſibi graviorem accidere ſenſum huncce doloris, quod
amiſſis regiis juvenibus, haud quaquam deceat Suſatum patriam ipſorum redire ſeſe.
Maluiſſe horum vitam proprii corporis detrimento redemtum iri. Sic dolens atque
ingemiſcens e loco abivit, poſtquam congregata erant agmina reliqua. Id unicum Mar-
grafio curandum obnixe rogavit, ut Attilæ regi ejusque conjugi Erkæ cauſſam inno-
centiæ ſuæ commendatum iret. Sibi neutiquam animum eſſe redeundi in Hunalan-
diam, poſt inſignem cladem fortiſſimorum hominum, quæ ſuam præcipue ob caus-
ſam obvenerat. Contra Margrafius itemque duces quotquot adfuerunt reliqui, aliena,
nec ſatis faſtigio ſuo digna conſilia regem agitare dixerunt. Quippe uti anceps belli
diſcrimen, ita non inſolens illud, plurium jactura militum, inſignem redimere victo-
riam. Eam hac vice à partibus regiis perpulcre ſtetiſſe. De qua etiam gratulari liceat.
Non ſeſe deſpondendum animum propter amiſſionem regiorum juvenum. Operam
daturos ſeſe, ut luctum ob filiorum mortem patientius ferat Erka, nec ſecus quam an-
tehac Attilæ erga ſe favorem experiatur Theodericus. Verum obſtinato animo Theo-

 deri-

hélldur bidia Erka Drottning/ at hon verdi vel vid that thott hon hafi mist sina sonu/ oc allir skulum vier thar til stoda thier/ sva at Attila Kongur skal nu ei vera thier verri vinur enn adur. Nu mælti Thidrikur Kongur oc kvadz alldrei mundi heim fara at sva buno/ fyrir thvi at ec hiet Erka Drottningu at ec skyldi færa henni bada sonu sina/ enn nu hefi ec that ei efnt. Tha geingu til Thidriks Kongs allir Hofdingiar oc allir Riddarar/ oc sogdu: godi Herra Thidrikur Kongur/ far heim med oss i Hunaland/ vier skulum thier sva tilstoda at Attila Kongur oc Erka drottning skal nu vera thinn vin eigi minni enn adur/ villtu eigi fara aptur i Hunaland/ tha vilium vier allir thier fylgia/ far tha eptir thino riki oc berst vid Ermenrek Kong/. oc vilium vier alldrei aptur koma fyrr enn thu hefur thitt riki. Tha svarar Thidrikur Kongur: that thori ec vist eigi at fara med her Attila Kongs leingur at sinni/ sva illa sem at hefur boriz at ec liet hans tvo sonu/ oc hélldur verd ec heim fara med ydur. Och nu snua their aptur ollum herinom/ oc fara alla leid sina/ allt thar til er their koma i Hunaland a fund Attila Kongs i Susat.

ning Erka sade han/ at iagh skulle föra henne tilbakars bägge sina söner/ det iagh nu intet hållet. Thå trädde alla Höfdingarna och riddarne til Konung Thidrek/ jäyandes: gode Herre Konung Thidrek/ far hem medh oss i Hunaland/ wij wille wara dig behielplige at Konung Attila och Erka drottning skola nu wara icke mindre dine wänner än tilförende/ och om du intet will resa igen til Huneland/ thå willia wij alle föllia dig/ far då och försök at återwinna dit rijke och slås medh Konung Ermenrek/ wij willie aldrig wända tilbakars igen för än du hafwer ditt rijke inbekommit. Konung Thidrek swarade: thet törs iagh wist intet/ at fara medh Konung Attilas krigsfolk längre denna gången/ så olyckeligen som nu hafwer tilburit/ at iagh förlorat hans twå söner/ utan heller will iagh draga hem medh eder. Nu wände de tilbakars medh hela krigshären/ och foro hem til Hunaland til Konung Attila i Susat.

CCCXV. CAP.

Margreifi Rodingeir seigir Attila Kongi fall sona hans.

Nu er Thidrikur Kongur kemur i Susat/ tha geingur hann i eitt litid hus/ oc vill nu vist eigi koma at finna Attila Kong oc Erka drottning. Nu geingur Margreifi Rodingeir i haull Attila Kongs oc fyrir hann oc mælti/ sit heill Herra Attila Kongur. Oc tha svarar Attila Kon-

315. CAP.

Margrefwen Rodinger berättar Konung Attila hans söners frånfälle.

När som Konung Thidrek kom hem til Susat/ gick han uti ett litet huus/ och wille slät intet wisa sigh för Konung Attila och drottning Erka. Margrefwe Rodinger gick straxt in til Konung Attila i hans saal/ och sade: sitt hel Konung Attila. Thå swarade Konung Attila: wälkommen min man Margre-

dericus, haud rediturum se ait, ob imprudentius datam reginæ fidem de reducendis regiis juvenibus, quos incolumes futuros vanus olim promiserat. Mox regem impensius rogare obsecrare duces atque equestris ordinis præclarissimi viri, precibus ipsorum id modo indulgere vellet de reditu in Hunalandiam; id polliceri cunctos regalis Attilæ favoris documenta haud parcius erga ipsum elargienda fore, quam hactenus benignissima expertus fuerat. Ac vero sin minus in Hunalandiam redire animum inducat, sequutores sese omnes quo locorum perrexerit. Futuros sese comites pariter & adjutores regni ejus paterni recuperandi. Regessit Theodericus, insolentis fore audaciæ, post infelicem pugnam, amissosque regios pueros, diuturniori expeditione atterere exercitum regium. Quin potius remissis in patriam copiis regiis, malle se viæ comitem una adesse. Complacuit omnium applausu consilium, motisque mox castris, ad urbem metropolim Susatum recta contenderunt.

CAP. CCCXV.

De Margrafio mortis regiorum juvenum nuncio.

INtra urbis Susati pomœria jam delatus Theodericus, hospitium vili in tugurio subintravit, regium Attilæ conspectum evitare volens. Verum Margrafius regium ingressus palatium, Attilæ felicia quævis apprecabatur. Rex adventum hospitis gratulatus,

Kongur / velkomiñ miñ madur Margrifi Rodingeir / hver tidendi kantu at seigia mier af ydarri ferd? hvart lifir Thidrikur Kongur af Bern? eda hvart hafa Hynir sigur feingit eda usigur? eda hvart hefur ydur farit vel eda illa? Tha svarar Margreifi Rodingeir / lifir Thidrikur Kongur oc Hynir hafa sigur feingit i orrosto / oc tho hefur oß illa fariz fyrir tha sok at vier hofum latid vora junkherra Erp oc Ortvin. Nu grætur Erka drottning er hon heyrir thetta sagt oc nalega allir their er inni eru i hollinni. Tha mælti Attila Kongur: hverier hafa fallit af Hynom med minom sonom? Tha svarar Margreifi Rodingeir: Herra / margir dyrdlegir dreingir / hinn fyrsti madur junkherra Thether af Bern oc thinn godi vinur Hialprik / oc Hertogi Naudung / Vildifer oc margir adrir godir dreingir oc miklir haufdingiar / oc sva hafa Aumlungar latid fyrir oß halfu fleiri menn / oc med flotta komust undann their er lifit thagu. Nu mælti Attila Kongur oc vard vid dreingilega theßi tidindi: Nu er enn sem fyrr their verda at falla sem feigir eru / oc engom manni gefur lif god vapn eda mikit afl ef tho skal hann deyia / vist reyndi that hier i theßari ferd at hin bestu vopn er bunir voro med minir synir Erpur oc Ortvin oc theirra fostbrodir Thether / thar med lagu their nu allir daudir. Oc enn mælti Attila Kongur: hvar er nu minn godi vin Thidrikur Kongur? Tha svarar eiñ madur: i einu steikara husi thar situr nu

grefwe Rodinger / hwad hafwer thu at berätta migh om eder resa? lefwer Konung Thidrek af Bern? hafwa Hunarne bekommit seger eller oseger? och huru har thet gådt eder i hand wäl eller illa? Margrefwe Rodinger swarade: Konung Thidrek lefwer / och Hunarne behöllo platzen; Dock har thet illa gådt oß / af orsak at wij hafwa mist wåra junkrar Erp och Ortwin. Hwilket när drottning Erka hörde / gret hon och alla dhe som woro inne uti salen. Men Konung Attila sade / hwilka uthaf Hunarne äro slagne medh mina söner? Thå swarade Margrefwen: Herre / många dyrbare män / den första man war junker Thetter af Bern / och din gode wän Hiälprik och Hertig Nödung / Willifer och månge andre dugelige män och store höfdingar / dock hafwa Omlungarna förlorat för oß halfparten mehra folk / och dhe som lifwet behöllo / begofwo sigh på flychten. Thå sade Konung Attila och lät sigh intet bedröfwa af deße tidender: thet är nu som tilförende händt / at the falla som fega äro / hwilka hwarken styrkia eller god wapn frälsa från döden / wist sannades detta denna resan / thy med dhe förnämbste wapn medh hwilka mina söner Erper och Ortwin och deras stallbroder Thetter woro uthrustade / måste dhe alla taga döden. Och än så sade Konung Attila: hwarest är nu min goda wän Konung Thidrek? Thå swarade en man: han är uthi ett kiök / ther sitta nu Konung Thidrek och Mäster Hildebrander och hafwa de klädt af sigh sina wapn och willia intet komma för tin ögon Herre / så illa tycker them at dhe mist sina junkrar. Thå sade Konung Attila: twå af mina riddare gå uth / och beden min wän Konung Thidrek komma in / han måste än nu inkomma til migh fast sålunda hafwer tilburitz. Deße twå riddare gingo dit som Konung Thidrek af

tus, nuperæ expeditionis successum exponere eum jussit. De Theoderico imprimis scitatus, an adhuc in vivis foret. Quænam item Hunorum fuerant fata. Respondit Margrafius, victoria equidem potitum fuisse Theodericum, quamvis charius redemtam, juvenum regiorum amissione. His auditis Erka, in fletus atque lamenta erupit, plorantibus amare omnibus aulæ qui aderant ministris. Ulterius scitanti Attilæ, qualis plurium fuerat sors Hunorum. Respondit Margrafius, etiam fortissimorum periisse numerum satis magnum. Inter primores autem desiderari juventutis principem Detherum Veronensem, præstantissimumque virorum Hialprikium, Naudungum ducem eximium, Vildiferum, itemque copiarum duces alios virtute prorsus egregios. Ab Amlungorum vero partibus duplo plures cecidisse, reliquos qui supererant ægre fuga sibi consuluisse. Isthoc nuncio haud consternatior Attila, fatorum sortem haud facile effugere posse quemquam ait. Nihil adversus decreta ejus valere arma egregia corporisque robur. Id exemplo satis manifesto comprobatum in regiis juvenibus eorumque sodali Dethero, quorum arma præstantiora periculo immunes eos servare nequiverunt. Mox de Theoderico, ubi locorum ageret scitabatur. Respondit adstantium non nemo, Theodericum ejusque sodalem Hildebrandum detractis armis intra tugurioli cujusdam parietes in luctu esse propter regiorum juvenum necem. Attila familiarium binos Theodericum accersitum misit, ne vereretur ad sese accedere, rerum quamvis ob vicissitudines animo tristatus. Progressi ad Theodericum regii ministri, quæ in mandatis

nu Thidrikur Kongur oc meiſtari Hilldibrandur/ oc thar haſa their af farit ſinom vapnom/ oc vilia eigi koma i augſyn thier Herra/ ſva thyckir honum illa at hann liet ſina junkherra. Tha mælti Attila Kongur: minir tveir Riddarar gangit ut/ oc bidiet Thidrik Kong minn vin inn koma/ hann verdur enn mig hitta tho at a theßa lund hafi at boriz. Theßir tveir Riddarar ganga thar ſem ſat Thidrikur Kongur af Bern oc bidia hann ganga inn fyrir Attila Kong/ oc ſeigia their ſig eptir honum ſendann. Thidrikur Kongur ſvarar at miklu er honum i ſinu ſkapi thyngra oc meiri harmur/enn hann vilie koma med adrum mannum at ſva buno. Och theßir Riddarar ganga inn oc ſeigia Attila Kongi at Thidrikur Kongur vill eigi koma i augſyn honum.

af Bern ſatt/ och bedia at han wille gå in til Konung Attila/ ſåyandes ſig wara ſände efter honom. Konung Thidrek ſwarade: at den ſwåra och ſtora ſorg han hade uthi ſitt ſinne kunde intet tilſtådia honom at infinna ſig uthi ſällſkap bland andra män. Deße Riddare gingo tilbakars och ſade Konung Attila at Konung Thidrek intet wille komma uti hans ögneſyn.

CCCXVI. CAP.

Tal Erka drottningar wid Thidrik Kong.

EPtir thetta ſtendur upp Erka drottning gratandi oc med henni hennar thionuſtu konur/ oc geingur thar til er ſat Thidrik Kongur/ oc er hon kemur i huſit/ mælti hon vid Thidrik Kong: gogi vinur Thidrikur/ hverſo vardu ſig minir ſynir badir? eda hverſo godir dreingir voro their adur their fiellu? Tha ſvaradi Thidrikur Kongur af miklum harmi/ Fru/ viſt voro their godir dreingir oc vel vordo their ſig/ oc eingi theirra villdi fra odrum ſkiliaz. Tha geck hon at honum/ oc lagdi badar ſinar hendur of hans hals/ oc kyſti hann/ oc mælti: godi vinur Thidrikur Kongur/ gak nu med mier inn i holl til Attila Kongs oc ver nu velkominn oc ver katur/ opt hefur ſva

316. CAP.

Drottning Erkas tal medh Konung Thidrek.

DRottning Erka ſtod ſtraxt up gråtandes medh ſine tienſteqwinnor och gick dit ſom Konung Thidrek ſatt/ och når ſom hon kom in uti huſet/ſade hon til Konung Thidrek: gode wän Thidrek/ förſwarte bägge mine söner ſigh frimodigt/ eller hwad för prof gofwo dhe om ſin manlighet för än de bleſwo ſlagne? Thå ſwarade Konung Thidrek med en ſorgeröſt: Fru/ wißerligen woro dhe frimodige drängiar/ manneligen wärde dhe ſigh/ och ingendera wille ſkillias ifrån den andra. Thå gick hon til honom och lade bägge ſine händer om hans hals och kyſte honom/ ſåyandes: gode wän Konung Thidrek/ kom nu in medh migh i ſalen til Konung Attila/ war wälkommen och war glader/ ofta hafwer ſåledes ſkiedt tilförende ſom nu är/ at dhe bliſwit ihiälſlagne i ſtriden ſom thet warit öde/ och the ſom qwar leſwa måſte doch achta ſigh ſielf-

datis habebant exponunt. Verum Theodericus doloris vehementia conturbatum ſe, animo ſuo obtemperare non poſſe ait, ut aulæ ſplendida ſubintrare atria ſuſtineat. Hanc Theoderici excuſationis cauſam regi viciſſim nunçiatum iverunt qui miſſi fuerant aulici.

CAP. CCCXVI.

De reginæ atque Theoderici colloquio.

MOx Erka comitante gynecæi turba, gemens ac plorans Theodericum adivit, de filiorum fortitudine ſcire cupiens, quæ denique virtutis ſingularis ſpecimina bellica ediderunt. Reſpondit Theodericus animo quamvis dolens, & virtutis indolisque præſtantiſſimos ipſos, miranda prorſus bellandi gloria inclaruiſſe, induvulſos ſemper diſcriminum comites. Sic in laudes atque encomia juvenum dum impenſius ferebatur Theodericus, ſuaviis oſculisque eum dignata eſt regina, virtutum filiorum admiratrix ipſa. Quin & verbis Theodericum perſuadere conata eſt, ut regiam ſubintrare minime dubitare velit cum rege familiarius colloquuturus. Quippe fatale atque anceps eſſe belli diſcrimen, quodque idem exitio nonnullis prout fata conſtituerint, alios viciſſim qui vivi evadunt haud minus ſecuros ſuique fidentes in poſterum præſtabit. Defunctorum memoriam moderate lugendam eſſe; ideoque Theodericum priſtinæ fortitudinis animatum gloria, aulæ ſplendores ſecum reviſere fas eſſe, & regi Attilæ mari-

sva til borit fyrr sem nu at their menn feingu bana i orustu/ er theß var audit/ oc their er eptir lifa verda tho sialfra sin at giæta/ ecki tiar at harma dauda meñ/ ver nu katur oc velkomin med oß oc Attila Kongi/ oc gack nu med mier. Nu stendur Thidrikur Kongur upp/ oc geingur inn eptir Erka drottning i hollina/ oc er hann kemur fyrir Attila Kong/ stendur Kongur upp/ oc bidur Thidrek vera velkominn oc kyßir hann/ oc bad hann sitia hia sier i hasæti enn sem fyrr/ oc thetta theckiz Thidrikur Kongur/ oc er nu med Attila Kongi enn langar ridir/ oc er theirra vinfeingi nu eingo verra enn fyrr.

sielfwa/ intet hielper at söria the som döde äro/ uthan war nu glader/ thy du äroß och Konung Attila wälkommen/ och gak nu med migh. Konung Thidrek stod up och fölgde drottning Erka in uti salen/ hwarest när han inkom/ stod Konung Attila up/ och bad Konung Thidrek wara wälkommen/ kyste honom/ och bad honom sittia hoos sig i högsätet som tilförende; hwilket Konung Thidrek lät sig behaga/ förbliswandes sedan hoos Konung Attila en långan tijd/ och war theras wänskap intet mindre än förr.

CCCXVII. CAP.

Andlat Erka drottningar.

TVeim vetrom sidar enn barist hefur verit vid Gronsport tekur sott Erka drottning/ oc er theßi sott hættleg/ sva at that thyckist hon finna at hon mun eigi leingi lifa/ ef eigi vill lietta theßari sott sva ferr sottinn akast. Oc nu a einum deigi sendir hon ord Thidriki Kongi at hann komi til hennar/ oc er hann spyr at hon sendir honum ord/ tha fer hann thegar i stad a hennar fund/ oc er thau finnaz tha kvedur vel hvart theirra annat. Och nu mælti Thidrikur Kongur: thetta ma vera hinn mesti harmur/ oc ef theßi sott fær thier fyrir komit/ ma mikit spillaz Hunaland ef sva dyrdlega kona fær bana/ oc that veit Gud ef sva ber til at tha læt ec minn hinn besta vin. Oc nu mælti Erka drottning: Thidrikur/ thu hefur verit

317. CAP.

Om drottning Erkas död.

TWenne åhr efter fältslaget wid Grensport/ blef drottning Erka siuk/ och war hennes siukdom mycket hefftig/ så at hon tycktes förstå at hon skulle intet länge lefwa om denna siukdom wille intet bliswa lindrigare. En dagh sände hon bud til Konung Thidrek at han wille komma til henne/ och när som han hörde hennes sänningebud/ gick han strax til henne/ och när som dhe funnes helsades dhe wänligen. Konung Thidrek sade: thet bliswer nu wår största sorg om denne siukdom förkortar tina lifsdagar/då försallnar en stor dehl af Hunelands heder om en sådan dyrbar qwinna warder död/ och thet wet Gud om så skier at iagh då mister min bästa wän. Drottning Erka sade: Thidrek/ du haswer warit en stor wän af migh och Konung Attila/ och haswer thu mycket styrkt wårt rijke/ thy wij äre wij mycket godt skyldige digh at wedergälla: Nu kan så hända at denne

marito pariterque sibi apprime gratus futurus. Hoc persuasus sermone Theodericus, reginam intra aulæ limina comitabatur. Gratulabatur Attila adventum hospitis, animo suo admodum chari, habuitque eum eximio in honore, locum ei præbens in digniore quæ juxta adposita sella. Allectatus hoc familiaritatis beneficio Theodericus, diutinum hospitium illic habuit, crescentibus indies perfectæ amicitiæ inter ipsos muniis.

CAP. CCCXVII.

De reginæ Erkæ obitu.

PRæterlapso biennio post pugnam apud limitaneos campos habitam, morbo ferali vehementius laborare cœpit Erka, quem & fatalem sibi fore præsensit, deficientibus quotidie corporis viribus. Itaque Theodericum ad sese accersitum misit. Ille subito adcurrit, salutem atque incolumitatem reginæ adpræcatus, cui ipsa res ex voto procedere cupiebat. Mox Theodericus, nihil magis piam fatorum indulgentiam civibus indulturam ait, quam regina ut convalescat. Hujus enim spiritu una vitam ducere Hunalandiam universam, nec aliud magis exoptatum pignus colere, cujus præsertim amicitiam erga se prorsus fidam nullo non tempore devoto animo ipse venerabitur. Vicissim Erka, Theoderici incolendis amicitiis fidelitatem, & se pariter regemque maritum sedulo agnoscere, quin & ob insignia in rempublicam merita, plurimum ipsi debe-

verit mikill vinur var oc Attila Kongs/ oc mikit hefur thu styrkt vort riki/ oc mikit gott eigum vier thier at launa. Nu kann sva til bera/ at theßi sott skili vara vinattu/ nu vil ec at thier thiggit af oß vingiafir/ ec vil gefa thier fimtan merkur af raudo gulli i eino staupi oc hier med oll klædi skorinn af purpura/ er einginn madur sa dyrdlegri enn hier var i skorit/ thetta meiga vera ydar sœmdar klædi oc tignar. Junkfru Herad min frændkona/ hana vil ec ydur gefa/ oc giætid sva hennar rads. Tha svarar Thidrikur Kongur: Goda Fru Erka drottning/vist er thin sott hættleg/mikla vinattu hefur thu lyst vid oß nu sem fyrr/ bæti Gud thier nu thina sott/ enn ecki faunn vier atgiort/ enn meira er Attila Kongi at lata slika kono/ enn mikinn lut Hunalandz. Oc tha var Thidrike Kongi sva mikill harmur/ at hann griet sem barn/oc ecki fieck hann fleira umm rædt/ oc nu geck hann i brott. Oc enn mælti Erka drottning: hvar er minn kiæri vin meistar Hilldibrandur? Hier em ec sagdi hann/ oc geck til hennar/oc spyr hvat hon vill? Hon tok af hendi sier sinn hinn besta gullhring oc gaf honum/ oc mælti/ at thau skylldu skiliast vinir oc sva finnaz tha er thau hittaz. Tha svarar meistari Hilldibrandur: Fru/ haf fyrir Guds laun theßa vingiof oc marga adra er thu gafst mier fyrr/ oc alla vinattu er thu veittir bædi mier oc Thidriki Kongi/ oc nu grætur meistari Hilldibrandur oc allir their er hia ero. Tha mælti Erka drottning vid sina

ne siukdom åtskillier wår wänskap/ men förest will iagh at i anammen af oß några wängåfwor/ och will iagh gifwa digh femton marker rödt gull uthi en bägare/ och der til en hel klädning skurin af purpur/ hwilken ingen hafwer kåsteligare dragit/ den skal wara eder heder och högtidz klädning: Min frånka Jungfru Herrad will iagh gifwa eder medh begiäran at i blifwen hennes förmyndare. Thå swarade Konung Thidrek: gode fru drottning Erka/ wist är din siukdom anstötelig; mycken wänskap hafwer du oß bewist nu som förr/ Gudh lindre din siukdom effter wij kunna intet thertil giöra/ men större skada är för Konung Attila at mista en sådan drottning än som en stor dehl af Huneland; hwilket så snart han hade uthsagt/ blef han så sorgse at han gret som ett barn/ och kunde intet ord mera framföra/ utan geck sin wäg. Och än sade drottning Erka/ hwar är min kiäre wän Hildebrander? här är iagh swarade han/ gick til henne/ och frågade hwad hon hade at befalla? Hon tog af sin hand sin bästa gullring och gaf honom/ sägandes/ at dhe skulle skilias åth wänner/och så finnas når dhe råkas igen. Måster Hildebrander swarade: fru/ haf Guds lön för denne wängåfwan och månge andre som du migh förr gifwit hafwer/ och för all den wänskap som du migh och Konung Thidrek ertedt hafwer; och nu gret Mester Hildebrander/ och alle the som woro ther hos stadde. Thå talte drottning Erka til sine Riddare och bad dem ropa til sig Konung Attila uthi största hast; deße riddare framförde hennes åhrende. Konung Attila steg up medh en hast/ och när som han kom til sängen/ frågade han hwad hennes willia wore? Drottning Erka swarade: du mächtiga Konung Attila/ nu kan hända at wij skilioms/ och at du blifwer enklinger/ thå mån thu ey lån-

debere. Sibi vero quandoquidem diuturniore amici hospitis convictu privari in fatis fuerit, memoriæ perennis apud eundem interpretes mansura fore munuscula quæ lubenti animo dicat. Auri nimirum marcas denas quinas poculo conclusas. Purpuream denique stolam superbi cultus ac magnificentiæ, quo nec elegantiore apparatu fas ornatum esse hominum quemquam alium. Percupere cognatam suam Heraudam Theoderico tutandam relinquere, idoneis consiliis orbæ ut prospiciat. Theodericus, & dolere se pariter fortiusque animo angi fatebatur propter reginæ morbum; ingentia erga se exstare regiæ beneficentiæ specimina, novo hoc auctario multo nunc insigniora facta. Ita devinctum se, non aliunde gratiam reddere valere, nisi superum indulgentia incolumitatem reginæ largiendam exoret. Quippe conjugis adeo percharæ jactura regem Attilam vehementius affligi, nec minus civibus Hunalandiæ in universum omnibus vulnus gravissimum inflictum iri. Quæ proloquutus Theodericus in gemitus atque lamenta erupit nec animum continere valens, aliorum ex conspectu abire maluit. Mox Erka Hildebrandum compellans propius accedere jussit, ille & adesse se, & imperata obnixe facturum se pollicebatur. Regina detractum digito suo annulum aureum Hildebrando tradidit, simul testata isthoc munus utpote fucatæ amicitiæ monumentum perpetuum ipsi consecrare, novis quotidie novi amoris pignoribus renovandum. Ille & gratiam sibi aliisque immerentibus habitam magni semper facturum sese, superum ingentibus præmiis vicissim remuneratum iri haud vanus pollicebatur. Mox maritum Attilam quantocius ad sese vocari cupiebat Erka, missus aulicorum nonnemo regi-

sina Riddara/ oc bidur kalla til sin Attila Kong helldur skyndilega. Oc er theßi Riddari hefur rekit hennar erindi/ stendur Attila Kongur upp skyndilega/oc thegar sem hann kemur fyrir hennar sæng/ spyr hann hvat hon vill honum? Erka drottning svarar/ riki Kongur Attilla/ nu kan vera at vid skilium; / oc kann sva til bera at thu verdir kvanlaus/ tha mantu eigi leingi that vilia/ leita thier godrar kvanar oc dyrdlegrar sem verdt er/ enn ef thu tekur illa konu/ tha ma that vera thitt gialld oc margra annara: godi herra Attila Kongur/ tak eigi kono af Niflungalandi oc eigi af kyni Alldrians/ oc ef that gerir thu/ muntu theß giallda/ oc af engum lut mun iannikit u-happ standa thier oc thinum bornum sem af theßu/ ef thetta gerir thu. Oc tha hon hefur thetta mællt/ snyz hon fra honum/oc thvi næst andast hon. Oc tha er that spyrst at Erka drottning er daud/ tha harmar that oc grætur hvert barn oc hver madur af allt Hunaland/ oc vida annars stadar; oc that mæla allir/ at alldri komi dyrdlegri kona i Hunaland/ eda su er fleirom monnom hefdi gott gert enn Erka drottning; oc that med/ at einga kono i Hunalandi hafa fleiri menn gratid.

långe willia så wara / sök fördenskull efter en god och dygdig qwinna / men om du tager en elack hustru/ thå är thet tigh och mångom androm til olycko; gode Herre Konung Attila / tag dig intet hustru af Niflungaland och intet af Alldrians härkomst/ hwilket om du giör/ så warder thet din största skada/ och af ingen ting låter jämstor olycka förorsakas dig och dine barn som af thetta. Så snart hon hade thetta uthtalt/ wände hon sigh ifrån honom/ och strax siälades hon. När drottnig Erka war död/ sörgde och gret henne hwart barn och hwar menniskia öfwer alt Hunaland och mång annorstädes/ och thet war allas tal at aldrig war en dyrbarare fru i Hunaland / eller den som flere menniskior hade gott giort än som drottning Erka / och at ingen fru uti Hunaland hade blefwet af så många begråten.

CCCXVIII. CAP.

Umm Likferd Fru Erka drottningar.

Attila Kongur lætur bua veglega umm lik sinnar Fru drottningarinnar / oc var hon iardat vid borgar vegginn/ oc yfir hennar grepti stod Attila Kongur oc Thidrikur Kongur af Bern/ oc allir hinir dyrdlegustu menn er tha voro i Susat / oc allir grieto enn med nyio hennar dauda.

318. CAP.

Om Drottning Erkas begrafning.

Konung Attila låt hederligen bereda sin fruus drottningens Lik; och blef hon begrafwen wid Stadzmuren/ och öfwer hennes graf stod Konung Attila och Konung Thidrek af Bern/ och alle the förnämste män som då woro i Susat beklagade å nyo hennes död.

reginæ desideria apud regem exposuit. Nec mora, ad conjugem properans Attila, & adesse se, monitisque ejus fidelem se fore ait. Illa, persentiscere apud animum suum ineluctabilem fatalis sortis vim, qua ad plures abeundum sibi, relicto marito orbo qui sui desiderio miserum in modum langvescat. Huic leniendo dolori, saluberrimum superesse remedium novarum nuptiarum. In eligenda autem socia quæ regem inprimis deceat proba ac fida, prudentioribus utendum consiliis, ne sera tandem pœnitentia, secús acta, plurium detrimento luendum ipse velit. Ante omnia sedulo monitum velle regem, ne unquam animum inducat, Niflungorum ambire affinitatem, neque etiam connubia Aldrianorum sectari. His si contraria, nihil veritus agere sustineat, utique & sibi familiæque suæ exitium augurio haud vano accersiri certissimum. Hæc simulac proloquuta regina, composito ad requiem animo, mox exspiravit. Vix dici potest quanto mœrore atque lamentis mortuam planxerunt cives Hunalandiæ incolæ, exteris quoque dolentibus communi omnium testimonio reginam terris ereptam esse optimam atque munificam, cujus erga rempublicam merita, erga privatos quoslibet favor & gratia, in animis hominum perpetuo supervictura erunt.

CAP. CCCXVIII.

De exequiis reginæ persolutis.

DEfunctæ conjugi justa rite persolvenda curavit Attila. Deductum funus Regium regali pompa, ad urbis usque pomœria, haud procul mœniis tumulo suo inlatum fuit. Aderant ex pio officio maritus Attila, itemque Veronensis Theodericus, cum nobilium cohorte, civibusque Susatensibus, qui planctu atque lamentis defuncti manibus parentabant ex debito.

Hier hefur upp ſagu Niflunga / oc fra vidſkiptum theirra Sigurdar Sveins / oc Haugna oc Gunnars Kongs / oc af bardaganum i Suſat / oc hverſo Grimilldur hefndi ſinnar oſæmdar er henni var gior at ſaklauſo i fyrſtunni / oc hefur hier upp Capitula.

CCCXIX. CAP.

Fra Gunnari Kongi oc hans brædrum / oc Sigurdi Sveini.

A theßum tima i Niflungalandi i theirri borg er heitir Verniza / thar rædur fyrir Gunnar Kongur / oc med honum hans brodir Haugni / oc hinn thridie theirra magur / ſa er agiætaſtur hefur verit fyrir ollum koppum oc Haufdingiom hvartveggia i ſudur laundom oc nordur landum; enn til theß bar hans afl oc allzkonar atgiorſi / hugprydi oc ſpeki oc framviſi / enn thetta var Sigurdur Sveinn / er tha atti Grimilldi dottur Alldrians Kongs / oc ſyſtur theirra Gunnars oc Haugna er thá atti Brynilldi hina riku oc hina fogru. Oc thadan i fra er Sigurdur hafdi feingit Grimhilldi / ſtod thetta riki med mikilli prydi a alla lund / fyrſt at thvi at iammargir Haufdingiar ſem thar ſtyrdo / feinguſt eigi iam kappſamir oc matker / oc fyrir theim

Här begynnes Niflunga Hiſtorien / ſom beråttar om Sigurd Swens / Hognes / och Konung Gunnars ſlagzmåhl / ſamt om ſtriden i Suſat / och huru Grimilder hämnar den wahnheder ſom henne oſkylldigt war tilfogad i förſtonne / och begynnes efterfölliande Capitel.

319. CAP.

Om Konung Gunnar och hans bröder / ſamt Sigurd Swen.

UThi then tiden i Niflungaland i den ſtaden ſom heter Wernix / ther råder före Konung Gunnar / och medh honom hans broder Hogne / och then tridie deras ſwåger / ſom namnkunnigaſt hafwer warit för alla kämpar och Höfdingar / både i Söderlanden / och Norderlanden; Ty ſtor war hans krafft i all tingz tiltagenhet / förſtånd / wijsſhet och förſichtighet / och thet war Sigurder Swån / ſom då ågde Grimild Konung Aldrians dotter / hwilken war ſyſter medh Gunnar och Hogne; ſom då ågde den rika och dåyeliga Brynhild: Och ifrån den tijden ſom Sigurder hade fått Grimild / ſtodh thetta Rijket uti godt wälſtånd uti allehanda måtto. Förſt ther utinnan / at ſå många Höfdingar ſom där regerade / funnes intet ſå ſtridſamme och mächtige / och för them woro rädde alla deras owänner. Och ther näſt förthy / at mera ätte de lösören / gull och ſilfwer / än alla andra Konungar; the woro ganſka

Specialior Deſcriptio Hiſtorica rerum Niflungicarum, de geſtis Sigurdi Suenonis, Hognii, itemquè Gunnari regis; quin & de prælio Suſatenſi, de vindicta luculenta, qua ignominiam ſibi pridem illatam ulciſcebatur Grimhildis. Quæ ſingula ſub ſuis Capitibus diſtincta ſeriatim exponuntur.

CAP. CCCXIX.

De Gunnaro rege ejusque fratribus, ut & Sigurdo Svenone.

IN Niflungalandiæ oppido Vernixia imperium ſociata opera adminiſtrarunt Gunnarus Rex, cum fratre Hognio. Acceſſerat etiam in partem curarum publicarum affinis illorum Sigurdus Sueno, ducum omnium qui per eoas arctoasque regiones floruerunt longe excellentiſſimus, eximia indole, ſolerti conſilio atque facunda dicendi arte præclarus. Matrimonio is ſibi junctam habuit Grimhildim Aldriani regis filiam, eandemque ſororem Gunnari atque Hognii. Duxerat vero Gunnarus Brynhildim, cujus ob opum pariterque pulcritudinis gloriam decantata erat fama. Equidem poſtquam Sigurdo nupta fuerat Grimhildis, eximio in flore perſtitit regni illius reſpublica, ducum præſtantiſſimorum ductu atque auſpiciis felicia incrementa accipiens. Quippe & gloria atque virtute ante alios inſigniti, finitimis terrori erant. Accedebat his divitiarum

theim voro hrœddir allir theirra uvinir; oc thar neſt med thvi/ at meira attu their lauſa ſie gull oc ſilfur enn allir Kongar adrir. Their voro ærit grimmir ſinum ovinum/ enn hver theirra var odrum ſva godur vinur / ſem allir væri their brœdur. Sigurdur Sveinn var oc fyrir theim of alla luti/ hans horund var ſva hart ſem ſigg villigalltar eda oc engis konar vapn mattu afeſta nema mille herdanna/ thar var hans horund ſem annara manna.

ſka grymma ſina owänner/ men hwar thera war then andra ſå god wän ſom woro the alla bröder. Sigurder Swän/ war förnämſt öfwer them alla/ hans hull war ſå hårdt/ ſom wilſwins borſtar/ och intet wapn kunde bita på honom utan emellan hårderna/ ther war hans hull ſom andra menniſkiors.

CCCXX. CAP.

Fra Grimilldi oc Brynhilldi/ oc theirra deilu.

NU er that eitt ſinn at drottninginn Brynhilldur geingur i ſina holl / oc thar ſitur fyrir henni Grimilldur ſyſtir Gunnars Kongs. Oc tha er Brynhilldur kemur til ſins ſœtis/ tha mællti hon til Grimilldar: nu ertu ſva ſtollz at thu ſtendur eigi upp igegn mier drottningo thiñi. Tha ſvarar Grimilldur/ ec kañ that ſeigia thier hvat tilber er eigi ſtend ec upp thier igegn/ that hid fyrſta/ at thu ſitur i thvi haſœti er min modir atti/ oc ec em eigi verr tilkominn enn thu thar at ſitia. Tha mællti Brynilldur: thott thin modir ætti thetta ſœti / oc thinn fadir ætti theßa borg oc thetta land/ tha ſkal ec nu that eiga/ enn eigi thu/ helldur mattu nu fara of ſkoga oc kanna hindarſtiga eptir Sigurdi thinnum bonda/ thar til ertu nu komminn betur enn vera drottning i Niflungalandi. Tha mællti Grimilldur: thvi bregdur thu nu mier/

320. CAP.

Om Grimild och Brynhild och theras tråta.

THet år en gång/ at drottning Brynhilder går uthi ſin ſahl/ och ther ſitter för henne Grimilder/ Konung Gunnars ſyſter. Och når Brynhilder kommer til ſitt ſåte/ thå ſade hon til Grimilder: nu år du ſå ſtält/ at du ſtiger intet upp för migh ſom år din drottning. Thå ſwarade Grimilder: Jagh kan ſäya tigh orſaken hwarföre iagh ſtiger intet upp emot tigh. Thet år den förſta/ förty du ſitter uthi thet högſåte ſom min moder hafwer ågdt och år iagh ey wårre tilkommen/ at ſittia dår ån du. Thå ſade Brynhilder: åndoch din moder hafwer ågdt thetta ſåtet/ och din fader ågde thetta ſlåttet och thetta land/ thå ſkall iagh thet nu åga: Men håller må du fara i willa ſkogen och låra hinders wågar effter tin man Sigurder/ ther til år du båttre fallen/ ån wara drottning i Niflungaland. Thå ſade Grimilder: förſmåder tu migh/ och förer migh til förwitelſe och ſidwördning/ thet iagh tånckte ſkulle lånda mig til heder och åhra/ för min man Sigurder Swåns ſkull: Nu begynner du upp den lek

rum qua præſtabant gloria, atque in coercendis inimicis ſævities horridior; pari animorum voluntate mira cuncta rerum proſequendo. Eminuit tamen in compluribus Suenonis Sigurdi virtus. Huic ſane cutis corporis prædurior creverat inſtar porci ferini, ita ut armorum ictus intemerato corpore excipere valeret, non niſi ſcapulis mediis timens, qua ipſe membrorum parte ad humanam compoſitus erat ſimilitudinem.

CAP. CCCXX.

De contentione inter Grimhildim atque Brynhildim ſuborta.

FOrte cœnaculum aliquando ſubintrans Brynhildis regina, Gunnari Regis ſororem Grimhildim ibi conſedentem vidit. Ad ſedem occupandam mox appropinquans regina, Grimhildis proterviam verbis increpare occœpit, quod inſolenti protervia animi, honorem ſibi debitum exhibere minime dignata ſit. Reſpondit Grimhildis, veritatem niſi inviſam forte audire velit ipſa, libere edicere ſe cauſam denegati honoris potiſſimam hanc eſſe, quod æquiſſimo jure prærogativam illam ſolii materni quondam ſui, quam nunc occupat Brynhildis, etiam ſibi pariter deberi ſentiat. Contra Brynhildis, inania jactare Grimhildim, maternas paternasque dignitates & honorum gradus, haud perinde ſuo convenientes animo, quippe quæ indagandis ſylveſtrium viarum obverſis tramitibus, exemplo mariti ſui, rectius operam impendere apta ſit, non affectato titulo

mier / oc færir mier that nu i brigzli oc til ſvivirdingar / er ec hugdi at mier ſkylldi at vera vegur oc ſomi at minn bondi ſie Sigurdur Sveinn ; nu hefur thu upp thennann leik er thu mant vilia at vid talum fleira ockar a milli hvat thier er til ſomdar eda uſomdar : ſeig nu mier fyrſtu ſpurning er ec ſpyr thig / hver tok thinn mæydom ? eda hver er thinn frumvær ? Tha ſvarar Brynhilldur : thar hefur thu mig ſpurt theß er ec kann vel at ſeigia / oc mier er einginn oſomd i. Riki Kongur Gunnar kom til minnar borgar / oc med honum margir dyrdlegir haufdingiar / oc med radi minna vina tok ec hann til mans / oc var ec honum gipt med margskonar prydi oc gior til hin dyrdlegaſta veizla med mannfiolda / oc med honum for ec heim hingat i Niflunga land / oc theßu vil ec eigi thig leyna / oc engan annann er eptir ſpyr / at hann er minn frumvær. Nu ſvarar Grimilldur ; nu lygur thu that ſem ec ſpurda thig / ſem mier var von ; ſa madur er thinn mæydom tok fyrſta ſinn / heitir Sigurdur Sveinn. Nu ſvarar Brynhilldur : ec vard alldrigi Sigurdar kona / oc alldrei hann minn madur. Tha mællti Grimildur : that ſkyt ec hier til theßa fingurgulls er hann tok af thier tha er hann hafdi tekit thinn mæydom ; thetta ſama gull tok hañ af thinni hendi oc gaf mier. Oc er Brynhill-

lek at du månde willia at wij tala mera oß emellan / hwad det är til heder eller wanheder / ſäg migh nu min förſta fråga ſom iagh ſpörjer tigh : hwem tog tin jungfrudoms prydnat / och hwem haſwer den niutit til goda ? Thå ſwarade Brynhilder / thet hafwer du migh frågat / och iagh kan wäl ſäya / och migh länder til ingen wanähra : den mächtige Konung Gunnar kom til mitt ſlått / och medh honom mången förnämlig Höfsdinge / och medh mina wänners råd tog iagh honom til man / och war iagh medh honom gifft medh ganſka mycket prååł / och giorde der til ett prechtigt gäſtabud / uthi en ſtor myckenhet af folck / och medh honom följde iagh hijt i Niflungaland ; och thet will iagh tigh icke förborga / och ingen annan ſom där effter ſpörjer / at han feck min jungfrudoms prydnat. Nu ſwarade Grimilder : nu liuger du thet iagh tigh ſporde / ſom iagh förmodade. Den man ſom din prydnat togh förſta gången / han heter Sigurder Swän. Nu ſwarade Brynhilder : iagh war aldrig Sigurds huſtru / och aldrigh han min man. Thå ſade Grimilder : thet ſkiuter iagh til denna gullringen den han togh af digh när han hade tagit din jungfrudoms prydnat ; denna ſamma ring togh han af din hand / och gaf migh. När nu Brynhilder ſer denna gullring / thå känner hon igen honom at han haſwer den ägdt / och nu kom̃er hon ihug huru thet är tilgångit / och ångrar nu ſtorligen huruledes the ſkola ſå haſwa trått om thetta ährendet / at ſå många ſkola thetta hört haſwa / och de ſaker äre nu upkomne för hwar man / hwilka ellieſt förr haſwa fåå män wetat. Och ſå hårdt går henne thetta til ſinne / at hennes lekamen är

tulo præeminentiæ regalis Niflungalandiæ. Repoſuit viciſſim Grimhildis, injuſte id ſibi in vitium objectari, quod decoris laudisque acceſſerat ob mariti merita. Ac vero temerario quoniam auſu occaſionem ſic præbuerat mutuæ æmulationis, id ipſum hac vice ſciſcitando flagitare commodum, ſibi ut edicat, quæ fata olim fuerant caſtæ virginitatis, quisve amorum ſponſus dignior admiſſus apud animum ejus. Reſpondit Brynhildis, quæſtionem motam non admodum ſibi verendam, cujus ingenue fateri poſſit veritatem circumſtantiarum omnium. Nimirum ad ſeſe viſum veniſſe Gunnarum regem cum comitatu ſplendido aulicorum juvenum. Ei tunc honeſtius ambienti, conſilio ſuaſuque procerum virorum ſponſalia addicta, celebratæque nuptiæ cum pompa omnimoda, in ſolenni panegyri. Poſtmodum maritum in Niflungalandiam comitata ipſa, thori conjugalis & ſocium & herum merito colere. Ad hunc ſermonem concitatior Grimhildis, prorſus falſa in medium protuliſſe reginam ait. Nec enim ſecreti cum ipſa amoris alium eſſe arbitrum quam Sigurdum Suenonem. Contra Brynhildis, haud usquam animum ſuum Sigurdo addictum fuiſſe ; nec quicquam eum delibaſſe ſuarum gratiarum. Mox Grimhildis oſtenſo annulo aureo, teſſeram agnoſcere eam juſſit ſecreti pridem commercii, cum amorum particeps Sigurdus hanc ſimul detraxerat. Hunc ipſum annulum dono mariti ſibi datum poſſidere ſe. Illico Brynhildis conſpectum agnovit annulum ſui quondam peculii poſſeſſionem, ſimul eorum quæ pridem geſta fuerunt apud animum ſuum revocans in memoriam. Nihil autem ægrius ferebat, quam ſubortam de iſthac re contentionem, auſcultantibus idipſum pluribus, mox fama evulgandum eſſet quod ſecreti hactenus fuerat arbitrii negotium. Equidem indignitatis pudi-

hilldur sier thetta gull/ tha kennir hon at hon hefur att/ oc nu kemur henni hug hverso farit hefur/ oc ydraz nu helldur sarlega hverso thær skulo threytt hafa med sier of thetta mal sva at iammargir skulu heyrt hafa/ oc theßir lutir ero nu upp komnir fyrir althydu/ er fyrr hafa fair menn vitad/ oc sva mikils thyckir Brynhilldi thetta vert/ at hennar likami er nu sva raudur sem ny dreyrt blod/ oc nu theygir hon oc mælir ecki ord/ stendur upp oc geingur i brott oc ut af borginni.

är så röd som nyrunnen blod/ och nu tiger hon och talar icke ett ord/ står upp och går bort utaf Slättet.

CCCXXI. CAP.

Brynhilldur drottning klagar sig fyrir Gunnari Kongi oc hans brædrum.

HOn sier reid thriggia manna til borgarinnar/ theirra er hinn fyrsti madur Gunnar Kongur/ oc hans brodir Haugni/ oc hinn thridie Gernoz; hon geingur i moti theim/ oc veinar oc grætur allsarlega/ oc rifur sin klædi. Gunnar Kongur oc hans brodir Haugni hafa ridit thennann dag a skog at veida dyr/ oc er their sia Brynhilldi Drottning hverso hon lætur/ oc that vito their eigi hvat hana man harma/ oc staudva nu hesta sina. Tha mælti Drottninginn: riki Gunnar Kongur/ ec gaf mig upp i thitt valld/ oc fyrirliet ec mitt riki oc mina vini oc frændur/ thetta allt giorda ec fyrir thinar sakar/ hvart skalltu eda annar madur hefna minnar svivirdingar? oc ef thu villt eigi hefna min/ tha mattu tho hefna sialfs thins; Sigurdur Sveinn hefur rofid yckar trunadarmal/ oc sagt sinni konu Grimilldi allt hverso thu lagdir thinn trunad undir hann/ oc tha er thu fiekst eigi sialfur mitt lag/ oc letz Sigurd Svein taka minn mæydom/ that sama

321. CAP.

Om Drottning Brynhilds klagan för Konung Gunnar och hans broder Hogne.

HOn seer trånne mån rijda til slåttet/ ibland them är then första man Konung Gunnar/ och hans broder Hogne/ och den tridie Gernos. Hon går emot them/ gråter och jämrar sig ynkeligen och riswer sina kläder. Konung Gunnar och hans broder Hogne haswa denna dagen ridit i skogen och jagat diur/ och när som the see drottning Brynhilder huru hon låter/ mån de weta icke hwad henne månde grämma/ och stanna nu medh sina hestar. Thå sade drottningen: mächtig Konung Gunnar/ jagh gaf migh i titt wåld/ och öfwergaf iagh mitt rijke och mina wänner och frånder/ och alt thetta giorde iagh för din skulld/ antingen skall du eller någon annan man hämna min sijdwyrdning/ och om du icke will hämnas mitt förachtt/ så må tu hämna titt egit förachtt. Sigurder Swån haswer rögdt eder tromåhl och sagdt sin hustru Grimild alt huruledes du haswer betrodt honom i god troo ditt åhrende/ och när tu fick icke siälswer mitt samlagh/ och efterlät Sigurder Swån taga min jungfrudoms kraft/ thet samma förwitte Grimilder migh i dagh för alla menniskor. Thå swarade Hogne: du rika drottning Brynhilder/ gråt icke längre och

pudibunda ipsa, rubore suffundebatur. Nec verbum amplius proloquuta, relicto cœtu, extra aulæ septa egrediebatur.

CAP. CCCXXI.

De Brynhildis querimonia.

FOrte adequitantes ad urbem viros conspicata Brynhildis, Gunnarum regem, itemque fratrem ejus Hognium, atque Gernotzium. Hos propius adventantes adivit, miserè plorans gemensque, laceratis cum vestibus. Enimvero Gunnarus, Hogniusque frater capiendis feris diem venando insumserant, ignari omnium quæ Brynhildi adversarum obtigerat. Mox cohibito gradu, regem compellans Brynhildis, fatorum suorum seriem exponere cœpit, quæ regi marito nupta ipsa, aviti regni hæreditatem, amicorumque atque cognatorum consortium pristinum relinquere haud usquam dubitaverit, adeoque fas existimare vel solam hanc ob causam patrocinium sui suscepturum esse regem, ne aliena implorare auxilia necessitas jubeat, ad offensa averruncanda. Quod si minus uxoris partes tutari velit rex, propriæ saltem existimationis vindicandæ sollicitum esse debere. Quippe improvido animo Sigurdum Suenonem prodidisse uxori suæ Grimhildi, quas pridem secretas invicem habuerant commercii rationes. Hunc ipsum nihil veritum publicæ famæ committere arcanarum nuptialium eventus quamvis secretissimos, ignominiam hanc palam sibi objiciente Grimhildi. Hæc postquam que-

sama færdi Grimilldur mier i brigzli i dag fyrir ollum monnum. Tha svarar Haugni: thu rika Drottning Brynilldur/ grat eigi leingur/oc haf einginn ord um̃/ oc lat sem thetta hafi eigi verit. Tha svarar Brynilldur: vel ma ec sva lata sagdi hon / Sigurdur Sveinn kom hingat til ydar sem einn vallari / enn nu er hann sva stollz oc sva rikur/ at eigi man langt hiedan lieda / adur enn thier munut allir honum thiona / oc sva kom hann til min fyrsta sinni/ at eigi vißi hann sinn fadur eda sina modur/ oc einga sina ætt. Tha mællti Gunnar Kongur: Fru / eigi skalltu grata / oc theigi thu thegar istad ; Sigurdur Sveinn mun eigi leingi vera var herra / oc min systir Grimilldur man eigi vera thin Drottning. Nu gerir Brynilldur eptir thvi sem Kongurinn bad. Gunnar Kongur oc hans brodir Haugni rida nu i borgina oc til hallarinnar / oc honum fagna hans menn / oc sva lætur nu Gunnar Kongur oc Haugni oc Gernoz/ sem their hafi ecki vettanna spurt/ oc slikt hid sama Brynilldur. Sigurdur Sveinn hefur ridit a skog at veida dyr/ at skemta sier med sinom monnum / oc er hann nu ecki heima theßar ridir.

och tala intet här om/ och låtz som thetta hafwer icke warit. Thå swarade Brynhilder/ wäl må iagh låta thet så wara/sade hon/ Sigurder Swån kom hijt til eder som en Pelegrim/ och nu är han så högmodig och så riker/ at intet är långt til förr än j alla månde honom tiäna/ ock så kom han til migh första gången/ at han intet wiste sin fader eller sina moder och ingen af sin slächt. Thå sade Konung Gunnar/ fru/ icke skal tu gråta / och tig nu denna gången / Sigurder Swån månde intet långe wara wår Herre/ och min syster Grimilder månde ey wara tin drottning. Nu giör Brynhilder såsom Konungen bad. Konung Gunnar och hans broder Hogne rida nu i slättet / och gå in i salen/ och han fägnar hans mån/ och låtz nu Konung Gunnar / Hogne och Gernos / som de ingen ting hafwa förnummit/ sammales och så Brynhilder. Sigurder Swån hafwer ridit til skogz at jaga diur/ och förlusta sigh med sina mån/ och war han thenna tiden icke hemma.

CCCXXII. CAP.

Umm svik Hogna vid Sigurd Svein.

Nam dogum sidar at kvelldi kemur heim Sigurdur Sveinn med sinom monnum/ oc er hann kemur i hollina thar er inni situr Gunnar Kongur/ stendur Kongur upp oc fagnar vel magi sinum

322. CAP.

Om Hognes swek emot Sigurd Swån.

Nå dagar ther effter om en affton kommer Sigurder Swån hem medh sina mån/ och när han kommer j salen där som inne sitter Konung Gunnar/ står Konungen up och fägnade wäl sin swåger Sigurd Swån

queritabundia exposuisset Brynhildis, parcius dolorem conceptum reprimere svasit Hognius, dissimulata quantum licebat animi quæ ipsam torquebat sollicitudine. Pollicebatur Brynhildis isthæc singula sibi curæ futura. Interim tamen meminisse probe oporteat, qui peregrini sub habitu in has oras olim delatus Sigurdus Sueno, nunc opibus & autoritate in immensum pollens, alios quoslibet omnes suo imperio subjicere conetur. Hunc initio ad sese adventantem, parentum familiæque suæ nullum subindicare potuisse genus sive stemmata illustria, quibus se prognatum diceret. Hactenus cum proloquuta Brynhildis, bono eam animo esse, ac vel tantisper dolorem reprimere commonuit Gunnarus. Quippe & sibi curæ futurum, ne temerario imperio ipsis diutine insultet Sigurdus Sueno, nec frustra regale fastigium affectet soror sua Grimhildis. Sic verbis commonita Brynhildis, sedulo animo suo obtemperavit. Mox ad urbem regiumque palatium subvecti Gunnarus atque Hognius, aulicorum plausu atque gratulationibus excepti sunt. Studiosa autem arte dissimularunt apud aulicorum cœtum, ignari quasi essent nuperarum contentionum fœminearum. Quin etiam Brynhildis regina callide se gessit. Cæterum Sigurdus Sueno una cum comitatu suo feras venatum aliquovorsum profectus domo nunc aberat.

CAP. CCCXXII.

De astu Hognii.

PRæterlapsis diebus paucis; domum cum famulitio suo reversus est Sigurdus Sueno, qui palatium cum subintraret, congratulationibus regis Gunnari, Hognii atque Gernotzii, adstantiumque certatim excipiebatur. Nec mora allatis in medium poculis genialiter alter-

num Sigurdi Sveini/ oc slikt sama Haugni hans brodir/ oc Gernoz/ oc allir their er inni ero; oc thetta kvolld drecka their/ oc eru allkatir. Brynhilldur Drottning er nu all uglod. Fam dogum sidar mællti Haugni til sins broders Gunnars Kongs/ herra/ nær villtu rida ut a skog oc veida dyr/ oc vier allir saman? Kongur svarar/ at hann vill nu ut rida tha er gott er vedur ein hvern dag. Oc nu lida nockorir dagar/ tha geingur Haugni til steikarahuß oc mællti vit steikarann leynilega: Thann dag er a morgun er skalltu hafa buit snemma varn mat/ oc allar krasir skalltu vera lata saltar sva sem thu fær fong a/ oc ber that fyrir Sigurd Svein allt er salltaz fær thu. Oc hier eptir geingur hann i brott oc kallar sinn skeinkiara oc mælti/ at morni er vier motomz snemma/ tha skalltu skeinkia oß seint/ oc nu geingur Haugni aptur.

Swån / sammaledes hans bröder Hogne och Gernos och alla de där inne äro / och thenna affton dricka the och äro alla lustige / men drottning Brynhilder är ganska olustig. Några få dagar ther effter sade Hogne til sin broder Konung Gunnar: Herre / när will du rida uth i skogen och jaga diur och wij alle samman? Konungen swarade sig willia uthrida när wackert wäder blifwer; och nu fram skrida några dagar / thå går Hogne til köket och talade hemliga wid kocken: Then dag som i morgon är skal tu bittideligen tilreda wår maat / och alla kråseliga rätter skal tu låta wara salta / effter som tu bäst widkommer / och bär för Sigurd Swån thet som saltast kan wara; och här effter går han bort och fordrar sin skänk och sade: J morgon när wij bittideligen få maat / thå skal tu skänka oß sent. När detta war beställt / går Hogne tilbaka.

CCCXXIII. CAP.

Endalyckt Sigurdar Sveins.

Næsta morgon eptir ardeigis/ kallar Gunnar Kongur oc Haugni at their vilia buaz at rida ut at veida dyr; thar eptir ganga their til borda at snæda. Oc tha kemur Sigurdur Sveinn thar/ oc mælti til Gunnars Kongs/ Herra/ hvert villtu rida? hvi snædir thu sva snemma? Tha svarar Kongur: vier vilium ut rida at skemta oß oc veida dyr/ hvart villtu fara med oß? eda villtu heima

323. CAP.

Om Sigurder Swåns Åndalyckt.

Nästa morgonen ther effter bittideligen säya Konung Gunnar och Hogne at de willia reda sigh til at rida ut och jaga diur / der effter gå de til bordz och få sigh math. Och thå kommer Sigurder Swån dit / och sade til Konung Gunnar: Herre hwart will du rida? hwi äter du så bittideligen? Thå swarade Konungen: wij williom ut rida at jaga diur och förlusta oß. Hwad will du / fara medh eller blifwa hemma? Thå swarade Sigurder Swån: Herre / will du rida

terutros invitarunt, lætitiæ signis omnimodis. Interim Brynhildis regina mærorem animo suo præferebat. Exactis diebus non admodum multis, regem Gunnarum compellans Hognius, commodum venandis feris tempus instare commonuit. Respondit rex, huic operæ proximi cujusque diei faventem auram commodissime inservituram. Dies sic præterlabebantur unus itemque alter, cum culinæ magistrum clanculum adloquutus Hognius, fercula in proximum mane paranda salsugine affatim adspergere eum jussit, ac vel ea præsertim Sigurdo adponenda curet, quæ muriam quam maxime admistam haberent. Porro, pincernam in partes suas convocatum, matutini jentaculi potum serius parciusque adferre eum jussit. Re ita disposita, denuo ad sua recessit Hognius.

CAP. CCCXXIII.

De Sigurdi Suenonis exitio.

NOndum illuxerat sequentis diei aurora, cum venatum profecturi se accingunt Gunnarus atque Hognius. Mensæ accumbunt jentaculi accipiendi causa, cum subintrans Sigurdus, regem de profectionis consilio, deque jentaculi maturius sumti causa sciscitabatur. Rex animi causa venatum se profecturum ait, ac proinde arbitrio Sigurdi id relictum fore, ut vel una eat, vel domi permaneat. Respondit Sigurdus, non defuturum se viæ comitem, una ire paratum. Rex mensæ primo accumbere eum jussit

ma vera? Tha svarar Sigurdur Sveinn: Herra/ villtu rida ut tha vil ec vist fylgia thier. Tha mælti Kongur: gak tha til bords oc snæd; oc sva gerir hann. Oc thessi steikari oc skeinkari hafa allt sva gert sem Haugni bad tha. Tha er their hafa snædt/ ero bunir theirra hestar/ oc rida their ut a skoginn/ oc sla sinom hundom. Oc thegar er Sigurdur Sveinn er ut ridinn af borginni/ geingur Grimilldur til sinnar reckio/ oc legz nidur at sofa/ fyrir tha sok at sva illa er henni vid Brynhilldi/ at eigi vill hon med henni sitia/ oc enga skemtan vid hana eiga. Haugni hefur ridit nockoro sidar af borginni enn adrir their/ oc hefur talad vid drottningu Brynhilldi langa rid/ oc i theirra einmæli er thetta/ at Brynhilldur bidur Haugna at sva skal hann tilhaga/ at Sigurdur Sveinn skal eigi heim koma that kvelld/ oc at hann meigi thann dag deyia/ enn thar til vill hon gefa honum gull oc silfur/ oc adrar gersimar slikt allt er hann bediz. Enn hann seigir at Sigurdur Sveinn er sva mikil kempa/ at eigi ma hann vist seigia that/ hvart hann getur radit hans bana; enn vid kvedst hann leita muno at sva meigi verda. Oc hier eptir ridur Haugni ut a skoginn/ enn drottninginn bad hann vel fara/ oc efna ord sin. Nu hleypa their eptir dyrum oc fara all mædilega/ oc stundum renna their/ oc Sigurdur Sveinn er theirra fremstur nu sem hvert sinni. Oc nu hafa their drepit einn villigaullt mikinn/ oc hier eptir hafa their adur feingi sott; oc tha er hundarnir hafa vid festz

da uth/ thå will iagh wist följa eder. Thå sade Konungen/ gack til bordz och åth/ och så giör han; och thenna kåcken och skänken hafwa alt så giordt som Hogne bödt them. Thå the hade åtit/ åro theras håstar tilredz/ och rida the uth i skogen/ och löpa effter diuren och slåppa sina hundar. Straxt Sigurder Swån war utriden af slåttet/ går Grimilder til sin sång och lågger sigh neder at såfwa/ för den orsak at hon hade så ondt emot Brynhild/ at hon wille icke sittia hos henne/ och intet tidsfördrif will hon medh henne hafwa. Hogne hafwer något senare ridit af slåttet ån de andra/ och hafwer talt med drottning Brynhilder långan stund/ och uthi deras ensliga tal år thetta at Brynhilder beder Hogne at han skal så laga/ at Sigurder Swån skall dhen aftonen intet komma hem/ utan at han dhen dagen måste dö/ och therföre will hon gifwa honom gull och silfwer och andra sköna Clenodier så mycket som han will begåra. Men han säger at Sigurder Swån år så stor kåmpe/ at han intet wist kan thet såija henne/ om han kan slå honom ihiål/ doch skal han söka tilfålle/ at så månde warda; och hår efter rider Hogne uti skogen/ men drottningen bad honom fara wål/ och fullkomna sin ord. Nu löpa the efter diuren och fara med beswår/ och stundom rånna the/ och Sigurder Swån år ibland them then främsta nu som alltidh tilförene. Och nu hade the dråpit en stor willgalt/ och hår efter hafwa the långe sökt/ och når hundarna hafwa fåst sig wid swinet/ stöt Hogne sitt spiut i denna willgalten til dödz/ och hår öfwer stå the nu alla och skåra upp swinet och taga uth inålsworna/ och gifwa sina hundar/ och för allom them war så warmt och så trötte woro the/ at the tånckia at the nåpligen mera kunna springa/ och thå kommo the til en rinnande bäck/ och Konung Gunnar lågger sig ne-

sit ad jentandum. Non segniter paruit Sigurdus. Interim coquus atque pincerna probe memores eorum quæ condicta fuerant, juxta sermones Hognii cuncta instituerunt. Sumto cibo, jamque paratis equis, versus sylvam contendunt, ubi canes venaticos laxare visum. Castro vix jam excesserat Sigurdus, cum in lectum se componens Grimhildis, somno tantisper indulgere maluit; quippe odio vehementer stimulata adversus Brynhildam, consuetudinem familiaritatemque ejus omnimodam detestabatur. Cæterum cunctatus aliquantisper Hognius, prolixos cum regina agitabat sermones. Percupiebat autem illa, id imprimis curæ fore Hognio, ne usquam illo die incolumis revertatur Sigurdus, internecione potissimum è medio tollendus. Pro isthoc commodato opere, daturam se vicissim dona pretiosissima, qualia virtuti convenire fas sit. Contra Hognius, masculum Sigurdi robur merito sibi extimescendum, haud certam pollicere de ipso victoriam. Interim tamen omni nisu conaturum se rem efficere posse. Mox Hognius viæ se commisit, prospera quævis ipsi ominante regina, dummodo promissorum memor esse velit. Interim feris agitandis strenue operabantur reliqui, eminuitque ante alios industria Sigurdi. Occisus tandem sus sylvestris, diutine quamvis insectatus. Hunc dum dentibus præhensum retinuerunt canes, emissa lancea transfodit Hognius. Adstantes mox venatores ilia dissecant, eademque canibus voranda tradunt. Tandem calore multo defessi, gressus ægre promovebant. Ad rivum proximum cum delati, præterlabentes aquas hausturus corpore procubuit Gunnarus. Exemplum ejus imitabatur è regio-

feſtz ſvinit ſkaut Hogni ſinu ſpioti i thennann villigaullt til bana/ oc hier yfir ſtanda their nu allir oc ſkera ſvinit / oc taka allt innan or oc gefa hundom ſinom/ oc nu er allom theim ſva varmt / oc nu ero their ſva modir at naliga hyggia their at their muno ſpringa/ oc tha koma their thar ſem flytur einn beckur / oc Gunnar Kongur ſlær ſier nidur oc drekkur/ oc odru meiginn hans brodur Hogni / oc tha kemur at Sigurdur Sweinn oc ſlæſt thegar nidur at beckinom ſem adrir their/ oc tha ſtendur upp Hogni er hann hefur druckit oc tekur ſitt ſpiot badum hondum/ oc leggur imilli herda Sigurdi Sveini at ſtendur i gegnum hans hiarta oc ut umm brioſtid. Oc tha mællti Sigurdur Sveinn er hann fieck lagit / theß matti mic eigi vara af minum magi er nu giordir thu / oc ef thetta viſſa ec tha er ec ſtod upp a mina fætur adur thu ynnir thetta verk at fa mier bana ſar / tha væri minn ſkiolldur brotinn oc Hialmur ſpilltur oc mitt ſverd ſkordott / oc meiri von adur thetta væri giort at allir their fiorir væri daudir. Oc hier eptir deyr nu Sigurdur Sveinn. Nu mællti Haugni : allann thennan morgon hofum vier ællt einn Villigollt/ oc vier fiorir feingum hann varla ſott/ enn nu a litilli rid hefi ec veidt einſamann einn biorn eda einn viſund / oc verra væri oß fiorum at ſækia Sigurd Svein ef hann væri vidbuinn enn at drepa biorn edur viſund er allra dyra er fræknaſtur. Nu mællti Gunnar Kongur / viſt hefur thu vel veidt/ oc thenna viſund ſkulum vier heim hafa / oc fora Grimhilldi minni ſyſtur hvar ſem hon er.

neder at dricka och på andra ſidan hans broder Hogne ; och då kommer ock där til Sigurder Swån och slår ſigh ſtraxt neder til bäcken ſom the förre. Och då ſtiger Hogne up när han hade druckit / och tager ſitt ſpiut medh båda händerna / och ſtinger emellan Sigurds Swåns hårdar ſå at thet går igenom häns hiärta och uth igenom bröſtet. Thå ſade Sigurd Swån när han bekom ſtiunget / thetta måtte migh hända af min ſwåger / ſom du nu giorde / hade iagh thetta wiſt när iagh ſtodh på mina fötter / förr än du begynte denna gärning / at gifwa migh dödzſår / då wore min ſkiöld brutin och hiälmen förderfwat / och mitt ſwärd ſliöt / och förr än thetta woro giort woro mer förhoppning at j olla fyra woren döde ; och här efter dör Sigurder Swån. Nu ſade Hogne : Allan thenna morgon hafwa wij drifwit en willgalt / och wij fyra finge nåpligen honom ſökt / men nu på en liten ſtund hafwer iagh enſammen ſlagit en biörn eller en Whroxe / och wärre woro för oß fyra at ſökia Sigurder Swån om han hade warit wädereda än at dräpa biörn eller Whroxe / ſom ibland alla diur äre the grymaſte. Nu ſade Konung Gunnar / wiſt hafwer du wäl jagat / och denna Whroxen ſkole wij hafwa hem och föra til Grimilder min ſyſter hwar ſom hon är.

CCCXXIV. CAP.

Fra greptran Sigurdar Sveins.

NU taka their upp lik Sigurdar Sveins oc fara med heim til borgar / oc nu ſten=

324. CAP.

Om Sigurd Swåns lijk.

THe taga up Sigurder Swåns lijk och fara medh thet hem til ſlåttet. Drotting

regione Hognius. Mox etiam Sigurdus adproperans proſtrato corpore aquam potare conabatur. Conſurgens ſubito Hognius, arreptam lanceam medios intra humeros per pectus Sigurdi transegit. Exclamavit Sigurdus, indignum prorſus facinus in ſe commiſſum affinis aſtu, eamque ſubdolam agendi rationem ingenuo homine prorſus indignam eſſe. Enimvero, manifeſtum ſi habuiſſet aggreſſorem hoſtem, magno ſuo malo utique experturum eundem fuiſſe clypeo gladioque, quin & armis ſuis omnibus non inanem vim ineſſe. Morte etenim certiſſima mulctandos fuiſſe cunctos. Talia minitatus Sigurdus vitam exhalavit. Hognius patrato facinore tumidus, propriæ induſtriæ vires deprædicare occœpit, quod ſuem ſylveſtrem multa contentione inſectati venatores quatuor cum ægre capere potuiſſent, nullius ope adjutus ipſe ſubitaneo niſu ſive eundem urſum ſive bubalum ſuperaverat. Nec enim minoris fuiſſe virtutis Sigurdum devincere Suenonem, quam vel in capiendis ferociſſimis feris, urſo bubaloque facinus inſigne oſtentaſſe. Ibi Gunnarus rex, capturam iſthanc invidendam multis collaudans, ſimul fatebatur id apprime conveniens eſſe, ut oſtenti plane ſingularis exemplum ad Grimhildim ſororem ſuam deferatur præda eximia.

CAP. CCCXXIV.

De Cadavere Sigurdi.

MOx ſublatum Sigurdi cadaver ad caſtellum deferunt. Brynhildis in ſuperiore palatii

ſtendur drottning Brynhilldur uppi a borg/ oc ſier at Gunnar Kongur oc hans brodir Hogni oc Gernaz rida til borgar/ oc ſva at thar munu their fara med Sigurd Svein daudan. Hon geingur or borginni moti theim oc mællti/ at their hafi veidt allra manna heilaſter/ oc bidur tha nu færa Grimilldi hon ſefur i ſinni ſæng/ fadmi hon hann nu daudann/ thviat nu hefur hann thad ſem hann hefur tilgert oc ſva Grimilldur. Their bera nu likit upp at loptino oc er læſt loptid/ oc thegar briota their upp hurdina oc bera inn likit/ oc kaſta i ſængina upp i fang henni/ oc vid thetta vaknar hon oc ſier at Sigurdur Sveinn er thar i reckiunni hia henni oc er nu daudur. Tha mællti Grimilldur vid Sigurd Svein/ ill thyckia mier thin ſar/ hvar fekſtu thau? hier ſtendur thinn gullbuinn ſkiolldur heill oc ecki er hann ſpilltur/ oc thinn hialmur er hvergi brotinn/ hvi vartu ſva ſar? Thu munt vara myrdur/ vißi ec hver thetta hefdi giort/ tha mætti thad vera hans gialld. Tha ſvarar Hogni/ eigi var hann myrdur/ vier elltum einn villigollt/ oc ſa ſami villigolltur veitti honom banaſar. Tha ſvarar Grimilldur/ ſa ſami villigolltur hefur thu verid Hogni oc einginn madur annara/ oc nu grætur hon ſarlega. Their ganga nu brott af loptino oc inn i hollina/ oc eru nu katir oc Brynhilldur eigi ukatari. Enn Grimilldur kallar ſina menn/ oc letur taka lik Sigurdar Sveins oc bua umm allveglega/ oc er theßi tidendi ſpyriaſt at Sigurdur Svein

ning Brynhilder ſtår uppe på ſlåttet och ſer at Konung Gunnar och hans broder Hogne och Gernos rida til ſlåttet/ och ſå at dhe fara medh Sigurd Swån dödan. Hon går utur ſlåttet emot them/ och ſade at the hafwa jagat ſom lycklige mån/ och befalte föra honom til Grimhilder/ hon ſofwer nu uti ſin ſång/ hon famntage nu honom dödan/ han hafwer nu thet ſom han förſkyldt/ ſå ock Grimhilder. The båra liket up i lofftet/ och war dören igenlåſt/ och då bryta the up dören/ och båra in liket och kaſtat up i ſången uti hennes famn/ och dår wid waknar hon/ och ſer nu at Sigurder Swån år hos henne i ſången och år döder. Thå ſade Grimhilder til Sigurder Swån/ jlla tycker mig din ſår/ hwar fick du dem/ hår ſtår tin gullbodda ſkåld heel och hållen och icke förderfwat/ och din hiålm år ingenſtådz ſönder/ hwij wart du ſå ſår? du månde wara mördat? Wiſte iagh hwem thet hade giordt/ thå måtte thet warda honom wedergullit. Thå ſwarade Hogne/ intet war han mördat/ wij jagade en willgalt/ och den ſamma willgalten tilfogade honom dödzſår. Thå ſwarade Grimhilder/ then ſamma willegalten hafwer du warit Hogne och ingen annan man/ och nu gråter hon ſwårliga. The gingo bort utur lofftet och in i ſalen och åre luſtige; och Brynhilder icke oluſtigare/ men Grimhilder kallade ſina mån och låter taga Sigurd Swåns lijk och ſwepa thet hederligen. Och når theßa tidender ſpörjas at Sigurder Swån år dråpin/ thå ſåger thet hwar man/ at icke lefwer effter i wårlden/ och aldrig ſedan månde warda borin en ſådan man för hans ſtarkhet frimodighet och all höfwelig ſtridbarhet och mildhetz ſkul ſom han war begåfwat medh/ fram för andra mån/ och hans namn mån aldrig uti Tyſka tungomålet förgåtas/ och åfwen thet ſamma hoos Nord-mån.

tii contignatione ex cancellis proſpectans adequitantes obſervavit Gunnarum maritum, Hognium atque Gernotzium, unaque Sigurdi cadaver advectum. Mox feſtino gradu extra fores obviam procurrens capturam opimam illis gratulabatur, ſimul commonefaciens ad Grimhildim ut deferrent. Hujus in amplexus projiciendum eſſe mortui cadaver. Sic exquiſitæ vindictæ ultionem repeti poſſe. Quibus id imperatum erat, mox ad cœnaculum deferendum portant cadaver. Remotis oſtio peſſulis, intro procedunt, juxtaque dormientis latus mortuum reponunt. Excitata ſubitaneo ſtrepitu Grimhildis, maritum Sigurdum eodem ſecum in thoro mortuum conſpicata eſt. Mox ejulans ac plorans vulnerum atrocitatem incuſavit. Quippe & loricam integram nullisque ictibus conſpicuam galeam laceratum corpus mariti oſtentare, ſicariorum fœdiſſimo dolo. Sceleſtiſſimi facinoris ultrices pœnas defuncti mariti manes olim expoſtulaturos eſſe. Reſpondit Hognius, neutiquam ſicariorum aſtu periiſſe Sigurdum, ſed vero ſuis feræ ſylveſtris quam temere inſectabatur, lethali morſu miſere impetitum occubuiſſe. Verum Grimhildis, feræ iſtius crudelitatem induiſſe Hognium ait, eumq; facinorum autorem palam incuſavit, in miſeros ejulatus ſoluta. Negotio hunc in modum peracto, regium palatium denuo regredi viſum eſt, ubi ſociato agmine lætantium voces perſonuerunt, pompæ ſolennia mirum in modum promovente Brynhildi. Cæterum Grimhildis aulicorum advocato miniſterio, mariti Suenonis Sigurdi funebribus proſpiciendum curavit. Equidem cognita Sigurdi cæde, communi in univerſum omnium ſermone depredicabantur laudes viri admodum ſtupendæ, qualem nec priora viderant, nec futura videbunt ſecula. Adeo nimi-

Svein er drepin/ tha seigir thad hvermadur at eigi mun eptir lifa i verolldinni/ oc alldrei sidan mun borinn verda thvilikur madur/ firir sakir afls oc hreysti oc allrar kurteisi kaps oc milldi/ er hann hafdi unnufram hvern mann annara/ oc hans nafn mun aldrig tynaz i Thydverskri tungo/oc slikt sama med nordmannom.

CCCXXV. CAP.

Fra Hertnid Kongi oc hans drottning Ostacia.

HErtnid Kongur var rikur madur i Vilkinalandi oc mikill hofdingi firir allra luta sakir/ hann er allra kappa mestur/ hans kona var Ostacia dottir Runa Kongs af Austur riki/ hennar stiupmodir var sva fiolkunnig/ at hon firir gerdi henni i barnæsku oc kastadi til hennar sinni fiolkyngi/ sva at hon er nu iamkunnig sem firir henni var hennar stiupmodir. Ostacia er ei at sidur allra kvenna vænst oc vitrust oc ærit er hon illgiorn / Hernit Kongur ann henni mikit.

325. CAP.

Om Konung Hertnid och hans drottning Ostacia.

KOnung Hertnid war en mächtig herre uti Wilkinaland och en stor höfdinge för många handa orsaker skull/ han war ibland alla kämpar den förnämsta/ hans fru war Ostacia/ Konung Runas dotter ifrån Österrijke; hennas stiufmoder war sådan trällkona/ at hon förgiorde henne uti sin barndom/ och kastade in på henne all sin trälldom/ så at hon är nu så namnkunnigh som tilförrene war hennes stiufmoder. Icke deß mindre är Ostacia ibland alla qwinnor den deyeligaste och klokaste/ doch full af elaka giärningar. Konung Hertnid älskade henne myckit.

CCCXXVI. CAP.

Fra Isungi Kongi enum sterka oc hans sonum.

I Themann tima rædur Bertangalande Isungur Kongur hinn sterki med sinom sonom/ hann er mikill uvinur Hertnids Kongs/ oc hefur veitt mikit lid iafnann Attila Kongi/ oc gert margt illt Vilkina monnum. Hertnid Kongur villdi theß giarnann hefna er drepinn var

326. CAP.

Om Konung Isung den starka och hans söner.

I Thenna tiden/ regerar uti Britannien Konung Isunger den starka medh sina söner/ han är Konung Hertnidz stora owän/ och hafwer esomostast undsatt Konung Attila medh mycken krigz hiälp/ och giort Wilkina män mycket ondt. Konung Hertnid wille thet giärna hämna at hans faderbroder Konung Osantrix wardt dräpin. Til Konung Osan-

nimirum incomparabili virtute idem aliorum hominum sortem supergressus fuerat, ut nec defuturi sint inter Teutonum pariterque arctoi cœli gentes, qui nomen gloriamque viri in omne ævum cantabunt.

CAP. CCCXXV.

De Hertnide atque Ostacia.

INclaruerat per Wilkinalandiæ ora regis Hertnidi virtus eximia. Quippe & rerum domi forisque gerendarum gloria apprime emicuit. Uxorem is duxerat Ostaciam Runæ regis Austasiæ filiam. Hanc puellam nondum adultam secreta magicarum artium mysteria edocuerat mater noverca quæ maga fuit primi nominis. Imbutus sic in tenera ætate animus, exquisitarum operum patratione magistram superare edocuit. Conciliabat gratiam fœminei vultus pulcritudo, quamvis diris artibus contaminati essent mores. Hanc nihilominus animo suo egregie charam habuit Hernitus.

CAP. CCCXXVI.

De Isungi ejusque filiorum celebrata fortitudine.

EAdem hac tempestate in Britannia rerum potiebatur Isungus, cujus ut & filiorum ejus fortitudo singularis passim per orbem decantabatur. Inimicitiæ subnatæ ipsi erant cum Hertnido rege, propter auxilia perpetua Attilæ regi præstita, & damna Vilkinensibus illata. Ac vero Hertnidus mortem Osantrigis patrui sui vindicare summopere cupie-

var Oſantrix Kongur hans fadurbrodir/ fyrſt Attila Kongi eda Thidriki Kongi/ oc thar næſt Iſungi Kongi/ er hinn thridie var hinn meſti hofudsmadur at drapi Oſantrix Kongs. Nu ſamnar Hertnid Kongur her miklum/ oc fer med herinn til theß er hann kemur i Bertangaland i riki Iſungs Kongs/ thar brennir hann oc drepur menn oc tekur mikit fie. Iſungur Kongur oc hans ſynir ſitia i Bertanga borg/ oc verda ecki vid varir hvad Hertnid Kongur hefur gert/ oc tha er Hertnid Kongur hefur feingit ſva mikit herfang/ oc ſva vida farit ſem hann villdi i Bertangalandi/ fer hann heim aptur/ oc hefur halldit ollum ſinum monnum.

Oſantrix dråp woro deße de förnämſte bahnemän/ förſt Konung Attila/ eller Konung Thidrek/ och ther näſt Konung Iſunger den tredie. Nu förſamblar Konung Hertnid en ſtor håår/ och far medh hären til thes han kommer uti Britannien i Konung Iſungz rike/ där bränner han och dräper män/ och tager ſtora ägodelar. Konung Iſung och hans söner ſittia i Britannia ſlått och bliſwa intet warße hwad Konung Hertnid haſwer giordt/ och thå Konung Hertnid haſwer fått ſå myc- ket roof/ och farit ſå wida han wille uti Britannialand far han tilbaka hem och haſwer behållit alla ſina män.

CCCXXVII. CAP.

Herfor Iſungs Kongs i Vilkinaland.

Iſungur Kongur oc hans ſynir ſpyrjia hvad giort hefur Hertnid Kongur af Vilkinalandi er theirra var hinn meſti uvinur. Their ſamna her umm allt ſitt riki oc fara eptir Hertnid Kongi oc vilia hefna ſin/ hann ſendir erd ſinum hinum goda vin Thettleif Danſka oc adrom manni Faſolld Stollta/ their verdaz vid vel ordſendingina/ oc fara med ſinum monnum til mots vid Iſung Kong/ oc koma nu allir ſaman i Vilkinaland/ oc brenna thar morg herod oc ſtor oc drepa margann mann/ firir theim flyr allt thar ſem their fara/ einginn madur er ſva diarfur at thori at ſkiota einu ſpioti gegn theim

327. CAP.

Om Konung Iſungs krigs tåg til Wilkinaland.

Konung Iſunger och hans söner/ ſpörja hwad Konung Hertnid af Wilkinaland haſwer giordt/ ſom war theras wärſta owän. The förſambla krigzhär öfwer alt ſitt rike och fara efter Konung Hertnid/ och willia hämna ſigh/ han ſänder bud til ſin goda wän Thetleif Danſke/ och andra män Faſold den ſtällte; the uptaga wäl hans ärende och fara medh ſina män til mötes medh Konung Iſung/ och komma nu alla ſamman i Wilkina land/ och bränna där många och ſtora håråder/ och dräpa många/ för dem flyr alt hwart the fara. Ingen man är ſå driſtig ſom tordes ſkiuta ett ſpiut emot them/ alt flyr/ ſompt i markenne/ ſomt på ſkepp/ ſomt uti willande marker/ ſombliga fly til Konung Hert-

cupiebat. Hujus autores cœdis Attilam atque Theodericum, proximeque hos Iſungum, ac veluti factionis principem Oſantrigem valde ſibi exoſos ſuſpexit. Proinde Hertnidus collecta copiarum valida manu, Britanniæque fines ingreſſus cœdibus atque rapinis provinciam depopulabatur. Hæc quidem inſcio rege Iſungo actitata ſunt, dum ipſe una cum filiis ſuis intra caſtellum provinciæ fortiſſimum commorabatur. Cæterum Hertnidus ſpoliis onuſtus, cum pro lubitu Britanniæ oras infeſtaſſet, denuo ad ſuos lares revertebatur, nullo agminis ſui detrimento.

CAP. CCCXXVII.

De expeditione Iſungi in Vilkinalandiam.

INnotuerant tandem Iſungo regi atrocia mala quibus Hertnides Vilkinenſis ſubditos alienos infeſtare non veritus, diræ hoſtilitatis patraverat ſcelera. Itaque injuriæ propulſandæ conſcriptus per univerſum regnum exercitus, Hertnidum abeuntem proſequebatur. Quin & miſſis ad Detlefum Danum atque Faſoldum fœderatos ſuos nunciis, ad auxilia ſibi ferenda eos ſollicitavit. Nec mora illi amicitiæ recolentes jura Iſungo regi ſubveniendum exiſtimarunt. Itaque ſociatis agminibus Vilkinalandiæ fines ingreſſi, provinciis pluribus clade ac ferro vaſtitatem induxerunt. Fuga paſſim ſalutem quæſiverunt incolæ, nec auſus ullus vel jaculi ictu leviſſimo hoſti ſe opponere. Quin dilapſi paſſim in loca remota ſylvarum pelagique ſaluti ſuæ tutiſſima fugerunt. Nonnulli ad Hernitum regem prolapſi hoſtilis irruptionis nuncii fuerunt. Horum ex relationibus ſimul

gegn theim/ allt flyr/ ſumt a morkina/ ſumt a ſkip/ oc ſumt a heidar obygdar/ ſumir flyia til Hernits Kongs/ oc ſeigia honum at kominn er i hans riki Iſungur Kongur af Bertangalandi med ſina ſono/ oc thar er med honum Thetleifur Danſki oc Faſolld Stollti/ oc alls hafa their fimm thuſundrat hermanna/ oc einginn fylking ſtendur firir theim/ oc einginn kappi thorir at bida theirra. Vid theſſi tidendi verdur Hertnid Kongur reydur miog/ oc ſendir bod umm allt ſitt land/ at allir hermenn komi ſaman Vilkinamanna oc verie land ſitt. Theßi tidendi thyckir ollum ogorlig/ at beriaz igegn ſva miklum kappum ſem nu eru konnir i Vilkinaland.

Hertnid och ſäya honom at Konung Iſunger af Britannien är kommen i hans rike medh ſina ſöner Thetlef Danſke och Faſold den ſtällte/ och alls hafwa the femtuſend krigzmän/ och ingen folkehop ſtår emot them/ och ingen kämpe törs bida them. Öfwer deße tidender wart Konung Hertnid mycket wred. och ſänder bud om alt ſitt land/ at alla Wilkina måns krigzfolk/ komme ſamman och wärje ſitt land. Theße tidender tycktes allom omöyelige at ſlåß emot ſå ſtora kämpar/ ſom nu äre komne i Wilkinaland.

CCCXXVIII. CAP.

Orosta Iſungs Kongs oc Vilkinamanna.

HIer eptir ſamnaz ſaman med Hertnid kongi mikill her/ oc hans kona Oſtacia fer ut/ oc rœrdi ſinn Gaud/ thad kollum vier at hon fœri at ſeida/ ſva ſem gert var i forneſkio at fiolkunnagar konor/ thad er vier kollom Volor ſkylldi ſeida honum ſeid. Sva mikit gerdi hon af ſier i fiolkyngi oc trollſkap/ at hon ſeiddi til ſin margs konar dyr/ leona oc biorno oc flugdreka ſtora/ hon tamdi tha alla thar til at their lyddo henni oc hon matti viſa theim a hendur ſinom uvinom. Sva ſeigir i kvœdum Thydverſkum/ at hennar hœr vœri likur fiondum ſialfom/ oc hon ſialf var oc ſem einn flugdreki. Hertnid Kongur flytur ſinn hœr igegn Iſungi Kon-

328. CAP.

Om Konung Iſungz och Hernitz ſtrid.

HÄr effter ſamlas tilhopa medh Konung Hertnid/ en ſtor här/ och hans fru Oſtacia for uth och rörde ſin Gud/ thet nämne wi at hon drog at trålla/ ſom i förrtiden hades förhänder/ at trållkånor dem wi kalla Wolor/ ſkulle trålla honom trållſkap. Så mycket uthrättade hon i trålldom/ at hon trållade til ſigh många handa diur/ Leyon och Biörnar och ſtora flågdrakar/ hon tämde them alla ther til/ at dhe lydde henne/ och hon måtte wiſa dem uppå ſina owänner. Thet ſäges uti Tyſka wiſor/ at hennes här war lijk ſiälfwa diäfwulen/ hon ſiälf war ock ſom en flygdrake. Konung Hertnid flytter ſin här emot Konung Iſunger/ och där de möttes wardt en ſtor ſtrid. Konung Iſunger och hans ſöner medh theras baner/ gå hårdt fram/ och drå-

ſimul innotuit adeſſe etiam Detlefum Danum, atque Faſoldum magnanimum vulgo cognominatum. Exercitum una adduxiſſe quinque millies bellatorum ſelectiſſimæ pubis, quorum probata ubique virtus emineat. Conſternatus haud parum iſthoc nuncio Hertnidus, ſubditos ſuos portandis armis idoneos ſub ſignis proſcripſit, ut patrios contra vim hoſtilem tutarentur limites. Verum viſum cunctis ardui operis negotium, quin & temerarium, arma ſumere debiliores adverſus exercitum numero & fortitudine longe conſpicuum, qui præſidio ſuo Vilkinalandiæ loca paſſim occupata tenet.

CAP. CCCXXVIII.

De Iſungi atque Herniti conflictu.

INterim militares copiæ complures à partibus Herniti collectæ aderant. Quin etiam uxor ejus Oſtacia, numina fatidica invocatura in ſolitudinem prodierat. Quippe vetuſtis illis temporibus omnium carminum ſepulcralium magiſtræ orbis conſono ore celebrantur mulieres, quæ ob divinationis experimenta atque arcana fatorum in vulgum edita peculiari vocabulo Volæ appellabantur. Iſthæc vero ſecretas per artes convocavit in medium feras omnimodas, utpote leones, urſos atque dracones horrendæ magnitudinis, quos voci ſuæ obſequentes hoſtium agmini propulſando obmiſit. Sane Teutonico idiomate conſcriptæ circumferuntur cantilenæ atque poemata, quæ furiales genios agminum ejus univerſorum milites, ipſam vero diræ gregis ductricem draconis volantis ſub forma conſpicuam deſcribunt. Cæterum Hertnidus inſtructa contra Iſungum acie, pugnæ diſcrimen acerrimum cœptum eſt. Nimirum, Iſungus filiiqne ejus productis ſignis,

Kongi / oc thar er theirr finnaz verdur ſtrong orroſta. Iſungur Kongur oc hans ſynir med ſin merki ganga hart framm/ oc drepa margann mañ/ hauggva at tvær hlidar ſier heſta oc menn / oc firir theim fellur herinn allt thar ſem their koma framm. J odrum ſtad ridur framm Thetleifur Danſki med ſina fylking/ hann veitir oc margum manni bana / oc firir honum ſtandaſt ecki Vilkinamenn. Oc hina thridiu fylking hefur Faſolld Stollti/ hann berſt thennan dag af miklu kappi / oc ſkilur margann mann vid ſin hæſt/ ſva at alldrig ſa ſic ſidann. Vilkinamenn falla i theirri orroſto ſva ſem tha er akur er ſkorinn.

dråpa många men / hugga på båda ſidor om ſigh håſtar och mån/ och för dem faller håren alt dår de komma fram. Uppå ett annat ſtälle rider Thetlef Danſke fram medh ſin folckehoop / och tilſkyndar månge mån döden / och för honom ſtå icke Wilkina mån. Och den tredie folckhopen hafwer Faſold den ſtålta / han ſlåß denna dag medh ſtort kåmpande/ och ſkillier mången man wid ſin håſt/ at de aldrig ſedan ſågo hwar andra mera. Wilkina mån falla i denna ſtrid/ ſåſom dår åkeren år ſkorin.

CCCXXIX. CAP.

Umm fiolkyngi Oſtacie drottningar/ oc fall Iſungs Kongs oc ſona hans.

A Theſſu bili kemur til Oſtacia med ſina ſveit tha er hon hefur ſaman dreigit af fiolkyngi; drekarnir flugu yfir hærinn oc veita monnum bana med klom ſinum oc med munni/ oc lejonar beriaſt oc bita/ oc ſlikt ſama birnir/ oc ſialf Oſtacia flygur ſem dreki yfir herinom / oc thinir till oll dyr oc alla dreka at beriaz. Iſungur Kongur oc hans ſynir ſia nu hverſo theſſi hin illa oc mikla ſveit gerir theim mikinn ſkada / hann keyrir ſporum ſinn heſt oc ſpennir faſt ſitt ſpiotſkapt; thad er hatt oc ſva digurt/ at i thriu er klofinn aſkurinn / oc hans ſpiotſkapt er einn luturinn af hinom digra aſki. Hañ ſier hvar flygur hin illi dreki/ ſa er meiri oc

329. CAP.

Om drottning Oſtaciæ trolldom och Konung Iſungz ſamt hans ſöners fall.

Uthi denna weſwan kommer Oſtacia til medh ſitt ſållſkap / ſom hon hafwer ſamkat medh trålldom; drakarne flugo öfwer håren och dödade månnerna medh ſina kior och medh munnen / leyonen rifwa och bita / och ſammaledes biörnarna/ och ſiälfwa Oſtacia flyger öfwer håren ſom en drake / och drifwer alla diur och drakar at ſlåß. Konung Iſunger och hans ſöner ſee nu huruledes detta ſtora och elaka ſållſkapet giör them myckin ſkada / han hugger ſin håſt medh ſpårarna och ſpånner faſt ſitt ſpiutſkafft/ det år högt och tiåckt/ at i tre delar år en ſtor aſk klufwin/ och hans ſpiutſkafft år tredie delen af den ſtora aſk. Han ſer nu hwar den ondſkefulla draken flyger / ſtörre och förfårligare ån alla de andra/ han ſkiuter ſpiutet åth draken; draken ſer huruledes det ſtora ſpiutet flyger åth honom/

gnis, factoque in hoſtem impetu, per medios cuneos cæſim punctim prorumpunt. Quin & alterius alæ ductor Detleſus Danus haud minori audacia ſe effundens, obvios proſtravit Vilkinenſes. Denique tertiæ turmæ ductor Faſoldus cognomento magnanimus haud ſegnius tremendæ fortitudinis ſpecimina illo die edidit, equeſtres copias hoſtium mira audacia propellens. Fuit hæc pugna Vilkinenſibus admodum cruenta, quandoquidem ſegetum inſtar falce amputatarum paſſim cædebantur.

CAP. CCCXXIX.

De Oſtaciæ veneficiis, atque Iſungi filiorumque ejus cæde.

HÆc interim dum gerebantur, ſupervenit cum agmine furiali Oſtacia, quod per cantaminum arcana ſuſurramenta concitaverat. Enimvero per aëra circumvolitantes dracones, inque hoſtiles copias effuſi, obvios ungulis feralibus nocuerunt. Aliis rictibus infeſtis inhiabant leones atque urſi. Quin imo ductrix agminis Oſtacia, draconis induta imaginem, gregem furialem ad pugnam horrendum validius incitavit. Agminis feralis inſano furore cum admodum infeſtarentur Iſungus filiique ejus, ſubdito calcaribus equo lanceæ bacillum fortius obtendit. Erat autem ſpiſſæ idipſum craſſitudinis, ut diſſecto in trinas partes ligno pro conficienda juſtæ magnitudinis cratere, hancce æquaret. Contra circumvolitantem proinde draconem infeſtiſſimum iſthoc telum veloci ictu dirigere viſum. Sed immiſſum jaculum levi vibratione facile declinavit draco. Ictu itaque

oc hrædilegri enn allir adrir/ hann ſkytur ſpiotinu ad drekanum; drekinn ſier hverſo thetta miklu ſpiot flygur til hans/ oc bregdur ſier undann/ oc flygur ſpiotid hia honum/ enn drekinn ſteypir ſier ofan at Konginum/ oc tekur med ſinum munni oc klonum oc gleypir hann. Thetta ſier hans ellſte ſon ſa er allra theirra var ſterkaſtur/ hann leggur drekann med ſinu ſpioti gegnum fotinn uppi vid bukinn; drekinn ſnœraſt vid lagino/ oc thrifur ſinum klom hann ſva faſt/ at gegnum geingur bryniuna oc bukinn ſva hann fær bana/ oc adur hefur hann drepit leion oc biorn. Nu i theſſu bili hefur Lorantin hin yngſti ſonur Kongs drepinn einn leon oc ordit ſar/ oc einn dreki ſærdi hann til bana/ oc theßi dreki veitir honum bana-ſar med ſinum klom. Sva leingi ſtendur theſſi orroſta/ at drekarnir oc leonar hafa latid nalega allir ſitt lif af ſtorum hoggum ſona Iſungs Kongs/ oc Iſungur Kongur er nu daudur med alla ſina ſonu firir dyrunum oc drekonum/ oc einginn madur veitti theim bana annarskoſtur enn med fiolkyngi Oſtacie.

nom/ wiker undan och ſpiutet flyger bredewid honom/ men draken ſlår ſigh öfwer Konungen/ och tager medh ſin mund och klor och ſwälger honom. Detta ſer nu hans äldſta ſon ſom ibland dem war den ſtarkaſte/ han ſtinger draken medh ſitt ſpiut igenom joten uppe wid buken; draken wänder ſigh widh ſtinget/ och ſpänner medh ſina klor ſå faſt at det går igenom harneſket och buken/ ſå at han bliwer död/ och tilförene hafwer han dräpit leyon och biörn. Wid ſamma ſtund hade Lorentin den yngſta Konungens ſon dräpit ett leyon och wordit ſår/ och en drake ſårade honom til död; medh ſina klor. Så länge wårade denna ſtrid at drakarna och leyonen hafwa nåſtan alla ſatt lijfwet til/ af Konung Iſungs ſöners ſtora hugg/ och Konung Iſung är nu döder medh alla ſina ſöner af diuren och drakarna/ och ingen tilfogade dem döden på annat ſätt än medh Oſtaciæ trälldom.

CCCXXX. CAP.

Fall Faſolds Stollta oc Thetleifs Danſka.

FAſolld ſtollti lætur bera ſitt merki framm i midiann her Vilkina manna i gegn Hertnid Kongi/ oc ſtendur thar ſnorp orroſta milli theirra tweggia hofdingia. Faſolld hefur drepit annari ſinni hendi morg hundrat Vilkina manna/ hann er nu miog ſar og modur i vigino. Nu ridur at honum ſialfur Hertnid

330. CAP.

Om Faſolds den ſtoltes och Thetlef Danſkes fall.

FAſold den ſtolta låter båra ſitt baner mitt i Wilkina månnens håår/ emot Konung Hertnid/ och emellan bägge deſſe höfdingar ſtår en ſkarp ſtrid. Faſold hafwer nu medh både ſina händer dräpit månge hundrade af Wilkina mån/ han år nu mycket ſår och trötter uti ſtriden. Konung Hertnid rider nu ſielfwer emot honom och ſtinger til honom med ſin glaſwel i hans bröſt/ ſå at den gick uth igenom

itaque incaſſum transeunte, infeſtis unguibus orisque rictu horrido involans regi inſultavit. Parentem diſcrimini obnoxium liberare cupiens filius natu major, tremendæ roboris homo, lanceæ ſuæ cuſpide feram transfodit juxta coxendicem. Obverſa contra adverſarium fera, unguium laniatu loricam æmuli diſcerpſit, raptis etiam ex imo ventre iliis, unde moribundus in terram proſtratus eſt fortiſſimus alias virorum, qui leonum urſuumque occidionibus crebris non ſimplici hactenus vice inclaruerat. Interim ſic utrinque dum concertabatur, leonem forte occiderat Lorentinus natu minor, quamvis accepto etiam ipſe vulnere ſauciatus, tandemque draconis inſultu immani miſere diſcerptus occubuit. Sed nec vel hujus ob caſum pugnæ intermiſſum diſcrimen. Quippe pugnantibus impigre Iſungi filiis, etiam ferale agmen male mulctabatur, quod tandem viribus dum prævaleſcebat perierunt Iſungi filii, qui non aliis niſi cantaminis dirarumque artium Oſtaciæ experimentis vinci potuerunt.

CAP. CCCXXX.

De Faſoldo atque Detleſo Dano.

Cæterum Faſoldus provida cura vexillum ſuum agmini Vilkinenſium cum medium oppoſuiſſet, prælii exardeſcebat certamen, parili utrinque animorum conſtantia & vigore. Plurimos hactenus Vilkinenſium proſtraverat Faſoldus, cum & ipſe vulnerum aggravatus doloribus ſenſim debilitaretur. Invectus contra Faſoldum Hertnidus, pugione

nid Kongur/ oc leggur til hans sino gladiel i hans brioſt / ſva at ut geck umm herdarnar; fellur nu Faſolld daudur af ſinum heſti/ oc fallin er nu adur meſtur lutur lid hans. Thetta ſier Thetleifur Danſki/ thar er hann berſt/ oc hefur fellt Vilkinamenn ſva at eigi liggur lægra valcoſturinn enn ſadul hans bar/ hann hefur oc latid fleſta alla ſina menn oc ſialfur er hann nu miog ſar/ eigi at ſidur ridur hann nu diarflega framm i her Vilkina manna/ oc vill hefna Faſolld ſins hins kiæra vinar. Hann keyrir heſtinn ſporum oc ridur at Hertnid Kongi/ oc leggur ſinu ſpioti i hans ſkiolld ſva at ſundur tekur ſkiolldinn oc bryniuna tvefallda / oc undir hondina/ oc ſneid i ſundur herdarnar allt a hol vid herdarbladit / oc fellur Kongur thegar af heſtinom til jardar. Thetleifur drepur thar med ſino ſverdi margann godann dreing yfir Hertnid Kong/ oc margir flyia nu enn fair ſtanda eptir/ tha flygur eirn hinn veſti dreki yfir Thettleif med gapandi munni oc vill veita honum bana. Thetleifur leggur ſinu glavel uppi hans munn ſva at ut geck umm halſinn. Drekinn ſpennir hann med ſinum klom oc lyſtur med vængionum/ oc fellur allur yfir hann ofan/ oc ſva fær Thetleifur Danſki bana oc heſturinn undir honum. Tha er fallnir eru allir kappar af Bertanga/ ſkiliaz Vilkina menn ei firr vid enn drepit er hvert mans barn Bertanga hers.

nom hårdarne/ och faller nu Faſold döder af ſin håſt/ och til/örende åre måſte delen af hans krigzfolck fallna. Detta ſer Thetlef Danſke der ſom han ſtrider/ och hafwer fållt Wilkina mån/ ſå at de dödas hoop ligger icke lågre ån ſadelen bar honom/ han hafwer och miſt måſta delen af alla ſina mån / och ſielfwer år han mycket ſår. Icke deß mindre rider han driſteligen fram i Wilkina måns håår/ och wil håmnas ſin kåra wån Faſold; han hugger håſten med ſporan/ och rider til Konung Hertnid/ och ſticker ſitt ſpiut i hans ſköld / ſå at ſkölden går ſönder/ och harneſket ſom dubbelt war/ och under handen/ och ſkar ſönder handena/ och ett hål widh axelbladet/ och Konungen faller ſtrax af håſten til jorden. Thetlef dråper thår med ſitt ſwård mången god man öfwer Konung Hertnid/ och många fly/ men fåå ſtå efter. Då flyger den wårſte draken öfwer Thetlef medh gapande munn och wil tilſkynda honom döden/ Thetlef ſticker ſin glafwen up emot draken i hans munn / ſå at hån gick uth widh halſen / draken ſpånner honom medh ſina klor/ och ſlår medh ſina wingar / och faller aller ofwan uppå honom/ och ſå blifwer Thetlef Danſke död och håſten under honom. Då når ſom alla kåmpar af Britannie land åro fallna / wånda Wilkina mån intet förr igen/ ån hwart mans barn af Britañie landz håre åre dråpne.

CCCXXXI. CAP.

Umm Dauda Oſtacie Drottningar.

WIlkina menn hitta ſinn herra Hertnid

331. CAP.

Om Konung Hernits hemreſa/ och drottning Oſtaciæ död.

WIlkina mån finna ſin herre Konung Hert-

gione medium transfodit. Sic deturbatus ex equo moribundus procubuit, cæſa hactenus maxima copiarum ejus parte. Superfuit Detlefus Danus, qui ferociſſime pugnans conferta ferebatur inter hoſtium cadavera. Hic etiam ſuarum partium maximam partem militum amiſerat, & vulnera paſſim multa corpore ſuo inflicta habuit. Quin nec ſegnius contra Vilkinenſes invectus, necem Faſoldi hominum ſibi amiciſſimi vindicare cupiebat. Itaque ſubditis equo calcaribus lanceam contra Hertnidum multa vehementia direxit, eodemque ictu diſſecta galea pariterque lorica duplicata juxta brachii axillas graviora vulnera regi inflixit. Hinc viribus fatiſcens rex ex equo prolapſus eſt. Edidit inſuper Detlefus conſpicua intrepidæ virtutis ſpecimina multa cœde obvios proſternens, actis in fugam reliquis, paucis admodum ſuperſtitibus. Superinvolans mox feralis draco, Detlefum immani rictu male mulctare conabatur. Verum ſpatham præacutam obtendens Detlefus per os draconis transfodit. Viciſſim draco ungvibus aliſque inſultans, totumque ſe ſuperinjiciens Detlefum occidit pariterque equum vectorem. Sic proſtrata Bretannicorum pugilum turma, in ſuperſtites regionis ejusdem incolas ſævitiem converterunt Vikinenſes, ut internecione omnimoda è medio eos tollerent.

CAP. CCCXXXI.

De morte Oſtaciæ.

REgem Hertnidum vulneribus ſaucium ad domeſticos lares retulerunt Vilkinenſes, cor-

nid Kong miog sarann medh storum sarum oc flytia hann medh sier / oc koma til loknar their er bestir eru Vilkinalands oc groda hann. Tha er Hertnid Kongur er heim kominn i sina borg / tha er hans kona Ostacia siuk / oc tha verdur Hertnid Kongur var vid / hvadan af honum er kominn lidveizla su er drekarnir eda dyrinn hafa honum veitt / oc hverso hans kona var fiolkunnig / oc thrim dogum sidar deyr hon medh litlum ordstyr. Hertnid Kongur vard enn heill sinna sara / oc styrir sinu Riki Vilkinalandi / sva sem hoyrer enn i sagu hans / oc hann vinnur morg storvirke medan hann var Kongur i Vilkinalandi / oc af hanum er allmikil saga / tho at theß verdi nu ei hier getid i theßari frasogn.

Hertnid mycket såran / föra honom medh sina många sår medh sigh / och komma til de bästa läkare som äre i Wilkinaland och läkia honom. När som Konung Hertnid är hemkommen i sitt slått / thå är hans fru Ostacia siuk / och då blifwer Konungen warße / hwadan honom war kommen hiälp uti striden den som drakarna och diuren hade honom undsatt / och huruledes hans hustru war en trollkona / och tre dagar der effter dör hon medh ringa lofford. Konung Hertnid wart af sina sår helbregd / och regerar sitt Rike Wilkinaland som än förnimmes uti hans Historia / och winner många stora och riddeliga wärck medan han är Konung i Wilkinaland / och om honom är en ganska stor Historia / åndoch thet warder icke ihugkommit i denna berättelsen.

CCCXXXII. CAP.

Bonord Attila Kongs til Grimilldar systur Gunnars Kongs.

Attila Kongur af Susa spyr at daudur er Sigurdur Sveinn / oc eptir lifir hans kona Grimhilldur / er allra kvenna er vitur st oc fegurst / enn hann er nu kvanlaus. Hann sendir eptir sinum frænda Osid i Hunalandi at hann skal koma til hans ; oc er Hertoginn spyr at hans frændi Attila Kongur vill hann hitta / gerir hann ferd sina til Susa oc medh honum tuttugu Riddarat. Attila Kongur fagnadi honum vel / oc seigir at hann hafe hanum sendt ord / oc vill at hann fari hans sendifor i Niflungaland / Attila Kongur vill senda hann at bidia sitt

332. CAP.

Om Konung Attilas frijerij til Grimhild / Sigurd Swåns Enkia.

Konung Attila af Susat förnimmer at Sigurder Swän är död och hans hustru Grimhild lefwer effter / hwilken ibland andra qwinnor är den klokaste och deyeligaste / men han är nu änklingh ; han sände effter sin frända Osid i Hunaland at han skal komma til honom. När Härtigen förnimmer at hans frände Konung Attila wil hafwa honom til sig / gör han sigh resefärdig til Susa / och medh honom tiugu riddare. Konung Attila fägnade honom wäl / och säger at han hafwer sändt honom bud / och will at han fahr hans ährende i Niflungaland. Konung Attila will sända honom at bidia sigh hustru Grimhilder Konung Gunnars syster

corpori ejus curando præstantissimorum medicorum cura adhibita. Domum deportatus rex, conjugem Ostaciam morbo correptam animadvertit. Hinc adeo cognitum ipsi, cujuscemodi opera auxiliare feralium agmen submissum fuerat, magicis artibus conjugis Ostaciæ. Illa vero triduo elapso miseros efflavit spiritus, non absque ignominiæ nota. Convalescens demum ex vulneribus Hertnidus, regni sui curæ administrandæ sedulo inposterum vacavit, quemadmodum Historiæ uberior docebit series. Enimvero multa præclara quæ in Vilkinensi regno per ipsum gesta sunt, passim per ora populi jactantur, quorum singulorum pertexere annales minime nobis integrum sivit proposita scriptionis brevitas.

CAP. CCCXXXII.

De Attila ambiente nuptias Grimhildis.

Cælibem hactenus vitam vixerat Attila rex Susæ incola, cum de Sigurdi morte certior factus, viduam ejus Grimhildim, indolis pariter ac formæ præstantissimam fæminam, in connubii societatem sibi adsociare cupiebat. Itaque missis ad Osidum cognatum nunciis, eum ad se accivit. Hic regi gratificaturus sedulo viæ se parat; assumtoque una comitatu equestrium ordinis virorum viginti, Susam properat. Adventantem multa humanitate excepit rex, simul obnixe cupiens ut legatus in Niflungalandiam suo nomine proficisci velit, sollicitaturus de nuptiis Grimhildis, quam sibi in matrimo-

sier konu Grimhilldar systur Gunnars Kongs, er att hefur Sigurdur Sveinn. Osidur Hertogi liest fara vilia hvert er Kongur vill hann sendt hafa. Nu byz hann til theßar ferdar medh mikilli kurteisi/ oc hefur medh sier fiorutiu ena kurteisastu Riddara oc marga sveina velbuna. Hann fer alla sina leid til theß hañ kemur i Niflungaland oc hitta Gunnar Kong i Vernizo / theim er thar vel fagnad / dvelz thar nockora daga. Einn dag heimtir hann Gunnar Kong a tal oc medh hanum Hogna och Gernoz/ oc er their ero a malstefnu / mœllti Osid Hertogi: Attila Kongur af Susa sendir goda kvedio Gunnari Kongi oc hans brodir Hogna/ Attila Kongur vill fa ydar systur Grimhilldi med sva miklu fie sem ydur somir at senda honum/ oc hañ vill vera ydar vin/ eñ adur ec fer hedan verd ec hoyra mitt erendi hvert vera skal. Tha svarar Gunnar Kongur/ Attila Kongur er madur rikur oc mikill Hofdingi/ vill Hogni oc Gernoz minir brœdur sva sem ec/ tha meig...um vier ei synia hanum theßa. Tha svarar Hogni/ ...a liz mier sem oß muni that vera mikill vegu... at hinn riki Attila Kongur fai vorrar systur/ hann er allra Konga rikastur oc mestur / nu meigum vier af thvi vera meiri menn enn nu e...um wier / enn thetta mal verdur tho at roda fyrir henni / fyrir thvi at hennar skap er sva stort/ at ei ma Attila Kongur oc einginn annara i verolldu henna fa fyrir utan hennar vilia. Gernoz bidur rada Kong oc tha Hogna / oc thyckir thet-

syster/ som Sigurder Swån tilförrenne ått hade. Hertig Osider förklarar sigh willia fara hwart som Konungen will honom sända. Nu bereder han sigh til denna resa / medh myckin höflighet/ och hafwer medh sigh fyretijo de hurtigaste Riddare/ och många tienare wål uthpryddе. Han drager wägen fram til deß de komma i Niflungaland/ och finna Konung Gunnar i Wernico / ther the warda wål fägnade/ och fördröjer han där några dagar. En dag håmptar honom Konung Gunnar til tahls/ och medh honom Hogne och Gernos/ och medan dhe äre i samtahl/ sade Hertig Osider: Konung Attila af Susan/ sänder Konung Gunnar och hans broder Hogne/ goda helsningar. Konung Attila will få eder syster Grimhild/ med så många ägodelar som eder hefwes at sända honom/ och han will wara eder wän; Men förr än iagh drager hådan/ will iagh giärna höra huru medh mitt åhrende blifwer. Thå swarar Konung Gunnar: Konung Attila är en mächtig man och en stor Höfdinge/ willia mina bröder Hogne och Gernos som iagh/ thå måge wij icke förneka honom thetta. Thå swarade Hogne: Sä tycker migh som oß månde wara en stor heder/ at den rike Konung Attila får wår syster/ thy han är ibland alla Konungar den mächtigaste och förnämste/ der utaf månde wij blifwa förmera män/ än wij nu äre: doch måtte man om detta åhrendet tala medh henne siälf/ förthy hon är så stor i sitt sinne/ at icke må Konung Attila eller någen annan man i wärldenne få henne förutan hennes willia. Gernos beder Konungen och Hogne råda/ och honom tyckes detta wål wara fallit/ om dem så synes. Konung Gunnar och Osider gå at besöka Grimhild/ och så..er Konung Gunnar henne alla deße tidender/ och spörjer henne huru detta åhrendet

trimonium dari præoptat. Regis desideriis promte se satisfacturum pollicebatur Osidus. Qui nec mora paratis multa pompa rebus ad profectionem necessariis, sodales itineris quadraginta selectissimorum juvenum famulorumque catervam adscivit. Emenso itineris spatio, cum Niflungalandiæ urbem Vernicam adpulisset, à rege perfamiliariter acceptus, hospitali lautitie per dies nonnullos victitavit. Commodum aliquando regem Gunnarum, itemque Hognium atque Gernotzium ad secretum colloquium compellaverat, cum Attilæ regis propensa in eosdem studia prolixius enarrans, simul de ejus desideriis potiundæ cum dote decenti in uxorem Grimhildim exposuit. Huic modestæ petitioni regiæ benignam faventemque responsionem sibi mox abiturienti impertire dignarentur. Gunnarus collaudata Attilæ potentia atque virtute eximia, nihil sibi causæ esse ait, quo minus desideriis adplaudere tanti regis æquum videatur, facturosque id ipsum haud invitos Hognium atque Gernotzium fratres. Infit Hognius, eximio id utique honori existimandum, sororem suam nuptam collocari regi opulento omniumque clarissimo; hinc familiæ ipsorum propriæ decus atque augmentum accessurum. Sic quidem percupide velle fratres; interim tamen explorandam etiam esse Grimhildis voluntatem, quæ nisi ultro consentiens, pro ingenii quo pollet fastu, vel Attilæ vel cujuscumque etiam potentioris repudiatura fuerit conditiones. Gernotzius fratrum arbitrio sua consilia se attemperaturum ait. Igitur Gunnarus adjuncto sibi Oside Legato, ad Grimhildim ingressus, rerum quæ sollicitabantur causas sorori exposuit, simul quid super istis animi esset cognoscere cupiens. Illa, merito magni ducere propensum erga

thetta vel fallid ef theim snniz. Nu fer Gunnar Kongur oc medh honum Osid oc hitta Grimhilldi/ oc seigir Gunnar Kongur henni oll theßi tidendi/ oc spyr hverso henni man vera i skapi thetta rad. Enn hon seigir at hon thorir ei at neita Attila Kongi sier til mans/ sva er han rikur Kongur/ oc sva er feingit theß mans at reka hans erendi/ at helldur vill hon theßu iata/ ef that er rad Gunnars Kongs hennar brodur. Enn Kongur seigir that/ at eigi vill hann neita theßu radi med thvi at that er ei imote hennar vilia. Gunnar Kongur oc hans brodur tala allt thetta mal vid Hertuga Osid/ sva at thetta skal vera radit. Oc hier eptir byst Hertugi Osid heim at rida/ oc er hann er albuinn/ tha tekur Gunnar Kongur skiolld gullbuinn oc hialm/ er att hafdi Sigurdur Sveinn/ er allra vapna er bestur/ oc gefur hann Osid/ oc skiliaz their godir vinir. Ridur Hertuginn heim i Hunaland/ oc seigir Attila Kongi alla sina ferd/ Kongur thackar honum vel/ oc seigir at hans ferd er hin besta vordin.

det mände falla henne i hugen. Men hon säger at hon intet törß neka Konung Attila sigh til man/ så mächtig Konung är han och så skickelig är den som förrättar hans ährende/ at heller will hon detta jaka om det är hennes broders Konung Gunnars rådh. Men Konungen säger at intet will han neka detta rådet/ emedan det är icke emot hennes willia. Konung Gunnar och hans bröder förtälia alt detta åhrendes beskaffenhet för Hertig Osid/ så at thet skal wara en aftalad sak; och här efter bereder sigh Hertig Osid at rida hem. När han är all resefärdig/ thå tager Konung Gunnar den gullbodda skiölden och hiälmen som Sigurder Swän hade ägdt/ som ibland alle wapn äre de båste/ och gifwer dem Osid/ och the skillias åth göda wänner. Hertigen rider hem i Hunaland och säger Konung Attila allan sin färd. Konungen tackar honom wäl/ och säger at hans färd är den båsta worden.

CCCXXXIII. CAP.

Brudkaup Attila Kongs oc Grimhilldar.

Litlu sidar byr Attila Kongur ferd sina oc skal nu fara i Niflungaland/ eptir sinni festar konu Grimhilldi; theßi ferd er buinn allvegleg. Attila Kongur hefur fimm hundrad Riddara oc marga sveina. Tha er Gunnar Kongur spyr at Attila Kongur oc Thidrikur ero komnir

333. CAP.

Om Konung Attilas Bröllop medh Grimhild.

Litet der effter giör Konung Attila sigh resefärdig at fara i Niflungaland/ effter sin fäste-qwinna Grimhild. Denna resan är tilredd på det hederligaste. Konung Attila hafwer fämhundrade Riddare och många tienare. Thå Konung Gunnar spörjer at Konung Attila och Thidriker äre komna i hans land/ thå rider han uth emot them medh alla sina

erga se Attilæ animum, sibique non alias magis optatas contingere nuptias, invitantibus præsertim opibus atque potentia sponsi, dummodo etiam votis suis faventem experiatur Gunnarum regem. Subjecit Gunnarus, minime quidem se in mora futurum, quo minus ipsa volens atque consentiens cupitis potiatur nuptiis. Mox nuptialia pacta interventu legati Osidis rite concludenda curarunt fratres. Quibus hunc in modum peractis, domuitionem paravit Osidus. Abiturienti scutum auro cœlatum galeamque, quæ pridem præstantissima fuerant Sigurdi Svenonis arma legato donum dedit Gunnarus, omnimoda simul perpetuæ amicitiæ commemoratione. Retro profectus in Hunalandiam Osidus, itineris sui successum omnem regi enarravit. Actæ vicissim ob navatam egregie operam gratiæ, ingensque beneficium hujus cura sibi conciliatum fatebatur Attila.

CAP. CCCXXXIII.

De nuptiis Attilæ atque Grimhildis.

Interjecto tempore modico, iter in Niflungalandiam multa pompa apparavit Attila, sponsam Grimhildim connubio sibi juncturus. Equidem quingentos nobiles servorumque catervam una ducebat. Nec defuit suarum partium Gunnarus, qui adventanti Attilæ atque Theoderico, selectissimo nobilium aulicorum turma stipatus obviam ad-

 equi-

nir i hans land/ ridur hann vt igegn theim medh ollum sinum enum bestum mannum / oc tha er their finnaz/ ridur Gunnar Kongur fyrir Attila Kong oc heilsar honum/ oc hans brodir Hogni fyrir Thidrik/ oc kyßast their oc hittaz nu enir bestu winir/ rida nu allir saman aptur til borgar Vernizu / oc er nu buinn hin dyrdlegasta veizla / oc at theßari veizlu/ gipter Gunnar Kongur Attila Kongi Grimhilldi systur sina. Oc er lokit er theßi veizlu / ridur Attila Kongur oc Thidrikur Kongur brott/ oc at skilnadi gaf Gunnar Kongur Thidriki Kongi Grana hest Sigurdar Sveins; oc sverdit Gram gaf hann Margreifanum; Enn Attila Kongi oc Grimhilldi silfur sva mikit/ sem hanum var vel somi at/ oc skiliaz nu godir vinir. Ridur Attila Kongur oc Thidrikur Kongur heim i sitt Riki/ oc giætir unnm stund sins Rikis. Enn hans kona Grimhilldur grætur hvern dag sinn liufa bonda Sigurd Svein.

sina båsta mån/ och thå the mötas/ rider Konung Gunnar för Konung Attila/ och hålsar honom/ och hans broder Hogne för Konung Thidrik/ och kyßa hwar annan såsom the aldra båsta wånner/ rida sedan alle samman tilbaka til slåttet Wernico/ hwarest år tilredt ett dyrebart gestebod/ i hwilket Konung Gunnar gifwer Konung Attila Grimhilde sin syster. När detta gåstebod år åndat/ rida Konung Attila och Konung Thidrik bort/ och wid deras skilßmåssa gaf Konung Gunnar Konung Thidrik Grana Sigurd Swåns håst/och swårdet Gram gaf han Margreswen. Men Konung Attila och Grimildi gaf han så mycket silfwer som hans heder fordrade/ och skillias så goda wånner. Rider Konung Attila och Konung Thidrik hem i sitt Rijke/ men hans hustru Grimilder begråter hwar dag sin kiåra Man Sigurder Swån.

CCCXXXIV. CAP.

Attila Kongur oc Grimhilldur bioda heim til veizlu Gunnar Kongi oc Hogna.

NU er lidnir voru sio vetur sva at Grimhilldur hefur verid i Hunalandi/ tha er that eina nott at hon mællti vid Attila Kong. Herra Attila Kongur/ thad er mikill harmur er a theßum sio vetrum hefi ec ecki hitta mina brædur/ villtu herra theim heim bioda? Ec kann seigia thier thau tidindi er tho væra at adur vitir thu / at Sigurdur Sveinn

334. CAP.

Huru Konung Attila och Grimhilder biuda Gunnar och Hogne hem til gåstebud.

När Siu åhr woro framlidne som Grimhilder hade warit i Hunaland/ thå war thet en natt at hon sade til Konung Attila: min herre Konung Attila/ thet år stor förtret at i deßa siu åhr håfwer iagh icke besökt mina bröder/ enår will thu herre biuda them hijt hem? Jagh kan såya digh tidender/ och kan wara at du wet dem förr/det Sigurder Swån min man ågde så mycket gull/ at ingen Konung i wårlden war så rijker; Men deße många

equitavit. Attilam facunda oratione gratulabatur Gunnarus, quod idem officium Theoderico præstitit Hognius. Mox in amplexus atque amicas contestationes transitum. Sic juncto agmine urbem Vernicam ingrediuntur. Illic regali magnificentia nuptiarum solennitas instituta, qua Gunnarus Attilæ regi nuptum sororem suam Grimhildim collocavit. Hac festivitate rite peracta, abiturientem mox affinem Attilam donariis prosequi volens Gunnarus, equum Granium qui pridem fuerat Sigurdi Svenonis ipsi largitus est; gladium vero Grammium Margrafio. Addidit regiæ non minus munificentiæ decentia apprime munera argenteorum vasorum, novis nuptis velut honorarii eximii amicitiæque pignus. Ita ad lares domesticos denuo regressi Attila atque Theodericus, subditorum regiminisque curæ intenti desidebant. Interim vero Grimhildis, pristini mariti Sigurdi Svenonis desiderium jugiter sollicitavit.

CAP. CCCXXXIV.

De convivali apparatu Attilæ.

SEptennium integrum in Hunalandia jam commorata Grimhildis, forte ex improviso Attilam maritum commonuit. Dolere equidem se, quod tanto commorationis suæ tempore in illa regione, fratres haud visere licuerat, quos aliquando hospites ad sese vocare ex dignitate mariti videatur æquum. Nec enim dissimulare, rem quamvis antehac notam, immensas opes habuisse maritum pristinum Sigurdum, quibus vel regali quam-

Sveinn minn madur atti sva mikit gull at eingin Kongur i verolldunne var iafn audigur/ enn thad mikla fie hafa nu minir brædur / oc eigi vilia their mier af unna eins pennings/ enn mier thætti sæmilegre herra at ec rieda fyrir theßu fie/ oc thad skalltu vist vita ef ec fæ thetta gull / at allt skalltú thad eiga med mier. Enn er Attila heyrir theßi ord/ tha ihugar hann vandlega hvat hun seigir / oc veit at satt er. Enn Attila Kongur allra manna fiegiarnastur/ oc thyckir illa ef hann skal ei fa Niflunga skatt / oc svarar a theßa lund: ec veit fru at Sigurdur Sveinn atti mikit gull/ thad fyrst er hann tok undann theim mikla dreka er hann hafdi drepit/ thar næst that er hann fieck i Hernadi / oc thar medh thad er hans fadir hafdi att Sigmundur Kongur / enn alls theßa mißum vier/ enn tho er Gunnar Kongur vor hinn kiærasti vin. Nu vil ec fru at thu biodir theim ef thu villt heim thinum brædrum/ enn ecki vil ec tilspara at bua tha veizlu sem veglegast; thau skilia sina rædu at sinni. Oc eigi mikilli stundu sidar / lætur Grimhilldur kalla till sin tvo menn oc seigir theim sin erendi/ at hon vill senda tha i Niflungaland at reka mitt erendi / enn til theßarar farar skal ec yckur bua med gulli oc silfri oc godum klædum oc godum hestum; oc theßir leikmenn seigia at their vilia allt thad er hon bydur giarnsamlega gera. Nu byr hon ferd theirra

ga ågodelar hafwa nu mina bröder / och icke willia the unna migh der af en penning. Men migh tycker hederligare wara herre/ at iagh rådde om deßa ågodelar/ och thet skal thu wist weta/ om iagh kan få detta gull / at alt thet skal thu åga medh migh. Enår Attila hörer theßa ord/ thå betänker han grañeliga hwad hon säger/ och wet at det är sant. Men Konung Attila / som war ibland alle mån den girugaste/och tycker illa om han skal icke få Nislunga skatten / swarar således: Jagh wet fru at Sigurder Swån ägde myckit gull/det första år han tog undan den stora draken som han hade dräpit; der näst det hån tog/ när han war i krig; ther til medh / thet Konung Sigurder hans fader hade ägdt / men alt thetta miste wij / doch lijkwäl är Konung Gunnar wår bästa wän. Nu will iagh fru at thu biuder tina bröder hem om thu wilt / thy intet will iagh spara at tillreda det gästebodet på det kosteligaste; och der medh ändade the sitt tal den gången. Icke lång tid der efter låter Grimhilder kalla til sigh twenne mån och säger dem / at hon will sända them i Nislungaland at förrätta sitt åhrende / låswandes til denna resan försee them medh gull och silfwer och goda kläder/ och goda håstar. Theße sändemän säya at the willia granneligen efterkomma thet hon biuder. Nu giör hon färdig deras resa i alla måtto på thet härligaste som hon kan/ och får dem Konung Attilas och sitt bref och insegle. Deße mån fara allan sin wäg/ til deß de komma i Nislungaland/ och finna Konung Gunnar i Wernico slått. Konung Guñar låter antaga Konung Attilas sin swågers sändemän / medh godh wälfägnad. När som sändemännerne hade dår fördrögdt en liten tid / stiger han up som åhrendet frambära skulle/ gick

quamvis gaza majoribus præpolluit. Harum cuncta ad se rapuisse fratres, nulla habita ratione sororis. Ac vero potiori jure talium hæreditatem ad sese ipsam spectare, quarum aliquando particeps facta opum, in mariti communem secum possessionem easdem haud gravatim transmissuram fore. Hunc in modum differenti conjugi animum advortendum existimavit Attilas, quandoquidem & vera eam loquutam sciebat. Erat quippe Attilas rerum habendarum admodum appetens, jam nova stimulatus cupidine patrimonii Niflungensis. Itaque nec cunctabundus uxori suæ respondit. Sibi equidem certo constare magnas olim divitias possedisse Sigurdum Svenonem. Quippe occiso dracone illo immenso multam auri copiam ex nido ejus detraxisse. Mox militares per expeditiones acquisitas opes priori cumulo accessisse. Denique ex patrimonio Sigmundi regis auctarium mirum in modum accumulatum. Harunce possessione opum legitimos defraudari hæredes. Nec vel eo secius in amicitiis cum Gunnaro rege colendis perseverandum. Hanc adeo ob causam sibi non ingratam rem facturam fore conjugem, si fratres ad hospitales epulas invitare collubitum fiet. Nihil parciturum se sumtibus, quo minus decenti excipiantur apparatu. Re hunc in modum deliberata, commodum binos legatos curandi negotii istius causa in Niflungalandiam emisit Grimhildis. Instructi erant emissarii homines magnifico vestium, equorum utensiliumque ac impedimentorum apparatu, promto animo commissi curam gesturi. Adjunctæ etiam honoris causa epistolæ fiduciales Attilæ regis conjugisque sigillo etiam munitæ. Illi Niflungalandiæ fines ingressi, ad urbem Vernicum Gunnari regiam perrexerunt. A genero suo missos cum rescivit Gunnarus, perhumaniter recipiendos curavit, hospitalitatis insigni

Mmm 3 lautitie

ra hveria leid er hon ma vegligast/ oc fær theim brief oc insigli Attila Kongs oc sitt. Theßir menn fara alla sina leid til theß er their koma i Niflungaland/ oc hitta Gunnar Kong i Vernizo borg. Gunnar Kongur tekur vel sendimonnum Attila Kongs mags sins/ oc eru their thar i godum fagnadi. Nu er sendimenn hafa thar dvaliz litla rid/ stendur vpp sa er erendit bar/ geingur fyrir Gunnar Kong oc mællti: Attila Kongur af Susa oc hans drottning Grimhildur/ senda kvediu Gunnari Kongi i Vernizo oc hans brodor Hogna oc Gernos oc Gislher/ oc allum theirra vinum oc sinum. Vier vilium ydur bioda heim til veizlu oc vinattu i vart land/ Attila Kongur er nu gamall oc thungfær at styra sinu Riki/ enn hans ungi son Aldrian er enn farra vetra gamall/ nu lyst oß sem thier munud vera best tilkomnir at stiorna theßu Riki medh ydrum frænda hans modurbrædur/ tha ridr er hann hefur ei sialfur alldur til at giæta sins Rikis. Nu verdit thier at koma eptir vorri ordsending oc radit landradum med oß/ hvad sem tha synist oß af at taka umm thetta mal/ oc hafid med ydur sva marga menn sem ydar some er til/ oc verit heilir.

gick för Konung Gunnar och sade: Konung Attila af Susa och hans drottning Grimhilder sända hälßning til Konung Gunnar i Wernico och hans bröder Hogne/Giseler och Gernos/ och alla deras wänner och sina. Wij williom biuda eder hem i wårt land til gästebod och wänskap/ Konung Attila är nu gammal och tungför at regera sitt rike/ men hans unga son Aldrian är nu icke månge åhr gammal/ nu tyckes oß som du månde bäst wara fallen at regera thetta riket/ medh edra fränder hans moderbröder/ den tid han hafwer icke den åldren at han kan sielf wårda sigh om sitt rike. Nu warden i kommandes effter wår ordsändning/ och rådgiören medh oß om landetz styrelse/ hwad oß synes rådligast uti detta åhrendet/ och hafwen med eder så många män/ som eder heder fordrar/ och faren wäl!

CCCXXXV. CAP.

Samtal theirra Gunnars Kongs oc Hogna umm ressuna til Hunalands.

THa er Kongurinn hefur lesit thetta brief/ kallar hann a malstefnu sina brædur Hogna oc Gernoz oc Gislher/ hann ber upp thetta mal oc leitar rads vid

335. CAP.

Konung Gunnar och Hognes samtal om resan til Hunaland.

NÄr som Konungen hade läsit detta bref/ kallar han til samtal sina bröder Hogne/ Gernos och Gisler/ uptäckandes för them thetta wärff/ och söker deras råd hwad härutin-

lautitie. Commodum perorandæ causæ sui adventus occasionem nactus legatorum primarius vir, Gunnaro regi, omnique adeo regali ejus domui familiæque officiosam salutem nomine heri Attilæ conjugisque ejus annunciavit. Rogare hos obnixe pro jure arctioris necessitudinis, ut seipsos invisum haud gravatim venire dignetur Gunnarus amicitiæ muneri perfecte sic implendo. Enimvero senio jam proximum Attilam moderandis regni curis haud æque idoneum esse. Filium ejus Aldrianum admodum adhuc juvenem tantæque molis publicæ imparem existere. Hinc maturo consilio perspectum suis civibus, adscita avunculorum opera regimen istud administrari posse, donec adultior factus herilis filius tanto operi sustinendo solus sufficere valeat. Isthoc beneficium supplici voce flagitantibus ne denegare velit Gunnarus, propter communem imprimis inde resultaturam emolumenti causam, cujus ut habeatur melior ratio cum plurium comitatu regem hospitem eos accedere vel maxime deceat. Interim regio favori se pariter publicaque negotia ex animo commendare.

CAP. CCCXXXV.

De colloquio Gunnari atque Hognii circa itineris negotium.

GUnnarus perlectis epistolis Attilæ, fratres Hognium, Gernotzum atque Gilsherum ad colloquium convocavit, de negotii ratione cum iisdem consulturus. Ibi proloquutus

vid tha hverſo hatta ſkal. Tha ſvarar Hogni / thad kann vera herra at thier viliet fara at heimbodi thins mags Attila Kongs / enn med thvi at thu farir i Hunaland / tha muntu eigi oc eınginn ſa ſem thier fylgir aptur koma/ fyrir thvi at Grimhildur er utru kena oc vitur/ oc ma vera at hon ſie i ſvikum vid oß. Nu ſvarar Gunnar Kongur/ Attila Kongur minn magur hefur mier ord ſendt med vinattu at ec ſkal koma til Hunalands/ oc theßir menn fara med ſannindum. Enn thad er thitt rad Hogni at ec ſkal ei færa / enn thetta rad gefur thu mier/ eptir thvi ſem thin modir gaf minum fedur er hvert ſinni var verra et ſidarra enn et fyrra / nu vil ec thad eigi af thier thyggia ; nu ſkal ec at ſonnu fara i Hunaland/ oc ventir mig at ek komi aptur eptir minum vilia / oc adur enn ek fer af Hunalandi / man allt Hunaland gefit i mitt valld/ enn thu Hogni fylg mier ef thu villt/ enn ella ſit heima ef thu thorir ei at fara. Tha mællti Hogni/ ei mæli ec thetta fyrir thvi at ec muni vera ræddari umm mitt lif enn thu ſkallt vera umm thitt / oc ei thycki mier verr at beriaſt enn thier ſkal thyckia / enn at ſonnu ma ec thier that ſeigia/ ef thu fer i Hunaland/ hvart er thu fer med marga menn eda fa / einginn theirra kemur aptur lifs i Niflungaland / enn ef thu villt fara i Hunaland/tha vil ec eptir ſitia/ eda manſtu ei Gunnar Kongur hverſo vier ſkylldunſt vid Sigurd Svein ? enn med thvi at

utinnan ſtår til at giöra. Thå ſwarar Hogne/ thet kan ſå wara herre at i wiliien fara til Hunaland efter eder ſwågers Konung Attilas kallelſe/ men uti det du far i Hunaland/ så mån tu icke ey heller the tigh föllia komma tilbaka/ förthy Grimhilder år en otrogen/ doch wijs qwinna / och kan wara at hon will beſwika oß. Nu ſwarar Konung Gunnar: Konung Attila min ſwåger hafwer migh bud ſåndt i wånlighet/ at iagh ſkal komma til Hunaland/ och fara theßa mån medh ſanningen; Men thet år ditt råd Hogne / at iagh ſkal icke draga/ men thetta råd gifwer du migh lika ſom tin moder gaf min fader/ hwilket hwar gång war det ſenare wårre ån det förra. Nu will iagh ey titt råd begåra. Nu ſkal iagh förwißo reſa i Hunaland / och förmodar iagh at komma tilbaka effter min willia/ och förr ån iagh drager ifrån Hunaland/ låter alt Hunaland gifwas uti mitt wålld. Men Hogne fölg migh om du willt / men elliejt ſitt hemma om du törs icke fara. Thå ſade Hogne: intet ſåger iagh detta för den ſkulld/ at iagh månde wara mera rådder om mitt lijf ån thu ſkallt wara om titt/ och icke synes migh wårre at ſlåß / ån eder ſkal tyckia; Men för ſanning må iagh eder ſåya/ om thu far i Hunaland / antingen thu far med många mån eller få/ ingen thera komma tilbaka leſwandes i Niflungaland; Men om du wilt fara i Hunaland/ thå will iagh ſittia hår qwar/eller månde du intet kånna Grimhilder/ och mins du intet huru wij ſkildoms wid Sigurder Swån ? Men om så år du mins icke/ thå wet iagh then man i Hunaland ſom minnas ſkal/ och det år Grimhilder wår ſyſter/ och hon ſkal tigh wiſt påminna når du kommer i Suſa. Thå ſwarar Konung Gunnar/ ån doch du åſt så rådder för tin ſyſter Grimhilder/ at fördenſkull törß tu icke fara/ thå ſkal iagh

quutus Hognius, profectionem ſummopere diſvaſit ; ne temere ſe ipſum comitatumque omnem periculo exponeret, inſidias haud dubie ipſis tendente Grimhildi aſtutisſima fœmina. Contra Gunnarus, minime ſubdolam obtendi fraudem, miſſa hunc in finem honorifica legatione, quæ amico ſtudio in Hunalandiam hoſpites ipſos invitat. Horum ſermonibus virorum non inania dari verba. Contrarium autem his ſvadere Hognium, quemadmodum ſolennis ſemper fuerat moris maternæ, deteriora patri quondam ipſorum ſuggerere conſilia, vergentibus ſemper in pejus poſterioribus quibuslibet. Ac vero hujuſcemodi conſultis ſibi minime ſtandum, quin potius decreviſſe apud animum ſuum profectionem in Hunalandiam ſuſcipere, ut eam regionem ſuæ poteſtati ſubjiciat. Interim Hognii arbitrio integrum fore, vel viæ comitem ſeſe una præbere, vel domeſticos apud lares permanere, timore intempeſtivo perculſum. Subjunxit Hognius, nulla quidem timoris cauſa in medium ſe ſvaſiſſe, quaſi vel vitæ propriæ magis alio circumſpecte provideat, vel pugnam fortuitam reformidet. Interim tamen iſthuc edicere verum, haud uſpiam ſalvum in Niflungalandiam denuo rediturum fratrem Gunnarum, ſive pauciorum ſive etiam plurium comitatu ſtipatus profectionem in Hunalandiam ſuſcipiat. Sibi omnino propoſitum intra patrios limites ſubſiſtere. Quippe & probe conſcios adhuc eſſe oportere commiſſi in Sigurdum Svenonem criminis. Ac vero hujus ſi apud Gunnarum regem obſoleverat memoria, haud dubie manere alta mente repoſtum apud Grimhildim repetundarum memorem injuriarum, vel Suſanæ intra urbis pomœria. Ad hæc Gunnarus: fratrem Hognium quamvis territent Grimhildis ſororis infeſtæ iræ, ſe nihilo

at thu manſt ei/ tha veit ec thann mann i Hunalandi er muna ſkal/ enn thad er Grimhilldur vor ſyſtir/ oc hon ſkal viſt thig aminna tha er thu kemur i Suſa. Tha ſvarar Gunnar Kongur/ thottu ſiert ſva rœddur fyrir thinni ſyſtur Grimhilldi at fyrir tha ſkulld thorir thu ei at fara / tha ſkal ec fara ei at ſidur. Hogna verdur nu hermt vid er ſva opt er i brigzli fort hans moderni/ han ſtendur upp oc geingur inn i holl til ſins frœnda Folker oc mællti vid hann/ thu mant vilia fara i Hunaland med oß ſem Gunnar Kongur hefur nu radit eptir ordſending Grimhilldar / oc med oß ſkulu fara allir varir menn/ oc vapne ſic nu oc buiſt hvatlega/ oc their einir thurfu at fara er thora at beriaſt.

iagh icke theß mindre fara. Högne wardt nu wreder at hans möderne ſkulle honom ſå offta förekaſtas. Han ſtiger up och går in i ſalen til ſin frände Folker/ och ſade til honom: Du lårer willia fara i Hunaland medh oß ſom Konung Gunnar hafwer tänkt effter Grimhilders ſändebod/ och medh oß ſkola fara alla wåra män/ wäpne ſig nu hwar och en/ och giöre ſigh reda/ och må inga andra fara åſtad/ än the ſom töras at ſlåß.

CCCXXXVI. CAP.

Draumur Oda drottningar moder Gunnars Kongs.

Tha ſtod upp drottning Oda modir Gunnars Kongs oc Giſlher/ oc geingur til Kongs oc mællti til hans: Herra mig dreymdi einn draum/ er thu ſkallt hoyra / enn thad er i theßum draume / at ec ſa i Hunaland ſva marga fugla dauda/ at allt land var audt af fuglum. Nu hoyri ec thad at their Niflungar ætlid at fara i Hunaland / enn af theßari ferd veit ec at ſtanda man mikid uhapp hvartveggia Niflungum oc Hunum / oc meiri von thycki mier ef thier farid that margur madur lati fyrir thad lif ſitt; ger ſva vel herra far ei/ illt eina man afſtanda thott er farit. Tha ſvarar Hogni/ Gunnar Kongur hefur nu radit ferd

336. CAP.

Om drottning Odæ dröm och afråd från Hunalandz reſan.

DRottning Oda Kong Gunnars och Giſlhers moder/ ſtod upp och går til Konungen / ſåttandes til honom; Herre migh drömde en dröm ſom du ſkall höra / men det är i denna drömen at iagh ſågh i Hunaland ſå många döda foglar/ at alt wårt land wardt ödt af foglar. Nu hörer iagh det at i Niflungar ärna draga i Hunaland / men utaf denna reſa wet iagh at ſtor olycka tilſtundar både Niflungarna och Hunerna; och den förhoppning giör iagh migh om i reſen/ at mången man miſter där ſitt lijf; giör ſå wäl Herre/ och far icke/ bara ondt föllier der på om i faren. Thå ſwarade Hogne/ Konung Gunnar hafwer nu rådgiort om ſin färd / ſom han wil det wara ſkal/ och intet wärda wij gambla gumma eder dröm / litet gått weten j/ icke må eder ord gälla om wår färd. Thå ſwara-

hilo ſecius iturum. Irritatior iſthoc ſermone Hognius, præſertim objectarum ſibi palam maternarum imbecillitatum exemplar, intra cœnaculum Folkeri cognati ſui procurrit. Hujus ſciſcitatus mentem, ad profectionem in Hunalandiam ſedulo hortabatur, ne quid ſuarum partium deſideraretur, cupiente ſiquidem id rege ut ſtrenuiſſimi virorum una viæ comites adeſſent, quos robur & æs præcordia triplex muniverat.

CAP. CCCXXXVI.

De ſomnio Odæ reginæ.

HÆcce dum agerentur, dumque pararentur, conſurgens Oda Gunnari atque Giſlheri mater, regem alloquuta eſt. Enarravit autem ſomnium præteritæ noctis, quo per ſpeciem viſa ſibi volucrium multitudo ingens, quorum emortua corpora Hunalandiæ paſſim per ſolum proſtrata jacebant, extincta penitus in regione illa grege omni avium. Ac vero ſiquidem inaudiverat, iter in Hunalandiam parare Niflungos, ingentium malorum ſomnium iſtud præſagire advenis hoſpitibus exitium, adeo certum ſibi, ut niſi profectionis mutaverint conſilium, miſere perituri ſint civium Niflungenſium multi. Itaque filium regem obſecrare, orare, ut averruncandi majoris mali cauſa iter intermittere velit. Hæc in medium prolata ſubaudiens Hognius, ſalſe reſponſo illudere cœpit. Regem

ferd sina sva sem hann vill vera lata/ oc ecki hirdum vier um drauma ydra gamalla kvinna/ satt gott vitid thier/ ecki meiga ydar ord standa umm vora ferd. Tha svarar drottning: Gunnar Kongur man rada sinni ferd/ oc sva thu Hogni/ hvart er thid skulut fara i Hunaland edur ei; enn minn ungi son Gislher/ hann skal heima vera. Ja seigir Gislher/ ef minir brædur fara/ tha skal ec vist eigi eptir sitia/ oc hleypur upp oc tekur vopn sin.

swarade drottningen: Konung Gunnar må råda om sin färd/ och tu Hogne/ antingen i skolen fara i Hunaland eller icke; men min unge son Gislher han skal hema wara. Ja säger Gislher/ om mina bröder fara/ skal jag ey heller sittia qwar; springer där med upp och tager sin wapn.

CCCXXXVII. CAP.
Gunnar Kongur oc Niflungar byria ferd sina til Hunalands.

Nu sendir Gunnar Kongur bod upp i sitt land at til hans skulu koma allir hans menn their er vaskastir eru oc frœknastir eru/ oc honum best hugadir; oc er thessi ferd er buinn/ hefur Gunnar Kongur tiu hundrad manna godra dreingia oc vel buenna/ med hvitum bryniom oc biartum hialmum oc skarpum sverdum/ oc hvossum spiotum/ oc skiotum hestum/ oc thar situr heima morg fogur kona oc dyrdleg eptir sinn buanda oc sinn sun oc brodur. Nu tekur Hogni merki Gunnars Kongs i sina hond/ that merki er hinn yzta lut litt sem gull enn i midiu hvitt/ oc imarkadur aurn med koronu af raudo silki/ oc nedsti lutur merkisins gron. Gunnar Kongur hefur thvilikann orn a allri sinni harneskiu; enn Hogni hefur a sinni harneskiu/ oc ei med koronu. Gernoz oc Gislher hafa skiolldu rauda/ oc lagt med gulli haukur; oc that mark hafa their

337. CAP.
Om Konung Gunnars och Niflungarnes uthrustning til Hunalandz resan.

Konung Gunnar sänder bod up i sitt land at til honom skola komma alle hans män/ the som raskaste och frimodigaste äro/ och honom bäst behagade; och när denna färd war tillredd/ haswer Konung Gunnar tio hundrade män manhafftige karlar/ och wäl uthstofferade medh hwita härnesk och skinande hiälmar/ skarpa swärd/ och hwassa spiut/ och snabba hästar; men där sitter hema mång fager och dyrebar hustru/efter sin man/samt efter sin son och broder. Nu tager Hogne Konung Gunnars baner i sina hand/ det banerets yttersta dels färga är som gull/ men mitt uthi hwit/och där uthi märkt en Örn med krona af rödt silke/ och banerets nedersta del grön. Konung Gunnar haswer sådan Örn uppå all sin wapn. Slik örn haswer ock Hogne på sin wapn/ doch utan krona. Gernos och Gißelher haswa röda sköldar och inlagde medh gullhökar/ och det märcket haswa the uppå all sin wapn/ och medh samma färga är theras baner. Här utaf må man känna theras troppar/ hwar som the rida. Niflungarne fara nu allan sin wäg/ til theß the komma til Renströmen/där som Dona och

Regem Gunnarum proprio arbitrii consilio iter decrevisse, nec quicquam valitura adversum vetulæ somnia mulieris. Vanos ut plurimum abire præsagiorum eventus, nec vel minimum tangere rerum ordinem de quibus prædicantur. Ad istæc vicissim regina, Haud equidem morari se, quo minus pro lubitu statuant Gunnarus atque Hognius circa profectionis negotium istud: cætera id curaturam, ut junior filius Gislherus patrios apud penates remaneat. Isthoc matris sermone commotior redditus Gislherus, neutiquam domi se solum desidem futurum ait, reliqui siquidem proficiscantur fratres. Nec mora ad arma induenda ipse procurrit.

CAP. CCCXXXVII.
De Gunnari apparatu ad iter.

INterim virorum præstantissimos, quorum ante alios eminuit singularis virtus, viæ comites futuros convocaverat Gunnarus. Mille omnino selectissimis viris constabat agmen illud, quorum arma mire nitentia, intuentium oculos facile perstringebant, equorum denique velocitas omnibus placebat. Sic virorum abiturientium domi relictæ conjuges, sponsæ sorores, suorum desiderio quotidie afficiebantur. Rite jam disposito agmine, vexillum regium præferebat Hognius. Aureo colore prænotata erant exterioris limbi ora, medium occupabat campus præfulgidus, in quo comparuit aquila corona rutilantis serici caput cincta. Superior vexilli pars viridi colore discernebatur. Ac vero cuncta Gunnari arma atque utensilia reliqua aquilæ imagine prænotata dignoscebantur. Hognius eodem utebatur symbolo aquilæ, sed non coronatæ. Gernotzius atque Gislherus rubris utebantur scutis

their allir a sinni harneskiu/ oc med sama lit eru theirra merki. Hier af ma tha kenna med sina skor hvar their rida. Nifslungar fara nu alla sina leid / til theß er their koma at Rin/ thar sem saman kemur Duna oc Rin/ oc thar er breitt er arnar hittast/ enn their finna ecki skip; their dveliast thar umm nottina med sinum landtiolldum.

och Rin sammankomma / och dår war bredt öfwer dår åarna mötas/ men de finna intet skepp för sigh. The fördröya thår öfwer natten under sina Pauluner.

CCCXXXVIII. CAP.

Hogni helldur næturvardhalld a Rinar=backa/ oc drepur sækonurnar.

UMm kvolldit er their eru mettir at nottverdi/ mællti Gunnar Kongur til Hogna sins brodur: hver skal hallda vord theßa nott af varum monnum? skipa theim er thier synist. Tha svarar Hogni/ thier meigid skipa theim er ydur synist til vardhallds upp med anni/ enn firir nedan lidit vil ec hier vera vardhalldsmadur sialfur/ thvi at tha meigum vier tilgiæta ef vier faum oß nockurt skip. Enn Gunnari Kongi likadi thetta vel. Tha er adrir menn foru at sofa/ tekur Hogni oll sin vopn/ oc geingur med anni ofan/ enn a er tungls lios mikit/ oc ma hann firir thvi sia sina leid. Nu kemur Hogni til eins vatnz er heitir Mori/ oc hañ sier nockora menn a vatnino/ oc sier hann theirra bunad liggia vid vatnid oc milli arinnar / hann tekur klædinn oc felur; oc thetta eru ecki adrir menn/ enn thad sem kalladar eru siokonur/ thær eiga edli a sio edur i votnum/ enn theßar siokonur

338. CAP.

Om Hognes wachthåld wid Rinströmen/ och dråp på en hafsfru.

OM afftonen når the hade åtit/ sade Konung Gunnar til Hogne sin broder: hwem af wåra mån skal hålla wacht i denna natt? förordna dem dig synes. Thå swarade Hogne/ förordna dem eder synes upp wid åån/ men för det krigzfolket som ligger neder uth wid åån/ wil jagh siålf wara wårdhåldzman/ thy thå måge wij achta uppå om wij få oß något skepp; och thetta behagade Konung Gunnar wål. Thå the andre mån lade sigh at såfwa/ tager Hogne all sin wapn/ och går medh åen uthföre/ dåt war då mycket måneliust/ och derföre kunde han wål se sin wåg. Sedan kommer han til ett watten som heter Möre/ dår får han see några mån uppå watnet/ och deras klåder liggiande widh watnet emellan bågge åarna/ han tager klåderna och gömer them/ och detta äre icke andra mån ån the som kallas hafzfruar/ the hafwa sin natur i siön eller i watnet/ desse hafzfruer hafwa dragit utur Renströmen och uti detta watnet at förlusta sigh. Hafzfrun ropar och ber honom få sigh sina klåder/och går nu up uthur watnet. Hogne swarar / sågh migh detta först/ hwar

quibus insculpta erat accipitris imago aurea. Erantque illorum vexilla etiam noscibilia ex parilis figuræ nota symbolica. Talibus utique signis singulorum agmina discernebantur. Hoc apparatu instructi Niflungensium ordines, ad Rheni fluminis contendunt oram qua Dunæ miscetur capacissimo trajectus spatio. Illic cum idonea ad transeundum navigia deessent, sub tentoriis noctem transigere necessum erat.

CAP. CCCXXXVIII.

De Hognii excubiis, deque occiso monstro marino.

VEspertino tempore postquam corporum quieti aliquantisper indultum fuisset, Hognium fratrem commonuit Gunnarus, de excubiis per noctis vigilias probe disponendis. Ille Regis arbitrio isthanc curam relictam ait, ut circa superiora fluminis loca ipse provideat, sibi vero imprimis id incumbere debere sollicitudinis, ut dum inferiora ad fluminis ostia speculatur, navem quandam transvehendis copiis idoneam nancisci queat. Complacuit Gunnaro consilium. Ad requiem se composuerant singuli, cum Hognius armatura militari indutus, fluminis ripam sectando, prælucente tunc luna iter longius produxit. Forte ad Mauri fluenta delatus, lusitantes in aquis vidit homines aliquos, quorum exuvias vestium in interamni sicco tantisper repositas tollere ipsi visum fuit. Subintellexit mox, marina monstra ex Rheni fluentis coacta, hoc in loco geniales lusus instituisse. Nec mora ex uvido subsiliens marina fœmina, vestes suas sibi reddendas postulavit. Vicissim Hognius sibi monstrari

nur hafa farid or Rin oc i thetta vatn at skemta sier. Nu kallar siokonann / oc bidur hann fa sier klædi sin / oc geingur upp or vatnino. Nu svarar Hogni / seig mier thetta fyrst / hvart skulum vier koma yfir theßa a oc aptur? med thvi at thu seigir mier ei thad er ec spyr thig / fær thu alldrei thin klædi. Tha mællti hon / thier meigid komast allir heilir yfir theßa a / enn alldrei aptur / oc mantu tho adur hafa hid mesta erfidi firir. Nu bregdur Hogni sinu sverdi oc drepur siokonuna / oc hoggur i midio sundur hvaratveggio oc dottir hennar slikt sama.

hwar skolom wij komma öfwer denna åån och tilbaka igen? Förty om tu icke säger migh thet jagh spörjer tigh / får du aldrig dina kläder. Thå swarade hon: J mågen medh hälsan komma öfwer denna åån / men aldrig tilbaka igån / och mån tu doch hafwa det största arbete der före. Hogne blottar då sitt swärd och dräper hafsfrun / huggiandes henne sönder mitt i tu / sammaledes ock hennes dotter.

CCCXXXIX. CAP.
Fra Hogna oc feriomanninum.

OC enn geingur hann ofan med anniumm rid / tha sier hann eitt skip ut a midia ana / oc einn mann a / oc bad hann roa at landi / oc sökia einn Elsungis mann. Enn sva kallar hann hier firir thvi / at tha eru their komnir i riki Elsungs Jarls hins unga / oc hyggur hann at skipmadurinn muni tha roa skiotara i mot honum. Tha svarar skipmadurinn / ecki sökir ec helldur Elsungsmann enn annann mann / oc vil ec vist ei roa utan kaup. Tha mællti Hogni / oc tekur sinn gullring oc helldur upp / sie hier godur dreingur thina skipleigu / hier er eirn gullringur / hann gef ec thier i thinn ferioskatt ef thu flytur mic. Oc er theßi skipmadur veit at honum er gullringur bodinn i skipleigu / tha minnist hann

339. CAP.
Om Hognes tal medh en Färjekarl.

HOgne går ån medh åån en stund / då ser han ett skepp mitt uppå åån och en man där uthi / och bad honom ro til land / til en Elsungzman. Han kallar sigh sålunda / aldenstund de wore komne uthi unge Grefwe Elsungz land / och menar han at färgekarlen skal deß snarare ro emot honom. Thå swarade färgekarlen: Intet söker jagh häller en Elsungzman / än en annan man / och wil jagh intet ro utan lön. Hogne tog sin gullring / och häller honom upp / säyandes: se här gode man din färgelön; här är en gullring / honom gifwer jagh thigh i färgelön / om tu förer migh öfwer. Och när denna färgekarlen wet / at gullringen är honom budin i färgelön / thå kommer han ihog / at nyß tilförende hade han gifft sigh och fått en wacker hustru / hwilken han myckit älskade / och henne ärnar han gullringen / om han kan få honom; han lägger årar

strari petiit, qua parte fluminis vadum commodissime pertransiri queat. Isthac unica conditione nisi satisfactum sibi fuerit, vestium desideratarum minime compotem futuram ipsam. Quæ subaudiens marina fœmina, & ipsa præsaga edixit, in ulteriorem quidem fluminis ripam transitum dari, sed nec perinde incolumem reditum fore, quamvis frustra adnitente etiam Hognio. Isthoc sermone irritatus Hognius, stricto gladio marinam fœminam ejusque filiam frustulatim discerpsit.

CAP. CCCXXXIX.
De Hognii atque portitoris colloquio.

FOrte juxta ripam fluminis aliquanto longius cum processisset Hognius, navigium portitoris medio in flumine agi vidit. Hunc ipse inclamans, propius scapham terræ adplicare eum jussit, devehendi hominis inquilini causa, qui Elsungum civem se merito profitetur. Maluit autem talem se profiteri, quandoquidem intra provinciam quæ Elsungi junioris possessio audiebat Jarli, tunc perventum fuerat. Vel hoc ipso titulo obsequentiorem sibi futurum portitorem existimabat. Respondit autem portitor, non Elsungum præ alio sibi magnopere curæ esse, quum non nisi soluta mercede homines transvectare commodum ducat. Aviditati viri pro modulo satisfacere conatus Hognius, annulum aureum stipis loco obtulit. Non aliud magis donarium portitori gratum acceptumque adveniebat, cui quippe uxor haud ita pridem domum ducta juventutis ac pulcritudinis exemplar, aureo supellectile devincienda erat. Nec mora igitur adaptatis remis, in objectam ripam transvectavit. Ingressus

hann theß at hann hefur ſkommu adur kvangaſt oc feingit fagrar konu oc ann mikit/ oc vill fa henni gull hvar ſem hann getur; Hann leggur ſinar arar ut oc rær at landi. Nu ſtigur Hogni a ſkipit/ oc fær farningar manni ſinn gullring. Nu vill feriumadurinn roa aptur yfir ana/ enn Hogni bidur hann roa upp med landi/ enn feriomadur vill ei. Hogni ſeigir at hann ſkal roa ef hann vill oc ſva thott hann vilie eigi. Nu verdur feriomadurinn ræddur/ oc rær ſem hann vill/ oc badir their roa allt thar til er their koma til lids Niflunga.

årar uth och ror åth landet. Hogne ſtiger i fårgan/ och får fårgekarlen ſin gullring. Fårgekarlen wil ro tilbaka öfwer åån/ Hogne beder honom ro upp med landet; men fårgekarlen wil intet ro. Hogne ſåger at han ſkal ro/ an ingen han wil eller icke. Nu wardt fårgekarlen rådder och ror ſom Hogne wil/ och båda ro the allt til theß the komma til Niflunga krigzfålket.

CCCXL: CAP.

Hogni vegur feriumanninn/ oc um hrakning Niflunga er their flutt uſt yfir ana.

NU er Gunnar Kongur a fotum oc allt lid hans/ oc hafa feingit adur eitt ſkip/ oc er thad allitit/ oc med thvi litla ſkipi hafa nockorir menn farit yfir ana; oc thegar er their foro fra landi/ fyllir allt thetta ſkip/oc hvelfir undir theim, oc komaz their naudug lega til lands. Enn er Hogni kemur til theirra med thetta mikla ſkip/verda Niflungar fegnir/ ſtigur Gunnar Kongur ſialfur a ſkipit/ oc med honum hundrat manna/ roa their a midia ana; Hogni rær ſva mikit/ at i einum verri brytur hann ſundur badar ararnar oc af keipana/ oc mællti at alldrei thrifiſt ſa er theſſa hae bio oß til handa/ oc hliop upp oc bra ſverdi/ oc hio hofud af ſkipmañinum er ſat firir honum a thilionum. Tha mællti Gunnar Kongur til Hog-

340. CAP.

Huru Niflungarne fara öfwer Renſtrömen/ och om fårjekarlens död.

NU år Konung Gunnar och alt hans krigzfålk uppſtåndne och hafwa tilförende fått ett ſkepp/ doch war det ganſka litet/ och med det lilla ſkeppet hafwa några mån farit öfwer åån; och ſtraxt de drogo ifrån landet/ fyltes alt detta ſkepp och hwålfwer under them/ och komma the medh beſwår til landz. Men når Hogne kommer til dem med den ſtora fårgan/ warda Niflungarna glada/ Konung Gunnar ſtiger ſiålf uppå fårgan/ och medh honom hundrade mån/ de ro mitt uppå åån. Hogne ror ſå mycket at uti ett tagh bryter han ſönder båda årorna och af roddartullarna/ och ſade/ triſwes aldrig den ſom deſſe hafband hafwer giordt oß tilhanda/ han ſprång up och blåttade ſitt ſwård/ och högg hufwudet af fårgekarlen/ ſom ſatt för honom på tillian. Thå ſade Konung Gunnar til Hogne: Hwi giorde thu denna elaka giårning? hwad orſak hade du der til? Thå ſwarade Hogne/ jagh wil in-

greſſus cymbam Hognius, pactam ſtipem vectori ſolvit, ſimul rogans ut adverſo, non ſecundo flumine navem aliquantiſper promovere velit. Verum moleſtam nimis operam iſthanc pactis minime congruam ajebat portitor. Urgebat Hognius id vel ingratiis omnibus ſibi præſtandum eſſe officium. Sic ſeverioribus minis expugnatus portitor, ad lubitum exactoris navem transvexit, remigante una Hognio donec ad Niflungenſium caſtra deveherentur.

CAP. CCCXL.

De Niflungenſium transfretatione deque cæde portitoris.

COmmodum accincti in caſtris erant milites Gunnari; qui lembo perexiguo ſuorum paucos in alterutram ripam transmittere conabatur, cum ſubita undarum vi ſubverſum navigiolum, ægre in terram enatarunt viri. Advenit ſubſidio laxior iſthæc Hognii navis. Nec mora Gunnarus impoſitis in navem centenis militibus, ad ulteriorem ripam transvectare conabatur. Interim vehementiore niſu remos intendens Hognius medios effregit. Iſthoc caſu adverſo irritatior ipſe, paſſim execrationibus dirisque architectum devovit, qui fragile ligneum dolaverat opus, ſimulque ſtricto gladio ſedentem ex adverſo portitorem adpetens, capite truncavit. Inclamans ſubito rex, indignum facinus commiſiſſe Hognium ait, qui inſontem trucidare nihil quicquam veritus fuit. Contra Hognius, vel hanc ſolidam patratæ necis ſubindicavit cauſam, ut ſubmoto homine portitore, certus idem nuncius haud magis exiſteret qui Niflungenſium adventum Hunalandiæ civibus ſub-

Hogna/ hvi gerdir thu thetta illa werk? hvat gafſtu honum at ſok? Tha ſvarar Hogni/ ec vil ei at bod fari firir i Hunaland varri ferd/ oc nu kann hann ecki af at ſeigia. Oc tha mællti Gunnar Kongur reyduglega/ illt eina mantu gera nu oc hvart ſinni/ oc alldrei ertu katur/ nema tha er thu giorir illt. Tha ſvarar Hogni: hvat ſkal ec ſpara nu at gera illt medan vier farum framm/ ec veit nu gerla at ecki barn i varri ferd kemur aptur. Gunnar Kongur ſtyrir/ oc nu breſtur i ſundur ſtiornvidurinn/ oc geingur fra ſtyrid/ oc ſvifur ſkipinu bædi firir ſtraumi oc vedri. Nu hleypur Hogni ſkyndilega aptur til ſtyriſins/ oc dregur i ſtiorn-vidina allhardhendilega/ oc tha er hann hefur bott ſtiornvidina oc hann hefur vidkomit ſtyrinu/tha er ſkamt til lands/ oc i theſſu bili hvelfir ſkipinu/ oc vid thad koma their til lands at hvert klædi er alvatt unum tha that er innanbords var; leida their nu ſkipid a land/ oc bota at that ſem brotit var/ oc lata aptur fara ſina menn yfir ana i moti ſinu lidi oc flytiaſt yfir ana/ allt thar til er yfir er komit allt lidit/ oc eptir thad fara leid ſina allann thann dag; at kvelldi leggiaz their nidur/ oc lata Hogna hallda vord.

intet någon ſkal båda wår fård i Hunaland/ och nu kan han intet ſåya thår om. Thå blef Konung Gunnar wred och ſade/ alt för ett månde tu göra illa/ nu och hwar gång/ och aldrig år du glader utan thå du gör illa. Hogne ſwarade: hwad ſkal jagh ſpara at giöra illa medan wij fara fram? thy jagh wet nu ſkenbarligen at intet barn i wårt föllie kommer tilbaka. Konung Gunnar ſtyrer farkoſten/ men ſtyretåget går ſönder ſom roret war bundit med/ och ſtyret går ifrån/ så at fårgan ſwåſwar både för ſtrömen och wådret. Hogne löper dårföre haſteligen tillbaka till ſtyret/ och botar medh krafftige hånder ſtyretåget/ och feck ſtyret i ſitt lag igån/ och då år intet långt til landz/ men i den weſwan wålſwer fårgan om/ och wid det komma the til landz/och deras klåder wordo alla wåta för dem ſom in om bord woro. The draga nu fårgan til landz/ och bota det ſom ſönderbrutit war/ och låta fårgan fara tilbaka öfwer åån emot ſitt krigzfålk/ och föras öfwer alt der til/ at hela krigzfålks hopen år öfwerkommen/ och ſedan fara de hela den dagen ſin wåg/ om qwållen låggia the ſigh neder/ låtandes Hogne hålla wård.

CCCXLI. CAP.

Hogni finnur vardhalldsmann Margreifa Rodingeirs.

DC er allir menn eru ſofnadir/ tha geingur Hogni einſaman a nioſn langt fra lidinu/ hann kemur thar at er einn madur liggur oc ſefur/ ſa er med vop-

341. CAP.

Hognes tal med Rodingers Wachtmåſtare.

När alla åro inſomnade/ går Hogne enſammen på ſpaning långt ifrån krigzfålket; Han kommer dit ſom en man ligger och ſofwer/ den der år bewåpnat/ och ſitt ſwård

ſubindicatum iret. Iſthoc reſponſum cum nec ſatis validum, commotior Gunnarus, id maximopere Hognio curæ eſſe ait, ut novis ſubinde ſceleribus inclareſcat, nec enim hilariore magis vultu comparere, quam inſigni aliquo malitiæ documento in ſcenam edito. Reſpondit Hognius, hanc quidem agendi rationem ita animo ſuo collubitam eſſe, quandoquidem haud vano augurio ſibi conſtet, neminem qui ſuorum ſunt partium regiique agminis ſodales ex iſthac incolumes redituros fore militia. Hæc interim colloquentibus, ad navigii gubernaculum regendum adſidente Gunnaro, fractum ex improviſo retinaculum, cum mox regimine ſuo deſtituta navis ancipiti jactatione medios inter vortices pellebatur. Profuit & hoc in caſu ſingularis induſtria Hognii, qui celeritate mira retinaculum denuo adaptavit. Interim non longius à terra remoti forte erant, cum ſubverſa navi, incolumes tamen uvidis veſtibus in ſiccum evaſerunt ſinguli. Mox navi in ſiccum relata, commodum reſarciendis fiſſuris opera inſumebatur, ut devehendo militi idonea redderetur. Sic transvecta agmina cuncta, cum ſequenti die progreſſi fuiſſent terreſtri itinere, ſub veſperam quies militibus data eſt. Hognio autem injunctum eſt munus excubitorium.

CAP. CCCXLI.

De colloquio Hognii cum præfecto vigiliarum Rodingeirii.

COmmodum alto ſomno ſopitis cunctis, exploratum procul progreſſus Hognius, in dor-

vopnum/ oc sverd sitt hefur hann lagt undir sic/ oc koma hiolltinn framm; tekur Hogni til sverdsins oc bregdur sverdinu/ oc kastar fra sier/ hann stigur sinum hogra fœti a hans sidu oc bidur hann vaka. Enn theßi madur hleypur upp oc thrifur til sverdsins/ oc mißir theß/ oc mœllti: vei verdi mier firir thennann svefn er nu svaf ec/ nu er kominn her i land mins herra Margreifa Rodingeirs/ ec hefi nu vakat thria daga oc thriar nœtur/ oc firir that sama sofnada ec. Tha mœllti Hogni vid hann/ oc finnur at hann er godur dreingur: thu mant vera godur dreingur/ sie hier minn gullhring/ hann skal ec thier gefa firir thinn dreingskap/ oc thu skallt betur niota enn sa er firr var gefit/ ec skal oc fa thier sverd thitt/ oc sva giorir hann. Nu svarar theßi madur/ haf firir mikla Guds thock thina giof/ fyrst er thu gafst mier sverd mitt/ enn sidann thinn gullring. Nu mœllti Hogni/ ecki skalltu vera hrœddur umm thennan her/ ef thu giœtir lands Margreifa Rodingeirs/ hann er var vin/ firir thessu rœdur varo lidi Gunnar Kongur af Niflunga landi oc hans brodur; seig mier enn godur dreingur/ hvar visar thu oß til gistingar i nott? eda hvorsu heitir thu? Ec heiti Eckivardur sagdi hann/ oc nu undrunst ec hversu thu fer/ er thu Hogni Alldrians son/ er drapst minn herra Sigurd svein/ giœt thin medan thu ert i Hunalandi/ thu matt hier eiga marga ofundarmenn/ enn ecki kann ec visa thier til betri nattsta-

swärd haswer han lagt under sigh/ doch syntes fästet fram. Hogne tager swärdet/ blättar det/ och kastar ifrån sigh/ stiger nu medh sin högra fot uppå hans sida/ och beder honom waka upp. Thenne mannen springer upp/ letar efter sitt swärd/ och saknar det/ sägandes: Wee warde mig för denna sömn som jagh nu sof; Nu är kommen en här uti min Herres Margreswe Rodingz land/ jagh haswer nu wakat i tre dagar och tre nätter/ och wid det samma somnade jag. Thå sade Hogne til honom/ och finner at han är en god man: du mån wara en hurtig karl/ se här min gullring/ honom skal jagh thigh giswa för din mandom skul/ och du skalt den bättre niuta/ än den han förr war giswen/ jag skal ock få dig ditt swärd igen; och så giör han. Nu swarar denna man/ haswe för din gåswa mycken Gudz tack/ först at du gaf mig mitt swärd/ men sedan at jag fick din gullring. Nu sade Hogne/ icke skal du wara rädder för denna häär om du achtar Margreswe Rodingz land/ han är wår wän; För detta wårt krigzfälk råder Konung Gunnar af Niflungaland och hans bröder. Såg migh gode man/ Hwart wisar du oß til härbärges i natt/ eller hwad heter du? Jagh heter Eckewarder/ sade han/ och det undrar migh hwart du reser/ är du Hogne Aldrians son/ som drap min Herre Sigurder Swen? Tagh dig til wara emedan du är i Hunaland/ du mån der haswa många aswundzmän/ men icke kan jagh wisa dig til bättre natthärbärge än i Backalar til Marggreswe Rodinger/ han är en hurtig Höfdinge. Thå sade Hogne/ ditt haswer du oß wißt/ som wij tilförende haswom oß ärnat. Rid nu hem til slättet/ och säg at wi månde komma ditt/ säg ock at wi äre alla wäta.

dormientem alicubi hominem incidit. Hic armis indutus gladium corpori subdiderat, prominente capulo. Itaque apprehensum evacuatumque gladium cum jactu projecisset Hognius, calceo dextero latus domientis vellicans, evigilare eum jussit. Exsiliens subito vir gladium frustra requirit, sortem mox suam dolens, quod infelici somno correptus, adventantes in territorio Heri Margrafii hostiles copias haud persenserat. Ita nimirum triduanas post vigilias in excubiis actas momentaneum sibi somnum oculis obrepsisse. Vicem ingemiscentis viri miseratus Hognius, dum & frugi hominem esse haud immerito suspicatur, verbis dolorem ejus lenire conabatur, simul donarium pollicitus annulum aureum, priduano homini datum, ut meliore virtutis nomine eodem uteretur, insuperque gladium amissum lubenter ipsi restituens. Insperato munere delinitus homo, & restituti præsertim gladii datique annuli causa immensas se debere gratias fatebatur. Commonuit Hognius haud quaquam extimescendas esse hospitales turmas, utpote Margrafio amicitiæ jure addictas. Ductu auspiciisque Gunnari Niflungensium regis fratrumque illuc adventasse. Quin nunc obnixe rogare se, ut hospitii nocturni commodum locum monstrare, nec vel gravatim nomen suum effari velit. Respondit homo Eckivardum cognominari se, nec immerito itineris peregrini vicissim sciscitari causam. Quin nisi omnia sese fallunt, agnoscere Hognium Aldriani filium, Sigurdi Suenonis heri quondam sui occisorem. Huic consilium subministrare se salubre istud, ut vitæ suæ probe caveat isthac in Hunalandiæ regione; quippe & incolarum plurimos insidias ipsi struere. Cætera, idoneum non aliud magis hospitium in vicinia illa dari, nisi apud Margrafium Rodingeirium in Baccaracenis, qui ante alios omnes hospitalitatis eximiæque virtutis nomine cele-

stadar/ enn i Bakalar til margreifa Rodingeirs/ hann er godur hofdingi. Tha mællti Hogni/ thangat hefur thu oß visat/ er adur hafum vier ætlat/ rid nu heim til borgar / oc seig at vier munum thangat koma/ seig oc at vier erum helldur votir.

CCCXLII. CAP.

Gunnar Kongur med sitt lid kemur til Margreifa Rodingeirs.

Nu skiliast their/ oc ridur Eckivardur heim/ enn Hogni fer aptur til sinna manna/ oc seigir Gunnari Kongi allt hverso honum hefur fariz/ oc bidur tha standa upp sem hvatast/ oc rida heim til borgarinnar/ oc sva gera their. Eckivardur ridur heim sem hvatlegast til borgarinnar/ oc er hann kemur i hollina/ hefur Margreifi Rodingeir mataz/ oc ætlar at sofa ganga; tha seigir Eckivardur at hann hefur hitt Hogna/ oc sva at Gunnar Kongur er thar kominn med mikit lid/ oc vill rida thangat til gistingar. Rodingeir Margreifi stendur upp/ oc kallar til allra sinna manna/ bidur tha taka skyndilega oc buaz umm sem best oc veglegast/ oc sva sin hus; oc nu sialfur Margreifi Rodingeir lætur taka sina hesta/ oc vill ut rida i moti theim med margum riddorum/ oc allir hans menn eru nu i starfi oc umbunadi. Enn er Margreifi Rodingeir ridur ut af borginni/ kemur igegn honum Gunnar Kongur med allt sitt lid. Rodingeir Margreifi fagnar vel Niflungom/ oc bydur theim med sier til fagnadar/ oc theßu tekur vel Gunnar Kongur/ oc Hogni bidur Eckivard hafa firir mikla Guds thock/ hversu hann rak theirra erendi.

342. CAP.

Konung Gunnar besöker Margrefwen Rodinger.

Efter detta skilias the åth/och rider Eckiwarder hem/men Hogne drager tilbaka til sina mån / och säger Konung Gunnar alt hwad honom år wederfarit / och beder dem stå up som snarast / och rida hem til slåttet; och så giöra the. Eckiwarder rider hem som hastigast till slåttet / och når han kommer i salen/ haswer Margrefwe Rodinger fått sigh maat/ och årnar gå at såfwa; thå säger Eckiwarder at han haswer funnit Hogne/ och at Konung Gunnar år dår kommen medh mycket krigzfolck/ och wil rida dit til gåstning. Margrefwe Rodinger står up och kallar alla sina mån och beder dem som snarast wara reda/ det båsta och hederligaste som de komma åth/ beder dem ock ståda i husen. Margrefwe Rodinger låt taga sina håstar/ och will sielf rida uth emot dem medh många ridare/ och alla hans mån åre nu i arbete och wederreda. Som Margrefwe Rodinger rider ut af slåttet/ möter honom Konung Gunnar medh allt sit föllie. Margrefwe Rodinger fågnar wål Niflungarna/ och biuder dem medh sigh at wara wålkomna. Konung Gunnar tager detta emot tacknåmligen / och Hogne beder Eckiward haswa mycken Gudz tack/ för det han fram bar deras åhrende.

lebris floret. Hognio non ingratum accidit, hospitii pridem animo desiderati indicium auspicatum. Itaque Eckivardum subito commonuit, properato ipse gradu ad Herum Margrafium contendat, adventum annunciaturus hospitum, qui intra lares ejus se recipi cupiunt ad uvida corpora curanda.

CAP. CCCXLII.

De Gunnari hospitio apud Margrafium.

Sic inter se colloquuti ab invicem discesserunt. Pergebat ad Heri aulam Eckivardus, ad castra Gunnari Hognius, qui expositis ordine singulis gestis, regem celeriter ad vicinum castellum una secum pergere monuit. Mox consilio ejus obtemperatum. Interea ad herile palatium delatus Eckivardus, ingressusque cænaculum Margrafii jam cubitum petituri, Hognii adventum denunciavit, qui pro Gunnaro ejusdemque comitatu amplissimo hospitium exoraturus adventaverat. Isthoc sermone percepto, confestim exsurgens Margrafius, aulicorum turbam convocari jussit, ut probe ornati cultique obviam adventantibus procedant. Admotis etiam equis ipse una proditurus erat cum cultissimis aulæ suæ hominibus. Adventabat interim Gunnarus, agmen una secum ducens amplissimum ex gentilitiis sociis. Hospites Niflungos perhumaniter excepit Margrafius, ad commorandum simul eos invitans. Oblatum sibi honorem lubens acceptavit Gunnarus, simulque Eckivardo insignes actæ gratiæ, quod gratissimi favoris præmonstrator conciliatorque fuerat.

CCCXLIII. CAP.

Hier seigir fra er Margreifi Rodingeir gefur Gisler] sina dottur.

Nu koma Niflungar i gard Margreifa Rodingeirs/ oc stiga af sinum hestum/ enn menn Rodingeirs Margreifa taka tha oc goyma vel; oc sva sem sagt hefur Eckivardur / lætur Margreifinn gera tvo ellda uti gardinom/ er their ero vatir / oc vid annann elld situr Gunnar Kongur oc Hogni/ oc theirra brædur oc sumir theirra menn/ enn sumt lid theirra vid annann elld / enn their er thurrir voru fylgia Margreifa Rodingeir inn i hollina/ oc skipar hann theim a palla. Nu fara Niflungar af sinum klædum vid elldana/ tha mælti Gudelinda kona Margreifans/hon var systir Hertuga Naudungs er fiell vid Gronsport : Niflungar hafa hingat fort marga hvita bryniu / oc margann hardann hialm/ skarpt sverd / oc nyiann skiolld/ oc that er harmandi mest at Grimhilldur grætur hvern dag Sigurd Sveinn sinn buanda. Tha er theßir elldar eru brunnir/ geingur Gunnar Kongur oc Hogni oc theirra brædur inn i hollina/ oc sitia that kvelld oc drecka med hinum mesta fagnadi/ oc ero nu allkatir/ oc tha fara their at sofa. Rodingeir Margreifi liggur i sinni sæng hia sinni konu/ oc talaz thau vid/ tha mællti Rodingeir Margreifi/ fru/ hvat skal ec gefa Gunnari Kongi oc hans brædrum/ thad er theim sie

343. CAP.

Huruledes Margrefwe Rodinger gifwer Konungens broder Gislher sin dotter til hustru.

Niflungarna komma i Margrefwe Rodings gård/ och stiga af sina håstar. Margrefwe Rodings män taga emot dem och förwara dem wäl / och som Eckiwarder hafwer sagt/ låter Margrefwen giöra twå elldar uthi gården effter de äre wåta/ wid den ena elden sitter Konung Gunnar och Hogne och theras bröder/ och sombliga deras män / och endel af krigsfålket wid den andra ellden/ men the som torre woro / föllia Margrefwe Rodinger in i salen/ och förordnar han dem at sättia sigh neder på bäncken. När Niflungarna kläda af sigh wid ellden/ då sade Gudelinda / Margrefwe Rodings husfru/ hon war syster wid Hertig Roding/ som föll i slachtningen wid Grönsport: Niflungarna hafwa fört hit många hwita harnesk/ och mången hård hiälm / och skarpt swärd/ nyan sköld / och det är mäst at beklaga/ at Grimhilder gråter hwar dag sin man Sigurder Swen. När deßa elldar woro utbrundne/går Konung Gunnar och Hogne med theras bröder in i salen/ sättia sig at dricka den qwällen i största glädie / och äre nu alla glada / in til deß the gå at såfwa. Margrefwe Rodinger ligger i sin säng hos sin husfru/ och talas the wid; Thå sade Margrefwe Roding: fru hwad skal iagh gifwa Konung Gunnar och hans bröder / det som dem är wärdeligit at emot taga/ och migh är hederligit at gifwa? Hon sade/ det herre som eder synes rådh til/ alt det edert råd är i denna sak/ det skal wara mitt råd. Och än sade Margrefwe Rodinger:

CAP. CCCXLIII.

De Gisleri connubio cum Margrafii filia.

Prope palatium Margrafii, ex equis desilientes Niflungi omnimoda cura servitiisque ministrorum Margrafii observabantur. Ac vero monente hactenus Eckivardo, binas ignium strues in aula accendi curaverat Margrafius, uvidis vestibus advenarum exsiccandis. Commodum altera harum Gunnaro, Hognio, regiis fratribus, aulicisque honoratioribus inserviebat; ad alteram adsidentibus gregariis. Reliqui, quorum non madefacti fuerant vestes, invitante Margrafio cænaculum ingressi sunt, ubi sedes pro dignatione singulorum appositæ erant. Cæterum Gudelinda, soror Naudungi qui prope Gronportium occubuit, Margrafii uxor, conspicata Niflungos juxta ignium struem vestes sibi detrahentes, maritum alloquuta fertur. En vero inquit, Niflungorum pubem nitidis loricis, galeis micantibus, gladiis præacutis, scutis affabre factis mirum in modum splendide armatam. In tanta interim splendoris magnificentia vel illud maximopere dolendum, quod perpetuo desiderio amissi mariti Sigurdi Suenonis quotidie cruciatur Grimhildis. Cæterum ad ignium struem probe exsiccatis vestibus suis, aulæ cænaculum subintrarunt Gunnarus, Hognius, regiique fratres, quodque restabat noctis illud symposio hilari indulgentes, donec crapula somnoque lassati ad quietem avocabantur. Prope Margrafii latus cubante uxore, varia colloquia suboriebantur, cum commodum de honore hospitibus præstando sollicitus Mar-

sie virdilegt vid at taka / oc mier sie vegur at gefa. Hun svarar: that herra sem ydur syniz rad til / that allt skal vera mitt rad umm thenna lut er thitt er. Oc enn mælti Rodingeir Margreifi: ec ma seigia thier umm junkherra Gisther/ ef that er ydart rad at ec man gefa honum jungfru mina dottir ena fyrsto giof. Nu svarar Godelinda: that er vel at thu gefir hanum ockra dottir / ef sva er at hann mætti niota / enn that hrædunst ec. Nu er lios dagur / tha stendur Rodingeir Margreifi up oc klædiz/ oc hans Riddarar; tha standa upp Niflungar oc kalla sin klædi / enn Rodingeir Margreifi bidur tha dveliast med sier nockora daga. Enn Niflungar vilia nu fara oc dveliast eckt. Oc tha seigir Rodingeir Margreifi / at hann vill rida med theim med sinum Riddorum / oc ganga nu til borda oc drecka nu gott vin oc eru allkatir; thar eru nu allskonar leikar oc skemtan. Nu lætur Rodingeir Margreifi bera inn einn hialm gulli vardann / oc settann dyrlegum steinum / oc gefur Gunnari Kongi; oc thessa giof thackar Gunnar Kongur vel/ oc thyckir vera enn mestu gersemi. Tha tekur Rodingeir Margreifi einn nyian skiolld / oc gefur Gernotz. Tha gefur Margreifinn sinna dottur Gisler/ oc mælir: godi herra Gisler/ thessa mon vil ec thier gefa til eiginkonu / ef thu villt thiggia. Gisler svarar / oc bidur hann gefa allra manna heilastann / oc lietz vilia thiggia med thock. Oc enn mælti Rodin-

ger: Jagh will spöya tigh om Junker Gisther / om det är edert samtycke / at jagh mån gifwa honom jungfrun wår dotter til första gåfwa. Gudelinda swarar: thet är wäl at du gifwer honom wåra dotter / om så woro han finge henne niuta / men det fruchtar jagh. När liusa dagen war / står Margrefwe Rodinger up / kläder sigh / ock så hans Riddare. Niflungarna stå ocksa up / och åsta sin kläder / men Margrefwe Rodinger beder dem dröya hos sigh några dagar; Niflungarna willia nu resa och intet fördröya. Margrefwe Rodinger säger at han will föllia them medh sina Riddare / de gå fördenskull til bordet och dricka godt wijn och äre alle lustige / ty där woro mångahanda lekar och annat tidsfördrif. Margrefwe Rodinger låter bära in en hiälm medh gull inlagd / och medh dyrebara stenar besatt / och gaf den Konung Gunnar; denna gåfwa tager Konung Gunnar giärna / och tycker wara det största Clenodium. Där näst tager Margrefwen en nyan sköld / och gifwer Gernos. Sedan gifwer hån Gisther sin dotter / och sade / gode Herre Gisther / denna jungfru will jagh eder gifwa til egen hustru om du wilt henne begära. Gisther swarade och beder honom gifwa sig som den lyckfaligaste man / och tyckes henne begära medh tacksamhet. Och än sade Margrefwe Rodinger / se här Juncker Gisther / ett swärd som jagh wil gifwa dig / thet heter Gramer / thet hafwer Sigurder Swen ägdt / det menar jagh skal wara det bästa wapn som en Riddare kan sigh förskaffa Gisther tackar för denna gåfwa / och beder honom hafwa Guds lön för all den heder han hafwer giordt honom uti denna färd. Nu sade Margrefwe Rodinger til Hogne; Gode wän Hogne / alla mina kosteliga saker som här

Margrafius, regi Gunnaro fratribusque donaria decernenda censuit, quæ nonnisi ex consensu conjugis pro cujuslibet dignitate atque decoro eligi æquum fiet. Illa mariti voluntati se omni tempore obsequentem testata, & vel hoc in negotio morigeram fore. Porro Margrafius de Gislero regio juvene sermocinari orsus, hunc non omnino indignum ait, cui in uxorem locari debeat filia sua virgo, siquidem id ita velit mater ipsa. Respondit Gudelinda, haud equidem consilio repugnare velle de filiæ nuptiis, dummodo spes foret diuturnioris vitæ stabilisque conjugii, nec contraria prorsus fata animus præsagiret. Illuxerat sequentis diei lumen lucidum, cum ornatu vestium eximio, nec minore aulicorum comitatus apparatu insignis comparuit Margrafius. Etiam Niflungi vestibus armisque induti consistebant, cum accedens Margrafius comiter ad dierum quamvis paucorum hospitium eos invitavit. Illi moræ impatientes, iter maturandum dixerunt. Margrafius viæ comitem se futurum pollicebatur cum equestri aulicorum turba. Sic dum persuasi animis, mensæ denuo discumbunt, epulisque ac largis refocillati invitationibus, ludos insuper variaque ludicrorum genera adhibuerunt. Has inter agitationes galeam auro gemmisque cælatam in medium afferri curaverat Margrafius, quam Gunnaro regi donum obtulit. Ille thesauri instar præstantissimi loco donarium æstimavit. Etiam Gernotzio scutum novum eximii pretii datum. Denique Gislero filiam suam matrimonio collocandam pollicebatur Margrafius, siquidem munus istud gratum acceptumque habere dignetur. Respondit Gislerus, maxima in felicitatis suæ parte id merito ponere, quod munere

dingeir Margreifi: sie hier Junkherra Gislher eitt sverd/ er ec vil gefa thier/ that heitir Gramur/ that hefur att Sigurdur Svein / that hygg ec at vera skal allra vapna best er i ydvarre for sie. Oc enn thackar Gislher thessa giof/ oc bidur hann hafa fyrir Guds laun alla sina sæmd er hann hefur gert honum i thessari for. Nu mælti Rodingeir Margreifi til Hogna: godi vin Hogni/ hvern grip mattu thann sia hier med mier er thu villt hellst theigit hafa? Tha svarar Hogni: mier litz sva seigir hann sem hier inuni hanga einn skiolldur / sa er saueblar a lit / hann er mikill oc sterkur ventir mig at vera muni / hann hefur stor hogg/ hann vil ec thiggia at giof. Tha svarar Rodingeir Margreifi: that kemur vel vid/ fyrir tha sok/ at thann skiolld bar godur dreingur Hertugi Naudungur; oc hann feck stor hogg undir Mimmungs eggium af enum sterka Vidga adur hann felli. Oc er thetta hoyrir fru Gudelinda / grætur hun sarlega sinn brodur Naudung/ oc thessi skiolldur var nu gefinn Hogna. Their thacka Rodingeir Margreifa forkunar vel sinar giafer oc velgerning. Tha er their eru mettir/ lata their taka sina hesta oc bua sialfa sig/ oc med theim Rodingeir Margreifi/ oc med honum enir voskustu Riddarar/ oc rida utaf borginni er their voru at thvi bunir. Tha bad fru Gudelinda tha fara vel oc heila / oc koma sva aptur med sæmd oc virding / oc Margreifinn kyssir sina fru Gudelinda adur hann ridi brott / oc bidur hana vel styra sinu riki thar til er thau finnaz.

här är/ och du nu ser/ tag hwad hälst dig behagar! Hogne swarade: migh tyckes så/ sade han/ som här män hänga en sköld/ han är siöblå til färgen/ han är stor/ och förmodar iagh han skal wara starker/ han hafwer många hugg uthstådt/ den wil jagh begiära til stånck. Thå swarade Margrefwe Rodinger/ det kommer wäl til måtta/ fördenskull at den bar den manhafftige man Hertig Rodinger/ och han feck stora hugg under Mimmungz ägg/ af den starcka Vidga/ förr än han föll. När fru Gudelinda hörer detta/ gräter hon swärliga sin broder Nödung; och denna sköllden war nu gifwen Hogni. The tacka Margrefwe Rodinger ganska mycket för sina gåfwor och wälgärningar. Thå de äre mätte/ låta de taga sina hästar/ och giöra sigh siälfwa färdiga / och medh dem Margrefwe Rodinger/ och medh honom de raskaste Riddare/ och rida utaf slättet/ de som der til wore beredde. Då bad fru Gudelinda dem fahra wäl och wäl trifwas/ och komma så tilbaka medh heder och wärdighet/ och Margrefwen kysser sin fru Gudelin för än han rider bort/ och beder henne wäl föreståå sitt Rike til deß de finnas.

CCCXLIV.

munere præstantissimo beari seipsum contingat, quam proinde eximiam gratiam merito semper venerari oporteat. Porro gladium Gislero obtulit Gramurum, Sigurdi olim Svenonis illum, inter armorum genera præstantissimum, dignam utique quo quis ante alias glorietur possessionem. Etiam munus istud Gislero præsertim gratum obvenit, qui vicissim soceri collaudata liberalitate, etiam sortem suæ expeditionis perbenignam deprædicabat. Proxime Hognium adloquutus Margrafius, suppellectilis aulicæ portionem pro lubitu accipere eum jussit. Ille conspicatus scutum versicolori facie prægrande validumque crebris ictibus insigne, sibi ut daretur præoptavit. Maluit haud gravatim Margrafius petentis desiderio satisfactum iri, simul fassus scutum illud minime ignavi hominis in potestatem sic transferri, utpote quo strenuissimus quondam virorum Naudungus olim usus, validos exceperat ictus subtus gladio Vidgæ præstantissimo Mimmungo, tandemque defessus plagis occubuerat. Hunc in modum sermocinantem maritum subaudiens Gudelinda, fratris Naudungi sortem ingemiscens vehementer apud animum suum doluit. Sic scutum Hognio datum. Margrafio autem ingentes gratiæ à singulis actæ sunt, ob munera largiter data, hospitalitatisque munus egregie expletum. Illi vero sumto lautissimo prandio, equos paratos adesse jubent, abitum parantes. Margrafius etiam cum aulicorum nobilium caterva ad iter una accinctus erat. Abiturientibus felicia apprecabatur Gudelinda, sanosque ac incolumes redire vovit. Margrafius vicissim uxori haud minus fausta ominatus, de regiminis cura tantisper sollicitam esse jussit, se absente.

CAP.

CCCXLIV. CAP.

Niflungar oc med theim Margreifi Rodingeir koma a fund Attila Kongs i Susa.

Nu er ecki af at seigia theirra ferd annat / en their rida hvern dag eptir annan / oc thann dag er their rida til Susam er vatt vedur oc mikill vindur / oc allir Niflungar eru nu vatir oc theirra klœdi. Oc er their koma framm hia borg einni hverri er heitir Thorta / ridur i moti theim einn madur / hann er sendimadur Attila Kongs / oc skal fara i Bakalar at bioda Rodingeir Margreifa til veizlu / enn hann ridur fyrir lidinu med sina menn / oc er their finnast / spyr Margreifinn / hver ero tidendi i Susa? Thessi madur svarar: that er nu i Susa tidast / at Niflungar ero komnir i Hunaland / oc Attila Kongur byr nu theim veizlo / enn ec var sendur i moti thier at bioda thier til veizlunnar; enn nu man ec aptur hverfa med ydur / fyrir thvi at nu hefi ec feingit mitt erendi. Snyr hann aptur nu med theim / oc ridur med Rodingeir Margreifa / tha mælti Rodingeir Margreifi vid sendimann: hverso mikit bod ætlar Attila Kongur at gera? eda hverso maurgom monnum tilbiod? Tha svarar sendimadur: mier liz sva sem eigi muni hier vera fair i ydarre for / enn Attila Kongur hefur bodit margom manni til veizlo / enn drottning Grimhilldur hefur stemnt halfo fleirum sinom vinum /

344. CAP.

Om Niflunga Konungens och Margreswe Rodingers ankomst til K. Attila i Susat.

Nu är intet annat at säya om denna färd / än de rida hwar dag efter annan / och den dag de rida til Susan är rägnwäder och stor stårm / så at alla Niflungar och deras kläder blijwa wäta. Och när de komma fram til ett slått som heter Torta / rider emot dem en man / som war Konung Attilas sänningebud / och skulle fara til Backallar att biuda Margreswe Rodinger til gästebuct / men han rider för hela hopen medh sina män / och när de mötas / spörjer Margreswen / hwad tidender woro i Susa? Denne man swarar / det är nu i Susa det nyaste / at Niflungarne äre komne i Hunaland / och Konung Attila tillagar för dem gästebod / hwarföre jag ock är sänder emot eder / at biuda eder til gästebudet; Men nu månde jagh wända tilbaka med eder / förty nu haswer jagh sått beställt mitt åhrende. Wänder han nu tilbaka medh dem / och rider medh Margreswe Rodinger / då sade Margreswe Rodinger til sändebudet; Huru stort bud ärnar Konung Attila / eller huru många män wil han til sig biuda? Då swarade sändebudet / migh tyckes såsom tilförende / skulle här icke wara få Riddare; Konung Attila haswer budit många män til gästebudet / men drottning Grimhilder haswer stämt halfparten mera sina wänner / och hon samlar fälk om alt sitt rike / dem som henne willia hiälp giöra / och är så mycket til detta gästebudet lagat / som här skulle komma ganska mycket folck / och däck månde det länge stånda. Rodinger beder denna man rida föruth til slättet / och säya at nu äro Niflungar komna för

CAP. CCCXLIV.

De Niflungorum adventu Susatum.

IN itinere ipsorum nihil admodum memorabile gestum, nisi quod continuatis profectionibus Susatum urbem advecti tandem sunt die pluviis ac tempestatibus pleno, cujus illuvie irrigati plurimum Niflungi. Forte non longe à munimento Tortio aberant, cum obviam venit missus ab Attila legatus, qui Baccaracenum profecturus erat, Margrafium Rodingeirium ad sollenne convivium invitatum. Hunc cum agmine suo propius advectum compellans interrogavit Margrafius, quisnam rerum esset status Susatis. Ille Niflungorum præcipuæ adventum in Hunalandiam, incolarum sermonibus jactari ait. Hos regi Attilæ convivas adsuturos. Se quoque legatum missum nomine regis sui, ut Margrafium ad solennes illas epulas invitet, ac vero tanto fidentius retro ad Herum suum nunc redire, comitem viæ nactus etiam hospitem tantopere exoptatum. Hæcce proloquutus retro vestigia dirigit, adequitante una Margrafio. Mox legatum sciscitatus Margrafius, quonam apparatu sumtuum epulas solennes instituendas curavit Attila, quemve hospitum numerum convocandum decreverat? Ille, Margrafii agmine isto longe majorem esse invitatum numerum ait. Quin & multo plures amicorum convocasse Grimhildim asseclas partium suarum studiosissimos homines. Nec minore sumtuum abundantia tantæ multitudini in diutinum tempus suffectura alimonia, in medium advecta esse. Hoc sermone certior jam factus Margrafius eorum quæ agitabantur, legatum monuit in urbem u

 præire

vinum/ oc hon ſamnar monnum umm allt riki ſitt theim er henni vilia lid veita/ oc er ſva mikit til efnat theßarar veizlu/ ſem hier ſkuli vera allmikit fiolmenni/ oc tho muni hon leingi ſtanda. Rodingeir bidur thennann mann rida fyrir til borgarinnar/ oc ſeigia at nu eru Niflungar kommir fyrir borg hans/ oc Rodingeir Margreifi. Nu ſendir Kongur um̄ alla theßa borg/ at hvert hus er buit / ſumt med tiolldum / enn i ſumum ſkal gera ellda/ oc er nu mikill fyrir bunadur i borg Suſa. Nu mælti Attila Kongur til Thidriks Kongs/ oc bidur hann at hann ſkal ut rida i gegn theim/ oc nu gerir hann ſva/ oc ridur ut med ſina menn/ oc er their finnaſt/ fagna hvarir odrum vel/ oc rida allir ſaman til borgar.

för hans ſlått och Margrefwe Rodinger. Nu ſänder Konungen om alt ſlåttet/ at hwart hus är tilredz/ ſämt medh pauluner / men i ſomlige ſkal göras eld / och är nu uti Suſa en ſtor beredelſe. Nu ſade Konung Attila til Konung Thidrik / och beder honom at han ſkal rida uth emot them/ hwilket han ock giorde/ och rider uth medh ſina män/ och när de mötas/ fägna de hwar annan wäl/ och rida alla ſamman til ſlåttet.

CCCXLV. CAP.

Fra drottning Grimhilldi.

DRottning Grimhilldur ſtendur i einum turn oc ſier for brædra ſinna/ oc that at their rida nu i borgina Suſa. Nu ſier hun thar margann nyiann ſkiolld/ oc marga hvita brynio/ oc margann dyrdlegan dreing. Nu mælti Grimhilldur: nu er thetta hid grona ſumar fagurt / nu fara minir brædur med margann nyiann ſkiolld oc marga hvita brynio/ oc nu minnunſt ec hverſu mig harmar enn ſtoro ſar Sigurdar Sveins/ oc nu grætur hun allſarlega Sigurd Svein/ oc geck i moti theim Niflungum oc bad tha vera vel komna / oc kyßir thann er henni var næſtur/ oc hvern at odrum. Nu er theßi borg nalega full af monnum oc heſtum / oc thar eru oc fyrir i Suſa morg hundrud manna oc ſva heſta/ ſva at ei fær talu a komit.

345. CAP.

Om drottning Grimhilds fågnad emot ſina bröder.

DRottning Grimhilder ſtår uti ett torn/ och ſer hwar bröderne färdas / och at de rida nu uthi ſlåttet Suſa. Hon ſer där mången ny ſkölld / och många hwita harneſk/ och mången dyrbar man. Och ſade Grimhilder: Nu är den gröna och fagra ſommaren/ i hwilken mina bröder fara med mången ny ſkölld / och många hwita harneſk/ och nu mins jagh den ſtora förtret öfwer Sigurder Swens ſtora får; och nu gråter hon bitterligen Sigurder Swen. Icke deſto mindre går hon emot dem och ber dem wara wälkomna / och kyſſer dem henne woro näſt / och ſedan hwar andra. Slåttet bliſwer näſtan fullt af män och håſtar / där äro ock tilförende i Suſa många hundrade män och håſtar / så at de intet räknas kunna.

CCCXLVI.

præiret, de adventu Niflungorum nunciaturus. Rex in ædibus civium lectos cubiculares atque lumina accenſa, cunctaque adeo recipiendis hoſpitibus neceſſaria diſponi curaverat. Etiam Theodericum hoſpitibus obviam præmiſit, cum ſodalium turma, quibus nihil intermiſſum operæ ad exhibendum novis hoſpitibus honorem , inque urbem eos deducendi officio.

CAP. CCCXLV.

De affabilitate ac ſtudio Grimhildis erga fratres hoſpites.

HOſpitum fratrum adventantia, jamque urbem ingreſſura agmina, ex loco palatii editiore probe conſiderata Grimhildis, ſcutis nitentibus, loricis præfulgidis exornata virorum præſtantiſſimorum corpora; commodum amœniſſimo æſtatis tempore pompam iſthanc inſtitutam ait, nec minus alta mente repoſitam manere Sigurdo Svenoni illatam pridem injuriam, cujus fata lamentis perpetuis ſibi merito proſequenda fuerint. Nihilo tamen minus, etiam ipſa honorem hoſpitibus exhibitura, obviam procedens fratres amplexata atque conſangvineos, adventum eorum gratulabatur. Jam equis viriſque advenis iterum auctior urbs, ſimul priorum agminibus numerum ſupergredientibus referta erat.

CAP.

CCCXLVI. CAP.

Samtal Grimhilldar drottningar vid Hogna brodur sinn.

Attila Kongur tekur vel vid sinum magum/ oc er theim fylgt i hallernar thær sem bunar eru/ oc gerir fyrir theim elldar; enn Niflungar fara ecki af sinum brynium/ oc ecki lata their sina vopn at sinni. Nu kemur Grimhilldur inn i hollina thar er fyrir voru hennar brædur vid elld oc thurka sic/ hun sier hversu their lypta upp sinum kyrtlum/ oc thar undir eru hvitar bryniur. Nu sier Hogni sina systur Grimhilldi/ oc thegar tekur hann sinn hialm oc setur a hofud sier/ oc spennir fast/ oc slikt hid sama Folkher. Tha mælti Grimhilldur: Hogni sitt heill/ hvart hefur thu nu fort mier Niflunga skatt thann er atti Sigurdur Sveinn? Ec færi thier sagdi hann mikinn uvin/ thar fylger minn skiolldur oc minn hialmur med minu sverdi/ oc ei leyda ec minni brynio. Nu mælti Gunnar Kongur vid Grimhilldi: fru systir/ gak hingat oc sitt hier. Nu geingur Grimhilldur at sinum unga brodir Gislher oc kyssir hañ/ oc situr i hia honum oc milli Gunnars Kongs/ oc nu grætur hun sarlega. Oc nu spyr Gislher/ hvad grætur thu fru? Hon svarar/ that kann ec vel thier seigia: mig harmar that mest nu sem iamnan thau storu sar er hafdi Sigurdur Sveinn sier midli herda/ oc ecki vopn var fest a hans skylldi. Tha svarar Hogni: Sigurd Sveinn oc hans sar latum nu vera kyrr oc getum eigi/ Attila Kongur af Hunalandi gere hann nu thier sva liusfan

346. CAP.

Drottning Grimhilds Samtal med sin broder Hogne.

Konung Attila fägnar wäl sina bröder/ och följde dem i salen där som tilredt war/ och lät upgiöra för dem elld. Men Niflungarna läggia icke af sina harnesk/ och icke läggia de bort sina wapn/ denna gången. Grimhilder kommer in i salen/ der förr woro inne hennes bröder wid elden och torckade sig/ hon ser huru de lyfta up sina kiortlar/ och där under äro hwita harnesk. När som Hogne får see sin syster Grimhilder/ tager han strax sin hiälm och sätter på sitt hufwud/ och spänner fast; och äfwen der sama giorde Folker. Då sade Grimhilder: Hogne sitt hellbregda hawer du nu hijtfört Niflunga skattē hwilken Sigurder Swen ägde? Jagh förer tig/ sade han/ en stor owän/ honom följer min sköld/ min hiälm och mitt swärd/ och mitt harnesk lägger jagh icke af. Nu sade Konung Gunnar til Grimhilder: Fru syster/ gack hit och sitt här. Men Grimhilder går til sin yngsta broder Gislher och kysser honom/ och sitter hos honom och emellan Konung Gunnar/ gråtandes swårliga. Då sporde Gislher/ fru hwad gråter du? hon swarar/ det kan jagh dig wäl säya. Migh förtryter det mäst/ nu som altid de stora sår/ som Sigurder Swen hade emellan sina härdar/ och intet wapn war fästat i hans sköld. Hogne swarade: Sigurder Swen och hans sår låtom nu wara stilla/ och kommom dem intet mera ihug. Konung Attila af Hunaland/ ware dig nu så kär som tilförende war Sigurder Swen: han är halfparten mächtigare/ och intet så wi nu der til åthgiordt at läka Sigurder Swens sår/ det måste nu så wara som förr är wordit. Då står Grimhilder up och går bort.

CAP. CCCXLVI.

De Grimhildis atque Hognii colloquio.

Attila hospitalitatis muneri affinibus præstando nihil omittendum voluit. In cænacula deductis, ignes largiter instructi lucebant. Interim Niflungi armis suis corpora induti permanserunt. Ingressa Grimhildis conclave illud ubi madidi ad focum se refocillabant fratres, loricas quibus corpora induti erant nitentes observavit, emicante inprimis fulgore cum vestium superne injectarum quandoque sustollerentur lasciniæ. Sororem simulac vidit Hognius, galeam capiti imposuit arctiusque annexuit, ejus exemplum etiam imitante Folckero. Mox Hognio faventia numina comprecata Grimhildis, eum sciscitabatur numquid Niflungensium thesauros ad sese advexerat, Sigurdi quondam Suenonis peculium. Fatebatur Hognius advectum esse inimico animo hominem, simul ostentans scutum, galeam gladiumque, nec corpore unquam detrahendam loricam. Mox Gunnarus rex sororem Grimhildim compellans, juxta assidere invitavit. Illa amplexata fratrem juniorem Gilsherum, mediam inter ipsum atque Gunnarum sedem capessit, flens interim quam amare. Gilsherus causam quæsivit immodici fletus. Illa animo suo obversari ait immanes cicatrices Sigurdo Suenoni medios inter humeros inflictas, illæsis omnino armis quibus tunc indutus erat. Ibi Hognius, immerito ait refricari vulnera Sigurdi, quorum memoriam oblivioni rectius mandandam. Quippe Attilam regem utpote locupletiorem multo, haud minus animo sororis charum esse oportere præ Sigurdo Suenone, cujus

fan sem adur var thier Sigurdur Sveinn/ hañ er halfu rikari/ enn ecki fær nu at- giort at græda sar Sigurdar Sveins / sva verdur that nu vera sem adur er vor- dit. Tha stendur upp Grimhilldur oc geingur i brott.

CCCXLVII. CAP.

Fra vinfeingi Thidriks Kongs af Bern oc Hogna.

THvi næst kemur thar Thidrikur af Bern oc kallar at Niflungar skuli fara til bords / oc honum fylgir sun Attila Kongs Alldrian. Nu tekur Gunnar Kongur Sveininn Alldrian oc ber i fadme sier ut. Enn Thidrikur Kongur af Bern oc Hogni eru sva godir vinir at hvar theirra leggur hond sina yfer annan / oc ganga sva ut or hollinni/ oc alla leid thar til er their koma til Kongs-hallar / oc a hverium turn oc a hverri holl/ oc a hverium gardi/ oc a hveriom borgarvegg/ standa nu kurteisar konur / oc allar vilia Hogna sia / sva frægur sem hann er umm oll laund af hreysti oc dreingskap. Nu koma their i hollina.

347. CAP.

Om gästernas wänskap.

Där näst kommer Thidriker af Bern/ och beder at Niflungarna wille komma til bords / och honom följer Konung Attilas son Alldrian. Konung Gunnar tager swännen Aldrian/ och bär honom i sin famn. Men Konung Thidrik af Bern och Hogne äre så goda wänner at hwar thera af them lägger sina hand öfwer then andra / och gå så utaf Salen / och all den wäg til theß the komma til Konungens sahl; och uti hwart och ett torn / och i hwart fönster/ och i hwar gård / och på hwar slåtzplatz / stånda nu höfwiske fruer / och alla willia de se Hogne/ efter han war så namnkunnig om all land af frimodighet och mandom. Således komma de i salen.

CCCXLVIII. CAP.

Fra veizlu Attila Kongs i Susat er hann hiellt Niflungum.

ATtila Kongur situr nu i sinu hasæti/ oc setur a hægra veg sier Gunnar Kong sinn mag / oc thar næst situr junkherra Gislher/ tha Gernoz/ tha Hogni/ tha Folkher theirra frændi. A vinstri hlid Attila Kongs/ situr Thidrikur Kongur af Bern oc Rodingeir Margreifi/ tha Meistari

348. CAP.

Om Konung Attilas för Niflungarne i Susat anstälte gästebud.

KOnung Attila sitter i sitt högsäte / och sätter på den högra handen om sigh Konung Gunnar sin swåger / och där näst Junker Gislher/ så Gernos/ så Hogne / så Fälker deras frände. På wänstra sidan om Konung Attila sitter Konung Thidrik af Bern / och Margrefwe Rodinger/ så Mästare Hillebrander; desse alla sittia i högsätet medh

cujus sera pœnitentia affligi minus deceat, irrevocabili fato. Hasce post sermocinationes consurgens Grimhildis, cænaculo excessit.

CAP. CCCXLVII.

De hospitum mutua benevolentia.

MOx Theodericus Veronensis, adducto secum regio puerulo Aldriano, hospites Nislungos ad hospitales epulas comiter compellatum ivit. Ac vero statim susceptum in ulnas puerulum gestavit Gunnarus. Insignia quin etiam amicitiæ documenta elucebant Theoderici Veronensis atque Hognii alterutros arcte complexantium, ex conclavi progressi, cænaculum regium subintrarunt. Interim qua transeundi erant aulicorum ambulacrorum aditus obsidebantur multitudine nobilium fœminarum, quæ editiora maxime palatii loca occupaverant videndi potissimum Hognii causa , cujus egregiæ indolis eximiarumque virtutum celebris passim erat fama. Hac pompæ magnificentia ad regium cœnaculum progressum fuit.

CAP. CCCXLVIII.

De convivali festivitate.

AD mensam accubiturus Attila, dexteræ suæ adsidere fecit Gunnarum affinem, cujus latus proxime occupabat Gilsherus , ordine deinceps Gernotzius, Hognius atque Folkerus cognatus. Lævum Attilæ latus stipabant Theodericus Veronensis, Rodingeirius

Meistari Hilldibrandur ; theßir allir sitia i hasæti med Attila Kongi. Oc nu er skiput theßi holl fyrst med hinom tignastom mannom oc tha hverium at odrum / their drecka that krolld gott vin / oc hier er nu hin dyrdlegasta veizla oc med allzkonar fongum er best meign vera / oc eru nu katir ; oc nu er sva mikill fioldi manna kominn i borgina / at hvert hus er fullt nalega i borginni / oc theßa nott sofa their i godum fridi / oc eru nu allkatir / oc med godum ummbunadi. Tha er morgnar oc menn standa upp / kemur til Niflunga Thidrikur Kongur oc Hilldibrandur / oc margir adrir Riddarar. Nu spyr Thidrikur Kongur / hverso theim hefur sofist tha nott? Tha svarar Hogni / oc lætur sier hafa vel sofnast / enn tho er mitt skap ecki betra enn til medallags. Nu mælir Thidrikur Kongur / ver katur miñ godi vin Hogni oc gladur oc med oß velkominn / oc vara thig hier i Hunalandi / fyrer thvi at thin systir Grimhilldur grætur enn hvern dag Sigurd Svein / oc alls mantu theß vid thurfa adur enn thu komir heim ; oc nu er Thidrikur hinn fyrsti madur er varat hefur Niflunga. Tha er their ero bunir / ganga their ut i gardinn / geingur a adra lid Gunnari Kongi Thidrikur Kongur / enn a adra Meistari Hilldibrandur / oc med Hogna geingur Folkher / oc nu eru allir Niflungar upp stadnir / oc ganga umm borgina oc skemta sier. Oc nu stendur Attila Kongur upp oc geingur uti svalernar

Konung Attila. Och nu är i salen förordnat rum åth de förnämste män hwar efter annan. Här dricka de om qwällen godt wijn / och är nu det kosteligaste gästebud / medh allehanda goda saker som bäst kunde finnas / och äro nu lustiga / och nu är så mycken och öfwerflödig manskap kommen i slättet / at nästan är hwart rum fullt ; Sedan om denna natt sofwa de i godan frid / och woro glade medh alt gått tilbehör. Då det wardt dager och folcket woro upstigne / kommer Konung Thidriker til Niflungarna och Hillebrand / och många andra Riddare. Konung Thidrik spörjer dem hurulunda de haswa sofwet den natten? Då swarar Hogne och säger sigh wäl haswa såfwet / doch likwäl är mitt sinne icke bättre än medelmåttigt. Nu sade Konung Thidriker / war glad min gode wän Hogne / och medh oß wälkommen / och tag dig wäl til wahra här i Hunaland / förty din syster Grimhilder gråter ännu hwar dag Sigurder Swen / och alt män du behöfwa förr än du kommer hem ; Och nu är Thidriker den första man som haswer warnat Niflungarna. Då de åra tilreda gå de uth i gården / går på den ena wägen Konung Gunnar och Konung Thidriker / men på den antra wägen Mester Hillebrander Hogne och Fälker. Nu äro alla Niflungar upståndne / och gå om kring slättet att förlusta sigh ; Sedan står Konung Attila up och går uthi swalan / seendes hwar Niflungarna gå / och mången man går nu at granneligen beskåda deras färd / och wär hos alla det allmännesta / at spörja hwar Hogne går / efter hän war så namnkunnig. Nu ser Konung Attila hwar Hogne och Fälker gå / och icke är deras klädebonad wärre än Konung Gunnars / och icke känner Konnng Attila fullwißa hwar Hogne går / eller Fälker / förty icke kunde han så skenbarligen skönja dem som

geirius Margrafius, atque Hildebrandus Magister. Hi adeo cuncti honoratiorem mensæ locum tenebant. Etiam illustrioris dignitatis viris aliis maxime conspicuis, in eodem hoc cœnaculo mensæ appositæ erant. Circumferebantur affatim rorantia vini pocula, inter gaudia jocosque convivales suavissimos. Advenarum etiam multitudine cuncta palatii loca obstrepebant. Sic in multam noctem hilari transacto convivio, ad quietem captandam secessum fuit, cuncti interea mutua erga alterutros benevolentiæ fiducia freti. Illuxerat dies altera, cum Niflungos gratulatum adiverunt Theodericus, Hildebrandus, virique nobiles plurimi. Tunc de statu eorum ac noctis præsertim transacto somnio scitanti Theoderico, respondit Hognius, dormivisse quidem se haud incommode, interim tamen animi non satis quietis divexari curis. Monuit vicissim Theodericus graves linquendas curas, ac potius veteris amicitiæ jure hilarem sodalitatem colendam esse. Interim tamen recte securitati suæ prospicere Hognium, in media Hunorum patria, quandoquidem Sigurdi quondam mariti necem quotidianis lacrymis luget Grimhildis, cujus vindictam haud dubie expetitura sit ante abitum Hognii. Isthoc quidem sermone, primus omnium Theodericus indicinam fecit Niflungis necessariæ cautelæ. Cæterum Niflungi vestium induti apparatu, in atrium exspatiatum ibant, concomitantibus Gunnaro atque Theoderico, alteram aream occupantibus Hildebrando Magistro, Hognio etiam & Folkero sodalibus. Seriatim denique reliqui certis ordinibus obambulabant. Forte ex palatii sui vestibulo prospectans Attila, Niflungorum incessum observavit, accursu frequentissimo populi Hognium cognoscere cupientium. Erant Hognius atque Folkerus vestium cultu

nar/ oc ſer til hvar ganga Niflungar/ oc margur madur geingur nu at ſia ſkrautlega ferd theirra/ oc er tho allum tidaſt at ſpyria hvar Hogni fer / ſva er hann frægur. Nu ſier Attila Kongur hvar Hogni fer oc Folkher/ oc ei er theirra bunadur verri enn Gunnars Kongs/ oc ei kennir Attila Kongur til viß hvar Hogni fer eda Folkher/ fyrir thvi at ei ma ſia tha ſva giorla/ thviat their hafa ſida hialma/ oc ſpyr hveriet thar ganga med Gunnari Kongi oc Thidriki Kongi. Tha ſvarar honum Blodlenn: that ventir mik at thar man vera Hogni oc Folker. Tha ſvarar Kongur: vel mætta ec kenna Hogna/ fyrir thvi at ec dubbadi hann til Ridara oc Erka drottning/ oc viſt var hann tha vor vin godur. Nu geingur Hogni oc Folker umm borgena / oc helldur hvar theirra ſinni hendi umm herdar adrum/ oc ſia their thar margar kurteiſar konur/ oc nu taka their ofan ſina hialmar oc lata ſia ſig. Enn Hogni er at theßu audkendur/ hann er mior umm midian oc breidur umm herdar/ langt andlit hefur hann oc bleikt ſem aſka/ oc eitt auga oc allſnart / oc ei er hann at ſidur allra manna dreingilegaſtur. Nu ſtanda Niflungar med ſitt lid ut vid borgar-vegg oc ſia ſtadinn/ oc ſkemta ſier. Enn Thidrikur af Bern geingur nu heim i ſinn gard ſem hann a erendi til.

ſom gå medh Konung Gunnar och Konung Thidriker. Hertig Blodlin ſwarar : det tyckes migh at det mån wara Hogne och Folker. Då ſade Konungen/ wål måtte jagh kånna Hogne/ ty för någon tid ſedan månde jag och drottning Erka ſlå honom til Riddare/ och wiſt war han då wår gode wån. Hogne och Fålker gå omkring ſlåttet / och hålla ſina hånder öfwer hwar andras axlar; De blifwa dår warſe många höfwiſka fruar/ och taga dårföre af ſigh ſina hiålmar / och låta ſe ſigh. Men Hogne år ökånder/ i det at han år ſmal om midian / breder öfwer axlarna/ hafwer långt anſichte / och blekt ſom aſka/ och ett öga / och alt ſwart war det/ men icke deß mindre år han ibland alla mån den manligaſte. Niflungarne ſtå medh ſitt krigzfolk uth medh ſlåtsmuren / och beſee ſtaden / och förluſta ſigh; Men Thidrik af Bern går nu hem i ſin gård/ ſom han hade åhrende til.

CCCXLIX. CAP.

Grimhilldur bidur ſier lids af Thidriki Kongi/ Blodlin Hertuga oc Attila Kongi/ at hefna Sigurdar Sveins a Niflungum.

Attila Kongur ſier nu hverſo mikit fiolmenni er hier ſamankomit/ oc ecki fær hann ſkipat theßu ollu folki i eina holl/

349. CAP.

Drottning Grimhild begårar hiålp af Konung Thidrik/ Hertig Blodlin och Konung Attila / at håmnas på Niflungarna ſom dråpit hennes man Sigurd Swen.

KOnung Attila ſer hurulunda fålket war i myckenheten ſammankommit/ ſå at han icke får förordna dem alla uthi en ſahl; och ſom

cultu non minus inſignes rege Gunnaro, unde nec liquido diſcernere alterutros poterat Attila, quod galeis induti incedebant laxioribus. Sciſcitari proinde lubitum ipſi fuit, viri quinam incederent juxta Gunnarum atque Theodericum. Reſpondit Blodlinus, eſſe Hognium atque Folkerum, niſi quidem alia ſe fallunt. Viciſſim rex, mirum ait jam ſubdubiam ſibi redditam Hognii imaginem, qui haud ita pridem ſolenni cerimonia equeſtris ordinis in ſodalitatem abs ſe receptus fuerat, adſtipulante una regia tunc conjuge Erka, ut in arctiſſimæ amicitiæ fœdus ille cooptaretur. Cæterum per palatii areas obambulantes Hognius atque Folkerus; & manus junxerant alterutrius ſuper axillam protenſas, ſpectante ex vicinia muliercularum nobilium grege haud infrequenti. Harum curioſitati ſatisfacere conati, galeas capiti detrahunt. Enimvero Hognius ſtatura admodum noſcibilis erat, quippe gracilis corpore, humeros latos habens, faciem in longitudinem diductam, cinericei coloris, altero oculo luſcus, nec minus præſtantia decoris conſpicuus eminuit. Ita ſane Niflungi gratiſſima perfruebantur obambulatione, ex editiore palatii area ſubjectam urbem camporumque adjacentium vireta ſpeculati. Supervenerunt interim curæ familiares, quibus ad conclave ſuum avocabatur Theodericus Veronenſis.

CAP. CCCXLIX.

De Grimhildi vindictam occiſi mariti expetente.

HOſpitum frequentiam perpendens Attila, cum cœnaculi unius arctior locus eos haud caperet, invitante commodum cœli clementia, in hortu regio excipere de-

cre-

holl / enn nu er gott vedur oc fagurt sem hann lætur bua veizluna i einum apalldurs gardi. J thessu bili geingur drottning Grimhilldur i haull Thidriks af Bern oc til einmælis vid hann. Hañ fagnar henni vel / oc spyr hvat hun vili ? Hun seigir gratandi oc veinandi / godi viñ Thidrikur / nu em ec kominn at sokia thin heilrad / nu vil ec thig bidia godi herra at thu veitir mier lid at ec hemna mins ens mesta harms thar er drepiñ var Sigurdur Sveinn / ec vil nu theß hefna a Hogna oc Gunnari oc odrum theirra brædrum ; nu villtu sva godi herra / tha vil ec gefa thier sva mikid gull oc silfur sem sialfur villtu / oc hier med vil ec thier lid veita er thu villt rida uñ Rin / oc villtu hefna thin. Tha sagdi Thidrikur Kongur / fru / that ma ec gera vist eigi / oc hver er that gerir / tha skal that vera gert utan mitt rad oc utan minn vilia / firir thvi at their eru minir enir bestu vinir / oc helldur skyllda ec veita theim gagn enn ugagn. Nu geingur hon braut gratandi / oc i tha holl er i var Blodlin Hertugi / hon mællti enn : herra Blodlin / villtu veita mier lid at hefna minna harma ? Nu minnir mic sarlega hversu Niflungar biuggu vid Sigurd Sveinn / theß villda ec nu hefna a theim ef thu villdir mier lid veita / oc ef thu villt sva gera / tha mun ec gefa thier mikit riki oc that sem thu bediz. Tha svarar Blodlin / fru / ef ec geri thetta tha man ec hafa firir mikla

som det war lustigt och fagert wäder / dy låter han tilreda gästebudet uthi en trägård. Wid denna weswan går Drottning Grimhilder uthi Thidrik Bärns sahl / til at tala medh honom ensammen. Han fägnar henne wäl / och frågar hwad hon wil ? Hon säger gråtandes och jämrandes / gode wän Thidriker / nu är jagh kommen at sökia ditt hälsosamma rådh : Jagh wil bedia dig gode Herre / at du undsätter mig hielp / at jag må hämna min stora sorg öfwer det at Sigurder Swen är dräpen. Jagh wil det nu hämna på Hogne och Gunnar / och andra mina bröder. Nu wil du så gode Herre / då wil jagh gifwa dig så mycket gull och silfwer som du sielfwer will / och där til medh / wil jagh giöra dig hiälp om du wilt rida öfwer Renströmen / och hämna dig. Då swarade Konung Thidriker / fru / dät må jagh icke giöra / och ehwem dät giör / skal dät wara uthan mitt råd och utan min willia / fördy de äro mina bästa wänner / och häller skulle jag se deras gagn än ogagn. Här medh går hon bårt gråtandes / och uti den saal där Härtig Blodlin war / hon sade än : Herre Blodlin / wil du göra migh hiälp at hämna min sårg ! jagh kommer nu bitterligen ihug / huruledes Niflungar dräpo Sigurder Swen / dät wil jagh nu hämna på däm / om du wilt göra migh bistånd / och om du wilt så göra / då månde jagh gifwa dig stort land / och hwad som du bedes. Blodlin swarade / fru / om jagh giorde dätta / då måtte jagh därföre få Konung Attilas stora owänskap / han är deras mycket gode wän. Då går drottningen thädan bort / och kommer så til Konung Attila / och talte medh honom som tilförene : Herre Konung Attila / hwar är dät gull / eller

creverat. Interim conclave Theoderici subingressa Grimhildis colloquium ejus expetivit. Ille veneratus heram mandata simul quæ velit edicere auscultaturum se pollicebatur. Mox regina in ploratus atque lamenta erumpens, vel eam maxime ob causam se accessisse ait, ut opem consiliaque ejus imploret vindictæ obtinendæ erga mariti quondam Sigurdi occisores. Certum quippe scelesti istius facinoris ultionem exposcendam esse à Hognio, Gunnaro ac fratrum complicum turba reliqua. His ausibus quandoquidem sibi faventem credere liceat Theodericum, opima pariter munera & polliceri se, & auxiliares insuper copias, qui opitulabuntur in partibus trans-Rhenanis, cum propria forte causa ultionis zelum aliquando stimulaverit. Respondit Theodericus, haudquaquam induci se posse ad actionem scelestam; nec vel consilii enormis participem futurum, propter arctam familiaritatis mutuæ necessitudinem, quæ commoda amicorum promovenda potius nec subvertenda suadent. Isthoc responso admodum contristata Grimhildis, Blodlini opem sollicitatura concessit. Memorabat sane multis verborum ambagibus insignem reatum Niflungorum erga Sigurdum commissum, cujus exposcendæ ultionis zelo se merito animatam, sodalem implorare operam, quam vel opulentissimo præmio & remunerare & commodis promovendis vicissim inserviendi paratam se profitebatur. Sed vero Blodlinus petitis Reginæ quo minus annuere integrum, regiam Attilæ inclementiam sibi maximopere verendam obsistere ait. Ita voti sui haud magis compos facta regina, maritum Attilam sollicitatum adivit; sciscitata imprimis ecquam auri argentique summam ad ipsum adtulerant fratres? Negavit

 Atti-

mikla uvinattu Attila Kongs / hann er theirra sva mikill vinur. Tha geingur drottning thadan a brott / oc nu geingur hun til Attila Kongs/ oc mœlti enn vid hann sem firr: herra Attila Kongur/ hvar er that gull/ eda hvar er that silfur er minir brœdur hafa fœrt thier? Attila Kongur seigir / at their hafi ecki fœrt honum gull nie silfur / enn tho vill hañ theim vel fagna er their hafa hann heimsott. Tha mœlti drottning / Herra / hver skal hemna minnar svivirdingar ef thut villt ei? Nu er mier that enn hinn mesti harmur hverso myrdur var Sigurdur Sveinn / ger nu sva vel herra / hefn min / oc tha mattu fa Niflunga skatt oc allt Niflungaland. Tha mœlti Kongur / fru / hœtt oc mœl ei thetta optar / hvi munda ec svikia mina maga er their hafa geingit a mina tru? oc ei skalltu that gera nie einn madur at misbioda theim. Nu geingur hon a braut oc thyckir henni nu allra verst. Nu geingur Attila Kongur ut i apalldurs gardinn thar sem veizlann skal vera / oc kallar til sin bods menn / oc thangat drifa nu allir.

eller hwar är dät silfwer som mina bröder hafwa fört eder. Konung Attila säger / at de hafwa icke fört honom något gull eller silfwer / docklikwäl wil han däm wäl fägna / efter de hafwa honom hemsökt. Då swarade drättningen: Herre / hwem skal hämna min sidwyrdning om du icke wilt? Nu är migh dät största förtret / huruledes Sigurder Swen wardt mördat. Giör nu så wäl Herre / hämna mig / och så månde du få Niflunga skatten / och alt Niflungaland. Då sade Konungen / Fru / hålt up och tala icke dätta offtare / wij måtte icke swika wära swågrar efter de äre hitkomna uppå min tro / och icke skal du dätta göra / eller någon man at mißbiuda däm. Hon går bort och tyckes henne thetta aldrawärst. Konung Attila går uti trägården där gästebudet skal stå / och kallar til sigh de som budne äro / och dijt samka de sigh alla.

CCCL. CAP.

Vidleitni Grimhilldar at svikia Niflunga.

Nu mœlti drottning til Niflunga / thier skulud nu selia mier til vardveizlu vopn ydar / hier skal nu einginn madur med vopnum ganga / thier meigid nu vel sia at sva gera Hunir. Nu sagdi Hogni / thu ert ein drottning / hvat skall-

350. CAP.

Grimhilds tilbud at swika Niflungarne.

Nu sade Drottningen til Niflungar / j skolen öfwerantwarda migh eder wapn til at förwara / här skal nu ingen man gå med wapn / och dät mägen j wäl se / at så göra Hunarna. Hogne swarade: du är en drottning / Hwad skal du taga mans vapn? och dät lärde migh min fader då jagh war unger

Attila quidquam opum sibi adtulisse affines suos, quos tamen nihilo secius honorifice excipere hospitalitatis jura suadeant. Contra Regina urgebat, mariti inprimis curam esse debere, ut infamiam conjugi pridem illatam ante alios ultum eat. Nec enim animo avelli posse injuriam insignem marito Sigurdo hactenus illatam, cujus repetere vindictam nunc Regi liceat, simul ut Niflungorum hæreditatem opum adipiscatur. Monuit contra Attila isthæc consilia moderanda esse, sermonisque intemperiem illam, quippe nec induci se posse ad infidum erga affines scelus, quos Regia fretos fide securitatis spes acciverat. Sed nec passurum se, ut vel Regina vel quisquam incolarum alius sacra hospitalitatis jura temerare aggrediatur. Isthoc Attilæ sermone majorem animo suo mœrorem suboriri persentiens regina, tristata discessit. Mox Attila regium hortum ingressus, convivas ad solennes epulas convocari curavit, qui & dicto audientes ad locum stipulatum convenerunt.

CAP. CCCL.

De Grimhildis erga fratres astu.

CÆterum Grimhildis astutias actura, Niflungis persuadere conabatur arma tantisper sibi adservanda ut traderent, quandoquidem nec moris sit apud Hunos gladiis armisque indutos homines mensæ accumbere. Ad isthæc Hognius, ea utique exposcere reginam

skall thu taka vopn manna? oc that kendi mier minn fadir tha er ec var ungur/ at alldrei skyllda ec leggia min vopn a konu tru/ oc medan ec em i Hunalandi/ tha læt ec alldrei min vopn. Nu setur Hogni upp sinn hialm/ oc bindur nu allra fastast/ oc nu finna thetta allir at Hogni er nu miog reydur oc illu skapi/ oc vita ei hveriu gegnir. Tha svarar Gernoz: Hogni vard alldrei i godu skapi sidann er hann kom i thessa ferd/ oc thennann dag kann vera at hann syni sinn dreingskap oc viturleik. Oc nu grunar Gernoz at vera munu svik/ oc sva at Hogni mun firr vitad hafa hverso takazman Niflungum thessi ferd/ oc setur nu upp hialm sinn/ oc spennir fast/ oc ganga vid sva buit i grasgardin.

ger/ at aldrig skulle jagh läggia min wapn på en qwinnos tro/ och emedan jagh är i Hunaland/ då aflägger jagh aldrig mina wapn. Hogne sätter därföre uppå sigh sin hiälm/ och binder honom aldrafastast til/ och då förnimma alla at Hogne är mycket wreder och onder i sitt sinne/ och weta icke huru dätta lycktas. Då swarar Gernos/ Hogne war aldrig goder i hugen sedan han kom i denna färd; och denna dag kan wara/ at han låter se sin mandom och sitt förstånd. Här af märker Gernos at swek må wara på färde/ och det at Hogne haswer tilförende förstådt hurulunda Niflungars färd wil aflöpa. Han sätter sammaledes uppå sigh sin hiälm/ och spänner honom fast/ gåendes således in i trägården.

CCCLI. CAP.

Fra Attila Kongi oc Thidriki Kongi.

Nu skilur Attila Kongur at Hogni lætur reydulega oc hann spennir fast sinum hialmi/ oc spyrr Thidrik af Bern/ hverier setia upp thar sina hialma/ oc lata reyduglega? Tha svarar Thidrikur: sva syniz mier sem thar muni vera Hogni oc hans brodir Gernoz/ oc eru badir godir dreingir a ukunnu landi. Kungur mælti: oc thetta gera their vid mikinn mod. Oc enn mælti Thidrikur Kongur/ vist ero their godir dreingir/ oc meiri von herra at thenna dag meigir thu that vel sia/ ef sva fer sem mier væri von.

351. CAP.

Om Konung Attilas och Thidreks samtal.

Konung Attila märker at Hogne låter wredeliga/ och spänner fast sin hiälm. han frågar Thidrik af Bärn/ hwilka de woro som där sättia uppå sigh sina hiälmar och låta så wredsammeligen? Då swarade Thidriker/ så synes migh/ som dät månde wara Hogne och hans broder Gernos/ och äre både gode män i okunnogt land. Konungen sade/ dätta göra de af högmod. Och än sade Konung Thidriker/ wist äro de goda män/ och jagh förhoppas Herre/ at denna dagh må du dät wäl se/ om så går som jagh menar.

CCCLII.

ginam ait, quæ sexui muliebri haud uspiam conveniant armorum tractationem. Nimirum memoria adhuc obversari paternum præceptum juveni quondam sibi traditum, neutiquam committenda esse arma muliebri sub custodia; adeoque haud depositurum illa quamdiu in Hunalandia morari fas fuerit. Talia effatus Hognius galeam capiti firmius adstrinxit, indicio omnibus certissimo provocati ad iram animi, quamvis ancipitis eventus. Edixit tunc Gernotzius, subtristiorem sibi visum Hognium toto tempore susceptæ expeditionis præsentis; quinimo haud alienum suadere præsentis diei fata, ut insigni fortitudinis prudentiæque specimine inclarescere queat. Suspicabatur autem Gernotzius, innotuisse pridem Hognio dolus Niflungis in illa expeditione structum iri. Itaque sodalis ad exemplum galea armisque corpus præmuniendum duxit.

CAP. CCCLI.

De Attilæ atque Theoderici colloquio.

ANimadvertit tandem Attila iracundias paulo agere Hognium galeam capiti adaptantem. Itaque compellato Veronensi Theoderico, eo sciscitari lubitum, de hominibus immoderatæ iræ. Ille Hognium fratremque Gernotzium, bonos alioquin viros, stimulis incertum quibus provocatos ait. Contra Attila, ferocientis superbiæ istæc specimina immerito in regno alieno ostentari. At vero Theodericus collaudata præstantissimorum virorum virtute, eos nullo non tempore officii debitique sui memores futuros pollicebatur; nisi quidem spes omnino fallat pridem de ipsis concepta.

CCCLII. CAP.

Svik Grimhilldar vid brædur sina.

Nu stendur Attila Kongur upp / oc geingur imot theim Gunnari Kongi oc Gislher / oc tok sinni hogri hendi i hond Gunnari Kongi/oc vinstri hendi tok hann i hond junkherra Gislhers / oc kallar Hogna oc Gernoz. Oc Attila Kongur setur thessa alla i veglegt sæti a hægri hlid sier hvern fra adrum sva sveim firr var sagt. Mikill elldur var gior i gardinum oc allt ummhve fis thann elld eru sett bord oc thar sætin med/ oc nu eru allir Niflungar komnir inn i gard med sinum hialmum oc hvitum brynium oc skorpum sverdum/ enn theirra skylldir oc theirra gladiel ero selld til vardveizlo / oc thar hafa their tilsett sina sveina / oc tuttugu sveina hafa their tilsett firir gæzlu lids at bera theim niosn ef svik eda ufridur kunni at hefiaz / oc thessu hefur radit Hogni oc Gernoz. Folkher situr hia fostra Alldrians sonar Attila Kongs. Drottning Grimhilldur lætur setia sinn stol gagnvart Attila Kongi / oc thar er Hertugi Blodlin. J thessu bili geingur drottning Grimhilldur til sins riddara er firir rædur odrum riddorum oc heitir Irungur / oc mælti vid hann: godi vin Irungur; villtu hefna minnar svivirdingar? nu vill eigi hefna Attila Kongur oc eigi Thidrikur Kongur / oc ongver minir vinir. Tha svarar Irungur/ hvers

352. CA P.

Grimhilds swek emot sina bröder.

Nu stiger Konung Attila up och går emot Konung Gunnar och Gislher / och tog medh sin högra i Konung Gunnars hand/och i sin wänstra hand tog han junker Gislher/ kallandes jämwäl til sigh Hogne och Gernos; Konung Attila sätter alla dessa uthi hederliga säten / uppå högra sidan / hwar efter annan som förr är sagt. En stor eld war giord i gården / och där rundt omkring är medh bord och bänkar. Alla Niflungar äro nu komne in i gården medh sina hiälmar / hwita harnesk / och skarpa swärd / men deras sköldar och glafwen äro leswererade uthi förwaring til deras tienare / och tiugu tienare hafwa de satt i wacht wid porten / at båra spaning om swik eller ofrider kunde begynnas; och detta hafwer Högne och Gernos beställt. Fälkher sitter hos Konung Attilas sons Aldrians tuchtmästare. Drottning Grimhilder låter sättia sin stool twärt emot Konung Attila; och där är Hertig Blodlin. J medler tijd går drottning Grimhilder til sin Riddare som war förman för de andra Riddare / som heter Irunger/ och sade til honom: Gode wän Irung / wil du hämna min sidwördning? Konung Attila wil intet hämnas / ey heller Konung Thidrik / och ingen af mina wänner. Då swarade Irung: På hwem wil du låta hämna fru? eller hwarföre gråter du så swårliga? Då sade drottningen: Nu kommer jagh måst ihug / huruledes Sigurder Swen wardt mördat / hans dödh wille jagh nu hämna om någon wille giöra

CAP. CCCLII.

De Grimhildis dolo.

PRodibat deinceps Attila adventantes hospites excepturus, atqui inter Gunnarum atque Gilsherum medius incedens manu eos ducebat; Hognium denique ac Gernotzum una invitatos advocavit. Ordine singulis sedes adpositæ erant ad dexteram Attilæ, ut sic hospitibus honos haberetur. Ardebat in tentorio pyra ingens, juxta quam mensæ appositæ erant ad discumbendum. Equidem aulæ illius septa subintraverant Niflungi galeis loricis ensibusque perarmati, scuta atque bipennes servorum custodiæ reliquerant. Quin & viginti servos juxta portam in statione collocaverant, qui proditionis quodcunque apparuerit indicium subindicarent, ita è re futurum existimantibus Hognio atque Gernotzio. Erat Folkero sedes juxta Aldriani magistrum juventæ præfectum. E regione Attilæ mariti sedem sibi disponi curaverat Grimhildis, adsidente juxta eam Blodlino. Interea autem Magistrum satellitum Irungum ipsa compellans, per omnia amicitiæ obsequiique sibi debiti jura obtestabatur, ut dedecoris sibi illati infamiam ulcisci velit. Frustra hactenus opem Attilæ, Theoderici aliorumque amicorum in hac causa se sollicitavisse. Ille hominem noxium sibi subindicari petiit, simulque causam immoderati doloris reginæ hæræ. Fatebatur Grimhildis animo suo maximopere obversari detestandum scelus in maritum Sigurdum olim commissum, cujus defuncti manes ultrices

hvers villtu hemna lata fru? eda firir hvi grætur thu ſva ſarlega? Tha ſvaradi drottninginn / nu kemur mier meſt i hug hverſu Sigurdur Sveinn var myrdur / hans villda ec nu hefna ef nockur vill mier nu tilduga. Tha tok hun hans gullbuinn ſkiolld oc mælti / godi vin Irungur / villtu hefna minnar ſvivirdingar / ec fa thier thennann ſkiolld fullan af raudu gulli ſem meſt fær thu fyllt / oc hier med alla mina vinattu. Tha mælti Irungur / fru / that er mikit fie / enn tho er enn meira verdt at fa thina vinattu. Oc ſtendur upp ſkiott / oc vapnar ſic / oc kallar ſina riddara til ſin / oc bidur tha vapnaſt / oc hefur nu hundrad riddara. Nu ſetur hann upp ſitt merki / oc nu mælir drottning at hann ſkal fara fyrſt oc drepa theirra ſveina / oc lata eingann thann komaſt i gard er adur er firir utan / af Niflungum / oc eingann thann ut komaſt med lifi er adur er firir innann.

giöra migh biſtånd ; Då togh hon hans förgylta ſkiöld och ſade: Gode wån Irunger / wil du håmna min wanheder / ſå gifwer jagh dig denna ſköllden full medh rödt gull / dåt måſta du kan honom fylla / och hår med all min wånſkap. Då ſwarade Irunger / Fru / dåt år många penningar / doch år din wånſkap mera at wårdera. Och ſtiger ſtraxt up och wåpnar ſigh / kallandes til ſigh ſina Riddare / och beder dem wåpnas / och hafwer nu hundrade Riddare. Han ſåtter up ſitt baner / och ſade drottningen / at han ſkal förſt fara at ſlå ihiål deras tienare ſom åro utan för porten / och ſlåppa ingen in af Niflungarna / och ingen låta komma uth medh lifwet ſom innan för år.

CCCLIII. CAP.

Upphaf oruſtunnar i Suſa.

OC nu geingur drottning ſkyndilega i gardinn thar er veizlan var / oc ſezt i ſitt haſæti / oc nu rennur til hennar Alldrian ſonur hennar oc kyßir hana. Oc nu mælti drottning / minn ſoti ſon / mantu vera likur thinum frændum ? oc hefur thu hug til ? tha ſkalltu ganga til Hogna / oc tha er hann lytur framm yfir bordit oc tekur mat af diſkinum / reid upp thinn neſa oc lioſt a hans kinn ſem allra hardaſt mattu / tha mantu vera godur dreingur ef thetta thorir thu. Svein-

353. CAP.

Suſa Krigets begynnelſe.

DRottningen går haſtigt i trågården dår gåſtebudet war / ſåttiandes ſigh uti högſåtet / och då löper til henne hennes ſon Alldrian och kyſſer henne. Nu ſade drottningen : min kåre ſon / mån du wara lijk dina frånder ? och hafwer du mod dår til? ſå ſkal du gå til Hogne / och når han råcker ſigh fram öfwer bordet efter maten / ſå lyfft du up din nåfwa / och ſlå honom på hans kinben dåt aldra hårdaſt ſom du förmår / ſå mån du wara en goder drånger / om du detta törß. Swånnen låpp öfwer til Hogne / och når ſom Hogne lutar ſigh fram öfwer bor-

ces erga reum pœnas expoſcunt, dummodo adjutorem juſtiſſimum nanciſci queat. Nec mora allato in medium ſcuto mariti quod olim fuerat deaurato, auro probe repletum, ſimul amica fide ſe daturam pollicebatur. Ille opum magnitudinem ſtupens longe tamen majoris faciendum regium favorem aſſeveravit. Nec mora arma induit, collectosque ex nobilium equeſtri ordine centum viros perarmatos ſub ſignis adeſſe juſſit. Conſilium ſuggeſſit regina, trucidandos inprimis eſſe excubitores hoſpites, ut ſic intercepto aditu portæ, necem evadere nequeant Niflungi reliqui intra horti pomeria exiſtentes.

CAP. CCCLIII.

De tumultu Suſenſi.

HActenus ordinatis rebus ad convivii locum properans Regina menſæ una accumbit. Matris in amplexus accurrit celeriter filius Aldrianus. Eum blandè alloquuta mater, virtutum heroicarum cognatæ familiæ ſtrenuum imitatorem ſe gerere juſſit, ſimul ſtimulos addens ut inſigni audaciæ ſpecimine Hognium adiret, eique ad dapes hauriendas inclinanti, colaphum quo maxime poterit niſu impingat. Tali facinore juveniles auſus probari. Sermone ſtimulatus puer nihil non audendum aggrediebatur, ac Hognio dum cibos captare conatur, pugnum infligit ultra puerile robur validius multum.

Sveinninn rann thegar yfir til Hogna/ oc tha er Hogni lytur framm yfir bordit/ tha lystur sveinninn sinum nefa a hans kinn/ enn that hogg vard meira enn von væri at af sva ungum manni. Oc nu sinni vinstri hendi tekur Hogni sveinninn med harenu oc mælti: thetta hefur thu ei giort med thinu radi/ oc eigi med radi Attila Kongs fadur thins/helldur er thetta eggian thinnar modur/ oc theß mantu nu litt niota thessu sinni. Oc sinni hægri hendi tekur Hogni umm medalkafla sins sverds oc dregur or slidrum/ oc hoggur af hofud sveinsins/ oc kastar hofdinu a briost Grimhilldi. Tha mælti Hogni : i thessium apalldurs gardi dreckum vier gott vin/ oc that verdum vier dyrt at kaupa/ ena fyrstu skulld lyk ec med thessu Grimhilldi syster/ oc enn hoggur hann yfir hofud Folkher/ oc fostra sveinsins oc af hofudit; Nu er launad drottningu sem vert er/ hversu thu giættir thessa sveins. Nu hleypur Attila Kongur upp oc kallar: standi upp Hunir allir minir menn oc vapni sic oc drepi Niflunga. Oc nu hleypur upp hver madur er var i gardenom. Enn Niflungar bregda nu sverdum sinum. At radum Grimhilldar voru breyddar firir utan gards-hlidit nautabudir rablautar/ oc tha er Niflungar laupo utaf gardenom / falla their a hudonum/ oc thar fer margur madur sva at hann fieck bana. Enn Irungur stendur thar med sina menn/ oc drepur thar margann godann dreing/ oc la nu valurinn morgum hundrudum i gardinum.

bordet / då slår swännen medh sin näswa på hans kindben / och tog det hårdare än förhoppning kunde wara af så ungan pilter. Hogne tager medh sin wänstra hand swännen i håret / och sade/ detta haswer du icke giordt af ditt råd / och icke af Konung Attilas dins faders råd / men heller är detta dins moders upäggiande/ hwilket du denna gången skal litet niuta til goda. Medh sin högra hand tager Hogne om fästet af sitt swärd / drager det utur slidan/ och hugger huswudet af pilten / kastandes Grimhilder i bröstet medh huswudet / och sade: uthi denna trägård drickiom wi godt wijn/ och det måste wi dyrt betala/ den största skulld betalte jag med detta til min syster Grimhilder ; och än hugger han öfwer Folkhers huswud til piltens tuchtmästare och af hans huswud. Nu är drottningen lönt efter hennes förtienst/ och som du haswer lärt denna unga pilt. Nu löper Konung Attila up och ropar: stånde upp Huner alla mina män och dräper Niflungar. Och nu löper upp hwar man som war i gården. Och Niflungar draga uth sina swärd. Efter Grimhilders råd woro bredde uthom porten rå och blöta nötehudar / och när Niflungarna komma uthaf gårgen/ falla de på hudarna/ och mången man får där sin död. Men Irunger står där medh sina män/ och dräper mången goder man / och låg på walstaden i gårdenom många hundrade.

CCCLIV.

Subito Hognius læva pueri crines corripiens, non proprii consilii neque paterni etiam motu isthæc talia eum commisisse ait, sed maternis animatum persuasionibus, cujus temerarii facti pœnas vicissim luere deceat. Ac subitò evaginato dextera manu gladio, caput pueri amputavit, idque in sinum Grimhildis projecit, simul fassus dulces quos hauserant convivæ vini liquores, haud dubie cariori pretio mox exsolvendos fore. Sorori equidem suæ sortem primariam sic retribui debuisse. Hoc dicto citius superne Folkerum vibrato gladio magistrum regii pueri capite detruncavit. Ita regina luendam fuisse culpam instigati pueri causa. Non poterat diutius contineri Attila quin commotior ipse Hunos suos raptim ad arma conclamaret, quaque possent Niflungos occiderent. Fit regia in aula concursus hominum maximus. Sic necessitate coacti Niflungi gladiis strictis defensionem parabant. Sed vero consilio Grimhildis foras portam pomarii exposita in terræ solo erant bubalorum coria, quorum lubricitate fallerentur passus Niflungorum exire properantium. Fuit utique multis exitio tendiculum istud. Quippe in insidiis proxime cum cohorte sua constitutus Irungus, multos fortissimorum virorum occidit; jamque prostratorum cadaveribus passim humus obtegebatur.

CAP.

CCCLIV. CAP.

Umm bardaga Niflunga.

NU er Niflungar sinna at their lata sina menn tha er ut koma af gardinum / snuaz their aptur oc gera enn a hrid annat sinni oc beriaz vid Huni i gardinum / oc ei lietta their adur enn their hafa drepid hvert mans barn af Hunum that er ei kom a flotta undañ. Attila Kongur stendur nu yfir einum kastala / oc eggiar thadan alla sina menn til atgaungu vid sina maga Niflunga; enn Thidrikur Kongur af Bern geingur heim i sinn gard med alla sina menn / oc thyckir storilla er sva margir hans godir vinir skulu ganga i tva stadi oc beriaz. Enn drottninginn Grimhilldur gerir that allan thann dag / tekur bryniör oc hialma/oc skiolldu oc sverd er Attila Kongur a/ oc vapnar med tha menn er beriaz vilia / oc stundum geingur hun ut i borgina oc eggiar menn atgaungu / oc kallar at hver madur er thiggia vill gull oc silfur oc goda gripi af henni/ soki at Niflungum oc drepi tha ; thetta er hennar athæfi allann thennann dag.

354. CAP.

Om Niflungarnas slachtning.

NIflungarne märckia at de hafwa mist sina män / då de uthkommo på gården / dy wända the sigh tilbaka / och giöra andra gången anfall / och slåß medh Hunerna uthi gården / och intet wända de förr igån än the hafwa dräpit hwart mansbarn af Hunerna / de som icke flydde undan. Konung Attila står uppe uthi ett torn / och förmanar alla sina män at träda dristeligen fram emot sina swågrar Niflungarna; men Konung Thidrik af Bärn går hem i sin gård medh alla sina män / och tycker ganska illa at så många hans goda wänner / skola gå uti twenne parti och slåß. Drottning Grimhilder giör intet annat hela den dagen / än tager harnesk och hiälmar och skiöldar och swärd som Konnng Attila äger / och wäpnar där med the män som slåß willia / och stundom går hon uth på slättet / uppmuntrandes folcket at gå fram / och säger / at hwar man som wil begiära guld och sölfwer och andra goda saker af henne / de sökie fram och dräpe Niflungar; detta är hennes förehafwande hela den dagen.

CCCLV. CAP.

Umm orrustu i Holmgardi / oc framgaungu oc hetiuskap Hogna Alldrians sonar.

NU verdur snorp orusta thennañ dag er Hunir sækia gardinn enn Niflun-

355. CAP.

Om Susa eller Holmgårds slaget / och Hognes och des bröders framgång.

NU war denne dagen en hård strid / när Hunerna sökia in i gården der som Nif-

CAP. CCCLIV.

De Niflungorum pugna.

PErsenserunt tandem Niflungi suos qui extra portam collocati fuerant excubitores subdola inimicorum vi periisse, itaque collectis animis Hunos invadere decreverunt omnimoda internecione eos prosequenti. Stabat Attila in editiori castelli loco, unde imperium suis dabat ad fortiter Niflungos invadendum. Theodericus autem cum agmine suo intra hospitii septa concessit, maximopere dolens amicorum sibi hominum distractos ad arma animos. Cæterum Grimhildi nihil magis curæ erat, quam bellica in medium proferri instrumenta, quibus viri ad pugnam perarmari possent, quandoque etiam acclamationibus animos suis addere conatur, simul largitiones opimas fortiter dimicaturis pollicitans.

CAP. CCCLV.

De Hognii fratrumque ejus fortitudine.

FUit diei istius pugna acerrima, vim propulsantibus Niflungis adversus Hunos qui in hortum irrumpere conabantur. Et vero locus ille pugnæ peculiari nomine Holmgar-

lungar veria/ oc heitir Holmgardur er oruſtann ſtendur i/ oc ſva heitir hann enn i dag Niflunga Holmgardur. Hier verdur mikit mannfall hvartveggia af Hunum oc Niflungum/ oc tho falla Hunir halfu fleiri/ oc ſva drifur tho til mannfolk af herodum oc odrum borgum/ oc nu hafa Hunir halfu meira lid enn fyrſt er til var tekid. Nu mælti Hogni til Gunnars ſins brodur/ mier liſt ſva ſem Hunir oc Aumlungar muni margir fallnir vera/ enn ſva marga Hunſka menn ſem vier hafum drepit/ tha drifa tho til halfu fleiri or herodum/ oc er tho ſem vier gerom ecki/ enn hofdingiar Huna koma tho hvargi nær/ oc beriumz vier nalega vid thræla theirra/ nu er mier that hinn meſti harmur er ei komum vier utaf theſſum gardi/ oc mættum vier tha ſialfir kioſa vid hveria meñ vier ſkylldum beriaz/ enn gerla meigum vier ſia hverſo theßi leikur man fara ef ſva buit ſkal ſtanda. Niflungar munu falla thott helldur tholi their ſpiot oc ſkot Huna enn ſverd theirra; Enn ecki afrek meigum vier vinna/ ef eigi meigum vier niota vorra hauggvapna vid Huni/ oc nu vil ec/ ſeigir hann/ at vier leitum ut af gardinum dreingilega. Eñ ſteinveggur var gerr umm thennann gard lundur ſem borgar veggur/ oc ſami ſteinveggur er umm hann enn nu i dag. Nu laupa their Hogni a veſtanverdann gardinn/ thar var ſteinveggurinn hellſt ſtockinn. Nu briota Niflungar vegginn allſterklega/ oc ei lietta their adur hlid er a gardinum oc nu hleypur Hogni the-

Niflungarna woro/ och heter Holmgård der ſom ſtriden ſtod/ och ſå heter han än i dagh Niflunga Holmgårder. Här warder mycken manſpillo både af Huner och Niflungar/ och falla Hunerna halfparten mera; Men kommer doch mera manfälck til af häraden och andra ſtäder/ och nu hafwa Hunerna halfparten mera krigzfälck än när ſom de förſt begynte. Hogne ſade til ſina bröder/ migh tyckes ſåſom Huner och Aumlungar måge til ſtort antal wara fallne; Men ſå många Huneſka män ſom wi hafwa dräpit/ likwäl kommer flera til af Häraden/ och är lika ſom wi giorde intet; Men Hunernas höfdingar komma intet när til/ och näſtan ſlåß wi medh deras trählar. Nu är migh det ſtörſta förtret/ at wi intet kunna komma utaf denna gården/ så finge wi då ſiälfwa uthwällia oß medh hwilka män wi ſkulle ſlåß/ oc kunna wi ſkenbarligen ſe huru denna leken wil lychtas/ om ſå ſkal alt tilgå. Niflungar måſte nu falla emedan de ſkole tåhla Hunernas ſpiut och ſkått mera än deras ſwärd/ och intet kunna wi ſtort motſtånd giöra/ om wi icke få niuta wåra huggwärjor emot Hunerna/ och nu wil jag/ ſade han/ at wi ſökia manligen utaf gården. En ſtenmur war giord om denna gården ſå fatter ſom en beſäſtning/ ſamma ſteenmur är där än i dag. Nu löper Hogne på wänſtra ſidan uthi gården/ där ſom muren war något remnat. Niflungarna bryta wåldeligen neder muren/ och intet wända de förr igån/ än ett holl är igenom muren. Igenom hwilket Hogne löper ſtraxt uth/ finnandes där utan före en bred gata ſom ſträckte ſigh på twå ſidor. Gernoz och Giſlher föllia honom och många Niflungar/ och ſökia fram mellan huſen. Då kom emot däm Greſwe Blodlin medh ſitt föllie/ och bliſwer nu dem emellan en hård ſtrijd. Nu lå-

gårdur vocatus ex celebri illo Niflungenſium conflictu, hodieque appellationis vocabulum addititium ſervat, diciturque Holmgardia Niflungorum. Fuit ſtrages utrinque magna, cadentibus tamen duplo pluribus partium Hunorum. Interea ex territoriorum urbiumque vicinia concurrente multitudine valde augebatur Hunorum cohors. Tunc Gunnarum fratrem compellans Hognius, utique ſibi conſtare ait, cecidiſſe Hunorum atque Amlungenſium valde multos, increſcente nihilominus numero adventitiorum hominum ex proximis pagis advolantium, quaſi inani hactenus conflictum fuiſſet opera. Id vero inglorium quàm maxime, quod ducibus poſt principia latitantibus, cum ignobiliori plebe pugna conſerenda ſit. Inſuper loci arctiorem campum impedire majorum progreſſuum ſucceſſus. Proinde perrupto ſepto, hoſtem pro lubitu provocandum eſſe, ne irrito conatu pugnæ labor impendatur. Interim arctiori loco incluſos Niflungos telis jaculisque magis quam Hunorum gladiis oppeti. Horum vim repelli non poſſe donec commodior ſubveniat occaſio, gladiorum ictibus certamen inſtituendi. Maturo proinde conſilio, querendam eſſe exitus viam quocunque fas fuerit animorum fortitudine. Erat hortus lapidum macerie cinctus, cujus hodieque perſiſtit integrum opus. Hanc perrumpendi commodiſſima viſa eſt pars illa verſus occidentem, quæ ſciſſuram antehac paſſa fuerat. Et vero ſtrenue maceriem ſubruere aggreſſi Niflungi, via tandem adaperta exiverunt. Hac adgreſſos excepit platea latior ſepto utrinque munita. Hognium ductorem ſequebantur Gernotzius atque Gilsherus cum Niflungorum caterva, medias intra ædium

thegar ut umm hlidit/oc thar firir ukann er stræti breitt oc hallir a tvær hendur oc ecki er mint. Gernoz oc Gislher fylgia hanum oc margir Niflungar/ oc sokia framm a milli husanna. Tha kom a moti theim Blodlin Jarl med sina sveit/oc verdur thar nu theirra a milli snorp orosta. Nu lata Hunir vid kveda sina ludra/oc kalla at Niflungar ero ut komnir or gardinom/ oc thar til drifa nu allir Hunar/ oc nu er Hertuginn Blodlin kominn i orosto vid Niflunga/ drifa nu til Hunir thessarar orustu/ sva at hvert stræti er fullt thar i nand af Hunum/oc verda nu Niflungar ofurlidi bornir/ oc hrockva inn aptur i gardinn. Eñ Hogni upp at hollini/ oc stydur sinu baki vid hurd hallarennar/ oc hun var lukt/ oc skytur firir sic skylldinum/ oc hoggur sinni hendi hvern mann yfir annann/ af sumum hendur eda fætur/ sumum hofud/ suma sundur i midiu/ oc einginn sokir sva at honum/ at ei hefur thvilika kaup ferd/ oc sva mikil throng er thar umm at their er drepnir eru meigu varla falla til jardar/ oc sva ver hañ sic med sinum skylldi/ at ecki fær hann sar. Oc a vinstri lid Niflungum stendur holl Thidriks Kongs/ oc thar stendur hann sialfur uppi a vigskordum med allt alvapnat sitt lid.

låta Hunerna blåsa i sina ludrar/ och såya at Niflungarna äre komne uthur gården/ och dijt samla sigh alla Huner. Och när Hertig Blodlin kommer til stridz medh Niflungar/då samkas Hunerna til denna strid/ i sådan myckenhet/ at hwar gata är full af Huner/ därföre warda Niflungar slagne tilbaka/ och wika nu åter tilbaka i gården. Men Hogne lopp upp i salen och stödier sin rygg wid salsdören/ efter hon war igån stångd/ och sätter för sigh skiöllden/ och hugger medh sina händer hwar man öfwer annan/ af somlige händer/ af somlige fötter/ somlige hufwudet/och somlige mitt i tu/ och ingen söker så åth honom at han får icke sådan wedergällning; men sådan trångsel är där omkring/ at de som äro dräpne måge näppligen falla til jorden/ och så wärjer han sigh med sin skiölld/ at icke får han sår. Och på den wänstra sidan om Nislungarna är Konung Thidriks saal/ och där ständer hån siälfwer uppe i ett torn/ medh alt sitt fålk wäpnat.

CCCLVI. CAP.

Afelok Gunnars Kongs.

THangat til kom Gernoz oc snyr bakino ad einum vegg/ oc vardi sic mannlega/ oc drap margann mann. Hynir soktu sva fast at honum/at hann sagdi til Thidriks Kongs: vel mættir thu ganga hingad med thina menn oc hialpa oß/

356. CAP.

Om Konung Gunnars död.

NÄr kom Gernos och wände ryggen til en wägg/ och wärde sigh manneliga/ och dräpte mången man. Huner sökte så fast til honom/ at Gernos sade til Konung Thidrik: wäl måtte du komma hijt med dina män och hiälpa oß/ och låt icke fåå män slåß medh så män-

ædium aperturas transire conati, cum adventante in occursum Blodlino Jarlo militumque cohorte pugnæ certamen validissime incruduit. Enimvero Huni inflatis tubis significabant Niflungos perrupta macerie viam sibi aperuisse. Concurrunt mox Huni, Blodlino depugnanti opem laturi. Horum mox multitudine oppleta platea, cum obsistere nequirent Niflungi intra maceriem denuo se recipere coacti sunt. Hognius autem audaciori impetu ad superius palatium perrupit, arqui obverso tergo juxta portam pessulo clausam vibrato ense quoslibet propius accedere ausos, membrorum misera amputatione passim mulctavit. Jacebant confertim prostrata humi occisorum cadavera cumuli in modum, strenue interim corpus scuto obtectum servans Hognius, ne irruentium ictibus læderetur. Erat ad lævam palatii hospitium Theoderici, qui editiorem speculam cum armatorum sodalium turma conscenderat.

CAP. CCCLVI.

De morte Gunnari.

SUpervenerat etiam Gernotzius, qui suffultus parietis præsidio mascule admodum se defendit magna inimicorum strage. Tandem ingruentibus ferocius Hunis, Theodericum sermone admonuit, quantopere officii ratio suadere debebat, subvenien-

 dum

oß/ oc lata ecki faa menn beriaſt vid ſva marga. Thidrikur Kongur ſvaradi/ minn godi vin Gernoz/ that er mier mikill harmur at mißa nu ſva marga mina goda vini/ ec kann eigi thar at gera / ec vil eigi beriaſt vid folk Attila Kongs/ oc eigi vil ec ydur mein giora that ec ennu veit. Gunnar Kongur var tha i gardinum / oc heyrdi at hans brodir thurfti lids vid / theß vegna kom hann ut med ſina menn ut umm that hlid ſem their hofdu adur giort a ſteinveggnum / thar ſtod firir utan Hertugi Blodlin / oc margir Hynir hia honum. Gunnar Kongur geck dreingilega framm / ſva at einginn af hans monnum ſem med honum voro vorduſt ſva hrauſtlega. Tha mætti honum Greifi Oſid frændi Attila Kongs med ſina ſveit / Gunnar Kongur bardiſt af mikilli hreyſti allan thañ dag ut / oc hafdi ongvann ſier til hialpar/ utann ſtod midt inn i Huna her alleiñ/ oc var tha ſva threyttur at hann var fanginn ; ſidann toku their hann hondum oc bundu hann / oc færdu hann fiotradann Attila Kongi / tha liet Attila Kongur kaſta honum i ſinn ormaturn/ oc liet Gunnar Kongur thar lif ſitt/ oc ſa ſami turn ſtendur mitt i Suſa.

många mån. Konung Thidrik ſwarade: min goda wån Gernos/ dåt år migh en ſtor förtret/ at miſta mången godan wån / jagh kan dår intet til giöra/ jagh wil intet ſlåß medh Konung Attilas fålk/ intet ondt wil jagh ock eder giöra/ dåt jagh ån weet. Konung Gunnar war i gården/ han hörde at hans bröder tarfwade hiålp / ty kom han uth medh ſine mån igenom det hålet de hade brutit på muren; dår utan före ſtod Hertig Blodlin/ och många Huner med honom. Konung Gunnar gick manligen til dåm/ ſå at ingen af hans mån / war ſå frimodig ſom han war. Då mötte honom Grefwe Oſid/ Konung Attilas frånde medh mycket fålk. Konung Gunnar wårde ſigh manliga hela dån dagen igenom/ han hade ingen hiålp/ uthan ſtodh allena mitt i Huna håren / och war då ſå trötter at han måtte gifwa ſigh fången. De togo honom faſt / och förde honom bunden til Konung Attila / då låt han kaſta honom i ſitt ormetorn / och dår miſte Konung Gunnar ſitt lijf / dåt ſamma torn war belåget mitt i Suſa.

CAP. CCCLVII.

Umm frammgongu Hogna oc hans brædra.

THetta fieck at heyra Hogni oc Gernoz at theirra brodir Gunnar Kongur var tekinn til fanga/ tha hliop Hogni fra dyronum oc ut a ſtrætid/ oc hio nidur hvorn mann ſem firir honum var/ oc

ein-

357. CAP.

Om Hognes och hans bröders tapperhet.

DÅt hörde Hogne och Gernos at deras broder Konung Gunnar war fången. Då ſprang Hogne ifrån dören och uth på gatan/ och nedergiorde hwar man han fann/ och då torde ingen bida honom. Gernos

dum debiliori parti adverſus validiorum inſultus. Verum Theodericus excuſatione idonea ſibi condonandum exiſtimavit ; quod minime liceat amicorum diſceptantium parti alterutræ, offenſionis evitandæ cauſa , auxiliares manus præſtare. Perceperat interim Gunnarus opis maximopere indigum eſſe fratrem, itaque per mœnium fracturam cum ſuis erumpere viſum , quamvis obſiſtente Blodlino atque Hunorum agmine in ſpatioſo plateæ ambitu. Progrediebatur nihilominus intrepide Gunnarus, incitamentum imperterriti animi ſuis adjiciens , cum Attilæ cognatus Oſidus ſuum agmen adventanti fortius objecit. Equidem diutine oppugnantium impetum ſuſtinuit Gunnarus , medio in hoſtium agmine remotis auxiliis ſe defendens, donec virium robore deſtitutus , caperetur. Vinctus ad Attilam deductus in carceris ſqualidiſſimi locum conjiciebatur, ubi vitæ finem habuit.

CAP. CCCLVII.

De Hognii atque fratrum fortitudine.

SUbito cum capti regis fama perlata eſſet ad Hognium atque Gernotzium, relicta qua juxta portam ſuffulti fuerant ſtatione in plateam perrumpunt , obvios quoscunque valido impetu proſternentes. Enimvero fratris Hognii ad exemplum vibrato

am-

eingiun thordi nu hans at bida. Gernoz giordi slikt hid sama oc hio til beggia handa / oc hvorn thann hialm sem hann hio uppa/ tha sneid hans sverd sundur oc gaf eigi stadar firr enn i jordunni; junkherra Gislher fylgdi honum alldreingilega / oc drap margann mann med sinu sverdi Gram. Tha hlupu Niflungar ut ur gardinum sva hreystilega/ at Hynir fiellu nidur firir fotum theim / sva at their toku stor hopum til at flyia hvor til sins heimkynnis. Attila Kongur geck nu uppa/ oc hafdi sleigit aptur dyronum eptir sier sva at Niflungar skylldu ecki koma inn til hans. Tha æptu Niflungar stort op / oc kolludu at Hunir skylldu flyia/ oc sogdust vilia hefna sins skada. Nu flyia Hunir oc var tha miog myrkt af nott / enn Niflungar sækia eptir nidur firir slotid/ oc drapu alla tha er their fundu. Margreifi Rodingeir geck i holl Thidriks Kongs / oc var thar umm nottina. Enn Hertugi Blodlin oc Riddari Irungur geingu hvor i sitt herbergi / oc tha var nottinn sva dimm at eingiun kunni sia. Tha safnadist miog mikit folk inn i borgina af Hunum oc sofnudust saman. Tha liet Hogni blasa i sina ludra/ oc kalladi saman alla sina menn oc stod upp a einum mur. Oc sem allir Niflungar komu til samans/ tha spurdi Hogni Gernoz brodur sinn / hvat marga menn hofum vier nu mist med Gunnari Kongi? edur hvorsu marga menn hofum vier nu eptir? Sidann fylkia their nu sinum monnum at nyiu/ oc setia upp merki sin/ oc

nos giorde deßlikes / och högg medh båda händer / hans swärd stannade intet/ uppå hwad hiälm han högg/ förr än i jorden; och honom följde juncker Gislher manligen / och dräpte många män med sitt swärd Gram. Då trädde Niflungar uthur gården så manligen / at Huner störte för deras fötter / och de öfrige i stora hopar begynte fly hwar i sitt behåll. Konung Attila gick uppå tornet / och hade låtet dören igån efter sigh / och achtade at Niflungar intet kommo in til honom. Då ropa Niflungar med stort roop/ at Hunerna skulle fly / och sade de willia hämna sin skada. Hunerna flydde då / och wardt fast mörkt af natten; Men Niflungar foro neder om slättet / och slogo ihiäl alla de där funno. Margrefwe Rodinger geck i Thidriks härbärge/ och blef där om nattena/ och Hertig Blodlin och Grefwe Irung gingo hwar i sitt härbärge / och då war natten så mörck at ingen kunde see; då samlades så mycket in af Hunerna som drogo sig tilhopa. Hogne lät blåsa uthi sina ludrar / och kallade samman alt sitt fålk / och stod uppå en mur. När som alla Niflungar woro när honom / då sporde Hogne sin broder Gernos: huru mycket fålk hafwa wij mist medh Konung Gunnar? eller huru mycket fålk hafwa wi igån? De stälte sitt fålk af nyo uthi troppar/ och satte upp sitt Baner / och räknade at de hade siuhundrade igån / och trehundrade hade de mist. Då sade Hogne / wi hafwa än fålck nogh igån / och skola Huner mista mången man förr än wi falla alla til jorden. Och änsjade han: wore nu dager/ och kunde wi se at slåß som nu är natt / då måtte wij nu få seger / ty Konung Attila hafwer litet mera krigsfålk än wij hafwa; men skola wi här förtöfwa til des dager blifwer/ då lärer de församlas för slätzporten utur häraden/ och

ambabus manibus gladio, oppugnantium scuta galeasque præcidit. Proxime eum insequutus magna ferocia Gilsherus, memorabilem virtutem gladii Grammii comprobavit. Quin & Niflungi per mœnium patens ostium erumpentes, mascule Hunos prostratum ibant, ut quæ obstiterant agmina in fugam conjecta sint. In turrim proximam concedere coactus Attila, portam adversus oppetentium insultus obseraverat. Clamarunt Niflungi, fugam Hunis capessendam esse, ne omnimodo exitio perire malint justissimæ ultionis. Nec mora in fugam conversi sunt Huni sub noctis obscurum, perpetua cæde grassantibus Niflungis juxta castelli munimenta. Cœnaculum Theoderici subingressus Rodingeirius per noctem ibi substitit. Sua etiam hospitia subintraverunt Blodlinus atque Irungus, nimia caligine oculorum visum intercipiente. Interim beneficio noctis congregabantur Huni intra castelli munimenta. Commodum Hognius inflatis tubis, conscenso editiore muri loco agmina sua convocavit. Congregatis singulis, fratrem Gernotzium sciscitabatur, quanta clade hactenus pugna steterat simul amisso Rege Gunnaro; quantusque superstitum numerus haberi queat. Mox militum censu habito erectisque vexillis septingenti numerabantur bellatores, desiderati trini centum. Hoc suorum numero gloriabundus Hognius, care omnino constiturum Hunis certamen dixit, antequam horum expugnaverint solidum agmen. Nihil autem magis præoptabat quam lucis proximi usuram, de victoria nihil desperans, numero quamvis militum prævalente Attila. Interim præcavendum, ne matutini ante temporis lucem adaucto

oc reiknudu at their hofdu sio hundrud eptir/ oc thriu hundrud hofdu their mist. Tha mælti Hogni / vier hofum enn nu mikit folk eptir / oc skulu Hunir missa margann mann firr enn vier follum allir til jardar. Oc enn mælti Hogni/ væri nu dagur oc mættum vier sia at beriaz sva sem nu er nott/tha mundum vier fa nu sigur/ nu hefur Attila Kongur litlu meira lid enn vier hofum: enn ef vier bidum hier til theß er dagar tha man drifa til borgar lid af herodum / oc munum vier tha eiga vid sva mikit lid at oß man vera ofur efli / oc eigi veit ec hvart vier munum nockut frægdar verk vinna adur vier latum vart lif/ oc mikill harmur er vier faum oß ei elld/ tha myndum vier enn meiga beriast. Oc nu snyr Hogni brott med fa menn / oc thar nær var eitt steikara hus / oc thar fa their sier elld/ oc kasta thegar theim elldi i husit oc brenna upp / oc nu gerir liost umm alla borgina.

och då måste wi slåß medh så mycket fålk / at de warda oß öfwermächtige / och intet wet jagh / om wi kunna giöra någon märckelig gierning/ för än wi mista wårt lif/ och stor förtret äret/ wi fåm oß icke eld / då kunde wi än slåß. Och nu wänder Hogne sigh bort medh några såå män / och där strax hos war ett Stekarehus./ i hwilket de taga sigh eld/ och kasta den i huset / och bränna dät upp / så at dät blifwer liust om hela slåttet.

CCCLVIII. CAP.

Umm bardaga Niflunga oc Huna.

Tha setia Niflungar upp sinn merki/ oc ganga umm borgina med kalli oc ludra thyt/ oc eggia Huni at sokia at sier er their koma firir hallirnar. Enn Hunir standa a vigskordum uppi oc skiota a tha/oc hvarir a adra/ oc vilia Hunir ei beriaz firir dagan / oc tho drepa Niflungar margt manna a theirri nott. Oc nu dagar/ tha hlaupa Hunir upp a borgina / oc ganga inn their er sott hafa af hierodum/ oc hafa tha allmikinn her.

358. CAP.

Om Niflungarnas och Hunernas slagzmål.

Niflungar sättia upp sitt Baner/ och gå kring om slåttet med rop och ludra blåsning / och bedia Hunerna komma att slåß medh sigh / uthan för sahlen. Men Hunerna stå uppe på wallen och skiuta åth Niflungarne / och de åth dem igån / och intet wilja Hunerna slåß förr än dät blifwer dager. Doch likwäl dräpa Niflungar den natten mången man. J dagningen löpa Hunerna upp på slåttet/ och då ingå de som af landet hafwa fölgt dit / så at då blifwer där en ganska stor här.

CCCLIX.

aucto Attilæ militum ex vicinis territoriis advolantium numero, multitudinis insultu, anceps reddatur victoriæ palma. Consultius proinde maturata pugna ad lucernæ lumen cum hoste congredi. Hæc proloquutus Hognius, comitatu exiguo stipatus, ad cauponam in vicinia proximam divertit, illic arrepto igni domoque succensa flammam ingentem excitavit, qua urbis collustrabantur recessus omnes.

CAP. CCCLVIII.

De Niflungorum conflictu contra Hunos.

NEc mora Huni prolatis in medium vexillis, clamore pariter ac tubarum sonitu Hunos ad certamen provocarunt. Stabant autem Huni in celsiore munimenti loco. Sic tela alterutrarum partium quamvis crebro vibrarentur, pugnæ nihilominus certamen declinandum putarunt Huni donec auroræ illucesceret lumen, clade suorum insigni in illa nocte fracti. Et vero diluculo facto, castelli munimenta tueri conabantur Huni, confluentibus undique novis copiis, quorum accessione augebatur illorum exercitus.

CAP.

CCCLIX. CAP.

Fall Hertuga Blodlins.

Tha setia hvarir tveggio upp sin merki/ oc blasa ollum sinum ludrum/ oc thar næst verdur hin snarpasta orusta oc long/ oc sokia Hunir nu alldreingilega framm/ eggiar nu hver annann. Oc Grimhilldur drottning eggiar nu hvern mann/ at drepa skal af Niflungum slikt allt sem ma/ oc bydur thar til gull oc silfur. Theñañ dag eru their Hertugi Blodlin oc Irungur i bardaga/ oc nu er Attila Kongur hvergi ner. Gernoz lætur bera sitt merki i mot Blodlin/ oc gangaz thær tvinnar fylkingar at moti med miklu kappi. Nu geingur Gernos framm fra ollum sinum monnum/ oc hoggur a tvær hlidar sier/ oc drepur nu margann mann/ oc nu kemur i gegn honum Hertugi Blodlin/ oc hefia their thar sitt einvigi med storum hoggum/ oc sokia langa rid allraustimannlega / oc Gernoz skilst sva thadann/ at hann hefur af hoggit hofud Blodlins / oc nu gera Niflungar mikit af sier/ oc er nu fallinn ein hofdingi Huna.

359. CAP.

Om Hertig Blodlins fall.

Nu sättia bägge parterne upp sin Baner / och bläsa uthi alla sina ludrar / och där näst warder en härd och läng strid. Hunerna träda ganska manligen fram / den ena förmanar den andra til manlighet; Drottning Grimhilder äggiar hwar man til at dräpa Niflungar efter sin yttersta förmägo/ och biuder uth där före gull och silfwer. Denna dagh är bäde Hertig Blodlin och Irunger uti striden / men dä war Konung Attila intet där hos. Gernos läter bära sitt Baner emot Blodlin/ och gänga där twänne fälkhopar emot hwar andra medh stort kämpande. Gernos gär fram för alla sina män / och hugger pä bäda sidor för sigh/ och dräper mängen man; Emot honom kommer Hertig Blodlin/ och begynna de sin kamp medh stora hugg / och fächta en längan stund ganska frimodeligen / och Gernos skillies sä dädan / at han hafwer afhuggit Blodlins huswud/ hwar af Niflungarne mycket gladde sigh/ efter som nu woro fallen en höfding ibland Hunerna.

CCCLX. CAP.

Umm frammgongu Hogna/ oc fall Irungs Riddara.

Oc tha hoyrir Rodingeir Margreifi/ oc verdur reydur miog/ at fallinn er Blodlin Hertugi/ oc kallar a sina menn at nu skulu their beriast oc drepa Niflungā/

360. CAP.

Om Hognes framgäng och Irung Riddares fall.

När Margrefwe Rodinger hörer / at Hertig Blodlin är fallen / blifwer han mycket wred/ och ropar til sina män / at nu skulle de släß och dräpa Niflungar. Han läter bä-

CAP. CCCLIX.

De Blodlini morte.

Erectis vexillis cum classicum sonum edidissent, acerrimo impetu concurrunt, exstimulantibus alterutros Hunis ad fortius audendum. Animos etiam cunctis addere conabatur Grimhildis, eximia donaria fortiter pugnantibus pollicita. Isthoc die inter Blodlinum & Irungum pugna exarserat, absente tunc Attila. Gernotzio vexillum adversus Blodlinum inferente, agminum utrinque concursus fuit acerrimus. Enimvero Gernotzius ante prima signa pugnans, ancipiti vibratione gladii stragem multam edidit, cum prodeunte in adversum Blodlino multa animorum contentione de palma obtinenda decertarunt. Prævalebat tandem Gernotzius, prociso capite Blodlini. Isthac victoria plurimum gloriabantur Niflungi, occiso præsertim Hunorum duce fortissimo.

CAP. CCCLX.

De Irungi morte.

Nunciata morte Blodlini admodum excanduit Rodingeirus, vocatisque militibus suis Niflungos adoriri jussit. Ac mox vexillo ante aciem primam prolato, confertim cæde-

ga / oc lætur hann bera merki ſitt framm i oruſtu allroyſtimannlega / oc firir honumi falla Niflungar/ oc nu hefur hann bariſt langa rid. Nu geingur Hogni einſaman framm i midiann her Huna/ oc hoggur annari ſinni hendi hvartveggia til hogri handar oc vinſtri handar/ oc firir ſic framm Huni ſva langt ſem ſverd hans tekur / oc mikit vegur hann oc med ſinu ſpioti / oc allar hendur hefur hann nu blodugar upp til axlar/oc oll er hans brynia ſem droyri/ oc ſva leingi hefur hann nu bariz/oc ſva langt er hann kominn i her Huna / at nalega er hann nu modur/ oc eigi veit hann nu hvort hann fær aptur komiz til ſinna manna/oc ſnyr at einni holl/ oc brytur upp hollina/ oc geingur inn / oc ſnyr aptur at dyronum/ oc nemur tha ſtadar oc hvilir ſic. Rodingeir Margreifi geingur nu hart framm a hendur Niflungum/ oc verdur thar nu mikil oruſta. Nu ſokia Hunir at hollinni thar ſem Hogni var inni/ oc hann ver dyrenar/ oc drepur margann mann. Nu ſer Grimhilldur thetta hvar Hogni er/ oc ſva at hann drepur margann mann/ hun kallar hatt a Huni oc bidur at their ſkulu ſla elldi i hollina/ thvi at af trie var giort hraf hallarenar; oc ſva er giort. Tha kallar Grimhilldur ſinn kiæra vin Irung/ godi Irung ſagdi hun/ nu mattu ſokia at Hogna thar ſem hann er i einu huſi/ fa mier nu hans hofud/ enn ec man fylla thinn ſkiolld af raudu gulli. Nu ſnyr Irungur til hallarennar hvatlega ſem drottning bad/ oc nu er reykur vordinn i hollinni thar ſem Hog=

båra ſitt Baner fram uthi ſtriden ganſka manligen/ och för honom falla Niflungar/ ſedan han hade ſlagetz en långan ſtund. Hogne går enſammen fram mitt uthi Huna hären/ och hugger medh bägge ſina händer både til högra och wänſtra handen/ och fram för ſigh Huner/ ſå långt ſom hans ſwärd räcker/ och mången dräper han medh ſitt ſpiut/ och händerna hafwer han blodgat alt up til axlarna/ och alt hans harneſk/ är ſom ny drupen blod; och ſå länge hafwer han nu ſlages/ och ſå långt är han nu kommen i Huna här at näſtan är han heel tröttter/ intet wetandes hurulunda han ſkal komma tilbaka til ſina män; Han wänder ſigh fördenſkull til en ſahl/ och bryter honom up/ går där in/ och wänder ſigh åter til dören/ ſtanandes där at hwila ſigh. Margrefwe Rodinger går emedlertijd härdt fram på Niflungarna/ och warder där en hård ſtrid. Hunerna ſökia til ſalen där Hogne är inne/ men han wärjer dören och dräper många män. Grimhilder ſer dätta hwar Hogne är/ och hurulunda han dräper många män/ hon ropar hårdt på Hunerna/ och beder däm kaſta eld i ſalen/ ty taket war alt af trä; och ſå blef dät giordt. Då kallar Grimhilder ſin gode wän Irung/ gode Irung ſade hon/ nu må du ſökia til Hogne där ſom han är i ett hus/ förſkaffa migh hans hufwud/ ſå ſkal jagh fylla din ſkiölld medh rödt gull. Irung wänder ſigh häftigt til ſalen ſom drottningen bad/ men nu är röker worden uthi ſalen där ſom Hogne är inne; Irung löper driſteligen in i ſalen/ och då han kom in/ hugger han driſteligen til Hogne medh ſitt ſwärd uppå hans lår/ ſå at harneſket går ſönder/ och ſå mycket af låret/ ſom dät mäſta ſtycket ſom til kittel hugges; då löper han ſtraxt uthur ſalen. Grimhilder ſer at Hogne blöder/ hon går til Irung och ſäger/ hör

cædebantur Niflungi pugna ſatis diutina. In medium Hunorum agmen irrumpens Hognius quaquaverſum ictus impetiit, non ſine hoſtium ſtrage. Etiam haſta cominus feriebat cruore multo manus atque loricam perfuſus. Longius tandem intra hoſtium agmen provectus erat, cum & viribus ſenſim deſtituebatur, nec ſine difficultate ad ſuos redire poterat, intra cœnaculi cujusdam parietes ſe recipere decrevit. Hujus itaque perrupto aditu, ad fores innitebatur. Interim acrius Niflungis inſiſtente Rodingeirio, pugna invaluit. Ingruentibus etiam Hunis ad oppugnandas cœnaculi fores, multi cœdebantur armis Hognii. Quod ipſum conſpicata Grimhildis, conſilium ſuggeſſit Hunis, ut immiſſa flamma ſuccendere conarentur cœnaculi teſtudinem ligneam. Talibus monitis impigre obtemperarunt Huni. Proxime Irungum compellans Grimhildis, hanc vel maxime operam impendere eum juſſit, ut præciſum Hognii caput ad ſeſe deferendum curet. Daturam ſe viciſſim opum cumulos ingentes, quantum implendæ galeæ ejus ſuffecturum ſit. Ille nec ſegnis cœnaculum juſſus oppetiit, mox domus interiora fumo exudarunt. Præcipiti tunc gradu intra cœnaculum irrumpens Irungus, ictu gladii validiſſimo Hognii femur appetiit, ita ut perrupta qua tegebatur lorica, particula coxendicis ſatis ampla præcideretur. Iſthoc patrato facinore, ex cœnaculo velocius ſe ſubduxit. Et vero Grimhildis deſtillante cruore vulnerum Hognii, iterum Irungi collaudans fidem, de interficiendo æmulo nihil non audere eum monuit. Quin & annulos aureos geminos palmæ inſtar victricis brabeum galeæ ejus ap-
pendit

Hogni er inni. Irungur hleypur inn i hollina alldiarflega/ oc tha er hann kom inn/ hoggur hann til Hogna alldiarflega med sinu sverdi a hans lær/ sva at i sundur nemur bryniuna oc sva mikit af lærinu sem hid mesta stycki that er til ketils er brytiad/ tha hleypur hann thegar ut or hollinni. Nu ser Grimhilldur at Hogna blodir/ oc geingur til Irungs oc mælti: hoyr minn liufi Irungur/ allra dreingia bestur/ nu veittir thu Hogna sar/ enn annat sinni mantu drepa hann. Hun tok tvo gullhringa oc spenti odrum umm hans hialmband enum hogra meginu/ enn odrum enum vinstra megiñ/ oc mælti: Irungur godi dreingur/ fær mier nu hofud Hogna/ thu skallt hafa sva mikit gull oc silfur sem thu villt mest fylla thinn skiolld oc vel annat iamu mikit. Oc nu hleypur Irungur annat sinn i hollina at Hogna/ oc nu varaz Hogni vid/ oc snyr i gegn honum/ oc leggur sinu spioti undir hans skiolld i hans brioft/ sva at sundur tekur bryniuna oc bukinn/ sva at umm herdarnar kom ut/ oc tha lætur Irungur sigaz vid steinveggin/ oc thessi steinveggur heitir Irungs veggur enn i dag/ oc spiotid Hogna nemur stadar i steinvegginum Tha mælti Hogni/ hefda ec sva golldit Grimhildi sina illsku/ sem nu gallt ec Irungi mitt sar/ tha hefdi ec latid dreingilega syngia mitt sverd i Hunalandi.

Hör migh min kära Irunger/ den bästa ibland alla män/ nu giorde du Hogne sår/ en annan gång må du dräpa honom. Hon togh twå gullringar och spänte den ena om hans hiälmband på den högra sidan/ och den andra på den wänstra sidan/ och sade: Gode man Irung/ föör migh nu Hognes huswud/ du skal hafwa så mycket gull och silfwer/ som du wil måst fylla din skiöld medh/ och ändoch en gång sa mycket. Irunger löper andra gången in i salen til Hogne/ och nu blef Hogne honom warse/ wänder sigh emot honom/ och sticker sitt spiut under hans skiöld uthi hans bröst/ så at brynian går sönder och i buken och uth igenom härdarna/ och då signar Irunger ned wid stenmuren/ och denna stenmur heter Irungz wäggen i dänna dag/ och Hognes spiut fastnade i stenmuren; Då sade Hogne/ hade jagh så wedergullit Grimhilder sin ondska/ som jagh nu wedergiälte Irunger mitt sår/ så hafwer jagh manligen lätit mitt swärd klinga i Hunaland.

CCCLXI. CAP.

Umm bardaga Gislhers/ oc fall Margreifa Rodingeirs.

A thessu bili eru nu mikill tidendi/ Rodingeir Margreifi sokir nu hart framm oc drepur Niflunga/ oc honum imot kemur junkherra Gislher/ oc nu noyta their sinna vapna/ oc sverd Gisl-

361. CAP.

Om Giszlers fächtande/ och Margref Rodingers fall.

Ut i denne weswan är där stora tidender; Margreswe Rodinger söker nu hårdt fram/ och dräper Nislungar/ emot honom kommer juncker Gislher/ och nu bruka de sina wapn: Gislhers swärd Gramer biter nu så wäl/

pendit, de capite Hognii ad sese adferendo admodum licitata, largis pollicitationibus minime vanam futuram operam. Promissis audentior factus Irungus, cœnaculum denuo adoriri haud veritus est. Novos insultus persentiebat Hognius, qui prætensa subito hasta subtus loricam non vano ictu, pectus Irungi medium transfodit, ferro juxta axillas pertranseunte. Parieti proximo innisus Irungus, mox viribus fatiscens in terram corruit. Hinc adeo nomen parieti peculiare inditum fuit de nomine Irungi, apparentque signa cuspidis hastæ Hognii ad parietem infixi. Hognius patrata cæde, immodestam malitiam sororis præclaro ultionis genere sic vindicari debuisse ait, ut simul constet minime irrito conatu in Hunalandiæ terra ferro se dimicavisse.

CAP. CCCLXI.

De Rodingeirii nece.

Fuit certamen istud majorum operum spicilegium; Quippe strenue contra Niflungos depugnante Rodingeirio, haud segnius suas partes tutabatur Gilsherus, qui admirabili virtute gladii Gramii galeas, loricas atque scuta passim obvia minutatim disseca-

Gislhers Gramur beit nu sva vel/ at tha er hann hoggur skiolld oc brynio oc hialma sneid sem klædi / oc thar fellur Rodingeir Margreifi firir Gislher daudur til jardar med storum sarum / oc thetta allt gerir hann med thvi sama sverdi / er firr gaf hann Gislher at vingiof.

wål/ at då han hugger sköld/ harnesk och hiålmar/ så skiår dåt så wål som kläde/ och dår faller Margrefwe Rodinger för Gislher döder til jorden/ medh stora sår ; och dätta hafwer han alt af-swärdet/ som han tilförende gaf Gislher til wånnegåfwa.

CCCLXII. CAP.

Fra frammgongu Folkhers.

Nu sækir hart framm Gernoz oc Gislher/ oc sokia inn i hollina Attila Kongs/ oc drepa thar margann mann. Enn Folkher hann sækir nu fast framm oc dreingilega at hollinni er Hogni er inni/ oc sva hoggur hann nu hvern mann yfir annann/ at alldrei stigur hann a bera jord/ helldur buk af buk ; oc nu ser Hogni hvar fer einn Niflungs madur oc fellir Huni oc vill veita honum lid. Nu spyr Hogni/ hver er sa madur er til min sokir sva dreingilega? Tha svarar hann/ ec er Folkher thinn fielagi / se gotuna nu ec hefur hier hoggvit. Tha svarar Hogni/ haf mikla Guds thank firir hversu thu liest syngia thitt sverd i hialmum Huna.

362. CAP.

Om Folkhers tapperhet.

Gernos och Gislher sökia hårdt fram/och in uthi Konung Attilas sahl/ dår de dråpa mången man/ men Folkher han söker nu fast fram och manliga til salen dår Hogne år inne/ och så hugger han hwar man öfwer annan/ at aldrig stiger han på baran jord/ heller buk af buk. Hogne ser hwar som framfarer en Niflungzman/ och fäller Huner/ och wil hiälpa honom. Hogne spörjer/ hwad år det för man som söker til mig? Då swarar han/ jagh år Folkher din stallbroder/ se hwilken gata jagh hafwer här huggit. Då swarade Hogne/ haf mycken tack dår före/ at du låt klinga ditt swärd i Hunernas hiälmar.

CCCLXIII. CAP.

Fra Thidriki Kongi oc Niflungum oc fall Gernoz.

Nu ser Thidrikur Kongur at Rodingeir Margreifi er daudur/ tha kallar hann hatt : Nu er daudur minn besti vin

363. CAP.

Om Konung Thidriks drabbning med Niflungarne/ i hwilket Gernos faller.

Konung Thidrik ser Margrefwe Rodinger wara döder/ då ropar han hårdt: Nu år död min båsta wån Margrefwe Rodinger. Nu

secavit, ac si panno quovis leviora fuissent. Sic vulneribus obrutus Rodingeirius, ante Gilsherum occubuit. Hæcce autem facinora patrata sunt gladio Grammio, quo antehac donatus ab ipso fuerat Gilsherus.

CAP. CCCLXII.

De fortitudine Folkeri.

Fortunæ secundantis auspiciis porro usuri Gernotzius atque Gilsherus, cœnaculum Attilæ regis petunt, multa illic cœde grassati. Nec minus insigni fortitudine animatus Folkerus ad cœnaculum illud viam sibi aperire conabatur, ubi Hognium adesse constabat. Hinc omnimoda cœde obvios prostravit, supra jugulatorum cadaverum cumulos, non humi incedens. Strenue sic depugnantem Niflungum, sibique in auxilium properantem cum vidisset Hognius; nomen ejus sibi indicari petiit. Ille Folkerum se adesse ait fidum sodalem, qui intrepida audacia hostium catervas prosternere valuerat. Hognius virtutem ejus admirandam collaudans, non sine Numinum auspiciis feliciter sic Hunorum impetum eum coërcuisse fatebatur.

CAP. CCCLXIII.

De Theoderici conflictu contra Niflungos, deque Gernotzii & Gisleri cæde.

Simulac cognita Theoderico cœdes Rodingeirii, desiderium mortui acerbe tulit, arctiori

vin Rodingeir Margreifi / nu ma ec ei leingur vera kyrr / taki allir minir menn sin vopn / oc verd ec nu bertast vid Niflunga. Nu geingur Thidrikur ofan a strætid / oc sva er sagt i Thydeskum kvædum / at thar var blaudum manni eigi vært er saman komu i vig Thidrikur oc Niflungar / oc sva vida hoyrir umm borgina hverso Eckisax syngur i hialmum Niflunga / oc nu er Thidrikur allreidur / enn Niflungar veria sic vel oc dreingilega / oc fella miog Aumlunga. Menn Thidriks Kongs oc Niflungar falla nu miog i thessari orustu. Nu sokir Thidrikur sva hart framm med sina menn / at godi dreingur Hogni af Troja fer nu undann med sitt hvassa sverd / thar er oc inni Gislher oc Gernoz / oc Thidrikur Kongur sokir nu eptir theim oc Meistari Hilldibrandur / oc nu er inni i hollinni Hogni oc Gislher oc Folkher. Nu geingur Thidrikur Kongur iñ i hollina alldiarflega / oc firir honum stendur Folkher i durunum / oc ver hanum / oc fyrsta hogg hoggur Thidrikur Kongur med sinu sverdi a hans hialm sva at hofudit fykur af / oc tha kemur Hogni i mot hanum / oc hefia their thar sitt einvigi / oc Meistari Hilldibrandur sokir at Gernoz / oc verdur thar mikill stormur / oc nu hoggur Hilldibrandur Gernoz med hinum mikla Lagulf / oc thar af fær Gernoz banasar / oc fellur nu daudur til jardar / oc nu standa ei fleiri upp i thessari holl their er vopnforir eru / enn thessir fiorir / Thidrikur oc Hogni med sitt vig / Hilldibrandur oc Gislher i odrum stad.

Nu kan jagh intet långer wara stilla / tage alla mina mån sina wapn / och måste jagh nu igen slåß medh Niflungar. Sedan går Thidriker uth på gatan / och så är i Tyska wisor sagt / at intet war gådt för blödige mån där sammankomma uthi strid medh Thidriker och Niflungar / och så wida höres om by huru Eckisax klingar uthi Niflungars hiälmar. Thidriker är nu all wreder / men Niflungar wärja sigh wäl och manligen / och fälla många Aumlungar. Konung Thidriks mån så ock Niflungar falla nu mycket uthi denna striden. Thidriker söker så hårdt fram medh sina mån / at den gode mannen Hogne af Troja far nu undan medh sitt hwassa swärd. Där är ock inne Gislher och Gernos / och Konung Thidriker söker nu efter däm / tillika med måster Hillebrander. Inne uthi salen woro Hogne / Gislher och Fålkher. Konung Thidrik går nu in i salen dristeligen / och för honom står Fålkher i dören och wärjer henne / men första hugg hugger Konung Thidriker medh sitt swärd på hans hiälm at hufwudet flyger af / och då kommer Hogne emot honom / och begynna de där sin kamp / men Måster Hildebrander söker til Gernos / och blef där stor storm. Hillebrander hugger Gernos medh dät stora swärdet Lagulf / att där af får Gernos sitt dödz-sår och faller så til jorden. Då stå icke flera i denna salen af dem som kunna idka wapn / än dässe fyra / Thidriker och Hogne medh sin kamp / Hillebrander och Gislher på en annan ort.

CCCLXIV.

ctioris amicitiæ quæ ipsos intercesserat causa. Atqui indignum ratus non optimi amici tuendas suscipere partes, suos ad conflictum cum Niflungis animavit. Sic ira accensus Theodericus in mediam plateam prorupit. Et vero quæ passim Theotisco sermone composita circumferuntur poëmata rythmica, pluribus exponunt, quam periculosæ plenum aleæ opus timidioris animi homines Theoderico atque Niflungis occurrere. Versibus itidem decantare popularibus solet gladii Eckisaxii virtus, quemadmodum sonoris ictibus vel durissima scuta scindere valuit. Jam medios in hostes ira vehementius stimulante, proruerat Theodericus, multa simul ferocia grassantibus Niflungis contra Amlungos. Sed nec hi inulti cadebant, hostilem impetum fortiter propulsantes. Ac longius cum agmine suo procedente Theoderico, in tutiora se receperat Hognius, gladium acutissimum una secum ferens. Aderant adhuc in cœnaculo Gilsherus, Gernotzius atque Folkerus, quibus indagandis magno fervoris æstu flagrarunt Theodericus atque Hildebrandus. Et vero cœnaculum audacter ingressuro Theoderico, ostii aditu prohibere conabatur Folkerus. Hujus pertinaciæ coërcendæ ergo, stricto gladio galeam inimici impetens, caput ei sustulit Theodericus. Mox subveniente Hognio, animis infestis inter se contendere cœperunt. In Gernotzium sibi adversantem invectus Hildebrandus, obortaque tunc est pugna maxima. Enimvero Hildebrandus gladio illo insignis magnitudinis Lagulfo adversus Gernotzium adacto, lethale vulnus ei inflixit, unde mortuus in terram corruit. Superstites in cœnaculo, qui & armis tractandis idonei, quatuor tantummodo censebantur, Theodericus & Hognius, gloriæ æmuli alterutrius, itemque Hildebrandus & Gilsherus.

CCCLXIV. CAP.

Hogni bidur grida Gislher af Attila Kongi/ oc fra fall Gislhers.

OC nu kemur Attila Kongur af sinum turni/ oc til thar er their beriast. Tha mælti Hogni / that er dreingsverk Attila Kongur at thier gefit grid thessum sveini Gislher/ hann er saklaus af drapi Sigurdar Sveins/ oc ec einnsaman veitta honum banasar / latid thier Gislher theß ei giallda / hann ma verda godur dreingur ef han ma hallda sinu lifi. Tha mælti Gislher / ei mæli ec thvi thetta at ec thori eigi at veria mic / that veit min systir Grimhilldur/ tha er drepinn var Sigurdur Sveinn/ tha var ec fimm vetra gamall/ oc la ec i reckio minnar modir med henni / oc saklaus em ec theß vigs/ enn ecki hirdi ec at lifa eim eptir mina brœdur. Oc nu sœkir Gislher at Meistara Hilldibrandi/ oc hoggur hvert hogg at odru/ enn theirra einvigi fer sem von var/ at Meistari Hilldibrandur veitir Gislher banasar/ oc fellur hann nu.

364. CAP.

Hogner begär lösa Gislhers lif af Attila/ och om Gislhers död.

NJd dätta kommer Konung Attila af sitt Torn / och ditt som de slåß / då sade Hogne: dåt år ett manligit stycke Konung Attila/ at j gifwen frid åt denna unga mannen Gislher/ han år oskyldig uthi Sigurder Swens dråp / jagh ensammen gaf honom dödzsår / låter icke Gislher dåt omgålla. han kan bliswa en wåldig man om han får leswa. Då sade Gislher / icke talar jagh dåtta / at jagh icke törß wårja migh/ dåt wet min syster Grimhilder / at då Sigurder Swen wardt dråpin / då war jagh fåm åhr gammal / och låg jagh i min moders sång medh henne / och oskyldig år jagh til denna strid / men icke wålar jagh allena at leswa efter mina bröder. Efter detta söker Gislher åth Mester Hillebrand / och hugger hwart hugg öswer dåt andra / men deras kamp for som förmodan war til / at Mester Hillebrand giswer Gislher dödzsår / hwar igenom han faller.

CCCLXV. CAP.

Einvigi Thidriks Kongs oc Hogna.

NU mælti Hogni til Thidriks Kongs: nu liz mier sva sem hier man skilia occart

365. CAP.

Om Konung Thidriks och Hognes enwiges kamp.

HOgne sade til Konung Thidrik: Nu tyckes mig at wår wånskap/ så stor som den haf-

CAP. CCCLXIV.

De Hognii transactione, itemque Gilsheri cæde.

INterea ex turri descendens Attila, ad locum conflictus pervenerat. Tunc Regem compellans Hognius, id vel maxime decorum ait, fratri juniori Gilshero, utpote cœdis Sigurdi minime participi, culpam non imputare. Quippe non alium Sigurdi interfectorem fuisse, nisi ipsum se. Immerito alienæ noxæ culpam luere Gilsherum, volentibus ita fatis, meliore aliquando sorte dignum. Talia sermocinante fratre, subjunxit Gilsherus, hactenus dicta non eum in sensum interpretanda velle, quasi tutandis pro virili partibus ipse diffidat animoque mollescat. Interim probe cognitum sorori Grimhildi, vitæ quinquennium vix sibi exactum fuisse cum interficeretur Sigurdus, qua sane ætate materno in lecto cubare solitus fuerat. Nec vel tantillam causam præbuisse se infesti conflictus. Quin vero inglorium sibi existimare superstitem post fratres vitam vivere. Interim Gilsherus magna contentione, iteratis non una vice ictibus contra Hildebrandum pugnavit. Sed fuit & hujus discriminis fatum istud, quod victor Hildebrandus æmulum vitæ pariter ac lucis usura privavit.

CAP. CCCLXV.

De Theoderici atque Hognii certamine.

HActenus illi inter se contenderant, cum Theodericum compellans Hognius, haud ob-

occart vinfeingi sva mikit sem verit hefur/ oc nu vil ec sokia sva fast eptir minu lifi/ at annat hvort verdur nu vera at ec letur nu mitt lif/ eda ec vinnur thitt lif; vinnum thetta einvigi med dreingskap/ oc fori nu hvargi odrum i brigzli sina ætt. Eñ svarar Thidrikur Kongur: engi mann bid ec mier lidveizlu i thessu einvigi / oc that vil ec vist vinna med list oc dreingskap. Their beriast leingi oc sterklega/ oc varla kann nu at sia hvar theirra man betur hafa / oc sva leingi stendur thetta vig / at hvartveggi er nu modur/ oc sar bædi. Oc nu verdur Thidrikur Kongur sva reydur/ oc sva fær hann mikinn mod / at that harmar hann hverso leingi hann skal beriast vid einn mann/ tha mælti hann: thetta er vist ein mikil skomm ec stend hier allann dag / oc firir mier skal standa oc beriaz ein Alfsson. Nu svarar Hogni / hvat ma verra von firir Alfsson einn diofulsins sialfs? Oc nu verdur Thidrikur Kongur sva reydur at elldur flygur af hans munni / oc thar af verdur sva heit brynia Hogna/ at hann brennur af / oc hun hlifer honum ecki / helldur brennir hun hann. Oc nu mælti hann: nu vil ec giarnann sættaz oc gefa upp min vopn / nu brenn ec af minum bryniohringum / væra ec sva fiskur sem nu em ec madur / tha em ec sva steiktur / at sumt mitt holld væri nu ett. Nu tekur Thidrikur Kongur vid hanum / oc nyckir af hanum bryniunni.

hafwer warit / är nu åthskild / och wil jagh så fast förswara mitt lijf / at antingen måtte dät nu blifwa / at jagh mister mitt lif / eller jag winner ditt lijf / åndom denna kamp medh mandom / och ingen förbrå den andra sin härkomst. Men Konung Thidrik swarade: Ingen man beder jagh migh til hiälp uthi denna kamp / och wist wil jagh den winna medh konst och mandom. De slåß långe och starckligen / och näpligen kan man se hwilken dera månde bättre hafwa / ock så långe står denna kamp / at bägge äre de nu trötta och såra. Konung Thidrik wardt nu så wred / och modig / at han förtryter det han så långe skal stå och slåß medh en man / och sade han: detta är wist stor skam / jagh står här hela dagen / och medh migh skal stå och slåß en älfwe-son. Hogne swarar: Hwad månd wara wärre förhoppning för en älfzson än siälfwa diefwulens? Nu wardt Konung Thidrik så wred / at elden flyger af hans munn / och där af wardt Hognes brynja så het / at hon bränner honom / och förswarar honom icke mera / utan häller bränner hon honom / ty sade han: nu wil jagh giärna förlikas / och gifwa up min wapn / ty nu brinner jagh af mitt pantzare / wore jagh en fisk / som jagh är en man / då är jagh så stekter / at somt mitt kiött måtte åtas. Konung Thidrik tager emot honom / och rycker pantzaret af honom.

CCCLXVI.

obscuro sibi indicio constare ait, pristinæ amicitiæ vinculum, quod arcte ipsos intercesserat, præsentis diei dirimendum fore contentionibus. Quin vel ideo hanc sibi sedere mentem, ut propriæ vitæ tuendæ causa alteri noxam inferre studeat. Mascule proinde tutandas esse partes, semotis procul conviciis alienæ familiæ probrosis. Ad hæc Theodericus, haudquaquam alterius auxilio juvari velle ait, quandoquidem & propria virtus certam sibi polliceatur victoriæ gloriam. Inito conflictu, diutine satis asperrimeque dimicarunt in alterutram partem ancipiti pugna, donec viribus fessi vulneribusque confecti animos remitterent. Theoderico maximopere displicuit certamen diutinum contra privatum hominem conatu hactenus irrito sustinendum, nec minus dedecori sibi futurum censens, diuturniorem cum genii cujusdam filio pugnam. His conviciis commotus animo Hognius, etiam genii aliquando sortem non omnino malam, nec in sequiorem partem trahendam esse. Mox Theodericus iracundia exardescens igneas ore evomuit scintillas. Unde & fabulæ origo, erumpente flamineo æstu incaluisse admodum Hognii loricam, nimio fervore noxiam magis quam utilem. Cum fatiscens Hognius, pacatis sub conditionibus armaturam omnem sponte se depositurum fatebatur. Quippe etiam loricæ suæ implicatis catenulis corpus misere aduri, adeoque potiorem sic videri sibi piscis in uvido loco conditionem, præ hominis multo calore cutem corpusque ambusti. Hunc in modum sortem suam deplorante Hognio, adsiliens Theodericus loricam ei detraxit.

CCCLXVI. CAP.

Grimmydgi Grimhilldar vid brædur sina oc daudi hennar.

OC nu geingur Grimhilldur oc tekur einn mikinn brand thar er Hogni hafdi brunnit / oc geingur at Gernos sinum brodur / oc stingur brandinum loganda i munn honum / oc vill vita hvart hann er daudur eda lifandi / enn Gernoz er at visu daudur / oc nu geingur hon at Gislher / oc stingur elldibrandinum i munn hanum / hann var eigi adur daudur / oc af theßu doyr Gislher. Nu ser Thidrikur Kongur af Bern hvat Grimhilldur gerir / oc mælti til Attila Kongs: se hverso diofollinn Grimhilldur thin kona kvelur brædur sina goda dreingi / oc hverso margur madur hefur latid sitt lif firir hennar sakir / oc hverso margum godum moñum hon hefur spillt / Hunum oc Aumlungum oc Niflungum / oc slikt sama villdi hon koma thier i hel / oc mier ef that mætti hon. Tha mælti Attila Kongur / vist er hun diafoll / oc drep thu hana / oc that væri gott verk ef thu hefdir that giort sio nottum firr / tha væri margur dyrdlegur dreingur sa heill er nu er daudur. Nu lopur Thidrikur Kongur at Grimhilldi / oc hoggur hana i sundur i midio.

366. CAP.

Om Drotning Grimhilds grymhet emot sine bröder / och om hennes död.

GRimhilder går och tager en stor brand / där som Hogne hade brunnit / och går til sin broder Gernos / och sticker lågande branden i hans munn / wiliandes pröfwa om han är döder eller leswande / men Gernos war förwisso dödh. Sedan går hon til Gislher / och sticker eldbranden i hans munn; han war intet tilförende död / men här uthaf dör Gislher. Konung Thidrek af Bärn ser hwad Grimhilder gior / och sade til Konung Attila: se hurulunda den diefwuls Grimhilder din hustru plågar de goda män sina bröder / och huru många män haswa mist sitt lif för hennes skuld / och huru många tappre män hon haswer fördärfwat / Huner / Aumlungar och Niflungar / och om hon förmätte / skulle hon komma dig af daga och mig medh. Då sade Konung Attila / wist är hon en diefwul / och dräp du henne / det woro godt wärck / om du hade det giordt siu nätter tilförende / då wore mången dyrbar man helbregda som nu är döder. Då löper Konung Thidrik til Grimhilder / och hugger henne midt i tu.

CCCXLVII.

CAP. CCCLXVI.

De crudelitate Grimhildis, ejusque morte.

CÆterum Grimhildis nihil crudelitatis omiſſura, titionem prægrandem ex ſuffumigante cœnaculo arreptum, Gernotzii fratris faucibus immiſit, iſthoc experimento probatura num vivus an mortuus ille. Quem ubi mortuum cognovit, fratrem Gilsherum eodem tentamine aggrediebatur. Illum nondum vitalis liquerat ſpiritus, quum ferale hoc cruciatus genere mors ei accelerata eſt. Facinus horrendum conſpicatus Theodericus Veronenſis, Attilam Regem compellans, deteſtabatur dira Grimhildis opera, quæ fratrum ad torturam adhibebantur. Ejus utique culpa præſtantiſſimos quosque Hunorum, Amlungorum Niflungorumque è medio ſublatos. Neque dubium ullum, quin maritum itidem ſuperſtitemque ſe parili modo ſublatos cupiat, dummodo nocendi facultas adeſſet. Fatebatur Attila feralibus furiis haud dubie agitatam mulierem, nefandorum operum propter crimina mortem jam dudum commeritam eſſe. Equidem ante ſeptiduum proxime elapſum juſta ſententia in eam animadverſum ſi fuiſſet, inſignium virorum hodieque ſupervicturas fuiſſe magno numero animas. Mox zelo ſtimulatus Theodericus, facto impetu, Grimhildim ferro mediam proſcidit.

CAP.

CCCLXVII. CAP.

Fra Hogna oc hans syni Alldrian.

NU geingur Thidrikur Kongur til Hogna/ oc spyr ef hann man vera grædandi. Hogni seigir at hann man lifa nockara daga/ enn einginn von er at hann man ei deyia af thessum sarum. Nu lætur Thidrikur Kongur bera Hogna heim i sina holl / oc binda sar hans. Herrad hiet frændkona Thidriks Kongs/ hana fær hann til at binda sar hans. Oc unnn kvolldit mælir Hogni vid Thidrik Kong / at hann fae honum kono / oc seigir at hann vill sofa med unnn nottina / oc sva gerir Thidrikur. Oc at morni mælir Hogni vid thessa konu: nu kann vera tha er hiedan lida nockorrar stundir / at thu munt eiga son vid mier / oc skal sa sveinn heita Alldrian / oc hier eru lycklar er thu skallt vardveita / oc fa theim sveini er hann verdur roskinn/ theszir lycklar ganga at Sigisfrod kiallara / oc i er hvitur Niflunga skattur. Oc hier eptir deyr Hogni/ oc nu er lokid æfi Niflunga/ oc sva allra enna rikustu manna i Hunalandi/ nema Attila Kongs oc Thidriks Kongs oc meistara Hilldibrandz. J thessari orustu hafa fallit thusund Niflunga / oc fiorar thusunder af Hunum oc Aumlungum. Sva seigia Thydeskir menn/ at einginn orusta hefur verid frægri i fornsogum helldur enn thessi / oc eptir thessa orustu hefur ordit sva mikil audn i Huna-

367. CAP.

Om Hognes dõd / och hans son Aldrian.

KOnung Thidrik går til Hogne / och fråågar om honom siodo til at låkas. Hogne swarar / at han månde lefwa några dagar/ men ingen förhoppning är/ uthan han måtte dõõ utaf dessa sår. Konung Thidrik låter båra Hogne hem uthi sin sal / och låter förbinda hans sår. Konung Thidriks fråncka het Hårad/ den får han honom at förbinda hans sår. Om aftonen sade Hogne til Konung Thidrik/ at han skulle skaffa honom qwinsälk/ hos hwilken han wille sofwa öfwer natten; Thidrik efterkommer hans begiäran. Om mårgonen säger Hogne til denna qwinnos personen / nu kan så wara at när någon tijd blifwer förflutin/ at du månde få en son medh migh/ och skal den pilten heta Aldrian / och här äre nycklar/ som du skal wål förwara / och lefwerera dãm pilten när han warder fullwuxen/ dässe nycklar gånga åth Sigis Frodes kiällare/uti honom är Niflungarnas penninge skatt. Här efter dör Hogne. Och nu är Niflungarnes tijd åndat/ och så de aldra förnämsta i Hunaland/ föruthan Konung Attila / Konung Thidrik och Måster Hillebrand. Uthi dånna striden hafwa fallit tusende Niflungar / och fyratusend af Hunerna och Alumlungarna; så säya Tyska män/ at ingen strid hafwer warit mera namnkunnig uthi gamla historier / och efter dånna strid hafwer warit så mycken assaknat i Hunaland på friborne män / att i Konung Attilas tid hafwer aldrig sedan warit sådant åmne och waal på höfdingar som det war/ förr ån dätta krig begyntes. Nu är det fullbor-

CAP. CCCLXVII.

De Hognio ejusque filio Aldriano.

HOgnii tandem misertus Theodericus, de statu ejus inquirendum putavit. Ille non-nisi paucorum adhuc dierum vitam se victurum ait, amissa spe omni convalescendi ex vulneribus acceptis. Mox ad Theoderici hospitium comportato Hognio, vulnera ægri probe colliganda curarunt. Erat autem Theoderico cognata mulier nomine Herrauda, cujus operam medicandis Hognii vulneribus ipse condixit. Ac vero vespertinum cum ingruebat tempus, mulieris socialem tliorum sibi indulgeri petiit Hognius, favorem haud gravatim concedente Theoderico. Transacta nocte, mulierem commonuit Hognius, ut filio aliquando ex se nascituro, Aldriani nomen imponendum meminisse velit. Claves etiam tradidit arctæ asservandas custodiæ, nec nisi adulto demum puero tradendas. Has maxime idoneas esse reserandis foribus promtuarii illius ditissimi Sigisfrodæ, ubi thesauri Niflungorum immensæ molis reconditi servantur. Hæc postquam testamento sic caverat Hognius, diem obiit supremum. Desiit simul Niflungorum præclara progenies, unaque fatis cesserunt opulentissimi Hunorum cives. Soli superstites manserunt Attila Rex, Theodericus, atque Hildebrandus. Isthoc nimirum in prælio occisi sunt Niflungorum mille, Hunorum & Amlungorum quater mille homines. Enimvero Thiotiscis carminibus memoriæ prodita est, celebris gloria pugnæ istius, etiam apud antiquos memorandæ. Magnam utique cladem illam summorum-

nalandi ſtormennis/ at ei a dogum Attila Kongs hefur ordit jamngott mannval i Hunalandi/ſem adur var enn theßi ofridur hofz. Nu er that frammkomit er Erka drottning ſpadi Attila Kongi/at ollum Hunum mundi ſtanda af ugagn/ ef hann kvangadiſt i Niflungaland. Hier ma nu hœyra fraſogn Thydeſkra manna/ hverjo farit hafa theßi tidendi theirra nockorra er fœddir hafa verit i Suſat/ thar er theßir atburdir hafa ordit/ oc margann dag hafa ſied ſtadina enn obrugdna/ tha ſomu er tidindinn urdu hvar Hogni fiell eda Irungur var vegiñ/ eda ormaturninn er ſem Gunnar Kongur feck bana/oc gardiñ er eñ er kalladur Niflunga gaꝛdur/oc ſtendur nu allt a ſomu leid ſem tha var er Niflungar voro drepnir/oc hlidin hit forna/ hlidit hid veſtra er fyrſt hofz oruſtann/ oc hid veſtra hlidit er kallat er Haugna hlid er Niflungar bruto a gardinum/that er enn kallad a ſomu leid ſem tha var. Their menn hafa oß oc ſagt fra theßũ er fœddir hafa verid i Brimum eda Mœnſterborg/ oc einginn theirra viſſi deili a odrum/ oc ſagdu allir a eina leid fra/ oc er that meſt eptir thvi ſem ſeigia fornkvœdi i Thyderſkri tungu/er giort hafa ſtorir menn umm thau ſtortidendi er i theßu landi hafa ordit.

bordat ſom drottning Erka ſpådde Konung Attila/ at alla Huner månde hafwa der af olycka/ om han giffte ſigh i Niflungaland. Här må man nu höra Tyſka måns berättelſe/ hurulunda deſſe handlingar hafwa ſigh tildragit/ uthaf någon ſom är född i Suſa/ där ſom däſſa tänckwärdiga ſaker hafwa ſigh tildragit/ och många dagar hafwa ſedt ſtaden oförſtörd/ de ſamma kunna ſäya hwar Hogne föll/ eller hwar Irunger war ſlagen/ eller hwar ormetornet war/ där Konung Gunnar fick ſin dödh/ och gården ſom ännu kallas Niflungagården/ och ſtånder alt på ſamma ſätt/ ſom då war/ när Niflungarna woro ſlagne/ och den gamla porten/ där ſom ſtriden förſt begyntes/ och dän wänſtra porten ſom är kallad Hognes port/ där ſom Niflungarna brute ſigh uthur gården/ dät kallas ännu medh dät ſamma namn ſom då. De män ſom äre födde i Bremen och Mönſter/ hafwa ock ſagt oß om dätta/ och ingen dera wiſte af den andra/ och dock likwäl berättade de bägge på enahanda ſätt/ och är dät måſt ſåledes ſom det finnes uthi gamla Tyſka wiſor/ hwad för ſtora och märckeliga bedrifter hafwa warit giorde uthi dätta land.

CCCLXVIII. CAP.

Fra Thidriki Kongi oc fru Herrad.

THidrikur Kongur af Bern hefur nu latid margann dyrdlegann dreing i Hu-

368. CAP.

Konung Thidriks rådſlag medh Hildebrand om deras hemreſa.

KOnung Thidrik af Bärn hafwer nu miſt mången dyrebar man i Hunaland af Aum-

rumque virorum jacturam, ſuperſtitis Attilæ Regis temporibus in Hunalandia neutiquam reſarciri potuiſſe. Sic demum priſtino ſermoni Erkæ reginæ veritatem conſtare eventus docuit, quo infortunia Hunis certa prædixerat, connubium cum Niflungorum proſapia ineunte rege Attila. Et ſane lectu digna ſunt Thiotiſca carmina illa, quibus exponuntur Suſatenſium civium effata, eorum præcipue qui urbe adhuc incolumi vitam vixerant. Horum cognoſcere licebit teſtimonio de Hognii atque Irungi cæde, de ergaſtulo teterrimo ubi enecatus Gunnarus rex, deque area illa quæ de Niflungorum nomine cognominata perſiſtebat, integra tunc macerie priſtina, muro nimirum occidentali, juxta quem prælii initium obortum, itemque ex Hognii perruptione altera percelebri, cujus perdurant rei geſtæ ſigna pariter ac nomina. Quin & alii apud Bremenſes atque Monaſterienſes præclara in exiſtimatione viri, antedictarum luculentam notitiam nobis dederunt, nulla tamen cum prioribus habita communicatione rerum, miro conſenſu iisdem ferme circumſtantiis deſcriptarum. Viſa nimirum his popularium traditionum indubia veritas, quam carminibus Thiotiſco idiomate in illuſtrium virorum factis deſcribendis ſolenni ſtudio proponere moris erat.

CAP. CCCLXVIII.

De Theoderici atque Hildebrandi conſultationibus.

THeoderico Veronenſi magni etiam conſtiterat pugnæ immoderatum certamen, quo

Hunalandi af Aumlungum / oc nu er honum all illt i ſkapi. Their talaſt nu vid tveir ſaman Thidrikur Kongur oc Hilldibrandur hans meiſtari/tha mælti Kongur: Meiſtari Hilldibrandur / viſt er mier that hinn meſti harmur er ec hefi ſva leingi miſt mins rikis oc hier verit i Hunalandi/ oc nu hefi ec latid alla mina dreingi oc vini/ oc alla mina ſæmd / ſe hier nu Meiſtari Hilldibrandur/hverſo drepnir ero varir vinir margir/ hinn godi Margreifi Rodingeir/ nu er drepinn Gunnar Kongur af Niflungalandi / oc Hogni af Troja / er verid hafa vorir virkda vinir / hvat gerom vier hier nu i Hunalandi? firir hvi ſkulum vier hier ælldaz? oc that viti Gud med mier / at helldur vil ec deyia firir mitt riki Aumlungaland oc mina godo borg Bern/ enn ec vilie verda orvaſi i Hunalandi med uſomd/ oc vier hofum orit leingi thionat Attila Kongi. Tha ſvarar Meiſtari Hilldibrandur : Herra/ vier hofum leingi verit fra voro riki/ oc mikit hafum vier latid/fyrſt af radum Sifka/ oc mikit ofurefli eigum vier vid at ſkipta firir riki Erminreks Kongs/ enn vid thetta rad er thu mælir/ nu vil ec ſamthyckiaz at deyia helldur i Aumlungalandi / enn elldaſt med uſomd i Hunalandi. Tha mælti Thidrikur Kongur/ Meiſtari Hilldibrandur/hvat hefur thu nu ſpurt af minni borg Bern hver firir henni rædur ? Tha ſagdi Meiſtari Hilldibrandur/Herra/ec veit that eigi hver firir henni rædur/enn heyrt hefi ec nockud at thar man

Aumlungarna / och år nu ganſka illa i ſitt ſinne tilfredz. Konung Thidrik och Måſter Hillebrander de talas wid. Då ſade Konung Thidriker / Måſter Hillebrander/ wiſt år migh dåt ſtörſta förtret / at iagh hafwer ſå långe umburit mitt rijke / och warit hår i Hunaland. Och nu hafwer jag miſt alla mina mån/och wånner / och all min heder. Se hår nu Måſter Hillebrander/ huru många wåra goda wånner åro dråpne/nemligen den goda Margrefwe Rodinger; nu år dråpin Konung Gunnar af Niflungaland/ och Hogne af Troja/ſom hafwa warit wåra uthwalda wånner/ hwad giörom wi nu hår i Hunaland? hwarföre ſkolom wi hår åldras ? och dåt wet Gud medh migh/ at håller wil jagh dö för mitt rijke Aumlungaland / och mitt goda ſlått Bårn/ ån jagh wil bliſwa en gubbe i Hunaland medh wanheder/ſedan wi hafwa ganſka långe tiånt Konung Attila. Då ſwarade Måſter Hillebrand / Herre wi hafwa långe warit ifrån wårt rike / och mycket hafwom wi miſt förnåmligaſt efter Siſkas rådh / och mycken wederwårdighet måſte wi uthſtå för Konung Ermeriks rike. Men til det rådh ſom I nu omtala/ wil jagh ſamtyckia at håller dö i Aumlungaland / ån föråldras medh wahnheder i Hunaland. Då ſade Konung Thidriker / Måſter Hillebrander / hwad hafwer du förnummit om mitt ſlått Bårn / hwilken ſom för dåt råder? Då ſwarade Måſter Hillebrand / Herre/ jagh wet icke hwem ſom dårföre råder / men något hafwer jagh hördt/ at der öfwer månde wara en Hertige ſom heter Alibrander/ och ſkal wara min ſon/ och år det ſagt at han år den aldrabåſta kåmpe/ och den förnåmſte man i allahanda ſaker / och kan ſå wara/ at min huſtru Oda hafwer warit hafwande då jagh drog bårt af Bårn/ och år han ſedan födder/

quo plurimos Amlungorum interfectos, non ſine doloris ſenſu meminiſſe poterat. Equidem vocato in partes Hildebrando, commemorabat diuturnioris exilii incommoda, amiſſos milites fortiſſimos, ſimul amicorum omnium clade. Deſiderari Margrafium Rodingeirium, Gunnarum Niflungorum regem, Hognium Trojanum, quos olim multa fide ſibi devinctiſſimos colere licuit. Horum præ deſiderio virorum, nunc tædere conſuetudinum reliquorum apud Hunos. Nullam nec ſubeſſe amplius cauſam diuturnioris commorationis apud illam gentem. Quin imo patriæ Amlungiæ, urbisque Veronenſis potiorem habendam eſſe rationem, antequam triſte ſibi obveniat ſenium in Hunalandia. Nunc cuncta ſibi ſordeſcere in Hunalandia, præſertim diuturniorem apud Attilam ſervitutem. Agnovit Hildebrandus vera locutum Regem de abſentiæ pariterque infortunii ſuorum rebus, quod debendum partim maleſanis Sifkæ conſiliis, partim etiam auſibus temerariis Ermenrici cauſa ſuſceptis. Hinc etiam glorioſam præoptare mortem in Amlungia patria, præ inerti apud Hunas eodemque precario otio. Sciſcitabatur porro Theodericus, de Urbis Veronenſis regimine quidnam compertum habeat. Fatebatur Hildebrandus, non omnino certa illa, famæ tamen haud obſcuræ ſermonibus tradi, imperium ejus urbis penes ducem eſſe Alibrandum ex ſeſe progenitum. Hunc egregiæ indolis juvenem populo charum acceptumque haberi. Ac vero niſi omnia ſe fallunt, nullas ſubdubitandi eſſe cauſas, quo minus credere liceat, gravidatam ex ſe ante abitum uxorem Odam, partum edidiſſe. His auditis Theodericus

man vera yfir Hertogi ſa er heitir Alibrandur/ oc muni vera minn ſun/ oc er ſagt at hann er allva kappa meſtur/oc allra dreingia meſtur firir allra luta ſakir/ enn ſva ma vera at min kona Oda hafi verid ulett tha er ec for burt af Bern/ oc hafi hann verid ſidann foddur. Tha ſvarar Thidrikur Kongur/ væri thinn ſonur Hertugi yfir minni borg Bern/that væri oß mikit happ/ hann myndi oß vel fagna ef hann væri oß ſva trur ſem thu hefur verit. Nu mælti Hilldibrandur/ Herra/ hverſo muntu til efua um theſſa ferd? Nu ſvarar Kongur/ ecki faum vier nu komit heim i Aumlungaland med her/ ſva mikil mannaude ſem hier hefur ordit i Hunalandi/ Attila Kongur ma ei fa oß nu ſina hofd til at vinna vort riki. Nu vil ec fara i Aumlungaland leynilega/ oc væri ſva vel at ec kiæmi i Aumlungaland/ med eigi fleiri menn enn tveir værum vid ſaman/tha vil ec ſveria unni/ at eigi kem ec annat ſinn or Aumlungalandi med uſomd/thar ſkal ec deyia eda fa mitt riki. Tha ſagdi Meiſtari Hilldibrandur/ theſſi ferd mun thyckia vera ſteſnd med litilli ſomd ef vid forum Herra tveir einir ſaman: enn helldur enn eigi komum vier i Aumlungaland/ tha em ec fuß at a theſſa leid giorum vit. Oc enn mælti Hilldibrandur/ ſkolom vit nockud thetta mal eiga vid Attila Kong? Tha ſvarar Thidrikur Kongur/ thetta rad er nu ſva giort at heim vil ec fara i Aumlungaland/ hvart er Attila Kongi thyckir vel eda illa/ oc theſſu ſkal leyna Attila Kong oc hvern mann annara adur enn vit erum brott bunir.

der. Då ſwarade Konung Thidriker/ wore din ſon Hertig öfwer mitt ſlått Bärn/ ſå wore oß ſtor lycka/ han låter oß wål fågna/ om han wore oß ſå trogen ſom du hafwer warit; Nu ſade Hillebrander/ Herre/ huru wilja i beſtålla om denna reſa. Konungen ſwarade/ icke få wi nu komma hem i Aumlungaland/ med krigzhär/ på en ſådan ſtor manne ſpilla/ ſom här hafwer warit i Hunaland/ förty Konung Attila låter nu intet undſåttia oß medh ſina höfdingar at winna wårt rike. Jagh wil reſa i Aumlungaland lönliga/ och woro ſå wål at jagh kommo i Aumlungaland medh inga flera män/ än wore wi både ſamman/ då wille jagh ſwärja där på/ at icke kommo jagh andra gången uthur Aumlungaland medh wanheder/ där ſkal jagh dö/ eller winna mitt rike. Då ſwarade Måſter Hillebrander/ dänna reſa tyckes wara företagen medh föga heder/ om wi båda allena färdas ſamman/ men häller tycker migh at wi icke komma i Aumlungaland/ ty jagh är wiß/ at på denna reſa ſker dät ſå. Och än ſade Hillebrander/ ſkolom wi om dätta ährendet något tala för Konung Attila? Då ſwarade Konung Thidrik/ dätta rådh är nu ſå giordt at jagh wil hemreſa i Aumlungaland/ antingen Konung Attila tycker wål eller illa/ och dätta ſkal jagh hålla hemligen för Konung Attila och alla andra/ in til deß wi äre reſefärdige.

CCCLXIX. CAP.

Fru Herrad byſt med theim Thidriki Kongi oc Meiſtara Hilldibrandi.

NE nu mælti Thidrikur Kongur/ fru Her-

369. CAP.

Om Fru Härads hemfärd medh Konung Thidrik och Hildebrand.

AN widare ſade Konung Thidrik/ fru Hårad ſkal

cus, quæ dicebantur vera eſſe præoptavit, non minus come obſequium à filio ſibi præſtitum iri credens, quam hactenus fidi patris opera perſenſerat. Illico Hildebrandus itineris maturanda cenſuit conſilia. At vero Theodericus, attrito in Hunalandia proprio milite, nihil omnino ſpei de obtinendis Attilæ auxiliaribus copiis ſupereſſe exiſtimavit. Proinde vel ſolo viæ comite Hildebrando, in Amlungiam tendere malle, ſedes quietas priſtinique regni imperium volentibus fatis acquiſiturus. At vero Hildebrandus in dignitate illuſtri poſitis minus convenire ſimplicem commeatum cenſuit; adeoque cum difficultate ſumma eluctandum fore. Ante omnia vero proſpiciendum, an communicatis cum Attila Rege conſiliis expeditio ſuſcipi debeat. Theodericus validas ſibi eſſe profectionis rationes ait, nec paſſurum ſe vel Attilæ minis vel ingratiis à propoſito dimoveri. Interim tamen itineris conſilia neque Attilæ neque aliis ante abitum indicanda eſſe.

CAP. CCCLXIX.

De Herraudæ ſocia profectione cum Theoderico.

PAratis ad iter neceſſariis, Herraudam viæ ſociam, niſi ipſa repugnaret, una pro-

Herad skal fara med ockur ef hon vill/ gak oc seig henni/ oc spyr ef hon vill fara eda eigi. Oc Meistari Hilldibrandur kemur til fru Herad/ oc seigir henni med einmæli hvat Thidrikur Kongur af Bern hefur ætlad. Herad seigir a tha lund/ ef Thidrikur Kongur vill hiedan fara af Hunalandi/ tha vil ec vist honum fylgia/ enn thetta rad vil ec heyra af hans munni/ ef sva skal vera. Tha geingur Hilldibrandur til Thidriks Kongs/ oc seigir honum hversu hon hefur svarad. Tha geingur Thidrikur Kongur til hennar/ oc mælti: fru Herad/ villtu fara heim med mier i Aumlunga land/ ef ec vil fa mitt riki eda bana at odrum kosti? oc eigi ma ec nu dveliaz leingur i Hunalandi/ sva marga mina kiærstu vini sem ec hefi hier latid/ oc mælti/ Hilldibrandur skal fara med mier minn hinn besti vinur/ ec hefi nu latid mitt riki thriatiu vetra oc tvo vetur. Tha svarar Herad/ Herra/ giarna vil ec ydur fylgia heim i ydart land/ at that man Gud vilia at thier faid ydart riki sva leingi sem thier hafid mist/ einginn dagur man sa koma/ er ec mætti jamfeginn verda sem that/ at thier feingit ydra sæmd/ bu thig tha skiott/ thetta kvolld skulum vier a brott fara af Susat. Hon seigir at sva skal vera.

skal ock föllia oß medh/ om hon så wil; Gack och säg henne/ och fråga om hon wil föllia medh eller icke? Mester Hillebrand kommer til fru Härad/ och säger henne uthi enslighet hwad Konung Thidrik af Bärn hafwer ärnat. Härad swarade sålunda: om Konung Thidrik wil fara hädan af Hunaland/ då wil jagh wisserligen föllia honom/ men dätta rådh wil jagh höra af hans munn/ om så skal wara. Hildebrander går til Konung Thidrik/ och säger honom hurulunda hon hafwer swarat. Då går Konung Thidrik til henne och sade: Fru Härad/ wil du föllia migh hem i Aumlungaland/ antingen jagh kan få mitt rike igen/ eller jagh på widrig händelse måste döö/ thy intet länger kan jagh fördröya i Hunaland/ efter jag hafwer mist så många mina bästa wänner/ och sade/ Hillebrander min bästa wän skal fara medh migh/ jagh hafwer nu umburit mitt rike uthi trettio twå åhr. Härad swarade/ Herre/ giärna wil jagh föllia eder hem i edert land/ och dät mände Gud willia at j få edert rike igen/ dät j så länge mist hafwen/ ingen den dag må komma som jagh skulle wara så glad/ som då/ när j fingen eder härlighet. Då sade Konung Thidrik/ giör dig snart färdig/ i denna affton skola wij resa ifrån Susa; hon säger at så skal skie.

CCCLXX. CAP.

Thidrikur Kongur tekur affkeid fra Attila Kongi.

OC at kvelldi thessa dags/ tha hefur Meistari Hilldibrandur buit theira

370. CAP.

Konung Thidrik tager affked ifrån Konung Attila.

När aftonen kom/ hade Mester Hillebrander tilredt deras resa/ och tre hästar/ den fier-

proficisci optabat Theodericus. Hanc proinde conveniens, regis nomine compellavit Hildebrandus. Illa non illubenter conditionem se accepturam ait, dummodo alloquio dignari queat regis ad profectionis consilium rite ineundum. Responsa mulieris ad regem confestim retulit Hildebrandus. Mox ad Herraudam properans Theodericus, animum ejus sollicitavit de itinere secum in Amlungiam suscipiendo. Quippe regni illic antiqui recuperandum fore imperium, vel vitæ quamvis propriæ periculo. Nunc diuturnioris commorationis apud Hunas admodum pertædescere, post amissa amicorum charissima capita. Una etiam profecturum Hildebrandum familiarem suum, peractis circa istud tempus extra patrium regnum jam triginta duobus annis. Herrauda, viæ pariter comitem se futuram pollicebatur, quandoquidem propitio numine regni pristini eum recuperare posse fasces spes idonea supersit. Nec vero hilariorem magis diem sibi illucescere posse, quam illum restitutæ aliquando dominationis gloria insignem. Maturanda proinde itineris consilia, ac vel noctem sub proximam Susato urbe exeundum esse.

CAP. CCCLXX.

De Theoderici valedictione apud Attilam.

VEsperascente jam die, cuncta ad iter necessaria apparaverat Hildebrandus, equos quibus

ra ferd oc thria hesta / oc hinn fiorda hest hefur hann klyfiad med gulli oc silfri oc theirra klœdnadi. Nu hæfia their upp Herad a sinn hest/ oc klyfiar. Tha mælti Meistari Hilldibrandur/ Herra/ eigi muntu vilia fara med usomd fra Attila Kongi sva at eigi hittir thu hann. Thidrikur Kongur sagdi/ fari thid fru Herad firir ut til borgar hlids / enn ec vil ganga at hitta Attila Koug. Thidrikur Kongur geingur upp i hollina Attila Kongs thar sem hann sefur/ oc hann seigir vardmonnum at hann vill ganga inn at hitta Attila Kong. Enn vardmenn lata ganga Thidrik Kong hvert er hann vill/ vita their at hann er sva mikill vin Attila Kongs/ at ecki mun that saka thott hann gangi med vopnum til hans. Thidrikur Kongur geingur inn i hollina thar sem sefur Attila Kongur oc vækur hann. Tha mælti Attila Kongur er han ser at thar er kominn Thidrikur Kongur einnsaman: vel kuminn kiær vinur Thidrikur Kongur/ hvat villtu? hvi ser thu med vapnum einsaman? Nu svarar Thidrikur/ Herra/ that skalltu nu hœyra er ec mun seigia thier hvad tilber er ec ber min vopn / oc gak einnsaman vid mic a einmæli. Attila Kongur stendur upp oc gerir sva. Tha mælti Thidrikur Kongur / riki Attila Kongur/ ec kann thier seigia tidendi/ ec hefi latid mina godo borg Bern oc allt mitt riki/ oc that hafa minir uvinir / nu harmar mic that sva miog at eigi ma vera sva buit leingur : ec vil fara heim i Aumlungaland/ oc skal ec fa mitt riki eda bana at odrum kosti. Tha svarar Attila

fierde håsten hade han klöfjat medh gull och silfwer och deras kläder. De lyffta Hårad uppå sin håst/ och korgarna medh; då sade Måster Hillebrander/ Herre icke må du med owillia draga ifrån Konung Attila/ så at du icke besöker honom. Konung Thidrik swarade/ dragen I fru Hårad föruth igenom stadzporten ; men jagh wil gå och hålsa på Konung Attila. Konung Thidrik går upp uthi Konung Attilas sal dår som han sofwer/ och han säger til wachten at han wil gå in och hålsa på Konung Attila; wachten låter honom gå in hwart som han wil/ wål wetandes at han år Konung Attilas båsta wån/ och icke skulle dåt skada/ fast om han ginge medh wapn til honom. Konung Thidrik går in i salen dår Konung Attila sofwer/ och wåcker honom/ då sade Konung Attila/ når han ser at ditt år kommen Konung Thidrik ensammen/ wålkommen min goda wån K. Thidriker/ hwart wil du? hwi kommer du så ensammen bewåpnader? Konung Thidrik swarade / Herre/ dåt skal du nu höra/ jagh wil såya dig orsaken hwarföre jag bår min wapn/ men kom ensammen til tals medh migh. Konung Attila stodh efter hans begäran upp. Då sade Konung Thidrik/ mächtige Konung Attila/ jagh kan såya dig tidender/ jagh hafwer mist mitt goda slått Bärn och alt mitt rike/ dåt besittia mina owänner. Nu förtryter migh dåt så mycket/ at intet må dåt långer således stå til. Jag wil fara hem i Aumlungaland/ och antingen skal iagh få igen mitt rike/ eller den andra uthwägen skal wara/ at jagh dör. Konung Attila swarade/ hwar åre dina krigzmån? eller på hwad sått wil du få igen ditt rike? eller hurulunda hafwer du dåtta rådet öfwerlagt. Thidrik swarade / jagh wil hemliga draga i mitt rike/ förty jagh hafwer nu inga krigzmån/ at jagh medh macht och wålde kan sökia mitt land. Konung Attila sade/ min gode

bus veherentur ternos, itemque quartum sarcinis portandis instratum. Mox Herraudam adducto equo imposuerunt. Monuit tunc Hildebrandus, non omnino decorum insalutato Rege Attila illinc discedere Herum Theodericum. Visum proinde Theoderico, è re sic futurum, ut præmissa extra urbem Herrauda, ipse Regem Attilam conventum adeat. Mox ad conclave Regium progressus, in cubiculum Regis se intromitti petiit. Non repugnarunt excubiæ, quo minus interioris apud regem admissionis homo Theodericus, quamvis armis indutus, cubiculum subintraret. Ille intro accedens, dormientem Regem excitavit. Adventu amici lætatus Attila, negotii causas sciscitabatur, atque indutæ armaturæ. Theodericus, benevolum Regis animum sibi exorans, intempestivi adventus, simul quod armis indutus accedere haud veritus fuerat, idoneas rationes Regem cognoscere petiit. Mox Attila ex lecto assurgens, promte rem cogniturus adfuit. Ibi Theodericus, de amissa urbe Verona dominii quondam sede, exposuit, quantopere etiam inimicorum fraudibus infortunium sibi illatum fuerat. Hujus vel maximopere se angi doloribus, ideoque nec diuturniori absentiæ moram protrahendam. Quin vel nunc paratum se in Amlungiam retro proficisci, de regno recuperando dimicaturus, vel vitæ quamvis cum periculo. Contra Attila, justo exercitu destitutum ipsum, inani conatu res maximas suscipere ait. Quippe nec subductis bene rationibus prosperos successus sperari posse. Vicissim Theodericus, captato pridem consilio, solum se profecturum dicebat, nec enim justi exercitus parandi ullam superesse spem, ut

la Kongur / hvar ero thinir hermenn? hverſo mattu fa thitt riki? eda hveria lund hefur thu thetta rad ſtofnad? Thidrikur ſvarar / ec vil fara leynilega i mitt riki / thviat ec hefi nu enga hermenn til / ſva at ec meigi med ofriki ſokia mitt land. Tha mælti Attila Kongur / minn godi vin Thidrikur Kongur / dvelſt enn hellur med oß umm rid / enn ef eigi villtu that / tha vil ec fa thier lid Huna her til at thu fair thitt riki / far eigi med uſomd hiedan fra oß. Tha mælti Thidrikur / Herra / thetta er ſva ſem mier var von at thier / at thu mundir hafa af dreingilega / oc haf firir thauck titt vinattu bod / enn einſaman vil ec heimfara oc leynilega / oc Meiſtari Hilldibrandur med mier / eigi vil ec optar ſpilla thinum dyrdlegum dreingium at vinna mitt land. Tha geingur Attila Kongur med honum ut til borgar-hlids / oc thar ſkiliaz their oc kyſſaz / oc nu grætur Attila Kongur oc harmar that miog at han ſkal Thidrik Kong ſva brott læyſa / at eigi ſie med meira ſoma enn nu. Enn Thidrikur Kongur bidur Attila Kong oc hans riki vera i Guds giæzlu / oc ſeigir at enn munu their hittaz vinir / oc leypur nu a ſinn heſt Falka / fara nu alla ſina leid / ridur Meiſtari Hilldibrandur firir med klyfia heſtinn / enn eptir Thidrikur oc Herad. Their ſnua hina veſtri leid til Mundio / oc thar vill nu Thidrikur Kongur framm fara / their fara nu nætur oc daga oc hitta ecki menn / oc ecki fara their i borgir.

gode wän Konung Thidrik / fördrög häller ännu en tid hos oß / eller om du icke dät wilt / då wil jagh låta dig få Hunalandz krigzmacht til hiälp at du winner ditt rike; far icke så snöpligen hådan ifrån oß. Då ſade Thidrik / Herre / dätta är ſom jagh förmodade / at du biuder manligen til / och haf för ditt wänlige tilbud mycken tackſäyelſe / men enſammen och hemligen wil jagh reſa hem / och Mäſter Hillebrander medh migh / och icke wil jagh offtare förſpilla dina dyrbara män at winna mitt land igän. Konung Attila går medh honom uth igenom ſlåtzporten / och där ſkilias de åth och kyſſa hwar andra. Konung Attila gråter och ſörjer mycket / at han ſkal Konung Thidrik ſå bortſläppa / at dät ſkedde icke medh mehra heder än nu. Men Konung Thidrik beder Konung Attila och hans rike wara under Gudz beſkydd / och ſäger at än en gång kunna de råkas wänner; han ſtiger uppå ſin häſt Falken / och drager nu alla ſin wägh. Hillebrander rider före medh klöfiade häſten / men Thidrik och Härar efter / de wända ſigh på dän wänſtra wägen til Mundio / och där wil Konung Thidrik fara fram; De reſa både nätter och dagar / och finna ingen männiſkia / ey häller fara de i ſtäderna.

CCCLXXI. CAP.

Harmur oc klagan Thidriks Kongs yfir falli Margreifa Rodingeirs.

EIna nott koma their firir Bakalar / tha

371. CAP.

Konung Thidriks ſorg och klagan öfwer Margrefwe Rodingers död.

ENa natt komma de för Bachalar / då wän-

ut militari auxilio regnum recuperetur. Cæterum Attila per amicitiæ jura obteſtabatur Theodericum, ut aliquantiſper apud ſe morari velit. Id ſi minus gratum acceptaret, miſſurum ſe una copias auxiliares ex Hunis, quarum opera in occupando regno uti liceat, ne vel ingratiis diſcedere animum inducat. At vero Theodericus, amicitiam Attilæ pluribus documentis ſibi comprobatam ait, quod & nihil non magnifice agere ſuetus ſit, eamque gratiam merito ſe agnoſcere. Interim tamen cum pridem apud animum ſuum conſtitutum ſit, ſolo comite cum Hildebrando proficiſci, nolle proinde moleſtum onus illud fortiſſimis imponi militibus regiis, alieni regni occupandi cauſa. Iſthæc cum Theodericus perſtaret ſententia, abeuntem ad urbis usque portam proſequebatur Attila, ubi mutuos inter amplexus alterutris valedixerunt. Attilam autem maximopere id doluit, quod nonniſi exili nimium honore hominem ſibi amiciſſimum diſcedentem proſequi licitum erat. Cæterum Theodericus proſperum regimen florentemque rempublicam Attilæ apprecatus, regis aliquando viſendi ſe denuo compotem fieri præoptabat. Nec mora equum Falkium inſcendens, viam perrexit. Equitabatur prior Hildebrandus, ſimul ductitans equum clitellarium, inſequentibus Theoderico atque Herrauda. Tenebant autem via illa lævam verſus quæ Mundium ducit, quaque pertranſire animum induxerat Theodericus. Sic diurnis nocturniſque itineribus per avia emenſi, urbium habitacula evitare volebant.

CAP. CCCLXXI.

De luctu Theoderici ſuper obitu Rodingeirii.

FOrte ſub nocturnum tempus prope Baccaracenum cum delati eſſent, Theodericus

tha mælti Thidrikur Kongur oc snyr sinum hest at borginni / nu harmar mic Bakalar thinn Herra Margreifa Rodingeir er allra manna var milldastur oc bestur dreingur / tha er ec hafda latid mitt riki firir minum fadur brodur kom ec hier firir Bakalar / tha kom igegn mier Margreifi Rodingeir med sina drottning Gudelinda / hun gaf mier einn grœnnan Gunnfana sa vard margum Hunum at bana / oc eitt hid thycka purpura pell / that thordi at bera utlendur hofdingi vel. Nu harmar mic miog minn godi vin Margreifi Rodingeir / værir thu nu lifs / tha færi eigi sva firir thennann stad at eigi findi ec thig. Tha svarar Meistari Hilldibrandur / vist seigir thu satt / Margreifi Rodingeir var godur dreingur / that reyndum vier i Ruzilandi tha er ec hafdi latid minn hest oc hann fieck mier hestinn / oc ef eigi væri hann / tha mundi ec lata mitt lif / theß a ec minnaz a honum. Nu fara their sina leid oc rida ner skoginum Luruvalld / oc umm daga dveliaz their i skoginum enn umm nætur fara their.

wände Konung Thidrik sin håst til slättet / säijandes: Nu sörjer jagh Bakalar din Herre Margrefwe Rodinger / som den mildaste och manhafftigaste man war; då jagh miste mitt rike för min faderbroder / kom jagh hit för Bakalar / och mötte migh Margrefwe Rodinger medh sin drottning Gudelinda. Hon gaf migh en grön fahna / som war orsaken til många Huners dödh / och ett tiockt purpurkläde / dät uthländska höfdingar wäl kunde bära. Nu sörjer jagh mycket min gode wän Margrefwe Rodinger / wore du nu leswandes / så droge jagh intet om dänna staden at jagh icke besökte dig. Då swarade Mäster Hillebrander / wist säger du sant at Margrefwen war en hurtig man / det pröfwade jagh i Rysland då jagh förlorade min håst / och han fick migh håsten igen / hade icke han då warit / så hade jag mist mitt lijf / därföre bör jagh komma honom ihug. Sädan rida de sin wäg in på skogen Lyrawald / om dagen uppehålla de sigh i skogen / men om nätterna resa de.

CCCLXXII. CAP.

Fra Thidriki Kongi oc Meistara Hilldibrandi er their sia eptir-reid Elsungs Jarls hins unga oc buaz vid.

Elsungur Jarl hinn ungi hefur farit yfir Rin med sinum mannum tveim Rid-

372. CAP.

Konung Thidrik och Hillebrand förbida den unga Elsung Jarls ankomst.

Grefwe Elsunger den unge / hafwer dragit öfwer Renströmen medh twå och tret-

cus obverso ad castellum equo, vicem doluit pristini quondam eo in loco Heri Margrafii, magnarum virtutum indolisque heroicæ gloria insigniter clari. Quippe & olim ejus hospitio heic exceptum se, patrui injusta vi regno cum pulsus exulabat. Tunc adeo adventanti sibi obviam progressum Margrafium una cum conjuge Gudelinda, comiter suscepisse. Quin & hospitalis insuper muneris tesseram liberalitate Gudelindæ sibi datam viridi coloris vexillum, quod Hunis non parvæ olim cladis fuerat instrumentum. Denique velum purpureum spissius donarium eximium fuisse, illudque non nisi regalis magnificentiæ usibus accommodum. Jam vel præcipue Margrafii desiderio affici se, quem inter vivos superstitem, insalutatum præterire omnino nefas fuisset. Fatebatur vicissim Hildebrandus, recte omnino laudes Margrafii deprædicari, cujus eximia virtutis documenta in Russica expeditione pridem innotuerant, cum ereptum sibi equum ille denuo restituebat, adeoque ob vitam servatam non simplici elogio commemorandum. Interim iter promoventes, per Lurivaldium nemus vectabantur, diurnis temporibus intra sylvarum densa latitantes, nocturnis profectionibus securius progressuri.

CAP. CCCLXXII.

De Elsungi Jarli adventu.

Circa idem hoc tempus transmisso Rheno, negotiorum causa excursionem fecerat Elsun-

Riddorum oc thriatiu/ hann ser sinna orinda oc nu fær hann af niosn at Thidrikur Kongur af Bern mun thar rida. Hann minniz theß at hinn gamli Samson oc hans synir Erminrek oc Thetmar hafa drepit hans frænda Elsung Jarl af Bern hinn gamla oc hinn skeggsida / oc liz sem hann muni vera best tilkominn at hefna/ ridur nu med skoginum oc leitar theirra. Tha er sol er lag umm kvelldit/ mælti Thidrikur Kongur at their skulu buast oc rida leid sina umm nottina. Nu ridur Kongur firir / oc Herad enn Hilldibrandur eptir/ oc leidir theirra klysia hest/ oc nu litur Hilldibrandur aptur/ hann sier jorreyk mikinn/ oc thar undir blickia fagrir skylldir oc hvitar brynior/oc rida hvast eptir oß. Nu svarar Herad oc grætur/thetta manu vera yckrir uvinir oc mun yckur ofurefli i vera vidur at eiga. Tha snyr Thidrikur Kongur aptur sinum hesti oc lyptir upp hialminum/oc mælti/ that er vist joreykur oc vapnadir menn undir / hverier muno thar fara sva rikmannlega ? hvers getur thu ? Tha svarar Hilldibrandur/ecki veit ec hier von hofdingia nema Elsungs Jarls at hann sie farinn yfir Rin/ oc veit ec ef hann er/ oc hefur hann af spurt vorri ferd/ tha kañ vera at hann vilie hafa varn fund. Tha mælti Thidrikur : sva rida thessir menn akaft sem their vilie oß finna/ enn hversu skulum vier tha ? hvart skal undann rida a skoginn oc forda oß ? eda skulum vier stiga af hestinum oc buaz

trettio Riddare uthi några sina åhrender/ han får då kunskap/ at Thidrik af Bärn mände där rida ; han påminte sigh at den gamla Samson/och hans söner Ermenrich och Thetmar hafwa dräpit hans frände Grefwe Elsunger af Bärn / den gamla och skäggsida/ tyckiandes sigh hafwa bästa tilfälle at hämna honom. Han rider nu uth med skogen/och letar efter däm. Om aftonen wid solenes nedergång/ sade Konung Thidrik at de skulle giöra sig resefärdige och rida sin wäg om natten. Nu rider K. Thidrik och fru Hårad föråth men Hillebrander efter/ och leder den klösiade hästen. Hillebrander wände sigh tilbakas/ och ser mycket damb af jorden/och där under bländkia wackra sköldar och hwita harnesk / och at de rida hårt efter däm. Hårad swarade gråtandes/ dätta lärer wara edra owänner/ och mände wara omöyeligit at slåß emot så stor macht. Konung Thidrik wänder om sin häst och lyffter up hiälmen/ säyandes: dät är wist hästedamb/ och wäpnade män ibland/ hwarföre män de rida så manstarcka ? hwad gissar du ? Då swarade Hillebrand/ icke wet jagh här någon höfdinge uthan Grefwe Elsung/ at han hafwer farit öfwer Renströmen/ och icke wet jagh om han hafwer något förnummit om wår resa/ så kan wara at han wil finna oß. Då sade Thidrik/ så häfftigt rida däße män som de wille finna oß ; Men huru skole wij bära oß åth/antingen skole wij rida undan i skogen och frälsa oß/ eller skole wij stiga af hästarna och bereda oß til motwärn ? Mäster Hillebrander wänder sin häst tilbaka/ och tager hiälmen af huswudet/ seendes på däße måns ridande/ och sade sedan/ Herre/ där äre twå och trettio män / stigom af wåra hästar som snarast/ och giörom oß färdiga / wi skolom icke fly för däm / men det skal spörjas kring

Elsungus Jarlus junior, cum turma equitum triginta duorum. Innotuerat tunc Theoderici Veronensis iter secretum, ac vero reminiscebatur Elsungus cognatum quondam sibi cognominem, annis senioque venerabilem virum Veronensium Dominum, fraudibus Samsonis, ejusque filiorum Ermenrici atque Dethmari, interemtum. Hujus ulciscendæ injuriæ nunc commodam occasionem adesse ratus, intra nemoris angustias hostem indagaturus perrexit, declinante tunc ad vesperam die, cum itineri nocturno sese apparabat Theodericus. Equidem Theodericus cum Herrauda socia prior tunc vectabatur, insequente Hildebrando qui equum clitellarium manu ductitavit. Forte â tergo cum respiceret Hildebrandus, suscitatum altius pulverem præ commeantium jactationibus, internitentia etiam scuta loricasque virorum velocius insequentium observavit. Mox Herrauda timore perculsa, exclamavit, haud dubie hostium adesse insidias, quibus resistendis omnino impares futuri sint. Theodericus obverso paullatim equo, simulque sublata galea, solum pulvereum hominumque militarem catervam animadvertit, miratus tanti agminis multitudinem. Respondit Hildebrandus, non de alio quopiam ducum sibi innotuisse, nisi Elsungo Jarlo, quem etiam transmisso pridem Rheno, verisimile nunc fuerit, gloriosis stimulatum animis nihil non ausurum. Respondit Theodericus, citatiore cursu contendere agmen istud, quasi hostilia minitans; proindeque vel sylvarum occupanda fore receptacula, vel relictis equis defensionem parandam. Mox Hildebrandus transverso in alterutrum latus equo, galeam paullatim removit, advectantes advenas accuratius observaturus. Simul herum Theode-

buaz vid at veria oß? Tha ſnyr Meiſtari Hilldibrandur aptur ſinum heſti oc tekur af hofdi ſier hialminn / oc litur a reid theſſara manna / oc mælti ſidann / Herra / menn tveir hins ſtordatigar / ſtigum ofan af vorom heſtum ſem hvataz oc buumz vid / vier ſkulum ecki flyia firir theim / hitt ſkal ſpyriaz umm Hunaland at theſſir ſkulo falla ſumir firir varom vapnum / enn ſumir hræddir undan flyia / oc hleypur af heſtinum oc ſlikt ſama Thidrikur Kongur / oc binda ſina heſta / oc taka ofan Herad / tha ſpenna their faſt ſina hialma / oc bregda ſverdum. Tha mælti Thidrikur Kongur / viſt ertu enn godur dreingur ſem firr Meiſtari Hilldibrandur hvar ſem menn ſkulo beriaz / tha er ſa ſæll er a adra lid ſier a ſlikann dreing / fru Herad grat eigi enn / ver kat thar til er thu ſer ockur falla / enn betur mun fara enn ſva.

kring om Hunaland / at ſomlige af deſſe ſkola falla för wår wapn / och ſomlige ſkola rädda undanfly. Han ſtiger af håſten / och ſammaledes Konung Thidrik / dhe binda ſina håſtar / och taga Hårad af håſten / och ſpånna faſt ſina hiälmar / och blotta ſina ſwärd. Då ſade Konung Thidrik / wiſt är du en tapper man nu ſom förr Måſter Hillebrander / och når man ſkal ſlåß / då år den lyckſalig ſom på andra ſidan hafwer en ſådan Man; fru Hårad gråt intet / war glad til deß du ſer oß falla / men båttre kan det aflöpa än ſå.

CAP. CCCLXXIII.

Fra Thidriki Kongi oc fall Elſungs Jarls.

NU kemur at theim ridandi Elſungur Jarl med ſina menn / tha mælti junkherra Aumlungur ſyſtur ſun Elſungs Jarls er allra manna er vaſkaſtur / hann ſer konuna oc mælti / vilit theſſa konu lata oc fari hon heim med oß? Tha ſkulut thier hallda ydru lifi. Tha ſvarar Meiſtari Hilldibrandur / hon för til annars af Suſat med Thidriki Kongi / enn at fara heim med ydur / oc that vilium vier viſt eigi. Tha ſvarar einn Elſungs madur / alldrei heyrdi ec gamlann mann ſvara diarflegar oc uhrædilegar oc

373. CAP.

Om Konung Thidrik och Grefwe Elſungs fächtande.

NU kommer åth dem ridandes Grefwe Elſung medh ſina mån / då ſade juncker Aumlunger / Grefwe Elſungs ſyſter ſon / ſom ibland alla mån war den raſkaſte / han ſer fru Hårad / och ſade: welen j miſta denna fru / och låta henne föllia oß hem / då ſkolen j behålla edert lif. Måſter Hillebrand ſwarade: För annan orſak drog hon ifrån Suſa med Konung Thidrik / ån föllia medh eder hem / och det williom wi wiſt icke. Då ſade en Elſungs man / aldrig hörde jagh en gammal man at ſwara driſtigare och oräddare / och doch högfärdigare. Då ſwarade Konung Thidrik / du månde wara mycket barnſlig til ditt

Theodericum compellans, duobus ſupra triginta viris agmen integrum conſtare ait. Præcipiti igitur conſilio, ſemotis equis hoſtium vim propulſandam eſſe. De fuga neutiquam cogitandum. Sic vero profligatorum hoſtium perennem apud Hunas perſtituram famam, cum victricibus armis partim cæſi, partim etiam turpi fuga diſſipati fuerint. Nec mora ex equo deſiliente Hildebrando, ejus exemplum imitabatur Theodericus. Equis autem alligatis, Herraudam ſuſtulerunt, galeis armisque protenſis hoſtium impetum propellere parati. Collaudavit Theodericus heroicum Hildebrandi in ſubeundis periculis animum, ubi vel maxime ingrueſcerent certaminum pericula. Sodalitatem perſtrenui hominis neutiquam fallere, quoties partium æquior tutanda cauſa. Bono interim animo fore debere Herraudam, quandoquidem ipſis valide pugnantibus, optimorum eventuum ſperare liceat ſucceſſus.

CAP. CCCLXXIII.

De Theoderici cum Elſungis conflictu.

ADequitabat ferocius cum agmine ſuo Elſungus Jarlus. Mox Amlungicæ juventutis princeps, Elſungi nepos, miræ fortitudinis, conſpecta muliere Herrauda, illam idonei pignoris loco futuram ait, pro redimenda vita ipſorum. Imo vero reſpondit Hildebrandus, majoris momenti ob cauſas Suſato urbe cum Theoderico profectam illam, minime omnium alienigenis in prædam permittendam fore. Subjunxit Elſungorum nonnemo; haud uſpiam temeraria magis verba proferre potuiſſe hominem ſenem, pro-

oc tho drambsamlegar. Tha svarar Thidrikur Kongur / thu munt vera miklu bernskari at viti oc allri kurteisi / tho at eigi siert thu ori at vetra tali / hann hefur sic flutt framm allann sinn alldur med somd oc dreingskap / oc sva er hann gamall ordinn / ver thu eigi sva diarfur at thu snæsdir honom optar firir sina elli. Nu mælti Aumlungur / gefit upp vopn ydär skiott / oc sialfa ydur i vort valld / enn ef eigi villtu that / tek ec minni hendi i thitt skegg sva at mestur hlutr skal hendinni brottfylgia. Tha svarar Hilldibrandur: kemur thin hond a mitt skegg / theß mantu ydraz / firir thvi at annat hvart skal vera at sundur mun bresta miñ armur i einu hoggvi / eda af skal falla thin hond skiott / eda hver er hofdingi ydarr? Tha svarar einn / thottu siert harr i skeggi tha ertu tho vist favis / kennir thu eigi Herra Elsung Jarl varn? oc firir hvi ertu sva diarfur at thu thorir at spyria eptir vorum haufdingia? vier erom oc vist fol / er vier standum sva leingi firir tveim mañum their jamnaz vid oß i ordum; hañ bregdur siñ sverdi hermilega / oc hoggur til Meistara Hilldibrands a hans hialmhott / oc that sverd bitur hialmhottinn / enn thar firir innann var Hilldigrimur hialmur Thidriks / oc thar vard stadar nema thetta hogg sem firr. Enn Thidrikur Kongur sialfur hefur nu thann hialm / er att hefur Sigurdur Sveinn / er allra vapna er bestur oc mest gullibuinn. Enn Hilldibrandur bregdur sinu sverdi Gram / er att hafdi Sigurdur Sveinn / oc hoggur

ditt förstånd / och all höflighet / ändoch du är icke mycken til åhren; han haswer allan sin ålder sodrat sigh fram medh heder och mandom / och således är han gammal worden. War du intet så näsewiser / at du offtare snäser honom för sin ålderdom. Aumlunger sade / giswer snart upp eder wapn / och eder sielfwe uthi wårt wåld / men om du det icke willt / då taga mina händer i ditt skägg / så at måsta parten skal föllia händerna bort. Då swarade Hillebrander / kommer din hand wid mitt skägg / så skal du dät ångra / förty ett thera skal wara / at mina armar skola sönderbrista uthi ett hugg / eller skal din hand straxt affalla / eller hwem är eder höfdinge? Då swarade en: ändoch du är grå i skägget / är du likwist en tok / kiänner du intet wår herre Grefwe Elsung / och hwarföre ästu så dristig / at du törß fråga efter wår höfdinge? Wij äre wist narrar at wi stå så länge för twå män / de som giswa oß lika ord. Han blottar sitt swärd wredeligen / och hugger til Mäster Hillebrand uppå hans kasket / och det swärdet biter på kasketen. Men der innan före war Thidriks hiälm Hildegrimer / der stadnade detta hugg / som förr. Konung Thidrik sielf haswer nu den hiälm som Sigurder Swän hade ägt / hwilken ibland alla wapn är den bästa och mäst gullbodde. Men Hillebrander drager uth sitt swärd Gram som Sigurder Swän hade ägt / och hugger til Ingram på hans hiälm / och så hårdt klyswer han hiälmen / huswudet / buken och brynian / at elden flyger af / och swärdet stannar i främre sadelbogan / och Ingram föll framstupa af hästen döder. Nu drager Konung Thidrik sitt swärd Eckisax / och hugger medh det första slag den främste Riddare på hans axel / så at handen medh sidan flyger af / och så faller han döder af hästen. Och det andra

protervię & audacię insania stimulatum. Enimvero, retorquebat Theodericus, incultos mores prodere vecordem juvenem, qui virorum fortissimi canos venerari nesciat annos. Ignorare videlicet, quantopere longævitatem vitæ promovere valeant virtus cum fortitudine conjuncta, perpetuos honestarum actionum socios. Atque immerito sic senectutis opprobrium dixisse homini merentissimo. Vicissim monuit Amlungus, arma seque ipsos sponte dederent, nisi infestis manibus barbam seni evellendam vellent. At vero Hildebrandus, haud usquam ait, incolumem manum detracturum, in mentum alienum temere immissam, quamdiu robur suis lacertis nondum vacillare constet. Edicerent modo, cohortis ipsorum dux quo nomine appellandus sit. Responsum ab alterutræ partis nonnemine, insania mira agitari senem, cui ignota virtus heroica ducis Elsungi, nec vel minori temeritate inquirere ausum de ducis persona. Non diutius ferendam immanem contumeliam, superbe atque jactanter obloquentium hominum duorum. Nec mora evaginato ferocius gladio, Hildebrandum impetivit. Illo ictu conscissa galeæ crista, subsidente gladio ad Hildegrimi probatioris galeæ quam superinduerat, superficiem. Enimvero Theodericus propria galea Hildebrando tradita, utebatur illa Sigurdi Suenonis, decantatæ bonitatis operisque deaurata. Hildebrandus gladio accinctus erat Grammio, qui olim fuerat Sigurdi Suenonis. Eo evaginato, Ingrami secum contendentis galeam ictu fortiori mediam simulque caput dissecavit, ventrem unaque qua indutus erat loricam, nimia ex ferri contusione micantibus scintillis, at-

gur til Ingrams a hans hialm/ oc ſva ſtritt klyfur hann hialminn oc hofudit/ bukinn oc bryniuna/ at elldur flygur af/ enn ſverdit nam ſtadar i ſodulboganum fremra/ oc Ingram fiell framm af heſtinum daudur. Nu bregdur Thidrikur Kongur ſinu ſverdi Eckiſax/ oc hoggur fyrſta ſlag hinn fyrſta Riddara a hans oxl/ ſva at af fykur hondinn med ſidunni oc ſa fellur daudur af heſtinumi/ oc annad ſlag veitir hann Jarlenum ſialfum Elſungi undir hondina hogri/ hoggur upp oxlina med bryniuni/ oc ſverdit ſnidur af hondina oc upp a kinnina oc ſundur kialkann oc ſva i jaxlana/ oc ſteypiſt hann hinn vinſtra veg daudur af heſtinum. Nu vard mikil hrœzla oc ſkialpti/ oc allir vilia nu vera heima i Babilonia/ enn tho verdur hier nu ſtrong oruſta/ oc a litilli hrid hefur Thidrikur Kongur nu drepit ſio Riddara annari ſinni hendi/ enn Meiſtari Hilldibrandur hefur drepit niu.

dra ſlaget gifwer han ſielſwe Grefwe Elſunger under högra handen upp åth axlen med brynione/ och ſwärdet ſkar af handen och uppå kinbenet/ och käfften ſönder/ och ſå i axlen/ ſå at han ſtupar på wänſtra ſidan döder af häſten. Här af wardt ſtor bäfwan och räddhoga/ at alla önſka ſigh nu wara hemma i Babilonia; dock likwäl warder här en hård ſtrid/ ſå att uppå en liten ſtund hafwer Konung Thidrik dräpit ſiu Riddare medh båda ſina händer. Men Mäſter Hillebrander hafwer dräpit nije.

CCCLXXIV. CAP.

Aumlungur frændi Elſungs Jarls thiggur lif/ oc ſeigir theim tidindinn fra ſiukdomi Erminreks Kongs oc borgarmonnum ſinum/ fra falli Elſungs Jarls.

Tha ſækir at honum hinn ungi Aumlungur oc berſt vid hann. Enn firir Thidriki Kongi flya nu allir their er eptir ero. Nu veitir Hilldibrandur Aumlungi eitt ſlag a hans ſkiolld oc a hans hialm/ oc firir thvi mikla hoggi fellur Aumlungur/ oc Hilldibrandur a hann ofan/ oc bidur hann gefa upp ſin vopn oc hallda ſinu lifi. Tha ſvarar Aumlungur/ viſt eigi

374. CAP.

Aumlung Elſung Jarls frände förſkonas til lifwet. Berättelſe om Konung Ermenreks ſiukdom/ och om Elſung Jarls död.

Den unge Aumlunger wänder ſigh til Hillebrand at ſlåß med honom/ men för Konung Thidrik fly nu alle ſom efter äre. Hillebrander gifwer Aumlunger ett ſlag uppå hans ſkiöld och uppå hans hiälm/ och för det ſtora hugget faller Aumlunger/ och Hillebrander ofwan uppå honom/ och beder honom gifwa upp ſin wapn/ och behålla lifwet. Då ſwarar Aumlunger/ wiſt är mig bättre at intet lefwa/ emedan en ſå gammal Man haf,

atque ferro juxta ephippium ſubſidente. Hoc lethali vulnere affectus Ingramus, in terram moribundus corruit. Etiam Theodericus gladio Eckiſaxio munitus, contra virum proxime imminentem ictum direxit juxta ſcapulam, ut manus laterisque pars ſimul tollerentur, procidente in terram corpore. Mox ictu retorto, Elſungum ſubtus dexteram manum feriebat, ita ut lorica diſſecta brachium ſimulque ſcapulæ pars divulſa ſit, corruente verſus lævam trunco corpore. Hinc pavore ingenti conſternati reliqui, tutiores in patria urbe receptus præoptabant. Erat enim cruentum certamen iſtud. Quippe momento temporis non admodum longo, ſeptem æmulos equeſtris ordinis viros virtute indomita proſtraverat Theodericus, novem omnino Hildebrandi necaverat manus.

CAP. CCCLXXIV.

De Amlungo ſervato, deque Ermenreci atque Elſungi morte.

Tandem miræ audaciæ juvenis Amlungus pugnam ſuſtinere auſus eſt, in fugam dilapſis reliquis omnibus. Sed vero Hildebrandus ictu validiſſimo Amlungum proſtravit, viribusque ſuperior, conditionibus propoſitis, devicti arma in vitæ redimendæ pretium ſibi dari poſtulavit. Reſpondit Amlungus, vitæ non omnino glorioſam fore gratiam abs homine ſene ſibi factam, nihilominus tamen coactum ſe conditiones iſthac vice acceptare velle. Ita traditis armis, cum in pedes ſubſiſtere uſſus eſſet, ſimul eum ſciſci-

eigi er mier betra at lifa/ vid that at ſva gamall madur ſkal mic hafa yfirſteigit / enn tho vil ec gefa upp min vopn/ oc lifa at ſinni. Hann gefur upp vopn ſin / oc bidur Hilldibrandur hann upp ſtanda/ oc ſpyr hvat manna hann er ? eda firir hvi theſſir menn hafa ſott theira lif ? Enn Aumlungur ſeigir: Elſungur Jarl vildi hefna ſins frœnda Elſungs Jarls er drepit hafdi Samſon Köngur/ oc Thidrikur Kongur var ſkylldur frœndi hans. Nu mælti Thidrikur Kongur / Aumlungur godur dreingur / thu ſkallt nu ſeigia oß tidendi ef thu veizt ſudur til fialz / oc ſidann ſkalltu thiggia thitt lif/ oc thin vopn/ oc alla thina harneſkio oc allra thinna färonauta / oc that ſkalltu hafa firir i bœtur thins frœnda Elſungs Jarls. Tha mælti Aumlungur / godi Herra Thidrikur Kongur / ec kan ſeigia thier mikil tidendi af thinum fadorbrodir Erminrek Kongi/ hann hefur nu nockora rid ſiukur verid af thvi at hans kvidur var ſlitnadur/ oc ofan hafa ſigit hans tharmar oc iſtra / oc hier hefur Sifka lagt til rad/ at ſkera ſkylldi til oc draga ſva ut iſtruna / oc vard hann ſidann thar af halfu verri enn firr / thar firir er hann nu at meſtu daudur. Herra Thidrikur Kongur oc Meiſtari Hilldibrandur thockudu honum firir god tidendi / oc thar med gefa their hann lauſann/ oc rida their ſinn veg. Enn their ſem flyd hofdu fra Elſungi Jarli / komu til Babilonia oc ſogdu at Jarlinn væri ſleiginn/ oc ſextan hans menn med honum. Jarls menn ſpurdu hver that hef-

hafwer migh öfwerwunnit / dock wil jagh gifwa upp min wapn och lefwa denna gången. Han gifwer upp ſin wapn/ och Hillebrand beder honom ſtå upp/ frågandes honom hwad man han är / eller för hwad orſak ſkul deſſe män hafwa ſökt efter deras lif ? Aumlunger ſade: Grefwe Elſung wille hämna ſin frände Grefwe Elſung / hwilken Konung Samſon hade dräpit/ och Konung Thidrik war hans ſkylda frände. Här til ſade Konung Thidrik/ gode man Aumlunger/ du ſkalt nu ſäya oß tidender om du wet/ ſöder til fiälls/ och ſedan ſkal du niuta ditt lif/ och din wapn och all din harneſk / och alla dina föllieſlagare/ och dät ſkal du hafwa i böter för din frände Grefwe Elſung. Då ſade Aumlunger/ fromme Herre Konung Thidrik/ jagh kan ſäya dig angelägne tidender/ om din faderbroder Konung Ermenriker/ han hafwer nu någon tid warit ſiuker/ af dät at hans inälfwer äre loßnade/ och hans tarmar och iſter hafwa ſuckit uthföre/ och Sifka hafwer gifwit rådh / at det ſkulle ſkäras hål och iſtret ſå uthdragas/ och wardt dät ſedan halfparten wärre/ ty är han ſå godt ſom dödh. Herr Thidriker och Hillebrander tackade honom för goda tidender/ och der medh gofwo de honom lös / ſedan rida de ſin wägh. De ſom hade flydt ifrån Grefwen/ kommo hem til Babylonia och förkunnade at Grefwen war ſlagen/ och ſexton af hans männ. Grefwens män ſporde hwem dät hade giordt? De ſade dät hafwa giordt twå män / den ena war ſå gammal at dät är under / och wiſt war han en diefwul / och fanen hade han jämwäl i ſina händer / fördy där höll ingen hiälm för honom / han hade grått ſkägg / dät räckte neder på bältet. Då ſwarade en af Grefwens Riddare/ dät hafwer warit Konung Thidrik af Bärn/ och den gamla Mäſter Hillebrand/ de äre

ſciſcitabatur Hildebrandus, cujatis ipſe eſſet, quæque cauſa nefandarum adverſus ſeſe inſidiarum, quas jam modo intentaverant ſocii. Fatebatur Amlungus, iſt hoc modo auſum fuiſſe Elſungum, cognati quondam Jarli ejusdem ſecum cognominis, necem, fraudibus Samſonis peractam, ulciſci, Theoderico præſertim propinquitate eidem conjuncto. Theodericus Amlungum edicere juſſit, quænam de ſtatu rerum cis Alpinarum cognita haberet. Simul petenti vitam, armaturam, ſupellectilemque omnem interfecti in Elſungi pretium redemtionis ultro concedenda. Amlungus, multa eaque maximi momenti negotia de Ermenrico Rege ſibi nota ait. Eum quippe, diutino morbo correptum inteſtinorum præſertim doloribus vexari, ſubſidentibus in ventre iliis atque adipe. Medendi conſilium dediſſe Sifkam, ut facta inciſione extraheretur adeps. Hoc facto, pejus admodum ſe habere Regem, quam antehac fuerat, jamque ægre animam trahere. Erant Theoderico atque Hildebrando pergrata rerum novarum nuncia, itaque actis Amlungo gratiis, arma ſimulque libertatem ei reſtituerunt, denuo iter proſequentes. Interim ad urbem Babilam delati ex prælio transfugæ, Jarli ſociorumque ſedenum mortem nunciarunt. Siſcitantibus etiam incolis de cœdis autoribus, palam ſubindicarunt, bigam virorum hominum, quorum alter ſenectutis miræ, genii cujusdam perſonam indutus, ferali more ſtragem edidit. Huic barbam canitie multa aſperſam, umbilicum tenus propendiſſe. Talia ſermocinantem ſubaudiens aulicorum non nemo, Theodericum Veronenſem, itemque Hildebrandum pugilem vetuſtum hoc ſchemate haud obſcure notari deprehendit. Horum quippe occurſus acerrimos nihil lene ni-

hefdi giort? Their ſogdu at that hefdi giort tveir menn/ oc annar theirra var ſva gamall/ at that var undur/ oc hann var viſt einn diofull/ oc hann hafdi oc ſialfann fiandann i ſinni hendi/ firir thvi at thar hiellt eingiun hialmur firir honum. Hann hafdi gratt ſkegg/ that var ſva ſidt at that hieck allt nidur a belltid. Tha ſvaradi einn af Jarlſins Riddorum/ that hefur verid Thidrikur Kongur af Bern/ oc hinn gamli Meiſtari Hilldibrandur/ their eru ecki godir at leika vid/ their munu viſt giora meir ſkada firr enn their koma af theſſu landi. J theſſu kom Aumlungur heim med tolfta mann/ oc hafdi med ſier Jarlſins harneſkiu. Their ſpurdu hann hvorier their væri ſem ſlou i hel Jarlinn? oc hvor ſa gamli ſkeggſidi madur hefdi verid ſem hio thau ſtoru hogg? Aumlungur ſvaradi/ ſa ſami madur var einn kurteis madur/ hann gaf mier mitt lif/ thar hann hefdi kunnat at drepa mic ef hann hefdi viliad/ that var Meiſtari Hilldibrandur. Enn ſa yngri var Thidrikur Kongur af Bern/ theim threyngdi naud til at veria ſic mannlega firir thvi at their voru tveir/ oc vier vorum thriatiu oc tveir/ oc tha miſtum vier firir theim ſextan menn/ af thvi their voru miog vaſkir kappar oc godir dreingir.

åre intet goda at leka medh/ de giöra wål mera ſkada förr ån de komma af wårt land. Nu kom Aumlung hem ſielf tolfte/ och hade medh ſigh Grefwens harneſk/ de frågade honom hwilka de woro/ ſom ſlogo ihiål Grefwen/ eller hwem war den gamla ſkiåggota man/ ſom högg de ſtora hugg? Aumlunger ſwarade: den ſamma gamla man war en hurtig man/ han gaf migh mitt lijf/ han hade migh wål kunnat dråpa om han hade welat/ dåt war Måſter Hillebrand. Den yngre war Konung Thidriker af Bårn/ dåm trångde nödh til at wårja ſigh manneligå/ fördy de woro twå/ och wi woro trettijo twå/ och miſte wi dårföre ſexton mån/ emedan de woro raſka hiåltar.

CCCLXXV. CAP.

Thidrikur Kongur oc meiſtari Hilldibrandur koma i Aumlungaland oc finna Lodvik Hertoga oc Conrad ſon hans/ oc Meiſtari Hilldibrandur byſt at finna Alibrand ſon ſinn er tha ried firir Bern.

Thidrikur Kongur oc Meiſtari Hilldibrandur foru tha ſinn veg/ oc komu i eitn ſtorann ſkog i Aumlungalandi/ thar la eitt ſlot nær/ thar ried firir Hertogi ſa er Lodvik hiet. Thidrikur Kongur oc

375. CAP.

Konung Thidriks ankomſt i Aumlungaland/ til Hertig Lodvic och hans ſon Conrad/ och om Meſter Hillebrands reſa til ſin ſon Alebrand/ ſom då regerade öfwer Bern.

Konung Thidrik och Hillebrand foro nu ſin wågh/ och kommo i en ſtoran ſkogh i Aumlunga land/ dår låg ett ſlått når/ dåt ågde en Grefwe ſom Lodwik het. Konung Thidrik och fru Hårad blefwe i ſkogen; Hille-

hilque moderatum obtendere. Adeoque etiam ſuæ timendos perſonæ, ne noxam aliquando afferant, alieni regni nunc hoſpites. Hac cura ſolliciti dum erant cives, ſupervenit cum duodecim ſociis redux Amlungus, arma Jarli defuncti ſimul reportans. Inquiſitum denuo de Jarli interfectoribus, deque ſene grandævo omnium pugnaciſſimo. Reſpondit Amlungus, hominem fuiſſe virtutis admirandæ, Hildebrandum nomine, qui indultu facili vitam ſibi donavit, cujus tollendæ poteſtas ipſi erat. Annis juniorem paullo alterum Theodericum Veronenſem, multa fortitudine vim ſibi illatam propuliſſe. Sic enim laude immortali dignum glorioſum facinus iſtud, quod amborum ſociata arma agmen triginta duorum hominum non tantum propellere valuerint, ſed occiſis hoſtium denis atque ſex, præſtantiſſimæ fortitudinis exemplar poſteritati commemorandum reliquerint.

CAP. CCCLXXV.

De Theoderici hoſpitio apud Ludovicum Ducem, deque itinere Veronenſi.

Rebus hunc in modum præclare geſtis, iter ſuum proſequebantur Theodericus atque Hildebrandus. Emenſi nemoris vaſtiſſimi anfractuoſos calles, prope caſtellum quod

oc fru Herad voru eptir i skoginum/ enn Hilldibrandur geck heim til slotsins/ thar stod einn madur oc klauf skydi. Hilldibrandur spyr hann hvor thennann kastala atti? Hann svaradi at hann heitir Hertogi Lodvik/ oc hans sun Conrad. Hilldibrandur spurdi hann/ hvor rædur nu firir Bern? Madurinn svaradi/ hañ er sva hraust kempa sem vera kann/ oc thar med bædi kurteis oc milldur/ tho er hann miog grymmur vid sina uvini/ oc thykir einginn vera sinn liki. Hilldibrandur spurdi enn fleiri tidenda. Madurinn svaradi/ hier eru thau tidendi at Erminrekur Kongur af Rom er nu daudur. Tha gladdist Meistari Hilldibrandur mikit/ oc sagdi tho at that væri ill tidendi. Sidann fylgdi madurinn honum framm til kastalans. Hilldibrandur mælti/ gak upp a slotid oc bid Conrad son Hertugans at koma hingat til min/ thviat hann mun vera liettari a fotum enn fadir hans. Madurinn geck upp i festingina oc sagdi til Conrads: hier stendur eiñ madur firir portinu med gratt skegg/ hann bad at thu skylldir ganga til hans/ hann gaf mier einn gullhring firir mitt omak. Nu geingur Conrad til thessa mans/ oc spurdi hvat hann villdi? Hilldibrandur svaradi/ ec vil oc tala vid thinn fodur/ ec heiti Hilldibrandur madur Herra Thidriks Kongs af Bern. Tha geck Conradus til hans/ oc mælti/ kom thu allra manna heppnastur Meistari Hilldibrandur/ ec em thinn frændi/ gak upp til mins fodurs/ thu skallt vera oß vel kominn. Hilldibrandur

lebrand gick fram til slottet / där stod en man och högg wed. Hillebrand sporde honom hwilken dät slättet ägde? mannen swarade / han heter Hertig Ludwik och hans son Conrad. Hillebrander frågade honom hwilken råder för Bärn? Mannen swarade: han heter Hertig Alebrand / den gamle Hillebrands son. Hillebrand frågade widare / är han någon fulltagzen man? Mannen swarade / han är den raskaste kiämpe där wara kan / och där til både höfwisker och milder / dock är han ganska grymmer widh sina owänner / och låter ingen wara sin like. Hillebrander sporde efter flere tidender. Mannen swarade: här äre de tidender at Konung Ermenriker af Rom är nu dödh. Då gladdes Hillebrander mycket / dock sade han at dät war onda tidender. Sedan följde mannen honom fram til slottet. Hillebrand sade: gack uppå slottet och bed Hertigens son Conrad komma hijt til migh / ty han är lättare på fötterna än fadren. Mannen gick upp i fästningen och sade til Conrad: här står en man för porten medh grått skiägg / han bad at du skulle gå til honom / han gaf migh en gullring för omaket. Conrad gick til honom / och frågade hwad han wille. Hillebrand swarade / jagh wil ock tala wid din fader / jagh heter Hillebrand / Konung Thidriks man af Bärn. Då gick Conrad til honom och sade / kom du ibland alla män den lyckfaligaste Mäster Hillebrand / jagh är din frände / gack upp til min fader / du skalt wara oß wälkommen. Hillebrand swarade / dät kan nu icke ske för denne gången; Säg migh några goda tidender. Conrad swarade / här äre de tidender at Konung Ermenriker af Rom är dödh. Hillebrand frågade / hwilken skal då warda Konung? Conrad swarade / dät skal den onda bedragaren Sifka wara. Hillebrand sade / haf tack för goda tidender. Då

quoddam delati sunt, cui imperitabat Dux Ludovicus. Visum Theoderico in sylva subsistere cum Herrauda, præmisso ad castellum Hildebrando. Foris aderat homo lignorum cæsor. Quæsivit Hildebrandus, quisnam castelli esset dominus, ille Ludovicum Ducem cognominari ait, ejusque filium Conradum. Sciscitatus porro de urbe Verona ejusque domino, responsum tulit, subesse illam imperio Ducis fortissimi, qui virtutis pariter ac clementiæ eminens laude, hostium ipse terror parem sibi agnoscat neminem. Stimulabatur animo Hildebrandus plura cognoscendi earum quæ præsentis essent status. Subindicavit alter, non alia magis recentia circumferri, quam de morte Ermenrici Regis. Isthoc nuncio, quamvis mirifice apud animum suum lætabatur Hildebrandus, sermone tamen lugubrem casum deplorabat. Cætera, gnavi hominis opera usus, ad castellum se deduci voluit. Visus etiam opportunus minister idem, qui mitteretur nunciatum Conrado, ad colloquium foras prodire ne gavaretur ipse, velociori nimirum incessu pollens præ patre, quem annis senioque aggravatum constabat. Minime sic segnis ille ad castellum properavit, Conrado denuncians, adesse extra portam hominem barba promissa conspicuum, qui colloquium heri expetit. Hujus mandati probe curandi causa, pignus sibi datum annulum aureum. Nihil cunctatus Conradus, hospitem adivit de negotio ejus cogniturus. Ille patris ejus ad colloquium se admitti petiit, Hildebrandum se cognominari fassus, Veronensis Theoderici aulicum. De nomine agnitum, cognatum suum blande compellavit Conradus, hospitalem

 apud

dur ſvaradi / that kann nu ecki at ſke at
ſinni/ ſeig mier nockur god tidendi. Con=
rad ſvaradi/ hier ero thau tidendi at
Erminrekur Kongur af Rom er nu dau=
dur. Hilldibrandur ſpyrdi/ hvar ſkal
tha verda Kongur ? Conrad ſvaradi/
that ſkal ſa illi ſvikari Sifka verda. Tha
mælti Meiſtari Hilldibrandur / haf thock
firir god tidendi. Tha mælti Conrad til
Meiſtara Hilldibrands / ſeig mier oc
nockur god tidendi : hvadan ertu nu ko=
min? Hilldibrandur ſvaradi: thau tiden=
di kann ec at ſeigia/ at Elſungur Jarl
af Babilonia er nu daudur / oc ſva at
Thidrikur Kongur af Bern er nu hin=
gad i land kominn. Conrad ſvaradi/
Gudi ſie lof/ oc er Hertogi Alebrandur
thinn ſon/ hann ſtyrir nu Bern oc ollu
Aumlungalandi/ ſva at Sifka fær thar
eckirt af. Hann ſendi bod til Huna=
lands eptir Thidriki Kongi at hann ſkyll=
di koma heim til ſins rikis / firir thvi at
allir Aumlungar vilia honum giarnann
thiona / their vilia helldur deyia enn ve=
ra Sifkas undirſatar. Conrad bad nu
Hilldibrand ganga upp a ſlotid med ſier.
Hilldibrandur ſvaradi/ ec verd nu fyrſt
at rida i ſkoginn/ thvi thar liggur Thidri=
kur Kongur oc bidur min. Tha mælti
Conrad/ bid min tha hier medan ec ſeigi
minum fodur til. Tha geck Conrad up=
pa ſlotid oc mælti til ſins fodurs: ec kann
at ſeigia thier god tidendi / Thidrikur
Kongur er kominn i Aumlungaland oc
Meiſtari Hilldibrandur vor frændi/ hann
ſtendur hier uti firir portunum. Tha
geck

Då ſade Conrad til Hillebrand / ſåg migh
några tidender, hwadan åſtu kommen? Hil-
lebrand ſwarade / de tidender kan jagh
ſåya / at Greſwe Elſung af Babylonia år
nu dödh / och ſå at Konung Thidrik af Bårn
år hår i landet kommen. Conrad ſwarade/
Gudh wari lof! och år din ſon Hertig Ale-
brand / han håller Bårn och alt Aumlunga-
land / ſå at Sifka får dår intet uthaf / och
han ſånde budh til Hunaland efter Konung
Thidrik / at han ſkulle komma hem til ſitt ri-
ke / fördy at alla Aumlungar willia giårna
hafwa honom / de willia heller döö ån wara
Sifkas underſåtare. Conrad badh Hille-
brand komma uppå ſlåttet medh ſigh. Hille-
brand ſwarade/ jagh måtte rida i ſkogen / dår
ligger Konung Thidrik och wåntar efter migh.
Conrad ſade/ bida hår ſå långe jagh ſå-
ger min fader til. Då gick Conrad uppå
ſlåttet/ och ſade til ſin fader / jagh kan ſåya
dig goda tidender / Konung Thidrik år kom-
men i Aumlungaland / och Måſter Hille-
brand wår frände han ſtår hår uthe för
porten. Greſwen gick uth til honom/ och togo
hwar annan i famn och kyſtes / Greſwen ſpor-
de / hwar år Konung Thidrik? Hillebrand
ſwarade, han år i denna ſkog hår når ligger.
Strax efter anårdade Hertigen ſex wåpnade
Riddare medh ſpiſning och wijn / och redh
ſielf medh ſin ſon Conrad dit ſom Ko-
nung Thidrik war. Då de dit kommo/
hade han giordt en ſtoran eld. De ſtego af
ſina håſtar / föllo uppå ſina knå och kyſte
Konung Thidriks hand / och ſågnade deras
Herre wål medh ſtoor wårdighet / tilbiudan-
des ſigh och ſitt folck honom til hielp hwart
han dåm hawa wille. Konung Thidrik ſteg
upp och tog en uthi hwardera ſin hand /
ſåttiandes dåm når ſig. Hertigen böd Konung
Thidrik hem medh ſigh. Konung Thidrik
ſade

apud patrem acceptare ne dedignetur domum apertiſſimam. Modeſte ſe excuſavit
Hildebrandus, impedimenti cauſas obtendens urgentiſſimas. Nec vel alia magis ſibi
gratificari poſſe ratione, quam rerum novarum indiciis. Ibi Conradus, non alia re-
centiora circumferri nova niſi de Ermenrici Regis morte. Viciſſim Hildebrandus de
regni ſucceſſore futuro ſciſcitatus. Reſpondit Conradus, illam dignitatem ambire Sif-
kam hominem vaferrimum. Fatebatur Hildebrandus, ſibi omnino gratificatum fuiſſe
iſthoc indicio novæ rei. Ibi Conradus, parili curioſitate ſibi gratificari petiit, præſer-
tim ſcire avens, unde terrarum adventaverat Hildebrandus. Ille de Elſungi Jarli mor-
te dixit, itemque Theoderici Veronenſis adventu in illam regionem. Exhilaratus bo-
no nuncio Conradus, auſpicatum haud dubio futurum ait regimen, præſertim Alebrando
interim Veronæ Amlungiæque imperium obtinente, ne prævalere queat aſtutia Sifkæ.
Enimverò miſſos nuperrime Legatos ad Theodericum in Hunalandiam, reditus ejus in
patriam ſollicitandi cauſa. Non alium niſi Theodericum legitimum dominum agno-
ſcere Amlungos, quin & mori paratos, potius quam ſervitutem ut ſubeant Sifkæ. In-
ſtitit porro Conradus, in caſtellum ut ſubintrare velit Hildebrandus. Verum ille in ne-
mus proximum ſibi abeundum dixit, ad ſeſe præſtolantem Theodericum. Rurſus ur-
gebat alter moram tantiſper protrahendam, donec patrem eo vocatum abiret. At-
qui properanter ad caſtellum procurrens, patri denunciavit adventaſſe Theoderi-
cum in Amlungiam, jamque ante portam conſiſtere Hildebrandum cognatum. Egreſ-
us ſubito Ludovicus hoſpitis gratulabatur adventum, multa uſus comitate. De Theo-
de-

geck Hertoginn ut til hans / oc tok hvor annann i fadm oc kyſtuſt. Hertoginn ſpurdi / hvar er nu Thidrikur Kongur? Hilldibrandur ſvaradi / hann er i theſſum ſkogi ſem hier liggur nærri. Tha utbio Hertoginn ſex vopnada Riddara med mat oc vin / oc reid ſialfur med / oc hans ſonur Conrad thangad ſem Thidrikur Kongur var / oc ſem their komu thar / tha hafdi hann giort upp ſtorann elld. Their ſtigu af ſinum heſtum / oc fiellu a knie oc kyſtu hond Thidriks Kongs / oc fognudu ſinum herra vel oc med ſtorri virdingu / biodandi honum ſic oc ſitt folk til hialpar hvort hann villdi lata tha fara. Tha ſtod Thidrikur Kongur upp oc tok ſinn vid hvoria hond oc ſetti nidur hia ſier. Hertoginn baud Thidriki Kongi heim med ſier / enn Thidrikur Kongur ſagdi ſic vilia blifa i ſkoginum enn nu nockra hrid. Hilldibrandur mælti / Hertoginn oc ſon hans munu blifa hier nockura ſtund hia thier / enn ec vil rida oc finna minn ſon Alebrand. Thidrikur Kongur hafdi heitid at hann ſkylldi ecki koma uppa nockurt ſlot edur feſting i Aumlungalandi

ſade ſig wilia bliſwa i ſkogen någon ſtund. Hillebrand ſade / Hertigen och hans ſon må bliſwa här när dig / jagh wil rida och tala med min ſon Alebrand. Konung Thidrik hade uthlåſwat at han ſkulle icke komma på något ſlått i Aumlungaland / förr än på Bärn. Sedan red Hillebrand ſin wäg; Conrad följde honom ett ſtycke på wägen / och ſade til honom: då du finner din ſon Alebrander / tala höfligen til honom / och ſäg honom at du är hans fader / elliest fruchtar jagh han warder din dödh / han är en mächtig kämpe. Hillebrander ſade / hwar uppå ſkal jagh känna min ſon Alebrander? Conrad ſwarade / han rider altid på en hwitan häſt / och han är beprydd medh gott gull / hans ſkiöld och baner är hwitt ſom ſniö / och mitt uppå ſtår ett ſlått / giordt ſåſom Bärn / han är en ſå raſker kiämpe / at ingen är hans like uthi hela Aumlungaland / och du är nu en gammal man / dy råder jagh dig / at du icke kiämpas medh honom. Då log Hillebrander / ſäyandes / ändock han tycktes wara en ſtoor kiämpe / och låter ingen wara ſin like / men ehuru gammal jagh är / ſå ſkal han dock likwäl ſå ſnart ſäya migh ſitt namn / ſom jagh honom mitt; där medh ſkildes de åth.

firr enn til Bern. Tha reid Hilldibrandur ſin veg / oc Conrad fylgdi honom uppa veginn / oc ſagdi til hans: Tha thu finnur thinn ſon Alebrand / tha tala hoflega til hans / oc ſeig honum at thu ert hans fadir / annars hrædiſt ec at hann er thinn bani / thvi hann er mikil kempa. Hilldibrandur mælti / hvar af ſkal ec kenna minn ſon Alebrand? Conrad ſvaradi / hann ridur alltid a hvitum heſti / oc hann er pryddur raudu gulli / hans ſkiolldur oc merki er hvitur ſem ſnior / oc thar mitt uti ſtendur eitt ſlot giort ſva ſem Bern / hann er ſva vaſkur kappi / at einginn er hans liki i ollu Aumlunga landi / oc eptir thvi at thu ert nu eirn gamall madur / tha ræd ec thier at thu berieſt ecki vid hann. Tha hlo Meiſtari Hilldibrandur / oc mælti / enn tho hann thykiſt vera mikil kem-

derico mox ſciſcitatus. Ille in ſylva boreali proxima ſubſiſtere eum ait. Nec mora jubente Ludovico emiſſi aulici ſex, cum dapibus opſoniisque. Subſequebatur Ludovicus cum filio Conrado. Juxta congeriem lignorum accenſam conſedebat Theodericus. Rege ſubmiſſe ſalutato, obſequia opemque illi promptam addixerunt, facturi imperata quæ juſſerit omnia. Theodericus aſſurgens, manu præhenſos alterutros juxta ſe aſſidere fecit. Regem autem obnixe rogavit Dux, domum una ſecum venire velit. Ille contra, in ſylva aliquantulum ſe commoraturum ait. Hildebrandus, converſantibus interea ipſis, paullò ulterius profecturum ſe ait, ut filium Alebrandum invenire queat. Ita autem voto ſe obſtrinxerat Theodericus, nullius vel arcis aut caſtelli in Amlungia ſiti ſubintrare intra munimenta, priusquam urbem Veronam ſalutare licuerit. Abeuntem mox Hildebrandum, per viæ ſpatium comitabatur Conradus, ſimul utilia profecturo conſilia ſuggerere promtus. Monuit autem, blandiſſimis ante omnia verbis Alebrandum compellare meminerit, ſubindicaturus decenter ſe genitore prognatum illum. Enimverò circumſpectione ſic opus eſſe, ne ira commotus pugil idem fortiſſimus, virium ſuarum robur inſigni cum ſtrage exſerat. Cupiebat Hildebrandus ſibi ſubindicari certas notas quibus dignoſci queat Alebrandus. Ibi Conradus, iſthoc certiori ſigno noſcibilem ait, dum equo vectus candido, inſigni cum armatura, clypeum nitidiſſimum habeat, arcis figura ad ſimilitudinem Veronæ in medio effigiata. Cætera virtutis præſtantia admodum excellere; nec quemquam Amlungorum alium cum ipſo comparari poſſe. Ante omnia vero id non aſpernandum conſilium, cavendumque ſeni viro, ne temerario auſu certamen cum Alebrando ingrediatur. Subriſit ad

kempa / oc latt sem einginn sie hans liki / oc hvorsu gamall sem ec er / tha skal hann tho allt at einu seigia mier sitt nafn sva snart sem ec seigi honum mitt; thar med skilldu their.

CCCLXXVI. CAP.

Samtal oc vidureign theirra Hilldibrands oc Alebrands.

MEistari Hilldibrandur ridur nu alla leid til Bernar / tha mœtti honum Alebrandur a einum hvitum hesti / at ollu sva buinn sem firr var sagt / hann hafdi bœdi hauk oc hund med sier. Hilldibrandur sa at hann kunni vel rida / thvi reid hann strax a moti honum / oc Alebrandur mœtti honum dreingilega / hvor theirra lagdi til annars i skiolldinn sva at gladielinn geingu i sundur. Sidan hlupu their af sinum hestum / oc drogu ut sin sverd / oc striddu alldreingilega / thar til their voru badir threittir / oc settust nidur oc hvildust. Alibrandur mœlti / seig mier thitt nafn? edur hvor er thessi gamli madur er sva leingi hefur barist vid mic? seig mier snarlega thitt nafn / ellegar thu skallt verda minn fangi / oc that a thessari somu stundu / enn tho thu giorir that naudugur. Tha lypti Alibrandur upp sinu sverdi med badum hondum oc hio til Hilldibrands / oc hann aptur i mot honum / oc einginn spardi thar annann / their bordust sva leingi at their urdu badir threittir / oc hvilldu sic aptur annat sinn. Tha mœlti Alibrandur / seig mier strax thitt nafn / elle-

376. CAP.

Hillebrands och Alebrands samtal och kämpning.

HIllebrand red til Bärn / och mötte honom Alebrand med en hwitan häst / hwilken åswen så är uthrustat som för war sagt / han hade både hök och hund medh sig. Hillebrand sågh at han kunde wäl rida / ty redh han strax emot honom / och Alebrand möttte honom manneligen / hwardera stack dån andra i skiölden så at glaswen ginge sönder / sedan sprungo de af deras håstar / och drogo deras swärd uth och kiämpade manneliga til dåß de woro både trötte / och satte sigh neder at hwila. Alebrand sade / säg migh ditt namn / eller ho är denne gamle mannen / som haswer så långe slagets medh migh / sägh migh snart ditt namn / eller dät gäller ditt lijf. Hillebrand swarade / än skal du först säya migh ditt namn / eller du skalt warda min fånge rätt straxt / ändock du giör dät nödigt. Då lyffte Alebrand upp sitt swärd medh båda händer / och högg åth Hillebrand och han emot honom igen / och ingen sparde dån andra / de sloges så långe at de wordo både trötte / och hwilade sigh åter igen. Alebrand sade / säg migh snart ditt namn / eller du skalt dö / men om du wil dät icke giöra medh goda / så skal du nu dät giöra uthan din tack. Då högg Alebrand både offta och hårdt / warandes så wred at han wille dräpa den gamla mannen / dock wärde han sigh manneliga. Hillebrand sade / åstu nå-

isthæc Hildebrandus, simul edicens, vel ingratiis eo adactum iri pugilem quamvis præstantissimum, ut postulante aliquando homine sene, nomen suum prior edicat. Hæc proloquuti alterutris valedixerunt.

CAP. CCCLXXVI.

De colloquio itemque conflictu Hildebrandi cum filio Alebrando.

AD Veronam urbem recta contendenti Hildebrando, obviam ei factus est Alebrandus, equo vectus candido, eoque apparatu omnimodo prout hactenus descriptum fuerat, accipitrem canesque venaticos una adducens. Contra hunc solerter adequitantem, equum suum Hildebrandus concitavit. Et vero intrepido animo impetum sustinuit Alebrandus, extensis hastis fortiter adeo concursu facto, ut bipennes confracti fuerint. Mox ex equis desilientes, strictis gladiis dimicaverunt, donec viribus lassati ambo, paulisper animos recolligere conabantur. Urgebat inprimis Alebrandus, ut nomen suum ediceret alter, simul comminatus, nisi morem gesserit homo quamvis senex, vel invitum ad servitutem cogendum fore. Quin & sublato ambabus manibus gladio, Hildebrandum impetivit. Ictus detorsit alter, parili utrinque animorum contentione, donec fatigati, vires denuo recolligere conarentur. Iterum severioribus verbis mortem seni comminatus Alebrandus, nomen effari eum jussit. Denegante obsequium Hildebrando, admodum excanduit Alebrandus, ictuque denuo intentato hominem occisurus erat, nisi validius impetum sustinere valuisset senex. Ibi vero inclamans Hildebrandus, juveni potius decere ait, utpote Ylfingorum prognato pro-

sapia

legar thu skallt sannarlega deyia? enn ef thu villt eigi giora that med godu / tha skalltu nu giora that thackarlaust hvort sem thu villt edur eigi. Tha hio Alebrandur bædi titt oc hardt / oc vard sva reidur at hann villdi drepa thann gamla mann/ enn hann vardi sic dreingilega. Hilldibrandur mælti/ ertu nockud af Ylfinga ætt/ tha seig mier strax thitt nafn? ellegar skalltu deyia. Alebrandur svarar/ ef thu villt hallda thinu lifi/tha seig mier strax thitt nafn/ ecki em ec af Ylfinga ætt/oc vist ertu undarlegur at thar sem thu ert gamall/ oc at thu thorir tho at spyria mic thviliks. Sidan borduft their hardlega. Tha hio Hilldibrandur eitt stort hogg a lær Alebrands/ sva at bryniann geck sundur/ oc fieck hann tha sva stort sar/ at foturinn kann ecki at bera hann leingur. Tha mælti Alibrandur til Hilldibrands/thu hefur diofulinn i thinni hendi/ thvi vil ec nu gefa upp min vopn/ ec hefi ecki styrk til at beriast vid thig leingur/ tak hier mitt sverd. Oc sem Hilldibrandur tok eptir sverdinu/ tha hio sa ungi Alibrandur til/ oc villdi hoggva hondina af theim gamla Hilldibrandi/ enn Hilldibrandur bar skiolldinn firir/ oc mælti/ that hogg kendi thier ein kona oc ecki thinn fadir. Thar eptir sokti Hilldibrandur sva fast at honum / at hann fiell umm koll/oc sa gamli Hilldibrandur fiell a hann ofann/ oc slo hann medur medalkafla sverdsins firir brioftid/oc mælti/ seig mier strax thitt nafn/ eda that kostar thitt lif. Alibrandur svaradi / mier er nu ecki mikit undir umm mitt lif hier eptir/ thar sem sva gamall madur hefur mic yfirunnit. Hilldibrandur mælti / ef thu villt hallda thinu lifi/ tha seig mier strax hvort thu ert minn son Alibrandur / tha em ec

någon af Ylswinga slächt / då säg migh snart ditt namn / eller du skal dö. Alebrand swarade / wil du behålla ditt lif / dä sägh migh snart ditt namn / icke är jagh af Ylswinga slächt / och wist är du underligen effter du är gammal / at du törs sådant spörja migh; sedan högges de fast. Hillebrand högg ett stort hugg på Alebrands lähr / så at brynian gick sönder / och fick han då ett stort sår / at benet wille icke båra honom. Då sade Alebrand til Hillebrand / du hafwer diefwulen uthi dina hand / ty wil jagh gifwa upp min wapn / jagh hafwer icke macht at strida emot dig / tagh här mitt swärd. Och som Hillebrand tog efter swärdet / då högg den unga til / och wille hugga handen af den gamla. Hillebrand skiöt skiölden före och sade / dät slagh lärde digh en kåna och icke din fader. Sedan gick Hillebrand så hårdt åth honom / at han föll omkull / den gamla föll uppå honom / och slogh medh swärdsknappen för hans bröst och sade / sägh migh snart ditt namn / eller dät skal giälla ditt lijf. Den unge swarade / migh är icke mycket om mitt lijf här efter / emedan en så gammal mann hafwer migh öfwerwunnit. Den gamle sade / will du behålla ditt lijf / så säg migh snart om du är min son Alebrand / då är jagh din fader Hillebrand. Alebrand swarade / är du min fader Hillebrand / då är jagh din son Alebrand. Sedan stodo de upp / togo hwar annan i famn och kystes / och woro då både glade / stego uppå sina hästar och redo til Bärn. Alebrand frågade / hwar han skildes widh Konung Thidrik af Bärn? Hillebrand swarade och sade honom alt huru där med war.

sapia, nominis enunciatione sese ut manifestet, mortem vel hac conditione evitaturo. Contra Alebrandus urgere, senem male mulctatum iri, nisi officii debiti præstiterit rationem. Nec vero Ylfingorum genere editum se, quin potius delirio laborare hominem senem, qui audacter nimium secum expostulare audeat. Sic denuo ad certamen deventum. Illo in conflictu, ictum validius intentans Hildebrandus, juvenem crure altero perstrinxit, ut fracta simul lorica pedum talis subsistere nequiret. Sic desperata causa, inclamavit Alebrandus, male utique contra genium insanum hactenus pugnatum sibi, proinde & arma resignanda, deficientibus præsertim corporis viribus, simul gladium suum offerens. Sed vero oblatum gladium cum mox suscipere volebat Hildebrandus, ictu denuo intentato manum seni amputare conabatur Alebrandus. Ille prætenso scuto, subdola astutia egisse juvenem ait, edoctum materna disciplina, neutiquam paterna. Hinc strenue juvenem prosternens, cum subtus se in solum dejecisset, adstricto ad pectus gladii capulo, nomen edicere eum jussit, male alioquin periturum. Ibi Alebrandus ingloriam sibi inposterum vitam futuram ait, postquam hominis decrepiti jam superatus fuerat viribus. Urgebat denuo Hildebrandus, non alia conditione vitam ipsi servatum iri, nisi ultronea professione genitorem Hildebrandum venerari velit, paterno vicissim favore amplexandus. Mox in genua erecti, mutuos inter amplexus alterutriꝫ gratulabantur. Deinceps equos insilientes, Veronam adequitarunt. Per-

con-

ec thinn fadir Hilldibrandur. Sidan stodu their badir upp oc tokust i fadm oc kystust oc voru tha badir gladir/ oc stigu a sina hesta oc ridu til Bärn. Alibrandur spurdi/ hvar skilldust thier vid Thidrik Kong af Bern? Hilldibrandur svaradi/ oc sagdi honum allt hverso thar umm var.

CCCLXXVII. CAP.

Vidtaka oc thecking Hilldibrands i Bern oc rœda Alebrands.

Tha geck kona Hilldibrands ut a moti theim/ modir Alibrands/ oc sem hun sa sinum syni blœda miog/ tha griet hun oc bar sic illa / oc mœlti/ min kiœri son Alibrandur / hvort ertu sar ? eda hvad firir einn mann er that sem thier fylgir? Alibrandur svaradi / af thessu sari hefi ec ongva skomm/ thvi that gaf mier minn fadir Meistari Hilldibrandur/ oc han kemur hier nu ridandi. Tha vard modirinn glod / oc fagnadi vel Meistari Hilldibrandi manni sinum/ oc vard thar mikill fagnadur a badar sidur. Meistari Hilldibrandur dvelst thar i stadnum hia theim umm nottina / oc hans kona batt sar sins sonar Alibrands sem best hun kunni. Oc sem Hilldibrandur reid upp a slotid Bern/ tha hliop einn portvacktari ut i moti honum oc hio til hans med sinu sverdi/ firir thvi at hann kendi hann ecki. Alibrandur ryckti strax sinu sverdi/ oc hio hofudit af honum. Hilldibrandur mœlti/ nu giordir thu illa er thu drapst saklausann mann/ hans hogg skadadi mic eckt/ oc ecki visst hann hvor ec var. Alibrandur svaradi/ at that skadadi thic ecki/

377. CAP.

Om Hillebrands intåg i Bärn/ och om Alebrands tal til de förnämste i staden.

Hillebrands hustru / Alebrands moder/ gick uth emot däm/ men när hon sågh sin son blöda fast/ gret hon och gaf sigh illa/ och sade: min käre son Alebrand/ hwi är du så sår/ eller hwad är dät för en man / som följer dig ? Alebrand swarade/ af dässe sår hafwer jagh ingen skam/ ty däm gaf mig min fader Mäster Hillebrand / och han kommer här nu ridandes. Då wardt modren glad och fägnade wäl Mäster Hillebrand / och war där mycken glädie på båda sidor. Hillebrand dwaldes i Bärn öfwer natten / och hans hustru hon förbant Alebrands sår dät bästa hon kunde. När Hillebrand red in på slättet Bärn/ då löpp en portknecht uth emot honom / och högg til honom medh sitt swärd/ fördy han kiände honom icke. Alebrand drog uth sitt swärd och högg honom strax hufwudet af. Hillebrand sade/ nu giorde du en ond gierning/ ty du dräpte en saklösan man/ hans hugg skadde migh intet/ och intet wiste han hwilken jagh war. Alebrand swarade/ dät digh icke skadde / må du tacka din brynia före / hade hon icke warit så hård / då hade jag mist min fader/ och derföre war han icke saklös. Sedan församlade Alebrand alt dät folck i staden war och alla de wisaste och mächtigaste i staden woro/ och sade til däm: Ko-

contabatur tunc Alebrandus, ubi locorum Theodericum Regem reliquerat. Viciſſim rerum ſeriem omnem enarravit Hildebrandus.

CAP. CCCLXXVII.

De receptione Hildebrandi apud Veronenſes cives.

ADventantibus obviam progreſſa eſt Hildebrandi uxor, quæ Alebrandum enixa fuerat. Illa filium cruore madidum conſpicata, miſere ſe geſſit, de ejus ſtatu, deque homine eum concomitante percontata. Reſpondit Alebrandus, non indecora ſibi eſſe vulnera illa, quippe genitoris Hildebrandi inflicta manibus. Hunc adequitantem adeſſe. Iſthoc ſermone admodum exhilarata mulier, mariti adventum prolixius gratulabatur, multis utrinque lætitiæ factis conteſtationibus. Pernoctabat in urbe Hildebrandus, vulnera filii ſedula opera curante matre. Cæterum, regiam arcem cum equo ſubintrare volenti Hildebrando, vigilum non nemo juxta portam introitu eum prohibiturus, gladii ictu hominem ſibi ignotum impetivit. Mox Alebrandus evaginato gladio protervum hominem caſtigaturus, caput ei amputavit. Exclamans ſubito Hildebrandus, acerbas nimium pœnas hominem innoxium luiſſe ait, nuliusque damni culpa reum, quod ignotum ſe aditu arcere conatus fuerat. Viciſſim Alebrandus, non aliud magis tutamini genitoris fuiſſe dixit, niſi loricæ præſtantiam adverſus ictuum vim atrociorem obſiſtere quæ valuit. Hoc umbone ſervatam parenti vitam. Adeoque nec innoxium cenſeri vigilem, quo minus ultrices merito pœnas luere debuerit. His eum

ecki/ mattu thacka thinni bryniu firir/ thvi hefdi hun ecki verid sva hord / tha hefda ec mist minn fodur / oc thar firir var hann ecki saklaus. Thar eptir safnadi Alibrandur saman ollu thvi folki sem at i var borginni oc ollum theim visustu oc mektugustu / oc mælti til theirra / Thidrikur Kongur er kominn i Aumlungaland/ oc vil hafa aptur sitt riki/ gefid mier svar hvart their vilied helldur hafa hann til Herra edur Sifka? Their svorudu allir einum munni/ Thidrikur Kongur er vor rietti Herra/ med honum vilium vier lifa oc deyia / at hann meigi aptur vinna sitt land/ oc thockudu allir Gudi at hann var aptur kominn. Alebrandur svaradi / hvor sem at ecki vill thvi trua at Thidrikur Kongur er heim kominn / tha situr hier nu minn fadir Meistari Hilldibrandur / sem nu kom fra honum / oc leingi hefur burtu med honum verid. Tha hropudu allir oc badu hann vera velkominn / oc lofudu hann miog firir sina trufesti oc manndom. Alibrandur sagdi at their hellstu oc their sem at best vopn hefdi skylldu giora sic reidubuna / vier vilium rida a moti Thidriki Kongi. Their giordu sem hann bad.

Konung Thidrik är kommen i Aumlunga land / och wil hafwa sitt rike igen / gifwer migh swar / hwad häller I welen hafwa honom för Konung och Herre / eller Sizka? De swarade alle medh en munn / Konung Thidrik är wår rätte Herre / medh honom wele wij lefwa och dö / på dät han må winna sitt land igen / och tackade alla Gudh / at han war igen kommen. Alebrand swarade / hwilken som dät icke wil tro / at Konung Thidrik är hemkommen / då sitter här min fader Mäster Hillebrand / som kom ifrån honom / och hafwer länge medh honom bårta warit. Då ropade alle och bodo honom wara wälkommen / och prisade honom mycket för sin trohet och mandom. Alebrand befallte at alle de förnämste och de som godh wapn hafwa / skulle giöra sigh strax färdige / at medh honom rida emot Konung Thidrik; hwilket de också efter hans befalning giorde.

CCCLXXVIII. CAP.

Thidrikur Kongur fær aptur Aumlungaland oc borgina Bern.

EPtir thetta reid Hilldibrandur oc hans son Alibrandur ut af Bern i moti Thidrikur Kongi med sio hundrud Riddara. Their ridu ut i skoginn thar sem Thidrikur Kongur var/their stigu af hestum sinum oc hellsudu honum. Thidri-

378. CAP.

Konung Thidrik får sitt land och och rike igen med staden Bern.

SEdan redh Hillebrand och Alebrand uth af Bärn medh sexhundrade Riddare och til skogen där Konung Thidrik war. De stiga af sina håstar och hälsade honom. Konung Thidrik stodh upp emot däm och undfick däm wäl / han togh Alebrand i sin famn och

eum in modum peractis, urbis optimates atque conspicuos dignationis viros convocari curavit Alebrandus, pro concione exponens, adventasse in Aumlungiam patriam regem Theodericum, imperii pristini denuo repetitum fasces. Proinde consulto opus fore, hunc potius, an Sifkam regem malint. Illi communi acclamatione, Theodericum legitimum herum agnoscere se fatebantur; hujus sub imperio & vivere & mori malle; illi unice officia præstanda, pro regni pristini recuperatione, quem numinum beneficio incolumem sibi redditum agnoscebant. Alebrandus, consiliis civium adplaudens, Theoderici reditus, non alium certiorem internuncium existere posse ait, nisi Hildebrandum patrem, diutinæ itineris regiæ hactenus socium, nuperrime adeo reducem. Illi fausta acclamatione reditum Hildebrandi gratulabantur, fidem atque constantiam ejus insignem collaudantes. Mox Alebrandus primores civium mundo armisque probe cultos, composito ad pompam agmine regi obviam procedere jussit. Cui quidem officio promtissime defungi maluerunt.

CAP. CCCLXXVIII.

De recuperatione Veronæ urbis.

POstmodum cum ordinato agmine septingentorum equitum Theoderico regi obviam progressum. Hi in sylvam proximam, ubi commorabatur Theodericus cum deventarunt, ex equis desilientes, Regem salutatum ibant. Erat Regi pergratum

rikur Kongur stod upp a moti theim oc fagnadi theim vel / hann fadmtok Alibrand oc kysti hann/ tha var mikil fognudur oc gledi a allar sidur. Sidann stie Thidrikur Kongur a sinn hest Falka/ oc Meistari Hilldibrandur / oc Hertogi Lodvik stigu oc a sina hesta/ oc ridu nu allir samt til borgarinnar Bern. Almugi Alibrands geck ut i moti honum. Meistari Hilldibrandur bar hans merki. Tha reid Alibrandur til Thidriks Kongs oc mælti/ eptir thvi at thu varst utrekinn af Bern / oc tha ec var kominn til mans/ tha feck Erminrekur Kongur mier i hendur thessa borg oc thetta land/ that hef ec varid allt sidann/ firir Sifka/ sidan Erminrekur Kongur do. Tha tok Alibrandur ein gullring af sinni hendi/ oc gaf Thidriki Kongi oc mælti/ hier med afhendi ec thier Bern oc allt Aumlungaland/ oc mic sialfann til thinnar thienustu/ oc mina menn sva leingi sem lifi. Thidrikur Kongur svaradi/ haf thock thar firir / ec skal thier that vel launa sva leingi thu lifir. Sidann rida their i borgina oc var theim thar vel fagnat. Tha skeinktu allir hver sem kunni Thidriki Kongi/ sumir gafu honum gotz oc garda/ sumir goda hesta/ sumir hvoss sverd / sumir harda hialma oc godar harneskiur. Meistari Hilldibrandur oc Alebrandur leiddu Thidrik Kong inn uppa Bernar slot oc settu hann thar i sitt hasæti. Sidann vard hann at nyu hylltur oc kiorinn Kongur yfir allt Aumlungaland mektugur stiornari bædi yfir stodum oc kostulum.

och kyste honom / då war där mycken lust och glädie uppå alla sidor. Sedan stegh Konung Thidrik uppå sin häst Falcken / och Mester Hillebrand och Hertig Ludwik giorde theßlikes/ ridandes alla samteligen til Bärn. Alebrands menighet ginge uth emot honom. Mäster Hillebrand förde hans Baner. Då red Alebrand til Konung Thidrik / och sade / då du wardt uthdrefwen af Bärn / och sedan jagh wardt til man / då antwardade Konung Ermenrik migh dätta slätt och land / dät hafwer jagh wärdt för Sifka / sedan Konungen dog. Då tog Alebrand en gullring af sin hand och gaf Konung Thidrik och sade/ här medh antwardar jagh dig Bärn och alt Aumlungaland/ och migh sielf til dina tiänst medh mina männ så länge jagh lefwer. Konung Thidrik swarade/ haf tack / jagh skal digh dät löna så länge du lefwer. Sedan redo de i staden och wordo där wäl fägnade. Då wardt Konung Thidrik kästeligen begåfwader/ somlige gofwo honom gods och gärdar / somlige wackra hästar / somlige hwassa swärd/ somlige härda hiälmar och goda harnesk. Mäster Hillebrand och Alebrand ledde Konung Thidrik in på Bärn och satte honom i sitt högsäte. Sedan wardt han hyllat öfwer alt Aumlungaland / en mächtig Regent både öfwer slätt och städer.

CCCLXXIX. CAP.

Fra bardaga Thidriks Kongs vid Sifka/ oc thvi er Alibrandur drepur hann.

Atta dogum thar eptir reid Thidrikur Kon-

379. CAP.

Konung Thidriks fältslag medh Sifka/ hwilken dräpes af Alebrand.

Otta dagar där efter red Konung Thidrik

tum officium, qui viciſſim propenſæ voluntatis ſtudio Alebrandum comiter amplexabatur, omnimodas inter gratulantium voces. Hac defuncti cerimonia, in equos denuo inſiliebant, Falkone devectus Theodericus. Adventanti Regi obviam venerunt urbani cives. Regis vexillum portabat Hildebrandus. Tunc Theodericum propius adequitans Alebrandus, ſermone compoſito expoſuit, quantopere, exulante proximis annis Rege, ſibi jam adulto urbis Veronenſis regimen commiſſum ab Ermenrico pro viribus tutari hactenus conatus fuerat adverſus callidas Sifkæ artes. Quæ præfatus, annulum digito detractum Theoderico tradidit, ſimul Regis poteſtati reſignans Veronenſis urbis totiusque Amlungiæ imperium, ſe familiamque omnem Regio obſequio æternum devovens. Hanc adverſus ſe gratiam, nullo non beneficiorum genere recompenſaturum ſe pollicebatur Theodericus. Hinc in urbem vecti, omnimoda pompæ feſtivitate excipiuntur. Et vero Theoderico munera certatim deferebant cives, pro facultatum modulo, prædia, equos, gladios, galeas, loricas. Tandem deductus in aream regiam Theodericus, ſolio regio imponebatur. Illic homagio civium ſolenniter ſuſcepto, Amlungiæ Rex proclamatus eſt, dignitate atque potentia auguſti imperii nunc præpollens.

CAP. CCCLXXIX.

De conflictu contra Sifkam ejusque nece.

PRæterlapſo octiduo, urbem Romam verſus proficiſcebatur Theodericus. Inaudi-

Kongur til eirnar borgar ſem hiet Rom/ thar var honum ſagt at Sifka ſafnadi ſtorum her oc villdi ſtrida i moti honum. Hann ſpurdi borgarmennina ef their villdi hafa hann til Kongs oc Herra? oc ſagdi/ ec vil ſtrida vid Sifka / oc tho hann hafi tuttugu ſinum meira lid enn ec / oc vil ec annathvort fa dauda / ellegar apturvinna mitt riki. Borgarmeñ ſvorudu / vier vilium helldur deyia med thier enn thiona Sifka. Thidrikur Kongur mælti hvor ſem mier vill fylgia vapni ſic ſtrax oc fylgi mier / ec ſkal ſyna Sifka hverſo that kañ enn nu at ganga. Tha reid hann utaf borginni med atta thuſund Riddara oc annat folk. Oc ſem hann kom firir eina borg ſem heitir Grickiaborg/ tha mætti Sifka honum thar med threttan thuſund manna. Tha reid Meiſtari Hilldibrandur framm med merki Thidriks Kongs oc thar byriadiſt ſterk oruſta. Tha kom einn af Sifka monnum bak til vid her Thidriks Kongs/ oc hafdi med ſier ſio thuſund Riddara / their voru allir af Rom. Oc ſem Thidrikur Kongur ſier that / tha ſneri hann i moti theim oc Meiſtari Hilldibrandur med honum. Enn Alibrandur ſtriddi med ſina menn vid Sifka. Thidrikur Kongur oc Hilldibrandur borduſt allañ thann dag dreingilega/ their ſlou i hel bædi menn oc heſta / oc ridu i gegnum herinn hvar ſem their villdu. Hertogi Alibrandur ridur hardlega framm moti Sifka allt til theß at hann kom framm undir hans merki / oc hio iſundur merkiſtaungina oc hofudit af theim ſem

mer=

rik til en ſtad / ſom heter Rom / dår wardt honom ſagt at Sifka ſamlade en ſtor håhr och wille ſtrida medh honom. Han ſporde borgarne / om de wille haſwa honom til Konung och Herre? och ſade / jagh wil ſtrida medh Sifka / åndock han hade tiugu gångor mehra fålck ån jag / och wil jag uthwållia antingen dö eller winna mitt land och rike igen. Borgarne ſwarade / wi wele mycket håller dö med dig ån tiåna Sifka. Konung Thidrik ſade / hwilken ſom migh wil föllia / han wåpne ſigh ſnart och föllie migh / jagh ſkal wijſa Sifka huru dåt ån gå kan. Då redh han utaf ſtaden med otta tuſend Riddare och annat fölck. Når han kom för en ſtadh / ſom heter Grekenborg / dår mötte honom Sifka med tretton tuſende mån. Då framred Måſter Hillebrand medh Konung Thidriks Baner; dår börjades en ſtor ſtrid. Då kom en af Sifkas mån bak uppå Konung Thidriks håhr / medh ſiutuſende Riddare / de woro alle af Rom. Når Konung Thidrik dåt förnam / då wände han ſig emot dåm och Måſter Hillebrander medh honom / men Alebrander ſtridde emot Sifka med ſina månn. Konung Thidrik och Hillebrand ſtridde manligen allan den dag uth / de höggo ihiål både mån och håſtar / och redo igenom Håren ehwar dåm täcktes. Hertig Alebrand redh hårdeligen fram emot Sifka alt til deß han kom under hans Baner / och högg ſönder Banerſtången och hufwudet af den ſom Baneret förde. Når Sifka detta ſåg / redh han ſtraxt emot Alebrand ; de gofwe hwar annan ſtore hugg ; Denne kamp warade långe. Då blef Alebrand wred och högg uppå Sifkas axel / och klöf honom neder i ſadelen. Når de Romerſke detta ſågo / at deras Konung war fallen / då gåfwode ſigh / och öfwergåfwo at ſtrida / och föllo Konung Thidrik til fota / gifwandes ſig uti

hans

diverat quippe hoſtilia adverſus ipſum illis in partibus moliri Sifkam, collecta copiarum valida manu. Illic civium urbanorum congregato cœtu, palam quæſivit, num ſe Regem Dominumque mallent. Paratus ſimul adverſus Sifkam pugnare, quamvis numero militum vicenis vicibus ſe potentiorem, adeoque aut mortem illic ſubeundam, aut regni recuperandum imperium. Reſponderunt cives, magis glorioſam ſibimetipſis futuram ſociam cum Rege mortem obire, quam ſervili Sifkæ imperio ſubjectos vivere. Sic animatos cives, ultro indutis armis ſua ſequi ſigna juſſit Theodericus. Ita experturum Sifkam, quantopere militaris ſortis minime fallax robur præſtare queat. Conſtabat Theoderici agmen octonis millenis bellatoribus, præter turbam aliam, qui ipſo ductore ex urbe in campum egrediebantur. Prope vicum, qui caſtri Græcorum nomine vulgo innoteſcit, caſtra ſua fixerat Sifka cum tredecim mille militibus. Tunc vexillum Theoderici præferente Hildebrando, acerrimæ pugnæ inchoatus eſt conflictus. Enimvero ala equitum Romanenſium ſeptem millium, invecta â tergo Theodericum cingere conabatur. Ingruenti hoſti mox ſe objecerunt Theodericus atque Hildebrandus, Alebrando interim ſuſtinente impetum Sifkæ. Et vero Theodericus & Hildebrandus inter confertiſſimos hoſtium cuneos, per obſtantes catervas arma ſua explicuerunt, equorum virorumque ſtrage. Nec minus Martio furore contra Sifkam invectus Alebrandus, vexillum ejus ſubivit, gladiique ictu fracto perticæ fulcro caput vexilliferi una truncavit. Iſtud cum vidit Sifka, contra Alebrandum obverſo

verſo

merkit bár. Nu sem Sifka sa thetta/ tha reid hann strax i mot Alibrandi/ their gafu hvor odrum stor hogg / thetta einvigi stod leingi. Tha vard Alibrandur reidur oc hio a oxl Sifka/ oc klauf hann allann nidur igegnum allt at sodli. Oc sem Romveriar sau thetta at theirra Kongur var fallinn / tha gafu their sic oc lietu af at strida / oc fiellu til fota Thidriki Kongi oc gafu sic i hans valld. Thidrikur Kongur mælti til Alibrands / thu hefur giort sem einn dreingilegur madur at thu drapst nu thann svikara : hefdi that verid giort firir tuttugu arum / tha stædi betur til i Aumlungalandi.

hans wåld. Konung Thidrik sade til Alebrand/ du hafwer giordt som en manhaftig man/ at du dråpte den förrådaren/ hade det warit giordt för tiugu åhr/ då stodo båttre til uthi Aumlungaland.

CCCLXXX. CAP.

Thidrikur Kongur verdur kronadur Kongur i Rom.

SJdann dro Thidrikur Kongur thann skemsta veg til Romaborgar / oc allur thefsi her fylgdi honum / oc hvorn dag dreif folk til hans/ oc einginn thordi at strida i moti honum. Hann reid nu inn i Romaborg/ oc steig af sinum hesti/ oc geck upp oc setti sic i thann sama stol sem Kongurinn var vanur at sitia i. Oc Meistari Hilldibrandur oc hans son Alibrandur settu koronu uppa hans hofud oc gafu honum Kongs nafn yfir ollu thvi Riki sem at Erminrekur Kongur hafdi adur haft. Sidann geingu framm Riddarar oc sveinar oc allur almugi / oc soru honum eida sem tilheyrde. Thidrikur Kongur vard tha einn mecktugur Kongur / hann liet steypa

380. CAP.

Konung Thidrik krönes til Konung i Rom.

KOnung Thidrik drog sedan den ginaste wågen til Rom/ och all dånne Hären fölgde honom; och hwar dag kom folck til honom/ och ingen torde strida emot honom. Han redh in i Rom / steg dår af sin håst/ gick upp och satte sigh i dån samma stol/ som Konungen plågat sittia uthi/ och Måster Hilebrand och Alebrand satte Cronan uppå hans hufwud och gofwe honom Konunge namn öfwer alt dåt Rike Konung Ermenrik hade tilförende hafft. Sedan gingo Riddare och Swånner fram och all menigheten/ och swore honom eder som wederborde. Konung Thidrik war då en mächtig Konung/ han låt stöpa ett belåte af koppar efter sin liknelse och sin håst Falken / hwilket stodh långe i Rom efter hans dödh. Han antwardade Hertig Alebrand det slättet som Ram het / dår blef han långe Hertig öfwer

verso equo, palmam in medio positam obtinere conabatur. Tunc vehementius ira excanduit Alebrandus, gladii ictu prorsus valido contra humerum Sifkæ adacto, lateris partem integram ephippium tenus præscidit. Ducis sui ob casum consternati milites Romani, victoris arbitrio se permiserunt, Regiam gratiam supplici voce implorantes. Virtutem Alebrandi iteratis documentis insignem, memorabili isthoc facinore nobilitatam perpetuis encomiis deprædicandam collaudavit Theodericus, quod fraudulentum Sifkam corde impavido, nec minus heroica fortitudine necare valuerat. Tanto nunc rectius recuperatæ libertatis persentiscere gaudia, quæ pridem ampliora prægustare licuisset Amlungiæ civibus, siquidem ante vicennium proximum è medio sublatus fuisset Sifka.

CAP. CCCLXXX.

De Theoderici coronatione.

HInc urbem Romam versus qua brevissima patebat via perrexit Theodericus, cum agmine copiarum universo. Ac vero novo militum auctario quotidie augebatur exercitus ejus, factusque est cunctis formidabilis. Hac insigni pompa urbem ingressus, in regio solio sedem capessuit, ubi regibus solennis sedes erat. Illic coronam capiti ejus imposuerunt Hildebrandus & Alebrandus, solenni titulo Regem eum compellantes omnium provinciarum quibus olim præfuerat Ermenricus. Publico hoc in panegyri homagium Regi præstiterunt equestris ordinis atque plebeji cives, fidem atque obsequia per juramenti formulam stipulati. Hac potentia decoratus Theodericus, post-

pa eitt likniski af kopar eptir sier oc sinum hesti Falka / oc that stod leingi i Rom eptir hans dauda. Hann fieck Hertoga Alibrand i hendur eitt slot sem heitir Ram/ thar var han leingi Hertogi yfir. Enn Meistari Hilldibrandur villdi alldrei skiliaz vid Thidrik Kong/ helldur var hia honum allt til sins dauda-dags. Einginn thordi at strida i mot Thidriki Kongi / hvorki Kongar edur Hertugar / sva mikit rickti geck af hans hreysti oc afrex-verkum.

wer. Men Mester Hillebrander wille aldrig ifrån honom skiljas / utan blef når Konung Thidrik / til deß han blef dödh. Ingen torde strida emot Konung Thidrik / hwarken Konungar eller Hertugar / så mycket rychte gick af hans mandom.

CCCLXXXI. CAP.

Fra Aldrian syni Hogna oc æfelokum Attila Kongs.

defect - - - - - - - - - - - - - - - Niflunga skattur er folginn/ oc that hygg ec at that skal nu einginn madur vita. Tha svarar Alldrian Herra / hvad mantu theim manni launa er thier ma syna Niflunga skatt ? Tha svarar Kongur/ hver ma that gero? sva skylldi ec thann mann mikinn gem i minu riki / at far einn skylldi vera jafnaudigur. Tha mælti Alldrian / villtu nu gera thann mann sva mikinn oc rikann sem nu gerir thu at thier ma syna Niflunga-skatt ? tha kann vera at ec sie sa madur. Tha svarar Kongur / visst væri that mikit happ ef thu kynnir at seigia mier hvar kominn er Niflunga-skattur. Alldrian svarar / villtu at ec seigi thier hvar folginn er Niflunga-skattur ? tha skulu vid rida tveir saman sva at einginn hinn thridie skal ockur fylgia. Kongur svarar

381. CAP.

Om Aldrian Hognes son / och om Konung Attilas dòd.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - Konung Attila åstundade få weta hwar Niflunga skatten woro gömder/ såyandes sigh doch tro at ingen menniskia lärer dät nu weta. Aldrian frågade hwad han wille gifwa den som wißte honom Niflunga skatten ? Konungen sade / kära hwem tro kan giöra det? Den skulle jagh giöra til en mächtig och rik man i mitt rike / at fåå skulle wara hans jämnlikar. Aldrian sade: Wiljen i giöra den mann så mächtig och rik / som i nu låfwa / för det at han wiser eder Niflunga skatten/ så kan skie at jagh är den samma mann. Konungen swarade : Wist woro det en oförmodelig lycka / om du kunde såya migh hwart Niflunga skatten woro kommen. Aldrian swarade ; Om i wiljen at iagh skal wisa eder hwar Niflunga skatten är dolder / då skole wij bägge ensamna rida uth / så at ingen föllier oß. Konungen sade detta skulle så skie. Alldrian bad fördenskul at de skulle denne gången rida

postmodum æneam statuam sibi fieri curavit, qua equo Falkone insidens monstrabatur. Isthæc imago multis post mortem ejus annis Romæ integra visebatur. Cæterum, arcis Ramii custodia Alebrando demandata est, cujus ipse præfecturam diutine administravit. Hildebrandus perpetuo Regis consortio delectatus, toto vitæ suæ tempore apud ipsum permansit. Ita vero gloria virtutibusque inclutus per orbem celebrabatur Theodericus, cui bella movere haud ausi Reges ducesque vicini.

CAP. CCCLXXXI.

De Aldriano Hognii filio, deque morte Attilæ.

- -

- - - Cæterum Attila admodum sollicite cupiebat cognoscere ubi locorum reconditi laterent Niflungorum thesauri. Ratus non omnino omnium hominum in indaganda re vanam fore curam. Ibi vero Aldrianus, proposito æquo premio magni momenti negotium istud expediri posse per hominem istiusmodi ausibus idoneum, luculento decorandum premio censuit, dignumque cui principalis dignitas conferri debeat. Quinimo Aldrianus promissionum allectus spe operam sedulam pollicebatur, nec omnino vanam in efficiundo negotio. Rex rem admodum gratissimam vel isthac in causa sibi præstari fatebatur. Mox Aldrianus monstraturum equidem se dixit Niflungorum thesauros, dummodo solus secum venire velit Rex, non assumtis una asseclis aliis. Id nec ægre se factu-

rar at that vill hann giarnann tilvinna. Tha seigir Alldrian at their skulu heim rida' at sinni / oc sva gera their. Nockorum dogum sidar vill Attila Kongur rida ut a skog / oc vill eigi mann lata fara med sier nema Aldrian sinn fostra. Thetta thyckir monnum kynlikt / thviat Attila Kongur er sva gamall madur / at hann er eigi vel hest for / thyckir that ecki vera hans somi at rida med einn mann. Kongur vill eingi mann lata rida med sier nema Alldrian: oc sva er at their rida i skoginn sva langa leid / oc thar til er their koma at einu bergi. Alldrian tekur lukla er at ganga berginu / lykur upp hurd oc adra hurd oc ena thridiu hurd / tha geingur Alldrian inn i bergit oc Attila Kongur eptir honum. Tha seigir Alldrian Kongi at thar man vera Niflunga-skattur / hann geingur oc synir Attila Kongi thar gull oc silfur / oc god vapn er att hefur Sigurdur Sveinn oc Gunnar Kongur oc Hogni af Trojo / oc thar er nu komit allt lausa-fie Niflunga: i einum stad er that fie er att hafdi Gunnar Kongur / gull oc silfur oc goda gripi / oc i annann stad geingur Attila Kongur / thar til er that fie er sem att hefur Hogni af Trojo / thar var eigi minna fie enn i sinum fyrra stad. Attila Kongur hyggur leingi / sier at hverium lut. Enn Alldrian geingur nu innan unum bergit / bidur enn Attila Kong thar koma / thar synir hann honum that fie er att haf-

da hem / hwilket och skedde. Några dagar här efter will Konung Attila rida uth i skogen / och icke hafwa någon mann medh sig föruthan sin fosterson Aldrian. Håf-fålket tyckte detta wara underligit / emedan Konung Attila war en så gammal man / at han intet wål årkade stiga til håst / tyckiandes ocksa det wara hans åhra förnär at rida medh en mann allena. Men Konungen wille intet tillåta at någon skulle rida medh honom uthan Aldrian. Altså skedde dåt / at de redo til skogs en lång wåg / alt til deß de kommo til ett bårg. Aldrian tager fram nycklarna til bårget / låser upp dören samt den andra och tredie / gåendes inn i bårget och Konung Attila efter honom. Då sade Aldrian til Konung Attila / at dår woro Niflunga skatten. Han gick fram och wijste Konung Attila både gull och silfwer / samt goda wapn / hwilke Sigurd Swen / samt Konung Gunnar och Hogne af Troja ägt hade. Och at all Niflungarnes rikedom och lösören woro dår sammankommit. På en hög låg det godz som Konung Gunnar hade ägt / gull / silfwer och dyrbara saker. Til ett annat ställe kom Konung Attila / dår lågo de ägodelar som Hogne af Troja hade ägt / och war dår ey mindre rikedom och penningar än som på det första stället. Konung Attila beskåder långe hwardera delen för sigh. Men Aldrian går än längre inn i bårget / bediandes Konung Attila komma medh / dår wijser han honom alt gull och penningar som Sigurd Swen hade ägt / hwilket war halfparten mehr än bägge de förra delarna som han såg. Öfwer detta är Konung Attila hehl glader / finnandes der wara så mycket godz och penningar / at ingen Konung kunde wara rikare på gull och

facturum ait Attila. Sic in medium cum consuluissent, domum properant. Nec multos post dies in sylvam equitare gestiebat Attila, solo comitante Aldriano. Istud quidem Regis propositum haud æque probaverunt aulici, quibus incongrue Regem agere visum, quod annis senioque gravis, unico non nisi cum comite equo vectari conabatur. Verum Rex solius Aldriani sodalitate se usurum ait. Et vero diuturnam emensi viam, inque sylvam longius provecti prope montem delati sunt. Ibi Aldrianus remoto repagulo ostiique trinis claustris adapertis, montem subintravit, Rege proxime insequente. Illic reconditam Niflungorum gazam Regi commonstravit, itemque arma illa præstantissima quæ Sigurdi quondam Suenonis, Gunnari atque Hognii inter exquisita pecculia numerabantur. Singula in separatos acervos congesta visebantur, juxta possessorum numerum, Gunnari & Hognii etiam pretiositate sua alterutris æqualiter comparanda. Segregatos cumulos attento animo considerabat Attila. Rursus interiora montis subingressus Aldrianus, Attilam sequi monuit. Commonstravit illic Sigurdi Suenonis gazam, duplo locupletiorem præ reliquorum cumulis singulis. Isthoc spectaculo admodum delectatus Attila, Regem quemlibet alium divitiis se facile superaturum augurabatur. Sic montis internos meatus circumque cum pervagasset, claustra rursus pessulis obduxit Aldrianus, ostio post se obturato. Occlusus intro Attila, Aldrianum pro jure amicitiæ compellavit, rursus ad sese subintrare ut velit. Ille vero regessit, jam auri atque supellectilis suffectura copia admodum satiari posse Regem. Se quidem diutine vixisse vitam nullis opum illecebris allectum, adeoque jam potiori modo oblecta-

hafdi Sigurdur Sveinn/ that var halfu meira enn hvert hinna er firri sa hann. Nu er Attila Kongur allkatur/ oc veit nu at sva mikit sie man thar vera / at einginn Kongur man vera rikari at sie alla sina æfi enn hann man vera. Nu geingur enn Alldrian innan umm bergit oc utar til dyranna oc ut eptir that oc lætur aptur hurdina. Nu kallar Attila Kongur/ minn godi vinn Alldrian kom enn hingat til min. Alldrian svarar / nu mattu hafa gull oc silfur oc goda gripi sva noga at eigi tharftu at agyrnast meira enn nu hefur thu/ enn ec hefi leingi sva lifat at ec hefi litlu sie radit / nu vil ec fara ut i skog at skemta mier. Hann lykur aptur annari hurdinni oc enni thridiu oc ber a ofann griot oc torf. Nu kemur Attila Kongi i hug hvad thessi sveinn hefur giort / hann thyckist nu vita/ at thessi sveirn vill hefna fodur sins oc allra Niflunga. Threm dogum sidar kom thar Alldrian til bergsins / tha hefur Attila Kongur hoggvit upp eina hurdina oc kallar / godi vinur Alldrian / lat upp nu bergit/ oc vil ec gefa thier gull oc silfur sim thu villt mest eiga/ oc setia thig hofud yfir mitt riki / oc bota thier thinn fodur oc thina frændur / oc thu skallt eiga allt thetta gull oc silfur er hier er i bergino oc mikit annat til / oc ec skal alldrei gefa thier at

och penningar i alla sina lifsdagar / ännu som han woro. Aldrian går tilbakas uhr bärget och uth igenom dören hwilken han slår igen efter sigh. Konung Attila ropar högt / såyandes min gode wän Aldrian kom ännu hijt til migh. Aldrian swarar: Nu må du hafwa gull och silfwer medh många dyrbara saker så öfwerflödigt at aldrig må du trångta efter mehr än du nu har ; men jagh har långe lefwat förnögder medh ringa penningar / nu wil jagh fara til skogz at förlusta migh. Han sluter igen den andra och tredie dören / bärandes stenar och tårf där åfwan uppå. Konung Attila betrachtar denna giärning / besinnandes at den unga Aldrian wille här igenom hämna sin faders och alla de andra Niflungarnas död. Tre dagar der efter kom Aldrian åter til bärget / då hade Konung Attila brutit upp den ena dören / och ropade/ gode wän Aldrian / låt upp bärget så wil jagh gifwa digh så mycket gull och silfwer som du wil hafwa / och giöra dig til Höfdinge öfwer mitt rike ; jagh wil ock böta för din faders och dina fränders dödh / och du skal få äga allt detta gull och silfwer som är här i bärget medh mycket mehra där til / och jagh skal aldrig tilräkna digh det som nu giordt är. Då swarar Aldrian: Konung Attila/du trångtade mycket efter Niflungarnas skatt medan din swåger Konung Gunnar och hans broder lefde / nu är du blifwen så säll / at du nu ensammer hafwer allt det gull och silfwer som dässe bägge Konungar ägt hafwa. Jagh spådde digh wäl / at den dagen

lectamenta animi per sylvarum opaca capere velle. Hæc proloquutus ; medias itemque extimas fores pessulo obduxit, humum atque arenam superne ingerens. Persensit Attila luculento isthoc facinore cædis paternæ itemque Niflungorum ultrices pœnas sumere decrevisse juvenem Aldrianum. Et vero elapso triduo ad montem denuo revertente Aldriano, ostii interioris fores adaperuerat Attila, qui Aldrianum denuo compellans montis repagula sibi reserari petiit; daturum se vicissim opes exquisitas, simulque dignitatem principalem universi regni; quin & soluturum se mulctam paternæ necis cognatorumque interemptorum. Denique herum fore Aldrianum divitiarum omnium quæ montanis illis visceribus conduntur, addito simul auctario donarii lautissimo, nec animadversione rigida adversus ipsum censendam unquam gravioris licet delicti istius crimen. Contra Aldrianus, non temere ait concupivisse olim Attilam Niflungorum opes, Gunnari fratrumque ejus hæreditariam possessionem. Nunc felicitatis istius unice compotem factum, merito solitario gaudio perfrui debere. Non vano quondam augurio prædixisse se, illum aliquando affulsurum diem, quo vilissimum ex corticibus cibum cum aquarum haustu sibi suavem præoptabit Attila. Enimvero respondit Attila, nihil anxius nunc percupere, quam tali conditione vitam vivere. Contra Aldrianus, prior siquidem optio nunc denegata sit, superesse alterius conditionem, ac licere auri argentique sese expleat copia, cujus ipsum pridem satietas ceperat. Quæ effatus verba, aggesta denuo arena atque stipula ostium probe sepsit, ne vel vivus illinc erumpere posset Attila. Hinc equo vectus per Niflungiæ terras ad Brynhildim

at sok thetta er nu hefur thu giort. Tha svarar Alldrian / Attila Kongur / thu agyrntest miog Niflunga-skatt/ tha er lifdi thinn magur Gunnar Kongur oc hans brodir / nu ertu ordinn sva sæll at nu mattu hafa einsaman allt that gull oc silfur er att hafa theßir Kongar. Hvart er that nu frammkomit er ec hugda? at sa dagur mundi verda / at thu mundir eta bygg oc drecka watn. Tha svarar Attila Kongur / ec villdi nu hvartveggia eta braud oc drecka vatn ef kostur væri. Tha svarar Alldrian/ villtu nu eta bygg oc drecka vatn solltinn? oc nu mattu hvorke fa / dreck nu gull oc silfur / thar hefur thig leingi til thyrst. Tha tekur Alldrian griot oc torf oc ber firir hurdernar / oc ledur sva miklu at/ at hann veit at Attila Kongur kemur thadann alldrei lifs i brott. Alldrian ridur nu alla sina leid i Niflungaland a fund ennar riku Brynhilldar er att hafdi Gunnar Kongur: hon tekur honum vel/ oc seigir Alldrian at meiri von sie at Attila Kongur sie daudur / oc meiri von at hefnt sie Gunnars Kongs oc Hogna oc theirra bræ dra / hann seigir henni atburdinn hversu farit hefur. Hon bidur hann hafa firir mikla Guds thock er hann bar sva mikla giæfu til at hefna sins fodurs. Nu tekur hon vid honum allfeginsamlega / samnar saman ollum sinum

gen skulle en gång komma / at du skulle äta biugg och dricka watn. Konung Attila swarade: Jagh wille nu giärna nöya migh medh wattn och brödh / om jagh det hade. Jo sultin / sade Aldrian/ wil du nu äta biugg och dricka watn? Nu skal du intet dera få; drick nu gull och silfwer som du länge hafwer tårstat efter. Då tog Aldrian stenar och tårf / och bår uthan för dören så mycket / til deß han war såker dår på / at aldrig skulle Konung Attila komma dår uth lefwandes. Sedan rider Aldrian sin wäg åth Niflunga land til den rika Brynhild / som hade ägt Konung Gunnar. Hon undfägnade honom wäl / men han sade större hopp wara för handen / i det at Konung Attila woro döder / och det som än mehr woro / at Konung Gunnars / samt Hognes och hans bröders dödh woro nu hämnader / hwar om han beråttar omständeligen / huru alt war tilluppit. Hon tackar honom högeligen / särdeles för det han haft den lyckan at hämna sin faders dödh. Hon bemötte honom medh all glädie och mildhet / samlade ihop allt sitt folck / och låt giöra öfwer alt kunnigt / hwad som skedt war / hon förstärckte också Aldrian medh många Riddare / til at igen winna sitt rike. Aldrian for sedan öfwer landet med en stor hår / bekommandes Hertigdöme i Niflungaland / och så widt Regemente som Konung Gunnar och Hogner haft hade. Detta rike styrde Aldrian i all sin lifstijd; Men Konung Attila miste sitt lijf på dät sätt som förbemält är/ doch wet ingen menniskia sedan hwar Niflunga skatten är dölgder.

monnum/ oc liet seigia thessi tidendi hversu farit hefur / fær hun Alldrian marga riddara til at hann skal fa sitt riki. Alldrian ridur nu yfir landit med mikinn her / oc fær Jarldom i Niflunga landi / oc sva mikit riki sem att hefur Gunnar Kongur oc Hogni. Thessu riki rædur Alldrian alla sina æfi sva leingi sem hann lifir. Attila Kongur hefur latid sitt lif med thvilikum atburdum / sem firr er sagt. Oc eingin madur veit sidan hvar Niflunga skattur er folginn.

CCCLXXXII.

dim pervenit, opulentissimam Gunnari quondam Regis uxorem. Illa hospitem perhumaniter excepit. Mox Aldrianus Attilæ fatalem casum percensendo, non alio exquisitiori pœnæ genere mortem Gunnari atque Hognii eum luere potuisse ait, ordine cuncta prout acta erant probe enarrans. Vicissim illa, gratiis omnibus condecorandum dixit gnavum filium, qui parentis manes heroico ausu vindicare aggressus fuerat; quin & festivum testatura gaudium, cives convocari jussit, ut eorum quæ gesta erant participes fierent. Deinceps Aldriano adjuncta equitum cohors, ut solennibus auspiciis paterni regni denuo capessendas adiret fasces. Hoc apparatu stipatus Aldrianus, Niflungiæ peragravit provincias, principatus illius dominium occupaturus, quod pridem tenuerant Gunnarus atque Hognius. Sane toto inposterum vitæ suæ tempore imperium istud tenuit Aldrianus. Atqui Attila dignum virtutibus suis vitæ finem posuit, nec postmodum ulli hominum innotuit de thesauro Niflungorum quid factum sit.

CAP.

CCCLXXXII. CAP.

Fra Chriſtnan Thidriks Kongs oc dauda Hilldebrands.

THa Thidrikur Kongur var ordinn gamall madur/ umunſneruſt margir til kriſtelegrar truar. Tha liet Thidrikur Kongur oc Hilldibrandur kriſtna ſic/ oc allt that riki ſem tha la til Romaborgar/ oc Lumbardi/ oc morg onnür lond: Litlu thar eptir vard Meiſtari Hilldibrandur ſiukur: Thidrikur Kongur ſat yfir honom bœdi natt oc dag. Tha mœlti Hilldibrandur/ theſſi ſiukdomur mun leida mic til dauda/ lat min ſon niota min at til nockurs gods/ oc honum gef ec oll min vòpn/ thau ſkal han bera hvar ſem tharfnaſt; ſidann do Hilldibrandur. Thidrikur Kongur ſyrgdi miog thennan ſinn goda vin/ hann liet jarda hann med ſtorri œru. That ſeigia Thydſker menn/ at haun var einn ſa truſaſtaſti madur ſem vera kunni/ thar med var hann bœdi hrauſtur oc dreingilegur/ vis/ milldur och kurteis/ hann var eitt hundrad oc ottatygu ara gamall tha han do/ ſumir ſeigia at hann vœri tvohundrud ara. Alibrandur erfdi ſin fodur oc thienti Thidriki Kongi ſva leingi ſem hann lifdi. Skommu thar eptir do Drottning Herrad/ hana ſyrgdi margir menn/ thviad hun lagdi

382. CAP.

Om Konung Thidriks Chriſtendom/ och Hillebrands dödh.

NÄr Konung Thidrik war en gammal man/ då omwändes månge til Chriſtendomen. Då läte Konung Thidrik och Hillebrander Chriſtna ſigh/ och alt dät rike ſom til Rom låg/ ſamt Lombardi och mång annor land. Litet där efter wardt Mäſter Hillebrand ſiuker. Konung Thidrik ſatt när honom både natt och dag. Då ſade Hillebrand/ dänne ſiukdom warder min dödh/ låt min ſon niuta migh til goda/ och honom gifwer jagh all min wapn/ dem ſkal han bära hwart ſom det tarfwas. Sedan dödde Hillebrander. Konung Thidrik ſörgde mycket denne ſin goda wän/ han lät och jorda honom medh ſtor wärdighet. Dät ſäija Tyſka män at han war den trofaſtaſte man ſom wara måtte/ där til både ſtarck och manlig/ wijs/ mild och höfwiſker/ han war etthundrade och ottatijo åhr gammal när han blef död; ſomblige ſäija at han war tuhundrade åhr. Alebrand ärfde ſin fader och tiänte Konung Thidrik ſå länge han lefde. Litet där efter dog Dråttning Härad/ henne ſörgde månge menniſkior/ fördy hon lade godt til uti hwart mål. Så giorde och hennes fräncka Dråttning Erka och Gudelinda/ Margref Rodingers huſtro: Deſſe tre qwinnor hafwa priſade warit för alla de gwinnor i Tyſka tungor woro både til höflighet/ mildhet och wijshet. Konung Thidrik af Bärn redh nu altid med hök och hund/ det

CAP. CCCLXXXII.

De Theoderici initiatu ad Chriſtianiſmum, deque morte Hildebrandi.

SEnectæ jam propinquus Theodericus, cum Chriſtianiſmo nomina ſua frequenti numero addicebant homines. Itaque huic eadem profeſſione volentes ſe adſcribebant Theodericus atque Hildebrandus, eodemque tempore Chriſtianam fidem ſuſceperunt Romani, Lombardiam item incolentes, atque Regiorum aliorum cives. Nec multo poſt in morbum incidit Hildebrandus. Ægrotanti ſedula cura adeſſe nunquam intermiſit Theodericus. Perſentiens tunc Hildebrandus lethalem inſtare horam, ſupremo teſtamento cavit de bonorum hæreditate filio poſt mortem ſuam danda. Huic nimirum arma leganda velle, quæ jure meritoque portare ipſum conveniat. Hæc cum teſtamento rite ſic ſtatuiſſet Hildebrandus, diem ſupremum obiit. Acerbius amici mortem doluit Theodericus, inſigni pompa exequiarum juſta ipſi exſolvendo. Enimvero etiam Thiotiſcis ſcriptoribus paſſim celebratur viri candor, fortitudo, ſapientia, liberalitas, manſuetudo. Mortuus eſt ætatis cum centeſimum octogeſimum, vel juxta aliorum tradita, ducenteſimum annum expleviſſet. Paternam hæreditatem herciſcundo cum adiviſſet Alebrandus, Theoderico regi tota vita ſua obnixe ſervivit. Non multo poſt mor-

di gott til i hworiu efni/ sva hafdi oc giort hennar frænka Drottning Erka/ oc Gudelinda kona Margreifa Rodingeirs/ thessar thriar kvinnur hafa prisadar oc lofadar verid/ firir allar thær konur sem i Thyski tungo voro/ bædi til wisdoms oc hæverſku oc milldi.

det war hans måsta lust/ fördy han war dierf och starcker/ och intet wårdade han hwart han redh i stora skogar och ökn/ offta redh han ensammer. Han hade ock så godan och snällan häst/ som Blancken het/ den gaf honom Alebrand. Konung Thidrik han räddes hwarken månn eller diur.

Thidrikur Kongur reid nu alltid med hauk oc hund/ that var hans mesta skemtan/ firir thvi at hann var bædi diarfur oc hraustur/ oc ecki acktadi hann tho hann ridi i throngva skoga oc stora oc eydimerkur/ opt reid hann alleina. Hann hafdi oc so godann oc skiotann hest sem Blanki hiet/ thann sama hafdi Alibrandur gefid honom. Thidrikur Kongur hræddist hvorki menn nie dyr.

morte defuncta est Herrauda Regina, cujus ob obitum lamentis maximis prosequebantur cives, propter egregiam animi ejus indolem, qua ipsa communis prosperitatis intentam ubique curam gesserat. Eadem hac bonitate animi etiam prædita fuerat cognata ejus Erka, itemque Gudelinda Rodingeirii Margrafi uxor. Hanc trigam fœminarum instar ornamenta muliebris sexus, â sapientiæ laudibus, morum atque probitatis candore, invidendis encomiis extollunt rerum Thiotiscarum scriptores. Cæterum familiari oblectationis studio venatico ut plurimum deditus erat Theodericus, accipitrum canumque inter greges, quandoquidem vel tali exercitio virtutem animique robur vel maxime probari constabat. Nihil sic veritus saltuum per deserta atque inculta loca solus oberrare. Equo vehebatur præstantissimo Blankio, quem dono ipsi dederat Alebrandus. Neque vero sive hominum sive ferarum violentam vim fortissimo animo unquam formidavit.

EXPLICIT HISTORIA RERUM NIFLUNGICARUM.

Nogre

Nogre
Slächt-Linier/
Til föregående HISTORIERS båttre förstånd tienlige;
Efter gamla *Historiers* anledning sammansatte
af
J. P.

Tab: I.

Amlunga Slächten
och theß afkomne.

Samſon then gamle.

Samſon Riddare / Konung öfwer Götherne / födder i Salerni. Dräpte *Rodgeir* Jarl af Salerniborg / och hans broder Berſtein eller Brynſteen.
Ägde 1. Hildeswid / *Rodgeir* Jarls / eller Hertigens dotter i ſtaden Salerni.
2. En Frilla. 3. Frilla.

Thietmar / Giötha Höfdinge / Samſons Farbror efterlemnade ſig twå ſöner.

N. *N.*

---

1. Anonyma *Samſons* dotter.

- Waltare af Waſkaſtein / ſom kom i Kon: Attilas hof / ther ifrån han öfwer Alpes til Kon: Ermenrek bortrymde medh Hildegund / Ilias Jarls dotter af Grekland / tagandes henne til ſin hustru.
- Teter. c. 265.
- Ulfrad.

Ermenrek Götthernas Konung i Pålen / pag: 157. Stridde emot the Romare / och intog ſtaden Rom / thär han ſig nedſatt / gidrandes wänſkap med Attila Hunalands Konungen. Fordrade ſkatt af Wilkina land / ſamt af England. Wäldtog Odilia ſin Skattmäſtares Sifkas hustru.
W.S.c.251.252.244.

- Fridrik Ermenreks ſon / ihiälſlagen i Wilkinaborg af Kon: Oſantrix Jarl / tå han å ſin faders willja fordrade ſkatt af Wilkina land. c. 250.
- Reginbald / reſte til England at fordra ſkatt / men drunknade på wägen. W. S. c. 272.
- Samſon Ermenreks ſon / ihiältrampad af ſin faders häſt. c. 253.

2. Thietmar Konung i Bern / i Helvetia eller Sweitz.
Halp Kon: *Attila* med ſina bröder.
Ägde *Odilia Elſunger* Jarls den långſkäggiges dotter af Bern.

- Thidrik af Bern / Konung i Ömlunga land efter ſin faders dödh / blef Riddare på ſitt 15 åhr / ägde ockſå Ravenna ſtad / men nödgades ryma af ſitt Rike för K. Ermeriks öfwerwåld. Tiänte K. Attila, och feck af honom undſättning at efter 32 åhrs förlopp igentaga ſitt land. Låt i ſin ålderdom Christna ſig och ſitt Rike. Ägde Godelinda Konung Druſians dotter i Drekanfil ſtad. W.S.c.264.219.296.
- Iſold K. Ditmars dotter / ägde Grefwe Hertegn.
    - Herburt Hertegens ſon / giftes med Hillder, Konung Artus dotter i Bertange land. cap: 211.
    - Hertegn then unge / dräpen af ſin broder Sintram.
    - Sintram Hertegens ſon / rymde til Hertig Iron i Brandeborg.

    NB. Artus eller Arturus lefde Anno 470. dödde 542.
- Thetter Didrichz af Bern / yngſte broder / kom på ſitt 2. ålders åhr til K. Attila i Suſan, warandes thär i 19 åhr.

3. Åke Örlungatröſt eller Olldungatröſt / *Samſons* naturliga och äldſta ſon / Hertig i Fritila eller Fertilia ſtad / af Wäringarna eller Götherna kallad Fridſala / belägen i Amlunga land / nämbl. emellan Hunaland och Rom. Theß hustru war Bolfriana eller Odilia.

- Edgard Åkeſon i Örlunga land / kallad Raude Riddare / bodde med ſin broder i Trälinborg.
- Åke then unge kallad Trieman Kolls ſon.
- Iſold Åkes dotter.

Aumlinga Slächtens Wapn.

Et gult Leijon i röd Skiöld / beskrifwes i Wilkina Sagan, cap: 5. cap: 153. cap: 244. cap: 298. Men cap: 39. står at Fanan war hwijt / och ther vthi ett rödt Leijon af gull sömat / som doch synes böra läsas at Wapnet warit ett rödt fält / med ett Leijon af gull sömat.

Thesse här anförde Aumlingar / ibland hwilken Thedrik af Bern är then namnkunnigaste / håller man före wara en green af Amalis eller the Göthiske Konungar i Italien / hwilke hafwa sin herkomst från Odin, som war Konung i Mannaheim eller Swerige. Utaf Amala, som ock kallas Aumle eller Humle, Augis son / then nijonde ifrån Odin, hafwa Amali sitt namn / hwadan också thesse Omlingar förmodeligen lära härstamma. Man har wäl hullit före at Theodericus Veronensis Rex Ostrogothor: & Italiæ skulle hafwa warit alt en med Thedrik af Bern; Men Genealogien skilljer them åth til förfäder och tiden. Then förre war Konung i Italien anno Chr: 489. &c. dödde 526. Then senare war Konung i Bern / som likligast synes i Swaben / och efter Genealogiernes samtijd synes hafwa lefwat i then åttonde ålderen wid paß anno Chr: 710. och 730. hwar af är händt at theras bedrifter blifwit förblandade.

Wilkina Slächten.

Wilkinus Konung i Wilkinaland (eller Swithiod thet myckla.)

Han härjade i Polen/ där han slogs med *Hernit* Konungen i Ryßland och en dehl i Græland/ påläggiandes honom at giöra skatt til Swerige i sin lijfstijd. Cap: 46.

Ägde *I:mo N.* - - En obekant Fru.

Besåf 2:do En Siörå i Östersiön wid Ryßland.

cap: 175.

---

1. Nordian, Wilkins son/ Konung öfwer Wilkina land/ men öfwerwunnen af Ryßarnes Kong *Hernit*, blef deß under-Konung i den Swetiges dehl/ som kallas Såland (eller Semland, Semigallien) hwar af han i all sin lifstijd gaf skatt åth Hernit.

- Aspilian, Konung i Såland; Edswuren och skattskyldig under Konung Osantrix.
- Widolfer Mittomstång/ Kong Osantrix Slagzkämpe/ ihiälslagen af Wildifer. cap: 123.
- Aventrod, Kong Osantrix Rese eller Slagzkämpe. Ihiälslagen af Wildifer. cap: 123.
- Eddgeir Rese/ så stoor at en aln war emellan bägge ögonen. Af Kong Osantrix bortförärder til Kong Isung i Britannien, thär han blef Landwärns Man. Dräptes af Widga/ Didrich af Berns Kämpa. cap: 174. 176.

2. Wade Rese/ elljest Konung Finne kallad/ af sin Fader begåfwad med 12. heman i Swerige/ belägne på Såland/ på hwilka han sedan bodde. Blef dödslagen af en ißklimp som föll på honom ifrån Fiället.

- Slagfinner gift med Ladgu Swanhwit Kong Lodwiks dotter.
- Velint eller Wölund; Lärde Smedskonsten af Mimer i Hunaland i 3. åhr/ och sedan i Kallawa i 2. åhr/ reste sedan til Kong Nidung i Jutland. Där ifrån han flög til Såland/ dräpte 2 Kongens söner; hade til hustru
  1. Härwor Alwis Kong Lådwijks dotter/ lefde saman i 18. åhr. (Sæm: Edd: i Volund visa.)
  2. Bödwild/ Kong Nidungs dotter af Jutland.
  - 2. Widga eller Wirga/ (Widrich Werlands son/) Didrich af Berns förnämste Hiälte/ sattes fången af Osantrix i Wilkinaland/ men löstes af Wildifer. cap: 123. Blef Kon: Ermenriks Hertig i Fritila/ och stridde under honom emot K. Didrich och K. Attilas krigzhär af Hunalande. cap: 300. drunknade/ cap: 313. Ägde Bolfriana af Drekanfil/ Ake Örlunga tröstz Enkia. cap: 247.
- Egill med Pijlarne/ Kong Nidungs skytt i Jutland/ (eller Dacia) gift med Alrun Kiars dotter af Walland i 8 åhr. Norl: Sl. och Sæm: Edd: Volund visa. Hervar: Sag: Annot: ad Vit. Theod. pag: 440.
  - *N.* - - Egils son.

NB. Widgas Wapn war en röd hammar och tång uthi hwit bottn under tre Carbunkel stenar/ som betekna hans Möderne/ och det förra hans Fäderne. På thes af stål giorde Hiälm war en gyllende och etterfull orm/ som betekna Vidgas ridderliga bedrifter och ifrighet eller grymhet. cap: 156.

Tab: III.

Kong Hernits i Ryßland Slächt.

— * —

Hernit Konung i Ryßland/ och öfwer många Riken i Öſter belägne/ bodde i Holmgård i Ryßland. Blef öfwerwunnen af Konung Wilkin/ men efter theß dödh Enwäldig igen. pag: 114.

Hirder/ Konung i Ryßland med ſin broder/ dräpen af Kon: Wilkin.

Oſantrix, Hernits ſon/ Konung i Wilkina land eller Swerige thet Mikla / hwar under Sämland beläget.
Ägde 1. Juliana, K. Irons dotter af Skottl: och Britannien.
2. Oda, Kon: Milias enda dotter i Huna land.

Waldimar Hernits ſon/ Konung öfwer Ryßland och Påhlen. pag: 118. ſlogs med Kon: Attila i Huna land/ pag: 372. 391. blef ſlagen af Kon: Thiderich af Bern. pag: 397.

Ilias Hernits ſon/ Jarl i Grækeland.

pag: 118.

---

1. Hernit Oſantrix ſon/ Konung i Wilkina land. pag: 371.

1. Berta, hin Kurteyſa/ K. Oſantrix dotter/ blef Margrefwe Rodulfs huſtru/ i Bakalar wid Rehnſtrömen.

2. Erca, Oſantrix dotter Kon: Attilæ i Drottn: i Hunaland; begrafwen wid Stadsmuren i Suſat.

Thidrik/ Waldemars ſon/ ſlagen af Thidrik af Bern.

Hertnid, Kon: i Wilkina land/ ſom hemnade ſin faderbroders Kon. Oſantr: död/ och krigade på K. Iſung i Bertangaland/ p: 444. hade til Drottn: Oſtacia, Kon: Runas dotter ifrån Öſterrike.

Hernit, Ilias Jarls ſon i Grækeland/ K. Oſantrix Jarl/ blef fångzlig i Hunaland/ p: 122.

Hildigundr, Ilias Jarls dotter af Grækeland/ ſänd til Kon: Attila i Suſa til giſſlan/ bortflydde med Waltari af Waſkaſteen. p. 157.

Erp. Ortvin.
Kon: Attilas söner/ med Kon: Thidrik följachtige emot Kon: Ermenrek/ blefwo dräpne af Vidga.

Norrs Kongl. Ätt/ af hwilken Ylfinga eller Gunninga Slächten/

(Gungingorum Familia Warnefrido.)

såsom ock Hildungar/ Ödlingar/ Skelfingar/ Döglingar/ Bragningar/ Budlingar/ Lofdungar och Siklingar.

Norr Konung i Norige/ af hwilken Riket förmenes fått sitt namn.

Römer Norrs son/ Konung i Norige/ och öfwer Alfhem.
Ägde *I:ma Bergdisa, Thoris* Jättens dotter af Werma/ syster med Bergfin.
2. Hildar Gudröds then gamles dotter/ och en sonedotter af Kong Sölwes son/ som först rögde Soloarna.

1. Alfbiörn. | 1. Godbrand. | 1. Finnalfer Kong i Alfhem/ ägde Svanhild Gullfiäder/ Dag Dellings sons och Solar Mundelfara dotterdotter. | 2. Hödar Kong på Hadaland i Norige. | 2. Ring Römers son/ Konung på Ringarike och Waldres i Norige/ ägde N. - - - Wifils Siö-Konungs dotter.

Swaner then Röde. Finnalfs son. Hyndl: §. 12.

Hoddbrod.

Halfdan gamle/ Konung i Norige/ giorde offer til gudarna/ på thet han skulle få lefwa i 300. åhr. han ihiälslog Sigtrygger i enwige i Österslön. ägde Alfnio/ Kong Eivinders dotterdotter ur Holmgård/ aflandes med henne 18. söner.

Säfar/ Swaners son.

Rolf/ Hoddbrods son.

Hilder/ Härkong/ theß afkomne Hildungar kallade.

Näfill Siökonung/ theß afkomne Niflungar och Giukingar kallade.

Audhi Siökonung/ reste af landet/ blef Konung i Walland.

Skelfr/ Konung på Wars i Norige.

Dager/ Konung på Ringarike/ Döglinga Ättens Stamfader ägde Thora Drängia moder/ aflade 9 söner.

Brage/ Kon: på Waldres.

Budle Siökonung/ utreste med sin bror Audi/ blef Konung i Saxland/ theß Ätt Budlingar.

Lofdi Härkonung/ blef Konung i Reidgotaland. Theß Ätt Lofdungar.

Siggar Härkonung/ thes afkomne Siklingar kallade.

Ulf Säfars son/ til äfwentyrs then som i Hialmars Sag: omtalas/ eller war thet Olaf Helge Hualles far.

Romund Berserk/ ägde Hvednu Hiorvards dotter/ Heidrek Ulfhamns sons dotter.

Hildebrand/

Heimar/

Frode/ Kong i Walland.

Sigge Kong i Hunaland. se Tab: VI.

Skiöld/

Öli Dags son/ Konung på Ringarike.

Agner/

Attil eller Attif:

Skyle K. i Ridgötaland.

Skekkil Siö-Kong.

Sigmund/ ägde Hilde Kong Griotgards dotter af Märi.

Alf Jarl then gamle på Hårdeland/ regerade i Alfhem/ ägde 1. Gunlög Romund Berserks dotter/ 2. N. - - -

Gunhlad/ ägde Alf Jarl.

Hamund Horda Jarl/ kallad Amund Herse hin Frekne.

Wigbrand/

Einef/

Kark. i Walland/ då regerade Angantyr i Ridgötl: Waldar i Danm: Alfrek i England/ 490. 512.

Agder/

Dag/ Kon: i Ringarike.

Alf/

Virver Atles son/

Edger Kong i Ridgiötaland.

Siggar then yngre/ som lät uphänga Hagbard.

1. Innstein/ ägde Hledis Gydia/ Frodes dotter.

2. Alfgeir/

Hröker hin Svarte/ ägde Brynhild K. Hakes dott: i Skänö

Herbrand.

Rakn/

Ölrun/ K. Kars enda dott: gift K. Nidung/ Egil Kong Finnes son.

Wikar/

Oleif/ Kon: i Ringarike.

Eyrek/ Kon: i Wäst-folden i Norige.

Leifur/.

Hialmthier Egdis son/ Konung i Ridgötaland.

Siggeir Kon: öfwer Göthaland/ ägde Signi K. Wolsungs dotter af Hunal/ ihiälbrändes af sin swåger Sigmund Wolsunge.

Signi Sigars dotter/ Habars Fästemö. har lefwat i seculo VI. eller VII.

Ottar/ Heymski. Hyndl: §. 12.

Gandalf/ Alfgiers son.

Gunlöd Hröks dotter/ gift med GRIJP.

Harald Grönske/ Konung.

Giuke elljest *Aldrian*, och Irung/ K: Söder om Renströmen/ i Niflungaland eller Burgundien; theß Drottning 1. Oda, en Kongzdotter eller 2. Grimhild Kon: Atles syster.

Erik hin Fräkne.

Ring/ Kon: i Ringarike.

Hilder Kon: Eriks dotter/ ägde K. Östen i Norige K. Halfd: Witbens Olof Trätelias sons son/ 700. * 730.

Budle Konung i Franken i Saxland.

Eylime eller Elinne/ Kong i Ridgiötaland/ för til Hunaland med sin Måg och dotter.

Alfhild Gandalfs dotter/ ägde Kong Sigurd Ring i Danmark/ som slogs med Harald Hilditan på Bråwallahed/ född paß 680. K. i Danm: 735. * 750.

Romund Grips son/ låtes af Dagny Gonge Rolfs dotter.

Harald Rödstägg.

Gunnar K. i Nifslingaland/ ägde Brynhild Kong Budlas dotter i Frankenland i Saxen/ för detta Sigurds Fästemö.

Hogner Kon:

Guttormer/ som dräpte Sigurd Swen.

Godruna Grimhild/ Giuka Kon: dotter. 1. Kon: Sigurd Fofnisbana. 2. K. Atle i Hunaland. 3. K. Jonaker.

Alfrek/ Kon: i Hordaland.

Olaf/ som stöfta Jomala.

Haldan Milde/ Kon: i Norige. 672. * 784.

Gorle Budl: son.

Grimkild Budla dotter/ ägde Giuke Kong.

A. C. 700. Atle Kon. i Saxen.

Brynhild Budla dotter 1. Sigurds Fofnisbana/ första hustru öfwergifwen/ 2. K. Gunnars i Nifslungal:

Beckild Budla dotter ägde Heimer en stor Höfdinge.

Hiordisa *Eilyma* dott: 1. Sigmunds Wolsungs Kon: i Hunaland 3:die Drottning. 2. Kong Alf then gamlas/ Kong Halfreks sons af Danmark.

Griper/ Kon: i Ridgotal: en förwijs Man/ hade sitt slätt wid Swäldarän/ nu Gripswald.

Ragnar Lodbrok/ Kong i Danmark. 750. * 790. 2. Dr: Aßlög Sigurd Fofnisbanes dotter. se Tab: VIII.

Biörnolfr/ Romunds son.

Åsa Storrada/ ägde Gudröd.

Aldrian Niflung/ Hognes son/ Hert: i Niflungaland.

Signi eller Sigrun Hognes dotter/ förlofwad til Hoddbrod Kong Granmars son/ fick Kon: Helge Sigmunds son/ i Hunaland.

1. Sigmund †. dräpen/ 3. åhr gamal.

1. Swanhild Sigurds dotter/ gift med K. Jormunrek then rika/ Randwers son.

Wikar.

Helge Hvasse/ Kong på Ringarike/ ägde Aßlög Sigurd Orm i ögas dotter/ född 790.

Gudröd K. i N. 784. * 824. ägde/ Åsa Storrada Harald Rödstäggs dotter.

1. Aßlög som ägde Ragn: Lodbr:

1. Heimer Sigurds son.

Alvidur, Heimers son.

1. Sigurd Swen Fofnisbane, Kon: i Hunaland/ ägde 1. Brynhild Budla dotter/ öfwergifwen. 2. Gudruna Grimhild/ Kong Giukes dotter i Niflungaland.

Biörn Järnsida.

Sigurd Orm i öga/ K. i Danm: 790. * 820.

Aurn.

Halfdan Swarte.

Watuar.

Sigurd Hiort/ K. i Ringar: i 30 åhr. * 850.

Haldan Swarte Kon: i Norige. 841. * 863.

1. Aßlög Sigurds dotter/ Ragnar Lodbroks 2. Dr: i Danm: Swenska/ Danska och Norska Kongars Stammor. född paß 720. * 750. * 790.

2. Sigmund.

Räfil Siö-Kong i Swerige.

Aßlög/ ägde Helge Hwasse.

Hardaknut 840.

Östen.

Ingolfr/ lefde uti Hårfagres första Regementz tijd.

Erik.

Ragnhild/ ägde Halfdan Swarte/ Kon: i Norige. 851.

Erik Refilson K. i Swer:

Sigurd Hiort.

Gorm gamle 840. * 935.

NB. Konung Gunnar i Niflungaland/ förde i sitt Wapn en krönt Örn i hwit feldt.
Wilk. Saga cap. 165.

Gyde Eriks dotter/ ägde Harald Harfagre.

Harald Harfagre/ född 853.

Emund Eriks son. 404. * 848.

Ragnild ägde K. Halfdan Sw. i N.

Harald Blåtand.

Tab: V

Kong ATTILAS Slächt.

— * —

Osid Konung i Frisland.
En rik och mächtig Höfdinge. Wilk: Saga, pag: 132.
Budle kallader i Wolsunga Sagan, cap: 36.

Ornit Kong Osids son / Konung i Frisland / efter sin fader.	Grimhild hin Fielkunniga / Budla dotter / Konung Atles syster / Kon: Giukes i Niflunga land / 2:dra Drottning. Wolf: Saga cap: 33.	Attila Konung i Hunaland / efter Kon: Milias dödh. Bygde Staden Susa. Krigade mot Kon: Osantrix i Wilkina land / samt mot Kon: Waldemar i Ryßland. Dräpen af Aldrian Niflung / Konung Hognes son. Hans Drottning war 1. Erca, Konung Osantrix dotter i Wilkina land. 2. Grimhild, Sigurd Swens Enkia / Giuka Kongs dotter i Niflunga land.

Osid Kon: Ornitz son / Alebrand kallad / sins fadetbroders Kon: Attilas sänningebud at frija til Erca, och sidst til Grimhild.	1. Erp, 1. Ortvin, Kon: Attilas söner / med Kon: Thidrik följachtige emot Kon: Ermenrek / blefwo dräpne af Vidga.	2. Twå söner mördade af modren Grimhild.

Tab: VI.

Wolßunga Ätten/

Audi eller Odin Siö-Konung i Norige/ Kong Halfdans son/ af Norrs Ätt. *Tab:* IV.
Blef Konung i Walland; Se Norrs Ättertal/ samt Wolsunga Sagan/ och Floamanna Sagan. Cap: *I.*

Sigge eller Sigvat/ en Ättstor herre i Norige/ reste af landet med sin fader/ blef Konung i Hunaland/ thär han feck sitt gifte/ och ihiälslogz af sin hustrus bröder.

Narfi/ af hwilken är kommen *Magus* Jarl.

Rerer Konung i Hunaland/ hämnade sin faders dödh.

Wolsunger/ (*Odins* son kallad/) Konung öfwer Hunaland/ war skuren uhr moderlifwet; blef omsider slagen i Götland af sin swärson Siggeir. Ägde N. - - - HRIMNER Jättens dotter/ hwilken aflade 10. söner och 1. dotter.

Sigmunder, Konung i Hunaland/ Aldst twilling med sin syster; han kunde äta förgifft vtan skada. Blef med sin swärfar Eilima slagen af Lingi Kongs son. Aflade en son med sin syster.
1. Signij, medan hon ägde Siggeir.
2. Gifte sig sedan med Borghilder.
3. Hiordisa, Elinna eller Eilima Kongs dotter/ til hwilken Lingi Kongs son friat hade.

Signy Wolsungs dotter/ Twilling med Sigmund, giftes med

Siggeir Konung öfwer Götlande/ hwilken ihiälbrändes af Kon: Sigmund.

Nije bröder/ i Götland fängzlige satte af Siggeirs moder.

---

1. **Sinfiotli**, Kong Sigmunds oächta son/ af Signij. Blef Kong Helges Riks föreståndare; förgifwen af sin stiufmoder Vorghild.

2. **Helge** Konung öfwer Hunalandet.

2. **Hamunder.**

3. **Sigurdur Fofnisbane**, Född i Danmark hos Kon: Alf/ efter sin faders död; upfostrad af Reigin Hreidmars son. Hans Skiöld war ritad med en Drake. Han ihiälslog Fofner Hreidmars son/ på Gnyta heed. Blef på sin säng dräpen af sin swåger Guttorm, efter Brynhilds stämpling.
Ägde 1. Brynhild Budla Kongs dotter i Frackland en Skiöldmö/ öfwergifwen.
2. Gudrun Giuka Kongs dotter/ söder om Rijn (strömen) til hustru/ hon lefde sedan enka hos Kon: Alfrek i Danmark i 7. åhr/ då hon åter sig gifte med K. Atle/ och sidst med K. Jonakur.

Twå söner/ slagne i Götland af sin Morbroder Sigmund.

Än twå söner/ ihiälslagne af Sinfiotli.

---

1. **Heiner** Sigurds son.

1. **Aßlög** Sigurda dotter/ vpfödd hos Heimir; blef Ragnar Lodbroks andra Drottning/ många Konungslige och Furstl: Personers Stam-moder.
se *Tab:* VIII.

2. **Sigmunder**/ Sigurds och Gudruna son/ dräpen af Brynhild/ try åhr gammal.

2. **Swanhilldur** Sigurds dotter/ född efter fadrens dödh/ gift Jormundrek Konung.
se Hyndl: §. 24.

Brodd **Haursi.**
Kong Hrolfs then gamles Hofmän.

Tab: VII.

Sigurd Swens Slächt=Linea.

efter Wilkina Sagan.

Sifian/* Konung i Jarlungaland/
En mächtig Herre och stör Höfdinge/
(til äfwentyrs then som i Wolf: Sagan
kallas WOLSUNG.)
W. S. c: 131. p: 214.

Sigmund/ Konung i Jarlungaland/
Halp sin swåger emot Pohlen med 7000. Man/ sättiandes Gref Hartvin och Herman i Swaben at styra landet hemma. Ägde Sisile/ Konung Nidungs dotter uti Hispanien, beliugen af sin Herres föreståndare/ och dödde på Swawaskog.

Fru N. - - - Sifians dotter/ ägde Drasolf, som krigade mot Pohlen/ hafwandes 3000 Riddare/ och 7000 til fot.

Sigurd Swen/ Sigfrid kallad; född på Swawaskog/
Blef Konung Isungs i England Rådgifware. pag: 248.
Hade sin Sköld ritad med en Drake/ cap: 166. pag: 249.
Blef öfwerwunnen af Konung Thidrik. pag: 289.
Trolåfwad med Brynhild i staden Segard/ pag: 30. 232.
som sedan blef Konung Gunnars gemåhl i Niflungaland.

Aslög Sigurds dotter.

se följande Tafla.

Tab: VIII.

Tab: VIII.

Sigurd Swens afkomne.

* * ex Tab: anteced:

Sigurd Swen/ Fofnis Bana kallader/ Konung Sigmunds son i Hunaland/

Ägde til sin första Husfru Brynhild Budla dotter/ Konung Atles syster/ öfwergifwen sedan han aflat med henne en dotter:

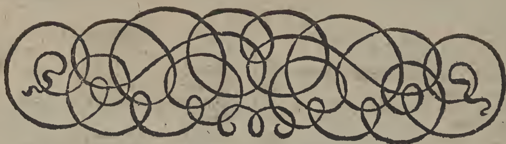
1. Aßlög Sigurds Fofnisbanes dotter/ Kraka kallad/ uppfödd i Norige/ blef Kong Ragnar Lodbroks andra Drottning i Danmark. Stamm=moder för Sw: Dan. och Nor. KK.

Biörn Järnsida/ Konung i Swerige och Götaland efter Kong: Östen. A. Chr. 790.

- Eric/ Kon: i Swerige.
  - Thora K. Eriks dotter/ ägde Gorm Jarl i Swer:
- Refil/ Här- och Siö-Konung/ i Swerige.
  - Erik Refils son/ Konung i Upsala/ A. Chr: 808.
    - Emund Konung i Upsala/ 818. död 842.
      - Eric Emundar son/ Enwalds Konung i Upsala/ 858. död 870.
        - Biörn/ Eriks son/ Kong i Swer: A. Chr: 871. fotdöder. 917.
          - Olaf Kon: i Swer: med sin broder.
            - Styrbiörn starke.
            - Gyrith/ ägde K. Har: Gormson Blåtand/ K. i D: som dödde 980. 1. Nov:
          - Erik Segersälle/ Kong i Swerige och Danm: † 993. Ägde Drottn: Sigrid Storrada.
            - Olof Sköt-Konung/ Konung i Swer: 993. dödh åhr 1040.
              - Swen Otto Tweskegg/ K. i Danm: † 1014.
              - Emund gamle Kon: i Swer: efter Kon: Anund.
              - Anundr Jacob/ Kon: i Swerige 1026. döder 1051. Deß efterlåtne Drottning Gunhild.
                - Guda/ gift med K. Swen Ulfs son i Danmark/ sedan skilder.
                - *Anonyma* Kong Anunds dotter/ ägde Stenkill Kong i Swerige/ Ragwald Jarls hin Gamles son/ 1054.
                  - Ingi eller Ingimund 3:de/ Konung i Swerige. 1081. † 1082.
                  - Halstein/ Konung i Swerige/ † 1090.
                    - Margareta Fridkolla/ K. Magni Barfots Drottn: i Nor:
                      - Harald Gille/ K. i Norige/ † 1136. ägde Drottn: Ingrid/ Kon: Ragwald Knaghöfdes dotter af Swerige.
                        - Birgitta/ Birger Järl Brosa/ Furstinna i Swerige.
                    - Philipp Konung i Swerige.
                    - Inge 4:de/ Kon: i Swerige/ † 1130. ägde Drottning Ragnild then heliga.
                      - Christina/ Kong Inges dotter/ ägde Erik then Helige/ Swea och Götha Kong/ 1150. † 1160. se sanct Eriks afkomne.
      - Biörn på Höga/ Kon: i Swer:

Sigurd Orm i öga/ (också Sigurd Ring kallad/) Konung i Danmark och Skåne/ † 840. Ägde Drottn: Bleja Kong Ellas dotter i England.

- Haurda Knut/ Kon: i Danmark och Skåne. 835. † 855.
  - Gorm hin Gamli/ Kon: i Danmark 855. † 950. Ägde Drottn. Thyri Danabot, Klack Harald Jarls dotter af Holsten.
    - Harald Klack/ K. i Danmark/ fördrifwen af Unga Ragn: Lodbr: † 846.
    - Gorm/ Kong i Danmark 900. † 950. ägde Drottn. Thyrwi/ Kong: Edwardi I. dotter i England/ (hennes fader dödde 924. hon 931.)
      - Haraldr Gormson Blåtand/ Kong i Danm: 940. † 980. Ägde Gyrith Kong Olafs dotter af Swerige.
        - Swen Otto Tweskegg/ Kong i Danm: 985. och Engl. död i Eborak 1016.
          - Knut hin Rika/ K. i D. och England.
            - Gunild eller Kunegunda/ gift med Henr. III. Conradi Saliqui son.
            - Knut then Hårde/ Kon: i D. och Engl: † 1042.
          - Estridt K. Swens dotter/ ägde Hertig Ulf.
            - Swen Estride son/ Kon: i Danmark. 1046. † 1074.
              - 1. Erik Eyegod/ K. i Danmark. död i Cypern. 1102.
                - *S.* Knut i Sleßwig/ Kong i Mechelburg. 1128. † 1130.
                  - Waldemar I. Kong i Danmark. † 1182.
                    - Waldemar 2. K. i Danmark.
                    - *Richissa*, Dr: i Sw: K. Erik Knutsons gemåhl.
                      - Christoff. Kong i Danmark.
                        - Erik Klipping/ K. i D.
                      - Erik Läspe/ Kong i Swerike.
              - *S.* Knut/ Kon: i D. ägde Dr: Edela/ Gref Robertz dotter i Flandern.
                - Ingegerd/ Kong Knutz dott: ägde Folke Jarl i Sw: Folkungesl: Stammfåder.
                  - Benedict Folke son.
                    - Magnus Minnistiold/ Ridd: Kongl. Råd och Lagman i Östergiöthl:
                      - Birger Järl 2. ägde Ingeborg K. Erik Knutssons doter i Swerige.
                        - Waldem: K. i Sw: 1250. affatt 1275.
                        - Magn: Ladulås Kong i Sw: krönt 1275.
- Aßlög Sigurda dotter/ ägde Helge Hwasse på Ringar: i Norige.
  - Sigurd Hiort/ Kong: i Ringar: i N. † 850. Ägde Thyrvvi, Klack-Haraldz dotter i Danmark.
    - Ragnhild Sigurds dotter/ ägde Halfdan Swarte/ Kon: i Norige.
      - Haraldr Harfagre/ Kon: i Norige/ 858. † 932. 1. Drottn: Snäfrid Finska Svase Jettes dotter af Dofra. 2. Swanhild Östen Jarls dotter.
        - 1. Sigurd Herse/ K. i Ringarike i Nor: Rese kallad.
          - Halfdan/ K. på Ringar: i Nor:
            - Sygurd Syr/ Kon: på Ringar:
              - Harald Hardrade/ Kon: i Nor: 1048. † sl. i England. 1066.
                - Oluf Kyrre/ Kon: i Norige. † 1093.
                  - *Magnus* Barfot/ K. i Nor: 1093. † 1102. ägde Margareta Fridkolla/ K. Inges dotter i Swer:
                    - Harald Gille/ K. i N. ägde Dr: Ingrid K. Ragwalds dotter i Swerige.
                      - Birgitta/ K. Haralds dotter/ ägde Birger Järl Brosa/ Hertig i Swerige/ som lefde 1196. och dödde 1202. etc. se Folkunge och Wase Stamm.
        - 2. Biörn Starcke/ Konung på Westfolden/ i. N.
          - Gudröd. Kong öfwer Westfold.
            - Harald Gränske. Konung öfwer Wingulmark/ Westfold och Agder.
              - *Sanct* Olof then Digre K. i. N. 1015. slagen på Stickelstad 1030. Aftrit, Kong Olof Sköt Kongs Dotter i Swerige.
                - Ulfhild/ Hertig Ottonis af Saxland och Brunswik Furstina.
                  - *Magnus*, Hertig i Saxen.
                    - Ulfhild/ ägde Henricus Niger, Hertig i Beyern. se Lüneburgs Stammen, VII.
- Östen/ Sigurd Orm i ögas son/ Konung i Norige/ intog Gardarike/ ihiälslog Kon: Hergeir. Deß 1. Drottn: N. .. * begrafwen efter gammalt sätt. 2. Drottn: Isgerd Kon: Hergeirs Enkia i Gardarike/ bördig i Göthland/ broder med Kon: Sigmund/ som ock wart Kon: i Gardarike.
  - 1. Halfdan Östens son/ Konung i Norige. Drottn: Ingegerd Kong Hergeirs och Drottn: Ißgerds dotter/ skule Jarls fosterdotter i Alfsborg i Gardarike.
    - Thorer-Hiort/ Konung i Halogaland.
    - Östen Glumra/ Konung efter sin fader i Norige. * * *
      - Rangwald Möra Jarl/ som ägde Ragnhilder Rolf Nefias dotter/ (hålles ulieft för en annan Östens Glumras son/ som warit Iwar Upländinga Jarls son/ af Gorrs ått i Norige)
        - Gonge Rolf/ den yngre/ Robert kallad i dopet; utgeck från Norige 895. Hert: i Normandi 912.
          - Wilhilam I. Hertig i Normandie/ döder 943.
            - *Richard* I. Hertig i Normandie/ A. Ch: 920. döder 996.
              - *Richard* II. Hertig i Normandie/ döder 1026.
                - Rolf Longespada/ Hertig i Normandie/ döder 1044.
                  - Wilhialmer Bastardur/ Conquestor, Konung i England. Krönter 1066. döder 1087.
                    - Henric I. Konung i England/ 1100. död 1133.
                      - Mathild/ ägde Gref Gothfrid til Anjou, som dödde 1150. Kong Folkes son i Jerusalem.
                        - Henric II. Plantageneta, Konung i England 1153. död 1189. Kongl. Slächtens Stam-Fader.
    - Ingeborg ägde Kong: Agrippa, eller Artus, Kong i Frankenl: bodde i Ephratana borg/ 3. mijl ifrån Paris.
      - *Ferram.*
      - *Plato.*
      - Allaug Artus dotter/ gift med Ermenrek/ Konung Hæreks son/ i Græk-land.

Register Öfwer Wilkina Historien.

A.

B.

C.

D. Dan-

D.

E.

F.

Deß

Wijsar

Af-

Odilia

P.

R.

Här-

Sig-

Sät-

